طبعت هذه النسخة الشريفه في عهد همايون

پادشاه سليمان منقبت
ديهيم افروز مسند خلافت
سير آرا ملك و دولت خاقان البرين
والبحرين خادم الحرمين الشريفين شهنشاه
جهان الا وهو السلطان الغازي سلطان
محمود خان ابن السلطان الغازي مصطفى خان
ابن السلطان الغازي محمد خان خلدت
خلافته و ابد سلطانه
الى انتهاء الزمان

وفي ايام صدارت وفي اوان حضرت

صدر عالي جناب
دستور معالي انتساب ناظم
امور جمهور حافظ بلاد و ثغور
تشريفسا زمقام صدارت عظمى
رونق افزاى مسند وكالت كبرى
صدر اعظم وزير افخم غازي على
پاشا دام بالبر ذكره و فشا

اعلم العلماء المتبحرين
افضل الفضلاء المتورعين
بحر زخار علوم شتى مسند نشر و الا
فتوى كاشف مشكلات انام شيخ
مشايخ الاسلام مولانا السيد
الشيخ مصطفى افندى دامت له
وقاية الربانى

في قسطنطنية المحمية
سنة ١٠٥٠

١٤٠٨

دخل في سلك الفقير المحتاج الى الله الكبير
محمد بن خليل الجركسي ثم القريمي
القاضي بقضاء الاجه حصار
غفر الله لنا ولجميع المؤمنين
امين يا معين ولمن
امين دفعة يقول
امين مدد
رحمت من
ارحم الراحمين
آه من الموت واه
من عمر الفوت
سنه ١١٧٩

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
RAĞIP PAŞA KİT. * LİĞİ
MÜDÜRLÜĞÜ
Sayı: 1246

١٤٢٥

RAĞIP P.
Ka. N.
1415

فهرست جلد ثانی

في باب الذال المعجمة المفتوحه ١ باب الراء المهملة المفتوحه ٢ باب الراء المهملة المكسوره ١٧ باب الراء المهملة المضمومه ٢٠ في باب الزاء المعجمة المفتوحه ٢٨ باب الزاء المعجمة المكسوره ٤١ باب الزاء المعجمة المضمومه ٤٦ في باب الزاء الفارسي المفتوحه ٤٩ باب الزاء الفارسي المكسوره ٥١ باب الزاء الفارسي المضمومه ٥٢ في باب السين المفتوحه ٥٢ باب السين المكسوره ٨٣ باب السين المضمومه ١٠٠ في باب الشين المفتوحه ١١٣ باب الشين المكسوره ١٣٩ باب الشين المضمومه ١٤٨ في باب الصاد المهملة المفتوحه ١٥٥ باب الصاد المهملة المكسوره ١٥٩ باب الصاد المضمومه ١٦٠ في باب الضاد المعجمة المفتوحه ١٦٠ في باب الطاء المهملة المفتوحه ١٦١ باب الطاء المهملة المكسوره ١٦٦ باب الطاء المهملة المضمومه ١٦٧ في باب الظاء المعجمة المفتوحه ١٦٨ باب الظاء المكسوره ١٦٩ في باب العين المهملة المفتوحه ١٦٩ باب العين المكسوره ١٧٤ باب العين المضمومه ١٧٦ في باب الغين المعجمة المفتوحه ١٧٧ في باب الغين المكسوره ١٨٦ في باب الغين المضمومه ١٨٨ في باب الفاء المفتوحه ١٩٢ باب الفاء المكسوره ٢١٠ باب الفاء المضمومه ٢١٤ في باب القاف المفتوحه ٢١٨ باب القاف المكسوره ٢٢٥ باب القاف المضمومه ٢٢٦ في باب الكاف العربي المفتوحه ٢٢٨ باب الكاف المكسوره ٢٦٦ باب الكاف المضمومه ٢٧٣ في باب الكاف الفارسي المفتوحه ٢٩٠ باب الكاف الفارسي المكسوره ٣٠٨ باب الكاف الفارسي المضمومه ٣١٤ في باب اللام المفتوحه ٣٢٨ باب اللام المكسوره ٣٣٨ باب اللام المضمومه ٣٤٠ في باب الميم المفتوحه ٣٤٣ باب الميم المكسوره ٣٦١ باب الميم المضمومه ٣٦٦ في باب النون المفتوحه ٣٧٥ باب النون المكسوره ٣٩٨ باب النون المضمومه ٤٠٥ في باب الواو المفتوحه ٤١٠ باب الواو المكسوره ٤٢٢ باب الواو المضمومه ٤٢٣ في باب الهاء المفتوحه ٤٢٤ باب الهاء المكسوره ٤٣٥ باب الهاء المضمومه ٤٣٨ في باب الياء المفتوحه ٤٤١ باب الياء المضمومه ٤٤٩ خاتمه ٤٥٠

الجلد الثانی من لسان العجم

بسم الله الرحمن الرحیم

باب الذال المعجمه * معلوم اولهکه ارباب لغت جمع وتالیف ایتدکلری کتابلرنده ذال معجمه ایچون مستقل باب ایتمدکلری بالکلیه لسان عجمده اوائل کلمه ده ذال معجمه اولمدوغی ایچوندرواولمدوغی حالده شاذ مقوله سی او لغه النادر کالمعدوم حکمنده اولورافنوم عجم صاحبی ذرخش وذلالدن غیری واقع اولمامش دیدوکنه بناء ذال معجمه بابنی طی ایلمشلروشرفنامه صاحبی انجق درت لغت یازمش بوفقیرآخر برلرده بولدوغم لغتلری جمع وترتیب اوزره بومحله ثبت ایلدم ذ فی المفتوحة ذرخش ذ سکون راء مهمله وفتح خایله یلدرم که عربیده صاعقه دیرلر وبعض نسخه ده شمشك که عربیده برق دیرلر شمس فخری بیت ازابرار یفرمان اقبال او * بوقت بهاران بخندد ذرخش * ذ ذرع ذ سکون راء مهمله ایله بمعنی کوشهٔ کشت یعنی اکین کناری عربیده زرع زاء معجمه ایله اکین اکمك راستادرودکی بیت زرع وذرع ازبهارشد ظاهر * زرع کشتست وذرع کوشهٔ کشت * ذ ذوراق ذ سکون واووفتح رایله برطعامدراون ایله بشوررلر ذ افینو ذ کسرفاوسکون یای تحتانی وضم نون ایله براوتدر حکیم شیرازی بیت عرطنیثاود ماغست وکتم * برك ذافینو بذاس وهم رتم * حرف وهم بذرحماسوس آمده * هم شترغاز وافیوس آمده * فی المکسورة ذ ذروه ذ طاغك اك سوری دپه سی که جمله دن عالی اوله واکا بکزرنسنه لرك باشی مولانا هاتفی بیت بزرکان آن محشر آیین سپاه * کشیدند تاذروهٔ مهروماه ذ ذیفنوس ذ سکون یای تحتانی وضم فاونون ایله برمشهور مطرب آدیدر فلقراط شاه خدمتنده اولوردی حکیم عنصری بیت جهان دیدهٔ نام اوذیفنوس * که کردی برآوای بلبل فسوس * فی المضمومة ذ ذلال ذ سریع

الهضم ولذیذ وصاف اولان صویه دیرلرعربیده زای معجمه ایله درطالب آملی بیت چنان بخارزمین تیره ساخت آب ذلال * که قطره برلب جومیکند نیابت خال ذ ذوش ذ بوزن کوش بدطبع وتندخو معناسنه حکیم فردوسی بیت بانك کرداست ای بت سیمین * ذوش خواندم ترا که هستی ذوش ذ ذکور ذ ضم کاروان دمشقی یمور دیرلرعربیده اناثك ضدیدرخواجه سلمان داشاد خاتون وصفنده دیمش بیت اکربنودی مرات تودز لباس ذکور * زعفت نمودی جمال چهره عیان * بغایت مصنع بیتدر ذ باب الراء المهملة المفتوحة مع الالف ذ را ذ قاج معنایه استعمال اولندیغی مقدمه ده تفصیلا ذکراولنمشیدی تکرارندن اجتنابا طی ذکراولندی ایجق بونده زائده اولدیغنه بربیت ثبت اولندی حکیم انوری بیت هرآن مثال که توقیع توبرآن نبود * زمانه طی نکند جزبرای حق را * بونده بوراالولسه معنایه خلل کلمز ذ راستاج کسرسین وفتح تاءمثناة ایله اوکمك ستایش ومدح معناسنه درابوالمعانی بیت چوحسن خلق ترادیده اند خلق جهان * کنند وصف ترا راستاش وردزبان * وسکون سین ایله راست معناسنه اولور آخرنده کی الف تحسین لفظ ایچون اولورامیرخسرو بیت سوی راستا کرده فغفور وجاست * امیرختن سوی چپ کشته راست ذ راورا ذ سکون واووفتح رایله کرپی که خارپشت وتسی ورونده دنی دیرلرعربیده قنفذ دیدکلری جانوردراستادبیت رفتم بسوی خواجه ابوالفضل ساوه * برطمع انکه یابم ازووجه زروسیم * روزدیکرچوشعرتقاضای من شنید * سردرکشید همچوراورازترس وبیم * عمادالدین یوسف بیت کرسایهٔ عمودتوافتدبفرق او * سردرکشید بسینه عدوبت چوراورا ذ راهنما ذ یول کوستریجی رهنما دنی دیرلرعربیده که دلیل معناسنه مولانا طبعی بیت جزسایه درین راه کسی همره مانیست * حضری بجزازنقش قدم راهنما نیست ذ رایکا ذ سکون یای تحتانیله محبوب ومطلوب معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت رایکا روی نموده ست غلط افتادی * باش تادرطلب پویه جهان پیمایی ذ رخشا ذ سکون خاوفتح شین معجمتین ایله یلدرمجی رخشیدن لفظندن صیغهٔ مبالغهٔ اسم فاعلدر استادد قیقی بیت جمال کوهرآکینست چون زی قبلهٔ ترسا * کهربمیان زراندرچنان چوکوکب رخشا ذ رسا ذ فتح سین مهمله ایله ایکی معنایه دراول بسیاروواوکثیرمعناسنه میرنظمی بیت بسلك خدم کردرایم روا * چومن بنده کان دردراورسا ذ رشا ذ شین معجمه ایله منازل قردن برمنزله نك اسمیدر ذ رعنا ذ اول محبوبه دیرلرکه محبوبلغن نازله کوستره عربیده وفارسیده مستعملدر خواجه سلمان بیت کل رعنا چوسرزکس مخمورکردان * دیددرساغرزکس می حمرا آورد * ظاهر بودرکه صفت مشبهه صیغه سی در رعونتدن محبوبلره نسبت اولنمقدن معنای مدح قصد اولنور ذ رنك بالا ذ یعنی رنکین صحیح رنك کل وسائرشکوفه ومتاع واثوابده استعمال اولنورشه کم دیمشلردر * مصرع * بالاترازسیاهی رنك دیکرنباشد ذ رنکینا ذ سکون نون ویای تحتانی وکسرکاف فارسی وفتح نون ثانیه ایله بمعنی شفترنك یعنی شفترنك لوکدافی المجمع ذ رواج الی معنایه کلورا ول بمعنی جائزشاعربیت رواداری زشمشیر خطرنك * توان یکقطره دریارا کنی خاك * ثانی رایج معناسنه استاد بیت همان نقد حکمت بمن شدروا * بحکمت منم برهمه پیشوا * ثالث لایق معناسنه سزاکبی حکیم خاقانی بیت دمیده درشب آخرزمان

سپیدهٔ حشر * بخفتن توچو اصحاب کهف نیست روا * رابع حصوله کلمك که کامروا معناسنه
وله ایضا بیت این دم طلب که راحت ازین دم شود پدید * اینجا طلب که راحت ازینجا شود روا
* خامس بمعنی قبول خواجه سلمان بیت یا اباعبدالله از لطف تو حاجات همه * چون روا شد
حاجت من کر برآید هم رواست * سادس روان معناسنه در حضرت مولانا بیت محو ییم ینور
شمس تبریز * او محو ازل نه او نه ماییم * امروز زمانه در خور ماست * هر وجه که رانیم روا ییم *
مجد همکر بیت پناه ملك جهان شهریار روی زمین * تویی که حکم تو بر آسمان روا باشد *
ضم را ایله عربیده خوبی منظر معناسنه در وکسر را ایله ینه عربیده ایکی معنایه در اول بمعنی
سیراب یعنی صو ارلمش ثانی دوه اوزرینه یوك باغلادقلری ایپه دیرلر ﴿ رها ﴾ رهایندن
لفظندن مشتق فعلدر خلاص معناسنه اکثر ترکیب اولنوب برخبره مبتدا اولور رها یافت
ورها کرد کبی ابو المعانی بیت چون بوی زلف یار رها کرد روزکار * در ملك صبر و قرارم
چها کرد روزکار ﴿ رهنما ﴾ راهنما کبیدر ابوطالب کلیم بیت صاحب قران وشاه جهان که
زبخت او * هر لحظه اش بعمر ابد رهنما شود ﴿ مع الباء ﴾ راتب ﴾ کسر تاء مثناة ایله رزق
ونفقهٔ معینه ومعلومه عربیدر فارسیده دخی استعمال اولنور میر نظمی بیت این سخن بشنو مکن
هرکز جدل * هرکسی راهست راتب از ازل ﴿ راهب ﴾ کشیش نصارا بودخی عربیدر حکیم
خاقانی بیت لباس راهبان پوشیده روزم * چو راهب زن برآرم هر شب اوا ﴿ رباب ﴾ مشهور
سازدر عربیدر فارسیسی ششتادر اما بو عبارتله استعمالی شایعدر * خواجه حسین ثنایی
بیت زهره کو اصل شادمانیها * لولوی نغمهٔ رباب منست ﴿ رتب ﴾ سکون تاء مثناة ایله
دیرلك زندکانی معناسنه عربیده تعیش دیرلر میر نظمی بیت رو از ینجا اینقدر محنت مکش * با غم
ورنجی نباشد رتب خوش ﴿ رسنتاب ﴾ ایپ بوکیجی رسن ایله تابدن مرکبدر تاب بونده
وصف ترکیبی اولور وله بیت فکر دل زلف وروی مهتابست * اندرین معنی دل رسنتابست ﴿
رقیب ﴾ عاشق ایله معشوق اراسنده اولان انکل خواجه حافظ بیت ز رقیب دیو سیرت بخدای
خود پناهم * مکر این شهاب ثاقب مددی کند سها را * عربیده دخی بو معنایه استعمال اولنور
صاحب بهاء الدین زهیری بیت حبیبی فیك اعدای ضروب * حسود عاذل واش رقیب ﴿
رکاب ﴾ پیاله معناسنه در که ساقی یه رکابدار دیرلر بعض نسخه ده شش پهلو بر نوع پیاله در ﴿ مع التاء
﴿ راحت ﴾ دکلنمك آسایش معناسنه لفظ عربیدر فارسیده دخی مستعملدر ابو المعانی
بیت راحت طلبی از اختلاط مردم بکریز * شو راست رو وز راه پی کم بکریز * خامش نشین
ونعرهٔ بیهوده مزن * از خود بجوش چو باده واز خم بکریز ﴿ راست ﴾ اوج معنایه کلور
اول صاغ جانب که صوله چپ دیرلر مولانا هاتفی بیت بر اراست شاه رخ دست راست * که ان
بر قدش جامهٔ بود راست * ثانی طوغری که مقابلی کجدر شیخ سعدی بیت کس ندیدم که کم شد
از ره راست * راستی موجب رضای خداست * ثالث لفظ مرکبدر را ایله استدن مثلا فلانه در
دیه جك یرده فلانراست دیرلر ترکیب اولندقده استك الفی حذف اولنور ﴿ راسخت ﴾ سکون
سین وضم خا ایله راستق طاشیدر ﴿ رامشت ﴾ ضم میم وسکون شین معجمه ایله ایکی معنایه در
اول بمعنی رامش که عن قریب ذکر اولنور انشاالله تعالی ثانی خمسهٔ مسترقه نك دردنجی کونی

کونی اسمیدر ﴿ رایت ﴾ فتح یای تحتانیله علم وسنجاقدر الفك اثباتیده جائز وهمزهٔ مجتلبه ایله ده جائزدر
ابو المعانی بیت رایت فتنه کشد زلف دلاویز ترا * تیغ سر تیز زند غمزهٔ خونریز ترا ﴿ ربوت ﴾ ضم
ضم باء موحده وواو معروفه ایله هدهد دیدکلری قوشدر ﴿ رت ﴾ چبلاق عریان معناسنه شمس
فخری بیت تیغ سر تیز تو کهر زا شد * که بکین عدوت آمد رت * وخالی از پوشش یعنی
اثوابسز ﴿ رخت ﴾ سکون خاء معجمه ایله بش معنایه کلور اول اثواب وتجملات معناسنه
اسم عامدر طالب آملی بیت یکذره دل بصحبت زاهد نمیکشد * ساقی بیا که در کرو تست
رخت ما * ثانی بمعنی راست ودرست شیخ نظامی بیت کریوه بلند ست وسیلاب سخت *
میپیچان عنان من از راه رخت * ثالث بمعنی اسب یعنی آت وله بیت کره بر دوال کمر کرد سخت
بجنك دوالی روان کرد رخت * رابع غم وغصه واندوه معناسنه در مولانا شهابی بیت دلم کشته
با فکر واندیشه یار * ز دستم برون شد برخت اختیار * خامس طعام یکمرده یعنی بر آدمه کفایت
مقداری غذا اوله شهابی بیت ز اندوه آتش بجان در زده * باب مهری از خامشی بر زده *
زده بر در نطق من قفل سخت * دل بی نوا از غم داده رخت ﴿ رست ﴾ سکون سین مهمله
ایله اوج معنایه کلور اول بمعنی صف شمس فخری بیت همیشه تا که باشد سرو وسوسن *
ببستان بر کشیده هر یکی رست * حکیم فردوسی بیت نمیکردم از بر و بوم رست * پدر
بر پسر بر همی راه بست * ثانی رستن لفظنك ماضی سیدر قورتلدی دیمك اولور کاهی
مصدر استعمال اولنور خلاص معناسنه شیخ اوحدی در جام جم بیت خویشتن دار
وباش رست آیین * که یسار تو ناظر اند و یمین * ثالث بمعنی زمین ومکان وموضع حکیم فردوسی
بیت طلایه برون بر طلایه بجست * بخون غرقه کشت ان همه بوم ورست * فرهنك
جهانکیری ده صفه وایوان معناسنه ومجمع الفرسده بمعنی محکم روایت اولنمشدر ﴿ رشت ﴾
سکون شین معجمه ایله ایکی معنایه در اول ولایت کیلانده بر شهر آدیدر بیه پس دخی دیرلر انده
دختران ایو طومان باغی طوقرلر شاعر بیت دخترانی که ساکن رشتند * همچو طاوس مست
میکردند * از پی مشتری بهر بازار * بند تنبان بدست میکردند * ثانی بمعنی خاك قرالاوی
بیت چون نباشد بنای خانه درست * بیکمانم که زیر رشت آیی * حکیم زجاجی بیت کس
از روز بد چون تواند کریخت * خصوصا که بر سر فلك رشت ریخت * مجمع الفرسده بر بردن
آیریلوب دوکلن نسنه یه ده دیرلر ونسخهٔ میرزاده طوز وطبراق معناسنه مرویدر ﴿ رفت ﴾ رفتن
لفظنك ماضی سیدر مقابلی آمددر شیخ سعدی بیت هر که آمد عمارت نو ساخت * رفت منزل
بدیکری پرداخت وکاهی رجوع وعودتی ممکن اولماین نسنه بیاننده ایراد ایدرلر وله بیت جهان
چون رفت دیکر یافت نتوان * عنان زندکانی تافت نتوان ﴿ ریت ﴾ سکون یای تحتانی ایله
زندکانی یعنی دیرلك میر نظمی بیت زندکی و بوده در رزق سد * مرده شدن به که چنین ریت بد *
﴿ مع الجیم راتیانج ﴾ کسر تاء مثناة ونون وفتح یای تحتانیله چام صقزی راتیانه لفظندن معربدر
﴿ رانج ﴾ کسر نونله نارچیلدر که باب النونده ذکر اولنور انشاالله تعالی ﴿ رایج ﴾ کسر
یای تحتانیله کچر اقچه وغیری که سره دخی دیرلر کچمز اقچه یه ناسره دیرلر لفظ عربیدر فارسیده
دخی مستعملدر ﴿ رخج ﴾ فتح خا ایله چرکین وزشت وبدخوی وسکون خا ایله کنج وزنی اوزره ده

جائز در میر نظمی بیت قضا را بوده اندم در کشوده * یکی طبعش چو رویش رخج بوده ﴿ رنج ﴾
سکون نونله اوچ معنایه در اول بمعنی بیماری یعنی خسته لك حضرت مولانا بیت کفت من رنجش
همیدانم که چیست * چون سبب دانی دوا کردن که چیست * ثانی زحمت ومشقت معناسنه
شیخ سعدی بیت کیمیا کر بغصه مرده و رنج * ابله اندر خرابه یافته کنج * ثالث بمعنی
رنك یعنی لون شاه داعی شیرازی بیت رنج با رنج آتشین از عشق اوست * میفروزد روز وشب
از نار اوست ﴿ رواج ﴾ رایج ومقبول ومطلوب معناسنه میر نظمی بیت رواج یافته
نظمم بالتفات و پسند * اکر دهد بنظر امتیاز شاه بلند ﴿ رونج ﴾ فتح واو وسکون نونله قیون
بغرسغی که قیمه ات و پرنج ایله طولدروب بشوررلر که چرغند وجکرا کند دخی دیرلر عربیده عسیب
دیدکلریدر کذا فی المجمع ﴿ مع الخاء * راخ ﴾ بوزن کاخ ایکی معنایه در اول ظن وکمان معناسنه ابو المعانی
بیت ندارم راخ با من چرخ کردون دوستی دارد * باین علت که از روز ازل بختم سیه بوداست *
ثانی بمعنی غم واندوه حکیم فردوسی بیت دو کوشش بخنجر که سوراخ کرد * دل مرد توران
پر از راخ کرد ﴿ راسخ ﴾ ضم سین ایله راسخت مرقوم معناسنه در ودخی کوسه آدمه دیرلر
وعربیده کسر سین ایله کوه بیخ آور یعنی یرلو وکوکلی طاغ مرادیو کسك وعظیم اولدوغن بیاندر
جبل راسخ دیرلر ومحکم ومتین که راسخ الارکان دیرلر وتکمیل مواد ایتمش اهل علم وفاضله دخی
راسخ العلم دینلور ﴿ رخ ﴾ ایکی معنایه کلور اول ناله وانین بیمار خواجه عمیدلو یکی بیت صبا
مثال در آیینه شاد وخرم وخوش * بخاکبوس جنابش صدور از غم ورخ * ثانی بمعنی شکاف
یعنی یارق حکیم سوزنی بیت تو شاد بادی وازاد بادی از غم دهر * عدوت مانده زبار عنا وغم رخ رخ
﴿ مع الدال راد ﴾ بش معنایه کلور اول سخی وجوانمرد معناسنه استاد عسجدی
بیت اکر نسبتم نیست یا هست خرم * اکر نعمتم نیست یا هست رادم * استاد رودکی
بیت حاتم طایی تویی اندر سخا * رستم دستان تویی اندر نبرد * نی که حاتم نیست با جود
تو راد * نی که رستم نیست در جنك تو مرد * ثانی شجیع ودلاور معناسنه حکیم اسدی بیت
وفا خود کن ودرع رادی بپوش * کمان از خرد ساز وخنجر زهوش * ثالث فرهنك
جهانکیریده حکیم ودانا وخردمند رابع سخنکوی وشاعر وادیب خامس مجمع الفرسده دیوار حولی
معناسنه در که رادخانه دیرلر ﴿ رادد ﴾ ضم دال ایله انیشلی ویوقشلی یر وچایر وچمنلی موضع
معناسنه حکیم فردوسی بیت فسیله برادد همیداشتی * شب وروز در دشت بکذاشتی *
ودخی سخی وجوانمرد معناسنه شمس فخری بیت بعدل وداد بسی دید در جهان شاهان *
چون اوندید چشم سپهر عادل ورادد ﴿ راستاد ﴾ سکون سین وفتح تاء مثناة ایله وظیفه در
راتبه معناسنه حکیم فردوسی بیت خدایا نخواهم ز تو راستاد * چو جودت همه را وظیفه
بداد ﴿ رافد ﴾ کسر فا ایله فرات ایرماغنه دیرلر ابو المعانی بیت سرشکم کشته چون جیحون
ورافد * کرفته روی عالم همچو دریا ﴿ رامناد ورامیاد ﴾ کلاهما بکسر المیم ایکی معنایه در
اول مطیع ومنقاد معناسنه ثانی شهور فارسیه نك یکرمی سکزنجی کونی اسمیدر ﴿ رانباد ﴾
سکون نون وفتح باء موحده ایله بمعنی رامناد ورامیاد مرقوم کذا فی المجمع ﴿ راود ﴾ ضم واو ایله
پشته پشته اولوب چایر وچمنلی اولان یر رادد مرقوم معناسنه استاد عسجدی بیت الا تازی

الا تازی از که بدیدست وراسد * بکوه اندرون ره زد از شخ وراود * استاد لطیفی بیت همه راود
بود کوه وزمینش * نباشد دیولاخ وشوره وخرد ﴿ راوند ﴾ فتح واو وسکون نونله مشهور
کوکدر اعلاسی ولایت چینده اولاندر وروم دیارنده دخی اولور جکری تازه ایدوب حرارتن دفع
ایدر وصفرایی اخراج ایدر غایتله نافع ومعتبردر اکثر مسهل اشربه لرده استعمال ایدرلر ﴿ راوید ﴾
کسر واو وسکون یای تحتانیله اشترغاز دیدکلری اوتدر امکدان دیدکلری اغاجك کوکیدر
ضمغیده اولور ﴿ راه آورد ﴾ ارمغان اکثر مسافرتدن ولایتلرینه کلان کمسنه لر احبابه وکبارە
ارمغان ویردکلری اجلدن راه آورد دیدیلر وبر معنای مصطلحی ده یول ایله حرکت ایلدی یعنی بر قاعده
دپرندی دیمك اولور ابو المعانی بیت صبا از کوی جانان باره آورد امده بر ما * حیات تازه بخشیده
ببوی زلف مشکینش ﴿ راه بند ﴾ ایکی معنایه در * اول راهزن یعنی یول کسیجی * ثانی بمعنی
باجدار ﴿ راه نورد ﴾ یورغه وزیاده اشکون آته صفت ایدرلر معنای ترکیب یول دوریجی دیمك
اولور آت وصفنده بیت اسب تازی بود چندان ره نورد * وقت رفتن میرساند چرخ کرد *
﴿ رپدورپود ﴾ کلاهما بضم الباء الفارسیة براوتدر که اوتلیان حیوانی مست ایدر کذا فی فرهنك
حسین وفایی ﴿ رد ﴾ تخفیف ایله راد لفظندن اختصار اولنمشدر حکیم فیلسوف وعاقل
وعالم معناسنه حکیم فردوسی بیت یکی انجمن ساخت با بخردان * هشیار وکار آزموده
ردان وله بیت بپرده دراست این سخن رازجوی * به پیش ردان آشکارا بکوی *
ودلاور وبهادر معناسنه وله بیت سیاوش رد را برادر تویی * بکوهر ز سالار برتر تویی * عربیده
دال مشدده ایله منع ودوندرمك معناسنه در میر نظمی بیت نیامد پسنده سخن رد کرد * که باب
قبولش بر وسد کرد ﴿ رزد ﴾ سکون زاء معجمه ایله اکول وسیارخوار معناسنه ابو شکور بیت
زدیدار خیزد هزار آرزو * ز چشمست کویند رزد کلو ﴿ رژد ﴾ زای فارسیله ده اول معنایه
مرویدر وله بیت زدیدار خیزد همه آرزو * ز چشمست کویند رژد کلو ﴿ رزرود ﴾
سکون زاء معجمه وضم راء مهمله ایله ماوراء النهرده برارمق آدیدر کذا فی المجمع ﴿ رساید ﴾
فتح سین مهمله وکسر یای تحتانیله ریم آهن تورکیده دمور بوقی عربیده خبث الحدید دیرلر شمس
فخری بیت چو آهنکری شکر جود تو کوید * بکوره درون زر شود هر رساید
﴿ رستاد ﴾ سکون سین وفتح تاء مثناة ایله بمعنی راستاد مرقوم یعنی وظیفه وراتبه کذا فی
فرهنك جهانکیری ﴿ رشنواد ﴾ سکون شین معجمه وضم نونله همای بنت بهمن شاهك ایام
سلطنتنده سرعسکری بر پهلوان آدیدر منقولدر که رومیلردن بر مقدار لشکر کلوب همانك
ولایتنه چاپدیلر سرحد یکاری مقابل اولوب جنك ایلدیلر رشنواد که هم سرعسکر وهم سرعسکر
زاده ایدی رومیلر جنکنه کلوب دارا خدمتنده رشنواد لشکری همایه عرض ایلدکده همای
دارایی کوردکده ممه لرندن سود قینادی تفصیل احوال شهنامه ده مسطوردر بو محلده حکیم
فردوسی بیت یکی مرد بدنام او رشنواد * سپهبد بدو هم سپهبد نژاد * بفرمود تا بر کشد
سوی روم * بشمشیر ویران کند مرز وبوم ﴿ رصد ﴾ اول قیودر که ارباب هیأت بر عمیق قیو
قازدیروب ایچنه کیروب آسمانه نظر ایدرلر تا که نجوم ثوابت وسیاره نك سیر وحرکتلری نه منوال
اوزره در کوروب کتابلره یازرلر اکا زیج دیرلر سال بسال اندن تقویم استخراج ایدرلر حالا استعمال

جائز در میر نظمی بیت قضا را بوده اندم در کشوده * یکی طبعش چو رویش رخج بوده ﴿ رنج ﴾
سکون نونله اوچ معنایه در اول بمعنی بیماری یعنی خسته لك حضرت مولانا بیت کفت من رنجش
همیدانم که چیست * چون سبب دانی دوا کردن که چیست * ثانی زحمت ومشقت معناسنه
شیخ سعدی بیت کیمیا کر بغصه مرده و رنج * ابله اندر خرابه یافته کنج * ثالث بمعنی
رنك یعنی لون شاه داعی شیرازی بیت رنج با رنج آتشین از عشق اوست * میفروزد روز وشب
از نار اوست ﴿ رواج ﴾ رایج ومقبول ومطلوب معناسنه میر نظمی بیت رواج یافته
نظمم بالتفات و پسند * اکر دهد بنظر امتیاز شاه بلند ﴿ رونج ﴾ فتح واو وسکون نونله قیون
بقرسغی که قیمه ات و پرنج ایله طولدروب بشوررلر که چرغند وجکرا کند دخی دیرلر عربیده عسیب
دیدکلریدر کذا فی المجمع ﴿ مع الخاء * راخ ﴾ بوزن کاخ ایکی معنایه در اول ظن وکمان معناسنه ابو المعانی
بیت ندارم راخ با من چرخ کردون دوستی دارد * باین علت که از روز ازل بختم سیه بوداست *
ثانی بمعنی غم واندوه حکیم فردوسی بیت دو کوشش بخنجر که سوراخ کرد * دل مرد توران
پر از راخ کرد ﴿ راسخ ﴾ ضم سین ایله راسخت مرقوم معناسنه در ودخی کوسه آدمه دیرلر
وعربیده کسر سین ایله کوه بیخ آور یعنی یرلو وکوکلی طاغ مرادیو کسك وعظیم اولدوغن بیاندر
جبل راسخ دیرلر ومحکم ومتین که راسخ الارکان دیرلر وتکمیل مواد ایتمش اهل علم وفاضله دخی
راسخ العلم دینلور ﴿ رخ ﴾ ایکی معنایه کلور اول ناله وانین بیمار خواجه عمیدلو یکی بیت صبا
مثال در آیینه شاد وخرم وخوش * بخاکبوس جنابش صدور از غم ورخ * ثانی بمعنی شکاف
یعنی یارق حکیم سوزنی بیت تو شاد بادی وازاد بادی از غم دهر * عدوت مانده زبار عنا وغم رخ رخ
﴿ مع الدال راد ﴾ بش معنایه کلور اول سخی وجوانمرد معناسنه استاد عسجدی
بیت اکر نسبتم نیست یا هست خرم * اکر نعمتم نیست یا هست زادم * استاد رودکی
بیت حاتم طایی تو بی اندر سخا * رستم دستان تو بی اندر نبرد * نی که حاتم نیست با جود
تو راد * نی که رستم نیست در جنك تو مرد * ثانی شجیع ودلاور معناسنه حکیم اسدی بیت
وفا خود کن ودرع رادی بپوش * کمان از خرد ساز وخنجر زهوش * ثالث فرهنك
جهانکیریده حکیم ودانا وخردمند رابع سخنکوی وشاعر وادیب خامس مجمع الفرسده دیوار حولی
معناسنه در که رادخانه دیرلر ﴿ رادد ﴾ ضم دال ایله انیشلی ویوقشلی یر وچایر وچمنلی موضع
معناسنه حکیم فردوسی بیت فسیله برادد همیداشتی * شب وروز در دشت بکذاشتی *
ودخی سخی وجوانمرد معناسنه شمس فخری بیت بعدل وداد بسی دید در جهان شاهان *
چون او ندید چشم سپهر عادل ورادد ﴿ راستاد ﴾ سکون سین وفتح تاء مثناة ایله وظیفه در
راتبه معناسنه حکیم فردوسی بیت خدایا نخواهم ز تو راستاد * چو جودت همه را وظیفه
بداد ﴿ رافد ﴾ کسر فا ایله فرات ایرماغنه دیرلر ابو المعانی بیت سر شکم کشته چون جیحون
ورافد * کرفته روی عالم همچو دریا ﴿ رامناد ورامیاد ﴾ کلاهما بکسر المیم ایکی معنایه در
اول مطیع ومنقاد معناسنه ثانی شهور فارسیه نك یکرمی سکزنجی کونی اسمیدر ﴿ رانباد ﴾
سکون نون وفتح باء موحده ایله بمعنی رامناد ورامیاد مرقوم کذا فی المجمع ﴿ راود ﴾ ضم واو ایله
پشته پشته اولوب چایر وچمنلی اولان یر رادد مرقوم معناسنه استاد عسجدی بیت الا تازی

الا تازی از که بدیدست وراسد * بکوه اندرون ره زد از شخ وراود * استاد لطیفی بیت همه راود
بود کوه وزمینش * نباشد دیولاخ وشوره وخرد ﴿ راوند ﴾ فتح واو وسکون نونله مشهور
کوکدر اعلاسی ولایت چینده اولاندر وروم دیارنده دخی اولور جکری تازه ایدوب حرارتن دفع
ایدر وصفرایی اخراج ایدر غایتله نافع ومعتبردر اکثر مسهل اشربه لرده استعمال ایدرلر ﴿ راوید ﴾
کسر واو وسکون یای تحتانیله اشترغاز دیدکلری اوتدر امکدان دیدکلری اغاجك کوکیدر
ضمغیده اولور ﴿ راه آورد ﴾ ارمغان اکثر مسافرتدن ولایتلرینه کلان کمسنه لر احبابه وکبار
ارمغان ویردکلری اجلدن راه آورد دیدیلر وبر معنای مصطلحی ده یول ایله حرکت ایلدی یعنی بر قاعده
دپرندی دیمك اولور ابو المعانی بیت صبا از کوی جانان باره آورد امده بر ما * حیات تازه بخشیده
ببوی زلف مشکینش ﴿ راه بند ﴾ ایکی معنایه در * اول راهزن یعنی یول کسیجی * ثانی بمعنی
باجدار ﴿ راه نورد ﴾ یورغه وزیاده اشکون آته صفت ایدرلر معنای ترکیب یول دوریجی دیمك
اولور آت وصفنده بیت اسب تازی بود چندان ره نورد * وقت رفتن میرساند چرخ کرد *
﴿ رپدورپود ﴾ کلاهما بضم الباء الفارسیة براوتدر که اوتلیان حیوانی مست ایدر کذا فی فرهنك
حسین وفایی ﴿ رد ﴾ تخفیف ایله راد لفظندن اختصار اولنمشدر حکیم فیلسوف وعاقل
وعالم معناسنه حکیم فردوسی بیت یکی انجمن ساخت با بخردان * هشیار وکار آزموده
ردان وله بیت بپرده دراست این سخن رازجوی * به پیش ردان آشکارا بکوی *
ودلاور وبهادر معناسنه وله بیت سیاوش ردرا برادر تویی * بکوهر ز سالار برتر تویی * عربیده
دال مشدده ایله منع ودوندرمك معناسنه در میر نظمی بیت نیامد پسنده سخن رد کرد * که باب
قبولش بر وسد کرد ﴿ رزد ﴾ سکون زاء معجمه ایله اکول وسیارخوار معناسنه ابو شکور بیت
زدیدار خیزد هزار آرزو * زچشمست کویند رزد کلو ﴿ رژد ﴾ زای فارسیله ده اول معنایه
مرویدر وله بیت زدیدار خیزد همه آرزو * زچشمست کویند رژد کلو ﴿ رزرود ﴾
سکون زاء معجمه وضم راء مهمله ایله ماوراء النهرده برارمق آدیدر کذا فی المجمع ﴿ رساید ﴾
فتح سین مهمله وکسر یای تحتانیله ریم آهن تورکیده دمور بوقی عربیده خبث الحدید دیرلر شمس
فخری بیت چو آهنکری شکر جود تو کوید * بکوره درون زر شود هر رساید
﴿ رستاد ﴾ سکون سین وفتح تاء مثناة ایله بمعنی راستاد مرقوم یعنی وظیفه وراتبه کذا فی
فرهنك جهانکیری ﴿ رشنواد ﴾ سکون شین معجمه وضم نونله همای بنت بهمن شاهك ایام
سلطنتنده سرعسکری بر پهلوان آدیدر منقولدر که رومیلردن بر مقدار لشکر کلوب همانك
ولایتنه چاپدیلر سرحد بکلری مقابل اولوب جنك ایلدیلر رشنواد که هم سرعسکر وهم سرعسکر
زاده ایدی رومیلر جنکنه کلوب دارا خدمتنده رشنواد لشکری همایه عرض ایلدکده همای
دارایی کوردکده ممه لرندن سود قینادی تفصیل احوال شهنامه ده مسطوردر بو محلده حکیم
فردوسی بیت یکی مرد بدنام او رشنواد * سپهبد بدو هم سپهبد نژاد * بفرمود تا بر کشد
سوی روم * بشمشیر ویران کند مرز وبوم ﴿ رصد ﴾ اول قیودر که ارباب هیأت بر عمیق قیو
قازدیروب ایچنه کیروب آسمانه نظر ایدرلر تا که نجوم ثوابت وسیاره نك سیر وحرکتلری نه منوال
اوزره در کوروب کتابلره یازرلر اکا زیج دیرلر سال بسال اندن تقویم استخراج ایدرلر حالا استعمال

اولنان زیج اولغ بکك رصدیله استخراج اولنانلردر ﴿ رعد ﴾ سکون عین مهمله ایله کوك
کورلدیسنه دیرلر اهل هیأت دیرلرکه زمیندن صعود ایدن بخار ودخان میان ابرده محتبس
اولوب چقمق اقتضا ایتدکده بولودی خرق ایدر صدا اندن اولور وقوللرینه دلیللری رعد اکثر
ایام بهارده واقع اولدیغی درکه فصل بهارده ارضك بخاری چقدیغیدرکه آنکله دخان هوایه
صعود ایدر اما اهل شرع سحابه موکل اولان ملکك اسمی رعددر بولودی امر خدای جهان آفرین
ایله سوق ایتدکده بولوتدن صدا ظاهر اولور دیرلر نظم مبینده ویسبح الرعد بحمده بوکا دلیل قطعیدر
﴿ رغند ﴾ فتح غین معجمه وسکون نونله صدای وحوش وسباع عموما وآواز پارس خصوصا
استاد رودکی بیت کردروبه یوزواری یك رغند * خویشتن را شد بدر بیرون فکند ﴿ رکبند ﴾
سکون کاف فارسی وفتح باء موحده بعده سکون نونله فصاد طسمه سی که فصد محلنده قوله بغلرلر
لفظ مرکبدرك ایله بنددن میرنظمی بیت کف رکزن بسیمین بازو پیوند * در اندم رشتهٔ جان
کردر کبند ﴿ رکید ﴾ کسر کاف فارسی وسکون یای تحتانیله غم والمدن ویاخود رنج وزحمتدن
آهسته ونرم سویلمکه دیرلر حکیم فردوسی بیت بکفت این وتیغ ازمیان برکشید * زخون
سیاوش فراوان رکید ﴿ رمد ﴾ فتح میم ایله کوز آغریسی عربیدر وفارسیده دخی مستعملدر
میرنظمی بیت رمد عارض شده در چشم بینا * زدرد حسرتش بکریست تنها ﴿ رندد ﴾
سکون نونله بوزن بندد بمعنی تراشد یعنی تراش ایدر یونار دیمکدر حکیم انوری بیت بشغالی
ازو فرورندد * بس چوزنار برمیان بندد ﴿ رند ﴾ بوزن بندیدی معنایه کلور اول بمعنی سخن
حضرت مولانا بیت کفتار کمندید کزو هیچ امان نیست * میچید میپیچید براستیزه مرندید
ثانی رندیدن لفظندن اسم مصدر اولور تراش یعنی یونمق معناسنه اغاج اولسون غیری اولسون
حکیم انوری بیت روزکارت جکر نخواهد داد * خصم کو روز وشب جکر میرند * ثالث خوشبو
نسنه یه دیرلر نه اولورسه حکیم سوزنی بیت چو تند باد اجل کشت جان سپار عدوت * تو جان
فزای بروی نکار وباده رند * رابع بمعنی کرد یعنی توزکه خاك رند دیرلر استاد رودکی بیت چو نور قبلهٔ
زردشت نور دوزخ تو * نشسته کردوی اندر زمشك غالیه رند * سیف اسفرنکی بیت سمند
ترا باد در نوبهار * زکافور جولان دهد خاك رند * خامس بمعنی ربودن ودزدیدن یعنی قاپمق
واوغورلمق حضرت مولانا بیت نفس موشی نیست از خود لقمه رند * قدر حاجت موشی را
عقلی دهند * سادس برمقدار آجی اولان نسنه عموما مثلا هلیله ومازو وانار قبوغی کبی که اغزی
بورشدرر سابع دفنه یمشی خصوصا که عربیده حب الغار دیرلر ﴿ رنك برآرد ﴾ یعنی شرمنده
کند خجیل ایدر وخجیل اولور بو بر کلمه درکه هم فاعل وهم مفعول اولور حکیم انوری بیت باغ وجود
از بهار عدل تو چونان * رنك برآرد نکارخانهٔ چین را ﴿ رواد ﴾ بوزن سواد پشته پشته اولان
محله دیرلر مجمع الفرسده ارمق کناری که سبزه زار اوله ودخی بولانق آقن صویه دیرلر ضم رایله ده
روایت اولنمشدر ﴿ روان آورد ﴾ یعنی عاقل ودانا واهل تجرید کذا فی المجمع معنای ترکیب
صاحب ریاضت اقتضا ایدر نتکم میرنظمی بیت علایق بریده زدنیای دون * روان آورد شد
باعلم مقرون ﴿ ره آورد ﴾ بمعنی راه آورد مرقوم ابوالمعانی بیت بمژده جان دهدم اینچنین
ره آوردش * پیام وصلت جانان که آمده به نسیم ﴿ ره نورد ﴾ بمعنی راه نورد مرقوم غایت سرعتله

سرعتله یوریجی آت حکیم فردوسی بیت چرانندهٔ کرکس اندر نبرد * چمانندهٔ چرمهٔ ره نورد
﴿ ریبد ﴾ سکون یای تحتانی وفتح باء موحده ایله بر صحرا اسمیدرکه ایرانیلرك تورانیلر ایله مشهور
جنکی اول صحراده واقع اولمشیدی حکیم فردوسی بیت چو کوذرز نزدیك ریبد رسید *
برابر سپه را فرود آورید ﴿ مع الراء المهمله * راستکار ﴾ طوغرو ایشلی واعمال صالحه صاحبی
ودیندار ومستقیم معناسنه ودخی هر ایشنه قادر وصنعتنده ماهر دیمکدر ﴿ رام اردشیر ﴾
بر شهرك اسمیدرکه اردشیر بنا ایلمشدر کذا فی المجمع ﴿ رامشکر ﴾ میمك ضمی وکسریله ده جائز
وسکون شین وفتح کاف فارسیله بمعنی خنیاکر مطرب ونغمه پرداز معناسنه مسعود سعد سلمان
بیت تعجب کر فلك شود مجلس * ماه ساقی وزهره رامشکر ﴿ رامشخورا ﴾ کسر میم وسکون
شین وفتح خاء معجمتین وواو معدوله ایله موسیقیده بر نوا آدیدر ﴿ رامر ﴾ فتح میمله بوزن ساغر
بر شهر اسمیدرکه انده بی نظیر کوزه وابریق ایدرلر کوزهٔ رامری وابریق رامری دیرلر غایت
پسندیده ومقبولدر کذا فی المؤید اما مجمع الفرسده کسر میمله ضبط اولنمشدر ﴿ راه آور ﴾
یعنی یولجی معنای ترکیب یول کتوریجی دیمك اولور میرنظمی بیت چو راه آور برم آمد
زسویش * رسد بوی وفا جانرا زکویش ﴿ راهبر ﴾ قولاغوز عربیده دلیل معناسنه معنای
ترکیب یول ایلدیجی دیمك اولور خلاق المعانی بیت برین صفت که توکم کردهٔ طریق نجات *
زپیروی بزرکان راهبر یابی ﴿ راهدار ﴾ بمعنی باجدار ودخی راهزن یعنی باج آلیجی ویول کسیجی
معناسنه در راه بند دخی دیرلر ﴿ راهکذار ﴾ سکون ها وضم کاف فارسیله یول اوغراغی وصو
کچیدی معناسنه که راه یول وکذر کذشتن لفظندن صیغهٔ امردر وصف ترکیبی اولور ابوالمعانی
بیت سیل سرشك چشم حزین راهکذار نیست * در بحر خون کشتیٔ تن را قرار نیست *
﴿ راه کستر ﴾ ضم کاف فارسی وسکون سین وفتح تاء مثناة ایله زیاده اشکون آته وقاطره
ودوه یه دیرلر زین الدین سنجری بیت دران ره چنان راه کستر براند * که وهم از پیش چند منزل
بماند ﴿ راهوار ﴾ یعنی یورغه آت که چاپقون دخی دیرلر میرنظمی بیت ریز او راهوار خوش
رفتار * بود در پی صبا ندید غبار ﴿ رخشکر ﴾ سکون خا وشین وفتح کاف فارسیله بمعنی
خنیاکر وله بیت ساخت دران مجلس عشرت فزا * بود در ورخشکر خوش نوا ﴿ رخوکر ﴾
ضم خا وفتح کاف فارسیله یما اوریجی ویرتق کوزیجی که رفوکر ورکوکر دخی دیرلر ﴿ رزیر ﴾ سکون
زاء معجمه وضم باء موحده ایله باغ بودایه جق کوچك اکری دمورکه طهره دیمکله معروفدر رز اوزم
چبوغی وبر بریدن دن مشتق اسم فاعلدر ﴿ رزمکیر ﴾ سکون زا ومیم ویای تحتانی وکسر کاف
فارسیله شهور سال ملکی دن اون برنجی کونك اسمیدر میرنظمی بیت بروز رزمکیر مشو رزم
ساز * بکلشن رو وبزم عشرت بساز ﴿ رستار ﴾ بوزن دستار دستکار لفظندن اختصار
اولنمشدر شاه ناصر خسرو بیت کر همی کوید که یك بد را بدی هم یك دهم * باز چون کوید که هرکز
بد کنش رستار نیست ﴿ رستکار ﴾ سکون سین وتا وفتح کاف فارسیله بمعنی خلاص یافته
شیخ نظامی بیت سکالندهٔ کاروان وقت کار * زدشمن بدشمن شود رستکار * ونیکوکار معناسنه
حکیم فردوسی بیت بترش از خدا ومیازار کس * ره رستکاری همینست وبس ﴿ رشك آور ﴾
سکون شین وکاف موقوفله حسود معناسنه در بعض محلده غیرت چکیجی معناسنه ده استعمال

اولنور ابوالمعانی بیت رشکم ایدچون ببینم یار با اغیار بود * هرچه باد آباد یا اغیار یا خود
میکشم ﴿ رفتار ﴾ یوریمك وصالنمق معنالرینه مثال اول مولانا عرفی بیت میروی با غیر
ومیکویی بیا عرفی توهم * لطف فرمودی برو کین پای را رفتار نیست * مثال ثانی ابوالمعانی
بیت بعاشق جور کردن شیوهٔ دلدار می باید * کشد کر چشم خونی خنجر پرکار می باید *
خرامیدن نداند هر سهی قد از سر عشوه * بان حسن کلوسوز اینچنین رفتار می باید ﴿ رفوکر ﴾
ضم فا و فتح کاف فارسیله یرتق دیکیجی وکوزه یجی معناسنه وله بیت شود دست تمنای وصالت *
رفوکر چاك چاك سینهٔ دل ﴿ رکوکر ﴾ اول کاف عربی ثانی کاف فارسیله بمعنی رفوکر مرقوم
﴿ رمیار ﴾ سکون میم وفتح یای تحتانیله چوبان معناسنه در رامیار دخی دیرلر کذا فی فرهنك
جهانکیری بو معنایه حکیم نزاری قهستانی بیت منم رمیار بابت ای رمیده * که سازم خاکپایت کحل
دیده ﴿ رنجبر ﴾ کار و کسب ایدن کمسنه معنای ترکیب زحمت چکیجی اکرچه بر ضم بایله کرك
ایدی که بردن لفظندن مشتق اسم فاعل اولور لکن تلفظده نوع ثقلت اولمغین بایی مفتوح ایلدیلر
﴿ رنجور ﴾ خسته وعلیل معناسنه مثال اول میرزا فصیحی بیت خون میچکد ز ناله فصیحی مکر
اجل * پیکانم امشب از دل رنجور میکشد * مثال ثانی ابوطالب کلیم بیت شب تاریك و بیم وراه
بس دور * ازان کردیده ام زینکونه رنجور * وابنه زحمتنه مبتلا اولانه دیرلر میر نظمی بیت مکن
باری بهر رنجور واپشت * که کردد مر ترا رسوای عالم ﴿ رنك آور ﴾ حیله کار وخجیل اولانه ده
دیرلر وصحیح لونی اولان نسنه یه ده دینلور ﴿ روار ﴾ محبوسه خدمت ایدنلر یعنی زندان دار کذا
فی المجمع ﴿ روزنك سر ﴾ سکون واو وکاف وفتح زا ونون وسین ایله باشده اولان استخوان نرم ترکیده
کسر تین ایله ایك دیرلر ﴿ ره آور ﴾ راه آور مرقومدن اختصار اولنمشدر ﴿ رهبر ﴾ راهبر
مرقومدن مخففدر قولاغوز معناسنه خواجه حسین ثنائی بیت رهنمای رهی که سختی آن *
هر قدم پای رهبر اندازد ﴿ رهدار ﴾ مختصر راهدار مرقومدر ابوالمعانی بیت زده راه دل وصبر و
شکیبم * دو چشم شوخ او رهدار بودست ﴿ رهکذار ورهکذر ﴾ راهکذار مرقوم کبی در خواجه
حسین ثنائی بیت چون ابر در نثار بهر در که بکذری * تا حشر بهره یابد ازان رهکذار دوست *
﴿ رهوار ﴾ راهوار مرقومدن مختصر دریورغه آت معناسنه میرخسرو بیت به ارعنان
ادب درکشم درین میدان * که نه نشیب وفرازش بپای رهوارست ﴿ مع الراء المعجمة ﴾ راز ﴿
یدی معنایه کلور اول سر معناسنه کرکسه قولا اولسون بیت کنکر طاقش بزبان دراز *
پیش فلك کفته سخنهای راز * وکرکسه فعلا اولسون بیت چو آمد برین روزکار دراز *
سپهر آن زهر کس که میداشت راز * کلا الحالتین معنای اختفا لازم اولمغین مقابلی آشکار
اولور نته کیم بو بیتده واقعدر بیت کذشت اندر آن روزکار دراز * که میکرد کش آشکار او راز *
کاهی مبالغه قصد اولنور راز نهان دیرلر ثانی رنك در لون معناسنه رنکین ایتمکه امر ایدوب راز
دهی دیرلر فخر کورکانی بیت همیرفت از زمین بر آسمان کرد * تو کفتی چاك جامه راز میکرد *
ثالث بمعنی خارپشت یعنی کرپی ملك الشعرا حکیم روحانی بیت چون کرد سوی روز وشب تار
ترکتاز * درخس کشید روز سر از بیم شب چو راز * رابع بالحق ایله یاپلن دیوار دیرلر استاد
عسجدی بیت بیکی تیر همه فاش کند راز حصار * وربرو کرده بود سنك بجای کل راز * کذا

کذا فی تحفة الاحباب خامس بر شهر یا خود بر قصبه آدیدر که امام مفسر فخر رازی اول
قصبه دندر میرخسرو بیت بهر سوی رازی شده کارساز * ملك زادهٔ کارفرمای راز *
بو بیتدن شهر اولمق فهم اولنور سادس فرهنك جهانکیریده شهر سبزوار بر فرسخ یرده واقع
بر قریه اسمیدر سابع بر کتاب حاشیه سنده امام فخر رازینك خطیله تحریر اولنمشدر که زمان
سابقده ایکی شهزاده وار ایدی برینك نامی راز و برینك نامی ری ایدی اتفاق ایله بر شهر بنا
ایلدیلر هر بری کندو نامنه مضاف ایتمك مراد ایلدی میانلرنده منازعه واقع اولوب محاربه یه
مؤدی اولدقده عقلای وقت ومدبران امور مملکت بویله معقول کوردیلر که شهری برینك اسمنه
مضاف واهل شهری برینك نامیله ملقب ایلیه لر بناء علی هذا شهره ری واهل شهره رازی تسمیه
ایلدیلر اما عربیده رأس البنایین معناسنه در حکیم سنایی بیت جان بدانش کن مزین تا شوی
زیبا ازانك * زیب کی کیرد عمارت بی نظام دست راز ﴿ راز بچیز ﴾ مؤلف لغتك بری راز لفظنی
بناء معناسنه بچیزه مضاف ایدوب بو بیتی قولنه شاهد ایراد ایلمش * مصرع * در بر و کرده بود قیر
همی راز بچیز * اما بو قولك صحتی مشکوکدر ﴿ راویز ﴾ کسر واو وسکون یای تحتانیله علف
شتر معناسنه که شتر غار دخی دیرلر آنك کوکنی ترشی ایدرلر اعلا اولور ﴿ راموز ﴾ ضم میمله بمعنی
ناخدا یعنی کمیجی عربیده ملاح دیرلر شیخ آذری بیت تن چه کشتیست اندرین دریا * رهبر و بادبان
وفضل وعطا * هست راموز مرشد کامل * که برد مر ترا سوی ساحل ﴿ رام هرز ﴾ سکون میم
وضم ها ایله اهوازده واقع بر شهر آدیدر زمان قدیمده سمنکان دیرلر ایدی ﴿ راه شبدیز ﴾ خسرو
پرویزك مشهور بازیدی مصنفاتندن بر لحن اسمیدر شیخ نظامی در صفت بارید بیت هران شب
کو کرفتی راه شبدیز * شدندی جملهٔ آفاق شبخیز ﴿ رز ﴾ اوج معنایه در اول درخت
انکور وانکور معناسنه در استاد فرخی بمعنی درخت انکور بیت اکر مخالف تو رز نشاند اندر باغ *
بوقت بار عنا بردهد بجای عنب * حکیم سوزنی بمعنی انکور بیت به پیش لفظ او شکر چنانست *
که اندر پیش شکر غورهٔ رز * شرابه دختر رز دیرلر تاك معناسنه اولان اوزم چبوغی رز
اولمق مناسبته اقربدر زیرا اوزم چبوقدن طوغر شیخ عبد السلام پیامی بیت صد طفل
فرح دختر رز زاده بعقدم * آن نطفه که غم زاید ازو در کرم نیست * اوزم دختر رز اولمق بو بیتده
واضحدر حکیم انوری بیت دختر رز که تو بر طارم تاکش دیدی * مدتی شد که در اونك سرش
در کینست * ثانی باغ معناسنه حضرت مولانا بیت از ره رخنه چو دزدان برز خود رفتم *
همچو دزدان شکر از کلبن خود میچیدم * شیخ نظامی بیت چو سیب سرخ رخ در دست شاهان *
نه سیب رز بود سیب صفاهان * ثالث رنك یعنی لون بویاجیه رنك رز دینلدوکی بوندندر رشید الدین
وطواط بیت بدو دار جامهٔ که ای رنك رز * تو این را برنك رخ من برز * شیخ نظامی بیت
کسی را که جانش باهن کزم * بسی جامها در سکاهن رزم * حکیم خاقانی بیت سر انکشت میرزد
پی بی * بر مه انکشت میکرد بی بی * از پی یك فشان دویم جامه * لاجوردی همی رزد
پی بی ﴿ رسنباز ﴾ یعنی جانباز ایپ اوزرنده اوینادوغندن رسن ایله بازی ترکیب ایدوب
تسمیه ایتمشلر کمال خجندی بیت چون رسنباز که جان بازد وهم سر برسن * من بزلفت سر و جان
نیز چنان خواهم بافت ﴿ رشکز ﴾ سکون شین معجمه وفتح کاف فارسیله بمعنی زاك که معربی

زاجدر مرکبك برجزؤ یدر ﴿ رشمیز ﴾ سکون شین ویای تحتانی وکسر میمله اغاج یر برقوردجغزدر
عربیده ارضه دیرلر فتحات ثلثه ایله کذا فی المجمع ﴿ رعد انداز ﴾ یعنی طوب وطوب آتیجی
بو معنی بو عبارته استعاره طریقیله در رعد مثال کورلدی ایله صدا ویردوکی جهتدن ﴿ رمز ﴾
سکون میمله اول اشارته دیرلر که کوز ایله یاخود برمق ویادوداق ایله حاصلی ایهام ونزاکت ایله
اوله عربیدر که شعرای عربك شعرلرنده چوق بولنور کوز ایله اشارتده بدر الدین یوسف
بن لولو بیت وقد لاح فی اجفانه السحر ظاهرا * ولکن فی توجیه الحاظه رمزا ﴿ رنکامیز ﴾
برقاچ لون اولان نسنه که مختلط الالوان معناسنه ودخی استعاره وجهی اوزره هر نسنه دن خبردار
ودخی دوستلغی محکم اولمین کمسنه یه دیرلر ابو المعانی بیت باد وستان یکرنك شود در راه رنکاورمرو *
باشد درونت صاف وچون پر نقش ورنکامیز مشو ﴿ رنکرز ﴾ سکون نون وکاف فارسی وفتح راء
مهمله ایله بویاجی معناسنه عربیده صباغ دیرلر خواجه سلمان بیت تا باد خزان رنکرز رنکرزانست *
کویی که چمن کارکه رنکرزانست ﴿ رواز ﴾ بوزن جواز بمعنی روار مرقوم که خدمتکار محبوساندر
کذا فی المؤید ﴿ مع الزاء الفارسی * راژ ﴾ چاج که خرمن یرنده غله صماندن چیقدقده یغلمش
اوله ابو المعانی بیت براژ صبر ودل آتش زده غم * همیسوخت حاصل ومحصول امید ﴿ رژ ﴾
غضب وتهور معناسنه شاعر بیت نباشد در جهان هرکز پسنده * زبد خلقیست بیمعنی
رژنده * مع السین المهمله ﴿ راس ریواس ﴾ الفاظ مترادفه دندر باب الدالده مذکور اولان
داس دلوس کبی وتورت مرت وخردمرد قبیلندندر ابو المعانی بیت صفات حاسد او بود
داس دلوس * که بود راس بریواس دشمن منحوس ﴿ راس ﴾ کانجك دیدکاری جانوردر که
اصل اسمی راسو در واوی ترخیم اولنمشدر وفرهنك جهانکیریده راه معناسنه مرویدر
﴿ رس ﴾ بش معنایه کلور اولا رسیدن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی اولور مددرس
وفریادرس کبی امر معناسنه اولدقده ایرش دیمك اولور شیخ ابو سعید ابو الخیر بیت یارب
تو بفریاد من بیکس رس * لطف وکرمت یار من بیکس بس * هرکس بکسی وحضرتی می نازد *
جز حضرت تو نیست من بیکس کس * ثانی فرهنك جهانکیریده رسن وکمند معناسنه شمس
فخری بیت ازموی زنج دشمن شه را فلك آرد * هنکام خفه کردن واو بختنش رس * ثالث
سرحد عجمده بر نهر عظیم آدیدر که ارس دخی دیرلر رابع نقره وطلا ومس وسیماب وسائر فلزات
معناسنه در زبان هندیده دخی بونلره رس دیرلر خامس مؤید الفضلاده بمعنی کلوبند زنان که عورتلر
انجو ولعل وزمرد ایله مشبك دیزوب بوغازلرینه بغلرلر عربیده سین مشدده ایله بش معنایه کلور
اول اصلاح ایلمك ثانی افساد ایلمك معناسنه اسماء اضداددن اولور ثالث بر نسنه دن خبر وحکایت
معناسنه رابع اول علت حما خامس اسم جبلدر بمعنی اول شیخ یحیی البوصیری فی نعت الرسول
بیت یا من رست وسمت قواعد دینه * وبه هوی اس الضلالة زاحا ﴿ رماس ﴾ فتح میمله
مصطکی ساقزیدر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ رمس ﴾ سکون میمله خاك معناسنه در ایضا
منه ﴿ رواس ﴾ فتح واو ایله صوتره سی در شاعر بیت شود باغبان دلخوش وروی شاد *
که در باغ روید رواس ورشاد * مع الشین المعجمة ﴿ رادمنش ﴾ کریم الطبع معناسنه در که راد
سخا وجوانمرد ومنش طینت وجبلت معناسنه در کذا فی شرفنامه بو معنایه رکن الدین

رکن الدین یکرانی بیت رادمنش پیر جهان دیده * در همه اخلاق پسندیده ﴿ راست
روش ﴾ درست حرکت ایدیجی ومستقیم الاوضاع معناسنه در ودخی بهرام کورك وزیری نامیدر
ظالم ومردم آزار اولدوغی اجلدن بهرام انی قتل ایلدی کذا فی المجمع ﴿ راش ﴾ بوزن ماش غله
انباری معناسنه در که چاش دخی دیرلر کذا فی نسخهٔ میرزا ابراهیم ﴿ رامش ﴾ کسر میمله درت
معنایه کلور اول بمعنی سرود ایرلق که ایرلاینه رامشکر دیرلر حکیم اسدی بمعنی سرود بیت زکوس
وتبیره بر آمد خروش * جهان پر شد از رامش ونای ورود * ثانی بمعنی عیش وطرب شیخ نظامی
بیت زمین بوسید شیرین کای خداوند * ز رامش سوی دانش کوش یکچند * ثالث فکر ورای
معناسنه استاد لطیفی بیت هر آن شه که با رای ورامش بود * همه ملك منقاد ورامش بود *
رابع فرهنك جهانکیریده چونکه ساز ونغمه باعث آرامش در یعنی سبب راحت وقرار در اکا بناء
سرود ونغمه یه رامش وسازنده یه رامشکر دیرلر استاد منوچهری بیت ز رامشکران رامشی کن
طلب * که رامش بود نزد رامشکران * منقولدر که نوش الروانك نقش مهری بو عنوانله قازلمش
که * راه بسیار تاریکست مرا چه بینش * عمر دو یاره نیست مرا چه خواهش * مرك در قفاست
مرا چه رامش ﴿ رخش ﴾ سکون خاء معجمه ایله التی معنایه کلور اول رستمك مشهور آتی
اسمیدر شمس فخری بیت کمین بندهٔ شه بود روز رزم * اکر زنده کردد خداوند رخش * فرهنك
جهانکیریده مسطوردر که رستمك کندویه مخصوص اولان آتی سرخ رنك وبنك بنك بیاض ایدی
وایرش دیدکاری آتك دولی ایدی که فردوسی اکا پور ابرش دیر بیت همی رخش خوانم که پور
ابرش است * برفتن چو آب وبتك آتش است * مجمع الفرسده هر کلکون آته رخش دیرلر
رستمك آتی اول طونده اولمغله رخش دیدیلر حکیم اسدی بیت زبس سرکه کزرش زتن کرد
بخش * زمین کشت کلکون وخورشید رخش * غلبهٔ استعمالله کیدرك مطلق آت
معناسنه اولدی هرنه طونده اولورسه میر نظمی بیت رخش دولت همیشه در زین باد *
نرو آداز کفش عنان مراد * وشعرا مقام توصیفده ممدوح آته استعاره طریقیله رخش دیرلر
حکیم خاقانی بیت آن رخش که روح بر نشسته * بر آخور تو طویله بسته * ثانی تحفة
الاحبابده بمعنی قوس قزح مرویدر قرالاوی بیت میغ چون ترکی آشفتهٔ تیرانداز است *
برق تیرش بود ورخش کمانش باشد * فرهنك جهانکیریده دخی بو معنایه روایت اولنمشدر وبو
ایکی بیت ایراد اولنمش سنجری بیت میغ چون ترکش واو تیرانداز * برق تیر است ورا رخش
کمان * رشید الدین وطواط * زبستان طبعش نشانیست خلد * زایوان قدرش
مثالیست رخش * مجمع الفرسده بو بیت شمس فخریدن نقل اولنمشدر ثالث ضیا وپرتو
معناسنه در شمس وقمر شعاعی کبی درخشیدن لفظندن مشتق اولور استاد عنصری بیت
چو خون دشمن او شد ببحر مغرب آب * فکند تیغ یمانیش رخش در عمان * بو معنایی مؤید
شمس فخری بیت روی مریخ زرد کردد اکر * افکند بر سپهر تیغ تو رخش * رابع عکس
معناسنه که بر نسنه نك ویاخود آدمك صورتی صوده وآیینه ده ومصیقل نسنه لرده کورینور
کذا فی فرهنك میرزا خامس بمعنی دورنك سپید وسرخ کبی وغیری حکیم فردوسی بیت ببخشای
بر من تو ای داد بخش * که از خون دل کشت رخساره رخش * سادس فرهنك جهانکیریده

بمعنی فرخ وفرخنده ومبارك معناسنه در ﴿ رش ﴾ طقوز معنایه کلور اول بر فرشته اسمیدر که
روز رشده واقع اولان امور وتدبیر مصالح اکا متعلقدر ثانی هر ماه شمسی نك اون سکزنجی کونی
اسمیدر بو کونده احبا ودوستان ایله عیش وصحبت مناسب در اما سفر ایتمك ممنوعدر حکیم
فردوسی بیت چو هور سپهر آورد روز رش * ترا زنده کی باد یدرام وخوش * واستاد عنصری
بیت در آمد در آن خانهٔ چون بهشت * بروز رش از ماه اردی بهشت * ثالث بر قسم جامهٔ
ابریشمی در که غایت لطیف وقیمتلو در رابع ارش معناسنه که بر مقلر اوجندن درسك باشنه
وارنجه بو ایکی معنایه کمال اسمعیل بیت چو شاه خلق تو عرض سپاه لطف دهد *
سلاحدارش سوسن کلش سپرکش باد * اکرچه دامن کوهست جای پردردش * بساط
کوه که خارست اطلس ورش باد * بپای همت عالی اکر به پیمایی * چهار طاق فلك جمله کم
زیك رش باد * خامس مجمعده قارش معناسنه که عربیده شبر دیرلر کسر شین وباء موحده
ایله حکیم اسدی بیت برانکیخت ان بارهٔ آتشی * بکف اندرون نیزهٔ چل رشی * وشاه ناصر
خسرو بیت یکی کوه دان مرمرا پر زکوهر * بمن پایه پایه برآیند رش رش * سادس
زمین که پشته پشته اوله منجیك بیت هرچه خواهد بده که کنده زبانست * دیو رمیده نه کنده
داند ونه رش * سابع بر نوع خرما در که بالیده وسیاه اولور کذا فی شرف نامه ثامن فرهنك
جهانکیریده بمعنی سیماب که جیوه وژیوه دخی دیرلر تاسع بر نوع انجیر در عربیده تشدید ایله باران
اندك وریزه که رشاش جمعیدر وصو سپمك معناسنه دخی رشاشه دیرلر ﴿ رفش ﴾ سکون
فایله درفش لفظندن اختصار اولنمشدر بیر معناسنه سراج وکفشکر آلنیدر ﴿ رندش ﴾
سکون نون وکسر دال ایله رندیدن لفظندن اسم مصدر در برادهٔ چوب وغیری یعنی یونقه که
اغاجك وغیرك اوله رنده اغزندن چقار ﴿ رنك رش ﴾ سکون نون وکاف ایله ابریشم فروش
وابریشم تاب یعنی ابریشم صاتیجی وابریشم یوکیجی کذا فی فرهنك میرزا ابراهیم ﴿ رنك فروش ﴾
یعنی ابریشم فروش کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ رواش ﴾ بمعنی رواج یعنی برنسنه قیمتلو
وبهالو اوله شاعر بیت چو ارباب صنعت که ماهر شوند * همی بایدش کار خود را رواش *
﴿ روان بخش ﴾ بر فرشته در که علم لدن انك النده در عربیده اکا روح القدس دیرلر کذا فی
فرهنك جهانکیری ﴿ روایش ﴾ بمعنی روایج هر نکه رایج اوله ﴿ روش ﴾ کسر واو ایله اوچ
معنایه در اول رفتن لفظندن مشتق اسم مصدر در ثانی عادت وطرز واسلوب ثالث
باغ اراسنده اولان راهر وحکیم ازرقی بیت چمنهای اورا ز نزهت ریاحین * روشهای اورا
بخوبی صنوبر ﴿ مع الصاد رقاص ﴾ سماع ایدیجی ودونه رك اوینایجی معناسنه عربیدر
﴿ رقص ﴾ سماع ودونمك محمد استجلو بیت همچو کشتی رقص میکردم درون اشك خویش *
در دل هر قطرهٔ صد بحر طوفان یافتم ﴿ مع العین * ربع ﴾ فتح باء موحده ایله خانه وسرای
ومنزل معناسنه که ربع واطلال دیرلر مربع مثله والطلل کالوشن والجمع اطلال
وطلول وربع بستانسرای معشوق معناسنه مشهور اصطلاحدر وطلل کالبد معناسنه
بو دخی اصطلاحیدر مثنویده حضرت مولانا قدس سره بیورر بیت چون عرب با ربع
واطلال ای ایاز * میکشی از عشق کفت خود دراز * بو بیتده ربع سکون بایله واقع اولمش

اولمش مفتوح اولسه ناموزون اولور ﴿ مع الغین راغ ﴾ طاغ دپه سی وطاغ انکی اولمق اوزره
روایت اولنمشدر شمس فخری بیت کر یاد خلق کنی اندر میان دین * چون باغ در بهار شود کوه
ودشت راغ * بو بیتدن سبزه زار وتفرجکاه اولمق مناسبدر استاد لطیفی بیت کجا باغ بودی
همه راغ بود * کجا باغ بینی همه زاغ بود * وصحرای سبزه زار ودامن کوه معناسنه حضرت مولانا
بیت ای نوبهار حسن بیا کان هوای خوش * بر باغ وراغ وکلشن وصحرا مبارکست * کذا فی
فرهنك جهانکیری ومجمع الفرسده زمین نشیب وفراز که چمنزار وشکوفه زار اولوب مرغزار
وتفرجکاه معناسنه در خلاق المعانی بیت تا بران مرکب توپی سپرد * همه تن روی کشته
لالهٔ راغ * مع الفاء ﴿ راف ﴾ اطبا بسباسه دیدکاری دارو در بر بارس دخی دیرلر ﴿ رجاف ﴾
فتح جیمله آواز کوس معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ رف ﴾ اولر ایچنده دیوار
میخلد قلری انسیز تخته که عربیده وترکیده رف دیرلر مولانا هاتفی در معراج حضرت رسول
علیه الصلوة والسلام بیت همانجا براق از دویدن بماند * که روح الامین از پریدن بماند *
پس انکاه رفرف کرانپای شد * رف خانهٔ مکمنش جای شد ﴿ رفاف ﴾ فتح فایله حنا
معناسنه میر نظمی بیت به پیرایه خودش تزیین کردند * دو دستش بارفاف رنکین کردند *
﴿ مع القاف * راوق ﴾ کوچ بالندن صیزیلوب اقان صاف بال که عسل مصفا دیرلر
ترکیده رواق بال دیرلر شمس فخری بیت نکر که چون بود احوال عیش آن بد بخت * که شهد
فائق اوشد زر اوق کوذ آب * وشرابك وشربتك سوزیلوب صاف اولاننه دخی دیرلر
خواجوی کرمانی بیت ای ساقی سوقی بیاران آفتاب راوقی * باشد که در چرخ آوریم ان ماه
سیمین ساقرا * وصاف شرابه دیرلر خواجه سلمان بیت وانکه زر آوق عنبی پیشش آورم *
قرابهٔ زجاجی راوق فشان چشم * اصل فارسیسی راوکدر کاف فارسیله تعریب ایدوب راوق
دیدیلر ﴿ رزدق ﴾ سکون زاء معجمه وفتح دال ایله بمعنی صف که رسته دخی دیرلر مثلا بر بری
یاننه طورمش آدم وصره ایله دیکلمش اغاج وامثالی نسنه لرده استعمال اولنور
﴿ رق ﴾ جیران دریسندن وقیون وکچی دریسندن پرداخت ایدوب کاغد کبی ایدرلر اوزرینه
یازو یازیلور ابو المعانی بیت میشود حال دل افتاده ظاهر کر رسد * خاکپایش راوق
رق داد خواه عاشقان ﴿ رمق ﴾ فتح میمله بقیهٔ روح دریدن قسمی بیك بیت با کم از
کشته شدن نیست ازان میترسم * که هنوزم رمقی ماند وقاتل برود ﴿ رواق ﴾ چارطاق
وقپو اوکلرنده اولان سچاق وصوندرمه وبعض دیرك اوزرنده قپو اوکلرنده اوسنی اورتیلی ایدرلر
خواجه حافظ بیت رواق منظر چشم من اشیانهٔ تست * کرم نما وفرود اکه خانه خانهٔ تست
﴿ رونق ﴾ سکون واو وفتح نونله لطافت ویراشق معناسنه شاعر بیت غمکین نشود طبع کل از
نالهٔ بلبل * فریاد کدار ونق بازار کریمست * وحسن وزینت معناسنه خواجه حافظ بیت
رونق عهد وشبابست دکر بستانرا * میرسد مژدهٔ کل بلبل خوش الحانرا * میر نظمی
بیت رونق حسن توای رشك جهان * کرده آشفته نکه دیدهٔ جان * مع الکاف ﴿ راك ﴾
قوچ که ایری بوینوزی اولور کندو کبی قوچ ایله جنك ایدر منصور شیرازی بیت بتافت بازوی
حکمت به پنجهٔ قوت * زموی کردن شیر ژیان قلادهٔ راك * فرهنك جهانکیریده کاسه

معناسنه ده مرویدر ﴿ رامك ﴾ بر ترکیبدر دفع اسهال ایچون ایدرلر مازو و پوست انار و صمغ
و عسل ایله ایدرلر ﴿ راوك ﴾ فتح واو ایله صافی و سوزلمش شراب و عسل و شربت و غیرهم
معربی راوق در بمعنی بادهٔ صاف ظهیر فاریابی بیت بکذشت ماه روزه بخیر و مبارکی * پرکن قدح
زباده کلرنك و راوکی * بو معنایه اثیر الدین آخسیکتی بیت همی تا بیفزاید از ریز رامش *
همی تا بیفزاید از راست سلمك * دلت همرهی نزهتی باد دائم * کفت همدم باده باد راوك
﴿ رجعك ﴾ سکون جیم و فتح عین مهمله ایله ککرمك آروغ و آجل معناسنه رچك دخی دیرلر
﴿ رچك ﴾ ضم جیم ایله ککرمك رجعك معناسنه طیان مرغزی بیت ببندد دهان خود از
فرط بخل * که برناید از سینهٔ او رچك ﴿ رستاك ﴾ سکون سین و فتح تاء مثناة ایله بوزن
افلاك اغاج دیبندن تازه بتن فلسکه عربیده علیان دیرلر تحفة الاحبابده شین معجمه ایله مرویدر
﴿ رمژك ﴾ سکون میم و فتح زای فارسیله اوج معنایه در اول مجمع الفرسده کناه ایتمك
معصیت معناسنه ثانی بمعنی لغزیدن یعنی سورچمك عربیده زحلوقه دیرلر ثالث فرهنك
میرزا ابراهیمده بمعنی انداختن براقمق معناسنه در ﴿ رك ﴾ غضب و تهور و دخی حدت طبعدن
کند و کند و ایله سویلنمك زای فارسیله ده مرویدر کذا فی المجمع بو معنایه میر نظمی بیت بکن
زندکانی بلطف و خوشی * که بد خلق باشد رك و سرکشی ﴿ رمك ﴾ بوزن نمك بمعنی رمه
یعنی سوری هر نوع حیوانك کذا فی المجمع ﴿ رنك لاك ﴾ لك بویاسندن اولان سرخ رنك
معناسنه در ترکیب اقتضاسیله رنك معلوم و لاك لك درکه عربیده و ترکیده لك دیرلر ﴿ مع الکاف
الفارسی * رامشك ﴾ کسر میم و سکون شین ایله رامشکر لفظندن ترخیم اولمشدر مغنی
و مطرب معناسنه ﴿ رشك ﴾ سکون شین معجمه ایله غیرت و حسد معناسنه میرزا حسابی
بر حسابی رشك دارد مدعی خوش حالتست * رشك می بودست بر حسرتکش دیدارهم *
حضرت مولانا قدس سره بیت یك زهان خواهم بپهنای فلك * تا بکویم وصف آن رشك
ملك * بر نوع حسد نامرد و دوار در ترکیده کونی و عربیده غبطه دیرلر زیرا حسد ایله غبطه نك فرقی
بودر که حسد اخرك نعمتی زوالنی استمك و غبطه آخرك نعمتی کبی کندونك دخی اولدوغن استمکدر
شمس فخری بیت حاتم طی و برمك اندر کور * از تو کشتند غرق خوی و رشك * و بر معناسی
دخی تخم سپش معناسنه در ابو الخطیر بیت مخرج کند جهنم دهنش * محشر رشك سپش
پیرهنش * سپش کسر سین ایله بذر قطونادر ﴿ رغنك ﴾ فتح غین معجمه و سکون نونله کوز
اوجی معناسنه و کوز اوجیله باقمغه دیرلر میر نظمی بیت کشته حال دلش بشیوه تباه *
که برغنك دکر نکرد نکاه ﴿ رك ﴾ طمر عربیده کسر عین ایله عرق دیرلر خواجه حسین ثنائی
بیت فسرده که بخصم تو کرد خون دکر * رکش درون جکر کرد کار چوبهٔ تیر * وله بیت رکزن
از هر رکم که کاوش کرد * جای خون کوهر مذاب کرفت * و بد اندیش اولانه بدرك دیرلر یرامز
صانیجی دیمك اولور ﴿ رنك ﴾ اوتوز اوج معنایه کلور ۱ معروفدر لون معناسنه محتشم
کاشی بیت صد رنك بو العجب هست در حسن لیك از انها * بالاتر از سیاهی بالای چشم ابرو *
۲ حصه و نصیب معناسنه حکیم سنایی بیت انده خال و غم غم بکذار * تا شوی شاد خوار
و برخوردار * چون زرت باشد از تو جوید رنك * چون بوی مفلس از تو دارد ننك * رضی

رضی الدین نیشابوری بیت در ثنای منت از ان رنکست * کر تو بودی کرم همی آید *
۳ بمعنی عیب حکیم سنایی بیت نفس تست انکه کفر و دین دارد * لاجرم چشم رنك بین داری *
٤ بمعنی رنج و محنت حکیم سنایی بیت آنکه بیرنك زد ترا نیرنك * هم تواند که داردت بی رنك *
٥ بمعنی قوت استاد عنصری بیت بعذرا همان جامهٔ جنك داد * پلنك درّ آکاه را رنك داد *
استاد فرخی بیت مبارزی که بمردی چیره دستی و رنك * جوار یکی نبود در میان بیست هزار *
٦ بمعنی جان روح معناسنه استاد عسجدی بیت چو آمد که زادن زن فراز * بکشکینهٔ
کرمش آید نیاز * من و زن دران خانه تنها و بس * مرا کفت کای شوی فریادرس * اکر
شور پای بجنك آوری * من مرده را باز رنك آوری * ۷ بمعنی شتر قوی که نتاج ایچون
بسلرلر یعنی دیشی دوه یه اشورمق ایچون استاد فرخی بیت کاروانی بیسرا کم داده جمله
بارکش * کاروانی دیکرم بخشید بختی جمله رنك * ۸ النون معناسنه شیخ نظامی بیت
یکی انکه سیران مکوشند سخت * که ترسند از ایشان ستانند رخت * دکر انکه تا سیری
آید بجنك * دو دستی زند تیغ بر بوی رنك * ۹ بمعنی نفع حکیم خاقانی بیت ببوی از تو
شدم قانع و همی دانم * که هیچ رنك مرا از تو جز که بوی تو نه * ۱۰ بمعنی حالت و احوال ابو العباس
بیت ز فروغش بشب تار شده نقش نکین * ز سر کنکره بر خواند مرا در رنکا * ۱۱ بمعنی
چاره که نزاکت ایله اوله حکیم اسدی بیت من آورا چکویم چه رنك آورم * که تا دست وی زیر سنك
آورم * ۱۲ طمع و امید معناسنه که رنکی بدو دارد دیرلر استاد عنصری بیت بهیچ ره نروی
تا دران نه بینی سود * بهیچ کس نروی تا دران نداری رنك * ۱۳ بمعنی ژنده که یمالی خرقه
و جامه در اثیر الدین اخسیکتی بیت از ان پوشی تو رنك ای از خدا دور * که تا کویندت این مرد
خدا پیست * بو معنایه میر خسرو بیت اکر با رنك پوشان صفا یکرنك شد مردی * چنان
باید که از خاطر دو رنکی را برون آرد * ۱٤ بمعنی طرز و روش و مانند و شبیه حکیم ازرقی بیت
بریخت برك کل مشکبوی پروین رنك * چو شکل پروینی بر آسمان کشید اشکال * ۱٥ بمعنی
بز کوهی یعنی طاغ کچیسی حکیم سوزنی بیت تا شاخهای خود بکمانت کنند وصل * تیر ترا بدیده
پذیرنده غرم و رنك * حکیم اسدی بیت بنقاشیٔ نوك تیر خدنك * تهی کرده صحرای چین
را ز رنك * اثیر الدین اخسیکتی بیت جهان روبهٔ دستان چه سك بود که کند * بعهد تو ز
درون شیری و برون رنکی * ۱٦ بمعنی مکر و حیله رفیع الدین لبنانی بیت برنك عارض
و دستان زلف بردی دل * که هست مایهٔ جادو دو چیز حیلت و رنك * حکیم ازرقی بیت
مشعبد آمد و آواز داد در دل کوه * چو وهم مرد مشعبد همی نماید رنك * ۱۷ بمعنی رستن
یعنی بتمك مثلا خود رو اولان نباته خود رنك دیرلر حکیم ناصر خسرو بیت رنك جو خوردن
کرفت لالهٔ خود رنك * شش مه تنبول خورد دارد دندان * ۱۸ بمعنی خوبی و نیکی حضرت
مولانا بیت چون کم نشود سنکت چون بد نشود رنکت * بازار مرا دیده بازار دکر رفتی *
۱۹ بمعنی خوشی استاد فرخی بیت بهزار اسب فزون از دو هزار اسب کرفت * همه را تر شده
از خون خداوندان تنك * رنك انروز همی کردد و بی رنك شود * چون بر آرامکه شیر بکرداند
رنك * ۲۰ بمعنی خجلت و شرمندکی کمال اسمعیل بیت زنازکی رخ معنیٔ او چنان روشن * که رنك

آردار اولاله‌های نعمانی * ۲۱ بمعنی خون یعنی قان میرخسرو بیت شاهان کدبکینه برستیزند *
شمشیر کشند ورنك ریزند * ۲۲ رونق کار معناسنه ۲۳ بمعنی مایهٔ اندك بوایکی معنایه
استاد دیمشدر بیت رنك دارد کار عاشق باغم عشق حبیب * تاب غم کار بهر بی بردو بارو رنك
نیست * ۲۴ زروسیم دزدی ۲۵ قار معناسنه بوایکی معنایه استاد منوجهری بیت رنك
سیم وزر کند هرجا که یابد دست رس * باخصوص ان کج عمل چون رنکبازی میکند * ۲۶ والی
وخداوند ۲۷ بمعنی بدبوایکی معنایه منجیك بیت انکه شاه ورنك اومدوح باشد درجهان *
هرکه فکر رنك دارد دائما بیندزیان * ۲۸ فرهنك جهانگیریده نقطه معناسنه ۲۹ شیرین
کار ۳۰ بمعنی خلاخل ۳۱ خشم که نجالتدن عارض اوله ۳۲ بمعنی شرم وحیا ۳۳ خیانت
معناسنه مسطوردر ﴿ رنکارنك ﴾ الوان یعنی هررنکدن بولنه سیخ سعدی بیت روضة
ماءنهرهاسلسال * دوحه سجع طیرهاموزون * آن پرازلاله‌های رنکارنك * وین پراز میوه
های کوناکون ﴿ رواك ﴾ بمعنی رواق غالبارواقدن نجیم اولنمشدر ﴿ مع اللام * راه کل ﴾
موسیقی ده بر نوا اسمیدر استاد منوجهری بیت قمریان راه کل ونوش لبیتان دانند *
صلصلان باغ سیاوشان باسردستاه * باغ سیاوشان وسردستاه دخی اسم نوادر ﴿ ربل ﴾
فتح باءموحده ایله سروه بکزر براغاجدرخزانی اولمز ﴿ رسل ﴾ فتح سین ایله دوه سوریسی
قطارا ولیوب هربری کندو باشنه کره ﴿ رطل ﴾ سکون طاءیله بر مقدار وزن معین دن عبارتدر
ترکیده بطمان دیدکاری دراصل فارسیسی من در رطل عربیدر هرولایتك مخصوص رطلی
واردراطبا ادویه ده استعمال ایدرلر یوز پکرمی سکزدرهمدر رطل عراقی ورطل بغدادی دخی درلر
حلبده یوز پکرمی درهمدر شامده التیوزدرهمدرغزه ده طقوزیوزدرهمدر سائر ولایتلرك
دخی مخصوص رطللری واردر وکسرزایله طلو جام شرابه دیرلر ﴿ رجال ﴾ سکون نون وفتح
جیمله طعام معناسنه درکذالك فی الادات ﴿ مع المیم * رازبام ﴾ سکون زاوفتح باءموحده ایله رازیانه
معناسنه درکه بادیان دخی دیرلرکذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ رام ﴾ اون معنایه کلور اول
مطیع ومنقاد وفرمان برمعناسنه که معروف ومشهوردر ثانی شهو رفارسیه نك پکرمی برنجی کونی
اسمیدر بوایکی معنایه مسعودسعد سلمان بیت رام روزست وبخت ودولت رام * ای دلارام
خیزودرده جام * ثالث ویسه نك عاشقی رامین در رابع عیاش وخوش وقت معناسنه
بوایکی معنایه ازکتاب ویسه ورامین بیت تهی خوش زندکانی بودوخوش رام * که خوددر
لفظ ایشان خوش بودرام * خامس مجمع الفرسده نام پادشاه سند اولق دخی مرویدر سادس
فرهنك جهانکیریده بمعنی آرام حضرت مولانا بیت جلوهٔ میکردبیك غمزه او * فتنه نمود و
دوجهان رام داد * سابع بمعنی روان حکیم فردوسی بیت بسوی ظفر کردم ان تیررام *
بدان تابدوزم زباتش بکام * ثامن برشخص نامیدرکه چنکی اختراع ایلمشدر حکیم خاقانی بیت
کرچه تن چنك شبه ناقهٔ لیلی است * ناله مجنون زچنك رام برابد * تاسع شادی وخوشی
حکیم اسدی بیت سپهبد ازان کفتها کشت رام * که پیغام بدنابدید وحرام * عاشر
هندوستان مملکتنده بردنك اسمیدر استاد فرخی بیت ان کرد نیکونام که اندردری رام *
پابیل همان کردکه با کرك وکرازی * وزبان هندیده بردی شوکت پادشاه اسمیدر استاد فرخی

بیت کامی بدریادرشوی کامی بجیحون بکذری * کدرای بکریزدزتوکه رام وکه خان کدنکین *
بومصراعده هب پادشاه آدلریدر ﴿ رتم ﴾ سکون تاءمثناة ایله برمعهود نسنه ایچون
پرمغه بغلدقلری اپلك معناسنه ابوالمعالی بیت رشتهٔ جانراهمی بستم چودروقت وداع * تا بیاد
خاطرآردرتم انکشت کرده ام ﴿ رخم ﴾ سکون خاءمعجمه ایله قرتال دیدکاری بیوك سیاه
آوجی قوشدر ﴿ رزم ﴾ سکون زاء معجمه ایله ایکی معنایه دراول جنك که محاربه ومقاتله
معناسنه خواجه حسین ثنایی بیت مردیش روزرزم نسبت مرد * ازبرادر بخواهر اندازد *
ظهیرفاریابی بیت چاکرانت بکه رزم چوخیاطانند * چونکه خیاط نیندای ملك کشورکیر *
بکزنیزه قدخصم تومی پیانند * تابربند بشمشیروبدوزند بتیر * ثانی بمعنی هیمه وهیزم یعنی اودن
وفتح زایله بمعنی رزیدن رنك کردن یعنی بویامق نفس متکلم اولور رنك ایدرم دیمك اولور شیخ
نظامی بیت برانکس که جانش باهن کزم * بسی جامها درسکاهن رزم * سکاهن کسرسین ایله
سیاه رنك معناسنه در ﴿ رسام ﴾ سین مشدده ایله اسم خاصه دراول کسنه ایچون که اسکندرك
تدبیریله آیینهٔ کیتی نمانك فولادین دوزمشدرنته کیم شیخ نظامی بیت چو پرداخت رسام
آهنکرش * بصیقل فروزنده شد پیکرش * ودخی بهرام کورك خدمتنده اولوردی براستاد
نقاش نامیدر وله درهفت پیکر بیت هرچه کردی بدین صفت بهرام * برخورش
مینکارشی رسام * واسم عامدررسم ایدیجی معناسنه ﴿ رسم ﴾ قانون وقاعده وطرز واسلوب
معناسنه لفظ عربیدر فارسیده استعمالی شایعدر ابوالمعانی بیت نازوعشوه دلبرانرا کرچه
بدرسم قدیم * کشتن عاشق ترا عادت شد این رسم دکر * جمعی رسوم کلور جمعی دخی استعمال
اولنور طالب آملی بیت منم که پکسر موشید دربساطم نیست * رسوم ساخته درطرز
اختلاطم نیست ﴿ رقم ﴾ فتح قافله یازلمش ونشان اولنمش معناسنه ابوالمعانی بیت قضاکه
دردوغم درازل رقم کرده * برای صورت حسن ترا قلم کرده ﴿ رم ﴾ اوج معنایه کلور اول
سوری معناسنه حیوانات دن هرنه سوریسی اولورسه رمه دخی دیرلر استاد بیت زهرسو رم
آهوورنك وغرم * زدلهادم کل زد آینه کرم * کرم ضم کاف فارسیله رنج وغصه معناسنه در
دیکر بیت برآغشان ئیستان وعیش * رم شیرهرسوازاندازه بیش * ومجمع الفرسده انسان
جمعنه ده سوری معناسنه استعمال اولنور حکیم خاقانی بیت لطفی زتودرعقول یك خیل *
رمزی زتودرفحول یك رم * وله بیت مهتران به که درشتست نه نرم * که درشتی صفت فحل
رم است * ثانی کوشت دهان یعنی اغزك داخل وخارجنده اولان ات معناسنه استاد رودکی
بیت آرزومندان شدهٔ تو پکور * که برسدنان پارهٔ پت برم * ثالث بمعنی نفرت واورکمك معناسنه
که رمیدن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی اولور رکن الدین پکرانی بیت زمن رم میکند
آهوی مستش * نمیدانم چه سان آرم بدستش * میم مشدده ایله عربیده اوج معنایه در اول
بمعنی خوردن ثانی بصلاح آوردن چیزی ثالث بمعنی کریز ﴿ رمارم ﴾ ایکی معنایه در اول
بمعنی مقابل وبرابر حکیم ناصرخسرو بیت بسیارمکوی هرچه یابی * باخار مدار کل رمارم *
ثانی بمعنی کوناکون حکیم انوری بیت تقریر ظل دولت چندانکه کم کنی به * زان فتنهٔ دمادم
زان آفت رمارم ﴿ ره انجام ﴾ فرهنك میرزا ابراهیمده اثواب سفرکه مرکب ولوازم سائره

معناسنه اما مؤید الفضلاده انجق مرکب معناسنه مرویدر بو معنایه شیخ نظامی
بیت تنور انچنان کرم در بندنان * ره انجام را کرمترکن عنان * وجه تسمیه اولدرکه ره انجام
نهایته ایرشدریجی و آخری ایلرو کتوریجی دیمك اولور و مرکوب دخی یولی نهایته ایرشدریجی در
آنکیچون ره انجام دیدیلرکذا فی المجمع ﴿ رهام ﴾ هاء مشدده ایله ایرانی برمبارز آدیدر حکیم
فردوسی بیت زده برکشیده همه یکسره * چو رهام و کرکین ایرمیسره ﴿ مع النون * راتیان ﴾
کسر تاء مثناة و فتح یای تحتانیله چام ساقزی که راتیانه دخی دیرلر ﴿ رازبان ﴾ سکون زاء
معجمه و فتح باء موحده ایله راز ایله باندن مرکب برلفظدر اول کمسنه یه دیرلرکه ارباب حاجاتك
سوزلرین سلاطینه و وزرایه عرض ایلیه حکیم فردوسی بیت بکفتند با رازبان راز خویش *
نمودند انجام و آغاز خویش ﴿ راژن ﴾ فتح زاء فارسیله راز مرقوم معناسنه یعنی خرمن یرنده
غله چاچی ﴿ راستین ﴾ سکون سین و کسر تاء مثناة ایله واقع حال و حقیقت احوال معناسنه
عبد الواسع جبلی بیت در دل اعدای ملك تو زیادت کر درنج * شادی تطهیر این شهزادکان
راستین * بو بیت تهنیهٔ سورختان اولمق کرکدر ﴿ راسن ﴾ فتح سین مهمله ایله براغاچدر
پیلکوش دخی دیرلر جمیع قبرجقلره واغریلره نافعدر خصوصا برودتدن حاصل اولان اوجاعه
و مفرح و مقوی قلب در حکیم انوری بیت در بوستان کفتهٔ من کرچه جای جای * با سرو یاسمین مثل
سیر و راسن است ﴿ رافدان ﴾ کسر فا و فتح دال ایله نهر فراتك شط ایله جمعنه دیرلر زیرا رافد
نهر فرات اسمیدر الف و نون ادات جمعدر نهر فرات ایله نهر مراد ایکیسی دخی ارض روم طرفندن
چیقوب آذربایجان اوه سنده جمع اولوب بر بیوك صو اولوراندن اکین و بیرهٔ الفرات و عانه
اوکلرندن واندن حله یه اوغرایوب کچوب بصره یه قریب قورنه دیدکلری محلده شط ایله ملاقی
اولور و دریا مثال نهر عظیم اولوب بصره اوکنده دریایه قاریشور اول محلده جزر و مد واقع اولور
﴿ رام برزین ﴾ ایکی معنایه در اول نام آتشکده در حکیم فردوسی بیت بران نامهٔ مهر
زرین نهاد * برموبد رام برزین نهاد * ثانی بر پهلوان نامی اوله وله بیت سپاهی بزرك
ازمداین برفت * بشد رام برزین سوی جنك تفت ﴿ رامیتن ﴾ کسر میم و فتح تاء مثناة
و سکون یای مجهوله ایله ایکی معنایه در اول ولایت بخاراده شهره ایکی فرسنك یرده واقع
بر بیوك قصبه نك اسمیدرکه اون پاره قریه دن زیاده یی مشتملدر خواجه علی رامیتنی که کبار مشایخ
نقشبندیه دن عزیزان لقبی ایله مشهوردر اول قصبه دندر و بو نظمی بیورمشلردر بیت خواهی که
بحق رسی بیا رامی تن * واندر طلب دوست بیا رآم ای تن * خواهی مدد از روح عزیزان
یابی * پا از سر خود ساز و بیا رامیتن * ثانی سکون میم و کسر تا ایله بر مخترع الحان چنکی
اسمیدرکه رام و رامی ده دیرلر خلاق المعانی بیت چنین شراب و چنین ساقی بنکریزد * ز مطربی که
ببر چنك رامتین دارد * و عبد الواسع جبلی بیت برفلك برداشته خورشید جامه و انکهی
بر سما بنواخته ناهید چنك رامتین ﴿ رامش جان ﴾ خسرو پرویز باریدینك اوتوز ایکی الحانندن
بر لحن نامیدر شیخ نظامی در وصف بارید بیت چو کردی رامش جان را روانه * ز رامش جان
فدا کردی زمانه ﴿ ران ﴾ اویلق عربیده فخذ دیرلر میر نظمی بیت بزیر ران شده اسب
مرادش * همه کام جهان او دست دادش * و دخی راندن لفظندن صیغهٔ امر و وصف ترکیبی

ترکیبی اولور کامران کبی خواجه سلمان بیت تو خورشید جهانتابی همه جا میرسد تیغت *
کهی بر شرق می تابی کهی بر غرب می رانی ﴿ راندن ﴾ سورمك معناسنه مصدردر حکیم خاقانی
بیت جرب و شیرین نعمت دنیا * بمکس راندنش نمی ارزد * چغتایده سورماك دیرلر بلا
واو تلفظ اولنور واو مجرد ماقبلنك ضمه سنه دلالت ایچون کتابت اولنور اول تقدیرجه سرمك
لازم کلور سبعهٔ سیاره ده بهرام شاه مانی نقاشه خطاب ایدوب نکته سور کیل دیدیکی یرده
بیت نکته سور کیل که حاصل اولمش کام * کیم تا بیب سین کر ایستادینك بهرام *
﴿ رانین ﴾ کسر نون و سکون یای تحتانیله چقشیر و تومان و شلوار معناسنه درکه ران
اویلق در و یا یای نسبت در و نون نسبتی تأکید ایچوندر حکیم خاقانی بیت کر ملخ رانیست
بر پاموزهٔ زرین شاه * ران او رانین زیبا بر نتابد پیش ازین * شاعر دیمشدر بیت چرا پیچد
مکس دستار و فوطه * چرا دارد ملخ رانین دیبا * عربیده رانان دیرلر ﴿ راهبان ﴾
کسر ها و فتح باء موحده ایله جمع راهب اولور و سکون ها ایله یول بکچیسی دیمك اولور ﴿ راه جامه
دران ﴾ موسیقی ده بر نوا اسمیدر شرح و تفصیلی ره جامه دران ذیلنده عن قریب ذکر اولنور
انشاالله تعالی ﴿ راه حاجیان ﴾ یعنی کهکشان ترکیده حاجیلر یولی دیرلر و صمان اوغریسی ده
دیرلر ﴿ راهداران ﴾ یعنی باجدارلر میر نظمی بیت راهداران راه او بربسته اند * از پی
خود یکدیکر پیوسته اند ﴿ راهدان ﴾ یول باجی دلیل معناسنه راه ایله داندن مرکب
لفظدر ﴿ راهدین ﴾ کسر ها ایله یعنی شریعت محمدی صلی الله علیه وسلم میر نظمی بیت
چار یار پاك و اصحاب کزین * هر یکی شد رهنمون و راه دین ﴿ راهزن ﴾ سکون ها ایله ایکی
معنایه در اول حرامی قطاع طریق معناسنه در چغتای لساننده قراقچی دیرلر سبعهٔ سیاره ده
بهرام شاه دلارام فراقندن بدحال اولوب امور سلطنت اختلال بولدوغی یرده بیت هم
قراقچی اوراتتی هر ساری قول * بند بولدی الارقولیدین یول * ثانی بمعنی سرود کوی
مطرب معناسنه در مقام موسیقی یه راه دینلدوکی عن قریب ذکر اولنور انشاالله تعالی خواجه
سلمان بیت کسی بدولت عدلت نمیکند جز عود * ز دست راهزنان ناله در مقام عراق *
﴿ راهنمون ﴾ بمعنی راهنما یعنی یول کوستریجی عربیده دلیل چغتای لساننده یولدامق دیرلر
سبعهٔ سیاره ده مناجاتده کلور بیت اول زمان لطف بیرلا قولدا قولوم * دخی اوز جانبیکغه
یولدا یولوم ﴿ راهوان ﴾ بمعنی راهبان مرقوم یعنی یول بکچیسی ﴿ راهن ﴾ فتح ها ایله قزلجق
اغاجی در و کسر ها ایله عربیده رهن ایدیجی معناسنه اولور ﴿ رایکان ﴾ یای تحتانی نك سکونیله
و کسریله ده جائزدر ایکی معنایه کلور اول ضد کران در اوجوز معناسنه خواجه سلمان بیت
رایکان در قدمش چون سرو زر باخته ام * سر چرا بر من دلخسته کران میدارد * ثانی بی عوض
و بی مشقت اله کیرن نسنه معناسنه در اصلی راهکان ایدی ها حرفنی یایه ابدال ایلمشلردر حکیم
سنایی بیت هیچ طاعت یابد از ما همچنین بی علتی * رایکان ما افریدی رایکان ما در پذیر *
﴿ ربون ﴾ ضم باء موحده و واو معروفله اهل دکان و ارباب صنایع سفته دیدکلری معنایه در
یعنی ابتدا واقع اولان بیع و شرا و بیع و شراده اولان فائده یه دیرلر ابو المعانی بیت نقد جان دادم
براه عشق یار * من چنین بازارها کردم ربون * و دخی بر متاع ایچون بهاسندن علی الحساب

ویریلان اقچیه دیرلر کذا فی السامی وفرهنك میرزا ابراهیمده بمعنی بیعانه یعنی اجیره اجرتندن
پیشین ویریلان اقچه وبو بیتلری مدعاسنه دلیل ایراد ایلمش استاد دقیقی بیت ای خریدار
من ترا بدو چیز * بتن وجان ومهر داده ربون * میرخسرو بیت خصم تو در رزم بمرد اخوار *
دیده ربون داده دل مرد کار ﴿ رخشان ﴾ رخشیدن لفظندن مبالغه ایله اسم فاعلدر زیاده
یلدره یجی دیمك اولور شمس فخری بیت چو کشت کار من از اهتمام بخت روا * چو کشت
اخترم از اوج خرمی رخشان * بو معنایه ناصر الدین بلخی بیت رخ رخشان او خورشید جان
باد * لب لعلش حیات جاودان باد ﴿ رخشیدن ﴾ سکون خا وکسر شین ایله یلدره مق
درخشیدن لفظندن مخففدر ورخش مرقومك آت معناسندن غیری معنالریله مترادفدر
﴿ رخیدن ﴾ کسر خا وسکون یای تحتانیله صولومق مثلا اغر نسنه قالدردقده ویاخود
سرعتله یوریدکده وسکرتدکده یوریلوب تیز تیز نفس ویرمکه دیرلر ابو المعانی بیت زیر بار
درد غم کشتم زبون * از برای ان رخیدن میکنم ﴿ رخین ﴾ کسر خا وسکون یای تحتانیله
اوکندره که چفت آلتی در اکا غا وشنك دخی دیرلر میر نظمی بیت سزایست بد جای خامه
همین * بدستش شود یا عصا یا رخین ﴿ ردان ﴾ جمع رد در عاقلان وعالمان وعارفان
معناسنه استاد عنصری بیت سخنور که رأی ردان آورد * سخن بر زبان روان آورد *
﴿ رزان ﴾ فتح زاء معجمه ایله ریزیدن لفظندن صیغهٔ فاعلدر دوکیجی ودوکلیجی معناسنه وفصل
خزانده دوکیلن بیراغه دیرلر میر نظمی بیت منه ساغر از دست وقت خزان * بهار کهن بود
برك رزان * وبر معناسی دخی اوزم چبوغیدر خواجه سلمان بیت هر که در دهر کشد سرز
تو چون شاخ رزان * پایمال ستم وغصه شود چون انکور ﴿ رزبان ﴾ سکون زاء معجمه وفتح
باء موحده ایله باغبان معناسنه رز اوزم چبوغیدر بان معلوم در ﴿ رزین ﴾ کسر زاء معجمه ایله
استوار ومحکم معناسنه که رأی رزین دیرلر عربیده ایکی معنایه در اول بمعنی آرمیده ثانی
کران وکرانمایه معناسنه در ﴿ رسان ﴾ رسیدن لفظندن اسم فاعلدر ایرشیجی دیمك اولور
شیخ سعدی بیت مرا بخیر تو امید نیست شر مرسان * وشاعرك بری دیمشدر بیت
من ندیدم ز بز قدم کرمی * کر تو دیدی سلام من برسان ﴿ رساندن ﴾ ایرشمك معناسنه
مصدر لازمی در شیخ نظامی بیت ان رساند انچه بود شرط پیام * وین شنید هر چه بود
شرط کلام ﴿ رسانیدن ﴾ ایرشدرمك مصدر متعدی در ابو طالب کلیم بیت بدل کردم
بمستی عاقبت زهد وریائی را * رسانیدم باب از یمن می بنیاد تقوی را * خواجه سلمان بیت
همیرسد سخن من بهر که در آفاق * ولی سخن که تواند بمن رسانیدن ﴿ رستن ﴾ قورتلمق
وخلاص ونجات معناسنه خواجه سلمان بیت نمیخواهم ازین نوبت ز توبه توبهٔ کلی * بدست
شاهدان کردان ز دست زاهدان رستن ﴿ رسن ﴾ فتح سین ایله ایپ عربیله مشترکدر
ابو طالب کلیم بیت شهاب دائما ز رشك رای روشن او * همی به پیچد بر خود چو تاب داده
رسن * لشیخ بهاء الدین العاملی بیت من فنی لم یعشق الوجه الحسن * قدم الرحل الیه والرسن
﴿ رسیدن ﴾ ایرشمك معناسنه مصدر در کمال خجندی بیت اه من با تو کی رسد انجا *
با در از هرهٔ رسیدن نیست * عربیده وصلت وچغتای یتیکاج ویتشکاج دخی دیرلر فرهاد نامه ده

نامه ده فرهاد وصفنده کلور بیت یتشکاج هجر شرحی زار ییغلاب * ایکی کوز ایلایان خونبار
ییغلاب ﴿ رشکین ﴾ سکون شین ویا وکسر کاف ایله برشیئه غبطه ایتمکه وغیرت اظهار
ایلمکه دیرلر رشك غیرتدر ترکیده کونی دیدکلری معنایه آخرنده اولان یا یای نسبت در ونون
نسبتن تأکید ایدر ﴿ رشن ﴾ سکون شین ایله اوج معنایه در اول نام فرشته در که روز
رشنده واقع اولان تدبیر امور ومصالح اکا متعلق در ثانی مشهور فارسیه نك اون سکزنجی کونی
اسمیدر مسعود سعد سلمان بیت روز رشن است ای جوان دلربا * شاد بنشین وبجام
می کران * ثالث مؤید الفضلاده بمعنی کزیدن وکزیدنکی اما حرکتی اشعار اولنمامش
وعربیده ایکی معنایه در اول دوکون طعامنه وضیافته دعوتسز وارمغه دیرلر ثانی کوپك باشنی
برظرف ایچنه صوقمغه دیرلر ﴿ رغنین ورغین ﴾ اول بوزن کج بین ثانی بوزن دفین کلاهما
بمعنی رانین یعنی شلوار وچقشیر کذا فی المجمع شاعر دیمشدر بیت بخفت وبند رغنینش
کشاده * که خوان وصل بر یاران نهاده ﴿ رفان ﴾ فتح فا ایله بمعنی زعفران ونسخهٔ وفایی ده فاء
مشدده ایله بمعنی شافع اولمق مسطوردر یعنی شفاعت ایدیجی ﴿ رفتن ﴾ کتمك در رواح
معناسنه امینای نجفی بیت رفتن نکو نبود جو رفتی ببزم غیر * خواهی بنوش باده وخواهی
نماز کن * چغتای لسانده ایتکان دیرلر کسر همزه ایله سبعهٔ سیاره ده بهرام ختنی جاریه ایله
عیش ایتدوکی یرده بیت یاده کیم ایتکان اختیار ایلدین * نه عجب چیقسا هر نه بار ایلدین *
ایتکان کیدن دیمکدر ﴿ رقان ﴾ فتح قافله قنا یعنی حنا بعض نسخه ده زعفران معناسنه
منقولدر ﴿ رقصیدن ﴾ سکون قاف وکسر صاد ایله سماع ایتمك معناسنه رقص عربیله
مشترکدر اوینامق معناسنه خواجه سلمان بیت وه چه خوش می آیدم در وقت رقصیدن که
سرو * دستها در دوش بید وارغوان می آورد * وخواجه حافظ بیت رقصیدن سرو وحالت
کل * بی صوت هزار خوش نباشد ﴿ رقون ﴾ ضم قافله بمعنی رقان مرقوم یعنی حنا ﴿ رکان ﴾
کاف عربیله یعنی خود بخود کفتن غضب وتهور محلنده کند وکند وایله سویلنمك ترکیده صوقرنلق
دیرلر زاء فارسیله ده مرویدر ﴿ رکبان ﴾ سکون کاف فارسی وفتح باء موحده ایله قویرق دم
معناسنه میر نظمی بیت اکر افتد بدستت نقد دل ده * سپید ونازك ان رکبان فربه *
﴿ رکزدن ﴾ سکون کاف فارسی وفتح زاء معجمه ودال ایله فصد ایتمك یعنی قان المق ﴿ رکزن ﴾
سکون کاف فارسی وفتح زا ایله فصاد یعنی قان الیجی معناسنه اسم فاعل اولور حکیم شفایی
بیت چو رکزن ساعد سیمین او دید * بخود چون طسمه زین اندیشه پیچید * بحیرت پای در کل
ماند فصاد * که از ار کل از دستش نمیداد * ز مژکان ناکهانش سایه بر دست * فتاد
وارغوانش از سمن جست ﴿ رکیدن ﴾ کسر کاف وسکون یای تحتانیله خود بخود سویلنمك
رکان مرقوم کبی کذا فی المجمع ﴿ رمان ﴾ اورکك واورکمش رمیدن لفظندن مشتقدر
﴿ رموان ﴾ سکون میم وفتح واو ایله چوبان معناسنه لفظ مرکبدر رمه که سوریدر ووان بان
معناسنه کوزه دیجی دیمکدر ترکیب اولندقده هاء علامت حذف اولنمش ﴿ رمون ﴾ ضم میمله
بمعنی ربون مرقوم یعنی سفتهٔ ارباب حرف کذا فی المجمع ﴿ رمیدن ﴾ کسر میمله اورکمك
وبر نسنه دن نفرت ایلمك عربیده جفل دیرلر چغتای لسانده ایاقماق واویاقماق دخی دیرلر

وسیسکانماك ده دیرلر سبعهٔ سیارهٔ نوایی که مؤلف کتابدر دوش کورب اویاندوغی محلده دیر
بیت سوز تو کانکاج قاشیید ابیراویتوم * بولوبن شادسیسکاینب قویتوم * اماحق بودرکه
یاکلمك معناسنه در ﴿ رنجن ﴾ سکون نون وفتح جیمله اسهال اولمش معناسنه در ﴿ رنجیدن ﴾
اینجنمك وآزرده خاطر اولمق ولی دشت بیاضی بیت ای سوی غیرهر نفس ازدیدن دکر *
وی هرنکاه باعث رنجیدن دکر * وزحمت چکمك معناسنه ده کلور چغتای لساننده یالقیماق
دیرلر ﴿ رنجین ﴾ سکون نون ویای تحتانی وکسر جیمله صبان اوقینك قاچی معناسنه در
﴿ رندیدن ﴾ سکون نون ویای تحتانی وکسر دال اول ایله صیرمق واغاج تراش ایلمك
وکورك ایله بالجق قازیمق معنالرینه وعموم اوزره نسنه تراش ایلمك معناسنه مؤید الدین
بیت کام جام من که خندیدنش * کرد شیرین ان شکر رندیدنش * وفرهنك میرزا ابراهیمده
بمعنی خرامیدن مسطوردر ﴿ رنك آوردن ﴾ یعنی خجالت چکمك وخجالتدن غضبناك اولمق
کذا فی شرفنامه ﴿ رنکرزان ﴾ ایکی معنایه در اول بمعنی برك رزان یعنی وقت خزان
یپراق صارمقدن عبارتدر ثانی رنك رزك یعنی بویاجینك جمعی درعربیده صباغین معناسنه
خواجه سلمان بیت بربرك رزانیك بزرآنست نوشته * کانکس که چنین رنك کند رنکرزانست *
﴿ رنکزن ﴾ سکون نون وکاف فارسی وفتح زایله بویاجی معناسنه لفظ مرکبدر رنك اوریجی
دیمك اولور میرنظمی بیت به پیش رنکزن آمد سیاهی * بکفت روی مرا کن خوش
سپیدی * بکفتا رنکزن این کار دشوار * کجا خوش میشود روی پلیدی ﴿ رنکین کمان ﴾
یعنی قوس قزح حکیم خاقانی بیت خیل سحاب ازهر طرف رنکین کمان کرده تلف * باران
جو تیر برهدف دست توانا ریخته ﴿ رنکین ﴾ بررنکله متصف اولان نسنه درکه رنکنده
مبالغه قصد اولنمش اوله زیرا یا ونون ادات اتصافدرکه مرجعی نسبتی مؤکده در برنسنه نك
حسن رنکی مبالغه ایله وصف قصد اولنسه رنکین دیرلر هرشیئده استعمال اولنور مثلا بادهٔ
رنکین دیرلر خواجه حسین ثنایی بیت اکر ز غایت مستی نریخت ساغر کل * کفش زبهرچه
شد پرزبادهٔ رنکین * وشعر رنکین دیرلر ابوطالب بیت کلیم افشان کن اول صفحهٔ را
وازخوی خجلت * که برهرکاغذی نتوان نوشتن شعر رنکین را ﴿ روابودن ﴾ لایق اولمق
وجائز اولمق معناسنه در ﴿ روان ﴾ بش معنایه کلور اول اکرچه ارباب لغت جانله تفسیر
ایلمشلردر اما جانله روانك فرقی واردر روان انسانه مخصوص اولان روح مجرددرکه سائر حیوانده
اولمز لسان عربیده اکا نفس ناطقه دیرلر فرهنك جهانکیری صاحبی بومعنایی تأکید ایدوب
دیر نفس ناطقه را روان کویند شیخ ابن سینا رسالهٔ معراجیه سنده مراد از روان نفس ناطقه
باشد واز جان روح حیوانی است دیمشدر وشیخ سعدینك بوبیتنده تصریح واردر بیت سپردم
تراجان ورفتم بخاك * ببردم روان را به یزدان پاك * بومعناده شمس فخری بیت زهی عیون خرد
از تو دیده نور بصر * همی وجود بقا از تو بود روح وروان * روانك جان اوزرینه فضیلتی واردر
استاد دیمشدر بیت قد چون سرو تو جانست مرا بلکه روان * سویم ای سرو روان شو که فدا
سازم جان * کاهی جان معناسنه استعمال ایدرلر حکیم اسدی بیت ززخم سنان بیش زخم
زبان * که این تن کند خسته وان روان * وسروری مجمع الفرسده جان روح حیوانی درکه

که هرحی ده واردر بو بیتدن ظاهر دردیمش بیت کر بجان زند کیست هرحیوان * زندکانی
تومیدهی جانرا * بومعناده بواسم جامددر ثانی رفتن لفظندن مشتق اولان روان کیدیجی
اما صالنه رق کتمك معناسنه ده استعمال اولنور آب روان وسرو روان کبی ثالث جائز
معناسنه کلور مولانا هاتفی بیت زمال کسان ناروان وروان * ببردیم چندانکه بردن توان *
رابع رایج معناسنه مثلا نقد روان دیرلر خامس بمعنی همان بوبیتدن فهم اولنور بیت رفتم
بر طبیب که پرسم علاج درد * چون ناله ام شنید روان درفراز کرد ﴿ روانیدن ﴾ مصدردر
کوندرمك وصالندرمق وکیدرمك معنالرینه ﴿ روزن ﴾ سکون واو وفتح زاء معجمه ایله اول
کوچك پنجره درکه درون خانه یه ضیا ایچون ایدرلر بوبیتدن مفهومدر بیت معنبر شمعهای
مجلس افروز * کشاده در دل شب روزن روز * روزنی پنجره ایله تفسیر ایدن اصابت ایتمامشدر
بوبیتدن دخی معلوم اولور بیت روزن باغ ازعلم سرخ وزرد * پنجره ها ساخته پر لاجورد *
﴿ روشن ﴾ کسر واو وسکون شین ایله بمعنی رفتار یعنی صالنمق اثیر الدین اخسیکتی بیت
توکن روشن راستان بشکن طلسم باستان * هم روزنامه این بخوان هم کارنامه آن بدر *
﴿ رون ﴾ فتح واو ایله آزمایش یعنی امتحان کذا فی المجمع ﴿ رها کردن ﴾ صالی ویرمك
برباغدن بوشاندرمق وخلاص اتمك ﴿ رهادن ورهانیدن ﴾ خلاص ایتمك وقویویرمك شیخ
نظامی بیت من سرکشته راز کار جهان * توتوانی رهاند باز رهان * چغتای لساننده سالماق
دیرلر میرعلیشیر بیت کیزارمین کوییدا ایللار نظر حالیمغه سالغای دیب * اکر اولتورسه قانیم
رنکی توفراغیدا قالغای دیب ﴿ ره جامه دران ﴾ کسرها وفتح جیم وکسر دال ایله نکیسا نام
مطرب استادك مصنفاتندن برنوا اسمیدر دیرلرکه مزبور نکیسا بونوایی ایتدکده مجلسده استماع
ایدنلر جامه لرین چاك ایدرلردی شیخ عبد السلام پیامی بیت مطرب بنوایی ره ما بیخبران زن *
ما جامه درانیم ره جامه دران زن ﴿ رهزن ﴾ راهزن مرقومدن مختصردر مولانا هاتفی در تیمور
نامه بیت قرا یوسف ان رهزن تا پسند * که بر حاجیان راه حج کرده بند ﴿ رهنمون ﴾
راهنموندن اختصار اولنمشدر ﴿ رهیدن ﴾ کسرها وسکون یای تحتانیله قورتلمق خلاص
اولمق معناسنه میرنظمی بیت اکر خواهی زدوزخ میرهیدن * فراغت کن پی نفست دویدن
﴿ رهین ﴾ کروکرده ومحبوس معناسنه * وکل امرئ یحبس به شیء فهو رهینه * کذا فی المشکلات
وبرنسنه برنسنه یه موقوف اولمق ملك قمی بیت من از محبت مجنون رهین وسوسه ام * که چون
تسلی دل میدهی بصحرایی ﴿ ریحان ﴾ هرخوشبو یپراغه دیرلر عموما ومعروف بریپراقدر
خصوصا * اسم جامع للریاحین الطیبة وبمعنی الرزق والولد واللطافة * کذا فی المشکلات مذکور
اسم هم جمع وهم مفرد استعمال اولنور ﴿ ریون ﴾ سکون یای تحتانی وفتح واو ایله پیشرونده
یعنی ایلرو کیدیجی ﴿ مع الواو * رابو ﴾ ضم باء موحده ایله برنوع کل اسمیدر مولانا نصیر ادیب
بیت سوسن ورابو شکفت برچمن آسمان * لاله ونسرین نمود چرخ جوهر بوستان * کذا
فی الادات ﴿ رادبو ﴾ سکون دال ایله عود اغاجنه دیرلر رادبوی دخی دینلور ابو المعانی
بیت بدل سودای زلف یار دارد * زدود آه آید بوی رادبوی ﴿ راسو ﴾ ضم سین ایله کلنجك
دیدکلری جانوردر عربیده ابن العرس دیرلر ضم عین ایله بعض فرهنکده یرکوجنی دیدکلری جانوردر

شاه ناصر خسرو بیت عمرمرا بخورد شب وروز وماه وسال * پنهان وزم زم چه موشان وراسوان ﴿ رانجو ﴾ سکون نون وضم جیمله بربوجك آدیدر رونجو دخی دیرلر شیخ آزری بیت بشب آتش بعالم اینچنین بوده دکرباره * که بستند آتش میر مغل ازموج رانجور ﴿ رفو ﴾ ضم فایله یرتق دیکمك و جامه ده اولان دلکی کوزه مك ونسنه اورمك دلبند وبز وقماش وامثالی نسنه لرده استعمال اولنور را بوالمعانی بطریق الاستعاره بیت عاشق شکاف سینه رفو کرده نخواهد * کرسوزن عیسی شود وشتهٔ مریم ﴿ رواروه ﴾ یعنی پیاپی کتمك وعسکر شتابله یورمك مولانا هاتفی بیت چوفرمان بفرمان پذیران رسید * خروش رواروبکیوان رسید ﴿ رونجو ﴾ فتح واووسکون نون وضم جیمله بربوجکدر دیوك دخی دیرلر عربیده ارضه دیدکاری در قحتیین ایله کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ روی ﴾ اوج معنایه کلور اول صیغهٔ امر درکیت معناسنه عربیده روح دیرلر شیخ سعدی بیت برواند رجهان تفرج کن * پیش ازان روزکز جهان بروی * ثانی وصف ترکیبی دروکامی رونده معناسنه اسم فاعل اولور شیخ نظامی بیت میاد انیز دولت بوده چون کل * که اب نیز روزود افکند دل * ثالث فرهنك جهانکیریده آوازحزین معناسنه در معنای اولنه چغتای لسانینده بارد دیرلر ترکیده وارکیت دیدکاریدر مثلا بارماق وبارور وبارغاج و بارغان دیرلر ﴿ رهاو ﴾ فتح هایله یوکلی دیمکدر وکسر رایله صوبولی دیمکدر ایکی معناده دخی لفظ مرکب اولور ره ایله آودن وآو آب معناسنه استعمال اولنور وبرمعناسی دخی موسیقیده برمقام آدیدر رهاوی دخی دیرلر ﴿ رهو ﴾ ضم هایله برکوه بلند سر آدیدر بازوقیش اوزرندن قارکتمز حضرت آدم علی نبینا وعلیه السلام اول طاغ اوزرینه هبوط ایتدی دیرلر هبوط آدم سرندیب اولدوغی تواتر ایله ثابتدر بوسرندیبه متصل برطاغ اولق کرکدر یاخود سرندیبك برآدیده رهو اولق واردر حکیم اسدی * مثنوی * بکوه رهو برکرفتند راه * چه کوه بلندیش برچرخ ماه * که کویند آدم که فرمان بهشت * بران کوه براوفتاد از بهشت * مجمع الفرس رهو قولاغوز وراهرو معنالرینه ده مرویدر ﴿ مع الهاء * راتبه ﴾ کسر تاء مثناة وفتح باء موحده ایله وظیفهٔ معینه معناسنه که ارباب وظائفه راتبه خواردیرلر ابوالمعانی بیت راتبه خوار از در او کشته اند * خلق جهان کرغنی وکر فقیر ﴿ راتیانه ﴾ کسر تاء مثناة وفتح یای تحتانی ونونله راتیانج وراتیان معنالرینه که چام صاقریدر ﴿ رادخانه ﴾ کسر دال وفتح خاء معجمه ونون ایله که اضافتله اولور حولی دیواری دیمك اولورکه رادد یوار معناسنه اولدوغی ذکر اولنمشیدی بیت نکشته خانهٔ او همچو خانه * نه در بوده درونه رادخانه * برفقیرك خانه سی وصفنده در ﴿ رازیانه ﴾ کسر زاء معجمه وفتح یاونونله معروف سبزه دربستائیسی اولور وبریسیده اولور بستانی سنه رازیانه وراز یانج ده دیرلر عربیده شمره دیرلر ضم شین ایله اطبا تخمنه غایت اعتبار ایدرلر اخراج ریحه واصلاح معده یه دخلی عظیمدر ﴿ راسته ﴾ اوج معنایه کلور اول صاغ الن قوللنان آدم ضدی چیه درصولاق دیمك اولور ثانی چارشو وبازار معناسته در ثالث طوغری ودرست معناسنه در ﴿ رافونه ﴾ ضم فاووا ومعروفه وفتح نونله نعناع بری دیدکاری اوتدر ترکیده یارپوز دیرلر ﴿ رافه ﴾ فتح فایله ایکی معنایه در اول براوتدر صرمساغه بکزر بشورب یرلر شمس فخری بیت زعدل وراقش امکان آن نیست * که بادی بکذرد بر برك رافه

رافه * ثانی کناه معناسنه درمیر نظمی بیت که تأدیب فلك نبود کزافه * که صادر می شود زوجرم وزافه * وکسر فاواظهارهایله ایکی معنایه در اول مطیع وملایم ثانی شهور فارسیه نك اون ایکنجی کونی اسمیدر ایکی معنایه میر نظمی بیت تراشد بحت ودولت رام ورافه * بشود در عیش وعشرت روزرافه ﴿ راکاره ﴾ فاحشه وبدکاره معناسنه شرف شفرو بیت ای طبع توبسته ترزسنك خاره * وی کاه سخن سرد دم که خواره * وی والدهٔ عزیز توانکاره * وی سك بزبان بزدیت راکاره ﴿ راله ﴾ فتح لامله صوده اوزرینه بنلن تلاقی کذا فی نعمة الله ﴿ رانه ﴾ فتح نونله ایکی معنایه در اول سلوار وطون وبودلق ثانی یرده بترپنوع صرمساغه بکزر براوتدر بشورب یرلر ﴿ راوچه ﴾ سکون واووفتح جیم فارسیله برنوع اوزم آدیدر ﴿ راومادة ﴾ ضم واووفتح میم ودال ایله بمعنی انکر دیمکدر قاضی کسر واوایله ده منقولدر کذا فی المؤید ﴿ راوه ﴾ ضم واووا ظهارهایله ناله وزاری معناسنه میر نظمی بیت کند راوه بهر شام وسحرکاه * نمیکیرد بسویش کوش آنماه ﴿ راوره ﴾ سکر معنایه کلور اول معروف ایشلك یول عموما واستعمار طریقیله راه حق وره راست دیرلر شیخ عمر خیام * رباعیه * راهیست بمیخانه بمقصد پیوست * وزجانب میخانه ره دیکر هست * لیکن ره میخانه زآبادانی * راهیست که کام میتوان دادبدست * ثانی مقام موسیقی معناسنه درخواجه حافظ بیت چه راه میروند این مطرب مقام شناس * که درمیان غزل قول آشنا آورد * وله ایضا بیت این مطرب ازکجاست که راه عراق ساخت * واهنك بازکشت وزراه حجازکرد * ثالث فرهنك جهانکیریده کرت ومرتبه معناسنه درکه بکراه یعنی بکبار دیمك اولور سید حسن غزنوی بیت شاها نعال خنك تو هرماه ماه باد * اقبال به پیش تو صد راه راه باد * رابع رسم وقاعده دن کنایه درکمال اسمعیل بیت تعصب چه باشد که این رسم وراه * ندارند انجازنان هم براه * خامس بمعنی هوش شیخ نظامی بیت بزن راهی که شه بی راه کردد * مکر کین داوری کوتاه کردد * سادس سخن معناسنه درولهٔ بیت چه مردی تووزاد وبوم تکاست * سزد کر بکویی مرا راه راست * سابع هندوستان پادشاهلرینه لقب وجهی اوزره راه دیرلر رای دیدکاری کبی استاد فرخی بیت یك بنده تودارد زینسوی رود شاهی * یك چاکر تودارد زینسوی کنك راهی * ثامن درون شخصه دیرلر مثلا راه فلان فلانرازده دیرلر یعنی فلانك درونئی فلان اوردی دیمك اولور ﴿ راه خوابیده ﴾ اضافتله ایشلك یول معناسنه در ﴿ راه شاه ﴾ ایکی معنایه استعمال اولنور اول جاده یعنی ایشلك اولو یول که اندن اینجه یوللر منشعب اولور کا شاهراه وشهراه دخی دیرلر کسایی بیت براه شاه بتاز اندرون سفر مشکل * که مرد کوفته کردد بدان ره اندر سخت * ثانی مرد جهانکرد معناسنه یعنی اشمش یورتمش آدم استاد رودکی بیت براه اندر همی شد راه شاهی * رسید او تا ببزد پادشاهی ﴿ رایه ﴾ فتح یای تحتانیله بوزن سایه برنوع قبر جقدرکه اکثر اطفالك باشنده ویوزنده ظاهر اولور عربیده سعقه دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ ربوخه ﴾ ضم باء موحده وفتح خاء معجمه ایله جماعدن زیاده حاصل اولان لذته دیرلر منجیك بیت که ربوخه کرد داور پشت تو * که بزیر اور بوخه خواهرت * حکیم سوزنی بیت کرچه بدم مرد زیر میره دران حال * همچو زن غرشدم ربوخه ورعنا ﴿ ربوسه ﴾ ضم باء موحده وفتح سین مهمله ایله

بمعنی سرپوش زنان یعنی عورات باشلرینه بوریدکلری چاردر کذا فی المجمع ﴿ ربوشه ﴾ شین
معجمه ایله فرهنك جهانکیریده مقنعه که عورات باشلرینه اورترلر اکا دامنی وساماچه وساماچه
دخی دیرلر ﴿ رته ﴾ فتح تاء مثناة ایله درخت هندی یمشیدر فندقه بکزر اما اندن کوچکرکدر
وسیاه اولور چکردکی املسدر خاصه سی صوده اصلتسه لر صابون کبی کوپکلنور انکله اثواب
یورلر خصوصا صوفدن کیرچقارمغه غایت مفیددر طبیعتی حار ویابسدر سرکه ده اصلدوب
خنازیر علتنه طلا ایلسه لر فی الحال تحلیل ایدر ومرزنکوش ایله صعود ایلسه لر شبکوره عظیم
نفعی اولور عربیده فندق هندی دیرلر ابو المعانی * قطعه * دمادم خایهٔ غلمان نورس * بمالد چون
رته چشم علیلش * به پیش اندر نه بیند کون نازك * بدستش کیرد لبر شد دلیلش ﴿ رجله ﴾
سکون جیم وفتح لامله سمزاوت که پرپهن وفرفح وبقلة الحمقا دخی دیرلر اما معیارده شمس فخری
بمعنی سماروغ دیمش وبو بیتی نظم ایلمش بیت نهال دولتت پر بار بادا * همی تا بوی کل تابد ز رجله *
غریبدر که استشهادی اولان بیتك سماروغ ایله مناسبتی یوقدر سماروغ کما دیدکلری نسنه در
بقلة الحمقایه اندن اقرب وانسبدر ﴿ رخبیره ﴾ سکون خا وکسر باء موحده بعده یای ساکنه
ایله پنیر صویی که عربیده ماء جبن دیرلر بعض فرهنکلرده بمعنی دوغ یعنی آیران وبعضنده یوغرت
قوریسی واقعدر بو لغت هر فرهنکده یوغرت وسود نوعندن بر نوعله تفسیر اولنمش ﴿ رخته ﴾
سکون خا وفتح تاء مثناة ایله بمعنی خسته میر نظمی بیت دل ودیده شد از الام بسته *
تن زار وزبونش بود رخته ﴿ رخنه ﴾ سکون خا وفتح نونله کدك ودلك معناسنه دیوارده
وغیریده مولانا هاتفی بیت یکی کوه از رخنه دیوار بست * زده در کریبان آن رخنه دست *
شمس فخری بیت ابو اسحق سلطانی که در ملك * نهشت انصاف وعدلش هیچ رخنه *
وقلیچ وخنجر وامثالی نسنه لرك کدکلرینه ده دیرلر ویای کزی ودخی محسوس اولمین نسنه لرده
استعمال اولنور خواجه حسین ثنایی بیت ز مستی که شد رخنه سد حضور *
مرتب نماند سرای حضور * تحفة الاحبابده رخنه بمعنی کاغذ واقعدر بو معنی غایت
غریبدر ﴿ رده ﴾ فتح دال ایله بمعنی صف که رسته دخی دیرلر حکیم اسدی بیت
دو لشکر چو درهم رسیدند تنك * رده برکشیدند وبرخاست جنك * حکیم فردوسی
بیت رده برکشیدند ایرانیان * ببستند خون ریختن رامیان * بو معنی ده خصوصا در وعموما
صف اولان نسنه لرده دیرلر شاکر بخاری بیت زیبا نهاد مجلس وخالی کزید جای * ساز
وشراب پیش نهاده رده رده * فرهنك جهانکیریده اول تخته درکه اکا چاقل طاشلری استوار
ایدوب خرمن دوکرلر دانه یی صماندن آیرمق ایچون روم ولایتنده اکا دوکن دیرلر ﴿ رزده ﴾
سکون زاء معجمه وفتح دال ایله بمعنی کرفته وآزرده ومانده کذا فی شرفنامه ﴿ رزمه ﴾ سکون
زاء معجمه وفتح میمله فرهنك میرزاده بمعنی تنك بسته قماش یعنی یوك بغلنمش قماش وبز ومثله
شاعر دیمشدر بیت زبوی زلفش باباد بیضهٔ عنبر * زنقش رویش با آب رزمهٔ دیبا *
کتاب السامی فی الاسامی ده راء مکسوره ایله منقولدر ﴿ رزمکاه ﴾ جنك یری عربیده معرکه
دیرلر مولانا هاتفی بیت باوصد هزار اژدهای سیاه * وزوهر یك آشوب صد رزمکاه *
﴿ رزه ﴾ فتح زاء معجمه ایله ایکی معنایه در اول طناب که ارچه دخی دیرلر ثانی سك

سك انکورکه روباه تریك دخی دیرلر عربیده عنب الثعلب دیدکلریدر وتشدید ایله عربیده اوج
معنایه در اول حلقه که قپو وپنجره ودولاب قپاقلرینه میخلرلر ترکیده دخی رزه دیرلر ثانی قفل
ثالث بمعنی زدن یعنی اورمق ﴿ رژه ﴾ زاء فارسیله خرمالیفندن بوکلمش ایپ معناسنه در
ونسخهٔ میرزاده طناب خیمه ودخی اول ایپ که ایکی باشی بغلو اوله اوزرینه اثواب سررلر
وشرح السامی فی الاسامی ده بمعنی ساز که عربیده شریطه وترکیده سیجم دیرلر وراء مضمومه ایله ده
روایت اولنمشدر ﴿ رسانه ﴾ فتح سین مهمله ونونله افسوس وتحسر وحسرت معناسنه حکیم
ناصر خسرو بیت پدرت وبرادرت وفرزند ومادر * شد ستند ناچیز وکشته فسانه * تو پنجاه
سال از پس مرك ایشان * فسانه شنودی وخوردی رسانه ﴿ رسته ﴾ سکون سین مهمله
وفتح تاء مثناة ایله درت معنایه کلور اول بمعنی خلاص شده یعنی قورتلمش حکیم انوری بیت
تا رسته ز جهل برده هر روز * نوباوهٔ احمقی ز رسته * ثانی بازارکه انده بیع وشرا اولنه سیف
اسفرنکی بیت رخت برچین از در دکان هستی چون ترا * اندرین رسته که هستی کس خریداری
نماند * ثالث بمعنی شارع عام یعنی شاهراه اولو یول حکیم ناصر خسرو بیت چو بی راه وبی رسته
کشتی مرا * چه کویی که بی راه وبی رستهٔ * رابع بمعنی صف که رستهٔ مردم ورستهٔ دندان
ورستهٔ لشکر دیرلر مراد بربری یاننه دیزیلو اولمق در استاد لطیفی بیت خروشید وبر رسته
آمیخت کرك * پراکنده کردش چو کله زکرك * چغتای بو معنی ده تیزماك دیرلر نفس متکلمده
تیز ارمین ومصدری تیز تلکان اولور ﴿ رسیده ﴾ رسیدن لفظندن اسم مفعولدر ایرشمش
معناسنه عموما وکامل اولمش میوه وبلوغه ایرشمش بنی آدم خصوصا نابالغه نارسیده دیرلر
وهنوز بالغ اولمشه نورسیده دیرلر ابو المعانی بیت دیدم ان طفلی رسیده در کمال * میوهٔ وصلش
رسیده خواستم ﴿ رشته ﴾ سکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله رنك ویریجی ورنك ویرلمش
معناسنه شیخ سعدی بیت حناست انکه ناخن دلبند رشتهٔ * یا خون بی دلیست که در بند
کشتهٔ ﴿ رغاوه ﴾ فتح غین معجمه وواو ایله بمعنی ناف کاو یعنی اوکوز کوبکی ﴿ رغوه ﴾
سکون غین معجمه وفتح واو وایله صعوه بر کوچك قوشدر بعض نسخه ده یوند قوشنه دیرلر
﴿ رفوشه ﴾ ضم فا وواو معروفه وفتح شین ایله اوج معنایه کلور اول کناه معناسنه
میر نظمی بیت رفوشه نکردم مرا جرم چیست * که هرکز بسویم نکاه تو نیست * ثانی بمعنی
سخره ولاغ ثالث بمعنی برجیدن ایز سورمك عربیده ایز سورنه قائف دیرلر ﴿ رفیده ﴾
کسر فا وسکون یای تحتانیله مؤید الفضلاده اوزرینه اتمك قویوب تنوره یاپشدردقلری
نسنه یه دیرلر حکیم نزاری قهستانی بیت تنور هوس میکند کرم حاسد * سر وپای کم
کرده همچون رفیده ﴿ رکوه ﴾ سکون کاف عربی وفتح واو ایله کچکول معناسنه میر نظمی
بیت بدست کدایان مکردان تهی * زهرچه شود در کوه اش می نهی ﴿ رمه ﴾ فتح میمله ایکی
معنایه کلور اول حیوانات سوریسی قیون اولسون غیری اولسون وآدم سوریسنه دخی
دیرلر فردوسی شهنامه ده چوق یرده ایراد ایدر از اجمله بیت کر این خواسته زو بریزم همه *
رمق کردد آزاده شاه رمه * ثانی شرفنامه ده بمعنی پروین یعنی اولکر واقع اولمشدر عربیده
شده ایله چوریمش کمك وغیری چوریمش معناسنه در وضم را ایله ینه عربیده ایکی معنایه در اول

بمعنی ریسمان کهنه یعنی اسکی ایپ ثانی بمعنی جمله برمته ای بجملته دیرلر ومعنای اوله یعنی
سوری یه عربیده ثله دیرلر وچغتای لساننده ایلقی دیرلر عموما وآت سوریسنه خصوصا
خیرة الابرارده کلور بیت هیچ کیشی کورکایمو جهان خلقیدا * خواجه یاباغ کیزکای وآت
ایلقیدا ﴿ رمیده ﴾ اورکمش رمیدن دن صیغهٔ مفعولدر واورکیجی معناسنده کلور اکثر آهویه
صفت ایدرلر مولانا عرفی بیت دامن زکفم ربود ورفتی * ای آهوی وحشیٔ رمیده ﴿ رنجه ﴾
سکون نونله زحمت وبیماری مولانا ظهیر فاریابی بیت خویشتن رنجه مدار از قبل نقد
مراد * می خور انکار که ان تیز وفا وکرم است * ابو طالب کلیم بیت ای که کفتی رنجه از کردون
کدامین غصوتست * دانه را از آسیاب آسیب آید بر کجا * فرهنك جهانکیریده ناز وتبختر
ایله صالنمق معناسنه استاد منوچهری بیت جوشم قدح نبیذ را نوشنجه * هنکام صبوح
ساقی خوش رنجه ﴿ رنده ﴾ سکون نونله دورت معنایه کلور اول دولکر آلتلرندن بر آلتدر
آنکله تخته یی هموار ایدرلر حکیم خاقانی بیت رندی که زرنده ام براید * برعارض حور زلف
شاید * ثانی بزرك وعظیم معناسنه عمعق بخاری بیت همیشه بود نعمتت را خورنده *
چه ازاد وبنده چه خرد وچه رنده * ثالث براوتدر ایام بهارده بتر حیواناتی خصوصا قیونی
غایت سمردر شمس فخری بیت شود در روضهٔ رضوان طبعش * بمعنی سدره وطوبی
چو رنده ابو العباس بیت رفتم بماه روزه بازار مرسمنده * تا کوسفند آرم فربه کنم برنده *
رابع سیاه رنك کونه دیرلر ﴿ روانخواه ﴾ واو اول مفتوح وثانی معدوله ایله اول دلنجی یه
دیرلر که قپولری وچارشو وبازارلری کزوب اقچه دلنور مرکب لفظدر ترکیبنك ایکی وجهله
معناسی واردر بروجهی روان ایله خواهدن مرکبدر روان رایج وروندهدن وخواه خواستن دن
مشتق اولیجق کزوب استه یجی معناسنه اولور وبروجهی دخی روآن اسماء جامده دن اولورسه
جان معناسنه اولور غلظت وثقلت وتقاضا ایتمکله جان استه یجی دیمك اولور تقاضا سندن
کنایه در استاد لطیفی بیت کر لطف خدا رسد شود شاه * انکو پدرش بود روانخواه *
بو معنایی مؤید آغاجی دیمشدر بیت دران کوی پیری روانخواه بود * که دستش زهر کام
کوتاه بود ﴿ روانه ﴾ فتح واو ونونله بمعنی رونده رفتن لفظندن مشتقدر ﴿ رواوه ﴾ فتح
واوین ایله رباب معناسنه در لفظ مرکبدر که رواواز حزینه دیرلر واوه صداوند اکتوریجی دیمکدر
ربابدن حزین آواز ظاهر اولدوغی سببدن اکا اسم ایتمشلر کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ رواه ﴾ فتح واو واظارها ایله محبوس وزندانیلر ایچون بشن طعامه دیرلر زاء معجمه ایله ده روایت
اولنمشدر ابو المعانی بیت قفس تن شده بدل زندان * پارهای جکر رواهش دان *
﴿ روجه ﴾ سکون واو وفتح جیمله خام اوزم یعنی هنوز ایرشمامش اوزم ﴿ روزنه ﴾ روزن
مرقوم معناسنه که پرتو آفتاب ایچون اولان کوچك پنجره وباجه معناسنه در ﴿ رونده ﴾
روانه کبی اسم فاعلدر کیدیجی دیمکدر ﴿ ره ﴾ بش معنایه کلور اول معروف یول در ثانی بمعنی
کرت ومرتبه کمال اسمعیل بیت قواعد زخانه نشینی ملول * بیك ره شده در چوال خلا *
وسیف اسفرنکی بیت شریك ابر بهاری بوقت خندیدن * زبرق تیغ تو الماس میشود ره ره *
ثالث بمعنی رسم وقاعده رابع نغمه ونوا خامس هوش معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری مع

﴿ مع الیاء * رادبوی ﴾ عوداغاجی درکه رادخوب ومقبول نسنه یه دیرلر بوی قوقودر اول
مناسبتله عوداغاجنه اسم ایتمشلردر فخر زرکوب بیت بمفلس کف مردم رادبوی * چو نزد
غنی عنبر ورادبوی * تحفة الاحبابده داربوی واقع اولمشدر ﴿ رازیانهٔ رومی ﴾ آنیسون درکه
ایکی نوع اولور بری رومی در نانخواه کبی تخمدر وبر نوعی قرومانایه مشابه اولور کذا فی البدیعی
﴿ رازی ﴾ رازری شهرنده اولان قومك آدیدر تفصیلی رازلغتی ذیلنده مرور ایتدی اول
قومه منسوب اولان طائفه رازی تسمیه اولنمشدر جمله دن مفخر الفضلاء الکاملین امام فخر رازی
اول طائفه دندر ﴿ راستی ﴾ سکون سین ایله طوغریلق در شیخ سعدی بیت کس ندیدم
که کم شد از ره راست * راستی موجب رضای خداست ﴿ رامشکری ﴾ مطربلك وسازنده لك
معناسنه در رامش سرود معناسنه کر اسم فاعلدر آخرنده کی یا یای وصفیه در واهل صحبت
معناسنه ده کلور شاعر بیت نشینند شاهان برامشکری * خورند اب حیوان اسکندری
﴿ رامشی ﴾ یعنی مطرب بونده حرف یا مصدریه اولور شاعر بیت بت رامشی ومی درغمی *
بود مایهٔ شادی وخرمی * درغم بر موضع اسمیدر کذا فی شرفنامه ﴿ رامنی ﴾ هند دریاسنده
بر جزیره اسمیدر انده کافور بتر ﴿ رامی ﴾ رامیتن قریه سنه منسوب اولاندر که رام دخی
دیرلر استاد بیت چو رامی که کهی بنواختی چنك * زخوشی بر سر آب امدی سنك ﴿ راهنمای ﴾
یول کوستریجی بونده کی یا جای وسرای یالری کبی در ﴿ راهکذاری ﴾ یول اوغراغی معناسنه
آخرنده کی یا یای وصفیه در مذکور ایکی لغتك مثالی ابو المعانی بیت درخیالش شده
اندیشه من راهنمایی * سینه ام کشته بشخص غم او راهکذاری ﴿ راهوی ﴾ فتح ها وکسر
واو معروف ایله بر نوا اسمیدر که رهاوی دیمکله مشهوردر حکیم انوری بیت غزلکهای خود
همیخوآندم * درنهاوند وراهوی وعراق * وبر مقام اسمیدر شیخ نظامی بیت نکیسا در ترانه
جادویی ساخت * پس انکه این غزل در راهویی ساخت * بو بیتده ها مضموم اولمق اقتضا ایلدی
﴿ رای ﴾ اوج معنایه کلور اول فکر وتدبیر معناسنه شمس فخری بیت از تو معمور
کشت خانهٔ جان * وز تو منصور کشت آیت رأی * عربیده دخی بو معنایه در ثانی بمعنی راه یعنی
یول رفیع الدین لبنانی بیت چه پیش رایت رایت بدید وسایه نمود * زچه زپیروی آفتاب
بیزاری * ثالث هندوستان پادشاهلرینك لقبی در نتکم عجم پادشاهلرینه کسری وترکستان
پادشاهلرینه خاقان وچین پادشاهلرینه فغفور دیرلر مولانا هاتفی بیت صف آرای شد
کشور آرای هند * روان شد بمیعاد که رای هند ﴿ رسمی ﴾ سکون سین مهمله ایله خدمتکار
مقرب معناسنه در بر معین خدمت خاصه یه مخصوص اوله خزینه دار وسلحدار وجامه دار
وشرابدار کبی حکیم خاقانی بیت دو خازن فکر والهامش دو حاجب شرع وتوفیقش *
دو ذمی نفس وامالش دو رسمی چرخ وکیهانش ﴿ رشتی ﴾ سکون شین معجمه وکسر تاء
مثناة ایله ایکی معنایه کلور اول بمعنی خاکساری کذا فی فرهنك حسین وفایی بو معنایه حکیم
سنایی در تعبیر خواب بیت رقص کردن بخواب در کشتی * بیم غرقست ومایهٔ رشتی * ثانی
بمعنی خاکروب یعنی سپورکه وسپورندی ﴿ رکابی ﴾ فتح کاف عربی وکسر باء موحده ایله بمعنی
ساقی حکیم خاقانی بیت دو اسبه در اور کابی در اور * کز و چرمهٔ صبح یکران نماید ﴿ رندی ﴾

سکون نون وکسر دالله تحته یی پاك وهموار ایتمکه دیرلر حکیم خاقانی در تحفة العراقین بیت
رندی که زرنده ام براید * برعارض حور زلف شاید * رنده دن چیقان تلاش معناسنه دخی
مرویدر ق رنی ع بمعنی رهی یعنی قول وبنده معناسنه منقولدر ق روانی ع کسر نونله یعنی
رایج وقیمتلو روایش معناسنه شاعر بیت بشهر عشق جانان کر رسانی * شود نقد
سرشکت را روانی ق روایی ع کسر یای تحتانیله لایق وجائز اولمق وکیچر متاع واقچه معناسنه
میرنظمی بیت بجاه عشق راباشی سزایی * اکر کالای اخلاصت روایی ق روی ع یعنی
سیراب صویه قانمقدن عبارتدر ق رهاوی ع برمقام آدیدر راهوی دخی دیرلر ق رهکذری ع
بمعنی راهکذاری مرقوم ق ره کشای ع اظهار ها وضم کاف فارسی وفتح شینله مشهور
ملکی نك اون یدنجی کونی اسمیدر نته کم میرنظمی بیت بکلشن کزین باده دلکشای * بروز
فرح بخشدت ره کشای ق ره کوی ق اظهار ها وضم کاف فارسی ووا معروف ایله بمعنی خنیاکر
ونغمه سراینده ره مقامات معناسنه وکوی کوینده دیمکدر حکیم سوزنی بیت حریف کاید
ومهمان ومطرب ورهکوی * برون ماه صیام ودرون ماه صیام ق رهنمای ع راهنما کبی دلیل
معناسنه در ق رهی ع بنده وقول معناسنه در حکیم اسدی بیت رهی رامکردان چنان
سرفراز * که نتواند آورد بان پایه باز * چو خواهی رهی راهمی کردمه * بزرکیش جز پایه پایه
مده * که چون از کذافش بزرکی دهی * نه ارج تو داند نه ارج مهی * حکیم ازرقی * قطعه * همیشه
تانشود خاك چون سپهر لطیف * همیشه تانکند کوه باستان مدار * غلام وچاکر وفرمانبر
ورهی یارب * بملکت اندر فغفور ورای وقیصر واز * کمال پاشازاده مرحومك زاده طبع
شریفی اولان معانیدن بونده دخی بیورر که رهی یوله ویوشه کیدن خدمتکاره دیرلر زیرا آخرنده
اولان یا یای نسبتدر که معنای ترکیب یوله منسوب دیمك اولور اوده خدمت ایدنه غلام دیرلر
ارالرنده فرق اولدوغی بو بیتدن ظاهردر بیت پدری و برادری بکذار * این رهی وان غلام
درهمه کار * انتهی مومی الیه دن ماعدا بو تعبیری ایتمش صاحب فرهنك یوقدر زیرا رهی هرنه
یرده واقع اولسه خصوصیتله ذکر اولنمامشدر وغلام لفظ عربیدر لکن شوقدر واردر که غلام
محبوب خدمتکاره دینلوب رهی قاره قوللقجی وسائره دینلسه جائزدر زیرا محبوب خوبرو اولان
خدمتکار کشی زاده اولور ورهی عبد مشترایه مخصوص اولمق مناسبدر بنده معناسنه ومجمع
الفرسده مطلق بمعنی بنده وچاکر دیمشدر وبو بیتی ایراد ایلمش میر خسرو بیت بت محمل نشین
زان ره که رفتست * رهی خواهد بیابانرا بدزدد * بو بیتده محبوب اولان محمل نشین وسائر قوللقجی
رهی اولمق فهم اولنور ق ری ع بوزن کی ایکی معنایه در اول عجم حدودنه داخل برشهر معظم
نامیدر خیلی قصبات وقرایه شامل برمملکتدر مولانا جامی سلسلة الذهب نام کتابك برحکایه سنده
براعرابی ری شهرنه کلوب آش پزدکانندن مونبار طولمه سی آلوب خطندن برمقدارین قوینه
قویدقدنصکره دوشورر آدینی بلمدوکندن حادثه سن النه الوب بیت ایها الساکنون بلدة
ری * هل وجدتم بمثل هذا شی * دیو ندا ایدر ثانی اول شهزاده نك نامیدر که ایکی برادر
ری شهرینی تعمیر ایدرلر برینك نامی ری وبرینك نامی راز اولمغله شهری هر بری کندو اسمنه
مضاف ایتمك استر میانلرنده منازعه اولدقده اهل ولایت اتفاقیله شهره ری وخلقنه رازی

رازی تسمیه ایدرلر وزبان لاتین یعنی فرنك لسانندهری پادشاه دیمکدر ق باب الراء المکسورة
مع الالف * ردا ع مشایخ وعلما کردنلرینه قودقلری دلبند وشال معناسنه حکیم خاقانی بیت
بدل سازم بزنار وببرنس * ردا وطیلسان چون پورسقا ق ریسا ع یای تحتانی وفتح سین
مهمله ایله ریسیدن لفظندن مشتق اسم فاعل اولور آکیریجی معناسنه وضعفدن انین ایتمك
معناسنه که باریك ریس دیرلر اصطلاحیدر ابو المعانی بیت درازی میکشد چون محنت
عشق * شد از درد وغمش باریك ریسا ق ریوا ع اشخون که ریباس وریواس وریباج وریواج
دخی دیرلر ترخیم اولنمش اسمدر ق مع الباء * رکاب ع اوج معنایه کلور اول معروف اوزنکی
معناسنه حسین ثنایی بیت آفتابش دکر نسازد بدر * مه نورا اکر رکاب کند * ثانی پیاله
یعنی قدح حکیم خاقانی بیت زهد بس کن رکاب باده بکیر * که نکیرد صلاح جای صبوح *
وله بیت عنان عمر شد از کف رکاب می بکف آر * که دل بتوبه شکستن بها نه باز آورد *
ثالث بمعنی اسب سواره یعنی بنلان آت حضرت مولانا بیت شود یوسف یکی کرکی شود
موسی چو فرعونی * چو بیرون شد رکاب توسر اخر کشت پالانی * لواحد فی الشعرا بیت
بهر جانب که روآری بتقدیر * رکابت را بود دولت عنانکیر ق رکیب ع کسر کاف وسکون یای
تحتانیله بمعنی رکاب بمعنی اول که الف یایه قلب اولنمشدر حرف اولدقلری جهتدن شیخ نظامی
بیت بغوغای لشکر در آمد شکیب * که دست از عنان رفت وپا از رکیب * وبنه جك آت
وقاطر معناسنه مولانا عبد الله هاتفی بیت برآراسته استران رکیب * وزان روی صحرا همه
دید زیب * حکیم فردوسی بیت بهومان چنین کفت پیدان که زود * عنان ورکیبت بباید
بسود ق ریشتاب ع سکون یای تحتانی وشین معجمه وفتح تاء مثناة ایله قورچق صقال وزلف
وکیسو وموی مجعد معناسنه که قیل بر برینه طولاشور ویاخود ال ایله قورلمش اوله بولغت هم
فاعل وهم مفعول استعمال اولنور ابو المعانی بیت نه زده شانه درهمه عمرش * ریشتاب
می شدست ریش دراز ق مع التاء * ربات ع اصلی عربیدر رباط دیرلر تعجیم اولنمشدر
فارسیده حروف مطبقه اولمدوغیچون کاربانسرای معناسنه ابو المعانی بیت عمارت دل ویران
بنزد حق به ازان * ربات ومدرسه وخانقه بنا کردن ق رشت ع سکون شین معجمه ایله ایکی
معنایه در اول بمعنی سرشت استاد بیت طبع نقاشش بکلك دود رشت * خامه مانی
وآزر ساخته * ثانی مجمع الفرسده بمعنی چاروب وهرنه که اسکیوب خرابه یقین اوله
ق ریخت ع ریختن لفظنك ماضیسیدر دوکدی معناسنه شیخ فیضی بیت میرفتم وخون
دل براهم میریخت * دوزخ دوزخ شرار آهم میریخت * وله بیت عشق آمد وخاك محنتم برسر
ریخت * وز برق بلا بجز منم اخکر ریخت ق ریست ع سکون یای تحتانی وسین مهمله ایله
بمعنی ریده یعنی تغیط ایلدی استاد لطیفی بیت ای که پرسی دواء ریشت چیست * از
علاجات نیز باید ریست * تاج بها بیت باقناعت همیشه باید زیست * بر بروت طمع
بباید ریست ق مع الجیم * رنج ع سکون نونله یورك بوریسی که عربیده مغص دیرلر ابو المعانی
بیت آن پری رخسار کر بیند ببزم مارقیب * میشود دمبسته کیرد روده رنج رنج غم
ق ریباج ع سکون یای تحتانی وفتح باء موحده ایله اشخون که عربیده ریباس دیرلر

ریواج بایرینه واو ایله ینه ریباسدر ریونج سکون یای تحتانی ونون وفتح واو
ایله بودخی ریباج معناسنه درکذا فی نعمة الله مع الخاء * ریخ سکون یای تحتانیله
بغرسق صیرندیسی که فضلهٔ اسهالدر حکیم سوزنی بیت دم او برتافت هرکس را دراوردش
بکار * ریخ او آلود هرکس را میان زان زهار مع الدال * رند سکون نونله عیار وقلاش
معناسنه امالا ابالی وباده خوار و ظریف وکارنده متیقظ معنالرینه استعمالی شایعدر مرشد
یزدجردی بیت من آن رند سرمست ولایعقلم * که مستانه خیزد کیاه ازکلم * مجمع الفرسده
بمعنی منکر ولا ابالی وبی قید دیمکدر اول اجلدن که منکره اهل قید دیرلر یعنی کارینه وهرامورینه
تقید ایدنه منکر دیرلر رید بمعنی ریست مرقوم ریزد ریختن لفظندن فعل
مضارعدر دوکرو دوکیلور معناسنه منلا شانی تکلو بیت بی تو هرمی که زجامم بکلو میریزد *
بکلو ناشده ازدیده فرو میریزد ریشد سکون یای تحتانی وفتح شین ایله دوکیلور
معناسنه وریشیدن لفظندن فعل مضارع اولور مع الراء المهمله * رکابدار درت
معنایه کلور اول ساقی معناسنه کلور که رکاب پیاله معناسنه اولدوغی ذکر اولندی ابوالمعانی
بیت بطرف کلستان بجانان خرام * رکابدار مهرومی لعل فام * ثانی خدمتکار اسب که
رومده سراج دیرلر وله درنعت بیت زهی ستارهٔ دولت مه آسمانرا * کند بوقت خرام خدمت
رکابداری * ثالث فرهنك جهانکیریده اول پیاده یه دیرلرکه رفیقی سوار اوله بوزمانده اکا
جلودار دیرلر حکیم خاقانی بیت جعفر کرم ونظام بخشش * بل هردو رکابدار رخشش *
معنای ثانیله بو معنانك فرقی سهلدر انجق تعبیرنده تفاوت واردر رابع اول خدمتکاره دیرلرکه
خدمت سلاطین وکبارده پیاله ونعلبکی وآلات بزمی محافظه ایدر ریچار سکون یای
تحتانی وفتح جیم فارسیله مجمع الفرسده سود وباخود یوغرت ایله بشوررلر برنوع طعامدر
اما فرهنك میرزا ابراهیمده هرنه نوع میوه اولورسه بکمز ایله قینادوب حفظ ایدرلر لامله ریچال
دخی دیرلر ترکیده رچل دیدکلریدر شیخ نظامی بیت مصوص سرایی وریچار نغز * زبادام وپسته
براورده مغز * مصوص فتح میم وضم صاد مهمله ایله اکا دیرلرکه ککلکی بشورب سرکه یه قورلر
ترشی اولور ریخته کر دوکیجی باقر اولسون کمش اولسون انواع آوانی ایدرلر
ریخر سکون یای تحتانی وفتح خاء معجمه ایله برنوع بادزهردر مع الزاء المعجمه رز
مخفف ریزدر حضرت مولانا * قطعه * چون سحرکاه زکلشن بت عیار آمد * چه بسی نعرهٔ
مستان که بیکبار آمد * که درین خشك بیابان تورزان چشمهٔ حیوان * دوهزاران کل خندان
زدل خار آمد ریخیز سکون یائین تحتانیین وکسر خاء معجمه ایله صبان اککی که عربیده
عضم دیرلر مجمع الفرسده صبان دمورینه قودقلری اغاجدر ریز سکون یای تحتانیله
ایکی معنایه در اول جرعه معناسنه در حکیم خاقانی بیت چون آکهی که شیفته وکه کشتهٔ
توام * روزی برای وریزیٔ روزی بما فرست * ثانی ریختن لفظندن صیغهٔ امر ووصف
ترکیبی اولور شکر ریزکبی وکاهی اسم فاعل اولور خونریزکبی مثال امر قیدیٔ شیرازی بیت
خونم بریز هیچ ملك اچنین جمال * ازدل نبایدش که نویسد کناه تو ریش بز کسر شین
وضم باء موحده ایله اول سوری صقاله دیرلرکه کچی صقالی کبی اولور میرنظمی بیت ریش بزو

بزو بینی چون صولجان * چشم کبود واحول وکج دهان ریش ساز سکون شین معجمه
وفتح سین مهمله ایله جراح معناسنه درکه بوریش یاره دروساز دوزیجی دیمکدر ابوالمعانی بیت
از خار هجر ریش شده سینهٔ صافم * ای ریش ساز مرهمی نه سینهٔ صافت ریماز وریمیز
سکون یای تحتانی وفتح میمله مؤید الفضلاده مطلق جامه معناسنه در اما فرهنك جهانکیریده
اول جامه درکه کاف فارسیله کیمیا دیرلر ریوتیز سکون یای تحتانی وواو وکسر تاء مثناة بعده
یای ساکنه ایله کیکاوس شاهك فرزندی آدیدرکه قرنداشلری پیران وویسه اللرنده هلاك
اولدی حکیم فردوسی بیت به پیش سپه کشته شد ریوتیز * که کاوس را بود چون جان عزیز
مع الزاء الفارسی * ریژ سکون یای تحتانی ایله آرزوی نفس معناسنه استاد رودکی
بیت دیدی تو ریژ وکام بدو اندرون بسی * بارید کان مطرب بودی بفروزیب * مجمع الفرسده
زمین پشته پشته معناسنه مرویدر مع السین * رس رسیدن دن صیغهٔ امردر
ایرش معناسنه حرکات ثلثه ایله مرویدر رواس بوزن هراس ریباس معناسنه در
ریواس دخی دیرلر ریباس سکون یای تحتانیله وفتح بایله اشخون دیدکلری اوتدر
نتکم دیمشلردر بیت عارض چو شود برت حرارت * غافل مشو از شراب ریباس ریواس
فتح واو ایله ایکی معنایه در اول بمعنی ریباس مرقوم ثانی فرهنك جهانکیریده مکر وحیله
معناسنه در حکیم سنائی * قطعه * بسی فربه نماید آنکه دارد * نمایی فربهی از نوع آماس *
بریواس ار توان لعبت توانکرد * روان نتوان بدو دادن بریواس ریس اوج معنایه در
اول رسم نقوش که نقشدن اول رسم ایدرلر ثانی طاق خسرو پرویز ثالث حلیمهٔ کندم
یعنی هریسه وبغدای آشی بشدکده ظاهر اولان حلیمه سی وریسیدندن صیغهٔ امر ووصف
ترکیبی اولور باریك ریس دیرلر کذا فی المجمع مع الشین المعجمه * ریش اماله ایله یعنی
یای مجهوله ایله ایکی معنایه در اول بمعنی جراحت عموما یعنی هرنه وجهله یاره اولورسه
میرزا فصیحی بیت باانقلاب دهر چه سازم که درد دوست * دی روز ریش بوده وامروز مرهم
است * ثانی شوربای غلیظ درکه کشك وشله آشلری اوزرینه دوکرلر وفتح را ایله عربیده
خرامیدن معناسنه در ریش اماله سز کسرهٔ صریحه ایله یعنی یای معروفله اوج معنایه در
اول صقال معناسنه که عربیده لحیه دیرلر کمال اسمعیل درحق کمال خجندی بیت آن ملحد
خجندی ریش بزرك دارد * ازغایت بزرکیش دهریش میتوان کفت * ثانی قهر وخشم معناسنه
حکیم نزاریٔ قهستانی * مثنوی * بیا کو در صفت مرد آن زمانی * چه میخواهد ز آشوب
جهانی * بخون بیکناهان چند کوشند * جهان بر ریش خود تا کی فروشند * ثالث یوك
یعنی توی قیونك وکچینك ودوه نك وهرنه نك اولورسه وقوش توینه دخی دیرلر ریم کوش
قولق چرکی ریم چرك وایرك معناسنه در مع الغین * ریغ یای معروفله کین وکدورت
معناسنه در حکیم فردوسی بیت جهان زنده کردم ببرنده تیغ * چرا دارد از من بدل شاه ریغ *
یای مجهول ایله بمعنی راست * حکیم سنائی بیت هودج از معشوق وریغ از عاشقان خالی
بماند * درد یار دردمندان یکدرو دیوار کو مع الکاف * رشتك سکون شین وفتح تاء
مثناة ایله بخارا جانبلرینه مخصوص برعلتدر رشته دخی دیرلر آخرنده کی کاف تصغیردرکه

لاحق اولدقده هاء علامت حذف اولنمشدر تفصیلی رشته ذیلنده ذکر اولنور ریدك سکون
یای تحتانی وفتح دال ایله ترك بچه یه دیرلر طیان مرغزی بیت همه کی ریدکان ترینه شوند *
توکبیتاء کنجد ین منی * کبیتا حلوای ناطف دیدکلریدر یعنی ترك بچه غلامان اکرچه تروتازه
درلر اماسن بکا کبیتا حلواسی کبی سن دیمکدر فرهنك جهانکیریده فتح رایله نقل اولنمشدر
منوچهری * قطعه * تانیامد آسمانرا تیرکی وروشنی * تا نباشد اخترانرا اجتماع وافتراق * شاد
باش ومی ستان ازساقیان وریدکان * ساقیان سیم ساعد ریدکان سیم ساق ریزناك
اصلی ریزه ناکدر استخفافا هاء علامت حذف اولنمشدر خرده اولمش معناسنه در ترکیده خرده وات
وافق دفك دیرلر ریك بر کلمه درکه عربیده ویحك وترکیده وای سکا دیرلر کذا فی المجمع
ریکناك سکون یای تحتانی وکاف فارسی وفتح نونله قوملی اولان نسنه وزمین ده قومسال
دیمکدر حکیم شیرازی بیت بعض اوخشك وخشن شد ریکناك * سر دوخشکین وسنکلاخ
بعض خاك ریمناك کیرلو وچرکلو وملوث معناسنه میرنظمی بیت زسر تا پای او بودست
ناپاك * برش پوشیدنی کندید وریمناك مع الکاف الفارسی * رسك سکون سین مهمله
ایله بت سرکه سی که اندن کهله حاصل اولور رشك سکون شین معجمه ایله بش معنایه
کلور اول تخم سپش یعنی کهله سرکه سی مختاری در هجو غلام خود کفته بیت سرش زرشك
چو بریشم ریخته خشخاش * بغل زکنده چو درکور سوخته مردار * پور بهای جامی بیت
پوستین وی آشیان شپش * خانهٔ رشك وخانمان سپش * ثانی عقربك آدیدر ثالث
طغری دورمش نسنه رابع صقالی قبا آدمه دیدلر خامس بمعنی انده یعنی غم رشکن دخی درلر
کذا فی فرهنك جهانکیری ریش خوك یای مجهول ایله بر علتدر عربیده خنازیر دیرلر وجود
انسانده ظاهر اولور ریك یای مجهول ایله ایکی معنایه در اول قوم معناسنه معروفدر
مولانا هاتفی بیت زریك بیابان فزون لشکری * زچوچی نژادانش هرسو سری * ثانی
فرهنك جهانکیریده بخت وطالع معناسنه کمال اسمعیل * نظم * بخدمت آمدم دی بامدادان *
نبوده در وثاق مرده ریکت * کذارم بر طریق مطبخ افتاد * بدیدم لوت وپوت همچو
ریکت * بخار جوع کلبی ازچهل کام * بمغز من همی آید چو دیکت * مرده ریك مال میت
معناسنه در مع اللام * رطل سکون طا ایله جام شراب طلو اولدوغی حالتده استاد لطیفی
بیت تا چند به تسبیح وعصا زرق فروشیم * برخیز سبك رطل کران ده که بنوشیم ریبال
سکون یای تحتانی وفتح باء موحده ایله ارسلانك جملهٔ اسماسندندر عربیده قرق اسمی
اولدوغی کبی فارسیده دخی قرق قدر نامی واردر ریچال سکون یای تحتانی وفتح جیم
فارسیله رچل درکه ریچار دخی دیرلر الما وامرود وایوا وسائر میوه لری بکمزده قینادوب لطیف
نسنه ایدرلر نتکم دیمشلردر بیت طعام ما حضر بوده است ریچال * به پیش میهمان آور
بهر حال ریغال سکون یای تحتانی وفتح غین معجمه ایله قدح معناسنه در استاد رودکی
بیت شکفت لاله وریغال بشکفال همی * بدور لاله بکف برنهادهٔ ریغال مع المیم * رخیم
کسر خاء معجمه وسکون یای تحتانیله مرد غیوط اولانه درلر یعنی قوت ماسکهٔ احتباسی
ضعیف اولمغله مجامعت محلنده تغیط ایدر یعنی جماع ایدرکن یستهلر رم ریم لفظندن

لفظندن مخففدر وعربیده اوج معنایه کلور اول مال بسیار ثانی بمعنی مغز یعنی هر نسنه نك لبی
ثالث خاك معناسنه در امامیم مشدده ایله در ریختم سکون یای تحتانی وخا وکسر تاء
مثناة ایله سقف خانه اوزرینه قونلان طپراق معناسنه در ریخیم سکون یائین وکسر
خا ایله رنجبر مرقوم معناسنه در یعنی صبان قولاغی وقلیچی ریم یای معروفله ایرك که جراحتدن
وچباندن خروج ایدر عربیده قیح دیرلر سکون یا ایله شمس فخری بیت بسکه پیوسته ریم ریزد
خصم * کشت چشم عدوش همچو سقیم مع النون * رخبین سکون خاء معجمه
وکسر باء موحده بعده یای ساکنه ایله اکشی ترخانه ویاخود یوغرتدن ایتدکلری نسنه شمس فخری
ماست غلیظ دیوب بو بیتی نظم ایلمش بیت مخالفت زبرودت بپایهٔ برسید * که طبع فلفل دارد
بنسبتش رخبین * میرخسرو بیت رخبین شکر است پیش آن ترك خنك * کز سرکهٔ هندوی
ترش روی تر است * میرزا ابراهیم بمعنی دوغ سخت که پنیر شده باشد دیمشدر اما کتاب السامی
فی الاسامی ده بر نسنه در قروته مشابه سود ایله اوندن ایدرلر دیمشدر بو لغتی منظور فقیر اولان
لغت کتابلرینك کیمنده کسر را وکیمنده ضم رایله واقعدر رزفین سکون زاء معجمه ویای تحتانی
وکسر فا ایله اغاج کلید وبعض نسخه ده مفتاح وبعضنده سورمه مندال که اغاجدن ایدوب قپویی
آنکله برکدرلر رزنین فا یرینه نونله رزقین مرقوم معناسنه در شاعر بیت سخن زن را مؤثر
چون نباشد * شود شوهر چو رزنین بردر خود رستن سکون سین مهمله وفتح
تا ایله سکك وزلمك معناسنه در رشتن سکون شین معجمه وفتح تا ایله اکرمك اپلك وابریشم
وکتان وغیری عربیده غزل دیدکلریدر ودخی اله وایاغه حنا اورمق رشکن سکون شین معجمه
وکسر کافله بمعنی غیور کذا فی فرهنك جهانکیری رنخبین سکون نون وکسر خاء معجمه وباء
موحده بعده یای ساکنه ایله رخبین مرقوم معناسنه عربیده کیج دیرلر ضم کاف وسکون یای
تحتانیله رندان جمع رند یعنی باده نوشان وظریفان ونکته فهمان ابوتراب بیك بیت قسام
قضا در عوض عیش دو عالم * این قسمت رندان می آشام فرستاد رویدن کسر واو
وسکون یای تحتانیله بمعنی رستن ریختن دوکمك معناسنه مصدردر مستقبلنده خا زایه
ابدال ایله ریزد وریزنده دینلور کمال خجندی بیت خواهیم نقد جان وسر در پای جانان ریختن *
بر خاك کویش خون اشك از چشم کریان ریختن * عربیده انصباب وچغتایده توکماك دیرلر
فاعلنه توککوجی دیرلر ریخن سکون یای تحتانی وفتح خا ایله شکم اسهال شده معناسنه
استاد رودکی بیت یکی آلوده باشد که شهری را ببالاید * جواز کاوان یکی باشد که کاوان
را کند ریخن * فرهنك جهانکیریده اول آدم وحیوانه دیرلر که همیشه رنج آلوده اوله حکیم
سوزنی بیت بکاو ریخن مانند طبع او در شعر * همیتراشد الایش سرین بسرو ریدیدن
سکون یائین وکسر دال اول ایله نسنه اوفق دفك اولمق وچوریمك ودوکلمك شکوفه ده
استعمالی غالبدر ونسنه اسکیوب یپراق اولمق عربیده اضمحلال وچغتایده اوفراتماق مضارعی
اوفرانور دینلور ریزان ریزیدن لفظنك اسم فاعلی در دوکولیجی معناسنه خواجه سلمان
بیت عاقبت بکذاشت بار وبرك خود را پیش تو * برك ریزان وسر افشان جست چون باد
خزان * فرهنك میرزاده نعمت وهوا ومراد معنالرینه مسطوردر تحفة الاحبابده بو معنالرده

زاء فارسیله مرویدر ریژن یعنی ضرطه زن لفظ مرکبدر کذری ریدندن مرخمدر وزن
اسم فاعلدر اوریجی معناسنه ابو المعانی بیت چکونه میکند ضبطش بفرزند وزن خود را *
که نتواند بضبط کوز دادن کون ریزن را ریزنان سکون یای تحتانی وفتح زاء معجمه ونونله
قپو آردینه ایتدکلری سورمه که آنکله قپویی استوار ایدرلر ریزیدن سکون یائین
وکسر زایله دوکلمك وخرده اولمق معناسنه ریزین سکون یائین وکسر زایله غایت
خرده اولمش نسنه یه دیرلر ریستن سکون یای تحتانی وسین وفتح تاء مثناة ایله درت
معنایه کلور اول اکرمك کتان وابریشم نه یی اولورسه استاد لطیفی بیت چون زیارش جدا
بماند وکریست * دوك ریسه کرفت وپشم بریست * ثانی فرهنك جهانکیریده قیویه وچقور
یرلره وحوضه ودریایه اشاغی کتمك کرك صوده کرك قره ده شاه ناصر خسرو * قطعه * مردکی
را بدشت کرك درید * زو بخوردند کرکس ودالان * ان یکی ریست در بن چاهی * وان دکر
رفت برسر دیران * ثالث نوحه ایلمك معناسنه حضرت مولانا بیت چون درینجا نیست وجه
زیستن * برچنین خانه بباید ریستن * رابع بمعنی ریدن یعنی تغیط ایلمك اوحدی درجام جم
بیت ریستن کیردت زخوردن زشت * پدرت باید آمدن ز بهشت * معنای اوله عربیده
غزل وچغتای لسانندە ایکیرماك دیرلر فرهاد نامه ده فرهادك آتی وصفنده بیت حرامی
اورکاچیقماقدا توتون دیك * ایکیرماك وقتی دشت اوزرا فیون دیك ریسمان سکون
یاوسین ایله بوکلمش اورغان میرنظمی بیت رسانیدن فلك را دل فغانش * بتابد ریسمان
از دود آتش ریسیدن سکون یائین وکسر سین ایله اکرمك غزل معناسنه وضعفدن
ایکله مك که باریك میریسد دیرلر یعنی اینجه واوزون ایکلر دیمك اولور ریشتن سکون یای
تحتانی وشین معجمه ایله برنسنه یه بجد اولمق وسکك وزلمك ریش دهن ترکیده یلامه
دیدکلری آدمه دیرلر میرنظمی بیت ریش دهن بوده وهم کنده است * ابرو ومژکان جرب
افکنده است ریشیدن بمعنی ریختن یعنی دوکمك ریك روان قومسال یرلرده
کثرتدن روزکار اسدکچه صوکبی موج اوروب کویا که اقار میرنظمی بیت افتاده براه غمز
دایی * در ریك روان برهنه پایی ریکن سکون یای تحتانی وفتح کاف فارسیله مکار
وکینه دار وپلید وآلوده چرك دیمکدر ریم آهن ترکیده دمور بوقی وعربیده
خبث الحدید دیرلر دمور کوره ده قزوب چکیج اوردقچه دوکیلن خرده سی حکیم خاقانی بیت
همدم هاروت وهمطبع زن رامشکرم * افعی ضحاك وریم آهن آهنکرم ریمن مکار
وحیله کار معناسنه استاد عنصری بیت که حسد هست دشمن ریمن * کیست کو نیست
دشمن دشمن * حکیم فردوسی بیت بکیتی نبودش کسی دشمنا * مکر در جهان ریمن اهرمنا *
معیار جمالیده شمس فخری آلوده وافسون معناسنه دزدیمش بیت مرادلیست زجور زمانه را
ریمن * چو زلف یار پریشان کشته پرزشکن ریهیدن سکون یائین وکسر ها ایله بمعنی
افتادن کذا فی شرفنامه مع الواو * رونجو فتح واو وسکون نون وضم جیمله اغاج قوردی که
ریونجو دخی دیرلر کذا فی الادات ریش کاو شول کمسنه لردن کنایه درکه یرامز کمسنه لره
یعنی مدمن ومدبر ومفسد وبونلر امثالی آدملره تابع اولوب مجلسلرنده مسخره لق وهزل ایده

وهزل ایده میرنظمی بیت بهر دنیا دین یاوی میکند * سفلکانرا ریش کاوی میکند *
مجمع الفرسده بمعنی احمق وابله حکیم انوری بیت چرخ داند که ریشخندست آن * نه چون آن
ریش کاو وکون خراست ریلو سکون یای تحتانی وضم لامله بمعنی شخار که عربیده قلیه
دیرلر بر طپراق درصوین آلوب صابون بشوررلر وجامه دن لکه ویاغ بولاشغن آنکله یورلر
کمال اسمعیل بیت چون علاج دماغ کنده کند * داروی اوشراب ریلو باد ریونجو بمعنی
رونجوی مرقوم ریو بوزن دیو ایکی معنایه در اول مکر وحیله وآل معناسنه حضرت
سلطان ولد بیت رومشو دربند این دنیای دون * تانکردی ریو شیطان راز بون * مولانا
جامی بیت نخستین کفت کانها کار دیوست * همیشه کار دیوان مکر وریوست * ثانی نام
پسر کیکاوس ایدی که طوسك دامادی ایدی فرود بن سیاوش النده هلاك اولدی مع الهاء
رشته سکون شین ایله درت معنایه کلور اول اپلك وابریشم تلی بو معناده خلاق المعانی
درحق درزی بچه * رباعیه * ای رشته بسی توکامرانی کردی * بالعل لبش عیش نهانی کردی *
اندر کف او چرا شدی کوته عمر * چون غسل باب زندکانی کردی * ثانی برمرضدر انسانك
ایاغنده اکثر طوپوغنده ظاهر اولور اپلك کبی براینجه نسنه چقار کتدکچه اوزار قیرلسه
صاحبی هلاك اولور اکا تارودخی دیرلر حکیم سوزنی بو ایکی معنایه * قطعه * بدرد رشته رنجوری
وبررخ * بجزغ دیده درازرشته هشته * دم عیسی کزو آن رشته رانیست * اکر آن رشته را مریم
برشته * ثالث برنوع حلوادر اپلك حلواسی دیرلر رابع برطعامدر اکثر شوربا ایدرلر رشکر
سکون شین وفتح کاف ایله بمعنی رشك مرقوم که بش معناسی ذکر اولندی رکوه ضم کاف
فارسی وسکون واو واظهار ها ایله جامه یه پاره دیکمك یعنی یامه اورمق ادات الفضلاده اسکی
جامه پاره لری وبمعنی سوده وچادریك تخته معناسنه در رنده سکون نون وفتح دال ایله
صغری وسختیان ومیشین پاره لری وتراشه سی معناسنه در ریچاره وریچاله کلاهما
بجیم الفارسی ریچار وریچال مرقوم معنالرینه در ریخته ریختن لفظندن صیغه مفعولدر
ایکی وجهله دوکلمش معناسنه بروجهی صو وشراب وامثالی نسنه لرك دوکلمسی وبروجهی دخی
آلتون وکمش وباقر وامثالی نسنه لرك قالبه دوکلمسی شه کم شیخ ابوسعید ابوالخیر * رباعیه *
صد بار کل وجود را بیخته اند * تا همچو تو دلبری برانکیخته اند * سبحان الله زفرق سرتا پایت *
در قالب آرزوی من ریخته اند ریزیده ریزیدن لفظندن صیغه مفعولدر بودخی ایکی
وجهله دوکلمش معناسنه در بروجهی اغاجدن یپراق دوکلمك کبی وبروجهی جامه امثالی نسنه لر
اسکیوب دوکلمك واعضاده ات واستخوان چوریوب دوکلمك کبی در ریزه ایکی معنایه در
اول دوکلمش ثانی خرده معناسنه در وبو معناده بعض ترکیبه صفت ایدرلر ریزه الماس کبی شانی
تکلو بیت شانی از ساغر ایام مخور باده عیش * که فلك ریزه الماس درو میریزد ریش بچه
صقالك اوزرنده طوداغه متصل اولان قیللره دیرلر وبعض کمسنه نك صقالی آلتنده برقاچ قیل
صقالدن آیرلمش کبی کورینور عربیده اکا عنفقه دیرلر ریشه اوچ معنایه کلور اول صحاق
معناسنه در هرنه نك اولورسه صائب تبریزی بیت باعقل کشتم همسفر یك کوچه راه از بکیسی *
شد ریشه ریشه دامنم از خار استدلالها * ثانی اغاجك کوکنده اولان اینجه لر مولانا طرزی

بیت برلب چشمهٔ خضریم ولی خشك لبیم * بیخ برسوره زمین برده مکرر یشهٔ ما * ثالث
وجودده بتن قیللره دیرلر صقاله ریش دینلمك بوندندر شیخ فیضی بیت عشق تا پای بیفشرد
دراندیشهٔ ما * همه معشوق تراودزرك وریشهٔ ما ﴿ ریشیده ﴾ سکون یائین وکسر شین
معجمه ایله کوزکوز طوقنمش قماش وامثالی نسنه لره دیرلر استاد عنصری بیت کفت بر پرنیان
ریشیده * طبل عطار شد بریشیده * مجمع الفرسده بمعنی ریشهٔ دستار ونسخهٔ حسین
وفایی ده وتحفة الاحبابده بمعنی رنك نهشته وهند پادشاهلرندن بر پادشاهك اسمیدر وبعض
فرهنکلرده بمعنی رخشنده دیوب بو بیته متمسك اولمشلر استاد عنصری بیت رخم از رنك تست
ریشیده * دلم از زلف تست پیچیده ﴿ ریکاسه وریکاشه ﴾ اول سین مهمله ثانی شین معجمه
ایله کلاهما بکاف العربی کرپی که خار پشت دخی دیرلر عربیده قنفد دیدکلریدر استاد عنصری
بیت نتوان ساخت از کدو کوداب * نه زر یکاسه جامهٔ سنجاب * وله بیت کسی که کرد
نتوان ز زهر انکبین * نسازد زر یکاشه کس پوستین ﴿ ریك زاده ﴾ یعنی ماهیٔ سقنقور
کذا فی فرهنك جهانکیری منقولدر که سقنقور تمساح دیدکلری بالقدن حاصل اولور صوده
طوغردوغی ینه تمساح اولور اما صو کنارنده قوم ایچنده طوغردوغی سقنقور اولور
﴿ ریمه ﴾ بوزن نیمه کوزدن اقان چرك که کرپکلر اراسنده مجتمع ومنعقد اولور ترکیده چپاق
وعربیده رمص دیرلر میر نظمی درصفت زنکی بیت ناشسته روی آن لئیمه * چشم ومژه اش
کرفته ریمه ﴿ ریونجه ﴾ سکون یای تحتانی ونون وفتح واو وجیمله بمعنی ریونجوی مرقوم ﴿ ریهه ﴾
سکون یای تحتانی وفتح هایله بمعنی پادشاه کذا فی المجمع ﴿ ریهیده ﴾ سکون یائین وکسر
هایله مطلق افتاده معناسنه در ﴿ مع الیاء * رشتی ﴾ سکون شین وکسر تاء مثناة ایله راء
مفتوحه ده ذکری مرور ایدن رشتی معناسنه در یعنی خاکساری وخاکروب ﴿ رکابی ﴾ درت
معنایه کلور اول کوچك طبق که نعلبکی ده دیرلر ثانی بمعنی جنیب یعنی یدك آت شیخ
نظامی بیت بر سم رکابی روان کرد رخش * هم اورنك پیرای وهم تاج بخش * ثالث اکره
بغلدقلری طوغری قلیچ که ترکیده غداره دیرلر رابع بمعنی ساقی حکیم خاقانی بیت دو اسبه
درآور کابی درآور * کزو چرمهٔ صبح یکران نماید ﴿ ریزی ﴾ سکون یای تحتانی وکسر
زایله مؤید الفضلاده رحمت معناسنه در که ریزی کن یعنی رحمت کن میر نظمی بیت شده
در دلم ریش حسرت کهن * نظر بر دل انداز وریزی بکن ﴿ ریسی ﴾ سکون یای تحتانی وکسر
سین ایله بر نوع اوزم آدیدر ﴿ باب الراء المضمومة مع الالف * رخ ربا ﴾ سکون خا وضم را وفتح
بایله بر عظیم الهیکل وکبیر الجثه قوشدر محیط جزیره لرنده اولور انسان ساکن اولدوغی یرلره کلمز
ودیرلر که کرکدانی چنکالی ایله قاپوب آشیاننه کوترر بو روایت اوزره رخ کرکدان اسمی اولمق
لازم کلور بعض کتب تواریخده مسطوردر که رخ مذکور قوشك اسمی اوله مرقوم قوشك ذکری
عجائب المخلوقات وحیوة الحیوانده مسطوردر نقل ایدرلر که بر کون بازرکاندن بر طائفه
محیطده بر جزیره یه یناشوب کمیلرندن چیقوب جزیره ده کزرکن بر بیاض قبه کوررلر اطرافن
طولانوب قپوسن بوله مزلر ایچلرندن بری بو قبه طاشمیدر یاخود آخر نسنه میدر دیو النده بالته
ایله اورنجه قبه دلنوب ایچندن صاروو بیاض نسنه اقار قوش یمرطه سی ایدوکنی بانجه بونك

بونك صاحبی اولان قوش کلوب بزی هلاك ایدر دیو قاچوب کمیه کیروب یلکن ایدوب کیدرلر بعده
قوش کلوب یمرطه سن قیرلمش کورنجه کمی خلقی ایتدیلر دیو یمرطه سندن بیوك بر طاشی ایکی
پنجه سیله قالدیرب کتورب کمینك اوزرینه براغور خدای تعالینك لطفیله کمی طاشك التندن
صاوشوب کتمکله طاش دریایه دوشوب اول قدر دریایی حرکته کتورر که کمی هلاك اولمق
مرتبه سنه وارر مذکور قوشك اسمندن استعاره طریقیله شطرنجك ایکی قطعه سنه رخ
دیرلر ﴿ رخشا ﴾ سکون خا وفتح شین معجمتین ایله بمعنی رخشنده کذا فی المجمع بو معنایه
بدر الدین شاشی * مسمط * کفتم دلت غمکین چرا * ماه نوت پرچین چرا * آن طرهٔ مشکین
چرا * بر ماه رخشا ریخته ﴿ رستا ﴾ سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله ایکی معنایه در
اول کوی صوقاقلرینه درلر ثانی روستا لفظندن مخففدر کوی معناسنه حضرت مولانا
بیت هرکه در رستا بود در روز وشام * تا بماهی عقل او بنود تمام ﴿ رسوا ﴾ شایع معناسنه در که
لفظ مرکبدر بر جزوی رسدر شایع معناسنه ووا آچقدر کیز لونسنه آچیانجه شایع اولور دیمك
اولور وظاهر کردن معناسنه ده اولور از چرخیات نظام استرآبادی * مصرع * پری را لمعهٔ شمع
ضمیر او کند رسوا * حکیم شفایی بیت ظاهرم غماز باطن همچو آب روشنست * راز پنهان
میکند رسوای از پیدای من ﴿ روستا ﴾ واو مجهول وسکون سین ایله کویا وو ایل یعنی شنلکی
اولان کوی مرحوم کمال پاشا زاده روستا مزرعه در رستن لفظندن تصرف اولنمشدر اکسلکی
اعتباریله کویه ده اطلاق اولنور انتهی وکوی معناسنه اولدوغنه حضرت مولانا بیت قول پیغمبر
مثنوای اوستا * کور عقل آمد وطن در روستا * حکیم فردوسی بیت چو از شهر یکسر
بپرداختند * بکرداند زو روستا ساختند ﴿ روشنا ﴾ ایکی معنایه در اول ضیالو آیدین
ومنور معناسنه ثانی مرقشیث طاشنه درلر که انی سرمه ایدرلر بو ایکی معنایه ابو المعانی
بیت از خیال ماهرویت خانهٔ دل روشنا * خاکراهت میکند عالم بدیده روشنا ﴿ روهنا ﴾
واو مجهول وکسر ها وفتح نونله بر نوع خاص پولاددر که اندن قلیچ ایدرلر غایت بی نظیر واعلا ومقبول
اولور شمشیر روهنی درلر ادات الفضلاده مطلق پولاد هندی معناسنه در وهندی قلیچیلره
دخی اطلاق اولنور ﴿ روهینا ﴾ زیادهٔ یای تحتانیله ده هندی پولاد معناسنه در شمس فخری
بیت زعکس رنك رخ دشمنان او در جنك * چو کهربا بدرخشد کهر چو روهینا * وفرهنك
جهانکیریده پولاد جوهردار حکیم سنایی بیت بنزد چون تویی جنسی چه دانانی چه نادانی *
بدست چون تو نامردی چه نرم آهن چه روهینا * سیف اسفرنکی بیت آب کرد در خجالت
نطقش * کوهر اندر مشام روهینا ﴿ روهینیا ﴾ نوندن صکره بر یا دخی زیاده ایله مجمع الفرسده
روهنای مرقوم معناسنه مسطوردر ﴿ مع الباء * رب ﴾ تشدید بایله هر صولو نسنه نك
صوین آلوب قینادرلر تا منعقد اولنجیه دك بعده شکرله شراب وشربت ایدرلر لیمون وبنفشه
وحماض وریباس وغیرهم کبی بر حکیم حاذق دیمشدر بیت چو صفرا بشکند در معده نیکو * دهم
حمای صفرا رب لیمو ﴿ رباب ﴾ ساز نوعندن بر مشهور ومعروف سازدر بین الناس فتح را ایله
شایعدر اما اصحی ضم را ایله در کذا فی الادات ﴿ رستم رکاب ﴾ بهادر پهلوان دیمکدن کنایه در
مولانا هاتفی بیت بدعوی دو رستم رکاب دلیر * ز شمشیر بازی نکشتند سیر ﴿ رفت وروب ﴾

ترکیده سیلوب سپورمك معناسنه دروبر معناسی ده سپورکه در ﴿ روب ﴾ رفتن لفظندن
صیغهٔ امردر وکاهی اسم فاعل اولور خاکروب وچاروب کبی ﴿ روزتاب ﴾ اضافتله اسی
کون ایام صیفده حرارت شمسدن خارج اعتدال اولان اسیلك معناسنه در میرنظمی بیت
چون شده از تاب عشقش پرشتاب * آمده در نیم روز روزتاب ﴿ مع التاء * رت ﴾ درت
معنایه کلور اول خالی وخرابه مشرف اولمش معناسنه شیخ عطار بیت سر آن کاخها
با خاك هموار * زمینی رت نه درمانده نه دیوار * ثانی بمعنی تهی استادلیبی بیت فرمان
کن وآهك کن وزرنیخ نساید * بیرون ودرون تن ورویت ازرت * ثالث غل وغشدن عاری
وپاك معناسنه میرنظمی بیت چو پرشد با محبت قلب وسینه * درون ساده رت بوده زکینه *
بولغتی بعض فرهنکلرده فتح رایله نقل ایلمشلر اما مجمع الفرسده بعض معتبر ومعتقد فرهنکلردن ضم
رایله تصحیح اولنمش وفرهنك جهانکیریده کذلك ضم رایله معنای رابعی تهی دست نقل اولنمش
بو معنایه علی کوچك بیت ازوفور عطای آن کف راد * رت ومغلاك بحر وکان کشتند
﴿ رست ﴾ سکون سین مهمله ایله درت معنایه در اول رستن لفظندن صیغهٔ ماضیدر یردن
بتدی معناسنه کاهی مصدر اولور بتمك معناسنه مجمع الفرسده بمعنی رویید وبرامد حکیم اسدی
بیت بخورشید ودین بتان نخست * بکورویی آدمی بوم ورست * شیخ اوحدی بیت
این چهار آخشیج رابدرست * چون بدید آمد امتزاجی رست * حکیم فردوسی بیت
صف میسره هم بیاراست جست * یکی کوه کوئی زپولاد رست * ثانی محکم ومضبوط
معناسنه حکیم نزاری قهستانی بیت تویی باشد که باشی در وقارست * که من در حرب
برمالیده ام جست * وله بیت شب آمد بر شتر بستند رستش * بهم بربسته هفت اندام
سستش * ثالث دلیر وچیره دست معناسنه شیخ اوحدی بیت قدم اندر زمین منه
جز رست * کاسمان را نظر بجانب تست * رابع فرهنك میرزاده قسمی از خاك مسطوردر
وتحفة الاحبابده بمعنی خاك حکیم فردوسی بیت یکی سخت پیماند خواهم نخست * که ازوی
بلرزد برو بوم ورست * وله بیت زنا کس نماند برین بوم ورست * زنیکی بباید ترا دست
شست ﴿ رفت ﴾ رفتن لفظنك ماضیسیدر سپوردی معناسنه وواو ایله روفت دخی درلر
میرخسرو بیت بجانها می فتاد از چشمش آشوب * مژه میروفت دلها را بجاروب * حروف
علتدن قنغی حرف که وسائط کلمه ده واقع اوله حذفی جائزدر ﴿ رشت ﴾ سکون شین معجمه
ایله ایکی معنایه در اول بمعنی روشن ثانی برکیمیاکر استادك نامی ایدی که زر معمولنه زر رشتی
درلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ روسخت ﴾ واو مجهول وضم سین وسکون خا ایله راستق
طاشی که راسخت دخی درلر کذا فی المجمع ﴿ مع الجیم * رخج ﴾ سکون خاء معجمه ایله یزد
ولایتنده برناحیه اسمیدر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ روج ﴾ واو معروف ایله انکورنا پخته
یعنی هنوز ایرشمامش اوزم جیم فارسی وهاء علامتله روچه دخی درلر وبر معناسی دخی روزدر
وهندی لساننده روج کاو کوهی یه درلر ﴿ روستخج ﴾ واو مجهول وسکون سین مهمله وتاء مثناة
وفتح خاء معجمه ایله راستق طاشی ﴿ روستنج ﴾ بعض نسخه ده خا یرینه تاء مثناة بعده نون
واقع اولمشدر راستق طاشی معناسنه در ﴿ مع الخاء * رنشلخ ﴾ ضم تاء مثناة وسکون شین

شین وفتح لامله حجامت معناسنه کذا فی نعمة الله ﴿ رخ ﴾ التی معنایه کلور اول یکاق
معناسنه که رخسار ورخساره ده درلر عربیده خد دیدکلریدر شعرا بعض تراکیبه جزؤ ایدوب اول
صفتله توصیف ایدرلر کلرخ وپری رخ کبی غیاثای حلوایی بیت پیش کلزار رخت لیلی وکل
مجنونست * سرو در پیش قدت مصرع ناموزونست * ثانی بر عظیم الهیکل
وکبیر الجثه قوشدر عنقا کبی وجود خارجیسی یوقدر شطرنج قطعه لرنده اولان رخ اول قوشدن
عبارتدر یعنی انك اسمیله تسمیه اولنمشدر ثالث عنان اسب یعنی دیزکین بو ایکی معنایه استاد
عنصری بیت شطرنج جمال را تو شاهی یا رخ * مر اسب کمال را رکابی یا رخ * کمال پاشازاده
رخی کرکدان ایله تفسیر ایلمشدر بو معنی دخی صحتدن بعید دکلدر زیرا مرقوم قوشه رخ ربا دینلدیکی
مقدم ذکر اولندی اول تقدیرجه کرکدانه رخ دینلمك مناسبدر رابع فرهنك جهانکیریده
بر نوع تاجدر که پادشاهان سلف کیرلر ایدی اول تاجه دیهیم دخی درلر حکیم قطران ارموی بیت
کرفته پای تختش را فلك رخ * نتابد جادوانه بخت ازو رخ * خامس بمعنی سوی وجانب
سادس براوتدر که دوخ وروخ ولخ ولوخ دخی دیرلر ﴿ روخ ﴾ واو مجهوله ایله قیلسز باش که
دوخ وروخ چکاد دخی دیرلر سر بی مو معناسنه حکاك بیت ایستاده بچشم بر سر او * ای بنفرین
سیاه وروخ چکاد * زبان پهلویده بغرسق معناسنه در ﴿ مع الدال * ریبد ﴾ فتح باء موحده
وسکون یای تحتانیله معجون معناسنه در هرنه اولورسه اولسون ﴿ رند ﴾ سکون نونله
مزکلدك دیدکلری قوشدر اکثر چلتك اکیلن یرده اولور ﴿ روبند ﴾ یاشمق که عورات یوزلرینه
طوتارلر اصلی بندرو ایدی علم اولدقده مضاف الیه تقدیم اولندی ابو المعانی درحق زنکی
بیت چو بد عادت همین کیرد نه از شرم * میان مردمان روبند وبرقع ﴿ رود ﴾ واو معروفله
یدی معنایه کلور اول هر ایرماغه دیرلر عموما حکیم اسدی بیت زدنبال او دشت هرجای
جوی * بهر جوی در رودی از زهر اوی * بو بیت بر آژدها وصفنده در ومجاز مرسل طریقنجه
بری برینك یرنده استعمال اولنور زیرا فارسیده ایرماغه جوی دخی دیرلر اما اصح بودر که جوی
صویك اقدوغی یردر وزود صودر که مخروق اولان موضعه رودخانه ده دینلور مرقوم بیتدن بو معنی
مفهومدر وهر ایرماغه مشابه اولانه ده دیرلر خواجه حافظ بیت خواهی که بر نخیزدت از دیده
رود خون * دل در وفای صحبت رود کسان مبند * جوی خون دخی دینلدیکی ظاهردر ونهر
آمویه درلر خصوصا استاد فرخی بیت یك بندهٔ تو داری زین سوی رود شاهی * یك چاکر
تو دارد زانسوی کنك راهی * ثانی بمعنی فرزند ثالث سازه درلر عموما بو ایکی معنایه
نجیب الدین جرباد قانی * قطعه * آسمان در صفت تربیت دولت تو * بمقامیست که همچون
صفت مادر ورود * سالها شد که بعهد تو ندیداست کسی * ناله کز دست کسی کرد جز ابریشم
رود * کذا فی فرهنك جهانکیری وبر سازك اسمیدر خصوصا خواجه حافظ بیت مغنی کجایی
بکلبانك رود * بیاد آور آن خسروانی سرود * رابع ساز عشرتك لازمه سی اولمغله مجازا
عشرته دخی رود دیرلر حکیم اسدی بیت سپهبد چو آمد هم انجا فرود * شد از رزم زی بزم
شادی ورود * وساز کریشنه ده درلر شمس فخری بیت معاشر خوش رودی بساز میخواهم
که شرح عشق بکویم بنغمهٔ بم وزیر * بو معنایی مؤید حکیم خاقانی بیت تا بنوای مدیح وصف

توبرداشتم * رود رباب منست زوده اهل ریا * خامس بمعنی روده یعنی بغرسق که رودکان
وروده کان انك جمعی درکمال اسمعیل * قطعه * بسکه میکردد از قراقر هجو * رودکانی خاطرم
افکار * ترسم ازمن رها شود حاشا * پلتکی درهجای توسه وچار * حکیم روحانی درقسمیه
بیت به نیش عقرب وسرکین یوز وپشك حمل * برودکانی جدی وتقارب میزان * سادس
مجمع الفرسده حلاج کمانه سنك کریشی سابع قیونك ویاخود قوشك توینی اسی صوده
حشلیوب دوکمکه درلر ﴿ رود آورد ﴾ اضافتسز سیل صویی بعض الچق یرلردن ایرمق کبی
آقدوغی ایچون تسمیه اولنمش ﴿ رودچکاد ﴾ اضافتسز قیلسزدپه ترکیده طاز عربیده اصلع
درلر شمس فخری بیت عجب مدارکه فرق سپهر بی مو بیست * شده زسیلی تأدیب شاه
رودچکاد ﴿ روزکرد ﴾ کسر زاء معجمه وفتح کاف وسکون زاء فارسیین ایله نیر اعظمك جمله
اسماسندندر یعنی آفتاب حکیم نزاری قهستانی بیت بروزم محنت باری نکردی * چرا چون
روزکرد ازمن کریزی ﴿ روید ﴾ واو معروف وفتح یاء تحتانیله رستن لفظنك مضارعیدر بتر
معناسنه شیخ سعدی * قطعه * سبزه درباغ کفته اند خوشست * داند این کین سخن همی
کوید * یعنی ازروی نیکوان خط سبز * دل عشاق بیشتر جوید * باغ روی توکند بازاریست *
بسکه بر میکنی ومیروید * وله بتورر معناسنه بیت باران که درلطافت طبعش خلاف نیست *
درباغ لاله روید ودرشوره بوم خس ﴿ مع الراء المهمله * رخسار ﴾ یکاق معناسنه که عربیده
خد درلر اکرچه رویدن غیری مخصوص یکاغك آدیدر ابوتراب بیك بیت عمری نظر ازمهر
برویت کردم * نظاره رخسار نکویت کردم * اما کثرت استعمالله رویه بدل جمله چهره یه
رخسار درلر مرحوم کمال پاشا زاده بونده دخی تصرف معنی ایدوب رخسار لفظ مرکبدر رخ ایله
ساردن که رخ یکاق وسار باش معناسنه در چشمسار وچاهسار وکوهسار کبی مراد یکاغك یوقارو
باشی دیمك اولور دیمشدر اما کتب معتبرات لغویه ده اسم مفرددر یکاق معناسنه چشمسار
وچاهسار وکوهسار کبی دکلدر ودخی استعاره طریقیله آدمدن غیریده دخی استعمال اولنور
نتکم میرزا فصیحی بیت کریه ام کزجکر سوخته دردیده ابر * بهر آرایش رخسار بهار آمده ام
﴿ رستار ﴾ سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله روستا معناسنه در یعنی کویلو ترك دیمك
اولور کذا فی المجمع ﴿ رود آور ﴾ نام رود خانه در یعنی اسم نهردر کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ رودبار ﴾ سکون دال وفتح باء موحده ایله اوج معنایه کلور اول منقطع اولمیوب همیشه
صویی آقان ایرماغه درلر میرنظمی در مذمت زنك بیت زکس همواره شهوت بود جاری * میان
هردو پایش رودباری * ثانی شرف نامه ده لب آب یعنی صوکناری ونهر عظیم معناسنه مسطوردر
ثالث برقاچ پاره قریه یه مشتمل بر بیوك کوی آدیدر قزوین ایله کیلان میاننده واقعدر مشایخ
کباردن ابوعلی رودباری حضرتلری اول ناحیه دندر مولانا جامی بیت بوعلی رودباری آن
شه دین * خسرو بارکاه صدق ویقین ﴿ روزبازار ﴾ یعنی رونق بازار وکرمی خریدار حکیم انوری
بیت روز چشن وطرب بستانست * روزبازار وکل وریحانست ﴿ روزکار ﴾ ایکی معنایه در
اول زمان وعصر وجهان وهوا معناسنه معروف ومتداول سوزدر ثانی مدت وفرصت
معناسنه استاد فرخی * قطعه * مخالفان تو موران بدند ومار شدند * برار از سر موران ومار کشته

کشته ومار * مده امانشان زین پیش روزکار مده * که اژدها شود از روزکار یابد مار ﴿ روزنه
سر ﴾ ترکیده ایبك دیدکلری قوشدر عربیده هدهد دیرلر ﴿ روزه دار ﴾ اور چلو عربیده
صائم درلر روزه صوم معناسنه ودار داشتن دن اسم فاعلدر ابوالمعانی بیت روزه دار غم
هجران تو بودم جانا * روزی عاشق بیچاره نشد عید وصال ﴿ روستار ﴾ واو مجهوله ایله رستار
مرقوم معناسنه ﴿ روغنکر ﴾ یاغ چیقاریجی هرنه اولورسه زیتون وکنجد وغیرهما روغن یاغدر
وکر کاف فارسیله ادات اسم فاعلدر ﴿ روی کر ﴾ باقرجی که قزغان وصحن وسائر باقر
آوانیسی یپار اصلنده توج اشلین آدمه روی کر دینلور ﴿ مع الزاء المعجمة * رخ فروز ﴾ سکون
خا وکسر فا وضم را ایله شهور ملکی نك یدنجی کونی اسمیدر ﴿ رستاخیز ورستخیز ﴾ کلاهما
بسکون السین وفتح التاء المثناة قیامت معناسنه در خواجه حافظ بیت پیاله برکفنم بند تا سحرکه
حشر * بمی زدل ببرم هول روز رستاخیز * حضرت مولانا بیت هین چه آوردید دست آویز را *
ارمغان روز رستاخیز را * حکیم اسدی بیت برانکیخت چون جامه کرمخیز * در افکنده در
هندوان رستخیز * حضرت مولانا بیت من حلالت میکنم خونم بریز * تا نه بیند چشم من آن
رستخیز ﴿ رودساز ﴾ سکون دال وفتح سین ایله فرهنك جهانکیریده سازنده دیمکدر حکیم قطران
ارموی * قطعه * تا زبانك نوحه کر باشد روان دائم نفور * تا همیشه دل ببانك رودساز آید
فراز * خانه خصمان تو خالی مباد از نوحه کر * منزل خویشان تو خالی مباد از رودساز ﴿ روز ﴾
اوج معنایه در اول معروف کوندزدر که عربیده یوم ونهار معناسنه در ایکی معنا محلنده دخی
روز استعمال اولنور ترکیده دخی بو ایکی معنایه کون دیرلر معنای ثانی طالع وقوت معناسنه در
ابوالمعانی بو ایکی معناده بیت کذشته روز عمرم چون شب تار * چه بد روزم که صبحم شام کشته *
ثالث آفتاب معناسنه در حکیم فردوسی بیت سزد کر ببخشی کناه مرا * درخشان کنی روز وماه مرا
﴿ روستاخیز ﴾ واو مجهوله ایله ده رستاخیز مرقوم معناسنه استعمال اولنمشدر ﴿ رویین دز ﴾
کسر یائین تحتانیین ودال ایله توران زمینده برقلعه اسمیدر که ارجاسب شاه آنی تختکاه
ایدنمشیدی وکشتاسب شاهك قزلرین کرفتار ایدوب انده حفظ ایتمکله اسفندیار
کشتاسب امریله هفتخوان طریقندن واروب قلعه مرقومی اخذ وتسخیر وارجاسبی قتل ایدوب
قز قرنداشلرین خلاص ایلدی حکیم فردوسی اسفندیار دلندن بیت رویین دز آزرا
کشادم * وآوازه هفتخوان بدادم ﴿ مع السین المهمله * ربوس ﴾ ضم باء موحده ایله بمعنی
بسیار خوار که رس دخی دیرلر میرنظمی بیت نزد اهل دل نیرزد یك فلوس * خوردنی را همچو
کاو باشد ربوس ﴿ رس ﴾ ایکی معنایه در اول بسیار خوار وحریص خوردنی معناسنه
حکیم انوری بیت سر هر خوان شدم چو کربه رس * در هر کشتنی سك ساجور * بوشکور بیت
رسی بود کویند سالارشان * همه سال چشمش بخبز کسان * حکیم سنائی * مثنوی * هرکه در
دام زن نیفتادست * عقل شاکرد او چو استادست * هرکه برکس بخبز کردد رس * عیش او تیره
دان که در چه کس * استاد فرخی بیت راد مردان همه بادر کهش آموخته اند * چون بز رس
که بیاموز باسبز کیاه * ثانی سخت ومحکم معناسنه در ﴿ روس ﴾ واو معروفله مجمع الفرسده
بمعنی روباه یعنی دلکو وناحیه شمالی ده برولایتك وقومینك آدیدر حکیم انوری بیت اولا نائبی که

نیست بکار * راست چون کافران روسی است * ومولانا عبد الله هاتفی تیمورنامه ده بیت
تمرخان واسکندر فیلقوس * یکی ماه توران یکی شاه روس * بوندن فهم اولنور که روم ایلنه ده
ولایت روس دینله ﴿ روشناس ﴾ معلوم الذات ومعروف الصفات عزیز ومحترم وصاحب
وقار کمسنه لره دیرلر حکیم شفائی بیت دعای بی اثرم روشناس عرش نیم * زلب جدا چو شوم
ره نمیبرد جائی ﴿ روغناس ﴾ واو معروف وسکون غین وفتح نونله قزل بویا که روناس وروبناس
دخی دیرلر عربیده فوه دیرلر ضم وفتح واو مشدده ایله ابو المعانی بیت اشك خونین کشته کویا
روغناس * کرده رنکین سنك وخاك دشت وکوه ﴿ روناس ﴾ روغناس مرقوم معناسنه
کمال اسمعیل بیت تن زسرما چو نیل وچون روناس * منجمد کشته در عروق دما ﴿ روبناس ﴾
بودخی روغناس معناسنه در حکیم نزاری قهستانی بیت بی می نزار تر ز زریرم که زمهریر *
خون در عروق بفسردم چو روبناس ﴿ مع الشین المعجمة * رخش ﴾ سکون خا ایله ایکی
معنایه در اول پرتو وعکس وشعاع وضیا معناسنه استاد عنصری بیت زخون دشمن اوشد
ببحر مغرب جوش * فکنده تیغ یمانیش رخش در عمان * شمس فخری بیت روی مریخ زرد
کردد اکر * افکند بر سپهر تیغ تو رخش * مجمع الفرسده سیاه صقال اراسنده اولان بیاض
قیللره دخی دیرلر دوموی صقالك اول حالتده براق وضیادار اولمق مناسبتی ایله منجیك بیت
راست برخش است بچشم آید اکر * همچو سرماست وقیه وقیه بریزم * ثانی فرهنك
جهانکیریده نیر اعظمك جمله اسماسندن بر اسمدر ﴿ رش ﴾ غضبدن کوز متغیر اولمق حکیم
سنائی * قطعه * چکچکی اوفتاده در مسجد * نزنی هزل وضحکه ازپی جد * که فقیه ازکه رو ترش
کرده * باز تا برکه دیده رش کرده ﴿ روپوش ﴾ نقاب وبرقع معناسنه مولانا جامی بیت
نیست در ناطقه کر صد شده نام چو تویی * بهر روپوش بنام دکرانت خوانم * چغتای لسانده
تو واع دیرلر ﴿ روش ﴾ واو مجهوله ایله ایکی معنایه در اول تند وسخت مثال تند شمس فخری
بیت برفق وخوش سخنی کار خصم دولت باش * که نیك نامده پیوسته کار مردم روش *
مثال سخت حکیم خاقانی بیت بختم آوخ که طفل کرینده است * که بهر لحظه روش میشنود *
ثانی مخفف روشن در که چشم شما روش دیرلر یعنی کوزیکز آیدین وبمعنی امر کذا فی المجمع
﴿ روغنجوش ﴾ فتح غین وسکون نون وضم جیم وواوین معروفتین ایله ترکیده پشی دیدکلری یاغلی
اتمك وهرنه که یاغده قینایه اکا روغنجوش دیرلر ﴿ روغنفروش ﴾ یاغ صاتجی معنای ترکیبی در
اما بقاله علم اولمشدر ﴿ مع الغین * روشنچراغ ﴾ موسیقی ده بر نوا اسمیدر میرنظمی بیت
بیا مطرب بکن روشنچراغی * شود افتاده کان روشنچراغی ﴿ رغ ﴾ اول ریح که معده ده حاصل
اولوب بوغازدن کلور اکا آرغ وآروغ وزچك دخی دیرلر ترکیده ککرمك دیدکلریدر ﴿ روغ ﴾
بودخی اول معنایه در بو ایکی لغت آرغ وآروغ لفظلرندن مخففدر حکیم انوری بیت چون زخون
پایه خود لاف زند خواجه بکو * پایه خون بکس زنش که بدروغ زند * فتح را وسکون
واو ایله عربیده حیله معناسنه در خصوصا حیله روباه وبرنسنه نك جانبنه نهانی کتمك ومیل اتمك
وقاچمق وطاغ برونی معنالرینه در ﴿ مع القاف * رستاق ﴾ سکون سین وفتح تاء مثناة ایله
بازاریری که بعض محللرده واقع اولور کیمی هفته ده برکون وکیمی آیده وکیمی ییلده بر دفعه بازار

بازار وبیع وشرا اولنمق معتاد ناسدر ﴿ رسداق ﴾ سکون سین وفتح دال ایله رستاق مرقوم
معناسنه در ﴿ رسدق ﴾ حذف الفله دخی اول معنایه روایت اولنمشدر میرنظمی بیت
شود آن مرد بی ادراك واحمق * که باشد هرزه کرد جای رسدق ﴿ مع الکاف * رتك ﴾
فتح تاء مثناة ایله نعناع بری که پودنه دخی دیرلر خواصندندر که قیون آنی اوتلسه ممه سندن سود
یرینه قان کلور عربیده مشك طرامشیع ومشك طرامشیر دخی دیرلر ﴿ روبهك ﴾ تصغیر
روبهدر ﴿ روچك ﴾ واو معروف وفتح جیم فارسیله ماه شعبانك اون بشنجی کونی آدیدر که
روز برات وکیجه سنه شب چك دیرلر شب برات دیمك اولور ﴿ رودك ﴾ ایکی معنایه در اول
کاف تصغیر ایله مصغر رود یعنی کوچك ایرماق ثانی بر جانور آدیدر که دریسنی کورك ایدوب
کیرلر ترکیده وشق دیدکلریدر ابو المعانی بیت توان شاهی که ادنی بخشش تو * بحر وار سیم وزر
سمور وردك ﴿ رستك ﴾ واو معروف وسکون سین وفتح تاء مثناة ایله تصغیر روستادر
﴿ مع الکاف الفارسی * رکوك ﴾ ضم کاف عربی ایله مجمع الفرسده پاره کرباس که جامه یه
یامه ایدرلر میرنظمی بیت بشعر اوستا کردن مخمس * رکوکی کردن از کرباس اطلس *
﴿ رموك ﴾ ضم میم وواو معروفله بمعنی ایستادن یعنی طورمق کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ روباه
تریك ﴾ عربیده عنب الثعلب دیدکلریدر ﴿ روشنك ﴾ نام دختردارادر که اسکندرك حباله
ازدواجنده ایدی ﴿ مع اللام * رومال ﴾ یعنی دستمال معناسی یوزسله جك اولور ﴿ روی دل ﴾
اصطلاحی لغتدر التفات معناسنه ترکیده کولر یوز دیرلر میرنظمی بیت فلك روی دل مینماید
دکر * اکر نخل طالع شود بارور ﴿ رویمال ﴾ رومال مرقوم معناسنه در ویوز سورمك
معناسنه شاعر بیت رویمالم بکف پای تو کرمالی نیست * که مرا به زکف پای تو رومالی
نیست ﴿ روپینه مال ﴾ ایکی یای تحتانیله اول ریح پرصدادر که اسفل آدم وحیواندن
خروج ایدر عربیده ضرطه دیرلر ابو المعانی بیت خواسته آهسته کوزك میزدن تنها ولی *
درمیان جمع زد روپینه مال پرصدا ﴿ مع المیم * رخام ﴾ فتح خاء معجمه ایله بیاض وصاف مرمر
طاش عربیله مشترك لغتدر میرنظمی در تعریف قصر بیت درونش نقش چین بوده است
پر زر * برونش از رخام صاف مرمر ﴿ رستم ﴾ ایران عسکرنده مشهور عالم پهلواندر که
شهنامه ده جنکلری ودلاورلکی مشهوردر رستم دستان ورستم زال دخی دیرلر ﴿ رستهم ﴾
سکون سین وها وفتح تاء مثناة ایله رستم زاله دیرلر حکیم فردوسی بیت ببوسید رستهم تخت شاه
وشکفت * جهان آفرین را ستایش کرفت * کذا فی تحفة الاحباب ﴿ رسوم ﴾ جمع رسم در
عادت وقانون معناسنه حکیم خاقانی بیت وکر قیصر سکالد رای زردشت * کنم زنده رسوم
زند واستا ﴿ رم ﴾ قاسق قلی که جمعی رمکاندر عربیده صفه وخانه یی مرمات ایتمك معناسنه در
﴿ روم ﴾ معروف مملکت وولایت اسمیدر ودخی روی من معناسنه هر وقت که برنسنه یی کندو
نفسنه مضاف ایده لر لواحد من الشعرا بیت لشکر اشك زراه مژه از دریا بار * دمبدم
بر طرف روم کند تاختنی * ودخی موی زهار معناسنه که رمه دخی دیرلر ضم را ایله ﴿ روپین خم ﴾
کوس که تفصیلی باب الخاده مرور ایتدی ﴿ روپینه خم ﴾ دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت
سپهبد بزد نای وروپینه خم * خروش آید از ناله کاودم ﴿ رهام ﴾ نام پسر کود زردر که جنك

دوازده رخنه یارمانی هلاك ایتمشیدی عربیده کسر ایله بازان خرده معناسنه در ق مع النون
ق ربودن ق ضم باء موحده وسکون واو ایله قاپمق که عربیده خطف دیرلر ومستقبلنده رباید
وجمعنده ربایند دیرلر ومتعدیسی ربا ییدن کلور قاپدرمق معناسنه ق رخبین ق سکون خا
وکسر بابعده یای ساکنه ایله پنیر صویی معناسنه میرعماره بیت بینیت همی بینم چون خانهٔ
کردان است * آراسته همواره باشیر دوغ ورخبین * فرهنك جهانکیریده باء فارسیله مرویدر
دوغ معناسنه حکیم ناصر خسرو بیت آن کودکی چو انکبین شد * آمد پری چو ترش رخبین
حکیم سوزنی بیت آژند میان ابروان افکند * رو کرده ترش بسان رخبین * بعض نسخه ده
اطبا قولی اوزره قینامش یوغردك صویی درکه طبیعتی حار ویابسدر یوغردك ضدی اولور استعماله
صالح دکلدر انجق حقنه ایدرلر شکمی اسهال ایدر بعض نسخه ده مصل معناسنه در مصل اودرکه
خراسانیلر عادتی اولان ترخانه وبعض روایتده آیرانی بشوررلر تا قویی اولنجه بعده قوریدرلر اکا
مصل دیرلر ق رستم دستان ق مشهور اولان رستمه دیرلر خواجه حافظ بیت مرا از رستم
دستان چنان کاری شکفت آید * که از وی رخنه چون کردید ناخن پهلوی پورش ق رستمین ق
یعنی تازه تمش اوت حکیم اسدی بیت خورد رستمین از زمین آب وخاك * کند همچو خود
هرچرا خورد پاك ق رستن ق اوت تمك مستقبلنده سینی واوه قلب وبریا زیاده ایدوب روید
وجمعنده رویند ومتعدیسنده رویاند دیرلر شیخ سعدی * قطعه * سبزه در باغ کفته اند خوشست
داند این کین سخن همیکوید * یعنی از روی نیکوان خط سبز * دل عشاق بیشتر جوید * باغ روی
تو کند بازاریست * بسکه بر میکنی ومیروید * عربیده نبت دیرلر فتح نون وسکون باء موحده ایله بتن
اوته نبات دینلور وچغتای ضم بایله بوتماك دیرلر اسم عامدر اغاج ویمش واوت ودخی جراحت بتوب
صاغلمق ودخی مجازا مصلحت تمك که سبعهٔ سیارده فرخ شاه حکایه سنده بیت دیدی بو عجز
پیرلا بوتماسن ایشیم * باردور رتنکریم اریوق ایرسا کشیم ق رفتن ق سکون فا وفتح تا ایله
سپورمك معناسنه مصدردر مستبلقنده فا باء موحده یه قلب وبر واو زیاده اولنوب روید وجمعنده
روبند دینلور نوعی خموشا بیت طراوت حسن روی آب میرفت * صبا موج نظر مهتاب میرفت
ق رمکان ق سکون میم وفتح کاف فارسیله قاسق قیللری منجیك بیت رویش بزیر ریش چنان
کشته ناپدید * چون کیر مرد غرچه برمکان نهان شده * شمس فخری بیت موافقانت چو
کیرند سخت پا برنا * مخالفانت بریده سرند چون رمکان ق روبیان ق واو معروفه وکسر باء
موحده وفتح یای تحتانیله ترکیده کرود دیدکلری جانوردرکه صولرده اولور بعض نسخه ده قوم
بالغی معناسنه واقع اولمشدر ق رودکان ق واو معروف وفتح دال وکاف فارسیله کوده دیدکلری
بغرسق در روده دخی دیرلر بو جمع روده دخی اولورکه علامت جمع که الف ونوندر لاحق اولدقده
ها کاف فارسیه ابدال اولنمق قاعدهٔ فرسدر ق رودن ق فتح دال ایله قزل بویا معناسنه درکه
روین دخی دیرلر کذا فی المجمع بو معنایه ابو المعانی بیت زخون کاوش لخت جکر را * شده سیل
سرشکم رودن آسا ق روزافزون ق مجمع الفرسده دعا وخیر وصدقه معناسنه درکه مراد
عمر اوزامقدر یعنی دعا وخیر وحسنات وتصدق ایله عمر طویل اولور نته کم حدیث شریفده
* الصدقة ترد البلاء وتزید العمر * وارد اولمشدر وبر نسنه نك کوندن کونه زیاده

زیاده اولماسن بیاندر نته کم خواجه حافظ بیت من از آن حسن روزافزون که یوسف داشت
دانستم * که عشق از پردهٔ عصمت برون آرد زلیخا را ق روزافکن ق اول حمایه دیرلرکه برکون
طوتار برکون طوتماز عربیده اطبا اکا حمای غب دیرلر کسر غین ایله کذا فی فرهنك جهانکیری
ق روزبان ق فتح باء موحده ایله قپو بکچیسی مراد سلاطین وامرانك طشره قپولرین بکلهیندر
شمس فخری بیت زحل بربام او شد پاسداری * فلك بردر کهش از روزبانی * ودخی چاوش
معناسنه مرویدر ق روزبانان ق جمع روزبان مرقومدر حکیم فردوسی بمعنی بواب بیت شبانکه
بدرکاه بردش روان * مر او روزبانان مردم کشان * وله بمعنی چاوش بیت بخندید دور واز
سپهبد بتافت * سوی روزبانان لشکر شتافت * وله ایضا بیت از ان روزبانان مردم کشان *
کرفته دو مرد جوان را کشان * بو بیتده قپو چاوشی اولمق فهم اولنور ق روزخون ق یعنی روز
جنك حکیم نزاری قهستانی بیت کنی آنکه خبرداری که چونست * شبیخون مصلحت
با روزخونست ق روزیدن ق کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانیله صو ظرفندن یاخود
آقدوغی بردن صیزوب چیقمغه دیرلر ق روشن ق آیدین ضیا معناسنه کوندزك آیدنلق
لازمه سی اولمغله روز روشن دیرلر روزه صفت اولور وغیری نسنه لره دخی صفت استعمال اولنور
ظاهر وواضح معناسنه خط روشن وراه روشن وعقل روشن کبی حسین ثنایی بیت پای تا سر
سوزم وروشن نکردد دانشم * کی دهد از پس کدورت آتش ما روشنی * چغتای لساننده یاروغ
دیرلر فرهادنامه ده خاقان اوغلی فرهاد ایچون یاپدوغی قصرلر وصفنده منور وروشن اولمش
معناسنه بیت یاروب هر اوی ختایی سیم تندین * تن اوزر احلهٔ برك سمندین ق روشناسان ق
جمع روشناس مرقومدر ق روشندان ق درون خانه یه ضیا کیره جك کوچك پنجره وباجه
معناسنه مولانا مظهر در صفت عمارت بیت طالع از طاقهای روشندان * ماه ومریخ وزهره
وکیوان ق روغن ق مطلقا یاغدر عربیده سمن ودهن معناسنه کرك سوددن چیقان یاغ
کرکسه حبوباتدن حاصل اولان یاغ محصول عنه معا ذکر اولنمق قاعده در روغن ساده وروغن
زیت وروغن کنجد وامثالی کبی اما عربیده روغن ساده یه سمن وروغن بادامه دهن لوز دیرلر فارسیده
جمله سنه روغن دیرلر ق روغنین ق قاضی لقمه سی دیدکلری یاغده بشمش خمیر خصوصا
وهرنه که یاغده بشه عموما شاعرك بری دیمشدر بیت خوردنی آنکه راحت جانست *
روغنین وپلاو وبریانست ق رون ق بوزن چون ایکی معنایه در اول تعلیل معناسن افاده ایدر
بهر آن وسبب آن معناسنه میر نظمی بیت بروی خویش مفتون کشتم * چو فکر وصل بوده
رون کشتم * ثانی واو مجهوله ایله هندستانده بر قصبه آدیدرکه ابو الفرج رونی اول قصبه دندر
ق روهن ق واو معروف وفتح ها ایله خاص فولادکه اندن قلیج ایدرلر ادات الفضلاده پولاد هندی
معناسنه منقولدر حکیم اسدی بیت سه مغفر بزر چون مه روشنی * بزر صد پرند آور از
روهنی ق رویانیدن ق متعدی روییدن یعنی بتورمك ق روی زمین ق عربیده وجه ارض
معناسنه نظیری نیشابوری * رباعیه * از اسب فتاد اکر نظیری * از تندی رخش رستم افتد *
پرسیدن او زواجبا تست * بر روی زمین چو او کم افتد ق روین ق واو معروف وفتح
یای تحتانیله قزل بویا که آنکله ابریشم وجامه بویارلر رودن وروناس دخی دیرلر حکیم ازرقی بیت

زبسکه خون بروانم بناخن از مرکان * زروی ناخن من بردمد همی روین * حکیم انوری بیت آن کز
نهیب تف سموم سیاستش * خون در عروق فتنه زخشکی چو روین است * بو معنایی مؤید
شمس فخری بیت ز بیم تیغ تو بدخواه را فسرده شود * عروق دربدن الحق بصورت روین *
روبین تن و روبینه تن اسفندیارك لقبی در استعاره طریقیله هر بهادر پهلوانه ده دیرلر
هاتفی در تیمورنامه بیت زره پوش روبین تنان فوج فوج * نهنکان بجولانکری زیر موج *
روبین ایکی یا ایله ایکی معنایه در اول هرنه که توجدن یاپلمش اوله زیرا روی توچدر
و یای ثانی نسبت ایچون در و نون نسبتی تأکید در خواجه سلمان بیت نعرهٔ کوس و نوای نای
روبین در نبرد * خوشترت می آید از صوت بم و آواز زیر * ثانی افراسیاب اوغلی پیرانك اوغلی
نامیدر که جنك دوازده رخده بیژن النده هلاك اولدی و فرهنك جهانکیریده ایران مبارزلرندن
پشنك اوغلی نامیدر که طوسك دامادی ایدی ایکی پهلوانك دخی نامی اولمق بعید دکلدر
بری تورانی و بری ایرانی اوله شهاب الدین بیت بادقهرش تا وزیده کشت بر روی مصاف *
در تن روبین خون خشك همچو روبین است روییدن بوزن بوییدن تمك و بتورمك
معناسنه ده کلور مع الواو * رکو ضم کافله اسکی بز پارلری و هرنه که اسکی جامه لره
یامه اوله اول یامه ایتدکلرینه رکو دیرلر حکیم نزاری قهستانی بیت ای شاه سرفراز که در جنب
رایتت * برچرخ نیست اطلس ازرق رکوست آن * میر مغیث محوی * رباعیه * از جامهٔ
اطلست رکو مانده و بس * وز بادهٔ صافیت سبو مانده و بس * صابون تا چند چند شوئی
چه شود * این کهنه رکو کز و رفو مانده و بس روبارو یوز بیوز عربیده مواجهه
معناسنه روبرو دخی دیرلر حذف الفله ابو المعانی بیت روبرو بوده به پیشش آینه *
خیره شد عکس رخش در آینه رو بش معنایه کلور اول یوز که عربی ده وجه دیرلر
ثانی بمعنی سبب بو معنایه دخی عربیده وجه دیرلر حکیم خاقانی * قطعه * موی سفید را نه
ازان روسیه کنم * تا باز نوجوان شوم و صد کنه کنم * نی جامه از برای محبت سیه کنم * من موی
از مصیبت پیری سیه کنم * اوج معناسی دخی روی لفظیله مترادفدر عن قریب ذکر اولنور
انشاالله تعالی رهو ضم ها ایله ایکی معنایه در اول کوه سرندیبه داخل و متصل اولان
طاغلردن بر طاغ اسمیدر دیرلر که حضرت آدم علی نبینا و علیه السلام جنتدن چیقدقده
اول طاغ اوزرینه هبوط ایلدی حکیم اسدی * مثنوی * بکوه رهو بر کرفتند راه * چه
کوهی بلندیش بر چرخ و ماه * که کویند که آدم که فرمان بهشت * بران کوه بر اوفتاد از بهشت
مع الهاء * رباه فتح باء موحده ایله دلکو معناسنه روباه دخی دیرلر بوخه ضم با و واو
معروفه ایله محل مجامعتده انزال حالنه دیرلر استاد لبیبی بیت که ربوخه کردد او بر پشت او *
که شود زیرش ربوخه خواهرش رتبه قدر و منزلت و جاه میرزا فصیحی بیت رتبهٔ حسن
بلندست چه حاجت بنقاب * بهر منع نکهم کز مژه کوتاه ترست رخساره رخسار مرقوم
کبی یوز معناسنه در میر نظمی بیت جهان افروز شد رخسارهٔ او * نکه شد در نظر آوارهٔ
او رخکیره سکون خا و یای تحتانی و کسر کاف فارسیله دست ابرنجن پیچیده یعنی اورلمش
بلازك اکا ترکیده جبه بلازك دیرلر آلنوندن و بعض فقرا کمشدن ایدرلر یا لکز پیچیده دخی دیرلر

دیرلر کذا فی المجمع رخنه سکون خا و فتح نونله کاغذ معناسنه در کذا فی فرهنك
جهانکیری رژه فتح زاء فارسیله عربیده شریطه دیرلر و ترکیده سجم دیدکلری اینجه
بوکلمش ایپدر اوزرینه اثواب سررلر رسته سکون سین و فتح تاء مثناة ایله تمش اوت
و شکوفه و امثالی ابو المعانی بیت سرو در باغ بیاد قد خوبت رسته * لاله از حسرت رخسار
بدل داغ زده رفته سکون فا و فتح تا ایله سپورندی و سپورلمش معناسنه رفتن دن مشتق
اسم مفعولدر میر نظمی بیت بمژکان خاك راه یار رفته * در دریای اشك چشم سفته *
رمه فتح میمله موی زهار یعنی قاسق قیلی حکیم سوزنی بیت سر او چون سر ماهیست
لرزان * بتن چون برمهٔ مرغول چون شست رنبه سکون نون ایله رمهٔ مرقوم
معناسنه در یعنی موی زهار که کارم و رمه و رمکان دخی دیرلر شمس فخری بیت سر خصمش
ز تن دور آنچنان باد * که از عانه بزخم تیغ رنبه * بهشتی بیت دانم که تو این هجا بخوانی * بس
ریش کنی چو رنبهٔ زن * استاد لبیبی بیت آنکاه که من هجات کویم * تو ریش کنی و زنت رنبه
رنده سکون نون و فتح دال ایله ترکیده مزکلدك دیدکلری قوشدر روباه و روبه
کلاهما بواو المعروف و فتح باء موحده دلکو دیدکلری جانوردر عربیده ثعلب دیرلر طالب آملی
بیت چو عدل او کند امداد عاجزان شاید * که پوستین ز تن شیر بر کشد روباه * شیخ
نظامی بیت روباه ز کرك بهره زان برد * کین رای بزرك دارد آن خرد * طالب آملی بیت
هر سکی کز روبهی با شیر یزدان پنجه زد * کر خود او آهوی تاتاریست در اصلش خطاست *
دریسنی کورك ایدرلر بیاضی و صاروسی اولور اما که بوغازی و صیرتی نافه سندن اعلادر لکن
تازه جوان یکیده و محرور المزاج اولنلره مناسب دکلدر اما پیر و اختیار و بارد المزاج اولنلره نفعی
ظاهردر چغتای لساننده تولکو دیرلر میر علیشیر بیت عشق عالمسوز کیلدی قوی فسونك
ای خرد * بینی بیرنی یرتیب ارسلان ای تولکو قاج روچه فتح جیم فارسیله خام اوزم
انکور ناپخته معناسنه رودابه واو معروف و سکون دال و فتح باء موحده ایله ایکی
معنایه در اول نام دختر مهراب در که حاکم کابل ایدی زال آنی حبالهٔ ازدواجه کتورمشیدی
رستم اندن وجوده کلدی حکیم فردوسی بیت چنان دان که رودابه را پور سام * نهانی نهاده
است صد کونه دام * ثانی بر قلعه آدیدر که مادر رستم انده وطن طوتمشیدی ابو الفرج
رونی بیت بحریست که موج سیهش کرد بر انکیخت * از قلعهٔ رودابه و از لشکر چیپال رود
خانه سکون دال و فتح خا و نونله ارمق آقن یر که ترکیده آرق دیرلر عربیده خرق و چغتایده اریغ
دیرلر میر علیشیر بیت اریغی ایچرا اوشاق تاشی اکر ایچخوا یرور * طایر عمرونك اوچون دانه
و سو تابتی لقب روده واو معروف و فتح دال ایله بغرسق و یای کریشی و ساز کریشی که انلر دخی
بغرسقدن اولدوغی ایچوندر ابو المعانی بیت حسود جاه و اقبالش همیشه میشود در رنج *
زرشکش پیچ و تابی روده را اندر شکم کیرد روزانه فتح زاء معجمه و نونله وظیفه که کونلك
نفقه در روزدیده پیر و اختیار معناسنه معنای ترکیب کون کورمش یعنی روزکار کچورمش
میر نظمی بیت هر آنکس عمر صد ساله رسیده * شود چون روزدیده کاردیده روزرانه
سکون زاء معجمه و فتح راء مهمله و نونله کویلو روستایی معناسنه روزکانه سکون زاء و فتح

کاف فارسیله وظیفهٔ یومیه معناسنه ﴿ روزمه ﴾ سکون زاء معجمه وفتح میم واظهار هایله
تاریخ معناسنه که سال مه دخی دیرلر مسعود سعد سلمان بیت شدت فرامش آن روزمه که
درغزنین * زجوب کرده رکاب وزلیف کرده عنان ﴿ روزه ﴾ ایکی معنایه در اول اوروج که
عربیده صوم دیرلر بیت روزه چون میداری ای شیرین پسر * کز دولب بینم دهانت پرشکر *
صومه روزه دینلدوکی کوندزه اختصاصی اولدیغندن اوتریدر آخرنده ها علامت اختصاصدر
هاء هفته کبی که اصلی هفت در ثانی کونلك وظیفه معناسنه خواجه سلمان بیت کرچه کوی
توکند کعبه همه عمره طواف * پیش روی تو برد قبله همه روزه نماز ﴿ روزیانه وروزینه ﴾
کلاهما وظیفهٔ معینه که هرکون ویریله روزانه وروزکانه کبی ابو المعانی بیت غم تازه رسد هرروز
بردل * غم وحسرت مرا شد روزیانه * دیکروله بیت غم عشقت شده روزینهٔ ما * زروز قسمت این
بدروزی من ﴿ روزی ده ﴾ کسر دالله ده اسم فاعلدر ویریجی معناسنه وروزی قسمت ونصیبدر
روزی رسان کبی مراد جناب حضرت رزاق عالم جل ذکره درحقیقتده جمیع مخلوقه رزقی
ویریجی اولدر تعالی شانه ﴿ روس انکرده ﴾ سکون سین ونون وراو فتح همزه وکاف فارسی ودالله
عنب الثعلب دیدکلری نسنه درزیرا روس دلکو معناسنه وانکرده دانهٔ انکوردر معنای ترکیب دلکو
اوزومی اولور ﴿ روستازاده ﴾ کویلی اوغلی معنای ترکیب کویده طوغمش دیمك اولور اما مطلق
عوام اوغلی معناسنه ده کلور کویده طوغسون طاغده ویبانده طوغسون خواجه حسین ثنائی
بیت نطق سحبان که افصح عربیست * روستازادهٔ لسان منست ﴿ روسیاه ﴾ کنهکار
وبد افعال معناسنه مولانا جامی بیت یا شفیع المذنبین بارکناه آورده ام * آستان حضرتت
را روسیاه آورده ام * وسیاه زنکی یه دخی درلر خواجه حسین ثنائی در اسکندرنامه بیت
باب ازبشویند روی سیاه * سیه روی چون موی روید کیاه * کاهی یالکز سیاهه ده درلر وله
بیت سیاهان همچون شب ماتمی * زدل دور همچون غم خرمی * وبرکسنه دن متألم اولدقده
نفرین ودشنام معناسنه رویش سیاه باد درلر نتکم طالب آملی بیت جبین بخت مرا خاکروب
هردرکاه * زمانه ساخت که روی زمانه باد سیاه ﴿ روغن ویره ﴾ زاء فارسیله ساده یاغ
معناسنه در ﴿ روغینه ﴾ کسر غین وسکون یای تحتانی وفتح نونله یاغده بشمش خمیرکه روغنی
درلر برنوع یاغله یوغرلمش خمیردر اتمك ایدرلر کذا فی المجمع ﴿ روفه ﴾ واو معروف وفتح فا ایله
ایت کسری معناسنه کذا فی الحلیمی ﴿ روله ﴾ واو مجهول وفتح لامله کلر کبی برجانوردر اما اندن
کوچك اولور عربیده ورل درلر بعض نسخه ده قلیچ یلماننه ده منقولدر بو معنایه میرنظمی بیت
چو کشته مقابل نکرده دریغ * بسر راست کردست روله بتیغ ﴿ رومه ﴾ واو مجهول وفتح
میمله بمعنی موی اندام کذا فی المؤید اما آخر فرهنکلرده موی زهار یعنی قاسق قیلی در حکیم سوزنی
بیت شد جای جای ریخته ازننك روی او * ریشی که ننك دارد ازو رومهٔ زهار ﴿ رومیه ﴾ برشهر
اسمیدر مرویدرکه نوش الروان ساحل دریاده انطاکیه شهرینه مشابه بنا ایلمش مجمع الفرسده
استانبوله راه یکساله ده واقع در دیو یازمش اما اولقدر مسافه دکلدر حکیم اسدی بیت
بروم اندرون بدشهی نامجوی * که در رومیه بود آوام اوی ﴿ رونده ﴾ سکون واو ونونله ترکیده
صویق عربیده مایع دیدکلری معنایه در ﴿ روینه وروپینه ﴾ کلاهما بواو المعروف وکسر الیاء

الیاء التحتانی وفتح النون هرنه که توجدن وباقردن دوزلمش اوله که زیرا روی توجدر وآخرنده کی ها
علامت اسمدر ودخی قلایجی وقلایلنمش نسنه یه درلر ﴿ رویه ﴾ واو معروف وفتح یای تحتانیله
توجدر ﴿ مع الیاء * رخامی ﴾ اوج معنایه در اولا بیاض مرمردن یاپلمش نسنه ثانی
برمیوه اغاجی ثالث صرمه وحریر ایله اشلنمش بزه دیرلر غایت لطیف اولور اکثر پرده ایدرلر
میرنظمی در تعریف حجله کاه بیت کشیده پرده ازرنکین رخامی * غلامان بود چون حوری
خرامی ﴿ رستای ﴾ سکون سین وفتح تاء مثناة ایله اول کویه درلرکه خانه لری بری بری یاننده
واقع اولوب صوقاقلری اوله کانه بعض کویك خانه لری متفرق اولورمش ﴿ رستنی ﴾ سکون
سین وفتح تا وکسر نونله آخرنده کی یا یای مصدریه در بتمك وبته جك معناسنه ده اولور واسم زمان
واسم مکان ومناط فعل معنالرین دخی افاده ایدر اوت بته جك وقت واوت بتن یر وبتن اوت
معنالرینه اولور محلنه کوره استعمال اولنور ﴿ رستی ﴾ سکون سین وکسر تاء مثناة ایله بش
معنایه کلور اول نعمت وروزی بعض فرهنکلرده نان یعنی اتمك معناسنه حکیم خاقانی
بیت شوخوانچه کن ازبهر دلان پیش که کیتی * رستی خورد ازخوانچهٔ رزین همایی * ثانی
فرهنك جهانکیریده طعام ما حضر معناسنه در شیخ نظامی * مثنوی * چون توکریمان تماشا کنند
رستیٔ تنها نه بتنها کنند * از پس آن خوان که رطب خوردهٔ * از پی ماذلة چه آوردهٔ *
حکیم خاقانی بیت رستی خورم زکاسهٔ زرین آسمان * واوازهٔ صلا بمسیحا در آورم * ثالث
بمعنی دلیری وچیره کی که دلیر وچیره دست اولانه رست درلر کمال اسمعیل * قطعه * کردون که
دائم آرد هرسختیٔ برویم * آورد ازطرفها درکار بنده سستی * ازروی لاف کفتم آرم بخاك
پشتش * هرچند این حکایت خود بود محض رستی * رابع بمعنی محکمی شیخ عطار بیت
مشك را ازباد رستی میدهی * خیر را تعلیم کشتی میدهی * خامس بمعنی راحت وفراغت
زرآتشت بهرام بیت ابی رحمت نیابی تند رستی * ابی محنت نیابی هیچ رستی ﴿ رسوای ﴾
بمعنی رسوا که ذکری مرور ایلدی ﴿ رشتی ﴾ سکون شین معجمه وکسر تاء مثناة ایله راء
مفتوحه ومکسوره ده ذکر اولندوغی معنایه در بولغتی اصحاب فرهنك حرکات ثلاثده نقل
ایلمشلردر ﴿ رکنی ﴾ سکون کاف وکسر نونله زرخالص العیارکه کیمیاکر صنعتی ایله عمله کلمش اوله
کذا فی المجمع ﴿ رکوی ﴾ ضم کاف وواو معروف واظهار یا ایله یامه که جامه لره دیکرلر ابو المعانی
درحق خسیسی بیت اکر کرباس استنجا بیابد * کند درجیب پیراهن رکویی ﴿ روباه ترکی ﴾
بمعنی ریکاشهٔ مرقوم که کرپی دیدکلری جانوردر کذا فی المجمع ﴿ رودکانی ﴾ رودهٔ مرقوم
معناسنه شیخ سعدی بیت شکم دامن اندر کشیدش زشاخ * بود تنکدل رودکانی فراخ
﴿ روزی افزای ﴾ سال ملکیٔ یزدجردك دردنجی آیی اسمیدر ﴿ روزی ﴾ رزق معناسنه در
وکاهی توسیع ایدوب مقدور اولمق معناسنه ده روزی لفظن استعمال ایدرلر آخرنده کی یا یای نسبت
اولور شهری کبی شیخ نظامی بیت بروزی توان باده زین طاس خورد * که اسکندرش
جست والیاس خورد * کاه اولورکه معنای تقدیریده اسقاط ایدوب مطلقا رزقه روزی درلر
شیخ سعدی بیت مرغك از بیضه برون آید وروزی طلبد * آدمی زاده ندارد خبر از عقل
وتمیز * کاهی نصیب معناسنه استعمال اولنور وله بیت اکر روزی باستعداد بودی *

زنادان تنك روزی ترنبودی * کاهی یای وحدتله برکونلك وبرکون معناسنه استعمال ایدرلر
وله بیت کلی خوشبوی درحمام روزی * رسید از دست محبوبی بدستم ﴿ روسبی ﴾ زن
فاحشه معناسنه حکیم انوری بیت یابکش این کافرزن روسبی را آشکار * پادشاهان ازبرای
مصلحت صد خون کنند * وحضرت مولانا فرماید بیت عالم دون روسپیست چیست
نشان آن آن * آنکه حریفیش پیش وآن دکرش درقفاست * طیان ژاژخای * قطعه *
آدمی پیل وشیررا دربند * میتواند نکاه آسان داشت * لیك هرکز بهیچ بند وحیل * روسبی
رانکاه نتوان داشت ﴿ روستایی ﴾ مزارعه انتسابلری اعتباریله اهل قرایه دیرلر شیخ سعدی
بیت زان نمود ار عدل درهمه چیز * شهری آسوده روستایی نیز ﴿ روسی ﴾ واو معروف
وکسر سین ایله اوج معنایه در اول روس ولایتنه منسوب اولنلره دیرلر ثانی برپهلوان تورانی
آدیدر ثالث فرهنك جهانکیریده پیاله جام معناسنه اما شرفنامه ده شیرجام معناسنه مرویدر
﴿ روشنایی ﴾ شین معجمه ایله ضیا ویریجی معناسنه یعنی آیدنلق ویریجی وکوزه جلا ویردیکیچون
توتیایه دخی دیرلر بوندندرکه سرمه یه کحل روشنایی دیرلر کمال خجندی بیت دارم اندك روشنایی
دربصر * درجمال او ولی فیه نظر ﴿ روشنی ﴾ آیدین ضیا معناسنه خواجه حسین ثنایی
بیت ای زرویت کرمیٔ بازار شبها روشنی * روز بازار رخت افکنده دریا روشنی *
﴿ روغنی ﴾ برنوع نازك حلوا درساده یاغله ایدرلر ودخی یاغده پشمش هرنه اولورسه ویاغلو
اتمك واعجامه مخصوص کتاب جلدی ودوات واکر قاشلرینه ایتدکلری نقش که اوزرینه
سندروس سوررلر اکا رنك روغنی ده دیرلر ﴿ رومی خوی ﴾ اول آدمه دیرلرکه برمخصوص
خویده اولمیوب کاه نیکخوی وکاه بدخوی اوله کذا فی شرفنامه ﴿ روهنی ﴾ واو معروف وفتح ها
وکسر نونله جوهردار تیموردن دوزیلان قلیچ وغیری حکیم اسدی بیت سه مغفر بزر چون
مه ازروشنی * بزرصد پرند آهن روهنی ﴿ روی ﴾ التی معنایه کلور اول اشباع واو ایله وجه
معناسنه که معروفدر بریوزده لکه ونشان جدری ودمل اولمیوب مصفا اوله اکا پاکیزه روی
دیرلر نتکم شاعر دیمشدر بیت محبوب خوب صورت وپاکیزه روی را * نقش ونکار وخاتم
فیروزه کومباش * وبعض تراکیبه صفت ایله خوبروی دیرلر بیت انکشت خوبروی وبناکوش
دلفریب * بی کوشوار وخاتم پیروزه شاهدت * ثانی فرهنك جهانکیریده ریا معناسنه
حکیم سنایی بیت تابدانی براستی نه بروی * که دل از چشم من ببندد روی * ثالث بمعنی امید
شیخ عطار بیت چون وصالت هیچ کس را روی نیست * روی در دیوار وهجرت خوشتراست
رابع بیداد کردن وتفحص نمودن معناسنه حکیم سوزنی بیت ای کمال النسب از بهر
خداوند بکوی * کین ندیمان کزیده زکجا کردی روی * خامس بمعنی سبب ازچه روی دیرلر
نه سببدن دیمك اولور بوتعبیر ترکیده نه یوزدن دیدکلری معنایه در شاعر دیمشدر بیت
چو آن دیوانه باشد ازهمه روی * زدیوانه بتر پیر جوان خوی * بو بیتك مضموننده عربیده
برمشهور بیت واردر بیت شیئان عجیبان هما ابرد من یخ * شیخ یتصبی وصبی یتشیخ *
سادس واو مجهول ایله توج معناسنه درکه توجدن اولان نسنه لره روپین وزوپینه دیرلر مذکور
بش معنایه راقم الحروفك بربیتی جامع واقع اولمشدر بیت روی دارم که مرا روی رهد روزیٔ یار

یار * روی کردان بکند روی ندانم زچه روی ﴿ روپینه نای ﴾ بوری وکره نای معناسنه در مولانا
هاتفی در تیمور نامه بیت به پشت تکاور براورد پای * براورد آواز روپینه نای ﴿ باب الزء
المعجمة المفتوحة مع الالف * زانما ﴾ زان ایله مادن مرکبدر نون ساکنه ایله اندن بزه دیمك
معناسنه اولور زانما چیزی نمیرسد دیرلر اندن بزه نسنه ایرشمز دیمك اولور نون مکسوره
ایله مایه مضاف اولدقده بزم ایچون معناسنه اولور میرنظمی بیت نباشد زانما نیکو از
آنسو * اکر کویند بدخواهان مهرو ﴿ زرسا ﴾ زر ایله سادن مرکب لفظدر ایکی معنایه در
اول آلتون حل ایده جك ظرف مخصوص که ایچنده ورق زر حل اولنور ثانی اشلنمامش
آلتون یعنی برایش دوزلمامش ودخی سکه اورلمامش آلتون معناسنه در میرنظمی بیت
نشد آن طفل نورس فتنه آرا * هنوز آن سیمتن بوده است زرسا ﴿ زرکیا ﴾ سکون راء
مهمله وکسر کاف فارسیله براوتدر هندستانده چوق اولور وولایت رومده دخی اولور کیجه التون
کبی ایشیلر قیون وسائر حیوانات یسه دیشلری التون کبی کورینور ﴿ زروسا ﴾ بمعنی
زرآسا یعنی برنسنه یی التونه تشبیه ایتسه لر زروسا درلر التون کبی دیمك اولور میرنظمی بیت
زتاب کیسوی آن شوخ ورعنا * بحسرت شد تن زارم زروسا ﴿ زفونیا ﴾ ضم واو معروف وکسر
نونله برآغاج اسمیدر کذا فی المجمع ﴿ زنداستا وزندبستا وزندوستا ﴾ کلهم بسکون النون
بمعنی زند که مجوس کتابی اسمیدر کندو زعم فاسدلرنجه صحف ابراهیم علیه السلام تفسیری اوله
حکیم خاقانی بیت مراهمت چو خورشیدست شاهنشاه زنداستا * که چرخش زیر
رانست وسرعیسیست بررانش * حکیم فردوسی بیت بزند وستا اندر وزر دهشت * که
بنشست وبنمود نرم ودرشت * که فرمان یزدان وپند پدر * نه شاید که پیچی ازین هردو
سر ﴿ زهربا ﴾ سکون ها وفتح باء موحده ایله هلاهل که برنوع زهرقاتلدر ﴿ زهرکیا ﴾
کسر کاف فارسیله کیا اوتدر آغو اوتی دیمك اولور براغچدر یپراغی وچیچکی آجیدر قنغی حیوان
ییسه فی الحال هلاك اولور حکیم سوزنی بیت جان افعی زده رانسخهٔ تریاق دهد * نطق جان
پرور تو بر ورق زهرکیا ﴿ زهما ﴾ سکون ها وفتح میمله عاشق معناسنه میرنظمی بیت
همی کردد ببامش ماه خورشید * شده زهماش وبرافلاك کردید ﴿ مع الباء * زاب ﴾
چشمه وصیرتدی که بعض یرلردن چقار زهاب لفظندن اختصار اولنمشدر ابوالمعانی بیت
زحسرت جان ودل بی تاب کشته * که اشك چشم کریان زاب کشته ﴿ زاکاب ﴾ کاف
فارسیله مرکب که عربیده حبر ومداد دخی درلر لفظ مرکبدر زاك ایله آبدن زکاب دخی درلر بهرامی
بیت جز تلخ وتیره ندیدم در آن زمین * حقا که هیچ باز ندانستم از زکاب ﴿ زب ﴾ ایکی
معنایه در اول راست ودرست معناسنه حضرت مولانا قدس سره الاعلی بیت چشم
کردان سوی راست وسوی چپ * زانکه بنود بخت نامه راست وزب * ثانی آسان
ورایکان معناسنه در ﴿ زبرآب ﴾ فتح باء موحده وسکون را ایله صویك اوزرنده وکنارنده
اولان یشل نسنه که ترکیده یوصون درلر زیرهٔ آب معناسنه ﴿ زرآب ﴾ سکون راء مهمله
ایله ایکی معنایه در اول بغداد نواحیسندن برطاغ آدیدر ثانی بادهٔ زردرنك یعنی صاری
شرابدن کنایه در ابوالمعانی بیت ساقی بده آن زرآب خوشبو * در بزم چمن بود لب جو

ﻫ زراسب ﻫ سکون را وسین مهملتین ایله نام پسر طوس بن نودرزدرکه ریونام پهلوانك همشیره سن حبالهٔ ازدواجه کتورمشیدی ﻫ زردآب ﻫ سکون را ودالله اول صاری صودرکه وجود آدمده وحیوانده ظهور ایدر عربیده صدید درلر فتح صاد ایله ﻫ زرده چوب ﻫ بر صاری کوکدر بعض ایشه استعمال اولنور زرده چاو وزرچوبه وزرده چوبه دخی درلر ﻫ زرکاب ﻫ سکون را ایله بمعنی زاکاب مرقوم ﻫ زکاب ﻫ زاکاب مرقومدن مخففدر مرکب معناسنه شمس فخری بیت حیات در طمات انیزمان محقق شد * که نوك خامهٔ اوجان همیدهد بزکاب ﻫ زرکوب ﻫ التون ورق دوکیجی معناسنه کوب اسم فاعل اولور حضرت مولانا قدس سره الاعلانك خلفاسندن ومصاحب وهمنشینی شیخ صلاح الدین حضرتلری زرکوب لقبیله ملقبدر ﻫ زهاب ﻫ فتح ها ایله صیزندی یعنی صوظرفندن وچشمه دن صیزوب چقمغه درلر خواجه سلمان بیت نقطهٔ خالت سواد عین خورشید آمده * آتش لعلت زهاب چشمهٔ رضوان شده * چشمه لردن وکنار حوضدن صحره یان صویه ده درلر تراوش معناسنه امامیٔ هروی بیت منبع خونابه کردد دربدخشان کان لعل معدن آتش شود در چشمهٔ حیوان زهاب * بعض فرهنکلرده بیکاردر بیکارده دخی صیزندی اولور خواجوی کرمانی بیت مصر حکمت را بیاض او سواد * نیل فطرت را سواد او زهاب * ﻫ زهراب ﻫ سکون ها ایله ایکی معنایه در اول برقوش آدیدرکه ترکیده سحر قوشی دیرلر اکثر وقت سحرده زیاده فریاد ایدر ابوالمعانی بیت دعای دولت وجاهت بخواند * سحرکه برنهال سرو زهراب * ثانی اول صویه دیرلرکه بعض سبزه وات وفواکهی آجیلغی کتمك ایچون آنده اصلدرلر کذا فی المجمع وکسر را ایله صوا وزرنده اولان یوصون معناسنه در ﻫ مع التاء * ﻫ زادخوست ﻫ سکون دال وفتح خا وواو معدوله ایله خوست بوزن دست ومست پیر سالخورده معناسنه در کذا فی المجمع وبعض فرهنکلرده قصیر القامه معناسنه مرویدر وکتاب السامی فی الاسامی ده اول آدمه دیرلرکه قلیل الاکل اوله وآزیمکدن ضعیف ونحیف اوله شاعر دیمشدر بیت بتن طاقت ندارم تاب در دست * که کشتم کر غم عشقت چو زادخوست * ﻫ زراتشت وزرادشت وزارتهشت وزاردهشت ﻫ بو درت لغت زردشت نام بر آدم آدیدرکه دین مغانی اول وضع وایجاد ایلمشدر واول دین باطلده بر کتاب تصنیف ایدوب آدینی زندقودی بو کتاب بکا طرف حقدن کلدی دیو نیچه کندوکبی بی دین کافرلری تیه ضلالته دوشرمشدر مزبور کتاب بعض حکایات وکنایات وتمثیلاتی مشتملدر وطائفهٔ مغ اکا نبوت کلدی اعتقادنده اولمشلر ایدی مرقوم کافر کشتاسب شاه زماننده وقوع بولمشدر ﻫ زاست ﻫ سکون سین مهمله وتاء موقوفه ایله بر ولایت اسمیدر ﻫ زبردست ﻫ فتح باء موحده ودال وسکون را وسین ایله ایکی معنایه در اول کوچلو وقوتلو وبهادر معناسنه شیخ سعدی بیت ای زبردست زیردست آزار * کرم تاکی بماند این بازار * ثانی اوست طرف معناسنه مثلا اوست یاننه اوتوردی دیمکده زبردست نشست دیرلر مولانا هاتفی بیت چو از چهره اش کرد خجلت فشاند * زبردست شهزادکانش نشاند ﻫ زت ﻫ بمعنی برهنه عربیده عریان دیدکلریدر ﻫ زراتشت وزرادشت وزرادهشت وزرتشت وزردشت وزردهشت وزره تشت

وزره تشت وزره دشت ﻫ بو جمله مشهور زردهشت دیدکلری آدمك اسمیدرکه مقام ذکری مرور ایلدی ودیرلرکه حضرت ابراهیم علی نبینا وعلیه السلام ملتندن بر عالم کمسنه اسمیدر استاد لطیفی بیت بهل آیین برزین وزرادشت * بشرع احمد مختارده پشت * مذکور اسملر جمله تانك ودالك ضمه سیله در واندن صکره بعض کمسنه لره اسم اولمشدر نته کم بهرام زره تشت دیرلر بر شاعر دیمشدر بیت یکی تازه کن قصهٔ زره تشت * بنظم دری وبخط درشت ﻫ زربفت ﻫ سکون را وفا وفتح باء موحده ایله زر وسیمله طوقنمش حریر قماش زربافته وزرباف دخی دیرلر شمس فخری بیت خروس وار سحرکه دعای خسرو کوش * که تاج لعل بری وقباچهٔ زربفت * کاهی ضرورت شعر ایچون راء مشدده ایله ده استعمال ایدرلر حکیم اسدی بیت بهر کاخ اندر هوا باد تفت * شراعی زد از دیبهٔ زربفت * آتش شعله دار وصفنده در ﻫ زرادشت وزردشت وزردهشت ﻫ کلهم بضم الدال فرهنك حسین وفایی ده مسطوردرکه زبان سریانیده حضرت ابراهیم علیه السلامك اسم شریفیدر ومعیار جمالیده شمس فخری ذکری مرور ایدن برزین ایله بولغتلر ایکی آدمك اسمیدرکه علمای ملت ابراهیمیه دندر وبو بیتی نظم ایلمش بیت چکونه میتوان در ملك کردن * حدیث مذهب زردشت وبرزین * اما ذکری مرور ایدن مذهب مغی احداث ایدن کمسنه نك آدی اولدیغی مشهوردر کمال اسمعیل بیت اکر نبودی شمشیر او که کردی فرق * میان زند زرادشت ومعجز فرقان * ومولانا محمد کشمیری تألیفنده ذکر ایدرکه زردشت وزردهشت بر شخصدن عبارتدر منوچهر نسلندن پیغمبرلك دعواسن ایلدی ابتداسنده اقلادوس حکیمك شاکردی ایدی واقلادوس فیثاغورس حکیمك شاکردی ایدی چونکه علم حکمتی تمام تحصیل ایلدی سیلان حدودنده بر معظم طاغده منزوی اولوب ریاضته مشغول اولدی بر کتاب تألیف ایدوب زند تسمیه ایلدی اول وقت کشتاسب شاهك سلطنتندن اوتوز سنه مرور ایتمشیدی طاغدن اینوب بیاض جامه لرله وآتش پرستان رداسیله کشتاسبه واروب ادعای نبوت ایلدی کشتاسب علماسنی احضار وآنکله مناقشه یه امر ایلدی انلر دخی معجزه طلب ایلدیلر رزدشت اشارت ایلدی بر مقدار باقری آتشده اریدوب باشنه دوکدیلر اصلا بر یرینه ضرر ایرشمدی زیرا حکمتله کندویه علاج ایتمشیدیکه آتشك ضررین دفع ایدردی کشتاسبه اعتماد حاصل اولوب پیشوای دین مغان اولدی ومذهب کبرآندن ظهور ایتدی فاعل خیر یزدان وفاعل شر اهرمن در دیمك ابتدا اندن صدور ایلدی واتباعی آله ایکیدر بری نور وبری ظلمتدر دیدیلر خذلهم الله تعالی ومیرزا ابراهیم فرهنکنده نقل ایدرکه رزدشت بر کمسنه ایدی ولایت آزربایجانده حاصل اولمش ایدی نامی ابراهیمدر اندن بلخ شهرینه واروب نبوت دعوا ایدوب کشتاسبی دیننه دعوت ایلدی بعض ساخته عمللر ایله نسنه لر پیدا ایلدی آتشی النده طوتوب اوینادردی بر روایت دخی رزدشت اول عصر پیغمبرلرندن برینك شاکردیدر کشتاسبه ویردیکی کتابنی فرس لغتی اوزره ایتمشیدی جاماسب حکیم که کبار حکماء فرسدن ایدی اول کتاب لغتنك اکثرین فهم ایلمزدی نوش الروان زماننده اول کتابك حکمی منسوخ اولدی وخلقی اول دیندن منع ایلدیلر اکرچه رفع اولدی اما جابجا اندن بقیه بولنوردی کذا فی مجمع الفرس استاد دقیقی بیت تأویل کرد موبد از مذهب

نغوشا * کر زردهشت کفتست استاد پیش دانا ﴿ زشت ﴾ سکون شین معجمه ایله بمعنی
دیدن کورمك معناسنه کذا فی التحفه ﴿ زفت ﴾ سکون فا ایله زیاده ایری و یوغون و تاصلق
و بداندام شمس فخری بیت بر و بزیر رکابش چو اسب تازی جست * مباش در ره حکمش
چو کاو کاهل و زفت * کتاب السامی فی الاسامی ده بمعنی سفت و هنکفت مسطوردر سفت فتح
سین ایله محکم و صیق و هنکفت فتح ها ایله یوغون و قالین معناسنه در بو معنایی مؤید شیخ سعدی
بیت که پیکان او در سپرهای زفت * چنان خار در کل ندیدم که رفت * فرهنك میرزا ابراهیمده
بمعنی اول و بمعنی مژه واقعدر ﴿ زندوست ﴾ ایکی معنایه در اول کتاب زند اوقویجی که زند
خوان و زند دستان دخی دیرلر ثانی عوراته میل و محبتی اولانه دیرلر ﴿ مع الجیم * زاج ﴾ ایکی
معنایه در اول هنوز ولد کتورمش عورت که قرق کونه دك لوخوسه دیرلر عربیده نفاس
دیدکلری کتاب السامی فی الاسامی ده * وهی المرأة التی وضعت حملها و یسمی الی ان تطهر * واقعدر
بو معنایه ابو المؤید بیت دلیری که ترسد ز پیکار شیر * زن زاج خوانش نه مرد دلیر * ثانی قره
بویه درکه زاك دخی دیرلر ﴿ زارج ﴾ کسر راء مهمله ایله امیر بارس درکه رزشك دخی دیرلر
﴿ زاغج ﴾ کسر غین معجمه ایله بمعنی زاغ که قره قرغه در شاعر * قطعه * بسان این دل
سرکشته دمبدم دولاب * ز دست چرخ جفاجوی میزند غج غج * دلا بنال که رفتند بلبلان
چمن * وطن کرفته بکلزار عکه و زاغج ﴿ زانیج ﴾ کسر نون و سکون یای تحتانیله وطن
معناسنه در بیت بدرد عشق تو ای شاه خوبان * که دور افتاده از زانیج نالان ﴿ زج ﴾
بر قوشدر که ترکیده صاری آصمه دیرلر ﴿ زدنج ﴾ فتح دال و سکون نونله ایچ یاغی که پیه دخی
دیرلر ابو المعانی بیت مهر نبود اندرین بزم جهانرا که فلك * از زدنج دردمندان کرد شمع
و میفروخت ﴿ زراج ﴾ فتح راء مهمله ایله بمعنی رزشك کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ زرج ﴾
کسر را ایله بمعنی کبك یعنی ککلك عربیده حجل دیرلر فتح حا و جیمله ابو المعانی بیت قهقهه میزند
زرج که مدام * میشود باعث کرفتن دام ﴿ زرغنج ﴾ سکون را و نون و ضم غین ایله غایت بد بوی
براوتدر ولایت چیندن کتورر لر جلبهٔ چینی ده دیرلر سداب پیراغنه بکزر طبیعتی بارد و رطبدر
خاصیتی بوی مشکدن عارض اولان یبوستی دفع ایدر بو معنایه حکیم سوزنی * رباعیه * ای بوی تو
مشك و حسودت زرغنج * با پور تو رخش و پور دستان خرمنج * با دارخ حسودت ترنجیده
و زرد * سر بر طبقی نهاده پیشت چو ترنج ﴿ زرکیج ﴾ سکون را و نون و ضم کاف فارسیله ایکی
معنایه در اول بمعنی زرغنج مرقوم ثانی بیوك طپراق چناق معناسنه در ﴿ زفلج ﴾ سکون فا
و فتح لامله ابتدای کار معناسنه در شاعر بیت خواجه کردد عمارت عالی * ز فلج عمر خود همی
پنداشت ﴿ زلج ﴾ فتح لامله یلوه دیدکلری قوشدر استاد لطیفی بیت خصم بد خواه تو به
پیش ترا * پیش شاهین همیشود چو زلج ﴿ زمج ﴾ سکون میمله ایکی معنایه در اول
خراسان مملکتنده بر موضع اسمیدر ثانی زاج معناسنه در اما صیدنهٔ ابی ریحانده بر ضمغدر که
اکا کوج دخی دیرلر ﴿ زونج ﴾ کسر واو و سکون نونله مومبارکه قیمه ات و پرنج ایله طولدیروب
بشوررلر شمس فخری بیت بحالیست خصمش که نزدیك او * چو لحم طیور ست اکنون
زونج * فرهنك جهانکیریده یالکز قیمه ایله طولمش قیون بغرسغی که قوریدوب قاق ایدرلر

ایدرلر طیان ژاژخای بیت ترنجیده رویش بسان ترنج * دراز ست و باریك قد چون زونج *
﴿ زویج ﴾ کسر واو و سکون یای تحتانیله قیمه ات معناسنه در تحفة الاحبابده قیمه طولمش
مونبار معناسنه درکه شمس فخری نونله زونج نقل ایلمشدر ﴿ مع الخاء * زخ ﴾ بش معنایه
استعمال اولنور اول آواز نرم و نالهٔ حزین حضرت مولانا بیت جانب تبریز روم از جهت
شمس دین * چند درین تیره کی همچو حنان میزخی * بو معنایه منجیك بیت بوی برامیخت
کل عنبر اشهب * بانك برامیخت مرغ بازخ طنبور * ثانی مؤید الفضلاده بمعنی جرس
منقولدر اما آواز جرس اولسه معنای اوله مطابق اولوردی ثالث میخ و قازق و سائر
امثالی نسنه لری قاقوب صوقمغه دیرلر رابع بر علتدر آدمده و حیوانده ظاهر اولور ترکیده
سکل دیرلر عربیده ثؤلول دیرلر خامس فرهنك جهانکیریده مخفف زخم مسطوردر ﴿ زنخ ﴾
فتح نونله ایکی معنایه در اول اکك که عربیده ذقن و حنك دخی دیرلر خواجه سلمان بیت
بحسن غبغبش افکنده کوی در میدان * فتاده کوی دل اندر چه زنخدانش * ثانی عموما
سوزه دیرلر حکایه و امثالی نسنه لرکه سویلنور کمال اسمعیل بیت فلك برابری همت تو
اندیشید * بر و خرد زنخ نغز دلستان آورد * کمال خجندی بیت کوی چه ماند بزنخدان یار *
این زنخ مردم بیهوده کوست * و معنادن خالی و مألدن عاری اولان سوزه ده دیرلر خصوصا امیر
خسرو در نکوهش مغلان بیت از رخشان کرده محاسن کناز * اهل زنخ را بمحاسن چه کار *
﴿ زنخ زدن ﴾ سوز سویلمك دن کنایه در عربیده دق الحنك دیدکلریدر حکیم سنایی بیت
این ابلها نکه بی سببی دشمن منند * بس بو الفضول یاوه در او زنخ زنند ﴿ مع الدال ﴾
﴿ زاد ﴾ بش معنایه کلور اول یاش معناسنه که عربیده سن دیرلر کسر سین ایله مثلا یاشلو
اولانه بزاد و بر آمد دیرلر ثانی نسب و حسب معناسنه که مردم زاد و بد زاد کبی ثالث زادن
لفظندن صیغهٔ ماضی اولور میتوان زاد و توان زاد کبی رابع آزاد و آزاده معناسنه استاد
عنصری بیت کفتم که ساعتی ببر من فرونشین * کفتا چو زاد سرو زمانی فرونشان * خامس
بمعنی توشه و خوردنی کمال خجندی بیت سالك بی در دراز قطع منازل * ترك سفر به چو زاد
راه ندارد ﴿ زاد بود ﴾ زاد بوم دخی دیرلر اصل وطن عربیده مسقط راس معناسنه میر
نظمی بیت دشت غم عشاق را منزل بود * شهر محنت زاد بود دل بود ﴿ زادمرد ﴾ سکون
دال ایله بمعنی آزادمرد و جوانمرد حضرت مولانا بیت زادمردی چاشتکاهی در رسید * در سرا
عدل سلیمان در دوید ﴿ زامیناد و زامیاد ﴾ کسر میم و سکون یاء تحتانی ایله ایکی معنایه در
اول بر فرشته اسمیدرکه روز زامینادك تدبیر امور و مصالحی حفظنه متعلق اولان احواله
مأموردر ثانی شهور فارسیه نك یکرمی سکزنجی کونی آدیدر مسعود سعد سلمان بیت
چون روز زامیاد نیاری زمی تو یاد * زیرا که خوشتر آیدمی روز زامیاد ﴿ زباد ﴾ فتح باء موحده ایله
بر خوشبو یاغدر جملهٔ طیبیاتدندر دیرلرکه بر مخصوص کدی در قفسده بسلرلر آنی حرکت
ایتدیررلر دری زباددر اوزرندن صیروب بر طرف ایچنه حفظ ایدرلر شاعر بیت زباد و غالیه
و غازه بر زنان شاید * شود بمرد بهادر سلاح پیرایه ﴿ زبرجد ﴾ فتح با و جیمله معدنی بریشل
طاشدر جواهر نوعندن زمان سابقده اعتباری وار ایدی ﴿ زبند ﴾ فتح باء موحده و سکون نونله

دکرن معناسنه ﴿ زراندود ﴾ اندودن لفظندن مشتقدر صوا معناسنه معنای ترکیب
آلتون صوالی مراد یالدزدر کمش اوزرینه وباقراوزرینه اولسون وسائرجامه ده وامثالی
نسنه لرده اولسون مولانا هاتفی بیت زره کش قبای زراندود بود * زصنعتکریهای داود
بود * وتخته اوزرنده ودیوارده اولسون میرنظمی درتعریف خانه بیت چودیوار وسقفش
زراندود بود * دل ناظران نقشهایش ربود ﴿ زرد ﴾ نوع الواندن صاری رنکه دیرلر عربیده
صفرا معناسنه شاعرك بری دیمشدر بیت روی زرد و جامه زرد وریش زرد * قلتبان در
زعفران غلطیده * چغتایده ساریغ دیرلر بوبیتده ماضیسی ذکر اولنمش میرعلیشیر بیت
دائما سارغار نوایی تینك یوزی کیم عشق ادا * بیلا آلتونی قیلورغه پایمالینك قازغانور *
﴿ زرند ﴾ فتح را وسکون نونله کوهی براغاجدر میوه سی اولمز اودون اولمقدن غیری نفعی
یوقدر غایت پك اولدیغندن آتشی سوینمز چوق قالور ﴿ زریوند ﴾ شرفنامه ده مازندران
پهلوانلرندن برمبارز آدیدر بوقولی مؤید شیخ نظامی بیت زریوند مازندرانی منم * کدبازی بود
جنك اهریمنم * امامیرخسرو بیت سوی میمنه درصف رومیان * زریوند کیلی کمر برمیان *
﴿ زرود ﴾ ضم راء مهمله وواو معروفله بیابان معناسنه شیخ سعدی بیت عرب راکه در
دجله باشد قعود * چه غم دارد از تشنکان زرود ﴿ زغند ﴾ فتح غین وسکون نونله هرسباع
جانور آوازی عموما وپارس اوازینه دیرلر خصوصا شمس فخری بیت چه کند بامهابت تو
حسود * چه زند شیربانك شیرزغند * بولغت راء مهمله وزاء فارسیله ده روایت اولنمشدر
﴿ زکید ﴾ کسر کاف وسکون یای تحتانیله ملال وملول معناسنه ده اولور میرنظمی بیت
خاطر دوستان سرور مزید * دل اعدا شود همیشه زکید ﴿ زمیناد ﴾ کسر میم وسکون
یای تحتانی وفتح نونله ایکی معنایه در اول برفرشته اسمیدر که تدبیر امور ومصالح که روز زمیناده
واقع اولور اکا متعلقدر وثانی هرماه شمسیه نك یکرمی سکزنجی کونی اسمیدر بوکونده زراعت
وغرس وتخم وشروع عمارت ابنیه غایت مناسبدر حکیم فردوسی بیت بروز زمیناد مهر
اسفند * نه بیند ستم حلق دشمن ببند ﴿ زنبد ﴾ سکون نون وفتح باء موحده ایله زنبیر
معناسنه درکه عن قریب ذکر اولنور انشاالله تعالی ﴿ زند ﴾ بوزن بند بش معنایه در اول
مجوس کتابی آدیدر حکیم خاقانی بیت آتش زمن بنهفت دم کرزند خوانم دیدکم * مصحف
زمن بکریخت هم کزاهل ایمان نیستم * ثانی بعض فرهنکلرده صحف حضرت ابراهیم علیه السلام
اسمی روایت اولنمش شاعر بیت چو قوارع زبوری بفصاحت اندر آرم * ببره زبان هندی
زنشید زند خانی * بعض فرهنکده صحف ابراهیم علیه السلام تفسیریدر دیمشلر که زردشت
تفسیر ایلمش در استاد دقیقی بیت یکی زردشت وآرم آرزویست * که پیشش زند را برخوانم
ازبر * زردشت نام کمسنه نك تصنیفی اولان کتاب اسمی اولدوغی جمله دن اقربدر ثالث
چقمق که دموردن ایدرلر بومعنی عربیله مشترکدر حکیم سوزنی بیت چون خاطر من مدح
توزاید چون زند * اشکسته بود زند وفرزند شکسته * خواجه حافظ بیت دکر همچو زند آتشی
میزند * ندانم چراغی که برمیکند * رابع بمعنی بزرك که زند رزم دیرلر حکیم فردوسی بیت
خروشان پرازدود باز آمدند * شکفتی فروماند ازکار زند حکیم اسدی بیت دوبازو بزنجیرها

بزنجیرها کرده بند * بهم بسته بریال پیلان زند * خامش مورد اغاجنه ده زند دیرلر که عربیده
اکا آس ویونان لساننده قنطس دیرلر وفرس قدیمده جان معناسنه درکه حالا ذی روح اولانه
زنده دیدکلری بومعنایه در عربیده ایکی معنایه در بری ساعد طرفنده اولان ال کموکی که رسغ دخی
دیرلر وبری دخی چقمق در ﴿ زنده رود ﴾ ضم را ایله رود ایرمقدر وزنده بزرك معناسنه
بیوك ایرمق دیمك اولور نهر عظیم معناسنه مولانا هاتفی بیت سپه ازسپاهان براورد دود *
دران زنده نکذاشت جز زنده رود * میرنظمی بیت چنان از دیده رفته اشك پرخون *
که زنده رود شد چون نهر جیحون ﴿ زنکانه رود ﴾ برسازدر زنکیلر چالارلر انلره مخصوصدر
جنك ومحاربه محلنده چالمق عادتلریدر شیخ نظامی بیت چو زنکی درآمد بزنکانه رود *
زشهر ودرومی برآید سرود ﴿ زنند ﴾ فتح نون اول وسکون ثانیله بمعنی آراسته یعنی بزنمش
حضرت مولانا بیت آنکس که زنند شد بمعمار * میکردد کارهاش معمور ﴿ زهرخند ﴾
اول خنده درکه محل اعراضده صادر اولور مولانا هاتفی بیت فلك کریه میکرد ازان زهرخند *
که پرزهر میدید جلاب قند ﴿ مع الراء المهمله * زابغر وزابکر ﴾ کلاهما بسکون الباء الموحدة
اول بفتح غین ثانی بکاف فارسی اول نسنه درکه برآدم آوردینی هوا ایله دولدروب ایکی
پرماغیله اوروب ازکیله صدا ظاهر ایدر زبغر وزبکر دخی دیرلر استاد رودکی بیت من دهان
پیش توکنم پرباد * تازنی پرکیم توزابکرا ﴿ زاجسور ﴾ لفظ مرکبدر زاج ایله سوردن اول
نسنه درکه برعورت وضع حمل ایتدکده عورات جمعیت ایدرلر زاج نفاس وسور دوکن
معناسنه درجمعیت نفاس دیمك اولور استاد لبیبی بیت خزاین تهی شد دران زاجسور *
درونها پرآمد زعیش وسرور ﴿ زادخر وزادخور ﴾ کلاهما بسکون الدال وفتح الخاء ثانی
واو معدوله ایله پیرسالخورده یعنی چوق یشامش آدم اولسون حیوان اولسون ﴿ زادغر ﴾
سکون دال وفتح غین معجمه ایله روسبی اوغلی معناسنه در غرروسی عورته دیرلر اصلی غرزاد
ایدی علم اولیجق مضاف الیه تقدیم اولندی ﴿ زار ﴾ درت معنایه استعمال اولنور اول
بمعنی زاریدن یعنی ایکله مك ثانی بمعنی نالان یعنی ایکله یجی ثالث رقت حاله دیرلر که اصلی نزاردر
حال زار دیدکلریدر بومعنا عربیدن مأخوذدر نتکم * مصرع * شکوت الی الزمان نحول حالی
دیمشلردر رابع مقدمه ده ذکر اولنان معنالره که اسم مکان ایدوب کلزار وچمنزار دیرلر
﴿ زارخور ﴾ سکون را وضم خا وواو معروفله اول کمسنه یه دیرلر که سوزی نزاکت وایهام ایله
سویلرودخی کارنده حیله ایدیجی یه دیرلر اکثر قماربازلر حقنده استعمال ایدرلر زارخوش دخی
دینلور وکنایه ایله سوز سویلیه نه دخی دیرلر میرنظمی بیت همیشه دل مخلصان رانجو *
سخن رامکو زارخور راست کو ﴿ زاستر ﴾ سکون سین وفتح تاء مثناه ایله اوته رك معناسنه
یعنی اوته جانبه میللو دیمك اولور اصلی زانسو تردر حکیم اسدی بیت زمانی بیفتاد بیهوش
رای * چو آمد بهش زاستر شد زجای * ابوشکور دخی دیمشدر بیت ستاره بدیدم بدیدم
زمی * بدل زاستر ماندم ازخرمی * بومعنایی مؤید شمس فخری بیت بنشست آفتاب
به پهلوی توزقدر * چرخش بدید وکفت که ای خیره زاستر ﴿ زال زر ﴾ رستمك پدری آدیدر که
اصلی زال زرد ایدی دالنی حذف ایلدیلر حکیم فردوسی بیت دل زال زر شد چو خرم بهار *

زرخش نوایین وفرخ سوار ﴿ زاور ﴿ بوزن داور یدی معنایه کلوز اول خدمتکار
معناسنه حکیم سنایی بیت چیست چندین آب وگل را پروری کردن زحرص * آب وگل
خویشرا بسیته میان زاوری * ثانی زهره یلدزینك اسمیدر حکیم انوری بیت بنام شاخ
بر آمد گل از سراچهٔ باغ * چنانکه برافق زاوری فرح در پیش * ثالث قوت وطاقت ومجال
معناسنه شمس فخری بیت آنکه نبود خلاف فرمانش * انجم آفتاب راز اور * رابع
حیوان مرکوبه دیرلر آت وقاطر واشك ودوه امثالی استادرودکی بیت حکر تشنگانند
بی توشکان * که بیچارگانند بی زاوران * خامس بمعنی زنده سادس سیاه رنکه دیرلر بعض
فرهنکلرده صوانمش عضوه دیرلر وفرهنك وفایی ده بمعنی آب سیاه سابع زفت وبخیل
معناسنه در ﴿ زابکر ﴿ سکون یای تحتانی وفتح کاف فارسیله بمعنی زاینده یعنی طوغریجی
انسان اولسون حیوان اولسون ﴿ زبر ﴿ فتح باء موحده ایله اپکی معنایه در اول اوست
معناسنه که مقابلی زیر در آلت معناسنه قوتاو آدمه زبردست دیرلر الی اوست اولدیغندن
شیخ سعدی بیت ای زبردست زیردست آزار * کرم تاکی بماند این بازار * ثانی یوقاروده
معناسنه در بیتدن فهم اولنور بیت من از جای کله داری چه خواهم * که افتد از زبر دیدن
کلاهم * کاهی بومعناده زائی حذف ایدوب یالکز بر دیرلر بویتده واقعدر بیت چپ وراست
وپیش وپس وزیروبر * زلیخای بث روروی سربسر ﴿ زبغر ﴿ سکون باء موحده وضم غین
ایله زابغر مرقوم معناسنه پوربهای جامی بیت تازبغرت زنیم پرازباد کن بحث * ورنی تبانجه
بازخوری توزما بیك ﴿ زبکر ﴿ سکون باء موحده وضم کاف فارسیله زابکر وزابغر وزبغر
مرقومون معناسنه شمس فخری * نظم * بد حال تراحال چه باشد که اکنون * عفریت
زنش باشد وابلیس خسر * دربادیهٔ مانده پرازغار وخسك * نی آب ونه نان مانده ونی کفش
ونه سر * خورده زسر پنجهٔ دوران حیلی * داده زپای جرم بودن زبکر * وبدیعیٔ
صیفی درقسمیه بیت بدزدی وبقمار وسیلیٔ وزبکر * بمکر وسوسه وجور وغیبت وبهتان *
استاد لطیفی بیت کرلاف زند خصم دهان کرده پرازباد * ازدست حوادث زبکر قسمت اوباد *
بوابیات جمله تحفیف کافله در وکافك شده سیله ده استعمال ایتمشلردر منجیك بیت
کویی که منم بهتر بازارندها * پس خورده ای مهتر بازار زبکر * ادات الفضلاده کسرزاوسکون
یای تحتانی وفتح کاف فارسیله مرویدر ﴿ زبکیر ﴿ سکون باء موحده وکسر کاف فارسیله بعده
یاء تحتانیله زبکر مرقوم معناسنه در ﴿ زدر ﴿ فتح دال ایله بمعنی زبر مرقوم که عربیده فوق
دیرلر کذافی المجمع ﴿ زر ﴿ اوج معنایه در اول معرف النون وآخچه یه ده زر دیرلر کاهی
تشدید ایله ده استعمال اولنور ثانی بمعنی پیر یعنی قوجه مش اولانه دیرلر شمس فخری بیت
تا که کینی زکردش خورشید * کاه باشد جوان وکاهی زر * استاد دقیقی بیت همان
توبهار آید وتیر ماه * جهانکاه برنوشود کاه زر * ثالث رستم جهانکیوك باباسی اسمیدرکه
زال زر دیرلر شمس فخری بیت رستم عهد وزال سان بادا * بندهٔ درکه تو از پی زر ﴿ زردپور ﴿
سکون راودال وضم باء فارسیله صاری آت که اشقر دیرلر پور آت معناسنه اولدیغی ذکر
اولنمشیدی بعض نسخه ده قوله آت معناسنه مرویدر بیت سواری بزرد پور زرین لجام *

لجام * به پیشش دلیرانه کرده خرام ﴿ زردسر ﴿ سکون راودال ایله اپکی معنایه در اول
آتش پرست طایفه سنه دیرلر میفرماید بیت ندارد زایمان واز دین خبر * همیداند
آیین بد زردسر ﴿ زرشته کر ﴿ صرمه کش وقلابدان ایدیجیه دیرلر ﴿ زرکر ﴿ سکون
را وفتح کاف فارسیله قویمجی معناسنه که زرکار دیمکدر نشکم دیمشاردر * مصرع * قدرز
زرکر شناسد قدر جوهر جوهری ﴿ زرمشت افشار ﴿ خسرو پرویزك خزینه سنده برالتون
طوب وارایدی حکما آنی برمرتبه نرم ولطیف وملایم دوزمشلر ایدیکه النه آلدقچه لادن کبی
اویناردوب استدکی شکل وصورتی دوزرایدی حکیم سوزنی بیت زرمشت افشار بودی
بوسهٔ اورا بها * سبلت آوردوسزای نیز مشت افشارشد ﴿ زریر ﴿ کسررا وسکون یای
تحتانیله اوچ معنایه کلور اول نام برادر کشتاسب در حکیم فردوسی بیت بکفت وبراندیشه
می بوددیر * بفرمود تا پیش اوشد زریر * ثانی برصاری اغاچدر اما حکیم اسدی وطوسی
یوصاری اوتدرديدیلر اسدی بیت که از تابش تیغ لرزان شده * زریر از زخ بد دل ارزان شده
شمس فخری بیت حدوث خاتم یاقوت اکر کند دردست * زهیبت تودر انکشت اوشود
چوزریر * ثالث اسپرك دیدکاری اغاچدر که انکله نقش رنك بویارلر حکیم انوری درصفت قلم
بیت اشك حدثان هیبت اورنك بقم کرد * هرچند برخ زرد تر ازبرك زریرست ﴿ زغار وزغر ﴿
کلاهما بفتح الغین المعجمة درت معنایه کلور اول سختی ومحنت ومشقت ثانی بمعنی طعام اپکی
معنایه ابوالمعانی بیت چندان زغالك زغار دیدم * آسوده نشد زغار روزی * ثالث زمین
نمناك رابع چیزیٔ رنك کرفته ﴿ زغبر ﴿ سکون غین وفتح باء موحده ایله براوتدر اطبا
مرو دیرلر ﴿ زغیر ﴿ کسر غین وسکون یای تحتانیله کتان تخمیدر ﴿ زفر ﴿ فتح فا ایله
چکه زنخدان معناسنه حکیم اسدی بیت زدش پهلوان نیزهٔ پرزفر * سنان از قفا بردیك رش
بدر * مجمع الفرسده کج دهان وکتاب السامی فی الاسامیده چکه کوکی که دیش اکا متصلدر
خلاق المعانی بیت پردلان خندان چودندان رفته درکام بلا * از دهای فتنه بکشاده زهر
سویی زفر ﴿ زکور ﴿ ضم کافله بخیل ودزده دنی دیرلر حکیم سنایی بیت اکر زر بکیرم
نه زاهد خسیسم * وکرمی ننوشم نه زاهد زکورم ﴿ زمج بلور ﴿ سکون میم وجیم فارسی
وفتح باوضم لامله زاك معناسنه عربیده زجیکو ردیرلر ﴿ زمین کیر ﴿ کوترم که ایاغی اولیوب
یراوزر نده سورینور ابوطالب کلیم بیت اززمین کیری نکردد دستکیر من اکر * چون چنار
ازپای تاسر دست روید از عصا ﴿ زن پدر ﴿ قاین آتا اصلی پدرزن ایدی علم اولیحق مضاف
الیه تقدیم اولندی ﴿ زنبر ﴿ سکون نون وفتح باء موحده ایله اپکی معنایه در اول درت
اغاجی چارکوشه بغلیوب اورتاسنه ایب اورلر یاخود کلیم پارسی یاخود بر پارچه دری بغلرلر
وآنکله کریچ وباچلق چکرلر حکیم ازرقی بیت توان بردن هنوز از جای جنکش * دریده زهرهٔ
سکری بزنبر * شمس فخری بیت میکشد خاك خانهٔ خصمش * فعله کین بتوبره وزنبر *
بعض فرهنکلرده تسکره معناسنه مرویدر ثانی زرشك معناسنه که ارژنك وزارج دنی دیرلر
﴿ زنبور ﴿ سکون نون وضم باووواو معروفله آری معناسنه دربال آروسی اولیوب نیشترلی
صاری آری اولدیغنه تصحیح ایلشلردر عربیله مشترکدر شاعر دیمشدر بیت که بافت این

قصب سکری بقامت نی * که دوخت این عسلی خرقه برقد زنبور ﴿ زنبور کافر ﴾ یعنی اشك
آروسی مولانا صائب بیت زنبور کافرند سراسر ستارکان * زنهار زین سیاهدلان انکبین
مجوی ﴿ زنبیر ﴾ سکون نون وکسر باء موحده وبعده یاء ساکنه ایله زنبیل معناسنه در
﴿ زنجور ﴾ سکون نون وضم جیم وواو مجهول ایله بمعنی زنجیر کذا فی المجمع ﴿ زنجیر ﴾
ایکی معنایه در اول معروف نسنه درکه دموردن ایدرلر ثانی بردمور درقله باشنه ایدرلر
فرهنك میرزا ابراهیمده اول تخته درکه آنکله سورلمش تارلایی تخمندن صکره هموار ایدرلر
وادات الفضلاده جیم یرینه حاء مهمله واقع اولمشدر عربیده کسر زا ایله بارمقلردن صادر اولان
صدایه دیرلر ﴿ زندآور ﴾ سکون نون وفتح دال وواو ایله حلال زاد حرام معناسنه در ﴿ زنور ﴾
ضم نون وواو معروفله ایکی معنایه در اول خرما صلقمنك دیبی ثانی برسیاه اوزون قورتدر
صوده حاصل اولور اکا زرو وزلو ودبوجه وسلك دخی دیرلر انسانه وحیوانه یاپشدقده قانن
صورر ﴿ زوار ﴾ فتح واو مخفف ایله بش معنایه کلور اول خدمتکار وقوللقجی معناسنه
حکیم فردوسی بیت بیاید یکی تاختن ساختن * زوار وفرستاده پرداختن * بعض فرهنکلرده
بیمارخانه ده بیمار خدمتکاری واقعدر وبعضنده محبوس خدمتکاری معناسنه روایت اولنمش
شاه ناصر خسرو بیت بزندان سلیمانم زدیوان * نمی بینم زیاری نه زواری * وله ایضا بیت
اندران زندان سنکین چون بمانم بی زوار * ازکه جویم جزکه ازفضلت رهایی راسبب * بومعنایی
مؤید شمس فخری بیت مقیم سجن شحن برنوید تست خلاص * اسیر چاه عنارا امید تست
زوار * ثانی برادر رستمك نامیدر زواره دخی دیرلر حکیم اسدی بیت سوی خانه رفتند آن
چاهسار * بیکدست بیژن بدیکر زوار * ثالث بمعنی زنده یعنی حی رابع آواز تیز وبلند
خامس زن پیر معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ زواغار ﴾ فتح واو وغین معجمه ایله
برکوچك قوشدر ﴿ زور ﴾ فتحتین ایله زیر مرقوم وزفر مذکور معناسنه زیرا یا وفا وواو
میانلرنده تبادل وتواخی اولمغله بربرلرینه ابدال اولنورلر ﴿ زهر ﴾ سکون ها ایله اوچ معنایه در
اول معروف که عربیده سم دیرلر اعلام غالبه دن اولمغله اطلاقی اوزره ذکر اولنوب مراد سم اولور
هرنه اولورسه ثانی غم وغصه معناسنه در شیخ سعدی بیت رشکم از پیرهن آیدکه
درآغوش توخسبد * زهرم ازغالیه آیدکه باندام توساید * وغضب وخشم معناسنه ده
روایت اولنمشدر میرسنجر بیت رسیده ام بدیاریکه اندران کشور * بزهر چشم تسلی
دهند مهمانرا * وغم والم معناسنه حکیم ناصر خسرو بیت کرمن اسیر مال شوم همچو این
وآن * اندر جکرچه یابد زهر وجکر مرا * عربیده شکوفه یه دیرلر آغاجك اولسون غیری
اولسون ﴿ مع السین * زان سپس ﴾ سکون نون وفتح سین وباء فارسیله آندن صکره دیمکدر
زین سپس بوندن صکره در کذا فی المجمع وغیره ﴿ زاورس ﴾ فتح واو وسکون را ایله زهره
یلدزیکه ناهید دخی دیرلر ترکیده صباح یلدزی دیدکلریدرکه صباحه قریب طلوع ایدر ابو المعانی
بیت زشام هجر ندانم چون آیدم سحری * بعارض توکمانم چو بیندم زاورس ﴿ زاوس ﴾
حذف را ایله ده معنای مرقومه منقولدر ﴿ زواس ﴾ بعض نسخه ده واو الفه تقدیم ایله
معنای مرقومه مرویدر میرنظمی بیت نباشد بروی توکردن قیاس * بجامهر انور بجایی

بجایی زواس ﴿ مع الشین * زاودش ﴾ ضم دالله عطارد یلدزیدرکه تیر دخی دیر ﴿ زارخورش ﴾
سکون راء اول وکسر ثانی وضم خا ایله طعامی آز تناول ایدن عورتکه عربیده قبین دیرلر فتح
قاف وکسر با ایله کذا فی المجمع ﴿ زارخوش ﴾ سکون راء مهمله وضم خا ایله کنایه ایله
سویله یجی وایشنده حیله ایدیجی یه دیرلر زارخور دخی دینلور شاعر بیت همه کارها را درستی
بکن * مشو زارخوش کار جستی بکن ﴿ زاوش ﴾ ضم واو ایله عطارد یلدزینك اسمیدر شمس
فخری بیت کمترین منشیء ترا زاوش * کهترین چاوش ترا بهرام * بعض فرهنکلرده مشتری
یلدزیدر دیمشلر حکیم سنایی بیت فلك سادس است زاوش را * دهنده است هر دانش
وهوش را * بعض نسخه ده فتح واو ایله آتش وزنی اوزره مرویدر استاد لطیفی بیت خال در
روی تراچون زاوش است * یا بخورشید احتراق آتش است ﴿ زاووش ﴾ بر واو زیاده سی
ایله ده منقولدر عطارد معناسنه شمس فخری * قطعه * اکر نباشد عون تو ادر چنین وقتی *
برآید ازهمه اهل جهان فغان وخروش * بدرکه توتوسل همی کند کیوان * بمدحت تو تفاخر
همی کند زاووش * زاء فارسیله ژاووش دخی منقولدر ﴿ زبرپوش ﴾ فتح باء موحده وضم باء
فارسیله ایکی معنایه در اول یورغانکه عربیده لحاف دیرلر کسر لامله ثانی اثواب اوزرینه
کیلان جامه که بالاپوش دخی دیرلر شرف شفروه بیت فلك کرچه زبرپوش وجود ست
بچشمش تحت خلقان می نماید ﴿ زش ﴾ مقابلهء سؤالده جوابدر استاد رودکی بیت
زش ازو پاسخ دهم اندر نهان * زش بیندازی میان مردمان ﴿ زغاش ﴾ فتح غین معجمه ایله
اول محنت وغم واندوه که عشق سببی ایله عارض اولور ابو المعانی بیت کشته ام عاشق
ندانستم مکر * میشود حاصل ازان بردل زغاش ﴿ زغارغاش وزغراش وزغریماش ﴾
کلهم بالراء المهملة اول بالسکون ثانی بالفتح ثالث بالکسر تحفة الاحبابده کورك پاره لریکه عوض
ایدرلر وکورك چوره سنه دیکلان که ترکیده زغاره دیرلر شمس فخری * قطعه * برون فکند
بچاروب لاتذر کردون * عدوش را زدر خانهء جهان چوچراش * دمی که قاقم وسنجاب
خسروی دوزند * چه قیمت آورد انجابکاه زغریماش * بوندن فهم اولنورکه یبانه آتیلان
کورك پاره لری اوله که ایشه یرامیه ﴿ زکش ﴾ کسر کافله پك باغلنمش نسنه هرنه اولورسه
پور بهای جامی بیت دست بزغالهء که چون سك ده * کرم برمن فتاد سر دوزکش ﴿ زواش ﴾
فتح واو ایله زاوش مرقوم معناسنه یعنی ستارهء عطارد اورمزدی بیت حسود انت را داده
بهرام نحس * ترا بهره کرده سعادت زواش * بو بیتده دلالت واردرکه زاوش وزواش مشتری
یلدزی اوله زیرا سعادتله مشهور اولان مشتری یلدزیدر عطارد بهرامه مقابل سعد دکلدر
واورمزدی استاد شاعردر ﴿ زوش ﴾ فتح واو ایله فرهنك جهانکیریده ستارهء مشتری نامی
اولمق مرویدر ﴿ زهرکوش ﴾ اضافتله قولق کیری در آجی اولدیغی جهتله زهر تعبیر اولنمش
کوزدن کلان یاش طوزلی بوروندن کلان اکشی وآغزیاری طتلودر بقدرت الله تعالی جمله سنك
منبعی دماغدر اصللری بر وطعم وطبیعتلری متغایردر ﴿ زهش ﴾ زهیدن لفظنك اسم
مصدریدر صزش یعنی ظرفدن صو وامثالی نسنه لر صزمقلق معناسنه در شمس فخری
بیت شاخسار عدل را عون تو باد * جویبار بذل را کلکت زهش ﴿ مع الغین * زاغ ﴾ اوج

معنایه کلور اول سیاه قرغه‌در عربیده غراب دیدکلریدر حکیم خاقانی بیت خاقانی
آنکسانکه طریق تو میروند * زاغند وزاغ را روش کبك آرزوست * ثانی کوشهٔ کمان یعنی
کرش کچدوکی یر شمس فخری بو ایکی معنایه * قطعه * بربام قصر دولتش ارزاغ
بکذرد * شاهی دهد زسایهٔ خود چون همای زاغ * وزنیرویش کند زسر دست امتحان * نه خانها
هلد زکمان فلك نه زاغ * ثالث موسیقیده برلحندر میرخسرو درصفت قلم بیت کر بصریر
آمده چون مرغ باغ * نغمهٔ بلبل زده از قول زاغ * عربیده دخی قرغه‌یه دیرلر و برمعناسی
دخی میل در حضرت سرور انبیا علیه افضل الصلوة وازکیها حقنده مازاغ البصر بیورلدی
ماسوایه نظری میل ایتمدی دیمکدر وزاغ الشمس دیرلر ای مالت الشمس الی الزوال دیمك اولور
ل زروغ ع ضم راء مهمله واو معروفله انجقرق که عربیده فواق دیرلر فم معده‌ده بر ریح عارضیدر
پوربهای جامی بیت تیز وکندا چون زروغ اشترست * زر کرفتم جمله اسب واسترش
ل زماروغ ع فتح میم وضم را وواو معروفله اراضی متعفنه وچقور یرلرده حاصل اولور برنسنه در کثرت
مطردن ایری اولور وباران زیاده اولدقده الماقذر اولور ترکیده طوملان عربیده کما دیرلر فارسیده
سین ایله سماروغ دخی دیرلر ل مع الفا * زبرقوف ع فتح باء موحده وسکون را وضم فا ایله بمعنی
دشنام دادن یعنی شتوم ایتمك استاد اورمزدی بیت یك ز برقوف اززبانت نزد من *
ازدعای دیکران خوشتر بود ل زراف ع راء مشدده ایله زرافه که ترکیده زرنیا دیرلر شیخ سعدی
بیت چه خوش کفت شاکرد منسوج باف * که عنقا براورد پیل وزراف ل زلیف ع کسر لام
وسکون یای تحتانیله بمعنی ترس وبیم یعنی قورقو استاد فرخی بیت از لب لعل تو هزاران
امید * وزسر زلف تو مرا صد زلیف ل زندباف وزندلاف وزندواف ع اوچی برلغتدر
ایکی معنایه کلور اول مغ زردشت معناسنه استاد رشید الدین وطواط بیت شها در
توکه محراب شهنشاهان کشت * هنوز ناشده محراب زندواف آتش * ثانی بلبل معناسنه
شمس فخری بیت کلبن جود شه ایران بیار * مدح بروخوان توچون زندباف * حکیم
ازرقی بیت هرتلی را لاله زاری روی نماید فراخ * هرکلی را زندلافی تنك میکیرد ببر * حکیم
سوزنی بیت تابود اهل عجم را نام بلبل زندلاف * زندوافان سخن را نظم مدحت باد زند *
استاد عنصری بیت فزاینده شان خویی ازچهرلاف * سراینده شان ازکلو زندواف ل مع القاف
* زاق ع قاره بویه که زاك دخی دیرلر ل زرق ع سکون راء مهمله ایله ریا وتزویر درویشی
عربیده دخی مستعملدر شیخ عطار بیت پوشش درویش غیر ازدلق نیست * درپی حرص
وهوای زرق نیست ل زنبق ع معروف چچکدر خشبو ونافعدر یاغن الوب بعض
اوجاع واورامه علاج ایدرلر شاعر بیت زنبق ولاله کل وسنبل وریحان دروی * جمع کردند
ببزم چمن آرای بهار ل زورق ع کوچك کمی سفینهٔ مختصر معناسنه خواجه سلمان بیت
پیکر این زورق رخشنده برآب روان * می درخشد چون دو پیکر بر محیط آسمان ل مع الکاف
* زاك ع ایکی معنایه‌در اول شاب یمانی ثانی برنوعه قاره بویه‌در تعریب ایدوب زاج
دیدیلر خلاق المعانی بیت چنانچه مارکرزی سپید کردد پوست * چوجفت زاك شود عالمی
سیاه کند * مذکور مداد ترکیبندن بر جزؤدر نتکم مجنون چب نویس درعمل مرکب

مرکب بیت چون تیره شود بزور بازو * دروی فکن آب زاك ومازو * براستاد دخی عمل
مرکبده بیت مقدار دوده صمغست مقدار هردو مازو * مقدار هرسه زاکست وانکاه زور
بازو ل زالوك ع ضم لامله یوالق که کمان کره‌دن آتارلر غالوك دخی دیرلر ل زبرتنك ع فتح باء
موحده وتاء مثناة وسکون نونله طپقور قولانی ل زردشت بزرك وزروان بزرك ع کلاهما
بسکون الراء المهمله نام حضرت ابراهیم علیه السلام اولمق اوزره‌در زرهون دخی بونلر کبیدر
کذا فی فرهنك جهانکیری ل زردك ع کاف تصغیر ایله صاروجه دیمك اولور هرنه اولورسه
میرنظمی بیت درآمد دران جایکه مردکی * بچشم کبود وبریش زردکی ل زرنك ع فتح را
وسکون نونله برنوعه آغاجدر غایت پك اولور میوه‌سی اولمز اودون ایدرلر آتشی زیاده طیانور
منجیك بیت چنان بنالم اکر دوست داد من ندهد * که خاره خون شود اندر شخ زرنك وزکال
لجة العجم نام کتابده دوزخ معناسنه مرویدر ل زغاك ع فتح غین معجمه ایله اوزم چبوغی
معناسنه‌در کذا فی المؤید ل زغنك ع فتح غین وسکون نونله انجقرق که عربیده فواق دیرلر
حکیم سوزنی بیت مرا رفیق بپرسید کین غریو تو چیست * جواب دادم کین کریه نیست
هست زغنك * شمس فخری یك چشم زدن معناسنه نقل ایلمش ل زلك ع فتح لامله بمعنی
اخکر یعنی آتش قوری شاعر دیمشدر بیت داغها درسینه را بنکر زحسرت کشته است
زآتش دل می نهاده جا بجا دروی زلك ل زمچك ع سکون میم وفتح جیم فارسیله برپرنده جانور
آدیدر ل زنبورك ع سکون نون وضم باء موحده ایله ترکیده زنبرك دیدکلری صغیر طوپدر میرخسرو
بیت زتیراندازی زنبورك ازدور * مشبك سینها چون خان زنبور ل زنبوك ع حذف را
ایله ده زنبورك مرقوم معناسنه مرویدر ل زنجیرك ع برنوع نقشدر نقوش اطرافنه ایدرلر نقش
مسلسل درلر ل زندیك ع سکون نون ویای تحتانی وکسر دال ایله کتاب زند احکامیله عمل ایدنه
دیرلر تعریب ایدوب زندیق دیدیلر کذا فی فرهنك جهانکیری ل زنك ع فتح نونله مصغر زندر
ودخی شعاع آفتاب معناسنه‌در ل زوزك ع سکون واو وفتح زاء معجمه ایله بذربنج دیدکلری
تخمدر بعض نسخه‌ده حاجیلر اوتیدر ل زهك ع سکون ها ایله هنوز طوغرمش عورتك وسائر
حیواناتك سودیکه فله دخی دیرلر ترکیده آغوز وعربیده لبا دیرلر فتح لام ایله کذا فی السامی
بسحاق اطعمه بیت کشك وروده زهك وزرداب وبس جغرات وماست * چرپه شیر وزنده
مسکه دوغ کردی بازخر * عربیده روزکار شدید قوپمق معناسنه‌در ل مع الکاف الفارسی
زراسك وزراسنك ع کلاهما بفتح الراء والسین المهملتین ترکیده ریك دیدکلری توز کبی باقر
براده‌سی که خط یاش ایکن اوزرینه صاچارلر میرنظمی بیت دبیر فلك چون نوشته نشان *
بریزد زانجم زراسك بران ل زراغنك ع فتح را وغین وسکون نونله زمین ریکناك وسخت
یعنی قومسال وپك یر معناسنه شمس فخری بیت زفیض ابر دستت آب حیوان *
برآمد اززمینهای زراغنك * استاد عسجدی بیت زمین زراغنك وراه درازش * همه
سنکلاخ وهمه کوره یکسر ل زرخشك ع سکون را وشین وضم خا ایله بمعنی خالص یعنی اول
نسنه که قاریشق اولمیوب پاك وخالص اوله از یوسف وزلیخا بیت نهاد ازلعل سیراب
وزرخشك * فروزان تاجرا برخرمن مشك ل زرنك ع فتح راء مهمله وسکون نونله سکز معنایه

کلور اول برآغاچدرکه کوهستانده اولورغایت پکدرمیوه سی اولز اما آتشه یاقسه لر
نیچه کونلرآتشی سوینمز قالور ابوشکور بیت چنان بکریم اکریاردادماندهد * که خاره
خون شوداندرشخ زرنك ژکال * آنجلین پك اولدیغندن اوق ونیزه واکر قلتاغی ایدرلرحکیم
فردوسی بیت زدیبا واسبان وزین پلنك * زرزین سنام وختای زرنك ج استادمنوجهری
بیت آفرین زان مرکب شبدیزرنك رخش روی * آنکه روز رزم بر پشتش نهد زین زرنك *
ثانی ولایت سیستاندهبرشهرآدیدر حاکم سیستان اولنلرآندهاوتورلر حکیم اسدی بیت
بیك چشم زدآموان راد رنك * بشد تابتز دیك شهرزرنك * ثالث انبربارس که زرسك
دیرلر زراج وزراك دخی دینلور سیف اسفرنکی بیت تادر خیال خانهٔ صدرنك آرزو *
خرمای ترندادهترا اززرنك چشم * رابع بمعنی چیزی نویعنی بکی نسنه ابوالمؤید بیت عید
شددیکرکه آن دلدارشنك * بهرکشتن جامها پوشد زرنك * خامس کلهٔ اسب یعنی آت
سوریسی حکیم اسدی بیت زمین ازتك وپوی کام زرنك * چوماهی فروشدبکام نهنك *
سادس زرچوبه یعنی زرده چاو رضی الدین نیشابوری بیت ازخون کشته روی شجاعت سٹود
زرنك * وز تاب تیغ تاز عزیزی شود مذاب * سابع ادات الفضلاده خردل معناسنه
ثامن زردآب کل کاریره یعنی صاری بویه یاچغی کذافی المجمع ج زغالك ج فتح غین وسکون
لامله انچقرق که عربیده فواق دیرلرضم فایله ولسان هندیده هچکی دیرلرادات الفضلاده خردل
معناسنه مرویدر ج زلك ج ضم لامله سلك که براوزنجه سیاه قورتدروچودانسانده لازم
اولدیغی محلده قورلردم فاسدی اموب چقارر اکازلو وزلوك دخی دیرلر ج زلوك ج زلك
مرقوم معناسنه کذافی المجمع ج زمخك ج ضم میم وسکون خا ایله بغایت ممسك وبخیل
معناسنه کذافی المجمع ج زنك ج سکون نونله سکز معنایه کلور اول برطایفه
اسمیدرکه سیاه اولورلرانلره نسبت ایله ولایتلرینه زنکبارديرلر خواجه حسین شنابی دراسکندر
نامه بیت شنیدم که شاهنشه زنکبار * بمصر وبمصری کند کارزار * شمس فخری بیت
خدایکان سلاطین که هست معدلتش * کرفته روم وخراسان وهند وخلخ وزنك * ثانی
ماه ومهرك پرتونه دیرلر حکیم ازرقی بیت دهان لاله توکویی همی که نوش کند * بروی سبزهٔ
زنکارکون بنیدچوزنك * ثالث پاص معناسنه که دموردهوسائرنسنه لرده اولورمذکور اوج
معنایه حکیم سوزنی * نظم * آیین کلك توشدن اززنك سوی روم * تابستردز آینهٔ
علم وعقل زنك * ای کلك مشکبار توازسیر وازصریر * برروی روم سلسله پیوندزلف زنك *
بی بادهٔ چوزنك بدی مدت مدید * آمدنیابهٔ قدح بادهٔ چوزنك * رابع چاك معناسنه که
درای دخی دیرلردوه لره وقاطرلره آصارلر مولانا هاتفی بیت کشیدندبرتازیان تنکها * بیستند
برمختیان زنکها * خامس شاطرلرایاقلرینه وادکارینه بغلد قلری ذیل که زنکله دخی دیرلر مختاری
بیت حسرکلکت بردازخون دل دشمن به * پای بازت کندازدیبهٔ اعدای توزنك * وشیخ نظامی
بیت دلت بسیارکم میکرددازراه * دران زنکی بباید بستن آن راه * سادس کوزبکارنده
اولان چرك که عربیده رمص دیرلر سابع بمعنی زدن ثامن فرهنکده بمعنی ثیروسوزنده مسطوردر ج زونك
وزونزك ج کلاهما بفتح الواووسکون النون کوز پشت یعنی بوکری که عربیده احدب دیرلر

دیرلر ودخی زبون وحقیر معناسنه در کذافی فرهنك جهانکیری ج مع اللام * زابل ج ضم باء
موحده ایله ولایت سیستان آدیدر که بنمروز دخی دیرلر مجمع الفرسده موسیقی کوشه لرندن
برکوشه یه ده دیرلر امیرخسرو بیت پیره زن جنك تهمتن مقال * رخش روان کرده بزابل
چوزال * بومعنا کنایه ایله استنباط اولنور ج زاخل ج کسرخاء معجمه ایله فرهنك
جهانکیریده زقوم اغاجی معناسنه مسطوردر ج زازال ج فتح زاء معجمه ایله برسیاه
قوشجغزدریره قونسه اوچمغه مجالی اولهمز کذافی المجمع ج زازل ج فتح زاء معجمه ایله کفکیر
کی بردلکلو باقرطبقه دحلواجیلر وطباخلر قزغان اغزینه قویوب روغنی وعسلی سوزرلر
آکا پالاون وپالاوان وپالوانه وپالونه واردان روغن پالادخی دیرلر کذافی فرهنك جهانکیری
ج زاغنول ج سکون غین وضم نونله باشی اکری بردموردر آنکله یرقزارلر ترکیده قرغه بورنی
دیرلر فارسیسنك دخی معنای ترکیی قرغه بورنی دیمکدر ج زال ج رستم جهانکیرك پدری
آدیدر شمس فخری بیت جمال دینی ودین شاه کامکار کههست * هزار حاتم طایی هزار رستم
زال * رستمه باباسی آدیله رستم زال دیدکاری کبی زاله دخی باباسی آدیله زال دستان دیرلر
بوبیتده واقعدر بیت بهلتی که سپهرت دهد زراه مرو * ترا که کفت که این رابزال دستان
کفت * زالك اصل معناسی پیرساخورده در زال مزبور آنه سندن تولدایتدکده صاچی وقاشی
وکرپکی بیاض اولدیغندن اسم زال ایله تسمیه اولنمش شمس فخری بیت کجابه بخشیش زر
ملتفت شود آن کو * بکاه حمله چه رستم نبرد اووچه زال ج زاول ج کسر واوایله ده ضم واو
ایله ده مرویدر زابل مرقوم معناسنه که برمملکت آدیدرسیستان ونیمروز دخی دیرلر رستم زالك
ولابتیدر سیدذوالفقارشروانی بیت برزاول ار بیارد الماس تیغ تیزش * اجزای زال
زرد الرزان کند چوزبیق ج زاویل ج کسر واووسکون یای تحتانیله بنامعناسنه درکدزاووزار
دخی دیرلر کذافی فرهنك جهانکیری ج زرچول وزرخول ج کلاهما بسکون الراء المهمله اول
بضم الجیم الفارسی ثانی بضم الخاء المعجمه چلك اویونیدرکه ایکی باشی سوری برقصه اغاجدر
اوررلر یوقاروقا لقدقه یردخی اوروب اتارلر بووجه اوزره برنوع اویوندر ج زلیل ج کسر
لام وسکون یای تحتانیله آواز کلویعنی بوغازدن اختیارسز چیقان صدا کذافی فرهنك
حسین وفایی ج زنبغل ج سکون نون وفتح باء موحده وضم غین معجمه ایله آوردایچنی هوایله
طولدوروب اوتدرمکه دیرلر زبغر وزبکردخی دینلور محتشم کاشی بیت زنبغل رابه زسیلی
میخورد * کارنیکوکردن ازپرکردنست ج زنبل ج سکون نون وکسر بایله ایکی معنایه در
اول زنبر معناسنه که آنکله کرپچ وطپراق چکرلر استادعنصری بیت برزمکه همه آن
روستای بلخ هنوز * همی کشید سروپای کشته برزنبل * بومعناده ترکیده دخی
مستعملدر ثانی زرشك مرقوم معناسنه درج زنبیل ج معروفدر ترکیده دخی زنبیل وعربیده
دخی زنبیل دینلور مولانا شمس تبریزی بیت ای که بزنبیل توهیچ کسی نان نریخت * درین
زنبیل خودهم بطلب ای فقیر ج زنده پیل ج ارکك فیل معناسنه ودخی کبیرالجثه ومهابتلو فیله
دیرلر فیلك صفت ممدوحه سیدر امیرخسرو بیت سر بفلك برده بسی زنده پیل * کوه
کران ابقیامت دلیل ج زونکل ج فتح واووکاف فارسی وسکون نونله کوز پشت وحقیر

معناسنه سکون نون وضم کاف عجمیله ایکی معنایه در اول چکراغی ثانی موسیقیده بر آوازه
اسمیدرکه زنکدان وزنکله وزنکوله دخی دیرلر ﴿ زول ﴾ فتح واو ایله دوه طبانی معناسنه در
﴿ مع المیم * زادبوم ﴾ سکون دال وضم باء موحده ایله وطن اصلی معناسنه در
میرنظمی بیت خاطر افکار ما را درهم است * زادبوم عاشقان ملك غم است ﴿ زادشم ﴾
سکون دال وفتح شین معجمه ایله نام پدر افراسیابدر ﴿ زامیم ﴾ کسر میم وسکون
یا ایله بر نهر عظیم اسمیدر یعنی بیوك ایرماق حکیم سوزنی بیت زجود چون چه زمزم زپای
اسمعیل * بدید شد زکفش بحر قلزم وزامیم * بر دال زیاده سیله زادمیم دخی دیرلر ﴿ زخم ﴾
سکون خاء معجمه ایله ایکی معنایه در اول جراحتکه قلیچ وخنجر ونیزه وتیر وامثالی آلات
حربدن اوله ثانی آهوی بیاض معناسنه ایکی معنایه ابو المعانی بیت تیغ غمزه زخم کرده سینه
ام * چون بچشمی زخم ما را ننکرد ﴿ زردم ﴾ سکون را وفتح دال مهملتین ایله یوله کوترمك
ایچون تدارك اولنان طعام زادراه معناسنه که رزدمه دخی دیرلر وله بیت بحسرت این دل
کریان سفر کرد * بجز لخت جکر زردم نبودی ﴿ زرم ﴾ سکون راء مهمله ایله ایکی معنایه در
اول کوزدن یاش دوکمك ثانی بخیل وخسیس معناسنه در ایکی معنایه وله ایضا بیت
روان کردم زدیده زرم چون سیل * نبودم زرم کوهرمی فشاندم ﴿ زم ﴾ مکهٔ مکرمه ده
معروف قیو صویی درودخی آلتی معنایه کلور اول برزودخانه یعنی برارمق آدیدر اما
فرهنك جهانکیریده زم بر شهرك آدیدر یانندن برایرمق جاری اولمغله اسم اکا نقل اولنمش
حکیم ناصر خسرو بیت ترا فرداند ارد سود آب روی دنیایی * اکر بر رویت ای نادان برانی آب
رود زم * حکیم اسدی در صفت اسب بیت بجستی بیك جستن از رود زم * بکشتی نیاورد
بریك درم * ثانی بمعنی سرما یعنی صوق بوندندرکه قبشه زمستان دیرلر صوقلق دیمك اولور
حضرت مولانا بیت یکدمی همچو کلستان کندم * دم دیکر چو زمستان کندم * بو معنایه
بنت الکعب دیمشدر بیت عاشق ورنجور بود وبی درم * آن شخوده رخ شخاییده زم *
بو معناده استاد روم کمال پاشازاده مرحوم دیرکه ارضه زمین دینلدوکی زم صوقدر حرف
یا نسبت ایچوندر وآخرنده کی نون نسبتی تأکید ایدر طپراغك طبیعتی بارد اولدیغندن زم ایله
تسمیه اولنمشدر ثالث فرهنك جهانکیریده شدید روزکار معناسنه در حکیم فردوسی بیت
زاموی شیران وپیلان برم * کذرهای جیحون پر از باد زم * رابع بر بیکار آدیدر بعضیلر چاه
زمزم در دیدیلر حکیم قطران ارموی بیت بطبع راوی قلزم بدست چشمهٔ زم * بدل چو رود
وفرات وبکف چو رود قرب * خامس اول طفله دیرلرکه سویلرکن اغزندن توکرك صاچله
سادس بمعنی فتیله عربیده میم مشدده ایله درت معنایه کلور اول مهارکردن شتر ثانی
کبر کوسترمك ثالث سربلند طوتمق رابع ایلرو کتمك معنالرینه در ﴿ زنده رزم ﴾
تورانیلردن بر مبارزك نامی درکه آنی رستم قتل ایلمشیدی حکیم فردوسی بیت چو سهراب
را دید بر تخت بزم * نشسته بیکدست او زنده رزم ﴿ زورنیم ﴾ فتح واو وسکون را وکسر
نونله اول پاره یه دیرلرکه جامه نك ارقه طرفنه دیکرلر ترکستانده یعنی اوزبکده الباق دیرلر
﴿ مع النون * زادن ﴾ طوغمق وطوغرمق معنالرینه مصدر درهم لازم وهم متعدی استعمال

استعمال اولنور شیخ سعدی بیت پشت دوتای فلك راست شد از خرمی * تا چو تو فرزند
زاد مادر ایام را * عربیده تولد چغتایده توغماق دیرلر طوغمشه وطوغرمشه توغقانده وتوغانده
دیرلر ﴿ زاریدن ﴾ کسر را وسکون یا ایله ایکله مك وایکلتمك معناسنه مصدردر لازم
ومتعدی دخی استعمال اولنور چغتای لساننده کاف فارسیله اینکراتمق دیرلر میرعلیشیر
بیت ایچمیدا یوز باشاق ای کل نی عیب اینکراتسام * الم تا بار تا باتیغا بیراوکه خاریارور *
باشاق اوق دمرنی در ﴿ زاستن ﴾ سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله طوغرمق معناسنه
زاییدن دخی دینلور ﴿ زال مداین ﴾ اول قوجه قری عورتك اسمیدرکه طاق کسری ایچنده
اوی وار ایدی نوش الروانه ویرمدی ونوش الروان اوی اندن ظلما آلمیوب حالی اوزرینه قودی
﴿ زامهران ﴾ فتح میم وراو سکون ها ایله بر نوع نوشدارودر تریاق یرینه استعمال ایدرلر عظیم
نفعی واردر کذا فی التحفه ﴿ زان ﴾ حرف زا ایله آندن مرکبدر ازان معناسنه یعنی آندن
دیمك اولور عربیده کی منه معناسنه ﴿ زاولستان ﴾ کسر واو ولام وسکون سین وفتح تاء
مثناة ایله سیستان مملکتنه دیرلر کاهی ستانی حذف ایدوب زاول وزابل دخی دیرلر مولانا هاتفی
* مثنوی * وزان پس سوی سیستان راند رخش * وطنهای شاهانش را کرد بخش *
درآمد بزاولستان تاختش * زرستم نژادان بپرداختش ﴿ زاییدن ﴾ کسر یای تحتانی
اول وسکون ثانیله طوغرمق معناسنه تولد کبی انسان وحیوان وامثالهما ﴿ زبان ﴾
معنای حقیقی سی آلت تکلم اولان عضو مخصوصدرکه عربیده لسان دینلور زانك فتحه سیله
وضمه سیله ده روایت واستعمال اولنور شیخ سعدی بیت زبان در دهان ای خردمند
چیست * کلید در کنج صاحب هنر * اما بر قومك استعمال ایتدکلری لغته دخی زبان دینلور
لغت ترکی یه زبان ترکی وفارسی یه زبان فارسی دیرلر شیخ سعدی کلستانك باب اولنده
بر حکایه سنده * نثر * بیچاره دران حالت نومیدی بزبانی که داشت ملك را دشنام دادن کرفت
دیدوکی زباندن مراد اول دیلی که بیلوردی دیمك اولور کلستان شارحلری سودیدن غیری
بو دقیقه دن غافل اولوب اغزنده دیلی که وار ایدی پادشاهه سوکدی دیرلر بو تعبیر تحصیل
حاصلدر دیلی اولمسه نه ایله سویلردی وسرور کائنات ومفخر موجودات علیه افضل الصلواة
واکمل التحیات حضرتلری بر حدیث شریفنده * لسان اهل الجنة فی الجنة عربی ودری *
بیوردیغی لسان تعبیری بو مدعایه شاهددر ﴿ زبون ﴾ ضم باء موحده ایله عاجز وضعیف ومغلوب
معناسنه مشهوردر اما نسخهٔ میرزا ابراهیمده بر متاعی بهاسن آلمدن ویرمکه دیرلر وشرفنامه ده
اسیر معناسنه مشهوردر عربیده آلشق مشتری ودخی اول مشتری یه دیرلرکه سودی صاغرکن
صاغنه ایاقله اوره ﴿ زدانیدن ﴾ زدن لفظندن متعدی اولور اوردرمق معناسنه ﴿ زدن ﴾
اورمق هرنه ایله اولورسه مستقبلنده زند وزننده دینلور وبر معناسی ده میل در مثلا قزله مائل
اولانه بسرخی زند وسیاهه مائل اولانه بسیاهی زند دیرلر عربیده ضرب وچغتای لساننده اورار
دیرلر واورمالی دیمکده اورغالی دیرلر ﴿ زراغن ﴾ فتح راو غین معجمه ایله ایکی معنایه در اول
انجقرق که عربیده فواق دیرلر ضم فا ایله بوسلیك دیمشدر بیت از فرط عطسهای تو زند آن *
پیوسته زامتلا زراغن * ثانی زمین سخت معناسنه شمس فخری بیت حسودت حسته

وعریان ولاغر * فتاده بادبرشخ وزاغن ﴿ زربان وزرغان وزرمان ﴿ زردن صکره بری یاء موحده وبری فاوبری میمله ایکی معنایه کلور اول پیر فرتوت معناسنه میرنظمی بیت ازجفای چرخ بی درمان شده * سا خورده بوده وزرمان شده * ثانی حضرت ابراهیم علیه السلامك اسماء شریفه سندندر ﴿ زردزمین ﴿ سکون راودال مهملتین ایله کشور معناسنه هاوج دخی دیرلر ﴿ زردشان ﴿ معروف لغتدر بعض نسنه لراوزرینه نقش ایدوب التون چقارلر ﴿ زرنوقان ﴿ ضم نون وفتح قاف ایله قوی اغزده اولان چرخلك دیرکی معناسنه در ﴿ زروشدن ﴿ ضم راء مهمله وشین معجمه ایله ایکی معنایه در اول بمعنی شفه بستن یعنی الده وایاقده درستلك اولق معناسنه ابن یمین بیت آمد بجوش خون عدوش وبسر نرفت * کفتی که موی اوچو زرو خونش برمکید * ثانی سرمه وتوتیاوجواهردار ودرجلای عین ایچون کوزه چکرلر خواجه سلمان بیت زهی نقود کلام تراعیارکهر * خهی غبار سمند تراخواص زرو ﴿ زرهون ﴿ سکون راء مهمله وضم هایله زبان پهلویده حضرت ابراهیم علیه السلامك اسماء شریفه سندن بر اسمدر ﴿ زرین ﴿ ایکی معنایه در اول آلتونلی دیمك اولور حرف یا ایله نون که براسم آخرینه لاحق اولورادات نسبت در راء مشدده ایله در ثانی راء مخففه ایله ثرید معناسنه اولور بسحاق اطعمه بیت پلاوخشکه کوکودلپذیراست * خوشا یخنی زرین باشد بزیرش ﴿ زریون ﴿ سکون راء مهمله وضم یای تحتانیله ایکی معنایه کلور اول سبزوخرم معناسنه حکیم قطران ارموی بیت همیشه بارخدایا بسر توزریون باد * که هست جان همه مردمان بتوزریون * ثانی کل شقایق که آزریون دخی دیرلر شاه ناصرخسرو بیت کشت طبایع بدیدزان همه بیرون شد * رجل زحل سرخ روی زهره چو زریون شد ﴿ زغاریدن ﴿ فتح غین معجمه وکسر راء مهمله ایله نیزنیز چیقارمق معناسنه در ﴿ زغنکیدن ﴿ فتح غین معجمه وسکون نون وکسر کاف فارسیله انچقرمق معناسنه در ﴿ زغن ﴿ فتح غین معجمه ایله چیلق معناسنه غلیواج دخی دیرلر منقولدر که بوقوش آلتی آی ارکك وآلتی آی دیشی اولور امیرخسرو بیت بهراین مردارچندت کاه زاری کاه زور * چون غلیواجی که شش مه ماده وشش مه نراست * وبعضیلر دیرلرکه بربیل ارکك وبربیل دیشی اولور حکیم انوری * قطعه * عنقا که زنازك منشی جای نکه داشت * هرکز طرف دامنش ازعار ترامد * وزهرزه دوی سرچو بهرجای فروکرد * یکساله زغن ماده ویکساله نرامد * امیرخسرو بیت بخورجمله تنم ای زاغ جزدیده که دیداورا * چوبیرون اوفتم درعرصهٔ زاغ وزغن میرم * ونوعی خموشانی بیت زخون اینچنین دل چاك تن به * چنین دل طعمهٔ زاغ وزغ به ﴿ زفان ﴿ فتح فا ایله بمعنی زبان فارسیده با ایله فابدال اولندیغی شایعدر حکیم انوری بیت باوی بزفان حال کفتم * این قصه چنانکه هست کرکوز * کرکوز دلیل معناسنه در ﴿ زفرین ﴿ سکون فاوکسر راء مهمله ایله قوآردینه طیادقلری اغاج معناسنه که زرفین دخی دیرلر را ایله فده تقدیم وتأخیری جائزکور مشلردر ﴿ زفرفیدن وزفرفیدن ﴿ سکون فاء اول وکسر فاء ثانیله چوق طعام یمك معناسنه در ودخی بوغازین صیقه رق آقسرمق معناسنه ﴿ زفن ﴿ فتح فا ایله رقص معناسنه ﴿ زکان ﴿ اول کسه یه دیرلرکه ازخود رمیده واز خود بخود سخن کویدکذا فی المجمع ضم زایله ده مرویدر ﴿ زلفیدن ﴿

﴿ زلفیدن ﴿ سکون لام وکسر فا ایله یوزاورمق وطیانمق وسورچمك معنالرینه ﴿ زلیفن ﴿ کسر لام وسکون یای تحتانی وفتح فا ایله بمعنی ترسانیدن وبیم کردن یعنی قورقمق وقورقوورمك معناسنه منوجهری بیت سیاست کردنش بهرسیاست * زلیفن کردنش بهرزلیفن * استاد فرخی بیت ازلب تومروراهزار امیدست * وزسر زلفت مراهزار زلیفن * وبمعنی انتقام حکیم سوزنی بیت زشت کدای زن بمردم من * ازعمه روکشم زلیفن خویش * ﴿ زمان ﴿ ایکی معنایه کلور اول معروف وقت معناسنه اما بوعربی معناسیدر وثانی فارسی معناسی مرکد رموت معناسنه حکیم فردوسی بیت چوبشنید رستم کوسرفراز * بدانست کامد زمانش فراز * چغتای لسانده اوچرودیرلر مرادزمان قریب دیمکدر ماضیده ومستقبلده استعمال اولنور وزمان قلیلده دیمك معناسنه اورچاغلده دیرلر ﴿ زماهن ﴿ فتح میم وهایله لفظ مرکبدر زم ایله آهندن معنای ترکیب صوق دمور دیمك اولور مراد ایشه یرامز دمور دیمکدر واستعاره طریقیله کوشش بی فائده وسعی بیمعنایه ده دیرلر ترکیبده صوق دمور دوکه دیدکاری بیمعنی سعی ایتمه دیمکدر ﴿ زمزمیدن ﴿ سکون میم اول وفتح زاء ثانی ایله بمعنی زفرفیدن مرقوم ﴿ زمکان ﴿ سکون میم وفتح کاف فارسیله قاسق قلی معناسنه در ﴿ زمودن ﴿ ضم میمله بمعنی نقش کردن ﴿ زمیدن ﴿ کسر میمله بمعنی جاویدن شاه ناصر خسرو بیت خازن علم قران فرزند شیرایزدست * تا بسی کرخر نباشد زوش چون باشد زمید ﴿ زمین ﴿ یردارض معناسنه مقابلی آسماندر فاضل محقق کمال پاشازاده زمین لفظ مرکبدر بر جزوی زم درصوق معناسنه خاکك طبیعتی بارد ویابس اولمغله صوقلق مقرردر ویاحرفی نسبت معناسنه در وآخرنده کی نون نسبتی تأکید ایدراول تقریبله ارضه زمین تسمیه اولندی ﴿ زن ﴿ عورتدرعربیده امرأة معناسنه نته کم بویله واقعدر بیت درین مزرع اکر مردست اکرزن * کسی کندم نخوردازکشت ارزن * مقابلی مرددر وزن وشوی دیرلر مرادزوج وزوجه در امامرد وزن دینلدکده مرادرجال ونسااولور نتکم حضرت مولانا بیت ازنیستان تامرابببریده اند * وزنفیرم مردوزن نالیده اند * ترکیبده اول معنالرك اولنه ارو عورت وثانیسنه ارکك ودیشی دیرلر ومخنثه زن دیدکاری بطریق الاستعاره در بهادره مرددیدکاری کبی بیت درتنکنای معرکه هنکام کیرودار * پیداشودکه مردکدام است وزن کدام * وبرمعناسی دخی زدن لفظندن صیغهٔ امردرووصف ترکیبده اولورنای زن وتیغ زن کبی ودخی براسمك آخرینه لاحق اولوب آنك فاعلنه ومباشرنه دلالت ایدر خشت زن ودروغ زن کبی ﴿ زنبان ﴿ سکون نون وفتح باء موحده ایله بذوراتدن انیسون دیدکلری تخمدر ﴿ زنجان ﴿ سکون نون وفتح جیمله مملکت خوارزمده برمشهور قصبه آدیدر ﴿ زنخدان ﴿ فتح نون وسکون خاء معجمه ایله اکلك معناسنه در اول محلده اولان چقور چاه زنخدان دیرلر سلمان ساوجی بیت بحسن غبغبش افکنده کوی درمیدان * فتاده کوی دل اندرچه زنخدانش * عربیده ذقن دیرلرچغتای اینکاك دیرا کثریا اوائل کلماتی کسرایله ادا ایدرلر مثلا اینکه اینکاك واشکه ایشکاك دیرلرودخی سقاق دیرلر لطفی دیمشدر بیت سقاقی خالی مینی اسیر ومبتلا قیلدی * قرپنك آخردوریدابلاسنه باقی ﴿ زندخوان ﴿ سکون نون

و دال مهمله و فتح خاء معجمه و واو معدوله ایله ایکی معنایه کلور اول زردهشت مرقوم وثانی
بلبل معناسنه کمال اسمعیل بیت دران میان که وداع کل و بنفشه کنی * خبر زنالهٔ زارم
بزند خوان برسان ﴿ زندستان ﴾ سکون نون و سین و فتح دال و تاء مثناة ایله زندستای مرقوم
معناسنه در ﴿ زندوان ﴾ بمعنی عندلیب کذا فی المجمع ﴿ زنکدان ﴾ سکون نون و کاف
فارسیله زنکله معناسنه درکه زنکل دخی دیرلر ﴿ زنکهٔ شاوران ﴾ ایران پهلوانلرندن بر پهلوان
آدیدر حکیم فردوسی بیت بدست دکر زنکهٔ شاوران * بران انجمن کشته کند آوران
﴿ زنمتان ﴾ فتح نون و سکون میم و فتح تاء مثناة ایله کچی نك ممه سندن آصلمش اولان نسنه در
﴿ زنوبیدن ﴾ ضم نون و کسر باء موحده ایله کوپك ناله سی و ناله ایتمه سی ﴿ زنویدن ﴾ فتح نون
و کسر واو و سکون یای تحتانیله ایت و چقال و قورد و بونلره بکزر حیوان اولومه سی ﴿ زوان ﴾
فتح واو ایله بغدای آراسنده بتن دلوجه دیدکلری نسنه در و زبان معناسنه ده مرویدر
﴿ زوردین ﴾ فتح واو و سکون راء مهمله و کسر دال ایله نوروز آیی یعنی نوروز آنده واقع اولان آیه دیرلر
﴿ زوریدن ﴾ سکون واو و کسر راء مهمله ایله یوقارو اولمق و یوقارو ایلمك اصلی زبریدندر واو
ایله با اراسنده تبادل اولدوغی ایچوندر ﴿ زوزن ﴾ شرحی زاء مضمومه ده در ﴿ زهانیدن ﴾
متعدی زهیدندر ﴿ زهرزمین ﴾ کورکانیلر لساننده ازاد درخت معناسنه در ﴿ زهمن ﴾ سکون
ها و فتح میمله ری شهرنده بر خانه نك اسمیدر عجایب المخلوقاتده مسطور درکه زهمن صاحبی
بر درویش فقیر کسنه ایدی واقعه سنده کوررکه دمشق شهرنده بر دفینه بولور اکا بناء عزم
دمشق ایدوب واردقده سرکشته و حیران شهر و بازاری کشت و کذار ایدرکن بر آدمه راست
کلوب اول آدم سؤال ایدرکه ای درویش نه ولایتدنسن و بو شهرده سرکشته و حیران نه کزرسن
درویش جواب ویررکه ری شهرندنم واقعه ده کوردم که دمشقده بر دفینه یه مالك اولدم حالا بو شهره
کلدم آنی آرارم دیدکده شخص کولوب ایدر بو قدر زماندرکه بن واقعه مده کوررم که ری شهرنده
فلان خانه ده دفینه واردر دیو زهمنك خانه سن نشان ویرر و بن اکا اعتماد ایلمدم زهی ساده
دلکه سن سن دیر زهمن بو خبری ایشتدی فی الحال عودت ایدوب اول آدمك دیدیکی محلی
قازار یکپاره اوتوز بطمان التوندن بر هاون بولوب عاقلانه تصرف ایله عظیم دولته نائل اولور نتکم
استاد عسجدی بیت من زری بهر کنج سوی دمشق * میروم هم چو صاحب زهمن ﴿ زهن ﴾
فتح ها ایله بمعنی رود یعنی ایرمق ﴿ زهیدن ﴾ کسر ها و سکون یای تحتانیله ایکی معنایه در
اول صو چشمه دن و فسقیه دن صچرامق وثانی قمارده یوتمق معناسنه در شرفنامه ده
بمعنی افتادن مرقومدر ﴿ زین ﴾ سکون یا ایله اول کسنه یه دیرلرکه دنیایه پشت و پا اورمش
بعده تارك دنیا اولمش اوله کذا فی المؤید ﴿ مع الواو * زادخو ﴾ سکون دال و ضم خا ایله
نسخهٔ میرزاده پیر و فرتوت معناسنه ﴿ زالو ﴾ ضم لامله سلك که زلو و دیوجه دخی دیرلر
عربیده علق معناسنه در ﴿ زانو ﴾ ضم نونله ایکی معنایه در اول دیزکه رکبه معناسنه میر
نظمی بیت بمانده در کل حیرت بزانو * ندارد پای رفتن را بیکسو * چغتای لساننده تیز دیرلر
فرهادنامه ده شتا وصفنده بیت کفین اغزی بیلا مفلس دم ایلاب * ایکی تیز کوکسی ایچرا محکم
یلاب * ثانی بمعنی تعظیم شیخ آزری بیت بربام افق چونکه برآید شه خاور * ارکان شه

شه زنك در آیند بزانو ﴿ زادسرو ﴾ یعنی سرو آزاد میر خسرو بیت بنشست بزیر زاد
سروی * چون در بر طوطی تذروی ﴿ زاو ﴾ بوزن کاو بش معنایه کلور اول یاپوجی که
بنا معناسنه در حضرت مولانا قدس سره بیت زاو بدانرا مناسب ساخته * قطره های
منتقل پرداخته * ثانی قوی و زبردست و پرزور معناسنه وله ایضا بیت اشك میراند
که ای هندوی زاو * شیر را کردی اسیر دم کاو * ثالث شکاف معناسنه شیخ آزری
بیت اکر مقاطع تیغ تو بیند اندر خواب * زسهم در کمر کوه قاف افتد زاو * رابع درهٔ کوه
معناسنه خامس ایشنده ماهر و استاد معناسنه ﴿ زرایو ﴾ سکون راء مهمله و یای
تحتانی و کسر همزه ایله نقاب معناسنه شیخ آزری بیت نقاب شام برافکند بر عروس فتن *
چو ترك من که زتوران افکند زرایو ﴿ زربیاو ﴾ سکون راء مهمله و فتح باء موحده و یای تحتانیله
اریمش کمش معناسنه نظمی بیت خوش بود زربیاو زرین جام * کر بود وقت صبح
سیم اندام ﴿ زردخو ﴾ سکون را و دال مهملتین و فتح خاء معجمه ایله بر اوتدر باغلرده بتر صارو
و خوشبوی چیچکی اولور شاه ناصر خسرو بیت ازره چشم سنوری منکر اندر بوستان *
ای برادر تا بدانی زردخوار شنبلید ﴿ زردالو ﴾ معروف میوه در آلو ارکدر زرد معلوم معنای
ترکیب صاروارك دیمك اولور ﴿ زردچقو ﴾ بر صارو قوشدر عربیده صفاریه دیرلر و عصفور
الاصفر دخی دیرلر ﴿ زرده چاو ﴾ بر نوع صارو آغاجدر زرچوپه دخی دیرلر ﴿ زردو ﴾
سکون راء مهمله و ضم دال ایله آلتون دوکیجی معناسنه در ﴿ زرو ﴾ ضم راء مهمله ایله بمعنی
زلو و بر معناسی دخی الده و ایاقده درشت وقتی اولمق معناسنه در کذا فی التحفة ﴿ زرساو ﴾
سکون راء مهمله و فتح سین ایله التون خرده سی که عربیده قراضه دیرلر ﴿ زغاو ﴾ فتح
غین معجمه ایله زن فاحشه که غروروسی دخی دیرلر ﴿ زلو ﴾ ضم لامله بر سیاه اوزون قورتدر
صولرده حاصل اولور بعض محلده آدم باقمدین صوا یچرکن بوغازینه کیدوب یاپشور عظیم
الم و اضطراب ویرر اکا دیوجه دخی دیرلر ترکیده سلك دیدکلریدر طبیب یوسفی * رباعیه *
ای خون کلوت از زلو داده خبر * خون آمده هردم بکلوی تو بدر * کر غرغره سازی آب
خردل نمك * چیزی نبود ترا از آن بهتر ﴿ زمو ﴾ ضم لامله باچغك یاشنده ده
قوروسنه ده دیرلر اسماء اضداددندر کذا فی المؤید ﴿ زنتو ﴾ سکون نون و ضم تاء مثناة ایله
بر مشهور سازدر ترکیده سنطور دیرلر ﴿ زنجیرو ﴾ میرزا ابراهیمده غنزروت دیدکلریدر ﴿ زنجرو ﴾
سکون نون و ضم جیم و راء مهمله ایله صمغ عربیدرکه آنکله آلتون و کمش و رقن حل ایدرلر و بعض
فرهنکلرده براوت اسمی واقع اولمشدر ﴿ زنو ﴾ دیوجه معناسنه کذا فی المؤید ﴿ زو ﴾
ایکی معنایه در اول پیشدادیاندن بر پادشاه اسمیدر ثانی دریا معناسنه در نام پسر
طهماسبدرکه ایرانده بش سنه پادشاهلق ایلدی حکیم فردوسی بیت بروز همایون زو نیکبخت *
* بیامد بر آمد برافراز تخت * مؤید الفضلاده بر ولایت اسمیدر زوزن دخی دیرلر ﴿ زهردارو ﴾
باد زهر معناسنه شیخ فرید الدین عطار بیت شکر از لعل او طعم دکر داشت * که لعلش
زهردارو در شکر داشت ﴿ زهو ﴾ چرك کوش کذا فی المجمع ﴿ مع الهاء * زاچه ﴾
فتح جیم فارسیله هنوز طوغمش طفله دیرلر یدی کونلك اولنجیه دك ازچه ده دیرلر کذا فی

فرهنك جهانكيرى ﴿ زاوه ﴾ ايكى معنايه در اول زار معناسنه كه خوار ايله مترادف اولوب خوار و زار دخى ديرلر منوجهرى درصفت انكور بيت كه آرندش ز كشته باكواره * نهندش برسر بازار زاره * ثانى زارى معناسنه در كه ناله ايله مترادف اولوب ناله و زارى ديرلر شمس فخرى * قطعه * سهم پرسش بعنف آب حيات * بكشايد زخاك و زخواره * آنكه ازبيم تيغ او شب و روز * خصم راهست كريه وزاره ﴿ زاغ پيسه ﴾ كسر باء فارسى وفتح سين مهمله ايله آلا فرغه معناسنه در ﴿ زاغ پينه ﴾ كسر باء فارسى وسكون ياى تحتانى وفتح تونله زاغ پيسه مرقوم معناسنه ﴿ زافه ﴾ فتح فايله كومرن ديدكارى اوتدر ثقيل رايحه سى وار در ابو العباس بيت ترسم كه روز بكذرد و ز اثر برسد * وز خوان آب زافه نيارد مرا حكيم بولغى هندوشاه نخجوانى صحاحده زاء معجمه ايله نقل وبعض ارباب لغت راء مهمله ايله روايت ايدوب فرهنك جهانكيريده زاء معجمه ايله بمعنى خار پشت نقل اولنمشدر ﴿ زال كوفه ﴾ نسخهٔ ميرزا ابراهيمده اول پيره زندر كه طوفان آنك تنورندن قينادى ﴿ زانوى كاه ﴾ ضم نون وسكون واو و ياى تحتانى وفتح كاف عربى ايله بغداى و آرپه صاپنك دوكمكرى معناسنه ﴿ زانه ﴾ فتح نونله بركوچك پرنده جانوردر كه حمامليرده اولور فريادى اوزون اولور كذا فى المجمع ﴿ زاولانه ﴾ سكون واو، فتح لام و نونله بوقاغو معناسنه در كه دمو رقيد در شاه ناصر خسرو بيت بشهر تو كرچه كران است آهن * نشانى تو بى بند و بى زاولانه * ميرنظمى بيت در آن وادى كه ماند سنى پكانه * زده بر پاى اسبش زاولانه * حسين وفايى ده آلتون خرده سى كه اكدن دوكلش اوله اكا زركر لر سهاله ديرلر ﴿ زاوه ﴾ فتح واو ايله بوزن ساوه بمعنى زارى وناله ﴿ زاويه ﴾ كوشه و دخى ثكيه معناسنه عربيدر استعمالى شايعدر مثال معنىٔ اول ابو طالب كليم بيت آتش ز آب تيغش در تنكناى نى * كوشه نشين زاويهٔ اختفا شود * مثال معنىٔ ثانى ابو المعانى بيت مى يافت با ارشاد دل كم شده راه راه * آنكس كه در زاويهٔ فيض او رسيد * جمعى زوايا كلور وكائى جمله استعمال ايدرلر خواجه سلمان ساوجى بيت خان خانان همتش را كر بزركى وصلاح * جسته قطب آسمانش در زوايا انزواست ﴿ زايينده ﴾ زاييدن لفظندن اسم فاعل اولور طوغورىجى معناسنه كرك آدم وكرك حيوان اولسون ﴿ زبانه ﴾ فتح باء موحده و نونله تراز ونك شاهينى اوزرنده اولان سورى نسنه حضرت مولانا بيت تو ترازوى احد خوى بودهٔ * بل زبانه بر ترازو بودهٔ * وآتش يالكى يعنى شعله مجد همكر بيت زبانه كشت زبان دردهان ز سوز دلم * بل هميشه شكايت كند زبان از دل * زوانه دخى ديرلر و دخى توقه دلى و بونك امثالى نسنه لر معناى اوله چغتاى لسانده اوچقون ديرلر شران ديمك اولور يعنى قيغاجم ميرعليشير بيت نوايى زهره عودين ماتيم تو تقاندا كويدردى * فلاع ساردى ايريشب بارغان اوچقون لارفغا نيمدا * اما شعلهٔ آتشه اورت ديرلر فرهادنامه ده فرهاد صو آرغى كنار نده شيرينى كوزلدوكى محلده ايدر بيت كوزيدا سو وليكن جانيدا اورت * بولوب هرسارى با تقدين كوزى تورت ﴿ زبان بره ﴾ ايكى معنايه كلور اول تركيده قوزى ديلى ديرلر عربيده لسان الحمل ديدكلرى در فارسى سيده عربى سنك ترجمه سيدر خرغول وخرسك دخى ديرلر بر اوتدركه قابضدر و برمعناسيده سكرلى بيراق ديدكلرى اوتدر ﴿ زبانخواه ﴾ سائل

سائل معناسنه بو زبان لغت معناسنه درخواه خواستن لفظندن صيغهٔ فاعلدر ﴿ زبره ﴾ فتح باء فارسى و راء مهمله ايله ژيوه كه عربيده زبيق ديرلر ﴿ زبطانه ﴾ اسكون باء موحده وفتح طا ونونله ايكى معنايه كلور اول آغز تفنكى وثانى اوق دمرنى طرفنه صاردقلرى اغاج قبوغى معناسنه كذا فى قانون الادب ﴿ زبوخه ﴾ باب الراده اولان ربوخه معناسنه كذا فى المجمع ﴿ زبوده ﴾ ضم باء موحده وفتح دال مهمله ايله ايكى معنايه كلور اول بى تأمل و بى دقت اولمق حكيم نزارئ قهستانى بيت بسرت كه تا بروبت نظرى زبوده كردم * نه دوچشم بيقرارم نه برفت روشنايى * ثانى نام سبزى در كه كند نادخى ديرلر عربيده كراشه ديرلر ﴿ زبيبه ﴾ سكون باو كسر ها ايله اشاغى دوشمش معناسنه كذا فى فرهنك جهانكيرى ﴿ زچه ﴾ فتح جيم فارسيله نفيسه عورت يعنى طوغرمش عورت قرق كونه دك نفاسده اولدقجه زچه دينلور ﴿ زخان وزختان ﴾ فتح خاء معجمه وفتح تاء مثناة ايله شاخ درخت معناسنه كذا فى فرهنك جهانكيرى ﴿ زخره ﴾ سكون خاء معجمه وفتح راء مهمله ايله قاراو ينا ميوب مجلسنده اوتورانه ديرلر ﴿ زخمه ﴾ سكون خاء معجمه وفتح ميم ايله سازى آنكله چالدقلرى آلت عربيده مضراب ديرلر حكيم خاقانى بيت زخمهٔ مطربان صلاى صبوح * درزبانهاى مزمر اندازد * ومير خسرو بيت ره زدن مطربش آواره كرد * زخمهٔ او پردهٔ جان پاره كرد * وله بيت رباب بايد شد سحر پرداز * بزخمه خون چكانيد ازره ساز ﴿ زده ﴾ فتح دال مهمله ايله سكز معنايه كلور اول صف و آراسته معناسنه حكيم فردوسى بيت كشيدند كردان زده برزده * بطوق و برنجير زين زده * بويبته زدهٔ اول صف و آراسته معناسنه وثانى خورده معناسنه ابو المفاخر رازى درمنقبت امام على الرضا رضى الله عنه بيت اى زده چون عقل وروح لقمهٔ انوار علم * وى شده چون جد وباب طعمهٔ ارباب ظن * بومعنايه استاد بيت نان خود با تره و دوغ زنى * به كه از خوان شه آروغ زنى * ثالث بريده معناسنه شيخ سعدى بيت * نماند حاتم طايى وليك تا بابد * بماند نام بلندش به نيكوئى مشهور * * زكوة مال بدر كن كه فضلهٔ رزرا * چو باغبان بزند بيشتر دهد انكور * رابع ظهور كرده معناسنه مولانا منطقى بيت نيش اثر منطقى در دل درمان شكست * نالهٔ دردى كه كوش سر زدل من زده * خامس زدن لفظندن صيغهٔ مفعول اولور اولش معناسنه وله بيت بخت كل عيش را بر سر دشمن زده * خار مغيلان غم بر قدم من زده * سادس بعض تراكيبه صفت اولور سودازده و دم زده كبى خواجه حافظ بيت تا بو دنسخهٔ عطرى دل سودازده را * از خط غاليه ساى تو سوادى طلبيم * اقدسى بيت كشتن اقدسئ خسته چرا جرمش چيست * كردم از مهر و محبت زده دبكر تزند * سابع سطور كتابت ثامن كهنه و فرسوده معناسنه ﴿ زراچه ﴾ فتح راء مهمله و جيم فارسيله زنكبار پهلوانلرندن بر پهلوان آديدركه پادشاه زاده پانكر ايله اسكندر ذوالقرنين جنكنه كلمش ايدى درجنك اول اسكندر لشكرندن يتمش مرد مبارز رومى بى هلاك ايلدى آخر الامر اسكندر بنفسه ميدانه كيروب بركز ايله هلاك ايلدى شيخ نظامى بيت ستمكر سپاهى زراچه بنام * ز لشكركه زنك بكذاردكام ﴿ زراه ﴾ فتح راء و واو ايله ايران مبارزلرندن بر مبارز اسميدر ﴿ زراه كفوده ﴾ ديرلر اكفوده بوزن فرموده

بودریادر دریای عمان و دریای قلزم کبی کذافی المجمع ﴿ زردچرده و زردچوه ﴿ صاروشین دیدکاریدر نته کم اسمر اللون اولانه سیه چرده دیرلر نظمی ۶ هروی خدمت خاصه یه لایق غلام تعریفنده دیمشدر بیت چو رویش شود زردچرده پسر * نباشد بحکم خرد خوبتر ﴿ زردچهره ﴿ دخی صاروشین دیمکدرلکن ساده روغلام و جاریه ده زردچرده تعبیر اولنور وصفاللووقوجه عورته زردچهره دینلورنته کم دیمشلردر بیت ریش زردوچهره زردوجامه زرد * قلتبان درزعفران غلطیده ﴿ زردخایه ﴿ یمورطه صاروسی دیمك اولور ﴿ زرده ﴿ سکون راوفتح دال مهملتین ایله درت معنایه کلور اول صاری رنك آته دیرلر شاعر بیت زرده شام ونقره خنك سحر * چرخ رادرزیران بایستی * وخلاق المعانی بیت انامل توچو کرددسواد زردهٔ کلك * اطاعتش نتواند خرد اباکردن * ثانی نسخهٔ میرزاده یرطاغ آدیدرکه انده کش معدنی واردر ثالث اخلاط اربعه دن صفرا دیدکاریدر رابع عموما یمورطه صاروسیدر ﴿ زردمه ﴿ فتح دال مهمله ومیم له یول ایچون تدارك اولنان نواله معناسنه در ﴿ زردچوپه ﴿ زرده چاوش مرقوم معناسنه عربیده اصابع صفر دیرلر کف دسته بکزر صاری و بیاض اولور براوت کوکیدروبرنوعی صاری ونیره رنك اولور اکا کف عایشه وکف مریم دخی دیرلر محلل فضلات غلیظه دردافع سموم وجنون وکزنده کی ۶ جانوراندر ﴿ زرستمه ﴿ سکون راء اول وسین معجمه وکسر راء ثانیله آلتون ثل صرمه وقلابدان وآنلره بکزرنه اولورسه ﴿ زرساوه ﴿ سکون راوفتح سین مهملتین ایله آلتون خرده سی ابوالمعانی بیت برك ریزان خزان کویا بباغ * دردکان زرکران زرساوه بود ﴿ زرکوه ﴿ سکون راء مهمله وضم کافله میان دریاده واقع برطاغ اسمیدر اکثر واغلب کیلر اول طاغ یانندن کچرکن پان لنور ویاخود غرق اولور سیی نه ایدوکی مسموع دکلدر ﴿ زرنیله ﴿ سکون راء مهمله وفتح نونله ریواس مرقوم معناسنه تعریب ایدوب زرنیلج دیدیلر ﴿ زرنه ﴿ سکون راء مهمله وفتح نونله زرنیخ معناسنه در ﴿ زره ﴿ فتح راء مهمله ایله صف معناسنه میرنظمی بیت بستند لشکر زره برزره * همی پرشدان کوه ودشت ودره ﴿ زره ﴿ مجمع الفرس ده زاء فارسیله اول اپه دیرلر که اوزرینه اثواب آصمق ایچون بغلورلر ژره دخی دیرلر ﴿ زغاره ﴿ فتح غین معجمه وراء مهمله ایله خمیرهٔ نان معناسنه شمس فخری بیت بود همچون کلیچه دشمنش را * اکر کردون دهد اورا زغاره * تحفة الاحباده بمعنی غازه که کلکونه دخی دیرلر ﴿ زغده ﴿ سکون غین معجمه وفتح دال مهمله ایله یوندقوشی معناسنه ﴿ زغوته ﴿ ضم غین معجمه وفتح تاء مثناة ایله خام ابریشم یوماغی که اپکه صارلمش اوله پناغ وقرموك وچغرسته وکیسنه دخی دیرلر ﴿ زغیده ﴿ کسر غین معجمه وسکون یای تحتانی وفتح دال مهمله ایله بمعنی افشرده یعنی صقلمش ﴿ زفره ﴿ سکون فاوفتح راء مهمله ایله زفر مرقوم یعنی زنخدان ﴿ زلفه ﴿ سکون لام وفتح فایله موضع تنك وتاریك معناسنه در ﴿ زله ﴿ لامك تخفیفیله بمعنی زلو وزلوك ودیوجه دخی دیرلر ولامك تشدیدیله بوزن غله برجانوردر که حمامله رده ونمناك یرلرده اولور کیجه لرده صداویرر سیاه رنك اولور چرخ ریسه دخی دیرلر وتحفه ده جرد دیدکاری جانور درمیان غله زارده اولور وکرم هوالرده برك کیاه اوزرینه اوتوروب چاغر روسفره دن حصه قالدرمق معناسنه در واول نواله یه ده زله دیرلر ابوالمعانی بیت

بیت شهریاران جهان ازدرکهش * زله بندخوان انعامش شدند ﴿ زمزمه ﴿ سکون میم اول وفتح زاء معجمه ومیم ثانیله اوج معنایه کلور اول آهسته ترنمات معناسنه ثانی برکلمه درکه مغان ستایش جناب باری تعالی عزاسمه ایچون وقت غسل بدن واکل طعام ومحل عباداتده تکلم ایدرلر ثالث مصنفات زردهشتدن برکتاب آدیدرکه سپاردخی دیرلر ﴿ زمه ﴿ فتح میم ایله شاب معناسنه بعض نسخه ده زاج معناسنه ده منقولدر کتاب السامیده شبیه زاج برطاشدر ﴿ زنباره ﴿ عورته مائل اولانه دیرلر محبوب دوسته غلامبار دیدکاری کبی باءموحده ایله باره نك جملهٔ معائیسندن بری حریص معناسنه درکه زنه حریص دیمکدر حکیم فردوسی بیت شبستان مراورافزون ازصدست * شهنشاه زنبار باشد بدست ﴿ زنخوارنده ﴿ کاین آلمغه کلان عورتلره دیرلر ﴿ زنبوره ﴿ سکون نون وضم باء موحده ایله آلتی معنایه کلور اول ایری زنبور معناسنه ثانی بمعنی پیکان شیخ نظامی بیت ز زنبورهٔ تیر زنبور ریشش * شده آهن وسنك داروی ریش * ثالث برمخصوص ومعروف سازدر زبان هندی ده کنکر وکنکره وکنکری دیرلر حکیم نزاریٔ قهستانی * قطعه * بس کند زهره سازاهمکار * ازپی چشن این مبارك سور * دف وچنك ورباب وزنبور * نمرك ونای و بربط وتنبور * رابع اسلحه دن برنوع سلاحدر امیرخسرو بیت ززنبورهٔ مرو کامد بزور * بزنبور خانه در افتادستور * خامس کوچك طوب معناسنه که اکا زنبورك دخی دیرلر سادس کروه انبوه جماعت کثیر معناسنه ﴿ زنبه ﴿ سکون نون وفتح باءموحده ایله ایکی معنایه در اول قاسق قیملی معناسنه شمس فخری بیت سرخمشش زتن دور آنچنان باد * که ازعانه بزخم تیغ زنبه * ثانی زیق معناسنه درکه جیوه وزیوه دخی دیرلر ﴿ زنبیله ﴿ سکون نون ویای تحتانی وکسر باءموحده ایله درزیلرك ایکنه ویوکسك وسائر آلات خیاطت وضع ایلدکاری کیسه معناسنه در ﴿ زنجره ﴿ بوزن پنجره ماخدن کوچك برجانور درکیجه ایله صداویرر عربیده ضرار اللیل دیرلر کذافی المجمع ﴿ زنجه ﴿ سکون نون وفتح جیم له بوزن رنجه ایکی معنایه در اول درد شکم که عربیده زحیر دیرلر ابن یمین بیت آنکو بچه باز وطفل کایست * ای بسکه کشد زحیرورنجه ثانی توخه ومویه یعنی میته جزع معناسنه وجیم فارسیله بازارواسواقده کزن عورت که هرکس ایله آشنالق ایدر ﴿ زنده ﴿ بیوك نسنه مهیب اوله مثلا زنده پیل دیرلر حکیم اسدی بیت بدانسان بزرك اژدها کزدومیل * بیو باشتی او بدم زنده پیل ﴿ زنکانه ﴿ سکون نون وفتح کاف ونون ثانیله موسیقیده برپرده اسمیدر مجمعده برارمق آدی مذکوردر شیخ نظامی ازاقبال نامه بیت چو زنکی درآمد بزنکانه رود * برآمد زشهرود یاتك سرود ﴿ زنکلاله ﴿ آهسته یغان قارکه قراغو کبی اپنر ﴿ زنکله ﴿ سکون نون وفتح کافله ایکی معنایه در اول چکراغوکه عورات ایاقلرینه باغلرلر وقت جماعده صداسی چقمغله لذت حاصل اولور ثانی موسیقیده برآوازه در وبمعنی جلاچل ودخی تورانی برمبارز آدیدر جنك دوازده رخده فروهل ایرانی الندهٔ قتل وهلاك اولدی ﴿ زنکلیچه ﴿ سکون نون وفتح کاف فارسیله شرفنامه ده قاطر بوغازینه وبعض یرینه طقارلر ﴿ زنکه ﴿ سکون نون وفتح کاف فارسیله شرفنامه ده برولایت اسمیدر وبرمبارز اسمیدرکه باباسنه شاوران دیرلر ایدی ﴿ زنویه ﴿ ضم نونله

نوحهٔ سك وكرك يعنى اولويه رق آوازا تيمه لريكه قوردك وكوپكك اول آوازينه رولدخى ديرلر عربيده
حرير معناسنه در ابو المعانى بيت سك كويش بمن فرياد دارند * زنويه ميكند يعنى بحالم *
ق زواره ق بوزن حواره اوج معنايه در اول زوار مرقومك معنىٔ اوليله مترادفدر ثانى
رستمك برادرى ناميدر ثالث كاشان مضافاتندن برقصبه اسميدر ق زواله ق بوزن
نواله هرنه كه يومرى ومدور اوله عموما كمانكره يوالغى كبى كه غالوك دخى ديرلر وخميره زواله سى
وامثالى نسنه لره ديرلر وبراتمك اوله جق خميره ده ديرلر خصوصا هندى لساننده پيره اطلاق
اولنور بسحاق اطعمه بيت باد از آفتاب ضميرت زواله دور * تا سالها كنى زمه نو زواله ها * وله
ايضا بيت مانند بورقت همه كارى شود ببرك * همچون زواله كر بخورى كوشمال دوست ق زوان
بره ق زبان برهٔ مرقوم كبى لسان الحمل معناسنه در ق زوانه ق بوزن زبانه اوج معنايه در اول مجمعده
شاهين ترازونك اراسنده اولان نسنه ثانى شعله معناسنه در زبانه كبى ثالث بعض
فرهنكلرده دوات ليقه سى كه اوزرينه مركب قونيلور ق زواه ق فتح واو واظهار ها ايله محبوسلره
ويريلان طعام معناسنه شمس فخرى بيت عاصيانرا كرم ورأفت اوكشت شفيع * مجرمانرا
نعم وافر اوداده زواه ق زويره ق كسر واو وسكون ياى تحتانى وفتح را ايله بمعنى كردباد كه
تركيده قاصرغه عربيده زوبعه ديرلر ق زهرمهره ق اول مهره در كه آنكله زهر دفع اولنور كذا
فى المجمع ق زهره ق سكون ها وفتح زا ايله ايكى معنايه در اول انسانك وحيوانك جكرينه
ملاصق بركوچك درى ايچنده غايت تلخ اولنديغندن زهره تشبيه ايلمشلر محل صفرادر كه تركيده
اود عربيده مراره ديرلر ثانى مجال وطاقت معناسنه كه بيمجال ديمكده زهره ندارد ديرلر شيخ
نظامى بيت زهره ندارمكه ببوسم لبت * تيروكمان دارد ابروى تو ق زه ق اوج معنايه كلور
اول بمعنى زادن تولد معناسنه امام فخر الدين رازى * رباعيه * جان چيست چنين نقطهٔ
صلب قضا * دنيا رحم است وتن مشيمه است اورا * تلخىٔ اجل درد زه مادر طبع * اين مردن
وزادن ايست در ملك بقا * ثانى نطفه وفرزند رحم مادرده ايكن زهدان دينلدوكى بوندندر
بعض رومى كمسنه لردن لغت جمع ايدنلر بو دقيقه دن غافل اولوب زه وزاد اولاد معناسنه در ديمشلر
حكيم سنائى بيت فحليست ديدهٔ اوكر جفت ديده كردد * اندر مشيمهٔ دل احسنت زه كند زه *
ثالث اول يره ديرلر كه اندن صو قينايوب چيقه مسعود سعد سلمان بيت همى شد سبك
چشمهٔ چشم من * مكر آب اين چشمه رازه نبود ق مع الياء * زارى ق بوزن دارى ناله يعنى
ايكلدى آخرنده كى يا ياى مصدريه در ق زاهرى ق يعنى بوى خوش ميرعماره بيت تا بديد
آمدت امسال خط غاليه بوى * غاليه خيره شد وزاهرىٔ عنبر خوار ق زبان طوطى ق
فرهنك ميرزا ابراهيمده بركياه آديدر يعنى براوته ديرلر ق زبونى ق عجز وضعيفى ومغلوبيت
مولانا ولى دشت بياضى بيت من ان نيم كه زبونى كشم زبخت ولى * همين كه بخت زبون شد چه
ميتوان كردن ق زادى ق زدن لفظندن اسم فاعل اولور زداينده معناسنه ودخى صيغهٔ امر
اولور بزداى كبى كذا فى المجمع ق زرتلى ق كسر تاء مثناة ايله زرسرخ معناسنه اثير الدين
اخسيكتى بيت نركس فيروزه تخت تاج بسر مى نهاد * قبهٔ زرتلى را برده چو از سيم ناب *
ق زرجامى ق سكون راء مهمله ايله انكور انواعندن برنوع انكور اسميدر ق زرجعفرى ق غايت

غايت خالص وكامل العيار آلتونه ديرلر مولانا شمس تبريزى بيت كر نظم ونثر كويى چون زر
جعفرى * آن سوك جعفرست خرافات فاسد است * مؤيد الفضلاده جعفر نام كيميا كره
منسوب برنوع خالص آلتونه ديرلر اما تواريخده مسطور اولان هارون الرشيدك وزيرى
جعفر برمكى دن اول ضربخانه سنده مغشوش آلتونه سكه اوريلور ايمش جعفر وزير اولدوغى
حال امر ايلمش كه سكه يى خالص وكامل العيار آلتونه اوره لر بناء على ذلك خالص آلتونه اسم
اولدى نته كم خواجوى كرمانى بيت چو نقدش برمحك جعفر آمد * ز زر جعفرى خالص
تر آمد ق زردك ريكى ق اول كاف عربىٔ مكسوره ثانى كاف عجمىٔ ساكنه ايله شقاقل
ديدكلرى ادويه دن برمعروف كوكدر برقاچ يرده حاصل اولور اعلاسى مصرى اولاندر
مرباسنى ايدرلر غايت بى نظيردر كذا فى فرهنك جهانكيرى ق زرده دهى ق فتح دالين ايله
رايج وخالص وكامل العيار آلتونه ديرلر آندن ايلچق اولانه زرده نهى دخى ايلچغنه زرده هشتى دخى
ايلچغنه زرده هفتى دخى ايلچغنه زرده ششى دخى ايلچغى كه نصفيه اوله زرده پنجى ديرلر والحاصل
قلب ومغشوش اولانه ده پنجى دينلور حضرت مولانا بيت عرصهٔ كش خاك زرده دهيست *
زر بهديه بردن انجا ابلهيست ق زردى ق ايكى معنايه در اول صاريلق زحمتى كه انسانك وجودينه
عارضه اولور برمعناسى دخى كونش آغلى واصفرار شمس معناسنه در كذا فى المجمع
ق زرساى ق ايكى معنايه در اول آلتون ازيجى ثانى آلتون حل ايده جك كوچك طبق
ساى معناى اولده سا ييدندن اسم فاعل ومعناى ثانيده وصف تركيبى اولور ق زرشش
سرى ق زر خالص معناسنه فرهنك جهانكيريده مسطوردر حكيم خاقانى بيت آن مى
وجام بين بهم كوئىٔ دست شعبده * كر زر سيم ده دهى صرهٔ زرشش سرى ق زركانى ق كسر
را ونون وفتح كافله معدنى آلتون مراد خالص آلتون اولوب مغشوش اولميه ويا خود كيميا كر عملى
اولميه مولانا هاتفى بيت شد آن زركانىٔ ناكاسته * بنام جهانكيرى آراسته * وله بيت
چو اين زركانىٔ كامل عيار * ز آرايش سكه شد نامدار ق زرنى ق سكون را وكسر نونله
زرنيخ معناسنه در ق زشى ق شين معجمهٔ مشدده ايله زش بركلمه در كه مقابلهٔ سؤالده
جواب استعمال اولنور مثلا بسؤال فلان را زشى ديرلر يعنى فلانك سؤالنه نه جواب ويريلور
ديمك اولور استاد ديمشدر بيت كركند دلبر زحال دل سؤال * پيش اواى عاشق شيدا
زشى * تخفيف شينله ده جائز اولورمش ق زعفرى ق يعنى زعفران رنكنده مراد زعفرانه
تشبيها صارى ديمك اوله منوچهرى بيت مى زعفرى خور ز دست بتى * كه كويى قضيبست
يا خيرزان ق زليفى ق بوزن شريفى تهديد وتخويف محلنده استعمال اولنور زليفى دهد ديرلر
يعنى قورقو ويرر ديمك اولور ميرنظمى بيت هر زمان او را زليفى ميدهد * كشتنش را يعنى
وعده ميكند ق زمونى ق زير زمين معناسنه وير آلتنده طاشدن كسلمش مكان ق زمينى ق دخى
اول معنايه در آخرلرنده اولان حرف يا نسبت معناسن افاده ايدر ق زمى ق زمين لفظندن
مخففدر يعنى مرخم در ق زناشوى ق فتح نون وضم شين واظهار ياى تحتانيله ار ايله عورت
اراسنده امتزاج وازدواج اولمغه ديرلر تركيسى ار وعورت اولديلر ديمك اولور شاعر
بيت چو شد شرط زناشويى همه راست * ورا داماد كشت وراورى خاست ق زنبرى ق

بوزن قنبری سفینهٔ بزرك یعنی بیوك كمی كذا فی فرهنك جهانكیری ﴿ زندپیچی ﴾ سكون نون
ودال وكسر باء وجیم فارسیین ایله غلیظ وبوغون ایپلك ایله طوقنمش خشین ودرشت بز اولسون
غیری اولسون حكیم سوزنی بیت ثنای منتخب كفتن بهیچی * به از خلعت كرفتن زندپیچی *
وحكیم خاقانی بیت چون باد زندپیچی كهسار بركشد * برخاك وخاره سندس خضرا
برافكند ﴿ زن شوی ﴾ كسر نون وضم شین واظهار یای تحتانیله قمه عورت معناسنه بر آدمك
ایكی ویا اوچ ودورت عورتی اولدقده بر برلرینه زن شوی اولورلر ﴿ زنكباری ﴾ صمغ صنوبری كه
رخینه دخی دیرلر عربیده راتیانج وهندی لسانندهرال دیرلر ﴿ زنكی ﴾ زنك ولایتنه منسوب
اولان قوم سیاهه دیرلر وهر سیاه لون اولان آدمه ده دیرلر استعاره طریقیله جمعی زنكیان اولور
خواجه ثنایی از اسكندرنامه بیت چو از زنكیان راند دانا سخن * شد آن بزم همچون تن
اهرمن ﴿ زهرابی ﴾ زهراب مرقوم معناسنه ﴿ زهی ﴾ كلمهٔ تحسیندر خهی كبی ابوالمعانی
بیت تعالی الله زهی رخش فلك سیر سبكرانی * كه او را صبح دولت بود ظاهر ماه پیشانی *
ماه پیشانی آلنی صقر آته دیرلر ﴿ زهی روی ﴾ معناسی ذوالوجهین استعمال اولنور اضداد
قبیلندندر بر معناسی محل مدحده نه كوزل یوز خوب چهره معناسنه بر معناسی دخی وقت زمده
نه پك یوز سخت روی معناسنه در ایكی معنایه ابوالمعانی بیت چو دیدم آن پری چهره تعالی الله
زهی رویی * نظر كرده غضبناك وبكفتار وزهی رویی ﴿ زی ﴾ بوزن می ایكی معنایه
كلور اول فرهنك جهانكیریده جان وزندكانی معناسنه سید ذوالفقار شیروانی بیت
چون عكس غنچه شمع شبستان باغ شد * در روز عیش خیز ومیارای چراغ زی * وحكیم
خاقانی بیت كر بودی آنكس كه زی دام فكندی * خویشتن اندر نهادی بفلاخن * ثانی حكم
الهی وتقدیر یزدانی دیمك اولور ﴿ باب الزاء المكسورة مع الالف * زما ﴾ اشارت نفس متكلم
مع الغیر در بزدن وطرفمزدن معناسنه نته كم بو بیتدن مفهومدر بیت هزاران درود وهزاران
سلام * زما بر محمد علیه السلام ﴿ زیبا ﴾ سكون یای تحتانیله كوزل ویراشقلو معناسنه
ابوالمعانی بیت زیبا فتد آن زلف معنبر رخ كلكون * ابروی كمان تیر مژه در كف غمزه ﴿ زیرا ﴾
معروف ومشهور ومستعمل سوزدر وبر معناسی دخی تواضع ایله دیمك اولور زیرا آلچق وآصیغهٔ
امردر میرنظمی بیت بوصل خواهش ارداری تمنا * بهر كس رابكن نرمی وزیرا *
﴿ زیربا ﴾ سكون یای تحتانی وفتح باء موحده ایله زرده دیدكلری طعامدر تعریب ایدوب
زیرباج دیدیلر زیروا واو ایله دخی زیربا معناسنه در ﴿ مع الباء * زب * آسان ورایكان
معناسنه در میرنظمی بیت كسی كه بود راستی مكتسب * شود در جهان كار او خوب وزب *
﴿ زكاب ﴾ كاف عربیله مركب كه زاكاب دخی دینلور عربیده مداد وحبر دخی دیرلر
كسر میم وحا ایله بهرامی بیت جز تلخ وتیره آب ندیدم درین جهان * حقا كه هیچ باز
ندانستم از زكاب * حق بودر كه زكاب زاكابدن مخفف اولنجه زاء مفتوحه ایله كرك ایدی
﴿ زهاب ﴾ فسقیه دن یا بر طرفدن صوچیقمغه دیرلر فوران معناسنه ابوشكور بیت
سوی رود با كاردانی كشین * زهابی بدو اندرون سهمكین ﴿ زیب ﴾ یراشق وآراسته
وزینت معناسنه اسم مصدردر خواجه سلمان بیت سایهٔ لطف خدا شیخ اویس انكه ازوست

ازوست * زیب تاج وشرف سلطنت وعزت دین * كاهی فر لفظیله مترادف ایدرلر میرنظمی
بیت جمالش چنین است زیبنده كر * ندارد ملك آنچنان زیب وفر ﴿ مع التاء * زشت ﴾
سكون شین معجمه ایله ایكی معنایه در اول چركین قبیح معناسنه شیخ سعدی بیت
مكن همنشینی تو با بد سرشت * كه دزدد از وطبع تو خوی زشت * وله بیت تمنای كوشت
مردن به * از تقاضای زشت قصابان * میرنظمی در توحید بیت خداوندا همه كارم كه
زشتست * ولی امید از لطفت بهشت است * ثانی بمعنی دویدن یعنی سكرتمك كذا فی
فرهنك جهانكیری ﴿ زفت ﴾ سكون فا ایله معروف قره صاقزدر حركات ثلثه ده معنالری
مغایردر ﴿ زیردست ﴾ سكون یای تحتانیله قول وجاریه وخدمتكار وپادشاهلرك رعایاسی
معناسنه در معنای تركیب ال آلتنده دیمك اولور شیخ سعدی بیت ای زبردست زیردست
ازار * كرم تا كی بماند این بازار * زینت آرایش وبزنمك ویاقشقلو ایتمك عربیدر
﴿ مع الجیم * زرنج ﴾ كسر راء مهمله وسكون نونله صمغ درخت یعنی اغاج صمغی حكیم اسدی
* مثنوی * شكوه دكر بود كاه فراخ * فرازش ز سخت وبره دیولاخ * ز بالا وچیز ازین
سنك سخت * برون تاختی چون زرنج از درخت ﴿ زكنج ﴾ كسر كاف وسكون نونله بیوك چناق
اغاج اولسون غیری اولسون رشید اعور بیت بیراهنت دریده واستاد درزیٔ * چون
كوزه كر زكنج آبخور كنی * مجمع الفرسده ضم زا ایله منقولدر ﴿ زمنج ﴾ كسر میم وسكون نونله
عقاب جنسندن بر قوشدر سرخ رنك اولور عربیده اكا ضم زا وفتح میمله زمج دیرلر كذا فی
كتاب السامی فی الاسامی اما ادات الفضلاده بر قوشدر سیاه رنك وغلیواچدن بر مقدار
بیوجك اولور اكا دو برادران دخی دیرلر ﴿ زنج ﴾ سكون نونله ایكی معنایه در اول معروف
بر سازدر سیاه عربلره مخصوص ثانی لرزش دل معناسنه در ابوالمعانی بیت زنج كیرد دل
عاشق كه رقیبش بیند * مردمان را تب ولرزه شود از دیدن ریو * صید نهٔ ابی ریحانده شب یمانی
معناسنه واقعدر ﴿ زیج ﴾ بوزن هیچ بش معنایه كلور اول بمعنی كوفتن دل یعنی یورك
اوینامق ثانی بر نوعه جنك آلتیدر ثالث بنالرك بنا ایچون چكدكلری ایپ كه یاپو هموار
اولوب كچ مج اولمیه رابع ارباب رصد احوال سیر فلكی بلمك ایچون یازدقلری مجدول كتاب كه
اول نوروزدن سنه آخرینه دك غرر شهور رومیه وعربیه وكسوف وخسوف وسائر احوال
وقایع فلكیه اندن استخراج اولنور حكیم خاقانی بیت از نقش بدی بختش وز تیر فلك میل *
از قوس قزح زیجش وز ماه سطرلاب * خامس مجمع الفرسده سخره ولاغ معناسنه مرویدر
حكیم سوزنی بیت بیت دوسه ثنای تو خواهم بنظم كرد * وانكه فرو روم بره زیج ومسخره *
مؤید الفضلاده بمعنی موزه مسطودر بعض فرهنكده بو لغت عربی اولمق اوزره منقولدر اما
شعرای عربك ابلغ وافصحی اعنی اصمعیدن بو لغت سئوال اولنمش جوابنده بلم عربیمدر فارسیمدر
دیمش ﴿ زیولج ﴾ سكون یای تحتانی وواو وفتح لامله یلوه دیدكلری قوشدر ﴿ مع الخاء *
﴿ زلخ ﴾ فتح لامله قزاق قایمق یعنی بر تخته پاره سنه ایپ باغلیوب اطفال بوز اوزرنده اول
تخته نك اوزرینه اوتوروب وایپه یاپشوب تخته یی قایدیررلر عربیده زلق دیرلر تعجیم اولنمشدر
شاعر * قطعه * سیل ماء منی چو افسردست * همه اطراف بسته است یخی * آنچنان

کون سرد و پر بادست * بر درش کیر میزند زلخی ﴿ زیخ ﴾ سکون یای تحتانیله بمعنی
طپیدن دل یورك خوفندن یاسروردن طلا بیمق معناسنه در ﴿ مع الدال * زشتاریاد ﴾
غیبت سویلمکه دیرلر زشتار برکمسنه نك غیبتنده ذمنی سویلمك ویاد ذکر معناسنه اولیجق
معنای ترکیب غیبت ومساوی اولور بو معنایه زشتیاد دخی دیرلر بو ترکیب درستدر زیرا زشت
قبیحدر ویاد ذکر در قبیح ذکر ایلمك اولور استاد رودکی بیت بتو باز کردد غم عاشقی * نکارا
مکن اینهمه زشتیاد ﴿ زهبند ﴾ سکون ها وفتح باء موحده ونون ساکنه ایله عورات بویونلرینه
بغلدقلری اینجلو قلاده که کردن بند دخی دیرلر ومعنای ترکیب یاقه بند اولور میرنظمی بیت
چو سیم کردنش بهبود هر چند * بدر و لعل رنکین بود زهبند ﴿ زهلخاد ﴾ سکون ها وفتح لام
وخا ایله چزمه وپابوج وپشمق اوکچه لرینه دیکدکلری پروازه دیرلر ﴿ زه وزاد ﴾ اولاد واعقاب
ونسل معناسنه ترکیده دول ودوش دیرلر اتباع الفاظ قبیلندندر شاه ناصر خسرو
* رباعیه * پیشرو آین رمه کی تراکی * جان ودل من این رمه رمانست * خاصه خراسان که
مرشما را * انجا زه وزاد وخانمانست * میرنظمی بیت دعای قدسیان این بود هرکاه *
زه وزادش که باشد شاد پس شاه ﴿ زیاد ﴾ فتح یای تحتانیله ایکی معنایه در اول نرد قمارك
یدی اوینلرندن ایکنجی اویونك آدیدر که اسملری بونلردر قارد زیاد ستاده خانه کر
طویل ده هزار منصوبه خواجه سلمان بیت قارد عقل بماند عدویت که کم زیاد *
درمعرضت ستاده مقید بششدرست وحکیم خاقانی بیت زین نامهٔ دوشاخی اندر سه
انامل * من فارس جهانم ویشان زیاد منکر * ثانی بمعنی زندکانی شاعر دیمشدر بیت
دیر زیادان بزرکوار خداوند * جان کرامی بجانش اندر پیوند * عربیده بمعنی افزونیدر
﴿ زیرافکند ﴾ موسیقیده اون ایکی مقامدن برینك آدیدر که کوچك دخی دیرلر حضرت
مولانا بیت آه کریزی زیرافکند خورد * خشك همی کشت دلم دل بمرد * بو معنایه زیرافکن
دخی دیرلر ﴿ زید ﴾ سکون یای تحتانیله وطن معناسنه لغت غیر مشهوره در مولانا جمالی
بیت بهل ای باب شهرستان جاوید * که بنیامین بریم آریم بازید ﴿ زیرخرد ﴾ ضم خا ایله
موسیقی ده برلحن اسمیدر زیر بزرکان دخی دیرلر حضرت مولانا بیت آغاز کن حسینی زیرا که
شیخ میکفت * کان زیرخرد در زیر بزرکانم آرزوست ﴿ مع الراء المهمله * زبر ﴾ فتح باء موحده
ایله خاطره معناسنه یعنی برنسنه یی خاطرده حفظ ایلمك استاد فرخی بیت مجلسی باید
آراسته چون باغ بهشت * مطربی مدح امیر الامرا کرده زبر * باء فارسیله قلقاندر یعنی سپر
اما لسان قدیمدر ﴿ زبیر ﴾ کسر باء موحده وسکون یای تحتانیله خاطرده طوتمق یعنی
حفظ ایلمك حکیم قطران ارموی * قطعه * نیکخواها نرا رسانی همچو یوسف سوی
تخت * بدسکالانرا فرستی همچو قارون سوی پیر * یارانده یا بدانکو یافت نزدیك تو بار *
پیر غم نشناسد آنکو کرد مدح تو زبیر ﴿ زدر ﴾ فتح دال ایله بمعنی لایق وسزاوار الفله ازدر دخی
دیرلر امیر معزی بیت دوستان تو سراسر زدر خندهٔ ناز * دشمنان تو یکایك ز در خندهٔ ریش *
﴿ زشار ﴾ فتح شین معجمه ایله اوزم وزیتون وامثالی نسنه لری صیقوب صوین ویاغن چیقارمق
ایچون ایچنه قودقلری تکنه که عربیده معصره دیرلر ﴿ زشتار ﴾ سکون شین وفتح تاء مثناة ایله

ایله غیبت ومساوی معناسنه که زشت ایله آردن مرکبدر قبیح وچرکین کتوریجی دیمك اولور
میرنظمی بیت رقیب روسیه در بزم جانان * کند زشتار عاشق بی هراسان ﴿ زنبار ﴾
سکون نون وفتح باء موحده ایله زنبور مرقوم معناسنه ﴿ زنهار وزینهار ﴾ اون ایکی معنایه کلور
اول امان معناسنه مختاری بیت نهان کنند بزرکان بچشمش اندر زهر * دهند ازو ملکا
زهر خورده را زنهار * بو معنایه حکیم سوزنی بیت که کرد تعبیه در آتش عذارش آب
که دید آتش کاید بزینهارش آب * ثانی ردع وکلا معناسنه حکیم انوری بیت دامن عمر
تو از کرد اجل در عصمت * پایهٔ جاه تو زاسیب فلك در زنهار * ثالث عهد وپیمان معناسنه
خواجه سلمان بیت عهد وزنهار بسی بود میان من وتو * عهد من مشکن وزنهار فراموش
مکن * رابع بمعنی امانت حکیم اسدی * مثنوی * زمین را ببخشد کی یار نیست *
چو او تیره دارنده زنهار نیست * که از تخم مزجش دهی زینهار * یکی را بدل بازبانی هزار *
خامس البته معناسنه امیر خسرو بیت زنهار که آن بند قبا جست مبندید * کز نازکیش
بخیه براندام برآید * سادس بمعنی ترس وبیم سابع بمعنی شکایت بو ایکی معنایه
ترتیب اوزره شیخ سعدی بیت زینهار از کسی که از غم دوست * پیش بیکانه زینهار کند
ثامن پرهیز یعنی احتراز وله بیت زینهار از قرین بد زنهار * وقنا ربنا عذاب النار * تاسع
بمعنی افسوس حکیم سوزنی بیت خورند زینهار بر اموال خویش وبرد * اموال خویش
را بر آن زینهار خوار * عاشر ملاذ وپناه معناسنه حکیم انوری بیت تا حشر منکسف
نشود آفتاب اکر * آید بزیر سایهٔ عدلت بزینهار * حادی عشر بمعنی شتاب ثانی عشر
بمعنی هوش وآکاهی بو ایکی معنایه ترتیب اوزره ابو المعانی بیت آید بزیر سایهٔ تو چرخ زینهار
باشد اکر کرشمهٔ عقلش بزینهار * عربیده امان وکلا وعهد وامانت ولابد وخوف واحتراز
وشکوا وحسرت وحیف والتجا وعجله وحیرت وامانه چغتای پولجار دیرلر ﴿ زنهارخوار ﴾
ایکی معنایه کلور اول امان طلب ایدیجی قوام الدین مطرزی بیت هرکه زنهار خوار
عهد تو کشت * بسپارش بعالم خونخوار * ثانی بمعنی پیمان شکن شیخ نظامی بیت
ولیکن بود صحبت زینهاری * نکردند از وزینهارخواری ﴿ زنهاردار ﴾ امان ویریجی معناسنه
مختاری بیت آنکه بود از وفق تو زنهار دار رای من * چون خلاف آورد شد بر جان خود
زنهارخوار * وزنهار معنالرینك جمله سنده اسم فاعل استعمال اولنور ﴿ زهار ﴾ قاسق قیلی
معناسنه ابو المعانی در هجو زنی بیت که نتوان شد یقین او را زبد بو * نکاید هم خر از بسیار
زهارش ﴿ زهکیر ﴾ باش برمغه طاقدقلریکه ترکیده زیکیر دیرلر فارسیده کرش طوتیجی
دیمك اولور مولانا هاتفی بیت پس از پهلوانی دهندت نکین * که زهکیر بالاست زانکشترین
﴿ زیانکار وزیانکر ﴾ کلاهما بفتح الیا وسکون النون ضرر ایدیجی معناسنه کار وکر کردن
لفظندن صیغهٔ فاعللردر ﴿ زیتار ﴾ سکون یای تحتانی وفتح تاء مثناة ایله زیتون یاغینك
تفلی برمقدار حرارتی واردر اکر آتشده قیناتسه لر حرارتی زیاده اولور بعض برودتدن عارض
اولان علتلره خصوصا وجع مفاصله واورامه ووجع ریح فاسده لره طلا اولنسه نافعدر واکر باقر
ظرفده قینادوب قوام ویرلسه خضض فعلنی ایدر واکر شیره وایکی اغری شراب وبر عسل ایله

بشوروب دیش اغریسنه طلا اینسه لر وجغتی تسکین ایدوب عظیم نفع ایدر ☜ زیبر ☜ سکون یای تحتانی وضم باء موحده ایله برغلیظ کلیم پاره سن درت پارچه اغاجه بغلیوب طپراق وکربیچ چکرلر شمس فخری بیت میکند خاك خانهٔ خصمش * قصد کین مؤثر زیبر * ☜ زیر ☜ بوزن شیربش معنایه کلور اول آلت که مقابلی زبر در آلت اوست دیمکله زیروزبر دیرلر بو معنایه شیخ سعدی بیت کس نیاید بزیر سایهٔ بوم * کرهما از جهان شود معدوم * ثانی اشاغی معناسنه که مقابلی بالا در زیر وبالا دینلور شاعر در صفت اسب بیت زیر وبالا دوی چو باد صبا * که بیکدم شود جهان پیما * ثالث فرهنك جهانکیر بده پوشیده وپنهان معناسنه حکیم فردوسی بیت یکی نغز بولا دز نجیر داشت * نهان داشت از جادو وزیر داشت * رابع رزبر مرقوم معناسنه که باغ بوده یحق آلتدر استاد فرخی بیت کر تو مرا دست باز داری بی تو * زیر نباشد چو من زیری وزاری * خامس هرنسنه که باریك وضعیف اوله وله ایضا * قطعه * بدین غم اندر بکذاشتم سه سال تمام * چنین سه روز همانا کذاشتن نتوان * چو زیر بودم ونومید کشتم از همه خلق * امید خویش فکندم بدستکیر جهان * معنای اوله جغتای فتح همزه ایله استیدر لر مثلا التنده دیمك ده استیدا دیرلر سبعهٔ سیاره ده معراج وصفنده بیت سوردی چون راکب همایون فال * استیدا مرکب همایون بال ☜ زبکر ☜ سکون یای تحتانی وفتح کاف عجمیله زابغر وزابکر وزبغر وزبکر مرقومون معناسنه در کذا فی الاداة ☜ زین افراز ☜ اول سلاحه دیرلر که اکرده کتوریلور بمعنی سابغ کذا فی المجمع ☜ زینکر ☜ سکون یا ونون وفتح کاف عجمیله اکرجی یعنی اکردوزیجی ☜ زیوار ☜ بوزن دیوار ایکی معنایه در اول بمعنی سویت ثانی بمعنی برابری استاد سوزی بیت بی شبهه ستوه از غم واندوه من آیند * کر خلق جهان جمله زیوار پذیرند ☜ زیور ☜ بزك وآرایش ویاقشق کرك التون وجواهر واقمشهٔ فاخره ایله اولسون کرك غیری سبیله اولسون ☜ مع الزاء * زیز ☜ بوزن تیز بیان صوغانی سرکرده اصلادوب بعض علله دوا ایدرلر واول سرکه یه خل زیزی دیرلر وزاء فارسیله برف زیژ درکه هوادن یغر عربیده سقیط دیرلر کذا فی المجمع ☜ مع السین * زیس ☜ سکون یاء تحتانیله بمعنی سوی یعنی طرف ابو المعانی بیت عقل وهوشم باخیال روی جانان میرود * هر کجا که من روم دل از پس آنان میرود ☜ زین سپس ☜ بوندن صکره دیمکدر حکیم اسدی بیت که جز نام تو تازیم زین سپس * بخویم نه رازت بکویم بکس * شیخ سعدی بیت ندانم چه شاید بدین زین سپس * که راز سپهری ندانست کس خواجه سلمان بیت کس نیارد زین سپس کردن کشیدن چون کمند * کین نیارد زور کردن بعد ازین جز برکمان * ☜ مع الشین * زیش ☜ سکون یای تحتانیله لوله معناسنه در هرنه نك اولورسه عموما شاعر بیت بریزد آب حیوان تشنکانرا * بخشد زندکی آن زیش چشمه ☜ زین پوش ☜ اکرا ورتسی غاشیه ویاپوق وغیرهما میرنظمی در تعریف جنیب بیت که پوشیدند بروزین پوش دیبا * درآید جلوه چون طاوس رعنا ☜ مع الغین * زیغ ☜ بوزن میغ ایکی معنایه در اول حصیرسازی ابو العباس بیت زیغ بافان همه باوشی بافان نه نهند *

نه نهند * طبل زن رانشناسند بر رود نواز * بهرامی بیت ای دریغ از آب روی من دریغ * تا زمانه کرد پامالم چو زیغ * ثانی فراغت دل معناسنه حکیم اسدی بیت زدرد خزان در دل زاغ زیغ * هوا بسته از لشکر مانع میغ ☜ زیغ زیغ ☜ قپو وپنجره قنادلرینك صداسی وانك امثالی نسنه لردن ظاهر اولان صدایه دیرلر میرنظمی بیت شبی وصلتش بوده شد بی دریغ * ولی دل طپید از درون زیغ زیغ ☜ مع الفاء * زیف ☜ سکون یای تحتانیله ادبسزلك معناسنه کسایئ * قطعه * که بروز روسیم عرضه کنم * خویشتن را بکفت رادکنم * بابدین مکر وحیله زر بدهم * بره زیفش اوستاد کنم ☜ مع الکاف * زراغنك ☜ فتح راء مهمله وغین معجمه وسکون نونله چاقل طاشلی یرودخی قوریوب یارلمش اوله میرنظمی بیت زمین را سعر اسر زراغنك بود * نه جای تك وپوی ونه جنك بود ☜ زرشك ☜ کسر راء مهمله وشین ایله ترکیده خاتون دوزلغی وعربیده انبربارس دیدکلریدر حکیم شیرازی بیت شفترنك وهم الج ومزانار * هم زرشك وقرع وبطیخ وخیار * بعض فرهنکلرده خوشبو برشکوفه در وبعضنده هندوستان شکوفه لرندن بر مخصوص شکوفه در بو معنایه حکیم اسدی بیت هم از خیری وکاو چشم وزرشك * بشسنه رخ هریك ابراز سرشك ☜ زرك وزریك ☜ کلاهما بکسر الراء المهمله زرشك مرقوم معناسنه درکه عربیده امیر بارس وانبربارس دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ☜ زیجك ☜ سکون یای تحتانی وکسر جیمله قوزی باغرسغن خرده طوغرایوب یوغرت ایله بشوروب برنوع طعام ایدرلر ایضا منها ☜ زیدك ☜ سکون یای تحتانی وفتح دالله باب الراء المهمله ده ذکری مروز ایدن ریدك معناسنه که غلام ترك بچه در کذا فی التحفة بو معنایه حکیم انوری بیت چو از دل کیل زید کان سرای * زدیبا بنا کوش ودیبا قبای ☜ زیرتنك ☜ سکون یای تحتانی وراونون وفتح تاء مثناة ایله اکر قولانی معناسنه وبعض فرهنکلرده آفتاب معناسنه منقولدر ☜ زیرك ☜ سکون یای تحتانی وفتح راء مهمله ایله مدرك وتیز فهم وجست وچالاك معناسنه در خواجه حافظ بیت ایدل اندر بند زلفش از پریشانی منال * مرغ زیرك چون بدام افتد تحمل بایدش ☜ مع الکاف الفارسی * زیك ☜ سکون یای تحتانیله اوج معنایه کلور اول نقشبند حریر باغان یعنی منقش قماشلر طوقمه قدقه نقش ایچون بغلد قلری ابریلك ودخی منجمان ورصد کیران احوال فلکیه یازد قلری زیج کتابلری دخی نقوش فلکیه رسم ونقش اولد یغیچون اصلی زیکدر تعریب اولنوب زیج دیدیلر حکیم فردوسی * مثنوی * بخواندان زمان شاه جاماسب را * همه فال کیران لهراسب را * برفتند باز یکها برکنار * بپرسید شاه کو اسفندیار * ثانی برحقیر جانور کچکدر سرچه دن کوچك خاکستری رنك وحزین آوازی واردر ثالث کوه کیلو کردلرندن برطائفه نك اسمیدر کذا فی فرهنك جهانکیری ☜ مع اللام * زنده پیل ☜ دیشی فیل وفتح زا ایله ارکك فیل اولق اوزره بعض فرهنکلرده تخصیص ایلشلر حکیم فردوسی بیت یکی مامئ بود در رود نیل * ببالا وپهنا چو ده زنده پیل ☜ زیغال وزیفال ☜ اول سکون یای تحتانی وفتح غین معجمه وثانی سکون یای تحتانی وفتح فا ایله کلاهما بمعنی قدح کبیر که باده مجلسنده غایت شوق ونهایت سرور دن ارباب مجلس بر برلرینه محبة دوستکانی آنکله طلو ایدرلر

استاد رودکی بیت شکفت لاله تو زیفال بشکفان همی * ز پیش لاله بکف برنهاده پر زیفال
بولغت باب الراده دخی ذکر اولندی ﴿ مع المیم * زبرم ﴾ فتح باء موحده وسکون راء مهمله
ایله زبر مرقوم معناسنه که حفظ و خاطره در ابو المعانی بیت زبرم رفت مکر وعدهٔ وصال مرا
ازان سبب که کنی جور بیهمال مرا ﴿ مع النون * زبلدان ﴾ مزبله معناسنه که زبل معلوم
ودان ظرف معناسنه اسم مکاندر معنای ترکیب زبل قونلان یردیمك اولور کذا فی المجمع
﴿ زداییدن ﴾ کسر یای تحتانیٔ اول وسکون ثانی ایله قلیچدن وامثالی دمورلردن
پاس آچمق وصیقل اوروب چلا ویرمك معنالرینه مصدردر ﴿ زدایانیدن ﴾ انك
متعدیسیدر ﴿ زدودن ﴾ ضم دال وواو معروفله دخی پاسدن آچوب پاك ایلمك دمورلردن
وآینه دن عموما مولانا هاتفی بیت ز آیینهٔ تیغ زنکار کون * بصیقل زدودند زنکار خون *
وخاطری ژنك غمدن واعضایی چرك ولوثدن پاك ایتمکه دخی دیرلر مولانا رشید الدین وطواط
* رباعیه * ای برده سر زلف تو زنك از دل تو * بزدوده وفا ومهر ژنك از دل تو * تا کم نشود کبر
پلنك از دل تو * موم از دل من برند وسنك از دل تو * وولایت ومملکتی فتنه وفساددن پاك
ایلمکه ده دیرلر استاد منوچهری بیت چندانکه تو دانستی رحمت بنمودی * چندانکه
تو دانستی ملکت بزدودی ﴿ زرفین ﴾ سکون راء مهمله وکسر فا ایله قپو آردینه قونلان اغاج که
ترکیده سورمه دیرلر شمس فخری بیت چنان زمعدلتش ایمنست خلق جهان *
که فارغست در او بار منت زرفین * حکیم انوری بیت هر کجا امن کشد بارهٔ او * بکشد بار
قفلها زرفین * فرهنك جهانکیریده ضم زا ایله منقولدر ﴿ زستن ﴾ سکون سین وفتح تاء
مثناة ایله دیرلمك ودیری اولمق اصلی زیستن در یا حرفی تخفیفا محذوفدر حکیم اسدی بیت
زکژی نشد راست کار کسی * بناموس زستن نشاید بسی ﴿ زمستان ﴾ ایام شتا یعنی
قیش فصلی اکرچه زم فتح زا ایله صوق وستان زمان معناسنه در لکن خلق لساننده کسر زا ایله
مشهوردر اول اجلدن بو محله ثبت اولندی بای مفتوحه ده یازلسه غلط ایلمش دیو دخل ایدرلر
خواجه سلمان بیت شها جهان خرف را کذشت فصل حریف * رسید کوکبهٔ موکب
زمستانش ﴿ زنایانیدن ﴾ متعدیٔ زنوییدندر عنقریب ذکر اولنور انشاالله تعالی
﴿ زندان ﴾ معروف حبس خانه در ﴿ زندان بان ﴾ حبس خانه بکجیسی زندانجی عربیده
سجان دیرلر بان بونده باغبان وکشتیبان بانلری کبیدر زندانی کوزتمك خدمتنه مأمور
اولدیغیچوندر ﴿ زندانیان ﴾ یعنی محبوسلر زندانی یای نسبتله محبوسدر آخرنده الف ونون
ادات جمعدر میرنظمی بیت شده زندانیان زان حال آکه * که زندانیان کرد زندان تبه
﴿ زندران وزندوان ﴾ کلاهما بسکون النون ودال الموقوف اول بفتح الرا ثانی بفتح الواو
بلبل معناسنه درکه عربیده عندلیب دنیلور میرنظمی بیت بسوی منقبت خوانی روان
شد * که در کلشن سرایش زندران شد ﴿ زنسان بونجلین وبونك کبی معناسنه درکه آصلی
زینساندر تخفیفا حرف یا حذف اولنمشدر ﴿ زنودن وزنوییدن ﴾ کلاهما بضم النون کوپك
وقوردوچقال اورمك وناله ایدوب صیزلهمق وآت کشنهمك معناسنه دخی مرویدر میرنظمی
بیت همی آیند رقیب بدسکالان * زنویند همچو سك درکوی جانان ﴿ زنهاریدن ﴾

﴿ زنهاریدن ﴾ زنهار کلمه سنك جمیع معنالرنده متعدی استعمال اولنور ﴿ زنیان ﴾ سکون
نون وفتح یای تحتانیله نانخواه که جوانی دخی دیرلر هندی لساننده اچواین دیرلر شهاب مهمزه
بیت آبله زیب روی جانانست * لذت نان نکر ز زنیانست ﴿ زهستان ﴾ کسر ها وسکون
سین ایله بمعنی زمستان یعنی ایام شتا کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ زیان ﴾ بمعنی نقصان
وضرر ودخی زندکانی معناسنه در بو ایکی معنایه شاعر بیت بدست ودلی بخش تیغ عدو
کش * هم این را زیانی هم آن را زیانی * کذا فی التحفه اما بو بیتدن زندکانی دهنده معناسی
ظاهر اولور حال بوکه زیان زندکانی ایدیجی ودیرلدیجی معناسنه اولور ودخی صیغهٔ امر اولور
دیریل ودیرلك ویر معناسنه نتکم حکیم سوزنی بیت بفضل خویش مسلمان زیان مرا
یارب * بری مکن ز مسلمانی ار بری جانم ﴿ زیبان ﴾ سکون یای تحتانی وفتح باء موحده
ایله بمعنی زیبنده ویر اشقلو شمس فخری * قطعه * جناب بارکهت را ز ازدحام ملوك *
زمانه خواست که نسبت کند بکاهکشان * خرد شیندش وآنکار کرد اینمعنی * که نیست
نسبت این در بکهکشان زیبان ﴿ زیبیدن ﴾ سکون یائین تحتانیین وکسر باء موحده ایله
یراشمق وبزنمك معناسنه مصدردر بو معنایه چغتای لساننده چسبان دیرلر ﴿ زیرافکن ﴾
ایکی معنایه در اول زیرافکند مرقوم معناسنه که موسیقیده بر نوادر ثانی فراش قسمندن
دوشنیلن نسنه یه دیرلر شیخ سعدی بیت سوسنت راست سبز بالا پوش * سنبلت
راست سبزه زیرافکن ﴿ زیر بزرکان ﴾ موسیقیده بر لحن آدیدر زیر خرد دخی دیرلر حضرت
مولانا بیت آغاز کن حسینی زیرا که شیخ میکفت * کان زیر خرد زیر بزرکان آرزوست *
﴿ زیر جامه ﴾ ایاق طونی وکوملك معناسنه اثواب التنه کیلدوکندن کنایه دیر
﴿ زیرفان ﴾ سکون راء مهمله وفتح فا ایله نیر اصغر یعنی قمر اسماسندن بر اسمدر مولانا مطهر
بیت آسمان درکاه دستوری که سر بر آستانش * هفت اختر از زحل تا زیرفان آورده اند
﴿ زیریدن ﴾ سکون یائین تحتانیین وکسر راء مهمله ایله اشاغی اولمق والت ایتمك معناسنه
مصدردر ﴿ زیرفون ﴾ سکون یای تحتانی وزاء معجمه وضم فا ایله ایکده اغاجنك بر نوعیدرکه
میوه سی اولمز انجق خوشبو چیچکی اولور عربیده فتح زا ایله استعمال ایدرلر ﴿ زیستن ﴾
سکون یا وسین ایله دیرلمك حیات معناسنه کمال خجندی بیت کر یار طبیب درد من نیست *
دردا که امید زیستن نیست ﴿ زیغنون ﴾ سکون یای تحتانی وفتح غین معجمه وضم نونله
بر شهر آدیدرکه عذرایی انده هلاك ایتمك استدیلر استاد عنصری بیت زدر با بخشکی
برون آمدند * زبر بر سوی زیغنون آمدند ﴿ زیفن ﴾ سکون یای تحتانی وفتح فا ایله
پك نسنه یه دیرلر طاش اولسون غیری نسنه اولسون ﴿ زین ﴾ بوزن کین بو کلمه نك ایکی
حالی واردر بری اسم جامددر اکر معناسنه که عربیده سرج دیرلر حکیم فردوسی بیت بفرمود
تا رخش را زین کنند * دم اندر دم نای رزین کنند * وبری دخی لفظ مرکبدر حرف زا ایله
این دن استعمالنده خفت اولمق ایچون الفن حذف ایدوب زین دیدیلر بوندن معناسنه
﴿ مع الواو * زیلو ﴾ سکون یای تحتانی وضم لامله بر نوع منقش کلیمدر قالن وغلیظ اولور
اکثر قرا خلقی دوشنورلر حکیم نزاریٔ قهستانی * قطعه * بدوستان خراسان که میبرد چیزی *

زمن که کار بجان آمدست وجان بکلو * وکر بصدر وزارت رسد رضا ندهد * که پایمال
لئامم کنند چون زیلو ﴿ زینو ﴾ سکون یای تحتانی وضم نونله بمعنی زیلوی مرقوم
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ زیو ﴾ بوزن ریو باب الراده ذکری مرور ایدن ریو معناسنه در
که مکر وآل دیمکدر ﴿ زیونجو ﴾ بودخی باب الراده مذکور اولان ریونجو معناسنه که
اغاج قوردیدر میرنظمی بیت درختی کرشود بی بار وبی سود * درونش را بود زیونجو
ازخود ﴿ مع الهاء * زره ﴾ کسر راء مهمله واظهار هائیله اوج معنایه کلور اول دموردن
اشلنمش معروف خفتاندر جنك کونلرنده کیرلر ترکیده دخی زره وزرخ دیرلر عربیده درع ولبوس
معناسنه خواجه سلمان بیت که دو پیکر زره کذار سنان * شده یکتن چو توامان باشد
ثانی افراسیاب اقرباسندن برمبارز آدیدر سیاوشك قتلنه چوق سعی ایتمشیدی اکا
کردی زره ده دیرلر قوشك خطیب * مسمط * ای جام تو از جان مزه درمن نکه کن به زبه
بی جرم میریزد زره خون سیاوش درلکن * ثالث ولایت سیستانده واقع برناحیه آدیدر
﴿ زکاشه وزکاسه ﴾ کلاهما بفتح الکاف اوزون اوقلی کرپیدرکه اوزرینه وارانه اول اوقلارین
یایدن اوق چقمش کبی آتار اکا تشی وروباه ترکی وریکاشه وزیکاشه وسیخول وسکاچه
وسکاشه دخی دیرلر عربیده فتح دال ولام وسکون غین ایله دغلج دیرلر حکیم سوزنی بیت
بنکر بدوستی که مرا طرفه اوفتاد * بادوستی بروی چو پشت زکاشهٔ ﴿ زنده ﴾ سکون نون
وفتح دالله بش معنایه کلور اول دیریکه عربیده حی دیرلر مقابلی مرده در شیخ عمر خیام
* رباعی * درپای اجل چون افکنده شوم * وزدست غمش زبیخ برکنده شوم * زینهار کلم
بجز صراحی مکیند * تاچونکه زباده پرشوم زنده شوم * ثانی درویش وفقیر معناسنه
مولانا جامی * مثنوی * دیدنا که یکی پراکنده * زندهٔ زیر جامهٔ ژنده * کفت کین جامه
سخت خلقانست * کفت هست آن من چنین زانست * چون بخویم حرام وندهم دین *
جامه لابد نباشدم به ازین * ثالث ولایت اصفهانده برنهر عظیم اسمیدرکه زنده رود دیرلر
فخر کورکانی بیت مغنی بیاوبیا ران سرود * که ریزم زهر دیده صد زنده رود * رابع بزرك
وعظیم معناسنه که مثلا زنده پیل دیرلر حکیم فردوسی بیت یکی زنده پیلست برکوه کنك *
اکر با سلاح اندر آید بجنك * خامس توران پهلوانلرندن برمبارز پهلوان نامیدرکه محکم
جنك ایتمکله مشهور اولوب زنده رزم دیرلر رستم انی برمشت ایله هلاك ایلدی معنای اولنه
یعنی دیری معناسنه چعتایده تیریك دیرلر میرعلیشیر بو بیتده دیریاور دیمکده تیرکورردیمشدر
بیت اولوکی تیرکورر لعلینك مسیح آسا کلام ایلاب * تکلم چاشنی سین شربت یحیی العظام
ایلاب ﴿ زینهار خواه ﴾ یعنی اما نخواه حکیم سنایی بیت همه زنهار خواه دین تو اند
دین بزنهار شاه مده زنهار * مولانا هاتفی بیت رسیدند زنهار خواهان زراه * بپابوس
درکه نشینان شاه ﴿ زواه ﴾ بوزن سیاه محبوس ایچون اولان طعام مفتوحه ده دخی ذکری
مرور ایلدی مجمع الفرسده کسره ایله ضبط اولنمغین اکا متابعة بو محله ثبت اولندی استاد
عنصری بیت بندیان داشت بی پناه وزواه * برد باخویشتن بجمله براه ﴿ زهازه ﴾
کلمهٔ تحسین درکه پی اندر پی تحسین اولنمقدر حکیم فردوسی بیت بشادی یکی انجمن

یکی انجمن برشکفت * شهنشاه ایران زهاره کرفت ﴿ زهنجه ﴾ فتح ها وجیم وسکون
نونله بمعنی ریاضت وسختی کذا فی المجمع ﴿ زه ﴾ آلتی معنایه کلور اول برکلمه درکه تحسین
معناسن افاده ایدر کمال اسمعیل بیت درمجمعی که شعر تو باشد زخاص وعام * آوازهٔ زه از
تو بافلاك میرود * ثانی خوب وخوش معناسنه حضرت مولانا * مثنوی * چون جوان
بودی وسخت وزفت زه * تو نمیرفتی سوی صف بی زره * چون شدی پیر وضعیف ومنحنی *
پرده های لاأبالی میزنی * ثالث یای کرشی مولانا هاتفی بیت کیانی کمانها درآمد بزه *
یکی کفت بستان یکی کفت زه * خواجه سلمان بیت چو از شست بکشاد خسرو کره *
زهر کوشه برخاست آواز زه * بو بیتده صنعت تجنیس واردر خسرو یایه کشاد ویرنجه هر
طرفدن عسکر دخی کرشه کشاد ویردی وبرمعناسی دخی آفرین صداسی قالقدی دیمك
اولور رابع کریبان یاقه سی حکیم انوری بیت ای خداوندی که هرکز خدمتش کردون
کشید * از زه جیش فلك درکردنش افکند فخ * فخ تله معناسنه درکه ترکیده فق دیرلر
خامس زه صفه وزه حوض یعنی صفه کناری وحوض کناری شیخ بدرالدین عطار بیت
غم زه تکمهٔ او هر زمانی * مرا در زه کشد همچون کمانی * سادس زهیدن لفظندن صیغهٔ
امر اولور ﴿ زیرکاه ﴾ سکون یای تحتانی وراو فتح کاف فارسیله بمعنی کرسی که اصحاب حکومت
وارباب منزلت اوزرنده اوتوررلر حکیم فردوسی بیت جهاندار کیخسرو از تختکاه *
نشست از بر زیرکاه سپاه ﴿ زیره ﴾ بوزن شیره عربیده کمون دیدکلری تخمدر ولایت
کرمانده غایت اعلا اولدیغندن طب کتابلرنده کمون کرمانی دیو تحریر ایدرلر کمال خجندی بیت
میارید کو ناز اینجا وحسن * که زیره بکرمان ندارد رواج * ومنقولدرکه زراعت ایتدکلری
یرلرده صوارمغه وعده ایدرلر ایمش که فلان زمانده مزرعهٔ کمونه صو ویره یم دیو بعض
نسخه ده زیره چمن دیدکلری اوتدر ﴿ زیکاشه ﴾ زکاسه وزکاشهٔ مرقومین معناسنه در
﴿ زیلوجه ﴾ مصغر زیلوی مرقومدر ﴿ زین کوره ﴾ ضم کاف فارسی وواو معروف وفتح
رایله ایرقرپوسی یعنی یومری قاشی که زینکوه وزینکوهه دخی دیرلر کذا فی المجمع
﴿ زین کوه وزین کوهه ﴾ اکر قاشی در اثیرالدین اخسیکتی بیت ازسر زین کوههٔ فول
درافکند * سبز قبای سپهر ترك مغرق ﴿ مع الیاء زمجی ﴾ سکون میم وکسر جیمله قوش
قویروغی وهر حیوانك قویروغی دیبی ابوالمعانی بیت چو کوسفند که دنبه بزرك وفربه بود *
زدنبه زمجیٔ دنبه لذیذتر باشد ﴿ زندکانی ﴾ دیرلك حیات معناسنه شیخ عمر خیام
* رباعی * می نوش که عمر جاودانی اینست * خود حاصلت از روز جوانی اینست *
هنکام کل وباده ویاران سرمست * خوش باش دمی که زندکانی اینست * وکمال اسمعیل درحق
درزی بچه کفته * رباعی * ای رشته بسی تو کامرانی کردی * بالعل لبش عیش نهانی کردی *
اندر کف او چرا شدی کوته عمر * چون غسل بآب زندکانی کردی ﴿ زنده کی ﴾ دیرلك
زندکانی کبی ﴿ زینهاری وزنهاری ﴾ ایکی معنایه کلور اول امان طلب ایتمك معناسنه حکیم سوزنی
بیت کس بزنهاریٔ خویش اندر زنهار خورد * زینهاریست دلم نزد تو ای بت زنهار * ثانی
خراجکذار ذمی وبعض نسخه ده امان ویرلمش حربی کافرکه عربیده مستأمن دیرلر شاعر

بیت حان رقیب رابستان ای شه خوبان * چون رسم زینهاری ستدن عادت شهست ﴿ زی ﴾
درت معنایه کلور اول بمعنی زندکانی ثانی زیستن دن صیغه امر اولور زندکانی کن معناسنه
شاعر بیت بر روی زمین زیر زمین وار بزی * تا روی زمین زیر زمینت باشد * وحکیم انوری
بیت شادزی ای در ظهور مفخر تدبیر * روی سیه کرده رسم سحر مبین را * ثالث بمعنی
جانب که زی فلان یعنی سوی فلان دیمکدر شیخ سعدی بیت کنون کوش زی حال یعقوب
را * زمانی بدو هوش دل برکمار * وحکیم انوری بیت بتو آورد سعد کردون روی * روی زی درکه
خداوندی * رابع اماله ایله بمعنی سوی حکیم اسدی * مثنوی * چو زی خوابکه شد بل
نامدار * بیامد همان که نکهبان بار * که آمد فرستادهٔ کاه شام * زنزد بهوزی تو دارد پیام *
﴿ باب الزاء المضمومة مع الالف * زبا ﴾ فتح باء موحدهٔ مشدده ایله پادشاه چین قزینك
نامیدر که باباسنی قتل ایدوب کندی یرینه پادشاه اولمشیدی حکیم خاقانی * قطعه *
درصف وصف زبیده خوانده ام * درکفایت رای زبا دیده ام * کافرم کر چون تو در اسلام
وکفر * هیچ با تو خوانده ام یا دیده ام ﴿ زلیبیا ﴾ بر نوع حلوادر حلقجی دخی دیرلر اما عربیده زلبیه
دیدکلرینه ترکیده کوزلمه دیرلر مسعود سعد سلمان بیت نان کشکی اکر نیابم هیچ * راست
کویی زلیبیا باشد ﴿ زوا ﴾ براتمك اوله جق قدر خمیر ودخی نه که مدور ویومری اوله کمانکره یوالغی
واکا بکزر نه اولور سه زواله دخی دیرلر ﴿ زوفرا ﴾ واو معروف وسکون فا ایله بریه ده بتن طوراق
اوتی در ﴿ مع الباء * زب ﴾ مخنث اوغلان یعنی معفول ومیدهد عربیده عوام آلت رجله
زب دیرلر بو بیتده ایکی معنایه واقع اولمشدر بیت هر آنکو وقت طفلی خورده است زب *
شود بی عار وبی ناموس آن زب ﴿ زبان فریب ﴾ یعنی دروغ کوی ابو المعانی بیت از روی
راست بکوید وهم باورت کند * زینهار مشو فریفتهٔ هر زبان فریب ﴿ زکاب ﴾ صبر دیدکلری
آجی صمغدر اعلاسی سقطر نام جزیره ده حاصل اولور اول اجلدن اطبا کتابلرنده صبر سقطری
دیرلر ﴿ زکالاب ﴾ مرکبدر که عربیده حبر ومداد دخی دیرلر واول لکه درکه وجود انسانده
ظاهر اولور حکیم خاقانی بیت آن زکالاب سفیدی که مرض دفع نکرد * هم بدان پیره زن
محرقه خر باز دهد ﴿ زهراب ﴾ برقوشدر وقت سحرده جمله قوشلردن اول اویانوب فریاد ایدر
﴿ مع التاء * زست ﴾ سکون سین مهمله ایله بمعنی تند رونده یعنی سرعت وعجله ایله یوریجی
معناسنه در میر نظمی درصفت اسب بیت برفتن بادپای و زست بوده * بوقت رقص
وجلوه جست بوده ﴿ زفت ﴾ سکون فا ایله ایکی معنایه در اول بخیل وخسیس معناسنه
شمس فخری بیت باعطای شیخ ابو اسحق راد * بحر وکان ممسك شمار وابر زفت * ثانی احمق
ونادان معناسنه استاد عنصری بیت تلخ چون بیم وصعب چون غم جفت * تیره چون کور
وتنك چون دل زفت * بو بیت معنای اوله مناسبدر معنای ثانی یه میر نظمی بیت مکن باور
کلام ناشناسان * نباشد راست کوهر زفت ونادان ﴿ زمخت ﴾ ضم میم وسکون خاء معجمه
ایله ایکی معنایه در اول بر طعمدر عفصی دیرلر یعنی طاطسز وککرمسی ثانی محکم بغلنمش
باغ معناسنه کاهی بخیله ده دیرلر که الی خرج ومصرفه وکمسه یه شیء ویرمکه باغلو اولدیغی
سببیله کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مع الجیم * زج ﴾ ایکی معنایه کلور اول تیر پرتابی

پرتابی یعنی منزل اوقی که دمرنی کمك اولور خفیف اولمق ایچون میرخسرو بیت هست
پیکان زج از دندان فیل اما ازو * هست بر دندان کوساله بزخم وزور وتاب * ویلکسز اوق
اولمق دخی مرویدر وله ایضا بیت چیست زج یاری بکو بازیچهٔ اوباش شهر * بر کم وکوتاه کم
زن وزسستی روی تاب * ثانی قره قوروت که ترکیده کش دیرلر یوغرت قوریسیدر مولانا
پروزی مشرفی بیت مصفا باش وشیرین خوی چون شیر * نه چون زج ترش خوی وتیره
روباش ﴿ زملج ﴾ ضم میم وسکون لامله کلبك دیدکلری کوچك بوچکدر که شکوفه لر اوزرینه
قونار وباغچه لر دیوارلرنده اوچار میر نظمی بیت دلم بود بلبل کنون شد زملج * بشاخ کلم
جای دیوار وکنج ﴿ زناج ﴾ فتح نونله بمعنی چرب روده یعنی قیمه وپرنج ایله طولمش مومیار بسحاق
اطعمه بیت چون قلیهٔ پرنج نامست زناج بهل * درعیش خوش آویزنه در عمر دراز * وله ایضا
بیت کافر از جوشش زناج ببیند در دیك * جای آنست که دردم بکشاید زنار ﴿ زنج ﴾
سکون نونله درت معنایه کلور اول فرهنك حسین وفائی ده اغچدن حاصل اولان صمغ
معناسنه حکیم اسدی بیت ز بالا دو چیز از دل سنك وسخت * برون تاخته همچو زنج از
درخت * وله ایضا بیت ده از عنبر وزعفران بوده نیز * ده از زنج وکافور وهر کونه چیز *
ثانی تمسخر ولاغ ولطیفه کردن حکیم سوزنی بیت بیتی دو سه ثنای تو خواهم بنظم کرد *
وانکه فرو روم بره زنج ومسخره * ثالث بمعنی زنخ یعنی چکه شیخ اوحدی در جام جم درصفت
طفلی در شکم مادر باشد بیت دست بر روی وزنخ برزانو * زنجه از خفت وخیز کدبانو * رابع
نوحه وکریه وزاری ایتمك معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ زونج ﴾ کسر واو وسکون
نون ایله زناج مرقوم معناسنه مرویدر که مونبار طولمه سیدر شمس فخری * قطعه * ابو اسحق
عدل او کس برنج * کرفتن نباشد زکس یك برنج * بحالیست خصمش که نزدیك او * چو لحم
طیورست اکنون زونج ﴿ مع الدال * زرد ﴾ سکون راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول
بر کوچك قوشدر ثانی لوبیا دیدکلری غله نك بر نوعیدر ابو المعانی ایکی معناسنه ده بیت
دلم چون زرد عاجز شد زچینه * که در کشت جهان شد دانه ام زرد ﴿ زکند ﴾ فتح کاف وسکون
نونله کاسهٔ سفالین یعنی طپراق چناق حکیم سوزنی بیت مدح ترا بهزل نبردم بسر از انك *
نوشیدن رحیق نباشد خوش از زکند ﴿ زود ﴾ تیز معناسنه که عربیده عجله دیرلر وسرعت
معناسنه ده اولور مقابلی دیردر استاد دیمشدر بیت زپیری سست خیز دسال فرسود *
چو طفلان زود خشم وزود خشنود * چغتای لساننده تیز دیرلر کسرهٔ صریحه ایله
﴿ زوهمند ﴾ سکون واو وها ونون وفتح میمله اشجار ومزروعات ونباتات عموما نشو نما بولمغه دیرلر
کذا فی المجمع و فرهنك جهانکیری ﴿ مع الراء * زبان آور ﴾ منطلق اللسان وفصیح البیان
آدمه دیرلر خواجه سلمان بیت هر زبانی کان زبان آور شود جانرا زبان * شمع داران به بسوزد
تا بمردن در لکن * ودخی بمعنی زباندان یعنی سوزبلیجی مولانا هاتفی بیت زبان آوری زان زبان
اوران * بعقل وخرد برتر از دیکران * فقیر راقم الحروف عاجز ومتحیر اولدم زبان لغتن
مفتوحه ده می یازمق اولی در یاخود مضمومه ده می هله تصحیح ایده مدم ﴿ زبانبر ﴾ فتح باء
موحدهٔ اول وضم ثانیله ایکی معنایه کلور اول جواب مسکت ثانی عطیه واحسان

كذا فى الادات ايكيسى ده دلى كسر ابو المعانى بيت زبانت بنه در دهان مرا * زبانبر شود
تا زباندانرا ﴿ زبانكر ﴾ كاف عجميله دل بوران نسنه يه ديرلر و بعض يرده سود كسمه سنه ده ديرلر
﴿ زبانكير ﴾ دخى زبانكر معناسنه در ﴿ زغار ﴾ غين معجمه ايله كومردركه انكشت وزغال وزكال
دخى ديرلر حكيم ازرقى بيت هميشه تا نشود لعل وعود ومرجان سنك * هميشه تا نشود عود
وسنك وسنك زغار ﴿ زنار ﴾ نون مشدده ايله هر اوريلن ايب واپلك وابريشم مثللى
نسنه لره ديرلر عموما مير خسرو بيت هر سوكه كردد نامزد زين بار كه يك سايبان *
دور فلك حبل المتين بر جاى زنار آورد * وكفره ورهبانلر وقسيسلر ميانلرينه باغلدقلرى ايپ
قوشاق خصوصا مزبورلرك بيللرينه باغلدقلرى ايپك اون ايكى يرده دوكمى واردر حضرت عيسا
على نبينا وعليه السلامك اون ايكى حواريونه اشارت اوله كه بو اون ايكى نفر آدم حضرت
عيسانك يقين آدملرى واصحابى ايدى بونلره حواريون ديرلر حضرت عيسا شريعتنه تقويت
ويرديلر حكيم خاقانى بيت روم ناقوس كيرم زين تحكم * شوم زنار بندم زين تعدا * وكاهى
شعرا استعاره طريقيله زلف دلبرى زناره تشبيه ايدرلر دل عشاقى اول باغله محكم باغلديغى
اجلدن ﴿ زغبار ﴾ سكون غين معجمه وفتح باء موحده ايله بمعنى روباس مرقوم يعنى قزل بوياكه
عربيده فره ديرلر ﴿ زور ﴾ كوج وقوت معناسنه بر حالتدركه تاب ايله توان ميانده اولور
نتكم شاعر بيت چنان باشد اول كه كويى تنش * دو دل دارد از تاب وزور توان * معلوم
اولدى كه زور تاب وتواندن غيرى بر قوت ايمش اما اصح بودركه زور كسبى اولان كوچدر ادمانله زياده
اولور اما توان خلقى كوچدركه كسبله اولمز زورمند دينلدوكى ده بو معنايى اقتضا ايدر
﴿ زودجور ﴾ چليك ديدكارى اويوندر ﴿ زوغار ﴾ واو معروف وفتح غين معجمه ايله طائفهٔ
مغ راهبلرندن بر راهب آديدر ﴿ مع الزاء * زوز ﴾ طعنه وملامت ايتمك معناسنه در
ابو المعانى بيت ملامت كشيدم بعشق ترا * مرا خلق عالم كه كردند زوز ﴿ مع الشين ﴾
﴿ زش ﴾ بوزن هش ژاله معناسنه در وله ايضا بيت خوش افتاده عرق بر روى
جانان * كه بر برك كل افتاده سحر زش ﴿ زوانش ﴾ فتح واو وكسر نونله بمعنى ستاره
واختر يعنى يلدز وله بيت شده در سقف قصر اجلالش * شمسه خورشيد وزوانش مسمار *
﴿ زوش ﴾ واو معروفله تند خو وسخت دل معناسنه در حكيم اسدى بيت يكى كودك
نورسيدست زوش * هنوزش نكشته است كل مشكبوش * مجمع الفرسده بمعنى نيرومند
يعنى قوتلو عبد الواسع جبلى * قطعه * بود پيوسته از بيم سنانت در تف هيجا * بود
همواره از ترس خدنكت در صف عسكر * نهنك تند چون سيماب لرزان در يم عمان * پلنك
زوش چون سيمرغ پنهان در كه بر بر ﴿ مع الغين * زوباغ ﴾ واو معروف وفتح باء موحده ايله
بر مخنث كمسنه نك ناميدركه بناى خير قومش ايدى كذا فى المجمع ﴿ مع الفاء * زلف ﴾
معروفدر خواجه سلمان بيت جز از زلف پرى رويان بدورانش سر مويى * كسى را در دل
خاطر نمى آيد پريشانى ﴿ مع الكاف * زبان كنجشك ﴾ ايكى معنايه كلور اول ادويه دن
بر نافع دارو در ايرى اغاجده بتر قوش دلى كبى اولور عربيده لسان العصافير ديرلر ثانى خرده
كسلمش بر نوع توتماجدر لطيف طعام اولور ﴿ زروك ﴾ ضم را وواو معروفله سلك كه عربيده علق

علق ديرلر ﴿ زمخك ﴾ ضم ميم وسكون خاء معجمه ايله بر معروف طعامدر زمخت دخى ديرلر پور
بهاى جامى بيت تيز رو كرم كنده بو بد شكل سير * خشك وزمخك سرد ترش رو چون سماغ
كاهى بخيله ده ديرلر پك باغ معناسنه كلديكندن ناشى ﴿ زنخك ﴾ ضم نون وسكون خاء معجمه ايله
بمعنى زمخك مرقوم ﴿ مع اللام * زغال ﴾ غين معجمه ايله كومركه انكشت وزكال وزغاره دخى
ديرلر عربيده فحم ديرلر شاه ناصر خسرو بيت بر صقالت بود روى از كست چرخ * كشته
رويت بر صقالت چون زغال ﴿ زكال ﴾ كاف فارسيله كومردر حكيم خاقانى بيت
احمد مرسل كه كرد از تبش زخم تيغ * تخت سلاطين زكال كردهٔ شيران كباب *
﴿ زلال ﴾ لطيف وشيرين آب صافى ديمكدر اما بين الناس مشهور اولان غايت بلند
طاغلرده قارار يميوب هر سنه برى برى اوزرينه ياغمغله اسكدكجه بأمر الله تعالى قارك ايچنده
پارمق قدر قورد كبى نسنه حاصل اولور انك ايچنده اولان صو اول مرتبه طتلو بلكه سكره
غلبه سى اوله ولطيف صوق صويه ده ديرلر طالب آملى بيت چنان بخار زمين تيره ساخت
آب زلال * كه قطره بر لب جو ميكند نيابت خال ﴿ زوال ﴾ فتح واو ايله زكال كبى كومر
معناسنه در كذا فى فرهنك جهانكيرى ﴿ زول ﴾ بوزن غول بيوك قدح كه آنكله شراب ايچرلر
مير نظمى بيت خوشا بزمى كه باشد يار معقول * دهد ساقى بعشوه باده پر زول
﴿ مع الميم * زبان لكام ﴾ كسر نون ولام وفتح كاف عجميله كم طماغى ديمكدر ﴿ زغم ﴾ فتح غين
معجمه ايله زور وتعدى معناسنه استاد ابو شكور بيت زغم بحال حريفان مستمند مكن *
چنانكه كر نخورى غم زغم نمى باشد ﴿ زكام ﴾ بر علتدر بوروندن صواقر دماغه تأثير برودت
سببى ايله اولور اكرچه انسانه نافعدر اما خيلى زحمت ويرر ﴿ زودخشم ﴾ تيز غضبناك اولان
آدمه ديرلر مولانا هاتفى بيت همه زودخشمان وديرآشتى * سرشته زخشمند پنداشتى *
﴿ مع النون * زبان بران ﴾ هجاكوى وياوه طراز معناسنه ابو المعانى بيت زبان بران
وهجاكو زبان بريده شود * جهان زبد زبانى اوميشوند آسوده ﴿ زباندان ﴾ يعنى ترجمان
مير نظمى * مثنوى * بنى آدم اماند اند سخن * ندانست اوكس در آن انجمن * زباندان
باو لازم آمد همين * بجستند ويافتند يكى اندرين ﴿ زرافين ﴾ كسر فا ايله بر حلقه در
درت اغاج اوزرينه نصب اولنوب واوستنه زنجير قيوب قپو آردنده ايدرلر اكا زورفين وزوفرين
دخى ديرلر ﴿ زشتن ﴾ سكون شين معجمه وفتح تاء مثناة ايله صويمق يعنى بر آدمك اوزرندن
اثوابن چقارمق استاد عنصرى بيت بخستند وتاراج ورشتنش را * با كنج كرفتند
كشتنش را ﴿ زفان ﴾ فتح فا ايله زبان يعنى لسان فارسيده حرف باو واو ارالرنده تبادل وتواخى اولديغى
شايعدر ﴿ زكان ﴾ فتح كاف عربيله غضب وحدتدن كندوكندو ايله سويلمك معناسنه
مير نظمى بيت نكه كرد اورا يل نامدار * زكان كرده چون وحشى كوهسار ﴿ زكيدن ﴾
كسر كاف عربيله غضب وتهور ايلمك معناسنه در ﴿ زليفن ﴾ كسر لام وسكون ياى تحتانى
وفتح فا ايله قورقو ويرمك تخويف معناسنه شمس فخرى * قطعه * اياشاهى كه سلطان
فلك را * اكر قهرت كند روزى زليفن * زتاب انتقام سطوت تو * كند يكباره كى ترك نشيمن *
﴿ زنودن وزنوييدن ﴾ كوپك وقورد وچقال اولومق كسر زا ايله دخى مرويدرلر ﴿ زوان ﴾

بودخی زفان کبی زبان معناسنه ﴿ زوبین ﴾ واو معروف وکسر باء عجمی ویای ساکنه
ایله ایکی معنایه در اول نام پسر کاوس در حکیم فردوسی بیت رسانید زوبین برما پیام
یکایک همه هرچه بردی تمام * ثانی اول قصه نیزه درکه حربه وشل دخی دیرلر هندی لساننده
سبل دیدکلریدر حکیم خاقانی بیت بکوی دهر کجا خون خورد که نیست دهانش *
به بین پیشه که زوبین زنست ونیست کیا ﴿ زورفین وزوفرین ﴾ کلاهما بمعنی زرافین مرقوم
یعنی بر دمور حلقه در درت اغاجی برز نجیر ایله بغلیوب قپو اردنه استحکام ویرمك ایچون طیاق
ایدرلر شاه ناصر خسرو بیت خوی نیکو را حصار خویش کن * وز قناعت بر درش زن
زورفین * حکیم نزاری قهستانی بیت از درون خانه آکه کی شوی * تا برون باشی زدر
چون زوفرین ﴿ زوشیدن ﴾ واو معروف وکسر شین ایله صو ویاخود شراب ظرفدن
صزوب چقمق معناسنه عربیده ترشح دیرلر ﴿ زوفلین وزولفین ﴾ کلاهما بمعنی زورفین
وزوفرین مرقومین استاد منوچهری بیت مرد نادان نباشد دوستش یکروزه پیش *
هرکسی انکشت خود یکره کند در زولفین ﴿ زون ﴾ واو معروفله بوزن خون حصه ونصیب استاد
عنصری بیت بچشم اندرم دیده از زون اوست * بجسم اندرم جنبش از خون اوست *
﴿ مع الواو * زمو ﴾ بوزن نمو سقف اوزرینه قونیلان طپراغه دیرلر ﴿ زو ﴾ ایکی
معنایه در اول مرکب اولان زاو لفظندن اختصار اولنمشدر اندن معناسنه ثانی زود
لفظندن دالی اسقاط اولنمشدر نیز معناسنه استعمال ایدرلر حضرت مولانا بیت دامن اوکیر
زوتر بیکمان * تا رهی در دامن آخر زمان ﴿ زوزو ﴾ زود زود لفظندن مختصر درینه اولمعنایه
احمد کرمانی بیت کرز نکه بمرك چهل میری * زوزو میرکه زنده کی نکیری ﴿ مع الها * زبان
بریده ﴾ یعنی خاموش عربیده ساکت معناسنه شیخ سعدی بیت زبان بریده بکنجی نشسته
صم بکم * به از کسی که نباشد زبانش اندر حکم ﴿ زبان فریفته ﴾ زبان فریب مرقوم کبی
دروغکوی واسم مفعول دخی اولوب یلان سوزه آلدانمش دیمك اولور ﴿ زبانه ﴾ مفتوحه ده
ذکری مرور ایدن زبانه معناسنه در ﴿ زبره ﴾ فتح باء موحده وراء مهمله ایله دمور پارلری
وخرده لری عربیده کی زبر الحدید معناسنه ﴿ زره ﴾ بوزن کره زردك مرقوم معناسنه که سلکدر
میر نظمی * مثنوی * کرم وتابنده کسش همچون کره * کیر مفلوکش بریده چون زره
پشت پائی میزده بر سینه اش * جست از جا کشته محکم کینه اش ﴿ زلفنجانه ﴾ سکون لام
وکسر فا وفتح جیم ونونله خنجر وقلیچ وبچاق قبضه سنه دیرلر وقدیم بر پادشاه اسمیدر ﴿ زموده ﴾
بوزن نموده صالنجق که عیدلرده وچشنلرده اطفال وتاره جوانلرینوب صالنورلر ومجمع الفرسده
بمعنی نقش ونکار میر نظمی بیت نشان باغ جنت را نموده * درون خانه سرتاپا زموده
﴿ زویه ﴾ ضم نون واو ومعروفله سك وکرك وشغالك اولومسنه دیرلر ﴿ زوانه ﴾ دوات
ایچنه قونیلان ابریشم خام که لیقه دیرلر ﴿ زوبیوه ﴾ سکون واو اول وفتح ثانی وکسر باء
موحده ویاء ساکنه ایله حربه وخشت وامثالی نسنه لرك تیمورلری ظاهر دیبلك دیدکلری
دموردر شاعر بیت سر بر کرفتند زوبیوه ران * بکشتند تا خشتهای کران ﴿ زوزه ﴾
واو معروف وفتح زاء معجمه ایله نوحه وکریه معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ زولانه ﴾

زولانه بودخی برنوع دمور بنددر مولانا هاتفی بیت ز زولانه وغل او اهل عیب * بدامان کشیدند
سر بجیب ﴿ زول زده ﴾ بر صمغدر عربیده کثیرا دیرلر کذا فی المجمع ﴿ زوله ﴾ سکون واو
وفتح لامله طورغی قوشنه دیرلر کذا فی الحلیمی ﴿ مع الیاء * زونی ﴾ سکون واو وکسر نونله
بمعنی زانو یعنی دیز کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ زهرابی ﴾ سکون ها وفتح را وکسر باء
موحده ایله جوهردار قلیجه دیرلر میر نظمی بیت زهر نوشاند بجای لعل آب * میدهد
زهرابی آورا آب وتاب ﴿ باب الزاء الفارسیة المفتوحة مع الالف * ژاوا ﴾ ژاویدن
لفظندن اسم فاعل اولور کون حیواناته ونوحه ایدوب اولویانه دیرلر ﴿ مع الباء * ژفکاب ﴾
سکون فا وفتح کاف فارسیله چپق در معلول کوزدن اقر وکرپکلر اراسنده منعقد اولور میر
نظمی در وصف چشم علیل بیت بروز روشنا کس را نه بیند * ز چشمش آنقدر ژفکاب ریزد
﴿ مع التاء * ژفت ﴾ سکون فا ایله ایری جثه لویه دیرلر اکثر اولمقوله لر کاهل اولمغله عربیده
دخی ضخم معناسنه کلور استاد بیت بروبزیر رکابش چو اسب تازی جست * مباش
درره حکمش چو کاو کاهل ژفت ﴿ مع الخاء * ژخ ﴾ ایکی معنایه در اول ناله وزاری شمس
فخری بیت بسی عذاب که کردون دهد عدویش را * همیشه بر فلك هفتمین رسد زو ژخ *
ثانی باب ممدوده ده ذکری مرور ایدن آژخ معناسنه درکه سکل در عربیده ثولول دیرلر حکیم
سنائی بیت آمن بود از چشم بد آنکس که زرشتی * در چشم کسان چون شه شطرنج بود ژخ
بعض فرهنکلرده سباع آوازی مرویدر ﴿ مع الدال * ژرد ﴾ سکون را ایله بمعنی بسیار
خور چوق یمك یینه دیرلر کذا فی فرهنك میرزا ﴿ ژغند ﴾ فتح غین معجمه وسکون نونله
آواز بلند ومهیب که سباعدن صدور ایدر شمس فخری بیت چه کند با مهابت تو حسود *
چه زند پیش بانك شیر ژغند * کذا فی التحفه اما نسخهٔ وفایی ده زاء معجمه ایله پارس آوازنه
مخصوصدر استاد رودکی بیت کرد روبه یوزواری یك ژغند * خویشتن را زان میان
بیرون فکند ﴿ ژند ﴾ بوزن بند خرقهٔ کهنه معناسنه بهاء الدین بغدادی بیت هم
خامه مأثر من کرد ریز ریز * هم جامه مفاخر من کرد ژند ژند ﴿ مع الراء * ژاغر ﴾ کسر
غین ایله حوصلهٔ مرغان یعنی قوش قورساغی استاد لطیفی بیت دائم از چینه های انعامش
پر بود مرغ آزر ژاغر * استاد عنصری بیت خورند از آنکه بماند زما ملوك زمین * تو از
پلیدی ومردار پر کنی ژاغر ﴿ ژروار ﴾ بمعنی جدوار که معروف کوکدر ماه پروین دخی دیرلر
جدوار معربیدر وزبان مغولده ماه فرفین دیرلر ﴿ ژغار ﴾ فتح غین معجمه ایله ایکی معنایه در
اول بمعنی ژنك که پاس وکوفدر دمورده وباقرده وغیریده نمناك یرده طورمغله پیدا اولور وبعض
طپراق اوزرنده دخی یشل کوف اولور استاد رودکی بیت نشان روی زمین فرسوده کردی
زمین داده پریشان بر ژغارا * ثانی نعره صدای بلند معناسنه در شمس فخری بیت
جهان ز عدل تو معمور وایمنست چنان * که بر نیاید هرکز ز هیچ خانه ژغار * امیر معزی در صفت
اسب بیت با بر مانده وچون بی نهاد ونعره کشاد * بود زکام درخش از ژغار تند را و * فرهنك
حسین وفایی ده بمعنی سختی مسطوردر ﴿ ژکفر ﴾ سکون کاف وفتح فا ایله بمعنی شکیبا
عربیده صبور معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ ژکور ﴾ ضم کاف عجمیله بخیل

وخسیس معناسنه کذا فی المجمع لامعی جرجانی بیت زمانه مدح تراجاودان همی
دارد * ازآنکه سخت عزیزست اوست سخت ژکور ﴿ ژنکار ﴿ سکون نون وفتح کاف
فارسیله ایکی معنایه در اول بمعنی جنکار که معروف بویادر ثانی پاس وکوف که دموده
وغیریده اولور میرخسرو بیت کرخاك وجودم زپس مرك بپیزند * ژنکار کرفته همه پیکان
تویابند ﴿ ژنبر ﴿ سکون نون وکسر باء موحده ایله زنبل دیدکاری نسنه درکه آنکله طپراق
وکرپیچ چکرلر ﴿ ژواغار ﴿ فتح واووغین معجمه ایله آتش پرست طائفه سندن بر مشهور
کشیش آدیدر شمس فخری بیت زین اهتمام اودراسلام * عجب نبودزایمان ژواغار *
﴿ ژواکار وژواکر ﴿ کلاهمابکاف الفارسی مثل ژواغار مرقوم ﴿ مع الزاء * ژابیز ﴿
کسر باء موحده وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول سرسنك آتشین یعنی اول حرارتلی
کوزیاشی که کوزدن اسی چیقار ثانی برداروا سمیدرکه بوی مادران دخی دیرلر عربیده برنجاسف
دیرلر ترکیده قوان چیچکی دنیلور دیومرویدر ﴿ ژار ﴿ درت معنایه کلور اول معیار
جمالیده بردکنلو اوتدر دوه دکنی دیرلر شمس فخری بیت حسود شترد ل که عیبش کنند *
سزد آنکه نشکیبد اشتر ززار * بعض فرهنکلرده فائده سز براوتدر حیواناته فائده سی اولز
استاد عسجدی بیت ژار داری تووهستند بسی ژارخوران * وین عجب نیست که بازند
سوی ژارمزان * بعض فرهنکلرده براوتدر عربیده غلیص دیرلر وبعضیلر دیدیلر بردکنلو
اوتدر توهٔ دوع ایدرلر اکا کنکرد نخی دیرلر ثانی فائده سز وبیهوده ومالایعنی سوز معناسنه
استاد فرخی بیت کسی که ژار درآید بدرکهی نشود * که چرب کویان اینجاشوند کنك زبان *
تحفة الاحبابده مذکوردرکه ژار براوتدر غایت دکنلو اولور دوه هرنه قدرچینسه بی مزه لکندن
بوده مزاستعاره طریقیله بیهوده سوزه دیرلر ومیرزا ابراهیمده اول علفه دیرلرکه تخمی اولمز
ثالث برنوع قوری اغاچدرکه آنکله آتش یاقرلر فروزینه ودرمنه دخی دیرلر ترکیده اولمقوله
آتش یقان قوری اغاجه مزوردیرلر خلاق المعانی بیت زخوشه چینی کشت بناز هست
عدوت * حمیده پشت وشکم خوارو ژار خای چوداس * اما کتاب السامی فی الاسامیده
ژار حشیش باکله البعیر مسطوردر ورابع خرمن چاچنه دیرلرهله بو معناده جیم ایله وزاء
فارسیین ایله میانه ده قرب مخرج اولمغله مناسبت بولندی استادلبیبی بیت پای اوافراشته
اینجاچنان * توزکون برژار شها فراشتی * بولغت بومعنایه راء مهمله ده دخی روایت اولنمشدر
﴿ ژکار ﴿ لج وعناد معناسنه شمس فخری بیت فلك برآستانش سرنهادی * اکر نبود
ستمکار ژکاره ﴿ ژکوز ﴿ ضم کاف وواو معروفله ایکی معنایه کلور اول بخیل وخسیس که
مع الراء المهمله ده دخی مذکوردر استاد رودکی بیت چرخ نه پرورده وپیدا نکرد *
چون توبکی سفله ودون وژکوز ﴿ مع السین * ژکس ﴿ فتح کافله برکلمه درکه معاذالله
دیلجك یرده استعمال ایدرلر ینه اول معنایه موضوعدر شمس فخری بیت بی مهر تونباشد
خورشید حاش لله * ازحکم تونتابد سحر ژکس کفت ﴿ مع الغین * ژغژغ ﴿ سکون غین
وفتح زاء فارسیله ایکی معنایه کلور اول صدای دندانکه حالت غضبده واقع اولور علامت حدت
طبعدر اکثر سباعه صفت ایدرلر مثنوی ده حضرت موسی علی نبینا وعلیه السلام الندکی

الندکی عصاسی اژدها اولدیغی محلده حضرت مولانا قدس سره حکایه ایدر بیت ژغژغ
دندان اودل میشکست * جان شیرین سپه می شد زدست * ثانی جوز وقابقلو بادام
وفندق وفستق چوال ایچنده ایکن چیقان صدا سنه دیرلر حضرت مولانا * مثنوی * کردند
خودکی دهد آن پرحیل * چوزپوسیده است کفتاردغل * ژغژغ آن عقل مغزت رابرد * صد
هزاران عقل رایك میشمرد ﴿ مع الفاء * ژرف ﴿ سکون راء مهمله ایله سکز معنایه کلور
اول خصوصله دریك ژدرعربیده کی عمیق معناسنه حضرت مولانا بیت صد هزاران ماهی
ازدریای ژرف * دردهان هریکی رادرشکرف * شمس فخری * قطعه * بهنکام فکر
سخن پارها * اکرچه پدیدم بسی بحر ژرف * جزازمدحت شهنشاهی برون * نیاورده ام لفظ
ومعنی بحرف * ثانی بسیار کثیر معناسنه * مثنوی * هم شب وهم ابر وهم باران ژرف *
این سه تاریکی غلط آردشکرف * زانکه درویشان ورای کنج ومال * روزی دارند ژرف از
ذوالجلال * ثالث بزرك کبیر معناسنه شیخ سعدی بیت اکر پیل ژرفست وکرکرك شیر
فراری کند چون شکم کشت سیر * رابع هرنسنه یی کنهیله بایجی کدژرف یاب دیرلر مولانا
جامی بیت جدا کردپس یوسف ژرف یاب * زپیش زلیخا بشب جامه خواب * خامس
معنای دقیق قصد اولنان محالدرك قصدین فهم ایدنه وقصد ایدنه ژرف بین دیرلر ابوشکور
بیت چه بندبدین اندرون ژرف بین * چه کوئی توای فیلسوف اندرین * سادس انجام کارکه
عاقبت الامر معناسنه حکیم فردوسی بیت بدل کفت پیران که ژرفست کار * زتوران شدن
پیش آن شهریار * سابع نقول لغت مترادفه که دور ودراز اوله منشوری سمرقندی بیت
نکاوری که بیك شربت آب ماندراست * بدستش اندر دریای ژرف پهناور * ثامن غور
چیزی یعنی برنسنه نك عمق ونهایتنه تعمق ایله نظر ایلمك معناسنه حکیم فردوسی بیت سیه را
بیار آبسالار خویش * بژرفی نکهدار پیکار خویش * اکثر معنا ه نقل من فرهنك
جهانکیری ﴿ مع الکاف * ژاژومك ﴿ ضم زای فارسی وواو مجهول وفتح میملهلو بیا
معناسنه درعربیده لبادیرلر کذا فی مجمع الفرس ﴿ ژراغنك ﴿ فتح راء مهمله وغین معجمه
وسکون نونله جای ریکنمك یعنی قومسال یرژراغن دخی دیرلر استاد عسجدی بیت زمین
ژراغنك وراه درازش * همه سنکلاخ وهمه شوره یکسر ﴿ ژك ﴿ سکون فا ایله چرك
چشم یعنی کوزده اولان چپاق فارسیده اعمدریاش اولسون قوری اولسون اما عربیده خصوص
واردریاش اولان چرکه رمص وقوری اولانه غمص دیرلر ﴿ ژك ﴿ خشم وغضبدن کومردنمك
دندیدن دخی دیرلر حالا اشیراز وخراسانده لندیدن وبعض یرلرده تندیدن دیرلر شمس فخری
بیت حسود اوزبد چرخ میزکید فلك * بکینه کفنش خون میخور وچنین می ژك *
﴿ ژکاك ﴿ فتح کافله مرغ مردارخوار یعنی برقوشدر اکثر واغلب لاشه یه قونوب یو
﴿ ژك ﴿ سکون نونله اوج معنایه کلور اول پاس وکوف که پولاد ودمور وآینه وپونلره
مثال نسنه لرده اولور ثانی شعلهٔ آفتاب معناسنه در شمس فخری بیت بخسروانی
بریادخسروایران * کشاده درج زبان وکشیده جام چوژنك * مجازا آفتابکه روی دلبره
نسبتله در ثالث کوزده اولان خشك وترچرکه دیرلر طیان مرغزی بیت چشم مژکان

زژنك كنديده * عنكبوتى بكوه غلطيده * كوه كاف عجميله در ژورك سكون واو
وفتح راء مهمله ايله سرخ رنك برقوشجغزدر سرچه قدرجه اولور كذا فى فرهنك جهانكيرى
مع اللام * ژال بمعنى ژاله تركيده چه ديرلر كسر جيم فارسيله ژغال فتح غين معجمه
ايله طارى اتمكى كه ژغاله دخى ديرلر كذا فى فرهنك جهانكيرى مع النون * ژاژيدن كسر زاء
فارسى وسكون ياى تحتانيله ايكى معنايه در اول دوه وقيون وصغر وامثالى علفن معده سندن
چقاروب چينمك ثانى ايت وچقال وامثالى اورمك كه سكلاييدن دخى دنيلور ژاويدن
زاء ثانى يرينه واو ايله ده ژاژيدن ايله مترادف المعنى در مير نظمى بيت زاول شب تا سحر در كوى
يار * همچو سك ژاويد وكشته بيقرار ژدن باب ممدوده ده ذكر اولنان آژدن لفظندن
اختصار اولنمشدر ايكنه ايله يرتق كوزه مك معناسنه حكيم فردوسى بيت بنزديك آن كرك
بايد شدن * همه چرم اورا به پيكان ژدن ژراغن فتح زا وغين ايله زمين ريكناك
معناسنه بهرامى بيت زمين ژراغن بسختى چو سنك * نه آرامكاه ونه آب وكيا *
ژرفين سكون راء مهمله وكسر فا ايله قپو آرد نه استحكام ايچون قونلان اغاج كه تركيده
سورمه ديرلر معيار جمالينده كليد چوبين معناسنه در زاء معجمه ايله زرفين وراء مهمله نك
تقديميله رزفين دخى ديرلر ژكان فتح كافله غضب وتهوردن صومردنمق كه دندنه
دخى ديرلر وزكيدن لفظندن اسم فاعل اولمق انسبدر صومردنيجى معناسنه حكيم فردوسى
* مثنوى * همى رفت رنجيده زو پهلوان * بره بزركان وخروشان توان * بيامد ژكان از بر
شاه او * همه تيره ديد اختر وكاه او ژكيدن كسر كافله كندوكندويه سويلنمك برحالتدر
غضب وتهوردن عارض اولور ژنكدان سكون نون وكافله اجمال حسينيده بمعنى زنكله كه
زنك وزنكوله دخى ديرلر ژن زبان پهلويده زشت معناسنه در مع الواو * ژاو
بوزن كاو زر خالص العيار كه زرناب دخى ديرلر شاعر بيت كند در عرصه كاه نيكوان داو * هر آنكس
اصل خود را بود چون ژاو ژغاو فتح غين معجمه ايله قحبه خانه يه ديرلر ولايت رومده
بابللوق ديرلر ژمو ضم ميم ايله لوغ طاشى كه بر مدور وهموار يونلمش طاشدر ايكى
باشنده بر مقدار دلوكى واردر اغاج كچروب طام اوزرينه طپراق دوشندكدن صكره آنكله
باصدروب هموار ايدرلر مع الهاء * ژاژه ژاژ مرقوم كبى برد كند رخشين وبى مزه دوه
هر نقدر كه چينر نرم ايدوب يوده مز شاعر در هجو نجيلى بيت كه كشته خوان او از خار كاژه *
صحن طاس شكنجه نان ژاژه ژاله درت معنايه كلور اول شول قطره در كه هوادن
ياغركن كورنمز اما اوراق اشجار وچمن اوزرنده كورينورنم كبى كيجه يه مخصوص دكلدر نتكم بو بيتلردن
مفهومدر * قطعه * خوى كرده ميخواهد وبر عارض چمن * از شرم روى او عرق ژاله ميرود *
باد بهار ميرود از بوستان شاه * وز ژاله آب در قدح لاله ميرود * هوادن حاصل اولوب آخر
نسنه لردن اولمز شمس فخرى بيت ابر اكر فيض دست او يابد * در هوا چون كهر شود ژاله
ثانى بمعنى تكرك يعنى طلو حكيم انورى بيت ژاله خورشيد شعله بارد اكر * در چهد برق
خاطرم بغمام * ثالث بمعنى شبنم كه شدت سرما هواى صافى غليظ ايتمكله بخار يردن صعود
ايتدكده اشجار ونباتات اوزرينه دوشورر شيخ سعدى بيت ژاله بر لاله فرود آمده هنكام سحر *

سحر * راست چون عارض كلبوى عرق كرده باز * رابع بوش واقورلمش طلوم كه صو كچمك
ايچون يكرمى اوتوزين ودخى زياده سن برى برى يانه بغليوب اوزرينه ديرك وتخته استوار
ايدوب صودن اثواب وذخائر كچورلر تركيده فتح كاف ولامله كلك ديرلر شمس فخرى بيت
با غلامان اوشنا وكند * پيكر آسمان شود ژاله * واما آدم صودن كچمك ايچون ايكى
طولومى افوروب اغزلرين باغليوب قولتوغى التنده طوتار چغتاى لسانده قيراو ديرلر مير
عليشير بيت حلقه كافور كون اول خلعت خضرا اوزه * سبزه جنتغه كويا توشدى رحمتدين
قيراو ژغاره وژغاله كلاهما بفتح الغين اول بفتح الراء ثانى باللام اوچ معنايه كلور
اول نان ارزن يعنى طارى اتمكى معناسنه شمس فخرى بيت بود همچون كليچه دشمنش را *
اكر كردون دهد اورا زغاره * ابو شكور بيت رفيقان من بامى وناز ونعمت *
منم آرزومندى يكتا ژغاله * ثانى قزلجه كه عورات يوزلرينه سوررلر رنكرو ويرمك ايچون
غازه وكلكونه وفكر دخى ديرلر ثالث ناف كاو معناسنه خصوصا وسائر حيوانات نافنه ديرلر
عموما ژفيده كسر فا وسكون ياى تحتانيله اصلنمش وياش اولمش نسنه يه ديرلر
مولانا روحى شارستانى بيت از آندم كه ديده رخت را نديده * شده چملكى زار وبيم ژفيده *
ژكاره فتح كاف وراء مهمله ايله لجوج ومعاند معناسنه هر سوزده وهر اشده لج وعناد
ايده خسروى بيت تا روز بديد آيد آسايش ايام * زين علت ومكروه وستمكار وژكاره *
ژكاسه وژكاشه كلاهما بمعنى خار پشت وتشى دخى ديرلر اوزون اوقلى كرپى در
ژكيده كسر كاف وسكون ياى تحتانيله غضبله كندوكندويه سويلنن كمسنه يه ديرلر حكيم
فردوسى * مثنوى * كنون روز بادافره ايزديست * مكافات بد را ز ايزد بديست * بكفت
اين وتيغ از ميان بركشيد * زخون سياوش فراوان ژكيد * بشمشير هندى بزد كردنش *
بخاك اندر افكند نازك تنش ژم آورده بمعنى مامى يعنى اوك بيوك خاتونى كه جمله اوده اولان
خاتونلر آنك تعظيم واكرامنه قيام كوسترلر ژنده سكون نونله درت معنايه كلور اول
بمعنى كهنه يعنى اسكيمش اولان جامه وغيرى ملبوسات ومفروشات قبيلندن شمس فخرى
بيت شها صاحب قرانى اطلس چرخ * بدريا نسبت سيرم جو ژنده * ثانى بمعنى دريده
يعنى يرتلمش ملبوسات ومفروشات قسمندن منجيك بيت چو كل كرچه او ژنده پيراهن
است * ولى بوى او از دكر كلشن است * ثالث بمعنى پاره شده يعنى پاره لنمش هر نه اولورسه
استاد عسجدى بيت اكر مى نهد پاى بر سر خزانرا * بكون فراخ وبكنده وژنده * رابع
يمالى اثواب حكيم سنائى بيت ديده وقتى كه يك پراكنده * زنده ريز جامه ژنده *
بوندندر كه خرقه درويشانده يما مقرر اولمغله خرقه يه دخى ديرلر شيخ سعدى بيت
نه سلطان خريدار هر بنده است * نه در زير هر ژنده زنده است * مجمع الفرسده بزرك وعظيم
معناسنه مرويدر كه ژنده پيل ديرلر بو معنى زاء معجمه ايله اولان زنده ذيلنده ذكر اولندى اما زاء
فارسيله ده دينلور ايمش حكيم فردوسى بيت بدل جبرئيل وبتن زنده پيل * بكف ابر
نيسان بدل رود نيل * چغتايده يمايه يورون ديرلر مير عليشير بيت جسميمدا توكانلارى عيب
ايلمه زاهد كيم * صبر ايليكايتكان خرقه دا يورونلار دور ژنكله سكون نون وفتح كافله

چارپا بهایم حیوانات طرناغنه دیرلر صغر وقیون وپکی وامثالی ژنکه سکون نون وفتح
کافله غله یه اصابت ایدن آفته دیرلر مثلا هنوز باش بغلادوغی کبی برآفتدر سنبله یی دانه دن
خالی ایدر ژنه بوزن کنه بعض بوجکلرده بوینوز کبی اولور اکا دیرلر اما مجمع الفرسده
کزنده جانوران نیشنه دیرلر ژوله سکون واو وفتح لامله طویغار دیدکاری قوشدر
مع الیاء * ژاژخای بیهوده وعبث سویلیجیه دیرلر ژاژ فائده سز بردیکنلو اوتدر
خای خاییدندن اسم فاعل اولور چینه یجی معناسنه مزبور اوت ایسه اصلا حیواناته علف اولماز
هرنه قدر چینه سه یوده مز اول اجلدن بیهوده سوزه تشبیه ایلمشلر وفحشیات سویلیه نه ده
دیرلر حضرت مولانا قدس سره الاعلی بیت بردلبر ماهیچ کسی رامفزایید * ماننده اونیست
کسی ژاژ مخایید ژفك بینی سکون فا وکاف موقوفله ده کسریله ده اولور ژفك کوزده اولان
چرکدر خصوصا سائر اعضاده اولانه ده دیرلر عموما بونده بروندن اقان چرکدر میرنظمی بیت
کدژفك هردو بینی چون خلا بود * خلای کشتی کرکویند روا بود ژنکاری جنکاری
دیدکاری رنکدر بعض نازك جامه ده وکاغدده طوطکی دیرلر ژی بوزن کی صو جمع اولان
محل که آژ بروآبکیر دخی دیرلر استاد رودکی بیت ای آنکه من از عشق تواندر جکر خویش *
آتشکده دارم صدو برهر مژه ژی * سیف اسفرنکی بیت از شبنم هوای درش قطره
ایست چرخ * وز قطره سحاب کفش شبنمیست ژی * بومعنایی مؤید شمس فخری
* قطعه * شاه ایام شیخ ابواسحق * ای کلاه تو رشك افسرکی * اشك از چشم دشمنت
دائم * میفزاید چنانکه آب از ژی باب الزاء الفارسیة المکسورة مع الزاء * ژیز
سکون یای تحتانیله مردك جمیع معانیسیله مترادفدر یعنی هرنه قدر معنایه استعمال
اولنورسه اول معنالره دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری مع السین * ژکس کسر ئینیله
معاذالله دیمك محلنده ژکس دیرلر محل تباعد وتنافرده استعمال اولنور برادادر کذا فی فرهنك
جهانکیری مع الکاف الفارسی * ژیك بوزن ریك فرهنك جهانکیریده قطره باران
ومجمع الفرسده دوست وهم صحبت معناسنه منقولدر بعض فرهنکلرده نونله واقع اولمشدر
مع النون * ژکان فتح کاف عجمی ایله ناچار دیمك معناسنه در میرنظمی بیت فغان
بودی چو کار من زعشقش * که حال دل ژکان بودی زعشقش ژیان سباع وحشی
صفتیدر مثلا شیر ژیان دیرلر شیخ سعدی بیت مورچکانرا چو بود اتفاق * شیر ژیانرا
بدر آرند پوست * وببر ژیانده دیرلر حکیم اسدی بیت درین بیشه زین مکذار کام * که ببر
ژیان دارد اندر کنام * وپیل ژیانده دیرلر حکیم فردوسی بیت زپای اندران که نکون کشت
طوس * توکفتی که پیل ژیان یافت کوس * وذی مخلب اولان طیوره دخی صفت استعمال
ایدرلر عقاب ژیان دیرلر استاد عنصری بیت همی تانسوزد باب اندر آذر * نکیرد عقاب
ژیانرا کبوتر * وکاهی یرتجی اولمیان حیواناته دخی صفت ایدرلر مثلا کور ژیان دیرلر شیخ
نظامی بیت نبد شیر درنده را خوابکاه * نه کور ژیان یافت بردشت راه * وله بیت مرا کر
بخواهی زشاه جهان * چو عزم ژیان باتوایم دمان * ابومنصور حکیم اسدی طوسی ژیان
لغتنی خشم آلود ایله تفسیر ایلمش واستاد فرخینك بو بیتن استشهاد یازمش بیت پرزم ریز دوچه

وچه چیز خون عدو * بصید کیرد چه چیز شیر ژیان ژینان سکون یای تحتانی وفتح
نونله نانخواه وزاء معجمه ایله ده منقولدر کذا فی المجمع مع الهاء * ژیره بوزن وبمعنی زیره
مرقوم که عربیده کمون دیرلر ژیوه معروف جیوه وسیماب دخی دیرلر وعربیده زیبق دیرلر
مع الیاء * ژی البسه فاخره وجامهای ذی قیمت میرنظمی بیت بکیرم چونکه جامه
زیب وژی بود * چه سود آنرا چو اندامش کزی بود باب الزاء الفارسیة المضمومة مع التاء
ژفت سکون فا ایله بخیل وممسك معناسنه زاء معجمه ایله ده روایت اولنمشیدی شاعر
بیت با او چکونه کشت زبان ژفت باجواد * با او چکونه رفت فلك نرم بادرشت مع الراء
ژکور ضم کاف فارسیله بخیل معناسنه که اولی فتحه وآخری زاء معجمه ایله ده روایت اولنمشدر
ژوار فتح واو ایله محبوس وحبس خانه خدمتکارلری زاء معجمه ایله ده مرویدر مع
الشین * ژخش سکون خاء معجمه ایله ایکی معنایه در اول قوس قزح که ترکیده الکم
صغما دیرلر شمس فخری بیت زبستان طبعش نشانیست خلد * زایوان قدرش به پستیست
ژخش * ثانی ایلدریم معناسنه در مع الکاف * ژك کندو کندویه سویلنمك وتهوردن
صومردنمق معناسنه وژکیدن لفظندن صیغه امر اولور شاعر بیت میکوش مکن باهمه
کس بیهده سك * ای کرك طبیعت بهمه هیچ مژك ژکاك فتح کافله کومر معناسنه که
ژغال وژکال دخی دیرلر مع اللام * ژغال فتح غین ایله کومرکه عربیده فحم دیرلر
منزه هندی بیت زچشم زلف اورفت وبداغش مردمك سوزد * کند دست نکه افسوس
ان دود ژغالی را ژغل فتح غین معجمه ایله آتش قوری که اخکر دخی دیرلر میرنظمی بیت
زعشق یار نتواند فراغم * ژغل بوده جکر از سوز داغم ژکال فتح کاف فارسیله ده کومردر
ژغال معناسنه ژول سکون واو ایله پریشان خاطر والمناك وغمناك اولمغه دیرلر
مصدری ژولیدن در جولیدن دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری بعض نسخه ده طویغار
قوشی دیدکاری مسطوردر مع النون * ژبون ضم باء موحده وواو معروفله اصی که عربیده
ربح دیرلر شرعا ممنوع اولان ربا معناسنه در شاعر بیت خدا وهم رسولش بود بیزار * از
آنکس که همی باشد ژبون خوار ژکیدن مفتوحه ده ذکری مرور ایدن ژکیدندر خشم
آلود وغضبناك وکومردنمك معناسنه ده کلور کسایی بیت ای طبع سازکار چه کردم تراچه بود *
با من همی نسازی ودائم همی ژکی ژوشیدن واو معروف وکسر شین معجمه وسکون یای
تحتانیله ایکی معنایه در اول صو ویاخود شراب ظرفندن صیزوب چیقمغه دیرلر استاد
عسجدی * رباعی * تامشك سیاه من سمن پوشیده است * خون جکرم بدیده پرجوشیده
است * شیری که بکودکی لبم نوشیده است * اکنون زبنا کوشم بر ژوشیده است * ثانی بکار
وچشمه دن صو صیزوب چقمق معناسنه در ژولیدن واو معروف وکسر لام وسکون یای
تحتانیله صاج وصقال قارش مورش اولمق معناسنه در خصوصا ژولیده مو دیرلر وسائر قیل که
حیواناتده اولور وابریشم امثالی نسنه لر قارشمق معناسنه در عموما ژون بوزن خون پت که
کفره اکا عبادت ایدرلر عربیده صنم دیدکاری کذا فی المجمع ژوهیدن واو معروف
وکسر ها ایله سقف خانه دن طمله اینمك وآنك امثالی طملینه دیرلر مع الهاء * ژولیده

واو معروف وکسرها ایله قارش مورش معناسنه درکه ژولیده موی دیرلر ژوهیده
واو معروف وکسرها ایله صوارلمش مزروعات وبستان وامثالی نسنه لره دیرلر کذا فی فرهنك
جهانکیری باب السین المهملة المفتوحة مع الالف * سا بوزن جادرت معنایه کلور اول
ادات تشبیه درکبی معناسنه سیف اسفرنکی بیت هست شتر کربه هادر سخن من ولیك *
کربهٔ او شیر کیر اشتر او پیل سا * بو معنی ده اصلی آسا در نته کم بو بیتده واقعدر حکیم خاقانی
بیت صبحدم چون کله بندد آه دود آسای من * چون شفق در خون نشیند چشم شب پیمای
من * ثانی باج وخراج که پادشاه بزرك زیردستنده اولان حکامدن آلور حکیم ناصر خسرو بیت
پادشا کشت آرزو بر تو زبی باکیٔ تو * جان ودل بایدت داد پادشا را با زوسا * بو معنایی
مؤید شمس فخری بیت ملازداور اسلام شیخ ابو اسحق * که شاه هند فرستد سوی جنابش
سا * بو معناده اصلی ساودر که واوی حذف اولنمشدر ثالث بر نوع لطیف قماشدر حکیم نزاریٔ
قهستانی بیت تشریفهای فاخر بوده روان زهر سو * نخ ونسیج وکمخا کوکوز وسای ساده *
بو معناده اصلی ساودر رابع سا ییدن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی اولور بو معنیده کاهی
الفله آسا استعمال اولنور استاد بیت شفیق کشت زمانه مرا غلام صفت * رفیق کشت
سعادت مرا مرید آسا سارا فتح راء مهمله ایله ایکی معنایه کلور اول خالص وصاف
اولان نسنه یه دیرلر عموما مولانا جامی بیت چه حاصل زانکه دانی کیمیارا * مس خود را
نکردی زر سارا * وعنبره عنبر سارا دیرلر خصوصا خواجه سلمان بیت ز طوطی رنك شاخ آید
نوای نغمهٔ سازی * زکافوری سمن خیزد نسیم عنبر سارا * صفت استعمال اولندوغی ظاهردر
عنبر سارا دیدکاری کبی مشك سارا دخی دیرلر حکیم اسدی بیت رخاك تبه جان کویا کنی *
زخون سیه مشك سارا کنی * ثانی بحر عمان ساحللرنده بر محلك نامیدر آنده غایت بی نظیر عنبر
بولنور دیرلر ساستا سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله اهرمن توابعندن دیو آدیدر
قرالاوی بیت دربدی وکدی تویی منحوس * ساستا ساو ساسیا آسا ساسیا کسر سین
وفتح یای تحتانیله بو دخی ساستا کبی دیو آدیدر اهرمن توابعندن ساموتا ضم میم وواو مجهول
وفتح نونله وزنده اوج قیراطه دیرلر که بر بچق غرمادر میر نظمی * قطعه * ندیدم چند
سالت از کف خود * نه سیم وزر مس وار زیز وآهن * که ساموتا کند مصرف بخود را * کجا داند که
کس بخشیش کند ظن ساوا ساویدن لفظندن مشتق اسمدر یعنی اکه اغزندن چیقن
براده هر نه دن اولورسه دخی آلتون وکمش اشلنورکن آلت صیاغه دن دوکیلان خرده یه دیرلر
سبا مملکت یمنده بر شهر عظیم آدیدر که بلقیسك تختکاهی ایدی حضرت سلیمان علی
نبینا وعلیه السلام بلقیس تختی اوزرنده اوتوررکن دیولره قالدیردوب بر آنده کندو حضورینه
کتورتمشیدی خواجه سلمان بیت میر بر صدر تو جمشید است بر عرش سبا * شاه
بر تخت تو خورشید است بر اوج فلك * ودخی دیار عجمده بر موضع اسمی اولدوغی مشهوردر
سبزپا نامبارك قدم معناسنه یعنی شأمت ونحوست ایله مشهور اولانه دیرلر ضدی
سپید پادر میر خسرو بیت نه در دست طبیب ژاژ خاییست * که کاهی سرخ روکه سبز
پاییست سبزما سکون زاء معجمه وفتح میمله فرهنك جهانکیریده بر نوع اوزم آدیدر

آدیدر سبز مالی ده دیرلر سپوسا ضم باء فارسی وواو معروف وفتح سینله وسپوس وا ضم
باء فارسی وسکون واو وسین وفتح واو ثانیله هریسه وبغدای آشی هر نه اولورسه میر نظمی بیت
نباشد نعمت الوان که باشد * سپوسانان جوبی منت آید سپید پا مبارك قدم وخجسته
پی دیمکدر سبز پای مرقومك ضدیدر ستا فتح تاء مثناة ایله اوج قیللو طنبور وسازده
هر نه که اوج قیللو اوله ایکی قیللویه دوتا درت قیللویه چارتا دیدکاری کبی در خواجه سلمان
بیت چرخ دوتاست بس کهن نیست نوای اندرو * کو صنمی که بهر ما تای ستای تو زند *
سداهرا فتح دال ورا وسکون ها ایله تحفة الاحبابده بر قوش آدیدر که لوها ور دخی دیرلر
سرا خانه معناسنه درکه سرای دخی دیرلر تفصیلی سرای ذیلنده ذکر اولنور انشاالله تعالی
سراپا باشدن باشه دیمکدر ایرادنده جملهٔ وصفیه مراد اولنور ابو المعانی بیت زنار غم
نهادم داغ بر تن * سراپا دیده شد بهر نظاره سربها سکون را وفتح باو ها ایله بمعنی خون بها یعنی
دیت قتیل حکیم خاقانی بیت تن شمع را روشنی سربها بس * که از طشت زر سربهایی نیابی *
سرجا سکون را وفتح جیمله صدر معناسنه روایت اولنمشدر یعنی مجلسك جانب اعلاسی
سرغوغا سکون راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول فتنه وآشوبه باعث اولان که
سر فتنه دخی دیرلر حضرت مولانا بیت ز رشك دوست خون دوست ریزد * بدین
حد شنك وسرغوغا چرایی * وله قدس سره العزیز بیت خون دل می بین وباکس دم مزن *
وزنکار شنك وسرغوغا مپرس * ثانی طلیعهٔ لشکر که ترکیده چارقه جی دیرلر شهاب الدین
مؤید سمرقندی بیت ره عدل وسیاست را حسامش بدرقه کشته * سپاه فتح ونصرت
را سنانش کشته سرغوغا سرکردا سکون را ئین وفتح کاف عجمیله بر مرض در انسانك
باشنده واقع اولور سرکنجش دخی دیرلر عربیده اطبا دوار دیرلر کذا فی المجمع سرما قیش
فصلی که مقابلی کرمادر عربیده شتا دیرلر استاد بیت زمین پرنکار وهوا مشکبار * نه کرما
نه سرما همیشه بهار سروا سکون را وفتح واو ایله سخن دروغ وحکایات بی اصل
حکیم خاقانی بیت چند دهی وعده دروغ همی * چند فروشی بمن این سروا * فرهنك
جهانکیریده اصللی واکر اصلسز مطلق حکایت واول مثللو سوزدر شمس فخری بیت
علو پایهٔ قدرش از آن بلند ترست * که فکر هم چو منی اندر آن کند سروا سزا
فتح زاء معجمه ایله اوج معنایه کلور اول لایق معناسنه شاه ناصر خسرو بیت کر تو کویی
چون نهان کرد ایزد از ما راز خویش * من چه کویم کویم از حکم خدا ایدون سزید * ثانی
موافق معناسنه شیخ سعدی بیت ناسزایی را چو بینی بختیار * عاقلان تسلیم کردند
اختیار * ثالث مکافات نیك واکر بد شیخ عطار بیت آنکه فرمان کرد قهرش باد را *
تا سزایی داد قوم عاد را * شیخ عطارك بو بیتی معنای اوله دخی انسبدر سقمونیا بر
دارودر غایت مسهل اخراج فضلات اخلاط ایتمکده نفعی عظیم در اعلاسی انطاکیهٔ طاغلرنده
اولمغله طب کتابلری مفرداتنده سقمونیای انطاکی دیرلر ومحموده دخی دیرلر سکا فتح
کاف فارسیله تیردان یعنی ترکشك اوق قونیلان طرفی میر نظمی بیت سکایش پر تیر زهر
پیکان * همه سوی عدو را کشته پران سلا بوزن علا بمعنی نواکری یعنی آهنك نغمه

وآوازه ایتمك کذا فی الادات ☜ سمنسا ☜ فتح میم وسین وسکون نونله لفظ مرکبدر سمن ایله سادن که ادات تشبیه در آق کل کبی دیمك اولور مراد محبوب ودلبر تعریف وتوصیفی در نتکم دیمشلردر. بیت سمنسا سروبالا کلعذاری * جهان حسن ازو بوده بهاری ☜ سمن وا ☜ فتح میم وواووسکون نونله ارشته چوربا سی بعض نسخه ده هریسنه آشی مرویدر ☜ سمیرا ☜ کسر میم وسکون یای تحتانی وفتح راءمهمله ایله جمامارك جماعت آلتی اولان شاخه دیرلر معروف بوینوزدرکه آنکله جمامت ایدرلر ضم سین ایله معنای آخره کلور کذا فی المجمع ☜ سنا ☜ فتح نونله اوج معنایه کلور اول بمعنی روشنی ضیا معناسنه ثانی براوتدر لطیف ولین در صفرا اخراجنه وباغمه نفعی عظیمدر مکهٔ معظمه دن کلور اطبا کتابلرنده سناء مکی دیرلر ثالث شرفنامه ده برچوپدر مسواك ایدرلر عربیله مشترکدر ☜ سنك آسا ☜ دکرمن طاشی معنای ترکیبی درلغت جهتیله اما معنای مصطلحی ایکی وجهله در اول وقار وتمکین ومتانتدن کنایه ایدرلر دکرمان یرندن آخر یره حرکت ایتمیوب آغر اولدوغی مناسبتله ثانی متحرك وبی آرام اولدیغندن کنایه ایدرلر اضداد قبیلندن اولوردکرمان طاشنده کلا الحالتین موجوددر برنده متانت وپایداری وبرنده خفت وبی قراری مقرر اولمغله در شاعر * قطعه * مکرد رشهر بوده دوبرادر * که عروعم چوسنك آسیابود * ازآن یك بهرد نیادرتك وپو * دکر ثابت توکل آشنابود ☜ سنك توتیا ☜ اثمد دیدکاری طاشدر سحق ایدوب بعض اجزا ایله توتیا ایدرلر رمده نفعی ظاهردر ☜ سنك خارا ☜ ایکی معنایه در اول معنای لغویسی طاشك برنوعیدرشویله که غایت پکلکندن دمور آلت اکا کارایلز اکا سنك خاره دیرلر خارا وخاره پك طاشه دیرلر حواجه حافظ. بیت سرکش مشوکه چون شمع ازغیرتت بسوزند * دلبرکه درکف اومومست سنك خارا * ثانی معنای مصطلحی سخت دلی وخست وبخلدن کنایه در ☜ سنوا ☜ فتح نون وواوایله بمعنی کورستان یعنی مقابر مزارستان معناسنه ☜ سودا ☜ اوج معنایه کلور اول عناصر اربعه‌نك عنصر سفلی سی درکه اغدیه دن معده ده بعد النضج حاصل اولان آب صاف جکره واصل اولدقده آنده تکرار نضج وانطباخدن غایت لطیفی دم وناپخته وخامی بلغم وکوپکی صفرا ودردی یعنی اثقلی سودا اولو رمحل قراری طحال دریعنی طلقدر ثانی بطریق الاستعاره شب تاریکه دیرلر ثالث فائده معناسنه در تجار طائفه سنه سودا کران دیدکاری بومعنی جهتندندر مذکور اوج معنایی بربیته جمع ایلشدر میرنظمی بیت تقاضا کردسوداشام سودا * سفرکرددازآنجابهرسودا ☜ سورا ☜ سکون واو وفتح راء مهمله ایله برشهراسمیدر کذا فی فرهنك جهانکیری ☜ سه تا ☜ ایکی معنایه در اول اوج قات ویاخوداوج دانه معناسنه در ثانی اوج قبیله اوطنبور ستای مرقوم کبی محمد عصاز بیت زلحن پنجکاه نوبنش بود * که ترسارا سه تا افتاده در رود ☜ مع الباء * سبزآب ☜ اضافتله سبزی آب تقدیر نده صوا وزرنده تارعنکبوت کبی اوریلان یشل نسنه که ترکیده یوصون دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ☜ سراب ☜ فتح راءمهمله ایله اول نسنه درکه بادیه یعنی اصسز یرلرده اولور شعاع شمسدن مسافهٔ بعیده دن صوکبی کورینور اکثرشوره زمین یرده پرتو آفتابدن اول شکل واقع اولور مولانا ظهوری بیت جکر تشنکازاکند جان کباب *

کباب * بصحرای ریواز زلال سراب ☜ سراچهٔ آفتاب ☜ کونش آغلی یعنی کونشك چوره سنده هالهٔ ماه کبی بیاض نسنه کورینور ☜ سراندیب ☜ سکون راونونله هندوستان مملکتنده واقع برطاغ اسمیدرسراندیل دخی دیرلر روایت اولنورکه حضرت آدم صفی الله علی نبینا وعلیه السلام جنتدن چقدقده اول طاغ اوزرینه هبوط ایلدی وقبر شریفی ده آنده دیرلر ☜ سرب ☜ کسر راءمهمله ایله چوریمش وافسرده اولمش نسنه یه دیرلر سراج الدین قمری بیت این پوتهٔ که پرزرعشق بودزآنك * خوش نیست درپلاس سرب مانند کیمیا ☜ سرخواب ☜ سکون راءمهمله وفتح خاوواومعدوله ایله بمعنی اوّل خواب بسرخواب رفته دیرلر هنوزاویومش دیمکدر میرنظمی. بیت بکفت این ناله وزاری بکردید * بسر خواب رفته اوراخوابرادید ☜ سرداب ☜ سکون راودال ایله برنوع زیرزمین درکه هواسی کرم اولان شهرلرده مخصوصا یاپرلرکین مذور قبه کبی وکین مسدس الاضلاع وکین دخی ایدرلر هوانك غایت کرمیتنده ایچنه کیروب اوتورلرلروصولرین صاودرلر سردابه دخی دیرلر میرنظمی بیت مکرروزی نشسته بد بسرداب * بشمعش جمع میکردند احباب ☜ سرشب ☜ سکون راوفتح شین ایله برنوع غله دریاغنی چقاروب چراغده یاقرلر اکا سرشف دخی دیرلر خردله مشابه دانه دریاغی غایت آجی اولغله تناول ایتمیوب روغن زیت کبی یاقرلر ☜ سرکب ☜ سکون را وفتح کافله زمانلرنده عدیم النظیر ایکی مطرب ایدی برینه سرکب وبرینه سرکش دیرلرایدی استاد فرخی * قطعه * دائم ازمطربان خویش ببزم * غزل شاعران خویش طلب * شاعرانت چورودکی وشهید * مطربانت چوسرکش وسرکب ☜ سرکوب ☜ ضم کافله اوج معنایه کلور اوّل قلعه لرك غایت یوکسك اولان یری که اطراف وجوانبه مشرف اوله محلنده چیقوب نظر ایدرلر ثانی سرزنش ایدیجی معناسنه که ترکیده باشه قاقیجی دیرلر ثالث مؤید الفضلاده جنك وخصومتده قوی ومتین اولان حریفه اما اصطلاح شعراده بمعنی فائق وهرقنده اولورسه ماهر وهرصنعتده قادر اولان آدمه دیرلر بومعناده میرنظمی. بیت مکن سرکوب اوسرکوب کارست * ولی با اوفلك درکاروزارست ☜ سزاب ☜ فتح زاء معجمه ایله صوکردمه سی دیدکاری اوتدر ☜ سقلاب ☜ ترکستانده برولایت آدیدر صقلاب دخی دیرلر شیخ سعدی بیت اکرفارسی باشدش زادبوم * بصنعاش مفرست سقلاب وروم ☜ سك آب ☜ سکون کاف فارسیله دراما اصلی اضافتله سك آب در صوکوپکی معناسنه مراد قوندزدیدکاری جانوردر دریسنی قپلان پوستلرینه پروازایدرلروبعض کفره قلپاغنه پروازایدرلرخایه سنه اطباجندباد ستر وجندبیدستر دخی دیرلر اخراج ریحه دخلی عظیمدر کثیر النفع بردوادر ☜ سکلاب ☜ لامله ده سك آب مرقوم معناسنه درکه سکلابی وسکلاوی وسکلاو دخی دیرلر مختاری بیت چوبند چوسکلاب باموی بخسبند * یعنی بکل وخشت بر آرند به بیکند ☜ سنب ☜ سکون نونله بعض قیشی شدید وزیاده اولان یرلرده قیون وکوپکی وصغرشدت شتادن امینی اولق ایچون طاغ اتکلرنده مغاره کبی قازوب حیوانات طوراجق یرایدرلر استادلطیفی بیت یارب ازمن چه جرم خواست چه زنب * که مرانیست خانهٔ جزسنب ☜ سنیب ☜ کسرنون وسکون یای تحتانیله نیزه واوق دموری وسائر آناره مشابه اولانه دیرلر ☜ سنك آسیاب ☜ دکرمان

طاشی که سنك آسیاد خی دیرلر ﴿ مع التاء * ساخت ﴿ سکون خاء معجمه ایله ایکی معنایه کلور اول ساختن لفظندن فعل ماضیدر ثانی بند بارزین معناسنه حکیم خاقانی بیت ازجنیبت فروکشاید ساخت * آینه اش برعذار بند صبح ﴿ سپت ﴿ فتح باء فارسیله معروف نسنه در آخری دال مهمله ایله سپد وتاء مثناة ایله ده استعمال اولنور ابوالمعانی بیت کل سرسپت حسن وآن جانانست * ولی چوماه همه حسن چهره کیران آنست ﴿ سپست ﴿ کسر باء فارسی وسکون سین ثانیله فرهنك جهانگیریده براوتدر غایت یشل واملس اولو رچارپا حیوانات آنی غایت سوب رغبت ایدرلر حیوانانی سمردرو توین دوزر الفله اسپست دخی دیرلر عربیده فصفصه ورطبه دخی دیرلر ترکیده یونجه وترکستانده دیورنجقه دیرلر مجمع الفرسده سپسته بمعنی شمغند یعنی بوی ناك ومؤید الفضلاده هزبر وفرهنك میرزاده کسرسین وباء موحده ایله یونجه وفتح سین ایله پلیدوبد معناسنه مسطوردر ﴿ سپلت ﴿ سکون باء موحده وفتح لامله . بیق که بروت دخی دیرلر عربیده شارب وشوارب دخی دیرلر ﴿ سخت ﴿ سکون خا ایله درت معنایه استعمال اولنور اول بمعنی محکم که مقابلی نرمدر اصل معناسی ترکیده برك ایله تعبیر ایتدکلریدر برك یوزلو دیمکدر سخت رو دیرلر برکلمه قاتیلق لازم اولدیغندن قاتی اولان نسنه یه ده سخت دیرلر مثلا قاتی کوشك دیمکدر سخت سست دیرلر نتکم شیخ نظامی بیت من عهد توسخت سست میدانم * بشکستن آن درست میدانم * خواجه حافظ بیت بیا که قصر امل سخت سست بنیادست * بیار باده که بنیاد عمر بربادست * ثانی بمعنی سنجیده بولایکی معنایه حکیم انوری * قطعه * کره عهد آسمان سست است * کره کیسهٔ عناصر سخت در ترازوی همتش هرکز * حاصل روزکار هیچ نسخت * یعنی نه سنجید معنای ثانیه شیخ نظامی بیت سخن به که باساحت تاج وتخت * بکویند سخته نکویند سخت * ثالث بمعنی بخیل رذیل ولئیم شیخ اوحدی بیت بادهٔ سخته ده بسخت که باده * سست کند سخت را کلید خانه * رابع بمعنی بسیار استاد منوجهری * نظم * سختم عجب آید که چکونه بردش خواب * آنراکه بکاخ اندر یکقطره شرابست * وین نیز عجب ترکه خوردبادهٔ بی چنك * چون نغمهٔ زیرش بمی ناب شتابست * اسبی که صفیرش نزنی خوش نخورد آب * نی مردکه ازاسب ونه می کمتر از آب است ﴿ سخلات ﴿ سکون خاء معجمه ایله بوزن فضلات بمعنی کل یاسمین کذافی فرهنك فخر قواس ﴿ سراکوفت ﴿ سراکوب مرقوم کبی طعنه وسرزنش معناسنه در ﴿ سرپرست ﴿ خدام وخدمتکاره دیرلر حکیم فردوسی بیت بدستور سرپرستان سه روز * بخوردن مراورامنم دلفروز ﴿ سردست ﴿ اضافتله ایکی معنایه کلور اول بلاکه عربیده ساعد دیرلر ثانی برایشی کوکلسز طوتمغه دیرلر بوتعبیر ترکیده الاوجیله ایش طوتار دیرلر کمال بخندی بیت لطف توکفتابرحبادهمت دست * لطف توباماهمیشه ازسر دست ﴿ سرراست ﴿ اضافتله طوغری نسنه هرنه اولورسه ودرست قطع اولنمش قلم ﴿ سرغوت ﴿ سکون راوضم غین وواومجهول ایله نعمت ورزق وانعام معناسنه در خوارزم لغتی در ﴿ سرکذشت ﴿ ایکی معنایه در اول باشدن کچمش احوال وماجرا معناسنه در ثانی حوادث کشیده وروزکار دیده معناسنه در ابوالمعانی بیت سرکذشت غم دل عاشق * مثرح

شرح وتقریرنمیتوان کردن ﴿ سرکربت ﴿ سکون راء اول وکسر ثانی وفتح کافله جزیه نامیله کفره دن آلنان اقچه ومال معناسنه سرکزیددخی دیرلر استاد عضائری رازی بیت خراج قیصر روم است وسرکربت جلم * بهای بنده کی دلهرا یاچیپال ﴿ سرمست ﴿ ایکی معنایه کلور اول سرخوش آدم ثانی اسرمش دوه یه دیرلر ابوالمعانی بیت اشترسرمست راکربارباشد درددل * برنیارد طاقت وازضعف باشد همچومور * ﴿ سرنوشت ﴿ ایکی معنایه کلور اول تقدیرالهی ترکیده باشه یازیلان کلور دیرلر مولانا عرفی شیرازی بیت عرفی ازاندیشهٔ بیهوده بازاچاره چیست * سرنوشت یابهشت جاودان یاآتش است * ثانی عنوان مکتوبه دیرلر مکائیب ومراسلات اوللرنده یازیلور ﴿ سرنبشت ﴿ واو یرینه باء موحده ایله دخی جائزدر یینه اول معنایه استعمال اولنور ﴿ سروقت ﴿ سکون راء مهمله ایله اوج معنایه در اول وقت نیك یعنی صفای قلب ایله جمعیت خاطر تحصیل اولنمش وقت ابوتراب بیك بیت خاطرجمع زسروقت جنونم انداخت * بادآنروزکه درعین پریشانی بود * کاهی سروقت لی مع الله وقت معنای شریفندن عبارت اولور نته کم شیخ سعدی درصفت عشاق بیت بسروقتشان خلق رهکم برند * که چون آب حیوان بظلمت درند * ثانی خلوتخانه معناسنه مولانا جامی بیت کذرفتاد بسروقت کشتکان ترا * هزارجان کرامی فدای یکقدمت * خواجه سلمان بیت نه زاحوال دل بیخبرانست خبرتست * نه بسروقت جکرسوختکانست کذرتست * ثالث مخصوص بتاجق مکان معناسنه در کمال بخندی بیت کرحریفان بیایدبسر وقت کمال * شکرناب میاید می آید مرا ﴿ سره وقت ﴿ بودخی وقت نیك معناسنه در خواجه سلمان بیت بانچنین سره وقتی ندانم آب چرا * مکدرست درابروفکنده اینهمه چین ﴿ سفت ﴿ سکون فا ایله بوزن رفت محکم وعمیق معناسنه در حکیم فردوسی بیت نکه کرد رستم بدان سرفراز * بدان سفت وجنك ورکاب دراز ﴿ سلت ﴿ سکون لامله ایاق سسی ﴿ سلات ﴿ استاد سازنده لردن برمطرب آید درعربیده کاسه لیس معناسنه چناق یاله یی دیمکدر نته کم ایکی معنایه شاعر دیمشدر بیت اکرهمچون سلات باشی ندیمی * چوتوباشی سلات باشی لئیمی ﴿ سلاجت ﴿ فتح لام وجیمله بردارو آیدیدر ﴿ سموت ﴿ ضم میم ایله فرهنك جهانکیریده بمعنی فتراك یعنی ترکی معناسنه در ﴿ سبنوت ﴿ سکون نون وضم باء موحده ایله موجود اولیان نسنه یی موجود کوستر مکه دیرلر سنبات دخی دینلور حکیم سنایی بیت تاتوازخوان شرع بی قوتی * توسالوس وکبرسنبوتی ﴿ سنك پشت ﴿ قپلوبغه که عربیده سلحفات دیرلر مولانا هاتفی بیت کروهی چوکفت سفیهان درشت * وطن سنکلاخ وخورش سنك پشت * ﴿ سنك پوست ﴿ سین مهمله ایله سنك پشت مرقوم معناسنه در تفاوت معناسی بودرکه آنده طاش ارقه بوندده طاش دری دیمك اولور ﴿ سوغات ﴿ سکون واووفتح غین ایله هدیه وپیشکش معناسنه خوارزم لغتی در ﴿ سویست ﴿ کسر واووسکون یای تحتانی وسین ایله بمعنی ناکاهی یعنی برنسنه دن خبردار اولمامق معناسنه در که سویس دخی دیرلر عربیده کی غفلت معناسنه کذافی فرهنك میرزا ابراهیم ﴿ مع الجیم * ساج ﴿ درت معنایه

کلور اول آبنوسه بکزر بر مقبول اغاجدر غایت پك اولور هندوستانده بتر آندن مصنع
تختلر و صندوقلر ایدرلر حکیم اسدی بیت در و بام آن خانه از عود و ساج * نکاریده پیوسته
با ساج و عاج * بو معنی ده عربیله مشترکدر ثانی نسخهٔ میرزا ابراهیمده بمعنی درخت بزرك
حکیم فردوسی بیت زسر تا بپایش بکردار عاج * برخ چون بهشت و ببالا چو ساج * ثالث
فرهنك جهانکیریده مرغ کنجد خوار معناسنه عمید لویکی * قطعه * چون زاغ شب از
کشادن پر * بر بست زبان مرغ دراج * طاوس ملائکه تذروی * کش کبك نمود کمتر از
ساج * رابع ینه فرهنك مزبورده طیلسان معناسنه مسطوردر ﴿ سابزج ﴾ کسر باء موحده
و فتح زاء معجمه ایله بمعنی مردم کیاه که ساپرك و سترك دخی دیرلر عربیده یبروح الصنم ترکیده
عوام غلط ایدوب عبد السلام دیرلر کذا فی المجمع ﴿ سارج ﴾ ضم راء مهمله ایله بر خوش
آواز قوشدر هیئاتده و صداده بلبله غایت مشابهتی واردر سارك دخی دیرلر رانك فتحه سیله ده
منقولدر استاد لطیفی بیت صفای نیشکر می ناید از وج * نباشد ساز در نغمه چو سارج *
﴿ سارنج ﴾ ضم را و سکون نونله سارج مرقوم معناسنه بو دخی رانك فتحه سیله مرویدر استاد
لطیفی بیت زمین بنمود در هر کنج صد رنج * هوا بر نغمه های سار و سارنج * اما معیارده شمس فخری
ضم را ایله نقل ایدوب بو بیتی نظم ایلمش بیت چو عنقا دان او دشمن چو صعوه * چو شهباز ست
او خصمش چو سارنج ﴿ ساروج ﴾ ضم را و واو معروفله آلچی دیدکلری کرج کبی بر نسنه درکه
طاشدن ایدرلر بعض متین و محکم عالی بنالرده طاش اراسنه قورلر استحکام ویرر میر نظمی
در صفت عمارت بیت نبود افکندنش ممکن با لوج * که استادش بنا کرده بساروج *
﴿ سالنج ﴾ کسر لامله سارنج مرقوم معناسنه مجمع الفرسده را مهمله و لام مکسور ضبط
اولنمش مزبور قوشه آزربایجانده سودان دیرلر ضفار کوید بیت تو کودك خرد و من چنان
سالنجم * جانم ببری و همی ندانی رنجم ﴿ سانج ﴾ فتح نون اول و سکون ثانیله سارج مرقوم
معناسنه در یعنی خوش آواز بر قوشدر ﴿ سایبروج ﴾ فتح بای تحتانی و سکون باء موحده
ایله بر نوع خرده المادر لذیذ و خوش مزه در یبروج دخی دیرلر ﴿ ستنج ﴾ فتح تاء مثناة و سکون
نونله بمعنی ذخیره کذا فی التحفه ﴿ سج ﴾ بوزن کج بمعنی رخساره یکاق و یوز معناسنه در
قاضی نظام الدین بیت چون برفتم سوی کعبه بهر حج * سج بسنك سود سودم زرد سج *
مؤید الفضلاده ضمله بمعنی سرین و جیم مشدده ایله عربیده ایکی معنایه کلور اول بمعنی
کلکاری یعنی بالچق ایشن اشله یجی ثانی غلیظ اولان نرم و رقیق اولمق و جیم فارسی ایله لسان
هندیده سخن راست دیمکدر و ترکستانده کاکل معناسنه استعمال ایدرلر ﴿ سر آماج ﴾
فتح راء مهمله ایله اوکوز بوینه قودقلری اغاج که یوغ دخی دیرلر ﴿ سرای خراج ﴾ ایکی
معنایه در اول دیوان خانهٔ پادشاه ثانی رعایادن مال عشر و رسوم خراج آلنمغه مخصوص
اولان محل معناسنه در میر نظمی بیت چو آمد یکی در سرای خراج * بکفت آمدم که دهم
رسم باج ﴿ سرای سپنج ﴾ ایکی معنایه در اول خانهٔ دستیبانان و باغبانان یعنی باغ
و بوستانلرده اوتدن و چوبدن ایتدکلری مختصر او ثانی سپنج عاریت معناسنه اولمغله
استعاره طریقیله دنیایه دیرلر زیرا کمسنه یه ملك اولمدیغندن هر کلان بر قاچ کون عاریه

عاریه اوتوروب قورکیدر خواجه سلمان بیت همیشه تا که سرای سپنج شش سو را *
بود فراشته نه سقف چار ارکانش ﴿ سفج ﴾ سکون فایله پارسیده قاربوز و قبق که ایچنی پاك
ایدوب کاسه کبی صو و شراب ایچه جك ظرف ایدرلر اکا سفجه دخی دیرلر شمس فخری بیت
ستم را سرزنش میکرد عدلش * که خورد ست از فلان پالیزیك سفج * ابو المثل بیت
نقل ما خوشهٔ انکور بد و ساغر سفج * بلبل و صلصل رامشکر و بر دست عصیر *
﴿ سکج ﴾ کسر کافله بمعنی مویز یعنی قوری اوزم شهاب الدین عبد الله فامی بیت
در جوانی پیر کشتم از جفای ناکسان * همچو انکوری که اندر غورکی کردد سکج ﴿ سماهیج ﴾
بمعنی جزیره یعنی دریاده واقع اولان یرلر که ترکیده اطه دیرلر ابو المعانی بیت بپای سیل اشکم رفت
کردون * میان بحر شد کویا سماهیج ﴿ سمج ﴾ سکون میمله مجمع الفرسده نقب معناسنه یعنی
قازلمش زمین ترکیده لغم دیرلر مسعود سعد سلمان * قطعه * هر دم نشسته بر در
و بر بام سمج من * با یکدکر دمادم و کویند هر زمان * هین بر چهید زین که ز حیلت کریست این *
کز آفتاب پل کند از سایه نردبان ﴿ سمیج ﴾ کسر میم و سکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول
وحوش و سباع یتاغی که ترکیده این دیرلر ثانی صیادلر کوملتی سی یعنی کندویی کزلمك
ایچون ایتدکلری یر عربیده زشت و بدخوی معناسنه در ایکی معنایه ترتیب اوزره میر نظمی
* مثنوی * جهان کشته سمیج وحش ناخوش * که نادانرا بدولت میدهد دوش * یا خود بوده
سمیجی بهر صیاد * که افتد اندرو دانای ناشاد ﴿ سمینج ﴾ کسر میم و سکون یای تحتانی و فتح
نونله خوی بد و افعال قبیحه معناسنه در ﴿ سنادج ﴾ فتح نون و کسر دال ایله بر نوع طاشدر
یوزك قاشی ایدرلر و صرچه آوانی یی آنکله نقش ایدرلر خواصندن ذکر ایدرلر که محبت ایچون
بر کمسنه سحق ایدوب کوکرجین قانیله مطلوبنه یدرسه اول مرتبه مسخر اولور که بر وجهله آندن
آیرلماز و اول طاشك بر قطعه سن یوزك ایدوب یاننده حفظ ایلسه جمیع امراض ردیه دن امین
اولور ﴿ سنخج ﴾ فتح نون و سکون خاء معجمه ایله بمعنی تنکیٔ نفس یعنی ضیق النفس
معناسنه در کذا فی فرهنك میرزا ابراهیم ﴿ سنکخوارج ﴾ فتح خا و واو معدوله ایله کوکرجین
کبی بر قوشدر اسفرود دخی دیرلر عربیده قطا دیرلر کذا فی المجمع ﴿ سنج ﴾ سکون نونله
بوزن کنج ایکی معنایه در اول سنجیدن لفظندن صیغهٔ امردر ثانی بمعنی کشیدن مولانا
هاتفی بیت رقم سنج این صفحهٔ چون نکار * چنین کرد آرایش روزکار * ترکیده بو معنی
استعمال اولنور طارت دیمکده چك دیرلر ﴿ سیج ﴾ سکون یای تحتانیله بمعنی مویز یعنی قوری
اوزم کذا فی المجمع ﴿ مع الجیم الفارسی * سراغج و سراغوج ﴾ کلاهما بضم الغین المعجمه
کیسو پوش زنان یعنی عورات صاچلرین قودقلری نزکب شیخ نظامی بیت سراغوچی
بر آموده بکوهر * برسم چینیان افکنده بر سر * دیکر در تعریف اسب بیت کفتی یکی عروس
بدید آمد از حبش * از عنبرش سراغج و از مشك پیرهن * بعض فرهنکلرده دوه بورنی
بغلدقلری ایپه دیرلر ﴿ سرغج ﴾ سکون راء مهمله و غین معجمه نك فتحه سیله و کسره سیله ده
روایت اولنمشدر اغاج چناق و طبق معناسنه در درویش سقا بیت بکیر جام می از دست
ساقی ای سقا * مخور بسان عرب شیر اشتر از سرغج ﴿ سرنج ﴾ سکون را و فتح میمله قیون

صرمساغی دیرلر براوتدر سرمق دخی دیرلر ﴿ سروج ﴾ سکون واو واو معروفله کرمان
ناحیه سنده برموضع اسمیدر حکیم فردوسی بیت هم از پهلوی پارس کوج وپاوج *
زکیلان جنکی ودشت سروج ﴿ سفج ﴾ سکون فا ایله بوزن بفج شرابدن بر نوعدر عربیده
مثلث دیرلر ابتدا اوزومی صقوب شیره سن اول مقدار قینادرلرکه ایکی ثلثی کیدوب بر ثلثی
قاله حلال اولمق اوزره مرویدر ﴿ سمج ﴾ سکون میمله ایکی معنایه در اول نقب زمینه دیرلرکه
قلعه نك طشره دن دیواری التنی قازوب لغم ایدوب ایچنه باروت طولدوروب آتش ویررلر ثانی
مطلق زیر زمین معناسنه شمس فخری * قطعه * بدان رسید ایادی شیخ ابو اسحق *
که چشم ابر بود دائم از حیایش نمج * زبیم تیغ جهانکیرتنه سوزش ظلم * برون نیارد سر یکزمان
زکوشهٔ سمج ﴿ سمرج ﴾ سکون میم وفتح راء مهمله ایله خراج مالی جمع ایده جك مکان
ورعایادن خراج الندقدن صکره تکرار المغه دیرلر ﴿ مع الحاء * سبکروح ﴾ خوش صحبت
ولطیفه کوی وفتاحت فهم وامثالی اخلاق مقبوله سی اولانه دیرلر مقابلی کرانجان در خواجه
سلمان بیت یاران سبکروح معطل ننشینند * امروز که روز طرب ورطل کرانست *
﴿ سلیح ﴾ بمعنی سلاح حکیم فردوسی بیت تو با کنج ودینار جفتی مکن * زبهر سلیح ایچ
زفتی مکن ﴿ مع الخاء المعجمة * ساخ ﴾ ساخته لفظندن اختصار اولنمشدر دوزلمش ودیزلمش
معناسنه که منتظم دیمکدر بیت زکردن زلف بکشود باد کستاخ * نمایان شد در واعل
وزرساخ * بو بیتدن فهم اولنورکه کردننده زخم مکیدن وکزیده کی واقع اوله ﴿ سپوخ ﴾
ضم باء فارسیله دلوکه طقه جق نسنه یه ودخی دورتمکه دیرلر بیز وچوالدوز وایکنه وامثالی نسنه ایله
دورتمك ﴿ ستخ ﴾ کسر تاء مثناة ایله طوغری اولان نسنه یه دیرلر هرنه اولورسه راست
معناسنه ﴿ ستیخ ﴾ وستیغ دخی دیرلر میر نظمی بیت درختی نباشد ستخ در نهال * چو کج
بود ماند کژی نی محال ﴿ سخاخ ﴾ فتح خاء معجمه ایله بمعنی زمین سست ونرم یعنی کوشك ویومشق
یر شیخ نجم الدین دایه بیت تیر غمزه چو کند داد نشست * تا پراند رسخاخ سینهٔ من * سخ
آت رختی که بعض طاشلوله دوزلمش اوله کرك نفیس وکرك خسیس اولسون بعض فرهکلرده
که آت باشلغنه اورورلر وبعض فرهنکده مطلق لجام معناسنه در ومجمع الفرسده وجود
انسانده اولان کیره پاس وچرك معناسنه که عربیده وسخ دیرلر ﴿ سرساخ ﴾ سکون را وفتح
سین مهملتین ایله هموار وباریك ابریشم معناسنه در ﴿ سرشاخ ﴾ ایکی معنایه در اول کسر
راء مهمله وفتح شین معجمه ایله پیشانی نك ایکی جانبی که بالایه میللو وبی موی اولوب اورتاسی
ایکی قاش اراسنه اینمش اوله ثانی سکون راء مهمله ایله سقف خانه یه قونلان اوزون
دیرك که ایکی باشی دیواردن کچر ابو منصور شیرازی بیت ببام چرخ وقار تو پا اکر بنهد * شکسته
کردد سقف سپهر را سرشاخ * معیار جمالیده سقف اوزرینه متانت واستحکام ایچون قودقلری
اغاج معناسنه در شمس فخری بیت برای سقف بقایش فلك فرسب دوام * فکند وکرد
بدان راست از ابد سرشاخ ﴿ سلخ ﴾ سکون لامله ماه عربی نك اوتوزنجی کونی درکه قمر
تحت الارض بولنوب ایرته سی جانب غربده تحت الشعاع هلال کورینور مولانا جامی بیت
غرهٔ دولت او سلخ مکن * طعم آن میوه بر ونلخ مکن * عربیده یوزوب چیقارمغه دیرلر مثلا

مثلا قیون دریسن یوزمك کبی وبر نسنه یی بر نسنه دن چیقارمق کبی وروح بدندن چیقمق کبی
لواحد من الشعرا بیت مصدر ایاته الجلد عن اللحم * والسلخ آخر الشهر کالانسلاخ ﴿ سنخ ﴾
فتح نونله بوزن ومعنی وسخ یعنی چرك وریم وکیرکه وجودده وکرك جامه ده اوله ﴿ سنکلاخ ﴾
طاشلو یر معناسنه لفظ مرکبدر سنك ایله لاخدن که لاخ بر کلمه در هر قنغی اسمه لاحق اوله
توفیر معناسن افاده ایدر میر نظمی بیت بیابانی سراسر سنکلاخست * درو آدم نبوده
دیولاخست ﴿ سنلخ ﴾ سکون نون وفتح لامله بر نوع جامه در اتکی ویکلری قصه اولور نیمتنه
وترلك وتلك دخی دیرلر حکیم اسدی بیت سلب ساخته یکسر از پرنیان * زدیبا یکی
سنلخ تامیان ﴿ سیالخ ﴾ فتح یای تحتانی ولامله آلات جنکدن دموردن اوج کوشه لو خار
وخسك ایدرلر قلعه یه یوریش ایله هجوم ایدنلرك ایاقلری آلتنه دوکرلرکه یوریمکدن منع ایدر حکیم
فردوسی بیت چو باجیش هومان بر آویختند * سیالخ بمیدان درون ریختند ﴿ مع الدال ﴾
﴿ ساد ﴾ بوزن یاددرت معنایه کلور اول بمعنی ساده یعنی بر نوع وبر رنك اولوب غیری نسنه
قارشمامش اوله شمس فخری بیت برای کسوت خدام درکهش خورشید * زچرخ کاه
منقش طراز دوکه ساد * ثانی بمعنی استاد ومعلم حکیم سنائی بیت خلق کشت از قدوم زاهد
شاد * زآنکه او بد به پند دادن ساد * ثالث خوك نر یعنی ارکك طکوز حکیم اسدی بیت
درختان که کشته نداریم باد * بدندان بدو نیم کردند ساد * رابع بمعنی دشت وصحرا
وبیابان وبعض فرهنکده سایهٔ هموار یعنی دوبدوز اولان کولکه کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ سابود ﴾ فتح باء موحده ایله بوزن نابود ادات الفضلاده بمعنی هالهٔ ماه که ترکیده آی آغلی
دیرلر اما فرهنك جهانکیریده اطفال ایام عید وچشنلرده شاخ درخته یاخود طام اغاجنه
ایپ بغلیوب اراسنه اوتوروب صالنورلر اکا باد پیچ وکاز دخی دیرلر ابو المعانی بیت دلم
آویخته زلف سیاهش * چنان طفلی که آویزد بسابود ﴿ سازمند ﴾ سکون زاء معجمه ایله
مجمع الفرسده آراسته ومنتظم اولان نسنه یه دیرلر بو معنایه شیخ نظامی بیت سازمند از تو
کشته کار همه * ای همه وآخر بد کار همه * شرفنامه ده بمعنی کوشه باشد وساخته شیخ
نظامی بیت برین سازمندی جهانکیر شاه * برافراخت رایت زماهی بماه ﴿ ساعد ﴾ کسر عین
مهمله ایله بیلك معناسنه عربیدر لکن فارسیده استعمالی شایعدر کمال خجندی بیت کفتهٔ
دستت برم کر مرحبا خواهی زمن * کر بد آن ساعد کشی تیغ هزاران مرحبا ﴿ ساوند ﴾ فتح
واو وسکون نونله بمعنی قوافی اشعار یعنی شعرك آخری کلمه یاخود حروف بر نوع اوله که اکا قافیه
دیرلر ابو المعانی درحق یکی از شعرا بیت نبودش فکر اندر وزن ومعنی * نکوید شعر بیمعنی
وساوند ﴿ ساید ﴾ فتح یای تحتانیله بوزن باید بمعنی ریم آهن یعنی دمور بوقی کذا فی المجمع
﴿ سپد ﴾ فتح باء عجمی ایله ایکی معنایه در اول معروف ثانی آز نسنه شیء قلیل معناسنه
﴿ سبکاد ﴾ سکون باء موحده وفتح کافله ایکی معنایه در اول سرکوه یعنی طاغ باشی ثانی
میان سرای یعنی اوا ورطه سی کذا فی المجمع ﴿ سبکداد ﴾ فتح باء موحده ودال وسکون
کافله برایشی جست وچابك ایتمکدن وسرعت وعجله دن کنایه ایدوب تیز ایتدی دیمك اولور
شاعر بیت سبکداد سوکند آن پاك دین * بیزدان هفت آسمان وزمین ﴿ ستاد ﴾

فتح تاء مثناة ایله بوزن مباد بمعنی بسیار کذا فی مجمع الفرس میرنظمی بیت مرا کرد کردون
چوجو رستاد * چو اینست طالع چه سود ست داد ﴿ سجد ﴾ فتح جیمله سرمای سخت یعنی
شدید شتا کذا فی المجمع ﴿ سد ﴾ بوزن بد یوز عدده دیرلر اکرچه مشهوری صاد ایله
صددر اما فارسیده صاد حرفی اولمامغین اصل موضوعی سین ایله در عربیده تشدید ایله
استحکام ومتانت معناسنه در ﴿ سرآمد ﴾ صنعت وکارنده نهایت بولمش وهر نسنه نك
اعلاسی وکزیده سنه ده دیرلر ﴿ سربلند ﴾ ایکی معنایه در اول بالاقد انسانده
واشجارده استعمال اولنور سرو سربلندکبی ثانی عالی وممتاز معناسنه ابوالمعانی بیت
بجاه ورتبهٔ عشقش چو سربلند شده ام * اسیر خال وخط وزلف در کمند شده ام *
﴿ سربند ﴾ باشه صارینن وبغلنان هرنه ایسه عموما شیخ نظامی بیت مراورا کر سر
صاحب کلاهست * مرا نیز از قصب سربند شاهست * وزنانك باش باغنه دیرلر خصوصا
عربیده عصابه دیدکلریدر ﴿ سرچکاد ﴾ فتح جیم فارسی وکافله طرف بالای پیشانی یعنی
آلنك یوقاروجانبی معناسنه در مولانا عمید بلخی بیت داغ بد سرچکاد اوچون طاس *
دیورازو بود همیشه هراس ﴿ سرحد ﴾ یعنی سنور مملکت لفظ مرکبدر معنای ترکیب
حدك اوجی دیمکدر مراد ولایتینك انتهاسی اولور ﴿ سرد ﴾ صوق معناسنه در خصوصله
مقابلی کرم در عربیده برد دیرلر مرشد یزدجردی در قصیدهٔ شتائیه * قطعه * بسکه
روی زمین زشدت دی * سرد کردیده همچو زهد وریا * از دم سرد صبح یخ بندد * در دل کرم اهل
درد دعا * سردك عربیده معناسی تقید ایله باشه چقمقدر چغتای لساننده ساووغ دیرلر
میرعلیشیر بیت حیف آیرور هر شوخ ورعنا یوز یکا چون عشق پاك * شوق اوتین کیل
سین داغی بو عشوه لاریدین ساووغ ﴿ سرکزید ﴾ فتح کاف فارسی وکسر زاء معجمه ایله
ذمیلردن آلنان اقچه یه دیرلر سرکزیت دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ سرلاد ﴾
فتح لامله لاد دیوار در سراد خالیله دیوار باشی معناسنه اولور کثرت استعمالله دیوار معناسنه
اولمشدر مختاری در هجا بیت همت همی از طاقت بکدازی سپندا * سرلاد چنان بند که
برتابد بنلاه ﴿ سرماسرد ﴾ یایلاق اولان محله دیرلر صووغی یاز فصلنده دخی اولمغله سرمای
سرد تسمیه اولنمشدر ﴿ سرواد ﴾ فتح واو ایله ایکی معنایه کلور اول شعر ونظم معناسنه شمس فخری
بیت زهی بعدل تو مرهون عمارت دنیی * زهی بمدح تو مشحون رسائل وسرواد * ثانی
سخن بیهوده وبی اصل شاعر بیت دکر نخواهم کفتن همی ثنا وغزل * که رفت یکره مقدار وقیمت
سرواد ﴿ سره مرد ﴾ فتح راء مهمله واخفاء ها ایله مرد نیکوکار ویرار یکیت معناسنه ده کلور
﴿ سزد ﴾ فتح زاء معجمه ایله بوزن پزد لایق اولور معناسنه فعل مضارعدر اصلی سزا واردر
ابوالمعانی بیت درد هجرت اکر سزد عاشق * زوق وصلت سزیدنت باید ﴿ سزد ﴾
سکون زا ایله بوزن چزد سپید خوار دیدکلری جانوردر کذا فی المجمع ﴿ سفراد ﴾ سکون
فا وفتح را ایله سنك خوارج دیدکلری قوشدر کذا فی المجمع ﴿ سمرقند وسمرکند ﴾
کلاهما اسم شهر معروف در اصلی شمرکند در تعریب ایدوب سمرقند ایلدیلر ولایت بخاراده
بر معظم شهردر علماسی چوق اولور خواجه حافظ بیت اکر آن ترك شیرازی بدست آرد دل

دل مارا * بخال هندویش بخشم سمرقند وبخارارا * خواجه سلمان بیت برده بر طینت تو سعد
سمرکندی رشك * شده از دود بخاریت خجل نافهٔ چین * کمال پاشازاده مرحوم کند لغتی
بحثنده کند شهردر بلمینلر قریه معناسنه نقل ایدرلر بو مدعایه شاهد سمرقند درکه اصلی شمرکند
ایدی تعریب ایدوب سمرقند دیدیلر اول سببدن که شمر نام بر جاریه ایچون بنا اولنمشدر کند شمر
دینلدکدن صکره علم اولمق ایچون مضاف الیه تقدیم اولنوب شمرکند دیدیلر ابن خلکان
تاریخنده بویله یازمش که * ان شمر اسم لجاریة الاسکندر مرضت فوصف لها الاطباء ارضا ذات
هواء طیب واشاروا له بظاهر صفة فاسکنها ایاه فلما طابت بنی به مدینة وکند بالترکی هو المدینة
فکانه یقول بلد شمر ﴿ سمغند ﴾ سکون میم ونون وفتح غین معجمه ایله حیض کورمش عورت
وحیضه ده سمغند دیرلر ﴿ سمند ﴾ فتح میم وسکون نونله ایکی معنایه در اول آت
معناسنه در عموما هرنه طونده اولورسه حکیم فردوسی بیت سمند نوندش همیراند نرم *
بروبرهمن آفرین خواند کرم * وقوله آته دیرلر خصوصا وله ایضا بیت نشسته ابر تازی اسب
سمند * همی تاخت ترسان زبیم کزند * آته بو اسمك اطلاقی باعتبار الوصفدر خاکستر رنکنده
اولان آته مخصوص جه سمند دیرلر مقدمة الادب صاحبی سمند آنکه رنك رماد دارد دیدیکی
خصوصیتن افاده ایدر معنای ثانی فرهنك جهانکیریده حافظ اوبهی فرهنکندن نیر معناسنه
دخی اولدوغین نقل ایدر ﴿ سمید ﴾ کسر میم وسکون یای تحتانیله خاص اوندن ایتدکلری
بیاض اتمك ترکیده سین مکسوره ایله استعمال ایدرلر ﴿ سناد ﴾ فتح نونله ایکی معنایه کلور
اول اکه دن چقان دمور واغاج خرده سی که سونش دخی دیرلر ثانی بمعنی بسیار اوسناد دخی
دیرلر میرنظمی بیت مکن این ستم ای شه نیك زاد * ترا کردمت بندکی را سناد ﴿ سنباد ﴾
سکون نون وفتح باء موحده ایله نیشابوری بر مجوس آدیدر سرعسکر اموی اولان ابومسلمه خیلی
محبت ودوستلق ایلمشیدی ﴿ سند ﴾ سکون نونله بوزن بند ایکی معنایه کلور اول منقار
مرغ ثانی حرامزاده معناسنه در میرنظمی بیت نکوشد ز پیران کفتار بند * کرا اصل
باشد فرومایه سند * عربیده فتح نونله تمسك ونسبت معناسنه در ﴿ سنك رعد ﴾ اضافتله
ایکی معنایه در اول کمانکره یوالغی شیخ نظامی بیت روان سنك رعد از کمانهای سخت *
در آسمان کشت ازان لخت لخت * ثانی طام اوستنده طپراق باصلمق ایچون چکدکلری لوغ
طاشی ﴿ سواد ﴾ ایکی معنایه در اول شراب دردی یعنی شرابك دبنه چوکن نقل ثانی
اطراف اربعهٔ مملکت معناسنه بو معناده عربیله مشترکدر مولانا جامی بیت حدیث روضه
مکن جامی این زپس مارا * که در سواد هری ساکن خیابانم * عربیده دخی درت معنایه در ایکیسی
مذکور معنالر ثالث سیاهلق هرنه اولورسه عموما رابع اول زبله دیرلر که مزروعات
وبوستانه دوکرلر یرقوتلو اولمق ایچون ﴿ سوکند ﴾ سکون نون واو وفتح کافله آندکه
عربیده یمین وقسم دیرلر میرنظمی بیت همیکرد سوکند بیزدان پاك * نبودش خبر کشته
شه شرمناك ﴿ سود ﴾ فتح واو ایله بوزن نود بر ظرفدر انجه جوپلردن یاپارلر سپد دخی دیرلر
عربیده سبنده دیرلر فتح سین وبا ودال ایله ﴿ سوید ﴾ بوزن نوید صبان دموری که سودش
دخی دیرلر ﴿ سه رود ﴾ ضم راء وواو معروفله بمعنی تنبورسه تاری اوج قیللو اولان طنبوره یه دیرلر

میرنظمی بیت رسیده بافلاك بانك سرود * كه كردست آهنك چنك وسه رود ﴿ سه فرزند ﴾
عربیده موالید ثلثه دیدكلری حیوان ونباتات وجمادات كذا فی فرهنك جهانكیری ﴿ مع الراء
المهمله * سار ﴾ یدی معنایه كلور اول بمعنی سر مثلا باشی اشاغی اولانه نكونسار دیرلر
وچشمه باشنه چشمسار ورستمك كورزنه كاوسار دیدكلری كبی باش معناسنه شاه ناصر خسرو
در وصف قلم * رباعی * آن زرد تن لاغر كل خوار سیه سار * زردست ودرازست چنین باشد كل
خوار * همواره سیه سرش سرند ازیراك * هم مارست ازو ببرند سر مار * بعض نسخه ده بمعنی
تارك سر یعنی دپه مراد اولیجق سار دینلور زیرا سر یوقار وجمله عضوه دنیلور كه قولق وقاش وكوز
وبورون واغز وچكه داخللردر ایله اولنجه ساری سر ایله تفسیره جواز ویرمیوب سار سردن بعض در
دیو بوبیتی ایراد ایلمش بیت سری كش بد از مشك سار افسر * فروزنده جبهت چو شمس وقمر
ثانی برخوش آواز سیاه رنك وبیاض بنكلی كوچك قوشدر عربیده زر زور وتركیده صغرجق
دیرلر حكیم خاقانی بیت سار از تو مشعبد چمن كشت * هندوی جهار پاره زن كشت * حكیم
انوری بیت نوای طوطی وبلبل خروش عكه وسار * همیكنند خجل ظنهای خنیاكر * ثالث
محل وجای معناسنه عموما مختاری بیت بكتف سار برآورد زانو از اوبار * بچشم خانه فرو رفته
وبده از ناهار * رابع نسبت واضافت معناسنه اولور مثلا كوهسار ونمكسار كبی حكیم خاقانی
بیت سار بشاخسار برزنكی جار پاره زن * خند زنان چو زنكیان ابر زروی غرتلی * خامس
بمعنی شبه ومانند مشكسار وعنبرسار كبی ملقابادی بیت یاران سرین سار هیونانی وكوران *
با چشم كرزنانی وباكران آهو * سادس فرهنك جهانكیریده بمعنی شتر كه شتربانه ساربان دیرلر
استاد رودكی در صفت تاجر بیت داشتی آن تاجر دولت شعار * صد قطار سار اندر زیر بار *
سابع رنج ومحنت معناسنه خسروانی بیت جانم بلب من آمد وسار * مردم ز جفا وجور
بسیار * فرهنك جهانكیریده بمعنی كلك ونای میان تهی مسطوردر ﴿ سابقه سالار ﴾
یعنی سرلشكر ومهتر كاربان یعنی كاربان باشی شیخ نظامی از مخزن بیت سابقه سالار وجود
وعدم * مرسله پیوند كلوی قدم ﴿ ساجور ﴾ ضم جیم وواو معروفله كردن سك صیاده
بغلدقلری خلطه معناسنه حكیم انوری بیت سر هر خوان شدم چو كربهٔ رس * در هر كشتنی
سك ساجور * وله ایضا بیت خصم بد بختت كه كهف ملك را هشتم كس است * كر كند
خدمت همش جل باد وهم ساجور باد ﴿ سارخكدار وسارشكدار ﴾ كلاهما بفتح الراء
وسكون الخاء والشین براغاج آدیدر كه اغال پشه وكژدم پشه واروسده ولامشكر
وتاژین ودردار وپشه خانه وپشه غال وكنجك دخی دیرلر عربیده شجرة النبق دیدكلریدر
﴿ سازكار ﴾ سكون زاء معجمه وفتح كافله بمعنی موافقت ومصلحت كذار وكسر زایله آلت كار
یعنی آلات اهل صنایع میرنظمی بمعنی اول بیت ای ز لطفت سازكار عاجزان * كار عاجز
ساز واحسانت رسان ﴿ سازوار ﴾ بمعنی سازكار مرقوم كذا فی فرهنك جهانكیری
﴿ سازور ﴾ سكون زاء معجمه وفتح واو ایله بوزن تاجور بمعنی ساخته شده یعنی دوزلمش كذا
فی المجمع بو معنایه شیخ نظامی از اقبال نامه بیت چو پر میمنه سازور كشت كار * همی
میسره شد چو روبین حصار ﴿ ساطور ﴾ معروف آلتدر اكثر قصابان قوللنور كه اتی

اتی كسوب كوكی آنكله قرار مولانا محمد ظهوری بیت ز ساطور غم استخوانم شكست *
بسلاخی غصه بر مال دست * ودر قصیدهٔ یكی از شعرا بیت اكر از امر او به پیچد سر *
بر سر كیر میزند ساطور ﴿ ساغر ﴾ شراب طلو اولان قدحه دیرلر خصوصا شیخ نظامی
بیت جهان وام خویش از تو یكسر برد * بجرعه فرسته بساغر برد * مرور ایام وكثرت
استعمال خاص وعام ایله مطلق قدح معناسنه اولمشدر كرك طلو وكرك بوش اولسون مولانا
صبری سمرقندی بیت من آن شیدایم ای صبری كه دست ساقی كوثر * اكر در خلد باشم زهر غم
در ساغرم ریزد * بعض فرهنكلرده ساغرق معناسنه كه آنكله شراب اولچوب شیشه یه قورلر
بو معنایه مرشد یزدجردی بیت از آن می كه در ساغر امتحان * بود دائم از زهر چشم بتان *
وبر معناسی دخی دكن مملكتنده واقع بر بیوك قصبه آدیدر مولانا بدیعی سمرقندی بیت شكر
خدا كه نیست چو ارباب حرص وآز * كاهی هوای بندر وكه فكر ساغرم ﴿ سالار ﴾ سرعسكر
وسردار معناسنه مولانا هاتفی بیت بر آراسته در نوازش زبان * ز درگاه سالار تا پاسبان *
وپیشوای قوم معناسنه كه عربیده سابقه دیرلر شیخ سعدی در صفت معراج بیت بدو كفت
سالار بیت الحرام * كه ای حامل وحی بر تر خرام ﴿ سالبر ﴾ سكون لام وفتح باء موحده ایله
اول اغاجه درلر كه بر سنه میوه سی اوله وبر سنه اولمیه بو حالت زیتون اغاجنده غایت ظاهردر بر سنه
زیتونی اولور حمل دیرلر بر سنه اولمز محل دیرلر لغت مذكورك تركیبندن دخی فهم اولنور بر میوه در
میوه لی یل دیمك اولور ﴿ سامندر ﴾ بر جانوردر آتش ایچنده تعیش ایدر بعض فرهنكلرده
موش هیأتنده اولور بعض نسخه ده مرغ صورتنده اولور تویندن كلاه ودستمال ایدرلر كیرلندكده
آتشه یقارلر كیری یانوب كندیسی پاك اولور حذف القله سمندر وسمندل دخی دیرلر ﴿ سایه پرور ﴾
ایكی معنایه كلور اول بر اوتدر دوشروب اتمك ایله نان خورش ایدرلر یعنی قاتق ایدرلر ثانی
خانه ده بسلنمش نازك وجود كمسنه لره دیرلر ﴿ سبز بهار وسبزه بهار ﴾ كلاهما بسكون الباء
الموحده موسیقیده بر لحن اسمیدر مسعود سعد سلمان بیت چو باده بودی بر دست من
بیاوردی * تو ای بارید كنج كاو وسبز بهار * استاد منوچهری بیت بر سبزه بهار نیشینی ومطربت
بر سبزه بهار زند سبزه بهار * حكیم ازرقی بیت خرمتر از بهار سر آید بزیر وبم * كه كینهٔ سیاوش وكه
سبزهٔ بهار ﴿ سبزه زار ﴾ یشللك مراد چایر وچمندر سبزه اسم عامدر جمله یشل اولنلره دینلور
وزار تركیده لك ایله تعبیر ایتدكلری معنایه در ابو المعانی بیت در كنار آب خوش باشد اكر
سبزه زار ومرغزار وجام می ﴿ سبزوار ﴾ عراق عجمده بر ولایت وشهر معظم اسمیدر فضلا
وعلما وشعراسی چوق اولور ﴿ سبكبار ﴾ خفت اثقالدن كنایه در لفظ مركبدر سبك ایله
باردن معنای تركیب خفیف یوكلو دیمك اولور خواجه حافظ بیت شب تاریك وبیم موج
وكردابی چنین هائل * كجا دانند حال ما سبكباران ساحلها ﴿ سبكدار ﴾ باب الفده ذكری
مرور ایدن اسكدار معناسنه در كه قاصد دیمكدر وقاصدك مكتوب قودغی كیسه یه ده دیرلر تفصیل
مرادی اولان اسكداره نظر ایتسون ﴿ سبكسار وسبكسر ﴾ كلاهما بضم الباء وسكون
الكاف وفتح السین سفیه وقلیل العقل معناسنه در وتركیب دخی خفیف باشلو دیمك در خواجه
سلمان بیت هر سبكساری چو آتش بر سر جو پارهٔ * می نشیند وز تكبر میكشد سر بر اثیر *

وله ایضا بیت باجزم پایدارت کوه کران سبکسر * باعزم تیزتازت برق عجول کاهل *
سپنکور فتح با فارسی وسکون نون وضم کاف فارسیله ایت اوزومی سکنکوردخی دیرلر اطبا
کتابلرنده عنب الثعلب دیرلر سپیدخوار فتح خاو واومعدوله ایله برجانوردرسزدخی
دیرلر کذافی المجمع ستار اوج قیللو تنبوره محمد عصاردرمهر ومشتری بیت زطن
پنجکاه نوشش برد * که ترسازاستارافتاددرزود ستر فتح تاءمثناة ایله بمعنی استرکه عربیده
بغل وترکیده قاطر وترکستانده بجر دیرلر حکیم خاقانی درمرثیه بیت حیب وکیسوی وشاقان
وبتان بازکنید * طوق دستارچه ازاستب وستربازکنید * پور بهای جامی درهجو * قطعه *
نه عالم نه جاهل نه زاهد نه رند * نه انثی نه خنثی نه ماده نه نر * چوخرلاشهٔ درحماقت چوکاو *
زن همچواشترحرون چون ستر ستیر کسرتاء مثناة وسکون یای تحتانیله فرهنك
حسین وفایی ده برمن دن قرق بردرهم مقداریدرو فرهنك میرزا ابراهیمده وحکیم اسدی ده
الی مجق درهم مقداریدر حکیم فردوسی بیت خدنکی که پیکان اوده ستیر * زترکش براورد
کرددلیر سجاهر فتح جیم وهاایله قرین وشبیه معناسنه در استادفرخی درصفت فیل
ازفیلان سلطان محمود که بالا پسند نام بود بیت چوبالا پسند پسندیده کورا * نیاید
زبالای کردون سجاهر سحر فتحتین ایله صباحه قریب وقتدرعربیده دخی بومعنایه
استعمال ایدرلر قال زعفرانی بیت وشققت قلب اللیل عن * ولدیقال له السحر سخن آور
وسخنور ضم خاوسکون نون وضم سین وفتح خاایله دخی استعمال اولنورایکی وجهی دخی
شایعدرسوزکتورمحی یعنی سوزه قادرومحلنده معنیدارسوزایرادایدر میرنظمی بیت
هرسخن آورکه میکوید سخن * غیرمدحت عقل کویددم مزن سخنکدار سوزایرشدریمحی
یعنی حاضرجواب وراستکوی دیمکدر سر درت معنایه استعمال اولنور اول باش
معناسنه مخصوصا اسمدر ثانی اوج یعنی هرنسنه نك اوجی مثلا سرانکشت دیرلر بارمق اوجی
دیمکدر ثالث هوس معناسنه مثلا ازسرمحبت فلان بازکشتم دیرلر فلانك محبتی هوسندن
فارغ اولدم دیمکدر بواوج معنایه خواجه سلمان بیت خاك باد اسرمن کرسرافسردارم *
تاز خاك سركوی توسرم انخورست * رابع سردارعسکر وسرکروه وسرقوم وسر
مثاعران وامثالی کبی نسنه لرده وتشدیدایله سربارمعناسنه ده کلور سراخر وسراخور
فتح راوضم خایله ایکی معنایه استعمال اولنور اول طویله باشنه یاغلنن آت که سرطویله ده
دیرلر حضرت مولانا بیت شود یوسف پکی کرکی شود موسی چه فرعونی * چوبیرون
شدرکاب توسراخرکشت پالانی * شیخ نظامی بیت طویله زدند آخرانکیختند * بسر
آخران برعلف ریختند * ثانی آت خدمتنده اولان خدامارك باشی که ترکیده آخورکتخداسی
دیرلر سرادار فتح راودال ایله دارالشفاده اولان معلوللره خدمت ایده نه دیرلر بیمار
خانه جی وغیره رازدخی دیرلر حکیم نزاری قهستانی بیت ازآن دیوانهٔ ناکرده زنجیر *
سرادارانبسی خوردند تشویر * وملوك ووزراواکابرسرایلرنده محافظهٔ خدمات سرایه مأمور
اولنلره دخی دیرلر ترکیده سرایدار دیدکلریدر سراسر باشدن باشه معناسنه شیخ
سعدی بیت جهان کرچه سراسرلاله زارست * برهنه پامروآنجاکه خارست * ایکی کلمه

کلمه برجنس اولوب میانلرنده برالف واقع اولسه مقابله ومساوات معناسن افاده ایدرودخی ایکی
نسنه نك باشلری بربرینه مساوی اولدقده دخی سراسردیرلر مساوات ومقابله بولندوغندن
معنای لازمی حقیقت منزله سنه وارمشدر بوندندرکه صرمه وقلابدون ایله طوقنان قماشه ده
سراسردیرلر قماش ونقشی وصرمه سی باشدن باشه برنمط وهموار اولدوغندن تسمیه اولنمش
اوله سربار وسربر کلاهما بمعنی علاوه یعنی دوه یه وامثالی اوزرینه یوك قودقلری
نسنه یه دیرلرعربیده علاوه وترکیده سلبدیرلر میرنظمی بیت مراشد بدکان درراست راهم *
که شد سربار بربارکناهم سربسر بودخی سراسرکبی باشدن باشه معناسن افاده ایدر
شاعربیت فرداچوازین روی زمین درکذریم * باهفت هزارسازکان سربسریم * وبرمعناسی
دخی باش باش دیمك اولور بیت شنیدم من ازداستان سربسر * نه نیك وبدش آکهم
دربدر * بویبتدن باشدن باشه معناسی ده واول داستانی بربرایشتدم دیمك معناسی ده
قهم اولنور برجنسدن اولان ایکی کلمه نك اراسنده الف اولدوغی کبی باءموحده وتاءمثناة دخی
اولور سرتاسر وسرتسر بونلرده سراسر وسربسرکبی درباشدن باشه وبراوجدن
براوجه معناسنده افاده ایدر میرنظمی بیت کشت کردم سرتسر روی زمین * نیست
جایی باشدازفتنه امین سرتیر کسرراوتاءمثناة وسکون یای تحتانیله مردبزرك وعالم
وفاضل معناسنه ودخی حاکم سیاست معناسنده کلور سرباك دخی دیرلر کذافی فرهنك
جهانکیری سردستار دلبندکه باشه صاریلور عربیده عمامه معناسنه ودلبند اوجنده
دیرلر نصیرهمدانی بیت فلك ازبسکه بارد برسرم خون * مراشد درسردستارکلکون *
سردسیر سکون راودال وکسرسین ویای ساکنه ایله هواسی صوق اولان محل کهشتا
شدت اوزره اولهودخی یابلاق برمعناسنه مقابلی کرم سیردرعربیده صرود دیرلر میر
نظمی بیت هوای آن دیاری سردسیراست * که آهسته برفتن دلپذیراست سرزیر
سکون راوکسرزایله باشی اشاغی سرنکون معناسنه درکریم اسمنه بویاوه کونه معماده واقعدر
بیت چودیدم میرکون بالاوسرزیر * نهادم بردر کونش سرکیر سرسر بوزن مرمر
یعنی ثلاثی وحق کدمتلاشی واحق اولانه سرسری دیرلر سرشار سکون راوفتح شین
معجمه ایله بمعنی لبریز یعنی ظرفك کنارینه برابرطلواولنش مولانامحمد ظهوری بیت بهاتف
فکن کوش آوازیاد * که پیمانهٔ لطف سرشارباد * صائب سلمه الله بیت یارب ازعرفان مراپیمانهٔ
سرشارده * چشم بینا جان آکاه و دل بیداردده سرشیر بوزن زنجیرسودی
قیناتدقده اوزرنده اولان قیمق دراضافتله دخی اولورسوداشی یعنی قیمق اولور کذافی فرهنك
جهانکیری سرعشر مصحف شریف وقرآن مجیددده هراون آیت کریمه یی بر عشرایدوب
حاشیهٔ مصحفده نشان ایجون یازدقلری در حکیم خاقانی بیت مرادل پیرتعلیمست ومن طفل
زباندانش * دم تسلیم سرعشروسرزانودبستانش سرکار ایکی معنایه دروایکی
وجهله تلفظ اولنورسکون راایله خدمتکارلك باشی اولانه دیرلروکسرراایله ایش باشنده اولانه
دیرلر مولاناهاتفی بیت وکیلان وسرکارداران رای * همه سوی کنجینهاره نمای *
سرمخار استعاره واصطلاحی درتوقف ایله معناسنه درمعنای ترکیب باش قاشیمه دیمك

اولور حکیم فردوسی بیت بدستان بکو آنچه دیدی بکار * دکر آنکه در آمدن سر مخار *
سروار بمعنی سربار مرقوم سرور بوزن پرور اوج معنایه کلور اول سردار ثانی رئیس
طائفه ثالث بهادر و شجیع معناسنه مثال اول * مصرع * سرور ادا دکر اداور والا کهرا * مثال
ثانی * مصرع * در آمد سرور انبوه آن سو * مثال ثالث * مصرع * سر آمد سرور
وسرخیل کردان سریر بوزن وزیر ایکی معنایه در اول بمعنی قوس قزح که سد کیس
و سرویسنه دخی دیرلر از تاریخ تاج المآثر در صفت اژدها بیت خمانید دم چون کمان سریر *
همان نوک دندان چو پیکان تیر * ثانی بمعنی تخت بو معناده عربیله مشترکدر حکیم خاقانی ایکی
معنایه بیت ور بسریر بکذرد رایت شاه صاحبش * تاج و سریر خود دهد نعل بهای شاه را *
عربی شعرلرده دخی استعمال اولنور قال الخوارزمی بیت وساله من روح المنا * برحتی یخطب والسریر
سزاوار وسزاور سزا لایق معناسنه و آور لیاقت معناسنه در معنای ترکیب صاحب
لیاقت اولور و سزانک هر معناسیله کلمهٔ وار و ور مضاف اولور محلی اعتباریله سعتر سکون
عین و فتح تاء مثناة ایله زبق که محاجک دخی دیرلر و آنی استعمال ایدن فاجره مردارلره سعتری
دیرلر و عربیده سعتر اوتدر اجیرق اولور قوریدوب و دوکوب طوز ایله آلوده ایدرلر اتمکی باصوب
یرلر ترکیده کو یکو اوتی دیدکلریدر شاعر بیت زنش سعتری و خودش قلتبان * بمهمان شود
یا زنش میزبان سقنقور فتح قاف اول و ضم ثانی و سکون نون و واو معروفله تمساحدن
متولد اولور بالق نوعیدر اکثر نیل صوینده اولور بامر الله تعالی صوده متولد اولان تمساح اولور
قوم ایچنده متولد اولان سقنقور اولور کلره بکزر بر نوع کوچک بالقدر زیاده بیوک اولمز و امتحانی
شویله درکه برکسنه اوجی ایچنه آلسه فی الحال ذکری انتشار ایدر بیت سقنقور مقویست در
اصل لیکن * مقوی نباشد به از بیکانه ران سکار فتح کاف عجمیله ایکی معنایه مرویدر
اول برخسیس طعامدر ثانی کومر معناسنه که زکال و زغال دخی دیرلر مؤید الفضلاده
یانمش کومر معناسنه منقولدر بو بیت ایله استشهاد اولنمش حکیم سوزنی بیت بدار دنیی که
چون بر فروخت آتش ظلم * سکار آن بجهنم نمیخورد چو طنیم * طنیم عربیدر دوه قوشی معناسنه
و سکار کسر سین ایله ده مرویدر سک جکر بمعنی سختی کش و سخت جان یعنی قاتیلق
چکیجی و پک جانلی دیمک اولور حکیم خاقانی بیت استخوان پیشکش کنم غم را * زانکه غم
میهمان سک جکر است سکسار سکون کاف عجمی و فتح سین مهمله ایله بر نوع مخلوقدر
وجودلری آدم باشلری کوپک باشی کبی و آز و دشلری وار ایری و کسکین و فیل قولاغنه مشابه
قولافلری وار و بدنلری کچی کبی سراپا قیللو قالون نام بر جزیره ده اولورلر مجمع الفرسده مانند سک
دیمکدر میر خسرو بیت فضولی چند کنم کز درت زدن دم عفو * نه حد خسرو مردم
نمای سکسار ست * و اصطلاحده حریص و طالب دنیا و بدنفس معناسنه در و بر ولایت نامی
اولمق دخی روایت اولنمشدر سکندر فتح کاف فارسی و سکون نونله بر نوع اویوندرکه بر دائره
چکوب ایچنده بری طورر اطرافندن آنی ال ایله اوررلر و اول دخی ایاقله انلری دپر قنقیسنی اوره
بیلورسه یرینه قوبوب کندو چیقر عربیده بو اویونه جی جغل دیرلر سکنکور فتح کاف
عجمی اول و ضم ثانی و سکون نونله ایت اوزمی دیدکلریدر فلفل مقداری سرخ و سیاه اولور اصلی

اصلی سک انکوردرکه تخفیفا الفی حذف اولنمشدر عربیده عنب الثعلب دیرلر کذا فی شرفنامه
و مؤید الفضلا و صیدنهٔ ابی ریحان ابو المعانی بیت برویش خال چند دیدم بکفتم * سکنکوری
که رشته سنکلاخ را سلحشور کسر لام و سکون حاء مهمله ایله فرهنک میرزا ابراهیمده مستعد
حرب و قتال و سلاح بسته معناسنه در شیخ سعدی بیت چه خوش کفت آن تهی دست
سلحشور * چوی زر بهتر از پنجاه من زور سله کر فتح لام مشدده و کاف فارسیله سپد اوریجی
و سپد ایدیجی سماکار کاف عربیله سبوکش خمها یعنی کوپلردن دستی ایله باده چکیجی سماکاره
دخی دیرلر خواجه عمید لویکی بیت ما را ز کار بار سماکاری تو برد * بیکاریم نکه کن و بیکار بر مکن *
کذا فی فرهنک جهانکیری سمار فتح میمله قوغاق اوتی دیدکلریدر سمر فتح میمله ایکی
معنایه در اول حکایه و افسانه معناسنه بو معناده عربیله مشترکدر خواجه حافظ بیت ترسم که
اشک در غم ما پرده در شود * وین راز سر بمهر بعالم سمر شود * و شمس فخری بیت کسری عهد
شیخ ابو اسحق * که بعدلست در زمانه سمر * ثانی چولاه آلتلرندن سپورکه کبی بر نسنه در آنکله
اپلک اوزرینه اهار و یررلر اکا ماله و غرواش دخی دیرلر عربیده کیجه سویلنن حکایه که مسامرات ده
دیرلر و تخته یه میخ اورمق معناسنه در سمکور بوزن شبکور بر موضع اسمیدر مولانا
هاتفی از تیمورنامه بیت چو بر دشت سمکور زد بارکاه * شد آراسته بارکاهش زکاه سمندر
و سمندور کلاهما بفتح المیم و سکون النون ایکی معنایه کلور اول بر قوشدر آتش ایچنده
تعیش ایدر شمس فخری بیت کبوتر در پناه دولت او * در آتش خانه سازد چون سمندر *
روایت ایدرلرکه مزبور قوشک بیک سنه عمری اولور عمری آخره ایردکده اودون جمع ایدوب نفسندن
آتش پیدا اولوب اودونی یاقرقنادلریله اولقدر شعله لندیررکه کندوسی دخی ایچنده یانوب کل
اولوب مرور ایام ایله کلینک ایچندن یاوروسی حاصل اولور و آتش یاقدوغنه مولانا جامینک
بو بیتی دلالت ایدر بیت شو سمندر چو فروزد آتش * باش تا آتش او خرم و خوش * بعض
روایتده بر جانوردر قیون قدر لونی الوان اولور بیاض و صاری و قرموزی و یشل و بنفشی توینی
اکیروب دستمال ایدرلر کیرلندکده آتشه براغورلر چرکی یانوب کندی پاک و لطیف جدید کبی
اولور و بعضیلر کلره بکزر بر جانوردر هر ساعت بر لونه متلون اولور رایرینه لامله سمندل و سمندول
دخی دنیلور معنای ثانی هندستان مملکتنده بر ولایت اسمیدرکه بی نظیر عود اغاجی بتر نتکم
فخر کورکانی * مثنوی * خوشا بادا که از مشرق بر آمد * تو کویی از کلستانی در آمد * ز خر
خیز و سمندور و ز کافور * بیارد بوی مشک و عود کافور * مشک خرخیز نام ولایته مخصوصدر
بیت ثانی ده لف و نشر مرتبدر سمور ضم میم مشدده و مخففه ایله جائز بر مقبول و معتبر
کورکدر ذی قیمت و ذی خواصدر بر جانوردر یسیدر اعلاسی سیاه و تویی اوزون و هموار اولانی در
مسقود یارنده ناحیهٔ شمالی ده اولور بهاسی بیک غروشه و دخی زیاده یه صاتیلور و خاصه سی
طبیعتی جمله کورکلردن احر و اسخن در معتادی اولمین شابه الباسی مضر بدن درکه عروقده دمی
فاسد و محترق و صفرایی مشتعل و ملتفق ایدر امامسن و پیر و اختیارلره و مبرود الطبع اولانلره
نافع و بلغمدن حادث اولان نقریس زحمتنی دافع و امراض بلغمیه و علل سوداویه حدوثنه مانع
و مطلق اوجاع بارده یه نفعی واقعدر ملوک قدیمدن هوشنک شاه دریسنی کورک ایتمکی ایجاد

سکون نون وفتح کاف عجمیله بوزن لنکرستد مملکتنده اولور برحیواندر دیسی قزل اولو رولغت
دخی انلرك لسانی در ☜ سنکمبر ☜ سکون نون ومیم وفتح کاف عجمی وباء موحده ایله
فرهنك جهانکیریده ایکی معنایه در اوّل بمعنی همراه که سنکاردخی دیرلر وایکی نسنه نك اتصالی
وامتزاجی معناسنه خواجه عمید لو یکی بیت جسم باروح این نفس راندکه یکدم برمغل *
لفظ جان باکالبدان لحظه سنکمبر شود * ثانی پرنده برجانور جکدر ☜ سنکور ☜ سکون
نون وضم کاف فارسیله بوزن انکور اوج معنایه در اوّل سلهٔ فقاعی یعنی شربتجی سپدی شمس
فخری بیت فقاعی نوالت در بیابان * برای تشنکان بستست سنکور * حکیم سنایی بیت
اکر چون زر نخواهی روی عاشق * منه برکردن چون سیم سنکور * ابوالفرج رونی درصفت
باغ بیت نارسیده رنج بارورش * چون فقع کوزهٔ چوسنکورت * ثانی بمعنی بادریسه یعنی
آغرشق ثالث برقوش آدیدر کذافی فرهنك جهانکیری ☜ سنکین خوار ☜ سنکخوار
مرقوم کبی برقوش آدیدر حکیم ازرقی بیت چو پشت سنکین خوارست شکل ژاله وزو *
چکان بسان نقطهای پشت سنکین خوار ☜ سنکین سار ☜ سیاه زنك برقوشدر ارقه سنده
بیاض نقطه لرا ولور ساروساروج دخی دیرلر استاد عنصری بیت کهی به بینی چون پشت
بازکشت چنین * کهی منقط بینی چو پشت سنکین سار ☜ سوداکر ☜ بازرکان وتجارت اهلی
معناسنه که سوداکسب غائبه ایتمك وکراسم فاعلدر ابوالمعانی بیت سوداکران عشق تو
دربحر دردحسرتت * چندین سفر میکرده اند تاریج وصلت یافتند ☜ سهپار ☜ بمعنی کرهٔ
آتش یعنی عناصر اربعه دن کرهٔ آتشه دیرلر کذافی فرهنك میرزا ☜ سیفور ☜ سکون
یای تحتانی وضم فایله بوزن کنجور ابریشمدن طوقمش نازك ذی قیمت قماش شیخ نظامی بیت
ستاده ملك زیرزین درفش * زسیفور برتن قبای بنفش * میرخسرو بیت بیاران کرده
رجعت مژده درمشت * زسیفور عنایت نشقه برپشت * ظهیر فاریابی بیت کناغ چند
مضیغ بخون دل بنند * بجمع آری توکین اطلسیست وآن سیفور ☜ سیمور ☜ سکون یای
تحتانی وضم میم وواومعروفله جامهٔ ابریشم باف یعنی حریردن طوقمش قماش سیفور مرقوم کبی
میرنظمی بیت نهاده برسرش آن تاج مشهور * بپوشیده برش سیمور وسمور ☜ سیمجور ☜
فتح یای تحتانی وسکون نون وضم جیمله شرارهٔ آتش معناسنه حکیم فردوسی بیت سیمجور
چوباران زرین چکان * نکون ابر بارنده بر آسمان * فرهنك جهانکیریده اخکر معناسنه مروید
لحجه وخشه وزلك دخی دیرلر ☜ مع الزاء المعجمه * ساز ☜ اون معنایه کلور اوّل معروف
چنکدر ثانی انتظام حال معناسنه مولانا جامی بیت که یزدان مرا یوسفم باز داد *
همه کارهای مرا سازداد * ثالث مهمات سفریه ولوازم طریق معناسنه که بوندن سازوبرك
دینلور خواجه سلمان بیت ساقیا برك طرب سازکه از بلبل وکل * کاروبار چمن امروز ببرکست
وساز * رابع بمعنی سامان اما سامانك اون ایکی معناسی واردر اکثرنده استعمال اولنور
استاد فرخی بیت بذل نیك داد ست خداوند بتو * باین نعمت وساز واحسان بتو *
خامس سلاح جنك معناسنه که ساز وسلب دیرلر سازفارسی سلب فتحتین ایله عربیدر
حکیم سوزنی بیت زهیبت توعدو نقش شاهنامه بود * کزونه مرد بکار آید ونه اسب ونه

ایلشدرو برخاصه نسی دخی بودرکه ایام شتاده کیلدوکی کبی ایام صیفده دخی کیلور سخونتی متأذی
دکلدر زمان اولده ملوك وسلاطینه کیدرك وزراو اکابره مخصوص ایمش اماشمدی مالی اولنلرکیرلر
استعداد قیدی مرفوعدر شیخ عطار بیت آن یکی پوشیده سنجاب وسمور * وان دکر
خفته برهنه درتنور ☜ سنار ☜ فتح نونله بوزن کنار ایکی معنایه در اول صویك دریاده
اولسون ایرمقده اولسون یوفقه یری که آنده کمی وقایق یورییمك ممکن اولیه ترکیه صغ دیرلر
شرف الدین فضل الله قزوینی بیت سحاب ازکف کلکش فتاده درچلست * محیط بادل
ودستش نموده هم چوسنار * استاد فرخی بیت جیحون بکذشت تو انباشته کنجیست *
سیحون بردست دکرست خشك سناریست * استاد عنصری بیت زما همچنان کشئ
مارسار * کهلرزان بود مانده اندر سنار * بومعنایی مؤید شمس فخری بیت توآن کریمی
کاندر کرم بنزد کفت * محیط وقلزم وعمان بود کمینه سنار * ثانی فرهنك جهانکیریده عاشق
معناسنه در بومعنایه استاد عسجدی بیت دینارکیسه کیسه دهد اهل فضل را * چونانك سله
سله بردطاقت سنار ☜ سنجار ☜ سکون نون وفتح جیمله موصل نواحیسنده برقلعه درکه سلطان
سنجر آنده متولد اولمغله اول قلعه یی بنا ایدوب شهر عظیم ایلدیلر لسان عوامده کسرسین ایله
مشهوردر حکیم خاقانی بیت سنجر نمرد ویحك سنجار ماند اندك * کربنکری بصورت
سنجاربه زسنجر ☜ سنجر ☜ سکون نونله ایکی معنایه در اوّل پادشاه معناسنه در عموما
ثانی خواجه سلمان ساوجی نك ممدوحی اولان پادشاهك اسمیدر خصوصا سلمان بیت
تاشاهیاز چترش بکرفت ملك سنجر * برکند نسر کردون شهبال صیت طغرل * طغرل ده
برپادشاه اسمیدر ☜ سندر ☜ سکون نونله بوزن بندر سندروس لفظندن مرخمدر یعنی
اولمعنایه در حکیم فردوسی بیت مشو ایمن اندرسرای فسوس * که که سندروست وکه آبنوس
☜ سنکبار ☜ سنك معلوم وبار باریدن لفظندن اسم فاعل اولور بو حال ایله ایکی معنایه کلور
اوّل قلعه محاصرلرنده طشره دن ایچرویه وایچرودن طشره یه طاش آتمغه دیرلر ثانی
طاشلو یرسنکلاخ معناسنه درایکی معنایه میرنظمی بیت که بودی قلعه اندر سنکباری *
دروکردند جنك وسنکباری ☜ سنکار ☜ سکون نون وفتح کاف عجمیله ایکی معنایه در اوّل
بمعنی همراه وهم پی یعنی یولداش وربری آردنجه کتمك معناسنه عموما ثانی ایکی سفینه بربری
اردنجه کتمك معناسنه خصوصا مذکور معنالرده همسنکان وهمسنکاردخی دیرلر کذافی فرهنك
جهانکیری ☜ سنکخوار وسنکخور ☜ کلاهمابسکون النون والکاف الفارسی اوّل فتح خا
وواومعدوله ثانی ضم خاوواومعروفله برقوش آدیدر حقیقتده غداسی سنکریزه دریغنی خرده
طاشجغزلریومعربی سنکخارج درقطادخی دیرلر حکیم سنایی * قطعه * هرکه در دنیا برارد
مسجدی ازبهرحق * باشد آن مسجد بسان آشیان سنکخور * حق تعالی خانهٔ سازد مر
اورا در بهشت * هست برکفتار من ناطق شاه نص خبر ☜ سنکسار ☜ طاش ایله دپه لمك
معناسنه که عربیده رجم دیرلر استاد فرخی بیت طاعت توچون نماز ست وهرآن
کس کزنماز * سر بیکسو تافت اورا باید آنجا سنکسار * خواجه سلمان بیت راست
میخواهی ترازوسنکسار اولتیرست * تاچرا درعهد جودت سرفروآردبزر ☜ سنکر ☜ سکون

ساز * سادس فرهنك جهانكيريده مهمانى يعنى تدارك ضيافت معناسنه حكيم انورى
بيت سرش راهماندم زتن باز كرد * درودام را از تنش ساز كرد * سابع مكروحيله معناسنه
اثيرالدين اخسيكتى بيت نركس جادوش به نيرنك وساز * خواب سحر بر صدقه من نبست
ثامن بمعنى نفع وفائده شمس فخرى بيت شهى كه نبود ممكن كه در ممالك او * كسى تو آند كفتن
حكايت بى ساز * تاسع مثل ومانند سان كبى ابوالمعانى بيت نديد ديدهٔ دوران كه ساز
اوباشد * اكر بحسن جمال ودكر بفضل وكمال * عاشر ساختن لفظندن صيغهٔ امر ووصف
تركيبى اولور ﴿ سارسبز ﴾ اضافتله برنوعه صغرجقدر يشل رنك اولور عربيده قاريه ديرلر
﴿ سازنوروز ﴾ خسرو پرويزك مشهور عالم اولان باريدينك مخترعاتى اولان اوتوز لحندن برلحن
آديدر شيخ نظامى بيت چودر پرده كشيدى ساز نوروز * بنوروزى نشستى دولت آنروز *
ودخى ساختكىٔ اسباب كذا فى المجمع ﴿ ساكيز ﴾ كسر كاف وسكون ياى تحتانيله كچه كه
نمد دخى ديرلر و فرهنك جهانكيريده سياكيز ديدكلريده مرقومدر عربيده لباديرلر ﴿ ساميز ﴾
كسر ميم وسكون ياى تحتانيله فرهنك جهانكيريده بلكو طاشى فسانه معناسنه كه شمشير وخنجر
وامثالى تسنه لرى كسكين ايدرلر ميرنظمى بيت در آن دم كار خود ساميز كرده * دم شمشير خود را
تيز كرده ﴿ ساويز ﴾ كسر واو وسكون ياى تحتانيله فرهنك جهانكيريده نيك خوى وخوش
خلق معناسنه حكيم على فرقدى بيت دل باوشوخ وخوشتر وخونريز * نزد عاشق زمشفق
وساويز ﴿ سبز ﴾ سكز معنايه كلور اول الواندن يشل لونه ديرلر بومعناده عارضه
ومعروضه ده اطلاق اولنور سبز رنك وقباى سبز كبى ثانى سيه چرده محبوبه ديرلر
بوايكى معنايه مولانا هاتفى بيت درختان سبزش همه دلپسند * چو سبزان رعناى بالا
بلند * معناى ثانى يه سبز ارنك دخى دينلور ابوالحسن شهيدى * مصرع * اى همه
سبزان غلام روى سبز ارنك تو * ثالث صافى سياه رنكه دخى ديرلر مثلا خط سياهه خط سبز
ديرلر خواجه حافظ بيت خال سر سبز توان دانهٔ عيش است ولى * بركنار چمنش وه كه
چه دامى دارد * رابع كوك رنكلو اولانه ده ديرلر مثلا پولاد سبز كبى حكيم فردوسى بيت تبارك
ز پولاد سبزش كلاه * فرس خنك وبركستوان سياه * خامس جوهردار تيغه ديرلر خواجه
سلمان بيت اى سران ملك را شمشير تو مالك رقاب * باغ عدل جويبار تيغ سبزت خورده آب *
بومعنايه تيغ سبز ارنك دخى ديرلر كمال اسمعيل بيت اى عجب شمشير خسرو از چه سبز
ارنك شد * چون همه ساله زخون خصم مى بايد خورش * بومعنايه سر سبز دخى دينلور
خواجه سلمان بيت زباد خلق جان بخشش كرفته شاخ دولت بار * زآب تيغ سر سبزت
كشيده بيخ نصرت نم * سادس خنجرده استعمال اولنور كمال اسمعيل بيت ز زخم خنجر
سبزت چنان تراود خون * كه ظن برند كه آتش همى چكد ز چنار * سابع دموردن اولان
جوشن ده دخى سبز تعبيرى استعمال اولنور حكيم فردوسى بيت ببر جوشن سبز چون
نوبهار * بزير ابلق تند چون روزكار * ثامن عين ازرق يعنى كوك كوزه چشم سبز ديرلر
مولانا هاتفى بيت بودهر چشم سبزش شيشهٔ زهر * ز چشم سبز او صد فتنه در دهر *
والحاصل هرنه كه كوك يعنى كبود رنك اوله اكا سبز دينلور و بعض عارضى سياهه ده ديرلر

ديرلر وچايرچمن وبيرق نوعنك خود مخصوص آديدر كه عربيده كى خضره كبى ضم خا ايله
اخضر معناسنه در فى المفردات للامام الراغب * الخضرة احد الالوان بين البياض والسواد
وهو الى السواد اقرب فلهذا سمى الاسود اخضر او الاخضر اسود ﴿ سبزدرسبز ﴾ مصنفات
باريد خسرودن برلحن اسميدر سبز اندر سبزه وسبز در سبزه دخى ديرلر شيخ نظامى درصفت
باريد بيت چو بانك سبز در سبزش رسيدى * ز باغ سبز سبزه بردميدى ﴿ سبوسبز ﴾
ضم باو واو معروف وفتح سين ايله اضافتسز كوچك كوب كه دستيدن ايريجه ودستى كبى
استعمال اولنور ﴿ ستاويز ﴾ فتح تاء مثناة وكسر واو ايله بمعنى رواق خانه يعنى اوك اوكنده
ياغمور وكنش دفعى ايچون ايتدكلرى نسنه ﴿ ستخيز ﴾ فتح تاء مثناة وسكون نون وياى
تحتانى وكسر خاء معجمه ايله بمعنى رستخيز يعنى روز قيامت كذا فى فرهنك جهانكيرى بومعنايه
ميرنظمى بيت در اينجا آنقدر شد فتنه انكيز * كه پيش از وقت برخاسته ستخيز *
﴿ سراغاز ﴾ ايكى معنايه در اول شروع معناسنه كه ابتدا ايلمك مقابلى سرانجام در ثانى بمعنى
سرود يعنى ايرلامق شاعر ايكى معنايه بيت ببزم خاص ميكردند سراغاز * خوش الحان
مطربى كرده سراغاز ﴿ سرافراز ﴾ ايكى معنايه در اول ممتاز و مستحسن معناسنه ثانى
قد بالايه ديرلر ايكى معنايه ميرنظمى بيت شده در حسن وخوبى را سرافراز * بباغ حسن
شد سرو سرافراز ﴿ سرانداز ﴾ التى معنايه كلور اول ناز وشيوه ايله ياخود كبر ونخوت ايله
صالنه رق يوريمك حضرت مولانا بيت زياد بوى تست امروز در باغ * درختان جمله رقاص
وسرانداز * ثانى بمعنى سرمست يعنى كچكن سرخوش مولانا هاتفى بيت چو سلطان
سرانداز باشد زمى * فتد بيخبر از سرش تاج كى * ثالث شجيع وبهادر يعنى جان وباش
ويررويرار معناسنه كمال خجندى بيت سر رقص وسرانداز يست سرو لاله را باهم * سهى
سروى بدست اريم ودر پايش سرانداز يم * ميرخسرو بيت از ان راه فكرت سرانداز كشت *
دمى چون بود رفتن وباز كشت * رابع مؤيد الفضلاده چابك وچالاك بى باك معناسنه شيخ
سعدى بيت سرانداز در عاشقى صادقت * كه بد زهره برخويشتن عاشقت * خامس
مجمع الفرسده مقامات موسيقى ده بر اصول ناميدر سادس فرهنك جهانكيريده مقنعه كه
زنان باشلرينه اورترلر ﴿ سرباز ﴾ ايكى معنايه در اول شجيع وبهادر معناسنه كه باز
اويون معناسنه اولوب باش اوينار معناسن افاده ايدر ثانى باشى آچق معناسنه اولور
ايكى معنايه ميرنظمى بيت توان كفتن مراو را مرد سرباز * شود در روز ميدان مرد سرباز *
﴿ سرپز ﴾ سكون را وفتح باء فارسيله كله وپاچه بشوريجى ديمكدر پز پزندن لفظندن وصف
تركيبى اولور ﴿ سرتيز ﴾ سكون را وكسر تايله اوجى سورى اولان نسنه لرك اوجنه ديرلر
اكرچه تيز اصلنده كسكين حدت معناسنه وكيجمك مرور معناسنه در بونده سرك دخوليله
سورى اولدى كه هم حدت وار وهم مرور وار خنجر وقليچ وبچاق واوق دمرنى ونيزه حربه سى
وبيز وجوالدوز وايكنه وسائر بونلر امثالى هرنه اولورسه اكا سرتيز ديرلر ابوالمعانى بيت
كرد باسينهٔ كذر هر نكهش سوزن وش * مژه سرتيز ودكر ديدهٔ جانان خونريز ﴿ سرسبز ﴾
سكون را وباء موحده وفتح سين ايله ايكى معنايه كلور اول تازه يپراق ويرمش اغاج كه نشو

نماده اوله و تازه چمن خواجه سلمان بیت بهار دولت عمر ترا سرسبز و تر بادا * چنان کزوی خجل کردد
ریاض کلشن خضرا * ثانی دولتمند و منعم آدمه دیرلر میرنظمی بیت شود عمر ترا سرسبز
وحزم * اکر باشی بیزدان دوست محکم ﴿ سرز ﴾ فتح را ایله بوزن چرز مالهٔ بنا وصوایجی
معناسنه در کذا فی المؤید ﴿ سرفراز ﴾ ایکی معنایه در اول سرافراز مرقومك معنالریله
مترادفدر مولانا لسانی بیت سرافرازی بود از جان شدن خاك در جانان * لسانی داشت
ذوق سرفرازی خاك آن در شد * ثانی شهور ملکی نك اوچنجی کونی اسمیدر مزبور آیك هر
بر کوننه بر آد تعیین ایلمشلردر اول آیك آدی کوننك آدنه مطابق وموافق اوله اول کون عید
جشن ایدرلر ﴿ سرواز ﴾ سرباز مرقوم معناسنه در حرف بانك واو حرفیله تبادل و تواخیسی
اولدوغی مقرردر ﴿ سروافراز ﴾ سکون را و واو موقوفله یوقش باشی معناسنه یعنی هر نسنه نك
دپه سی ﴿ سروز ﴾ سکون را و فتح واو ایله عوراتك باش اورتوسنه دیرلر عربیده کی مقنعه
معناسنه میرنظمی بیت همی باید بسر سروز بپوشد * بوقت رفتن و رفتن نکوشد *
﴿ سروناز ﴾ سکون را و کسر واو ایله بمعنی نورسیده عموما و سروقدانی معناسنه خصوصا
و بطریق الاستعاره قد موزون محبوب کذا فی المجمع بو معنایه میرنظمی بیت همچنین
بد صنع حق جل جلال * سروناز کلشن حسن و جمال ﴿ سریرافراز ﴾ برشهرك اسمیدر که
غار مشهور کیخسروانده واقعدر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ سعترباز ﴾ زبقچی عورت دیمکدر
کذا فی مؤید الفضلا ﴿ سلدوز ﴾ سکون لام و ضم دال و واو معروفله بوزن نوروز تیمور شاه
عسکرندن بر طائفه نك لقبلریدر مولانا هاتفی بیت هزبران سلدوزی کینه خواه *
بران خشمناکان ببستند راه ﴿ سکز ﴾ کسر کاف عربیله مصطکی ساقز کذا فی فرهنك
جهانکیری ﴿ سنك انداز ﴾ اوج معنایه کلور اول شراب ایچمکه مداومت ایدن کمسنه
یعنی بر کون و بر ساعت شراب ایچمه دن خالی اولمیه عربیده اکا مدمن خمر دیرلر مختاری
* رباعی * در سنك انداز خسرو داد پناه * خورشید شراب زیبد و ساغر ماه *
تا از پی عز شان و ذل بدخواه * سنك انداز د زمانه بر دشمن شاه * سیفی نیشابوری بیت
تا بسنك انداز با سیمین بران سازند عیش * اهل سنکین خواه می با دلبر لعبت کسار * ثانی
اول عیش و عشرت و سیر و کشت و کذار که اواخر ماه شعبانده ایدرلر اکا کلوخ انداز و برغندان
و برقندان دخی دیرلر رومده دخی بو قاعده جاریدر که ماه رمضان قریب اولدقده یاران بر برلرینه
مناسب مصاحب ایله اوج درت کون بلا فاصل یعنی متصل باغچه لرده یاخود مفرح خانه لرده
عیش و عشرت و ذوق و صحبت ایدرلر بو عشرته و بو سیر و کشت و کذاره دخی سنك انداز دیرلر
حکیم خاقانی بیت از پس یکماه سنك انداز در جام بلور * عده دران رزان را خجلها بر ساختند *
حکیم انوری بیت ای ز جاهت شب ستم در سنك * خرمت باد روز سنك انداز * ثالث
قلعه کنکره سنده واقع اولان سوراخلر که دشمن قلعه یی محاصره و حصار دیینه کلدکلرنده اول
دلوکلردن دشمن اوزرینه طاش براغورلر مولانا محمد عصار از مهر و مشتری بیت ز سنك
انداز او سنکی که جستی * پس از قرنی سر کیوان شکستی * فرهنك میرزا ابراهیمده بمعنی
خمار دائم الخمر یعنی مست مدام مخمورلغی معنای ثالث که قلعه حصاری دلوکیدر چغتای

چغتای لسانندهٔ اکا آرك دیرلر فرهادنامه ده ارمنیه قلعه سی وصفنده بیت نی قورغان بیر حصین
و برك قورغان * فلك حصینی آرك و یك یار شورغان * قورغان قلعه دیمکدر ﴿ سوکاریز ﴾
واو معروف و فتح کاف فارسی و کسر را ایله برقیودن برقیویه اولان دلوك و دخی دلوك ایلمك اکثر
کاریزلر و صو یوللری بویله در ﴿ سیاکیز ﴾ فتح یای تحتانیٔ اول و سکون ثانی و کسر کافله
کچه که نمد دخی دیرلر عربیده لباد یدکلریدر ﴿ سیلخیز ﴾ سکون یائین تحتانیین و لام و کسر
خاء معجمه ایله بمعنی سیلاب میرنظمی بیت ز کوه آمده آنچنان سیلخیز * که کوه از بیان بان نمانده
تمیز ﴿ مع السین المهملة * سابوس ﴾ ضم باء موحده ایله بوزن کابوس بمعنی اسپغول که
بذر قطونادر کذا فی المجمع ﴿ ساس ﴾ بوزن کاس اوج معنایه در اول بمعنی لطیف و نازك
و خوب عموما استاد * مصرع * چو پوشیده است جامهٔ ساس خوب * ثانی بر طائفه اسمیدر که
جمعنه ساسان و اول طائفه دن اولنلره ساسانیان دیرلر زمان اولده آنلردن بر قاچ نفری
پادشاه اولمشلر ایدی ارباب تواریخ ایران و توران و اول سمتلرده پادشاه اولنلری درت طبقه یه
تقسیم ایدوب طبقهٔ اولی یه ملوك پیشدادیان و طبقهٔ ثانیه یه ملوك کیانیان و طبقهٔ ثالثه یه
ملوك اشکانیان و طبقهٔ رابعه یه ملوك ساسانیان دیرلر بونلرك هر طبقه سنده قاچ نفر پادشاه
کلمشدر و آدلری ندر و احواللری نه یوزدن اولدیغن یازمق قصد اولنسه بو لغت جرمنده کتاب
اولوب صددی ضایع ایتمك لازم کلور تفصیلنی مراد ایدن یاران تواریخ کتابلرنده مفصل و مجمل
تحریر اولنمشدر نظر ایلسون ساسك معنای ثالثی فرهنك جهانکیریده کهله و پوره مقوله سنه
وانلردن ایریجه قورد جغز و بوجکلره ده دیرلر عموما و بر قورد جغز وار در اله آلدقده بدرایحه سی
اولور ترکیده تخته بتی دیرلر خصوصا ساس تعبیر اولنور و قورد جغزلره لسان هندی ده کتمل دیرلر
و ساس دیو مادر زنه ده دیرلر ﴿ سالوس ﴾ ضم لام و واو معروفله اوج معنایه در اول فرهنك
جهانکیریده مکر و حیله معناسنه مولانا جامی بیت کرچه رخش همتم جولان برون زین
عرصه است * خویش بستم چون بصد سالوس در فتراك او * ثانی بمعنی فریبنده یعنی الدایجی
حکیم انوری بیت توچه مردی کفاری و دیوسی * مرد زرقی و یار سالوسی * دیوس لفظی
عربیده ثاء مثلثه ایله در تعجیم اولنوب سین ایله ایلمشلردر انورینك استادیتی تعریفدن
مستغنی در ثالث ریا و اهل ریا معناسنه در خواجه حافظ بیت کرچه بر واعظ شهر این سخن
آسان نبود * تا ریا ورزد و سالوس مسلمان نشود ﴿ ساوس ﴾ کسر واو ایله ﴿ ساویس ﴾
کسر واو و سکون یای تحتانیله فرهنك جهانکیریده اوج معنایه مرویدر اول آغر بهالو
متاع نفیس و اقمشه و امثالی ثانی پنبه لو جامه که جنك ایامنده کیرلر خفتان دخی دیرلر ثالث
اکیرلکه حاضر اولمش پنبه یه دیرلر مجمع الفرسده دانه سندن آیرلمش پنبه که عربیده محلوج
دیرلر جامه و یورغانه قومغه حاضر اوله مؤید الفضلاده ایچی پنبه طولمش نکنده لو قفتان که
جنك محلنده کیرلر و ادات الفضلاده اول نسنه یه دیرلر که اکا پنبه قورلر ﴿ سایوس ﴾
ضم یای تحتانی و واو معروفله اسپغول معناسنه که عربیده بذر قطونا دیرلر ﴿ سپس ﴾
بضم الباء الفارسی ﴿ سپوس ﴾ ضم باء فارسی و واو معروفله کپك که حبوباتدن و اکثر بغدایدن
چقار عربیده نخاله دیرلر مولانا هاتفی بیت نخواهم بسر تاج فرچون خروس * که ارزن دهد

میوه ام پاسپوس ﴿ سپیوش ﴾ سکون باء فارسی وضم یای تحتانیله بمعنی اسپغول که
عربیده بذرقطونا دیرلر سیپوس دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ سدکیس ﴾
سکون دال و یای تحتانی وکسر کافله الکم صغما که عربیده قوس قزح دیرلر شمس فخری
بیت بهر سالی مثال در کهش را * فلك نماید از تمثال سدکیس * دال یرینه را ایله سرکیس
دخی دیرلر ﴿ سرپاس ﴾ سکون راء مهمله وفتح باء فارسیله ایکی معنایه کلور اول بمعنی
سرپاسبانان یعنی بکجیلر سرداری مولانا محمود ابن یمین بیت بجز خیال کسی شبروی نیارد
کرد * دران دیار که سرپاس تو عسس است * بو معناده اضافتله اولمق صحیح ملاحظه
اولنور ثانی کرز وطبوز وامثالی نسنه لره دیرلر حکیم فردوسی بیت دل سرکشان
پر زوسواس بود * همه کوش پر بانك سرپاس بود * مسعود سعد سلمان * قطعه *
مژه بر پلکم ارشود پیکان * موی بر فرقم ارشود سرپاس * پاك باید همی چو ایمن کرد *
تن وجان من از نهیب وهراس * منصور شیرازی * قطعه * دران زمین که رود تا بغل بخاره
فرو * زسیل خون دلیران قوایم افراس * دلاوران وغارادرو حناجر دل * سران معرکه را
سرزنش کند سرپاس * بو معنایی مؤید شمس فخری بیت کجا برارد سر دشمنش که
پیوسته * زراه کینه زند چرخ پر سرش سرپاس ﴿ سرخس ﴾ فتح راء مهمله وسکون
خاء معجمه ایله ایکی معنایه در اول ولایت خراسانده بر شهر آدیدر ثانی دارو قسمندن بر سیاه
چوپدر کپیل وکیلکان دخی دیرلر دریای خزر ساحلنده بترحب القرع علتنه ودخی بعض امراض
بلغمیه یه نافع دوادر ﴿ سرکیس ﴾ سکون را و یای تحتانی وکسر کافله قوس قزح معناسنه در
سدکیس دخی دیرلر ابو المعانی بیت به تیغش تیره کی خصم را برق * کمانش در سپهر روز
سرکیس ﴿ سرکس ﴾ سکون را وکسر کافله خوش آواز برقوش آدیدر کذا فی المجمع
﴿ سرناس ﴾ سکون را وفتح نونله مردر وزکار دیده وکار آزموده معناسنه ابو المعانی بیت
کذشت عمر همه در پی هوس حیفا * بکار خود نکند فکر بیهده سرناس ﴿ سندروس ﴾
بر نوع صمغدر مشابه کهربا لکن کهربادن نرمدر وطعمنده نوعا مرارت واردر طبیعتی حار ویابسدر
یبوستده کهربا یله بر درجه ده در اما حرارتده آندن دوندر بلکه کهربانك حرارتنده اعتدال واردر
بعض ترکیبده اطبا بر برینه بدل استعمال ایدرلر ودخی حل ایدوب نقاشلر نقوش وتخته ومقوا
بویالرینه اضافه ایدرلر زیرا نقوشه جلا ویرر ودخی یای یاپنلر یایك توزینی آنکله ایدرلر شیخ
نظامی بیت بزیر تخت نرد آبنوسی * نهان شد کعبتین سندروسی * مجمع الفرس صاحبی
یای توزی وسرخ معناسنه ده نقل ایدر وبو بیتی استشهاد ایلمش حکیم فردوسی بیت
مکر ایمنی زین سرای فسوس * که که سندروسست وکه آبنوس ﴿ سویس ﴾ کسر واو وسکون
یای تحتانیله بمعنی ناآکاهی یعنی غفلت وبیخبری سویست دخی دیرلر کذا فی المجمع بو معنایه
میر نظمی بیت نداند لذت عشقت بهجران * سویس وبیخرد از غم هراسان ﴿ سه دیس ﴾
اخفاء ها وکسر دال وسکون یای تحتانیله بر عمارت آدیدر که شرحی خورنکاه لغتی ذیلنده ذکر
اولندی دیس زبان پهلویده کنبد دیمکدر اوج کنبدلی قصر دیمك اولور ﴿ سیپوس ﴾ سکون
یای تحتانی وضم باء فارسی وواو معروفله فرهنك میرزاده بذرقطونادر که اسفیوش واسپغول

واسپغول وسپیوش دخی دیرلر ﴿ مع الشین المعجمه * سایه پوش ﴾ شامیانه دیدکلری اثر
حرارت آفتاب دفعی ایچون یوزه طوتارلر معنای ترکیب دخی بونی اقتضا ایدر کذا فی فرهنك
جهانکیری ﴿ سایه خوش ﴾ نارون اغاجیدر اصلی خوش سایه ایدی مضاف الیه تقدیم
اولنمشدر وحد ذاتنده خوش قدی موزون اغاجدر ﴿ سایش ﴾ کسر یای تحتانیله سایید
معناسنه در سایدن لفظندن اسم مصدر اولور شاه ناصر خسرو بیت از سایش سورمه
سودهاون * کرچه تو ندید دید دانا ﴿ سبز پوش ﴾ ایکی معنایه در اول استعاره طریقیله
اشجار تازه یه دیرلر ثانی فرهنك جهانکیریده دباغ معناسنه در ﴿ سبقتاش ﴾ بر خواجه
شاکردی شریك معناسنه در خواجه تاش دخی دیرلر بر پادشاه قوللرینه خیلتاش دیدکلری
کبی درس وقرائتده بر برلرینه شریك اولدقلریچون سبقتاش دیرلر میر نظمی بیت عجب نبود
که باشم خوشدم عشق * که دل بوده سبقتاش غم عشق ﴿ سخش ﴾ سکون خا ایله بوزن
رخش ایکی معنایه در اول بمعنی کهنه مانند جامه وپوستین شمس فخری بیت بجایی
رسیدست حال عدوش * که پیش به از شرب مصریست سخش * شرب فتح شین وسکون
را ایله عربیده کتانه دیرلر ثانی بمعنی لغزیدن ﴿ سدکیش ﴾ سکون دال وکسر کافله قوس
قزحدر مع السین المهمله ده ذکر اولنان سدکیس کبی ابو المؤید بیت میغ مانند پنبه است
وهمی زند نداف * هست سدکیش درونه که بدو پنبه زند * میر عمادی بیت ندارد درکه شاه
جهان بس * بکیتی در بجز تمثال سدکیش ﴿ سراغوش ﴾ فتح را وضم غین معجمه وواو
معروفله ﴿ سراکوش ﴾ ضم کاف فارسیله کلاهما بمعنی کیسو پوش که سراغوج دخی دیرلر زنان
صاچلرین ایچنه قودقلری که ترکیده نزکب دیرلر ﴿ سرایش ﴾ فتح را وکسر یای تحتانیله ایکی
معنایه کلور اول سراییدن لفظندن اسم مصدردر نغمه وایرلامق معناسنه میر خسرو
بیت سراینده مرغی ازین بوستان * سرایش چنان کرده با دوستان * ثانی سخن کردن
یعنی سوزه باشلمق حکیم فردوسی بیت چو مهتر سراید سخن سخته به * زکفتار بدکام
پرداخته به ﴿ سرپاش ﴾ سکون را وفتح باء فارسیله روزکار دیده وکار آزموده ﴿ سربخش ﴾
سکون را وخاء معجمه وفتح باء موحده ایله بمعنی حصه ونصیب شیخ نظامی از اسکندر نامه
* مثنوی * بسی ارمغانی زتاراج زنك * بهر سو فرستاد بی وزن وسنك * زکنجی که او را فرستاد
دهر * بهر کنجدانی فرستاد بهر * چو نوبت بسر بخش دارا رسید * شتروار زر تا بخارا
رسید ﴿ سرپوش ﴾ ضم باء فارسیله ایکی معنایه در اول هر نسنه نك قپاغنه دیرلر عموما عربیده کی
غطا معناسنه وصحن قپاغنه وعوراتك باش اورتسینه دیرلر خصوصا ثانی کار نهفته وسخن
نهانی معناسنه در ابو المعانی بیت عشق ظاهر کرد اخر درد دل * خواستم سرپوش میدارم
نشد ﴿ سرجوش ﴾ سکون را وضم جیمله هر قینا ین نسنه نك ابتدا قینادوغن المغه دیرلر
مثلا شوربانك اول قینادوغی وشرابك ابتدا قیادوغی کبی شیخ نظامی بیت زهر طعمه که طعم
نوش دارد * حلاوت بیشتر سرجوش دارد ﴿ سرخوش ﴾ سکون را وضم خا ایله معروف
کمال پاشازاده مرحوم سرخوشله مستك فرقی واردر دیر سرخوش اول کمسنه یه دیرلر که ایچدوکی
مسکردن باشی قزمش اوله اما هنوز حد سکره وارمش اولمیه حد سکره واردقدن صکره مست

دنیلور نتکم میرخسروك بو بیتندن فهم اولنور بیت چه خوش دمها که پیشش بودمی که مست
وکه سرخوش * جهانم میشود تاریك چون پادارم آن شبها * سرخوش وصف مرکبدر
صفتله موصوفدن برجزوی سردرکه موصوفدر وبرجزویده خوشدرکه صفتدر انتهی عربیده
سکران وچغتایده اسروك دیرلر ﴿ سرزنش ﴾ سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه وکسر نونله
باشه قاقق معناسنه که عربیده طعن وتوبیخ وتشنیع دیدکاری معنالره استعمال اولنور ابوالمعانی
بیت زعیش صحبت نادان بخود راسرزنش آرد * هرآنکس راند اند قدر دانایان زنادانی *
﴿ سرش ﴾ کسر راء مهمله ایله بورنجك دیدکاری نسنه که خام ابریشمدن طوقورلر عورات
باش باغی وکوملك ودستمال ایدرلر میرنظمی درصفت عروس بیت سرش بسته بسر
بانازوشیوه * بخود راجمع کرد انواع عشوه ﴿ سرکش ﴾ سکون را وفتح کافله اوج معنایه در
اول بدخوی اولوب مطیع ورام اولمیان آدم وحیوانه صفت ایدرلر بومعنا مشهوردر ثانی فرهنك
جهانکیریده محرف قطع اولنمش قلم ثالث سرکش وسرکب ایکی مطرب آدلریدرکه زمانلرنده
بی نظیر استاد ایدیلر نتکم استاد فرخی * قطعه * دائم ازمطربان خویش به بزم * غزل
شاعران خویش طلب * شاعرانت چو رودکی وشهید * مطربانت چو سرکش وسرکب *
﴿ سرکچش ﴾ یعنی باش دوندرمك مثلا برآدم یرندن قالقدقده باشی دوندکندن آخر آدم
الن طوتوب قالدره کذا فی المجمع ﴿ سرکیش ﴾ سکون را ویای تحتانی وکسر کافله سدکیش
مرقوم معناسنه در شمس فخرینك بو بیتنی کیمی سین مهمله ایله وکیمی شین معجمه ایله نقل
ایدرلر بیت بهرسالی مثال درکهش را * فلك بنماید از تمثال شدکیس ﴿ سرمش ﴾
سکون را وفتح میمله زردالوی خشك که خاص وکزیده اوله یعنی خوشاب ایتدکاری زردالو قروسی
کذا فی المجمع ﴿ سریش ﴾ یای تحتانی زیاده سیله سرش مرقوم معناسنه در ﴿ سووش ﴾
ضم واشباع واو ایله دوه طبانی معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مع الغین المعجمه ﴾
﴿ ساغ ﴾ ایکی معنایه در اول قرموزی کرمیدکه طپراقدن یاپوب اوجاقده بشوررلر
میرنظمی درصفت قصر بیت یکی سیم ویکی زربود ساغش * درو بهرام کردستی یساغش *
ثانی برقوش آدیدرکه سار دخی دیرلر حضرت مولانا بیت ازتوشه شاهین وبازوساغ ماوسارما
وزتو آمد فخرونیك ونام ماوعارما ﴿ ساربوغ ﴾ سکون راء مهمله ایله لشکر وقبیله صاحبی
وطائفه باشی ترکیده باش وبوغ دیدکاری معنایه مولانا هاتفی ازتیمورنامه بیت دکرساربوغان
رستم نهاد * بالجای توی ابروی نژاد ﴿ سپریغ ﴾ یعنی خوشهٔ انکور شمس فخری بیت
نیستم هم چو تاك پشت دوتا * ازپی چند خوشهٔ سپریغ * مجمع الفرسده بووجه اوزره تحریر
اولنمش حرکتی اشعار اولنمامش امابیت مزبوردن فهم اولنورکه فتح باء فارسی وکسر را ویای ساکنه
ایله اوله تحفة الاحبابده اول خوشهٔ انکوره دیرلرکه هنوز دانه لری درست اولمامش اوله ورسالهٔ
ابوخفض سعدی ده دخی دانه لری صحیح پخته اولمامش خوشه یه دیرلر وبو بیت بوقولی مؤید در
بیت دریغ روزجوانی هزار بار دریغ * که شادمانی بود راست چون سپریغ * ادات الفضلاده ضم
سین وفتح با ایله مرویدر ﴿ سیغ ﴾ فتح باء فارسیله ایکی معنایه در اول بمعنی نغز یعنی کوچك
وپاك ثانی صرچه وجام ایله یاپلمش خانه معناسنه در ﴿ سرزیغ ﴾ سکون را ویای تحتانی

تحتانی وکسر زاء معجمه ایله اوزم وخرما صلقمی شاعر بیت باغبان سرزیغ ندهد یارضا *
وحشیان باغش دهند بادفنا ﴿ سریغ ﴾ کسر راء مهمله ایله بمعنی ستیغ مرقوم ﴿ سغ ﴾
ایکی معنایه در اول برنوع عمارتدرکه انسز واوزون اولور عربیده ازج دیرلر هرنه که انسز
واوزون اوله ثانی پوشش کنبد وسقف خانه کذا فی فرهنك جهانکیری مذکور ایکی معنایه
ترتیب اوزره میرنظمی بیت بچشم دلفریبش ابروی سغ * چرد مرغ هوس درکلشن وغ *
وغ جای فرحفزایه دیرلر وله بیت که کیسوی سیاهش کشته چون سغ * شده قصر جنانرا
پوشش ازتغ * تغ برنوع سیاه اغاچدر غایت مقبولدر آز اولمغله ﴿ سماروغ ﴾ فتح میم وضم
را وواو معروفله منطرکبی بتربرنسنه در ترکیده طوملان وعربیده کما دیرلر الماقدر اولور دوردقچه بیور
حتی قارپوز قدری اولور بعض سنه لرده هوا متعفن اولدقده ال دکرمانی قدر بیورچول وقومسال
یرلرده حاصل اولور حتی دیرلرکه یرنده زیاده طورسه هوا عفونتندن ایچنده یلان حاصل اولور اما
یمرطه قدرینك دخی کوچکنك تناولی جائزدر کباب ایدرلر وقبوغن صویوب وطوغریوب قیمه
ایله یاخود یمرطه ایله پشوررلر لذیذ اولورات قدر غدائیتی واردر صوینی کوزه چکسه لر رمده
نفعی واردر امیرخسرو بیت میان قلب مرتد چتربرسر * زچتر سماروغ بس خرده تر *
بتدوکی یرده طپراغی یوقارو قالدیرر آنکله بولوب قازوب چیقاررلر بعض طب کتابلرنده سماروغی منطر
معناسنه یازمشلر احمد منشوری بیت کرتو بردوغ من آروغ دهی من ندهم * دهمت چترکه
سرهمچو سماروغ بود * شمس فخری بیت طعام زوق نادان مرغ وحلوا * غدای نقل اهلان از
سماروغ * سماروغ رسالهٔ ابوخفض سعدیده بمعنی خاك شوره دیوب عنصرینك بو بیتن
تمسك ایدنمش بیت بجامن چشم دارم درسخایت * کل ولاله نروید از سماروغ * شرفنامه ده
شیره سی کوزه جلاویرر اکا ماروغ دخی دیرلر عوام چترمار تسمیه ایتمشلر مثالی استاد منجیك
درهجو کفته بیت یاد نداری که هربهاری حدت * توبره برداشتی شدی سماروغ * برآدی
دخی خایه دیسدر آذربیجانده کلاه دیوان دیرلر ﴿ مع الفاء * سجیف ﴾ کسر جیم وسکون
یای تحتانیله بمعنی زه کمان یعنی یای کریشی بعض فرهنکلرده کرش کچن یردرکه یایك اوجلرنده برمقدار
کرتك یردر ﴿ سخیف ﴾ کسر خاء معجمه وسکون یای تحتانیله احمق وکج فهم معناسنه
ابوالمعانی بیت میکند رنکین اداعشاق درمعنای وصل * نکتهای حال دل هرکز نمیداند
سخیف ﴿ سرشف ﴾ سکون راء مهمله وفتح شین معجمه ایله خردله مشابه برنوع غله در
یاغنی چقاروب چراقده یاقرلر آجی اولمغله نیمز انجق زیت کبی یانر تازه ایکن صاری وقرمزی چیچکی
اولور شاعر بیت نتوان یافت روغن الطف * خانهٔ روستا بجز سرشف ﴿ سرف ﴾
فتح را ایله بمعنی سعال یعنی اوکسورك سرفه دخی دیرلر ضم سین ایله ده مرویدر کذا فی المجمع
شرفنامه ده بوغاز اغریسندن حاصل اولان اوکسورکدر ﴿ سقف ﴾ سکون قاف ایله
پوشش خانه لفظ عربیدر فارسیده دخی استعمال اولنور میرنظمی درصفت معراج بیت
مزین کرده سقف عرش اعلا * برای مقدم محبوب مولا ﴿ سکاف ﴾ فتح کافله ابریشم یوماغی
بعض فرهنکلرده یانمش کومش سیم سوخته وبعضنده اشلنمش صرمه یی یاقوب کومشنی آیررلر
اول کومشه دیرلر ﴿ سله باف ﴾ فتح لام مشدده ایله سپد اوریجی باف بافتن لفظندن صیغهٔ

امر ووصف ترکیبی اولور بونده اسم فاعل آولمق جائزدر ابوالمعانی بیت بکا شعر بنه بکا
وصف تو * بکا سله باف وبکا سیم باف ﴿ سیرف ﴿ سکون یای تحتانی وفتح را ایله بمعنی
سرفه کردن یعنی اوکسورمك کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مع القاف * سازق ﴿ فتح زاء
معجمه ایله یاغلی چراکه چام اغاجندن اولور مشعله ده وفقرا خانه ده یاقرلر اکثر اهل قریه موم
یرینه قوللنورلر ﴿ ساق ﴿ هرنسنه نك طرف اسفلی عموما وانسان وحیوانك دیزدن
اشاغیسی خصوصا عربیدر فارسیده دخی استعمال اولنور مولانا هاتفی بیت همه سیم ساقان
وساعد سمن * همه نازك اندام وکل پیرهن ﴿ سرتاق ﴿ سکون را وفتح تاء مثناة ایله برنوعه
لطیف قماشدر قفقتان ایدرلر مینظمی بیت بجلوه کردرایدقد بالا * فزاید حسن آن سرتاق
ودیبا ﴿ سرطاق ﴿ یعنی خانهٔ بالاعوام غلط ایدوب چاردای دیرلر زیرا چارطاق غیری کونه درت کمر
اوزرینه یابلمش خانه در ﴿ سرمق ﴿ سکون را وفتح میملة قیمون صرمشیغی دیدکلری اوتدر سرمج
دخی دیرلر حکیم شیرازی بیت سرمق وریباس وخرقه هندوبا * کوك اسفاناخ وحماض وکا
﴿ سغرق ﴿ سکون غین معجمه وفتح راء مهمله ایله اولوقلی باقرطاس که شراب ایچرلر مولانا شمس
تبریزی بیت از آب واز کل توچوابلیس ننك داشت * سغراق خاص مجلس مستانت آرزوست *
مجمع الفرسده کوزهٔ لوله دار چینی اولسون طپراق اولسون وکاسه یه دخی دیرلر بولفظ ترکستانیدر
شاعر دیمشدر بیت رونق کرفت مجلس ساقی شراب دردده * سغراق آتش افشان یاقوت
ناب دردده ﴿ ساحق ﴿ سکون لام وضم جیمله ال ساجوقك جداعلالری نامی در کذا فی المجمع
﴿ سمیق ﴿ کسر میم وسکون یای تحتانیله یعنی سمه عنقریب ذکر اولنور انشاالله تعالی
﴿ سنجق ﴿ سکون نون وفتح جیم ایله علم بزرك معناسنه خواجه سلمان بیت موکب اقبال
اوراصبح صادق سنجقی * ساقیٔ احسان اورابحر زاخر ساغری * ظهیر فاریابی بیت
تاکردهٔ زبانهٔ سنجق سوی هوا * تکبیر در زبان دو پیکر نهادهٔ * فرهنك میرزاده سنجوق دخی
دینلدوکی مسطوردر اما سنجق وسنجوق یعنی کم بند دخی مرویدر ﴿ مع الکاف * سابزك ﴿
کسر با وفتح زاء معجمه ایله یعنی مردم کیاه که سابزج وسترنك دخی دیرلر عربیده بیروح الصنم
دیدکلریدر کذا فی المجمع ﴿ ساداك ﴿ کسر دال ایله خوش آواز هزاردستان شکلنده برقوشدر
ابوالمعانی بیت مکرازدرددلم درد نشانست اثری * درچمن ناله کند ساوك مرغ سحری *
﴿ ساداك ﴿ فتح دال ایله اولرده بخاری دیدکلری آتش یاقد قلری مکان ایزی ﴿ سارخك ﴿
فتح را وسکون خا یله فرهنك میرزا ابراهیمده یعنی پشه که ترکیده سوری سکك دیرلر شیخ
عطار * مثنوی * به پیش آفتاب نام بردار * چوسارخکی وچوآیدبدیدار * نه خود پیلی
اکرخود پیل کیری * چونمرودی بسارخکی نمیری ﴿ سارشك ﴿ فتح را وسکون شین ایله
یعنی سارخك مرقوم وله ایضا بیت نیم سارشکی چودر نمرود شد * مغز آن سرکشته
دل پر دود شد ﴿ سارك ﴿ فتح راء مهمله ایله خوش آواز برقوشدر بغایت سیاه اولور
جثه ده هدهد قدر وار دربعضیلر آنی هزاردستان صانورلر اکا سارج وساری وسارد خی دیرلر
شمس فخری کاف فارسیله نقل ایدوب بو بیتی نظم ایلمش بیت چومرد فاضل بی سیم کرسنه
شود * چه بانك لکلك پیشش چه نغمهٔ سارك * کذا فی مجمع الفرس اما فرهنك جهانکیریده کاف

کاف عربیله نقل اولنوب زراتشت بهرامك بویتی استشهاد اولنمش بیت خروشان برسر
کهسار سارك * که باد اچشن نوروزی مبارك ﴿ سازاك ﴿ فتح زاء معجمه ایله دهلیز معناسنه در
ابوالمعانی بیت به نیکوکاری کوشش کن اکراندك خردداری * چوهرکس را کذرکه بوده
سازاك عدم آخر ﴿ سافیسك ﴿ کسر فاو سکون یای تحتانی وفتح سین مهمله ایله بمعنی
دستنبویه که عربیده شمامه دیرلر ﴿ سایه خرك ﴿ فتح یای تحتانی وخاوزاء معجمتین ایله براوتدر کذا
فی المجمع ﴿ سباروك ﴿ فتح باء موحده وضم راء مهمله وواومعروفله بمعنی کبو ترکه کوتردخی
دیرلر کذا فی المجمع ﴿ سپردك ﴿ فتح باء فارسی ودال وسکون راء مهمله ایله بمعنی دستارچه
یعنی کوچك ال مقرمه سی مینظمی بیت نبوده دستمال ودستچینش * همی کرده
سپردك آستینش ﴿ سپرك ﴿ سکون باء موحده وفتح زاء معجمه ایله بمعنی صراحی شراب که سبزی
دخی دیرلر حضرت مولانا بیت زاندیشه وخیال فروروب سینه را * سبزك منه زدست
ونظر کن بسبزه زار * برنسخه ده بنك معناسنه که عربیده ورق الخیال وورق الحشیش دیرلر
بومعنایی مؤید مینظمی بیت کرشود تنك دات سبزك خور * بالعل لبان صاف می بی ستك
خور * اما مجمع الفرسده برقوش آدیدرکه اکاعکه وکاسکینه دخی دیرلر ﴿ سبك ﴿
ضم باء موحده ایله بمعنی خفیف که مقابلی کراندر خواجه سلمان بیت معدهٔ کوبکذرا ندسنك
خارا راسبك * لیکن آب خوشکوارش برمزاج آیدکران * مکسوره ومضمومه ده معنای
آخرله واردر وخفت معناسی مناسبتیله شتاب معناسنه ده کلوز خواجه حافظ بیت
سبك باش ور طل کرانم بده * دکرفاش نتوان نهانم کرفت ﴿ سپتاك وستپیتاك ﴿ اول
بسکون الباء الفارسی وفتح التاء المثناة ثانی بکسر الباء الفارسی وسکون الیای التحتانی وفتح التاء
المثناة اول بیاض زنسنه درکه عورات یوزلرینه سورولر سپیده دخی ذیرلر معربی استفید احدر
کذا فی فرهنك جهانکیری منصور شیرازی بیت زعکس خون عدوی بیاض دولت تو *
بر درخ شفق وصبح سرخی وسپتاك ﴿ سجك ﴿ ضم جیمله ایکی معنایه در اول انچقرق که
زغك واهلك وهلك دخی دیرلر عربیده قواق دیدکلریدر ثانی سودایله قاریشق یوغرت که
دوراغ وشیراز دخی دیرلر فرهنك جهانکیریده جیم فارسیله مرویدر بوایکی معنایه ترتیب اوزره
مینظمی بیت سجك آردسجك بسیارخوردن * نشاید همچوکاو بسیارخوردن *
﴿ سرخاك ﴿ سکون راء مهمله وفتح خاء معجمه ایله آواز وصدا معناسنه که سرخاك دخی دیرلر
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ سرك ﴿ فتحتین ایله قزوینی لسانده پسر دیمکدر حافظ
صابونیٔ قزوینی اول لسان اوزره دیمشدر بیت سرك پیر تورم بامن چه جنك پیرایی * من عاشقوم
تو دیوانه وسرمایی * مکسوره ومضمومه ده معنای آخرایله واردر ﴿ سرفاك ﴿ سکون را
وفتح فایله بمعنی سرخاك مرقوم مینظمی بیت ازآنسو همچو رعد سرفاك آمد * دیکر
مانند باران خاك آید ﴿ سرکوهك ﴿ مجمع الفرسده براوت آدیدر اما حرکتی اشعار اولنمامش
﴿ سرمامك ﴿ سکون راوفتح میمینله اطفال لعبلرندن برنوع اویوندرصوزتی بویله درکه
برشخصك آدینی مامك قورلر وبری باستنی آنك قوجاغنه قورسائرلری قاچوب کیزلنورلر
یتان قالقوب آنلری ارامغه کیدرکن کیزلنانلر سکردوب مامکك باشنه الکومغه جهد ایدرلر

اکر یتان آنلر مامکه کلمزدن اول برینی طوتارسه یرینه یاتورر والاینه کندو یاتور حکیم خاقانی
نظمه کتورمش بیت در ابتدا باغفلت از مامك بتازیدم چو طفل * زانکه که هم مامك رقیبم بود
وهم بابای من * وله ایضا بیت چون طفل دکر برون نتازم * سر مامك آرزو بنازم ﴿ سرمك ﴾
سکون را وفتح میمله بر نوعه کیاهدر شوره زارده بتر ﴿ سرموتك وسروتك ﴾ اول
بسکون الراء وثانی بالضم وکلاهما بفتح التاء المثناة بمعنی شورش وآشوب وغوغا کذا فی المجمع
ابو المعانی بیت سرموتك وفتنه آرد بر سر * هر کس که طمع کند فزونتر ﴿ سك ﴾ تغریب
وعنب الثعلب دیدکاری وسنج معناسنه ده مرویدر ﴿ سك بستك ﴾ سکون کاف وسین
ثانی وفتح باء موحده وتاء مثناة ایله بمعنی سك باز یعنی طوغان کوپکی که ترکیده زغار دیرلر
ابو المعانی بیت همچو سك بستك آید رقیب * کار سك است آمدن بقفا ﴿ سکك ﴾
فتح کاف فارسیله براوتدر آدمك اثوابنه یاپشور آیرلمسی دشوار در زبان هندیده خنجره دیرلر
﴿ سلك ﴾ فتح لامله لفظ عربیدر چکمك وایلنمك وملازم اولمق حرکات ثلثه ده
معنای مغایر ایله روایت اولنمشدر ﴿ سلمك ﴾ سکون لام وفتح میمله موسیقینك شش
آوازه سندن بر آوازك اسمیدر میر نظمی * مصرع * فزاید شورش شوق محبت نغمهٔ سلمك *
﴿ سمك ﴾ ضم میمله بمعنی بی هنری ورعنایی یعنی نازو تفاخر ایده وهنر ومعرفت اولمیه کذا
فی الادات عربیده فتح میمله بالغك آدیدر ﴿ سنکخوارك وسنکخورك ﴾ واو معدوله ایله
سنکخوار مرقومك تصغیریدرینه اول معنایه استعمال اولنور ﴿ سندلك ﴾ سکون نون وفتح
دال ولامله بمعنی کفش که سندل دخی دیرلر استاد عنصری بیت کرفتم بجایی رسیدی بمال *
که زرین کنی سندل وسندلك ﴿ سنکرك ﴾ سکون نون وفتح کاف فارسی وراء مهمله
ایله ایکی معنایه در اول بمعنی سنکچه که طلو در تکرك ویخچه وسنکك دخی دیرلر ثانی بمعنی
بادریسه که آغرشق در عربیده فلکه دیرلر ﴿ سنکك ﴾ سکون نون وفتح کاف فارسیله
ایکی معنایه در اول بمعنی تکرك یعنی طلو شمس فخری بیت ز فیض دست تو کرا بر رشحهٔ
یابد * همه لآلی یابد ز ابر بی سنکك * استاد عنصری بیت وانکه آن ابر بر کنهکاران *
سنکك وبرف بارد وباران * ثانی برغله در که مشتك دخی دیرلر هندوشاه بیت برویاند
هزاران سنبل وکل * بعون آفتاب از سنکك وسنك ﴿ سنکلالیك ﴾ سکون نون وکاف
ویای تحتانی وفتح لام اول وکسر ثانیله یوند قوشی معناسنه در ﴿ سنکوك ﴾ سکون نون وضم
کاف فارسی وواو معروفله بمعنی بادریسه یعنی آغرشق ﴿ سه درك ﴾ قمارباز لرك زمین اوستنه
چکدکاری خطه دیرلر سر برك دخی دینلور کذا فی المجمع ﴿ سه کوهك ﴾ ضم کاف
وواو مجهول وفتح ها ایله بمعنی خار وخسك که هندی لساننده کرکهرو دیرلر کذا فی فرهنك
جهانکیری ﴿ سهمناك ﴾ قورقنج اولان نسنه ذی روح اولسون صدا اولسون سهمکن دخی
دیرلر میر نظمی بیت صدای سهمناك زانسو شنیده * سوار یکه تاز آندم رسیده *
﴿ مع الکاف الفارسی * ساپرك ﴾ فتح باء عجمی وراء مهمله ایله یبروح الصنم دیدکاری
دارو در که مردم کیاه دخی دیرلر کذا فی المجمع ﴿ ساخته رنك ﴾ یعنی موافق ومناسب
اصطلاحیدر کذا فی المجمع ﴿ سارنك ﴾ فتح راء مهمله وسکون نونله بمعنی سارك مرقوم

مرقوم ﴿ سایه برك ﴾ فتح یای تحتانی وباء موحده وهاء مخفی ایله براوتدر دوه یدکده اویقوسی
کلور ﴿ سپاروك ﴾ فتح باء عجمی وضم را وواو ایله بمعنی کبوتر سماروك دخی دیرلر حکیم قطران ارموی
بیت سپاروك ارچه اوج چرخ کیرد * بجا کرد درها از مخلب باز ﴿ سبزارنك ﴾ برلحن اسمیدر
موسیقی ده مشهوردر شیخ عطار بیت چو سبز ارنك برمیداشت آواز * زقولش مرغ
کرد آهنك پرواز ﴿ سبزخنك ﴾ کسر خاء معجمه وسکون نونله غزاته دیرلر واستعاره طریقیله
فلك معناسنه ده استعمال اولنور مولانا هاتفی بیت شبانکاه کین مهر فرخنده چهر *
در آمد درین سبزخنك سپهر ﴿ سترنك ﴾ سکون تاء مثناة ونون وفتح راء مهمله ایله ایکی
معنایه در اول برکوکدر انسان صورتنده چین ولایتنده بتر روایت اولنور که یرنده
سرنکون اولور که ریشه سی صاج مقامنده ولابد ایکی صورت اولور بری ارکك وبری دیشی
منزله سنده اولور که دپه سنده صاج یوق برینك باشی صاج کبی ریشه وقوللرین بر برینك بوینه
صارمش وایاقلری دخی صارلمش باش وچهره وال وایق بعینه آدم شکلنده وطبانلرندن چوب
بتوب یردن طشره چیقوب صاب اولور وبیراق ویرر ومنقولدر که قوپاردقده برموحش صدا
ظاهر اولور ایشیدن ذی روح هلاك اولورمش قوپارمسنك چاره سن بویله بولمشلر که
برکوپکی آج قویوب مزبور کوکك صاپنه برایپی بغلارلر وبر اوجن کوپکك بوینه محکم بغلارلر
واطرافن قازوب قوپمغه آسان ایدرلر وکوپکك اوکنه برمقدار ایراق ات وانمك قیوب
کوسترلر وکندولری قاچوب کیدرلر کوپك اته چکنه رك چکوب قوپارر اول ساعت
صداسندن کوپك هلاك اولور بعده کلوب آلورلر عظیم خاصه سی واردر مفردات طبده مفصل
مذکوردر بوکا ساپرك واسترنك ومردم کیاه وسك کن دخی دیرلر عربیده یبروح الصنم دیرلر
ترکیده عوام غلط ایدوب عبد السلام دیرلر حکیم سنایی بیت جنبش از سوی چین کند
آهنك * اهل چین راندانی از سترنك * شمس فخری بیت زشوق انکه بعهد شهی تو باشند *
هزار طفل برآید بهر مهی سترنك * معنای ثانی شطرنجدر که قطعه لری ابتدا وضعنده شاه
وقرزین وبیدق انسان صورتنده وآت وفیل ورخ شکللرنده اولمغله سترنك تسمیه اولنمشدر
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ سترك ﴾ ضم تاء مثناة وسکون را ایله مجمع الفرسده بمعنی لجوج
وستیزه کار وتند طبع وبعض فرهنکده بمعنی خشمناك وزشت طبع وبدچهره حکیم سنایی بیت
زان نکنجید در جهان سترك * که جهان خرد بود ومرد بزرك ﴿ ستروك ﴾ سکون تاء مثناة
وضم را وواو مجهول ایله بی مایه وبدخوی وزشت وبی کار وغضبناك بی محل ومرد دزد پیشه
ویاوه کوی فرهنك جهانکیریده بو معنالره روایت اولنمشدر مجمع الفرسده واوسز مرویدر
﴿ سرآهنك ﴾ سکون را ونون والف ممدوده ایله درت معنایه کلور اول نغمه وترنم ایلك
معناسنه سیف اسفرنکی بیت نشست ودر زمان بکرفت در عشاق آهنکی * که چنك
زهره را بشکست در حیرت سراهنکش * ثانی پیشرو لشکر که چارقه جی در عربیده
مقدمة الجیش دیرلر وترکستان ولایتنده که شمدی اوزبك دیمکله مشهوردر هر اول دیرلر حکیم
سنایی بیت سر سرهنکان سر سنك محمد مردی * که سرآهنکان خوانندهٔ مراورا سرهنك *
مولانا عبد الله هاتفی بیت سرآهنك وباساقه از تیغ وتیر * برآورده کوهی ز آهن بمیغ * ساقه

دمدار لشکر در * ثالث بمعنی عسس حکیم نزاری قهستانی بیت زصد رخاص ره عارض
بدر کرد * سر آهنگان شب بیدار برکرد * رابع ساز پرده لرینه دیرلر استاد دیمشدر
* قطعه * عدوت کرنبود کومیاش کان بدرك * بر پشمیست پراز ارغوان سر آهنکی *
بقای جان تو باد اکدام اوتارست * که کر باغرفتادی بقاخورد چنکی ﴿ سر باك ﴾ سکون
راو فتح باء موحده ایله سیاست ضابطی وسرداری رومده صوباشی دیدکلریدر ابوالفرج رونی
بیت دین حق رانه چون تو یك سرنیز * ملك شه رانه چون تو یك سرباك ﴿ سربانك ﴾
سکون راونون وفتح باء موحده ایله ترکیده قرقوشی دیدکاری قوشدر ﴿ سرجنك وسرچیك ﴾
اول فتح جیم وسکون نونله فرهنك وزنی اوزره وثانی کسر جیم فارسی وسکون یای تحتانیله
نزدیك وزنی اوزره چاوش وحواله وآلای بکی وچری باشی معنالرینه در استاد منجیك بیت
ای توچوشوخی که بشکنی سر سرجنك * وی توچوچوپی که همچو موم کنی سنك * استاد
عنصری بیت ای برخوبان جهان برسرچیك * پیش دهنت درنماید خرچیك * قرالاوی
بیت ای برهمه قحبکان کنی سرچیك * کون تو فراختر زسیصد خرچیك ﴿ سرمك ﴾
سکون راوفتح میمله براوتدرکه اسفتاج روم دیرلر معربی سرمق درکدذکری مزور ایلدی
﴿ سرنك ﴾ کسر راوسکون نونله سرکن دیدکاری اوتدروفتح رایله سرنکیدن لفظندن
صیغهٔ امر ووصف ترکیی در بعض محلده اسم مصدر استعمال اولنور سوزده مناظره
ومناقشه ایتمك معناسنه میرنظمی بیت دم مزن غیرحق سرنك مکن * جز براسئی مکوی
هیچ سخن * وبرمعناسی دخی برنوع سراسرکی طو قمش قاشدرلکن صرمه ثلی اولزانجق
صرمه یرینه صاری ابریشم ایدرلر ﴿ سروتك ﴾ ضم راوواو معروف وفتح تاء مثناة ایله بمعنی
شورش وغوغا کذافی فرهنك جهانکیری ﴿ سرهنك ﴾ سکون راونون وفتح هاایله
مقدمة الجیش وچاوش وچری باشی وچری سوربجی معنالرینه کسراهنك دخی دینلور نتکم
بویتده واقعدر بیت دزای شترخاست ازکوچه کاه * سراهنك لشکر برآمد براه * حکیم
خاقانی درنعت بیت حریف خاص اوادنی محمد کزبی جاهش * سراهنکان کونینند سرهنکان
درکاهش * تحفة الاحباب وفرهنك میرزاده سرجنك سرهنك معناسنه رسیدهٔ نظردر
﴿ سك ﴾ کوپك معناسنه اولدیغی معلوم عالیاندر کاف عربیله لسان عربده کلب دیرلر
﴿ سماروك ﴾ فتح میم وضم راوواومعروفله بمعنی سپاروك مرقوم کذافی المجمع ﴿ سنك ﴾
سکون نونله بش معنایه در اول معروف طاشدر عموما معدنی اولانك جمیعنه اطلاق اولنور
ثانی وزن معناسنه شیخ نظامی بیت بسی ارمغانی زتاراج تنك * بهرسو فرستاده بی
وزن وسنك * عطف تفسیر واقع اولوردیکر بیت چنان بدکر فتیم رزین پانك * که کوپی ندارم
بیك پشه سنك * خواجه سلمان بیت ای بعمار ضمیر تو دغل سیم سحر * وی بمیزان وقار
توسبك سنك جبل * ثالث مجازا قدروقیمت معناسنه شاعر بیت بتن بی بکی جامه کزبوی
ورنك * همی برکل ومشك ننهاده سنك * دیکر بیت چه خوش کفت آن که سنك ازهمنش
بود * که همت هست مغناطیس مقصود * رابع بمعنی وقار وتمکین سیف اسفرنکی بیت
بزم صبوح تازه کن ای ترك تنك چشم * وز بیدلان مدار دین وقت سنك وبشم * بهاء الدین

بهاء الدین زنجانی بیت ای که ازعلم کران سنك توکبرد سنك سنك * همچو زرکردد زجودت
پانصد فرسنك سنك * خامس برابرلك معناسنه که فلان همسنك فلان نیست دیرلر میر
نظامی بیت درنبرد رستم همسنك او * دیدهٔ کردون ندیده جنك او ﴿ سوك ﴾ فتح واو
ایله ایکی معنایه دراول آریه وبغدای سنبله سی ثانی کوسیچ صقاله دیرلر کذافی فرهنك
جهانکیری ﴿ مع اللام * ساده دل ﴾ ایله وبون وبیغرض وصاف درون معناسنه ساده لوح
وساده ضمیر دخی دیرلر مجمع الفرس ده خفیف العقل معناسنه مرویدر ابوالمعانی بیت هرکز
نشود ساده دلان طالب وصلت * آلام غم حسرت تو ذوق نهانست ﴿ ساحل ﴾ کسر حاء
مهمله ایله عربیده لب دریا وکنار آب معناسنه فارسیده استعمالی شایعدر خواجه حافظ
بیت شب تاریك وبیم موج کردابی چنین هائل * کجا دانند حال ماسبکباران ساحلها *
﴿ سال ﴾ معروف بیل معناسنه در جمعی ایکی وجهله اولور بری قاعده یه مخالف برحرف یاوالف
ونون ایله سالیان دیرلر نتکم کمال اسمعیل بیت ماه وخور واختر ند هرسنه بهم ای خدای * واز متمتع
بهم آن همه راسالیان * عربیده سنه وعام دیرلر چغتای لسانند الفله ایل دیرلر ﴿ سبل ﴾ فتح
باء موحده ایله کوزاغریسی رمدمعناسنه خواجه سلمان بیت خاطر مدرك دستور جهانبان
وحجاب * دیدهٔ روشن خورشید جهانتاب سبل ﴿ سپل ﴾ فتح باء فارسیله دوه طبانی
وامثالی دسنه لر ﴿ سپیل ﴾ کسر باء فارسیله آواز مرغان عربیده صفیر وسجع دیرلر ابوالمعانی
بیت درچمن شد صدای روح افزا * کرد بابل سحر فغان وسپیل ﴿ ستل ﴾ فتح تاء مثناة
ایله برکه وآبکیر معناسنه که استل وستخر واستخر دخی دیرلر وسکون تا ایله قولبلی طاس وبیوك
بقوج معربی صطل در ﴿ سرآل ﴾ سکون راایله دائما دوراننده اولان نسنه یه دیرلر کردش
افلاك وآسیاب ودولاب وامثالهم وسرکردان آدمه دیرلر استعاره طریقیله سرهال دخی دینلور
حکیم نزاری قهستانی بیت شدم برسرانجمن سرزده * که سرم برون شد زسرآل من *
﴿ سراندیل ﴾ انتهای هنده واقع برطاغدرسراندیب دخی دیرلر حضرت آدم علی نبینا
وعلیه افضل الصلاة واکمل التحیات جنتدن هبوط ایتدکده اول طاغ اوزرینه نازل اولدی
وقبری آنده درلب دریاده واقع برشهر عظیم وار در اسمی سراندیل در کذافی فرهنك جهانکیری
والمجمع ﴿ سرخیل ﴾ سرعسکر وچری باشی وسرطائفه معناسنه در مولانا جامی
* مصرع * سرخیل پیمبران احمد * ﴿ سرکل ﴾ سکون راوفتح کافله طوب کبی یرمدور
اغاچدر اطفال اپب طاقوب اللرنده ملعبه ایدرلر کذافی المؤید بومعنایه ابوالمعانی بیت
سرم دردست آن طفل نوآموز * همی بازد که کویا کشته سرکل ﴿ سرهال ﴾ سکون را
وفتح هاایله سرآل مرقوم معناسنه در کذافی فرهنك جهانکیری ﴿ سکال ﴾ فتح کاف
فارسیله ترکیده صانی دیدکاری حالت ایووکرك کم لکن بدون التراکیب معنی حاصل اولمز حکیم
انوری بیت چون فلك نسکالدت جزنیکویی * بدسکالت رابدی کومیسکال ﴿ سل ﴾
برقاج طلومی اقوروب بریی یا نته بغلیوب واوزرینه اوزون اغاچلر بغلیوب وتخته دوشیوب
صوواوزرنده سفینه مثال اشیا قیوب کوتورلرصال دیرلر مجمع الفرسده بمعنی کشتی که بعربی سفینه
کویند ﴿ سمندل وسمندول ﴾ کلاهما بفتح المیم وسکون النون سمندر وسمندور مرقوم

ایله مترادف المعنی در امیرخسرو بیت سمندل کز آتش بود بچه زای * تو آن یافت در آتش
دیرپای * کمال اسمعیل بیت فیض طبع تو اکر باد دمد بر آتش * باسمندول یکی خانه شود
نیلوفر ﴿ سندل ﴾ سکون نون وفتح دال ایله اوچ معنایه کلور اول بمعنی کفش یعنی پاشمق
و پابوج حکیم ناصرخسرو بیت تراجوانی وجلدی کلیم وسندل بود * کنونت سوخت کلیم
ودریده شد سندل * استاد عنصری بیت کرفتم بجایی رسیدی زحال * که زرین کنی سندل
وچاچله * شمس فخری بیت چرخ برسندلی ومهر نهد * چون کند شه زما برون سندل *
فرهنك جهانکیریده مسطور درکه کرسی یه سندلی دینلدوکی اوزرینه سندل قونلق معتاد
اولدوغیچوندر ثانی احمق و بی عقل وهوش معناسنه در رفیع الدین شیرازی * قطعه *
حال شیراز واهل منصب او * ازمن بیخبرچه میپرسی * لیوکیشان رسیده است بعرش *
سندلیشان کزشته از کرسی * بونده تجنیس تام واردر ثالث اول سفینهٔ مختصرکه بیوك
کمیلره تابع اولوب اردندن آیرلمز ترکیده صندل دیرلر ﴿ سیل ﴾ سکون یای تحتانیله کثرت
باران وقار مضمحل اولدوغی محللرده واقع اولان آب روان عربیله مشترك اسمدر انجق تفاوتی
اعجام کاهی کسر سین ایله استعمال ایدرلر خواجه سلمان بیت حادثه سیلیست مرد افکن
کذارش برجهان * برکذار خیل افکن رابناء کل منه * کاهی آخرینه آب الحاق ایدوب کسره
ایله استعمال اولنور ﴿ مع المیم * ساخته لکام ﴾ یعنی کردنکش وتوسن سرکش کذا
فی المجمع ﴿ سام ﴾ التی معنایه کلور اول قوس قزح معناسنه شمس فخری بیت
کمترین طاق خسرو درعلو * چون کمان سام بود آماس او * ثانی رستمك پدری اسمیدر حکیم
فردوسی بیت چو دستان سام اندر آمد بتنك * پیاده شدندش همه بی درنك * ثالث برعلت
آدیدر ورمك بعضیسنه دیرلر شرح قانونده مسطوردرکه * السرسام هو لفظ مرکب من کلمتین
السر هو الرأس والسام هو الورم * وشرح اسباب علامتنده دخی ذکر ایدرکه * السرسام
قال الطبری هذا الاسم فارسی وتفسیره مرض الرأس فان سر هو الرأس والسام عندهم مرض وقال
الشیخ تفسیره ورم فی الرأس فان السام هو الورم ولعل ذلك فی الفارسی القدیم وقد هجر استعماله
وکذلك البرسام فان البر هو الصدر وتسمیته به لنفس ذاته وحقیقته هو ورم حار * بو تعبیردن
فهم اولنورکه ورمه یعنی شیشه سام تفسیری فرس قدیم اوله زیرا متأخرین لساننده ورمه آماس
دیرلر رابع آتش معناسنه در بو سببدن که اول جانورکه آتشدن متکون اولور سام اندر دیرلر
یعنی آتش اندر دیمك اولور واول جانوره اسم اولدقده تلفظنده نوع ثقلت اولمغین اندرك الفن
حذف ایدوب سامندر دیدیلر نتکم حضرت مولانا بیورر بیت آخر بتکر درمن کفتا که
نمیترسی * از آتش رخسارم انکاه تو سامندر * مرور ایامله استعمالنه زیاده خفت ویرمك
ایچون سامك دخی الفن حذف ایدوب سمندر دیدیلر خامس ماوراء النهرده برطاغ اسمیدر
وعربیده ایکی معنایه کلور اول بمعنی رز ثانی بمعنی هلاك یعنی موت وزبان هندیده برکتاب
اسمیدر ﴿ سبز مشعله دم ﴾ برقوشدر کندویشل قویروغی بیاض صحیح اولور کبوتر
نوعندندر مولانا هلالی بیت صبح چون ریخت دانهٔ انجم * آسمان کشت سبز مشعله دم *
﴿ ستیم ﴾ کسر تاء مثناة وسکون یای تحتانیله پخته اولمش چبان وآچلمغه قریب جراحت

جراحت استاد رودکی بیت کفت فردا نیشم آرم پیش تو * خود بیاهنجم ستیم از ریش تو *
بعض فرهنکده قانلو ایریك که جراحت ایچنده اولور معروفی بیت بخلد دل که من از فرقت
تو یاد کنم * چون جراحت که بدو بار خورد کرم ستیم * معیار جمالیده اول جراحته دینورکه تمام
نضج بولوب آچلمغه منتهی اوله شمس فخری بیت بسکه پیوسته ریم ریزد خصم * کشت
چشم عدوش همچو ستیم * فرهنك حسین وفایی ده جراحت ایچنده ایریك طوتمش اوله ونسخهٔ
ابوحفص سعدیده بشمش جراحت ودمل معناسنه در ومطلق جراحت معناسنه حکیم ناصر
خسرو بیت ازدروغ تست جانم درازیغ * وزجفای تست ریشم درستیم * ونسخهٔ میرزا
ابراهیمده جراحت سرمازده که کرك دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت بلفظ خویش کند زمهریر
راتشبیه * جراحت دلشانرا بلفظ کرد ستیم * مجمع الفرسده سین مفتوحه ده وفرهنك
جهانکیریده مکسوره ده مذکوردر ﴿ سدکام ﴾ سکون دال وفتح کافله برکسنه دن ضرورت
حسبیله نسنه طلب ایتمك معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری بو معنایی مؤید میرنظمی
بیت نکشته از درکس حاصل کام * تمام عمر کرچه کشت سدکام ﴿ سرانجام وسرنجام ﴾ اول
بسکون الراء ثانی بالفتح ایکی معنایه در اول عاقبت کار یعنی ایشك نتیجه سی حکیم نزاری
قهستانی بیت نه او باکش زکس با اوست انباز * نه ملکش را سرانجام وسراغاز * خواجه
حافظ بیت بهست ونیست مرنجان ضمیر وخوشدل باش * که نیستیست سرانجام هر کمال
که هست * ثانی بمعنی سامان کار ﴿ سرخم ﴾ کسر را وضم خایله کوب قیاغی کمال
خجندی بیت خشت سرخم بر سر عاشق بزن ای دوست * مارا زسر خویش چه غم حیف
زخشتت ﴿ سردرکلیم ﴾ برنوع اویوندر صورتی اویله درکه برشخصی یاتروب باستنی اورترلر
اطرافنده اولانلر بر بر اوزرلر هر بر اوردقچه اورانی بیلورسه قالقار یرینه یاتورر بلمز ایسه ینه یاتور
ابو المعانی بیت فلك بازد بمن سردرکلیمی * ندانستم زده در عمر خفتم ﴿ سرسام ﴾ برعلتدر
دماغه عارض اولور تفصیلی لغت سام ذیلنده ذکر اولندی بعض نسخه ده لفظ سامه معنای
مرض مجازا در کثرت استعماله حقیقت منزله سنه وارمشدر دیو مذکوردر اسم مرض اولدیغی
بو بیتدن مفهومدر خواجه سلمان بیت علاج علت سرسام عناب است ونیلوفر * تو میجویی
زخرما وعدس درمان دهی سودا ﴿ سرم ﴾ بوزن نرم مجمع الفرسده قیجی دیدکلری اوتدرکه
یوغرده قیوب تناول ایدرلر خوشمزه اولور عربیده سرمق دیرلر ﴿ سکم ﴾ فتح کاف فارسیله
بربوجکدر یانمش یرلرده وویرانه لرده اولور کیجه صداویرر ترکیده چرغد عربیده ابن وردان دیرلر
﴿ سلم ﴾ سکون لام ایله اوچ معنایه در اول فریدون شاهك بیوك اوغلی نامیدر شاعر
دیمشدر بیت درحقیقت بنای شهنامه * بود احوال سلم وایرج وتور * ثانی اطفال سبقی
یازیلان لوح ثالث برموضع آدیدر مولانا هاتفی بیت بدروازهٔ سلم زد بارکاه * شد آن
منزلش عرصهٔ کارکاه * عربیده فتح لامله ایکی معنایه در اول محصول ایرشمزدن اول ویریلان
قیمت که بیع سلم دیرلر ثانی بیون قومق معناسنه در ﴿ سم ﴾ زهردر عربیدر فارسیده
استعمالی شایعدر ابو المعانی بیت شربتی از فلك اکر خواهم * طاس پرسم دهد بجای
شکر ﴿ سنکم ﴾ سکون نون وفتح کاف فارسیله ایکی معنایه در اول بمعنی همراه که سنکار

وسنکبر دخی دیرلر ثانی شرفنامه ده برجانور آدیدر کتاب السامی فی الاسامیده مانند
جعل بر بوجکدر اکثر حماملرده اولور زبان هندیده دخی برجانوردر ﴿ سویشم ﴾ کسر واو
وسکون یای تحتانی وشین معجمه ایله معتبر بریشل رنك طاشدر یشم ووشم ویشب
دخی دیرلر ﴿ سهم ﴾ سکون ها ایله قورقو خوف وترس وبیم معناسنه حکیم اسدی بیت
بسهم وشکه داشت باید شهی * جوان هردو نبود نیابد مهی * شکه ضم شین وکاف واظهار
ها ایله شکوه لفظندن مخففدر شیخ نظامی بیت درآمد همچو مرغ تاب دیده * که بود
آن سهم را در خواب دیده * عربیده بمعنی تیر وحصه ونصیب ومیراث معنالرینه در ﴿ سیم ﴾ سکون
یای تحتانیله بمعنی سمه که جفت آلتلرندن زوله دیدکلریدر مجمع الفرسده اکنجیلر بویندرغك
ایکی طرفندن ایپله اوکوزك بوینه بغلدقلریدر ﴿ مع النون * سابان ﴾ فتح باء موحده ایله
یوللرده فرسنك باشلرنده ویول آیرلدوغی یرلرده وضع اولنان نشان طاش اولسون اغاج
اولسون ابو المعانی بیت فتاده وادی محنت بغم دل شیدا * رود بکوی فنایی دلیل وبی سابان
﴿ ساتکن وساتکین ﴾ کلاهما بکسر التاء المثناة والکاف بمعنی ساغر بزرك یعنی اول بیوك
قدح که مجلسده آنکله محبة طلو ایچرلر میر عمار بیت چون می خورم بساتکنی یاد او خورم *
وز یاد او نباشد خالی مرا ضمیر * کمال اسمعیل * رباعی * در روزه چو نیست روی می نوشیدن *
کل بچه کارست چنین خندیدن * مشکل کاری که وقت کل اندر پیش * قندیل بجای ساتکینی
دیدن * استاد منوچهری بیت از پسر نرد بازد آوکرانتر ببر * وزدو کف او بکش ساتکنی را ببزم
﴿ ساختن ﴾ دوزمك که یاپمق معناسنه اوله مستقبلنده خازایه ابدال اولنوب سازد وسازنده
دیرلر چغتای لساننده توزاتماك دیرلر فرهادنامه ده خاقان درون قصری سیر ایتدوکی محلده ملك آرا
وزیره خطاب ایدرکه بیت توزات هر یرده انکلاب فصل چاغین * اوج آیاق عیش
عشرتنك یراغین ﴿ ساخن ﴾ کسر خاء معجمه ایله روح حیوانی معناسنه بو روح حیوانی
دیدکلری بر حرارتدرکه قاتده اولوب جناب حق جل شانه قل الروح من امر ربی بیوردیغی
روحدن غیری درکه اکا نفس ناطقه دیرلر فارسیده اسمی رواندر بو روحه جان دیرلر روان ایله
جانك فرقی روان لغتی ذیلنده تفصیل اولنمشدر میر نظمی بیت ندارد قوت ساخن در
ابدان * چو بیرون رفت ازو خون فراوان ﴿ ساده کردن ﴾ ایونسنه یی کمدن آیروب پاك
ایتمك مثلا آلتونی کمشدن وکمشی باقردن وبالی مومدن ویاغی طوزوغیریدن آیرمق کبی
﴿ ساران ﴾ راء مهمله ایله بوزن باران سر معناسنه در حضرت مولانا بیت کفت آن
رنجور کای باران من * چیست این شمشیر بر ساران من ﴿ ساربان وساروان ﴾ کلاهما
بمعنی شتربان دوه جی دیمکدر لفظ سارك جمله معانیسندن بری دخی دوه درنته کم ذکری مرور
ایتدی بان کوزه دیجی دیمکدرکه مرارا ذکر اولندی وبا ایله واوك میاننده تبادل وتواخی اولدوغی
ظاهردر خواجه سلمان بیت کوس رحیل میزند ای خفته ساربان * برخیز وراه وکه
روانست کاروان ﴿ ساریان ﴾ کسر را وفتح یای تحتانیله کورجستانده برشهرك آدیدر
شاعر دیمشدر بیت بسی خسرو نامور پیش ازین * شد ستندزی ساری وساریان *
﴿ سازیدن ﴾ کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانیله ساختن معناسنه مصدردر لواحد

لواحد من الشعرا * مثنوی * سرخیل سخنوران جامی * کی خسرو شاعران نامی * اکنون که
سر حجاز داری * آهنك حجاز ساز داری * چغتای لساننده بو معنایه یاساماق دیرلر سبعهٔ
سیاره ده مصنف کند ونظمنك قصورندن اعتذار کونه دیرکه * مثنوی * یارب ایش مشکل
بو خسته ضعیف * بشه غه پیل ایشی ایرور تکلیف * چرخ تامیغه نردبان یاساماق * مهر
شمعیغه شمعدان یاساماق * یاسالسون دوزلسون دیمك اولور فرهادنامه ده فرهادك ولادتی
شنلکی امرنده دیر بیت یاسالسون بارچه آیین بیرلا زیبا * توتولسون باریغه اوکسون ودیبا *
﴿ ساسان ﴾ ایکی معنایه در اول بهمن بن اسفندیارك اوغلی آدیدر روایت اولنورکه
بهمن ملك وسلطنتی دختری همایه ویردکده ساسان همشیره سی قورقوسندن اتباعیله
چیقوب کتدی بر اوغلی وار ایدی انك دخی نامنی ساسان قومشیدی فارس والیسی بایکه قز
ویروب وآنك قزینی اوغلنه الدی بایکله اتفاق ایدوب عسکر چکوب واردی باباسی ملکنی
همشیره سی الندن آلوب ضبط ایلدی اول زماندن برو بو طائفه یه ساسانیان لقب قالدی
وساسانك معنای ثانیسی اجمال حسینی ده مذکوردرکه ساس کدا دیمکدر ساسان جمعی اولور
﴿ سالارخوان ﴾ فتح خا وواو معدوله ایله خوانسالار کبی جاشنکیرباشی معناسنه در میر نظمی
بیت چو سالارخوان آمد در نظرکاه * نکرده خدمت خوانش بدلخواه ﴿ سال افزون ﴾
سال ملکی دن اون ایکنجی آیك اسمیدر ﴿ سالیان ﴾ بمعنی سالها یعنی جمع سال ابو شکور
بیت تر و تازه شد کیسهٔ سالیان * بکردنش از هرچه کرد آشیان * وآشیان بمعنی جزا
ومکافات کذا فی المجمع اما فرهنك میرزاده سالیان بمعنی سال واحد مرویدر ودخی ملك شروانده
برشهر نامیدر ﴿ سالیون ﴾ سکون لام وضم یای تحتانی وواو معروفله بمعنی تخم کرفس کوهی
کذا فی المجمع ﴿ سامان ﴾ اون درت معنایه کلور اول اثواب وتجملات خانه ابو طالب
کلیم بیت کنون سامان دردم بیشتر شد * شکست دست سودا این سفر شد * ثانی آرایش
ترتیب کمال اسمعیل بیت وقت آنست دلم راکه بسامان کردد * کار دریا بدو از کرده
پشیمان کردد * ثالث میسر معناسنه رابع انتظام کار بو ایکی معنایه ترتیب اوزره حکیم
سوزنی بیت هرچه کردم تا ببینم روی او سامان نشد * کار چون من عاشقی هرکز کجا
سامان کرفت * خامس تحفة الاحبابده قرار وآرام معناسنه کسائی بیت کسی که سامه
حیا را در آسمان شکند * چکونه باشد روز تحسرش سامان * سامه نك معناسی عنقریب
ذکر اولنور سادس قصبه معناسنه در شیخ نظامی در رفتن شیرین بجانب خسرو بیت
میان بربسته برشکل غلامان * همی شد ده بده سامان بسامان * سابع جمعیت وجماعت
معناسنه حکیم فردوسی بیت دو سالار را هر دو سامان بتنك * فراز آوریدند لشکر بجنك *
ثامن عفت وعصمت معناسنه بیت کردیت از پاکی دامان خویش * دامن خود برده
سامان خویش * تاسع قوت وقدرت معناسنه رضی الدین نیشابوری بیت مرا هر زمان
درد بر درد زانك * نه روی فغانی نه سامان آهی * عاشر تخمین کار واندازهٔ سخن
معناسنه شمس فخری بیت جهانکه بی سر وسامان بد از وقایع دهر * نه سر کرفت بعهد
عنایتست سامان * بو بیت مذکورده معنالرك هر قنغی سی مراد اولورسه الویرر حادی عشر

عقل وتدبیر معناسنه شیخ سعدی بیت کامران آندل که محبوبیش هست * نیکبخت آن
سر وسامانیش نیست * ثانی عشر حدود وسنور ایچون وضع اولنان نشان * ثالث عشر
بر شخصك نامی درکه آل سامان اکا منسوبدر رابع عشر هر نسنه نك اندازه ونشانی
بو ایکی معنایه کسایی بیت بعهد دولت سامانیان وبلعمیان * چنین نبود جهان بانهاد
وباسامان ﴿ سان ﴾ اون دورت معنایه کلور اول ادات تشبیه استعمال اولنور مثلا
بو نجلین دیمکده زینسان دیرلر خواجه سلمان بیت سردست آهم از غم کرم است سینه
ازدم * سلمان کشید از یسان بسیار کرم وسردی * ثانی مطلق تشبیه در حکیم سنایی
بیت عقل کل رابسان بام شناس * نردبان پایه سوی بام حواس * وله بیت قلمسان
سرنهش برخط تسلیم * بشوی از خاطر او نقطهٔ بیم * ثالث مثل ومانند معناسنه حکیم
خاقانی بیت آن نازنین که عیسیٔ دلها زبان اوست * عود الصلیب من خط زنارسان اوست *
رابع بمعنی همواره استاد رودکی بیت کر سنك همه لعل بدخشان بودی * بس قیمت لعل
وسنك یکسان بودی * خامس اسلوب وطرز وروش معناسنه شیخ نظامی بیت
هر آنکس چنین است آیین سان * مر اورا بود این جهان آن جهان * بو معناده اکثر آیین لفظی
ایله مترادف ایدرلر بیت کنون جمع اسباط را پیش خوان * بده آشنایی بآیین سان * سادس
بمعنی هیئات وصورت میرخسرو بیت کوی شفقست شکل وسانش * از پردهٔ شام
طیلسانش * سابع خوی وعادت شمس فخری بیت عدو شکار جهانکیر شیخ ابو اسحق *
عزیز هر دو جهان وفرشته سان زمان * ثامن بمعنی سامان حکیم نزاریٔ قهستانی
بیت نه از لشکر کس ولشکر نشانی * نه کارم را سری پیدا نه سانی * تاسع بمعنی بکجیم که روز
وغاده کیرلر وآتلاره دخی کیدیررلر استاد ابو القاسم حسن بن احمد عنصری بیت صف
پیلانش اندر سان زرین * چو بر کوهی نشسته زعفران زار * عاشر بمعنی سوهان ترکیده
اکه دیدکلریدر حکیم انوری بیت از سیرت وسان رسم ملوك وملك آمد * حاصل نتوان کرد
چنین سیرت وسانرا * سان اول خوی وعادت سان ثانی سوهان معناسنه در حادی عشر پاره
معناسنه این کوشت سان سان کنید دیرلر بواتی پاره پاره ایلکز دیمك اولور شیخ آزری
* مثنوی * کرد تدبیرش شه کشور * کرد پیدا مواشیٔ لاغر * کشت مجموع را چو او یکسان *
کرد آنکاه جمله را سان سان * ثانی عشر بمعنی فسان ترکیده بلکو دیدکلریدر فسان لفظندن
مخففدر مختاری در صفت شمشیر * قطعه * بشبه آسمانست این بصورت بحر پر کوهر *
ولیك از لمعهٔ خورشید نتوان دید آسانش * بسا کز رنج او دشمن همی نالید جان در تن *
در آنساعت که آهنکر همی مالید بر سانش * استاد دقیقی بیت خورشید تیغ تیز ترا
آب میدهد * مریخ نوك نیزهٔ تو سان کند همین * ثالث عشر بمعنی وجه واعتبار
حکیم انوری بیت ندارد جهان بر یکی سان شکیب * فرازست پیش از پس هر نشیب *
رابع عشر ولایت بلخده چاریکه قریب بر قصبه اسمیدر ﴿ سانکین ﴾ سکون نون ویای تحتانی
وکسر کافله خوی وعادت ایدنمك کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ ساواهن ﴾ اکه ایله دموردن
دوکیلن خرده که عربیده براده دیرلر کذا فی المجمع ﴿ ساون وساوین ﴾ کلاهما بکسر الواو کوفه

کوفه دیدکلری سپدکه ایچنه پنبه واپلك ومعتبر میوه قورلر فرهنك جهانکیریده اکرمکه
حاضرلنمش پنبه معناسنه مرویدر ﴿ ساویدن ﴾ کسر واو وسکون یای تحتانیله دمور اغاج
وغیری نسنه لری اکه لمك ودرپی لمك معناسنه مصدردر ﴿ سایبان ﴾ فتح یای تحتانی وباء موحده ایله
ایکی معنایه در اول برنوعه چادردر چار کوشه ایکی کوشه سی یوکسك وایکیسی آلچق کونش
جانبنه طوتارلر کونش دوندکجه آنی دخی دوندررلر وهر کولکه لکه دیرلر عموما خواجه عصمت
بخاری بیت سی بیست چتر تو بالای کردون * که خورشید را میکند سایبان * اصلی
سایه باندر کولکه صاقلایجی تخفیفا ضمیر محذوفدر بوکا آفتابکیر دخی دیرلر زبان هندیده
ستور پایان دیرلر ودخی پادشاهلر یوله کتدکده قلقاندن بیوك برنسنه دوزمشلر اطلاسدن براوزون
اغاج ایله آردندن آت اوزرنده بر آدم طوتوب کونشدن کولکه ایدر اوتوردقده دخی اویله ایدرلر
شیخ آزری بیت چو سایبان شه نیمروز بر سر زد * ز تختکاه افق خورده شاه شام بنو *
ثانی ملوك ووزرا اتاقلری اوکنده چار کوشه برنسنه در ایکی جانبدن در در بشر دیرکله قورارلر
خواجه سلمان بیت چون آسمان بکستر در شرق وغرب سایه * ای شرق وغرب عالم در زیر
سایبانت ﴿ سایبدن ﴾ کسر یای اول وسکون ثانیله ازمك وسورمك معناسنه نته کم بو بیتده
واقعدر شاعر بیت بی مشقت نیست هر کاری ز صندل کن قیاس * درد سر کم دارد
وسایبدنش درد سر است ﴿ سباریدن ﴾ فتح باء موحده وکسر راء مهمله وسکون یای
تحتانیله بمعنی شکافتن زمین یعنی یریاریق اولمق کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ سپدچین ﴾
اوزم وغیری میوه اغاجندن دوشیریلوب بعض یپراق اراسنده قلان میوه یه دیرلر شمس فخری
بیت حسود شاه را در باغ امید * نماندست او ثمر غیر از سپدچین ﴿ سپردن ﴾ فتح باء فارسی
وسکون راء مهمله بعده دال مفتوحه ایله فرهنك میرزاده بمعنی پایمال کردن وادات الفضلاده
ضم سین ایله تسلیم ایتمك وبر کوشه ده اوتورمق معناسنه مسطوردر ﴿ سپستان ﴾ کسر
باء فارسی وسکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله اعشابدن خوشبو بردار ودر عربیده اطبا الکلب
دیرلر اصلی سرپستان ایدی تخفیفا را محذوفدر کذا فی المجمع ﴿ سبکتکین ﴾ ضم باء
موحده وسکون کاف عربی وکسر تاء مثناة وکاف عجمیله غزنین پادشاهی سلطان محمود غزنوینك
پدری وبعضیلری دده سی نامیدر محمود سبکتکین دیمکله مشهوردر کمال خجندی بیت چون
بنظاره آمدم روز شکار دلبران * دام دل سبکتکین زلف آیاز یافتم ﴿ سبیوس ﴾ سکون باء
موحده وضم یای تحتانی ایله بمعنی اسپغول که عربیده بذر قطونا دیرلر کذا فی الادات
﴿ ستادن ﴾ فتح تاء مثناة ودال ایله مجمع الفرسده بمعنی استادن وبمعنی کرفتن شیخ نظامی
بیت نه بخشنده خبردار دزدادن * نه آنکس کو پذیرفت از ستادن ﴿ سترون ﴾ فتح تاء
مثناة وواو وسکون راء مهمله ایله قصر عورت وحیوان که عربیده عقیم دیرلر مولانا حسن
کاشی در منقبت حضرت امام علی رضی الله عنه بیت کر نبودی ذات پاکش آفرینش را
سبب * تا ابد حوا سترون بودی وآدم عزب * حکیم نزاریٔ قهستانی بیت تا در شتا ز غایت
تفریق ازدواج * همچون ستر عروس بناتی سترون است ﴿ سجانیدن ﴾ فتح جیم وکسر نون
وسکون یای تحتانیله بمعنی سترون مرقوم یعنی عقیم کذا فی المجمع ﴿ سجیدن ﴾ کسر جیم

وسکون یای تحتانیله بمعنی سرمای شخت یعنی شتای شدید کذا فی المجمع بومعنایه ابوالمعانی
بیت نیامد لفظ معنی دار از طبع * مکرا فسرده در دل از سنجیدن ﴿ سختن ﴿ سکون خاوفتح
تاء مثناة ایله بمعنی سنجیدن طارتمق و زن معناسنه حکیم اسدی بیت از آهو سخن پاك
و بردخته کوی * ترازو خرد سازش وسخته کوی ﴿ سختیان ﴿ معروف دریدر ترکیده دخی
سختیان دیرلر یاش دری غایت قتی لقله دباغت اولندوغندن بویله تسمیه اولنش دیو مرویدر
﴿ سخن ﴿ ضم خایله سوزدر کلام معناسنه وضم سین وفتح خا ایله دخی استعمال اولنور ایکی
وجهی ده صحیحدر زبان دخی فتح وضمله وکهن دخی فتح وضمله جائز اولدوغی کبی شیخ نظامی بیت
فاتحهٔ فکرت وختم سخن * حمد خدا بیست بروختم کن * معنای لفظی یه ونفسی یه عربیده کلام
بحثه شامل ایسه سخن دخی اویله شامل در نته کم شعرای عربدن بری دیمشدر بیت ان الکلام
لفی الفؤاد وانما * جعل الکلام علی الفؤاد دلیلا * کلام ملفوظه سخن دینلدوکی وفتح سین
وضمله جائز اولدوغنه بناء بویتدن معلومدر شیخ سعدی بیت سخن آخر بدهن میکند درد
موری را * سخنش تلخ نخواهی دهنش شیرین کن * یعنی بویله اولان سخن لفظاری مفتوح
اولسون مضموم اولسون معنا بردر وتلفظ اولندین دخی سخن اطلاق اولنور کلام کبی بویتدن
فهم اولنور خواجه حافظ بیت زبان کلك تو حافظ چه شکران کوید * که کفتهٔ سخنت میبرند
دست بدست ﴿ سخون ﴿ ضم خاوواو معروفله دخی سخن معناسنه روایت اولنمشدر کذا
فی المجمع ﴿ سخن آفرین ﴿ کلام منتظم ومعنی دار وفصیح نکام ایده نه دیرلر حاضر جواب
معناسنه ونظم ونثرتالیفنه قدراولانه دیرلر میرنظمی بیت نه هرکس سخن آفرین میشود *
نه هرنکته در دل کزین میشود ﴿ سخن چین ﴿ سوز نقل ایدیجی یعنی برمجلسدن برمجلسه
یاخود برآدمدن برآدمه سوز یارشدره اول مقوله لره سخن چین دیرلر وقووجی معناسنه عربیده
نمام دیرلر ﴿ سخندان ﴿ سوزباجی اکثر شعر اوصاحب طبیعت اولانه دیرلر ﴿ سراکون ﴿
ضم کاف عجمیله بمعنی نکون یعنی باشی اشاغی شاه ناصر خسرو بیت سر بفلك برکشید
بیخبردی * مردی وسروری سراکون شد ﴿ سرایان ﴿ بمعنی سراینده وکویینده ونغمه
پرداز معناسنه شیخ سعدی بیت بمسجد درآمد سرایان ومست * می اندر سروساتکینی
بدست * یعنی برسرخوش نغمه پرداز اولدیغی حالده ﴿ سراین ﴿ ایرلامق عربیده تغنی
معناسنه ﴿ سراین کردن ﴿ برنسنه نك اوجینی بریکا ایلك میرنظمی بیت سرو دوستار
سیمین ومطلا * سراین کرده آن شوخ دلارا ﴿ سرآیدن ﴿ کسر یای اول وسکون
ثانیله ایرلامق تغنی معناسنه ﴿ سربان ﴿ سکون را وفتح باء موحده ایله سربار مرقوم
معناسنه ودخی بمعنی فرازیوقش معناسنه مرویدر ﴿ سربایان ﴿ سکون راوفتح باء موحده
وبعض نسخه ده باء فارسیله ویای تحتانیله اوج معنایه در اول توغلغه التنه کیلن پنبه لو
عرقچین که عربیده مغفر دیرلر وتوغلغه یه بیضه دیرلر مرور ایام وتغییر السنه وکثرت استعمالله
توغلغه یه مغفر اطلاق اولندی ثانی توغلغه نك انکنه متصل اولان زره کبی حلقه لره دیرلر که
مشهوری سربناهدر ترکیده غلط ایدوب سرینه دیرلر استاد دقیقی * قطعه * نه زاهن
درع بایستی نه دلدل * برزم شاه کردان عمروعنتر * کراورفتی بجای حیدر کرد * نه سر پایانش

نه سر پایانش بایستی نه مغفر * ثالث عمامه که باشه صاریلور شمس فخری بیت من آن
نیم که دهم آب روی خود برباد * برای درهم ودینار وطاق سر پایان * اسدی طوسی دخی
بومعنایه نقل ایلمش ﴿ سرپهن ﴿ فتح باء فارسیله اعشاب قسمندن براوتدر ﴿ سرخوان ﴿
سکون را وفتح خا واو معدوله ایله بمعنی خوانده سرخوانی خوانندلك اولوریای وصفیه ایله
حضرت مولانا بیت ای مطرب داوددم آتش بزن دررخت غم * بردار بانك زیروبم کی وقت سر
خوانیدست این * ابوالفرج رونی دیمشدر بیت سرخوانی سرکشان قضا خوانده * چون
کوش تو کفت شعر سرخوانی ﴿ سردادن ﴿ سکون را وفتح دالین ایله ایکی معنایه در اول
برنسنه یی بیانه آتمق حقیقتا ومجازا شاعر بیت ای شوخ ستم پیشه زدستت فریاد *
دروادیٔ حسرت توسردادهٔ مارا * ثانی شجاعت ودلاورلك ایتمك ﴿ سردوان ﴿ سکون
را وفتح دال وواو وایله باش صاله رق کتمك معناسنه در ﴿ سرزدن ﴿ سکون را وفتح زا ودالله اوج
معنایه کلور اول سرزنش ایتمك معناسنه حکیم نزاری قهستانی بیت ستدم برسر
انجمن سرزدن * سرم شد بروون از سرآل من * ثانی باش کسمکدن کنایه در ثالث خبر سز
واجازتسز برکسنه نك خانه سنه وارمغه دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ سرزمین ﴿
سکون را وفتح زاء معجمه ایله سرحد مملکت وسنور ولایت معناسنه مولانا هاتفی در تیمورنامه
بیت ز ارواح پاکان آن سرزمین * بخواهم مدد همت مقصودم این ﴿ سرغین ﴿ سکون
را وکسر غین ایله بمعنی نای ترکی یعنی سورنا حکیم فردوسی بیت بزد نای سرغین وروبینه
خم * برآمد ز درنالهٔ کاودم * کاودم بوریدر وله بیت برآمد خروشیدن کره نای *
دم نای سرغین وهندی درای ﴿ سرکران ﴿ سکون را وکسر کاف فارسی وفتح راء ثانیله
باش آغر اولق مخمور لقدن وغیریدن خواجه سلمان بیت بنفشه سنبل زلفت بخواب
دیدشبی * علی الصباح پریشان وسرکران برخاست * ومطلق مخمور معناسنه
استعمال اولنور خمار دن باش اغرمق مقرر اولمغله معنای مصطلحی دفتر اولمه ذکر اولندی
﴿ سرکردان ﴿ سکون رائین وفتح کاف فارسی ایله ایکی معنایه در اول متحیر وآوان که
سرکشته دخی دیرلر ثانی برعلتدر که متصل باش دونر عربیده الطماسدره دیرلر ﴿ سرکزین ﴿
سکون را وضم کاف فارسی وکسر زاء معجمه ایله آت وقیون وصغر سور یسندن انتخاب ایدوب
الانه دیرلر ومنتخب اولان حیوانه ده دیرلر سید ذوالفقار شروانی بیت اندران میدان که دشمن را
براند چون کله * تیغ او از کله بدخواه خواهد سرکزین ﴿ سرکین ﴿ کسر کاف فارسیله
زبل وحیوانات ترسی عربیده سرقین دیرلر ابوالمعانی درهجو بیت روی ناشسته اوکشته
فراهم سرکین * ریش کج مخ چو چمن پر سر سرکین رشته ﴿ سرکین کردان ﴿ مزبله ده
حاصل اولور برقره یوجکدر عربیده جعل دیرلر ضم جیمله وله منه بیت خالها بر رخ اوکشته چو
سرکین کردان * که وجودش بخ از زادن اوناشسته ﴿ سرن ﴿ فتح راء مهمله ایله نسترن کی
برنوع آق چیچکدر بعض روایتده زنبق معناسنه نقل اولنمشدر ﴿ سرنکون ﴿ سکون را وکسر نونله
باشی اشاغی معناسنه در شاعر بیت درین کاشنسرا بختم به بید سرنکون ماند * نه کل
نی برك خوشبوی ونه سایه نی ثمر دارد ﴿ سرنکیدن ﴿ فتح را وسکون نون ویاوکسر کاف فارسیله

بر کمسنه سو یلرکن برغیری کمسنه قارشولیوب بر بریله محاوره ومناظره ایتمك معناسنه در
ابو المعانی بیت چو تنها راز دل کویم بجانانرا رقیب آید * جواب تلخ با تندی سر نکیدن بسر دارد
ق سرنهین ع سکون را وکسر نون وها ایله تنور ودیك یعنی اتمك بشورد کلری تنور وطعام بشن
چولمك معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ق سروچمان ع یعنی ناز وشیوه ایله صالنور
محبوب چمان چمیدن لفظندن اسم فاعل اولور استعمالی واقعدر ابو المعانی بیت آن سرو
چمان آمده چون مجلس کلشن * آیند بشوق اهل چمن دیدن رویت ق سرو روان ع موزون
وخوشنما اولان سروی اغاجنه دیرلر استعاره طریقیله قد دلیره ده دینلور ابو المعانی بیت
آنچنان سرو روان نبود درباغ جهان * کر بود درباغ حسن آن قامت موزون یار *
ق سروستان ع سکون را وسین مهملتین وکسر واو وفتح تاء مثناة ایله اوج معنایه در اول
چوق سرو اولان محل ثانی مصنفات باریددن برلحن اسمیدر بو ایکی معنایه شیخ نظامی
بیت چو بردستان سروستان کذشتی * صبا سالی بسروستان نکشتی * ثالث مملکت
فارسده برقصبه اسمیدر ق سرون ع ضم را وسکون واو ایله فرهنك جهانکیریده سرو اغاجی
معناسنه در حکیم ناصر خسرو بیت کر سر برآوری زکریبان دین حق * با ناکسان کله زن
وباخسان سرون ق سریدن ع کسر را وسکون یای تحتانیله بودخی سرا ییدن مرقوم کبیدر
ق سزاییدن وسزیدن ع اول فتح زاء معجمه ثانی کسر ایله لایق وسزاوار اولمق
معناسنه مصدردر میر نظمی بیت سزیدن نباشد باحسان شاه * هر آنکس نیارد بخدمت
پناه ق سفاهن ع فتح فا وها ایله بمعنی شانه یعنی طراق شیخ نظامی بیت سفاهن را دهن
برسنك ازان شد * که فراش ره هندوستان شد ق سفون ع ضم فا وواو معروفله ایکی
معنایه کلور اول دانهٔ خراسانی ثانی سفوف که اطبا بعض اجزایی دوکوب نرم ایدوب
مریضه تناول ایتدیررلر ق سقسین ع سکون قاف وکسر سین مهمله ایله برولایت آدیدر شیخ
نظامی در خسرو شیرین بیت طرفداران سقسین باسمرقند * بنو بتکاه در کاهش کمربند *
مولانا هاتفی در تیمورنامه بیت زقبچاق وسقسین وبلغار وروس * فروکوفتند از چپ وراست
کوس ق سقلان ع سکون قاف وفتح لامله چوقه در هرنه نوع اولورسه ق سقلاطون
وسقلاطین ع کلاهما بسکون القاف وفتح اللام مجمع الفرسده بمعنی سقرلاط که جامهٔ
نخجوانی دخی دیرلر کذا فی الادات وقاموسده مسطوردر که سقلاط برشهر اسمیدر
وسقلاطون اکا منسوبدر اما استادان اشعارنده الواندن برلون اولمق ظاهر اولیور نته کم
رشید الدین وطواط بیت چو از صدیقهٔ مینای چرخ سقلاطون * نهفته کشت علامات
چرخ آینه کون * وجمال الدین عبد الرزاق کاشی بیت نه کله بند دشام از حریر غالیه رنك *
نه حله پوشد صبح از نسیج سقلاطون * خاطره کلور که کبود رنك اوله زیرا اصلی سقلاطکون
ایدی کافی حذف ایدوب سقلاطون ایلدیلر وقدیم زمانده سقرلاط رنکی کبوده منحصر ایدی
کیدهرك الوان اختراع اولندی اما بعض فرهنکده مسطوردر که سقلاطون برنوع قماش اوله
اعلاسی دیار رومده اشلنور بو تعبیردن چوقه اولمق محتملدر زیرا عجمده چوقه اشلنمز ق سکارون ع
فتح کاف فارسی وضم را ایله اوزون اوقلی کرپی که سکاشه دخی دیرلر شاعر دیمشدر بیت

بیت سراپای جسمش را سکالید * که نتوان سکارون دست مالید ق سك دندان ع اوك
دیشلر دندان پیشین که یشك دخی دیرلر عربیده ناب دیدکلریدر ق سکزن ع سکون کاف فارسی
وفتح زاء معجمه ایله برنوع اوقدر دمرنی غایت کسکین وانجه اولور حکیم خاقانی بیت بس
درخته سکزنت چو سوزن * درزهره جکر منیرانرا * شرف شفروه بیت ناوك اندازم سکزن
لیك خصمش چون سکست * هرچه من بروی زغم درحال سکزن میشود ق سکالیدن ع
فتح کاف فارسی وکسر لامله صانی صانمق ایوده وکمده استعمال اولنور مصدردر ق سکبان ع
کوپك بسله یجی وپادشاهلرین آوجی کوپکلرین صقلایوب شکار محلنده اللرنده یدوب کیدرلر
برطائفهٔ مخصوصه درانلره دیرلر واوند معناسنه ده استعمال اولنور ق سکرفیدن ع فتح کاف
فارسی وسکون را وکسر فا ایله سورچمك لغزیدن کبی مصدردر میر نظمی بیت درآمد پرسر
پشته فرودید * چو جای لغزشی بوده سکرفید ق سك کن ع کاف اول فارسی ثانی عربیله
دارو قسمندن یبروح الصنم دیدکلری کوکدر کوپك ایله قوپارلدوغی مشهوردر ق سکلابیدن ع
سکون کاف فارسی وفتح لام وکسر باء موحده بعده یای ساکنه ایله ایت اورمك معناسنه در
چغتایده واوسز ضم صریحله ارار دیرلر ق سکلیدن ع سکون کاف فارسی وکسر لامله انجقرق که
کاهی امتلاء معده دن وکاه شدت کریه دن عارض اولور ق سکنجیدن ع فتح کاف وسکون
نون وکسر جیمله برمق اوجیله نسنه طوتمق معناسنه میر نظمی بیت چو خامه با دو انکشت را
سکنجید * نوشتید آن ورق را هرچه بشنید * مجمع الفرسده بمعنی تراشیدن وکزیدن
وسرفیدن وآواز بکلو کردن مسطوردر ق سکیزان ع کسر کاف وسکون یای تحتانی وفتح زاء
معجمه ایله جست قالقمق معناسنه حکیم سوزنی بیت وان دکر کند کان دران مجلس *
برسکیزان چو خرد را کنده ق سکیزیدن ع بودخی سکیزان کبی آت وقاطر وامثالی حیوانات
یورورکن سورچب ینه تیز قالقمق مجمع الفرسده بمعنی برجستن واقعدر ق سلیسون ع کسر لام
وسکون یای تحتانی وضم سین ایله نام برادر فلقراط شاه استاد دقیقی بیت سلیسون شه فرخ
اخترش بود * فلقراط شه را برادرش بود ق سمان ع فتح میمله مشهور شمسیه نك یکرمی
یدنجی کونی اسمیدر که آسمانه دخی دیرلر عربیده بر بوجك آدیدر نته کم حضرت مولانا بیت
چون مست شود زبادهٔ حق * شهباز شود کمین سمانه ق سمنان ع سکون میم وفتح نونله
برولایت آدیدر ق سمندون ع فتح میم وسکون نون وضم دالله ایکی معنایه کلور اول دریای
محیطده برجزیره نامیدر ثانی مازندران دیولرندن بردیو آدیدر ق سمنکان ع فتح میم وکاف
فارسی وسکون نونله توران زمینده برشهر آدیدر که پادشاهنك قزینی رستم آنده حبالهٔ
ازدواجه کتوردی سهراب اندن وجوده کلدی ق سمن ع فتح میمله کل سه برك یعنی اوج یپراقلی
کل حکیم انوری بیت خیال انجم وکردون همین بحسن وحال * چنان نمود که از کشت زار برك سمن *
ماوراء النهرده ضم سین ایله تلفظ ایدرلر اما جمیع عجم فتحه ایله اوقور مولانا جامی بیت
پیاده سوی چمن سرو من کذار مکن * بسبزه وسمن آن پای را فکار مکن ق سمنون ع سکون
میم وضم نونله برزاهد درویش اسمیدر که غایت مرتاض وزاهد ایدی زهد سمنون ضرب مثل
اولمشدر ق سمیدون ع کسر میم وسکون یای تحتانی وضم دالله بمعنی بوییدن کذا فی

تحفة الاحباب بو معنایی مؤید میر نظمی بیت ببخشد جان بر جانرا سمیدون * که آن زلف
معنبر را سمیدون ﴿ سن ﴾ سان مرقومدن تخفیف اولنمش مانند و مثل معناسنه حکیم
انوری بیت در نظم این قصیده چکر درج کرده * یعنی حدیث خویش کزینسان و آن سن *
﴿ سنجیدن ﴾ سکون نون و یا و کسر جیمله طارتمق که عربیده وزن معناسنه حقیقتا و مجازا
استعمال اولنور مثلا سخن سنج و با او بسنجد دیرلر ابو المعانی بیت نمی باشد شعر خوانان
سخن سنج * باستادان سنجیدن سزا نیست ﴿ سنسان و سنسن ﴾ کلاهما بسکون النون
و فتح السین فصیح اولمیان سوزه دیرلر مولانا مطهر الدین بیت که انشای من بنده مدح ترا *
ز سنسان نظمیست نه سریدی ﴿ سنك آشکن و سنك شکن ﴾ کلاهما بسکون النون
و کاف العجمی و کسر الشین ایکی معنایه در اول بمعنی غله ثانی بر نوع خرمادر که سنك اشکنك
دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ سنکپستان ﴾ سکون نون و کاف فارسی و سین مهمله
و کسر باء فارسی و فتح تاء مثناة ایله مجمع الفرسده بمعنی سپستان که بردار و در ادات الفضلاده
و شرفنامه ده حذف نونله واقعدر غالبا اصحی بویله در میر خسرو بیت شکار شیر کنجشك
آمد انجیر * بمیرد چون ز سنکپستان خورد شیر ﴿ سنکدان ﴾ سکون نون و کاف فارسی ایله
معده طیور یعنی قوش قورساغی میر نظمی بیت چو باشد سنکدان خالی ز چینه * فتد مرغ
کرسنه دام کینه ﴿ سنك فسان ﴾ سکون نون و کاف فارسی و کسر فا ایله بلکو طاشی که یالکز فسان
و فسانه دخی دیرلر وله بیت شود تیز و خونریز تیغ یلان * چو شد کردن خصم سنك فسان *
﴿ سنکستان ﴾ طاشلو یر و طاش کسدکلری محل وله بیت نیاید نظم خوب از طبع کردن * چو
سنکستان نباشد جای کلشن ﴿ سنکلان ﴾ سکون نون و کاف فارسی و فتح لامله ترکیده یوند دیدکلری
قوشدر ﴿ سنکین ﴾ سکون نون و کسر کاف فارسیله ایکی معنایه در اول آغر که مقابلی سبکدر
عربیده کی ثقیل معناسنه نتکم بو بیتده واقعدر بیت سنکین و سیاه و سخت باید عود *
سست و سبك و سفید باید عنبر * لفظ مرکبدر که بر جزوی سنکدر وزن معناسنه نتکم
دیمشلردر بیت بسنك و بهنك و بفر و بناز * سپردش بیعقوب فرزانه باز * بر جزؤیده یای
نسبت و بر جزؤیده نوندر فارسیده بر نوعه ادات اتصافدر که مرجعی نسبت مؤکده در رنکین کبی که
تأکید ایچوندر غایت ثقیل الوزن معناسنه اولور نتکم شیخ نظامی بیت بسنك و سکونت
بر آرد نفس * نکوشید تعجیل در خون مکس * معنای ثانی طاشدن دوزلمش اولان
نسنه یه دیرلر آوانی و هاون و چولمك کبی شاعر دیمشدر بیت زیخ کشته شمشیر و همچو
سیمین * طبقها بر سر سنکین مراجل * حرف یا و نونك جمله سی آخر معنا ایچون موضوع
اولور بر نسنه نك معمولندن دوزلمش ایسه ماده سنك اسمی آخرینه یا ایله نون الحاق و مجموع
بر کبی اول نسنه یه اطلاق ایدرلر مثلا التوندن اولانه زرین کومشدن اولانه سیمین دموردن
اولانه آهنین اغاجدن اولانه چوبین دیرلر علی هذا القیاس ﴿ سودان ﴾ سکون واو و فتح دال ایله
سارنج مرقوم معناسنه که بر خوش آواز قوشدر اول بهارده بلبل کبی ناله و فریاد ایدر بو اسم آکا
آذربیجان لسانی در ﴿ سوکند خوردن ﴾ اند ایچمك سوکند یمین اسمی اولدوغی ذکر
اولنمشیدی خوردن الحاقی انك فعلی معناسنه اولور ابو المعانی بیت سوکند همیخورم

همیخورم بحسنت * من عاشق جان فدای عشقم ﴿ سولان ﴾ سکون واو ایله ادویه دن بر دارودر که
رومدن عجمه کیدر اما اعلاسی مکه مکرمه دن کلور عربیده خاء معجمه ایله خولان دیرلر ثانی
فتح واو ایله آذربیجانده شهر اردبیله اوچ فرسخ یرده واقع بر طاغ آدیدر انده اسلامدن اول
و صکره مرتاض و عابد و زاهد کمسنه لر ساکن اولمشلر طائفه مغان اول محلی سائر مکانلردن زیاده
معتبر و متبرك طوتارلر اول مرتبه که آکا قسم ایدرلر حکیم ناصر خسرو * قطعه * ای برادر
شناس محسوسات * نزد ها نیست اندرین زندان * تو بیایش یکان یکان پرشو * پس بیاسای
بر سر سولان * و یونان لسانجه بنی اسرائیلدن بر پیغمبر آدیدر ﴿ سون ﴾ فتح واو ایله
مدح و ثنایه دیرلر مولانا محمود ابن یمین بیت کر شنیدی سخن ابن یمین در دل خلق * چه
عجب آن سون تست که از جان برخاست ﴿ سوین ﴾ کسر واو و سکون یای تحتانیله فرهنك
جهانکیریده ظروف و آوانی معناسنه در که خانه لرده استعمال اولنور و مؤید الفضلاده بمعنی
آبدان سك مرقوم ﴿ سه خوان ﴾ اول طائفه یه دیرلر که ثالث و ثلثه دیرلر حکیم خاقانی
بیت بیك لفظ آن سه خوانرا از چه تنکی * بصحرای یقین آرم همانا ﴿ سه خواهران ﴾
یدی یلدزدن اوچ یلدزدر که عربیده بنات النعش دیرلر ﴿ سهران ﴾ سکون ها و فتح را ایله
بر ولایت آدیدر که طاغنك انکنده و اوستنده قلم بتر عربیده سهر ایتمش معناسنه یعنی کیجه اویومیوب
صباحه دك اویانق طورمش ایکی معنایه ابو المعانی بیت شده ام با غم حسرت سهران *
حال عاشق ننویسد قلم سهرانی ﴿ سهمکن و سهمکین ﴾ کلاهما باظهار الهاء و سکون المیم
و کسر الکاف بمعنی سهمناك مرقوم یعنی قورقنج استاد رودکی بیت سوی رود با کاروانی کش *
ذهابی بدو اندرون سهمکین * مولانا هاتفی بیت درین سهمکین تیر کون تیره شب * ز مشرق
بخندیده صبح طرب ﴿ سیجیدن ﴾ سکون یائین تحتانیین و کسر جیمله سفجیدن مرقوم معناسنه
﴿ سیلان ﴾ سکون یای تحتانی و فتح لامله بر ولایت آدیدر که ادویه دن دارچینك اعلاسی
آنده اولور اطبا دارچین سیلانی دیرلر هندوستان مملکتندن محسوبدر امیر خسرو بیت
سفر در ملك دل کن چند سرکردان بدی ایدل * که جو اسر بجده دارد آدم پای در سیلان *
﴿ مع الواو * ساده رو ﴾ دلبر محبوبدن کنایه در مراد کدورات ریش و بروتدن خالی اولوب
و غل و غشدن عاری چهره ملك واری دیمکدر ذکوره مخصوص و صفدر اناثده دکل میر نظمی
بو معناده بیت نباشد در جهان هر ساده رویی * دلارا دلفریب خوب کویی ﴿ سارو ﴾
ضم راء مهمله ایله ساروج مرقوم معناسنه که بر قوشدر استاد فرخی بیت از راستی چنانکه
راه اورا * کویی که زد است مطره و سارو * فرهنك جهانکیریده سیاه رنك بر قوشدر
هندوستانده اولور طوطی کبی سویلر شارو شارك دخی دیرلر غالبا بو زمانلرده سینا دیدکلری
قوش اولمق وار ﴿ سازو ﴾ ضم زاء معجمه ایله خرمالیفندن بوکلمش ایپ که کمیلرده قوللنورلر
و قماش یوکلرین صاروب بغلرلر و مجرملری آنکله بر دار ایدرلر سازو باز دخی دیرلر مولانا وحشی
بیت السلام و مرحبا ای سازو باز * باجازت که همچو کردم باز ﴿ ساو ﴾ بوزن کاو بش معنایه
کلور اول خراج معناسنه استاد لطیفی بیت کیرم که بکیری از جهان ساو * با خود نبری
نقری زه و ساو * ساو ثانینك معناسی التوندر شمس فخری * قطعه * آن پادشاه عهد که شاها

روم وچین * بر سر کشند سوی در بندکانش ساو * اعظم جمال دنیی ودین آنکه برفکند
ازایران علو همت اورسم سیم وساو * ثانی فرهنك جهانکیریده اول ماله دیرلرکه پادشاه قوی
حکم زیردستنده اولان حکام بلاددن بهر سنه معین نسنه آله حکیم سنایی بیت بهرام شه
مسعود آن شاه که اورا * شاهان جهان پازده وساو کذارند * حکیم اسدی بیت شد اکنده
نزدیکش ازباژ وساو * زدیبا زنسج وچهل چرم کاو * ثالث ریزهٔ زر یعنی خرده اولمش التون
حکیم نزاری قهستانی * قطعه * صیقل کن این رواق ازرق * ریزد زر ساو برکرانه * وین صحن
زمردین شود راست * از ریزهٔ ساو چون دهانه * بعضیلر خالص التوندر دیمشلر لطیفی نك بیت
مرقومندن مفهومدر شیخ آزری بیت میان رشتهٔ ذرات مهرهٔ خورشید * چنانکه کوی
کریبان حیدر اندر ساو * رابع بمعنی پوتهٔ زر خامش بردکنلو بیاض اغاجدر بر ذراع
مقداری اولور ابریشم قوردی اراسنه قورلرکه اوزرینه ابریشم صارر ﴿ سبکدارو ﴾ ضم باء
موحده وراو سکون کاف فارسی وفتح دالله ایکی معنایه در اول سریع النفع اولان دواء ثانی
لطیف معالجه ایله مریضه علاج ایدن طبیبه دیرلر لواحد من الشعرا بیت برشتی که علت
نواخت شناخت * تواند سبکداروی درد ساخت ﴿ سبو ﴾ ضم باء موحده ایله دستی که ایچنه
صو وشراب قورلر بابا فغانی بیت وقتست ای حریف که می در سبو کنند * دردی کشان
بمنزل مقصود روکنند ﴿ ستو ﴾ ضم تاء مثناة ایله اوج قات دیمکدر میرنظمی بیت ستو
جامه پوشید زیر جبه * مهابت بیفزود زان مرتبه ﴿ سرخواو ﴾ سکون را وفتح خاء وواو
معدوله ایله اویقونك اولی یعنی هنوز خوابه وارمق سرخواب کبی ﴿ سرفرو ﴾ سکون رای اول وضم
فاو رای ثانیله باش اکمك معناسنه در سرنکون کبی دکلدر بو باشی اوکنه اکوب اشاغی
طوتمق در میرنظمی لغت اول ایله بر بیتده دیمشدر بیت سرفرو برده در ان مجلس همین *
رفته سرخواوش دو چشم عرش بین * بو بیت برولی وصفیدر سرفرونك معنای اصطلاحیسی
تواضع ایلمکدر ﴿ سرکلو ﴾ سکون را وفتح کاف فارسی وضم لامله قعر دماغده اولور بر علتدر
اکرچه صاحب فرهنك بویله یازمش لکن کلو ایله دماغك مناسبتی یوقدر بوغازده واقع اولان شش
اولسه مناسب ایدی زیرا ششه سر دنیلور ﴿ سرو ﴾ معروف اغاجدر مجمع الفرسده سرو اوج
نوع اولور بری سرو ناز دیرلرکه شاخلری هر طرفه متمایل اولور وبری دخی سرو آزاد دیرلر شاخلری
طوغری بتمش سراپا هموار وموزون اولور وبریده سرو سهی دیرلر اصلی ایکی طوغری بتمش
شاخ اولور سروك بر معناسی دخی نام پادشاه یمن درکه پدر زن فریدون شاه ایدی حکیم فردوسی
بیت خردمند روشن دل وپاك تن * بیامد بر شاه سرو یمن ﴿ سغدو ﴾ فتح غین معجمه
وضم دالله طاس آوازی که اوردقده ظاهر اولور کذا فی المؤید ﴿ سغو ﴾ سکون غین معجمه
ایله بانك طاس وطشت وامثالهما کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ سکارو ﴾ فتح کاف فارسیله
ایکی معنایه در اول بمعنی پوسیده یعنی چوریمش ثانی بوغاچه دیدکلری قرصه اتمك کرك
فرونده وکرك کولده بشمش اولسون ﴿ سکلاو ﴾ سکون کاف فارسی وفتح لامله بمعنی سکلاب
مرقوم که سکلابی وسکلاوی دخی دیرلر ترکیده قوندز وعربیده کلب البحر وخایه سنه جند
بیدستر دیرلر ﴿ سلو ﴾ سکون لام وواو مجهول ایله سلیر دیدکلری که اصلی سربار وسربر دریوك

یوك اورتاسنه قونیلان نسنه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ سمارو ﴾ فتح میم وضم رایله
کبوتردر که سماروك لفظندن مرخمدر شاعر بیت سحرکه خوشتر آید بانك دلجو *
خصوصا نغمهٔ نرم سمارو ﴿ سنبالو ﴾ سکون نون وفتح باء موحده وضم لامله بر نوع میموندر که
پوزینه دیرلر زبان هندیده براغاجدر بیراغن وچیچکن ادویه یه ادخال ایدرلر ﴿ سنکو ﴾
سکون نون وضم کاف فارسیله بر کمسنه نك نامی درکه تیمور زماننده حاکم خراسان ایدی مولانا
هاتفی بیت نخستین زسنکوی یزدان پرست * کلید خراسانش آمد بدست ﴿ سو ﴾
بوزن نو ولایت طوسده بر چشمه آدیدر خلق بیننده چشمهٔ سبز دیمکله مشهوردر روایت اولنورکه
یزدجرد بن بهرام بن شاپور بر ظالم پادشاه ایدی اول چشمه کنارندن کیچرکن آتی سورچوب
دوشدی قالقرکن آت دپوب هلاك ایلدی ﴿ مع الهاء * سابوته ﴾ ضم باء موحده وواو
مجهول وفتح تاء مثناة ایله بمعنی پیره زن یعنی قوجه قری کذا فی فرهنك جهانکیری بو معنایی
مؤید میرنظمی بیت میاور بنزدیك فرتوتهٔ * عذاب الیمست سابوتهٔ ﴿ سابوره ﴾ ضم
باء موحده وواو مجهول وفتح راء مهمله ایله حیز مخنث ومفعول اوغلان ایضا منه بیت مده
اختیارت بهر ناسزا * زسابوره هرکز نیاید وفا ﴿ ساخته ﴾ دوزلمش یعنی یاپلمش اولان نسنه
که ترکیده دوزلمش ایله تعبیر اولنور حقیقتا ومعنا استعمال اولنور مثلا سخن ساخته دیرلر
نتکم حکیم شفایی بیت بغلط هم نرود بر سر مجنون لیلی * عاشق این بخت ندارد سخنی
ساخته اند ﴿ ساده ﴾ فتح دالله درت معنایه کلور اول نقوشدن خالی وجنس آخر
اختلاطندن عاری اولان قماش وامثالی اشیاده دخی استعمال اولنور واستعاره طریقیله
اصطلاحات وعباراتی اولمیان نظم ونثره دیرلر ابو المعانی بیت کر بنظم ساده لوحانرا نباشد
اصطلاح * همچو قلب خویش کوید نظم ساده ساده دل * ثانی فرهنك جهانکیریده
صحرا معناسنه حکیم سوزنی بیت زچاه عشق برآمد دلم بساده چو او * بمشك سوده
بپوشید جاه ساده زنخ * بو معنایه مسعود سعد سلمان بیت که تکش کرده ساده را کهسار *
که پیش کرده کوه را کردار * ثالث بمعنی ایستاده حکیم اسدی بیت فلك شه همچو ایوانی زمین
درد چون شاهی * بتکیه دار کانش به پیشش ساده چاکروار * رابع بر بیوك اغاجدر تعریب
ایدوب ساوج دیرلر ﴿ ساده شده ﴾ بر علتدر انساندن بغرسق صیرندیسی کبی نسنه خروج
ایدر اول علته عربیده شحج دیرلر فتح شین معجمه وحاء مهمله وسکون جیم ایله ﴿ سارچه ﴾
کسر را وفتح جیمله سار مرقوم معناسنه انك مصغریدر کذا فی المجمع ﴿ سارخاله ﴾ سکون را
وفتح خاء معجمه ایله سوری سکك پشه معناسنه منقولدر ﴿ ساده کرده ﴾ یعنی خادم اولمش
آلت رجلدن خالی اولمغله اصطلاحیدر ﴿ ساره ﴾ بوزن چاره درت معنایه کلور اول بر نوع
سرپوشدر هندولر کیرلر میرخسرو بیت زسر سارهٔ هندویی برکرفت * برهنه سرو دست
بر بر کرفت * ثانی فوطه نك بر نوعیدر هندوستانده اشلنور آنده زنان ساده ترلك ایدوب
کیرلر ساری دخی دیرلر حکیم اسدی * قطعه * فصول سال همه خادمند ازانکه بوقت *
لباسی آرد هر یك ترا بدیع نکار * سپید ساره زمستان دورنك حله تموز * خوید زرد خزان دیدهٔ
لطیف بهار * ثالث پرده معناسنه در حضرت مولانا بیت ای سنك سیه را تو کرده

مدد دیدند * وی از پس نومیدی بشکفته کل ساره * رابع . زشوت معناسنه که یاره ده دیرلر بلکه دخی دینلور مجمع الفرسنه معنای اوله قریب مسطوردر ساره اول چادره دیرلرکه براوجنی بیله بغلیوب براوجنی اوموز وباش اوزرینه صالرلر آکا شاره دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت زهرساره هندوی برکرفت * برهنه سرودست برسر کرفت ﴿ سارونه ﴾ ضم راوواو معروف وفتح نونله درخت انکور معناسنه استاد رودکی بیت سرشك ازمژه همچو در ریخته * چوخوشه زسارونه آویخته ﴿ سازراه وسازره ﴾ کلاهما بکسر الزاء المعجمه وفتح الراء المهمله تدارك راه ومهمات سفریه سازك جمله معنایسنه بو معنادخی ذکر اولنمشیدی ﴿ سازنده ﴾ معروف سازچالنجی ودوزن ایدیجی معناسنه اسم فاعلدر ﴿ سال آینده ﴾ یعنی کله جك یيل آینده کلیجی معناسنه عربیده سنة آتیه دیرلر ابوالمعانی بیت طمع نیکو شود ازعهد جوانی ظاهر * سال آینده بود فصل بهارش معلوم ﴿ ساناخوه ﴾ سکون لام وضم خاءواظهارهاایله صاحب طالعدن عبارتدر ﴿ ساناخواه ﴾ سکون لام وفتح خا وواو معدوله ایله چوبق یاش کورمش آدم واشجاردە دخی استعمال اولنور ابوالمعانی بیت درچمنزار کلستان حسن سروساناخواه * بود دراول ولی رستك قدت کرده تباه ﴿ ساناخورده ﴾ بودخی یاش کورمش پیرومسن معناسنه اسم عامدر هرنوعه استعمال اولنور خواجه حافظ بیت غم کهن بمی ساناخورده دفع کنید * که تخم خوشدلی اینست پیردهقان کفت ﴿ سال مه ﴾ کسرلام وفتح میم واظهارهایله تاریخ معناسنه که روزمه دخی دیرلر مسعودسعد سلمان بیت فرو کرفت به نیرنك تنبل ودستان * شدش فرامش آن سال مه که آن خودبین ﴿ ساله ﴾ یوزن هاله ایکی معنایه در اول یکساله دوساله دیرلر یعنی بر یاشنده ایکی یاشنده دیمکدر نکم خواجه حافظ بیت می دوساله ومحبوب چارده ساله * همین بسست مرا صحبت صغیر وکبیر * ثانی اول لشکره دیرلرکه صفك قفاسنه طوروب محافظه لشکرایدر زبان هندیده بو معنایه برادزنه دیرلر ﴿ سالیانه ﴾ ایکی معنایه در اول عمرمعناسنه ثانی سنوی اولان وظیفه ومعین نسنه که آیده ویرلانه ماهیانه وکونده ویرلانه روزینه دیرلر ترکیده یللق وچفتایده ایلقی دیرلر زیرا ایله ایل دیرلر خیرة الابراره بشیخی مقاله ده اسراف ذمنده بو بیتده تجنیس طریقیله وارداولمشدر بیت انکابیرورکه یوزایلقیسی بار * سیم انکابیرورکه یوزایلقیسی بار ﴿ ساماچه وساماچه ﴾ اول سکون فاوثانی سکون کاف کلاهما فتح جیم فارسیله کوکسلك که عورات سینه لرینه بغلارلر بعض نسخه ده بمعنی پیراهن واقعدر وشرفنامه ده اول جامهٔ کوتاه درکه آکا ساناك وساماك وشاماکه دخی دیرلر ﴿ سامه ﴾ یوزن نامه درت معنایه کلور اول عهد ویمین معناسنه استاد لطیفی بیت برکی خوردازحیات وقتی * بشکست کسی چوسامهٔ حق * یعنی حیاتدن قچن یمش یرکسنه که حقك عهدینی صیه ثانی بمعنی دام امیرخسرو بیت زخونریزی تواندر سامهٔ زلف توافتادم * رقیبت کر بخواهد باری افتداندران سامه * ثالث بمعنی خاصه حکیم سنایی بیت حفظ ایزدسال مه درسامهٔ کام تو باد * عقد کردون روزشب بر کوکب نام تو باد * رابع بمعنی پناه خواجه عصمت بیت روزی بارکاه سایمان روزکار * رفتم کدسامهٔ به ازان آستان نبود ﴿ ساونه ﴾ سکون واووفتح نونله هنوز طوغمش طفله

طفله صارد قلری بژه دیرلر ﴿ ساوه ﴾ یوزن کاوه درت معنایه کلور اول التون خرده سنه که ساودخی دیرلر حکیم ازرقی بیت پرکل ولاله است پنداری * ززروساوه وزر خالص * از تاج المأثر بیت زکس خوشبوی داردزرساوه دردهن * لالهٔ خودروی دارد مشك سوده درکنار * ثانی پوته که ایچنده التون وکمش اریدرلر ثالث تورانیلردن بر پهلوانی نامدار آیدرکه رستم آنی هلاك ایتمشیدی حکیم فردوسی بیت یکی خویش کاوس بدوساوه نام * سرافرازوهرجای کسترده کام * رابع بولایت اسمیدرکه آنده اولان دریاجه نك شب ولادت حضرت سید الانام علیه افضل الصلوة والسلام ده صویی یره چوب دریا ایکن صحرا اولدی وخواجه سلمان ساوجی اول شهردندر هواسی غایت کرمسیر اولوب ثقیل اولغله حکیم شفایی بر طبیب هجونده * قطعه * خلیل منجم که از طب نداند * سفوف از ایارج شراب از معاچین بمستسقی کاید ازساوه کوید * که تب لرزهٔ تست از آب قزوین * وسیف اسفرنکی بیت خاك ساوه به نسبت کهرش * برده صد بار به ازاب معین ﴿ سایه ﴾ ایکی معنایه در اول معروف که کولکه درعربیده کی ظل معناسنه ثانی مازندران دیولرندن بردیو آدیدرخصوصا ودیوه علمدر عموما که جن طوتمشه سایه دار دیرلر ﴿ ساهویه ﴾ ضم هاوواو معرفله برمعبو نامیدرکه زمانمنده علم تعبیرده بی مثل وبی نظیر ایدی حکیم سوزنی بیت بخنست بخواب دیدن خو * ساهویه چنین نهاده تعبیر ﴿ سایه زده ﴾ جن طوتمش سایه دار کبی امیو خسرو بیت بسکه زمینی شد بعلم سایه دار * ماند چوسایه زدکان بیقرار * بوسایه دار اول معنایه دکلدر کذافی المجمع ﴿ سپاره ﴾ اصلی سی پاره در بلکه اندن اختصاراولنمشدر قرآن عظیم الشانك اوتوزجزوندن برجزودر جمله سنه ده دینلمك اولور سیف اسفرنکی بیت هرسقطی بعهد تولاف زسرزند ولی * زندمغان بکا رسد در ورق سپاره * باء موحده ایله برطاشدراندن بلکه ایدوب استره وبحچق کسکین ایدرلر کذافی المؤید ﴿ سپرده ﴾ فتح باء فارسی ودال وسکون راء مهمله ایله بمعنی پایمال کرده وبپاکوفته یعنی ایاق التنده قالمش وایاقله دیلمش کذافی المجمع میرنظمی بیت زآلام فراقش کشته درهم * سپرده زیرپای محنت غم ﴿ سبزه اندرسبزه وسبزه درسبزه ﴾ مصنفات باربدن برلحن اسمیدرمیرخسرو بیت طوطی سبز ازمیان سبزه میخواندنوا * سبزه اندرسبزه میخواندنوای خویش را * شیخ نظامی درصفت باربد بیت چوبانك سبزه درسبزش رسیدی * زباغ سبزوسبزه بردمیدی * شیخ عطاردرصفت غلامی بیت چوسبزارنك برمیداشت آواز * زقولش مرغ کرد آهنك پرداز * * * چواوآوازسبزارنك کلزار * شد آخرسبزه درسبزه بدیدار * ﴿ سبزدانه ﴾ یشل دانه لردرکه طاغده چالیلرده بترکیده سندکوش عربیده بطم دیرلر ﴿ سبزدایه ﴾ سکون باء موحده وفتح دال ویای تحتانیله بنفشه معناسنه ابوالمعانی بیت بکلشن سرودراندا خت سایه * چمن کسترده فرش سبزدایه ﴿ سبزه ﴾ چمن وعموما یشل تازه اوته سبزه دینلور اکله صالح اولسون اولمسون ﴿ سبفانه ﴾ سکون باء موحده وفتح فاونونله بمعنی پیمانه کذافی فرهنك جهانکیری بومعنایی مؤید میرنظمی بیت بمجلس دوربسبفانه همی کرد * که اهل عشق مستانه همیکرد ﴿ سبکمایه ﴾ ضم باءموحده

وسکون کاف وفتح میم ویای تحتانیله دون قیمت متاع وسرمایه سی آز اولان اهل سوق ومجازا
معرفت ودانشدن بیخبر وبی بهره اولان آدم که برقاچ نشانلمه نظم ونثر ویاخود مسائل علمیه سی
اوله ابو المعانی درنعت شریف بیت سزای نعت پاکت مدح کردن * که حد هر سبکمایه نباشد
سپوخته ضم باء فارسی وواو معروف وسکون خاء وفتح تاء مثناة ایله برنسنه یی ایچرو
ایتمك ویرلشدرمك معناسنه هندوشاه بیت دل بیجان برنفاقش را * خنجر اندر درون
سپوخته باد سپوسه ضم باء فارسی وواو معروف وفتح سین ایله باشده اولان قوکاق که
معده ده بخاردن حاصل اولور اطبا خراز دیرلر وبچقواغزندن اون کبی دوکیلان تلاش واکدن
چقان دمور خوده سی کپکه مشابهتی اولمغله تسمیه اولنمشدر ستاره فتح تاء مثناة وراء
مهمله ایله اوج معنایه کلو اول فرهنك میرزاده اول قبه که پشه ومکس دفعیچون نصب ایدرلر
حکیم خاقانی بیت مسند از تخت ومخده زنمط برکیرند * حجله از بهو وستاره زحجر بکشاید *
مخده کسر میمله یاصدق وبهو صفه در ثانی مجمع الفرسده رایت وعلم معناسنه حکیم ازرقی
بیت چو بدخواه بالشکر آمد بدید * برابر ستاره همه برکشید * بو معنایه حکیم فردوسی
بیت پسر بر پدر برهمی راه جست * ستاره همی دامن ماه جست * ثالث ستار مرقوم
معناسنه در عربیده کسر سین ایله دیواره چکلن پرده وطام اوزرنده همسایه دن حواله دفعیچون
تخته ویاخود کرپچدن اولان پرده معناسنه در ستانه فتح تاء مثناة ونون ایله بمعنی
آستانه اثیر الدین اخسیکتی بیت زهی ستانهٔ جاه تو تکیهٔ فلك است * هنوز نقش سرای زمانه
بیرنکی ستوجه ضم تاء مثناة وواو معرف وفتح جیمله آلاطوغان دید کلری شکاری
قوشدر ابو المعانی بیت نباشد عجب صید اطفال را * که صعوه شکار ستوجه بود *
سته فتح تاء مثناة ایله اوج معنایه در اول بمعنی ضعیف ورنجور میرنظمی بیت
زبون وسته شد زدرد فراق * که بی تاب کرده همین اشتیاق * ثانی بمعنی انکور تاء مشدده ده
ومخففه ایله ده جائزدر استاد عسجدی بیت کرچه سته دلش بیفشارند * قطرهٔ جود
ازو برون ناید * ثالث اول حالته دیرلر که کیجه اول منوال اوزره کچمش اوله کذا فی المجمع
ستیژه کسر تاء مثناة وسکون یای تحتانی وفتح زاء فارسیله ماسوره که چلاه اکا ایلك
صاروب بز طوقور مجمع الفرسده برایپدر که چلاه برمغه صاروب قور اکا چله دخی دیرلر بعضیلر
تازدیرلر ستیوجه سکون تاء مثناة وضم یای تحتانی وواو مجهول وفتح جیمله ستوجهٔ
مرقوم معناسنه در سجاکنده فتح جیم وکاف وسکون نونله مکمل ومسلح یعنی اوزرنده آلات
حرب آراسته اولمش آدمه دیرلر میرنظمی بیت سجاکنده کشته بالات حرب * رسیده
بکوش عدو ترك ضرب سحرکاه وسحرکه وقت صبح اول معناسنه در بیت سحرکاه
آمد بدرکاه شاه * زمشرق نمودار شد بدر ماه سختانه سکون خاء معجمه وفتح تاء مثناة
ونونله سوزی درشت وشدید سویلمك معناسنه حکیم نزاری قهستانی بیت چه می آید
برین میکویم آخر * مکر سختانه رو بارویم آخر سخته سکون خا وفتح تاء مثناة ایله بمعنی
منتظم یعنی دیزلمش شیخ نظامی بیت سخن به که با صاحب تاج وتخت * بکویند سخته
نکویند سخت * مجمع الفرسده بمعنی سنجیده ووزن کرده شیخ نظامی بیت سخن تا کی زتاج

زتاج وتخت رویی * نکویی سخته اما سخت کویی * وساخته لفظنك معنالریله مترادفدر بلکه
اندن مخففدر سخن خواره فتح خا وراء مهمله وواو معدوله ایله بی عار وغیرت وبی ناموس
وحمیت اولانه دیرلر میرنظمی بیت آنکه باشد همی سیهکاره * که شود در جهان سخن خواره
سد پایه حشرات ارضدن برموزی جانوردر آدمك قولاغنه کیرور اکا هزار پایه ده
دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری بعض فرهنکده صد پایه دیرلر صاد ایله اما فارسیده صاد حرفی
اوائل کلمه یه کلمز اصحی سین ایله در سدکاه سکون دال وفتح کاف فارسیله بمعنی درکاه
صفی علی بیت سدکاه توصد راه رصد کیش بلند است * بل سده ات از سدره واز
سد سکندر سده بوزن کده اوج معنایه در اول برچشن آدیدر حکیم فردوسی
بیت یکی چشن کرد آن شب وباده خورد * سده نام آن چشن فرخنده کرد * اهل فرس
بهمن ماهك اونجی کیجه سنده شعله وچراغان ایدوب انواع کونه آتشبازلقلر کوسترلر
وپادشاهلری نظرکاهنده مرغان وجانورانك ایاقلرینه بر ردسته قوری اوتلق بغلیوب ویاقوب
صالی ویررلر کیمی هواده وکیمی یرده سکردر اوتلق یانه رق کیدر بو کا بکزر نیچه صنایع احداث
ایدوب شنلك ایدرلر بو وجه اوزره چشن عظیم ایدوب اعتبار کلی ایدرلر مرویدر که بونك واضعی
کیومرث شاه اوله وسده ایله سبب تسمیه اولدر که کیومرث شاهك ذکور واناث تمام یوز نفر اولادی
وار ایدی جمله سی رشد وتمییزه ایرمکله جمله سن دفعة اولندروب زکورینه قیز آلوب اناثن
قوجه یه ویروب عظیم دوکون وضیافت عامه ایدوب امر ایلدی مذکور کیجه تفصیل اولندیغی
اوزره شنلك وسرور ایلدیلر بو سبب ایله کیجه نك آدینه سده دیدیلر که سد فارسیده یوز عدد در
بعض روایتده لیلهٔ مذکوره سیامك شاهك اختراعیدر برقول دخی بودر که شب مزبوردن نوروزه
وارنجه تمام اللی کوندر کیجه سیله یوز اولور تعریب ایدوب صدق دیدیلر حکیم خاقانی بیت مکذار
کاتش سده درجان مازند * این هجر کافر تو که آفت رسان ماست * حکیم ازرقی * رباعی *
وزجور ستیزهٔ تو بیهدهٔ * درهر نفس از سینه برآرم سدهٔ * ای عشق تو در دل من آتش زدهٔ *
مردی نبود ستیزه بادلشدهٔ * ثانی اصفهان اعمالندن برقریه اسمیدر حکیم نزاری
قهستانی بیت چار نعمت در سده دارم بحمد الله معد * کپك شوم وباد سخت وآب شور ونان
جو * ثالث براغاجدر که دار المرز وماوراء النهر وسائر بلاد ممالك ایرانده دخی اولور اولقدر ایری
اولور که درت آدم بدنن کوجله قوجقلر وبیراغی اولمرتبه صیق وچوقدر که التنه یاغمور کچمز بدنی
غایت هموار وموزون اولور واوزرنده طوب کبی مدور نسنه لر بتر بهار ایامنده اول طوپدن صوطملر
صمغ کبی غلیظدر اول صمغی آلوب مرکب ایدرلر فوق المراد براق ورنکین وجاری اولور اول طوپلردن
صوطملدقدن صکره ایچنده سکك حاصل اولور اول سکك سببی ایله اکا درخت پشه دار
وپشه غال وسارخکذار وسارشکذار ونارین وکرم ولامشکر وآغال پشه وکنجك
ودردار دخی دیرلر عرب لساننده شجرة النبق دیرلر سراپرده پادشاه سراینده حرم
خاص اوکنه چکلن پرده وصوقاق تعبیر اولنان بزدن دیوار وکولکه لك معناسنه خواجه سلمان بیت
ای سراپردهٔ عصمت زده براوج کمال * صدر خورشید غلامان تراصف نعال * خواجه حافظ بیت
دل سراپردهٔ محبت اوست * دیده آیینه دار طلعت اوست * مولانا هاتفی از تیمورنامه بیت

عروس سراپردهٔ دلبری * نماید برین گونه جلوه گری ﴿ سراچه ﴿ مصغر سرای وخانهٔ محقر
ومختصر حکیم خاقانی بیت ازین سراچهٔ او آورنك دل بکسل * بارغوان ده رنك وبارغنون نوا *
برسبیل مواضع اخرده دخی استعمال اولنور مضاف الیه اعتباریله سراچهٔ دل وسراچهٔ ماه کبی
وبرمعناسی دیبسز برنوع قفسدرکه ایچنده مرغ خانکی بسلرلر مضبوط اولوب مزبله ده کزمك ایچون
بومعنایه ابوالمعانی از زبان پسری با پدرش * قطعه * کفت مرغ خانکی من نیستم * می نهی زیر
سراچه مرمرا * درهوا باشم چومرغ بال زن * باهواداران شوم هم آشنا ﴿ سراسیمه ﴿ کارنده
متحیر وعقلنده اختلال واقع اولمش آدم حکیم فردوسی بیت سراسیمه کشتند ازان کارزار *
چنان لشکر کشته چندان سوار * دیکر بیت مابیم سراسیمه در اطراف جهان * از نیك
وبد خلق روکردان * کمال پاشازاده مرحوم بونده دخی تصرف خاص ایدوب بیورر سراسیمه لفظ
مرکبدرکه برجزوی سرو برجزوی آسیم درکه اصلی اسیب دریاحرفی میمه قلب اولنمشدر وبرجزو یله
های نقلدر معنای عام ترکیبدن معنای خاص علمیته نقل ایچوندر شول کسنه یه دیرلرکه باشنه بر
قاچی نسنه طوقنوب اختلال ویره انتهی ﴿ سرای شمرده ﴿ اول خانه یه دیرلرکه رعایادن متلرینه
لازم کلان مالی کتوروب آنده قبضنده مأمور اولان عماله تسلیم ایلیه بر وضعی بونامله نوش الروان
اختراع ایلش اندن افدم بوعادت جاری دکل ایمش ﴿ سرپره ﴿ سکون راء اول وفتح ثانی
وباء فارسیله اول خطه دیرلرکه قفاراوینا مق ایچون خاك اوزرینه چکرلر سردرك دخی دیرلر کذا
فی المجمع ﴿ سرپنجه ﴿ ال اوجی ودخی غالب قوی دست حضرت مولانا بیت سرپنجه بخون عاشقان
کلکون کرد * چون شاخ کلی زغنچها بیرون کرد * تعریف زور بازو وغالبیته استعمال ایدرلر
شیخ سعدی بیت نه بینی درایام اورنجهٔ * که نالد زبیداد سرپنجهٔ ﴿ سرپوشنه ﴿ ضم باء
فارسی وباء موحده ایله ده جایزدر دیمشلر وسکون شین معجمه وفتح نونله عورات باشلرینه
اورتدکلری خصوصا وهرنسنه نك اورتسی وقپاغنه دیرلر عموما . میرنظمی ایکی معنایه بیت
زن سرپنجه درآمد زدر * که سرپوشنه دربغل جلوه کر ﴿ سرپنجه ﴿ فتح باء فارسی وها
وجیم وسکون نونله آچق باش معناسنه خصوصا وهرآچق اولان نسنه یه ده دیرلر عموما
وامثالی ینه بیت مذکورك مصرع اولیدر ﴿ سرتخته ﴿ صرمه کش آلتلرندن برآلتدر
﴿ سرخاره ﴿ سکون راء اول وفتح ثانی وخاء معجمه ایله فرهنك حسین وفی ده التون
ویاخود کش اوزون اپکنه درکه عورات باشلرنده مقنعه یی آنکله محکم ایدرلر کمال اسمعیل
بیت دختران خاطرم رادر تجلی کاه عرض * جزز پنج انکشت من برفرق سرخاره نیست *
فرهنك میرزا ابراهیمده پنج انکشت مثالی کوکدن واغاجدن ایدرلر انکله باشلرین وارقه لرین
قاشورلر دیوب بیت مرقوم ایله استدلال ایلش ﴿ سردابه وسرداوه ﴿ کلاهما بسکون الراء
وفتح الباء والواو اول زیرزمین درکه شدت حرده ایچنده اوتورلر وصوصوودرلر سرداب وسرداو
دخی دیرلر ﴿ سرداره ﴿ سکون راء اول وفتح ثانی ودال ایله شعر ونظم قافیه سنه دیرلر کذا فی المجمع
ابوالمعانی بیت همه شعر او راند ارد نظیر * نه وزن ونه معنی نه سرداره بود ﴿ سردمه ﴿ سکون را
وفتح دال وميمله الغار ایله کتمك معناسنه مولانا هاتفی بیت دیار عجم ملك من شد همه * بملك عرب
میپرم سردمه ﴿ سرده ﴿ بوزن فرده ایکی معنایه در اول سرجلقهٔ مجلس وپیشوای میخوارانه

میخواره ساقی معناسنه حضرت مولانا بیت چون من از خویش برستم ره اندیشه ببستم * هله ای
سردهٔ مستم برهانم تمامت * کمال اسمعیل بیت سرزدهٔ بزم سرایست امروز * آنکه دی بود
امام اصحاب * ثانی شراب قدحنه دیرلر سیف اسفرنکی بیت ازخمار جام عشق ازدل توشك
نکردد * زشراب راح وریحان دوسه سرکرده کران کش ﴿ سرزیره ﴿ سکون راء اول وفتح ثانی
وکسر زاء معجمه ایله خوشبو براوتدر ﴿ سرسره ﴿ سکون راء اول وفتح ثانی وسین ایله یوقوشی باشی
معناسنه میرنظمی بیت یکی ایستاده سرسرسره * نظر کرد هرسو بدیده بزه ﴿ سرسینه ﴿
سکون راو کسر سین ایله چکه التنده که چقورکه چاد ذقن دیرلر میرنظمی بیت بسرسینه ره
دل بسته کرده * بچشم نرکس مست خسته کرده ﴿ سرغینه ﴿ سکون راو کسر غین معجمه
ایله سرغین مرقوم معناسنه کهنای ترکیدر حکیم اسدی بیت ازان چارصد رابپرده سرای *
زدندی زکوس وسرغینه نای ﴿ سرکرده ﴿ کاف فارسیله باشدونمك سرکردان لفظنك
مفعولیدر وکاف عربیله ایشه باشلمق معناسنه بودخی اسم مفعول اولور بو بیتده ایکی معنایه
واقعدر بیت چوسرکرده بکار عشق خوبان * شود در دشت غم سرکرده حیران ﴿ سرکره ﴿
سکون راو کسر کاف فارسیله تسبیح باشنه قونیلان امامه معناسنه حکیم خاقانی بیت ای
سرکره از توعقدهٔ جانرا * بل واسطهٔ عقد همه کارجهانرا ﴿ سرکویه ﴿ سکون راو ضم کاف
وواو معروف وفتح باء موحده ایله کرزوطپوزمعناسنه حکیم خاقانی * قطعه * کوس چون
مارسته حلقه وکوبندش سر * بانك آن کوفتن از کوفته بصف می شنوند * سخت سرکوفته
دارندش واوناله ازانك * ناله مردن سرکویه اعدا شنوند * بویتدن سرزنش معناسی
دخی استنباط اولنور ﴿ سرکشته ﴿ فتح کاف فارسیله ایکی معنایه کلور اول باشی دونمش
سرکردان معناسنه خواجه سلمان بیت رهبری جوکه درین بادیه هرسوی رهیست *
مرد سرکشته چه داند که کجا باید رفت * ثانی مطیع ومحکوم معناسنه شیخ سعدی * قطعه *
ابر وباد ومه وخورشید وفلك درکارند * تا تو نانی بکف آری وبغفلت نخوری * همه از بهر تو
سرکشته وفرمان بردار * شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری ﴿ سرکیجه ﴿ سکون را
ویای تحتانی وکسر کاف وفتح جیمله دماغده برعلتدرکه باشی دوندورر اطبا دوار دیرلر ﴿ سرمایه ﴿
معروف عربیده رأس المال دیرلر کاهی اضافتله ضرورت وزن ایچون رایی مکسور ایدرلر نته کم
بویتده واقعدر ابوالمعانی بیت ازسرمایهٔ عمش نپزیرد نقصان * آنکه ازفضل کند بذل سخا
درعالم ﴿ سرموزه ﴿ سکون راوضم میم وفتح زاء معجمه ایله ادك اوزرینه کیلن پشمق حکیم
نزاری قهستانی بیت بشست روی و بیامد کشیده موزهٔ حسن * که میخ زرسزدش برنعال
سرموزه ﴿ سرمه ﴿ سکون راوفتح میم واخفاء ها ایله ایکی معنایه دراول اسرکن دیدکلری
اوت ثانی فارس اعمالندن برقریه اسمیدر ﴿ سرواره ﴿ سکون راء اول وفتح ثانی وواو ایله
یعنی قافیهٔ شعر ﴿ سروستاه ﴿ سکون راوسین وکسر واو وفتح تاء مثناة واظهارها ایله
موسقیده برنوا اسمیدر حکیم ازرقی بیت بنددنوش کن ازدست سرو بکتاپوش * بنوش بانك
سماع ازنوای سروستاه ﴿ سروسیاه ﴿ سکون راوسین وکسر واو ونتح یای تحتانیله چام
اغاجی عربیده صنوبر صغار دیرلر حکیم ازرقی بیت نه لاله برکی وهستی برنك لاله وسرخ *

نه شاخ سروی وهستی بقد چو سرو سیاه ﴿ سرویسه ﴾ سکون را ویای تحتانی وکسر واو
وفتح سین ایله بمعنی قوس قزح خسروی درصفت شراب بیت چونکه ساقیش داشت
بر سر دست * پر ز سرویسه کشت بام وسرای ﴿ سره ﴾ فتح را ایله بش معنایه کلور اول
زر رایج یعنی کچراقچه که کچمزینه ناسره دیرلر خصوصا وهر نسنه نك رایجنه دیرلر عموما مولانا
هاتفی بیت وزان پس به پیچید سر میسره * دران نی سره ماند ونی ناسره * ثانی اولمقدار
صویه دیرلر که بوی ویرمیه حکیم سنایی بیت پل بود بردر سوی آب سره * چون کذشتی ازوچه
پل چه سره * ثالث هر اعلی ونیکو اولان نسنه درکه یرار معناسنه میرخسرو بیت زچندان
نبرد آزمایی سره * چهل تن برون آمدند ازدره * رابع مؤید الفضلا ده شقهٔ علم خامس
فرهنك جهانکیریده بمعنی اصل وفرع باب ﴿ سریچه ﴾ کسر را وسکون یای تحتانی وفتح
جیمله بر کوچك قوشدر قویروغی اوزون اولور اکثر صو کنارلرنده قویروغن صالر طورر عربیده
حمار قبان دیرلر بعضیلر مرغ قاطمه دیرلر وهندی لساننده اکا مملوله دیرلر حکیم سنایی بیت
نازیدن ناروی نواهای سریچه ﴿ ناطق کندان مردهٔ بی نطق وزبانرا * خواجه عمید لویکی
بیت بموضعی که رسیده است ذکر اوصافش * سریچه باز شکارست وکور شیرافکن *
﴿ سرینه ﴾ کسر را وسکون یای تحتانی وفتح نونله بر نوع چباندر اکثر باشده اولور ﴿ سغانه ﴾
فتح غین معجمه ونونله سردابهٔ مرقوم معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری بو معنایی مؤید میر
نظمی بیت سغانه نشینان مرتاض کار * همیکرده اند از خلایق فرار ﴿ سغده ﴾ سکون
غین وفتح دال ایله آماده ومهیا معناسنه که اسغده دخی دیرلر استاد لطیفی بیت چشم بکشا
وسغده باش تنها * که بسی کار ناکهان آید ﴿ سغدیانه ﴾ سکون غین وکسر دال وفتح یای
تحتانی ونونله بمعنی پیمانهٔ بزرك که آنکله محبة طلو ایچرلر ابو المعانی بیت بده ساقی باسغدیانه
شراب * که غم خسته کرده بدرمان شتاب ﴿ سفه ﴾ فتح فا ایله نفرین ودشنام معناسنه
وله در هجو بیت انقدر بد زبان وبد طبعست * هرکه دیده بروسفه کرده ﴿ سفته ﴾ سکون فا
وفتح تاء مثناة ایله اوچ معنایه کلور اول برشهرده برآدمه برمقدار نسنه ویروب شهر آخرده
غیری آدمدن آلمق اوزره اولان معامله درکه عربیده سفجه ولسان رومده پولیچه دیرلر ثانی
برآدمی بریره کوندرمك ایچون ویریلان اقچه اجرت طریق معناسنه حکیم انوری بیت
ولیکن جواو بر سر کنج باشد * چنین سفته ها خوار وآسان فرستد * ثالث مبایعهٔ اشیا
ومتاع بهاسندن مقدم ویریلان اقچه یه دیرلر ﴿ سفچه ﴾ سکون فا وفتح جیم فارسیله خام
قاون وقارپوز وقباق که ایچنی بوشالدوب آنکله صو وشراب ایچرلر مرقوم نسنه لر خام ایکن دخی
دیرلر شمس فخری بیت ستم را سرزنش میکرد عدلش * که خوردست از فلان پالیز
سفچه * خواجه عبد الله انصاری بیورر * هردست که نه درجودست کفچه ایست * وهر
سرکه نه درسجودست سفچه ایست ﴿ سکاچه ﴾ فتح کاف وجیم فارسیله آغر باصمق که عربیده
کابوس دیرلر کذا فی المجمع ﴿ سکارچه ﴾ فتح کاف عربی وجیم فارسی وسکون را ایله جیدوس
مرقوم معناسنه در ﴿ سکافه ﴾ فتح کاف وفا ایله زخمه که آنکله ساز چالارلر تازنه دخی دیرلر که
اصلی تاززنه در ابو المعانی بیت دردرونم روده همچون تار بود * چون سکافه میزنم ناخن صدا

صدا آید برون ﴿ سکانه ﴾ فتح کاف فارسی ونونله اوچراوچر دیمکدر که ایکیشر ایکیشر دیمکه
دوکانه درلر وعلی هذا القیاس وله بیت ببزم غم کشم جام سکانه * که باشد ذوق خاطر را بهانه
﴿ سبکه ﴾ سکون کاف وفتح باء موحده ایله بر طعام آدیدر روغن وکشك ایله بشوررلر ﴿ سکبینه ﴾
سکون کاف وکسر باء موحده ویای ساکنه وفتح نونله براوتدر که عربیده سکبینج دیرلر ﴿ سکچه ﴾
سکون کاف ایله وفتح جیم فارسیین ایله سك بچه دن مختصر مصغر سکدر میر نظمی بیت
دربدر هر روز چون سك میرود * درقفا طفلش چو سکچه میرود ﴿ سك دیوانه ﴾ قودوز
کوپك وله بیت چون سك دیوانه دامن درکشد * هرکرا بیند به پیشش میرسد ﴿ سکرفنده ﴾
فتح کاف فارسی وفا وسکون را ونونله تکرلنمش آته دیرلر کذا فی المجمع ﴿ سکره ﴾ سکون
کاف وفتح زاء معجمه ایله ایکی معنایه در اول انچقرق که عربیده فواق دیرلر ثانی بر نوع کسکین
دمرنلو اوق در که سکرن دخی دینلور ﴿ سکنه ﴾ سکون کاف وفتح نونله اوزون اوقلی کرپی که
تشی دخی دیرلر حکیم اسدی بیت که ناخش بسوی دری چون کشی * یکی سکنه خوانند ودیکر
تشی ﴿ سکیزه ﴾ کسر کاف وسکون یای تحتانی وفتح زاء معجمه ایله بمعنی جست خیز یعنی
چاپك قالقمق حضرت مولانا بیت برسر عیسی نهاده تنك یار * خر سکیزه میکند در
مرغزار ﴿ سکیله ﴾ کسر کاف فارسی وسکون یای تحتانی وفتح لامله بمعنی سکزهٔ مرقوم که
هکجه وهکك دخی دیرلر انچقرق معناسنه کذا فی الاداة وفرهنك جهانکیری ﴿ سلمه ﴾
سکون لام وفتح میمله منترکه یردن یومرولنوب چیقر ﴿ سله ﴾ فتح لام مشدده ایله
وتخفیفله ده جائزدر اینجه چوبلردن دوزلمش سپد مجمع الفرسده یلان قودقلری سپد دیوب
بو بیته متمسك اولمش شیخ نظامی بیت نه من بستم اول باین کین کمر * توافکند از سلهٔ
مارسر * کلام اکا برده مطلقا سپددر ﴿ سماچه ﴾ فتح میم وجیم فارسیله سینه بند زنان یعنی
عورات انجو وصرمه ایله ایدوب کوکسلرینه بغلدقلری که ساماخچه وساماکچه دخی دیرلر
کذا فی المجمع ﴿ سماخچه ﴾ سکون خا وفتح جیم فارسیله بمعنی سماچهٔ مرقوم ﴿ سماکاره ﴾
بفتح المیم والکاف والراء المهمله فرهنك جهانکیریده سبوکش خمان یعنی میخانه ده دستی ایله باده
چکن سماکار مرقوم معناسنه حکیم سنایی بیت ازپی کسب وشرف پیش بنا کوش ولبش *
ماه دیدم رهی وزهره سماکارهٔ دوست ﴿ سمانه ﴾ فتح میم ونونله بمعنی سقف خانه که آسمانه دخی
دیرلر مجمع الفرسده بلدرجین قوشی معناسنه در عربیده بربوجکدر حضرت مولانا بیت
چون مست شود زبادهٔ حق * شهباز شود کمین سمانه ﴿ سمچه ﴾ سکون میم وفتح جیم
فارسیله بمعنی سمج مرقوم یعنی نقب که یر آلتنده قزارلر ﴿ سمه ﴾ فتح میم واخفاء ها ایله تحفة
الاحبابده اول کوچك چقورکه چولاهلر اوزرنده اوتوروب بز طقورلر مؤید الفضلاده مالهٔ
آهار که چولاه آلتلرندن بر آلتدر وشرح السامی فی الاسامی ده برقارش مقداری براغاجدر
باشی یاصی جولاه بزی طوقدقچه آنکله سوروب دوشرورلر اکا بزغمه دخی دیرلر وبعض
فرهنکلرده اکنجی نك چفت آلتلرندن که ترکیده زوله دیدکلریدر وبعضیسنده طوزاق تخته لری
کبی که اوزرنده طوزاق قورارلر ﴿ سنبسه ﴾ سکون نون وفتح باء موحده وسین مهمله ایله بودفعه
دیمك معناسنه استاد دیمشدر بیت ستم تا بکی کفتم اورا بکفت * چنین میکذشت وبود

سنبسه ﴿ سنبه ﴾ سکون نون وفتح باء موحده واخفاء ها ایله سقف خانه معناسنه در کتب
فتاویده عبارت فارسیله بعض مسائل واقع اولمشدر جمله دن بر مسئله ده سنبه ذکر اولنمشدر
عبارتی بعینها بودر * دوخانه ایست دوکس را هر یکی یك سنبه یکی خانه را * روزن
نیست طاقچهای هست بر وی بام خانهٔ دیکر خداوند خانه طاقچها بازمیدارد . میکوید که
طاقچهای من بسته میشود * ائمهٔ حنفیه بوکا جواب یازمشلردر بو محلده ایرادی مقتضی
دکلدر مجمع الفرسده سنبه بمعنی زنبور سیاه و مؤید الفضلاده بمعنی انکور سیاه مسطوردر
﴿ سنجه ﴾ سکون نون وفتح جیمله ایکی معنایه در اول نسنه وزن ایده جك آلت قپان
اولسون ترازو اولسون حقیقة ومجازا دخی استعمال اولنور حکیم فردوسی بیت خرد را وجانرا
همی سنجد او * در اندیشهٔ سنجه کی کنجد او * ثانی مؤید الفضلاده مازندران دیولرندن
بر دیو آدیدر حکیم فردوسی بیت نه ارژنك ماند نه دیو سپید * نه سنجه نه پولاد غندی پید
﴿ سنجیده ﴾ سکون نون ویای تحتانی وکسر جیمله طارتلمش وبکنلمش وصاحب تجربه معناسنه در
﴿ سندنه ﴾ سکون نون اول وفتح ثانی ودال ایله نردبان که عربیده مرقات وسلم دخی دیرلر ضم
سین وفتح لام مشدد ایله ﴿ سنده ﴾ سکون نون وفتح دال ایله ایکی معنایه در اول اورس که اوزرنده دمور
دوکرلر سندان لفظندن مأخوذدر حضرت مولانا بیت تیر ترا کنده ام پیك ترا سنده ام *
بیتو اکر زنده ام خر بسکانم مده * ثانی مجمع الفرسده بمعنی غائط کنده یعنی قوتمش نجاست
خلاق المعانی بیت الفاظ بسته اش ز زبان شکسته اش * مانند سندکان کذر از ناودن
کند ﴿ سنکانه ﴾ سکون نون اول وفتح ثانی وکاف فارسیله بر قوشجغزدر صعوه دخی دیرلر کذا
فی المجمع ﴿ سنك بسته ﴾ خام ایکن طلو اورمش اوزم ویاخود غیری آفتدن تباه اوله
﴿ سنکچه ﴾ سکون نون وکاف وفتح جیم فارسیین ایله طلو که یخچه وتکرك دخی دینلور حکیم
خاقانی * قطعه * شاه جهان نظم را داند تا سحر من * اهل بصر کوشت کاو داند از زعفران * کرچه
بچشم عوام سنکچه چون لؤلؤ است * لیك تف آفتاب فرق کند این وآن ﴿ سنك خوار ﴾
بر نوع طاشدر غایت پکلکندن آلت کار ایلمز سنك خوار دخی دیر خواجه سلمان بیت اکرچه
دشمن آهن نهاد سوخته دل * ز تاب تیغ تو در سنك خارهٔ سخته ﴿ سنکدانه ﴾ سکون
نون وکاف فارسیله پوته کاه بعض نسخه ده پوته چیلر معناسنه مرویدر ﴿ سنکریزه ﴾
سکون نون ویا وکاف فارسی وکسر را وفتح زا ایله قوش دیلی دیرلر بر نوع توتماجدر ﴿ سنك سبویه ﴾
سکون نون وکاف فارسی وفتح سین مهمله وضم باء موحده وفتح یای تحتانیله اوزم دانه سندن ایری
وسیاه دانه لر در اطباقتنده معروف دمره کوو بهق وجغد علتلرینه سرکه ایله طلا ایدرلر غایت
نافعدر عربیده عین السرطان دیرلر ابو المعانی درهجو بیت علل کرفته سراپا وجود بد
بویش * بجای سنك سبویه علاج سنك سیاه ﴿ سنکه ﴾ سکون نون وفتح کاف فارسی
واخفای ها ایله اوزون اوقلی کرپی درکه اوقلرین آدم کوردکده اوق کبی آتار اکا سکته وتشی وسغر
ومرنکوش وپهن وکوله دخی دیرلر حکیم اسدی * مثنوی * تو این روسوی پارسی چون
کشی * یکی سنکه خوانند ودیکر تشی * همه مرزهای خراسان تمام * مرنکوش خوانند بیهن
بنام ﴿ سنك یده ﴾ سکون نون وکاف فارسی وفتح یای تحتانی ودال ایله حیوانات شکمنده اولان

اولان خرزه در روایت اولنور که تاتار واوزبك وطاغستان آدملرندن بعض کمسنه لر اولوریدی
جنس حیوانك خرزه لرین آلوب دشمن ایله مقابله محلنده بر کاسه یه قویوب اوزرینه صودوکوب
بر نفسده سورهٔ یاسین تلاوت ایدوب دشمن طرفنه صاچدقده اعدا منهزم اولورلر ایمش بر
ساعت آرام ایده جك اولورلر ایسه بامر الله تعالی اوزرلرینه عظیم یغمور یاغوب بالضروره فرار ایدرلر
ایمش واکر صویرینه قان دوکرلر ایسه قارودپی ظاهر اولور ایمش راقم الحروف بو روایتی بو وجه
اوزره مشایخ ماوراء النهردن طریق نقشبندیه ده اعزهٔ کرامدن استماع ایلدم ﴿ سنه ﴾ فتح
نون ایله ستهٔ مرقوم کبی نفرین ودشنام معناسنه در شمس فخری بیت شهر واسبوع وسنه
مانند من * میکند بر دشمن جاهت سنه * عربیده سال معناسنه در وکسر سین ایله عربیده
نوم لحظه معناسنه یعنی امزغنمق نتکم دیمشلردر * سنة الوصل سنة وسنة الهجر سنة *
﴿ سنیژه ﴾ کسر نون وسکون یای تحتانی وفتح زاء فارسیله کتان طراغی که آنکله کتان وقیلی
اصلاح ایدرلر ﴿ سوغه ﴾ سکون واو وفتح غین معجمه ایله رسم وخرج یومیه که بهر ماه سپاه
وخدامه وکتاب ووظایف دفترلرین حفظ ایدنه ویریلور کذا فی الاداة بو معنایه ابو المعانی
بیت خدمت در دوغم اندر پیش شاه عشق را * میکنم از کنج حسنت سوغهٔ ما را دهید *
﴿ سویسه ﴾ کسر واو وسکون یای تحتانی وفتح سین ایله قوس قزح که سرویسه دخی دیرلر
﴿ سه ماه ﴾ اخفاء هاء اول واظهار ثانی وفتح میمله ابعاد ثلثه که طول وعرض وعمق در
﴿ سه ﴾ هاء علامتله که ما قبلنده اولان حرفك فتحه سن ضبط ایچون کتابت اولنور تلفظ
اولنماز واول حرفه دخی فتحهٔ صریحه ویرلمز مراتب اعدادده اوچ عدددر ﴿ مع الیاء * سائکنی ﴾
سکون تاء مثناة وکسر کاف ونونله شراب قدحی میرعماره بیت چون می خورم بسائکنی
باد او خورم * وز یاد او نباشد خالی مرا ضمیر * فرهنك میرزا ابراهیمده یای تحتانیله سایکنی
وسائکی واقعدر ﴿ سائکینی ﴾ زیادهٔ یای تحتانیله بو دخی اول معنایه در شیخ سعدی بیت
بمسجد در آمد سرایان ومست * می اندر سر سائکینی بدست * حکیم خاقانی بیت سائکینی
خوریم وجور دهیم * دورها در میانه بستانیم ﴿ ساچی ﴾ کسر جیم فارسیله بمعنی سپید بیاض
صحیح معناسنه سیف اسفرنکی بیت بسته تنك تو در هوای سرشکم * شکر ساچیست
در کلاب سرشته ﴿ ساری ﴾ کسر راء مهمله ایله اوچ معنایه کلور اول هر بر فرسخ یرده نشان
ایچون دیکلن طاش معناسنه شمس فخری * قطعه * بامید عطای شاه عادل * نهد رخ
سوی او هر کامکاری * نویدی یافته از جود عامش * بهر کامی وهر فرسنك ساری * ثانی ولایت
مازندرانده شهر آمله قریب یرده واقع بر شهر آدیدر استاد فرخی بیت شاه ملکان میر محمد که
مر او راست * از آمل واز ساری باز انسوی یاری مولانا هاتفی بیت ز ساری وآمل فرستادکان
رساندند باج از رضا دادکان * ثالث بر قوشدر که سار دخی دیرلر نجیب الدین جرد بادقانی
بیت پیام صاحب عادل میان خطهٔ باغ * بسرو بر همه شب خطبه میکند ساری * زبان
هندیده قوط ومیزره ساری دیرلر واول ولایتك زنانی اکثر آنی کیرلر وباشلرینه اورترلر
﴿ سازداری ﴾ سکون زاء معجمه وفتح دال وکسر را ایله بمعنی ایش دوزیجی کذا فی المجمع
﴿ سازکری ﴾ سکون زاء معجمه وفتح کاف فارسی وکسر راء مهمله ایله موسیقیده مقام عراق

واصفهاندن مرکب بر پرده آدیدر میرخسرو * مثنوی * زمزمهٔ سازکری در عراق *
کرده باهنك عراق اتفاق * سازکری راهمه خواهان شده * نغمهٔ اوتا بصفاهان شده *
ساسی کسر سین مهمله ایله کدا یعنی دلنجی حکیم سنایی بیت چه خیزد ز اول حکمی
که در پیش دم آخر * بود ساسی و بی سامان چه ساسانی چه سامانی * فرهنك میرزاده یای
نسبتله بمعنی کدایی یعنی دلنجیلك بو معنایه بیت مرقومك دلالتی واردر حکیم سنایی نك بو بیتنده
معنای اول ظاهردر بیت خاك پاشان دیکرند و باد پیمایان دکر * کی توان مر ساسیانرا ذال
سناسان داشتن ساقی معروف خواجه حافظ بیت ساقی بنور باده برافروز جام ما * مطرب
بکو که کار جهان شد بکام ما * لغت مشترکدر عربیده دخی ساقی دیرلر ایچوریجی معناسنه
وچغتای لسانده ایاغجی وایاقچی دیرلر ایاق وایاغ قدح معناسنه در اسکندرنامه ده ساقیه خطاب
ایدر بیت ایاقچی کیتور جامنی لب بلب * که توی اولدی هنکام عیش وطرب * توی طویملق
معناسنه در سامری کسر میم ورا ایله بنی اسرائیلدن بر شخص اسمیدر حضرت موسی علی نبینا
وعلیه السلام قرق کون وعده ایله جبل طوره مناجاته کتدکده آنك غیابنده التوندن بر بوزاغو
دوزب بنی اسراییلدن خیلی کمسنه یی طاپدردی حضرت موسی کلدکده بو احوالی کورب
بوزاغویی شکست ایلدی سامری احوالی قران مجیدده مذکوردر وسحر سامری مشهور
اولمشدر مولانا هاتفی بیت نمودم در اجمالش آن ساحری * که کوساله شد پیش من
سامری * خواجه سلمان بیت ساقی مجلس طرب سحر نمود راستی * در تن کاوزر روان کرده
برسم سامری سالی کسر لامله یعنی کهنه ودیرینه ابو المعانی بیت این غم عشق
تو سالی در دلم نه عارضیست * هیچ در اندیشهٔ دفعش نکشتی صد دریغ ساوای بوزن
آوای اکه ودورپی دن چقان ریزه یه دیرلر سای ساییدن لفظندن صیغهٔ امر ووصف
ترکیبی اولور چوب سای ومشکسای وجبین سای کبی سبزبری فصل بهار معناسنه
ابو المعانی بیت سبزبری وموسم عیش وطرب آمد * در خانه نشستن بغم وفکر جنونست
سبزمالی سکون باء موحده وزاء معجمه وفتح میم وکسر لامله بر نوع اوزم آدیدر سبزی
اوج معنایه کلور اول صراحیٔ شراب معناسنه سبزك دخی دیرلر شرف شفروه بیت
نوروز بین که توبهٔ ما چون تباه کرد * سبزی نکر که نامهٔ ما چون سیاه کرد * ثانی محبوب
معناسنه سیه چرده محبوبه غایت مناسبدر شهیدیٔ قمی * قطعه * سبزی وسبزکی وسبزه
کشت * چون بیایی ببرکش وبنشین * این بخور وآن بپوش وعیش بکن * وزلب آب وسبزه
کل میچین سبکپای ضم باء اول وسکون کاف فارسی ایله آتده وسائر حیوانده استعمال
اولنور یوکرك وآدمده استعمال اولنور شاطر وسرعتله یوریجی معناسنه ستی کسر تاء
مثناة ایله فولاد معناسنه شمس فخری بیت آب در خلق بد سکالانت * عجبست کر نمیشود
ستی * فرهنك جهانکیریده بو وجه اوزره مرویدر بیت مزبوردن تاء مشدده ایله اولمق فهم
اولنور مجمع الفرسده تخفیفله آهن معناسنه در ابو شکور بیت زمین چون ستی بینی وآب
رود * بکردد فراز وبیاید فرود ستهی کسر تاء مثناة وها ایله بمعنی ستیزه کن یعنی چکشیجی
حکیم سنایی بیت تو نکو کار باش تا برهی * با قضا وقدر چرا ستهی سختی یای وصفیه

وصفیه ایله قاتیلق درکاهی مصدر استعمال اولنور میرنظمی بیت ز دست چرخ بس سختی
کشیده * بعالم کرمی وسردی بدیده سرابیلی فتح را وکسر باء موحده ولام ویای ساکنه
ایله خیز ومخنث معناسنه حکیم خاقانی * قطعه * اکر ناهید بر عشرتکه چرخ * سراید شعر من
بر ساز ارغن * ببخشد مشتری دستار ومصحف * دهد مریخ خالی تیغ وجوشن * ازین مشتی
سماعیلیٔ ایام * وزین جوق سراییلیٔ برزن * همه قلب وجود شولهٔ عصر * نعایم وار آتشخوار
وریمن سراروی قولنده بر طمر درکه اندن قان الندقده باشدن ویوزدن دم فاسد اخراج
اولنور اطبا اکا قیفال دیرلر باشه وچهره یه متعلق اولدیغیچون سراروی تسمیه اولنمش
سرانکشتی سکون نون وشین معجمه وضم کاف فارسی وکسر تاء مثناة ایله بر نوع آشدر
ترکیده باصمه آشی دیرلر ودخی سراوی دیرلر بسحاق اطعمه بیت سرانکشت آن طفل
بادیده کام * که بغرا سرانکشتیش کرد نام سرای معنای موضوعی مطلق اودر بیوك
اولسون کوچك اولسون مرور ایامله سلاطین اوتوردقلری مکانه دیدیلر کثرت استعمالله وزرا
وامرا واکابر اولرینه وبیوك اولره دخی سرای دیدیلر شیخ نظامی بیت جنیبت کش وشاقان
سرایی * روان صد صد از هر سو جدایی * وخان وکاربان قوندقلری محله دخی اسم ایلدیلر
لکن دون الترکیب اولمز لابد کاربانسرای دینمك کرکدر وبر معناسی دخی سراینده معناسنه اسم
فاعل اولور مدحت سرای وسخن سرای کبی ودخی صیغهٔ امر اولور اوج معنایه شاعر دیمشدر
بیت پی عشرت بنشینی بسرای * کوی آن نغمه سرا را که سرای * ودخی جانب شمالده مملکت
تاتار وحسن خیزده بر شهر عظیم نامیدر سرباری وسرواری اول بفتح باء موحده ثانی
واو ایله ایکی معنایه در اول یوك اورتاسنه قونیلان نسنه که عربیده علاوه دیرلر مجد الدین
همکر بیت بار هجران بر دلم خود بود غم * بر سرش تا کی بسر باری نهی * ثانی باش اوزرنده
کوتریلان یوك بار سر تقدیرنده مضاف الیه تقدیم اولنوب استعمال اولنمشدر سرخسی
ایکی وجهله ایکی معنایه در بری فتح را وسکون خا ایله سرخس ولایتنه منسوب اولان کمسنه یه
دیرلر بونده یای نسبت ایله وبری دخی سکون را وفتح خا ایله بر نوع قزل اوتدر ترکیده ایرلتی وطکوز
اوتی دیرلر سردستی یعنی فی الحال وما حضر معناسنه خلاق المعانی بیت سردستیست
شعر از انرو که می تداد * ابکار فکر بر حسب اختیار دوست سرسری ابلهانه وبیمعنی حرکت
معناسنه مولانا هاتفی بیت مبین رتبت شعر را سرسری * بود شاعری بعد پیغمبری *
سرشوی سکون را وضم شین معجمه وواو معروف واظهار یا ایله ایکی معنایه در اول
حجام وسرتراش معناسنه شمس فخری بیت خاك بر سر شاعری را کاشکی * بودمی
سرشوی یا خود پای باف * ثانی کل دیدکاری طپراق که عورات آنکله باشلرین یورلر عربیده
بیلون دیرلر سرکیری سکون راء اول ویای تحتانی وکسر کاف فارسیله اوج معنایه کلور
اول هر نسنه یه ابتدا ایتمك یعنی باشلمق ابو المعانی بیت بجای لطف وصالت بجور سرکیری
چو بنده را شه عالم بپرورد بالطف * ثانی ایش طوتمق ثالث شمع فتیلن آلمق وسویندرمك
کمال خجندی بیت بمجلسی که ز روی تو پرده برکیرند * چراغ وشمع برافروختن ز سر کیرند *
سرماریزکی سرما ایله ریزکیدن مرکبدر سرما صوق ریزکی کسر را وکاف وسکون یا وفتح

زایله دوکلمك معناسنه در معنای ترکیب اول نسنه درکه اول وقت که هوا زمینه مماس اوله شدت
برددن طوکوب تارکبی حدتله یره اینرا کثر صوق کیجه لرده خصوصا صباحه قریب واقع اولور
ق سرماقزای ع سال ملکیدن طقوزنجی آیك آدیدرکه نیر اعظمك برج جدیده مدت
اقامتیدر ق سروکوهی ع آردج اغاجنه دیرلر ابوالمعانی بیت نیست درخوبان چوتو
حسن وجمال * سروکوهی ازکجا وسرو بستان ازکجا ق سروسهی ع ایکی معنایه در اول
طوغری وموزون تمش سرو خواجه سلمان بیت مقامی راست کرداند سهی سرو ازپی مرغان
نوازد در مقام راست صد دستان هزار او * ثانی مصنفات بارید خسرودن برلحن اسمیدر
شیخ نظامی بیت اکر سروسهی راسازدادی * سهی سروش بخون خط بازدادی * ایکی
معنایه استاد منوچهری بیت بزند باز برسروسهی سروسهی * بزند بلبل برتارك کل قالوسی
قالوس دخی برنوا آدیدر ق سروی ع ضم را وسکون واو واظهار یا ایله بمعنی سرو مرقوم
ق سریری ع کسر رائین وسکون یای تحتانیله نام پادشاه سریر افرازدرکه ذکری مرور
ایلدی اسکندرنامه ده مفصل مذکوردر شیخ نظامی بیت سریری خبریافت کان تاجدار
بران تختکه کرد خواهد کذار ق سری ع درت معنایه در اول بمعنی سرداری * مصرع *
سران ملك پیراهن دریدند * ثانی سرآمد معناسنه حکیم سنایی بیت ایدل ارخواهی که
یابی رستکاران سری * چون نسازی فقر را لعل کلاه سروری * ثالث دموردن زره کبی
یا پوب آتك باشندن قویروغنه دك کیدررلر ترکستانده قشغه دیرلر رابع اولیای کرامدن
سری سقطی نك نامی در کذا فی فرهنك جهانکیری برنسخه ده نهر عظیم معناسنه ده مرویدر
ق سعتری ع سکون عین مهمله وفتح تاء مثناة وکسر را ایله زبقجی عورت مولانا جامی
بیت نفس را بند ازکلوکن کرزنان سعتری * فارغست آنکس که قوت اوزنان وسعترست *
سعتر ثانی براوتدر قوریدوب طوز ایله آمیخته ایدوب اتمك باتروب یرلر خوش خور
نسنه در ق سغری ع سکون غین معجمه وکسر راء مهمله ایله جمیع حیواناتك صغریسی که
ساغری دخی دیرلر حضرت مولانا بیت باکدامین روی می آید مرا * اینچنین سغری ندارد
کرکدان * صغری غایت درشت اولمغله یوزیکلکندن کنایه ایدرلر ق سفیدبری ع بری باء
موحده ورا ایله در فصل خزان معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ق سکابی ع کاف
فارسینك کسریله ده وسکونیله ده جائزدر قوندزکه عربیده کلب البحر دیرلر ق سکپوی ع
سکون کاف وفتح باء فارسیین وکسر واو ایله یوریدکده ظاهر اولان ایاق سسی معناسنه
کذا فی التحفه اما شمس فخری معیار جمالیده شین معجمه ایله نقل ایتمش وفرهنك وفایی ده شبنوی
واقع اولمشدر ق سکلابی وسکلاوی ع کلاهما بمعنی سکابی مرقوم یعنی کلب البحر کوپکه
مشابه برجانوردر دریاده تعیش ایدر خایه سی ادویه قسمندندر جندبادستر وجندبیدستر
دخی دیرلر پوربهای جامی بیت کرچه سکلابی بدریا درشود * پوستینش کند خواهم
چون فنك ق سکنجی ع فتح کاف وسکون نون وکسر جیمله اوچ معنایه کلور اول بمعنی
بکری یعنی بوزلمامش قزك قیزلغی شاه ناصرخسرو بیت رخسار ترا ناخن این چرخ سکنجد
تاجند لب لعل دلارام سکنجی * ثانی بمعنی بتراشی ثالث بمعنی سرفه کنی وآواز بکلوکنی یعنی

یعنی اوکسرمکله بوغازدن ظاهر اولان صدا ومعنایه شهرهٔ آفاق دیمشدر بیت بکاه نغمه سنجی
چون سکنجی * کند ناهید ترك نغمه سنجی * بو بیت مدح قصد اولنسه مطلق آواز معناسنه
اولور واکر ذم قصد اولنورسه معنای مذکور اولور ق سلبوی ع سکون لام وضم باء
موحده وواو معروف واظهار یا ایله بمعنی سلت مرقوم یعنی ایاق سسی کذا فی فرهنك
جهانکیری ق سلقطی ع قلندرلرك برنوعه مخصوص لباسلریدر کذا فی المجمع
ق سلمی ع سکون لام وفتح میم ویای مقصوره ایله محبوبه عورت معناسنه خواجه حافظ
بیت سبت سلمی بصد عینها فوادی * وروحی کل یوم لی ینادی ق سمرقندی ع ایکی معنایه در
اول کوکلسز تکلیف واصلسز دوستلق ومحبت ابوالمعانی بیت بی محابا سیرکلشن را رود
یادبکران * ناکهانم بین که تکلیف سمرقندی کند * ثانی قپو آردینه ایتدکاری سورمه
اغاجه دیرلر بو اعتبار ایله عورتنه مغلوب اولان یادکاره ده دیرلر ق سنك آتشی ع چقمق
طاشی میرعلیشیر نوانی بیت بسکه دارم دردرون سینه مهرمهوشی * برسرخاکم شود
هرسنك سنك آتشی ق سولی ع سکون واو وکسر لامله صبان دموری معناسنه در
ق سهی ع کسرها ایله هرموزون وطوغری اولانه دیرلر عموما اثیرالدین اخسیکتی بیت
ازوسهی کند اسلام قامت رفعت * بدوقوی کند ایام بازوی دعوی * وله بیت چنان صدری که
پیش آستانش * فلك خم داد بالای سهی اش * وموزون سروه دیرلر خصوصا خواجه حافظ
بیت چندین بود کرشمه وناز سهی قدان * کاید بجلوه سروصنوبر خرام ما ق سیدی ع سکون
یای تحتانی وکسر دال ایله کیجه لرده یول کنارنده صدا ویرر بر بوجکدر عربیده اغا معناسنه در بو ایکی
معنایه میرنظمی بیت صدایش همچو مرغ وخویش سیدی * چنان هرناسزا کویند
سیدی ق سیسدی ع سکون یا وفتح سین وفتح یا وسکون سین ایله ده سیدی مرقومك
معنای اولی ایله مترادفدر کذا فی فرهنك جهانکیری ق باب السین المکسورة مع الف ع
ق سپا ع فتح باء فارسیله سفرلرده قلیچ ورخت وامثالی نسنه لر آصدقلری اوج ایاقلی اغاج
وساج ایاغی وهرنه که آنلره بکزر وار ایسه وجامعلرده قندیل یاقمق ایچون اوج ایاقلی نردبان کبی
نسنه یه دیرلر ابوالمعانی بیت چو در مسجد سپا بودی قداو * دوچشمش مشعل قندیل
فروزی * بو برعابد وصفی اولمق واردر ق سپیدا ع کسر باء فارسی وسکون یای تحتانیله
سفیداج لفظندن ترخیم اولنمشدر ق سپیدپا ع ایکی باء فارسیله مبارك ومسعود وخوش قدم
معناسنه در شرفنامه ده برطعام آدیدر سپیدآبا لفظندن مختصردر بو معناده باء ثانی موحده
کرکدر ق ستا ع فتح تاء مثناة ایله بش معنایه کلور اول ستودن اوکمك معناسنه مصدر
استعمال اولنور امیرخسرو بیت یارب سخنی ده که بتوحید توشاید * کاین فکرت مخلوق
ستا را نشناسم * مجمع الفرسده بمعنی ستایش که اسم مصدر اولور شاه ناصرخسرو بیت
برحمد ستا مباش فتنه * برشحنه ستان سخن بشاهی * وستایش کننده معناسنه اسم فاعل
اولور شمس فخری بیت بود مؤید طبع همیشه روح قدس * ازانکه باشد طبع همیشه
شاه ستا * وستایش کن معناسنه صیغهٔ امر اولور حکیم فردوسی بیت زنانرا ستایی سکانرا
ستا * که یك سك به ازصد زن پارسا * ثانی برنوع چادردر شامیانه دخی دیرلر مسعود سعد

الرئيس ابو علی حکماء اسلامیه دن مشهور کسنه در مؤید الفضلاده فتح سین ایله مرویدر
اما کسره ایله ده استعمالی شایعدر ادات الفضلاده سینا ابو علی نک لقبی درکه ابو علی سینا دیرلر
شرفنامه ده ومجمع الفرسده نام پدر ابو علی مسطوردر عربیده جبل طوره سینا دیرلر
﴿ سیوا ﴾ سکون یای تحتانی وفتح واو ایله المادرکه سیب دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ مع الباء * سپیداب ﴾ کسر باء فارسی وسکون یای تحتانیله ﴿ سفیداب ﴾ کسر فا
وسکون یای تحتانیله کلاهما بمعنی سفیداج که آنارك معربی در ابو المعانی بیت روی نیکو
نشود چهرهٔ زشت وچرکین * باسپیداب وفکر چند کنندش تزیین ﴿ سناب ﴾ فتح نونله صوده
یوزمك که شنا وشناوردخی دیرلر وله بیت اندرون کشته یم غصه وغم بی پایان * میکند شام
وسحر این دل بیچاره سناب ﴿ سنجاب ﴾ سکون نون وفتح جیمله معروف کورکدر بیاض وکوك ولطیف
وقویروغی اوجی سنجابی اولور برجانوردر دریسن کورك ایدرلر ودیرلرکه آنی وسموری وقاقومی ابتدا
کورك ایدوب کیمك هوسنك شاهك اختراعیدر اوائل زمانده ملوك ووزرایه مخصوص اولوب
هرکس کیمزایمش شمدی قرق اللی غروشه مالك اولان نادان برکورکنی آلوب کیرلر مقبول
ومعتبر اولمله شیخ عطار پندنامه اولنده دیر بیت آن یکی پوشیده سنجاب وسمور * دیکری
خفته برهنه در تنور ﴿ سیاب ﴾ فتح یای تحتانی ایله بمعنی آراستن یعنی بزه مك مصدری
سیا بیدن کلور حکیم فردوسی بیت بدوکفت روخوان قربان سیاب * بدین کار مرخویشتن را
بیاب * تحفة الاحباب ده حیات معناسنه مسطوردر ﴿ سیجاب ﴾ سکون یای تحتانی ونون
وفتح جیمله بر ولایت آدیدرکه افراسیاب معاونیله کاموس کشانی انك ضابطی اولوب بعده
رستم کلوب آنی قتل ایلدی ﴿ سیب ﴾ سکون یای تحتانیله المایه دیرلر عربیده آدی
تفاحدر کمال بخندی بیت کفتم ازسیب سمرقندی به ازنار بخند * بازنخندان ولب چون قند
کفته به نبود * مجمع الفرسده بمعنی سرکشتکی درشغل وکار یعنی ایشنده متحیر اولق وتیب
لفظنی کا تابع ایدوب سیب تیب دیرلر شمس فخری بیت آصف اکرچه صاحب تدبیر ورای
بود * باعقل وفطنت تو ورا سیب دان وتیب ﴿ سیراب ﴾ سکون یای تحتانی وفتح رایله صویه
قانمش آدم اولسون غیری اولسون عربیده ریان دیرلر ابو المعانی بیت سیراب شاخ هر درخت
نمود برك وبر بس * از بهر توحید خدا ایستاده است در بوستان ﴿ سیرکوب ﴾ سکون
یای تحتانی وراوضم کافله صرمسق دوکجك اغاج هاون که سیر صرمسق درو کوب کوفتن
لفظندن اسم فاعل اولور ﴿ سیلاب ﴾ سکون یای تحتانی وفتح لامله سیل صویی دیمکدر
ابو المعانی بیت سیلاب اشك دیده ام طوفان زاه دل شده * کشته خراب ازدر دوعم آخر چو
این شهر وجود ﴿ سیماب ﴾ سکون یای تحتانی وفتح میمله جیوه دزکه عربیده زیبق دیرلر
برمعدنی نسنه در شمس فخری بیت اکر مهابت تو بانك بر زمانه زند * زبیم در دل کان منعقد
شود سیماب * مؤید الفضلاده بمعنی خیره مرویدر ﴿ مع التاء * سبلت ﴾ سکون باء موحده
وفتح لامله فرهنك جهانکیریده بمعنی سبزیش یعنی چریش مجمع الفرسده سر بشم باشد که
ازجرم خام پزند وکفکران وجزایشان بکار برند واقعدر خام کوندن بشن چریش اولمز طوتقال
ویا بجیلرك قوللرندوغی طوتقالدر چریش دکلدر عربیده بین معناسنه درامابو معناده عجم

سلمان بیت کهی زیر سیمی ستامیشود * کهی بازدر آبکون چادری * ثالث موسیقیده برلحن
آدیدر رابع تنبوره یه دیرلر بو معناده ستار لفظندن مخففدر بو ایکی معنایه ترتیب اوزره
حکیم خاقانی بیت مرغان زکلو الحان ستا ساخته درصبح * بر ساز ستا چاك زدا ین سبز ستایی *
شیخ نظامی بیت ستازن برآورد بانك سرود * سرود نوایین تر ازصد درود * خامس اوج
پیاله شرابه دیرلر حکمانك قراردادی اولدقلری وجهله اوزره هنوز نسنه تناول اولنمدین ایچیلورکه
معده دن فضلات اخلاطی غسل ایدوب پاك ایدر عربیده ثلاثهٔ غساله دیرلر حکیم نزاری قهستانی
بیت محبانه دعایی کردخواهم * حکیمانه ستایی خوردخواهم * اما تنبوره وثلثهٔ غساله
معنالرینه اولدقده منفصل یازلمق مناسب دونردا یونلرندن اوچنجی اویون آدیدرکه ستاده دخی
دیرلر و برمعناسی دخی استا لفظندن اختصارا اولنمشدر جله یدی معنایه استعمال اولنور
﴿ سرکا ﴾ سکون راوفتح کاف فارسیله سرکه عربیده خل دیرلر حضرت مولانا بیت
کسی کودر شکرخانه شکر نوشد به پیمانه * بدین سرکای نه ساله اش نباید کرد خرسندی *
حکیم سوزنی بیت توشهد نیستانی ودر کام بازی * اوکامه وسرکا وشترغار نیاید ﴿ سرنا ﴾
سکون را وفتح نونله بوزاورمق معناسنه ترکیده سرسله دیرلر ﴿ سزکا ﴾ سکون زاء معجمه
وفتح کاف عجمیله شمارا معناسنه در کذا فی شرفنامه ﴿ سفیدبا ﴾ یوغرت شوربا سی که
سفید آبا وماستبا وماست آبا دخی دیرلر ﴿ سکبا ﴾ سکون کاف فارسی وفتح باء موحده
ایله اکشی آش وسرکه لی شوربایه ده دیرلر اصلی سیك آبادرکه سیك سرکه وآبا شوربادر
تعریب ایدوب سکباج دیدیلر بو معنایه حضرت مولانا بیت زان دست مسیح آمده داروی
جهانی * کودست نکه داشت زهر کاسهٔ سکبا * ابن یمین محمود بیت شوربای چشم خود خوردن
بر ابن یمین * به که باید خوردسکبای رخ هر ناکسی ﴿ سمنوا ﴾ کسر میم وسکون نون وفتح واو ایله
ارمشته آشی در ﴿ سکوا ﴾ سکون کاف فارسی وفتح واو ایله سکبای مرقوم معناسنه در کذا
فی المجمع ﴿ سنا ﴾ فتح نونله برمشهور دارو در اعلاسی مکهٔ مکرمه دن کلمکله لسان خلقده
سناء مکی مشهور اولمشدر اخراج صفرا وبلغمده غایت لطیف مسهلدر شاعر بیت سنا
باشد دوا قبض شکم را * علاج قبض دل آیا چه باشد ﴿ سنیا ﴾ سکون یای تحتانی وفتح باء
موحده ایله مرکب بالغی ودیرلرکه دکز کوپوکی که عربیده زبد البحر دیرلر انك استخوانی اوله
﴿ سیکبا ﴾ سکون یای تحتانی وفتح باء موحده ایله سکبای مرقوم معناسنه در ﴿ سیما ﴾
چهره وصورت معناسنه اکرچه لفظ عربیدر لکن اعجام کندو ترکیبلرینه جزو ایدرلر مه سیما
وسمنسیما کبی ابو المعانی بیت آن سمنسیما بکاهی مجلس آرایی کند * رستك فرمای ارم باشد
یعالم بزم ما ﴿ سیم پالا ﴾ پالاستو زلمش معناسنه در یعنی قال اولوب غلی وغشی آیرلمش کمش
ودخی کمش ارید ه جك آلت معناسنه ده کلور بو ایکی معنایه ابو المعانی بیت سیم پالا کشته کویا
دیدهٔ کریان من * اشك حسرت را کند چون سیم پالا پاك وصاف ﴿ سیمیا ﴾ سکون یای
اول وفتح ثانیله اعمال حیلدن سئول عمله دیرلرکه بی اصل و بی حقیقت اشکال باغ وبستان
وعمارت وصورت حیوان کوستره برمشهور علمدر شاعر بیت هرچه پیش تو باغ ایوان
بود * همه آن سیمیای دیوان بود ﴿ سینا ﴾ سکون یای تحتانی وفتح نونله نام پدر شیخ الرئیس

دخی مشترکدر که سبلت وریش دیرلر ﴿ سپید پوست ﴾ برقاج معنایه در اول آق بکزلو
آدمه دیرلر ثانی پرنج معناسنه در ﴿ سپید دست ﴾ بمعنی سخی وکریم حکیم خاقانی بیت این دهر
سپید دست سیه کاسه ایست صعب * منکر بخوش زبانی واین ترش متربان ﴿ سرخشت ﴾
سکون راوشین وکسر خاء معجمه ایله هرات ولایتنده سکوت اغاجنه یغار برنسنه در کاهی آرپه
اونیله یوغروب حماسی اولان آدمه یدوررلر هم دوا اولور هم غذا اولور بغایت نافعدر شیرخشك
دخی دیرلر ﴿ سرشت ﴾ کسر راوسکون شین معجمه ایله خلقت ونهاد آدم وطبیعت معناسنه
دخی استعمال اولنور مولانا هاتفی بیت اکر بیضهٔ زاغ ظلمت سرشت * نهی زیر طاوس باغ
بهشت * وبنیه وطینت معناسنه خواجه افضل ترکه * قطعه * مارا ببدی رومکن
ای حور سرشت * زشتی نبود کر همه رو باشد زشت * هجران که ردوزخست بترصد بار *
امید وصالست درو همچو بهشت * ومزاجه دخی دیرلر مولانا جامی بیت چو شد پانزده
پور یوسف نژاد * دکر کومه کشتش سرشت ونهاد * حقیقتده سرشت یوغرلمق در خلقت
معناسی جمله دن انسبدر باقی معنالری علی وجه التعریب در ﴿ سفت ﴾ سکون فایله یوغون
وغلیظ معناسنه حکیم فردوسی بیت نکه کرد رستم بدان سرفراز * بدان جنك سفت
ورکاب دراز ﴿ سه انکشت ﴾ خرمن صاوره جق آلت که کمی اوج پارمقلو وکیمی درت وکیمی بش
پرمقلو اولور عربیده مدره دیرلر کسر میمله صاورجق دیمك اولور ﴿ سیاست ﴾ درت
معنایه در اول اشکنجه ثانی حکومت ملوك وحکامی قضادن غیری ثالث رعایایی حمایت
وصیانت ایتمك رابع آت وقاطر وامثالنه خدمت معناسنه در فاعلنه سواس وسایس دینلور
میرنظمی * مثنوی * زیر دستانرا سیاست لازمست * هر که بر خلق جهانرا حاکمست *
اندرین قید کر نباشد شهریار * باسیاست میشود دوزخ قرار ﴿ سیه دست ﴾ بمعنی بخیل
وشوم کذا فی المجمع ﴿ مع الجیم * سپاناج ﴾ فتح باء فارسی ونونله اسپنق که سپاناخ وسفاناخ
دخی دیرلر برسبزه در سموزات ایله بشوررلر میرخسرو بیت بقلهای سپاناج کرده اوصاف *
خورند کانرا که در دل است وکه بربان ﴿ سپنج ﴾ فتح باء موحده وسکون نونله صبان دموریدر
فرهنك جهانکیریده براو زون چبوقدر برباشنده صبان وبرباشنده آماج بغلودر اکا چوب
قلیه دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت چون یکی کاو سر وزن شده * جسته از یوغ وزاماج سپنج *
﴿ سپنج ﴾ فتح باء فارسی وسکون نونله درت معنایه کلور اول مهمان معناسنه در مراد بر یرده
مکث قلیل اوله حکیم فردوسی بیت که امشب درین خانه باشم سپنج * نباشد کسی رازمن
هیچ رنج * وحکیم ناصرخسرو بیت نه بینی همی خویشتن رانشسته * غریب وسپنجی بخوان
کسانه * کمال پاشازاده مرحومك تصحیح لغت بحثنده تصرفات خاصه سندن بو محلده بیوررکه سپنج
آز آرام ایده جك یردرکه لفظ سه ایله پنجدن ترکیب اولنمش لفظدرکه اسم واحد اولمشدر شعرا
دنیانك مدتی اوج ویا بش کوندر دیو تعبیر ایدرلر برکون کلوب برکون کتمك وبرکون دخی
ایام عمردرکه مجموعی اوج کون اولور محصل کلام بش کوندر دین کمسنه مدت بنای اعوام
وشهور واسبوع طریقیله اعتبار ایلمشدر یعنی مذکورانك اقل اعدادی هفته در زیرا مقام
تقلیل در بو تقدیرجه یدینك ایکیسی ایاب وذهاب اولوب مدت اقامت بش کون اولور

اولور خواجه حافظك * ع * هرکسی پنج روز نوبت اوست * دیدوکی بوکا اشارتدر اما دنیایه
سرای سپنج دیدکاری تفصیل مذکوره حاجت یوقدر سپنج عاریت معناسنه کلدوکی کفایت
ایدرکه دنیا برعاریتی در وهم سه پنج دیدوکی یرنده اولسه سین مفتوح اقتضا ایدر استادان
متقدمین تألیفاتنده کوردیکمز سین مکسوره در الله اعلم بحقیقة المعنی وسپنجك معنای
ثانیسی عاریتدر زراتشت بهرام بیت سپنج است این جهان مینوست جاوید * ببردل زین
بدان میدار امید * دنیایه سرای سپنج دینلدوکی بطریق الاستعاره در دیر سپنج دخی دیرلر
استاد رودکی بیت بسرای سپنج مهمانرا * دل نهادن همیشکی نه رواست * شیخ نظامی
بیت نماند کس درین دیر سپنجی * تو نیز آری نمانی تا نرنجی * ثالث خانه علفی یعنی مزروعات
وباغ وبوستان کنارلرنده خس وخاشاکدن وچوب واوتدن ایتدکاری خانهٔ مختصر ومحقرکه
باغ بکجیسی آفتاب وباران دفعیچون ایچنده اوتورر صاحب فرهنك منظومه نظم ایلمشدر
بیت خانهٔ دشتیان سپنج بود * کز پی کشت روز پنج بود * رابع چراکاه حیوانات که آب
وعلفی وافر اوله استاد رودکی بیت از پی آسایش والفقدهٔ روزی بجهد * جانور سوی سپنج
خویش جویان ودوان * تحفة الاحبابده خانهٔ دشتیبان وپالیزبان ومنزلکاه عاریتی وبمعنی
مهمان حکیم فردوسی نك بیت کرامشب درین خانه باشم سپنج * نباشد کسی رازمن هیچ
رنج * بیتنه متمسك اولمش ﴿ سپیداج ﴾ کسر باء فارسی وسکون یای تحتانیله آقلق که
عورات یوزلرینه سوررلر ونقاشلر نقشده استعمال ایدرلر ﴿ ستنج ﴾ فتح تاء مثناة
وسکون نونله ایکی معنایه در اول بریصی تخته یه چاقل طاشنی یرلشدیروب براوجن بارکیر
ویاخود غیری حیوان بوینه بغلیوب خرمن دوکرلر تاکه غله نك صاپی قریلوب دانه سی چیقه
اکا زده وجون دخی دیرلر روم ولایتنده دوکن دیرلر حکیم خاقانی بیت در اعتبار پیشهٔ برزیکری
همی * پایت ستنج وپنجهٔ دست تو زنبل است * ثانی ذخیره معناسنه ابوالمعانی بیت
بوقت حکم ضرورت اکر ستنج نهی * که احتیاج تو از خلق آن زمان نشود ﴿ سرنج ﴾ کسر راء
مهمله وسکون نونله ایکی معنایه در اول ایکی پارچه توجدن تبسی کبی یاپلمش بر ریوزی یصی وهموار
وبر ریوزی یومری اولور بر برینه اوردقده چقان صداسنی سورنا ونفیره آهنك ایدرلر وکاهی
رقاص اوغلنجقلری چالوب رقص ایدرلر اکا سنج دخی دیرلر ترکیده زیل دیدکاریدر بسحاق
اطعمه بیت قلم را علم داشت قلیه برنج * که میرن زلیبی بهم چون سرنج * ثانی سفیداب
سوخته بعض فرهنکلرده سلوکن دیدکاری قزل بویه در ﴿ سکارآهنج ﴾ فتح کاف فارسی
وکسر ها وسکون نونله تنوردن اتمك چیقاره جق دمور چنکال سکارآهنك دخی دیرلر
﴿ سکنج ﴾ فتح کاف فارسی وسکون نونله درت معنایه در فرهنك جهانکیریده اول بمعنی
سرفه یعنی اوکسورك ثانی بمعنی تراش کردن ثالث بمعنی کزیدن یعنی اصرمق
معناسنه که مصدری سکنجیدن کلور رابع برنوع بیوك یلاندرکه شدت تأثیر زهر ایله
مشهوردر جمال اصفهانی بیت از پی دفع کزند زهر خلاف ترا * مایهٔ تریاك ساخت مار سکنج
از لعاب ﴿ سنج ﴾ سکون نونله ایکی معنایه در اول اوجاکه سرون دخی دیرلر اوتراق یری معناسنه
شمس فخری بیت بفرمانش حیوان وانس وپری * همه داغ دارند بر سنج وغنج * ثانی

جلاجل دائره ودف حلقه‌لری وزیل معناسنه سیف اسفرنکی بیت سنج دف میراث پدر
بازرها کرد * تا که بخط وخانهٔ دفتر هوس افتاد * سیف الملوك * رباعی * ای شاه فلك
رتبت وخورشید سریر * فیلت بنقاره خانه کاه زدوکیر * آوردز سرنامه وزدندان چوب *
کوشش شده سنجها وخرطوم ونفیر ﴿ سنخج ﴾ فتح نون وسکون خاء معجمه ایله تنکیٔ نفس که
عربیده ضیق النفس دیرلر برعلتدر فضلات بلغمدن عارض اولور منصور منطقی بیت
ازغم وغصه دل دشمنت باد * ه در تاپاك کاهی در سنخج ﴿ سینج ﴾ فتح یای تحتانی وسکون نونله
بمعنی شیار ترکیده نطس عربیده فلحان دیرلر ﴿ سیچ ﴾ سکون یای تحتانیله سازوترتیب
معناسنه امیرخسرو بیت میداد چونظم نامه راسیچ * باقی نکذاشت بهرماهیچ ﴿ مع الخاء ﴾
﴿ سپاناخ ﴾ معروف سبزه‌در سفاناخ واسفناج واسپناج دخی دیرلر حضرت مولانا
بیت من سپاناخ توام هرچه پزی * باترش بایاکه شیرین میپزی ﴿ سبخ ﴾ فتح باء موحده ایله
طوزکه نمك دخی دیرلر عربیده ملح دینلور وبردلبرك وجودنده جراحت واقع اولدقده حکیم
سوزنی دیمشدر بیت یحیی برفت ولیکن زشوربختیٔ من * شکر سبخ شد ومشکل بود جلاب
سبخ * خواجه عمید لویکی بیت چکویم مشتری را کزنحوست * سعادت بردلم شیر وسبخ
کرد ﴿ سپندان بلخ ﴾ استبان دیدکلری آجی اوتدر ﴿ ستاخ ﴾ فتح تاء مثناة ایله موزون
وراست وهموار بتمش اغاج دالنه دیرلر سیف اسفرنکی بیت ستاخ درختانش نقش
معین * هوای کلستانش جای مصور ﴿ ستیخ ﴾ کسر تاء مثناة وسکون یای تحتانیله
طوغری واوزون اولان هرنه اولورسه ستیغ دخی دینلور حکیم فردوسی بیت هم آورد پشت
ستان ستیخ * سراپرده برکند هفتاد میخ * معیار جمالیده هر یوغون وطوغری اولانه دیرلر
شمس فخری بیت بسعی شیخ بود قصر دین مشید ازان * که هست معدلتش چون ستون قوی
وستیخ * وبلند وراست معناسنه حکیم اسدی بیت ز زراندر وصد ستون ستیخ *
زابریشمش رشته درسیم میخ * حکیم سوزنی بیت داشتم درمیانهٔ شعرا * روی سرخ وستیخ
کردن خویش * وطوغری وسوری طاغ دپه‌سنه ده دیرلر استاد منوچهری بیت توکفتی کز
ستیخ کوه سیلی * فروآورد برمن جمله احجار ﴿ سفاناخ ﴾ فایله سپاناخ معناسنه درکه جیمله
سپاناج واسپناج واسفناج دخی روایت اولنمشدر ﴿ سه شاخ ﴾ اخفاء هایله خرمن
صاوردقلری برمقلو آلت که سه انکشت وسه شاخه دخی دیرلر ﴿ سیخ ﴾ سکون یای
تحتانیله ایکی معنایه‌در اول شیش دمور اولسون اغاج اولسون کباب شیشی وغیری شیخ
سعدی * قطعه * اکر زباغ رعیت ملك خورد سیبی * برآورند غلامان درخت اوازبیخ *
به پنج بیضه که سلطان ستم روادارد * زنند لشکریانش هزار مرغ به سیخ * ثانی ایکی پارچه کوچك
توج تبسی در بر ریوزی یصی وبر رطرفی قبه لو هر برین برالده طوتوب بر برینه اوروب اصول
طوتارلر که سورنا ونفیر ونقاره‌یه آهنك اوله مولانا هاتفی بیت سیخ ازغم اهل ننك وناموس *
برهمزده دست وخورده افسوس ﴿ مع الدال * سپد وسفد ﴾ اول فتح باء فارسی ثانی
فایله بش معنایه کلور اول سپند سوخته معناسنه درکه اندن اختصار اولنمشدر ودرت
معناسیده سپندارمد لغتی ایله مترادفدر اول درت معنانك بری سال شمسینك اون ایکنجی آیی

آیی اسمیدرکه نیراعظمك برج حوتده مدت اقامتی در استاد فرخی بیت آری پدر مقدمه
شاه شرف بود * همچون سپد مقدمهٔ ماه فوردین ﴿ سپرد ﴾ ضم باء عجمی وسکون راء مهمله
ایله شرفنامه‌ده بمعنی کوشه نشینی وقناعت وتحمل وفروتنی وسلوك بره راست کذا فی الاداة
ومجمع الفرسده بمعنی تسلیم کرد بو معناده سپردن لفظنك فعل ماضیسی اولور شیخ سعدی
بیت پدر بعد ازان روزکاری شمرد * بجان آفرین جان شیرین سپرد * وبمعنی پامال کرد
حکیم فردوسی بیت خروشید وبرجست لرزان زجای * بدرید وبسپرد محصر بپای *
ووقت معناسنه دخی مرویدر شاعر بیت بدنیاره نیکنامی سپرد * وزان توشهٔ راه عقبی ببرد *
﴿ سپکار ﴾ سکون باء فارسی وفتح کافله آدم دپه‌سی یعنی باشك اورته یری وطاغ دپه‌سی
جکاد معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ سپندارمد ﴾ فتح باء عجمی وسکون نونله بعض
فرهنکده آخری ذال معجمه ایله مرویدر درت معنایه کلور اول بمعنی زمین زراتشت بهرام
درصفت قیامت وظاهر شدن کنجها بیت سپندارمد برکشاید دهان * برون افکند کنجهای
نهان * ثانی برملك اسمیدرکه زمین ودرختان وجنکلستان اوزرینه موکلدر وماه سپندارمدده
واقع اولان امور مصالح وتدبیر اکا متعلقدر حکیم فردوسی بیت سپندارمد پاسبان
تو باد * خرد جان روشن روان تو باد * ثالث سال شمسیه‌نك اون ایکنجی آیی اسمیدرکه
نیراعظمك برج حوتده مدت اقامتی در حکیم انوری بیت نمازدیکر یکشنبه ازمه بهمن *
که یادوال سپندارمد بداز تقویم * رابع هرماه شمسی‌نك بشنجی کونی اسمیدر قاعدهٔ
کلیهٔ عجم بودرکه هرماهك اسمی که کونی اسمی ایله موافق واقع اوله اول کون عید چشن ایدرلر
واول کونده جامه بچمك وجدید لباس کیمك وغرس اشجار ایتمك واصحاب واحباب یوزین کورمك
مناسبدر دیرلر وبو معنایله عمل ایدرلر ﴿ سپندان خرد ﴾ ضم خاء معجمه وسکون راء مهمله ایله خردل
تخمنه دیرلر ﴿ سپندان کرد ﴾ کسر کاف فارسی وسکون رامهمله ایله بمعنی سپند جوشن بو ایکی
لغتك مثالی بو بیتده واقعدر بیت سپندان خرد دافع بلغمست * سپندان کرد ازعمل محکمست
﴿ سپند ﴾ فتح باء عجمی وسکون نونله ایکی معنایه‌در اول اوزرلك تخمی که اطبا حرمل دیرلر
اصابت چشم زخم دفعنه دخلی اولمغین اطفاله بخور کبی یاقرلر آتشه براقدقده صداویرر وصحرا
خواجه سلمان بیت تاسپند شب بسوزاند بدفع چشم بد * صبحدم زین مجمر کردون پرکرد
اختری * بو معنایی مؤید شمس فخری بیت دفع عین الکمال ملك ترا * سوخته در مجمرش
سپهر سپند * ثانی برطاغ آدیدر حکیم فردوسی بیت بخون نریمان میانرا ببند *
برو تازیان تابکوه سپند ﴿ سپهابد وسپهبد ﴾ کلاهما بفتح الباء الفارسی وبضم الباء الموحده
واظهار الهاء سردار وسرعسکر معناسنه بلکه سردارلغه اسمدر شمس فخری بیت
بود ترك کردون کمینه سپهبد * وکر رستمت کوید ایام شاهی * وصاحب لشکر معناسنه که
سپه سپاهدن مخفف عسکردر وبد فرس قدیمده صاحب معناسنه‌در حکیم اسدی بیت
سپهبد خبر یافته در زمان * بشد در پیش همچو باد دوان * مجمع الفرسده بمعنی سپهسالار
بودخی سرعسکر دیمکدر حکیم فردوسی بیت زمهراب کرد اوریده پیام * بنزد سپهبد جهانکیر
سام * معجم البلدانده مسطوردرکه سپهبد طبرستان پادشاهلرینه مخصوص لقبدر

قیصر وخاقان وفغفور ورای لقب اولدوغی کبی ﴿ سپید ﴾ کسر باء فارسی وسکون
یای تحتانیله ایکی معنایه در اول مطلق بیاض معناسنه در بعض محلده صفت استعمال اولنور
سپیداب وجامه سپید ومرد سپیدر وکبی میر نظمی بیت کشاده جبین وسپید
روی بود * پسندیده اخلاق دلجوی بود * ثانی بر قلعه اسمیدر که قلعهٔ سپید دیمکله
مشهوردر حکیم فردوسی بیت دزی بدکه بدنام آن دز سپید * که ایرانیانرا بدان شد امید *
مجمع الفرسده نام رودی وکوهی باشد یعنی برایرمغك وبرطاغك آدیدر عربیده بیضا
وابیض وچغتای لساننده آغارغو دیرلر میر علیشیر بیت اریماس اشکیم بیلاکوزینك
قیرارغان کلای * بحر موجیدین آغارغو دیك ایماس مرجان قزیل ﴿ سپیدمرد ﴾
براوتدر بستان افروزه مشابه ساقی بیاض وپیراغی یشلدر ﴿ ستاد ﴾ فتح تاء مثناة ایله
ایکی معنایه در اول ستاند لفظندن تخفیف اولنمش لفظدر آلدی معناسنه نته کم شاه داعی
شیرازی بیت ماسر بغیر حضرت تو در نیاوریم * سلطان زبندهٔ تو نیارد ستاد باج * ثانی ایستاد
لفظنك مخففیدر طوردی معناسنه میر خسرو بیت ساقی برخیز ریا بنشین * کین نشسته
وآن ستاد باید ﴿ ستافند ﴾ فتح تاء مثناة وفا وسکون نونله اول خانه یه دیرلر که دیرك اوزرینه
یاپلمش اوله کوشك وامثالی کبی استاد لطیفی بیت بسیمین ستون یك ستافند دید * معلا
ولیکن دری نا بدید ﴿ ستاوند ﴾ فتح تاء مثناة وواو وسکون نونله ستافند مرقوم معناسنه
کذا فی المجمع اما فرهنك میرزاده بمعنی صفهٔ بزرك مسطوردر بو معنایه شاعر دیمشدر بیت
ستاوند وایوان کیخسروی * نکارنده چون خانهٔ مانوی * فرهنك حسین وفایی ده
اول صفه در که سقفی بر دیرك ایله اوله وتحفة الاحبابده بمعنی صفهٔ بالاکه رواق دخی
دیرلر ﴿ ستهد ﴾ کسر تاء مثناة وفتح ها یله بمعنی ستیزد که چکیشور دیمك اولور
مسعود سعد سلمان بیت بستهد چون نماند برخیزد * باحریفان بجمله بستیزد *
﴿ ستیزد ﴾ ستیز لفظنك ماضی سیدر عنقریب معانیسی ذکر اولنور استیزد واستیزه
کند وستیزد وستیزه کند دخی دنیلور ﴿ ستیهد ﴾ کسر تاء مثناة وسکون یای تحتانی وفتح
ها یله مجمع الفرسده بمعنی ستیزه کند وآواز بکلو آید یعنی چغرمغله چکشمك استاد دقیقی بیت
بدشت نبرد آن هزبر دلیر * سکیزد چو کور ستیهد چو شیر ﴿ سرند ﴾ کسر راء مهمله
وسکون نونله بش معنایه در اول اطفال ایام عید وروز چشنلرده بر اغاج دالنه یاخود طام
باجه سندن ایب بغلیوب اوجنه بر تخته پاره بند ایدوب اوزرینه اوتورب صالنورلر اکا سابود
وبازپیچ وکاژه دخی دیرلر ثانی صو اوزرنده اولان یشل یوصون که اکا جامهٔ غوك دخی دیرلر
کذا فی المجمع ثالث تحفة الاحبابده بر نوع صرمشقدر هر اغاجه که صاریله لابد قوریدر
عربیده اکا عشقه دیرلر رابع کتاب السامی فی الاسامی ده سرند هو اعتقال الرجل رجله
برجل آخر وصرعه ایاه یعنی کورشجیلر کورش طوتدقده بر برینه ایاق صرمق عربیده شغریه
دیرلر کسر شین وراو سکون غین معجمتین وفتح یاء تحتانی ایله خامس ینه کتاب السامی ده
بر ایپك بر باشن حلقه ایدوب زیر خاکده پنهان ایدر وبر باشن بر آدم طوتوب بر یرده کزلنور بر حیوان
کلوب حلقه یه باصدوغی کبی اول آدم ایپی چکوب اول حیوانی طوتار مؤید الفضلاده اول ایپه

ایپه دیرلر که بعض اویونده ایاغه بغلیوب اصیلورلر ﴿ سفالود ﴾ فتح فا وضم لام وواو معروفله معنای
ثانیٔ سفال ایله مترادفدر که جوز وبادام وفندق وفستق مثللولرك قبوغی در ﴿ سفساد ﴾
سکون فا وفتح سین مهمله ایله دلال متاع معناسنه که سیبسار دخی دیرلر عربیده دخی کسر سین
ایله سمسار دیرلر ﴿ سفند ﴾ فتح فا وسکون نونله بمعنی سپند مرقوم ﴿ سفند ارمد ﴾
سپند ارمد مرقوم معناسنه که اول معناسی زمین ایدی بمعنیٔ ثانی که نام فرشته در
حکیم فردوسی بیت سفند ارمد پاسبان تو باد * خرد جان روشن روان تو باد * وبمعنیٔ
ثالث که سال شمسیه نك اون ایکنجی آیی اسمیدر مختاری بیت همیشه تا رود اندر پس
شباط آذر * چنانکه پیش سفند ارمد رود بهمن * رابع معناسی که هر ماه شمسیه نك بشنجی
کونی آدیدر ﴿ سفید ﴾ سپید مرقوم کبی بیاض دیمکدر ﴿ سکنجد ﴾ فتح کاف وجیم وسکون
نونله بمعنی تراشد وبکزد یعنی ایکی معنایه در بری یونار وبری اصیرر ابو الفرج رونی بیت همی
سکنجد باد وهمی شکافد خاك * بخیلش اندر دود وبخا وآتش وآب * مجمع الفرسده بمعنی
سرفه وازکلو آواز آمدن مسطوردر ﴿ سکند ﴾ فتح کاف فارسی وسکون نونله جماع معناسنه
حکیم سوزنی بیت خر کیره وار در کس آن خر سکند شلف * آورد وبرد بیحد وبی مرهمی کنم *
﴿ سکیزد ﴾ کسر کاف وسکون یای تحتانی وفتح زاء معجمه ایله یعنی جست خیز کند کذا
فی المجمع یردن چاپك صحرا یوب قالقار دیمك اولور ابو المعانی بیت سکیزد در میان بزم یاران *
درایم کر بخدمت کرده ناکاه ﴿ سنجد ﴾ سکون نون وکسر جیمله ایکده دیدکلری طاغ
یمشی در ﴿ سنجید ﴾ جیمدن صکره یای ساکنه ایله دخی جائزدر ایکده معناسنه ﴿ سند ﴾
سکون نونله اوچ معنایه در اول حرامزاده که عربیده ولد الزنا دیدکلریدر منجیك بیت ای سند
چو استر چه نشینی تو بر استر * چون خویشتنی راشدهٔ مرد مسخر * ثانی هندوستان مملکتی
ناحیه سنده بر مملکت عظیم آدیدر شمس فخری * قطعه * سوی در شهنشه اعظم جمال
دین * کر ناورند ساو بسر شاه هند وسند * بعد از خراب ملکت هر دو فلك کند * اثبات پیش
شرع که هستند هر دو سند * بو سند معنای اوله در وبو ایکی معنایه حکیم اسدی بیت
شناسند یکسر همه هند وسند * که هستی تو در کوهر خویش سند * ثالث ادات الفضلاده
ولایت هند ایله سند میاننده واقع بر شهر عظیم آدیدر سیف اسفرنکی بیت سند سخن را
هوای مدحت تو بند * مرغ خرد را نوای خدمت تو دام ﴿ سنداد ﴾ سکون نون وفتح دال مهمله ایله
ولایت سندده برارمق آدیدر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ سندباد ﴾ سکون نون ودال مهمله
وفتح باء موحده ایله بر منظوم کتاب آدیدر که مواعظ ونصایح وحکمت عملیه یی مشتملدر ناظمی
حکیم ازرقی درله بیت ار کیسهٔ دروغ نهم پیش روی او * تاریخ شاهنامه واخبار سندباد * وله
بیت هر که بیند شهریار پندهای سندباد * نیك داند کاندرو دشخوار باشد شاعری * شیخ
سعدی * مثنوی * چه نغز آمد این نکته در سندباد * که عشق آتشست وجفا تندباد *
بباد آتش تند برتر شود * پلنك از زدن کینه ور تر شود ﴿ سیاوش آباد وسیاوش کرد ﴾ کرد کسر
کافله بر شهرك آدیدر که آنی سیاوش بنا ایتمشیدی حکیم فردوسی بیت همیرفت سوی
سیاوش کرد * بماه سپندارد روز ارد ﴿ سیلابکند ﴾ اول خرقه دیرلر که آنی سیل صویی

یرتوب خرق ایتمش اوله بهرامی بیت چکونه راهی وراه درازناك عظیم * همو سرا سر
سیلابکند وخاره وخار ﴿ مع الراء المهمله * سپار ﴾ فتح باء فارسیله اوج معنایه کلور اول
اثواب خانه که عربیده اثاث البیت دیرلر استاد فرخی بیت بهانه جوید بر مال خویش
مال کزین * ازان مراچه ذخیره است وزان مراچه سپار * ثانی ماوراء النهرده اوزم وزیتون
وکنجد وامثالی نسنه لر صقدقلری منکنه درکه اغاجدن ایدرلر اکا چرخشت دخی دیرلر شمس
فخری بیت پرست ساغر لاله زبادهٔ حمرا * ندیده رنج قرابه نخورده زخم سپار * ثالث
بیوك تکنه که ایچنده اوزم صقرلر وخمیر یوغررلر استاد لطیفی بیت کجا یکدانهٔ پرورده دیرند
که زیر پا نکردنده سپاری * وسپاریدن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی اولورکه لسان ناسده
اصمرلغه سپارش دینور بو معناده اسم مصدر اولور ﴿ سپاسدار ﴾ فتح باء فارسی وسکون
سین مهمله ایله منت ایدیجی ونعمته شکر ایدیجی شاکر النعم معناسنه ابو المعانی بیت چو نعمتت
همه کس را چنان مبذولست * جهان بکشته سراسر سپاسدار ترا ﴿ سپر ﴾ فتح باء
فارسیله ایکی معنایه در اول قلقان که عربیده جنه دیرلر ضم جیم وفتح نون مشدده ایله ثانی سپریدن
لفظندن صیغهٔ امر در تمام ایله معناسنه ابو المعانی ایکی معنایه ترتیب اوزره بیت ترا شود
سپری آتش جهنم را * اکر بکار فتاده کنی بسعی سپر * وکتمکه امر در کیت دیمك در معنای ثانی حکیم
سنایی بیت هم به نیروی بخت ملك آرای * سر کیوان سپر بریزد وپای * مجمع الفرسده بمعنی
رویمال کننده حکیم خاقانی بیت موی بندیٔ تو از بند زره ور ببرید * عقرب از سنبلهٔ ماه سپر
بکشاید ﴿ سپستر ﴾ فتح باء فارسی وتاء مثناة وسکون سین مهمله ایله صکره رق معناسنه درکه
سپس صوکدر بوندن صکره دیمکده زین سپس دیرلر وترادات تفضیلدر ﴿ سپندار ﴾ فتح
باء فارسی وسکون نونله شمع معناسنه در ابو المعالیٔ رازی در خطاب بابر بیت ای سپندوز
خیمهٔ کردون * وی سپندار خانهٔ اسرار * بر معناسی دخی آفتابك برج حوتده ایام مکثی
اسمیدر که اسپندار دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت همیرفت سوی سیاوخش کرد * بماه
سپندار در روز ارد ﴿ سپهدار ﴾ فتح باء فارسی وسکون ها ایله صاحب لشکر وسرعسکر
معناسنه مولانا هاتفی بیت کرفت آن سپهدار پرخاش جوی * ازان مرغ وآن نامه فال
نکوی ﴿ سپهسالار ﴾ سرعسکر وسردار قوم معناسنه میرنظمی بیت سپهسالار آن
رستم نهادان * پسندیده نکه کرد جنك مردان ﴿ سپهر ﴾ کسر باء فارسی وسکون ها ایله لفظ
مفرددر مخصوص کوك آدیدر بعضیلر دیرلرکه آسمان معناسنه در عموما وفلك اعظم که فلك اطلس
دخی دیرلر آنك نامی در خصوصا شیخ نظامی بیت کفته حصاریٔ تو اورا سپهر * کای فلك
نو بکهن دار مهر ﴿ سپیدار ﴾ کسر باء فارسی وسکون یای تحتانیله بیاض قواق اغاجی
میرنظمی بیت سپیدار وسرو وچنار لطیف * بر شك آوری کشته با قد ردیف ﴿ سپید پر ﴾
کسر باء فارسیٔ اول وفتح ثانی وسکون یای تحتانی ودال مهمله ایله بمعنی پشه یعنی سوری سکك که
عربیده بق دیرلر رضی الدین نیشابوری بیت کر سایهٔ سکون تو بر باد اوفتد * بیرون
برد ز دست سپید پر ارتعاش ﴿ سپید خار ﴾ فتح خاء معجمه ایله جاقردکنی که عربیده
شوکة البیضا دیرلر فارسیسی عربینك ترجمه سی اولور ﴿ سپیدکار ﴾ ایکی معنایه در اول

اول صالح واعمال حسنه صاحبی ثانی عیار وطرار ورنك باز معناسنه اسماء اضداد دندر
﴿ ستار ﴾ فتح تاء مثناة ایله اوج معنایه در اول دریاده وبعض نهر عظیمده بر مقدار صودن
یوکسك یر واقع اولور جزیره کبی اما جزیره بیوك اولوب ایچنده کویلر وباغ وباغچه لر اولور بو ایسه
کوچك دپه جك در منتفع به اولمز وبعضی سنی صو یوفقه جه اورتر واوتجغزلر بتر واطرافی دریك صو
اولور وبعض روایتده صویك اورته یریدر بو ایکی روایت صحیحه اولدقده اضداد قبیلندن اولور
استاد لطیفی بیت چنانم ز اندیشهٔ بی کنار * که مردی بود مانده اندر ستار * ثانی ستاره
لفظندن تخفیف اولنمشدر اختر معناسنه استاد فرخی بیت ستار صنوبر همیخواندم اورا *
برخسار وبالای زیبای درخور * وله ایضا بیت حدیث نوشدن مه شنیده ام بخبر * بکاخ بر شو
ای مه ستار وماه نکر * ثالث ترکیده فلان دیدکاری معنایه درکه فلان کفت دیمکده ستار کفت
دیرلر ﴿ ستبر ﴾ فتح تاء مثناة وسکون باء موحده ایله یوغون وغلیظ وکنده معناسنه در کتاب
بولغتی طاء مهمله ایله سطبر یازرلر واوقورلر اما غلط ایدرلر زیرا زبان فارسیده واقع اولمین سکز
حرفك بریدر حکیم فردوسی بیت چو چندی بر آمد برش سالیان * به بد سر وبالا
ستبرش میان ﴿ ستخر ﴾ فتح تاء مثناة وسکون خاء معجمه ایله ایکی معنایه در اول صو طوردیغی
یرکه آبکیر وتالاب دخی دیرلر ثانی فارس مملکتنده مشهور ومعظم بر قلعه اسمی درکه
قربنده بر بیوك آبکیر واقع اولمشدر بو سببدن اسم اولوب قلعهٔ ستخر دیرلر وهمزهٔ
مکسوره ایله استخر دخی دینلور حکیم فردوسی بیت خرامان بر آمد بقلعه ستخر * که شاه
شهانرا بدو بود فخر * وله ایضا بیت زمردی بکرد او بدان بود فخر * بیامد کرازان براه
ستخر ﴿ ستمکار وستمکر ﴾ کلاهما بمعنی ظالم وجابر الظلم میرنظمی * مثنوی *
بعدل وسخاوت بشو سرفراز * نیابد ستمکار عمر دراز * بهشتست جای سرور کریم * که دوزخ
مکان ستمکر لئیم ﴿ ستنبر ﴾ فتح تاء مثناة وباء موحده وسکون نون ایله بر اوتدر مشابه پودنه دفع
زهر وکزندکان ایدر اولنه زیادهٔ همزه ایله ده جائزدر شاعر بیت بوی استنبر از حرارت
خویش * عقرب چرخ را کداخته نیش ﴿ ستیر ﴾ کسر تاء مثناة وسکون یای تحتانیله
اوزانده التی حبه دن عبارتدرکه ربع مثقال اولور بعض یرده ثلث درهمدر بویله اولنجه درهم اون سکز
حبه اولور والتی درهمده ستیر دیمش واردر شمس فخری بیت پادشاهی که پیش تمکینش *
هیکل قاف نیست نیم ستیر * بو بیتك اوج روایته دخی شمولی واردر ﴿ سرخوار ﴾ سکون راء
مهمله وفتح خاء معجمه وواو معدوله ایله بمعنی مردولی وصاحب سر وبمعنی توانکر وصاحب مال مخزون
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ سر ﴾ تخفیفله خطوط کف یعنی آوج ایچنده اولان جزیلر
بعض کمسنه لر اول جزیلرك نقوشندن استدلال ایله بعض حالات حکم ایدرلر فقر وغنا وسفر
واقامت وتأهل وتجرد ومناصب ومرتبت ووجود اولاد وعدمنه وامثال ذلك وتشدید ایله
عربیده حال مخفی معناسنه در ابو المعانی بیت ساقیا برخیز وسر دل بدان * ساغر می ده که
دانی سر دل ﴿ سریشه کر ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله اتمك
کارخانه سنده خمیر ایدن اجیره دیرلر خمیرکر معناسنه ﴿ سفیر ﴾ کسر فا وسکون یای تحتانیله
دلال که اثواب ومتاع فروخت ایدر عرب لساننده مکتوب کوتورن قاصد معناسنه درکه عربیده

سفر یازلمش ورق دریانك دخولیله اسم فاعل اولور ﴿ سکار ﴾ فتح کاف عجمیله بوزن فکار
شوم ومنحوس معناسنه درمیر نظمی . بیت شده ازازل نجم بختم سکار * ازین کشته ازغم
درونم فکار ﴿ سکندر ﴾ فتح کاف ودال مهمله وسکون نونله اوج معنایه در اول برمشهور پادشاه
ربع مسکون نامی درکه اسکندر ذوالقرنین دیمکله مشهور جهاندر ونبوتنده اختلاف واردر قرآن
مجیدده اسمی ذوالقرنین ذکر اولنمشدر سد یأجوجی یاپوب وآب حیات طلبی ایله ظلماته
کتمشدر حضرت نبی علی نبینا وعلیه السلام رهبری اولوب آب حیات اکا نصیب اولمیوب حضره
نصیب اولدی دنیایه مشرقدن مغربه دك حکم ایدن بری حضرت سلیمان علی نبینا
وعلیه السلام وبری دخی بو اسکندردر بونك احوالنی شیخ نظامی جمله دن اعلا تفصیل اوزره
سلك نظمه کتورمشدر وبر اسکندر دخی واردر اول دخی پادشاهدر اما بو مرتبه دکلدر اکا
اسکندر رومی دیرلر دارا اوغلیدر بونك زماننده حکماء فلاسفه چوغیدی اسکندرك معنای
ثانیسی سرنکوندر یعنی باشی اشاغه شیخ آذری بیت ازنهیب زخم تیر قوس ذوالقرنین او *
درچه مغرب رود هرشب سکندر آفتاب * ثالث آت یوررکن ویاخود سکردرکن تکرلنوب
باشی اوزرینه دوشمك بو معناده اکثر ترکیب ایدوب سکندر خورد دیرلر مولانا نورالدین محمد
ظهوری بیت سکندر خوران بادپای حیات * بدست تزلزل عنان ثبات ﴿ سمنار ﴾
سکون میم وفتح نونله ولایت رومده بر استاد معمار بنا آدیدرکه نعمان نام بر پادشاهه قصر
خورنقی وسدیر نام عمارتی اول بنا ایتمشدر سام نسلندندر دیرلر عربیده نونی میمه تقدیم ومشدد
ایدوب سنمار دیرلر شیخ نظامی * مثنوی * هست نام آوری زکشور روم * زیرکی کوزسنك
سازدموم * چابك وچرب دست وشیرینکار * سام نسلی ونام او سمنار ﴿ سنابر ﴾ فتح نون
وباء موحده ایله بمعنی شناور یوزکیچ که عربیده سابح دیرلر سنابری سباحت دریوزکجلك معناسنه
میرنظمی بیت کشته ازدیده اشك خون چون بحر * مردم دیده شد سنابر او ﴿ سندار ﴾
سکون نون وفتح دال مهمله ایله بمعنی سندان آهن یعنی دمور اورس ودخی عظیم الخلقه برطاشدر
یعنی یرادلشی بیوك برطاش کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ سندر ﴾ سکون نونله بمعنی
حرامزاده که سندره دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری بو معنایی مؤید میر نظمی بیت
نباشد درجهان دون پرور * وفاومردمی درطبع سندر ﴿ سهر ﴾ سکون هایله بوزن مهر
بمعنی کاو یعنی اوکوز حکیم فردوسی بیت چو برشاه نازی بکسترد مهر * بیاورد فربه یکی ماده
سهر * فتح سین وهایله عربیده اویانق اولمق وبرعلتدرکه صاحبی قطعا اویوماز ﴿ سیار ﴾ فتح یای
تحتانیله سپار مرقومك معانیسیله مترادفدر ودخی قربد وکشکینه یعنی آرپه اتمکی میرنظمی
بیت مشو چون کاو خر درخواب وخواری * بسست اهل قناعت را سیاری ﴿ سیر ﴾
بوزن میر ایکی معنایه در اول اماله ایله طوق معناسنه که عربیده شبعان دیرلر کرك حقیقتا
شبع کبی کرکسه مجازا ریان کبی که * کشت زار باب سیرست یعنی اکنلك صوبه طوقدر مثالی
بیت شکمهایی که میکشت ازسنان سیر * چو برك کند نامیخورد شمشیر * چغتای لساننده
توی وتویمق دیرلر میرعلیشیر بیت نی طاقتیم بارانینك عشقدین کناره قیلیب * نی تویماغیم
بارانینك حسنیغه نظاره قیلیب * ثانی اماله سز کسره صریحه ایله صرمسق که عربیده ثوم دیرلر

دیرلر بو ایکی معنایه ترتیب اوزره ابوالمعانی بیت کرنباشی درجهان باشیر وشکر خورده
سیر * روقناعت کن بکنجی با پیاز ونان وسیر ﴿ سیر وپنیر ﴾ برنوع طعامدر خمیری صرمسق
وپنیر وبرمقدار روغن ایله یوغروب بشورلر روستاییلره مخصوص طعامدر ﴿ سیسپر ﴾
سکون یای تحتانی وکسر سین مهمله وفتح باء فارسیله کونه یك چیچکی که کونشه قرشو
طوروب کونش کتدکجه اولدخی دونر بعضیلر دیدیلرکه ریحان نوعندن عربیده نمام دیدکلری
اوتدر وبعضیلر دیدیلرکه مرصمه دیدکلری خوشبو اوزونرق یپرقدر عربیده ریحان قدسی دیرلر
ابوالمعانی بیت کر بکلشن آن سمن سیما بود * سیسپر باشد بدستش هرکیاه ﴿ سیمبر ﴾
سکون یای تحتانی ومیم وفتح باء موحده ایله وصف محبوبدر کمش سینه لی دیمك اولور نته کم
شاعر دیمشدر بیت کلرخ وسیمبر ولعل لب وغنچه دهن * مشکبو موی میان سرو قد لاله عذار *
﴿ سیمجور ﴾ سکون یای تحتانی ومیم وضم جیمله پادشاهان ماضی دن برینك مقربلرندن
برندیم آدیدر ﴿ سینبر ﴾ سکون یای تحتانی ونون وفتح باء موحده ایله سیسپر مرقوم
معناسنه در ﴿ سیور ﴾ سکون یای تحتانی وفتح واو ایله زبان پهلویده اون بیك عدده دیرلر
شمس فخری بیت بود بیرون عطای اوزشمار * بادافزون بغایت ازسیور ﴿ سیه شیر ﴾
خشمناك ومهیب ارسلان مولانا هاتفی بیت سیه شیر بیشه برآورد یال * نه زنجیر برکردنش
نه دوال ﴿ سیهکار ﴾ کنهکار وخطا افعال اولانه دیرلر مولانا محمد ظهوری بیت سیهکار
ازرو بشوید غبار * کل سرخ رویی کند درکنار مولانا جامی بیت کرنه خامه سیهکاری چند *
بهر هر حرف نکونساری چند ﴿ مع الزاء المعجمة * سپندوز ﴾ فتح باء فارسی وسکون نون وضم
دال مهمله ایله چادر کوبکی که دیرك دپه سنه قورلر اکا کماج وبادریسه دخی دیرلر کذا فی فرهنك
جهانکیری ﴿ سپوز ﴾ ضم باء فارسی وواو معروفله سپوختن لفظندن تصرف اولنمش اسم
مصدردر دورتمك وصانجمق واسماء اضداددن اولور برآوردن معناسنه نته کم حکیم انوری
بیت چون دهد بادشهوتی جانش * بر بسپوزد سراز کریبانش * وبمعنی فرو بردن حکیم
سوزنی بیت ولی راکاه نه برکاه بنشان * عدو را جاه کن درچاه بسپوز * وبمعنی اندرون کردن
کاهی اسم فاعل اولور حکیم سوزنی بیت منم کاوك خرافشار کنك خنك سپوز * حرامزاده
وقلاش ورند عالمسوز * ودورتوب ایچرو ایتمك معناسنه ابوالعباس بیت تخم محنت
بپاش درکلشان * خنجر کین سپوز دردلشان * وفرو بردن معناسنه مصدر استعمال
اولنور حضرت مولانا قدس سره بیت درذکر کردی کدورا آن عجوز * تارود نیم ذکر
وقت سپوز ﴿ ستاویز ﴾ فتح تاء مثناة وکسر واو وسکون یای تحتانیله قضاتك محکمه ایدوب
استماع دعوایه مخصوص اوکی رواق اولان صفه یه دیرلر ابوالمعانی بیت قاضی محکمه شرع
رسول اکرم * که ستاویز شده طاق ورواق افلاك ﴿ ستیز ﴾ کسر تاء مثناة وسکون یای
تحتانیله اوج معنایه کلور اول جنك وخصومت معناسنه شیخ سعدی بیت چو چنك آوری
باکسی درستیز * که ازوی کزیرت بود یا کریز * ثانی بمعنی تعصب وناسازکاری وله ایضا بیت
ستیز فلك بیخ وبارش بکند * سم اسب دشمن دمارش بکند * ولجوج وسرکش معناسنه
استاد لطیفی بیت ای بکبر پلنك وخوك ستیز * این ستیز وتکبرت بچه چیز * ثالث خشم وکین

معناسنه حکیم اسدی بیت بهونامه چون دید وشد باستیز * زبانرا بدشنام بکشاد تیز *
بعض فرهنکلرده ظلم معناسنه ده منقولدر ق سریز ق کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله
قوس قزح که سریر وسدکیش دخی دیرلر ق سکز ق سکون کاف فارسیله زابلستان ولایتنده
کنج ومکران مابیننده واقع بر یوکسک طاغدر دریای سند آنک دامنندن کچر ونقل ایدرلر که
رستمک مولدی اول طاغده واقع اولمش بو تقریبله رستمه رستم سکزی دخی دیرلر حکیم ازرقی
* قطعه * فروشد روز پس تا باز کشتی * زجنک سکزنان دیو منظر * توان بردن هنوز
از جای جنکست * دریده زهره سکزی بزبتر * حکیم فردوسی بیت بدو کفت کای نره شیر
ژیان * سپاهی بجنک آمد از سکزنان ق سکیز ق کسر کاف وسکون یای تحتانیله بمعنی
برجستن وآلیزدن حیوانات صحرایوب قیچ آتمق کمال اسمعیل * قطعه * خواهی که بر کتف
فکنی اطلس وقصب * خواهی که در طویله کشی اسب خنک بور * چون سک درنده باش
وچو کرکس حرام خوار * بکزای همچو کژدم وبسکیز چون ستور * مجمع الفرسده بمعنی جست
وخیره کننده اسم فاعل روایت اولنوب بو بیته متمسک اولمش حکیم سوزنی بیت پیر شدی
زیر بار همچو من ای خر * کردمت آزاد رو چو خر کره بسکیز ق سیز ق سکون یای تحتانیله
بوزن وبمعنی تیز کسکین معناسه که ضدی کنددر کذا فی المجمع ق سینهٔ باز ق یعنی دورنک
بو معنایی مؤید شیخ نظامی بیت تذروان رومی وزاغان زنک * شده سینهٔ باز یعنی دورنک *
ق سیهروز ق یعنی بی طالع وهمیشه غمناک ومحزون اولانه دیرلر میر نظمی بیت نشد بختیار
وسیهروز کشت * هم از تنک روزیش دلسوز کشت ق مع السین المهمله * سپاس ق
فتح باء فارسیله ایکی معنایه در اول شکر نعمت بودخی ایکی وجهله در بری جناب حضرت
باری تعالی جل ذکره نک انعام واحسانه شکردر شمس فخری بیت خدای داد ترا نیز ملک
وتخت کیان * تو نیز لطف خدا دادان ورا بدار سپاس * وجه ثانی اولیای نعمک انعام
واحسانلری مقابله سنده تشکر اثنا ایتمک کمال خجندی بیت هر که خرسند نباشد بجفاهای
حبیب * ناسپاسیست که شکر نعم او نکند * ثانی منت وقبول معناسنه شیخ نظامی
بیت چو جویای کهر کوهر شناس است * اکر هم بی بها کیرد سپاس است * فرهنک
هندوشاهده بمعنی لطف مرویدر حسین وفایی ده ده بمعنی لطف دیوب بو بیتی ایراد ایلمش ابو شکور
بیت ازان پس که بر کرد بکذاشتیم * برو بر سپاسی بنکماشتیم ق سپرلوس ق فتح باء
فارسی وسکون راء مهمله وضم لام و واو معروفله خانهٔ پادشاهان وجای سلاطین معناسنه
خسروانی بیت یقین کز خلق یابد محنت کوس * کسی کو کرددی کرد سپرلوس ق سپریس ق
کسر باء فارسی وسکون راء مهمله ویای تحتانیله میدان معناسنه که سپریش واسپریش
واسپریس وآسریس دخی دیرلر نته کم باب الالفده ذکری مرور ایلدی ق سپس ق فتح باء
فارسیله صکره معناسنه که عربیده بعده دیرلر لکن دون الترکیب استعمالی شایع دکلدر لابد
زین لفظی ادخال اولنوب زان سپس دیرلر بو ترکیبه بعده لفظی صحیح اولور زین سپس دخی
اکثریا مستعملدر شیخ سعدی بیت ندانم چه شاید بدن زین سپس * که راز سپهری
ندانست کس * دیکر بیت چون پشیمانی زدل شد نا شتاف * زان سپس سودی ندارد

ندارد اعتراف * حکیم خاقانی بیت با این پلنک کوهری از سک بتر بدم * کر زین سپس
روم چو سک اندر قفای نان ق سرناس ق سکون راء مهمله وفتح نونله جهان دیده وکرم
وسرد کشیده وتلخ وشیرین چشیده آدمه دیرلر میر نظمی بیت سخن در کار خود از پیر
بشنید * درست آید ز سرناس جهاندید ق سفیرس ق کسر فا وراء مهمله وسکون یای
تحتانیله بمعنی سمسار مرقوم یعنی متاع دلالی ق سفوس ق ضم نون وواو معروفله خرمن یرنده
دوکلوب هنوز صاورلمامش غله یغینی معناسنه ق سیرناس ق سکون یای تحتانی وراء مهمله
وفتح نونله بحری بر قوشدر اوزون بورنی واردر دیرلر که بورننده دلکلری واردر نفس وبردکده هر دلکدن
بردر لو صدا ظاهر اولور بلاد افریقیه ده اولورمش اول سمتک آدمیسی بعض سازی ونغمه
نوالرین بونک صداسندن اخذ واختراع ایلمشلر استاد لطیفی بیت ای بانواع نغم چون
سیرناس * می نشد از نغمهای سیرناس ق سیس ق سکون یای تحتانیله چهره وبعض
اعضاده ظاهر اولور بر بیاض لکه در بهق وبرصدن غیریدر انسانده فضلات بلغمدن عارض
اولور وبعض آتلرده دخی اولور اکثر قیر آتده اولور یاشلو اولدقجه ظاهر اولور ق مع الشین
المعجمه * سپریش ق کسر باء فارسی وسکون راء مهمله ویای تحتانیله میدان معناسنه که
اسپریس واسپریش دخی دیرلر کذا فی الصحاح ق سپش ق ضم باء فارسیله بذر قطونادر که
اسبغول دخی دیرلر ق سپندانجوش ق فتح باء فارسی ودال مهمله وسکون نونین وضم جیمله
خردل پاره سی در دیو فرهنک جهانکیریده مذکوردر اما سپند وسپندان اوزرلک تخمنه
دیرلر خردل پاره سی نه اولدوغی بزم دیارمزده متعارف دکلدر شعرای سلف دیمشدر بیت
که آن خال سیه بر عارض خوش * سپندانجوش پنداری در آتش ق سپهکش ق فتح باء
فارسی وکاف واظهار هایله عسکر چکیجی دیمکدر ایکی وجهله بری مقدمة الجیش که عسکرک
ایلروسنده یورر وبر وجهی دخی سرلشکردر که عسکر اکا متابعت اتمک ایله چکلمک بولنور
حکیم اسدی بیت سپه را که چون او سپهکش بود * چه پیش آب دریا چه آتش بود *
ق سبیوش ق سکون باء موحده وضم یای تحتانی ایله تخم اسبغول یعنی بذر قطونا طبیب
یوسفی * رباعی * هر کس که تشقق زبانش باشد * تشویش بهر سخن از آنش باشد *
باید که کتیره بالعاب سبیوش * حل کرده مدام بادهانش باشد ق ستارهٔ آتش ق یعنی شرارهٔ
آتش ابو المعانی در تعریف سوزانیده بیت فلک نهان شده در اندرون دود سیاه * کرفته
روی جهان را ستارهٔ آتش ق ستایش ق فتح تاء مثناة وکسر یای تحتانیله اوکمک مدح وثنا
معناسنه شمس فخری بیت سجود ار کنند از وجود شهنشه * خدا را همیشه خلایق ستایش
شیخ سعدی بیت ستایش خداوند بخشنده را * که موجود کرد از عدم بنده را ق ستیهش ق
کسر تاء مثناة وسکون یا واظهار هایله بمعنی لجاجت وستیزندکی یعنی لج وعناد وچکشمک
ابو الخطیر بیت از ستیهش اکر ترا بهرست * سخنت در مذاق جان زهرست ق سریش ق
کسر راء مهمله وسکون یایله اوچ معنایه کلور اول معروف کوکدر که عربیده اصل الخنثی دیرلر
قوریدوب دوکوب صوده اصلدرلر بعده عمله کتوررلر ثانی بمعنی ناله وافغان حکیم سنایی بیت
زیر فهمش ستاره کرده خروش * پیش سهمش سریش کرده سروش * ثالث بد وزبون

معناسنه حکیم سوزنی بیت سروش دادم تلقین که خواهم از تو عطا * سروش اکر نبدی کاربنده بود سریش ج سکالش ج فتح کاف فارسی وکسر لامله مکر وحیله معناسنه اسم مصدر منقولدر مجمع الفرسده اندیشه مند ومتفکر معناسنه اسم فاعل مروید ر کذا فی فرهنك میرزا ابراهیم اندیشه وافکار معناسنه اولدوغی کلام استادان متقدمین دن استنباط اولنور نتکم استاد رودکی مح نام شخص کدراوی اشعار شعراء عصر ایدی اکا خطاب ایدوب دیرکه بیت ای مح کنون تو شعر من از بر کن و بخوان * از من دل وسکالش واز تو تن وزبان * ج سیاوخش ج ضم واو وسکون خاء معجمه ایله مشهور سیاوش بن کیکاوس درکه ایکی واو ایله سیاووش دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت همیرفت سوی سیاوخش کرد * بماه سپندار درروزارد * مذکور سیاوشدن غیری بر پهلوان ایرانی نامی اولق دخی جائزدر ج سیاووش ج شاه ایران اولان کیکاوس شاهك پسر شجاعت کستری نامی درکه حسن وجمال ایله بدیع الزمان وهنروکمال ایله عدیم الاقران ایدی شاه ترکان اولان افراسیاب مظالم جناب مزبور سیاوش دخی تازه نوجوان ایکن ناحق یره قتل ایلدی خواجه حافظك بو بیتنده اکا تلمیح واردر بیت شاه ترکان سخن مدعیان میشنود * شرمی از مظلمهٔ خون سیاووشش باد * علم رجال اولدقده ضم واو ایله بلکه ضمهٔ صریحه ایله تلفظ اولنور مجمع الفرسده فتح واو ایله برجنس قوش آدیدر ج سیاه پوش ج محضر قاضی بعض فرهنکده خدمتکار اسب که آته تیمار ایدر وسوار یانده پیاده یورر غالبا مذکور خدام همیشه سیاه جامه کیمك رسم قدیم اوله مجمع الفرسده چاوشان درکاه سلاطین که پادشاه بنوب بریره کتدکده آنلر اوکنجه پیاده کیدوب خلقی پادشاه اوکندن صاورلر خلقدن امتیاز ایچون قدیم زمانده مهابتا سیاه جامه لر کیرلر ایدی اول اجلدن مرور ایامله اول طائفه یه سیاه پوش علم اولمش ج سیه پوش ج سیاه پوشدن مخففدر چاوش معناسنه حکیم استادی بیت بنزدیك سبزوی شد داد خواه * کداز بد سید پوش درکاه شاه * وبرشمروار ایمش مجموع رجال ونسوانی سیه جامه لر کیرلر ایمش شیخ نظامی هفت پیکرده حکایه ایدر ج سیاه کوش ج قره قولاق دیدکاری جانوردر دلکویه بکزر دائما ارسلان ایچون شکار تجسس ایدوب ارسلانه کوسترر ارسلان شکاری یبوب طویدوقدن صکره فضله سندن کندودحی تعیش ایدر ج سیه کوش ج سیاه کوش مرقومدن مخففدر مؤید الفضلاده جانوریست درنده سلاطین باوشکار کنند میرخسرو بیت مرغ هوا حمله سیه چشم برد * صید زمین پیش سیه کوش مرد ج سیرش ج سکون یای تحتانی وفتح راء مهمله ایله بو رنجك دیدکاری اینجه حریردن طوقمش کتان کبی زنان کوملك وباش باغی ایدرلر سرش دخی دیرلر میرنظمی بیت زسیرش پیرهن پوشیده برتن * نماید زیر آن چون شمع روشن * ج سینه پوش ج اول جامه در که کوکسه صاریلور یالك وزوبون وامثالی ج مع الغین * ج سپاغ ج فتح باء فارسیله ایکی معنایه در اول قاتق که یوغرتی سوزوب قیمق ایله قارشدروب قرار نجه طوزوچوروك اوتی صاچوب قویون طلومی ایچنه قویوب قویدرلر لطیف طعام اولور شاعر دیمشدر بیت سپاغ وانکبین با نان خوشتر * طعام ماحضر اینست آور * ثانی کرمید ایله یاپلمش دیوار اکثر خانهٔ قوقانی ایدرلر ج ستاغ ج فتح تاء مثناة ایله ایکی معنایه

معنایه کلور اول فرهنك جهانکیریده ایراورلمامش آت یعنی هنوز طای اولوب بنلمامش اوله نحاره دخی دیرلر حکیم اسدی بیت هزاران دکر کرکان ستاغ * بهریك بر از نام ضحاك داغ * منصور شیرازی بیت نخسته شاهسواری که ثابتات وعلال * زروی مرتبتش هست میخ ونعل ستاغ * بو معنایی مؤید شمس فخری بیت هنکام بخششش از کرم بیدریغ خویش زر بدره جامه خرمه ونکله دهد ستاغ * بو بیتدن استنباط اولنورکه ستاغ هرکله آتی اوله ثانی فرهنك وفایی ده قصر قصراق یعنی طوغرمزدیشی حیوان که استرون وسترون دخی دیرلر اسم عامدر آدمده دخی استعمال اولنور عربیده کی عقیم معناسنه حکیم قطران ارموی بیت آن قوم را که دارند از کینش سر ستیغ * مردان بوند عنین وپاك زنان ستاغ * بعض فرهنکلرده سودلی دوه یه دینلدوکی مسطوردر ج ستیغ ج کسر تاء مثناة وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه کلور اول ستیغ مرقومك جمع معنالریله مترادفدر از جمله بمعنی راست وبلند حکیم سنایی * مثنوی * عدد کشتکان تیغ ملك * ذروهٔ تیغ باستیغ ملك * که بخندد بدست شاه درون * کاه برد شمنان بکرید خون * بو معنایی مؤید شمس فخری * قطعه * همچو کوهم خزینه هم کوهر * چه غم ارهست برفرازم تیغ * همچو سروم زعر سمر آزاد * سرفراز وکشاده دست وستیغ * ثانی بمعنی سرکوه یعنی طاغ دیه سی استاد منوچهری بیت برآمد ماغ ورنك وماه پیکر * یکی میغ از ستیغ کوه قارن ج سرداغ ج سکون راوفتح دال مهملتین ایله برنوع تماج آشی درسودایله ایدرلر غایت لذیذ اولور ج سریغ ج کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله خوشهٔ انکور یعنی اوزم صالقمی میرنظمی درتعریف باغ بیت که پیش از برك او پخته سریغش * که اورا باغبان ناید دریغش ج سیغ ج سکون یای تحتانی وکسر راء مهمله ایله خوشهٔ انکور سریغ مرقوم کبی لکن یاحرفی رایه تقدیم اولنمشدر ج سیمرغ ج عربیده عنقا دیرلر بر عظیم الخلقه وعجیب الهیأة قوشدر حضرت سلیمان علی نبینا وعلیه السلام ك دیوانه حاضر اولورمش اندن صکره بنی آدم کورمش حضرت سلیماندن صکره ربع مسکونه چیقمدی دیرلر جمله طیورك ملکی دردیرلر الحاله هذه بین الناس موجود الاسم معدوم الجسمدر بعض روایتده حضرت اسکندر ذوالقرنین کوه قافه واردقده اسکندره بو اوشوب سو یاشمش انسان کبی تکلم ایدردیرلر العلم عند الله ج مع الفاء * سف ج دوشمك معناسنه مروید ر ج سکاف ج فتح کاف فارسیله ایکی معنایه کلور اول بمعنی سیم سوخته یعنی بعض صرمه اشلمش قماش ودستمال وامثالی نسنه لری یاقوب کمشن آلورلر ثانی ابریشم کبی که چهره اوزرینه صاروب دسته کبی ایدرلر ابو المعانی بیت چون بریشم تار کیسوی سیه برکردنش * کویی ابر چهرهٔ سیمین پیچیده سکاف ج سلف ج سکون لامله اکا دیرلرکه ایکی قر قرنداشی ایکی آدم تزوج ایتمش اوله بریرینه سلف دیرلر ترکیده بجنق دیدکلریدر ج سندف ج سکون نون وکسر دال مهمله برنوع کوچك طاولدرکه دربند جیلر یوللی کچدکده وکاربانسرای بوابی خان قپوسن قپادقده چالرلر میرنظمی بر میرزاده غربته دوشدوکی اثناده

دیمش بیت شنید آواز سندف را دویده * چه سود اما در خان بسته دیده ﴿ سیمشکرف ﴾
سکون یای تحتانی و میم و راء مهمله و فتح شین معجمه و کاف فارسیله زنجفره دیدکاری قرمزی
طاشدر سحق ایدوب نقاشلر نقش و رنك ایدرلر و کتابتلرده اولان سرخ مرکبه دیرلر ابو المعانی
بیت رونق حسن بود سرخی خد جانان * نوشته سیمشکرفی که شود سر سوره ﴿ مع الکاف *
﴿ سپتاك ﴾ سکون باء فارسی و فتح تاء مثناة ایله آقلق که زنان یوزلرینه سوررلر سپیده دخی
دیرلر منصور شیرازی بیت زعکس خون عدو و بیاض دولت تو * بر درخ شفق و صبح
سرخی و سپتاك ﴿ سپرك ﴾ فتح باء فارسی و سکون راء مهمله ایله قبرجق نوعندن بر علتدر
اکثر اطفال یوزنده ظاهر اولور و سکون بایله براوتدر قینادوب صوییله صاری رنك بویارلر
اسپرك دخی دیرلر مولانا محمود ابن یمین بیت کلکون بخون دیدهٔ خود میکند عدوش *
رخسار خویش را که شد از بیم سپرکی ﴿ سپردرك ﴾ فتح باء فارسی و سکون راء اولی و کسر
دال و راء ثانیهٔ مهملات ایله بمعنی دستارچه یعنی دستمال استاد رودکی بیت ای قبلهٔ خوبان
من ای طرفهٔ دی * لب را زسپردرك بکن پاك زمی ﴿ سبك ﴾ کسر باء موحده ایله بمعنی
سست و سبز یعنی هر نسنه که کوشك و تازه اوله اکا سبك دیرلر اکرچه مشهور اولان فتح سین
و ضم بایله در اما استادان متأخرین فتح سین ایله مطلق خفیف معناسنه و کسر سین ایله
معنای مرقومه نقل ایلمشلردر استاد عنصری بیت چو با تیغ آید بمیدان ملك * شود
دست دشمن زبیمش سبك * و فتح بایله بر قوشدر شب پریه مشابه اما طبیعتده اکا مخالفدر که
بو نور آفتابه عاشق و طالبدر منجیك بیت پیش خورشید چون سبك بپرم * نه بشب
همچو شب پرك بپرم ﴿ سپك ﴾ سکون باء فارسیله زرد شدن کشت زار یعنی اکنلك صاری
اولماسنه دیرلر ﴿ سپید تاك ﴾ براغاج در سرخ رنك میوه سی اولور خوشهٔ انکور مثالی
دباغلر آنکله دری دباغت ایدرلر اکا خسرودار دخی دیرلر عربیده کرمة البیضا دیدکلریدر
کذا فی المجمع ﴿ ستاك ﴾ فتح تاء مثناة ایله ایری اغاجلرك کوکندن چقان فدان که آنی چقارب
آخر یره دیکرلر شاعر بیت من بساك از ستاك بید کنم * با تو امروز جفت سبزه منم * شمس
فخری مطلق فدان معناسنه در دیمش بیت باد از عدل او بجنباند * برك کل را سحر کهان زستاك
فرهنك جهانکیریده بمعنی شاخ نهال حکیم ازرقی بیت غرقه کردد بامدادان هر ستاك کلبنی *
بر مثال خاطر مداح میراند کهر * و سید ذو الفقار شروانی بیت باز چون کیسوی دلبر شد صبا
عنبر فشان * از کف موسی ستاك شاخ را بینی اثر ﴿ سرك ﴾ فتح راء مهمله ایله فرهنك جهانکیریده
آقلق و قزللق که زنان یوزلرینه سوررلر حسن ویرمك ایچون مجمع الفرسده سکون رایله
معنای مرقومه یعنی سرخی و سپیدی و ضم سین ایله بو مرض در که اکا سرخجه دخی دیرلر
عربیده حصبه دیدکلریدر ﴿ سك ﴾ مطلق سرکه در حکیم اسدی بیت بهر سو سك ترش
و داروی تیز * بریزند تا زود کیرد کریز * اثیر الدین اخسیکتی بیت کند نا برك حسام و سك خوان
بهر خود را اجل آراسته خوان ﴿ سلك ﴾ سکون لامله بمعنی ناودان یعنی اولوق کذا فی
شرفنامه عربیده اپلك معناسنه در عموما و انجو دیزیلن اپلکدر خصوصا ﴿ سلکك ﴾ سکون لام
و فتح کاف اولی ایله مصغر سلك مرقوم ﴿ سیامك ﴾ فتح یای تحتانی و میمله کیومرث شاهك اوغلی

اوغلی آدیدر که هوشنك شاهك باباسی در حکیم فردوسی بیت سیامك بدش نام فرخنده بود *
کیومرث را دل بدو زنده بود ﴿ سیسرك ﴾ سکون یای تحتانی و فتح سین و راء مهملتین ایله
تخل بتی سیسرو و سیسکك و سیلك دخی دیرلر ﴿ سیسك ﴾ سکون یای تحتانی و فتح
سین مهمله ایله بمعنی کرم کندم یعنی تخل بتی که سیوسه دخی دیرلر کذا فی المجمع و بر نوع غله
آدیدر ﴿ سیسلك ﴾ سکون یای تحتانی و فتح سین مهمله و لام ایله فرهنك جهانکیریده
بر اوزون قویرقلی قوشدر صو کنارلرنده متصل قویروغن صالر طورر ابو المعانی در هجویکی
شاهد بازاری بیت هر کرا بیند طمع دارد از و کیرد راز * دم بجنباند به پیشش همچو مرغ
سیسلك ﴿ سیك ﴾ فتح یای تحتانیله اوجده بر دیمکدر اصلی سه یك در حرف ها تلفظ
اولنمامغله ساقط اولوب متصل یازلمق رسم اولمشدر ابو المعانی بیت آمدم از راه اکنون
خواست از من تحفهٔ * سه تحف آورد و کفتم این سیك معذور دار ﴿ سیسکك و سیلك ﴾
کلاهما بسکون الیاء التحتانی و فتح الکاف و اللام بمعنی سیسك مرقوم ﴿ مع الکاف الفارسی ﴾
﴿ سپرنك ﴾ فتح باء فارسی و راء مهمله و سکون نونله سمرقنده قریب بر شهر اسمیدر که اسپرنك
و اسفرنك دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت میرفت و همی آید بر من نکه صبح * چون پیك سبك
از سپرنکی بسمرقند ﴿ سپریك ﴾ سکون باء فارسی و یای تحتانی و کسر راء مهمله ایله
براوتدر ترفیل دیرلر ابو المعانی در هجویکی بیت هرکز نکند فرق کل از برك کیاهی * در پیش
کر آرند خورد چون تره سپریك ﴿ سپید برك ﴾ براوت آدیدر عربیده ثمانیه دیرلر ﴿ سترك ﴾
ضم تاء مثناة و سکون راء مهمله ایله اوج معنایه کلور اول درشت و بی حیا معناسنه حکیم
سنایی در شهید شدن امیر المؤمنین علی ابن ابی طالب کرم الله وجهه بیت در نکنجید در جهان
سترك * که جهان خورد بود مرد بزرك * حکیم فردوسی بیت پذیرفته ام از خدای بزرك * که دل
بر تو هرکز ندارم سترك * ثانی جثه دار و غلیظ و بزرك ناهموار معناسنه بیت در کفش تیر و کمان
از بهر کرك * تا زند کر آید آن کرك سترك * ثالث سرکش و لجوج معناسنه بیت نباشد
نمید از خدای بزرك * بجز کافر تیره رای و سترك * نمید نومید دیمکدر ﴿ سرشك ﴾ کسر
راء مهمله و سکون شین معجمه ایله درت معنایه کلور اول فرهنك جهانکیریده هر بر قطره یه دیرلر عموما
استاد رودکی بیت زان می که کر سرشکی از آن در چکد بنیل * صد سال مست باشد از بوی آن
نهنك * و قطرهٔ بارانه دیرلر خصوصا مختاری * قطعه * خبر رسید که اندر نواحیٔ ستام *
سر حصاری کرده است با ستاره قران * هزار سال ز باران بدو زیان نرسد * اکر بجای
سرشك از هوا چکد سندان * و کوزیاشی قطره سنه دیرلر خصوصا اشك معناسنه
اثیر الدین اخسیکتی بیت بر یك سرشك دیدهٔ اعمی مبند بحر * و زیك قراضهٔ کف سفله
مساز کان * ثانی بمعنی شرارهٔ آتش فرهنك حسین وفایی ده بمعنی خردهٔ آتش خواجه عمید
لویکی بیت بخصم نیم سرشکی ز آتش قهرست * همان کند که بدیوان شهاب آتش زن *
ثالث براغاج آدیدر قزله مائل بیاض چیچکی اولور مذکور اوج معنایه شمس فخری * قطعه *
پادشاها ز شرم دست تو ابر * رخ سیاه آمدست و ریخت سرشك * نیستش ره بسوی بحر
کفت * زان همی باردش ز دیده سرشك * زانکه کوزه بدیش ار قبضت * لعل رستی

بجای کل زسرشك * رابع بمعنی کل سرخ استاد عنصری بیت رخ زدیده نکاشته بسرشك *
وان سرشکش برنك تازه سرشك ﴿ سیرنك ﴾ سکون یای تحتانی ونون وفتح راء مهمله ایله
بمعنی سیمرغ یعنی عنقایه دیرلر استاد فرخی بیت همه عالم زفتوح تو نکارین کشته *
همچو آکنده بصد رنك نکارین سیرنك * مولانا خیالی بیت جز خیالی ندیدم از رخ تو *
جز حکایت ندیدم از سیرنك ﴿ سیکی فرسنك ﴾ سکون یائین تحتانیین ونون و راء مهمله
وکسر کاف فارسی وفتح فاوسین مهمله ایله بر میل مسافه اولان یره سیکی فرسنك دیرلر میر
نظمی بیت همیکرده بسویش عزم آهنك * از انجا رفته بوده سیکی فرسنك *
﴿ سیم آهنك ﴾ سکون یای تحتانی ومیم ونون وفتح همزه وهایله عربیده قثا بری دیدکاری ترکیده
اشك خیاری دیرلر کذا فی المجمع ﴿ مع اللام * سبال ﴾ فتح باء موحده ایله ایکی معنایه کلور
اول پراکنده بولتدن جابجا یغان یغموره دیرلر نته کم وصف بهارده میرنظمی بیت هوا
ازابر بارنده سبال شد * که هر شاخی ازو تازه نهال شد * ثانی بیق که سیلت دخی دیرلر
﴿ سپیدال ﴾ کسر باء فارسی وسکون یای تحتانیله چنار اغاجی بعضلر بیاض قواقدر دیرلر
﴿ سحال ﴾ فتح خاء معجمه ایله بمعنی ستیز مرقوم میرنظمی بیت مکن هرکز سحال با هرکسی را *
اکر داری زعقل اندك بسی را ﴿ سفال ﴾ فتح فایله ایکی معنایه در اول طپراقدن اولان آوانی
ابریق وسقسی وچناق وچولمك وامثالی نسنه لره دیرلر شمس فخری بیت بکاه بخشش
ازغایت سخا وکرم * چه لعل وکوهر نزدیك او چه سنك وسفال * عربیده فاخور دیرلر چغتای
تغار دیر اما دریدن اولان صو وشراب ظرفنه ده تغار دیرلر نته کم میر علیشیر بیت کیتور
ساقی تغار بحر مثال * قدح کشتی سنی اول بحر یغه سال * ثانی فرهنك جهانکیریده جوز
وبادام وفندق وفستق وامثالینك قبوغنه سفال دیرلر حکیم انوری * قطعه * عدو حرارت
قهر تو دارد اندر دل * زدست مردمك دیده زان زند قیفال * نهان ازان نماید ضمیر او که داش *
زتف هیبت تو بترکد چو پسته سفال * سید حسن غزنوی بیت نادیده دهانت که کمان بردکه
هرکز * خوشتر زشکر کوزه بود پسته سفالی ﴿ سکال ﴾ فتح کاف فارسیله اوچ معنایه کلور
اول خصومت وعداوت معناسنه حکیم سنایی بیت با سنایی همه عتاب مساز * باخراباتیان
سکال مکن * حضرت مولانا قدس سره بیت خفاش اکر سکالد خورشید غم ندارد *
خورشید را چه نقصان کر سایه شد کمینش * ثانی اندیشه یعنی صانمق که یرامز صانجی یه
بد سکال دیرلر میر خسرو از زبان معشوق بیت در عشق ما کسی نزید وانکه میزید * از کاهلی
غمزهٔ آفت سکال ما * رضی الدین نیشابوری بیت چون بخشش تو آمد کان از برای چیست *
عمریست کاین سکال همیدارد م عذاب * ثالث سخن معناسنه ده استعمال ایدرلر که بعض
بد سکال بدکو معناسن افاده ایدر شیخ سعدی بیت تو نیکو روش باش تا بد سکال * به بد
کفتن تو نیابد مجال * سکالش سکالیدندن اسم مصدر اولور ﴿ سل ﴾ بر علتدر ترکیده
اینجه اغری دیرلر اخلاط فاسده اویکنه دوکیلوب جراحت ایدرا وکسوردکجه ایریك چقار
بو علتدن خلاص مشکلدر ابو المعانی بیت در غم عشق ترا کشتم دو علت مبتلا * سل
شود در روز عارض شب باستسقا بود ﴿ سیخول ﴾ سکون یای تحتانی وضم خا وواو

وواو معروفله اسغرنه دیدکاری که اوقلی کرپی در کذا فی المجمع ﴿ سیمکل ﴾ سکون یای
تحتانی ومیم وکسر کافله قامشدن ویوفقه اغاجدن ایدوب اوزرینه ایپلك وابریشم صاررلر کلابه
وکلیجه دخی دیرلر ﴿ سیهچل ﴾ فتح یای تحتانی وجیم فارسی واظهار هایله چلما معناسنه در
﴿ مع المیم * سپرغم ﴾ فتح باء فارسی وغین معجمه وسکون راء مهمله ایله ترکیده فسلکن
دیدکاری وعربیده ریحان اطلاق اولنان خوشبو اوتلرك جمله سنه ده سپرغم واسپرغم وسپرم
وسپرهم دخی دیرلر کمال اسمعیل بیت دماغی کر ببوید آن سپرغمهای خوشبویت * پس کوش
افکند خالی حدیث غم چو اسپرغم * زین الدین سنجر بیت چو بینم بروی تو آن زلف پرخم *
زکلزار فردوس چینم سپرغم * شاه ناصر خسرو سکون غین ایله دیمشدر بیت در دست
شه اینها سپرغمند وکرامی * در پیش خزانها چو کیاهند وغداند * تحفة الاحبابده بمعنی همیشه
جوان یعنی همیشه بهار دیدکاری یپراقدر خزان اولمز صیدنهٔ ابی ریحانده مسطوردر که یپراقلری
خرده وبغایت خوشبو اولان ریحانه سپرغم وشاهپرم دخی دیرلر ﴿ سپرم ﴾ سکون باء
فارسیله سپرغم مرقومدن مخففدر زراتشت بهرام بیت در وکوه وبیابان پر زسپرم * که ومه
خسرو ودرویش خرم * وله در محل دیکر بیت در وجمع نشسته شاد وخرم * برسته نزد شان
صد کونه سپرم ﴿ سپرهم ﴾ زیادهٔ هایله ده بمعنی سپرغم وسپرم مرقومین ﴿ سپهرم ﴾
فتح باء فارسی وراء مهمله واظهار هایله تورانیلردن افراسیابك اقرباسندن بر مبارز پهلوان آدیدر
جنك دوازده رخده بیچرین کودرزالنده هلاك اولدی حکیم فردوسی بیت سپهرم زخویشان
افراسیاب * یکی نامور بود با جاه وآب ﴿ سپیدبام وسپیدفام ﴾ کلاهما بمعنی بیاض
اما فام وبام رنك معناسنه در بیاض صحیحده رنك اطلاقی خاطره ناملایم کلور انجق آقه مائل
اولانه یعنی بیاضلق غالب اولان نسنه یه رنك تعبیری مناسب اولمغله بیاض رنك دیمك اولور
﴿ سپیددم ﴾ ضم دال مهمله ایله قویروغی بیاض کوکرجین اما نسخهٔ میرزا ابراهیمده بر اوتدر
سرخ مرزش دخی دیرلر ﴿ سپیده دم ﴾ فتح دال مهمله ایله صبح صادق درکه دم وقت معناسنه در
اول وقت غایت بیاضلق ظاهر اولمغله تسمیه اولنمش نتکم ابلغ المتأخرین منلا عرفی شیرازی
بیت سپیده دم که زدم آستین بشمع شعور * شنیدم آیت استفتحوا زعالم نور ﴿ ستام ﴾
فتح تاء مثناة ایله ایکی معنایه در اول ایرنقشی عموما صرمه ایله اولسون غیری اولسون
کمال اسمعیل بیت تو آفتابی واسبت سپهر وطوق هلال * ستام اختر تابان زهر طرف ارشن
فرهنك وفایی ده وتحفة الاحبابده وشمس فخری واسدی طوسی روایتلرنده ایرك آلتون
وکمش اولان محللری که رخت زین دیرلر بو معنایه استاد فرخی بیت در زمان سوی او فرستادی
رخش با زین خسروی وستام * بعض معتبر نسخه روایتنده ایرك آرد واوك قاشی در بو معنایه
خواجه سلمان در صفت اسب بیت هلال نعل وستاره ستام وکردون سیر * جهان نورد وزمان
سرعت وزمین پیماست * ثانی بمعنی آستانه حضرت مولانا قدس سره بیت نیست
پیدا آن منازل را ستام * نه نشانست آن منازل را زنام ﴿ ستم ﴾ فتح تاء مثناة ایله ایکی
معنایه در اول بمعنی ظلم وجور معناسنه شیخ سعدی بیت به پنج بیضه که سلطان
ستم روا دارد * زنند لشکریانش هزار مرغ بسیخ * ثانی بمعنی دیدن ودانستن یعنی کوروب

بیلمك عربیده کی عمدا معناسنه ده اولور که قصد معناسنه در استاد فرخی ایکی معنایه دیمشدر
بیت تو دادهٔ بستم زر و سیم خویش بباد * تو کردهٔ بستم زور خویش ناپدرم * وله ایضا
بمعنی ثانی بیت نشان هستی بر من بدید بود و ستم * همی نمود بچشم سیه نشان خمار *
سریشم کسر راء مهمله و سکون یای تحتانی و کسر شین معجمه ایله طوتقال معناسنه در
سئوم همزه و واو ایله عدد ده اوچنجی در که ایکنجی یه دوم و دردنجی یه چارم دنیلور
ابو المعانی بیت طرب فزا و فرح بخش کرد را مشکر * که زهره آمده کویا از آسمان سئوم *
سیام فتح یای تحتانی ایله ماوراء النهرده شهر نسف قربنده بر طاغ آدیدر انده بر عظیم
چاه واقعدر اول چاهده حکیم مقنع صنعت ایله بر ماه پیدا ایلمشیدی که اول ماهه ماه سیام و ماه
نخشب دیرلر تفصیلی نخشب لغتی ذیلنده ذکر اولنور انشاء الله تعالی استاد رودکی بیت
نه ماه سیام و نه ماه فلك * که اینت غلامست و آن پیشکار * شمس فخری بیت
کرچه مقنع بر آورید مهی * از چه نخشب و زکوه سیام سیرم سکون یای تحتانی و راء
مهمله ایله کوندن اوزنکو اصاجق دوال که ایرلرده ایدرلر اسم عام در سائر دوال کبی اولان
نسنه لره ده دیرلر کوندن اولیجق میرخسرو بیت سیرم از پشت خدی بپسندم * نستر زان
دوال شد بندم سیم کسرهٔ صریحه و سکون یای تحتانیله کمشك علم خاصی در فرهنك
میرزاده بمعنی ماهی دال که اکا دخی سیم دیرلر بر نوع بیاض بالقدر سی ام یای تحتانی یه کسر
صریح و یروب همزهٔ مفتوحه ایله عدد ده اوتوزنجی دیمکدر سینام سکون یای تحتانی و فتح
نونله بر طاغ آدیدر که ضیاء قمر اول طاغه سنه ده بر دفعه اصابت ایدر و روایت اولنور که آنده
بر عظیم کنز واردر که ایچنده نچه عمدولر اوزرینه صافی کمشدن بر قصر بنا اولنوب در و روزنه لری قپاغی
و سائری التون و مرصع یا پلش ایچی مالامال جواهر نه مقدار زر و سیم و جواهر وضع اولندیغی
بوندن قیاس اولنه مع النون * سپاریدن فتح باء فارسی و کسر راء مهمله و سکون یای
تحتانیله اصمرلمق و بر معناسی ده تمام ایلمك در مصدر استعمال اولنور اما تمام ایلمك سپریدندر
الفله استعمالی آز واقع اولور سپاسیدن فتح باء فارسی و کسر سین مهملهٔ ثانیه ایله منت
ایلمك و نعمت مقابله سنده مدح و ثنا ایلمك سپاس آصلنده شکردر سپاهان فتح باء
فارسیله ایکی معنایه در اول بین الناس اصفهان دیدکلری شهر آدیدر ثانی جمع سپاه در
لشکر معناسنه ایکی معنایه مولانا هاتفی در تیمور نامه * مثنوی * نخست آن
جهانکیر دریا نورد * زکرد سپاهان بر آورد کرد * سران سپاهان بفرمانبری * کریزان
زاندیشهٔ داوری * بکردن کرفتند بار خراج * تردد کنان در سر انجام باج سپتان
سکون باء فارسی و فتح تاء مثناة ایله بیان دیدکلری اوت که عربیده سوس دیرلر و عرق السوس
دخی دیرلر اصلدوب لعابن آلورلر سعال یابسه غایت نافعدر سپردن کسر باء فارسی
و سکون راو فتح دال مهملتین ایله ایاغله باصمق و ضم بایله دوشرمك عربیده کی طی معناسنه کمال
اسمعیل بیت در راه تو نهاده فلك صد هزار چشم * تا جز مراز دیدهٔ او کام نسپری *
سپری شدن تمام اولمق معناسنه در بدون الترکیب دخی معنی حاصل اولور
سپندان فتح باء فارسی و دال مهمله و سکون نونله اوزرلك تخمی که عربیده حرمل دیرلر

دیرلر امیر معزی بیت چنان شد سوخته در تف چنان شد کوفته رد صف * که جغدانش همه
خون کشت و سندانش سپندانا * اوزرلکك اصلی یعنی کوکی اولمق اوزره حکیم خاقانی
بیت از آن کر زسندان شکافش عجب نیست * که البرز تخم سپندان نماید * و خردل پاره سی
اولمق اوزره ده منقولدر حکیم سنایی بیت هر کجا شیرست خود را چون شکر بکداختن *
هر کجا سرکه است خود را چون سپندان داشتن سپندین الف یرینه یای تحتانیله ده
سپندان مرقوم معناسنه در اما اختیارات بدیعی ده * سپندین تخم تره تیزك است مسطوردر
خواجه عمید لویکی بیت در دیدهٔ حلم تو نموده * صد کوه احد کم از سپندین * بو بیتده
خردل تخمی اولمقده استنباط اولنور زیرا غایت خرده لك مراددر سپوختن ضم باء
فارسی و واو معروف و سکون خاء معجمه و فتح تاء مثناة ایله ایکی معنایه در اول بر شیء بر شیئك
ایچندن زور ایله چکوب چقارمق معناسنه در حکیم فردوسی بیت همان زخم کاهش
فرو دوختند * بدارو همه درد بسپوختند * ثانی بر شیء بر شیئك ایچنه عنفله صوقوب قومغه
دیرلر اسماء اضداددندر ابو المعانی بیت سوزن بخویش میزن و پس آن زمان مرا * هر جا که
خواهی خنجر سر تیز را سپوخت سپهبدان فتح باء فارسی و باء موحده و اظهار ها ایله باء
موحده نك ضمیله ده مرویدر موسیقی ده بر پرده اسمیدر مسمط منوچهری بیت قمری همی
سراید اشعار چون حریر * صلصل همی نوازد یکجایی بم و زیر * چون مطربان زنند نوا پیش
اردشیر * که مهرکان خرد و کاهی سپهبدان * کذا فی فرهنك جهانکیری ستادن فتح
تاء مثناة ایله آلمق اخذ معناسنه ستدن دخی دینلور و چغتای لسانده الماغ و الماغلیغ دیرلر
المالی و الغولوق جمله بوندندر میر علیشیر بیت صبر و قرار و هوشی الماغلیغینك نیدور *
ای جانلار آفتی سنکا جانمیدر الغولوق * آلیق عبارتی دخی بوندندر آلمق معناسنه حاصل
بالمصدردر ایضا له بیت آلغالی دینی عروسن هر سایتنیك نقد جسم * عمر صایتیب مرك
الماغ انکا بو سایتغ الیاق * الغالی دیدیکی الماغه دیمکدر بو لفظك اسم فاعلنده آلغوجی دیرلر کلیا
اسم فاعلده بو وجهله یاغین و یاخود کاف عجمی ایراد ایتمك بو لسانده قاعدهٔ مطرده در مثلا
قیلیجی دیمکده قیلغوجی و ایدیجی دیمکده ایتدکوجی دیرلر و قس علی هذا ستان فتح تاء مثناة
ایله بش معنایه کلور اول ارقه اوستنه یاتمغه دیرلر استاد رودکی بیت بار کن زیرت اندرون
تن شو * تو بر و خوار و خوابنیده ستان * بو معنایی مؤید شمس فخری بیت زعدل
تست که این همه زر و نقره * بباغ سرمست خفته است ستان * ثانی بمعنی جای انبوه یعنی
بر یرده بر نسنه نك کثرتن بیان معناسن افاده ایدر حکیم انوری ایکی معنایه * قطعه * از زلزلهٔ
حمله چنان خاك بجنبد * کز هم نشناسند نکو نرا و ستانرا * در عکس سنان و سلب لعل
طراوه * میدان هوا طعنه زند لاله ستانرا * ثالث فرهنك جهانکیریده مخفف آستاندر
حضرت مولانا قدس سره * مثنوی * با قبول تو ای زعلت پاك * چه بود جذب و زشت
مشتی خاك * ای یکی خدمت ستانت را * کرك یوسف بکار خانت را * رابع فرهنك حسین
وفایی ده بی صبر و طاقت معناسنه میر نظمی بیت دادهٔ در حسن یوسف را نشان *
کرده است عشقت مرا در غم ستان * خامس اسم فاعل اولور آلیجی معناسنه دادستان

باج ستان کبی جانستان ودلستان دخی بوندندر بومعنایه عربیده آخذ دیرلر وچغتایده
آلغوجی وآلغان دخی دیرلر میرعلیشیر بیت آیرمابیربیرندن جان ایلا کوکلمنی رحم ایلاب *
بیرورمین جاننی هم آلغل چوسندورسن کونکل آلغان * بومعناده نفس متکلم تعبیرنده
آلمان دینلور وله ایضا بیت کون یوزونکدین الماسام عیب ایتما کل ای مغبچه * آلمان دیده دین
غائب مینی حیران سینی ﴿ ستاندن ﴾ آلمق معناسنه مصدردر ستادن وستدن کبی
﴿ ستدن ﴾ فتح تاء مثناة ودال مهمله ایله آلمق معناسنه در ابوالمعانی بیت وصل تراکه عاشق
صادق بجان ستد * جانم نمانده باغم حسرت چه ستانم ﴿ ستردن ﴾ ضم تاء مثناة وسکون را وفتح
دال مهملتین ایله قازیمق وتراش ایتمک معناسنه شیخ نظامی بیت استره هرچند دم تیز
یافت * موستروموتواند شکافت * استاد فرخی * قطعه * که شکار فرود آرد و برون
آرد * زکوه تند پلنک وزآب ژرف نهنک * بکاه کوشش بستاند وفرو سترد * زدست
شیران زور وزروی مردان رنک ﴿ ستمیدن ﴾ فتح تاء مثناة وکسر میمله کوج وزور ایلمک وجور وجفا
ایلمک معناسنه مصدردر ﴿ ستودن ﴾ ضم تا وواو معروفله اوکمک یعنی مدح وثنا ایتمک
معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت ستایشت بحقیقت ستایش خویش است *
که آفتاب ستا چشم خویش را بستود ﴿ ستوردن ﴾ ضم تاء مثناة وواو معروف وسکون
راء مهمله ایله بمعنی ستردن مرقوم ﴿ ستیزیدن ﴾ کسر تاء مثناة وزاء معجمه وسکون یائین
تحتانیین ایله ستیز مرقومک مصدریدر لج وعناد وچکشمک معناسنه شاکر بخاری بیت
هرآنکس که جانش زدانش تهیست * ستیزیدنش مایهٔ ابلهیست ﴿ ستیهیدن ﴾
کسر تاء مثناة وسکون یائین تحتانیین ایله بمعنی ستیزیدن مرقوم حکیم فردوسی بیت همان
طوس نوذر دزان بستهید * کجا اسب من پیش اینجا رسید ﴿ سرابیدن ﴾ فتح راء مهمله
وکسر باء موحده بعده یای ساکنه ایله قوش اوتمک معناسنه تخصیص ایتمشلر ایکی یای
تحتانیله ایرلامق تغنی معناسنه در اما مجمع الفرسده بمعنی نغمه پردازیٔ آدمی ومرغان دیوب
بو بیتی ایراد ایلمش بیت سرابیدن بلبلان درچمن * بردرنک غم ازدل مرد وزن ﴿ سرشتن ﴾
کسر راء مهمله وسکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله یوغرمق خمیر اولسون غیری اولسون
محسوسا ومعنا استعمال اولنور مولانا هاتفی بیت اکر بیضهٔ زاغ ظلمت سرشت * نهی
زیر طاوس باغ بهشت ﴿ سرشکان وسرشکوان وسرشکون ﴾ کلهم بکسر الراء المهمله
وسکون الشین المعجمه زوف کیجه سنده عروسک یوزینه قودقلری دواق که عربیده کله دیرلر میر
نظمی بیت برویش سرشکان آویخته * که اندر جهان فتنه انکیخته * وله بیت سرشکون
که پرده برویش شده * که اندر جهان فتنه خویش شده ﴿ سرکنکبین ﴾ بر ترکیبدر سرکه وبال
ویاخود شکر ایله بشوروب بعض محمومه ایچورلر تعریب ایدوب سکنجبین دیرلر حضرت مولانا
قدس سره بیت ازقضا سرکنکبین صفرا نمود * روغن بادام خشکی می فزود ﴿ سرکین ﴾
سکون راء مهمله ویای تحتانی وکسر کاف عربیله سرکنکبین مرقومدن اختصار اولنمشدر
﴿ سرنکیدن ﴾ فتح راء مهمله وسکون نون وکسر کاف فارسیله سوز آتشمق عربیده کی
مناقشه ومحاوره معناسنه ابوالمعانی بیت نشاید جاهلی در بزم رندان * بنادانی سرنکیدن

سرنکیدن بکیرد ﴿ سفالین ﴾ طپراقدن اولان آوانی که سفال سقسی در آخرنده یایای
نسبت درونون نسبتن تأکید ایچوندر خواجه سلمان بیت ازسفالین ساغر میخانه رندان
زادکرد * جوهر یاقوت وباعقد لآل آمد بدید ﴿ سفتن ﴾ سکون فا وفتح تاء مثناة ایله
ترکستانده بر ولایت آدیدر که آنده مشک حاصل اولور ودخی یوغون وغلیظ ومحکم ایتمک
معناسنه مصدر اولور ﴿ سفلیدن ﴾ سکون فا وکسر لامله صقلق ویرمک ودلمک معناسنه
مصدردر میرنظمی مثال معنیٔ اول بیت سفلیدن مرغ بردرختان * پیغام دهد زعشق
پنهان ﴿ سکالیدن ﴾ فتح کاف فارسی وکسر لامله خصومت ایتمک ودخی صانمق معناسنه مثال
معنیٔ اول مولانا هاتفی بیت پذیرفت فرمان هزبر دلیر * باهنک میدان سکالید شیر *
﴿ سکاهن ﴾ فتح کاف عربی وهایله سیاه بویادر که سرکه ونار قبوغی وبعض اجزایله جامه بویارلر
حکیم خاقانی بیت این خماهن کون که چون ریم آهنم پالود وسوخت * شد سکاهن پوشش
ازدود دل درواى من * خماهن برسیاه مهره در قزله مائل جزع دیرلر وله بیت در پردهٔ خماهنی ابر
سکاهنی * رنک خضاب برسر دنیا برافکند * مطلق سیاه رنک مراد اولنور ﴿ سکرفیدن ﴾
فتح کاف وسکون راء مهمله وکسر فایله حیوان یوررکن سورچمک عربیده عثور دیرلر میرنظمی
بیت هماندم اسب درزیرش سکرفید * پیاده کشت چابک پیش کردید ﴿ سکزیدن ﴾
سکون کاف فارسی وکسر زاء معجمه ایله صوجومق وبوکلمک معناسنه در ﴿ سکستان ﴾
کسر کاف فارسی وسکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله برمیوه درارک قدر اولور ایچنده لزج
شیره سی واردر بی مزه در بعض ادویه ترکیبنه ادخال ایدرلر سیستان دخی دیرلر هندی
لسانندهٔ لسهوره دیرلر ﴿ سکنکبین ﴾ سرکنکبین مرقومدن تخفیف اولنمشدر غایت لطیف
شربتدر دفع حمیات واخراج صفرا وبلغم ایتمکده دخلی عظیمدر ﴿ سنان ﴾ فتح نونله ایکی
معنایه در وعربیله مشترک لغتدر اول بمعنی نیزه که عربیده رمح دخی دیرلر مولانا هاتفی بیت
سنانی که در دست سفاک بود * سر ومغز را مار ضحاک بود * شعرای عرب دخی استعمال ایدرلر
عنایاتی دیمشدر بیت اسمر کالرمح له مقلة * لولم تکن کحلا کانت له سنان * معنای ثانی اسم
یوسفه دیرلر یعنی یوسفه سنان دخی دینلور ابوالمعانی بیت در زبان دوستداران نام من
یوسف بود * لیک در چشم عدوی بدکمان کشته سنان ﴿ سنابیدن ﴾ فتح نون وکسر باء
موحده وسکون یای تحتانیله صوده یوزمک شناویدن وشناوریدن کبی ﴿ سنجیدن ﴾
سکون نون ویای تحتانی وکسر جیمله یراقلمق یعنی برنسنه نک تدارکن حاضر ایلمک ﴿ سنجین ﴾
سکون نون ویای تحتانی وکسر جیمله ایچی بوش نسنه اغاج وغیری هرنه اولورسه ابوالمعانی بیت
درونم را غم حسرت تبه کرد * شدم چون کرم خورده شاخ سنجین ﴿ سندان ﴾ سکون نون
وفتح دال مهمله ایله ایکی معنایه در اول دمور اورس که عربیده علات دیرلر ثانی فرهنک جهانکیریده
قپو حلقه سی التنه وضع اولنان دمور که حلقه اکا طوقندقده صدا ایچروکیدر حکیم خاقانی
بیت در ایوان شاهی در دولتش را * فلک حلقه وماه سندان نماید * بو بیتدن فهم اولنور که
بعض قپولرده حلقه یرینه باشی یومری دمور ایدوب التنه برمدور دمور ایدرلر اول دمور دخی
سندان اوله ﴿ سندین ﴾ سکون نون ویای تحتانی وکسر دال مهمله ایله ایچی بوش نسنه

عربیده کی مجوف معناسنده در ☜ سنیدن ☜ سکون نون و یای تحتانی وکسر سین ایله کوچ وزور معناسنده در میرنظمی بیت نیاید کردهر بیچاره سنمید * نه کرد کار ظلم وجور کردید * ☜ سیا ییدن ☜ فتح یای تحتانی وکسر باء موحده بعده یای ساکنه ایله بمعنی آراستن وآراییدن کذا فی فرهنك جهانکیری ☜ سیان ☜ فتح یای تحتانیله اول صرمشق که عربیده اکا عشقه دیرلر شاه ناصرخسرو بیت آنکه سرش ازفضل خداوند بتابد * فردا بکند آتش واغلال سیانش ☜ سن ☜ بودخی سیان مرقوم معناسنده در کذا فی المجمع ☜ سیجیدن ☜ سکون یا ئین تحتانیین وکسر جیم فارسیله مجمع الفرسده بمعنی حاضر وآماده وترتیب کردن سعید هروی بیت پی سیجیدن کار ممالك * زکلکش کارصد دستور باشد * ☜ سیمان ☜ سکون یای تحتانی وراء مهمله وفتح میمله یاقوت سرخ وحریر منقش کذا فی المجمع ☜ سیرین ☜ سکون یا ئین تحتانیین وکسر راء مهمله ایله صرمسقلی طعام شاعر * مثنوی * یکی در سوی معبد راه برده * مکرد وشیزه را سیرین خورده * نشسته نزدیك صاحب طبیعت * که ازبوی دهانش داد نفرت ☜ سیسارون ☜ سکون یای تحتانی وفتح سین وضم راء مهملتین ایله چورك اوتی که عربیده حبة السوداء دیرلر وکوکنه دخی دینلور ☜ سیستان ☜ سکون یای تحتانی وسین مهمله وفتح تاء مثناة ایله رستم زالك وطنی اولان ولایت آدیدر حکیم فردوسی بیت توکردی ورا رستم داستان * وکرنه خری بود در سیستان ☜ سیستن ☜ سکون یای تحتانی وسین مهمله وفتح تاء مثناة ایله بمعنی جستن کذا فی شرفنامه والاداة ☜ سیغان ☜ سکون یای تحتانی وفتح فایله برملکت آدیدر ☜ سیلان ☜ سکون یای تحتانی وفتح لامله قاپچ وچاق وامثالنك ارقه سنه دیرلر مجمع الفرسده برنوع دوشاب در یعنی بکمز بومعنایه بسحاق اطعمه بیت اردهٔ بحرك ومیلان جویك اشکم بخوری * بردلت کشف شود سرهزاران اسرار ☜ سی لحن ☜ خسرو پرویزك ندیمی اولان باربدك مخترع وتصنیفی اولان اوتوز مقامدر که بوصحیفه آدلری ذکر اولنور وهر برینك دخی محالری کلدکده ینه ذکر اولنور ۱ آرایش خورشید ۲ آیین جمشید ۳ اورنکی ۴ باغ شیرین ۵ تخت طاقدیسی ۶ حقهٔ کاوس ۷ راح روح ۸ رامش جان ۹ سبز درسبز ۱۰ سروستان ۱۱ سروسهی ۱۲ شادروان مروارید ۱۳ شبدیز ۱۴ شب فرخ ۱۵ فعل رومی ۱۶ کنج بادآورد ۱۷ کنج کاوس ۱۸ کنج سوخته ۱۹ کین ایرج ۲۰ کین سیاوش ۲۱ ماه برکوهان ۲۲ مشکدانه ۲۳ مروای پنك ۲۴ مشکمالی ۲۵ مهربانی ۲۶ ناقوسی ۲۷ نوبهاری ۲۸ نوشین باده ۲۹ نیمروز ۳۰ نخجیرکاه کذا فی مؤید الفضلا اما مجمع الفرسده مسطوردرکه شیخ نظامی خمسه سنك خسروشیرین نام کتابنده الحان مرقومی ذکر ایدوب بواوچ لحنی که آیین جمشید وراح روح ونوبهاری ذکر ایلیوب یرینه درت لحن دخی ذکر ایلمشدرکه آدلری مذکور اوتوز لحن ایچنده یوقدر اسملری بونلردر ۱ سازنوروز ۲ غنچهٔ کبك دری ۳ فرح روز ۴ کیخسروی ذکر ایدوب بر بیت دخی بونلرایچون نظمه کتورمشدر بوتقدیرجه اوتوز لحن اولور ☜ سیمرین ☜ سکون یا ئین تحتانیین ومیم وکسر زاء مهمله ایله بمعنی کله پز یعنی باشچی ☜ سیمه ستان ☜ سکون یای تحتانی وفتح میم ایله بوزن نیمه وکسر سین وفتح تاء مثناة ایله اولادی یاشه میان عورته

عورته دیرلر کذا فی المجمع وبعض روایتده اول عورته دیرلرکه هرقتغی طفلی امزرسه یاشه میه بومعنایه میرنظمی بیت زن دنیا عجب سیمه ستانست * بمیرد هرکه درآغوش آنست * ☜ سیمین ☜ کمشدن دوزلمش نسنه که سیم کمش دربعده یای نسبت ونون تاکید ایله سیمه منسوب دیمکدر ساغر سیمین کبی واستعاره طریقیله محبوبك وجودین وساعد وساقین وصف ایدوب ساعد سیمین وساق سیمین دیرلر نتکم بوبیتده واقعدر میرنظمی بیت آمده در بزم آن سیمین بدن همچو کاشن کشته است بیت الحزن * وله بیت کرچه دل را ساغری پرشور کرد * با کف سیمین ساقی زور کرد ☜ سیه داوران ☜ شیشه مشابه پرشی درهند پادشاهی ووزراسی یانجه کتورلر مشکلانده * معناه سواد الحکام وهو یشبه بالسیج یوئتی من الهند مسطور در ☜ سیه دوران ☜ بودخی معنای مذکوره مرویدر ☜ مع الواو * سپرکاو ☜ فتح باء فارسی وسکون راء مهمله ایله برنوع قلقاندر صغر دریسندن ایدرلر اکثر قلعه محاصره سی ویوریشنده قوللنورلر کذا فی المجمع ☜ سپیدرو ☜ فتح راء مهمله وسکون واو ایله اسپری طوغان وضم رایله عمل صالح صاحبنه دیرلر ایکی معنایه دون الترتیب میرنظمی بیت کرسپیدرویی کنی اندر جهان * چون سپیدرو جاکنی دست شهان ☜ ستو ☜ ضم تاء مثناة ایله ایکی معنایه در اول بمعنی تنبور سه تار یعنی اوج قللو تنبور حضرت مولانا بیت سیلی خوریم چون دف درعشق فخر خوبان * زخمه بدست آور میزن ستوی مارا * ثانی هرقلب اولان نسنه مثلا ایچی باقر اوستی وآلتی کمس ویا آلتون ویونك امثالنه دیرلر معربی ستوقه در ☜ سکالیو ☜ فتح کاف فارسی وسکون لام وضم یای تحتانیله هرنه که آتش اوزره بشرا تمك وغیری یعنی برظرف ایچنده اولیوب همان آتشه براغله اکا دیرلر کذا فی المجمع ☜ سکو ☜ فتح کاف فارسی وسکون واو ایله اول درت یاخود بش برمقلی اغاچدرکه آنکله خرمن صاورلر ترکیده یبا وعربیده مدری وهندی لسانده وثالی دیرلر حکیم سوزنی * قطعه * برنان کندمی بدم آنکه جوین سخن * اکنون که کندمی سخنم نیست نان جو * بریاد آنکه خرمن جو میدهم بباد * هرساعتی زپنجه وساعد کنم سکو ☜ سمنو ☜ سکون میم وضم نونله ارشته آشی یعنی خمیری ارشته کبی کسوب یاغ وبال ایله طعام ایدرلر مجمع الفرسده برنوع حلوادر نشاسته ایله ایدرلر خراسانده متعارفدر ☜ سیرمو ☜ سکون یای تحتانی وراء مهمله وضم میمله بردارودر مفردات طبده ثوم بری وثوم الحیه دخی دیرلر ☜ سیرو ☜ سکون یای تحتانی وضم راء مهمله ایله کرپی که خارپشت دخی دیرلر میرنظمی بیت که موی ریش ومژکان وبروتش * چوسیرو هربکی را کرده پیکان ☜ سیسرو ☜ سکون یای تحتانی وفتح سین ثانی وضم راء مهمله ایله تخل بتی وتخته یتی دخی دیمشلر سیسرك وسیکك وسیلك دخی دیرلر کما مر ذکرهم ☜ سیمرو ☜ بخیل وشرمنده معناسنده خواجه سلمان بیت آفتاب ازمه سیمرو میشود زیرا که او * باز میخواهد بدورت دادهٔ خویش ازقمر * برمعناسی دخی فعل قبیح ایدنه دیرلر ابوالمعانی بیت هرسیمرویی که باشد عذر خواه ازدرکهت * رحمت حاشا که اورا میکند رویش سیاه * ☜ مع الهاء * سپاسه ☜ فتح باء فارسی وسین مهمله ایله احسان ونعمت مقابله سنده اولان حمد وشکر ومنت معناسنه ابوشکور بیت ازان پس بدیکرکه بکذاشتم * برو پرسپاسه که

بشکاشتم * نسخهٔ میرزاده برکسنه اوزرینه مغت قومق معناسنه در ﴿ سپاوه ﴾ فتح باء فارسی
وواو ایله فرهنك جهانکیریده فروشکوه معناسنه مروید ر ﴿ سپاه ﴾ فتح باء فارسیله عسکر
معناسنه درکه لشکر دخی دیرلر لکن سپاه جمعنه وافراد نه دنیلور لشکر مجموع سپاهه دنیلور
﴿ سپایه ﴾ فتح باء فارسی ویای تحتانیله سپاه معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ سپهسپاه ﴾ فتح باء بین فارسیین وکسر راء مهمله وسکون سین ثانی ایله نیراعظم یعنی آفتابك
جملهٔ اسماسندن براسمدر نجیب الدین جردیاد قانی بیت چواعبتان ضمیرم تتق براندازند
سپهرسپاه کند آرزوی لالایی ﴿ سپره ﴾ فتح باء فارسی وراء مهمله ایله طوقورجین دیدکاری
اویون وسکون بایله قره بویادرکه آنکله جامه بویادرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ سپرکه ﴾
فتح باء وکاف فارسیین ایله بمعنی سپری شدن که سپری دخی دیرلر میرنظمی بیت سپهرآسا
سرای راسنح ارکان * سپرکه کرده باسعی فراوان ﴿ سپندان کنده ﴾ فتح کاف فارسیله ثقیل
رایحه لی براوتدر عربیده سذاب دیرلر صداع باغمی یه غایت نافعدر وبعض ادویه ترکیبنه
ادخال ایدرلر ﴿ سپه ﴾ سپاه مرقومدن مخففدر ایکیسنکده اصلی اسپاه واسپه در
معنالری آتلو دیمکدر * قال حمزة بن حسن الاصفهانی اسم مشتق من الجند یه وذلك ان اصفهان
اذا رأت الی اسمه بالفارسیة کان اسپاهان وهی جمع اسپاه واسپاه اسم للجند وقال یاقوت الحموی
ان الاسپ باغة الفرس هو الفرس وهان کان دلیل الجمع اختیار الفرسان والاصبهی الفارس
﴿ سپهبد وسپهبد ﴾ کلاهما بفتح باء الفارسی وسکون الهاء سرلشکروسر دار معناسنه در
حکیم سوزنی بیت شهی که همچوسکندر سپهبده دارد * سنان کذار وکمند افکن وخدنك
انداز ﴿ سپهره ﴾ فتح باء فارسی وسکون هاوفتح باء موحده وراء مهمله ایله فرهنك جهانکیریده
امیر جماعت ورئیس القوم وخزینه دار معنالرینه ابوالمعانی بیت چوکشت حفظ خزاین
بدست او مخصوص * نکاه داشتن او برسپهره واجب ﴿ سپیچه ﴾ کسر باء فارسی وسکون
یای تحتانی وفتح جیم فارسیله سرکه وشرابك اوزرنده بیاض اتمك خرده سی کبی اولان نسنه کذا
فی المؤید بومعنایه فریدالدین احول بیت آبش همه شاشهٔ کلایست * نانش زسپیچهٔ
شرابست ﴿ سپیده ﴾ اوج معنایه کاور اول بمعنی صبحدم یعنی صباح وقتی حکیم فردوسی
بیت سپیده چوزدنای زرین وکوس * بفرمود تالشکر آرای طوس * بومعنایه سپیده دم
دخی دیرلر نتکم ذکری مرور ایلدی ثانی شول آقلغه دیرلرکه زنان یوزلرینه سورر لر میرخسرو
بیت چکونه صبح بخندد که شب بروی سیاه * سپیده کردو زدنیا بران نقاب انداخت *
ثالث عموما بیاضه دیرلر وخصوصا کوزك ویمرطه نك بیاضنه دیرلر لکن ضدیله ذکر اولنور
سپیده وسیاهه وسپیده وزرده دیرلر ﴿ سپیدمهره ﴾ برنوع بوری در حکیم خاقانی
بیت زدسپید مهره قدرش زبون ترست * ازبانك پشه دمدمهٔ کوس سنجری * دیکر
بیت سپیدمهرهٔ صیدش چنان دمید جهان * که رخنه خاست شد این سبز خفته آوازش
﴿ ستابه وستاوه ﴾ کلاهما بفتح تاء المثناة اول فتح باء موحده ثانی واوایله مکروحیله معناسنه
کذا فی المجمع بومعنایه ابوالمعانی بیت کردون بحسن خوبیٔ توکشته عاشقی * انکیزد ازبرای
توهردم ستاوهٔ ﴿ ستاده وستده ﴾ کلاهما بفتح تاء المثناة ودال المهمله ایله ایکی معنایه کاور

کاور اول آلمق معناسنه اسم مفعولدر ثانی قومق معناسنه بودخی اسم مفعولدر میرنظمی
بمعنی اول وثانی بیت ستاده جام می ازدست ساقی * کشید واندرون استاده باقی *
﴿ ستاره ﴾ فتح تاء مثناة وراء مهمله ایله یدی معنایه کاور اول یلدزکه اختردخی دیرلر
عربیده کی کوکب ونجم کبی که اختر ك جمعی اختران ونجمك جمعی نجوم وانجم کاور وستاره نك جمعی
ستارکان کاورکه ها کاف عجمی یه ابدال اولنور وکوکبك جمعی کواکب کاور میرنظمی بیت
چنان روشن شده کویا که روزست * ستاره هریکی مشعل فروزست * ثانی برنوع چاردر
یعنی زنانك باش اورتسی که ستار وشامیانه وسایبان دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت
سپهرش ستاره سپاهش زمان * سرایش رزین وزوانش مکان * وله بیت چهل خیمه ساده
زچرم پلنك * ستاره ده ازدیبهٔ رنك رنك * ثالث مسطره که آنکله جدول چکرلر شیخ
سعدی بیت لاجرم چون ستاره راست شود * نتواند که کج رود بجدول * رابع اوج قللو تنبوره
معناسنه شیخ نظامی بیت ستاره بانوای چنك برداشت * برسم زهره هم آهنك برداشت *
خامس پرده معناسنه حکیم اسدی بیت پری روی دیدش هزار ازچکل * ستاره صدوکوس
زرین چهل * سادس شرفنامه ده قارك اوچنجی اویونی آیدر که ستادخی دیرلر بابافغانی
بیت دواسبه رخ بهم آورده دربساط غرور * ستاره بازیٔ کردون مکر نمیداند * سابع
بخت وطالعه دیرلر بومعنی یلدزواسطه سیله درابوالمعانی بیت کند عشاقرا جور ورقیبانرا وفا
دارد * همین باید ستاره تا که باشد لطف آن مهرو ﴿ ستارچه ﴾ فتح تاء مثناة وجیم فارسی
وسکون رایله ایکی معنایه در اول مصغر ستاره درکه خرده یلدزدر ثانی شرارهٔ آتشه دیرلر
﴿ ستانه ﴾ فتح تاء مثناة ونونله ایکی معنایه در اول دیکجی کوزیعنی زخم چشم ثانی باغ نککی
استادلطیفی بیت دل عارف ستانهٔ هنرست * دانهای معارفش ثمرست ﴿ ستاه ﴾ فتح
تاء مثناة واظهارهایله ایکی معنایه در اول بمعنی ستاره ابوالفرج رونی بیت کشاده چشم
بدیدار اوزمین وزمان * نهاده کوش بکفتار اوسپهر وستاه * ثانی سیم قلب یعنی مغشوش
کمش ﴿ ستایشکاه ﴾ قصا ئیده تغزلدن صکره ممدوح وصفنه شروع ایده جك محله اولان
بیته دیرلر استاد عنصری بیت بنام وکنیت آرسته بادا * ستایشکاه شعروخطبه تاحشر *
﴿ ستنبه ﴾ فتح تاء مثناة وسکون نون بعده باء موحدهٔ مفتوحه ایله فرهنك جهانکیریده ضم
تایله مرویدر اول صورت مشخصه یه دیرلرکه غایت زشت وکریه منظر اوله شویله که کورنلر قورقودن
اورکه لر حکیم سنائی بیت ستنبه صورتی اهریمن آثار * هزار اهریمن ازرویش بزنهار *
فرهنك میرزا ابراهیمه بمعنی کابوس که اویقوده آغریاصمق دیوب بویته متمسك اولمش بیت
حوری بستنبه داد نتوان * لولو بوچل نهاد نتوان * بویته کابوس اولسنه دلالت یوقدر
زیرا حور ینك ضدی دیودر اهریمن معناسنه اولمق مناسب ایدی فرهنك وفایی ده بمعنی مرد
دلیروقوی بازومرویدر حکیم فردوسی بیت زایرانیان برنهم کینه خواه * دلیروستنبه بهم
کینه خواه ﴿ ستونه ﴾ ضم تاء مثناة وواو مجهول وفتح نونله اوج معنایه کاور اول اول حمله یه
دیرلرکه شاهین وطوغانی شکاره صالرلر میرخسرو بیت عقابی که ازپی بری شد زبون *
ستونه کند لبك هم برستون * ثانی بمعنی کریز یعنی فرار عمادی بیت نیرفلك زنیم ستونه کند

چوئیر * چون عزم کامکار توزه برکمان کنند * مسعود سعد سلمان بیت سبك زبانه زند
تا کهی ستونه کند * ز تیغ ونیزهٔ سلطان صفدر آتش وآب * ثالث موجهٔ آب یعنی صوا وزرنده
اولان موج صفی الدین زکیٔ مراغی بیت دریای دیده راچه بشوید غمت ازو * تا سقف
آسمان برسد هرستونهٔ ستویه ضم تاء مثناة وواو معروف وفتح یای تحتانیله ایکی
معنایه در اول تنبورهٔ سه تارکه ستو دخی دیرلر ثانی نام صاحب صدر الشریعه که کتاب مشهوردر
سته فتح تاء مثناة واخفاء هایله رنج وزحمتدن ضعیفه دیرلر یعقوب باکلی بیت از بس
سته شدم زغم او شکفت نیست * از چشم آدمی چو پری کرشوم نهان * وکسر تا واظهار
هایله بمعنی لجوج وستیزه کار حکیم سنایی بیت در سخاوت چنانکه خواهی ده * لیکن اندر
معاملت مسته * وله بیت مسته صنما چندین می خور بطرب بامن * منت بسرم برنه ساغر بکفم
نه هان * مجمع الفرسده تاء مشدده ایله اوزرینه کیجه کچمش حالته دیرلرکه شبانه معناسنه
ستیزه کسر تاء مثناة وسکون یای تحتانی وفتح زای معجمه ایله لج وعناد وسرکشلك
شیخ نظامی بیت ستیزه بجایی رساند سخن * که ویران کند خاندان کهن * وجدال وخصومت
معناسنه استاد لطیفی بیت ستیز ارچه وصف بدست از حسد * ستیزه بمقصود خود
میرسد * وزاء فارسیله ماسوره که جلاهلر آنکله بز طوقورلر معربی ستیج در ستیهنده
بمعنی ستیز کننده یعنی لج وخصومت ایدیجی ابو المثل بیت بحیله چو روبه فریبنده بود *
بکینه چو شیر ستیهنده بود ستیوجه سکون تاء مثناة وضم یای تحتانی وفتح جیمله
سرچه دن بیوجك برقوشدر ستیه کسر تاء مثناة وسکون یای تحتانیله بمعنی ستیز میر
نظمی بیت میان خردمند باشد سفیه * هرانکه کند در سخن راستیه سچغنه ضم جیم
فارسی وفتح غین معجمه ونونله مرغ صیاد وبعضیلر صعوه دیدکلری قوشدر دیرلر کذا فی المجمع
سدره فتح دال وراء مهملتین ایله طوقورجین دیدکلری اویوندر اصلی سه دره درکاهی
دالنی حذف ایدوب سره دیرلر سدره معناسنه وسره نك برمعناسی دخی آتش علوی در
سراجه فتح راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول ولایت قم مضافاتندن برموضع اسمیدر
لطیف ولذیذ قاونی اولورکه پك اعلادر ثانی برعلتدر آتده وسائر حیوانده وآدمده دخی اولور
اول علته بدنام دخی دیرلر هندی لساننده بیل دیرلر سرده سکون را وفتح دال مهملتین ایله
میوه نك اغاجنده یپراق اراسنده صوك قلاننه ودخی بردفعه میوه سی اولدقدن صکره بردخی
تکرار اولان میوه یه دیرلر وبعض اغاج که موسمندن صکره قیشه قریب میوه ویرر اول میوه یه ده
دیرلر سرسنه کسر را وسکون سین مهملتین وفتح نونله برولایت یاخود برناحیه
آدیدر سرکله سکون راء مهمله وفتح کاف ولامله حضرت مولانا
قدس سره بیت صبر از ایمان بباید سرکله * حیث لا صبر فلا ایمان له سفاله فتح لامله ایکی
معنایه در اول سفال مرقومك معنای اولیله مترادفدر طپراق آوانی معناسنه حکیم انوری
بیت چو روی پاس تو برحادثه ترش کردد * بخاصیت همه دندانش چون سفاله کند * ثانی بمعنی
داس یعنی اوراق کذا فی فرهنك جهانکیری سفالینه سفاله منسوب اولان
نسنه لره دیرلرکه یای نسبت ونون تأکید ایله سفالین اولور آخرنده کی هاء علامتدر سفته

سفته سکون فا وفتح تاء مثناة ایله غلیظ ویوغون ومحکم اولان نسنه لر عموما استاد
دیمشدر بیت اکر ز آهن وفولاد سفته حصن کنی * فلك بکین چو درآید اجل بکوبد رد *
وجامهٔ غلیظ معناسنه خصوصا که هنکفت دخی دیرلر بولغت حرکات ثلثه نك هربرنده معنای
آخر ایله وارد اولمشدر سکالیده فتح کاف فارسی وکسر لام وسکون یای تحتانی ایله بمعنی
اندیشه کرده حکیم فردوسی بیت سپاهی کمردار کوج وپلوج * سکالیده جنك وبرآورده
خوج سکاوانه فتح کاف وواو ونونله چتین قوزکه قرلدقده ایچی چقماز میرنظمی بیت
مشو بد خلق وتند وزفت زنهار * سکاوانه نیاید هیچ درکار سکبینه سکون کاف وکسر
باء موحده ایله برنوع صمغدرکه ملطف ومسخن وجلادر سکرفنده فتح کاف فارسی وفا ودال
وسکون راء مهملتین ونونله سورچکن آت وقاطر وغیرهما میرنظمی بیت مشو در راه دین
هرکز غلط کرد * همین اسب سکرفنده شود بد سکنجیده فتح کاف وسکون نون
ویای تحتانی وکسر جیمله بمعنی تراشیده وکزیده وسرفیده وآواز بکلو کرده کذا فی المجمع یعنی
یونلمش واصرلمش واوکسرمك ایله بوغازدن صدا کلمك استاد لبیبی بیت ز تیرش رخ مه
سکنجیده باشد * ز تیغش دل چرخ انجیده باشد سکنه فتح کاف ونونله نجار آلتلرندن
برآلتدرکه آنکله تخته واغاج دلرلر اسکنه دخی دیرلر حکیم سنایی بیت که شکستی چو چوب
واسکنه * سرو رویی حروفم از سکنه سکوره ضم کاف وواو معروف وفتح راء مهمله
ایله طپراق کاسه وطبق که اسکره دخی دیرلر کمال اسمعیل بیت زکعبتین شب وروز
در سکورهٔ چرخ * چو تاج نرکس نقش مقاصدش شش باد * رضی الدین باباقزوینی بیت
سکوره ایست چو پیروزه چون قیاس کنی * بخوان همت او صحن کنبد صحرا سکه فتح
کاف مشدده ایله درت معنایه کلور اول معروف ثانی بمعنی سیرت ثالث طرز وروش
بو ایکی معنایه شیخ نظامی بیت که بی سکهٔ راچه یارا بود * که هم سکهٔ نام دارا بود * رابع لباس
معناسنه در لغت مشترکه در عربیده دخی درت معنایه در اول کوچه وبازار وطریق جاده ثانی
اول قازلمش منقش دمورکه التونه وکمشه اوررلر ثالث صبان دموری رابع صف صف
تمش خرما اغاجی سکیخانه کسر کاف وسکون یای تحتانی وفتح خاء معجمه ونونله بمعنی میخانه
سکی شرابدر میرنظمی بیت مرا جای عشرت سکیخانه است * که همصحبتم جام وپیمانه است
سکزیده کسر کاف وزاء معجمه وسکون یائین تحتانیین ایله بمعنی ستور برچهنده
یعنی صحرایجی حیوان آت وقاطر وغیرهما سکینه کسر کاف وسکون یای تحتانی وفتح
نونله نجار آلتلرندن برآلتدر اسکینه دخی دیرلر عربیده بیرم دنیلور کذا فی المجمع سمه
فتح میمله ایکی معنایه در اول سمر مرقومك معنای اولنه که حکایه وافسانه در ثانی رنك آب که
یشل کورینور بریرده صو چوق طوردقده اول رنکده اولور بو ایکی معنایه ابو المعانی بیت
میشود آب روان از دود آه من سمه * کشته احوالم ز عشق یار در عالم همه * عربیده نشان
داغ وغیره کبی جمعی سمات کلور سندره سکون نون وفتح دال وراء مهملتین ایله حرامزاده
یعنی باباسی نامعلوم ولد غواص بیت سرخ چهره کافرانی مستحل ناپاکدار * زین کروه
دوزخی ناپاك زاده سندره * مجمع الفرسده بو معنایه فتح سین ایله مرویدر ابو الفرج رونی

* رباعی * ای کوهکش سندره کرکورشدی * ارغزل غنی و زغل عورشدی * سرکوفته
ماروسوده پرمورشدی * زوکورطلب که ازدرکورشدی ☜ سنده ☜ سکون نون وفتح دال
مهمله ایله قوریمش یوغون اغاج بوداغی یعنی اغاجك ایری دالاری که قوریمش اوله ☜ سنه ☜
فتح نون ایله ایکی معنایه در اول برنوع سخت دمور درکه اکه اشلمز ثانی نوك خمه یعنی قلم اوجی
میرنظمی ایکی معنایه دروصف کاتب بیت سنهٔ خامه اش چنان سخت است * کوبیا ازسنه
بیدرخت است * عربیده نوم خفیفه دیرلرنتکم دیمشلردر * سنة الهجر سنة وسنة الوصل سنة
☜ سنیژه ☜ کسرنون وسکون یای تحتانی وفتح زاء فارسیله چلاه آلتلرندن برآلت در
☜ سواره ☜ فتح واووراءمهمله ایله قندره دیدکاری سازدر خاشاك دخی دیمشلر ☜ سه پایه ☜
اخفاءها ایله سپاوساج ایاغی معناسنه درعدده اوچ عدده اشارت اولان سه یی ارباب لغتك
کمی مفتوح وکمی مکسور نقل ایدرلر اصحی فتحه ایله کسره بینندهٔ تلفظ اولنمقدر سه دن صکره
کلان کلمه یه اضافتده لسانه ثقیل اولمین وجه اوزره ☜ سه شاخه ☜ خرمن صاوردقلری آلت که
سه انکشت وسه شاخ وسکو دخی دیرلر ☜ سه کوشه ☜ دمور دکنی دیدکاری اوتدر
وبرآلتدر دمور دن اوچ کوشه لو ایدوب قلعه لرده حفظ ایدرلرکه دشمن هجوم نده ایاقلری آلتنه
دوکرلر هر بیجه دوشسه البته برکوشه سی یره قاروطور میرنظمی بیت سه کوشه ازسر بارو
فشاندند * دکرصد کونه صنعت می کشادند ☜ سیاه وسیه ☜ اظهارهایله تلفظ اولنور
یدی معنایه کلور اول معروف که عربیده اسود دیرلر ثانی یکمکین سرخوش که سیه مست دخی
دیرلر عربیده اول مرتبه یه طافح دیرلر رفیع الدین لبنانی بیت منم سیاه خرابات لعل اوچون
جام * که ذوقهاست مرازان شراب نوشکوار * ثالث غلام هندی وحبشی دیمکدر خواجه
حافظ بیت زبنفشه تاب دارم که ززلف تو زندم * توسیاه کم بهابین که چه در دماغ دارد *
رابع برخط درخطوط سبعهٔ جام جمدن لسان عربده اول خطه خط ازرق دیرلر حکیم خاقانی
بیت بجام عشق تومی تاخط سیاه دهم * منم که سر بسر آن خط سیاه نهم * خامس شوم
ونحس معناسنه اهلی خراسانی بیت چه خوش بزمیست رنکین مجلس جانان چه سود اما *
که نتوان شد سفید ازشومی بخت سیاه آنجا * سادس اسفند یارك آنی آدیدرکه سیاه
رنك ایدی حکیم فردوسی * مثنوی * چومن زین زرین نهم برسیاه * بسر برنهم خسروانی
کلاه * به نیزه زاسبت نهم برزمین * وزان پس نه پرخاش جویم نه کین * سابع مصنفات
زردشتدن برکتاب آدیدرکه زمزمه دخی دیرلر ☜ سیاه چرده وسیه چرده ☜ قره یاغز آدمه
دیرلر عربیده اسمر اللون دیدکاری ساده رولرده صفت ممدوحه درکه قوت جاذبه سی اولمغله جذب
قلوب ایدر خواجه حافظ بیت آن سیه چرده که شیرینی عالم با اوست * چشم میکون
لب خندان دلخرم با اوست * کال بخندی بیت شنیدهٔ که مویزسیاه شیرینست * کزین
سبز خطان دلبر سیه چرده * عربیده اکثرساده رویه اسمر اللون ویبوك کسنه لره الادمه دیرلر
تعریفی الادمة حمرة تمیل الی السواددر ☜ سیاهچه ☜ تصغیر سیاهدر وبرنوع آهودرکه ترکیده
قراجه دیرلر ☜ سیاه دانه ☜ چورك اوتی که شونیز دخی دیرلر عربیده اسم مزبورك ترجمه سیدرکه
حبة السودا دیرلر ابوالمعانی بیت چوخالهای سیه بر رخش چنان زیبد * سیاهدانه

سیاهدانه فشانده بروی نان سپید ☜ سیاهکاسه وسیهکاسه ☜ بخیل وخسیس ولئیم
ودون دیمکدن کنایه درکه ترکیده اولمقوله آدمه قره چنقلی دیرلر خواجه حافظ بیت برواز خانهٔ
کردون بدرونان مطلب * کین سیهکاسه در آخر بکشد مهمانرا * مرویدرکه دیار عجمده بعض
عیارولئیم بدکارلر اولوب برملبس آدمی ویاخود بربازرکانی الندهٔ متاعی ایله خانه سنه ضیافت
نامیله دعوته کتورر بعده قتل ایدوب اثوابن آلورلرایمش ☜ سپیجیده ☜ سکون یائین
تحتانیین وکسرجیم فارسیله بمعنی ساخته وآراسته کذافی المجمع ☜ سپیده ☜ طوقورجیق
اویونی که سده ره وسه دره دخی دیرلر ☜ سپیرکوپه ☜ سپیرکوب مرقوم معناسنه اغاج هاون
که ایچنده صرمسق دوکرلر سپیرصرمسقدرکوپه کوفتن دن اسم آلتدر ☜ سپینیکاه ☜
سکون یائین ونون وفتح کاف فارسیله پادشاهلره مخصوص تخت کذافی المؤید ☜ سپیزده ☜
سکون یای تحتانی وزاء معجمه وفتح دال مهمله واظهارهایله اون اوچ عددر میرنظمی بیت
شبان سپیزده نزدیك بدرست * چوسال سپیزده شد بدرخوبان ☜ سپیله ☜ بوزن حیله
صغروقیون وپکی سوریسی رمه معناسنه عربیده ثله دیرلر استاد فرخی بیت بباغ اندر
کنون مردم نبرد مجلس ازمجلس * براغ اندرکنون آهو نبرد سپیله ازسپیله * شمس فخری
فسپیلهٔ کلهٔ اسب وسپیلهٔ کلهٔ کاووآهودیمشدر بیت برده زانعام شیخ ابو اسحق * هم فسپیله
هزاروهم سپیله ☜ سپیم سیاه ☜ ترکیده قره بزج دیدکاریدر ☜ سپیمازه ☜ برنوع طاشدر
غایت جلاقبول ایدر کذافی المجمع ☜ سپینه ☜ کوکسك جمله سی سپینه اعتبار اولنور زیرا
یانلرینه بردنیلور اصل موضوعی بویله درکثرت استعمالدن سپینه ده برده ذکر اولندقده مطلق
کوکس مراد اولنور وجه مذکور اوزره حکیم فردوسی بیت بروسپینهٔ آن صنم سیمرنك *
همیداشت از تختهٔ سیم تنك * وله بیت بزد بربروسپینهٔ اشکبوس * فلك آن زمان دست
داده به بوس ☜ مع الیاء * سپاری ☜ فتح باء فارسی وکسرراءمهمله ایله ابریق ودستی و بردق
وامثالی نسنه لرك قولبی وبالته ونجاق وامثالنك صاپنه دیرلر ☜ سپاهی ☜ سپاهه یعنی عسکره
منسوب اولان جنسنه سپاه افرادنه سپاهی دیرلر ☜ سپرجی ☜ فتح باء فارسی وسکون راء
مهمله وکسرجیم له شادیاق معناسنه میرعماره بیت باماه سمرقندی کن آیین سپرجی *
وامشکرخوب آور بانعمت چون قند ☜ سپری ☜ کسرباءفارسی وراء مهمله ایله اتمام کار
وآخرمصلحت معناسنه اسپری دخی دیرلر شمس فخری بیت فتنه وظلم ازممالك کرد دور *
دست وتیغ وتیراوبود اسپری * نجیب الدین جرد پادقانی بیت جاودان باد بقای توکه اندیشه
برد * بسر مدح توبی کرچه سخن شد سپری * بومعناده حسین وفایی دیمشدر بیت
براه کعبهٔ وصل توبی سپرکشتم * ولی چه سود که این ره نمیشود سپری * نسخهٔ میرزاده
بمعنی تخماروا قعدر ☜ سپزکی ☜ فتح باءفارسی وسکون زاء معجمه وکسرکاف فارسیله رنج
ومحنت وسختی معناسنه حنظلهٔ بادغیسی بیت کی سپزکی کشیدمی زرقیب * که بدی یار مهربان
بامن ☜ سپیدروی ☜ دال موقوف وضم راءمهمله ایله قلای که آنکله باقرآوانی قلایلرلر عربیده
قلعی دیرلر ☜ سپیدکی ☜ فتح دال مهمله وکسرکاف فارسیله آقلق که زنان یوزلرینه سوررلر
حنی طالبی اولهلرك کوزنده خوشنما اولهوعموما آقه منسوب اولانه دیرلر ☜ سپیدی ☜ مطلق

بیاض در آخرنده کی یایای وصفیه در مولانا عرفی بیت ای مرا برزشتی اعمال تو میدی گواه * دورم از حسن عمل چون در و سپیدی از گناه ☜ ستامی ☜ فتح تاء مثناة و کسر میمه ایرك زیب وزینتی معناسنه در کذا فی فرهنك جهانگیری ☜ ستبرپای ☜ فتح تاء مثناة وسکون باء موحده وراء مهمله بعده باء فارسی مفتوحه ایله اول نسنه یه دیرلر که یوغون وایری وغلیظ وکند اوله عربیده خضمه دیرلر ضم خاوضاد معجمتین ومیم مشدده ایله کذا فی المجمع ☜ سرنای ☜ سکون راء مهمله وفتح نونله ترکیده سپسی که کیلرده کورلکیلری آنکله قوللنورلر یعنی رئیس اولان کسنه آنك صداسیله مرادایلدوکی خدمتی کمی خلقنه اشلدردوك کبی برنسنه در کجیلر اصطلاحنده اکا سلسله دیرلر شاعر * مثنوی * نشسته بود در کشتی تنی چند * که باقصد تجارت عزم کردند * قضارا خاسته باد مخالف * چو کشتیبان دران حال بود عارف * کرفته بود دست خویش سرنای * نفس میزد همه برخاست از جای ☜ سزکی ☜ سکون زاء معجمه وکسر کافله بمعنی سخنی ودشواری کذا فی فرهنك جهانگیری ☜ سفلی ☜ سکون فاوکسر لامله باقر چولك که اغزی آچق اولور عربیده ضد علوی درکه آچلق دیمکدر ☜ سکزی ☜ فتح کاف فارسی وکسر زاء معجمه ایله سکزدیدکاری طائفه یه منسوب دیمکدر رستم زال اول طائفه دندر کذا فی فرهنك میرزا ابراهیم اما صحته اقرب اولان سکزی سیستانی درکه سکزستان دنی دیرلر وسجزی ده دیرلر کاف یرینه جیملهکه آنك معربی در ☜ سنجدبوی ☜ برنوع کلدر مولانا عیاض بیت دادت اندرداد سنجدبوی بوی * بامی کلکون بسنجدبوی بوی ☜ سنجدرازی ☜ قزل ایکده محل رازه منسوب اولغله رازی دیرلر ظاهر بودرکه اول نوع ایکده اول مکانه مخصوص اوله ☜ سنجدکرکانی ☜ برعنابدرکه ولایت کرکانه مخصوصدر اول ولایتده غایت اعلاسی اولغله آکا نسبتله مشهور اولمشدر میرنظامی بیت درسرانکشتش حنابنکاشته * سنجدکرکانی درکف داشته ☜ سنی ☜ کسر نونله معروف باقرنبسی نك بیوکی در شمس فخری بیت شهریارا زجودشامل تو * سائلانرا زدست دهت سنی ☜ سهی ☜ کسر ثین ایله ادات الفضلاده بمعنی نوجوان وبمعنی راست نظر مرو بدر ناصرالدین کوید بیت سهی قدی چوسرو بوستانی * شب افروزی چوماه آسمانی ☜ سیاری ☜ فتح یای تحتانی وکسر راء مهمله ایله اکیرید کاری کوکدر عربیده وج دیرلر ☜ سه پای ☜ هاء غیر ملفوظله سپا معناسنه در ☜ سیاهی ☜ مقابل سپیدیدر هرقرا کولغه دیرلر عموماودخی خضابدرکه صاج وسقل بویارلر ابوالمعانی بیت بریش من سیاهی من نکردم * اثر کرده در وروی سیاهم ☜ سیکی ☜ سکون یای تحتانی وکسر کاف فارسیله شرابدن دونمش سرکه در مجمع الفرس شراب معناسنه در اما شرح سامی ده سیکی اول شرابدرکه اول رتبه قینامش اوله کثلثانی کیدوب ثانی قاله عربیده آکا مثلث دیرلر اصلی سه پکی ایدی ترکیب اولنوب هاء علامت حذف اولندی سعدی بیت تواین صوفیان بین که می خورده اند * مرقع بسیکی کروکرده اند ☜ سیلی ☜ سکون یای تحتانی وکسر لامله صحیحی بوو جهله درکه برآدم برمقلوبین راست ایدوب نرمه کف ایله خطا ایدن کسنه نك بینه تیغ واری اوره عامه غلط ایدوب طینجه یه دیرلر حکیم فردوسی بیت بفرمود تادست سیلی کنند * بسیلی قفا کوش نیلی کنند * طینجه اولدوغنده بویله مناسبدر هاتفی بیت نخورده غزالی چوسیلی زشیر *

زشیر * کند جلوه در عید کاهش دلیر * ارسلاندن وجه تعریف اوزن اورمق ملحوظ دکلدر انجق کف دسته راست اورر ☜ سینی ☜ سفره درکه باقردن وبرنجدن ایدرلر خسروانی بیت توچه پنداری ماکه من هیچم * که برسم زنانك سینی وطاس * وبرمعناسی دخی ریم آهندر کذا فی التحفه ☜ باب السین المضمومة مع الالف * ستا ☜ فتح تاء مثناة ایله باب الالفده ذکری مرور ایدن استامعناسنه درکه زند وپازند دیدکلری کتاب آیدر کذا فی المجمع ☜ سرخپا ☜ سکون راء مهمله وخاء معجمه وفتح باء فارسیله برسبزه درغایت نازك ولطیف طعمی اکشی رکده عربیده خماض دیرلر عصاره سن آلوب قینادوب شکر ایله شربت ایدرلر تسکین حرارت ودفع عطش وقلع صفرا ایدر ☜ سرنا ☜ سکون راء مهمله وفتح نونله ترکیده زرنادیدکلریدر عجمه نای رومی ده دیرلر طبل ونقاره ایله آهنك اولنور بزم و رزم محللرنده چالنور حضرت مولانا قدس سره بیت بحق آن لب شیرین که می دمی برمن * که اختیار ندارد بنا له این سرنا ☜ سروا ☜ سکون راء مهمله وفتح واو ایله بمعنی سخن کفتن عربیده کی مکالمه معناسنه در یعنی سوزسویلك ابوالمعانی بیت بدبکران بکند باهزار لطف سخن * بسوی من بکند در کذاریك سروا * ☜ سکوبا ☜ ضم کاف و واو معروف وفتح باء موحده ایله ملت نصارا ده برزاهدك آیدرکه حضرت عیسی علی نبینا وعلیه السلام آنك صومعه سندن آسمانه صعود ایلدی حکیم خاقانی بیت چه فرمایی من ازجور یهودی * کریزم جانب دیرسکوبا * ودخی اول معروف ومشهور دیرك بانیسی اولان کسنه نك نامی در ☜ سمیرا ☜ فتح میم وراء مهمله وسکون یای تحتانیله مهین بانونك اسمیدرکه شیرینك عمه سیدی شیخ نظامی بیت سمیرانام دارد آن جهانگیر * سمیرارا مهین بانوست تفسیر ☜ سوزا ☜ سکون واو وفتح زاء معجمه ایله مبالغه ایله اسم فاعلدر سوزنده معناسنه معنی لازمه سنه نظرایله ریش سوزادیرلر یاقچی یاره دیمك اولور ابوالمعانی بیت نمی ماندیك آتش آتش عشق در وتم را * چنان سوزا که ننشیند اکر نوشم دوصد دریا * ☜ سوفرا ☜ واومعروف وفتح فاوراایله پدرنوش الروان کیقباد بن فیروز شاهك وزیری نامی در شیخ نظامی بیت قباداندرایران شاه کدخدا * همیراندکان جهان سوفرا ☜ سوکا ☜ واومعروف وفتح کاف فارسیله مبالغه ایله ماتمزده یه دیرلر ابوالمعانی بیت کشیدم آنقدر حسرت که چرخ بیوفا برمن * ترحم کرده میکرید زابرومیشود سوکا ☜ سویغا ☜ واومجهول وفتح یای تحتانی وغین معجمه وسکون راء مهمله ایله زحمت ومشقت معناسنه در ☜ سها ☜ فتح ها ایله خرده یلدزلردرکه اطراف قرده اولورماهتابده کورنمزلر نقص قرایامنده کورینورلر خواجه سلمان بیت باسهازین بس بطالع برنیاید آفتاب * کرسهاراطالع نیك اخترت باشد ضمیر * ☜ سیا ☜ فتح یای تحتانی ایله سیاه دیمکدر خلاق المعانی بیت زصبح تیغ توکردد بیك نفس رسوا * اکرچه سازد خصمت شب سیاپرده ☜ مع الباء * سنجداب ☜ ضم باء موحده وسکون خاء معجمه وفتح دال مهمله ایله بمعنی زهدان یعنی رحم مادر ترکیده اوشاق اوی دیرلر کذا فی فرهنك جهانگیری ☜ ستوراب ☜ ضم تاء مثناة وواومعروف وسکون راء مهمله ایله برعلتدر حیوانات ایاغنده ظاهر اولورصوایندردی دیرلر اکثر قاطرده وآتده اولور ☜ سداب ☜ فتح دال مهمله ایله ایکی معنایه در اول برمعروف اوتدرعربیده دخی سداب دیرلر غایت ثقیل

رایحه سی وارد ر اما صداعه نافعدر استشمام اولندقده صداعی دفع ایدر و تناولی هیجان باهی
یعنی طوقانی تسکین ایدر آخرمنافعی دخی وارد رسپندان تخم دخی دیرلر ثانی قوت وقدرت
معناسنه استعمال اولنور بوایکی معنایه استادرودکی بیت اکرسداب بکارندوازتوباد
کنند * سداب مردی درتن فزون شود زسداب ﴿ سرب ﴿ سکون راءمهمله ایله
قورشوندر ضم رایله ده جائزدراسرب دخی دیرلر وزنده سنکین برمعدندر اما غایت نرمدر
شویله که بچاق ایله کسلور ابوالمعانی درهجویکی ازکبار بیت بزعم خود که متانت همی کند
چوسرب * ولیك کاردبیرد اکرچه سنکینست ﴿ سرچب ﴿ سکون راءمهمله وفتح جیم
فارسیله وجود انسانده فضلات باغمدن ظاهراولور بیاض لکه در عربیده اطبا اکا بهق
ابیض دیرلر بوعلتك سیاهی ده اولور سودا مختلط اولدقده ﴿ سرخاب ﴿ سکون راءمهمله
وفتح خاءمعجمه ایله التی معنایه کلور اول مرغابی نوعندن برقوشدر سرخ رنك اولوردیشی سی
حیض کورد یرلر بعض فرهنکارده آنقدیدکاری قوشدر صوکنار لرنده تعیش ایدر حکیم
سنایی بیت آن نباشدولی که چون سرخاب * رود از بهر آب روی براب * فرهنك میرزاده
پرنده آبی دیوب بویله ایرادایلش میرخسرو بیت سرخی ازشب که روبروتابی * کوپی اززاغ
زادسرخابی * ثانی کلکونهٔ زنان یعنی قزلجه که عورات حسن ویرمك ایچون یوزلرینه سوررلر
ثالث ثبریزناحیه سنده بروطاغ آدیدر بوایکی معنایه شیخ اوحدی درجام جم بیت چون
زسرخاب روی شاهد شنك * داده سرخاب راجمال تورنك * مثال کوه کال بخندی بیت
بفرست کال این غزل ترسوی ثبریز * چون سیل سرشکت ره سرخاب کرفتست * رابع
شرابك جملهٔ اسماسندن براسمی در منصور شیرازی بیت رسید موسم سرخاب ساقیا
برخیز * می چوخون سیاوشش در پیاله فکن * مثال کوه وشراب سید جلال عضد بیت
تا بریزاند بت غم رازدل سرخاب نوش * برسرسرخاب روتابنکری ثبریزرا * خامس فیروزبن
یزد کرد پهلوانلرندن برمبارزنامی در حکیم فردوسی بیت بکی پارسی بود بس نامدار *
که سرخاب خواندی وراشهریار * خواجه سلمانك بویتنده بوکا تلمیح واردر بیت زآب سرخ
می افتاده است زال خرد * چه جای زال که رستم بیفتد ازسرخاب * سادس فرهنك
جهانکیریده ذکرایدرکه کابل نواحیسنده برکوچك رود خانه وارد رقزل طپراق اوزرندن جاری
اولغله صویی ده قزل اولمشدر بواجلدن اکا دخی سرخاب دیرلر ودخی غیری یرلرده سرخاب
نامیله ارمق اولدوغی مسموعدر ﴿ سرمه چوب ﴿ کوزه سرمه چکدکاری میل اغاج اولسون
غیری اولسون ابوالمعانی بیت من بباغ دیدمی دومپیاره * سرمه چوپی کشد بچشم دکی
﴿ سنب ﴿ سکون نونله ایکی معنایه دراول آت وقاطر وصغر وغیری حیوانات طرنغی کاهی
ایاغنده دیرلر سم معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت مابه بوش عارض وطاق
وطرنب * هرکجا که خود بینم سنب سنب * ثانی دلك ودلکه امردخی اولور استادفرخی
بیت عزم توکشور کشا وخشم تو بدخواه بند * رمح تو پولاد بند وسنب توجوشن کذار * مجمع
الفرسده نقب که یرالتنده قازیلور رسم دخی دینلور ﴿ سواران آب ﴿ یعنی حباب که صوا وزرنده
اولان قبرجقلردر امیرخسرو بیت خاك بران داژه کزهیچ باب * کرد نخیزد زسواران آب *

آب ﴿ سواراك آب ﴿ دخی دیرلر حباب معناسنه وله بیت یه که درایت افکند تباب *
نکشد آب جزسواراك آب ﴿ سوب ﴿ سکون واو ایله آب معناسنه در تفصیل یکند لغتی
ذیلنده ذکر اولندی وزبان هندیده غله برافشار معناسنه درکه فارسیده چج دیدکاریدر
﴿ سوراخ سنب ﴿ مثقب دیدکاری آلتدر بعض نسخه ده تعلیند نیشتری معناسنه در
مثال اول ابوالمعانی بیت کون آن دلبر نازك چودرناسفته است * درکف مغلم استاد بود
سوراخ سنب ﴿ سهراب ﴿ سکون ها و فتح راء مهمله ایله برمبارز پهلوان آدیدر
﴿ مع التاء * سپست ﴿ ضم باء فارسی وسکون سین ثانی ایله یعنی بوی ناخوش کدبالق
رایحه سی وثمناك جامه وپاس طوتمش باقر ظروف وباقر چالمش شراب وغیری نسنه
قوقولری وآغزقوقوسی که عربیده بخر دیرلر ضم باءایله مختاری درمذمت غلام خود * قطعه *
یکی غلامك هندوخریدم ازبازار * بدان بهاکه زکفتار آنم آید عار * نرشندروی چوکون
وضعیف حال چوکس * سپست بوی چوقیروسیاه چرده چوقار * قارغایت سیاهه دیرلر
﴿ سرت ﴿ سکون راءمهمله ایله ایکی معنایه کلور اول اکیرکه عربیده وج دیرلر غایت آجی بر
کوکدر ثانی حصاد غله دن صکره تارلاده قلان غله که خوشه ده دیرلر آنی دوشرنه
خوشه چین دیرلر بعض نسخه ده بالدران دیدکاری اوتدر ﴿ سرخ بت وخنك بت ﴿ ایکی بت
آدلریدر منقولدرکه زمان جاهلیتده مشرکلر بدخشان سرحدنده کابل مضافاتندن بامیان
نام موضعده طاشدن تراش ایتمشلر واکا پرستش ایدرلرایمش عربیده یعوق ویغوث نام
بتلر بولنوردیرلربعضیلر لات ومنات بولنوردیدیلر روایت اولنور که مذکور صورتلره قریب
یرده پیره زن شکلنده برصورت دخی تراش اولنمش بوبتلردن کوچك نامی نسرمش ایدی بعضیلر
سته وادیرلر بواوج صورت عجایب روزکاردندرهر بری بکپاره طاشدن اللی ایکیشر زراع قد
وایچلری مجوف ایدی ستویله که ایاقلرندن واللرندن دیه لرینه چقنجه یول ایتمشلر ایچنه کیروب
جمیع اعضاسنی طولاشمق ممکن ایدی حتی برمقلوی اوچنه ده واریلور ایدی حکیم سوزنی
آدلرینی بویلنده یادا تمش بیت کرسرخ رخ کردون چون خنك بتی سازد * توسرخ بتی ازمی
بنکار بصبح اندر * وله بیت کردی میان سرخ بتی بامیان ستیخ * باشی برانکه خنك بتی را
کنی بجنك * مرویدرکه سرخ بت خنك بته عاشق شکلنده تصویر اولنمش بورایه دك فرهنك
جهانکیری نقلی در مجمع الفرسده مرقوم ایکی بت بلخ ایله غزنه اراسنده واقع بامیان نام بر
الکه نك طاغلرندن بروطاغ باشنده تصویر اولنمشدر حکیم خاقانی بیت درکف ازجام خنك
بت بنکر * برخ ازباده سرخ بت بنکار * بعض فرهنکارده تاءمثناة یرینه دال مهمله ایله سرخ
بد واقع اولدوغی رسیدهٔ نظردر ﴿ سروت ﴿ ضم راءمهمله وواومعروفله بمعنی سرود تغنی
معناسنه یعنی ایرلامق استادیمشدر بیت ناهید نهد چنك زدست وکند سکوت *
دربزم غم که مطرب دل سرکند سروت ﴿ سست ﴿ سکون سین مهمله ایله کوشك معناسنه در
عموما یعنی آدم وحیوان ونباتات که اشجار واحجار وسائر لرنده استعمال اولنور مقابلی سخت در
حتی سوزده بیله استعمال ایدرلر استادفرخی بیت تو آنمهی که تراهرچه کویم اندرفضل *
تمامتر سخنی سست باشد وسوتام * سوتام که واندك معناسنه درعربیده رخو دیرلر چغتایده

چوزکان دیرلر سست دیمکدر میر علیشیر بیت ای پری مجنون کونکل سوزدین اسرا اوزنی
کیم * برق آهیدین ملائك سنتك قناتی چوزکانور ﴿ سطقسات ﴾ ضم طاء مهمله
وسکون قاف وفتح سین ثانی ایله عناصر اربعه یه دیرلر زبان رومیانده فایله سطقسات دخی
دینلور حکیم سنایی بیت اقبال تراعلم ترا ازره معنی * آبا وسطقسات غلامند وپرستار *
کذا فی المجمع ﴿ سفت ﴾ سکون فایله ایکی معنایه در اول بمعنی دوش یعنی اوموز حکیم
اسدی بیت کی تاجدار آفرین کرد وکفت * که زور اینچنین باید وبال سفت * شرف شفروه
* قطعه * خلعت مدحت تو کرچه درازست وتمام * لیك بر قامت تو ناقص وکوتاه بود *
کرچه از کعب فلك یکدو وجب افزونست * چون بر سفت کشی تا بکمرکاه بود * کمال اسمعیل
بیت کر آفتاب کله کوش بی تو نماید * سپهر برکشد از سفت او غلالهٔ نور * ثانی هر کوچك
دلکه دیرلر عموما ایکنه دلکنه دیرلر خصوصا ابو المعانی بیت آنچنان جسم نزار واز غمت
کشته ضعیف * در کف عشقت توان از سفت سوزن بکذرم ﴿ سقرات ﴾ عربی
تلفظنده سقراط دیرلر بر استاد حکیم ذوفنون آدیدر که مشهور جهاندر معناسی مزین الحکمة
دیمکدر سقراتك بر معناسی دخی سوزلمش یوغرت دیمکدر ﴿ سقرلات ﴾ ضم قاف وسکون
راء مهمله ایله چوقه نك غایت اعلاسی که سقرلاط واسقرلاط وسکرلات واسکرلات دخی
دیرلر مجمع الفرسده سین مفتوحه ایله مرویدر ﴿ سکست ﴾ ضم کاف وسکون سین مهمله
ایله بمعنی کسیخت یعنی اوزلدی دیمکدر وبر معناسی دخی بنهاددر یعنی قویدی حضرت مولانا
قدس سره بیت کندم از بشکست ودرهم درسکست * بر دکان آمد که تك نان درست *
﴿ سلت ﴾ سکون لامله یولاف دیدکلری دانه درکه آرپه کبی اولور لکن ضعیف واینجه در آرپه
بولنمدقده آنی طواره یدوررلر چندان نفعی اولمز ﴿ سومنات ﴾ واو مجهول وفتح میم ونونله
بکجرات ده واقع بر بتکده درکه سلطان محمود سبکتکین آنی یقوب خراب ایلدی حکیم انوری
بیت دست انصاف تو بر بدعتسرای روزکار * دست محمودیست بر بتخانهای سومنات *
﴿ مع الجیم * سج ﴾ بمعنی سرین یعنی اوتراق یری کذا فی المؤید ﴿ سرفوج ﴾ سکون راء
مهمله وضم فا وواو مجهول ایله لك دیدکلری نسنه درکه آنکله ابریشم وبعض جامه بویارلر قرمزی
رنك ویرر وقایچ جیلر آنکله دموری قبضه ده محکم ایدرلر ﴿ سکار آهنج ﴾ کاف فارسیله
باشی اکری بر دموردر آنکله تنوردن ات واتمك چیقاررلر کذا فی المجمع بو معنایه برینك هجونده
ابو المعانی بیت خردهٔ کیر شکسته از درون آوردیش * باید اورا یك سکار آهنج از آهن بود *
﴿ سکنج ﴾ ضم کاف فارسی وسکون نونله بمعنی کنده دهن یعنی آغزی قوقار آدمه دیرلر عربیده
بو علته بخر دیرلر شیخ سعدی * قطعه * دست سلطان دکر کجا بندد * چون بسرکین
اوفتاده ترنج * تشنه را دل نخواهد آب زلال * کوزه بکذشت در دهان سکنج ﴿ سکوهنج ﴾
ضم کاف وفتح ها وسکون نونله خار وخسك معناسنه در میر نظمی بیت دهد پای پیاده زحمت
ورنج * ره وادی که باشد بر سکوهنج ﴿ سمج ﴾ ضم میمله مغاره ونقب که زیر زمین ده ایدرلر وکاریز
وامثالی کبی ثانی چرکین قوقو آدمك اثوابنده اولسون کند ووجودنده اولسون سمجه دخی دیرلر
﴿ سنج ﴾ سکون نونله بمعنی مردم وغیره کذا فی المؤید ﴿ سونج ﴾ واو مجهول وکسر نونله خشتك

خشتك که قفتان وکوملك قولتوغنه دیکدکلری پارچه سونجه دخی دیرلر شاعر * مصرع *
بسونج راست آید جامه بر تن ﴿ مع الخاء * سپوخ ﴾ ضم باء فارسی ایله قصارلرك بز دوکدکلری
اغاج ودخی دقاقلرك بز پرداخت ایتدکلری طوقمق وبونلره بکزر نه اولورسه ابو المعانی بیت چند
وسپوخ میخورد از کف قصار * تا که شود پاك آن جامهٔ پرشوخ ﴿ سخ ﴾ بمعنی خوش میر
خسرو در مدح نظام الدین * قطعه * خواجهٔ ما نظام حق شیخیست * کافتاب کمال
شد رخ او * از جنید وز شبلی ومعروف * یادکاریست ذات فرخ او * سخ ایشان که اینچنین
بودند * در نبودند اینچنین سخ او * استاد فرخی در مدح شاه محمود * قطعه * هر کسی کو خدمت
محمود را شایسته کشت * عاقبت محمود خواهد کردن او را کردکار * هر کرا توفیق یارست او بن
خدمت کند * سخ مر آنکس را که آنکس را بود توفیق یار ﴿ سرخ ﴾ خصوصله قرمزی
رنکدر عارضه ومعروضه اطلاق اولنور طالب آملی بیت رسید زاتش می چهره چون
کلستان سرخ * بخون اهل وفا دست سرخ ودامان سرخ * وزنجفره دن یاپلان قرمزی
رنك مرکبه دخی دیرلر ﴿ سوراخ ﴾ سکون واو وفتح راء مهمله ایله عموما دلکه دیرلر
دیوارده وطاشده واغاجده ودمورده والحاصل هر نه یرده دلك اولسه اکا سوراخ دینلور خواجه
سلمان بیت افعی مهره ربای سر رمح از دستت * کرد سوراخ دل خصم دران ثقبه خزید *
چغتای لساننده کسر تا ایله تیشك وتیشوك دخی دیرلر ﴿ سولاخ ﴾ رایرینه لامله ده استعمال
ایدرلر دلك معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ سونج ﴾ نونله بوزن توشك بر شهر آدیدر
کذا فی شرفنامه ﴿ سوخ ﴾ واو معروفله صوغان که پیاز دخی دیرلر کذا فی التحفه
﴿ مع الدال * سپوزد ﴾ ضم باء فارسی وفتح زاء معجمه ایله بمعنی فرو برد ودر اندرون کرد یعنی
اشاغی ایلتدی وایچرو ایتدی حکیم انوری بیت کودکی را که خشك بسپوزد * کون او تا بحشر
میسوزد * وبمعنی تأخیر کند وکارها واپس اندازد یعنی تأخیر ایدر وایشلری کیرو قور کذا فی المجمع
﴿ ستاوند ﴾ فتح تاء مثناة وواو وسکون نونله اول بالاخانه یه دیرلر که اوکی آچق اوله استاد
لبیدی بیت ستاوند ایوان کیخسروی * نکارنده چون خانهٔ مانوی ﴿ ستن آوند ﴾ ضم تاء
مثناة وسکون نونین ایله دیرك اوزرنده بنا اولنمش صفه کذا فی فرهنك جهانکیری اصلی ستون
آونددر واوی حذف اولنمش ودیرك اوزرنده بنا اولنمش هر نه اولورسه اکا دیرلر ﴿ سخولند ﴾
ضم خاء معجمه وفتح لامله سفره دوشریجیه دیرلر کانه دیار عجمده چاشنکیر انجق طعام قور
سفره یی دوشروب قالدرمغه مخصوص غیری خدمتکار ایدرلر ایمش میر نظمی بیت دران
جایکه چون طعام خورده شد * سخولند دستار وخون برده شد ﴿ سرخباد ﴾ بر علتدر
عربیده حمره دیرلر میان ناسده استعمالی شایع اولان بر قرمزی یلدر انسانك اعضاسنده کذر
﴿ سرخ بید ﴾ شاخلری قزل بر نوع سکوتدر مولانا هاتفی بیت خدنك فدایی نا اعتمید *
زخون دلیران شده سرخ بید ﴿ سرخ مرد ﴾ پیراغی یصی بر نوع قزل چیچکدر مولانا هاتفی
بیت ربس مرد خفته بخون نبرد * شد از روی صحرا بران سرخ مرد ﴿ سرود ﴾ ضم راء
مهمله وواو معروفله ایرلامق غنا معناسنه کمال خجندی بیت با سرود وآه وناله میرود اشکم
چو رود * پیش مستان محبت این بود رود وسرود * مجمع الفرسده کوینده کی وسماع باشد

مولانا جامی بیت سر برآورکه درین پرده سرای * میرسد بانك سرود از هرجای ﴿ سغد ﴾ سکون غین معجمه ایله ایکی معنایه دراول یغمور صویی ایرکیلوب جمع اولان چقورواچلق یرلره دیرلر نظام البسه دیمشدر بیت خوشادمی که نمازی کنند البسه را * دراب سغدی وبرخاك اونمازکنند * ثانی ولایت سمرقند مضافاتندن برشهرك اسمیدر آب وهواسی غایت لطیف یردر حضرت مولانا بیت آن بحرکهربخش وراءالنهرست * روضهٔ خوب وی ازسغد سمرقند کذشت * حکیم فردوسی بیت وزا نجا بیامد سوی مرزسغد * یکی توجهان دید آرام جغد * وله بیت بهومان چنین کفت دهقان سغد * که برناید ازخانهٔ باز جغد * سراج الدین قمری بیت خطهٔ مازندران بامرخداوند * شد زخوشی چون فضای سغد سمرقند * اصحاب خردآدملری اولمغله اهل رای وتدبیر اختیارلری اول شهره نسبت ایدوب پیرسغدی دیرلر حکیم اسدی بیت شد ازناله آن پیرسغدی بجوش * که نافش بخاری برآرد خروش ﴿ سغود ﴾ ضم غین معجمه وواو مجهول ایله مرغ سنکخوار دیدکاری قوشدر ﴿ سفرود ﴾ سکون فا وضم راء مهمله وواو معروفله برقوشدر سنکریزه بر وسنکخوار وکتو وسفرود دخی دیرلر عربیده قطادیرلر ابوالمعانی درطعام یك بخیل بیت نامش پلاوچای برنج کرده صحن دیك * سفرود وارخویش عمه خورد ودم نزد ﴿ سم سمند ﴾ آت طرناغی خواجه سلمان بیت ملك چه قیمت آورد در نظر هلال او * نعل سم سمند اوهست بهای مملکت ﴿ سنباد ﴾ سکون نون وفتح باء موحده ایله ایران پهلوانلرندن برمبارز آدیدر حکیم اسدی بیت پسی صف بمهیار وسنباد داد * کمینکه بکرداب ونشواد داد ﴿ سور ﴾ سکون واو ایله اوج معنایه کلور اول فائیده که مقابلی زیانلر ثانی سودن لفظنك ماضی سی اولوروکاهی اسم مصدر استعمال اولنور ثالث بمعنی چشن وشادمانی که سوردخی دیرلر مولانا محمود ابن یمین * قطعه * شکایتی که مرا بود از فلك کفتم * شنید پکسر ونیکو نصیحتم فرمود * چه کفت کفت زمهر سپهر دل بردار * که نیست اطلس نیلی چرخ جامهٔ سود * عربیده اسودن مشتق در سیاه دیمك اولور ﴿ سور ﴾ معناسنه ده استعمال اولنور بومعنایه چغتای آسیغ دیرامی آندن عبارتدر ترکی لسانده واقع اولان صاد حرفی بوطائفه کلیاسین ایله ایراد ایدرلر دالی وطائی تا ایله ادا ایتدکاری کبی میرعلیشیر بیت زهرهجران نیك چوعیشم کامینی قیلدی آجیغ * نوش وصلیینك ایلکا اینکاندین سنکا یوقدر آسیغ ﴿ سودمند ﴾ فائیده لو دیمکدر که سود فائیده ومنداداتی توصیفدر شاعر بیت پندنادانراندارد سودمند * هرکراعقلست دارد سودپند ﴿ سوسپند ﴾ سکون واووسین مهمله وفتح باء فارسی بعده نون ساکنه ایله براوتدر قوریدقده بیاض سودی چقارشیرهٔ کیاه دخی دیرلر لسان هندیده دودهی دیرلر ترکیده سودلکن دیدکلریدر مؤید الفضلاده باء موحده ایله علف شتر معناسنه مرویدر ﴿ سوسن آزاد ﴾ برنوع سوسنلر سائرلرندن اوزون بویلو اولور خواجه سلمان بیت کفت بخوردم کرم درد کرفتم شکم * سربکشیدم دودم مست شدم ناکهان * ثالث برنوع قبرجقدرکه بریرده چقنجه اعضایه یایلور وبشره یی سرخ ایدر سببی دم که صفرایله متمزج اوله خارش وتاسه پیدا ایدر عربیده اول علته شری دیرلر رابع برنوع بالقدر برزراعدن زیاده جه اولورخرطومی واردر اوچ اوق دمرنی کبی دریاده حیواناته ضرری ایریشور خامس رنك سرخ سادس

* برکردن تویوغ منست وسپارمن * مسعودسعد سلمان بیت ای بدوزخ بستان تازه بهار * نکنی کارجزبه بیل وسپار * شمس فخری بیت برند اهل دل ازکشت زار نعمت تو * هزار خرمن بی تخم وکاو ویوغ وسپار * مجمع الفرس بر معناسی دخی معصره درکه ایچنده اوزم صقرلر وغیری نسنه دخی تعصیر ایدرلر شمس فخری بیت برست ساغر لاله زبادهٔ صهبا * ندیده رنج قرابه نخورده زخم سپار * فرهنك حسین وفایی ده شراب طاشیدقلری ظرف معناسنه در ﴿ سپوزکار ﴾ اول کسنه لره دیرلرکه ایشنی کیروقویریعنی اهمال یاخود غیری سبب ایله ایشی حصولنه اقدام ایتیوب تأخیر ایدر کذا فی المجمع بومعنایه ابوشکور بیت هرکه باشد سپوزکار بدهر * توش درکام اوبود چوزهر ﴿ ستوار ﴾ سکون تاء مثناة ایله اوج معنایه در اول محکم ومضبوط معناسنه استوار لفظندن مخففدر اثیرالدین اخسیکتی درصفت نیزه بیت درازقامت ودرهروجب بقتل عدو * هم ازمیان کمری بسته برمیان ستوار * ابوعلی حاجی بیت عیشه تاستوارست کیند کردون * بنای عیش توبادا بحرمی ستوار * ثانی معتمد معناسنه ثالث بمعنی باور یعنی اینانمق بواوج معنایه دخی ستواره ده دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ ستور ﴾ ضم تاء مثناة وواو معروفله بنك طواریدر آت وقاطر واشك کبی شیخ سعدی * قطعه * آن شنیدستی که وقتی تاجری * دربیابانی که افتاد ازستور * کفت چشم تنك دنیا دادرا * باقناعت پرکند یا خاك کور * اکرچه بومعنی علی الاطلاق درخصوصیله آت ویاقاطر اولدوغی فهم اولنمزدوه ده اولق احتمالی واردر تمام تعیینه توقفی یوقدر اماشیخ نظامی آت معناسنه دیمشدر بیت زسم ستوران دران پهن دشت * زمین شش شد وآسمان کشت هشت * عسکر وصفیدر وشرف شفروه قاطر معناسنه دیمشدر * قطعه * بدریامك لیك اوبی نمك * چوماهی تازه زماهی شور * خدایاچه بودی اکرمادرش * ازین خرستودن شدی چون ستور * ودوه یه دخی ستور دیلور حافظ الدین کردری فتاواسنده بوعبارتله مذکور درکه * لفظ ستور لایتناول الابل الااذا کان فی موضع یرکب الابل ایضا * عجم ستور لفظنی ذکر ایدوب چارپا حیواناتك جنسنی که مرکوب اوله آنی مراد ایدرلر الحاصل رکوبه صالح وقابل اولان حیوانه ستور دیلور ﴿ سر ﴾ یدی معنایه کلور اول کفش معناسنه کفشکره سرکردیرلر حکیم سنایی * قطعه * آنکه دی آن پسر سرکرك چرخور کرد * من ندیدم که درآفاق یکی کمتر کرد * کفتمش لونی ولوطی کنی امروزمرا * دست برزد به پس وپای سبك درسر کرد * وچارق اولق معناسنه شمس فخری بیت دربادیهٔ مانده پرازخار وخسك * نه نان ونه آب مانده ونه کفش ونه سر * ثانی برنج بوزه سنه دیرلر حکیم سنایی * قطعه * تن خویش ازسرکهان دردرد * جان خویش ازمی مهان پرور * کرچه فسق است هردوراد راصل * نه بجای خود آخر اولیتر * بومعنایه استادلبیبی بیت کفت بخوردم کرم درد کرفتم شکم * سربکشیدم دودم مست شدم ناکهان * ثالث برنوع قبرجقدرکه بریرده چقنجه اعضایه یایلور وبشره یی سرخ ایدر سببی دم که صفرایله متمزج اوله خارش وتاسه پیدا ایدر عربیده اول علته شری دیرلر رابع برنوع بالقدر برزراعدن زیاده جه اولورخرطومی واردر اوچ اوق دمرنی کبی دریاده حیواناته ضرری ایریشور خامس رنك سرخ سادس

بمعنی ناودان یعنی میزاب سابع برنوع رقصدز ورقاصه‌ده دیرلر کذافی فرهنك جهانکیری
عربیه سرورد ن مشتق وفرح وشادانی معناسنه در اماتشدیدایله اولور ﴿ سرخسار
وسرخ سر ﴿ باشی قزل سرچه وطائفهٔ قزلباشه دیرلر ابوالمعانی بیت باکیرخود بکفتم
کای سرخ سر بریده * هرساده روکه بینی کردی فراز سررا ﴿ سرخ عیار ﴿ برمشهود عیاردر کثرت
استعمال ومرور ایام ایله عیارلغه علم اولمشدر مولانا کاتبی نیشابوری بیت میربایدکل
بعیاری زبابل تقدصبر * سرخ عیاریست پنداری زهی عیارکل ﴿ سرخ سبان باهوادار ﴿
زبان پهلویده حضرت موسی علی نبینا وعلیه السلام نام شریفی درکذافی فرهنك جهانکیری
﴿ سرکر ﴿ سکون راء مهمله وفتح کاف فارسیله کفشکردیمکدر مثالی * قطعه * ای سنایی
کسی مجدو بجهد * سرکری راسخن سرای کند * کی سرمحبت سران دارد * هرکه پیوسته
کارپای کند * برمعناسی دخی بوزه جیدرزیرا سربوزه یه دینلدوکی ذکر اولندی ﴿ سریر ﴿
کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله برقوشدر سره دخی دیرلر عربیه بغاث دیدکاریدر
ابوالمعانی بیت جاعلان نزدعارفان چوسریر * نشود بارکرشود صیاد ﴿ سغر ﴿ فتح غین
معجمه ایله اوزون اوقلی کرپی درسکردخی دیرلر استادفرخی درصفت شکارکاه بیت عزم دیدم
چوخسك کرده زپس پیکان پشت * کرك دیدم چوسغر کرده زبس ناوك سر * ابوشکور
بیت چون رسن کرزپس آیدهمه رفتارمرا * بسغرماتم کوبازپس اندازدتیر * شرفنامه ده
آکاتشی وچپروزوسیخول دخی دیرلر ﴿ سفار ﴿ فتح فایله ایکی معنایه در اول اپکنه وچوالدز
دلوکی ثانی اوق کزی درسوفار لفظندن اختصار اولنمشدر ﴿ سفتکر ﴿ سفتن دلکدر
وکراسم فاعلدر دلیجی معناسنه معنای ترکیب اینجو ومرجان وسائرجواهری دلیجی دیمکدر
میرنظمی بیت درشاهواریست آن طفل دختر * همی سفت کو باشد سفتکر ﴿ سفر ﴿
فتح فایله اوقلی کرپی که سغر وسفرنه وسکر وسکرنه وتشی دخی دیرلر ﴿ سکر ﴿
فتح کاف فارسیله بودخی اوقلی کرپی درسغر وسفرکبی که سیخول ورپکاسه ورپکاشه وسکرنه
دخی دیرلر ﴿ سکوار ﴿ سکون کاف فارسیله سوکوارمعناسنه در ﴿ سلفور ﴿ سکون
لام وفتح فایله مزبله یعنی زبل یغلش یر میرنظمی بیت درآید بجلوه چوآن ناپسند *
خروسی که برجای سلفوررقصد ﴿ سمر ﴿ فتح میمله سازلق که صوایچنده وکنارنده بتراستاد دقیقی
* قطعه * من اینجا دیرماندم خوارکشتم * عزیزازماندن دائم شودخوار * چوآب اندرسمر
بسیارماند * عفونت کیرداز آرام بسیار ﴿ سنار ﴿ فتح نونله بمعنی زن پسر یعنی اوغل عورتی
ترکیه کان دیرلر زبان هندیه زرکره دیرلر ﴿ سندر ﴿ سکون نون وضم دال مهمله ایله صاحب
جمال کذافی فرهنك جهانکیری بومعنایه استاد دیمشدر بیت جمال وحسن وخوبی کشته
بی‌کم * نباشد مثل اوسندر بعالم ﴿ سنقر ﴿ سکون نون وضم قافله فرهنك میرزاده
برشکاری قوشدر یعنی طیور جوارحدن بوطوغاندرکه پادشاهلر آنکله شکار ایدرلر شنقار دخی
دیرلر ترکیده سنقوراولوسی کبی بیك التونه میدردیدکاریمك موردمثلی بویله درکه زمان سابقده
پادشاهلره سنه ده برسنقور هدیه کلورایمش دیری بولنمزسه اولوسی ایچون بیك التون
آلنورایمش مقبول بازشکاری اولدیغنه میرخسرو بیت مغزچواصل خوزسنقربود * نیز

نیزدهی بترمیان بربود * هاتفی بیت اکرسنقرست اوعقابیم ما * وکرمه بودآفتابیم ما *
﴿ سنهار ﴿ سکون نون وفتح هایله سنارمرقوم معناسنه درسنه دخی دیرلر کذافی فرهنك
جهانکیری ﴿ سوار ﴿ آتاوعربیه فارس وخیال دخی دیرلر خواجه سلمان بیت هرسواری
بوده کاه حمله دردشت نبرد * آهن کوهی روان درعرصه کاه محشری ﴿ سوبهار ﴿ واومعروف
وفتح باء موحده وهایله نواحیٔ غزنینده بربتخانه آدیدر بعض فرهنکلرده شابهاردخی یازلمشدر
حکیم اسدی بیت بیامدبه بتخانهٔ سوبهار * یکی خانه دیدازخوشیٔ بهار ﴿ سور ﴿ واو
معروفله یعنی اشباع واوایله اوج معنایه در اول اسب واستر وخرجنسنك رنك خاکستریسی
یعنی سیاهه مائل بوزاوله وقوله آت کبی پرچمندن تاقویروغنه دك سیاه خط چکلمش اوله اول
مقوله یه سوردنی دیرلر بعض بلادخلقی اول رنکده اولان آتی چندان مبارك صایمزلر بوطریق
تمثیل سورازکله دوردیرلر حکیم سوزنی * قطعه * کرم بنیان بپذیری کنم بجان خدمت * وکرنه
رفتم ونتوان بدل کزان زدور * بقای عمرتوجاویدبادامرترا * مطیع رای سپهرحرون وتوسن
سور * ثانی طوی وچشن که عیدلرده ودوکونلرده ایدرلر یعنی طعام وضیافت که ایام سروردهاولور
بعده مطلق دوکونه علم اولمشدر حکیم انوری بیت سال ومه وروزوشب سورباد * شو
به خوشی چشم بدت دورباد * خواجه سلمان بیت آسمان ساخت درآفق یکی سورچه سور
که ازان سورشد اطراف ممالك مسرور * ودوکون معناسنه اولدوغنه خواجه سلمان درتهنیه
بیت حبذا سوروسروری که اکردرنکری * خانهٔ زهره بود برجی ازان عالی سور * ثالث
قلعه دیواری بومعناده عربیه مشترکدر مختاری * قطعه * زآب دیدهٔ انکورخاك رادبهی *
عبیربیزد برزم کلاب ریزدسور * کذر کند بظفرعزم اوچوباد براب * بروی قلعة الماس وبرج
آهن سور * فرهنك جهانکیریده رنك سرخه یعنی قرمزی رنکده سوردیرلر اول واسطه ایله
کل لاله یه سوری دیرلر حکیم سوزنی * قطعه * بادهٔ سوزی بکف کیر ای کل سوری بروی *
آن کل سوری که برسروروان آید بیار * درمیان انجمن بخرام وساقی باش ازانك * بادهٔ
سوری زسروکارخ آید خوشکوار * میرخسرو بیت کذری اکرتوانی به بهارعاشقان کن *
که زاشك من بصحراهمه لاله رست سوری * عربیه اوج معنایه در اول حصاردیواری ثانی
رنك سرخ ثالث اماله ایله بقیهٔ شرب یعنی صوایچلدکدن صکره طرفنده باقی قلان نسنه کچ
کتب فقهیه ده * سؤرالادمی وکل مایؤکل لحمه فهو طاهر مسطوردر ودخی فغانیاندن بر
قومك لقبی در ﴿ سوزار ﴿ واومعروف وفتح زاء معجمه ایله آتشی طولدرمك معناسنه میر
نظمی بیت مکن سوزار دردل آتش غم * که میسوزدازوخلق جهان هم ﴿ سوزنکر ﴿ فتح
زاء معجمه وسکون نونله ایکنه جی که سوزن ایکنه درکر اداه فاعلدر ﴿ سوسمار ﴿ واومعروف
وسکون سین ثانی ایله کلرکه عربیه ضب دیرلر شمس فخری بیت ظلم درایام عدل
ورأفتت * ماندرسوراخ غم چون سوسمار ﴿ سوفار ﴿ واومعروف وفتح فایله اوج معنایه در
اول هرطاردلك عموماوایکنه وچواندز دلکی خصوصا حکیم سوزنی بیت تاید برون زخانهٔ
اخوان حسودتو * تادرنشد بسوزن سوفاردرجل * وله بیت عیار پیشه جوانی که چاکر
درزی * همی کشیدش هر روز رشته درسوفار * ثانی اوق کزیدر حکیم ناصرخسرو بیت

بمعنی ناودان یعنی میزاب سابع برنوع رقصدر ورقاصه‌ده دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری
عربیده سروردن مشتق وفرح وشادانی معناسنه در اما تشدید ایله اولور ﴿ سرخسار
وسرخ سر ﴾ باشی قزل سرچه وطائفهٔ قزلباشه دیرلر ابوالمعانی بیت باکیر خود بکفتم
کای سرخ سر بریده * هر ساده روکه بینی کردی فراز سررا ﴿ سرخ عیار ﴾ بر مشهور عیار در کثرت
استعمال ومرور ایام ایله عیارلغه علم اولمشدر مولانا کاتبی نیشابوری بیت میر باید کل
بعیاری ز بلبل نقد صبر * سرخ عیاریست پنداری زهی عیار کل ﴿ سرخ سبان باهوادار ﴾
زبان پهلویده حضرت موسی علی نبینا وعلیه السلامك نام شریفی در کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ سرکر ﴾ سکون راء مهمله وفتح کاف فارسیله کفشکر دیمکدر مثالی * قطعه * ای سنایی
کسی بجد وبجهد * سرکری راسخن سرای کند * کی سر صحبت سران دارد * هرکه پیوسته
کارپای کند * بر معناسی دخی بوزه جیدر زیرا سر بوزه یه دینلدوکی ذکر اولندی ﴿ سریر ﴾
کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله برقوشدر سره دخی دیرلر عربیده بغاث دیدکلریدر
ابوالمعانی بیت جاهلان نزد عارفان چو سریر * نشود بارکر شود صیاد ﴿ سغر ﴾ فتح غین
معجمه ایله اوزون اوقلی کرپی در سکر دخی دیرلر استاد فرخی در صفت شکارکاه بیت عزم دیدم
چو خسك کرده ز پس پیکان پشت * کرك دیدم چو سغر کرده ز بس ناوك سر * ابوشکور
بیت چون رسن کرز پس آید همه رفتار مرا * بسغر ماتم کو باز پس اندازد تیر * شرفنامه‌ده
اکا تشی وچپروز وسیخول دخی دیرلر ﴿ سفار ﴾ فتح فایله ایکی معنایه در اول ایکنه وچوالدز
دلوکی ثانی اوق کزی در سوفار لفظندن اختصار اولنمشدر ﴿ سفتکر ﴾ سفتن دلمکدر
وکر اسم فاعلدر دلیجی معناسنه معنای ترکیب اینجو ومرجان وسائر جواهری دلیجی دیمکدر
میرنظمی بیت در شاهواریست آن طفل دختر * همی سفت کو یا شده سفتکر ﴿ سفر ﴾
فتح فایله اوقلی کرپی که سفر وسفرنه وسکر وسکرنه وتشی دخی دیرلر ﴿ سکر ﴾
فتح کاف فارسیله بودخی اوقلی کرپی در سغر وسفر کبی که سیخول وریکاسه وریکاشه وسکرنه
دخی دیرلر ﴿ سکوار ﴾ سکون کاف فارسیله سوکوار معناسنه در ﴿ سلفور ﴾ سکون
لام وفتح فایله مزبله یعنی زبل یغلمش یر میرنظمی بیت در آید بجلوه چو آن ناپسند *
خروسی که برجای سلفور رقصد ﴿ سمر ﴾ فتح میمله سازلق که صوایچنده وکنارنده بتر استاد دقیقی
* قطعه * من اینجا دیر ماندم خوار کشتم * عزیز از ماندن دائم شود خوار * چو آب اندر سمر
بسیار ماند * عفونت کیرد از آرام بسیار ﴿ سنار ﴾ فتح نونله بمعنی زن پسر یعنی اوغل عورتی
ترکیده کلن دیرلر زبان هندیده زرکره دیرلر ﴿ سندر ﴾ سکون نون وضم دال مهمله ایله صاحب
جمال کذا فی فرهنك جهانکیری بو معنایه استاد دیمشدر بیت جمال وحسن وخوبی کشته
بی کم * نباشد مثل او سندر بعالم ﴿ سنقر ﴾ سکون نون وضم قافله فرهنك میرزاده
بر شکاری قوشدر یعنی طیور جوارحدن بر طوغاندر که پادشاهلر آنکله شکار ایدرلر شنقار دخی
دیرلر ترکیده سنقور اولوسی کبی بیك التونه میدر دیدکلرینك مورد مثلی بویله در که زمان سابقده
پادشاهلره سنه‌ده بر سنقور هدیه کلور ایمش دیری بولنمزسه اولوسی ایچون بیك التون
آلنور ایمش مقبول باز شکاری اولدیغنه میرخسرو بیت مغز چو اصل خور سنقر بود * تیز

تیز نهی بتر میان بر بود * هاتفی بیت اکر سنقرست او عقابیم ما * وکرمه بود آفتابیم ما *
﴿ سنهار ﴾ سکون نون وفتح هایله سنار مرقوم معناسنه در سنه دخی دیرلر کذا فی فرهنك
جهانکیری ﴿ سوار ﴾ آتا وعربیده فارس وخیال دخی دیرلر خواجه سلمان بیت هر سواری
بوده کاه حمله در دشت نبرد * آهن کوهی روان در عرصه کاه محشری ﴿ سوبهار ﴾ واو معروف
وفتح باء موحده وهایله نواحی غزنینده بر بتخانه آدیدر بعض فرهنکلرده شابهار دخی یازلمشدر
حکیم اسدی بیت بیامد به بتخانهٔ سوبهار * یکی خانه دید از خوشی بهار ﴿ سور ﴾ واو
معروفله یعنی اشباع واو ایله اوج معنایه در اول اسب واستر وخر جنسنك رنك خاکستریسی
یعنی سیاهه مائل بوز اوله وقوله آت کبی پرچمندن تا قویروغنه دك سیاه خط چکلمش اوله اول
مقوله یه سول دخی دیرلر بعض بلاد خلقی اول رنکده اولان آتی چندان مبارك صایمزلر بر طریق
تمثیل سور از کله دور دیرلر حکیم سوزنی * قطعه * کرم نیان بپذیری کنم بجان خدمت * وکرنه
رفتم ونتوان بدل کران زدور * بقای عمر تو جاوید باد امر ترا * مطیع رای سپهر حرون وتوسن
سور * ثانی طوی وچشن که عیدلرده ودوکونلرده ایدرلر یعنی طعام وضیافت که ایام سرورده اولور
بعده مطلق دوکونه علم اولمشدر حکیم انوری بیت سال ومه وروز وشب سور باد * شو
به خوشی چشم بدت دور باد * خواجه سلمان بیت آسمان ساخت در آفاق یکی سور چه سور
که از آن سور شد اطراف ممالك مسرور * ودوکون معناسنه اولدوغنه خواجه سلمان در تهنیه
بیت حبذا سور وسروری که اکر در نکری * خانهٔ زهره بود برجی از آن عالی سور * ثالث
قلعه دیواری بو معناده عربیله مشترکدر مختاری * قطعه * ز آب دیدهٔ انکور وخاك راه بهی *
عبیر بیزد و بزم کلاب ریزد سور * کذر کند بظفر عزم او چو باد براب * بروی قلعهٔ الماس وبرج
آهن سور * فرهنك جهانکیریده رنك سرخه یعنی قرمزی رنکه‌ده سور دیرلر اول واسطه ایله
کل ولاله یه سوری دیرلر حکیم سوزنی * قطعه * بادهٔ سوری بکف کیر ای کل سوری بروی *
آن کل سوری که بر سرو روان آید بیار * درمیان انجمن بخرام وساقی باش از آنك * بادهٔ
سوری ز سرو کلرخ آید خوشکوار * میرخسرو بیت کذری اکر توانی به بهار عاشقان کن *
که ز اشك من بصحرا همه لاله رست سوری * عربیده اوج معنایه در اول حصار دیواری ثانی
رنك سرخ ثالث اماله ایله بقیهٔ شرب یعنی صوایچلدکدن صکره ظرفنده باقی قلان نته کم
کتب فقهیه‌ده * سؤر الادمی وکل ما یؤکل لحمه فهو طاهر مسطوردر ودخی فغانیاندن بر
قومك لقبی در ﴿ سوزار ﴾ واو معروف وفتح زاء معجمه ایله آتشی علولندرمك معناسنه میر
نظمی بیت مکن سوزار در دل آتش غم * که میسوزد از و خلق جهان هم ﴿ سوزنکر ﴾ فتح
زاء معجمه وسکون نونله ایکنه جی که سوزن ایکنه در کر اداه فاعلدر ﴿ سوسمار ﴾ واو معروف
وسکون سین ثانی ایله کلر که عربیده ضب دیرلر شمس فخری بیت ظلم در ایام عدل
ور أفتت * ماند در سوراخ غم چون سوسمار ﴿ سوفار ﴾ واو معروف وفتح فایله اوج معنایه در
اول هر طار دلك عموما وایکنه وچوالدز دلکی خصوصا حکیم سوزنی بیت ناید برون ز خانهٔ
اخوان حسود تو * تا در نشد بسوزن سوفار در جمل * وله بیت عیار پیشه جوانی که چاکر
درزی * همی کشیدش هر روز رشته در سوفار * ثانی اوق کزیدر حکیم ناصر خسرو بیت

به پیکان سخن مر پیش دانا * زبانت تیز بس لبهات سوفار * حکیم فردوسی بیت چو سوفارش
آمد بپهلوی کوش * زچرم کوزنان بر آمد خروش * حکیم انوری * قطعه * ای چو چرخت
هزار مدحت کوی * ای چو عنصر هزار خدمتکار * تا چو تیرست کار دولت تو * بی زبانست
خصم چون سوفار * خواجه سلمان بیت بیلکت چون بنهد چشم بر ابروی کمان * زه بکوش
ظفر آید زدهان سوفار * ثالث سفالدن اولان ظروف وکؤس وآوانی که سوفالدنی دیرلر
سوکدار واومعروف وسکون کاف فارسی وفتح دال مهمله ایله ماتم ایدیجی معناسنه که
سوگ ماتمدر وداشتن دن اسم فاعلدر سوکوار واومعروف اول وفتح ثانی وسکون
کاف فارسیله ماتمزده یعنی یاسلی ومصیبتلی خواجه سلمان بیت مسکین بنفشه بر سر زانو
نهاده سر * باجامهٔ کبود پریشان وسوکوار سومندر واومعروف وفتح میم وسکون نونله
یعنی سمندر که سامندر وسمندور وسمندل وسمندول دنی دیرلر حضرت مولانا قدس
سره بیت نه عشق آتش و جان منست سومندر * نه عشق کوره ونقد منست زر تمام *
سپهره وار سکون هاء اول وفتح راء مهمله وهاء ثانیله بر نوع کوملك در مع الزاء المعجمة
سپرز ضم باء فارسی وسکون راء مهمله ایله طحال کدعربیده طحال دیرلر محل اجتماع سودا در
طعام معده ده انهضام بولدقدن صکره صاف وخلاصه سی جگره واروب آنده دنی طبخ اولنوب
بعد النضج صافی سی دموکو پوکی صفرا اونا مخته سی بلغم ودردی یعنی اشاغی چوکنی سودا اولوب
جگردن دونوب طحاله وارر مکانی جانب یسارده تحت القلبدر ابو المعانی بو محله مناسب دیمشدر
بیت دکر محل عناصر ندارم کویا * بجز سپرز که سودا بدل شده غالب سرخ مرز
سکون رائین مهملتین وخاء معجمه وفتح میمله بر نوع چیچکدر بوستان افروزه بکزر قزل وخوشرنك
اولور نازك بدن دنی دیرلر میر خسرو بیت چو شد کانجا که آن سرخوار شد پست * دمد
کر سرخ مرز از خاك پیوست سنز کسر نونله سیاهدانه که سنیز دنی دیرلر عربیده
حبة السوداتر کیده چورك اوتی دیرلر بسحاق اطعمه بیت غیر نان تنك او تخم سنز چیست
دکر * آنکه برنستزن از غالیه خالی دارد * وله بیت کر تو خواهی که بچشم همه شیرین باشی *
همچو حلوای سنز تخم محبت میکار سوز واومعروفله سوختن وسوزیدن لفظلرندن
صیغهٔ امر ووصف ترکیبی در نیمسوز وعالمسوز کبی اما بومثالده اسم فاعل اولق مناسبدر سعد
سیاف بیت ساقیا از روی خود امشب چراغی برفروز * در دلم زن آتش دیکر که هستم نیمسوز
استاد لطیفی بیت تانموه‌ی زحب شیوه وناز * کارمن شد بدرد سوز وکداز مع السین
المهمله سپس ضم باء فارسیله بت که کهله دنی دیرلر وجود انسانده وسیع فضلاتدن یعنی
مساماتدن چیقن کیردن تولد ایدر تقید اولنمسه آزمد تده غلبه ایدر عربیده قله دیرلر میر
نظامی بیت سراپا چنان بود ناپاك جسم * ازان شد سپس در جهان منقسم سفلیس
سکون فاوبای تحتانی وکسر لامله برشهر اسمیدر که اسکندر ذوالقرنین آبادان ایتمش ایدی
کذا فی المجمع سوس واومعروف ایله اوج معنایه در اول بمعنی طبیعت استاد لطیفی بیت
تو بی شاه فلاك قدر وملك سوس * سعادت یار و تخت وبخت مأنوس * ثانی اول قور تجغز در که
ابریشم وچوقه جامه لره دوشوب تباه ایدر ترکیده کوه دیرلر حکیم خاقانی بیت سوس را

سوس را با پلاس کیتی نیست * کین او با پرند شوشتر ست * ثالث بر نوع کلدر یاغنی زنان سمرمك
ایچون سوریتورلر استاد رودکی بیت سوس پرورده همی بکداخته * نیك درمانی زنا نرا
ساخته * مؤید الفضلاده کیاه خشك معناسنه ده مرویدر ادیب صابر بیت
سخنوران چه نظیر منند وقت سخن * نظیر دستهٔ سوسن که بست دستهٔ سوسن *
شرفنامه ده براغاج آیدردیو مسطوردر عربیده ایکی معنایه در اول تخل بتی ثانی براغاجلی
اوتدر عرق السوس دنی دیرلر ترکیده بیان دیرلر قینادوب لعابن آلورلر کا بیان بالی دیرلر
سعاله غایت نافعدر ووجع صدره دنی فائده سی واردر قینادوب قوامه کتورورلر بال کبی اولور بعده
شربت ایدرلر مع الشین المعجمة * سروش ضم راء مهمله وواومعروفله درت معنایه کلور
اول هر فرشته یه سروش دیرلر عموما همزه ایله سروش وامشاسپند وامهوسپند دنی دیرلر
عربیده ملك وملائکه ومندی لسانندیونه دیرلر شیخ نظامی بیت نهان بیکران هاتف
صبر پوش * که خواند سرایندهٔ اورا سروش * حکمای فرس دیرلر که حق سبحانه وتعالی جل
ذکره او توز بش سروش خلق ایلدی او توز نفری ایام شهور فارسیهٔ خمسیه دن هر اوج کونی
بر فرشته اسمیله مسمی در وبش نفری دنی ایام خمسیهٔ مسترقه ایله موسومدر واول او توز
سروشدن اون ایکی فرشته اون ایکی آیك آدلریله تسمیه اولندی که هر بر فرشته کندو اسمیله
مسمی اولان آیك وکونك تدبیر امور ومصالحنه معین اولوب تدبیر امورینه قیام کوستررلر اول
اجلدن هر بر کونك اسمی که آیك اسمیله مطابق کاه اول کونی شریف وسعید اعتبار ایدوب
عید چشن ایدرلر ومصالح مهمه لرینه اول کون بدأوشروع ایدرلر واول کون ایله مطابق الاسم
اولان فرشته آنك محافظهٔ جوهر وعرضنه مقید ومأموردر دیرلر مثلا خرداد آبه وارد
بهشت آتشه ومرداد اشجاره وباقی فرشته لر دنی سائر آیلرلك منسوباتنه واکا متعلق
امورك محافظه وتمشیتنه مأمورلردر دیرلر والله اعلم بحقیقة الحال سروشك معنای ثانیسی بر
ملك اسمیدر که ریاست بندکان خدا آنك النده در دیرلر شمس فخری معیار جالیده سروش نام
جبرئیل است دیوب بویله نظم ایلمش بیت زهی فرشته صفت خسروی که در ملکوت *
دعای جان تو کوید همیشه جان سروش * وابو منصور اسدیٔ طوسی دنی * سروش
جبرئیل را کویند ونیز فرشته را کویند واندر پاسی این را بسیار کفته اند لغت پهلویست
چنانکه حکیم فردوسی کفت بیت بفرمان یزدان بخسته سروش * مرا روی بنمود در خواب
دوش * حق بودر که سروش حضرت جبرئیل علیه السلامك مخصوص اسمی اولدوغی ابیات
مستشهده دن استنباط اولنمز حضرت جبرئیل علیه السلامه سروش فرشته دنمك کبی در
اسم عامدر هر ملکه سروش دینلور مجمع الفرسده وفرهنك حسین وفایی ده * سروش نام
ملائکه ایست عموما ونام جبرئیل علیه السلام است خصوصا وشرفنامه ده * سروش نام
فرشته باشد که پیغام آرد واقع در خلاصهٔ کلام سروش فرشته دیمکدر شیخ سعدی بیت
دو کس برحد شی کار ند کوش * ازین تابان امر من باسروش * معنای ثالث فرهنك
جهانکیریده هر ماه شمسی نك اون سکزنجی کونی اسمیدر اول کونده عبادت وطاعت ودعا ایدوب
طلب حاجات مناسیدر غیری کار وشغل وعمل لایق دکلدر ومعاصیدن اجتناب لازمدر حکیم

فردوسی بیت همیشه سروشت بروز سروش * نکهبان وافر وثرت رای وهوش * رابع
آواز خوش ونغمه معناسنه حکیم ناصر خسرو بیت خوش بخنده بر سروش مطرب وآواز
رود * در توانی دامنش پر لولوی مکنون کنی ﴿ سمتراش ﴾ سکون میم وکسر تاء مثناة ایله
نعلبندك آت طرناغی یوندوغی آلت که ترکیده غلط ایدوب سونتراج دیرلر ﴿ سوزش ﴾
واو معروف وکسر زاء معجمه ایله یانمق معناسنه اسم مصدردر ابو المعانی بیت کرد خاکستر
وجودم سوزش نار فراق * نیست آکاهی دریغا یار ازین سوز مرا ﴿ سونش ﴾ واو معروف
وکسر نونله اکه دن چیقان خرده آلتون وکمش وباقر ودمور وغیری هرنه اولورسه سیف
اسفرنکی بیت سونش لعل ریزد از پر همای در هوا * کر بخورد زکشتهٔ لعل لب تو استخوان *
﴿ سونوخش ﴾ واوین معروفتین وضم نون وخاء معجمه ایله اوج کونده برطوتان استمه که
اطبا حمای ربع دیرلر کسر راء مهمله ایله حمای سوداویه در اصلی فضلات سودادندر معنای
حمای ربع * الربع فی الحمی ان تأخذ یوما وتدع یومین ثم یجیء فی یوم الرابع کذا قاله الجوهری
فی الصحاح ﴿ سونهش ﴾ واو معروف وکسر نون وهایله اکه لمك معناسنه اسم مصدردر
﴿ سوهش ﴾ واو معروف وکسر هایله بمعنی سونش مرقوم سوه وسوهه دخی دیرلر کذا فی فرهنك
جهانکیری ﴿ سیوغامش ﴾ ضم یای تحتانی وواو معروف وفتح غین معجمه وکسر میمله ساز
نواخت ایتمك ودخی آدم نواخت ایتمك یعنی اوخشامق خوارزم لسانی در سوی غامش دخی دیرلر
﴿ سوی غامش ﴾ بمعنی سیوغامش مرقوم ﴿ مع الطاء المهملة * سقرلاط ﴾ بمعنی
سقرلات مرقوم یعنی چوقه نك غایت اعلاسی در مولانا هاتفی بیت قصبهای مصری برن
ازشمار * سقرلاط جل وبریشم فسار ﴿ سقلاط ﴾ حذف راء مهمله ایله بمعنی سقرلاط
مرقوم حکیم انوری بیت زبس شقایق کوی خزانه دار فلك * بکرد دامن کهسار میکشد
سقلاط * یعنی قرمزی چوقه دوشر ﴿ مع الغین * سباغ ﴾ فتح باء موحده ایله خدام
محکمه معناسنه ابو المعانی بیت کر کند روز وشبان خدمت شرع * هر سباغی نشود
بی توفیق ﴿ سپغ ﴾ ضم باء فارسیله سقف خانه یه دیرلر وله بیت اهل حق را نشود جای
قرار * خانهٔ بی اساس وسست سپغ ﴿ سپریغ ﴾ سکون باء فارسی ویای تحتانی وکسر راء
مهمله ایله ایکی معنایه کلور اول اوزم وخرما صالقمی وامثالی شمس فخری بیت نیستم همچو
تاك پشت دوتا * از پی چند دانهٔ سپریغ * ثانی راه راست استاد دیمشدر بیت بر دسر منزل
مقصود سپریغ * کند ضایع ره کج راهرو را ﴿ سراغ ﴾ فتح راء مهمله ایله یول صورمق
ویوله دلالت ایتمك معناسنه محتشم کاشی * مصرع * سراغ یوسف من کن که بنده وآزاد *
وآز غین ضال معناسنه شاعر * مصرع * از که پرسم در چنان صحرا سراغ خویش را * عربیده
تفقد وتفحص معناسنه دیکر وله بیت زخم از چه تیغ بی علاجست * مجروح لب از سراغ
میباش * دیکر بیت دیر شد کین چنین ستوره الاغ * که تو کشتی کنم بشهر سراغ * سراغ
اصلنده صوراجق نسنه دیمکدر ویاوی دلمش نسنه ایچون دلال چغرمق معناسنه در ونشان
وعلامت معناسنه ده استعمال اولنور مطلقا مطلوب معناسنه در کذا فی کشف اللغه وجامع اللغه
﴿ سریغ ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله سراغ مرقوم معناسنه در بو عبارت چغتای

چغتای لغتندن مأخوذ در وفارسیده استعمالی دخی غایت شایعدر اما چغتای لسانندن
سینك ضمه سن ضبط ایچون بر واو کتوروب سوراغ دیرلر صورماق دیمکدر ﴿ سغ ﴾ ترکیده
تمرکو دیدکاری علتدر فارسیده پریون دخی دیرلر لسان اطباده بو علته قوبا دیرلر
﴿ مع الفاء * سرف ﴾ سکون راء مهمله ایله اوکسورك که سرفه دخی دیرلر عربیده سعال
دیدکاریدر ضم سین ایله میر نظمی بیت حسد از درونش که کردد غلو * نهان نی چو آواز
سرف در کلو ﴿ سرف سرف ﴾ اوکسورك که هم علته وهم معلوله اطلاق اولنور استاد
لطیفی بیت ز سرما سرف سرف افتادم اینجا * علاج سرف سرفم کن بجامه ﴿ سروف ﴾
ضم راء مهمله وواو معروفله اوکسورکدر کذا فی بعض کتب اللغه ﴿ سف ﴾ ابریشم واپلك
واکیرلمش یوك طره لری ﴿ سفوف ﴾ ایکی معنایه در اول اطبا قتنده معروف دوادر
اجزایی محکم سحق ایدوب غبار کبی استعمال ایدرلر ثانی براوتدر خراسانی دیرلر شکمده
اولان قوردلر اخراجنه نفعی عظیمدر ﴿ سقف ﴾ سکون قافله راهب ومرتاض نصاری
وخسیس ودنی معناسنه اسقف لفظندن اختصار اولنمشدر ﴿ سلاف ﴾ فتح لامله عضو
سکرمك که عربیده اختلاج دیرلر ابو المعانی بیت مکر شود که میسر به بنیدش رخ یار *
همی سلاف کند در دو دیدهٔ خونبار ﴿ سلف ﴾ سکون لامله بمعنی سرف مرقوم حضرت
مولانا قدس سره بیت هم فرقی وهم زلفی مفتاحی وهم قلفی * بی رنج چه می سلفی آواز چه لرزانی
﴿ سوف ﴾ واو معروفله بر مبارز پهلوان آدیدر میر نظمی بیت از وکام دل را نبود دست
حاصل * بدو سوف عالم نکردد مقابل ﴿ مع الکاف * سبك ﴾ ضم باء موحده ایله بمعنی زردی
کشت زار یعنی اکنلك صرارمق سوکك دخی دیرلر کذا فی المجمع بو معنایه ابو المعانی بیت
سبزیٔ رویم زدرد بی دوای حسرتش * شد سبك همچون تبه کشته زخشکی کشت زار
﴿ ستك ﴾ سکون تاء مثناة ایله بمعنی میان باریك یاخود باریك میان یعنی هرنه که بلی اینجه اوله
ابو المعانی در صفت یکی از حریص دنیا بیت در پی تحصیل دنیا آنچنان زار ونحیف * در تك وپو
از پی آهو شده چون ستك سك ﴿ سرخ چنك ﴾ سکون راء مهمله وخاء معجمه ونون وفتح جیم
فارسیله بورنی قزل سرچه در که عربیده نغز دیرلر بعض فرهنکلرده کاف عجمیله در ﴿ سرخك ﴾
سکون راء مهمله وفتح خاء معجمه ایله ایکی معنایه در اول قزلجق دیدکاری یمشدر قبضیتی
اولمغله اسهال کاذب وصادقه نفعی واردر وسجحه وزخیره یه دخی فائده ویرر شکر ایله خوشابی
لطیفدر خصوصا طبیعتی لینت اوزره اولنلره ثانی برنوع قبرجقدر سرخ رنك علامتی تب
دائمی وتعفن نفس واندوه واضطرابدر سرخه وسرخچه وسرخره وسرخژه دخی دیرلر
ابو المعانی بیت از حسد شد سرخ رو دیدم رقیب بدنهاد * جسم بد بودش سراپا علت سرخك
شده ﴿ سرك ﴾ فتح راء مهمله ایله برنوع قبرجقدر اکثر اطفالك یوزنده وباشنده ظاهر اولور
اطبا حصبه دیرلر ﴿ سکاك ﴾ فتح کاف عربیله تخته معناسنه در سکال دخی دیرلر ﴿ سکسك ﴾
سکون کاف وضم سینین مهملتین ایله ناهموار یورین آت فرهنك جهانکیریده اسب لنك زن
مرویدر حکیم انوری بیت اسبی چنانکه دانی زیر میانه ریز * وز کاهلی که بود نه سکسك نه راهوار
بو معنایه سیف اسفرنکی * قطعه * از خفت وخیز دولت نابوده میروم * کاهی پیاده چون

شه شطرنج که سوار * چون اسب انوری بسوی منزل مراد * درموکب قبول نه سکسك نه راهوار * بعض فرهنگکرده یورغه آت روایت اولنمشدر ج سك ج برنوع خوشبو ترکیبدر برقاج کونه ایدرلر برنوعی املج تازه نك عصاره سن آلوب برمقدار مشك ضم ایدوب سك مشك دیرلر وبرنوعیله مشکی صوده ویاکلابه اصلدوب ممنی آنکله یوغرلرلر بوکه سکاب دیرلر وبرنوعیله نافهٔ مشکی خرده طوغرایوب ممغله سرشته ایدوب بوکه سك اکرانش دیرلر وسکك برمعناسی دخی خوف والمدر وموزی حشرات سوراخنه دینلدوکی مرویدر کذافی فرهنك جهانکیری ج سکوشاك ج ضم کاف فارسی وواومجهول وفتح شین معجمه ایله یادرم که عربیه صاعقه دیرلر میرنظمی بیت دراوج جنك وخشم وکین ضیاناك * درآمد تیغ تیزش چون سکوشاك ج سلاك ج فتح لامله کمالك یاوریسی ج سمسك ج سکون میم وفتح سین مهمله ایله مجهول الاصل یعنی حسب ونسبی نامعلوم میرنظمی بیت مجو یارووفاداری زسمسك * نیابد نیکی از بی اصلی شك ج سواك ج زردیٔ کشت زار یعنی اکین صرارمق ج سوزاك ج واومعروف وفتح زاء معجمه ایله برعلتدر ترکیده بل صوغوقلغی وعربیده قرحهٔ مثانه دیرلر مثانه ده جراحت واقع اولورتبول ایتدکده وجع والم ویررسببی فضلات صفرا مثانه یه اینوب جراحت ایدرمجرای بوله واقع اولمغله تیزصاغلمغه مانع اولورمتصل ایرك اقاراطباحرقة البول دخی دیرلر طبیب یوسفی * رباعی * آنرا که رسد زرنج سوزاك الم * بیند الی ازسبب این هردم * باید که خورد بشیره خرفه وقند * هرروز زقرص کانج یکدودرم ج سوکك ج واومعروف وفتح کافله زردیٔ کشت زارمعناسنه دربومعنایه فتح لامله ج سولك ج دخی دیرلر مزروعات سنبله طوتمدین قلت مادن ویاخود غیری سببدن صرارووب تباه اولور سواك وسوکك وسوکل وسیك دخی دیرلر کذافی فرهنك جهانکیری ج سونانك ج واو مجهول وفتح نونین ایله نون ثانینك سکونیله ده روایت اولنمشدر اول نفسدرکه سکرتمك محلنده ویورغونلق حالنده بورونلدن صدایله ظاهراولور کذافی فرهنك میرزا ابراهیم ج سیمك ج فتح یای تحتانیله بمعنی سوکك وسوللك مرقوم کذافی المجمع ج سوك ج واومعروفله کاهی مجهول ایله ده استعمال اولنور اوج معنایه کلور اول فرهنك حسین وفایی ده یاس وماتم حکیم اسدی بیت کرستن بهنکام باسوك ودرد * به ازخندهٔ نابهنکام سرد * میرخسرو بیت نشستند کریان پر اهل رحیل زدندان دران سوك جامه به نیل * ثانی بغدای وآریه سنبله سنده اولان دکن که قلچق دیرلر شاکر بخاری بیت اندام دشمنان تواز نیرناوکی * مانند سوك خوشهٔ چون باد ازده * ثالث کوسنه صقاله دیرلر تحفة الاحباب ده انجق معنای اوله مرویدر ومجمع الفرسده اول وثانی معنالرینه منقولدر وسائر لغتلرده دخی بویله در معنای ثالث فرهنك جهانکیریدن منقولدر ج مع الکاف الفارسی * ستربانك ج ضم تاء مثناة وسکون راء مهمله ونون وفتح باء موحده ایله صغرجق دیدکاری سیاهجه قوشلر عربیده زرزور دیرلر ابوالمعانی بیت درجهان کرعدم شود شاهین * نکیرد جای اوهرکز ستربانك ج ستربانك ج ضم تاء مثناة وفتح نونله بمعنی ستربانك مرقوم ج سرخارنك ج سکون راء مهمله ونون وفتح خاء معجمه وراء ثانیله حمرته مائل اولان رنك یعنی قزلرق اولان رنك نمایشده براطیف اوندر ج سوسك ج واومعروف وفتح سین مهمله ایله صحرایی

برقنادلی بوجکدرحمامارده اولورسپیرك وسپیردخی دیرلرشیرازیلر ندودیرلر ج مع اللام ج ستل ج ضم تاء مثناة ایله تازه بغدایی آتشده قاچغین یاقوب واوغمق ایله قابوغین کیدروب تناول ایدرلرعربیده فریك دیرلر ج ستول ج ضم تاء مثناة وواومعروفله ستل مرقوم معناسنه ج سکال ج فتح کاف فارسیله تخته معناسنه درکه سکك دخی دیرلر ج سکول ج ضم کاف فارسی وواومعروفله ایکی معنایه در اول مازو معناسنه درخصوصا عربیده عفص دیرلر بویاجیلرودباغلراستعمال ایدرلر ثانی هرنه که طبیعتی قبض ایلیه عموما شاعردرهجو بیت میخوردازخستش هردم سکول * تانمی ماندتهی هرکزشکم ج سل ج تشدیدایله معنی ستش یعنی اوپکن کذافی التحفه ج سنبل ج سکون نون وضم باء موحده ایله ایکی معنایه در اول معروف شکوفه درانواع والوانی اولورمائی ومور وبیاض وقزلرق غایت بی نظیری اولوردانه سی ایری وبرصابده یوزپکرمی دانیه دك کورلمشدرلطیف رایحه سی واردر ثانی ادویه دن برقسم دوادراول دخی اوچ نوع اولورنوعی سنبل هندیدر بودخی ایکی نوعدربرینه سنبل الطیب وبرینه سنبل عصافیری دیرلر یونان لسانندنارد دین دیرلروبرنوعی سنبل رومی درکه سنبل اقلیطی دیرلر وناردین اقلیطی دخی دیرلرزبان فارسیده بونوعنه مستنجوشه دیرلرترکیده چتك اوتی دیدکارینك برنوعیدرحقیقتده سنبلکی یوقدراما رایحه ده وزهومتده سنبل هندیه مشابه دربیراغی وبوداقلری بوغادکینینه بکزراما اندن کیچرك اولورآنك کبی خشین ودکنلی دکلدرسیاهجه اوج دورت تل کوکی واردرلطیف رایحه سی وساقی اولورشکوفه سی اولزانجق کوکی استعمال اولنوربوکادخی سنبل دیدکاری رایحه ده وجلده کمال مشابهتی سببی ایله درسنبل لفظی وناردین لفظی کهذکراولنه مرادسنبل هندیدر بعضیلردیدیلرکه ناردین ذکرندن مراد سنبل رومی در ج سوفال ج واومعروف وفتح فایله اوج معنایه کلورا ول طپراقدن یاپاوب بشمش اولان ظروف وآوانی که کسرسین ایله سفال دخی دیرلر رفیع الدین لبنانی بیت نیافت پایهٔ قدرت حدود نیست عجب * محل آب حیات ارشکسته شد سوفال * ثانی بمعنی سوفار مرقوم یعنی اوق کزی شمس فخری * قطعه * نیافت ازفلك ملك چون شهنشه مهر * ترست درچمن عدل همچو شاه نهال * چوغرق کشته زسهم تو خانهای کمان * بغیره نکرفت ایچ دردهان سوفال * ثالث ایکنه وچوالدوزدلکنه دیرلرخصوصا وسائرامثالی نسنه لردلکنه دیرلر عموما سوفار مرقومك اوج معناسیله ده مترادفدر کذافی فرهنك جهانکیری ج سول ج واومعروفله ایکی معنایه در اول چارپا حیوانك طبانی عموما ودوه طبانی خصوصا عربیده کسرفایله فرس دیرلر ثانی هراسب واستروخرکه خاکسترینك یعنی بوزرنك اولهاکادیرلرحکیم سنایی بیت این یکی عیسی وآن دکرخرسول * این سئوم خصمروان چهارم غول * بومعنایه مجمع الفرسده فتح واوایله منقولدر محمود ابن یمین بیت ای آنکه میبرد بسفرنامهٔ ترا * محکم نهاد وکشته سولهاش لعل فام * بعض فرهنکرده چفت آلتلرندن صبان معناسنه مرویدر ج سوکل ج فتح کاف فارسیله مزروعاته آفت ایرشمك سببی ایله صرارمق معناسنه که سیك وسوللك دخی دیرلر کامر ج سویرغال ج واومجهول وفتح یای تحتانی وغین معجمه وسکون راء مهمله ایله خلعت ویشکش

معناسنه میرنظمی بیت ازانجا آمده پیك همابال * بپوشیده بروزرین سویرغال ﴿ سهیل ﴾
فتح ها وسکون یای تحتانی ایله بریلدزدر یمن جانبنده طلوع ایدر سهیل یمانی دیرلر بامر خدای
جهان آفرین لعل ویاقوت وزمرد وعقیقه رنك وآب وتاب ویرر میرنظمی بیت شده لعل
رنك عارض آن سیمتن * چومی بود درکف سهیل یمن ﴿ مع المیم * سست اندام ﴾ ایکی
معنایه در اول بی تاب وبی طاقت وبی مجال که خسته لکدن ویاخود پیرلکدن واقع اولور
ثانی رجولیتی ضعیف یعنی جماعه قادر اولمیوب آلتی حرکت ایتمینه دیرلرکه عربیده عنین دیرلر
ایکی معنایه میرنظمی بیت زضعف رنج سست اندام بوده * زسست اندامیش خجلت نموده
﴿ سم ﴾ اوج معنایه کلور اول حیوانات چارپا طرناغی خواجه سلمان بیت زاشتیاق
سمش نعل رفته در آتش * شکال درارزوی دستبوس او برپاست * ثانی ایاق معناسنه
اثیرالدین اخسیکتی بیت قوال خوش آوازش بانغمهٔ عاشق کش * هم زلف ورخی لایق
هم ساق وسمی درخور * ثالث اول زیرزمین که طاغ اتکلرنده بعض شدت شتا اولان یوللرده یولجی
شتادن امین اولمق ایچون طاغ دپه لرنده اوکبی ایدوب ایچنده ساکن اولور بعض ارباب ریاضت عباد
وزهاد آنده عبادت ایدرلر حکیم فردوسی * مثنوی * همه دشت وکوه وبیابان کنام * کس اورا
بکیتی نبردست نام * بیابان سراسر همه کنده سم * همه روغن کاو برکرده خم * شمس فخری بیت
آنکه بهر خیر بیحد درجهان * خانقه کرد ورباط وپل وسم * مجمع الفرسده بمعنی ستبنده
وسوراخ کننده اثیرالدین اخسیکتی بیت سوکند میخورم بستان زره سمت * کز تاب حمله
کویی تبین محورست ﴿ سوتام ﴾ واو معروف وفتح تاء مثناة ایله کم واندك معناسنه اهل طوس
اداسیدر استاد فرخی بیت آنچه کردست وآنچه خواهی کرد * سختم اندك نماید وسوتام *
وله بیت توآن مهی که تراهرچه کویم اندر فضل * تمامتر سختی سست باشد وسوتام * حکیم
قطران ارموی بیت ارسخا سوتام باشد نام کنجی پیش تو * وزکرم نزد تو باشد مدحت سوتام تام
بومعنایی مؤید شمس فخری بیت خسرو ملك بخش ابواسحق * که جهان پیش او بود سوتام
فرهنك حسین وفایی ده سوتام درزبان طوسی اندك وکوچك باشد مسطوردر ﴿ سوزنیام ﴾
واو معروف وفتح زاء معجمه وسکون نون بعده یای تحتانی مفتوحه ایله ایکنه لك که ایچنه ایکنه
قورلر سوزن نیام معناسنه برنونی حذف اولنمشدر ﴿ مع النون * سپختن وسپوختن ﴾
کلاهما بضم الباء الفارسی وسکون الخاء المعجمه وفتح التاء المثناة برنسنه یی برنسنه یه عنفله صوقمق
وبرنسنه صانجمق ودیواره میخ چاقمق ویره قازق قاقمق وآدمه آلت حرب صوقمق ودخی بونلر
مثللو هرنه اولورسه ابوالخطیر بیت هرچه دردرنك سپوختنش * چاره ره کم کند بدوختنش
﴿ سپردن ﴾ ضم باء فارسی وسکون راء مهمله ایله اصمرلمق وطپشرمق معناسنه
خواجه حافظ بیت ای غایب ازنظر بخدامی سپارمت * جانم بسوختی وزجان دوست دارمت
کمال اسمعیل بیت ای بزرکی که چون راه مدیحت سپرم * همه برشارع اقبال بود رهکذرم *
عربیده اولان تسلیم وتفویض وحواله معنالرینه دخی استعمال اولنور مولانا هاتفی بیت ممالك که
ازکردکارت عطاست * بشهزادکانرا سپردن خطاست * چغتای لساننده طپشرمق دیرلر
﴿ ستخوان ﴾ ضم تاء مثناة وفتح خاء معجمه وواو معدوله ایله استخوان معناسنه درکه آندن

آندن اختصار اولنمشدر استاد منوچهری * قطعه * انکور بکردار زن غالیه رنکست * کزرا
شکمی همچو یکی غالیه دانست * واندر شکمش هست یکی جان وسه تادل * این هرسه
دلاورزسه پاره ستخوانست ﴿ ستوان ﴾ سکون تاء مثناة وفتح واو ایله اوچ معنایه کلور اول محکم
ومضبوط معناسنه که استوار وستوار دخی دینلور ابوالمعانی * قطعه * بنای عشق
دردل کشته ستوان * نیابد هیچ خلل چندان متین است * زندیقشه اکر صد سال جورش
شود صد بار محکم راست این است * ثانی بمعنی معتمد حکیم سوزنی بیت چکویم ازضعف
اوزعشق اوکویم * بیازمای بسوکند اکرنیم ستوان * ثالث بمعنی باور یعنی اینانمق بو اوچ
معنایه ده استوار دینلور ﴿ ستودان ﴾ ضم تاء مثناة وواو معروف وفتح دال مهمله ایله مدفن
آتش پرستان یعنی آنلرك قبرلرینه مخصوص اولان عمارته دیرلر حکیم فردوسی * مثنوی *
بدین زور واین فره این دستبرد * ندیدم باوردکه نیز کرد * ولیکن ستودان مرا ازکریز *
بدایدکه کیرم بکاری ستیز حکیم قطران ارموی بیت ای بارخدایت بهمه فضل ستوده *
خصمان تراجای بزندان وستودان * بوبیتدن فهم اولنورکه مطلق مقبره اوله بعض فرهنکده
دخمه معناسنه اسم عام روایت اولنمشدر مناسب اولان آتش پرستان قبرینه مخصوص اولمامقدر
اسدی طوسی سیامك شاه احوالی سیاقنده بوبیتی نظم ایلمش بیت چنین کفت کین حصن
جای نکوست * ستودان فرخ سیامك دروست * سیامك شاه موحد پاك اعتقاد ایدوکی
کتب تواریخده مصرحدر اما مزبور اسدی منتخبنده ستودان قبر کافر را کویند دیو تخصیص
ایدوب بوبیتی یازمش بیت بکین بندکانش هرکه جان داد * نباشد جای او غیر از ستودان *
﴿ ستودن ﴾ ضم تاء مثناة وواو معروف ایله اوکمك یعنی مدح وثنا ایتمك میرنظمی بیت
همه خلق عالم ستودن کرفت * چون او باب احسان کشودن کرفت ﴿ ستوران ﴾ ضم
تاء مثناة وواو معروف وفتح راء مهمله ایله جمع ستوردر که حیوانات دیمك اولور مولانا هاتفی
بیت زسم ستوران بیکانه کشت * بیك لحظه زیروزبر کوه ودشت ﴿ ستوربان ﴾ ضم تاء
مثناة وواو معروف وسکون راء مهمله وفتح باء موحده ایله صغر تماج که صغر وآت سوریسی
کوزه در ستورد وابدر وبان کوزدیجی در باغبان وکشتی بان کبی ﴿ ستوردان ﴾ آخور
معناسنه درکه ستور حیواناتدر دان بونده ظرفیت معناسنه اولور قلمدان وجامدان کبی
مذکور اوچ لغتك مثالی میرنظمی بیت ستوربان که آورد ستوران بشب * نکه داشت اندر
ستوردان شب ﴿ ستون ﴾ ضم تاء مثناة وواو معروفله دیرك اغاج اولسون طاش اولسون
اول اجلدن اغاجسز طاغه کوه بیستون وقبه یه رواق بیستون دیرلر اما عربیده اغاج دیره که
خشب وطاشه عمود دیرلر مولانا هاتفی بیت ستونهای دولت بدولتسرای * ستون وار
هرسو ستاده بپای ﴿ ستوهیدن ﴾ ضم تاء مثناة وواو معروف وکسرها ایله دلتنك ودخی
عاجز وسرکردان ایلمك معناسنه استاد لطیفی بیت چوکردد بربازچیره خروه * بماند
بچنکالش آخر ستوه ﴿ سخن ﴾ فتح خاء معجمه ایله کلام معناسنه در فتح سین وضم خا ایله ده
صحیح لغتدر حکیم اسدی بیت بسی جایها کفته اند این سخن * بکن نیکویی وبدریافکن *
﴿ سرخوان ﴾ سکون راء مهمله وفتح خاء معجمه وواو معدوله ایله اوچ معنایه در اول نام پسر

افراسیاب شاهدر که فرامرز آنی طوتوب رستم خون سیاوش انتقامی ایچون قتل ایلدی ثانی
سمنان مضافاتندن بر موضع اسمیدر بو معنایه واوسز دخی روایت اولنمشدر حکیم فردوسی
بیت چنین کفت کین کوه سرخان ماست * بباید کنون خویشتن کرد راست * ثالث کبوترك
بر نوعیدر سرخ رنك اولور مذکور ایکی معنایه میر نظمی بیت چو رفته بسرخوان تماشا کنان *
کند بر سر شاخ سرخوان فغان ﴿ سرغین ﴾ سکون راء مهمله و یای تحتانی و کسر غین معجمه
ایله قلندرانك چالدقلری بوینوزه دیرلر حکیم اسدی بیت زهر سو همی کوس زرین زدند *
دو سرنایی رو بین و سرغین زدند * بو بیتده قلندر بوینوزی اولماسنك مناسبتی یوقدر سرنانك بر
نوعی اولمق واردر که رزم محلتده چالرلر ﴿ سرفیدن ﴾ سکون راء مهمله و کسر فا ایله اوکسورمك
معناسنه مصدردر میر نظمی بیت که سرفیدن نشان رنج سینه * نکاه کج دلیل قهر و کینه *
﴿ سرفین ﴾ سکون راء مهمله و کسر فا ایله قوش ترسی که عربیده سقط دیرلر ﴿ سرمه خاك
بین ﴾ بر نوع سرمه در که خسرو پرویزه نصیب اولان نوادر دهرك بریده بو سرمه در که هر کم
کوزینه چکسنه تحت الارضده اولان نسنه یی کورر دیرلر العهدة علی الراوی ﴿ سرمدان ﴾
سرمه قوتیلان مخصوص ظرفدر عربیده مکحله دیرلر ﴿ سرودن ﴾ ضم راء مهمله و واو
معروفله ایرلامق عربیده کی تغنی معناسنه میر نظمی در صفت بزم بیت دران بزم عشرت
سرودن کرفت * که شاه جهان را ستودن کرفت ﴿ سرود کفتن ﴾ سرودن معناسنه در
﴿ سروزن ﴾ ضم راء مهمله و واو معروف و فتح زاء معجمه ایله طوقشوجی قوج که سرو بوینوزدر
وزن اسم فاعلدر زدن لفظندن معنای ترکیب بوینوز اوریجی دیمك اولور ابو المعانی بیت
رقیبان دوش یکدیکر ستیزد * بیکدیکر سروزد چون سروزن ﴿ سرون ﴾ ضم راء مهمله
و واو معروفله ایکی معنایه استعمال اولنور اول انسانك اوتراق یری ترکیده اوجا دیرلر مولانا
جامی بیت سرونش کویی اما سیم ساده * چو کوهی کز کمر زیر اوفتاده * شمس فخری
معیارده اسم عام ایدوب بو بیتی نظم ایلمش بیت برفت دوش ازان سرور زمان که بغیر * نهاد
داغ شهش را بر جبین و سرون * ثانی هر چار پا حیوانك صغریسی که ایکی معناسنده دخی
سرین ده دیرلر بو ایکی معناده استاد عنصری بیت کر یقین هرکز ندیدی از کمان آویخته *
بنکران فربه سرون و بنکر آن لاغر میان * چغتای لساننده اول محله اوجا دیرلر وارالرنده
بو قاعده جاریدر که اوجا اتی معتبر اولمغله مسافرلری اولدقده سفره ده اوجا اتنی قوپاروب رعایه
مهمان اوکنه قومق عادت اولمغین اسکندر نامه ده خاقان اسکندره ضیافت ایتدیکی یرده
بیت نی دی اولچه خوان قیاسی ایدی * که قوقو زمین ات نینك اوجاسی ایدی * مجمع
الفرسده سرون بمعنی سروی که شاخ باشد یعنی دال بوداق اولان بوینوزه دیرلر رشید الدین
وطواط بیت ز شخص شیر فلك سهم تو ربوده حیات * ز فرق کاو زمین پاس تو شکسته سرون
﴿ سرین ﴾ بمعنی سرون مرقوم زلالی خوانسالاری بیت چو زین آرامکاه آن سرین
شد * خمیر قرص مه لبریز زین شد * مولانا هاتفی در صفت زنان بیت همه کلعذاران و غنچه
دهن * بلورین سرینان و سیمین ذقن * مثال معنی ثانی حکیم انوری * قطعه * فاتحه
داغش از زمانه همیخواست * شیر فلك از برای لوح سرین را * کفت فضا کر پی سباع نوشتست

نوشتست * کاتب تقدیر حرز روح امین را ﴿ سفتن ﴾ سکون فا و فتح تاء مثناة ایله دلمك
عربیده ثقب معناسنه شاعر بیت شعر کفتن کرچه در سفتن بود * لیك فهمیدن به
از کفتن بود * ابو المعانی بیت صحبت دوشیزکان در سفتن است * بعد ازان شهراه بر اهل
سبیل * چغتای لساننده تیلملاك و تیشماك دیرلر میر علیشیر بیت نی هوش قالدی منکانی
طاقت نی صبر قالدی منکانی آرام * چو کوردی اول کوم قیلیب نولا یتلدی باده دریاسی ایچرا
ذورق ﴿ سفتیدان ﴾ دلمك و صوقوشدرمق معناسنه مصدردر ﴿ سکستن ﴾ ضم کاف
عربی و سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة ایله بمعنی کسیختن یعنی اوزمك و قوپارمق حکیم فردوسی
* مثنوی * غل و بند درهم سکستم همه * دوان آمدم نزد شاه رمه * چو بسکست زنجیر
بی توش کشت * بیفتاد زان درد بیهوش کشت ﴿ سنبان ﴾ سکون نون و فتح باء موحده ایله
مبالغه ایله اسم فاعلدر زیاده دلیجی معناسنه و بر معناسی دخی بر مبارز پهلوان آدیدر حکیم
اسدی بیت سم اسب سنبان زمین کرد پست * کروها کروه را کراهون شکست *
﴿ سنبیدن ﴾ سکون نون و کسر باء موحده بعده یای ساکنه ایله نسنه دلمك سفتن
معناسنه استاد فرخی بیت کر تو بخواهی بزخم تیر بسنبید * چون قلم آهنین عمود فرسطون *
حکیم ازرقی بیت فرو سنبی دل دشمن بدان کلك شهاب آیین * ببدرانی سر لشکر بدان تیغ
فلك مانا * بر معناسی دخی فریفته شدن یعنی اندانمق حکیم سنایی بیت تا چه مردان
قوت و قوتی * یار سنبیدنی و سنبونی ﴿ سوبان ﴾ واو معروف و فتح باء موحده ایله مملکت
فارسده بر وادینك اسمیدر ﴿ سوختن ﴾ سکون خاء معجمه و فتح تاء مثناة ایله یانمق و یاقمق
معناسنه کمال خجندی بیت زیارت میکند سوز دل ما از شکر خنده * نمك بر ریش کر ریزد
جراحت سوختن کیرد * عربیده ایقاد و چغتای لساننده کویماك و کویندرماك دیرلر میر
علیشیر بیت کونکلو مایوق چاره اورتمایماکدین اوزکا عشق آرا * غیری کویماك سوزنینك
اورایچرانی تدبیر یار ﴿ سودن ﴾ واو معروف و فتح دال مهمله ایله اوج معنایه کلور اول
سورمك مثلا بر نسنه یه نسنه سورمك طلا معناسنه شاعر بیت بر عذار لاله کون
سودن فکر * روی مه را با شفق کردن نقاب * ثانی ال ایله نسنه یوقلمق یعنی بر نسنه یه
ال سورمك لمس معناسنه ابو المعانی بیت دیدن و کفتن شنیدن بودنست * لیك ازین
به دست سینه سودنست * ثالث ازمك یعنی بر نسنه یی ال ایله ازمك روف معناسنه در
﴿ سوران ﴾ واو معروف و فتح راء مهمله ایله بر قوشدر سار دخی دیرلر ﴿ سورن ﴾ واو
معروف و فتح راء مهمله ایله حمله و هجوم معناسنه هاتفی بیت زهر دو طرف سورن انداختند *
هزبرانه بر یکدیکر تاختند ﴿ سوزان ﴾ واو معروف و فتح زاء معجمه ایله مبالغه ایله اسم
فاعلدر یانجی و یاقچی معناسنه هم لازم هم متعدی اولور شیخ عطار بیت قرب سلطان آتش
سوزان بود * با بدان الفت هلاك جان بود ﴿ سوزن ﴾ واو معروف و فتح زاء معجمه ایله
ایکنه نك مخصوص آدیدر میر نظمی بیت همیزد برونیزه جان ربود * که سوزن از اطلس
کذر کرده بود * عربیده ابره دیرلر کسر الفله و چغتایده موندو دیرلر سبعه سیاره ده شاه
بهرامك دلارام فراقنده احوالن ذکر ایتدوکی یرده دیر بیت کر یکی یوق اول صفت هندو *

سانجیان بغری ایچرا یوزمو ندو ﴿ سوزیان ﴾ واو مجهول وسکون زاء معجمه وفتح یای تحتانیله
التی معنایه استعمال اولنور اول فرهنك جهانکیریده بمعنی سود و نفع حکیم خاقانی * قطعه *
اززبان زسخن بست حق اوست * چند اززبان بتافته سودی زبان کشد * هرچند سوزیان
زبانست کرم وخشك * خط بر خط مزور این سوزیان کشد * ثانی بمعنی مال وسیم وزر وسرمایه
معناسنه شهاب الدین ادیب صابر * قطعه * در آرزوی سی ودولولوش هرشبی * دریا
کنم دودیدهٔ لولوفشان خویش * لولو زکس دریغ ندارد دوچشم من * همچون دودست صدر
اجل سوزیان خویش * مختاری بیت بنفس دشمنت آن بادزاسمان کزتو * بروز بزم تو برجان
سوزیان آمد * ثالث بمعنی راز وخبر پنهان وضمیر مکنون کمال اسمعیل بیت قلم دوزبانست
وکاغذ دوروی * نباشد درین محرمی سوزیان * شرف شفروه بیت اکر سوزیان هست
باتو مراهست * نه باشب نه باصبح غماز کویم * رابع سرکوشی معناسنه در خامس
ادات الفضلاده بمعنی غمخوار سادس مجمع الفرسده بمعنی ره آورد یعنی ارمغان ﴿ سوسن ﴾
معروف چیچکدر بیاضی وکوکی وموری وصاریسی اولور خواجه سلمان بیت اکر برنرکس
اندازی نظر نرکس شود ناظر * وکر باسوسن آغازی شود سوسن سخن کویا * بستانی وبری
اولور بریسنك کوکینه بنج بنفشه دیرلرکه اطبا قتنده قرمة الطیب دیمکله معروفدر ﴿ سومان ﴾
واو معروف وفتح میمله چیزی اندك یعنی آزنسنه ودخی برمکان اسمیدر ﴿ سون ﴾ بوزن چون
ایکی معنایه کلور اول بمعنی مثل ومانند که سان دخی دیرلر حکیم سنایی * قطعه * تفکر
کن یکی درخلقت شاهین مرغابی * نکویی کرچه معنی راست این زین سون وآن زان سون *
نکویی تاچرا کردند نول وچنك اوزاهن * نکویی تاچرا دادند رنك پراین زاکسون * ثانی بمعنی
سوی یعنی طرف وجانب حکیم سنایی بیت رفت روزی بسون کرمابه * مانده تنها درون کرمابه *
بومعنایه حضرت مولانا قدس سره * قطعه * چو پیش همت اوچرخ دیدست * که
همتهای عالم جمله دونست * کدامین سون جویم حضرتش را * که منزلکاه اوبالای سونست *
﴿ سوهان ﴾ واو معروف وفتح هایله دمورا که ودرپی یه دیرلرکه سفن دخی دینلور ابو المعانی
بیت شاخ عمر نازنین راصد دریغ * کرد محنت قطع باسوهان غم * چغتای لساننده ایکاك دیرلر
الف مکسوره ایله میرعلیشیر بیت تعشومدین ایریك بندلار خلاص ایتمیش * بوبندنی
کیسا الماس کیشی ایکا کلار ایلا ﴿ سوهن ﴾ سوهان مرقومدن مخففدرینه اکه معناسنه کذا
فی شرفنامه ﴿ سویدان ﴾ واو معروف وسکون یای تحتانی وفتح دال مهمله ایله کورستان
معناسنه در ابو المعانی بیت کردوصد ساله بمانی درجهان * میروی آخر بسوی سویدان *
﴿ مع الواو * سختو ﴾ سکون خاء معجمه وفتح تاء مثناة ایله بمعنی چرب روده یعنی مونبارکه
قیمه ات وبرنج وبهاراتله طولدوروب یاغده قرار درلر بسحاق اطعمه * قطعه * سطلکی چند
شراچی چه بموقع باشد * که بچینیم درین خوان زیمین وزیسار * باز سختوکه چو اوحلقه زند در بن
دیك * من به پیچم بخود آزارویش همچون مار * وله بیت برسایبان نان تنك اعتماد نیست *
سختو مکر بباطن باك شمارود ﴿ سرو ﴾ ضم راء مهمله وواو معروفله بوینوزدرهرنه حیوانك
اولورسه حکیم انوری بیت زنور تابش خورشید لعل فام شود * سروی آهوی دشتی

دشتی خوالشی خلخال * شاعر درهجو بیت شد سرویت چوشاخهای کوزن * هریکی
چار رطل بود بوزن * شاخ دخی بوینوزدیمکدر فرهنك وفایی ده بمعنی کذب ودروغ مسطوردر
امابو قولده تفرد ایتمشدر سائر فرهنکلرده بومعنایه منقول دکلدر ﴿ سغدو ﴾ سکون غین
معجمه وضم دال مهمله ایله بمعنی سختوی مرقوم یعنی مومبارکه طولمش اوله ﴿ سکارو ﴾ فتح کاف
عجمی وضم راء مهمله ایله چورك که خاص اوندن ایدرلر بعض فرهنکده قرصهٔ پوغچه در اما قول
مختار بودرکه یری برمقدار چقورجه ایدوب خمیری ایچنه قویوب اوزرینه خاکستر وآتش قویوب
بوطریقله بشن اتمکه دیرلر بریه ده عربان اتمکی بووجهله بشوروب آدنه طرموز دیرلر اما
بواسم لسان عوامده در لغت اصحی عربیده خبزه وظلمه وملیل دخی دیرلر ﴿ سمو ﴾ ضم
میمله ترهٔ دشتی یعنی یبان تره سی کذا فی التحفه عربیده میم مشدده ایله عالی معناسنه در
﴿ سو ﴾ واو مجهول ایله درت معنایه کلور اول جانب وطرف معناسنه شمس فخری
بیت مه وخورشید برکردون کردان * همیکیرد زرای روشنت سو * ثانی بمعنی مانند
حضرت مولانا قدس سره * قطعه * سبو بدست دویدم بجویبار معانی * که آب کشت
سبویم چوجای آب سبو شد * بماند آب معلق بدستم از سر حسرت * فروشدم بتفکر که این
چه شکل وچه سو شد * ثالث مخفف سوددر یعنی سود لفظندن دالی اسقاط اولنمشدر
شیخ نظامی بیت کشادر زوکاو آهن وکاوکو * بجادر چنین ده کند کار سو * رابع بمعنی روشنا
یعنی ضیا حکیم اسدی * مثنوی * بنزدیك تابوت زرین مکرد * که دیدی درین خانهٔ
لاجورد * که هست اندروحلقه وپاره چند * که باشد بنزد بزرکان پسند * دکر کوهری کودهد
سود آب * بتاریکی اندرچو خورشید تاب * ترکستانده آب معناسنه در ترکیده صو دیرلر
انلرك لساننده صاد اولمامغله سین ایله ادا ایدرلر ﴿ مع الهاء * سباده ﴾ فتح باء موحده ودال
مهمله ایله برنوع طاشدر بلکو ایدرلر وخرده ایدوب حکاکلر آنکله جواهر تراش ایدرلر ترکیده
سنباره دیرلر فارسیده زیادهٔ نونله سنباده دخی دیرلر ﴿ سپشه ﴾ ضم باء فارسی وفتح شین
معجمه ایله بت سرکه سی وبعضیلر نخل بتی در دیرلر شاعر بیت سپشه کرفته سراپا بدن *
دوتا کشته سان بریدن پیرهن ﴿ سبفانه ﴾ سکون باء موحده وفتح فاو نونله دراز قد وکشیده
بالا کذا فی فرهنك جهانکیری میرنظمی بیت چنان سبفانه قد برك سمن بر * نه رسته
درجهان سرو وصنوبر ﴿ ستره ﴾ ضم تاء مثناة وراء مشدده ایله ایکی معنایه در اول استره
معناسنه در بالاتفاق ثانی فرهنك جهانکیریده کراء خانه ودکان معناسنه ده مرویدر بومعنایه
میرنظمی بیت بی ستره خانه پندارد جهان * نقد عمرش میدهد غافل بدان ﴿ ستوده ﴾
ضم تاء مثناة وواو معروفله مدح کرده یعنی مدح اولنمش حکیم انوری بیت اکر بمدح وثنا هرکسی
ستوده شود * توآن کسی که ستوده نیست مدح وثنا ﴿ ستوره ﴾ سکون تاء مثناة
وفتح واو وراء مهمله ایله صاری اروکه منج دخی دیرلر عربیده زنبور دیدکلریدر ﴿ ستوه ﴾ ضم تاء
مثناة وواو معروف واظهار هایله بمعنی دلتنك وعاجز شده شیخ سعدی * قطعه * پای
مسکین پیاده چند رود * کر تحمل ستوه شد سختی * تاشود جسم فربهی لاغر * لاغری مرده
باشد از سختی * وسرکردان ومتحیر معناسنه حکیم سنایی بیت من زبارکنه چوکوه شدم *

وزتن وجان خود ستوه شدم * شیخ نظامی بیت چوزان سیلها برنگشتی زکوه * ازین قطرهاهم نکردی ستوه * فرهنك جهانگیریده ومجمع الفرسده بمعنی تنك مرویدر بومعنایه ناصر بجه بیت ستوه شد جانم ازبار فراقت * دلم خون شد زدرد اشتیاقت ﴿ ستة ﴾ ضم تاء مثناة واظهارها یله ستوه مرقومدن مخففدر وبمعنی دلتنك حکیم اسدی درصفت کرشاسب بیت دمان ازدها یست کزجنك او * ستة شد جهان باك درچنك او ﴿ سختة ﴾ سکون خاء معجمه وفتح تاء مثناة ایله بمعنی سنجیده یعنی مقبول ومعقول اولان قول وفعل مراد بشمش وقال اولنش سوزدیمکدر زیرا اوقیوب یازان طالب علمه بواعتبارایله سختة دیرلر شیخ نظامی بیت سخن تاکی زتاج وتخت کویی * نکویی سختة اماسخت کویی ﴿ سخره ﴾ سکون خاء معجمه وفتح راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول بیکاروکاربی مزدیعنی اجرتسزایش حکیم ناصر خسرو بیت درسخره وبیکار تنی ازخوروازخواب * روزی بدهد جان توازسخره وبیکار * حکیم خاقانی بیت چه بردند اسب عمرت راعوانان فلك سخره * چه جویی زین علف خانه که قحط افتاده درخوانش * ثانی زبون وزیردست مانده معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت فغانکه کارسفرنیست سخره دستم * که تازهم بدرم جمله پودوتارسقر * عربیده استهزا وافسوس معناسنه یعنی مسخره یه الق حکیم سوزنی بیت چون روزکار سخره کنم برعدوی تو * بل تاعدوت نام کند سخره کرمرا ﴿ سدره ﴾ سکون دال وفتح راء مهملتین ایله قباچه یعنی برنوع جامه در بویی بله دك وپکی اوموزده اولور اعجامه مخصوص پوستش در تعریب ایدوب صدره دیدیلر خواجه سلمان بیت کویهای سدره ات تسبیح وخیرات وحسان * کوشه های دامنت سجادهٔ روح الامین ﴿ سرب سوخته ﴾ راستق طاشی که سحق ایدوب زنان قاشلرینه وصاچلرینه خضاب ایدرلر راسخت دخی دیرلر میرنظمی بیت سرب سوخته ابروانرا رنك داد * کزدحسنش خال عنبر بوزیاد ﴿ سوخ ثیره ﴾ اضافتسز یعنی سکون خاء معجمه ایله طوری آت که عربیده کمیت دیرلر ضم کاف وفتح میم وسکون یایله بعضیلر یاغز طوری دیدیلر ﴿ سرخه وسرخیژه ﴾ کلهم بسکون الراء المهمله برنوع قبرجقدر سرخ رنك اولور علامتی تب دائمی وتعفن نفس واندوه واضطراب دل وبیخوابی وتشنکی عربیده حصبه ترکیده قزامق دیرلر طبیب یوسفی * رباعی * درسرخه بعد روز ثالث ترشی * زنهار مده وکرنه بیمارکشی * درتنقیه سعی کن بروز اول * رك زن چو دویم بود اکر تیزهشی ﴿ سرخ زده ﴾ سکون راء مهمله وخاوفتح زاء معجمتین وسکون راء ثانیله یاغز آل آت ﴿ سرخچه ﴾ سکون راء مهمله ونون وضم خاء معجمه وفتح جیمله سرخچهٔ مرقوم معناسنه بعضیلر برنوع قبرجقدر عربیده بثوردیرلر ﴿ سرخه ﴾ سکون راء مهمله وفتح خاء معجمه ایله رأس الکبد یعنی جکرك باشی وقزللغه دخی دیرلر رنك اعتباریله ایکی معنایه میرنظمی بیت عذارش کرد کلکون رنك سرخه تماشایش مزاخون کرد سرخه * سرخهٔ ثانی معنای اوله در ﴿ سرخیژه ﴾ سکون راء مهمله وبای تحتانی وکسر خاء معجمه وفتح زاء عجمیله حصبه دیدکاری علتدر ﴿ سرفه ﴾ سکون راء مهمله وفتح فایله اوکسورك که عربیده سعال دیرلر میرنظمی بیت نشان تنکی سینه است سرفه * طبیعت رادهد بسیار کلفه ﴿ سرمه ﴾ معروف نسنه درکوزه چکرلر عربیده کحل دیرلر

دیرلر مولانا هاتفی بیت زوسمه نپرداخت ابروهلال * بسرمه چه محتاج چشم غزال * مجمع الفرسده مذکوردرکه فارسی ولایتنده برقریه نك آدیدر انده سرمه حاصل اولور معربی سرمقدر ﴿ سرواله ﴾ سکون راء مهمله ایله بردکندر خاشاك اراسنده اولورا ثوابه یاپیشوب سهولتله آیرلیر ﴿ سروشه ﴾ ضم راء مهمله وواومعروف وفتح شین معجمه ایله شروش مرقوم معناسنه جمیع ملائکه یه دیرلر عوما حضرت جبریل امینه دیرلر خصوصا کذافی المجمع بومعنایه میرنظمی بیت چوظاهرکشته ازمردان خروشه * معین اهل دین کشته سروشه ﴿ سره ﴾ فتح راء مهمله واخفاءها یله برکوچك قوشدر عربیده بغاث دیرلر ضم بایله ﴿ سرینکاه ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی ونونله بمعنی نشستکاه یعنی اوتراق یری ودخی تخت پادشاهان شیخ نظامی بیت سری کوسزاوار باشد بتاج * سرینکاه اومشك باشد زعاج ﴿ سغبه ﴾ سکون غین معجمه وفتح باء موحده ایله ایکی معنایه کلور اول بمعنی فریفته یعنی آلدانمش حکیم انوری * قطعه * زین پیش باندازهٔ هرطائفه مردم * آوازه واعزازقوی بودنم را * امروز درایام تو آن صیت ندارد * بیچاره نغ چون توشدی سغبه نغ را * ثانی بمعنی چرب یعنی یاغلو وعربیده کرسنه وتشنه معناسنه مغا استعمال اولنور اما یالکز تشنه معناسنه چندان استعمال اولنمز ﴿ سغرنه ﴾ فتح غین معجمه ونون وسکون راء مهمله ایله الاجه واوزون آوقلی کرپی آدم کورکلی ارقه سندن صاغه وصوله اوقلرین اتار شویله که کویا یایدن چقار اکا سکر وسکرنه دخی دیرلر ابو المعالی بیت چنان بدطبع وحرف انداز وبدکوی * سغرنه بود یاخود خوك دشتی ﴿ سفته ﴾ سکون فا وفتح تاء مثناة ایله دیت معنایه کلور اول بمعنی سوراخ کرده یعنی دلنمش بومعناده سفتن لفظنك اسم مفعولی اولور شیخ عطار بیت رفتم وزمازیانه آسفته بماند * وین درچنین نفیس ناسفته بماند * ثانی فرهنك جهانکیریده هدیه معناسنه شمس فخری * قطعه * شهنشاهی که بهرخدمت او * همیشه پشت کردون خفته باشد * زمردم دائما سوی سماوات * دعای دولت او سفته باشد * ثالث شرفنامه ده اول حلقهٔ زرین وسیمین که قولاغه کچورورلر شیخ نظامی بیت سفته کوشی چودرنا سفته * درفروشی بهای جان کفته * رابع مؤید الفضلاده برنوع دمرندرکه غایت سرنیز اولور شیخ نظامی بیت تیری ازجعبه سفته پیکان جست * درزه آورده درکمان درست * مجمع الفرسده بمعنی سخن نودنی رسیدهٔ نظردن دیو مسطوردر ﴿ سفره ﴾ سکون فاوفتح راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول معروف نسنه درکه اوزرینه طعام قونیلور ثانی مسافرایچون احضار اولنان طعام ماحضر معناسنه در ﴿ سقرقه ﴾ فتح قافین وسکون راء مهمله ایله می حبشی یعنی یوزه که طاریدن ایدرلر تنکم دیمشلردر بیت کرحرام میخوری بخور باده * ازعرق هم سقرقه رنج مشود ﴿ سکاچه ﴾ فتح کاف وجیم فارسیین ایله اویقوده آغریاصمق که عربیده کابوس دیرلر ﴿ سکاسته وسکاسه وسکاشته وسکاشه ﴾ کلهم بفتح الکاف العجمی بمعنی ریکاسهٔ مرقوم که کرپی معناسنه درعربیده قنفذ دیرلر ضم قاف وفا وسکون نونله کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ سکافره ﴾ فتح کاف فارسی وراء مهمله وسکون فایله زخمهٔ مغنیان یعنی مطربلرك ساز چالدقلری آلتدر ﴿ سکافه ﴾ فتح کاف فارسی وفایله شمس فخری زخمه معناسنه نقل ایدوب بوقطعه یی نظم ایلش * قطعه *

زعون راقتش امکان آن نیست * که بادی بکذرد بر برك راقه * بهنکام طرب عواد بزمش *
کند از ماه نو شکل سکافه ﴿ سکرکه ﴾ فتح کافین وسکون راء مهمله ایله بمعنی سقرقهٔ مرقوم
یعنی طاریدن اولان بوزه کذا فی المؤید ﴿ سکرنه ﴾ فتح کاف فارسی ونون وسکون راء مهمله
ایله اوزون اوقلی کرپی که چکاشه وسغر وسغرنه دخی دیرلر حکیم سوزنی . بیت زنخ چو پشت
سکرنه نغوله چون دم سك * چو شیر کنده دهان سهمناك چون کفتار ﴿ سکره ﴾ سکون
کاف عربی وفتح راء مهمله ایله طپراق کاسه که سکوره دخی دیرلر سیف اسفرنکی . بیت اندمی
کو سخن از سکرهٔ مرغول کند * از خجالت زتن سکرهٔ بکشاید خوی * ظهیر فاریابی بیت
قدح می دران چو سکرهٔ ماه * طبق نقل وحوضك پروین * فرهنك میرزاده فتح کاف وتشدید
راء مهمله ایله مرویدر اثیر الدین اخسیکتی بیت زنقشبند ضمیر تو مایه می یابد * خم سکرهٔ
رنك مصوران . بهار ﴿ سکرنه ﴾ ضم کاف وسکون زاء معجمه وفتح نونله مجمع الفرسده ایری
اوقلی کرپی در ﴿ سلوه ﴾ سکون لام وفتح واو ایله بمعنی کفش یعنی پابوج شاعر . بیت هرکه
باشد درین جهان باهوش * نکشد قید سلوه وسرپوش ﴿ سمباره ﴾ سکون میم وفتح باء
موحده وراء مهمله ایله بر نوع طاشدر قلیچ وخنجر وغیری دمورلرك پاسنی آنکله اچارلر وحکاکلر
آنکله جوهر تراش ایدرلر ﴿ سمچه ﴾ سکون میم وفتح جیم فارسیله نقب وزیر زمینده اوکبی
ایدوب ایچنه بعض اشیا قورلر واکثر بیابانده طاغلرده وطاغ انکلرنده ایدرلر که ایام شتاده اقتضا
ایتدوکی محلده یولجی قیشدن امین اولور ﴿ سمنه ﴾ سکون میم وفتح نونله اول ضعیف وزبون دوه یه
دیرلر که سمرسون دیو یوك اورلمیه ﴿ سنباده وسنباره ﴾ کلاهما بسکون النون وفتح باء الموحده
اول دال ثانی راء مهملتین ایله سبادهٔ مرقوم معناسنه که سمباره ده دیرلر معروف طاشدر معدنی
جزایر چینده اولور حکیم اسدی بیت ازین پیش سنباده وزر برند * هم ار زیز وفولاد
وکوهر برند ﴿ سنبه ﴾ سکون نون وفتح باء موحده ایله ایکی معنایه در اول بمعنی فریفته یعنی
آلدانمش حکیم زجاجی بیت برون کن زدل نقش خواب وخیال * مشو سنبهٔ ملك ومال ومنال
ثانی بر دمور آلتدر آنکله اغاج وبعض نسنه دلرلر عربیده مثقب دیرلر واکه دمورینه ده مرویدر
مولانا عرفی بیت بعقد کوشهٔ دستار شاعران حریص * که بی برات وصله سنبه ایست
پر آزار ﴿ سنبله ﴾ سکون نون وضم باء موحده ایله ایکی معنایه در اول بعد ای وارپه باشی
ثانی اون ایکی برجك التنجی برجی آدیدر که صوك یازآیی در بو ایکی معنایه شاعر دیمشدر بیت
چو آفتاب در آید بسنبله آندم * بهیچ دیار نماند زسنبله آثار ﴿ سنده ﴾ سکون نون وفتح
دال مهمله ایله درشت وخشین وغلیظ نسنه هرنه اولورسه اولسون ویوغون ویابس غائطه ده
دیرلر استاد لطیفی بیت صد سنده سرا ریز از کونت که همی آید * کیرم خور وکویا که در رفت
سرا بالا ﴿ سنسه ﴾ سکون نون وفتح سین مهمله ایله زنبور سیاهه دیرلر اما بعض لغتده
انکور سیاه معناسنه مرویدر ایکی معنایه شاعر دیمشدر بیت هر بکجا راسنسه باشد رونمو *
سنسه لابد میشود نزدیك او ﴿ سنکدوله ﴾ سکون نون وکاف وضم دال مهمله وفتح لامله بمعنی کردباد
ترکیده قاصرغه عربیده اعصار دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ سنه ﴾ فتح نونله سنهار مرقوم
معناسنه که زن پسر یعنی اوغل عورتی شاعر دیمشدر بیت مادر فرزند محالست زندکان * کرکند

کرکند خدمت سنه اورا بجان ﴿ سوچه ﴾ واو معروف وفتح جیم فارسیله شوریده معناسنه در
عن قریب ذکر اولنور ﴿ سوخته ﴾ وواو معروف وسکون خاء معجمه وفتح تاء مثناة ایله درت معنایه
کلور اول صیغهٔ اسم مفعولدر یانمش معناسنه ثانی بمعنی لتهٔ سوخته یعنی بزدن یانمش قاوکه
چقماقدن آتش آلور شیخ سعدی . بیت در سوخته نتوان نهان داشتن آتش * ما هیچ
نکفتیم وحکایت پدر افتاد * حکیم فردوسی بیت فتاد آتش صبح در سوخته * بیکدم جهانی
شد افروخته * ثالث بمعنی سنجیده که سخته دخی دیرلر رابع خسرو پرویزك سکز خزینه سندن بر
خزینه نك آدیدر حکیم فردوسی بیت دکر کنج کش خواندی سوخته * کزان کنج بد کشور افروخته
ادات الفضلاده نقل شراب معناسنه در که اندازد دخی دیرلر ﴿ سودابه وسوداوه ﴾
کلاهما بسکون الواو وفتح الدال المهمله نام زن کیکاوس شاهدر ﴿ سوده ﴾ واو معروف وفتح دال
مهمله ایله سودن لفظنك اسم مفعولیدر سورلمش وازلمش معناسنه ایکی معنایه ترتیب اوزره
ابو المعانی بیت بخاکپای ترا روی عاشقان سوده * بدرد عشق تو غم را دلم هر آن سوده *
﴿ سوژه ﴾ فتح زاء فارسیله وزاء معجمه ایله دخی جائزدر ایکی معنایه کلور اول اوچقورکه
طونه کیچورلر ثانی تحفة الاحبابده خشتك که کوملك وقفتان قولتوغنه دکرلر اما کتاب
السامی فی الاسامیده اول پاره یه دیرلر که تیریز باشندن کسرلر خشتکی اکا دکمك ایچون شیخ
نظامی . بیت پر زرو در کشته زتو دامنش * خشتك زر سوژهٔ پیراهنش ﴿ سوسنه ﴾ واو
معروف وفتح سین مهمله ونونله سوسن معناسنه در کذا فی التحفه ﴿ سوفته ﴾ واو معروف
وسکون فاو فتح تاء مثناة ایله ایکی معنایه در اول مکر وحیله حکیم سوزنی . بیت بکو زانجا
مرا خطی عوض ده * از ینسان سوفته کس را میاموز * ثانی بمعنی کرم کندم یعنی تخل بتی
﴿ سوفچه ﴾ واو معروف وسکون فاو فتح جیم فارسیله ایکی معنایه در اول سبیکهٔ زر وسیم
مختاری . بیت زان یکی لقمه که برخوان تو خود ان مسکین * بیکی سوفچهٔ زر بفروشیش
کنون * ثانی هر نسنه نك خرده سنه دیرلر ﴿ سوکه ﴾ واو معروف وفتح کافله هر دلوکه دیرلر
عموما وقبل ودبر دلکلرینه دیرلر خصوصا ایکی معنایه ترتیب اوزره ابو المعانی بیت نیزهٔ سرتیز
کردد سوکه هر جا را رود * نیزهٔ کیرم رود در سوکهٔ آن سیمتن ﴿ سوله ﴾ واو معروف وفتح
لامله بندهٔ خانه زاد یعنی باباسی واناسی قول اولان بنده زاده یه دیرلر حکیم خاقانی * قطعه *
ازین تورنده غافل چند اعمی * درین نطقند منکر چند الکن * همه قلب وجور سولهٔ عصر * نعایم
وار آتشخوار در یمن * مجمع الفرسده سوراخ معناسنه در عموما وسوراخ در خصوصا اما مؤید
الفضلاده سوراخ کس زندر استاد عسجدینك بو بیتندن مجمع صاحبینك نقلی اولمق فهم اولنور
بیت بجنبانم علم چندان دران در کنبد سیمین * که سیماب از سر حمدان فرو ریزد دران سوله *
﴿ سومه ﴾ واو معروف وفتح میمله ایکی معنایه در اول اکه دن دوکیلن دمور خرده سی عربیده
براده دیرلر ثانی ضرب نشانی بعض نسخه ده اوق نشانی روایت اولنمش بو معنایی مؤید
ابو المعانی بیت سومهٔ تیر مژه در سینهٔ دل بی عدد * دیده زخم تیغ غمزه کشته در جان را دهن *
﴿ سونچه ﴾ سکون نون وفتح جیم فارسیله کوملك وقفتان قولتوغنه دیکلن خشتك معناسنه
﴿ سوه وسوهه ﴾ کلاهما بسکون الواو واظهار الهاء بمعنی سونش یعنی اکه دن دوکیلن دمور

خرده‌سی ﴿ سویسنه ﴾ کسر واو وسکون یای تحتانی وفتح سین مهمله ایله بمعنی سیسك
یعنی تخل بتی حکیم فردوسی بیت نیابد بکار من این ساز جنك * بجاسوسه سنجد بجنك
پلنك ﴿ سیوخته ﴾ ضم یای تحتانی وواو معروف وسکون خاء معجمه وفتح تاء مثناة ایله برنوع
یومشق اوتدر دائما صوده بتر آنی قاویرینه قوللنورلر کذا فی الاداة ﴿ مع الیاء * ستی ﴾
فتح تاء مثناة واظهار یا ایله برنوع دموردر صویی کندویه پك چکر یعنی صوارلدقده زیاده صولو
اولور شابوراك وشابوران دخی دیرلر ابوشکور بیت زمین چون ستی بنی وآب رود *
نکیرد قرار ونیاید فرود * معیار جمالیده شمس فخری نیزه وحربه وعصا اوجلرنده اولان دموردر
دیو بو ابیاتی نظم ایلمش * قطعه * شاه ایام شیخ ابو اسحق * ای کلاه تورشك افسرکی *
اشك در چشم دشمنت دائم * میتراود چنانکه آب از ژی * آب در حلق بد سکالانت *
عجبست ار نمیشود چو ستی * نونله سنی دخی بو معنایه روایت اولنمشدر ﴿ ستوری ﴾ ضم تاء
مثناة وکسر راء مهمله ایله بمعنی ستوره مرقوم که زنبور معناسنه در ﴿ سختی ﴾ سکون خاء معجمه
وکسر تاء مثناة ایله مونبار وکیبا طولمه‌سی ابو المعانی * قطعه * روستایی بشهر را آمد *
آش پزی دیداش همی پختی * نفس شومش بدو تقاضا کرد * زان خورد جرب روده سختی
لیك مالك نبود نیم درم * دیدم اشتها ازان دوختی ﴿ سرخابی ﴾ سکون راء مهمله وفتح خاء
معجمه وکسر باء موحده ایله برنوع قرمزی اوردك در ﴿ سرخی ﴾ ایکی معنایه در اول هر
نسنه‌نك قزللغی عموما ثانی شفق قزللغی خصوصا میر نظمی بیت شعله شد آنچنان جهان
کیرا * سرخی آسمان شده پیدا * بو بیت چراغان وصفنده در ﴿ سرنای وسرنی ﴾ کلاهما
بسکون الرا المهمله وفتح النون واظهار الیاء نای رومی درکه سرغین دخی دیرلر جنکلرده وسورلرده
چالرلر حضرت مولانا قدس سره بیت بحق آن لب شیرین که میدمی برمن * که اختیار ندارد
بناله این سرنای * حکیم سنایی بیت اندرین اصداف دعوی درمعنی را مجوی * زانکه در
سرنا نیانی نفخ اسرافیل را ﴿ سغدی ﴾ کسر غین معجمه ودال مهمله ایله برنوع قلیه‌در
عربیده بقیله دیرلر قوری اوزم وبادام وفندق وامثالی نسنه‌لر ودوشاب وات ایله بشوررلر
بعض نسخه‌ده عاشق وادیدکاری طعامدر که دوکلمش سیاه اوزم وجوز رومی ودوشاب ایله
ایدرلر ﴿ سفدی ﴾ سکون فا وکسر دال مهمله ایله بچی والنجی معنالرینه ﴿ سکاری ﴾ فتح
کاف فارسی وکسر راء مهمله ایله یاغلی چورك ویاغلی بوغاچه‌یه سکار دخی دیرلر میر نظمی
بیت چو آورده سکاری شیر تازه * بخوردن کرد با مهمان اغازه ﴿ سکسکی ﴾ سکون کاف
وضم سین مهمله وکسر کاف فارسیین ایله غایت ضعفدن حاصل اولان زحمت که آز سبب ایله
طپش دل ظاهر اوله کذا فی المؤید ﴿ سماری ﴾ فتح میم وکسر راء مهمله ایله بمعنی کشتی یعنی کمی
حکیم ازرقی بیت زخون خصم بدشتی بجانبر دکنی * در واجل بسماری رود قضا بشنا * ابو الفرج
رونی بیت نوندش کوه وصحرا را سماری * حسامش دین ودنیا را حصارست ﴿ سنی ﴾ کسر نونله
ستی مرقوم معناسنه ﴿ سوبدی ﴾ واو معروف وسکون باء موحده وکسر دال مهمله ایله بر
قوشدر سار دخی دیرلر عربیده زرزور دیدکلریدر ترکستانده سنقورجق دیرلر ﴿ سورنای ﴾
سرنای مرقوم معناسنه که شهنای دخی دیرلر ﴿ سوری ﴾ واو معروف وکسر راء مهمله ایله

ایله برنوع قرمزی چیچکدر کل سوری ده دیرلر غایت فرح بخشدر خواجه سلمان بیت چنار
وسرو وعرعر در عروسان کل سوری * بپوشید از هزاران دست زیبا جامهٔ دیبا * خلاق المعانی
* رباعی * لعلست می سوری وساغر کانست * چشمست پیاله وشرابش جانست * آن
ساغر کلکون که بمی خندانست * اشکیست که خون دل درو پنهانست * مؤید الفضلاده
بر چیچکدر لعلی رنك پیکانه تشبیه ایدرلر بو معنایی مؤید میر خسرو بیت کذری اکر توانی ببهار
عاشقان کن * که ز اشك من بصحرا همه لاله دست وسوری * ودخی شادی معناسنه یعنی سونمك
ودخی برنوع پیکاندر ﴿ سوزنی ﴾ واو معروف وفتح زاء معجمه وسکون نونله برنوع قفتاندر صیق
نکنده ایله دیکلمش واول اسلوبده بیاض والوان عرقچین ایدرلر ولطیف نقشلی دوشمه دخی
ایدرلر طالب آملی بیت هان ای تن کداخته چاك دلم زتو * دارد امید بخیه که بر شکل سوزنی *
﴿ سولی ﴾ واو معروف وکسر لامله ولایت چینده بر شهر آدیدر ﴿ سوی ﴾ بوزن موی
وجوی جانب وطرف معناسنه میر نظمی بیت اشارت از شه عالم بدیدند * پرستاران
بهر سویش دویدند * حذف یا ایله سو دخی دیرلر ﴿ باب الشین المفتوحة مع الف * شا ﴾
اوج معنایه کلور اول میوه‌دار اغاج قسمندن بر اغاج آدیدر ثانی جای معناسنه کلدوکی
منقولدر بو ایکی معناده اصلی لغت عبری در وثالث مجمع الفرسده شار لفظندن اختصار
اولنمشدر که شاباش دیرلر مراد شادباش در ﴿ شاه بالا ﴾ عجمده قاعدهٔ مقرره‌در که بر تازه
نورسیده جوانی اولندره‌لر اکا مناسب بر تازه نوجوانی که آنکله هم سن وهمتا اوله داماده برابر
کیدوروب وآتنه موافق آته بندروب ایکیسی آت باشی برابر خانهٔ عروسه واروب دامادی
کردك خانه‌یه قورلر ترکیده اکا صاغدج دیرلر عجمده شه بالا وهمدوش دخی دیرلر میر خسرو
بیت در شادی خضر خان والا * شادی خانست شاه بالا ﴿ شاهوا ﴾ سکون ها ایله شاهوار
لفظندن ترخیم اولنمشدر یعنی حرف را اسقاط اولنوب اول معنایه استعمال اولنور شاهه لایق
اولان نسنه‌لره دیرلر میر نظمی بیت نوشته نامهٔ باشعر وانشا * چو در رشته کشیده در
شاهوا ﴿ شب آوا ﴾ آواز کردن شب ویاخود آواز کنندهٔ شب اوله یعنی کیجه چغرمق ویاخود
کیجه چغریجی معناسنه ایکیسنه‌ده شاملدر هر نه که کیجه صدا ویره اکا دیرلر چغتای لساننده
اوران دیرلر ضم همزه وسکون واو ایله ﴿ شب عبا ﴾ سکون باء اول وفتح عین مهمله وباء ثانیله
غایت تیره وتار اولان کیجه‌یه دیرلر میر نظمی بیت مانده در حیرت دران دشت بلا * سرد
وباران بوده است وشب عبا ﴿ شبغا ﴾ سکون باء موحده وفتح غین معجمه ایله کاو وکوسفندی
خانه‌دن بیرون یرلرده محافظه ایچون کیجه ایچنه قودقلری چویرمه که ترکیده آغیل دیرلر شبغار
وشبغاز دخی دینلور میر نظمی بیت بیخبر از نفس خود را این جهان * بهر کاو وکوسفند
شبغاست دان ﴿ شبکوکا ﴾ سکون باء موحده وضم کاف اول وفتح کاف ثانی فارسیین ایله
اول کدایه دیرلر که کیجه‌لرده محلات اراسنده بر یوکسك یره یاخود بر اغاج اوزرینه چیقوب اهل
محله دولتلولرینه آدلو آدیله دعا ایدر تا که اول دولتلولر ایشیدوب تصدق ایده‌لر شبکوك
وشبکوکه دخی دیرلر مولانا عضائری رازی بیت بشاخ کلبن آن شوریده بلبل * چه شبکوکا
زند تا صبح کوکا ﴿ شب یلدا ﴾ ایکی معنایه در اول شتاد ایام اربعینك ابتدا کیجه‌سی

اما مجموع الفرسنامه بمعنی شوغاء مرقوم مسطور در ایکی معنایه ابوالمعانی بیت شود بیم توشوکای جهانرا * بپاس کرك ودزدانرا به شوکا ﴿ شوندا ﴾ فتح واوودال مهمله وسکون نونله بمعنی شنوا یعنی ایشیدیجی عربیه سامع دیرلر استادمنوجهری بیت این سماع خوش واین نالهٔ زیروبمرا نغمه ازکوش دل وکوش شوندا شنوند ﴿ شها ﴾ ایکی معنایه در اول خطابدرکه آخرنده کی الف حرف ندادرای شه دیمك اولور ثانی بمعنی شایسته بوایکی معنایه ابوالمعانی بیت شها مدح وصفت که من کرده ام * هزارش یکی کس نباشد شها ﴿ شهرروا ﴾ اول رایج سیم وزره دیرلرکه حاکم حکمیله برولایته رواجی مخصوص اوله اما هر برده رایج معناسنه ده استعمال اولنور سره معناسنه جمال الدین عبدالرزاق کاشی در نعت شریف بیت شد شهرروا بعزنامست * این فلس بنهرهٔ مطلس * شرف شفروه بیت نقرهٔ ما اگرچه شهرواست پیش نقاد روی اورد شد ﴿ شهروا ﴾ حذف راء ثانیله ده شهرروا معناسنه در شیخ سعدی * قطعه * وجود مردم دانا مثال زر طلیست * که هرکجا که رود قدر و قیمتش دانند * بزرك زادهٔ نادان بشهروا ماند * که در دیار غریبش هیچ نستانند * بو بیته مخصوص شهر معناسی ظاهر درکه بر شهرده رایج اولان آخر شهرلرده رایج اولمز ﴿ شهلا ﴾ سکون ها وفتح لامله چشم احول معناسنه در ابوالمعانی بیت چو بیند مرد دانا ودهد دولت بنادانان * صحیحست اینکه چشم چرخ کجرو بوده است شهلا ﴿ شیدا ﴾ سکون یای تحتانیله سودا غلبه سیله وباخود عشق استیلا سیله آشفته دماغ اولانه دیرلر کثرت استعمالله دیوانه معناسنه اولمشدر خواجه سلمان بیت یارسودا پیش ازینم بردل شیدا منه * زانکه میدانم سوید ابر نتابد پیش ازین * شیخ سعدی دیوانه معناسنه دیمشدر بیت چه خوش گفت شیدای شوریدهٔ * جوابی که شاید نوشتن بزر ﴿ مع الباء * شاب ﴾ ترکیده شب دیرلر مشهوردر دریاده طاشکبی بترمعض الوان رنك ایچون رنکرز لر قوللنورلر عربیده تازه یکیت معناسنه در نتکم حدیث شریفده وارد اولمشدر * شاب تائب حبیب الله شیخ تائب عتیق الله ﴿ شاداب ﴾ فتح دال مهمله ایله ایکی معنایه کلور اول تازه وتر معناسنه حکیم فردوسی بیت توکفتی همه دشت سهراب بود * بسان یکی سرو شاداب بود * بومعنی مناسبتیله اعلام رجال دخی ایدرلر ثانی پرآب معناسنه صولو آبدار کبی وصویی چوق معنالرین افاده ایدر مولانا زلالیٔ خوانسالاری * مثنوی * اکر کردی زکلك سحر تحریر * بجوی شعله نقش آب تصویر * زبس بودیقش نقش کلك شاداب * شده مستسقی ازنظارهٔ آب ﴿ شادخواب ﴾ سکون دال مهمله وفتح خاء معجمه وواو معدوله ایله طتلو او یقوکه شکر خواب وخواب نوشین دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت چون ازشادخوابش برانکیختم * سرش را به نیزه درآویختم * میرنظمی بیت که افتاد شبها بدل پیچ وتاب * نشد روز یم از نعمت شادخواب ﴿ شب ﴾ ایکی معنایه در اول معروف کیجه معناسنه که عربیده لیل وچغتای لسانده تون دیرلر اصلی تن درواوعلامت ضم اولمق ایچون کتابت اولنوب تلفظ اولنمز ترکیده دون لفظنك اداسیدر حبعهٔ سیاره ده دلارام فراقنده بهرام شاه وصفنده دیر بیت بورناغی تونجا یوزخرابلیغی * محنت اوز را جکر کبابلیغی * واو تلفظ اولندقده جامه معناسنه اولور که ترکیده دون دیرلر مثلا آته دونه قادر دیدکاری کبی ثانی برنوع طاشدر

الطول لیالی وغایت تیره وتار اولور ثانی هراوزون وقرا کوکیه دیرلر خواجه حافظ بیت صحبت حکام ظلمت شب یلداست * نور زخورشید خواه بوکه برآید ﴿ شخا ﴾ فتح خاء معجمه ایله شخودن لفظندن اسم مصدردر خراشیدن ودخی خلیدن معناسنه وحاصل بالمصدر درطرمق معناسنه در کذافی فرهنك حسین وفایی بمعنی اول ابوالمعانی بیت چند باشی باسخنهای درشت * روی مردم را کنی هرجا شخا ﴿ شروا ﴾ سکون راء مهمله وفتح واوایله سخن دروغ ویمعنی میرنظمی بیت حدیث رقیبان که دستان بود * سخنهای شروا وهذیان بود * ﴿ ششپا ﴾ سکون شین ثانی وفتح باء فارسیله حشرات ارضدن چیان وقرق ایاق دیدکاری که چلپاوسیاه دخی دیرلر میرنظمی بیت بیش آنرا این شد ازبهره کر * نزد کرثدم بود شش پا بی ضرر ﴿ ششتا ﴾ سکون شین ثانی وفتح تاء مثناه ایله ترکیده چشته دیدکاری سازدرکه ششتارد دخی دیرلر بعض فرهنکده رباب معناسنه در حکیم نزاریٔ قهستانی بیت چیست چندین طمطراق البته در دیر مغان * بازاری یانواری زیر ششتاه یخورم ﴿ شغا ﴾ فتح غین معجمه ایله ترکس معناسنه بعض فرهنکده یالکز اوق قونیلان ظرفه دیرلر زیرا ترکس ذکر اولندقده یاباغی ایله جمله مراد اولنور غین یرینه فایله ده مروید ر استاد فرخی بیت بوقت کارزار خصم وروز نام ونك تو * فلاخ درکردن آویزد شغاو نیم لنك تو * استاد میرمغزی بیت ای سرافرازی که از تاج شهان زیبنده می * برمیان بندکان تو شغاو نیم لنك ﴿ شفتا ﴾ سکون فاء وفتح تاء مثناة ایله نیودان که ایچنه اوق قورلر محفوظ اولق ایچون ترکیده آکا قندیل دیرلر ﴿ شفا ﴾ فتح فایله حلال دیمکدر عربیده کسر شین ایله صحت معناسنه در ابوالمعانی * قطعه * هرکه باشد آب وبانش ازشفا * درددل را یابد او هردم شفا * ازشفو باشد اکر کارش همین * سینه اش کردد به نیرغم شفا * شفو حرامدر وضمله شفانیردان معناسنه در ﴿ شکا ﴾ فتح کاف عجمیله بمعنی شفاء مرقوم یعنی نیردان که عربیده جغبه دیرلر شمس فخری بیت ایاشهی که بهنکام کینه پیلك تو * کند زسینه و پهلوی خصم کیش وشکا ﴿ شلکا ﴾ سکون لام وفتح کافله اوزون وسیاه قورتدرکه بولانق صولرده حاصل اولور آدمه وحیوانله یاپشوب قانن امرزلو ودیوجه وشلك وشلکو دخی دیرلر ترکیده سلك دیدکاریدر ﴿ شلیخا ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانی وفتح خاء معجمه ایله ترسایه دیرلر حکیم خاقانی در قصیده بیت به بیت المقدس واقصی ومعجزه * بتقدیسات وانصار وشلیخا ﴿ شلیشا ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانی وفتح شین ثانیله برمعجون اسمیدرکه فالج ولقوه امراضنه نافعدر ابوالمعانی بیت بامراض دل اعدای جاهت * شود شمشیر قهر تو شلیشا ﴿ شما ﴾ فتح میمله شمامه لفظندن اختصار اولنمشدرکه دسته بو دخی دیرلر ﴿ شوا ﴾ فتح واوایله صاغر معناسنه که صاغرلغه شوایی دیرلر عربیده اصم دیدکاریدر کذافی فرهنك جهانکیری ﴿ شوبا ﴾ سکون واو وفتح باء موحده ایله ایکی معنایه در اول چریش ثانی خشیل معناسنه در ایضامنه ﴿ شوغا ﴾ سکون واووفتح غین معجمه ایله قیمون وصغر آغیلی که شیغا وشیغار وشیفار دخی دیرلر استاد لطیفی بیت چوکرك ودزد کیرد قصد شوغا * شبان اندر شبان اندد بغوغا * ﴿ شوکا ﴾ سکون واووفتح کاف عجمیله بمعنی شبکاه که شوکاه دخی دیرلر کیجه وقتی معناسنه درامما

* قطعه * شراب وشیر واسب وتیغ کرچه * چونام هر یکی ازحد برونست * بدلبر یخ باشد
کرشمارم * زاحوال جهان نامش فزونست ☜ شرب ☜ سکون راء مهمله ایله کماندن
طوقمش اینجه لطیف وبعضی سن صرمه وقلابدون ایله طوقورلرا کثر مصرد یارنده متعارفدر
کیمی باشه صرار وکیمی بیلنه قوشانور بونوع مقبول بزدر حکیم سوزنی * قطعه * چون کریزان
شوم زون کیرم * درقطب الانام مأمن خویش * تن برهنه کریزم ازبرزن * تادهد جبهٔ ملون
خویش * سر برهنه که تانهد برسر * شرب دربستهٔ چوخرمن خویش * خواجه حافظ
بیت دامن کشان همی شد درشرب زرکشیده * صدماه روزعشقش جیب قصب دریده *
☜ شسب ☜ سکون سین مهمله ایله بمعنی جهنده که شب وکشسب دخی دیرلر
☜ شغب ☜ فتح غین معجمه ایله ایکی معنایه در اول ادب وحیا معناسنه استاد
دیمشدر بیت عاشق شغب نداند درکوی عشق جانان * شام وسحر برآرد ازدرد آه
وافغان * ثانی شورش وفریاد معناسنه اکثر بومعناده شور لفظیله مرادف ایدوب شور
وشغب دیرلر اسماء اضداد قبیلندندر ☜ شغب ☜ سکون نونله کبد معناسنه در سلطان
غازان رحمه الله شهر تبریزده بنا ایلدوکی کنبد عالی یه شنب غازان دیرلر کنبد غازان دیمك اولور
عربیده فتح نونله شیرینیٔ دهن محبوبه دیرلر نتکم ابن الخیمی برقصیده سنده دیمشدر بیت
یابارقا باعالی الرقتین بدا * لقد حکیت ولکن فاتك الشنب ☜ شهاب ☜ فتح هایله سرخ
رنکه دیرلرکه غایت رنکین اوله اولمرتبه کدکل کا ژیره که برچیچکدر صونی آلوب سرخ وزرد
رنکلو نسنه یه یارلر وعربیده ایکی معنایه در اول بیتیرتنك یعنی یوفقه سودکه صوقرشمش اوله
ثانی شرارهٔ آتش معناسنه بومعنایه فارسیده دخی استعمال اولنور خواجه حافظ بیت
زرقیب دیوسیرت بخدای خود پناهم * مکر آن شهاب ثاقب مددی کند خدارا * کیجه لرده
کرهٔ ناردن دوشن شراره یه عوام یلدز دوشدی دیرلر مشهوری ملائکه شیاطینه آتش آتارلر
آسمانه قریب وارمسونلر دیو خواجه حافظك بیتنده بومعنایه تلمیح واردر وبومعنایه شهاب
خفاجی دیمشدر بیت مالی اقیم ببلدة فیها بناء الدین هذا * وبها الشهاب اذا سما یخشی
من الشیطان طردا * ودخی اعلام رجالدندر ☜ شهداب ☜ سکون هاودال مهملهٔ موقوفه
ایله بال صویی که شربت اوله ودخی اول مشهور نسنه درکه بالی ازوب اکشیدرلر ایچلدکده شراب
کبی مکیف اولور شهدابه دخی دیرلر ☜ شیب ☜ سکون یای تحتانیله قجی تاصمه سی که
براغاچه محکم ایدوب آنکله طوارسورلر بومعناده عربیله مشترکدر وامالله ایله دخی جائزدر
شمس فخری بیت بااسب شاه برق چه باشدکه شرق وغرب * کامی بودبیاپیش بی دستبرد
شیب * عربیده برمعناسی دخی اختیارلق یعنی صقال اغارمقدر بومعنایه ابن محاسر دیمشدر
بیت کان شیب الشعرات السن * علی ضیاع رونقی تنادی ☜ مع للتاء * شاخشت ☜ کسرخا
وسکون شین معجمتین ایله یعنی توشه یعنی سفره یوله کوتوردکاری آزق که عربیده زواده دیرلر میر
نظمی بیت چه کردی بهر عقبا کار حاصل * که بی شاخشت رهرونیست عاقل ☜ شاست ☜
سکون سین مهمله ایله توی طوقلی دیدکاری قوشکه اکثر صولرکنارنده اولور وله بیت کرآید
پیش شاهین شاست باجنك * فضای عالم آید برسرش تنك ☜ شاه بیت ☜ قصیده ده اسم

دریاده بترصوده ازیلو ربعده قیمتادوب عقد ایدرلر ☜ شپ ☜ باء عجمیله بمعنی جهنده یعنی
یلدرایمی که شسب اوکشپ وکشسب دخی دیرلر میرنظمی بیت شپ روی وخویش چو
مهتاب شب * فروغش دهد زیر زلفش عجب ☜ شباب ☜ فتح باء موحده ایله موسیقی ده
بورده اسمیدروعربیده جمع شابدرکه یکیتلردیمك اولورخواجه حافظ بیت رونق عهد شبابست
دکر بستانرا * میرسد مژدهٔ کل بلبل خوش الحانرا ☜ شپاشاب ☜ فتح باء عجمی وشین معجمه
ایله آواز پیکان ئیرکه پی اندر پی آتلدقده ظاهر اولور شپشاب دخی دیرلر هاتفی بیت
برآمد ز اوردبرناوپیر * شپاشاب پیکان فشافاش ئیر * وله بیت زره رادرآورد پیچش
بناف * شپاشاب پیکان جوشن شکاف ☜ شپان فریب ☜ برکوجك قوشدرکه تماجه یه بکزر
یراوزره اوتورر آنی کورن اوچمازطوتیلور صانورباننه واردقده قلقوب بنه یقین یرده اوتورر
بواسلوب اوزره آدمی یورارطوتلماز شپان فریبوك وشپان فریب وشپان فریبك دخی دیرلر
کدافی فرهنك زفان ویا ابوالمعانی بیت ببین دلبرشوخی شپان فریب آسا * دهد فریب
ونباشد شکارصیادی ☜ شپتاب ☜ سکون باء موحده وفتح تاء مثناه ایله شب ایله تابدن
مرکب لفظدرکیجه یلدرایمی دیمك اولورویلدزقورد نه علم اولمشدرکه چراغك وچراغله دخی
دیرلرشیخ ظامی بیت چوشپتاب کرمی که تابدزدنور * زبی نوریٔ شب زندلاف نور * شمس
فخری بیت ببین چکونه بودئیره چشم دشمن تو * که روشنایی اوباشدازدم شپتاب * استاد
رودکی * مثنوی * شب زمستان بودکبی سردیافت * کربکی شپتاب ناکاهی تبافت *
کپیان آتش همی پنداشتند * پشته هیزم برو برداشتند * چغتای لسانده ایشنارقورت
دیرلر میرعلیشیر بیت سین که یوقسین ماه رولار جلوه ایلار لاروالی * کیجه ایشنارقورت
کوزی مهری کورکاج بیلکورور ☜ شپشاب ☜ سکون باء فارسی وفتح شین ثانی ایله شپاشاب
مرقوم کبی آواز پیکان ئیر حکیم فردوسی بیت زچکچاك کرزوزشپشاب ئیر * برآورد ازجان
دشمن نفیر ☜ شپشپ ☜ سکون بائین فارسیین وفتح شین ثانی ایله ایکی معنایه کلور اول
شپشاب مرقوم کبی آواز پیکان ئیر حکیم فردوسی بیت زبس شپشپ ئیروجرکزن * زدین
کشت لرزان ترازآسمان * ثانی خفت واضطرابله کتمك معناسنه حضرت مولانا قدس سره
بیت عاشقانرا وقت شورش ایله وشپشب مبین * کوه جودی عاجزآید پیش ایشان
ازثبات * وله قدس سره بیت مراکویی مروشپشب که حرمت رازیان دارد * زحرمت عار
میدارم ازان برعار میکردم * وبعض قرهنکلرده یورغه آت یوریشنه دیرلر ☜ شب غریب ☜
نان وحلوایه دیرلر اول مناسبتله که میتك اول کیجه سنده جهت ترویح روح میت ایچون حلوا
بشروب اتمك ایله فقراوغربایه تصدق ایدرلر میت مقبره ده غریب قلیوب اول تصدقك ثوابی
یولداشی اوله دیمك اولور بسحاق اطعمه بیت ازشمیم نان وحلواهای کرم شب غریب *
پس بخواهد رفت بربالای خاك ما نسیم ☜ شراب ☜ معروف بوکتابده قرقدن زیاده مستعمل
اسمی تحریر اولنمشدر هربری محلنده مذکوردر دیرلرکه شرابك وارسلانك وآتك وقایجك اوچریوز
آتمیشرآدلری واردر جمله سی استعمال اولنورلسان عربیده ذکر اولنان درت نسنه نك اسملرینه
حد وحصره قدرهریرینك بیك اسمی اولدیغنه ارباب لغت عربی متفقلردر ابوالمعانی * قطعه *

ممدوح ذکر اولندوغی بیت ودخی غزلیات ومقطعاتده مقصود فیه اولان بیته دیرلر ابو المعانی بیت
زشاهان در قصیده شاه بیت است * که او آرایش هر تاج وتخت است ﴿ شبت ﴾ سکون
باء موحده ایله طوراق اوتی در اصلی عربیدر که ثاء مثلثه ایله شبث در تعجیم اولنمشدر طبیعتی
حار ویابسدر اخراج بلغمه نفعی واردر حکیم شیرازی بیت مرعلاج ماندکی اندر عضال *
روغن بابونه وباشبت مال ﴿ شبشت ﴾ فتح باء موحده وسکون شین ثانیله کرانجان وغلیظ
الطبع وکریه اللقا که کورن آدمک طبیعتی نفرت ایلیه معروفی بیت حاکم آمد یکی غلیظ
وشبشت * ریشکی کنده وپلیدک وزشت * بو بیتده قافیه اقتضاسیله باء مکسوره ایله کرکدر
بیتک قابلی استاددر کسر بایله استعمالی جائز اولمسه زشته قافیه ایتمز ایدی بعض فرهنکلرده
باء موحده یرینه یای تحتانیله ذکر اولنمشدر ﴿ شت ﴾ شتل لفظندن ترخیم اولنمشدر وشتل
اکا دیرلر که قماربازلر قمار اوینار ایکن حاضر اولوب لکن قمار اوینامیان قماربازه ویردکلری حصه در
معربی شطل در میرخسرو * قطعه * هرکه در خصلت خصل است ببازی قمار * من موجه
کنم از عقل که نادان باشد * کانچه او برد حرامست نیاید بردست * یاسراسر ببرد یاشت
افران باشد ﴿ شخت ﴾ سکون خاء معجمه ایله بوزن بخت التون توالی معناسنه در
﴿ شست ﴾ سکون سین مهمله ایله طقوز معنایه کلور اول اولته دیدکلری اکری جه
دمورد که آنکله بالق طوتارلر استاد عنصری بیت طره او بدست من چون شست *
من چو صیاد او چو ماهی شیم * شیخ سعدی بیت ما بتو یکبار مقید شدیم * مرغ بدام
آمد وماهی نشست * خواجه سلمان بیت نه من تنها بسودای سر زلفت کرفتارم *
که زلفت را بهر شستی چو سلمان هست پنجاهی * ثانی باش برمغک یای چکلن یری بعضیلر زهکیره
شست دیدیلر اما برمغک اول محلی اولمق اولی در شیخ سعدی بیت دل از دست تو بیرون
رفت سعدی * نیاید باز تیری رفته از شست * ثالث نیشتر فصاد معناسنه که کلک ونیشتر
دخی دیرلر عربیده مبضع دیرلر حکیم سنایی بیت آمد آن رکزن مسیح پرست * شست
الماسکون کرفته بدست * شمس فخری بیت چو فصادان رک جان حسودش * فلک بکشاد
ازان زهراب خور شست * رابع اعداد ده التمش عدده دیرلر ذکر اولنان درت معنایه ترتیب
اوزره شمس فخری * قطعه * بعهد دولت او دزد وظالم * بسان ماهیند افتاده در شست *
بدوزد در زمان بر آسمان تیر * بکمتر تیر کو بکشاید از شست * چو فصادان رک جان حسودش
فلک بکشود ازان زهراب خور شست * حساب عمر خسرو باد چندان * که آید از کسورش
شست در شست * خامس زنار که راهبان کبران بللرینه بغلرلر اکا کشتی دخی دیرلر حکیم سنایی
بیت کفت شست مغانه بربندید * بت بمعبود خویش بپسندید * سادس مضراب که آنکله
سازچالرلر کذا فی فرهنک جهانکیری سابع شرفنامه ده تنبور قلی وابریشم تل که سازه بغلرلر
بوایکی معنایه استاد رودکی بیت بکرفت بچنک چنک وبنشست * بنواخت بشست چنک
راشست * ثامن حلقه رسن وحلقه کمند وامثالی نسنه لره دیرلر سید ذو الفقار شروانی
* قطعه * دلبری آمد دلاور زلف پنجه شست او * کان دهان همچو میمش دیدم وزلف چو جیم
درمیان جیم پنجه شست دارد جانشکار * درمیان میم دارد سی ودو در یتیم * تاسع فرهنک حسین

حسین وفایی ده خم زلف دلبران معناسنه نقل ایدوب حکیم سوزنی نک بو بیتنی کندو قولنه
مؤید ایراد ایلمش بیت زشست زلف کمان ابروان وتیر قدان * نماند بهره وخط ونصیب وتیر مرا
﴿ شفت ﴾ سکون فا ایله التی معنایه کلور اول تخته بند که ترکیده کروت دیرلر ثانی بدرایحه لو سموزه دیرلر
ثالث کم بها ونامقبول اولان شیئه دیرلر رابع کج ومج وناهموار اولانه دیرلر بو درت معنایه
ابو المعانی * قطعه * بدیدم شفت را بنشسته در شفت * به پیشش شفت در ایستاده بر پا *
بنام تحفه آورد ست شفتی * ثنای شفت بروی کرده انشا * خامس زشت وچرکین معناسنه
سادس کیلان مضافاتندن بر قریه اسمیدر که آنده مرطبانی طبق وچناق امثالی نسنه لر
اشلنور ﴿ شمغت ﴾ سکون میم وفتح غین معجمه ایله خوی بد واخلاق ذمیمه معناسنه میر
نظمی هروی بیت میشود در دو عالم او بدبخت * طبع او را اکر شود شمغت ﴿ شنبلیت ﴾
سکون نون وفتح باء موحده وکسر لام بعده یای ساکنه ایله صارو رنک بر چیچکدر شکلی
ورایحه سی ترنج چیچکنه بکزر استشمام اولنسه صداعی دفع ایدر شنبلید دخی دیرلر ﴿ شوات ﴾
فتح واو ایله بر قوشدر مانند مرغابی هم صو ده هم قره ده اولور سرخاب وشواد دخی دیرلر بعضیلر
کند وسرخ رنک قنادی وقویروغی الاجه اولور دیدیلر حکیم سوزنی بیت چو هدهد زمین بوسه
دارم بشکر * سخن رنک دادم چو پر شوات ﴿ شویست ﴾ کسر واو وسکون یای تحتانی
وسین مهمله ایله پراکنده لک معناسنه میر نظمی بیت ندانست از غم که امید چیست *
چنان کشته او را بخاطر شویست ﴿ شهتوت ﴾ سکون ها وضم تاء مثناه ایله اکشی قره توت
﴿ شهلات ﴾ سکون ها وفتح لام ایله مو ملی بال میر نظمی بیت سخن در زبانش چو مانند
قندست * بیک کاسه در دست شهلات شهوات ﴿ شیشت ﴾ سکون یای تحتانی وفتح
شین ثانیله کرانجانی وغلظت طبع معناسنه در ﴿ مع الجیم * شاهیانج ﴾ سکون ها وفتح باء
موحده وکسر نون ایله بر نوع اغاجدر مصر دیارنده برنوف دیرلر انار اغاجندن قباجه یپراغی آلج
یپراغنه مشابه لکن برز آندن بوزرق وتویلو اولور کسکین رایحه سی واردر سالقم سالقم چیچکی
اولور اورتاسنده قوان چیچکی کبی زعبی واردر بعض روایتده جمسفرم دیدکلریدر اصفهان
طاغلرنده چوق بتراوتینک شکلی انواع اولور ودره لرده بتاننک یپراغی صرمشق کبی در
وقرمزی رق چیچکی اولور شاهبانک دخی دیرلر ﴿ شاهترج ﴾ بر نوع آجی اوتدر احتراق کبده ودم
فاسددن حاصل اولان امراضه نافعدر شاهتره دخی دیرلر ابو المعانی بیت امتلاء معده
حاصل میکند شیرین طعام * کرچه تلخست شاهترج اما که بسیار نافعست ﴿ شترنج ﴾
سکون تاء مثناة وفتح راء مهمله ایله بر نوع طعامدر انواع حبوباتدن بشوررلر آش شترنجی دیرلر
وکاهی انواع حبوباتی اون ایدوب اتمک ایدرلر نان شترنجی دیرلر شیخ اوحدی بیت سفره چرخ
نان شترنجی * چیست تا در سماط او سنجی ﴿ شرفنج ﴾ سکون راء مهمله ونون وفتح فا ایله صرب یول که
طاشلق وانیش یوقش اوله میر نظمی بیت شاهراهست راه شرع ودکر * راه شرفنج وراهزن
بخطر ﴿ شش خنج ﴾ سکون شین ونون وفتح خای معجمتین ایله شلوار وایچ طونی معناسنه
ودخی بر نوع اویوندر عربیده کجه دیرلر اما مجمع الفرسده قماربازلر قمار اوینامق ایچون بر جوزک ایچنی
بوشالدوب قورشون طولدوررلر کذا فی کتاب السامی فی الاسامی اما مؤید الفضلاده

ششجانج مسطوردر ﴿ ششفنج ﴾ سکون شین معجمه ونون وفتح فایله اطفال اوینامق ایچون
ایتدکلری منقش برداق در میرنظمی بیت چیست این آرایش بیهوده * کوزهٔ ششفنج
چه کودك نهٔ ﴿ شطرنج ﴾ معروف لسان عوامده سین مهمله ایله سطرنج مشهور اولمشدر
﴿ شفتاهنج ﴾ سکون فا وفتح تاء مثناة وکسر ها بعده نون ساکنه ایله صرمه کشلرك وقویمجیلرك
سیم وزرتل چکدکلری دلکلو دمور درکه عربیده حده دیرلر حکیم خاقانی بیت کوه محروقست
همچون زر بشفتاهنج در * دیورا زودر شکنجه حبس خذلان دیده اند * شمس فخری بیت
شها کر پس قوی باشد حسودت * بشفتاهنج تدبیرش در آهنج ﴿ شفتاهیج ﴾ نون یرینه
یای تحتانیله ده شفتاهنج مرقوم معناسنه مرویدر ﴿ شمج ﴾ فتح میمله خانهٔ زیرزمین ابوالمعانی
بیت دوستان شاد کام بکلشن عیش * دشمنان در شمج بدرد کشند ﴿ شنج ﴾ سکون نونله
بشنج لفظندن اختصار اولنمش نطس معناسنه که شیار دخی دیرلر وعربیده ایکی معنایه در اول
بر نوع صدفدر دریا کنارنده اولور ایچنده انجو حاصل اولمز ثانی رنجیده شدن یعنی انجنمك
بولغت فارسیده حرکات ثلثه ده معنای آخر ایله وارد اولمشدر ﴿ شنج غنج ﴾ سکون نونین
وفتح غین معجمه ایله نشستکاه مردم وسغری حیوانات معناسنه شمس فخری بیت بفرمانش
حیوان وانس وپری * همه داع دارند در شنج غنج ﴿ مع الخاء المعجمة * شاخ ﴾ اون اوچ
معنایه کلور اول نهال هر درخت یعنی هر اغاجك دالنه دینلور که عربیده غصن وجمعی اغصان
کلور منلا غیاث بیت کشته دستم شاخ کل از بسکه دارد راغها * یاد کار باغ نومیدست
بر سر میزنم * ثانی حیواناتك بوینوزینه که سرو دخی دیرلر عربیده قرن جمعی قرون کلور وچغتای
لسانده شباق دیرلر استاد لطیفی بیت شد سرو بت چو شاخهای کوزن * هر یکی چار
رطل بود بوزن * ثالث بولك بولك اورلمش صاج فرخال معناسنه حکیم اسدی بیت کجا
خردی اورا بمن باز کوی * مکر باز یابم یکی شاخ موی * رابع هر نسنه نك پاره سنه دیرلر که
شاخ شاخ پاره پاره معناسنه استعمال اولنور منصور شیرازی بیت زده بسنبل پرتاب
شانه وزغم آن * چو شانه سینهٔ صاحبدلان شده صد شاخ * خامس بر نوع ظرفدر که آنکله
باده ایچرلر منقولدر که ولایت کورجسانده صغن واوکوز بوینوزندن مصنع قدح دوزوب شراب
ایچرلر بو مناسبتله هر ظرف شرابه شاخ تسمیه اولنمش شمس طیبی بیت درکش آن شاخ
پر از باده کر آتشکه آن * مرغ جان خواهد تا طبع سمندر کیرد * وله بیت شاخ کران زن مزن
دم زغم اینجهان * خون قدح خور مخور پیش غم آن سرای * سادس اول اوزون دیرك که اوزرینه
سقف خانه ایدرلر آکا شاه تیر وفرسب دخی دیرلر منصور شیرازی بیت زبهر فضل
بدست آر در نظم وبریز * بپای شاه فلك آستان زرین شاخ * سابع بمعنی پیشانی حکیم
فردوسی بیت چه مردی بد وکفت با من بکوی * که هم شاه شاخی وهم شاه روی * ثامن قوله
دیرلر اوموز باشندن ال اوجنه وارنجه حکیم فردوسی بیت بدین شاخ واین بال واین دستبرد
زتخم کدبد نام بردار کرد * وله بیت بدین چهره چون ماه واین قد وبرز * بدین شاخ واین بال
واین زور کرز * تاسع بیوك ارمقدن آیرلمش اولان کوچك ارماغه دیرلر حکیم فردوسی
بیت یکی چشمه دیدم بدشت فراخ * مر آن چشمه را هر سوی راه وشاخ * عاشر قفتان

قفتان وکوکلك تیریزی حضرت مولانا قدس سره بیت پس سیم بار از قبا دزد شاخ * که
از خنده اش یافت میدان فراخ * حادی عشر خوشبو اولان عطریات زباد وامثالی قودقلری
ظرفه هم مظروفه دیرلر استاد رودکی بیت زاشك ابر نیسانی بدیبا شاخ شد معلم * زبوی باد
آزاری بعنبر شاخ شد معجون * بوندندر که عربیده زباد دیدکلری خوشبو عطر که کدی کبی
بر جانورك عرقی در اکثر بوینوزده حفظ اولنور آکا دخی شاخ دیرلر ثانی عشر استخوان
پهلو یعنی ایکو کموکلرینه ده دیرلر ثالث عشر ایاق که اوترافدن برماقلره وارنجه که کالنك دخی
دیرلر مؤید الفضلاده کلاب ایله آمیخته اولمش شرابه دخی شاخ دینلدوکی مسطوردر
﴿ شاخ شاخ ﴾ دال دال وچاك وچاك وپاره پاره معنالرینه حضرت مولانا قدس سره
بیت این زمین وآسمان بس فراخ * کرد از تنکی دلم را شاخ شاخ * فرهنك جهانکیریده
صدای عندلیبه ده شاخ شاخ دینلدوکی مسطوردر ﴿ شادخ ﴾ فتح دال مهمله ایله شهر
نیشابورك اسم قدیمیدر که شادباخ دخی دیرلر حکیم انوری بیت دی زمن پرسید معروفی
زمعروفان بلخ * از شما پوشیدکی دارم عزیزان شادباخ * اصلی اوزره استاد فرخی بیت
زتاج شاهان پرکن حصار شادخ را * چو شاه شرق زکنج ملوك قلعهٔ نای ﴿ شادیاخ ﴾
کسر دال مهمله وفتح یای تحتانیله شادخ مرقوم کبی شهر نیشابورك اسمیدر مولانا محمود بن یمین
* قطعه * یارب این باغ ارم از شادیاخ خرمست * یارب آب استخر با چشمه سار زمزمست
تا ابد عشرت کنان بادا بکاخ شادیاخ * همدمش ابن یمین کالحق حریف محرمست *
﴿ شاماخ ﴾ فتح میمله کاورس خطایی دیدکلری دارودر ﴿ شاهرخ ﴾ سکون ها وضم راء
مهمله ایله ایکی معنایه در اول کرکدان بوینوزی ثانی اعلام رجالدندر از جمله تیمور شاهك
اوغلی نامیدر مولانا هاتفی بیت شدش همعنان شاهرخ در مصاف * بسان دو شمشیر در یك
غلاف ﴿ شب فرخ ﴾ سکون باء موحده ایله وکسره ایله دخی مرویدر موسیقیده بر لحن
اسمیدر استاد دقیقی در صفت مطرب بیت شب فرخ چو شب آغاز کردی * عروس روز
پرده باز کردی * مجمع الفرسده باربد خسرو پرویزك اوتوز بر نواسندن بر نوانك اسمیدر که
کندونك مخترعاتندندر شیخ نظامی بیت چو دستان در شب فرخ کشیدی * از آن فرخنده تر
هرکز ندیدی ﴿ شخ ﴾ بش معنایه کلور اول بمعنی سرکوه یعنی طاغ باشی حکیم سوزنی
بیت ز آسمان بزمین غم بدشمن تو رسد * چو سیل وسنك که آید به پستی از سر شخ * فرهنك
جهانکیری صاحبی بو معنایه بو بیتی استشهاد ایلمش اما بو بیتدن مطلق طاغ اولق فهم اولنور
استاد منوچهری بیت شاخ مرصع شد از جواهر الوان * شخ تل یاقوت شد زلالهٔ نعمان *
ثانی زمین سخت ومحکم حکیم اسدی در صفت اژدرها بیت نه بینی ز زهرش زمین کشته بود
همه شخ سیاه وهمه که کبود * ثالث بمعنی دامن کوه وزمین پشته پشته ابوشکور بیت
خرامید چون کبك بینی بشخ * تو کویی زدیبا فکندست نخ * رابع هر سخت ومحکم اولان
نسنه یه دیرلر عموما خامس مخفف شاخ در اما ادات الفضلاده بد اندام وچرکین معناسنه ده
مرویدر ﴿ شخشخ ﴾ سکون خا وشین معجمتین ایله ایکی معنایه در اول بمعنی سرکوه ثانی
قصارلرك بزی آغارتمق ایچون اوردقلری اغاجك آدیدر فرهنك جهانکیریده بو لغتك حرکتی

اکرچه ذکر اولندوغی اوزره ضبط اولنمش اما اوج حرف ساکنه بر یرده تلفظ اولنمز یا خاء اول
ویا شین ثانی مفتوح ویا مکسور کرکدر ﴿ شلیخ ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانیله صدا آواز
معناسنه در رشید الدین وطواط بیت نعره دروی شلیخ موسیقی * ناله دروی نوای
موسیقار ﴿ شماخ ﴾ فتح میمله ایکی معنایه در اول ایران پهلوانلرندن بر مبارز پهلوان
آدیدر که سرحد رومده واقع شماخ قلعه سی اکا منسوبدر ثانی شاماخ مرقومك مخففی در
کاورس خطایی معناسنه عربیده میم مشدده ایله بر شاعرك اسمیدر ﴿ شملخ ﴾ سکون میم
وفتح لامله بمعنی شلغم کذا فی تحفة الاحباب ﴿ مع الدال * شابورد ﴾ سکون باء موحده
وراء مهمله وفتح واو ایله عربیده هاله دیدکاری که اطراف قمرده اولور ترکیده آی آغیلی دیرلر
خرمن ماه دخی دینلور پروز مشرقی * قطعه * بخط وآن لب ودندانش بنکر * که همواره مرا
دارند در تاب * یکی همچون پرن در اوج خورشید * یکی چون شابورد در دور مهتاب *
﴿ شاد ﴾ اوج معنایه کلور اول فرحناك ومسرور مولانا عشقی کاشی بیت شادم که
دامنم سك کوی تو میکشد * وان شادی دکر که بسوی تو میکشد * ثانی بمعنی آب بسیار که
صویی چوق اولان یره شاداب دیرلر شادروان بوندندر ثالث شرابك جمله اسماسندندر که
شرابخواره شادخواره دیرلر بو ایکی معنایه ابو المعانی بیت کنار آب شاد وجمع یاران * چو
شاد در بزم باشد شاد لعلین ﴿ شادباد ﴾ موسیقیده بر پرده ویاخود بر نوا اسمیدر حکیم
سوزنی بیت دو خانه نوایی چکاوك زنم * یکی شادباد ویکی نوش باد ﴿ شادروان مروارید ﴾
باربد خسروك مخترعی بر لحن ونوا اسمیدر سبب تسمیه سی مرویدر که خسرو پرویز بر شادروان
مخصوصی کنارنده اوتوروب عشرت ایدرکن باربد مزبور صوت مرقومی تصنیف ایدوب آغازه
ایتدکده خسرو امر ایلدی بر طبق انجویی باربدك اوزرینه نثار ایلدیلر اکا بناء آدینی
شادروان مروارید وضع ایلدی میر خسرو بیت نوا را نام شادروان بره بود * که آن پرده
ز شادروان شه بود * شیخ نظامی بیت چو شادروان مروارید کفتی * لبش کفتی که مروارید
سفتی ﴿ شادورد ﴾ سکون دال وراء مهملتین ایله درت معنایه کلور اول هاله که اطراف
قمرده اولور حکیم اسدی بیت چو ترکی که کردمه او شادورد * نیاورد کاه یلی در نبرد * ثانی
تخت پادشاهان معناسنه حکیم فردوسی بیت جهاندار بر شادورد بزرك * نشسته همه
پیکرش میش وکرك * ثالث خسرو پرویز خزینه لرندن یدنجی خزینه اسمیدر رابع موسیقیده
بر پرده آدیدر بو ایکی معنایه حکیم فردوسی بیت دکر کنج بر شادورد بزرك * که کویند
را مشکران سترك * مجمع الفرسده فراش خانه معناسنه مسطوردر ﴿ شاکورد ﴾
سکون کاف وراء مهمله وفتح واو ایله بمعنی شادورد مرقوم کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شاکرد ﴾
ایکی معنایه کلور اول معروف عربیده تلمیذ دیرلر منجیك بیت فلك طبیعت شاکرد
شیشه کر دارد * هزار دل شکند تا یکی درست آید ﴿ شاکمند ﴾ سکون کاف ونون وفتح
میمله کچی قلندن یاپلمش کچه یه دیرلر استاد لبیبی بیت بدستش ز خام کوزنان کمند *
در افکند اور ایکی شاکمند ﴿ شاند ﴾ فتح نونله بمعنی شانه کند یعنی زلف وکاکلی طرار کذا
فی المجمع بو معنایه حکیم انوری بیت جهان یاب وفا روی عهد میشوید * فلك بدست ظفر

ظفر جعد ملك میشاند ﴿ شانه هید ﴾ فتح نون واخفاء هاء اول وکسر ثانی بعده یای تحتانی
ساکنه ایله ترکیده یبا دیدکاری بر مقلی اغاجدر که آنکله خرمن صاوررلر کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ شاوزد ﴾ فتح واو وسکون زاء معجمه ایله بر بیاض دکندر که جاورد دخی دیرلر عربیده ثغام دیرلر
ثاء مثلثه ایله کذا فی المجمع ﴿ شاهد ﴾ اول محبوبه دیرلر که صحبت وعشرتده حاضر اوله
وعاشق پرست وخاطر نواز عشاق اوله عربیده زبان وزلف ومرد حاضر وبر نسنه یی بیان ایدیجی
وروز جمعه ویوم عرفه یه دیرلر ﴿ شاهرود ﴾ سکون ها وضم راء مهمله وواو معروفله درت
معنایه کلور اول بر بیوك ارمق آدیدر که منبعی طالقان قزوینده در ثانی نایه مشابه بر نسنه در
خوش صداسی چقار فرهنك جهانکیریده سازیست مانند نی اکثر واغلب رومیان در بزم ورزم
بنوازند عبارتندن فهم اولنور که سورنا اوله بو معنایی مؤید میر نظمی بیت صدای شاهرود
شوق افزا * بخیزاند نوا در چرخ والا * ثالث سازلرده بم دیدکاری قبا صدالی قیل رابع
دمغان ایله بسط م میاننده واقع بر قصبه اسمیدر وبعض فرهنکلرده بر پیشرو آدیدر ﴿ شاهورد ﴾
سکون ها وراء مهمله وفتح واو ایله بمعنی شادورد مرقوم کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شاید ﴾
فتح یای تحتانیله ایکی معنایه در اول لایق شایسته وسزاوار معناسنه بو معناده شایستن دن
مشتق اولور شاعر بیت نشاید نقش پر طاوس کردن * نه دانش پیش بطلیموس کردن
شیخ سعدی بیت یار ناپایدار دوست مدار * دوستی را نشاید این غدار * ثانی بمعنی
احتمال شیخ سعدی بیت هر بیشه کمان مبر که خالیست * شاید که پلنك خفته باشد *
﴿ شایراد ﴾ سکون یای تحتانی وفتح راء مهمله ایله بمعنی شادورد مرقوم یعنی هاله قمر کذا
فی المجمع ﴿ شایورد ﴾ سکون یای تحتانی وراء مهمله وفتح واو ایله بمعنی شادورد مرقوم یعنی
هاله ماه که سادورد دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری بو معنایه فیروز مشرقی * قطعه *
بخط وآن لب ودندانش بنکر * که همواره مرا دارند در زناب * یکی همچون پری در اوج
خورشید * یکی چون شایورد از کرد مهتاب ﴿ شبکرد ﴾ سکون باء موحده وراء مهمله وفتح
کاف عجمیله کیجه کزیجی عربیده سری دیرلر ﴿ شبود ﴾ ضم باء موحده مشدده ایله طتلو صولرده
حاصل اولور بر نوع لطیف بالقدر عربیده شبوط دیرلر ﴿ شجاید وشجد ﴾ کلاهما بفتح الجیم
شدت برد وبرد شدید معناسنه شجودن لفظندن فعل مضارعدر استاد دقیقی * قطعه *
صورت خشمت ار زهیبت خویش * زره را بخاك بنماید * خاك دریا شود بسوزد آب * بفسرد
آفتاب وبشجاید ﴿ شخاید وشخد ﴾ کلاهما بفتح الخاء المعجمه شخیدن وشخودن لفظلرندن
فعل مضارعدر طرنقله یاره لر واینجیدر دیمك اولور مجمع الفرسده مطلق ریش کند دیوب
بو بیته متمسك اولمش حکیم ناصر خسرو بیت سواران خفته واین اسب بر سر شان همی تازد
که نه کس را بکوید سر نه کس را روی بشخاید ﴿ شخایید ﴾ فتح خاء معجمه وکسر یای تحتانی
اول وسکون ثانیله مجمع الفرسده بدندان جراحت کردن یعنی دیش ایله یاره لمق معناسنه
دیوب بو بیتی ایراد ایلمش استاد لبیبی بیت چو بشنید شاه آن پیام نهفت * زکیسه لب
خود شخایید وکفت ﴿ شخشید ﴾ سکون خاء وکسر شین معجمتین ایله بمعنی شخید کذا
فی الاداة ﴿ شخید ﴾ کسر خاء معجمه ایله بر یردن اشاغی دوشمك معناسنه کذا فی فرهنك

میرزا ابراهیم ﴿ شغاد ﴾ فتح غین معجمه ایله نام برادر رستم که سکاد دخی دیرلر شیخ سعدی بیت
نه رستم جو ایان روزی بخورد ﴿ شغاد از نهادش برآورد کرد ﴿ شفتالود ﴾ سکون فا و فتح تاء
مثناه و ضم لامله شفتالو دیدکلری میوه در شیخ سعدی * رباعی * کر خوبتر از روی تو باغی بودی
پایم همه روز راه آن بنمودی * چندان کرمت نیست که خشنود کنی * درویش از آن باغ که شفتالودی
﴿ شفود ﴾ ضم فا و واو معروفله بمعنی حرام که ضد حلال در ﴿ شکاوند ﴾ فتح کاف و واو و سکون
نونله بر طاع آدیدر اشکاوند دخی دیرلر حکیم اسدی بیت نشیمن کرفت از شکاوند کوه * همیدارد
از رنج کیتی ستوه ﴿ شکرخند ﴾ فتح کاف و خاء معجمه و سکون راء مهمله و نونله لطافت و نزاکتله سویلرکن
تبسم ایلمك و دخی خندهٔ محبوب که ضدی زهرخند در شاعر بیت خندهٔ ماهرو شکرخند است *
خندهٔ اهرمن زهرخند است * شیخ سعدی بیت شکرخندهٔ انکبین میفروخت * که دلها
ز شیرینیش دل بسوخت ﴿ شکرود ﴾ فتح کاف و سکون راء مهمله ایله مرد جست و چالاك
و کوشش و دخی ایشی حاضر و آماده ایلمکه دیرلر شکروه دخی اول معنایه در کذا فی فرهنك
جهانکیری ﴿ شکند ﴾ فتح کاف و سکون نونله باچقده حاصل اولان صوغلجان عربیده خراطین
دیرلر خواجه عمید لویکی بیت در کوی این رباط زعقبی نشان مخواه * هرکز بود مزاج
سقنقور در شکند ﴿ شلوار بند ﴾ اوچقور که شلوار طوندربند آتك باغی در که اوچقور در
وصف ترکیبی اولور ابو المعانی بیت شلوار بند بسته منقش کره بود * بر کنج شایکان چو
مار مطلسم است ﴿ شمشاد ﴾ سکون میم و فتح شین معجمه ایله ایکی معنایه در اول اول اغاجه
دیرلر که عوام تحریف ایدوب چمشیر دیرلر موزون و هموار و خوشنما درخت اولمغله قد محبوبی آکا
تشبیه ایدرلر کمال اسمعیل * قطعه * زلف را تاب میدهد سنبل * زلف را شانه می نهد
شمشاد * بکل و لاله داده اند مکر * لب شیرین و سینهٔ فرهاد * ثانی تحفة الاحبابده
مرزنکوش که معربی مرزنجوشدر ریحان قسمندندر استاد فرخی بیت دست و پایش
ببوس و مسکن کن * زیر آن زلفکان چون شمشاد * مجمع الفرسده هر طوغری و موزون اغاجه
دیرلر خواجه حافظ بیت باغ مرا چه حاجت سرو و صنوبرست * شمشاد سایه پرور من از که
کمترست ﴿ شمغند ﴾ سکون میم و نون و فتح غین معجمه ایله فرهنك جهانکیریده بمعنی چرك
و چرکین جامه و بدنی بدقوقر آدم و دخی حیوان یاغیری و امثالی معناسنه و مجمع الفرسده بمعنی
زن بد بو فرج معناسنه که عربیده لخنا دیرلر بو معنایه ابو الخطیر بیت زن زشت و دراز و پیر و شمغند
کند یکدم چو کایی کوه الوند ﴿ شملید ﴾ سکون میم و یای تحتانی و کسر لامله حبوباتدن بوی
دیدکلری که عربیده حلبه دیرلر ضم حای مهمله ایله مجمع الفرسده خوشبو بر چیچکدر مسعود
سعد سلمان بیت بضعف ضمیرانش این میان و خیز راش قد * بلون برك شملید نش و هم رخ
یاسمینش خد ﴿ شمند ﴾ فتح میم و سکون نون ایله بمعنی نان سفید و نیکو کذا فی التحفه ﴿ شمید ﴾
کسر میم و سکون یای تحتانیله صیغهٔ فعل ماضی در بیهوش اولمق و اورمك و صوسزلقدن
صولومق معنالرینه شمس فخری بیت با کرم وجود او بهر که باشد لئیم * با خرد و هوش
او عقل چه باشد شمید * مجمع الفرسده و فرهنك حسینی و فایی ده مذکوردر که بو لفظ ایکی
وجهله استعمال اولنور بر وجهی شمید و شمیده بو ایکی لفظ دخی بیهوش معناسنه در و بر وجهی دخی

دخی شمید و شمان دیرلر بو ایکی لفظ تشنه لکدن نفس آلوب ویرمك معناسنه و دمادم آغلمق
غریو و غرنك کبی اما تحفة الاحبابده بو معنایه شمید و شمان مسطوردر ﴿ شنبلید ﴾
سکون نون و فتح باء موحده و کسر لامله بر نوع صاری چیچکدر ترنج چیچکنه بکزر و رایحه سنه
مشابه رایحه سی وار در صداعی دفع ایدر حکیم اسدی * مثنوی * کلاهش بسر زرد
و خفتانش زرد * همان اسب و برکستوان نیز زرد * تو کفتی که کوهیست از شنبلید * که
باد دمان از دمش بر دمید ﴿ شنبد ﴾ سکون نون و فتح باء موحده ایله روز شنبه دیمکدر عربیده
یوم السبت دیدکلریدر حضرت مولانا قدس سره * قطعه * خیال خوش دهد زان دل بنازد
خیال زشت آرد دل به تندد * تویی آزینه و او وقت خطبه * نه ز آزینه جدا چون
روز شنبد * استاد منوچهری بیت بفال نیك بروز مبارك شنبد * ببند کیر و مده روزکار نیك
بید ﴿ شنجود ﴾ سکون نون و ضم جیمله یاره لی و بره لی دیمکدر بعض نسخه ده شجنود واقع
اولمشدر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شند ﴾ سکون نونله بوزن بند منقار مرغان یعنی
قوش بورنی شمس فخری * قطعه * کلك من زند خوان باغ ثناست * که ورا مدح شاه باشد
زند * نکتهای سپید زاید ازو * کرچه دایم سیاه دارد شند ﴿ شنید ﴾ کسر نون و سکون یای
تحتانیله ایکی معنایه در اول فرهنك جهانکیریده شند مرقوم ثانی شنیدن لفظندن
صیغهٔ فعل ماضی در ﴿ شواد ﴾ بوزن سواد بر پرنده جانوردر مانند مرغابی شوات دخی دیرلر
بعض فرهنکده رنك بوقلمون بر مرغدر شوال و سرخاب دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ شهاد ﴾ فتح ها ایله حرام معناسنه که ضد حلال در ایضا منه ﴿ شهبد ﴾ سکون ها
و فتح باء موحده ایله بمعنی سپهبد مرقوم یعنی چری باشی ﴿ شهد ﴾ سکون ها ایله کوچ بالی که
اوغل بالی دخی دیرلر مومی آیرلدقدن صکره شهد فایق دیرلر صاف و لطیف بالدر شیخ سعدی
کلستان دیباجه سنده * و عصارهٔ نایی بتربیتش شهد فایق کشته دیدوکی بو بالدر
﴿ شهربند ﴾ سکون ها و راء مهمله و فتح باء موحده ایله حصار دیواری و سور قلعه مولانا
هاتفی * مثنوی * بر اطراف آن قلعه شیرین و جست * یکی شهربندی ز پولاد رست *
بد اندیش دیده ز اختر کزند * شده بند در حلقهٔ شهربند * و ملوك و سلاطین سرایلرینك
عالی دیواری میر نظمی در صفت سرای بیت رسیده شهربندش تا با فلاك * تماشایش
ندارد تاب ادراك ﴿ شهرمند ﴾ سکون ها و نون و فتح میمله حریص و طمعکار معناسنه
﴿ شهرود ﴾ سکون ها و ضم راء مهمله و واو معروفله بش معنایه کلور اول هر رودخانهٔ بزرك
عموما یعنی جمله بیوك ایرماقلره دیرلر و بر رودخانه در خصوصا ثانی عراقده بر شهر آدیدر که
خسرو آنی نهر شهرود کنارنده بنا ایلمش ایدی اول مناسبتله تسمیه اولنمش شیخ نظامی بیت بنای
خسرو و جای شکارش * همان شهرود آب خوشکوارش * ثالث فرهنك جهانکیریده
بر ساز در رومیلره مخصوص بزم و رزمده چالرلر شیخ نظامی بیت حلاوتهای شیرین شکرخند *
نی شهرود را کرده نی قند * رابع موسیقی ده بر صوت و یا خود بر نوادر حکیم سنایی بیت
از برای عاشقان مفلس اکنون بی طمع * بلبل خوش زخمه که شهرود که عنقا زند * خامس
سازلرك بم دیدکلری تاریدر ﴿ شهزود ﴾ سکون ها و ضم زاء معجمه ایله بابل قربنده بر شهر

آدیدر غالباشمدی شهر زول دیدکاری اولق واردر ☜ شید ☜ سکون یای تحتانیله فرهنك جهانگیریده مکر وحیله وسفاهت معناسنه روایت اولنمش شیخ ابن سینا * رباعی * رندان مجرد که ملوك زمنند * درمیکدها بیادمن باده زنند * وین زهد فروشکان تحت الحنکی * درزهد و ریاوشید شاکردمنند ☜ مع الراء المهملة * شاپهار ☜ فتح باء موحده وهایله نواحیٔ کابلده بر بلکده آدیدر اطرافی واسع صحرادر مسعودسعد سلمان بیت همه شادی شاپهار کنرو * شد شکفته بهاردولت وفر * استاد فرخی بیت هرچه درهندوستان پیل مصاف آرا یود * بیش درکردی وآوردی بدشت شاپهار ☜ شاپور ☜ آل اسنك بن یافثدن برپادشاه آدیدر که حضرت زکریا علی نبینا وعلیه السلام آنك زمانده شهید اولدی ودخی عجم پادشاهلرندن برقاج پادشاهك نامیدرودخی خسرو ایله شیرین میانده واسطهٔ اولان کارکذارك نامی درکافور و زنی اوزره وکازرونی اوزره شاوردخی مروید رکذا فی مجمع الفرس ☜ شاخسار ☜ سکون خاء معجمه وفتح سین مهمله ایله اغاج دپه سی که شاخ اغاج دالیدر وسار بونده سر معناسنه در کوهسار وچشمه سارده بویله در کمال جندی بیت بشاخسار طلب عندلیب شب همه شب * نشسته بادل بیدار یار میطلبد * ومعناسی دخی اول دلکلو دمودر که سیمکشلر اول دلکلردن ثلی تدویجله چکوب صرمه ایدرلر اکا شفتاهنج وشفتاهنك دخی دیرلر عربیده حبه دیدکاریدر کذا فی فرهنك جهانگیری ☜ شاخنکور ☜ فتح خاء معجمه وسکون نون وضم کاف فارسیله برداردر عربیده عسالیج دیرلر فتح عین وسین مهملتین وکسر لامله ☜ شادبهر ☜ سکون دال مهمله وفتح باء موحده ایله ایکی معنایه در اول بمعنی خوش حال شیخ نظامی بیت یکی روزخرم دل وشاد بهر * برآسوده بود ازهوسهای دهر * ثانی بن مشهور کنیزك آدیدر کذا فی فرهنك جهانگیری ☜ شادخوار ☜ سکون دال مهمله وفتح خاء معجمه وواو معدوله ایله اوچ معنایه کلور اول بمعنی خوشحال استاد فرخی بیت زینسوسپه توانکروزانسوخزینه پر * واندرمیان رعیت خوشنود وشادخوار * ثانی زن فاحشه وزن مطربه یه دیرلر شاه ناصرخسرو بیت جهان چون شادخواری بود لیکن * بماند آن شادخوار اکنون زشادی * ایضاله بیت به پیرو بخواری بازکردد * باخر بود هرخوان شادخواری * ثالث بمعنی شراب خوار شرفنامه ده بی اغیار وبی مانع شراب ایچمك معناسنه حکیم ازرقی بیت در بوستان نهند بهر بای مجلسی * چون طبع عیش پرور وچوز جان شادخوار * حکیم قطران ارموی بیت آن شنیلید کفته چو رخسار دردمند * وان ارغوان شکفته چو رخسار شادخوار * بومعناله شادخواره دخی دیرلر ☜ شار ☜ طقوز معنایه کلور اول شهر دیمکدر حکیم سنایی بیت زیراکه زبی پیرهنی ازقبل شرم * درخانه چوخفاش بدومانده بشاری * شارستان شهرستان اولور ثانی فرهنك جهانگیریده غرجستان پادشاهنه دیرلر نته کم عجم پادشاهلرینه کی وترکستان پادشاهلرینه خاقان وچین پادشاهلرینه فغفور وهند پادشاهلرینه رای وسند پادشاهلرینه راجه وراناد ویمن پادشاهلرینه تبع ضم تاء مثناه وباء موحده مشدده ایله ومصر پادشاهلرینه فرعون وحبش پادشاهلرینه نجاشی وروم پادشاهلرینه قیصر دیرلر معنای اول وثانیده استادمعزی بیت شارغرجستان اکر یابد نسیم همتش * خاك

خاك آن بقعه کند چون زرمشت افشارشار * تحفة الاحبابده حبش پادشاهی نامی در دیش ثالث بمعنی غش شاه ناصرخسرو * قطعه * کم پیش نباشد سخن بحت هرکز * زیرا سخنش پاکتراز زرعیارست * زرچون بعیار آیدوکم پیش نکردد * کم پیش شود زری کان باغش وشارست * رابع بمعنی شغال یعنی چقال عمادشهریاری ازبرای سراج الدین قمری * قطعه * قمری که بکاه فرق نشناخت * از پهلوی شیر سینهٔ شار * وزشعر بفرتو برآورد * ازشعلهٔ ناردانهٔ نار * خامس زنان باشلرینه طوتدقلری چادرکه غایت ابجه ونازك اولغله اکثر لباس دخی ایدرلر واندن فانوس کومکی ایللریله اکادخی اسم اولمشدر حکیم سنایی بیت خاره درتف اوچونارسیمك * شوره برسنك اوچوشارتنك * سادس برقوش آدیدر طوطی کبی نکلم ایدر هندده یارنده بولنور شازك دخی دیرلر سابع فرهنك میرزا ابراهیم ده بنای بلند وعالی قوامیٔ کنجه بیت بست بارایت توخانهٔ جان * تنك بافسحت توشارهٔ شار * ثامن کشاده وفراخ معناسنه کشاهراه اول معنایه در بیت قوامی نك بومعنایه مناسبتی زیاده در تاسع صو وشراب مثلاونسنه لرآقمق وآندن ظاهر اولان صدا که آبشار وسرشار دخی دیرلر عاشر لبریز یعنی اولقدر طلو اولنه که طاشمق حالنه واره صائب تبریزی بیت یارب ازعرفان مرا پیمانهٔ سرشارده * چشم بینا جان آکاه ودل بیدارده * بعض فرهنکلرده کرداب دریا معناسنه که ترکیده چورندی دیرلر ☜ شادور ☜ سکون دال مهمله وضم واو ایله شادوردمرقومه معناسنه که شادوره دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانگیری ☜ شادکار وشاکار ☜ کلاهما بفتح الکاف اجرتسزایش اصلی شاه کارایدی یعنی پادشاها یشنی اشلین آدمه اجرتسز اشلتدکاری اجلدن تسمیه اولنمش شمس فخری بیت چنان زملك براندا خت رسم بدعت وظلم * که هیچکس نبرد نام رشوت وشاکار * استاد کسایی بیت نکنی طاعت وانکه کنی سست وضعیف * راست کوئی که مکرسخره وشاکارکنی ☜ شارمار ☜ سکون راء مهمله ایله مار بزرك وعظیم یعنی غایت بیوك پیلان حکیم خاقانی بیت شورمورندحسودانش اکرچه کدلاف * شارمارند ونغز با نغز آمیخته اند ☜ شاطر ☜ معروف خلاق المعانی بیت شاطر بچه که نکتهٔ بریاد کرفت * صد ملك دل ازحسن خداداد کرفت * شیخ سعدی بیت توکفتی خروسان شاطر بچنك * فتادند برهم بمنقار وچنك * عربیده * الشاطر هوالذی اعیا اهله خبثا * کذا فی المشکلات ایشنده ماهر اولان آدمه دیرلر ☜ شامار ☜ فتح میمله یونن ناچار ولایت کبر نده برموضعك اسمیدر کذا فی المجمع ☜ شامر ☜ فتح میمله باش اورتیسی سرپوشه ودامنی دخی دیرلر عربیده مقنعه دیدکاریدر کذا فی فرهنك جهانگیری ☜ شانه سر ☜ فتح نون وسین مهمله ایله هدهد دیدکاری قوش که پوپك وبوپه وپوپه دخی دیرلر حکیم نزاریٔ قهستانی بیت وصال بابل باکل هنوزنا بوده * بحیره شود برآورده شانه سر پوپو * هدهدك آوازینه پوپو فخته نك آوازینه کوکو دیدکاری کبی ☜ شاوغر ☜ سکون واو وفتح غین معجمه ایله ایکی معنایه دراول ماوراء النهر حدودنده برولایت اسمیدرکه ماوراسی کفره ولایتلری در اطرافی ریکستاندر اول ولایتده غایت لطیف ومقبول بزطوقورلر اکثر واغلب اهالیسی جلاهدر شمس فخری بیت خصمش برهنه تشنه وبی چیز مانده بود * دردشت ریك وکافرازان سوی وشاوغر * ثانی فرهنك

حسین وفایی ده بمعنی نای رویین که شبیوز دخی دیرلر ق شاور ع واو معروفله خسرو پرویزك ندیم
ومصاحبی ایدی شیرین ایله میانه لرنده واسطه اولوب اتمام مصلحت اتمکله کیده رك هر عاشق
ومعشوق میاننده اولان واسطه یه علم اولدی ق شاوور ع بر واو زیاده ایله دخی شاور مرقوم
معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ق شاه افسر ع اظهارها ایله اسپرك دیدکلری اوتدرکه
عربیده اکلیل الملك دیرلر کذا فی المجمع ق شاه انجیر ع اظهارها ایله برنوع خرده انجیردر
ایچنده تخمی اولماز اما غایت لذیذدر ق شاهپر وشهپر ع کلاهما بسکون الهاء وفتح الباء الفارسی
قوشك قنادنده اولان اوزون یلکلردر تفصیلی پرلغتی ذیلنده مرور ایلدی خواجه حافظ بیت
شکر خدا که باز درین اوج بارکاه * طاوس عرش میشنود صیت شهپرم ق شاهکار ع اظهار
ها وفتح کافله اجرتسز ایش که بکلرك بکلك ایشلری اجرتسز اولدغیچون تسمیه اولنمش کذا
فی المجمع ق شاهوار ع اظهارها وفتح واو ایله جواهر قسمندن ایری وبی نظیر اوله انجو وسائر
جواهر وامثالی نسنه یه دیرلر معنای ترکیبی شاهه لایق دیمك اولور زیرا لفظ وار کلمهٔ لیاقتدر
مثال جواهر کلامیٔ اصفهانی بیت تا دیرها نیارد چرخ زمردین * از کان روزکار چو من لعل
شاهوار * مثال لشکر حکیم فردوسی بیت بیاراست لشکر که شاهوار * بقلب اندرون تیغ زن صد
هزار * مثال خانه حکیم اسدی بیت یکی خانهٔ دید نوشاهوار * ززر وکهر بام و بومش نکار *
مثال عطا مختاری بیت چو شعر من شرف استماع سلطان یافت * شدم توانکر از انعام شاهوار
اکنون ق شایار ع فتح یای تحتانیله بمعنی شاکار وشاهکار مرقومین کذا فی المؤید ق شبار ع فتح باء
موحده ایله دریاده اولان چورندی که کرداب دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ق شبانور ع فتح
باء موحده وضم نونله مرغ شب پره که ترکیده یراسه وعربیده خفاش دیرلر کذا فی المجمع
ق شبذیر ع سکون باء موحده ویای تحتانی وکسر ذال معجمه ایله حضرت باری تعالی عز
اسمه نك اسماء شریفه سندندر شبذر دخی دینلور کذا فی فرهنك جهانکیری ق شبر ع فتح
باء موحده ایله بوزن خبر شعلهٔ آتش معناسنه در حکیم سوزنی بیت آتش کرم سماعش
شبری بفروزد * تا ز کرمی سر حمدان بزانو بازد ق شبپور ع سکون باء موحده وضم باء فارسیله
بمعنی شب پره ق شبپیر ع کسر باء فارسی وسکون یای تحتانیله برطاغ آدیدر غایت
یوکسك در رضی الدین نیشابوری * قطعه * چو در سواد ثناهای تو کذارم کلك * زجا برقص
در آید باستماع صریر * یکی صفینه زعلمش هزار بحر محیط * یکی دقیقه زحلمش هزار کوه شبپیر
ق شبکر ع سکون باء موحده وفتح کافله حشرات ارض که اکثری کیجه لرده حرکت ایدرلر
بعض نسخه ده پوره که عربیده برغوث وجمعنه براغیث دیرلر ق شبکور ع سکون باء موحده
وضم کافله کوزی کیجه کورمینه دیرلر اسم عامدر انسانده وحیوانده استعمال اولنور عربیده
اعشی وعشوا معناسنه علتی روح باصره نك غلظتی یاخود اجزای عینك زیاده رطوبت
بولمسندندر ق شبکیر ع سکون باء موحده ویای تحتانی وکسر کاف فارسیله اوج معنایه
استعمال اولنور اول کیجه او یومیوب صباحه دك بیدار اولانه دیرلر عربیده قائم اللیل معناسنه
بو معنایی شعرا چوق استعمال ایلمشلردر قاضی یحیای لاهجی * رباعی * جستم چو آهوان وحشی
زکمند * دیکر نشوم تا بدامت دربند * از منزل پستی بهوای زلفش * باهوی قوی زدم

زدم زشبکیر بلند * مجمع الفرسده کیجه یوله کیدن کاربان وغیری معناسنه مولانا هاتفی بیت
شب وروز از رفتن بی درنك * زشبکیر وایوارش آید بتنك * ایوار کوندز یوریمك در ثانی
فرهنك جهانکیریده بمعنی وقت صبح بعض فرهنکده وقت سحر معناسنه در کلا التقدیرین حکیم
قطران ارموی بیت هست مردم را شب وشبکیر موی وروی تو * موی را شب دان مدام وروی را
شبکیر کیر * بو بیتدن وقت صبح فهم اولنور عبد الرافع بیت بادهٔ چون آفتاب از ساقیان
ماهروی * بر سماع مطربی چون زهرهٔ شبکیر کرد * ثالث برقوش در سحر وقتنده آواز حزین
ایله اوتر ق شپور ع ضم باء فارسیله بوری دیدکاری شیدر طبل وسورنا ایله چالرلر اکثر محل
سرور سور ورزم وقتلرنده حکیم فردوسی بیت یکی بزمکاهست کفتی بجای * زشپور ونالیدن
کرنای ق شبهر ع سکون باء موحده ایله بوزن عبهر چاقر دیدکاری طوغانك منقارینه دیرلر
کذا فی الاداة ق شبیار ع سکون باء موحده وفتح یای تحتانیله معروف وعند الاطبا مقبول
حبدر که جزؤ اعظمی صبر در اعلاسی سواحل یمنده سقطره نام برجزیره ده حاصل اولور
طبیعتی حار ویابسدر مسهل صفرادر رطوبت بلغمی دماغدن ومفاصلدن اخراج ایدر بعض
طب کتابلرنده شبیار نام صبردر که الوا دخی دیرلر ق شتر ع سکون تاء مثناة ایله کنار مقاطعه
معناسنه در عربیده قطع معناسنه اعمدر کسمك یاخود کسر یعنی قرمق معناسنه زبان هندیده
دشمن دیمکدر ابو المعانی بیت رفتم زغم بر تماشا بشتر کوی * زانکه زبان خلق شود شتر از مرا *
ق شخار ع فتح خاء معجمه ایله قلیه دیرلر طپراق کبی برنسنه در که آنکله صابون بشوررلر اصلی
بریشل اوتدر آتشه یاقرلر طپراق اولور صویه اصلدوب صوین زیته قاتوب صابون ایدرلر
وجامه لردن یاغ لکه سن آنکله چیقاررلر خصوصا چوقه طوقندقده یاغنی آنکله چیقاررلر بعده
بو بایه چکرلر روایت اولنور که زمان اولده مزبور قلیه یی کیمیایه جزؤ ایدرلر ایمش حکیمك بری کیمیایه
سعی ومزبور اوتی یاقوب عمله کتوررکن فاسد اولوب کیمیایه جزؤ اولمق صلاحیتندن عاطل اولور
مزبور حکیم علم حکمتله مزبورك صوین آلوب برمقدار کرج صویی ایله کفایت مقداری زیت ایله
بشوروب صابونی تصنیف ایلمش قلیه حقنه استاد عنصری بیت از نمك رنك او کرفته قرار *
خاکش از کرد شود کشته شخار * فرهنك وفایی ده بمعنی نوشادر که زنان حنایه قتوب اللرین
وطرنقلرین آنکله سیاه ایدرلر دیوب بو بیته متمسك اولمش شاعر بیت چون مرا با جلبان
کار نباشد پس ازین * رستم از وسمه وکلکونه وحنا وشخار ق شخرور ع سکون خاء معجمه وضم
راء مهمله وواو مجهول ایله قره توت بعض فرهنکده بمعنی شخار مرقومدر کذا فی فرهنك جهانکیری
ق شخسار ع سکون خاء معجمه وفتح سین مهمله ایله ایکی معنایه کلور اول زمین سخت یعنی
زراعته صالح اولمز یرکه طاغ انکلرنده واقع اولور شخ دخی دیرلر بو روایت فرهنك جهانکیریدندر
بو بیته متمسك اولمش استاد منوچهری بیت بکردار سر پشمهای ماهی * همی برخاست
از شخسار او کل * ثانی مخفف شاخسار در بو معنایه حضرت مولانا قدس سره بیت
جبرئیل کرمی سدره مقام ووطنت * همچو مرغان زمین بر سر شخسار مرو ق شخشار ع
سکون خا وفتح شین معجمتین ایله آبی برقوشدر تیره رنك وباشنك اورتاسنده بیاضی اولور کذا
فی المجمع ق شخور ع ضم خاء معجمه وواو معروفله طرنقله بر یرین یاره ایتمك معناسنه در

شد کار وشد یار ع کلاهما بسکون الدال المهملتین اول بفتح الکاف ثانی بفتح الیاء التحتانی
تحفة الاحبابده سورلمش تارلاکه شیار دخی دیرلر ترکیده نطس وهرك عربیده فلخان دیرلر
شمس فخری بیت زمین خاطر وکرد شیار وتخم ثنات * درو فکندم تا خود چه آید از شد کار *
شاه ناصر خسرو بیت کل خوشبوی پاکیزه است اکرچند * نروید جز که در سرکین وشد کار
فرهنك جهانکیریده تخم اکلمش یره دیرلر مثال لغت ثانی استاد رودکی بیت تا زنده ام
مرا نیست جز مدح تو دکر کار * کشت ودرودم اینست خرمن همین شد یار * مختاری
در مذمت فلك بیت برزه کاویست کر خورد ناچار * بر تخمی که خود کند شد یار ع شر ع
زبان پهلویده شهر دیمکدر بو معناده شاردن مخففدر عربیده راء مشدده ایله ضد خیردر
ع شرمسار ع سکون را وفتح میم وسین مهملتین ایله خجل معناسنه حکیم اسدی بیت
ازو هر یکی رخ همی تافتند * کزو شرمساری همی یافتند * بونده الحاق یا ایله خجلت معناسنه
اولور کمال پاشازاده مرحوم بونده دخی تصرف ایدوب بیورر شرمسارك ترکیبی صفت ایله
موصوفدر اصلی شرمه ساردر ترکیب اولیجق ها حذف اولنمشدر بونده کی ها ساره هاسی کبی درکه
ذکری مرور ایلدی اصلنده معناسی اود در شرمه اودلو دیمکدرکه اوتاندقده آدم باشن اشاغه
صالر آندن حیا ظاهر اولمغین اکا نسبت ایلمشلردر کاه اولور شرمساری سره صفت قلورلر نتکم
بو بیتده واقعدر حکیم فردوسی بیت که باشی تو ای ناکس خیره کار * که سر شرمسارت کلا
کوهسار ع شریر ع کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله خوب وزیبا معناسنه در عربیده راء
مشدده ایله اهل شر وشرکار معناسنه در ع شش پر ع سکون شین معجمه وفتح باء فارسیله
التی یپراقلی طپوز که روم ولایتنده زمان اولده مستعمل ومشهور ایدی ع ششتار ع سکون
شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله التی قیللو طنبوره وقوپوزه دخی دیرلر بو ایکی لغته شاعر بیت
بروز رزم در دست بوده شش پر * بروز بزم پیشش بوده ششتار ع ششدر ع سکون شین معجمه
وفتح دال مهمله ایله تاوله دیدکلریدرکه نرد دخی دیرلر هر قسمی آلتیشر خانه یه تقسیم اولنمغین التی
قپو دیمك اولور ترکیده اسم موضوع له معناسن افاده ایدرکه داولی دن غلطدر چونکه نرد قمارده
بحث مضاعف اوله اکا داو دیرلر اکا اشارتدر تفصیل احوالی داو لغتی ذیلنده مرور ایلدی
ع شغر ع سکون غین معجمه ایله ال وایاق ایشدن خشین ودرشت اولوب درپی کبی اوله اکا
دینلور شغه وشوا دخی دیرلر عربیده ایکی معنایه در اول خلق واهالیدن خالی قلان
شهر ثانی کلب بول ایتدکده بر ایاغن قالدردوغنه دیرلر ع شغربغر ع کلاهما بفتح الغین
المعجمه توابع الفاظ قبیلندندر پراکنده وپریشان معناسنه استاد دقیقی بیت هر کرا در
جهان در سفرست * کار واز سفر شغربغرست ع شکر ع معروف ودخی قامشلق
معناسنه در اما کسر کافله زنانك موضع معهودیدر کذا فی فرهنك جهانکیری ع شکربار ع
شکر ایله باردن مرکبدرکه بار بارانیدن دن اسم فاعلدر یاغدریجی معناسنه بو تعبیر اکثر محبوبلر
سوزنده استعمال اولنور لذیذ وشیرین سویلدکاری اجلدن شیرین کفتار وسخن شکربار دیرلر
ع شکیر ع کسر کاف وسکون یای تحتانیله شفتالویه بکزر بر میوه در شفترنك وشلیل دخی
دیرلر قزل وبیاض اولور کذا فی فرهنك جهانکیری ع شنوار ع ایکی معنایه در اول ایچ طونه

طونه دیرلر ثانی معروف شلوار وچقشور وچنتیانه دخی دیرلر ابو المعانی * قطعه * شود
ز سوی خریدار غبن بازارش * کشاد میدهد آندم چو بند شلوارش * اکر بجان بفروشد
متاع ذوق وصال * شود بکایك سودش دل خریدارش * نه دید کس چنین ارزان متاع
پر قیمت * بجان ودل همی آرزد کشاد شنوارش * عربیده ایچ طونه سراویل وچغتای لساننده
ایشتان دیرلر کسر الفله مرعلیشیر فخرنده بر قوجه قاری صاتدوغی بز وصفنده دیر بیت کونلاك
وایشتاننا چو لایق ایماس * هر بی بها بیرلا موافق ایماس ع شمر ع فتح میمله بوزن قمر کوچك
کول ودخی صوایر کیلوب طوردوغنه دیرلر که آبکیر وآژیر وآبدان وژی دخی دیرلر
شمس فخری بیت ای بر تیغ تو حبال حریر * وی بر دست تو بحار شمر * خواجه سلمان بیت
در آب شمر این همه ماهی زراندود * پیدا زپی آن ریخت که به را یرقانست ع شمشیر ع
اکرچه مشهوری عامه لساننده کسر شین ایله در لکن افصحی فتحه ایله در قلیجه دیرلر
وقلیجك آدی همان تیغ وشمشیر دکلدر بو کتابده راقم الحروف قرق دن متجاوز آدینی یازمق واقع
اولمشدر اکرچه استشهاده حاجت یوقدر لکن ملك الشعرا فی عصره صائب تبریزینك بر بیتی تبرکا
تحریر اولندی بیت عالمی را کشت ودست وتیغ او رنکین نشد * تیزی شمشیر پاك از خون کند
شمشیر را ع شنکار ع سکون نون وفتح کاف فارسیله بر اوتدر یپراغی سیاه وکوکی یوغون
اولور معربی سنجاردر ابو جلسای مرقوم معناسنه که عربیده بر آدی دخی خس الحمار وعاقر سمعا
وشجرة الدم ورجل الحمامه وحمیرا دخی دیرلر ع شنکویر ع سکون نون ویای تحتانی وفتح
کاف وکسر واو ایله بمعنی زنجبیل که شنکلیل دخی دیرلر کذا فی المجمع ع شنکور ع سکون
نون وضم کاف ایله سپدکه ایچنده اوزم صقوب صوین صاف ایدرلر کذا فی فرهنك جهانکیری
اما مجمع الفرسده چادر دیرکنك کوبکی که بادریسه خیمه دیدکلریدر ع شوکار ع واو مجهول
وفتح کافله دزد وعیار معناسنه که شبکار دخی دیرلر میر نظمی بیت زند راه خرد آلام
حسرت * همین شد کو بیا شوکار محنت ع شوندر ع فتح واو ودال مهمله وسکون نونله
قزل شلغم که چوکندر دخی دیرلر ع شوهر ع بوزن جوهر زوج معناسنه که عورت اری در
شوی دخی دیرلر بوزن کوی استاد بیت زن دنیا عجوز حیله اندیش * کند هر پنج روزی
شوهر خویش ع شهدیوار ع سکون ها ویای تحتانی وکسر دال مهمله وفتح واو ایله ملوك
ووزرانك سرایلرنده اولان دیوار بلند ع شهرزور ع سکون ها وراء مهمله وضم زاء معجمه ایله
بابل اقلیمنده بر شهرك آدیدر ع شهریار ع اول پادشاهه دیرلرکه زماننده اولان پادشاهلردن
اعظم وذی قوت اوله کذا فی المجمع ع شهر ع ترکیده دخی دیرلر عربیده مصر ومدینه
دیدکلری شهره دینلور شیخ نظامی بیت شهر وسپه را چو شوی نیکخواه * نیك تو خواهد
همه شهر وسپاه * عربیده شهرك معناسی اوتوز کوندن عبارت اولان آیدرکه فارسیده ماه
دیدکلری اما فارسیده هم اوتوز کونه وهم قمره ماه دیرلر عربیده انجق اوتوز کونه شهر دیرلر قمره
شهر دیمزلر ع شهریر وشهریور ع کلاهما بسکون الهاء وکسر الراء المهمله اوچ معنایه
کلور اول فرهنك جهانکیریده بر فرشته اسمیدرکه جمیع فلزات یعنی معادن وآتشه موکلدر
وماه شهریورده واقع اولان تدبیر امور ومصالح اکا متعلقدر حکیم فردوسی بیت ز شهریورت

باد وفتح و ظفر * بزرکی و تخت وکلاه وکمر * بو معنایه زراتشت بهرام بیت نکه کرد شهریور
امشاسفند * به پیش آمدش با دل پرزپند * ثانی سال شمسیه دن آلتنجی آیك آدیدرکه
نیر اعظمك برج سنبله ده زمان مکثی در ثالث هر ماه شمسیه نك دردنجی کونی اسمیدر قاعدهٔ مقررهٔ
فرس که هر آیك اسمی که برکون اسمیله مطابق واقع اوله اولکون عید چشن ایدرلر بو کونك اهل
فارس قتنده خیلی اعتباری واردر تولد داراب بن بهمن شاه بو کونده واقع اولمشدر حکیم
فردوسی بیت بشهریور بهمن از بامداد * جهاندار داراب زمادر بزاد ﴿ شهسوار ﴾
ملوکانه آته بنن و آت اوزرنده دلیرانه اوتوروب مردانه حرکت ایتدورنه دیرلر ابو المعانی بیت
زیر پایت یك تکه کن تا نباشد پایمال * شهسوار طرز خاصت میکند عالم خراب ﴿ شهکار ﴾
سکون ها و فتح کافله ارض مزروعه یعنی اکلمش یر معناسنه ﴿ شهوار ﴾ شاهوار مرقومك
جمله معنالریله مترادفدر زراتشت بهرام بیت در آنجا تختها بنهاده بسیار * بران بر جایهای
خوب و شهوار ﴿ شیبور ﴾ سکون یای تحتانی وضم باء موحده و باء فارسیله ده مرویدر
نای رویین معناسنه کرنای اولمق فهم اولنور حکیم اسدی بیت زکوس نفیر و خروش
دری * زشیبور و از نالهٔ کرنای ﴿ مع الزاء المعجمه * شاماز ﴾ فتح میمله بر موضع اسمیدرکه
قدیمدن آنده کبران توطن ایلمشلر ﴿ شبانروز ﴾ برکون بر کیجه واولمقدار زماندن عبارتدر
کیجه ایله کوندزك ارتباط و بربرینه مقابل اولدقلری جهتدن اولمقدار زمان تعیین اولنور
﴿ شب افروز ﴾ ایکی معنایه در اول یلدز بوجکی که شبتاب دخی دیرلر ابو المعانی بیت
نبوده چشم یك از اول اورا * یکی دیکر چو مانند شب افروز * ثانی شهور ملکی نك اونجی آیی
آدیدر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شب انکیز ﴾ یعنی شب پره که یراسه دیرلر ﴿ شب آویز ﴾
سکون باء موحده ایله برقوشدر کیجه لرده اغاج بوداقلرینه ایاغندن آصیلوب صباحه دك
فریاد ایدر صداسندن یاحق فهم اولنور مشهوری بودرکه فریادندن بوغازندن برقطره قان
کلمدکجه فارغ اولماز شیخ نظامی بیت منم دراجهٔ مرغان شبخیز * همه شب مونس مرغ
شب آویز ﴿ شب باز ﴾ سکون باء موحدهٔ اولی وفتح ثانیه ایله ایکی معنایه در اول کیجه لرده
شعبده بازلق ایدوب اشکال مختلف کوستره محمد عصار بیت دو چشمش کرده زاجفان
خیمه را باز * زلعبتهای مردم بوده شب باز * ثانی کیجه لرده تنها قالقوب عبادت و تسبیح و تهلیل
و تلاوت قرآن ایدنه دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری بو ایکی معنایه میر نظمی بیت نیم شب باز
اکر شبخیز باشم * بشب بازی هوس را تیز باشم ﴿ شبدیز ﴾ سکون باء موحده و یای تحتانی
و کسر دال مهمله ایله اوچ معنایه کلور اول فرهنك جهانکیریده هر سیاه آته دیرلر عموما
و معنای ترکیب دخی آنی اقتضا ایدرکه شبدن مراد قرا کولقدر و دیز آته دیرلر دیزه دخی دنیلورکه
هاء علامتی حذف ایدوب سیاه رنك آته علم ایلدیلر خواجه سلمان بیت از پی شبدیز شب
دی شب رکاب زر زدند * نقرهٔ خنك آسمانرا نعل زرین بر زدند * حکیم فردوسی بیت
من و رستم اسب شبدیز و تیغ * نیارد بدو سایه کستر دمیغ * ثانی خسرو پرویزك مخصوص
و مشهور آتنك آدیدرکه سیاهه یقین رنکلو ایدی مجمع الفرسده نام اسب شیرین درکه خسروه
ویرمش ایدی دیوب بو بیتی متمسك اولمش بیت چو پرویز آن سخن بشنید و شد تیز *

تیز * بجست از جای و شد بر پشت شبدیز * تاریخ طبری ده مسطوردرکه مذکور آت دنیاده اولان
آتلردن درت قارش یوکسك ایدی و قویروغی سائر آتلرك ایکی قویروغی قدر و ایکی بلوك طورر
ایدی و هر ایاغنه اون ایکی میخله نعل اوررلر ایدی خسرو کندو یدیکی طعامدن اول آته دخی
ویررلر ایدی هر نه اولسه یر ایدی مزبور آت اولدکده خسرو امر ایلدی هیأتنی بر مجلا طاشه
نقش و رسم ایلدیلر خسرو کاه کاه اول تصویره نظر ایدردی حالا اول طاش شهر کرمانده در
میر خسرو بیت یکی شبکون که نامش بود شبدیز * کزو برده زصرصر در تك و تیز * معنای
ثالث باربد خسرو مصنفاتندن بر لحن آدیدر دیرلرکه برکون مرقوم آت خسروك نظر کاهنده
ایکن باربد بر لحن اختراع ایدوب آدنی شبدیز قومش شیخ نظامی بیت هر آن شب کو
کرفتی راه شبدیز * شدندی جملهٔ آفاق شبخیز ﴿ شبغاز ﴾ سکون باء موحده و فتح غین
معجمه ایله آغیل که کیجه قیون و صغر یاتمق ایچون ایدرلر کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ شجلیز ﴾ سکون جیم و یای تحتانی و کسر لامله بمعنی سرمای سخت یعنی شدید صوغوق
کذا فی التحفه ﴿ شش انداز ﴾ اول کمسیه دیرلرکه قمار اویونده شش بجول ایله اویون ایتمش
اوله لر شاعر بیت برون آمد زپرده سحر سازی * شش اندازی بجای سینهٔ باز ﴿ شکرریز ﴾
ایکی معنایه کلور اول فرهنك میرزا ابراهیمده کلام فصیح و معنی دار و بذله کوی معناسنه ثانی
مؤید الفضلاده کریهٔ شادی معناسنه مرویدر حکیم خاقانی بیت در شکرریزند اشك
خوش که کردونرا بصبح * همچو بستر سبز خون آلود خندان دیده اند * مجمع الفرسده
عروس ایچون کوندریلان هدیه وغیره حکیم خاقانی بیت نثار اشك من هر دم شکرریزیست
پنهانی * که همت را زناشوییست باز ابود پیشانی * شرفنامه ده دخی کریهٔ شادی و نثار معناسنه
منقولدر ﴿ شمیز ﴾ کسر میم و سکون یای تحتانیله مزارع معناسنه که شومیز و شویز
دخی دیرلر ضم شین ایله زراعت ایچون آماده اولمش تارلایه دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ شنکبیز و شنکویز ﴾ کلاهما بسکون النون و کاف الفارسی اول بکسر الباء الموحده ثانی
بکسر الواو ایکی معنایه در اول خرمادن حاصل اولان شراب هندی لسانده سندی دیرلر ثانی
زبان پهلویده زنجبیل معناسنه در ﴿ شوریز ﴾ سکون واو و کسر راء مهمله ایله مزرعه
معناسنه یعنی زراعت اولناجق یره دیرلر ﴿ شهباز ﴾ مشهوردر طوغان نوعندندر پادشاهلر
قتنده مقبولدر شاعر بیت بکف شهباز و در زیر اسب تازی * سلاح آراسته بنمود بازی
﴿ شهرباز ﴾ سکون ها و راء مهمله و فتح باء موحده ایله رود جیحون اسمیدر میر نظمی بیت
عشق در دل که خون کداز بود * از دو چشمم دو شهرباز بود ﴿ شهرسبز ﴾ ولایت سمرقندده
بر شهر آدیدرکه شهرکش دخی دیرلر ﴿ شهرناز ﴾ سکون ها و راء مهمله و فتح نونله جمشیدك
همشیره سی آدیدرکه ضحاك آنی حبالهٔ ازدواجه کتورمشیدی حکیم فردوسی بیت
زیکدست سرو سهی ارنواز * بدست دکر ماهرو شهرناز ﴿ شهروز ﴾ سکون ها و ضم راء
مهمله و واو معروفله شهرود مرقوم معناسنه یعنی رودخانهٔ بزرك ﴿ شهریوز ﴾ سکون ها
و یای تحتانی و کسر راء مهمله ایله شهور فارسیه نك آخر آیی در ﴿ مع السین المهمله * شاس ﴾
بوزن کاس بدخوی و بد اخلاق معناسنه شاعر بیت چو بنیاد جهان که بی اساس است *

نه بیند روی راحت هرکه شاس است. ق شامش وشاموش ع کلاهما بضم المیم جنس
خاکدن بر نوع طپراقدر اول دخی ایکی نوع اولور بری صفایحی دربلکو کبی وبرمقدار اشلامه سی
اولور اکا کوکب شاموس دیرلر نتکم طلق ایشلدوغندن کوکب ارض دیرلر وبرنوع دخی سست
وسبك اولور شویله که دله طوقنسه یاپشور اوزرینه صودوکلسه فی الحال ازیلور مجمع الفرسده
کسر میمله یونان زمینده برجزیره اسمیدر استاد عنصری بیت باپین یکی شهد شامس
نیام * یکی شهریار اندروشادکام ق شانهٔ کرپاس ع فتح نون وباء فارسی وکسر کاف وسکون
راء مهمله ایله جلاه آلتلرندن ایکی باشی ایکنه کبی دمورلی براغاجدرکه بزی طوقدقجه دفه
اردندن انی بزك ایننه قورلرکه بزی اینلو وهموار ایلیه بعضیلر اکا متیت دیرلر کذا فی المجمع
ق شماساس ع فتح میم وسین مهمله ایله توران مبارزلرندن بر مبارز آدیدر قارن بن کاوه النده
هلاك اولدی کذا فی فرهنك جهانکیری ق مع الشین المعجمه * شاباش ع فتح باء موحده
ایله کلمهٔ تحسین وآفرین در اصلی شادباش در تخفیفا دالی حذف اولنمشدر حکیم سوزنی
بیت کرسیم دهی هزار احسنت * ورزر بخشی هزار شاباش ق شادباش ع سکون دال
مهمله وفتح باء موحده ایله کلمهٔ تحسین در آفرین دیمك اولور شاعر بیت این دل زارم بغمزه
قتل کرد * شادباش ای چشم خونی شادباش * وبر معناسی دخی شهور ملکی نك یکرمی
آلتنجی کونی اسمیدر کذا فی فرهنك جهانکیری ق شاش ع ماوراء النهرده واقع برشهر
آدیدر خواجکان نقشبندیه دن نیجه اعزهٔ کرام ومولانا بدر الدین شاشی اول شهردندر
ق شامش ع کسر میم ایله یونان زمینده برجزیره اسمیدر کذا فی فرهنك میرزا ابراهیم
ق شاهرش ع سکون ها وکسر راء مهمله ایله پنج ارش معناسنه در کذا فی فرهنك
جهانکیری حکیم فردوسی * مثنوی * زدانش دران نزد اوشد کروه * دو دیوار کرد از دو
بالای کوه * زبان سر تیغ بالای او * چو صد شاهرش کرد پهنای او ق شپوش ع سکون باء
عجمی وواو معروفله اصلی شب پوش ایدی تخفیفا باء موحده حذف اولنمش کیجه لك طاقیه
وسائر کیجه کیلن اثواب معناسنه در حکیم سنایی بیت ای روز دو عالم را پوشیده کلاه تو *
نامش بچه معنی تو شپوش نهادستی * وله ایضا بیت بجستی باز کرده بند کرنه * زشوخی کج
نهاده طرف شپوش ق شب پوش ع مجمع الفرسده برقع معناسنه روایت اولنوب بو بیته
متمسك اولمش حکیم سنایی بیت چه رسمست آن نهادن زلف بردوش * نمودن روز را
از طرف شب پوش * فرهنك میرزا ابراهیمده جامه خواب وتخفیفه که کیجه لرده باشه کیرلر
ق شخش ع سکون خاء معجمه ایله ایکی معنایه کلور اول جامهٔ کهنه یعنی لباس خسیس
وبی قیمت شمس فخری بیت بجایی رسید ست حال عدوش * که پیشش به از شرب
مصریست شخش * ثانی سورچمك لغزیدن معناسنه اسم مصدر اولور شمس فخری
بیت سمندش چنان بسپرد قله ها * که یکذره نبود ور الخش شخش ق شخیش وشخش ع
کلاهما بکسر الخاء المعجمه اول زیادهٔ یای تحتانیله مجمع الفرسده بر کوچك خوش آواز قوشدر
استاد رودکی بیت کرك را کی رسد ملامت شاة * باز را کی رسد نهیب شخش * وشخشیدن
لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی اولور فرهنك وفایی ده نام مرغیست وادات الفضلاده

الفضلاده سورچمك وجامهٔ کهنه مسطوردر ق شش ع التی در عربیده ست دیرلر چغتای
لسانندن آلتاو دیرلر آلتسی بیله دیمکدر آلتاودن دخی دیرلر اسماء اعدادده بو اسلوب مطرددر
مثلا ایکاولا ایکیسی بیله اوچاولا اوچی بیله دیمك اولور ق شفش ع سکون فا ایله اوج معنایه کلور
اول برچبقدر که حلاج آنکله پنبه جمع ایدر یعنی پنبه آتلدقده طاغلور اول چبوغله جمع ایدر
شنش دخی دیرلر کذا فی ادات الفضلا ثانی شاخ درخت ثالث تزك یعنی ترسك قوریسی
ق شکرش ع سکون کاف وکسر راء مهمله ایله بمعنی بدنامی یعنی کم اعمال ایله بدنام اوله کذا
فی التحفه ق شکیش ع کسر کاف وسکون یای تحتانیله سازدن وحصیر چوپندن اورلمش
چوال کذا فی المجمع ق شلل کوش ع فتح لام اول وسکون شین ثانی وضم کاف فارسیله
قولقلری تویلو واشاغی صارقمش کوپك که اکثری خرده اولور ترکیده ماصتی وعربیده قطمیر دیرلر
پند اررازی * قطعه * سه چیزت میبرد نهل دل ریش * اکر اهل دلی دست آرومندیش *
سمند کور وتازو یار همدم * شلل کوشی که درخشکان زندمیش ق شماساش ع تورانی
بر مبارز نامی در قارن بن کاوهٔ آهنکر النده هلاك اولدی کذا فی المجمع ق شنش ع سکون
نونله شفش مرقوم معناسنه در عربیده ضم شین وفتح نونله نارسیده خرمایه دیرلر ق شوش ع
سکون واو ایله باغ چبوغنك بودامسی در شوغ دخی دیرلر کذا فی نعمة الله وجامع الفرس ومجمع
الفرسده ولایت خوزستانده برشهر آدیدر ناصر خسرو بیت باغی که بد از برف چو کنجینهٔ
نداف * بنکرش ازو پای مخلق شده شوشش ق شیدوش ع سکون یای تحتانی وضم دال
مهمله ایله بر پهلوان آدیدر حکیم فردوسی بیت چو شیدوش ورهام وکستهم وکیو * زره
داد برزین وخرادونبو ق شهنش ع کسر ها وسکون نونله حددن متجاوز معصیت مثل
الکبائر وغیره ابو المعانی بیت کرم ولطف تو شفیع منست * عفو فرما اکر شهنش کنم *
ق مع الغین المعجمه * شبچراغ ع اول کوهره دیرلر که کیجه شعله ویرر بین الناس یاقوت در
روایت اولنور که کاو دریا کیجه وقتنده دریادن چیقوب لب دریاده واقع اولان سبزه زاردن اوتلمق
مراد ایدینور لکن قرا کوده اوتك کندویه مناسبن کوره ممك ایله دریادن بر کوهر شبچراغ
اغزینه آلوب کتوروب چمن اوزرینه قورو آنك شعله سنده اوتلار بعده ینه کوتروب دریایه کیدر
بعض کمسنه لر اول کاوك احوالنی بیلورلر اول محله واروب کوندزدن بر یرده مختفی اولورلر مزبور
کاو اول کوهری کتوروب قویوب اوتلامغه باشلدوغی کبی آهسته واروب کوهر اوزرینه باچق
آتوب کوهری اورترلر وسکردوب اغاجه چیقارلر کاو ارایوب بوله مدقده های وهوی ایله کاوی
قاچروب کوهری آلورلر بو معنایی مؤید حضرت مولانا قدس سره * مثنوی * میچرد در نور آن
کوهر بقر * ناکهان کردد زکوهر دورتر * تاجری می درنهد لجم سیاه * تا شود تاریك لجم
وسبز کاه * بس کریزد مرد تاجر بر درخت * کاو جویان مرد را با شاخ تخت * بیست باران
کاو تازد کرد مرج * تا کند آن مرد را در شاخ درج * چون ازو نومید باشد کاو نر * آید
آنجا که نهاده بد کهر * لجم بیند فوق در شاهوار * بس ز طین بکریزد آن ابلیس وار *
لجم سیاه باچقدر وشبچراغك وجودی موجود اولدوغنه میر خسرو بیت از پی امروز
می افروخت چندین شبچراغ * سالها کز شمع خورشید آتش اندر کان کرفت ق شغ ع شاخ

درخت وشاخ گاو وشاخ آهو یعنی اغاج دالی واوکوز وآهو بوینوزی عموما وکوزن یعنی صغن
بوینوزی خصوصا بومعنایه منلا همام بن مغیث هانسوی * قطعه * ازتست برین عالم خاکی
بهمه کار * پیروزی این گنبد مینای معلق * برخشت گل افراشته وکرده مزین * ازمهرهٔ
باور سراسر شغ عومق ﴿ شوغ ﴾ واو مجهول ایله بمعنی شوش مرقوم یعنی اوزم چبوغی
بودانمسی شوغه دخی دیرلر ﴿ مع الفاء * شاروف ﴾ ضم راء مهمله وواو معروفله سپورکه
وسپورکه باغی معناسنه در کذا فی فرهنگ جهانگیری ﴿ شندف ﴾ سکون نون وفتح دال
مهمله ایله طبل سندف معناسنه در استاد فرخی بیت تا بدر خانهٔ تو برکهٔ نوبت * سیمین
شندف زنند وزرین مسمار ﴿ شرف ﴾ سکون راء مهمله ایله هر برآوازه دیرلر عموما ایاق
سسینه دیرلر خصوصا که شرفاك وشرفانك وشرفالك وشرفه دخی دیرلر شمس فخری
بیت همی تا بتخصیص خواندن گرفت * شرف را بشرف وحرف را بحرف ﴿ شفشف ﴾
سکون فا وفتح شین ثانی ایله بمعنی شفش مرقوم یعنی شاخ درخت کذا فی المجمع ﴿ شف ﴾
بمعنی شب فایله بابیننده تبادل وتواخی اولدوغی معلوم ارباب لغتدر وعربیده اوج معنایه در
اول جامهٔ باریك ونازك وپردهٔ دقیق که وراسنده اولان کورینه ثانی لاغر ایلمك ثالث غمناك
وکسر شین ایله ینه عربیده زیاده ایلمك وآرتورمق واکسلتمك معنالرینه بومعناده اضداد
قبیلندندر ﴿ شکرف ﴾ فتح کاف فارسی وسکون راء مهمله ایله اوج معنایه در اول بمعنی نیکو
وخوش شیخ نظامی بیت اگر نقش مردم بخوانی شکرف * بگویند مردم چنین است
حرف * ثانی بمعنی حشمت وبزرگی ومحتشم معناسنه استاد کسایی بیت ازین زمانهٔ
جافی وگردش شب وروز * شکرف گشت صبور وصبور گشت شکرف * ثالث فرهنگ وفایی ده
بمعنی خوشاینده حکیم خاقانی بیت نوبر صبح یکدمست اینست شکرف اگر دهی * دادمی که
میدهد صبحدمست نوبری ﴿ شلف ﴾ سکون لامله فرهنگ جهانگیریده زن فاحشه
وروسپی که خشتی دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت ریش تو در کشاکش آن کنده پیر شلف *
سبلت بدست آن جلب کس فروش شنك * وله بیت بابجك سر پل بر گناه شلف زنیست
سر پایست که یابد گناهکار جزا ﴿ شندف ﴾ سکون نون وفتح دال مهمله ایله طبل یعنی
دهل شمس فخری بیت از هیبت تو زهرهٔ مریخ شود آب * چون ناله برآید بمصاف تو
زشندف ﴿ شنکرف ﴾ سکون نون وراء مهمله وکاف فارسیله ایکی معنایه در اول زنجفره
دیدکلری قرمزی طاشدر که سحق ایدوب تخته بویارلر حکیم اسدی بیت جهان گشت
چون ابر الماست ریز * شد از خاك وخون باد شنکرف بیز * خواجه سلمان بیت رایت پیروزی
افلاك نیل اندود گشت * خنجر شنکرف مریخ در زنگار باد * معربی سنجفره در ثانی بو
قوردجغزدر مزروعاته دوشدکده تباه ایدر فرهنگ میرزا ابراهیمده کرم گندم خوار واقعدر
کذا فی الاداة ﴿ مع القاف * شوق ﴾ وجد وحالت وسرور قلبیه وآرزو عربیله مشترکدر
لابن الصغار الماردانی بیت وجدت ابرح شوقا فی الوجود الی * لقایه واشد الشوق ابرحه *
﴿ مع الکاف * شابیزك ﴾ کسر باء موحده وسکون یای تحتانی وفتح زاء معجمه ایله براوتدر
مکیف بعض ترکیبه جزو ایدرلر یالکز زیاده استعمال اولنسه غایت مخدر اولدوغندن

اولدوغندن وجودی اویوشدورر اما آزی نشاط وفرح ویرر عربیده لفاح دیرلر ﴿ شاخك ﴾ فتح خاء
معجمه ایله ادویه دن برنوع اوتدر خرده داللری واردر عربیده اکلیل الملك دیرلر ﴿ شارك ﴾ فتح راء
مهمله ایله فرهنگ حسین وفایی ده زاء معجمه وغیر معجمه ایله ده برخوش آواز قوشدر سیاه رنك
اولور استاد لبیبی بیت الا تا در آیند طوطی وشارك * الا تا سرایند قمری وساری * تحفة
الاحبابده بمعنی هزاردستان مسطوردر وفرهنگ جهانگیریده بلبل جنسندن برقوشدر هیأتده
وآوازده مشابهت کلیه سی واردر حکیم اسدی بیت پراکنده با مشکدم سنگخوار *
خروشان بهم شارك وکپك وشار * میرخسرو بیت اگر شاهین زبون گردد زشارك * کله
گلمرغ را زیبد بتارك ﴿ شاشاك وشاشك وشوشك ﴾ کلهم بفتح الشین المعجمه فرهنگ
جهانگیریده تیهو دیدکلری قوشدر وتنبوره معناسنه ده کلور مجمع الفرسده چارتار معناسنه
مرویدر استاد فرخی بیت گهی رباب زنی گاه بربط وگه چنك * گهی چغانه وتنبور وشاشك
وعنقا * عنقا دخی برسازدر بو بیت فحواسی اوزره چنکدر اما برلغتده برنوا آدیدر وفرهنگ
میرزا ابراهیمده شاشك بمعنی یتهودر اما ادات الفضلاده انجق شوشك یتهودر ﴿ شاك ﴾ کوکلی
اغاجلرك دیبندن چقان خرده فدانه دیرلر مجمع الفرسده سینه بند زنان یعنی عورات کوکسلرینه
آصدقلری نسنه که انجو وآلتون ایله ایدرلر اکا شماچه وشاماك وشاماچه وشاماکچه دخی دیرلر
ادات الفضلاده بمعنی بزنر یعنی ارکك کچی حکیم سوزنی بیت چو کرك گرسنه میان رمه *
چه میش وچه بره چه بخنه چه شاك ﴿ شاماك وشامك ﴾ کلاهما بفتح المیم نیمتنه قفتان
وقصه جامه که مکاری وقلندران وامثالی کمسنه لرك جامه سی کذا فی کتاب السامی ﴿ شانه سرك
فتح نون وسین وراء مهملتین ایله هدهد دیدکلری تاجلی قوش شانه سر دخی دیرلر میر نظمی
* مثنوی * ازانجا قاصدی گشتست واصل * شده شانه سرك از اوج نازل * که بود آن
قاصدی هدهد سرشتی * چه هدهد بلکه طاوس بهشتی ﴿ شبان فریبك وشبان فریوك ﴾
کلاهما بفتح الباء الموحده وکسر الفاء وسکون الیاء التحتانی آتماجه یه بکزر برقوشدر یر اوزرنده
اوتورر آدم کوردکده اولقدر سکون اوزره در که طوتیلور صانوب یاننه واردقجه قالقارینه یره
قونار بومنوال اوزره آدمی آلدار ادات الفضلاده ضم شین ویای تحتانیله مرویدر
﴿ شب پرك ﴾ سکون باء موحده وفتح باء فارسیله یراسه که عربیده خفاش دیرلر شاعر بیت
بصبح وشام بگردیده آن هما پرواز * بروز صعوه بشب همچو شب پرك گشته ﴿ شبچراغك ﴾
سکون باء موحده وفتح جیم فارسی وغین معجمه ایله یلدز قوردی که کیجه ایشیلر شبتاب وعروسه
وکاغنه دخی دیرلر نیازی بخاری منظومه سنده بیت شبچراغك چراغله شبتاب *
کرمکی کو بود شب افروز آب ﴿ شبچك ﴾ سکون باء موحده وفتح جیم فارسیله شب برات که
نصف ماه شعبانده اعتبار ایدرلر شپ ایله جك دن مرکبدر برات معناسنه در ابو المعانی بیت
شود هر روز خرم عید ونوروز * شود هر شب سعید چون قدر وشبچك * اضافتله دخی
استعمال اولنور استاد رودکی بیت چراغان شب چك آنچنان شد * که گیتی رشك هشتم
آسمان شد ﴿ شبخیزك ﴾ سکون باء موحده ویای تحتانی وفتح خا وزاء معجمتین ایله تره تیزك که
عربیده رشاد ترکیده تره دیرلر ﴿ شبك ﴾ فتح باء موحده ایله اوج معنایه کلور اول قزل منتر

ثانی هردلکوتسنه ثالث هرالاجه اولان تسنه کذافی فرهنك جهانکیری ﴿ شرزدك ﴿
فتح راودال مهملتین وسکون زاء معجمه ایله آلوی کوهی که صاری وقرل اولو ورترکیده آلچ عربیده
زعرور دیرلر ﴿ شرفاك وشرفالنك وشرفانك وشرفك ﴿ کلهم بسکون الراء المهمله
وفتح الفاء هرآوازه دیرلر عموما وایاق سسنه دیرلرخصوصا شین مکسوره ایله دخی روایت
اولنمشدر مثال معنیٔ اول ادیب صابر بیت تامهرهٔ دل کرفت ناپاك * درطاس فلك فتاد
شرفاك * بمعنیٔ ثانی ابوشکور بیت توانکر بتزدیك زن خفته بود * زن ازخواب شرفاك
مردم شنود * شمس فخری بیت تابهنکام رفتن اندرراه * نبود مورومار راشرفاك ﴿ شرك ﴿
فتح راء مهمله ایله قبرجق که وجودانسانده ظاهراولور سبی دم فاسد وصفرا مختلط اولوب
ظهور ایدر اطباشری دیرلر علاجی عسیر برعلتدر وشرك عربیده اوج معنایه کلور اول
برایپك برباشنی حلقه حلقه ایدوب برباشنی اول حلقه لردن بکوروب دوزاق باشلرینه قورلر
قوش قوندقده ایلك ایاغنه بکوب طوتیلور فارسیده باغشته دیرلر ثانی راه جاده که شاهراه
دیرلر ثالث یول اورتاسنه دیرلر وسکون راء مهمله ایله فارسیده بعض ادویه بغلدقلری بز
پارلرینه دیرلر وکسرشین ایله ینه فارسیده برنوع قبرجقدر اکثراطفالك جمیع بدننده چیقار
عربیده جدری وترکیده چچك دیرلر وکسرشین ایله ینه عربیده کافراولق معناسنه در فاعل
وقائلنه مشرك دیرلر ﴿ شغك ﴿ فتح غین معجمه ایله ابله ودان وجلف معناسنه که فایله شغك
دخی دیرلر کذافی المجمع ﴿ شفك ﴿ فتح فایله ابله ونادان معناسنه در استادرودکی بیت
پندداشت همی حاسد کوباز نیاید * بازآمده هرتاشفکی زار بخاید * معیار جمالیده سکون
فایله معنای مزبوره در شمس فخری * قطعه * درملك شهنشاه جمال الحق والدین * نه ظلم
وستم باشدونه فتنه ونه سفك * آنجاوطن مردم ومردست ودلاور * نه جای مخنث بود
ومردمك شفك * ودخی فرهنك جهانکیریده هرنسنه نك اسکیمش وفنا اولمشینه دیرلر
﴿ شك ﴿ بمعنی مرك موش یعنی صچان اوتی که عربیده شکب وسم الفار دخی دیرلر معنای
عربیسی ضد یقین درایکی معنایه حکیم سوزنی * قطعه * داندهرآنکه بازشناسد شك
ازیقین * کاندر بزرکواریٔ تونیست هیچ شك * کربرشرنك وشك بوزد بادلطف
تو * درحال شهدوشکر کردد شرنك وشك ﴿ شکاشك ﴿ فتح کاف وشین معجمه ایله
آوازپای که یورید که ظاهراولور اکا شلبوی دخی دیرلر کذافی المؤید ﴿ شکربرك ﴿ فتح
کاف وباء موحده ایله صافی شکردن بادامله ایدرلر عربیده عبرهر وعبرهن دخی دیرلر کذا
فی فرهنك جهانکیری اما مجمع الفرسده آخری کاف فارسیله مروید ر خواجه عمید
اوبکی بیت نهال نهال من بی نوارا * شکربرك لعلش نوامیفرستد * فرهنك میرزا ابراهیمده
درازو پهن پرکاله لرکه شکردن بربنه بغلرلراکا شکرقلم دخی دیرلر ﴿ شکشك ﴿ شکاشك
مرقوم معناسنه در کذافی المؤید ﴿ شکك ﴿ فتح کافله اول دکندرکه آدمك انکنه واثوابنه
یاپشور دوزه دخی دیرلر کذافی المجمع بومعنایه ابوالمعانی بیت کاش بودم براه جانانرا *
سردامن بکیردم چوشکك ﴿ شلك ﴿ فتح لامله درخت نورسیده معناسنه در وسکون
لامله سیاه قورتدرآدمه وحیوانه یاپشدقده قانی صورر بولانق صولرده حاصل اولور اکا

اکا شلکا وزلووزلوك وشلوك ودیوچه دخی دیرلر ترکیده سلك عربیده علق دیرلر فتحتین ایله
حکیم سوزنی بیت درازپای چولکلك سیاه چرده چوشلك * ورانه مال ونه ملك وورا
نه خویش وتبار ﴿ شلتوك ﴿ سکون لام وضم تاء مثناة وواومعروفله هنوز قابوغندن
چقمامش پرنج که ترکیده چلتوك دیرلر وهندی لسانده شالی دیرلر بسحاق اطعمه درآغاز
داستان مزعفروبغرا بیت چه شلتوك آمد بدنیای دون * بجاهی زکربال شد سرنکون *
﴿ شنکرك ﴿ سکون نون وراء مهمله وفتح کافله بمعنی بادریسه یعنی اغرشق کذافی فرهنك جهانکیری
﴿ شنلك ﴿ سکون نون وفتح لامله بمعنی خوشه یعنی صالقم اوزوم او لسون غیری اولسون
ابوالمعانی درتعریف باغ بیت چواختر نمایان شده میوه هایش * چوعقد ثریادر آویخت
شنلك ﴿ شنلوك ﴿ سکون نون وضم لام وواومعروفله بمعنی بادریسه یعنی اغرشق کذافی
فرهنك جهانکیری ﴿ شوالك ﴿ فتح لامله مصغرشوال درکه عنقریب ذکراولنور انشاالله
تعالی مجمع الفرسده برقوشدرهرزمان بررنك کی رینورعربیده اکا ابوبرقش دیرلر ﴿ شوشك ﴿
سکون واو وفتح شین معجمه ایله تنبور چارتار معناسنه شمس فخری بیت درین زمانه که
نزدیك اهل نااهلش * یکست صاحب عقل وزننده شوشك ﴿ شوك ﴿ سکون واو ایله
بمعنی شوشك مرقوم شاعر بیت حسودوی ازکلبن آرزو * بچیند کل اماخورد زخم
شوك * عربیده دکن معناسنه در فارسیله مشترکدر ﴿ مع الکاف الفارسی * شابانك ﴿
فتح باء موحده وکسرنونله برنوع اغاجدر انار اغاجندن ایریجه اولور بیراغی آلچ بیراغنه بکزر
مصرولابنده چوق اولورآخردیارلرده دخی اولور بیراغی تویلووبوزرق وصالقم چیچکی اولور
بعض جمسفرم دیدکاری که اصفهان طاغلرنده بترودره لرده ودامن کوهلرده بتی صرمشق بیراغی کبی
وبیاض وقزل چیچکی اولور شاهبانك دخی دیرلر معربی شاهبانج در کذافی فرهنك جهانکیری
﴿ شابورك ﴿ ضم باء موحده وواومعروف وفتح راء مهمله ایله برنوع دمور در صوبی پك چکوب
زیاده کسیجی اولور شابورکان وشابوران دخی دیرلر ایضامنه ﴿ شاشنك ﴿ فتح شین
معجمه وسکون نونله تنبور چارتار معناسنه در کذافی فرهنك جهانکیری استاد بیت کهی
سماع ربابست وکاه بربط وچنك * کهی چغانه وتنبور وعودوکه شاشنك ﴿ شالك ﴿
فتح لام وسکون نونله اکادیرلرکه برکسنه یی آخر کسنه ایچون طوتوب حق طلب ایلیه لر
بومعنایه نوادخی دیرلر اما مجمع الفرسده برقباکلیم در دوشمه التنه دوشرلر ترکیده جاجیم دیرلر
﴿ شالهنك ﴿ فتح لام وهاوسکون نونله درت معنایه کلور اول بمعنی کروکروکان یعنی
رهن ورهن اولان نسنه معناسنه حکیم انوری * قطعه * باجهل پناه کاندرین باغ * بربید
همیشه بادرنکست * درکوی هنرمباش کان کوی * اقطاع قدیم شالهنکست * ثانی ستیزه
وغوغا حکیم سوزنی بیت باعیب کیرشعرمن انکو قرین شود * باری همیدهد خایی را
بشالهنك * ثالث مکروحیله معناسنه وله بیت ایمن مباش بادم آخرزمکردنو *
تادیودین تو نستاند بشالهنك * رابع بمعنی سرکش عضایریٔ رازی بیت اه کزاستیلای
نفس شالهنك * همچوشالنکیست واپس رفتنم ﴿ شانك ﴿ فتح نونله چینه دان مرغ
یعنی قوش قورساغی کذافی فرهنك جهانکیری ﴿ شاهبانك ﴿ سکون ها وفتح باء موحده

وكسر نونله بمعنى شابانك مرقوم فرهنك جهانكيريده براوتدر آكاتس دخى ديرلر بعض تراكيبه
جزؤ ايدرلر عربيده بنفسج الكلاب ديرلر وتعريب ايدوب شاهبانج ديديلر ﴿ شاهلوك ﴾
سكون ها وضم لامله ارك جنسندن برنوع صارى وايرى اركدر تركيده دونبل ديرلر
﴿ شبتالنك ﴾ فتح باء موحده ولام وسكون نونله بمعنى نخجير يعنى شكار اولنور آهو كذا
فى فرهنك حسين وفايى ﴿ شب اهنك ﴾ سكون باء موحده ونون وهمزهٔ ممدوده وفتح ها ايله اوج
معنايه در اول فرهنك جهانكيريده صباح يلدزيدر اما بعض فرهنكلرده صباح يلدزندن
مقدم كورينن كثير الشعاع يلدزدر اول يلدز ايچون كيمى شعرا وكيمى زهره ديمش اما عربيده نجم
طارق ديدكلريدركه حضرت بارى جل شانه اكا قسم ايدوب نظم كريمده * والسماء والطارق *
بيورمشدر نجم ثاقب دخى اويله شعاعلى يلدزدر حسن متكلم بيت شه شرق بركل كشيده
سرادق * دميده شب آهنك از صبح صادق * سيف اسفرنكى بيت در شب تاريك حيرت
كاروان صبح را * صد شب آهنكست دريك اه آتشبار من * ثانى اختر مرقوم غايت
ضيادار اولدوغندن استعاره طريقيله دندان محبوبه تشبيه ايدوب شب اهنك ديديلر حكيم
اسدى بيت بخنده عقيقين نقط ميم كرد * شب اهنك درميم دو نيم كرد * ثالث بمعنى
بلبل فخر كوركانى بيت مغنى نوايى بده چنك را * بدل آتشى زن شب اهنك را * بلبل
اكثر فريادى كيجه ده وصباحه قريب ايلدوكى مناسبتله تسميه اولنمشدر شرفنامه ده بمعنى كوكب
شعرا وبمعنى شبانكاه حكيم فردوسى بيت چو يك نيمه از تيره شب در كذشت * شب آهنك
بر چرخ كردان بكشت * بمعنى شبانكاه شيخ نظامى بيت شب آهنك چون برزد از كوه
رود * بر آهنك شب مرغ دستان نمود ﴿ شبرنك ﴾ سكون باء موحده ونون وفتح راء مهمله
ايله سياه رنك آته ديرلر شبديز كبى بعض فرهنكلرده بوز رنك آتدر بعضيلر دمور قيرى آتدر
ديمشلر اما تركيب معناسى سياه اولمق اقتضا ايدر زيرا كيجه دن مراد قراكولقدر بوز ايله
كيجه نك مناسبتى يوقدر خواجه سلمان بيت بزير زين زر اندر تراست شبرنكى * كه نعل او بكل
تيره آفتاب انداست * فرهنك جهانكيريده اوج معنايه نقل ايلمش اول سياوشك آتى
آديدر ثانى خودرو برنوع سياهرق كلدر برمقدار صاريلغى ده واردر ثالث برجنس سياه وبراق
طاشدر چرخده كهربا كبى اولور واول ايكى نوع در برنوعى دشت قبچاقدن كلور اصلنده صو در
مرور ايامله تأثير هوادن منجمد اولور وبرنوعيده معدنى اولور كيلاندن كتوررلر خواصنده
يازمشلر كه هركيم آنى كندوده كتورسه چشم زخمدن وحرق آتش وغرق آبدن امين اولور
باشنده كتورسه صداعى دفع ووجعى ساكن ايدر بصرى ضعيف وكوزنده بعض خيالات
كورينن آدم وتيره كى چشمى اولان آدم معدنى سندن آيينه دوزب دائما نظر ايلسه اول
حالتلرى زائل ايدر تجربه سى اولدركه آتشه قونلسه اغاج كبى ينار ونفت كبى رايحه ويرر
﴿ شبكوك ﴾ سكون باء موحده وضم كاف فارسيله اول سائل كدايه ديرلركه كيجه لرده محلات
اراسنده براغاج باشنه وياخود بريوكسك يره چيقوب محله دولتلولرينى آدلريله ذكر ايدوب
هر برينك احوالنه مناسب دعا ايدر تاكه اول آدملر ايشيدوب اكا احسان وعطيه كوندررلر
آنلره شبكوكا وشبكوكه دخى ديرلر شيخ سعدى بيت زهى جو فروشان كندم نماى * جهانكرد

جهانكرد شبكوك وخرمن كراى ﴿ شبنك ﴾ سكون باء موحده وفتح نونله براويوندر برآدم اورتاده
طورر سائرى اطرافنده طوروب اللرنده برنسنه طوتوب اورتاده اولان كمسه يى آهسته اوررلر
اول دخى يردن صچرايوب چوره سنده اولانلرى دپمه ايله اورر قنقى سنه اوره بلورسه انى كندونك
يرينه قويوب كندو چقار كذا فى المجمع ﴿ شتالنك ﴾ فتح تاء مثناة ولام وسكون نونله
طوپوق كه عربيده كعب وفارسيده بجون دخى ديرلر شمس فخرى بيت اياشاهى كه قدر
وهمتت را * بود درپاى كردون نا شتالنك * شرف شفروه بيت باقامت همت بلندت *
درياى محيط ناشتالنك * ثانى پايهٔ كردونه اغاجنه ديرلر يعنى عربه تكرلكى كچدوكى اغاج
بو معناده استعاره طريقيله در حكيم اسدى بيت سه كردونه زرين شتالنك بود * زهر
داروى هفتصد رنك بود * ثالث شش بجول اويوننه دخى شتالنك بازديرلر سيف اسفرنكى
بيت يا بخت تو بدخواه شتالنك غرض باخت * ليكن بنقيض غرضش اسب خر آمد *
﴿ شترنك ﴾ سكون تاء مثناة ونون وفتح راء مهمله ايله اول مشهور ملعبه دركه شاه
وفرزين وآت وفيل ورخ وپياده قطعه لر ايدوب هربرى مخصوص روشله حركت ايدر
تعريب اولنوب شطرنج ديديلر لعبك اسمى اولمغله هم قطعه لرينه وهم نطعنه وهم لعبنه دلالت
ايدر شمس فخرى بيت اكر توشاهى وآثار شاهى انكه تراست * شهان ديكرى هستند
چون شه شترنك ﴿ شترنك ﴾ فتح راء مهمله وسكون نونله زهر معناسنه در عربيده سم
ديرلر هرننك زهرى اولورسه منلا وقوعى تبريزى بيت آنچنان هوش ربا ينده زدلهاست كه
كام * شهد را وقت تماشا نشناسد چو شرنك * حكيم سنايى درمذمت دنيا بيت نوش او
نيش وشهد او چو شرنك * شربتش ضربتست وصلحش جنك * حكيم خاقانى بيت هركه
با ياد تو شرنك خورد * همچنان زانكه نيشكر خوردست * حكيم انورى در شكايت روزكار بيت
تير ستم فلك خدنكست * شهد شرهٔ جهان شرنكست * شمس فخرى آجيلغندن كنايه
ايدوب حنظل معناسنه در ديمش بيت غدنك تا نبود همچو غافل ومطبوع * هميشه تا كه
نباشد سيان وشهد وشرنك ﴿ شفتاهنك ﴾ سكون فا ونون وفتح تاء مثناة وكسر ها ايله برياصى
دموردر كوچك وبيوك متعدد دلكلرى واردر سيمكشلر وقويمجيلر التون وكمش تل چكرلر
تعريب اولنوب شفتاهنج ديديلر اما عربيده اسم موضوعى حده در نجيب الدين جرد پادقانى
بيت ز زخم ناوك مژكان او بود هر شب * بسيط چرخ شبك بسان شفتاهنك ﴿ شفترنك ﴾
سكون فا ونون وفتح تاء مثناة وكسر ها وراء مهمله ايله برنوع قزلرق شفتالودر بعض فرهنكلرده
برنوع اركدر نصفى قزل ونصفى صارى اولور اصفهانيلر تالانك ديرلر شمس فخرى
بيت ابو اسحق شاهى كه نزديك او * چه يكپاره كوهر چه يك شفترنك * استاد عسجدى
بيت باسماع چنك باش از چاشتكه تا آن زمان * تا فلك پروين بديد آيد چو سيمين شفترنك *
فرهنك جهانكيريده بمعنى شفتالو كه شلير وشليل دخى ديرلر خواجه عميدلويكى در جنك
شراب وبنك بيت نقل تو خشك ميوه ونقل منست تر * چون سيب وآبى وشكر امرود
وشفترنك ﴿ شفتلك ﴾ سكون فا وفتح تاء مثناة ولامله شفترنك مرقوم معناسنه در كذا فى
فرهنك جهانكيرى ﴿ شفشاهنك ﴾ سكون فا وفتح شين معجمه وها ايله شفتاهنك مرقوم

معناسنه در وادات الفضلاده بمعنی نداف یعنی حلاج وکمانته دخی دیرلر ومشته سنه ده
دینلدوکی مرویدر ومجمع الفرسده بمعنی شاخسار مسطوردر ﴿ شلنك ﴾ فتح لام
وسکون نونله شاطرلرك مخصوص یوریشلریدر که لنك اوررلر مولانا عرفی در صفت اسب
بیت درین هوس که رود درعنان او نفسی * شبانه روز زند شاطر سپهر شلنك ﴿ شنك ﴾
سکون نونله بوزن بنك اوج معنایه در اول دلبر شیرین حرکات ومحبوب پری صفات که
دلبر شوخ وشنك دیرلر خواجه سلمان بیت چوان شنك وسماع وسماع چنك وشراب *
شراب لعل صبوح وصبوح عیش بهار * ظهیر فاریابی بیت کند سنان تو بازی بجان خصم
چنانك * بعقل دلشدکان شاهدان چابك وشنك * حکیم انوری بیت کردون نخورد غمت که
شوخست * کیئی نخورد دمت که شنکست * حکیم نزاری قهستانی بیت خود کرفتم که
بازخواست کنند * توبه هرکس کند زشوخی شنك * ثانی فرهنك جهانکیریده دزد
وراهزن یعنی خرسوز وحرامی حکیم سوزنی بیت ای خسرو سیادت بر ملکت شرف *
ملك تو بی مخافت تاراج دزد وشنك * بو معنایه قریب عیار معناسنه استاد عنصری بیت
چه زنی طعنه که باخیزان خیزید همه * که تویی حیز وتویی مسخره همچون شنکان * ثالث فرهنك
جهانکیریده فیل خرطومی ابوشکور بیت تا کی کند او خوارم تا کی زند او شنکم * فرسوده
شوم آخر کرز آهن وآن سنکم * تحفة الاحبابده تخملق خیار که بوستانده آلیقورلر فرهنك
میرزا ابراهیمده بمعنی درخت سرو وراهزن وشوخ وخوب وادات الفضلاده سرود ومکابره
معنالرینه مرویدر ﴿ شنك بشنك ﴾ سکون نونین وفتح باء موحده ایله ایکی مشهور
دزد وراهزن آدلریدر لکن مرور ایامله هردزد وراهزنه علم اولمشدر ﴿ شنك مشنك ﴾
معیار جمالیده باء موحده یرینه میمله روایت ایلمشدر ینه اول معنایه بو بیتی نظم ایلمش بیت زدزد
وراهزن اطراف ملك کرد چنان * که محو شد زکتب نام وننك شنك ومشنك ﴿ شهلنك ﴾
سکون ها ونون وفتح لامله بمعنی ریسمانتاب یعنی ایب بوکیجی شالنکی دخی دیرلر کذا فی فرهنك
جهانکیری عربیده مذمل دیرلر ﴿ مع اللام * شاخل ﴾ فتح خاء معجمه ایله فرهنك
جهانکیریده برغله آدیدر حکیم خاقانی بیت میخوری تو کرچه الوان نعمت اندر خوان
کس * نان شاخل بهتر آید کر بود برخوان خویش ﴿ شاخول ﴾ ضم خاء معجمه وواو مجهول
ایله بمعنی شاخل مرقوم کذا فی المؤید ﴿ شاقل ﴾ ضم قافله بنالرك دیوار یاپدقده هموارلکنی
بلمك ایچون اوجنه قورشون بغلنمش ایب در عربیده واو ایله شاقول دیرلر اصمه ساعتلرده دخی
استعمال اولنور ﴿ شاکلول ﴾ سکون کاف وضم لامله بسیار خوار وبسیار کوی معناسنه در
کذا فی فرهنك جهانکیری میر نظمی بیت خردمندی ترا نان جوین بس * مرو چون
شاکلول برخوان هرکس ﴿ شال ﴾ معروف وهرنه که پشمینه دن طوقنور کلیم وعبا وامثالی
نسنه لره دیرلر وله بیت ندارم آرزو دیبا واطلس * مرا اندر جهان شال وعبا بس *
﴿ شاهبال وشهبال ﴾ کلاهما بسکون الهاء وفتح الباء الموحده قوش قنادینك بیوك
بلکلری که شاهپر وشهپر دخی دیرلر شاه وشه لفظلری هرنیه صفت اولسه جنسندن اعلا وبیوك
اولمق معناسن افاده ایدر ﴿ شاهول ﴾ ضم ها وواو معروفله شاقول مرقوم معناسنه مرویدر کذا

کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شپل ﴾ فتح باء فارسیله پاچه شتر یعنی دوه ایاغی وطوپوغی کذا فی
المجمع ﴿ شتل ﴾ فتح تاء مثناه ایله قماربازلر بیننده معروف براویوندر شاه طاهر بیت کر واز شاخ
شکوفه برد از ابر بهار * درمی چند نهد در کف نرکس چو شتل * عربیده سکون تاء مثناة ایله سبزه
تخمین اکوب چیقدقده آیروب بشقه یره دیکدکلرینه وخرده اغاج فدانلرینه ده دیرلر ﴿ شخال ﴾
فتح خاء معجمه ایله بمعنی خراشیدن یعنی طرملامق ﴿ شخل ﴾ سکون خاء معجمه ایله ایکی
معنایه در اول بمعنی صفیر وفریاد مرغان ثانی شکاری قوش منقاریله ات قوپارمغه دیرلر ابو المعانی
بیت ای شه ملك ستم بر عاشقان کن یك کرم * شخل کردد مرغ غم هردم دل آزرده را *
﴿ شخول ﴾ ضم خاء معجمه وواو ایله شخل مرقوم معنالرینه در اول بمعنی صفیر که کره
طاپلر صو ایچدکده اورکامك ایچون سایسلر صقلق ویررلر حضرت مولانا قدس
سره * مثنوی * می شخولیدند هردم آن نفر * بهر اسبان که هلا زین آبخور * آن
شخولیدن بکره میرسید * سر همی میداشت وزخود میرمید * مثال معنی ثانی وله قدس
سره * مثنوی * کفت حق کز فاسقی واهل صنم * چون مرا خوانی اجابتها کنم * تو دعا را
سخت کیر ومن شخول * عاقبت برهانمت از دست غول ﴿ شخیل ﴾ کسر خا وسکون یای
تحتانیله بمعنی شخول مرقوم کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شفل ﴾ فتح فا ایله ناخن شتر یعنی
دوه ایاغنك اوجنده اولان طرنق ﴿ شقاقل ﴾ فتح قاف اول وضم ثانیله کرز بری که معربی جرز
بری در اشقاقل وششقاقل دخی دیرلر اعلاسی دیار مصرده اولور نافع نسنه در کذا فی الاختیارات
﴿ شکال ﴾ کاف فارسیله بمعنی شغال یعنی چقال عربیده اسمی واوی در شمس فخری بیت
همیشه تا که نکردد بجای یار تذرو * مدام تا نشود همنشین شیر شکال ﴿ شلیل ﴾ بوزن علیل
برنوع میوه در قزل وبیاض اولور شفتالو جنسندن شفترنك دخی دیرلر خواجه عمید لویکی
بیت زمین بین که از رنك معشوق وعاشق * کهی سیب بیرون دهد که شلیلی * وعربیده ایکی
معنایه در بری قصه زره ثانی زره التنه کیلن جامه معناسنه در ﴿ شل ﴾ بوزن حل ایکی
معنایه در اول نازك ورنکین ونرم دری که ایروادك وامثالی نسنه لر ایدرلر ثانی ران معناسنه
یعنی بود عموما وآدم بودینه دیرلر خصوصا که عربیده اکا فخذ دیرلر ولسان عربده عمل مانده
اولمش دست وپای بو معنی فارسیله مشترکدر مولانا هاتفی بیت پذیرفته چتر کیانی خلل *
نکین سلیمان در انکشت شل ﴿ شمل ﴾ فتح میمله پای افزار یعنی چارق که شمم دخی دیرلر عربیده
اشاغی طوتمق ودخی جزوی باغلو اولان دوه یه دیرلر وسکون میمله ینه عربیده پراکنده اولمش
ودخی جمع اولمش ایشلر معناسنه در که اضداد قبیلندندر نته کم * جمع الله شملکم * دیرلر
﴿ شمول ﴾ ضم میمله جمعیت وآرام معناسنه حکیم اسدی بیت نریمان بشد شاد وکفتا
نمول * همه کارهای جهان شد شمول * نجم الدین سمنانی بیت شمول خوش بود انصاف
بر شمائل کل * چو کشت شامل کلزار ها مهب شمال * عربیده ضم شین ایله دلالت معناسنه در
﴿ شنبلیل ﴾ سکون نون وفتح باء موحده وکسر لامله حبوباتدن بوی دیدکلری تخمدر که
عربیده حلبه دیرلر ضم حاء مهمله وسکون لام وفتح باء موحده ایله ﴿ شنکال ﴾ سکون نون وفتح
کاف فارسیله براوتدر بیراغی سیاه وکوکی یوغون اولور تعریب ایدوب سنجار وسنجال دیدیلر

شنکل سکون نون وفتح کافله مؤید الفضلاده بر نوع غله در شنك دخی دیرلر وضم کافله
ایکی معنایه در اول هند پادشاهلرندن برینك آدیدر که افراسیابك امدادینه کلمشیدی
افراسیاب دخی آنی سرلشکری اولان پیران ویسه یه معاونته کوندردی که ایران سرلشکری
اولان طوس نورزه مقابل اوله حکیم فردوسی بیت ز کفتار او ماند شنکل شکفت * ز سرشار
هندوپی برکرفت * ثانی دزد ورهزن معناسنه در شنکول سکون نون وضم کاف
فارسیله شنك مرقومك اول وثانی معنالریله مترادفدر بمعنی اول حضرت مولانا قدس سره
بیت مالولی وشنکولی بی مکسب ومشغولی * جز مال مسلمانان مالی که بریم آخر شوال
واو مخففله اوج معنایه کلور اول فرهنك جهانکیریده شلوار معناسنه ثانی کار وشغل
وحرفت معناسنه بو ایکی معنایه ترتیب اوزره حکیم سوزنی بیت از نیم مرا اندر ریدی
بشوال اندر * ای خواهر وخالت آغر خرچه شوالت این * ثالث بمعنی شوات مرقوم یعنی
بر پرنده قوشدر مانند مرغابی وشوالك مرقوم بو معناده بونك مصغریدر عربیده واو مشدده
ایله برآی آدیدر که آنك غره سنده عید اولور مع المیم * شادکام سکون دال مهمله
وفتح کاف فارسیله ایکی معنایه در اول مسرور وفرحناك منلا هاتفی بیت که اعدای دین
شادکامی کنند * بجزیه دهی کند کامی کنند * ثانی نام برادر فریدون شاهدر شادسپرم
کسر دال وسکون سین وفتح باء فارسی وراء مهملات ایله بر نوع ریحاندر که بلاد عربده اولور
کذا فی المجمع شاسپرم سکون سین وفتح باء فارسی وراء مهملتین ایله مطلق ریحاندر
استاد منوچهری بیت بنه شاسپرم تا نکنی لختی کم * ندهد رونق وبالیده وبویا نشود *
شاسفرهم اعشابدن یعنی ادویه اولان اوتلردن اسطوخودس دیدکلری اوتدر ترکیده
قره باش دیرلر کتب طبده شاسفرهم رومی دخی دیرلر کذا فی اختیارات بدیعی شام ایکی
معنایه در اول اخشام معناسنه ثانی اخشام وقتی ینلن طعامه دیرلر نتکم عربیده مذکور
طعامه عشا دیرلر وعربیده ایکی معنایه در اول بك درخال معناسنه ثانی عربستانده برقاج
شهردن عبارت بر ولایتدر که دمشق وغزه وطرابلوس وقدس شریف وحما وحلب
ایالتی والحاصل جانب قبله دن عریش نام محلدن تا جانب شمال وغربده جهان صویی کنارینه
کلنجه جمله شام اعتبار اولنور اراضی مقدسه دندر شاه اسپرغم وشاه سپرغم وشاه سپرم
وشاه سرم وشاه اسفرهم وشاه سپرهم بو التی لغت دخی ریحانك آدلریدر عربیده ضیمران
وترکیده فسلکن دیرلر ابتدا ظهورینك سببی فرهنك جهانکیریده بویله مرویدر که اهل فارس
دیرلر که مرقوم ریحانکه نوش الرواندن اول معروف دکل ایدی بلکه وجودی یوغیدی وایران
ولایتلرنده آندن کمسنه نشان ویرمش ایدی بر کون نوش الروان دیوان عدالتده اوتورمش
ایدی ناکاه بر عظیم الجثه ییلان تخت التندن ظاهر اولوب نوش الروان اوکنه کلدی حاضر دیوان
اولانلر آندن خوف ایدوب اولدرمك استدیلر نوش الرون انجتمك شاید آنکده تظلمی اوله دیدی
یانندن کتدیلر نوش الروان ییلانه نظر ایلدی ییلان باشین قالدیروب نوش الروانه باقدی
وچکلوب کتدی نوش الروان امر ایتدی آردنجه کتدیلر ییلان بر قیونك آغزینه واروب
کندویی قویویه آتوب ینه فی الحال یوقار وچقدی آردنجه کیدنلر شاه امریله قیویه اینوب

اینوب کوردیلر آنك کبی بر ییلان دخی قورلمش واو زرنده بر بیوك عظیم الهیکل عقرب نیشی ایله
صوقوب طورر درحال عقربی اولدوروب شاه نظرینه کتوروب احوالی عرض ایلدیلر چون
بو قضیه بر سنه مرور ایلدی ینه اول کونده نوش الروان تخت اوزرنده اوتوروب عدل داد ایدرکن
مزبور ییلان ینه تخت آلتندن چیقوب آغزندن برقاج دانه سیاه تخملر چیقاروب براقدی
وکلدوکی یره کتدی شاه امر ایلدی اول تخملری بر مناسب یره اکدیلر برقاج کوندن صکره اول
دانه لر چیقدی وریحان بتدی مکر نوش الروان خیلی زمان ایدی زکامه مبتلا اولوب دماغندن
فضلات آقوب بلغمدن زیاده المی وار ایدی اول اوتدن کتوروب النه ویردیلر آلوب استشمام
ایلدوکی کبی فی الحال بامر الله المی زائل وزکامی دفع اولدی شیخ ابن سینا دیرکه ریحانك خاصه سی
چوقدر جمله دن بواسیره نافعدر وتخمندن ایکی درهم شکر ایله دوکوب قولتق آلتنه سورسلر
دفع ضبان ایدر ورعافی تسکین ایدر وزکام ونزله یه نفعی اولدوغی مقدم ذکر اولندی حکیم
شیرازی بیت سرد وتر نوفر بنفشه شهپرم * لیك در شاهسفرم کفتند کرم * حکیم سنایی
بیت چون شمه شاهسپرم از باد شمالی * شامل شده از خلق تو هر جای شمائل * حکیم ازرقی
بیت بوستان افروز بنکر رشته با شاهسپرم * کر ندیدستی خط قوس وقزح در آسمان *
استاد منوچهری بیت در صلوات آمدست بر سر کل عندلیب * در حرکات آمدست شاخك
شاهسفرم شاهنام سکون ها وفتح نونله شروان الکه سنده بر شهر آدیدر شباهنکام
بمعنی شب هنکام یعنی کیجه وقتی مولانا هاتفی * مصرع * باد پیموده تا شباهنکام شپرم
سکون باء فارسی وفتح راء مهمله ایله سود لکن دیدکلری اوتدر وبر نوعی اولمقده مرویدر بر ذراع
مقداری اوزانور خرده یپراغی واردر طبرخون یپراغنه مشابه ومرجمك کبی تخمی اولور رنکی بیاض
وصاری وساقی یوغون اولور شبنم سکون باء موحده وفتح نونله بهار ایامنده صباحه قریب
اوت ویپراق اوزرینه دوشر ترکیده چه وعربیده ندی دیرلر وچغتایده مولدور دیرلر سبعه
سیاره ده شاه مدحنده دیر بیت کولوبان لیك باش توکوب در دیك * کل خندان یوزیدا
مولدور دیك شبهنکام سکون باء موحده ونون وفتح ها وکاف فارسیله کیجه وقتی دیمکدر
هنکام شب تقدیرنده شبیم کسر باء موحده وفتح یای تحتانیله بمعنی کزیز استاد عنصری
بیت چون به پیچد چو مار نیزه او * جان دشمن کرد کریغ وشبیم شجام فتح جیمله
شدت برد یعنی غایت صوغوق شولمرتبه که اغاج قوریده شمس فخری بیت در مصافش
مضرتی برسد * شاخهای برهنه را ز شجام * سائر فرهنکلرده سرد معناسنه یعنی مطلق
صوغوقدر حکیم شیرازی بیت بیشتر شد فالج وصرع وزکام * نزله وشل وسعال اندر شجام *
استاد دقیقی بیت سپاهی که نوروز کرد آورید * همه نیست کردش بنا که شجام شرم
سکون راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول اوتانمق عربیده حیا معناسنه استاد لطیفی بیت
شد بچکانم که در آداب رخت * شرم جوانم بکداز دزنان * ثانی آلت رجل معناسنه در
حکیم فردوسی * مثنوی * بشه کفت کین خون کرم منست * بریده ز تن باز شرم منست *
سپردی بمن دختر ارده آن * که تا باز جویی تن بی روان * نکشتم که فرزند در نهان *
بترسیدم از کردکار جهان * بجستم بفرمانت آزرم خویش * بریدم هم اندر زمان شرم خویش

معنای اوله عربیده حیا وچغتای لسانندهٔ اوبات دیرلر اوتانمق معناسنه سبعهٔ سیاره ده دلارام
وصفنده در بیت لبی سوز دیرده ایلدین آلیب جان * لبلالرین چون کوروب اویالیب جان *
شش علم سکون شین معجمه وفتح عین مهمله ولامله برنوع زیلودر غایت لطیف منقش
اولور دوشمه ایدرلر شغام فتح غین معجمه ایله زالك رستمدن کوچك اوغلینك آدیدرکه
رستمك قرنداشی در شکر بادام معنای ترکیبی ظاهر بادام ایله شکری آمیخته ایدوب
لطیف حلوالر وامثالی نسنه لر ایدرلر اما فرهنك جهانکیریده بمعنی سرمش دیو ذکر ایدر
سرمش ایسه آلوی خشك که خوشاب اولور بو اسمله آنك قطعا مناسبتی یوقدر شلم فتح
لامله شلغم در وسکون لامله پای افزار که چارق یاخود اکا بکزر ایاغه کیلن نسنه یه دیرلر شم
اوج معنایه در اول بمعنی رم وآشفته وپریشان که شمان ورمان وپریشان دیمك اولور اثیرالدین
احسیکتی بیت زغمزهٔ تو مبادم امان چو جان اثیر * اکرچو چشم تویی چشم تو شمیده نیم *
ثانی بمعنی ناخن استاد عسجدی * رباعی * چون شاه بکیرد بکف اندر شمشیر * از بیم
برافکند زکفها شم شیر * بالله که بمردی وتهور مثلش * در معرکه با تیغ کرازو کم شیر * بو رباعیدن
شمشیرك وجه تسمیه سی معلوم اولور ثالث مخفف شوم یعنی اولورم عربیده بوی یعنی قوقو حکیم
سنایی بیت ازخویشتن آزادزی ازهر بلای شادزی * هرجا که باشی رادزی چون بافتی
ازعشق شم * وهندیلرك زبان علمیسنده بمعنی فراغت وآسایش شمم فتح میمله چارق که
روستاییلر ایاقلرینه بغلرلر استاد بیت هرآنکس که نبود بطبعش کرم * بکف باد عصا
وبپایش شمم شنکاهم سکون نون وفتح کاف فارسیله شبهنکام لفظندن تصرف اولنمشدر
کذا فی فرهنك جهانکیری شیلم سکون یای تحتانی وفتح لامله دلوجه دیدکلری که
بغدای اراسنده بتر بغدای ایله بله اون اولورسه اتمکین ییین سرسم اولور مع النون
شابران ضم باء موحده وفتح راء مهمله ایله شروان دربندی نك اسمی در حکیم خاقانی بیت
تانه بس دیر از کمال عدل شاه * مصروری در شابران بینی بهم * بعض فرهنکده شابران نام
ولایت وبعض فرهنکده نام شهردر وشاوران دخی دیرلر حکیم خاقانی بیت هیبت او مالك
آیین وزبان خاصیت * دوزخ ازدر بند دول ازشابران انکیخته شابوران وشابورکان
کلاهما بضم الباء الموحده برنوع دمور در صویی کندویه پك چکر وغایتله کسیجی اولور شابوراك دخی
دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری شادران ضم دال مهمله ایله بمعنی شابوران مرقوم
شادربان وشادروان سکون دال وفتح راء مهملتین ایله وکسر دال وسکون را ایله ده جائز
اولدوغی مرویدر بش معنایه کلور اول بیوك پرده که مانند شامیانه وسراپردهٔ ملوك وسلاطین که
اوتوردقلری یره چکرلر بمعنی شامیانه مولانا حسن کاشی بیت باهمه بالانشین عقل کل
نابرده راه * پیش شادروان رایت یا امیرالمؤمنین * بمعنی سراپرده میرسودایی بیت جم
انجم چو زد برچرخ شادربان دارابی * برآمد شاه قاقم پوش ازین ایوان سنجابی * بو معنایه
شیخ نظامی بیت بشادروان شیرین بود شادش * برسم مهتران کرسی نهادش * بمعنی پرده که
قپو اوکنه آصلور حکیم انوری بیت بارها احاد فراشانت شیر چرخ را * درپناه شیر شادروان
ایوان یافته * ثانی بیوك دوشمه قالیچه اولسون غیری اولسون حکیم خاقانی بیت ساقی

ساقی مست خواب ازجرعه شادروان خراب * ازدستها جام شراب افتاد صهبا ریخته *
بو معنایه امیر معزی بیت حور خواهد که شود صورت او نقش بساط * چون تهی پای
بدین صدر وبدین شادروان * ثالث فسقیه که آندن صو زور ایله صحرا یوب چقار عربیده
فواره دیرلر حکیم انوری بیت زآب کرد برآرد بیاد باد افراه * زشیر کین بستاند بشیر شادروان
رابع باربد خسروك مصنفاتندن برنوا اسمیدر که شادروان مروارید دخی دیرلر خامس
بعض عمارت عالیه که ملوك قصرلری کبی انك کنکره سی ودخی قلعه وحصار دیوارلرینك اوزرنده
اولان پروازی کذا فی فرهنك جهانکیری اما فرهنك میرزا ابراهیمده بمعنی سایبان وخانه
قپولرینك اوزرنده اولان صحاق دیدکلری نسنه که یغموردن محافظه ایچون ایدرلر بمعنی سایبان
میرخسرو بیت زرحمت بازکن کنجینهٔ جود * درونم خوان شادروان مقصود شادکامه کردن
دال مهمله نك سکونی ایله مصیبته وبرکسنه نك یرامز حالنه سونمکه دیرلر شادمان
سکون دال مهمله وفتح میمله مسرور وفرخناك اولمق ابوالمعانی بیت یکنفس بالطف جانانرا
نکشتم شادمان * درهمه عمری ندانستم که شادی چون شود شادوان وشاروان
اول بسکون الدال ثانی بسکون الراء المهملتین کلاهما بمعنی شادروان مرقوم مثال اول
حکیم اسدی بیت یکی خسروی شادوان کونه کون * درازا نش میدان اسبی فزون *
مثال ثانی استاد لطیفی بیت آنجا بکرد پیشکش شاروان او * یك خرکه مرصع وزربفت
شاروان شادیدان سوینوب شاد اولمق معناسنه مصدر اولور شادشدن کبی شارسان
وشارستان بمعنی شهرستان یعنی شهر عظیم وجهانکیریده شهر ایچنده واقع اولان قلعه
وشهرك قلعه سی معناسنه حکیم فردوسی بیت یکی شارسانی برآورده شاه * پراربرزن
وکوی وبازارکاه * حکیم سوزنی بیت احمد مختار مکی بود شارستان علم * چون در محکم برآن
بنیاد شارستان علی * مجمع الفرسده اول بیوك قبه یه دیرلر که اطرافی باغچه وبوستان اوله
کذا فی المؤید ودخی قلعه وحصار اولان مکان استاد عنصری بیت همی بنالد وکفتی زمینی
رنجه شود * زباره بارهٔ آن بی کناره شارستان شاریدن کسر راء مهمله وسکون یای
تحتانی ایله صو آقدقده ظاهر اولان صدا وجریان آبه دخی دیرلر زیرا انك دخی نوعا صداسی
اولور شاسمان سکون سین مهمله وفتح میمله برولایت یاخود برشهر آدی اوله مولانا
هاتفی * مثنوی * که فرزند فرخنده فرشاهرخ * که ساید بخاك درش شاه رخ * رود زور
مانند سیل زمان * به تبریز از جانب شاسمان شاشدان سکون شین معجمه وفتح دال
مهمله ایله بول طوردوغی یرکه ترکیده قاوق دیرلر آبدان دخی دینلور شاشیدن کسر
شین معجمه وسکون یای تحتانیله صو یاخود شراب وامثالی نسنه لری دوکمك معناسنه
حضرت مولانا قدس سره بیت بندکن مشك سخن شاشیت را * وامکن انبان قلماشیت را *
فرهنك میرزا ابراهیمده بمعنی ترشدن یعنی یاش اولمق ومؤید الفضلاده بول کردن یعنی ایشه مك
معناسنه در شافتن سکون فا وفتح تاء مثناة ایله ازلمك واسکیمك معناسنه کذا فی
فرهنك جهانکیری شافیدن کسر فا وسکون یای تحتانیله سورچمك لغزیدن
معناسنه در ابوالمعانی بیت اشك چشم آنچنان سیل روان * بکذرد کردون اکر شافد

ازان ﴿ شامان ﴾ بوزن دامان بمعنی اندازه استاد بیت جور بی شامان کند بر عاشق
افتادکان * صد دریغ آن ناز پیشه کرده بی سامان مرا ﴿ شان ﴾ بوزن جان یدی معنایه
کلور اول ضمیر جمع غائبدر حکیم فردوسی بیت به بینیم تا چیست آغاز شان * برهنه شود
بیکمان راز شان * دیکر بیت دران کوش تا چنك باز افکنی * وکرچند دانی که شان
بشکنی * بو جمعك مفردی اسم وفعل آخرینه لاحق اولان حرف شین درکه ضمیر غائبدر علامتی
ماقبلنده واقع اولان حرف مفتوح اولور احوالی مقدمه ده تفصیل اولنمشدر ثانی زنبور عسل
اتمك معناسنه در وهنوز مومدن آیرلمامش عسل معناسنه در استاد لطیفی بیت لب شکر
مذاق وانکبین شان * مکرر خوانمش از انکبین شان * ثالث خانهٔ زنبوره ده دیرلر که شانه
ولانه دخی دینلور کذا فی فرهنك جهانکیری حکیم خاقانی بیت زبد کر نیکویی ناید تو عذرش
زافرینش نه * که معذورست ما راتست چون نحل از عسل شانش * رابع بالکوکه فسان دخی
دیرلر استاد دقیقی بیت خورشید تیغ تیز ترا آب میدهد * مریخ نوك خشت تو بر شان زند همی
وشانیدن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی اولور طرامق معناسنه استاد لطیفی بیت دیدمش
ریش شان وسبلت بز * شکمم رفت از حسد که مپرس * سادس برنوع بیاض جامه در
هندوستانده ایشلنور سابع کفشکرلرك چزمه وپابوج قالبی در عربیده درت معنایه کلور اول
الفی همزه دن ابدال ایله شغل معناسنه که ایش وایش ایشلمك معناسنه استعمال اولنور نتکم
قرآن عظیم الشانده * کل یوم هو فی شان * وارد اولمشدر ثانی بمعنی خال ثالث بمعنی مرتبه
رابع برنسنه یی ایو فکر ایلمك ﴿ شاندن ﴾ سکون نونله شانیدن لفظندن تخفیف اولنمشدر
طرامق معناسنه خواجه طیان مرغزی * قطعه * بادفتر اشعار بر خواجه شدم دی *
من شعر همیخواندم واو ریش همی لاند * صد کلج پر از کوه عطا داد برین ریش * کفتم که بدان
ریش که دی خواجه همی شاند * حکیم انوری * قطعه * تو تا مدبر ملکی شکوه تدبیرت *
امام کیتی تدبیر بد نمی راند * جهان باب وفا روی عدل میشوید * فلك بدست ظفر جعد ملك
میشاند * وبر معناسی دخی نشاندن لفظندن اختصار اولنمشدر میرخسرو بیت تا سحاب
کف تو سیم فرو ریخت چو آب * شاند از روی زمین هرچه غبار محن است * حکیم سوزنی
بیت بد سکال تو رنجه دارد جان * شانده در دل زغم نهال از تو ﴿ شانه دان ﴾ طراق ظرفی
هرندن اولورسه جامه دان وقلمدان کبی ﴿ شانه وان ﴾ دال یرینه واو ایله ده شانه دان
معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شانیدن ﴾ کسر نون وسکون یای تحتانیله
مصدردر طرامق معناسنه صقال اولسون صاچ اولسون شانه زدن دخی دینلور ﴿ شاویدن ﴾
کسر واو وسکون یای تحتانیله بمعنی شدن اکرچه مصدر وزننده در لکن اسم مفرددر شدن
لفظنك ایکی معناسنه ده استعمال اولنور مثال معنیٔ کشتن استاد بیت همین آشفته
وسرکشته شاوید * درونش تیشهٔ حسرت بکاوید * مثال معنیٔ رفتن وله بیت از انجا باغم
فرقت بشاوید * باین آشفتکی ماندست جاوید ﴿ شاوین ﴾ کسر واو وسکون یای
تحتانیله پنبه دن چکردك آیرمق معناسنه وپنبه دولابی که شاوین پنبه دیرلر ﴿ شاهجان ﴾
سکون ها وفتح جیم وکسر ها ایله ده جائزدر مرو ولایتنك آدیدرکه مرو شاهجان دیرلر بعضیلر باشقه

باشقه بر شهر آدیدر دیدیلر ﴿ شاه کوهران ﴾ بر کوهردرکه زیاده قیمتدار دریا خود غایت ایری
وغلطان وآبدار انجوکه صدفده بر دانه اوله بو وجه اوزره شیخ آزری * مثنوی * هست زری
که خسروان جویند * که ورا شاه کوهران کویند * آن کهر را بسلسله غواص * میفرستد
باذن شه بمغاص * هر کجا کوهریست در دریا * آن کهر میکشد بخویش درا * بر کشندش
بسان مقناطیس * بسته بر خویش دره های نفیس ﴿ شاهندن ﴾ فتح ها وسکون نونله
صالح اولمق وایو ایشلر ایشلمك معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شاهن ﴾ کسر ها ایله
چوبان قوالی وشاهین لفظندن اختصار اولنمشدر بو ایکی معنایه میر نظمی بیت نمیزیبد
بدست خویش شاهن * همیشه باید او در دست شاهن ﴿ شاهیدن ﴾ کسر ها وسکون
یای تحتانیله فرهنك جهانکیریده بمعنی شاهندن مرقوم مجمع الفرسده بمعنی بزرکی وپادشاهی
کردن مسطوردر ﴿ شاهین ﴾ کسر ها وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول اسکفلی
طوغانلردن بر صنف مشهور شکاری طوغاندر غایت قوتلو واقدا ملو قوشدر شیخ نظامی
بیت بپرواز دولت دو شاهین بکار * یکی در خزینه یکی در شکار * چغتای لساننده تیلکان دیرلر
کسر تاء مثناة ایله ثانی ترازو قولیدرکه ایکی باشنده کفه لری بغلنوب آصلمشدر محتشم کاشی
بیت حسن ترا ترازوست آن چشم وابرو اما * خم کشته از کرانی شاهین آن ترازو * ایکی
معنایه حکیم انوری * قطعه * پاس او دست چون دراز کند * دست یابد تذرو بر شاهین *
بشکند امتداد انعامش * بموازین قسط بر شاهین ﴿ شایان ﴾ فتح یای تحتانیله شایستن
لفظندن صیغهٔ مبالغه در لایق وزیبا ودرخور معناسنه شیخ فیضی بیت در جدول تو عالم امکان
چو بنکرم * شایان دل تو بود باین کنج شایکان ﴿ شایستن ﴾ کسر یای تحتانی وسکون
سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله لایق وسزاوار اولمق معناسنه درکه مستقبلنده سین داله ابدال
اولنوب شاید دینلور ﴿ شایکان ﴾ سکون یای تحتانی وفتح کاف فارسیله اوچ معنایه کلور اول
بمعنی بسیار عربیده وفرت معناسنه خسرو پرویزك خزینه لرندن کنج شایکان دیدکاری خزینه
چوقلغندن کنایه ایدرلر اصلی بویله درکه شاه مزبورك زمان سلطنتنده بر حریف چفت سور رکن
صبان دموری بر حلقه یه کچوب قوپاردقده بر عظیم دفینه ظاهر اولور واروب خسروه خبر ویرر
خسرو دخی معتمد آدملر کوندروب دفینه یی چقاردر مقامه مناسب دینلمشدر شمس فخری
* قطعه * شیخ ابو اسحاق بن محمود شاه * شاه عادل هست شاه غیب دان * آنکه باشد
پیش رایش سر غیب * روشن وظاهر چو نقش پرنیان * وانکه باشد کمترین بخشایشی *
از کف او کنجهای شایکان * خواجه سلمان بیت یك حدیث ترا خرد بخرد * ور بصد کنج شایکان
باشد * ثانی وسعت وفراخی معناسنه ظهیر فاریابی بیت سپهر رفعت قدرت خرد نمی یابد *
بقدر جود تو در کنج شایکان کوهر * فخر کرکانی بیت بکار امین چو بر تو مهربان کشت *
بچشمت خاك راه شایکان کشت * ثالث اجرتسز ایش شاهکار معناسنه شهیدیٔ قمی بیت
اکر یکروی تو بروز حساب * مفرمای درویش را شایکان * کمال پاشازاده دقایقده دیرکه شایکان
اصلنده شاه کان در یعنی قیمتلو وپادشاهه لایق نسنه دیمکدر معنای کلیسی مقتضاسنجه نیجه
مقاملرده معنالر حاصل اولور جمله دن شعرا که شعرلرنده قافیهٔ شایکان دیرلر کثرتدن کنایه

ایدرلر شای عوام ناسه دیرلر وقافیه‌نك بر نوعنه ده که خواص یاننده مقبول دکلدر عوامه نسبت
ایدوب شایکانی دیرلر مالك چوق اولدوغندن کنج شایکانی دیدیلر ﴿ شاییدن ﴾ کسر
یای اول و سکون ثانیله بمعنی شایستن ﴿ شبخون وشبیخون ﴾ اول سکون باء موحده
وضم خاء معجمه ثانی کسر باو سکون یای تحتانی وضم خایله کیجه باصقونی که دشمن دشمنه پراکنده
و پریشانلق ویرمك ایچون کیجه بیخبر وغافل ایکن بر طرفدن کلوب صیت وصدا ایله اورکند یلاك
ویروب واروب طرف آخردن ینه اویله ایدوب کناره چقارلر باصلن عسکر ایسه دوستی دشمندن
فرق ایتمیوب بری برلرین قیرارلر خواجه سلمان بیت بدور عفت ذاتت پی تاراج عقل ودین
به شبخون بر سر مردم نیارد آمدن صهبا * وله بیت بجز طلیعهٔ کشور کشای صبح بعهدت
زمانه را به شبیخون کسی نیامده بر سر ﴿ شبرغان ﴾ سکون باء موحده وضم راء مهمله وفتح
غین معجمه ایله زمان قدیمده بلخ شهرینك اسمی ایدی حکیم اسدی بیت سوی شبرغان
شد بشادی وکام * که خوانی ورا بلخ نامی بنام * الحالة هذه بلخه قریب بر قصبه اسمیدر
﴿ شبستان ﴾ کسر باء موحده وسکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله اوج معنایه در اول
جامه خواب وکیجه صحبت اولاجق مکان معناسنه کمال خجندی بیت شب بهار و شبستان
وباغ وصحبت یار * چنین شبان وشبستان دلا بجو بچراغ * ثانی فرهنك جهانکیریده
حرمسرای وعروسخانه حکیم خاقانی بیت از انکه که تابع شد اقبالش اورا * عروس ظفر
در شبستان بماند * ثالث مجمع الفرسده پادشاهلرك خلوت خاصی وکیجه طاعت وعبادت
ایده‌جك مکانی حکیم فردوسی بیت فرستش بسوی شبستان خویش * سوی خواهرا
بعسان خویش ﴿ شب شبکون ﴾ غایت قراکو کیجه حکیم انوری بیت خدنکهای شهاب
اندران شب شبکون * روان چو نور خرد در روان اهریمن ﴿ شبکون ﴾ سکون باء موحده وضم
کاف فارسیله سیاه رنك وسیاه رنکلو نسنه عارضه ومعروضه اطلاق اولنور اکثر بو وصف آتده
واطلس ده استعمال اولنور اسب شبکون دیرلر سیاه آت مراد اولنور وجامهٔ شبکون دیرلر
سیاه اطلس وکمخا ودیبا وامثالی آقمشه مراد اولنور فرهنك جهانکیریده کوهر شبچراغ
معناسنه روایت اولنوب بو بیت ایله استشهاد اولنمش حکیم سوزنی بیت خزانه مدیح
ترا در کشادم * بصحرا نهادم بسی در شبکون ﴿ شپلانیدن ﴾ سکون باء فارسی وکسر نون
بعده یای تحتانی ساکنه ایله بمعنی چسبانیدن کذا فی المجمع ﴿ شپلیدن ﴾ سکون باء
فارسی ویای تحتانی وکسر لامله شیفته شدن ودیوانکی کردن یعنی دیوانه اولمق ودیوانه‌لك اتمك
کذا فی فرهنك میرزا ابراهیم وادات الفضلاده بمعنی فشردن یعنی صقمق ﴿ شپیدن ﴾ کسر باء
موحده وسکون یای تحتانیله نسنه طاقنمق باشه اولسون بیله اولسون کذا فی فرهنك
جهانکیری شاعر بیت شپید غنچهٔ کل بر سران غنچه دهن * چه خوش بزیبدان
هر دو غنچه یك کلبن ﴿ شتین ﴾ کسر تاء مثناة وسکون یای تحتانیله بمعنی ریسمان یعنی
ایپ هرندن اولورسه اولسون ایضا منه ﴿ شجن ﴾ فتح جیم ایله زیاده صوغوق بردشدید
معناسنه که شجد وشجام دخی دیرلر مصدری شجودن وشجیدن کلور ﴿ شجودن ﴾
ضم جیم وواو معروفله ﴿ شجیدن ﴾ کسر جیم وسکون یای تحتانیله کلاهما بمعنی

بمعنی شدت سرما یعنی شول مرتبه صوغوق که آدمی وحیوانی طوکدروب هلاك ایلیه
استاد دقیقی * قطعه * صورت خشمت ارز هیبت خویش * ذرهٔ را بدهر بنماید * خاك
دریا شود بسوزد آب * بفسرد نار برق بشجاید ﴿ شخادان ﴾ فتح خاء معجمه
ودال مهمله ایله طرنقله یرتوب جراحت ایلمك استاد دقیقی بیت شکافان تهیکاه پرندکان *
شخادان جکرکاه درندکان ﴿ شخالیدن وشخاییدن ﴾ کلاهما بفتح الخاء المعجمه اولها
بکسر اللام وثانیها بکسر الیاء التحتانی بمعنی خراشیدن یعنی طرملامق بنت الکعب بیت
عاشق ورنجور بود وبی درم * آن شخوده رخ شخاییده زرم * شرفنامه‌ده بمعنی خلیدن یعنی
صایخلمق مسطوردر ﴿ شخشیدن ﴾ سکون خا وکسر شین معجمتین ایله سورچمك
وطیانمق معناسنه بودخی ایکی وجهله دریا محسوسا ایاغی سورچمك ویاخود معنا مرتبه سندن
دوشمك ابو شکور بیت یکی بهره را برسه بهره است بخش * تو هم برسه بهر ایچ برتر مشخش *
﴿ شخن ﴾ فتح خاء معجمه ایله بمعنی خراشیدن استاد * قطعه * تا زبوی نسترن کیرد دل مردم
قرار * تا ز زخم خاربن یابد تن مردم شخن * نسترن بر دشمنانت باد همچون خاربن * خاربن
بر دوستانت باد همچون نسترن * ودخی غمناك والمناك معناسنه مرویدر ﴿ شخودن ﴾ ضم
خاء معجمه وواو معروفله طرنقله یاره‌لمق معناسنه عبد الرزاق کاشی بیت چو خار پشتی کشتم
زتیر بارانش * که موی بر تن صبرم ز زخم آن بشخود ﴿ شخیدن ﴾ کسر خاء معجمه وسکون یای
تحتانیله ایاق سورچمك وطیانمق لغزیدن معناسنه ﴿ شخیلیدن ﴾ کسر خاء معجمه ولام
وسکون یائین تحتانیین ایله بمعنی صفیر زدن یعنی صقلق ویرمك وپژمرده شدن یعنی صولمق
کذا فی المجمع ﴿ شران ﴾ فتح راء مهملهٔ مشدده ایله صو آقمقده وشراب دوکلمکده ویغمور
یاغمقده مبالغه ایله صداسی چیقمغه دیرلر صیغهٔ مبالغه ایله اسم فاعلدر ابو المعانی بیت سیل
سرشك دیده ام از منبع جکر * شران شده است شام وسحر همچو سیل رود ﴿ شربین ﴾
سکون راء مهمله وکسر باء موحده بعده یای ساکنه ایله بر اغاجدر عربیده غاریقون دیدکاری
نسنه بوندن حاصل اولور چام اغاجنه بکزر وآنك کبی قوزه‌لغی اولور بو لغت عربیله مشترکدر
﴿ شرمکین ﴾ سکون راء مهمله ومیم ویای تحتانی وکسر کاف فارسیله حیالو واوتانیجی دیمکدر
ودخی خجیل معناسنه مرویدر ﴿ شرمیدن ﴾ سکون راء مهمله ویای تحتانی وکسر میمله اوتانمق
خجالت معناسنه در چغتای لسانندهٔ ایسیرغانماق دیرلر اوتانمق واوتانوب قزارمق معناسنه نته کم
لطفی کل ونوروزنده نوروز بلبلی خانه سنه ایلتدوکی یرده بیت آلیب کیتی آنی اوزمسند یغه *
ایسیرغاندوردی لطف بی حد یغه ﴿ شروین ﴾ سکون راء مهمله ویای تحتانی وکسر واو ایله
شروان قلعه سنك نامیدر حکیم خاقانی بیت ضامن ارزاق من اوست مبادا که من *
منت شروین برم انده شروان او * شاه ناصر خسرو بیت نو کشته کهن شود علی الحال *
ور نیست مکر که کوه شروین ﴿ شریدن ﴾ کسر راء مهملهٔ مشدده ایله بمعنی تراویدن
صوصزمق وصو آقمق معناسنه در کذا فی شرفنامه ﴿ ششبندان ﴾ سکون شین معجمه وفتح
باء موحده بعده نون ساکنه ایله رمضان شریفدن صکره شوال آینده طوتیلان آلتی کون صومه
دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ ششتازن ﴾ سکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله ایکی

معنایه استعمال اولنور اول تنبورزن یعنی تنبور چالن ثانی قمارده شش مجول اولانه دیرلر
حکیم نزاری قهستانی بیت می خورد ششتا زند غیبت کند لوطی بود * او مسلمان باشد و من
ملحد از بهر خدا ﴿ ششخان ﴾ سکون شین وفتح خاء معجمتین ایله دکرمی چادر که عجمه
مخصوص بر نوعدر کنبدی دخی دیرلر رومده آنك مقابلی کبار قوردقلری اوبادر معربی ششخانج
اولور ﴿ شغان ﴾ فتح غین معجمه ایله مومل بال یعنی مومدن آیرلمامش بال ابو المعانی بیت
کرچه شیرین بود شغان خوردن * لیك تلخست نیش نحل دران ﴿ شفه بستن ﴾ فتح فایله
اعضاده قان اویوشوب قالمق وایش ایشلمکدن ال وایاق دریسی خشین ودرشت اولمق وناسور
بغلمق ﴿ شفلیدن ﴾ سکون فا وکسر لامله صقلق ویرمك یعنی آغزدن اینجه صدا چقارمق
معناسنه در چغتایده شغلادیرلر فتح شین ایله ﴿ شکرسان وشکوشان ﴾ کلاهما بفتح الکاف
والراء المهمله اول سین مهمله ثانی شین معجمه ایله اوغل بالی دیمکدر غایت شیرین واندید
اولدوغندن شکر کبی دیمك اولور ﴿ شکرفیدن ﴾ فتح کاف فارسی وسکون راء مهمله وکسر
فایله چارپا حیوان باشی اوزره دوشمك ترکیده تکرلنمك کذا فی فرهنك میرزا ابراهیم کتاب السامی ده
سین مهمله ایله مرویدر ﴿ شکرشکن ﴾ طتلو دللی دیمکدر اکثر محبوبه صفت ایدرلر ابو المعانی
بیت بر وصل مرا وعده همیکرد چو آن شوخ * این لفظ لطیف از لب شکر شکن اوست *
﴿ شکفتیدن ﴾ کسر کاف وتاء مثناة وسکون فا ویای تحتانیله تعجب ایلمك کذا فی المجمع
﴿ شلوان ﴾ ضم لام ایله شغال جنسندن بر جانوردر عربیده چارپای کرسنه ولاغر معناسنه
بعضیلر چارپای فربه وبعضیلر چارپای میانه یعنی نه لاغر ونه فربه معناسنه در دیدیلر
﴿ شماسیان ﴾ بر جماعتدر شماس دیننده ترسا طائفه سندن شیخ نظامی بیت سیاهی ده
خال عباسیان * سپیده بر چشم شماسیان ﴿ شمان ﴾ فتح میمله کریان ونوحه وافغان ایدیجی
استاد عنصری بیت زان ملك را نظام وازین عهد را بقا * زان دوستان تفخر وزین دشمنان
شمان * شمس فخری بیت زخانهٔ تو موافق کند همیشه طرب * زخنجر تو مخالف بود همارهٔ
شمان ﴿ شمریدن ﴾ فتح میم وکسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله مدح معناسنه کذا فی
فرهنك جهانکیری ﴿ شمع ایزان ﴾ کسر همزه وفتح زاء معجمه ایله یانمش چراغ ودخی یانجق
چراغه دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شمعدان ﴾ معروف دان ظرف معناسنه جامه دان کبی
شمعدان اطلاقی معنای ترکیبی در واسم خاصی لکن در کاف عربیله ﴿ شمغندان ﴾ سکون میم
ونون وفتح غین معجمه ایله مبالغه ایله چرکین وبدرایجه معناسنه شمغند معنای مزبوردر الف
ونون زیاده لك معناسن افاده ایدر ﴿ شمغند شدن ﴾ مردار وچرکین شدن وهلاك شدن
معناسنه اولدوغی دخی منقولدر ﴿ شمن ﴾ بوزن چمن بت وبت پرست معناسنه استاد
رودکی بیت بت پرستی کرفته ایم وشنیم * این جهان چون بت است وما شمنیم * حکیم سنایی
بیت آرزو خوردان وکردان آزرا خوردن دکر * هردو نتوان کرد باهم یا وثن شو یا شمن *
شمس فخری بیت خدایکان سلاطین جمال دنیی ودین * که رانیش وثن فتح ونصرتست شمن
امیر معزینك بو بیتندن بت پرست معناسی پك ظاهردر بیت مکر فلك صنم خویش کرد
بخت مرا * که پیش او بعبادت خمیده چون شمن است ﴿ شمنان ﴾ فتح میمله جمع شمن مرقومدر که

مرقومدر که بت پرستلر دیمك اولور وسکون میمله ایکی معنایه کلور اول بر کسنه یه دیرلر که
سکرتمك سببی ایله یاخود یورلمق ویاخود تشنه لکدن پی درپی نفس ویروب صولویه ثانی
بیوك کلیم معناسنه ﴿ شمیدن ﴾ کسر میم وسکون یای تحتانیله فرهنك جهانکیریده
سکرتمك ویاخود آغلمق ویا تشنه لکدن متصل نفس ویره یعنی صولویه مجمع الفرسده
بیهوش اولمق وقورقمق معناسنه ده مرویدر ﴿ شن ﴾ ایکی معنایه در اول ناز وکرشمه
معناسنه شیخ عطار بیت چو جان کرنیستی وچشم پرشن * جهان بر من نبودی چشم
سوزن * ثانی مجمع الفرسده براوتدر که کاشنی وکنب وکنو دخی دیرلر اغاج کبی بتر براوتدر
قابوغن صویوب ایب بوکرلر ترکیده کندر عربیده قنب دیرلر کسر تین ایله ادات الفضلاده دخی
براوتدر قابوغن صویوب اصلدوب ایب بوکرلر بو تعبیر دخی کندردر ﴿ شنجودن ﴾ سکون
نون وضم جیم وواو معروفله انجتمك وآزرده ومجروح اتمك معناسنه در میر نظمی بیت فلك
در عهد او کس را نشنجود * در عشرت بروی جمله بکشود ﴿ شنجیدن ﴾ سکون نون ویای
تحتانی وکسر جیمله انجتمك وطارتمق وصحرامق معنالرینه ﴿ شنکان ﴾ سکون نون وفتح
کاف فارسیله بر ولایت اسمیدر کذا فی المجمع ﴿ شنکزن ﴾ سکون نون وکاف وفتح زاء معجمه
ایله ادات الفضلاده بر قورتجغزدر اکین یردیو مسطوردر ﴿ شنیدن ﴾ کسر نون
وسکون یای تحتانیله ایشتمك شنودن دخی دیرلر استماع معناسنه ایکیسنك دخی مستقبلی
شنفتن کبی تصرف اولنور فرهنك میرزاده هجوم نمودن معناسنه مسطوردر میر نظمی بیت
مقابل شد چو بایکدیکر اینجا * شنیدن کرد براو بی محابا ﴿ شویدن ﴾ کسر واو وسکون
یای تحتانیله بمعنی شدن کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شهجان ﴾ سکون ها وفتح جیمله شهر
مروك آدیدر شاهجان کبی آنجق الفی استخفافا حذف اولنمشدر رضی الدین نیشابوری بیت
مخالف ارچه بمروست جان بشاه دهد * که شهر مرو ازین روی نام شد شهجان ﴿ شهرستان ﴾
شهر معظم وحصاری اولان شهر که شارستان دخی دیرلر ﴿ شهلان ﴾ سکون ها وفتح لامله
بر طاغ آدیدر شرف شفروه بیت زاختران هدی او چو آفتاب آمد * زراسخان علوم او چو
کوه شهلان بود * بعضیلر نام ولایت وبعضیلر کوه الوند قربنده بر مکان آدیدر دیدیلر
﴿ شهین ﴾ کسر ها ایله بر شهر آدیدر که اردشیر بابکان بنا ایلمش حالا زنکان نامیله معروفدر
﴿ شیان ﴾ فتح یای تحتانیله مکافات وجزا معناسنه ابو شکور بیت بر وتازه شد کینهٔ
سالیان * نکردندش از هرچه کرد او شیان ﴿ شین ﴾ سکون یای تحتانیله عار وناموس
وعیب ونقصان عرض ومال اولور نسنه عربیدر فارسیده دخی استعمال اولنور ﴿ مع الواو ﴾
﴿ شاشو ﴾ ضم شین معجمه ایله براوتدر تخمنی ادویه یه جزو ایدرلر ﴿ شاهدارو ﴾
شراب انکوری که جملهٔ اسماسندندر بو نامی اکا جمشید وضع ایلمش کیفیت حالی بویله منقولدر که
جمشید مراد ایلدی که خلق اوزمدن زیاده منتفع اوله لر سائر وجهله انتفاعن اظهار ایلدوکندن
صکره بر مقدار تازه اوزومی صقدروب بر ظرفه قویدردی که طورارق کوره لم نه صورت بغلر
دیوب اوزم دخی طورارق غلیان ایدوب مشتد اولدقدنصکره طوریلوب صاف اولدقده جمشید
امتحان ایچون بر مقدارین اغزینه آلدقده کوردی که بر آجی نسنه اولمش زهر اولدی صانوب بر یرده

حفظ ایتدردی برمقبوله جاریه شی وارایدی مکر شقیقه علتنه مبتلا ایدی وجع وزحمتی جانکه
کار ایلمشیدی هلاکنه راضی اولوب زهر یوصاقلی اولان اوزم صویندن برپیاله طولدورب
ایچدی اولدم طبیعتی خط ایلدی بردخی طولدورب ایچدی وجودینه حرارت وکیف باده
حاصل اولدی برقدح دخی ایچدی فی الحال نوم غلبه ایلدی مکر برنیچه کون ایدی الم شقیقه دن
او یومامش ایدی باشن قویوب صفای قلب ایله برکیجه صباحه دك اویودی بیدار اولدقده
کوردی زحمتی ووجعی بالکلیه زائل اولمش سرور وصفا سندن احوالی جشیده عرض ایلدی بونك
نامی شاهدار واولسون دیو اطبایه امر ایلدی مناسب علتلره معالجه ایلدیلر کذا فی فرهنك
جهانکیری طیان مرغزی بیت سماحبا ازکرم دریغ مدار * شاهد اروی لطف ازین پژمان *
شاغر * قطعه * شاهد اروبود شراب ولی * زوچه برحد اعتدال خوری * لیك بازهر
همسری دارد * توبافراط اکرزلال خوری ☜ شاهو ☜ شاهوار لفظندن تخفیف اولنمش
کلمه درینه اول معنایه درکذا فی فرهنك جهانکیری ☜ شبان فریو ☜ برقوشدر شبان فریب
وشبان فریبك وشبان فریوك دخی دیرلر ☜ شبدو ☜ سکون باء موحده وضم دال مهمله ایله
کیجه دیه استعمال اولنان اثواب کذا فی فرهنك جهانکیری ☜ شبرو ☜ سکون باء موحده وواو معروف
وفتح راء مهمله ایله کیجه یوله کیدیجی دیمك اولور نته کم شاعر صفت معراجده دیمشدر بیت
آن شب نخل بوالعجب شبرو وسید العرب * هشت بهشت پرطرب کشته ره خرام او *
☜ شبکو ☜ سکون باء موحده وضم کاف فارسیله ایکی معنایه کلور اول مهتر پاسبان که
شبکوی وچوبك زن دخی دیرلر منصور شیرازی بیت بر آستان تو پیرزحل بوددربان *
بحضرت تو بود ترك آسمان شبکو * ثانی بمعنی کویندیعنی مطرب وترانه خوان شیخ نظامی درصفت
بارید خسرو بیت چوآن شبکو کرفتی راه شبدیز * شدندی جمله آفاق شبخیز ☜ شش سو
سکون شین معجمه وضم سین مهمله ایله جهات ستهٔ که یمین ویسار وخلف وامام وفوق وتحت
☜ شفو ☜ ضم فاءله حرام که ضد حلال در شفا دخی دیرلر میرنظمی ایکیسنی بویله ایراد
ایلمشدر بیت ندانند شفا وشفو در هیچ * طمع دارد ازدل شود کربسیچ ☜ شفادارو ☜ فتح فا
ودال وضم راء مهملتین ایله یعنی پازهر حکیم نزاری قهستانی بیت نهد در بیخ دران تغابین *
سم ودر سر شفادارو نوشین ☜ شفتالو ☜ معروف ومشهور میوه در عربیده ضم دال وفتح راء
مشددهٔ مهملتین وکسر قافله دراقی دیرلر ☜ شفو ☜ ضم نون واخفاء واو ایله سرواغاجیدر بعضیلر
کورکن اغاجیدر دیدیلر ☜ شو ☜ بوزن نو اوح معنایه در اول بمعنی شب بومعنا باء مفرده ایله
واو بینلرینه تبادل وتوانجی اولدوغندندر ثانی شدن لفظندن صیغهٔ امر در ثالث شوهر لفظندن
اختصار اولنمشدر مثلا هاتفی بیت برادر بجای برادر نشست * عروس زشومانده راعقد بست
☜ شهارو ☜ فتح ها وضم راء مهمله ایله صمریج دیدکلری قیموکه یغمور صویندن یاخود آقار صودن
قیش ایامنده طولدورب یازده استعمال ایدرلر ☜ شهبارو ☜ سکون ها وفتح باء موحده وضم رایله
قلعه قپولری اوزرنده اولان برج وقلعه نك برجلرندن اك بیوك برجنه دیرلر بعض فرهنکلرده قلعه
خندقی مسطوردر ☜ مع الهاء * شاخابه ☜ فتح خاء معجمه وباء موحده ایله بیوك ازمق شهرود
معناسنه ودخی دریادن آیرلمش کول کبی که عربیده خلیج دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ☜ شاخانه

☜ شاخانه ☜ فتح خاء معجمه ونونله برقسم کدادر شرحی کنکرلغتی ذیلنده ذکر وتفصیل اولنور
انشاء الله تعالی ☜ شاخوره ☜ ضم خاء معجمه وواو معروف وفتح راء مهمله ایله کرمید فرونی که
آنده کرمید وتوغله بشورلر ☜ شادخواره ☜ سکون دال مهمله وفتح خاء معجمه وواو مفتوحه
ایله اوچ معنایه کلور اول بمعنی خوشحال ثانی بمعنی شراب خواره ثالث زن فاحشه شاه
ناصرخسرو بیت به پیری وبخواری بازکردد * باخرهرجوان شادخواره ☜ شادکامه ☜
سکون دال وفتح کاف فارسی ومیمله دشمن مصیبتنه کولوب سونمك وخصمه تشویش ویرمك
معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری ☜ شادکونه ☜ سکون دال مهمله وضم کاف فارسی وفتح
نونله درت معنایه در اول یورغان کبی قلمکاری بزدن یوفقه ایدوب یازایامنده یورغان یرینه
اورتنورلر استاد عسجدی بیت همان که برده ازین پیش شادکونهٔ من * کنون ستدست
رواج توای بدولی فاش * مجمع الفرسده لطیف ویوفقه پنبه لودوشمه معناسنه استاد فرخی
بیت برشادکونه خفته ملك شاد وشادکام * دولت رهین وبخت مطیع وفلك غلام * ثانی
مغنیه یعنی چنکی عورت شمس فخری بیت برطارم جلالت کیوان بجای حارس * در بزم
دلفروزت ناهید شادکونه * ثالث ادات الفضلاده بمعنی نهالی رابع نکیه کاه معناسنه
☜ شادمانه ☜ شادمان مرقوم معناسنه آخرنده کی ها خصوصیت معناسن افاده ایدر ودخی
بشادمانهٔ فلان دیرلر فلانك شنلکنه دیمك اولور ☜ شادنه ☜ فتح دال مهمله ونونله برطاشدر
معربی شارنج در ☜ شاده ☜ بوزن جاده شادمرقوم معناسنه ☜ شاریجه ☜ کسردال
مهمله وسکون یای تحتانی وفتح جیم فارسیله بالاپوش یعنی اوست کیه جکی واوستنه اورتنه جك
نسنه یه دیرلر پور بهای جامی * قطعه * چو بالش ازهمه کس برسرایم ارباشد * دمی بزیرم
شادیجه چون نهالیجه * سخن زخوبی شادیجه پیش ازین دارم * ولیك قافیه زین پیش نیست
خالیجه * سید سراج شکری بیت چون کل ازشادیجهٔ رومی برون آمد بباغ * زندوانش
همچو اسقف زندخوان آید برون ☜ شاذنه ☜ فتح ذال معجمه ونونله برقزل طاشدر سیاهه
مائل سست اولغله نیز قیریلور انواعی اولور عدسی وکاورسی دیرلر طورسیناد نکتورلر بعض
ادویه ترکیبنه جزو ایدرلر ☜ شارده ☜ سکون را وفتح دال مهملتین ایله بحر روم جزیره لرندن
برجزیره در ☜ شارویه ☜ ضم راء مهمله وفتح یای تحتانیله خسرو پرویزك اوغلی آیدر شیرویه
وشیرو دخی دیرلر ☜ شاره ☜ بوزن خاره فرهنك جهانکیریده بمعنی دستار هندی که هندی
اسانلر چیره دیرلر حکیم فردوسی بیت زسر شارهٔ هندوی برکرفت * برهنه شد ودست
برسر کرفت * مجمع الفرسده برنوع دستار بزرکد رهندن کتورلر چادر زنان مقابلی در شمس
فخری بیت آنکه برفرق مشتری بنهاد * حکمش ازخاکپای خود شاره * فرهنك میرزا
ابراهیمده بمعنی جامهٔ فانوس ولباس اهل هند وادات الفضلاده بمعنی جامهٔ سرخ که موم اطرافنه
صارر لرهوادن محافظه ایچون بودخی قنار کوملکی دیمکدر ☜ شاشه ☜ بول آدمك اولسون
حیوانك اولسون ☜ شاکرباه ☜ فتح کاف وباء موحده وسکون راء مهمله ایله اجرتسز
سخره یه طوتوب آتهبنز اولاق وتوابع حکام ☜ شاکردانه ☜ شاکردلك ایتمك وشاکرده
ویرلان اجرت ایکی معنایه ترتیب اوزره میرنظمی بیت بشاکردانه باشد لابد استاد

بخدمت داد شاکردانه کی باد ﴿ شالله ﴿ سکون لام وفتح دال مهمله ایله بنای دیوار معناسنه در ﴿ شاماچه وشاماچکه ﴿ کلاهما بفتح المیم وجیم الفارسی بمعنی شاماك مرقوم یعنی سینه بند زنان ﴿ شاماکه ﴿ فتح کافله زفت که عربیده قیر دیرلر شاعر بیت چونیره روی چون شاماك بوده * بدئ طمع اورویش نموده ﴿ شاماله ﴿ فتح لامله قره یاغز عربیده اسمر اللون معناسنه ﴿ شامکچه ﴿ فتح میم وجیم فارسی وسکون کافله بمعنی شامك وشاماچکه ﴿ شانزده ﴿ کسر نون وسکون زاء معجمه وفتح دال مهمله ایله مرتبهٔ اعداددن اون آتی عدد در ﴿ شانه ﴿ فتح نونله در بش معنایه کلور اول طراق که عربیده مشت دیرلر ضم میمله کمال خجندی بیت شانه زد باد زلف یار مرا * اصلح الله شانه ابدا * ثانی فرهنك جهانکیریده آتك جست وچابکلکنه دیرلر حکیم سنایی درصفت اسب * مثنوی * مرکبش هیأت فلك دارد * که براعداش خاك میبارد * دشمن ودوست را چو نحس وچو سعد * شیهه وشانه اش چو کرد وچو رعد * ثالث خانهٔ زنبورکه شان ولانه دخی دیرلر حکیم خاقانی بیت آنکه چون نحل این بنارا چو مهندس بود شاه * آب چون آیینه شانه انکبین کشت ازصفا * رابع خرمن صاوراجق بش ودخی زیاده پرمقلو براغاجدر آنکله دانه یی صماندن آیرلرآنك بش پرمقلوسنه پنج انکشت دیرلر زیاده اولانه شانه دیرلر خامس حیوانك کورك کوکی که بریاضی کوکدر اوزرنده قرمزی خطوطی واردر بعض کسنه لر اول خطلردن بعضی احوال استخراج ایدرلر اکثر تاتار واوزبك خلقی غایت ایو بیلورلر وآنکله عمل ایدرلر چغتایده اسابقور دیرلر مابینلرنده غایت معتبر اولدوغندن ضیافت واقع اولدقده عزیز مساقر اوکنه اول کوکی ات ایله قورلر زیادهٔ رعایت مهمان ایچون حیرة الابراره اسفار مقاله سنده دیر بیت بیاپی اسابقور بنی ایلاب روان * بیاکتین بولوب عاجز اول ناتوان ﴿ شاه وشه ﴿ یدی معنایه کلور اول فرهنك جهانکیریده اصل وصاحب معناسنه در چونکه پادشاهلر اصل ونسب صاحبیدرلر ومالکه صاحبدر اول سببدن شاه دیرلر حکیم فردوسی بیت اکر شاه راشاه بودی پدر * بسر بر نهاد مرا تاج زر * ثانی داماد معناسنه در بو ایکی معنایه شمس فخری * قطعه * مملکت راشرف قدر همین بس که بود * خسرو صفدر آفاق ممالك راشاه * شاد مانست بدوجان ممالك زانسان که بود شاد دل وجان عروسان ازشاه * حکیم خاقانی دخی بو ایکی معنایه دیمشدر بیت یك رضای شاه شاه آمد عروس طبعرا * ازکرم کاین عذرا در تنابد پیش ازین * حکیم سنایی بمعنی ثانی بیت داد کلکش چنانکه شاه عروس * از نقاب تنك خرد را بوس * ثالث سطرنج قطعه لرندن بر قطعه درکه کش دیدیکه کیدجك یری قالمامغله مغلوبیت ایجاب ایدن قطعه یه دیرلر مولانا بهاء الدین بیت شاه قطع آسمان هنکام لعب امتحان * مات کردد درزمان کر کوید اورا شاه شاه * رضی الدین نیشابوری بیت جاز شاهان جهان بکسر شود لبیك زن چون تواز تعجیل در سطرنج کویی شاه شاه * رابع هرنه که کوزللك وایریلکده بحسب الصورة والمعنی امتلائدن ممتاز و سرافراز اوله انکا شاه دیرلر وشه آندن مخففدر خامس مجمع الفرسنه راه فراخ وکشاده که اندن بیچه یوللرایریلور بوندندرکه شاهراه دیرلر سادس موئید الفضلاده هنده ده برجانور آدیدر سابع فرهنك میرزا ابراهیمده برنوع جامه در هنده ده

هنده ده مشهوردر ﴿ شاهنبسه ﴿ سکون هاوضم باء وحاء بعدنون ساکنه وفتح سین مهمله ایله عربیده اکلیل الملك دیدکاری اوتدر ﴿ شاهتره ﴿ معروف براوتدر معربی شاهترج در ﴿ شاهدانه ﴿ ایکی معنایه در اول اینجونك غایت ایری ولطیف وغلطان وآبداری که شاهوار وشاهواره دخی دیرلر استاد لطیفی بیت شود درون صدف شاهدانه قطره دون چراست درصدفت شاهدانه زشت وخراب * وهرنسنه نك ایری واعلاسنه دیرلر مثلا مصطکی نك ایری دانه لرینه وهرنه که دانه تعبیری صحیح اوله انلرده استعمال اولنور ثانی کندو تخمنه دیرلر مخصوصا شاهدانج انك معربی در ﴿ شاهراه وشهراه ﴿ جاده یول که اندن بیچه یوللرآیریله ابو المعانی درمناجات باری تعالی عزاسمه وجلت عظمته ولا اله غیره بیت زشاهراه محبت بمنزل مقصود * روم عنایت ولطفت اکر شود همراه ﴿ شاهزاده وشهزاده ﴿ پادشاه اوغلی ودخی پسر داماده دیرلر زیرا شاه داماد معناسنه اولدوغی ذکر اولنمشدی کذافی فرهنك جهانکیری بومعنایی مؤید شاعر بیت محبتش تحقیقت نمیشود زن را * اکر بجند بود مهربان شهزاده ﴿ شاه مهره ﴿ ازدرهاویلوك ییلان باشلرنده اولور برمعتبر طاش کبی نسنه در مار مهره دخی دیرلر بیحد منافعی واردر ﴿ شاهنده ﴿ فتح ها ودال مهمله وسکون نونله نیکوکار وصالح ومتدین معناسنه در کذافی المجمع بومعنایی مؤید استاد دیمشدر بیت بیاید آن بمحشر زلطف حق رحمت * هرانکه شد بجهان نیکوکار وشاهنده ﴿ شاهنشاه وشاهنشه وشهنشاه وشهنشه ﴿ کلهم بکسر الهاء وسکون النون اول پادشاه دیرلرکه عصرنده اولان پادشهلرك جمله سندن قوت وشوکت وعسکر وحشمت وخزینه وملکتی زیاده اوله وانك امدادیله غیر لر مملکتلرینه پادشاه اوله لر بوذکر اولنان شروط موجود اولمینه شهنشاه دینلمز ﴿ شاهه ﴿ مملکت هاماوراندن برشهر آدیدر سودابه زن کیکاوسك پدری شهریندر دیرلرکه اول شهرده تجارت زیاده اولور حکیم فردوسی بیت یکی شهر بد شاه را شاهه نام * همان ازدر وسور وچشن وخرام ﴿ شاهیه ﴿ کسرها وسکون یای تحتانیله بمعنی شاهنده مرقوم یعنی صالح ونیکوکار کذافی المجمع ﴿ شایسته ﴿ کسر یای تحتانی وسکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله شایستن لفظندن اسم مفعول در لایق معناسنه میر نظمی بیت هرآن سرکه شایسته تاج نیست * باوملك راشاهی محتاج نیست ﴿ شایکینه ﴿ سکون یای بین تحتانیین وکسر کاف فارسی وفتح نونله اوجوزاولمش معناسنه شایکانی لفظندن تصرف اولنمشدر ﴿ شایه ﴿ فتح یای تحتانیله میوه معناسنه در حکیم خاقانی * قطعه * دوش چنان دیده ام بخواب که نخلی براب دریابدان مقام برآمد * نخل موصل شده اترنج ورطب داشت * سایه وشایه اش فراخ وتام برآمد * میر خسرو بیت سروکه ازشایه نشانی نداد * سایه نشینان همه داده بباد * ﴿ شباره ﴿ فتح باء موحده وراء مهمله ایله کیجه لرده مسافر ته کزن عورته دیرلر ودخی سپیره معناسنه در ﴿ شب بازه ﴿ سکون باء موحدهٔ اولی وفتح ثانیه وزاء معجمه ایله بعض نسخه ده باء ثانی یرینه یای تحتانیله روایت اولنمشدر ﴿ شب پره ﴿ یعنی خفاش که ترکیده یراسه دیرلر ﴿ شبانکاره وشبانکه ﴿ کلاهما بفتح الباء الموحده وسکون النون وفتح الکاف العجمی اول نسنه یه دیرلرکه کیجه آنده چارپا حیوان یاتورر لرو کیجه یاتیلان یره دیرلر کذافی فرهنك میرزا

ابراهیم معنای ترکیبی کیجه لروقتی دیمکدر ﴿ شبانه ﴿ فتح باء موحده ونونله درت معنایه کلور اول اول حاله دیرلرکه کیجه اول حالتله کچمش اوله حکیم انوری بیت مست شبانه بودم وافتاده بیخبر * دی دروثاق خویش که دلیر بکوفت در * ثانی کیجه ایچلن شراب خواجه حافظ بیت می شبانه خور وخواب صبحگاهی کن * مباش درپی آزار وهرچه خواهی کن * بومعنایه مناسب کیجه دن بقیه اولان شرایه می شبانه دیرلر کمال خجندی بیت دسر می صبوحی ودرد باده باخمار * جان بی لب تو تشنهٔ جام شبانه بود * ثالث مخمور معناسنه میرخسرو بیت توشبانه می نمایی ببری که بودی امشب * که هنوز چشم مستت اثر خمار دارد * رابع هرحافظ ونگاهبانه دیرلر عموما وقیون سوریسنی حفظ ایدنه دیرلر خصوصا شیخ نظامی بیت من بدو داده حرز خانهٔ خویش * خوانده اورا نه سگ شبانهٔ خویش * ولده بیت گفت باخود کزین شبانهٔ پیر * شامی آموختم زهی تدبیر ﴿ شب پره ﴿ سکون باء موحده وفتح باء فارسی وراء مهمله ایله یراسه که عربیده خفاش دیرلر عادتی کوندزیووه سنده یاتورطشره چقمازکه کونشه اصلا باقه مز اول اجلدن کیجه اوچارشب پره دیمك انکچوندر شیخ سعدی * مصرع * شبپره کروصل آفتاب نخواهد ﴿ شب چره ﴿ سکون باء موحده وفتح جیم فارسی وراء مهمله ایله کیجه اوت اوتلیان حیوانه دیرلر شاه ناصرخسرو بیت کرك آمده است کرسنه ودشت پرپره * افتاده دررمه رمه رفتند بشب چره * بومناسبتله اول نقل ومیوه که کیجه لرصحبت وجمعیتده تناول اولنور ترکیده چرزچمن دیرلر قوری میوه اولسون یاش میوه اولسون شب چره دینلور مؤمن حسین یزدی * رباعی * نی بوسرمردمان چون تره ایم * نی نقل مجالس ازپی شب چره ایم * امروزکه ناکسان درین بازارند * ماجنس کساد یم وزناسره ایم ﴿ شبخانه ﴿ سکون باء موحده وفتح خاء معجمه ونونله حرمسرای شاهان ودنی بعض فرهنگلرده اول خانه یه دیرلرکه آنده کیجه احیا اولنوب عبادت اولنه کذا فی المجمع ﴿ شب سله ﴿ سکون باء موحده وفتح سین ودال مهملتین ایله زمهریر ایچنده برمعروف کیجه در تفصیلی سله لغتی ذیلنده مرورایلدی ﴿ شب فاره ﴿ سکون باء موحده وفتح فاوراء مهمله ایله کیجه لرده قیون وصغریاتوردقلری یره دیرلرکذا فی المجمع ﴿ شبکاه ﴿ سکون باء موحده وفتح کاف فارسیله بمعنی شبفارهٔ مرقوم کذا فی فرهنك جهانکیری بومعنایه ابوالمعانی بیت روز بهر چراچون دواب میکردد * بشب چوکاووغنم خانه اش کند شبکاه * ﴿ شبکوکه ﴿ سکون باء موحده وضم کاف اول وفتح ثانی فارسیین ایله بمعنی شبکوك مرقوم یعنی اول سائل کداکه کیجه لرده محلات اراسنده بریوکسك یره چقوب محله دولتاولرینی آدلریله چاغروب مدح وثنا ایدرتاکه اول کمسنه ایشیدوب اکا عطیه واحسان ایلیه شبکوکا دخی دیرلر حضرت مولانا قدسره بیت همچوشبکوکه کنم شب ذکروبانك * تارسد ازبامهایم نیم دانك ﴿ شبنکاه ﴿ شبانکاه لفظندن اختصار اولنمشدر ﴿ شب نهه ﴿ سکون باء موحده وفتح نون وهایله کنج معناسنه حضرت مولانا قدس سره * قطعه * ایدل سرکشته شده درطلب یاوه روی * چند یکفتم که مده دل بکسی بی کروی * جذب کن ای بادصفت آب وجود همه کس * برکش خورشید صفت شب نههٔ رازکوی ﴿ شبه ﴿ فتح باء موحده واخفاء هایله اوچ معنایه کلور اول معدنی برسیاه طاشدر نرم وبراق اولور اکا شبرنك دخی دیرلر

دیرلر حکیم ازرقی بیت خیال آن لب کوهر نمایت ای شبه کون * بدیدگردمرا ازدودیدکان کوهر * حکیم انوری بیت خدنکهای شهاب اندران شب شبه کون * روان چونور خرددرد رون اهریمن * استاد عسجدی بیت همچون رطب اندام وچورو غنش سراپای * همچون شبه زافین وچو پلیستهٔ آلست * بعض روایتده صاری پرچ که باقرایله تویادن ترکیب اولنور آلتون کبی صاری اولور بوسببدن شبه دیرلر بکزردیمك اولور بومعنایه اوانجه آخرنده هاء علامت اولمزهاء اصلیه اولور استاد لطیفی بیت کسی رابعنی بودمرتبه * چوزرمعتبر می نباشد شبه * ثانی بردکنلو اغاجدراوج ذراع مقداری بویی اولورسخت پرلرده پترمرسین کبی پیراغی یشل وصاروبه مائل چیچکی وکندرتخمی کبی تخمی اولورصقلسه ایچندن یشل پلشك صویی چیقار ثالث کیجه لك دیمك اولورمثلا یکشبه ودوشبه دیرلر کیجه لك ایکی کیجه لك دیمك اولور علامهٔ شیرازی * قطعه * مجردی بحقیقت عظیم ذوق بود * زمن شنوتن آزاد خویش بنده مساز * برای یکشبه ذوقی که خاك برسراو * اسیرزن بتوان شد بسالهای دراز * میرزا غازی بیت جزای یکشبه هجرم اکردهد ایزد * بسوی خلد برم کافر ومسلمانرا ﴿ شبیاره ﴿ سکون باء موحده وفتح یای تحتانی وراء مهمله ایله شبیره معناسنه در ﴿ شبیکه ﴿ کسرباء موحده وسکون یای تحتانی وفتح کافله طوزاق که آغ دنی دیرلر شبیکه دخی دیرلر ابوالمعانی بیت دل بسودای زلف عنبرین مانده * همچوآن مرغ درشبیکه فتاد ﴿ شبینه ﴿ کسر باء موحده وسکون یای تحتانی وفتح نونله کیجه دن فاضل اولوب باقی قلان نسنه مأکولات ومشروبات قیملندن وسائرهرنه اولورسهٔ ودخی اکادیرلرکه کیجه آنك اوزرینه کچمش اوله مجمع الفرس بمعنی انکورمسطوردر ﴿ شته ﴿ ستهٔ مرقومك ایکی معناسیله مترادفدر ﴿ شحنه ﴿ سکون حاء مهمله وفتح نونله شهری ویاخود بمکنی اصابت اسأتدن محافظه ایدنه دیرلر مولانا جامی درمنقبت امیرالمؤمنین علی ابن ابی طالب رضی الله عنه بیت اصحبت زائرالك یاشحنة النجف * بهر نثارمقدم تونقد جان بکف ﴿ شخانه ﴿ فتح خاء معجمه ونونله قلیه درکه جامه آغردنلرقوللنور ﴿ شخشانه ﴿ سکون خاء وفتح شین معجمتین ونونله قلندران میانسنده معروف اصطلاحدر طریقلرنده اسکی درویش یعنی خیلی زماندرطریقتده دردیمکدر ﴿ شخکاسه ﴿ سکون خاء معجمه وفتح کاف وسین مهمله ایله رأله معناسنه استادرودکی * قطعه * کرشود بحرکف همت تو موج زنان * ورشود ابرسرراپت توطوفان بار * برموالیت نباشدهمه دروکوهر * براعاریت بباردهمه شخکاسه زخار ﴿ شخولیده ﴿ ضم خاء معجمه وواو معروف وکسرلام وسکون یای تحتانیله بمعنی پژمرده یعنی صولمش کذا فی المجمع ﴿ شخیده ﴿ کسرخاء معجمه وسکون یای تحتانیله بمعنی لغزیده وافتاده ایضامنه ﴿ شده ﴿ بوزن کده منقارمرغان یعنی قوش. بورنی کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شرزه ﴿ سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه ایله خشمکین وغضبناك حیوان استاد عنصری بیت روز پیکاردور کردن کاو * بستندی زشیرشرزه شکار * فرهنك جهانکیریده بوصفتی انجق شیروپلنکه مخصوص یازمش مولانا هاتفی بیت خرامیدن شرزه شیران مست * کمرکاه کاوزمین برشکست حکیم فردوسی بیت برآمد ببالا چوشرزه پلنك * خروشان یکی تیغ هندی بچنك *

شرفه سکون راء مهمله وفتح فایله آواز معناسنه عموما و آواز پای خصوصا شرفاك
وشرفانك وشرفالنك دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت کاروان شکر از مصر
رسید * شرفهٔ بانك درامی آید * حکیم سوزنی بیت از شرفهٔ جلاجل شاهین عدل تو
عنقای ظلم کشت پس قاف در نهان * عربیده ضم شینله شرفه کنکره یه دیرلر عموما قلعه
ودیوار وسرای کنکره لری کبی استاد فرخی بیت از پی آن ناز خورشیدش فزون باشد شرف *
نشتری خواهد که اورا شرفهٔ ایوان بود شرمنده سکون راء مهمله ونون ایله خجیل یعنی
اوتانمش ابو المعانی بیت چنان شرمنده ام از عشق ناقص * چو عذر ناقبول جرم مجرم *
شروه سکون راء مهمله وفتح واو ایله خواننده لکدن بر نوعدر شهری دخی دیرلر
شره فتح راء مهمله واخفاء ها ایله بمعنی کلوبنده یعنی بندهٔ کلوکه بوغازینه قوللق ایدوب
اکل طعامه حریص اولوب متصل یمك فکرنده اوله شاعر بیت نباشد کفتنی نام خود آدم *
شره کویند اورا بهر خوردن ششدره سکون شین معجمه وفتح دال وراء مهملتین ایله تاولی
دیدکاری قمار اویناد قلری تخته در ششدر دخی دیرلر ششخانه سکون شین وفتح خاء معجمتین
ونونله مدور چادر که کنبدی دیرلر وششخان دخی دیرلر تعریب ایدوب ششخانج دیرلر
سید سراج الدین سکزی بیت مشتری بر طالع ایام تو موقوف کرد * هر سعادت که درین
ششخانه اسطرلاب یافت * وبر ساز آدیدر شش ضربه سکون شین وفتح ضاد معجمتین
ایله بر نوع داودر نرداو یوننده ایدرلر شش ضرب دخی دیرلر کذا فی المجمع ششه فتحتین
ایله ستهٔ شوال که رمضاندن صکره شوالده التی کون صائم اولورلر شغاره فتح غین معجمه
وراء مهمله ایله پورسق دیدکاری حیواندر شغه فتح غین معجمه ایله ایکی معنایه در اول
شاخ درخت وشاخ آهو که شغ دخی دیرلر مولانا بدیهی * قطعه * خیز دو زان جام باده
آر که هر شاخ * زرافشانست وباد مشك فشانست * از شغهٔ هر درخت پرناو پیرست *
چونکه زمی پیر کشته باز جوانست * ثانی الوایاق دریسی ایش ایشلمکدن درشت وخشین
اولور استاد عسجدی بیت همی دوم بجهان اندر از پی روزی * دو پای پر شغه وماند بادلی
بریان * وشوغه دخی دیرلر شفانه فتح فا ونونله بر قوش آدیدر که باشی وقویروغی
الوان رنك اولور حکیم اسدی بیت لب چشمها پر خشنسار وماغ * زده صف شفانه همه دشت
وراغ * شمس فخری بیت بود عنقای مغرب پیش قدرت * چنان کالحق بر شاهین شفانه
شفه فتح فایله بوزن کفه بمعنی شغهٔ مرقوم کذا فی فرهنك جهانکیری شفته
سکون فا وفتح تاء مثناة ایله کونشك ابتدا طلوعی ودخی هر نه که اینجه اوله آکا دیرلر شفشه
سکون فا وفتح شین معجمه ایله جلاه دفه سی که اراسنه طراق یرلشدروب بر طوقورلر
مجمع الفرسده شاخ درخت وشوشهٔ زر معناسنه در بولغتی حرکات ثلثه ده معنای مغایر ایله وارد
اولمشدر شکانه فتح کاف فارسیله مضراب که آنکله ساز چالرلر زخمه دخی دیرلر
سین مهمله ایله ده مرویدر تحفة الاحبابده بمعنی خانهٔ کهواره مسطوردر شکر بوره
وشکر بیره کلاهما بفتح الکاف وسکون الراء الاولی وفتح الثانیه شکر بوزه وشکر بیزه
راء ثانی یرینه زاء معجمه ایله سنبوسهٔ سکرین در که ایچنی شکر وبادام ایله یاخود فستق نیم کوفته

کوفته شکر ایله آمیخته وخمیرین لطیف یاغله یوغروب خرده بورك ایدرلر بسحاق اطعمه بیت
چرا منعم کنی صوفی ز محراب شکر بوزه * کسی کوید مسلمانرا که رو از قبله بر کردان * حکیم سنایی
بیت همچو سك در بدر بدریوزه * خوانده مر زهر را شکر بوزه * حکیم نزاری قهستانی بیت
بیار بوسه منه خوان خورد نیکه بود * تفاوتی ز شکر بیزه تا شکر بوسه شکرده
فتح کاف ودال وسکون راء مهملتین ایله جست وچالاك که شکرو دخی دیرلر شکرشاه
اوغل بالی که شکرسان وشکرشان دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری شکرینه
فتح کاف وکسر راء مهمله ایله بر نوع سکری حلوادر که عربیده ناطف دیرلر ابو المعانی * قطعه *
ز دست ترش رویان شکرینه * شود حنظل بطبع نکته سنجان * دهد کر زهر قاتل روی
نیکو * شود شکر خصوصا دست جانان شکره سکون کاف وفتح راء مهمله ایله ایکی
معنایه در اول مرغ شکاری یعنی هر شکار آلور قوش ثانی کس زن بو ایکی معنایه ابو المعانی
بیت کیریم چو شکره جست وچالاك * در کردن صید شکره بی باك شکله سکون
کاف وفتح لامله ایکی معنایه در اول کتاب السامی ده قاون وقارپوزدن کسیلن پاره یه دیرلر
ترکیده دلم دیدکاری معنایه در ثانی جامه یعنی قفتانك وکوملکك تیریزی وچاپك دیدکاری یکی
وپیشی ویاننده اوریلان پاره که شکلهٔ جامه دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری مجمع الفرسده
جامه اغاجه ایلشوب یرتلدوغنه دیرلر شکنه فتح کاف ونونله بوکلم که شکن وشکان دخی
دیرلر شکه فتح کافله ایاق صداسی وتشدید ایله زبل وسپورندی یغیلن یرکه عربیده
مزبله دیرلر شکینه کسر کافله بوزن کمینه اوزون وبیوك کوب که ایچنه غله قورلر واول
اوجی سیوری اغاج که آنکله اشك وصغر سوررلر شلفه وشلفینه وشلفیه کلهم
بسکون اللام اول بفتح الفا ثانی وثالث بکسر الفاء بمعنی کس زن حکیم انوری در هجو قاضی
کیرنك بیت شد بجان الفیه غلام اورا * نخورد شلفیه تمام اورا * بولغتی بو معنایه عربیده
دخی استعمال ایدرلر الفیه آلت رجل معناسنه در هزلیاتده الفیه وشلفیه نام بر رساله تألیف
ایلمشلردر لغت مشترکه در شلمابه سکون لام وفتح میم وباء موحده ایله صوده قینامش
شلغم شاعر * رباعی * ماهی وخیار وخایه وشلمابه * پس کادن ترك پیر در کرمابه *
کاریست که مرك روح نزدیك کند * هان ای غرزن بقا بجز پاتابه شله تخفیف لامله
قاتلی مقتول یرینه قصاص ایچون قتل ایتمکه دیرلر حکیم سنایی در بیان شهادت حضرت علی
کرم الله وجهه ابن ملجمی قتله کتورمکده * قطعه * جان بداد آن زمان علی در حال *
خاندان زان سبب کرفت زوال * شله کردند مرورا پس از آن * رفت سوی جهنم آن نادان *
وتشدید لامله اوج معنایه کلور اول صنم ثانی بت پرست ثالث یوك دنکی معناسنه در
شماغنده فتح غین معجمه وسکون نونله بد بوی وچرکین که شمغنده دخی دیرلر پوربهای جامی
بیت خطش چو پشت وروش شماغنده وسیاه * کاغذ تباه ورثنده چون کون دریدکان *
شماله فتح لامله شمع ودخی بر قسم برنجدر بسحاق اطعمه بیت آن شمعها که در دل بسحاق
بسر فروخت * از رهکذار توز برنج شماله را شمامه فتح میمین ایله دستنبوی که ترکیده
بیلغج دیرلر شمانه فتح نونله بوی خوب که رایحهٔ طیبه معناسنه فرهنك جهانکیریده

مطلقا رایحه در ﴿ شمسه ﴾ سکون میم وفتح سین مهمله ایله نقاش اصطلاحنده تورنجه
دیرلر کتاب جلدلرینه اورردلر وهرنه که منقش واکثری مدور اوله اکا دیرلر ﴿ شمغنده ﴾ سکون میم
ونون وفتح غین معجمه ایله ایکی معنایه در اول شماغنده مرقوم کبی بدبوی وچرکین معناسنه
ثانی اول کسنه یه دیرلرکه شدت خوفدن بیهوش اوله کتاب السامی ده بمعنی زن بدبوی ﴿ شمنده ﴾
فتح میم وسکون نونله بمعنی بخشاینده یعنی باغشایجی ﴿ شمه ﴾ تخفیف ایله سود آغزی
ودنی مه ده باقی قلان سود معناسنه که عربیده اکاسی دیرلر ومیم مشدده ایله رایحه معناسنه در
﴿ شمیده ﴾ کسر میم وسکون یای تحتانیله بمعنی رمیده وآسفته ابوالفرج رونی بیت اکر
شمیده ود عقل خصم اونشکفت * بل شمیده بود عقل در دماغ سقیم * مجمع الفرسده تشنه لکدن
بیهوش اولق وفرهنك میرزا ابراهیمده مطلق بیهوش معناسنه نقل ایدوب حکیم انوریدن بویتنه
متمسك اولش بیت خرد در دماغ تو شمیده * سخن جز در دعای تو مزور * ودنی صوصنز لقدن
ویاخود آغلمقدن نفس ویروب صولومق معناسنه مرویدر ﴿ شنبلیده ﴾ سکون نون ویای
تحتانی وکسر باء موحده ولامله انواع کل وریاحین وشکوفه رایحه سنه دیرلر ﴿ شنبلیله ﴾
سکون نون ویای تحتانی وفتح باء موحده وکسر لام اول ایله حبوبات دن برنوعدر کد ترکیده بوی
وعربیده حلبه دیرلر ضم حاء مهمله ایله هندی لسانده یونانی زبانده فریقه دیرلر ﴿ شنبه ﴾
سکون نون وفتح باء موحده ایله بمعنی شیهه اسب یعنی آت کشمه سی کد شنه دنی دیرلر وکسر
باء موحده واظهارهایله معروف کونك آدیدر کد جمعه ایرته صیدر صائب تبریزی بیت
فکر شنبه تلخ دارد جمعه اطفال را * صحبت امروز بی اندیشه فردا خوشست * تحفة الاحبابده
سکون نون وفتح باء موحده ایله آواز شیر مسطوردر ﴿ شنکسه ﴾ سکون نون وفتح کاف
وسین مهمله ایله اوج معنایه کلور اول بمعنی کیرکد عربیده ایر وذکر دیرلر ثانی جامه ملوث
زنان ثالث مزبله اولان موضع معناسنه ﴿ شنکله ﴾ سکون نون وفتح کاف فارسی ولامله
ایکی معنایه در اول بمعنی خوشه یعنی صالقم عربیده عنقود دیرلر شاه ناصر خسرو بیت درخت
خرما صد خشك خار داد درشت * اکر دوشنکله خرمای خوب تر دارد * ثانی بمعنی ریشه
یعنی سپچاق کد دستار ومعجر وقالپچه ودستمال وسجاده اوجلرنده اولور ﴿ شنکوله ﴾ سکون نون وضم
کاف وفتح لامله شنك مرقومك ایکی معناسیله مترادفدر یعنی دلبر شوخ وراهزن بمعنی اول
حضرت مولانا قدس سره بیت ناکهان بسته دلم دلدارکی * شوخکی شنکولکی عیارکی *
بمعنی ثانی استاد بیت راه رهروشب زند شنکوله * روز کرده جایکه پیغوله ﴿ شنکه ﴾
سکون نون وفتح کاف فارسیله اوج معنایه کلور اول آلت رجل ثانی جای مزبله ثالث لته
حیض زنان کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شنکونه ﴾ سکون نون اول وفتح ثانی وضم کاف
فارسی ایله هندده برجزیره اسمیدرکه آنده مارتین ومارینه نام برار وبرعورت یالکز ایکیسی
برمستحکم حصار وعالی بنا وعمارت وخانه لر تعمیر ایلمشلر الان طورردیرلر حکیم اسدی
* مثنوی * چنان بود هر سنك دیواراو * که کشتی شدی غرق از باراو * بهردوتن کاخها
کرده اند * چنین سنکها از کدآورده اند * بهندوستان نام این هردوتن * بود مارتین مرد
ومارینه زن * نه بد بارکرشان درین کارکس * زن وشوی بودند هم یار بس ﴿ شنکینه ﴾ سکون

سکون نون اول وفتح ثانی ویای تحتانی وکسر کاف فارسیله ایکی معنایه در اول قصار اشاجی که
انکله جامه قصر ایدرلر ثانی قپوارد نه طیارلر استاد لبیبی بیت شنکینه برمدار زچاکر * تاراست
باشد او چوتراز و ﴿ شنوشه ﴾ ضم نون وواو معروف وفتح شین معجمه ایله بمعنی عطسه یعنی اغسرمق
استاد رودکی * قطعه * رفیق چند کویی از نشاطت * نه بکریزد کس از کرم آفروشه * مرا
امروز توبه سود دارد * چنان چون در دمندان را شنوشه * استاد منوجهری بیت چون شپلد
ازمی معنبر خوشه * کوید کاکنون نماند جای شنوشه ﴿ شنه ﴾ فتح نونله هرصدایه دیرلر عموما
صریر خامه وصدای نفیر وسورنا وصفیر مرغان وآواز سباع ووحوش وامثالهم کبی مختاری بیت
زکریه وشنه کلك او بخندد عقل * زخنده مه منجوق او بکرید جان * وآوازاسب خصوصا کد
عربیده صهیل وصیهه دیرلر حکیم سنایی * مثنوی * مرکبش هیأت فلك دارد * که براعداش خاك
می بارد * دشمن ودوست را چو نحس وچو سعد * شنه وشانه اش چوکرد وچورعد * شمس فخری
بیت زهره مریخ خالی چون شود * چون شود در رزم بکرانت شنه * کوهستان ولایتلرنده
خرمن صاوراجق برمقلی اغاجه دیرلر ﴿ شنیژه ﴾ کسر نون وسکون یای تحتانی وفتح زاء فارسی
ایله قزاقلرك چپاراشدکاری دنکلی طراق ﴿ شوغاه ﴾ سکون واو وفتح غین معجمه ایله آغیل کد
ایچنه قیون وصغر قوزلر شوغادنی دیرلر ﴿ شوغه ﴾ سکون واو وفتح غین معجمه ایله باغ
چبوغی ﴿ شوکاه ﴾ سکون واو وفتح کاف فارسیله بمعنی شبکاه کد با ایله واوار اسنده تبادل
وتوانی قاعده مقرره در استاد بیت آید این فکر برین خاطر خسته هرکاه * کدروم بی خبر
کس سر کویش شوکا ﴿ شوله ﴾ سکون واو وفتح لامله سرکین دان وجای پلیدی کد در سرکوچها
باشد یعنی محله باشرنده زبل وسپورندی یغیلن یر میرعماره بیت بنیم کرده بروی بریش پیش
کذشت * بصد کلیجه سیال توشوله روب نرفت ﴿ شونیزیه ﴾ فتح یای تحتانی وکسر نون وزاء
معجمه ایله برمسجد اسمیدر کذا فی المجمع ﴿ شوه ﴾ فتح واو ایله بمعنی شبه مرقوم بونده دنی
قاعده تبادل جاریدر مجمع الفرسده بمعنی سرشیر که فله دنی دیرلر ترکیده اغز دیرلر که سوددن
اول چیقار ﴿ شهدابه ﴾ سکون هاودال مهمله وفتح باء موحده ایله شربت عسلی وبال صوبی که
بالدن ایدرلر ﴿ شه ﴾ بوزن مه آلتی معنایه کلور اوج معناسی شاه معناسیله مترادفدر
رابع بمعنی سیر یعنی طوق که عربیده شبعان دیرلر حکیم سنایی بیت ازبرای آنکه تاشاهین
شهوت شه کنی * سینه صد صعوه بیچاره رابریان مکن * خامس بمعنی منع حضرت مولانا
قدس سره بیت کرکریزد کس نیارد کرد شه * ورکریزی او بکیرد پیش ره * سادس سطرنجده
شاهه کش دینکدر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شهبره ﴾ سکون هاوفتح باء موحده وراء
مهمله ایله قوجه عورت عجوزه معناسنه ابوالمعانی بیت مشو باشهبره نزدیك زنهار * کنده
لابد زعیشت ریخ بیزار ﴿ شهرازادیه ﴾ برشهر آدیدرکه ازدشیربن شیرویه آنده پادشاه
ایکن زهردن هلاك اولدی ﴿ شهروزه ﴾ سکون هاوضم راء مهمله وفتح زاء معجمه ایله اول
کد ایه دیرلرکه هرکون برمحله یی طولاشوب جروسوال ایدر حضرت مولانا قدس سره بیت
شاهیم نه شهروزه لعابم نه بهروزه * عشقیم نه سردسنی مستیم نه ازسیکی ﴿ شهریده وشهلیده ﴾
کلاهما بسکون الهاء اول بکسر الراء المهمله ثانی بکسر اللام بمعنی پراکنده وپریشان اولش

معناسنه در شیخ نظامی بیت چو افتاد دشمن دران پای لغز * زسم سمندش بشهلیده مغز
شهله سکون ها وفتح لامله بمعنی شهیرهٔ مرقوم یعنی زن فرتوته مجمع الفرسده بغایت
چرب یعنی زیاده یاغلی نسنه یه دیرلر شهناه وشهنه کلاهما بسکون الهاء وفتح النون
بمعنی شهریار وشهنشاه وشهنشه لفظلرندن اختصار اولنمشدر کذا فی فرهنك جهانکیری
شهنکانه فتح ها وکاف فارسی ونون ثانی وسکون نون اول ایله ژاله معناسنه در کذا
فی مؤید الفضلا شیتره سکون یای تحتانی وفتح تاء مثناة وراء مهمله ایله سرکله
دیدکلری اوت که عربیده شیطرج دیرلر مع الیاء * شالنکی فتح لام وسکون نون وکسر
کاف فارسیله بمعنی ریسمان تاب یعنی ایپ بوکیجی که شالنك ایپ در اما اسم عامدر هرندن اولورسه
آخرنده یا حرف نسبتدر عضایری رازی بیت اه کز استیلای نفس شالهنك * همچو
شالنکیست واپس رفتنم شاماکی کسر کافله سینه بند زنان بویا یای وصفیه در کذا
فی المجمع شانی کسر نونله درمده هفت دیرلر برنوع اقچه درکه شبانی دخی دیرلر استاد
عنصری بیت بجای خیمهٔ شانی نهاده براشتر * بجای موکب کوهر نهاده براستر * حکیم سنایی
بیت چون برادرت دارد ریك شعر * بهر هشتاد بیت چل شانی شاونی فتح واو
وکسر نونله بشکده اطفال صاردقلری بز وبعضیلر قماشدن ایدرلر بغلتاق دخی دیرلر ترکیده غلط
ایدوب بغرداق دیدکلریدر شاهپری سکون ها وفتح باء فارسیله عنبر درکه شهبری
دخی دیرلر ابو المعانی بیت صبا چو کرد پریشان دو زلف دلجویش * ببوی شاهپری کشت
بر دماغ سحر شاهبوی سکون ها وضم باء موحده وواو معروف ایله عنبر وعود وسائر
امثالی نسنه لرك رایحه سنه دیرلر امیر معزی بیت چو شاهبوی دهد خلق شاه بوی ازانك *
زعنبر ست سرشته باصل وطینت او * شمس فخری بیت شه عادل جمال دولت ودین *
که خاك درکه او شاهبویست شاه چینی سکون ها وکسر جیم فارسیله براوتدر چین ولایتنده
اولور عصاره سن آلورلر بیراغی سیاه رنك اولور صفایحی اوزره مهره لری واردر خطوط مثالی
طبیعتی غایت بارددر شاهنای سکون ها وفتح نونله سورنای دیمکله مشهوردر طبل
ونقاره ایله آهنك طوتارلر شهنای دخی دیرلر شاعر بیت صدای شاهنای درکرفت کوش
جهان * بلند دبدبهٔ طبل کوس چرخ رسید شاهی برنوع لطیف حلوای سکریدر
ورومده برنوع اقچه نك آدیدر بوایکی معنایه شاعر دیمشدر بیت چو باشد درکف تو نقد
شاهی * بخور بی منت شاهان شاهی شایستکی لایق ونسنه یه یرار اولمقلق معناسنه در
شایکانی سکون یای تحتانی وفتح کاف فارسیله برنسنه نك کثرت ووفرتن بیان ایدوب
چوقلغنك تعبیریدر میر نظمی بیت کنی کر باقناعت زندکانی * شوی مالك بکنج شایکانی
شباروزی وشبانروزی کیجه وکوندوز دیمك اولور خواجه سلمان بیت زعشق
زلف ورخسارش شبانروزی غمی دارم * مرا صبح وصال او نمیکردد شبی روزی * وبرکون برکیجه که
یکرمی درت ساعت اولور مثلا فلك اعظم که فلك اطلس وفلك الافلاك دخی دیرلر آنك بردوره سنه
دیرلر زیرا * یك شبانروزی دوره اش تمام کردد وبمرکز خود آید * دیرلر دیمك اولور که فلك
اعظم که جمیع افلاکی محیط در وسیری شرقدن غربه طولانی در وافلاك سبعه آنك ایچنده در وهر

وهر برینك سیری غربدن شرقه در کیمی دولابی وکیمی رحاوی وکیمی حمائلی در فلك زحل اوتوز اوچ
سنه ده دوره سن تمام ایدر وفلك مشتری اون ایکی سنه ده وفلك مریخ بش سنه ده وفلك شمس
بر سنه ده وفلك زهره سکز آیده وفلك عطارد آلتی آیده وفلك قمر اوتوز کونده دوره سن تمام
ایدوب مرکزنه کلور اما فلك اعظم که چرخ فلك دیدکلری اولدر یکرمی درت ساعتده دوره سن
تمام ایدر غایت سریع الحرکه در تفصیلی هیأت کتابلرنده مسطوردر والله اعلم شبوی
ضم باء موحدهٔ مشدده ایله شب بوی معناسنه برمعروف چیچکدر انواعی وسائر قتمری اولور
عربیده منشوردیرلر سید حسن غزنوی بیت بربوی این بباغ بخفتم هزار شب * تا بوی
یابم از کل شبوی بوی او * حکیم قطران ارموی بیت بستد از یاقوت وپسته لاله وکلنار کون *
یافت از کافور عنبر خیری وشبوی بوی * بعضیلر کل خیری دیدکلری بودر دیدیلر اما حکیم
اسدی طوسی خیری کبی برشکوفه در ریاحین جنسندن وشمس فخری منشوردر دیوب بو بیتی
اصلی اوزره نظم ایلمش بیت برای بزم او هردم برآرد * فلك زانجم هزاران دسته شبوی * استاد
فرخی بیت خاری که بمن در خلد اندر سفر هند * به چون بحضر در کف من دستهٔ شبوی *
شبستانی کیجه یتاجق خانه وحرمسرای خاص وخلوتخانهٔ شاهان وکبار شبکوی سکون
با وضم کاف فارسیله ایکی معنایه در اول مهتر پاسبانان ثانی کوینده معناسنه شبکو دخی دیرلر کذا
فی فرهنك جهانکیری شبی کیجه یه مخصوص اولان جامه وسائر اثواب هرنه که کیجه لرده کییلور
وکیجه ده استعمال اولنور بو معنا یای نسبتله اولدقده در اما یای وحدت اولسه برکیجه وبرکیجه لك
دیمك اولور نتکم شاعر بیت بکون تنك آن دلبر کس دختر نمی ماند * اکر ماند شبی ماند شب
دیکر نمی ماند شتی کسر تاء مثناة ایله باقرتبسی وسینی که اوزرنده طعام یرلر وسائر ایشه
استعمال اولنور شمس فخری نونله نقل ایلیوب بو بیتی نظم ایلمش بیت شهریارا زجود شامل تو
سائلانرا درست طشت وشتی شخای فتح خاء معجمه ایله بمعنی خراشیدن یعنی طرملمق
اسم مصدر اولور ابو المعانی بیت کر بمیری زجوع نان مطلب * از در سفلکان ور ومشخای *
شخلی سکون خاء معجمه وکسر لامله دکن اوتی یعنی دکنلی اوت شراخی فتح راء
مهمله وکسر خاء معجمه ایله برنوع طعامدر دیمشلر اما شکلن بیان ایتمامشلر شربتی سکون
راء مهمله وفتح باء موحده وکسر تاء مثناة ایله ایکی معنایه در اول برنوع غایت اینجه طوقنمش
دلبنددر مولانا مطهر بیت بر سر بریشهای بریشم عمامه را * در بر زشربتیش شکررنك پیرهن
ثانی یکمردی کاسه یه دیرلر شش سری سکون شین معجمه وفتح سین مهمله ایله خالص
التون که اصلا مغشوش اولمیه حکیم خاقانی بیت آن می وجام بین بهم کویی سفیده کی
دست * کرده زسیم ده رهی صرهٔ زرشش سری شغایی فتح غین معجمه وکسر لامله
برنوع اوزمدر شکپوی سکون کاف وضم باء فارسی ایله کیجه آهسته یوریمکله ظاهر اولان
ایاق صداسی کذا فی التحفه اما معیار جمالیده لامله مطلق آواز پای معناسنه در شکرریزی
سکون راء اول وکسر ثانی مهملتین وزاء معجمه ایله ایکی معنایه در اول کریهٔ شادی که سونمکده
واقع اولان اغلمق ثانی بمعنی کفتار شیرین کذا فی المجمع شلپوی سکون لام وضم باء
فارسیله آواز پای که یوریدکده ظاهر اولور ابو شکور بیت تو انکر بنزدیك خفته بود * که ناکاه

ناز کرد چشم خوب آلود میکردد * هنوز از توشکیبا عاشقان نابود میکردد * شمس فخری
بیت بی توچکونه باشد آرام ملك وملت * هرکز تنی بود کواز جان بود شکیبا ﴿ شلفا ﴾
سکون لام وفتح فایله خرمن صاورد قلری برمقلی اغاج ﴿ شلکا ﴾ سکون لام وفتح کاف ایله
اوزلی باچلق که ایاغه یا پشور شلك دنی دیرلر استاد رودکی بیت چو پیش آرند کردارت
بمحشر * فرومانی چوخرد رعین شلکا ﴿ شنا ﴾ نونله صوده یوزمك شنا و ریوزیجی
دیمك اولور عربیده کی سابح معناسنه حکیم اسدی بیت بدریا شنا چون نهنك آورند *
بشمشیر باشیر جنك آورند ﴿ شناسا ﴾ فتح نون و سین مهمله ایله شناسیدن اسم
فاعلدر اکلایجی معناسنه مولانا جامی بیت درین محنتسرای بی مواسا * زنعمتهای خوبشم
کن شناسا ﴿ شنوا ﴾ فتح نون و واو ایله شنیدن دن اسم فاعلدر اشیدیجی معناسنه
استاد بیت هرکه باشد شنوا پند بزرکان ازدل * کند او در دوجهان کام دلش را حاصل *
﴿ شوا ﴾ ایکی معنایه کلور اول شرفنامه ده الده وایاقده کثرت اشتغال سببی ایله دوی
درشت وخشین اولمق ثانی تشدیدایله بریان معناسنه در اما بو معناعربیده در ایکی معنایه
میرنظمی بیت بهرشوا میکشی رنج وعنا * دست وپایت راچنان باشد شوا ﴿ شیبا ﴾
سکون یای تحتانی وفتح باء موحده ایله اوج معنایه کلور اول آشکاره وروشن ثانی آلتون ثالث
هنی افعی بومعنایه فخرکرکانی بیت سرد یوار آن پرمار شیبا * جهان اززخم آنها ناشکیبا *
﴿ شیب پالا ﴾ سکون یای تحتانی وباء موحده وفتح باء فارسیله بر یاصی کفکیر در دلکاری
چوق چولمك وغیری نسنه لرك آغزینه قویوب یاغ وبال سوزرلر اکثر حلوا جیلر قوللنورلر ترشی
پالا دنی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شیربا وشیروا ﴾ کلاهمابسکون الیاء التحتانی
وراء المهمله اول باء موحده ثانی واوایله سودلی آش مجمع الفرس سوده مایه و یروب یوغرت
کبی قویلنه رك بعده بادام وفندق وامثالی قوری میوه لردن قاتوب تناول ایدرلر بو تقریر
اوزره سودلی عاشورا اولور فرهنك میرزا ابراهیمده دوزاق که شیراز دنی دیرلر ﴿ شیرها ﴾
عروس بکره و یر یلان مهر مجهل که عربیده صداق دیرلر فتح صاد مهمله ایله ترکیده آغرلق
دیمکدر میرنظمی * مثنوی * عروس دهر چون پرزیب دیدی * مرا و راشیرها جانت
رهیدی * ولی روزی نشد او را تصرف * بتو تطلیق داد او بی توقف * زدستت رفت عمر
و جانت ارزان * توماندی درد وعالم دنك وحیران ﴿ شیرخرما ﴾ بر نوع طعامدر خرمانی
سود ایچنده بشورب تناول ایدرلر لطیف طعامدر اکثر عربستانده بولنیرلر ﴿ شینا ﴾
سکون یای تحتانی وفتح نونله بمعنی شناء مرقوم یعنی سباحت یوزمك معناسنه استاد دیمشدر
بیت هرکه شد بحر علم را شینا * کشته او قدرت خدا بینا ﴿ شیوا ﴾ سکون یای تحتانی
ایله فصیح اللسان معناسنه در فخرکرکانی بیت بلبل شیوا زبان چون ناله با آهنك برد *
فاخته با عندلیب چنك سوی چنك برد * ابوشکور بیت بیاید فیلسوفی سخت شیوا *
که باشد در سخن کفتن توانا ﴿ مع الباء الموحده * شب ﴾ ایکی معنایه در اول کشی ثل
وحریر ایله ایشلنور بر نوع دیبا ثانی آواز نیر در مولانا تفی بیت شب نیر و جرکیانی کمان *
صدایش همیرفت تا آسمان ﴿ شپاشاب ﴾ پیاپی آتیلان اوق صداسنه دیرلر بعض

شلیوی مردم شنید ﴿ شنوی ﴾ سکون نون وضم باء موحده ایله شنیدن مرقوم معناسنه در
﴿ شنکرف زاولی ﴾ سکون نون وراء مهمله وفا وفتح کاف فارسیله شنکرفه مشابه بر نسنه در
لکن او لقدر رنکین قرمزی دکلدر بونك رنکی ناریجی در نقاشلر بونی زیاده ایشه سوررلر
پرآدینه سرنج در عربیده سیرقون دیرلر فتح سین مهمله وسکون یای تحتانی وضم قافله زبان
هندیده سیندور دیرلر ﴿ شهبری ﴾ سکون ها وفتح باء موحده وکسر راء مهمله ایله عنبر
معناسنه در شاهبری دنی دیرلر ابوالمعانی بیت شهی که در همه عالم غبار خاك درش *
همیبر د حسد ورشك شهبری باجان ﴿ شهنای ﴾ سکون ها وفتح نونله شاهنای مرقوم
معناسنه که سورنایه دیرلر شاعر بیت شود انس وملك را شوق افزون * اکر بشنید بانك
شهنای ونفیرش ﴿ شهیدی ﴾ کسرها ودال مهمله وسکون یای تحتانیله زن دوست که
محبوب دوسته غلامی دیرلر میرنظمی بیت اکر خواهی بحالت را نظامی * مشو هرکز
شهیدی وغلامی ﴿ شهی ﴾ کسرهایله اوج معنایه کلور اول بمعنی پادشاهی ثانی بمعنی
دامادی میرخسرو بیت بنیاد نشاط عالم افکند * بهر شهی بخسته فرزند * وله بیت
کدمارا عیش آماده است امروز * شهی این دوشهزاده است امروز * ثالث هرشیرین نسنه
معناسنه عوما حضرت مولانا قدس سره بیت نیك وبد را مهربان ومستقر * بهتر از مادر
شهی تر از پدر * استاد فرخی بیت تا بتانی نبود شهد شهی همچو شرنك * تا بخوشی نبود
صیر سقطری چو شکر * وخصوصا بر نوع حلوایه دیرلر که نشاسته ویغرطه وشکرایله ایدرلر
حکیم ازرقی * قطعه * اکر طبعش کذر یابد بسوی بصره وطایف * وکر جودش کذر کیرد
بسوی مکه وبطحا * شهی وشهد کرداند کشنده شحم در حنظل * زر و یاقوت کرداند خلنده
خار در خرما ﴿ شیانی ﴾ فتح یای تحتانی وکسر نونله ایکی معنایه در اول درهم که اون یدی
خرما حبه سی آغر بدر استاد فرخی در صفت عمارت بیت پس هر پنجره بنهاده بر افشاندن را *
بدره و تنك بهم پر ز شیانی و شکر * ثانی بمعنی عوض یعنی بر نسنه نك مقابله سنده اولان شی کذا
فی فرهنك جهانکیری ﴿ شیخ نجدی ﴾ فتح نون وسکون جیم وکسر دال مهمله ایله شیطان علیه
اللعنه نك لقبی در کفار قریش حضرت رسول کائنات علیه افضل الصلوة والسلام حقنده داد
الندوه لرنده مشاوره ایتدکلری محلده ابلیس لعین بر پیر صورتنده جمعیتلرینه داخل اولوب ولایت
نجدن کلورم شویله اخوالکزی ایشتدم سزه تدبیره کلدم دیدکده انلرد نی مرحبا یا شیخ النجدی
دیدیلر عبد الرزاق کاشی بیت نه خاك تیره بماند نه آسمان لطیف * نه روح قدس بماند
نه نجدی ملعون ﴿ باب الشین المکسوزة مع الالف * شتا ﴾ تاء مثناة ایله ایکی معنایه در
اول بمعنی ناهار یعنی صباح نسته یمك هنوز تناول ایلمامش اولانه ناشتا دیرلر کمال اسمعیل بیت
لقمه نان خویشتن نخورد * کرد وهفته همی شتاباشد * ثانی شتاب لفظندن ترخیم اولنمشدر
مقتضی اولدوغی محلده اول معنایه استعمال اولنور عربیده قیش یعنی سرما دیمکدر
﴿ شکنبوا ﴾ فتح کاف وسکون نون وباء موقوف ایله اشکمبه شوربا سی واوا واو ابا
لفظلرندن اختصارا اولنمشدر ﴿ شکیبا ﴾ کسر کاف وسکون یای تحتانی وفتح باء موحده
ایله شکیبیدن لفظندن صیغه مبالغه در زیاده صبر معناسنه میرخسرو بیت هنوز ت ناز

فرهنكده فتح شين معجمه ايله روايت اولنمشدر مولانا هاتفى * مصرع * شپا شاب پيكان
الماس كون ﴿ شتاب ﴾ فتح تاء مثناة ايله ايومك عجله معناسنه حكيم انورى بيت پاى حلم
تو ندارد خاك هنكام درنك * تاب حكم تو ندارد باد هنكام شتاب * عربيده عجله چغتايده يالكز
بات ديرلر امر صيغه سيدر فرهادنامه ده بيت كيتور ساقى قدح خورشيدينى بات *
ايچاى شهزاده يارى بير لاهيهات ﴿ شرشيب ﴾ سكون راء مهمله و ياى تحتانى وكسر شين
معجمه ايله اغاج قوردى كذا فى فرهنك جهانكيرى ﴿ شكنب ﴾ فتح كاف وسكون نونله شكم
معناسنه در استاد لطيفى بيت چه شود كر بجنب تو خسبم * باشكم بر شكنب تو خسبم *
﴿ شكيب ﴾ كسر كاف وسكون ياى تحتانيله صبر و آرام معناسنه حكيم اسدى بيت
ندارد جهان بر يكى شان شكيب * فرازيست پيش از پس هر نشيب * حضرت مولانا
قدس سره بيت آتش بزير كفت نهانى بكوش دود * كر من نمى شكيبد و با من خوشست
عود * وصيغهٔ امر و وصف تركيبى ده استعمال اولنور استاد لطيفى بيت از بزركان كر همى خواهى
نصيب * آدمى شو كر به خلق و سك شكيب ﴿ شلماب ﴾ سكون لام وفتح ميمله قورى
اتمكى اصلدوب بعده ياغله بشوررلر بعض محلده ياغسز ايدرلر آبكامه دخى ديرلر ﴿ شهاب ﴾
ايكى معنايه در اول كيجه آسماندن يلدزكبى دوشن نسنه يه ديرلر ثانى شعلهٔ آتش معناسنه در
﴿ شيب ﴾ سكون ياى تحتانيله درت معنايه كلور اول انيش كه مقابلى فرازدر اصلى
نشيب ايدى نون حرف خفى اولمغله حذف اولندى ناصر الدين بچه بيت فراز و شيب
اين راهست بسيار * اكر مرد رهى خضرى بدست آر * ثانى بمعنى تازيانه شمس فخرى بيت
با اسب شاه برق چه باشد كه شرق و غرب * كامى بود بپايش و بى دست برد شيب * حكيم
فردوسى بيت خداوند خانه به پيوند سخت * بياويخت آن شيب شاه از درخت * حكيم
خاقانى بيت مرا شهنشه وحدت زد امكاه خرد * بشيب مقرعه دعوت كند كه زود بيا *
ثالث اول زمينه ديرلر كه كثرت امطاردن اصلنوب تردد انسان و حيواندن جا بجا چقور اولوب
حرارت آفتابدن خشك و ناهموار اوله اول مرتبه كه اوزرندن يوريمك عسير اوله ناصر خسرو
بيت پند بپذير چو كره ز كل سخت مرم * جاهل از پند حكيمان رمد و كره ز شيب * رابع بمعنى
سر كشته و مدهوش كذا فى فرهنك جهانكيرى والمجمع تحفة الاحبا بده سين مهمله ايله
روايت اولنمش اما شمس فخرى و حسين وفايى تازيانه معناسنه حركت معروفه ايله طيب
قافيه سنده ايراد ايلمشلر و ايكى معنا ده حركت مجهوله ايله سيب و شكيبه قافيه ايتمشلر
﴿ شيب تيب ﴾ سكون يائين تحتانيين وكسر تاء مثناة ايله اتباع و مزاوجه طريقيله سر كشته
و مدهوش معناسنه استاد رودكى بيت شيب تو با فراز و فراز تو با نشيب * فرزند آدمى
بتواند بشيب تيب ﴿ شيداسب ﴾ سكون ياى تحتانى و سين وفتح دال مهملتين و قصر
همزه ايله جمشيد نسلندن بر پادشاه اسميدر كه شيداسب بن تور بن جمشيد در كه زاولستان
مملكتنده پادشاه ايدى حكيم اسدى بيت بر اورنك نشبست شيداسب شاد * بشادى
در دار و بخشش كشاد ﴿ شيناب ﴾ سكون ياى تحتانى وفتح نونله ورزى و شناه يعنى بو
نسنه يه دورشمك و صوده يوزمك ﴿ مع التاء * شبت و شبثت ﴾ كلاهما بكسر الباء الموحده

الموحده ثانى بسكون الثاء المثلثه طوراق اوتى ديدكلرى اوت كذا فى المجمع ﴿ شبست و شبشت
كلاهما بكسر الباء الموحده اولها بسكون السين المهمله و ثانيها بالشين المعجمه طبيعته كران و كريه
كلور نسنه يه ديرلر معروفى بيت حاكم آيد يكى نقيص و شبشت * ريشكى كنده و پليدك
و زشت ﴿ شپلت ﴾ سكون باء فارسى وفتح لامله ايكى معنايه كلور اول پايه و مرتبه
معناسنه حكيم سنايى بيت شپلت خود پست كردى دولت مستست رد * مستى و پستى
به آيد مستى و پستى كزين * وله بيت چون سراى شپلت تو دولت شه پست كرد * شاه را
دولت چنان بايد ترا شپلت چنين * ثانى صداى بلند وحدت و سرعتله قوشك اوچاركن
قنادى صداسى ايكى وجهله يا يوقارودن اشاغى كله يا خود اشاغيدن يوقارو چيقه شپلك دخى
ديرلر حضرت مولانا قدس سره بيت كو آن دم دولت زدن بر اين و آن شپلت زدن *
كو حملها و مشت تو آن سرخ كشتن در جنون ﴿ شتفت ﴾ فتح تاء مثناة وسكون فا ايله ايكى
معنايه در اول هر نسنه نك پوششى يعنى اورتيسى عموما و پوشش خانه خصوصا ثانى بمعنى
بلندى كذا فى المجمع ﴿ شرخشت ﴾ سكون راء مهمله و شين وكسر خاء معجمتين ايله ايكى
معنايه در اول براوتدر كزنكبين دخى ديرلر تركيده قادين طوزلغى ديدكلرى ثانى اطعمه دن
لپه ديدكلرى طعامدر ميرنظمى بيت مخور غم كر نمى باشد پلاو خشكه و بريان * چه باشد
كر شود شرخشت و نان در خوان درويشان ﴿ شست ﴾ سكون سين مهمله ايله نشست
لفظندن مخففدر ميرخسرو بيت سواد شام در پيش مه نو * چو ليلى شسته در پهلوى مجنون
وله بيت كرچه پدر بر سر بختش كشيد * شست و فرود آمد و پيشش دويد ﴿ شفت ﴾
سكون فا ايله جراحتدن قان و ايريك و صارى صو آقمق و هم آقن نسنه يه ده ديرلر كذا فى فرهنك
جهانكيرى ﴿ شفوت ﴾ ضم فا ايله غول بيابانى و اهرمن معناسنه ﴿ شكست ﴾ فتح كاف
وسكون سين مهمله ايله بش معنايه كلور اول اسم مصدر در صنق و صندرمق ثانى اعراض ايلمك
و تند و تيز اولمق ثالث خوردن و جاويدن معناسنه بو ايكى معنايه حكيم انورى بيت مشكن
اكر جان كشم پيش سكت خدمتى * شير شكارى بسى آهوى لاغر شكست * و اعراض
كوسترمك شيخ عطار * مثنوى * بر ديوانهٔ محمود بنشست * نهاد او چشم بر هم شاه بشكست
بدو كفت اين چرا كردى چنين كفت * كه رويت را نه بينم شه بر آشفت * رابع بمعنى خجل
شدن وله بيت چو حارث اين سخن بشنيد و بشكست * وليكن ساخت خود را آن زمان مست
خامس بمعنى هزيمت لشكر كه شكست يافت ديرلر مولانا هاتفى بيت يكى در شكست و برن
برد اسير * دكر يك متاع سرا تا حصير ﴿ شكست مكست ﴾ كلاهما بفتح الكاف وسكون السين
المهمله اتباع و مزاوجهٔ الفاظ قبيلندندر قرق مرق ديمك اولور استاد رودكى بيت اى ازان
چون چراغ پيشانى * وى ازان زلفك شكست و مكست ﴿ شكفت ﴾ فتح كافله فرهنك
جهانكيريده ايكى معنايه در اول بمعنى غار كه شكفت و دهارنه دخى ديرلر ثانى بمعنى كژ و ناهموار
وكسر كافله عجب يعنى بر نسنه غريب كورنمكله تعجب معناسنه شيخ نظامى بيت چنان كفتم
از هر چه ديدم شكفت * كه دل راه ياور شدن بر كرفت * شيخ عطار بيت چون مريد اين
قصه بشنود از شكفت * روى چون زر كرد و زارى بر كرفت * و اسم مصدر اولور تعجب ايلمك

وفعل ماضی اولور تعجب ایلدی معناسنه ودخی تراکیبه صفت ایدرلر وکاهی مصدر مقامنده استعمال اولنور باید شکفت کبی وضم کافله تعجب وهیبت ووقار وتمکین معناسنه کلور ☜ شکیفت ☜ کسر کاف وسکون یای تحتانی وفایله ایکی معنایه در اول بمعنی عجب حکیم فردوسی بیت توبا تاج بر تخت نشکیفتی * خرد را بدین کونه نفریفتی * ثانی مؤید الفضلاده بمعنی آرام وقرار شکیب معناسنه شیخ سعدی بیت مرا چند روزاین پسر دلفریفت * زمهرش چنانم که نتوان شکیفت ☜ شویت ☜ کسر واووسکون یای تحتانیله ☜ شیت ☜ سکون یای تحتانیله طوراق اوتی که شوید دخی دیرلر استاد لطیفی بیت بناز ونعمت ارذال وعفاریت * نمی بیند افاضل ماست باشیت ☜ شیرپخت ☜ سکون یای تحتانی وراء مهمله وضم باء فارسی بعده خاء معجمه ساکنه ایله شیر روغن که سوسام دن چیقار عربیده سمسم و یاغنه سیرج دیرلر ☜ شیرمست ☜ سکون یای تحتانی وراوسین مهملتین ایله ایکی معنایه در اول غضبناك ارسلان بعض دلاور پهلوانه ده استعاره طریقیله دیرلر ثانی بریاشنده قیونه دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ایکی معنایه ترئیب اوزره میرنظمی بیت چنان شیرمستی بوقت شکار * نکیرد بهر شیرمست نزار ☜ مع الجیم * شکارآهنج ☜ سکون راء مهمله وکسرها ونون ساکنه ایله جلاکر لرك جلاوصیقل ایتدوکی اغاج که آنکله جلا ایدرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ☜ شکنج ☜ فتح کاف وسکون نونله بش معنایه کلور اول چین زلف وکیسو وجامه ورپسمان وامثالی که ترکیده بوکلم دیرلر تحفة الاحباب ده بمعنی پرچین وتاب وفرهنك جهانکیریده هر نه ده بوکلمشلك اوله آنده استعمال اولنور میرخسرو بیت کیسو شکنج نازماندش * ز کس زکر شمه بازماندش * ثانی شکنجه که مجرمه تعذیب ایچون ایدرلر وله بیت تا بود حیات پی فشردند * وآخر بهمان شکنج مردند * ثالث برنوع مارسرخ آدیدر حکیم ازرقی بیت هلاك دشمن اورا زهند وازبلغار * شکنج واقعی روید بجای رنج وخدنك حکیم سنایی بیت نیست اندر مقام راحت ورنج * بر سر کنج به زمان شکنج * رابع اصول که موسیقی ده اولور نظام الدین مطرزی بیت نعره دروی شکنج موسیقی * ناله دروی نوای موسیقار * خامس مکر وحیله که شکن دخی دیرلر ناصرخسرو بیت ازمکر خداوند همه هیچ نترسی * زانست باینده به ازمکر وشکنجی * وضم کافله ایکی معنایه رمقاله برعضوك دریسن طو توب صقمغه که اشکنج وبشکنج دخی دیرلر شیراز بلر کسر بایله بنج وولایت یزدده بیك دیرلر ترکیده چندیك دیدکاریدر ادات الفضلاده قبوجق علتلر ندن برعلتدر که خیارك دخی دیرلر ☜ شکوهیج ☜ ضم کاف وواومعروف وفتح هاونون ساکنه ایله خاروخسك معناسنه در ☜ شلنج ☜ کسر لام وسکون نونله سجاده معناسنه مرویدر ابوالمعانی بیت صوفی بدست سبحه وبردوش هم شلنج * دارد بکام لذت شیرو شکر برنج ☜ شنج ☜ سکون نونله انسانك اوتراق یری که سرین دخی دیرلر شمس فخری بیت بفرمانش حیوان انس وپری * همه داغ دارند بر شنج وغنج * ☜ شیربرنج ☜ یعنی سودلی آش ☜ شیرنج ☜ سکون یای تحتانی ونون وفتح راء مهمله ایله برسیاه کوکدر صاروبه مائل شیرنجشیردخی دیرلر فضلات بلغم وسودایی اخراج ایدوب درونی پاك ایدر عربیده حربق اسود دیرلر ☜ مع الخاء المعجمه * شیوخ ☜ ضم باء فارسی وواو معروفله شیوختن وشیختن

وشیختن لفظلرندن امر استعمال اولنور بمعنی بیاش یعنی صاج دیمك اولور ☜ شیخ ☜ سکون یای تحتانی ایله کنار دریا معناسنه عربیده ساحل دیرلر میرنظمی بیت مضطرب کشته کشتی اش ازباد * ازتلاطم بشیخ بر افتاد ☜ شیدخ ☜ سکون یای تحتانی وفتح دال مهمله ایله اسب سرکش معناسنه بعضیلر اسب جنکی معناسنه دیدیلر بعضیلر آت سوریسی ایچنده اولان آیغر دردیدیلر یعنی اویله آیغر که آخر سوریسنك آیغرین کند وسوریسنه اوغرا تماز کذا فی فرهنك جهانکیری ☜ مع الدال المهمله * شکرد ☜ فتح کاف وراء مهمله ایله مرغ شکاری معناسنه حکیم انوری بیت چو باز اوشکرد صید اوچه کپك وچه کرك * چو اسب او کذرد راه اوچه بجرد چه بر ☜ شکسته بند ☜ صنق عضوی صاروب بغلین آدمه وصارجق نسنه یه ده دیرلر وصار مغه دخی دینلور ابوالمعانی بیت شکسته کشته اعضایم ز آسیب غم حسرت مکر باشد شکسته بند یکشب آن طبیب جان ☜ شکم درد ☜ ایچ اغریسی اسهالدن اولسون مغص اولسون ☜ شکند ☜ فتح کاف وسکون نون ایله برجنور دریده سوریسنور کذا فی المجمع ☜ شوید ☜ کسر واو ایله طوراق اوتی که شویت وشبت دخی دیرلر ☜ شید ☜ سکون یای تحتانیله کونش معناسنه در بعده خورلفظیله ترکیب ایدوب خورشید دیدیلر مفردی اطلاقندن مرکبی استعمالی شایعدر حکیم فردوسی بیت بدو کفت از انسوکه تابنده شید * برآید یکی پرده بینم سپید * جمشید وشید اسب بو معنادن ترکیب اولنمشدر که جم شیده اضافتیله کنش کبی پادشاه دیمك اولور زیرا جم پادشاه معناسنه در نتکم محلنده ذکری مرور ایلدی ادات الفضلاده بمعنی روشن وپرضیا مسطوردر ☜ شیراد ☜ سکون یای تحتانی وفتح راء مهمله ایله چوال وغرارکوشه سی معناسنه در ☜ شیرمرد ☜ شجیع وبهادر دیمکدر صفتله موصوفدن مرکب اسمدر قاعده ترکیب موصوفی وصفه اضافتدر اسمینه نقل اولندقده علامة اضافت قطع اولنوب موصوفك آخرینی ساکن ایدرلر خواجه سلمان بیت هردو بهی نیارد درراه عشق رفتن * درراه عشق باید مردی وشیرمردی * حضرت مولانا قدس سره بیت بان شیرمردان درآویختند * بدندان وچنکال خون ریختند ☜ شیرمود ☜ سکون یای تحتانی ومیم وضم راء مهمله ایله ولایت کیلانده برارمق آدیدر ☜ شیواد ☜ سکون یای تحتانی ایله برنوع مرغابی درفرهنك جهانکیریده توی توقلی دروشین مفتوحه ده مذکور اولان شواد معناسنه در ☜ مع الراء المهمله * شبر ☜ کسر باء موحده ایله قائل امام شمر لعینك آدیدر که عربیده شمر فارسیده شبر دیرلر حکیم خاقانی در قسمیه بیت بحیض هند وبروت یزید وسبلت شبر * به نیز عقبه وریش مسیلمه کذاب * عربیده قارش معناسنه که وجب دخی دیرلر ☜ شخار ☜ فتح خاء معجمه ایله قلیه دیدکاری شیدر که صابونه قورلر ☜ شغار ☜ فتح غین معجمه ایله بانك ونعره وصدای بلند میرنظمی بیت سراسر جهان پرشد ازهای وهوی * شغار بلند خاست از جنکجوی ☜ شغار ☜ فتح فایله ملامت وطعن معناسنه ☜ شقر ☜ کسر فایله قاپچ وبچق وخنجر وامثالی نك کسکین طرفی که ترکیده اغز ایلمه تعبیر ایدرلر اما عربیده شفره بیوك بچاغه دیرلر ☜ شکار ☜ معروف صید معناسنه در ☜ شکر ☜ شکار لفظندن تخفیف اولنمشدر شمس فخری بیت درپناه توای دلاور دهر * شاه بنده نواز وخصم شکر *

کاف فارسیله اوزون اوقلی کرپی معناسنه در ﴿ شمشار ﴾ سکون میم وفتح شین معجمه ایله
فرهنك جهانکیریده شمشاد اغاجنك تازه نهاللری که یپراغی غایت یشل اولور غایت نزاکتندن
بر جانبه میل ایدر حکیم اسدی بیت زکل کند شمشار پرتاب را * بدو رسته درخسته
خوشاب را * استاد لبیبی بیت نکر آن قد وزلفینش که کویی * فروهشته است ازشمشاد
شمشار * شمس فخری * قطعه * زمین بباغ یکباره کی عبیر کرفت * ززلف یار مکر بود
باصبا یکتار * چوزلف دلبر من مشکبیز شد ریحان * چوقد مهوش او سرفراز شد شمشار *
﴿ شمشیر ﴾ قاچ معناسنه اکرچه افصحی فتح شین ایله شم ایله شیردن مرکب لفظدر شیر
معروف وشم قاچ معنایه کلدوکی ذکر اولندی خواجه سلمان بیت بجای اسب شیر شرزه
در زیر * کرفته زاستخوان پیل شمشیر * فیل کموکندن کرز وعمود یاپلمش اولمق واردر العلم
عند الله ﴿ شنابر وشناور ﴾ کلاهما بفتح النون اولها بباء الموحده وثانیها بالواو یوزکچ عربیده
سایح دیرلر اسم فاعل در خواجه سلمان بیت بحر محیط همتش موج زده حباب وش * قبهٔ نیلیٔ
فلك کرد در وشناوری ﴿ شنار ﴾ فتح نونله درت معنایه کلور اول شناور لفظندن اختصار
اولنمشدر یوزکچ معناسنه شمس فخری بیت مخالفان تو دائم زفرط بدبختی * کنند یکسره
درلجهٔ سنار وشنار * وشنا و معناسنه ابو شکور بیت بود کفت مردی سوی رود بار * برود
اندرون شد همی بی شنار * ثانی دریك صولرك بعض یرنده ساز وقامش واوت تمکله یوفقه
ظن اولنور یوزمك بلمین کمسنه لر اویله یره دوشوب هلاك اولور شمس فخری بیت چنانم زاندیشه
غم بی کنار * که مردی بود مانده اندر شنار * ثالث شوم ونامبارك معناسنه حضرت مولانا
قدس سره بیت زانکه ناشکری بود شوم وشنار * میبرد ناشکری او را قعر نار * رابع بمعنی
ننك وعار کذا فی فرهنك جهانکیری منلا محمد کشمیری * شنار شاخ قوی که از درخت روید *
دیمش یعنی اول قوتلو دال که اغاجلرده بتر ومجمع الفرسده خراب اولمش ولایت که آنده هیچ کمسنه
توطن ایلمیه کذا فی فرهنك میرزا ابراهیم وعربیده دشمنلك ودشمن طوتمق معناسنه در معنای
اولنه شنا و وشناه وشنا دخی دیرلر ﴿ شیار ﴾ فتح یای تحتانیله بوزن خیار نطس دیدکلری
تارلا که عربیده فلحان دیرلر حکیم سنایی * قطعه * حق همیکوید که ده تا ده مکافاتت کنم *
آن بحق ندهی وبس آسان بپاشی در شیار * این نه شرط مؤمنی باشد که در ایمان تو * حق
همی خاین نماید خاك وسرکین استوار * حکیم ازرقی در صفت قلم بیت نوك آن هنکام رفتن
بادرا تلقین کند * سیر آن اسبی که خاك از نعل او کردد شیار * شمس فخری بیت بیمن نام
توغله نهند بر خرمن * مزارعان امانی زمین نکرده شیار * تحفة الاحبابده چفت ایله یارلمش
تارلایه دیرلر ﴿ شیپور ﴾ سکون یای تحتانی وضم باء فارسیله نای معناسنه در ابو المعانی
بیت کند بمجلس غم را بناله ام آهنك * صدای دف وجلاجل ونالهٔ شیپور ﴿ شیذر ﴾ سکون
یای تحتانی وفتح ذال معجمه ایله باری تعالی حضرتنك اسماء شریفه سندندر استاد عنصری
* مسمط * چو او فتنه برانکیزد زمژکان خشم وخون ریزد * جهان از فتنه بکریزد شود کریان
سوی داور * تویی آن داور محکم که از دادش بنی آدم * بیارامند در عالم چو مؤمن بر حق شیذر
﴿ شیر ﴾ سکون یای تحتانی وکسر صریحله سود که شیرین لفظندن ترخیم اولنمشدر دیدیلر ابتدا

ابتدا طفلك لذائذ دنیویه دن شیرینکام اولدیغی شیردر منلا وفائی هروی بیت نی جنونم بجنون
ماند ونی عقل وبعقل * آنچه مادر بکلو ریخت مرا شیر نبود ﴿ شیرنجشیر ﴾ سکون یای
تحتانی ونون وفتح راء مهمله وکسر جیم وشین معجمه ایله برکوکدر سیاه صارویه مائل شیرنج دخی
دیرلر عربیده خربق اسود دیدکلریدر ﴿ شیرکیر ﴾ سکون یائین تحتانیین وکسر کاف
فارسیله مستانه بعض نسخه ده نیم مست معناسنه در خواجه حافظ بیت بده تا روم بر فلك
شیرکیر * بهم برزنم دام این کرك پیر * وشجاع وبهادر معناسنه مولانا هاتفی بیت مبین کرچه
شیری عدد را حقیر * بیندیش ازان کو بود شیرکیر ﴿ شیرینکار ﴾ ایکی معنایه کلور اول
حلواجی که پیشه سی همیشه شیرین ایشلمك مناسبتله ثانی ندیم وخوش صحبت وشیرین
حرکات معناسنه خواجه حافظ بیت فغان کین لولیان شوخ وشیرینکار وشهر آشوب *
چنان بردند صبر از دل که ترکان خوان یغما را ﴿ شیرینکوار ﴾ ضم کاف فارسیله ایو هضم اولیجی
یعنی سکیجی خواجه حافظ بیت بده ساقی آن تلخ شیرینکوار * که شیرین بود باده از دست یار
﴿ شیکار ﴾ سکون یای تحتانی وفتح کافله کار بیمزد کردن یعنی اجرتسز ایش وفاعلینه دخی
دیرلر کذا فی المجمع ﴿ شین کیار ﴾ سکون یای تحتانی ونون وکسر کاف فارسیله برنوع
خیاردر اوزون ویوغون اولور تخملق آلیقورلر شین خیار دخی دیرلر اما لسان عربده قثا
دیدکلریدر که عجور جنسندندر ﴿ شیوه کر ﴾ نازایدیجی محبوب وظریف ونازك دیمك
اولور ابو المعانی بیت تنها نکند عاشق ازین جود تو فریاد * عالم همه آشوب باین شیوه کری
داد ﴿ مع الزاء المعجمه * شیراز ﴾ فارس اطلاق ایتدکلری مملکتك دار الملکی اولان شهرك
آدیدر خواجه حافظ وشیخ سعدی اول شهردندر وآنده مدفونلردر شعرای متأخرین دن
عرفی دخی اندندر بونلردن ماعدا دخی چوق شاعر وتألیف وتصنیف صاحبلری اول شهردندرلر
آب هواسی غایت لطیف اولمغله تألیف وتصنیف صاحبی چوق کبار اندن ظهور ایتمشدر
مولانا هاتفی بیت زمستان چو شد تیر ودیماه ومرد * تماشای شیرازش از راه برد * شیرازك
بر معناسی دخی سوزلمش یوغرتدر ﴿ شیز ﴾ سکون یای تحتانیله براغاجدر هندوستانده
اولور اندن بی نظیر یای ایدرلر اول یایه دخی شیرز دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری حکیم اسدی
بیت دو صد کنبد از صندل وشیز وعود * ستاده بزرین وسیمین عمود * مجمع الفرسده آبنوس
معناسنه در حکیم فردوسی بیت زدیبا وخرچار صد تخت نیز * همه تختها کرده از چوب شیز حکیم
اسدی بیتندن دخی آبنوس اولمق فهم اولنور صندل وعود تقریبله اکرچه ملتزم دکلدر اما
مناسبت جهتیله در فرهنك حسین وفاییده بمعنی کمان مرویدر عربیده فتح شینله ابنوس
معناسنه در ظاهرا سکندری دیمشدر بیت وکانما الدولاب یرمن کلما * غنت واصوات الضفادع
شیز ﴿ مع السین المهمله * شناس ﴾ شنافتن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی اولور
سخن شناس کبی خواجه حافظ بیت چو بشنوی سخن اهل دل مکو که خطاست * سخن
شناس نهٔ دلبرا خطا اینجاست ﴿ مع الشین المعجمه * شکالش ﴾ فتح کاف فارسی وکسر
لامله اندیشهٔ مکر وحیله که سین مهمله ایله دخی استعمال اولنور اسم مصدردر عربیدکی
ملاحظه معناسن افاده ایدر بدسکال دیرلر میر نظمی بیت ازین ناز وعشوه شکالش کنم *

بامید وصلت چونالش کنم ﴿ شیرکش ﴿ کش ضم کافله کشتن لفظندن اسم فاعل اولور ارسلان اولدریجی دیمك اولور اصطلاحی تعبیردر بلدرجین قوشنه دیرلر سبب تسمیه سی بویله مسموعدرکه ارسلان یاوریارین قرنجه خوفندن اغزنه آلوب بریردن بریره کوتورر کن اتفاق بربلدرجین اوت ایچنده اوکندن قالقوب اوچدقده قنادی صداسندن ارسلان اورکوب دیشن صقمغله یاورسن اولدورر اول اجلدن بلدرجنه شیرکش دیدیلر شاعر بیت درغم عشق دلتوازی نیست * شیرکش رابیازبازی نیست ﴿ مع الغین المعجمه * شتاغ ﴿ فتح تاء مثناة ایله ایکی معنایه در اول بمعنی رهزن ثانی حیوان سوریسی هرنه اولورسه کذافی فرهنك جهانکیری ﴿ شراغ ﴿ فتح راء مهمله ایله سایبان وسراپرده وچادر معناسنه ﴿ شیردوغ ﴿ سکون یای تحتانی وراوضم دال مهملتین ایله ترکیده چوبانلرکوره مزدیدکاری تسمنه کدیوغرد اوزرینه سودی صاغوب قارشدروب برلرکذافی فرهنك جهانکیری ﴿ مع الفاء * شکاف ﴿ فتح کاف ایله ایکی معنایه دراول یارق معناسنه عربیده شق دیرلرخواجه سلمان بیت آتش دل را درون پوشیده میدارم ولی * موستره موتراش وهیچ نتواند شکافت * وصیغهٔ امر ووصف ترکیبی اولور سینه شکاف کبی وکاهی اسم فاعل اولور واستعاره طریقیله تحقیق معناده تدقیق ایدرلر موشکاف دیرلر ثانی ابریشم کلاوه یعنی کلاپانمش ابریشم ابوالمؤید بیت شکوفه همچو شکافست ومیغ دیباباف * مه وخورست همازیباغ درصراف ﴿ شکرف ﴿ فتح کاف فارسیله قوی ومحکم معناسنه شمس فخری بیت جزازمدح شاه شکرف برون * نیاورده ام لفظ ومعنی برون * ومحتشم وخوشحال وآکا برمعناسنه کسایی بیت ازین زمانهٔ جافی وکردش شب وروز * شکرف کشت صبور وصبور رکشت شکرف ﴿ مع القاف * شرناق ﴿ سکون راء مهمله وفتح نونله کوزقپاغنده بترپاره قرمزی اتدرکذافی فرهنك میرزا ابراهیم ﴿ مع الکاف ﴿ شبك ﴿ سکون باء موحده ایله ایبك اوجنده آغرشق که ایلك اکیرلر کذافی فرهنك جهانکیری ﴿ شتاك ﴿ فتح تاء مثناة ایله نهال تازه یعنی اغاجك تازه تیمش فدانلری اما کوکدن بتن فداندر بومعنایی مؤید منصور شیرازی بیت سردرخت امل کشته بود پژمرده * باب جود تواز بیخ تازه کرد شتاك ﴿ شرزدك ﴿ کسرراء مهمله وسکون زاء معجمه وفتح دال مهملتین ایله آلوی کوهی که زرد باشد یعنی صاری طاع اربکی عربیده زعرور ترکیده آلچ دیرلر ﴿ شرك ﴿ کسرراء مهمله ایله مجمع الفرسنده برمرصد رعربیده حصیده دیرلر وشرفنامه ده ادویه یغلرقاری یزپاره سنه دیرلر وعربیده جناب خالقه حاشا ثم حاشا اورتاق اسنادا یتمك کذافاعلی وقائلی مشرك اولورنعوذبالله من ذلك ﴿ شکانك ﴿ فتح کاف ونونله بمعنی سنکدانهٔ مرغان یعنی قوش قورساغی که عربیده حوصله دیرلرشاعر بیت چنانکه لقمه شود خرد هضم او آسان که سنك هیچ نکند شکانك مرغان ﴿ شکلك ﴿ فتح کاف ولامله سرکن یعنی یای باشی که چله خانه سندن یوقاروده ﴿ شلك ﴿ سکون لام وفتح کافله دیوار دیبنده اولان دلکلرکه اندن طشره یه چرکاب ویغمورصویی اقار اکا موری دخی دیرلرکذافی فرهنك جهانکیری اما فرهنك میرزا ابراهیمده بمعنی ناودان یعنی اولوق ﴿ شلاك ﴿ سکون لامله اوزلی باچلق کباصدقده ایاغه یاپشور شمس فخری * قطعه * جایی که دهد نظم فلاك سلاك سلاطین * شاهنشه آفاق

آفاق بودواسطهٔ سلك * ازمعدلتش ظالم وبی باك بماندند * همچون خرلنکی بودآبی زده درسلك * استادرودکی بیت چو پیش آرند کردارت بمحشر * فرومانی چوخرد رجای شلکا ﴿ شیرخشك ﴿ سکوت اغاجی پیراقلری اوزرینه چه کبی یغارینسنه درجمع ایدوب بعض ادویه ده استعمال ایدرلرهراة ولاینده چوق اولورشیرخشت وسین ایله سرخشت دخی دیرلر بوتعبیر فرهنك جهانکیریدکدرسکوت پیراغنه مخصوص ایتمش لکن سکوته مخصوص دکلدر عربیده اکامن دیرلرترکیده قدرت حلواسی دیرلرطبیعی نرم ایدرفائده لی نسنه در ﴿ شیشك ﴿ سکون یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله برجانوردر مانند پودنه شاشك دخی دیرلرکذافی فرهنك جهانکیری اما ادات الفضلاده بمعنی تیهو روایت اولنمشدر ﴿ مع الکاف الفارسی * شپنك ﴿ سکون باء فارسی وفتح تاء مثناة ایله دیمه اورمق تکدزدن معناسنه کذافی فرهنك جهانکیری ﴿ شفترنك ﴿ سکون فاوفتح تاء مثناة وراءمهمله وسکون نونله سکیل که وجود آدمیده ظاهراولور عربیده ثولول دیرلرفضلات بلغمدن عارض اولور ﴿ شیرکوك ﴿ سکون یای تحتانی وراء مهمله وضم کافله بیوك پلان دریسی ﴿ شیزنك ﴿ سکون یای تحتانی وزاء معجمه وفتح راءمهمله ایله یراسه زبلی بعض فرهنکده یراسه بولی وبعضنده یراسه منی سی که انسان منی سنه غایت مشابهتی واردر وبعض فرهنکده یراسه سودی دیمشلر نته کم حقنده دینلمشدر * کل ازون ولود وکل صموخ. بیوض ﴿ شیشالنك ﴿ سکون یای تحتانی ونون وفتح شین معجمه ولامله یوندقوشنه دیرلرکرمانیلر لسانی درابوالمعانی بیت طمع مدار زنودولتان عصرانعام * که کاربازنیاید زدست شیشالنك ﴿ شیلانك ﴿ سکون یای تحتانی ونونله عناب دیدکلری میوه در ﴿ شیك ﴿ سکون یای تحتانیله اول کسنه یه دیرلرکه الی وایاغی عمل مانده وعاطل اولمش اوله شیشله دخی دیرلرکذافی فرهنك جهانکیری ﴿ مع اللام ﴿ شپیل ﴿ کسرباء فارسی وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول بمعنی افشردن یعنی صقمق شپیلیدن دخی دیرلر میرخسرو بیت کلابی صفت برجفا بکذرد * که کل راشپیلید وآبش برند * ثانی بمعنی صفیر یعنی آوازمرغان خواجه عمیدلوبکی بیت چون بشپیل آمدی آن نفس ازدرقفس * مست وولهدرآمدی قمری ماده وترش ﴿ شپل ﴿ کسر باء فارسیله ایکی معنایه کلور اول بمعنی پایه ومرتبه ثانی صدای بال مرغان که شپلت دخی دیرلر شرحی مرورایلدی مذکور ایکی معنایه ترتیب اوزره ابوالمعانی بیت بشپل تونرسد هرحسودبداندیش * چنانکه هیچ نتوان شپل صعوه چون شاهین ﴿ شغال ﴿ فتح غین معجمه ایله چقال که عربیده واوی وابن آوی دخی دیرلر شمس فخری بیت زعدل اوشده باز سفیدجفت کلنك * زامن اوشده شیوسیاه یارشغال ﴿ شکل ﴿ فتح کاف عربیله ایکی معنایه کلور اول کوستك که طوارایاغنه اورورلر عربیده دخی بومعنایه کلورلغت مشترکه در شکیل وچدار دخی دیرلر عموماخواجه سلمان بیت توستان نفس ازپای دی شب برکرفت * عبدقیدی که برشکل شکال آمدپدید * آت ایاغنه اورپلان کوستك خصوصا کمال اسمعیل بیت شکال پای ستوران شده سرزلفی * کزوکره مجز ازدست شانه نکشوده * ابوالفرج رونی درصفت اسب بیت شکل اوبی شکال برچیزی * لیك مشکل شود که مجبورست *

ثانی مکر وحیله معناسنه که اشکیل واشکل دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت
چون ارقم ازدرون همه پرزهراز برون * جرکیش رنك رنك شکال شکن نیند * مجمع الفرس
بمعنی شغال مسطوردر ☜ شکیل ☜ کسر کاف وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول
شکال مرقوم معناسنه که آت یاغنه اور پلان کوستك معناسنه در حکیم خاقانی بیت ازاثر
عدل تو برسرو برپای دید * ابرش کینه شکیل ادهم فتنه فسار * کمال اسمعیل بیت
بدان که بسته کنی ازطمع ستوران را * شکیل وارمیان بسته برسترپایی * وعربیده دخی
بومعنایه شکیل دیرلر وچغتایده امالهایله اوره دیرلر ثانی چادرك انکنی دپه سنه ایلشدرد کاری
اغاج دوکمه لرکه ترکیده اشکلك دیدکاری ودخی بحق باغنك دوکمه سنه دیرلر ☜ شل ☜ بوزن
چل ایکی معنایه کلور اول ایکی ویااوج کوچك نیزه لردر برطرف ایچنه قویوب آتك یانده
غداره کبی قورلر ومحلنده خصمه جریدکبی آتارلر اکا دلنك دخی دیرلر هندوستانده متعارف
سلاحدرکندولسانلرنده دایهنی دیرلر استادفرخی بیت بکونهٔ شل افغانیان دوپرده ونیز *
چودسته بسته بهم تیرهای بی سوفار * حکیم سنایی بیت پیش کیراندرطلب راه دراز
آهنك را * کرشل اندر دلشکن صبرزبان کوتاه را * مجمع الفرس اسلحه دن برنوعدرکه
اهل هندوستانده شبله دیرلر خلاقی المعانی بیت سوسن زبان کشیده کابن سپرفکنده *
درچشم غنچه پیکان مانند اخته شل * ثانی برمیوه درایوایه مشابه طعمی فی الجمله مرارته
مائل اولور پیل دخی دیرلر بی نظیر مرباسی اولور ☜ مع المیم * شکم ☜ قارن که عربیده بطن
دیرلر شیخ سعدی بیت شکم زندان بادست ای خردمند * ندارد هیچ عاقل باد دربند *
وسمور ووشق نافه سنه ده دیرلر ☜ شکنده کام ☜ فتح کافین وسکون نونله برنسنه یه قادر
اولیوب نامراد اولان کسنه یه دیرلر اصطلاحی برلغتدر کذافی فرهنك جهانکیری ☜ شلم ☜
کسر لامله اغاج پیسی که عربیده صمغ دیرلر ☜ شیرم ☜ سکون یای تحتانی وفتح راء مهمله ایله
بمعنی آمیخته یعنی قاریشق هرنه اولورسه ابوالمعانی بیت زدپه بخون شیرم آید سرشك *
نیاید دلش هیچ برمن برحم ☜ شیشم ☜ سکون یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله ایکی معنایه
کلور اول برساز آدیدر استادمنوچهری بیت بکیر باده ونوشین ونوش کن بصواب *
بیانك شیشم وبابانك افسرسکزی * ثانی مصنفات بازبدن برقول ولحن آدیدر ☜ شیم ☜
سکون یای تحتانیله ابت بالغی کدارقه سنده بیاض پوللری اولورشمس فخری بیت چون سمندرکند
درآتش جای * کوبردنام شاه ماهی شیم * مجمع الفرس نام رودیست یعنی برارمق
آدیدرکه مذکور بالق آنده چوق اولور اکا مخصوص اولغله اول اسمله تسمیه اولنمشدر حکیم انوری
بیت سموم قهرتو بادی اکرعتاب کند * پشزه داغ شود برمسام ماهی شیم * اضافتله اولبحق
مجمع الفرس صاحبنك نقلی صحیح اولور ☜ مع النون * شیوختن ☜ سکون باء فارسی وخاء
معجمه وضم سین مهمله ایله ایکی معنایه دراول بمعنی آسیب وصدمهٔ آسیب ایکی قاتی شئ بربرینه
زور ایله طوقنمغه دیرلر وصدمه عربی سیدرقوت وشدت ایرسه درمك معناسنه ثانی بمعنی
افشاندن یعنی صاچمق که اشیختن دخی دیرلر کذافی فرهنك جهانکیری ☜ شیلیدن ☜ سکون
باء فارسی ویای تحتانی وکسر لامله بمعنی افشردن یعنی صقمق عربیده تعصیر معناسنه در

معناسنه در ☜ شیندن ☜ سکون باء فارسی وکسر نون بعده یای ساکنه ایله آت صوایچرکن صقلق
ویرمك میرنظمی بیت سمندش برسراب وخویش خفته * سروش غیب شیندن بکفته *
☜ شیختن ☜ کسر باء فارسی وسکون یای تحتانی وخاء معجمه وفتح تاء مثناة ایله بمعنی پاشیدن
یعنی صاچمق که اشپوختن وشپوختن دخی دیرلر ☜ شتابان ☜ فتح تاء مثناة وباء موحده ایله
شتابیدن لفظندن اسم فاعلدر زیاده ایو یمجی معناسنه منلا عرفی بیت رفتم ایدل بدرعمر
شتابان رفتم * هان شتاب ازطلب همت مردان رفتم ☜ شتاب باران ☜ شدت وروزکار ایله
یغان یغموره دیرلر ☜ شتابیدن ☜ فتح تاء مثناة وکسر باء موحده ایله مصدردرعجله ایتمك
معناسنه چغتای لسانده آشوقماق دیرلر ☜ شتافتن ☜ سکون فایله بود خی عجله ایتمك
معناسنه در ☜ شخلیدن ☜ سکون خاء معجمه وکسر لامله ایچرو نفس چکمك وصقلق
ویرمك معناسنه ☜ شروان ☜ مشهور مملکتدر وشهرینك آدیدر منلا هاتفی بیت
شهنشاه شروان زفرخندکیش * لب آراست ازدعوئ بندکیش ☜ شستن ☜ سکون
سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله اوتورمق معناسنه نشستن لفظندن تصرف اولنمشدر
میرخسرو بیت بکشبی درکوی آن مه روبر وآهسته اك * بکریدکیستی کوهج اینجا
شسته ایم ☜ شفتن وشفتیدن ☜ کلاهمابسکون الفاء بمعنی تراویدن جراحت وچکیدن
یعنی جراحتدن قان ویاخود ایریك صنرمق وطملهمق کذافی المجمع بومعنایی مؤید ابوالمعانی
بیت اشك خون آلود چشم راکه بینی کریه نیست * اندرون سینه ازلخت جکر شفتید نیست
☜ شفلیدن وشفیلیدن ☜ کلاهمابسکون الیاء التحتانی اول سکون فا وثانی کسر فایله
بمعنی شپلیدن مرقوم یعنی افشردن ☜ شکافتن ☜ سکون فا وفتح تاء مثناة ایله یارمق
معناسنه مصدردر مستقبلی شکافدکلور ابوالمعانی بیت دردعشقت خانهٔ دل راچنان
برکشته است * ازشکاف سینه ام بوی جکرمی آیدش ☜ شکافه زن ☜ فتح کاف وفاوزاء
معجمه ایله بمعنی سازنده حکیم قطران ارموی بیت فرازهرزمینی هست کوبی صد نکارستان *
میان هردرختی هست کوبی صد شکافه زن ☜ شکان ☜ فتح کافله بوکلم وچین چین معناسنه که
شکن دخی دیرلر عنقریب ذکراولنور انشاءالله تعالی ☜ شکردن ☜ فتح کاف ودال وسکون
راء مهملتین ایله شکارایتمك معناسنه حکیم فردوسی بیت جهانرا دانم چراپروری *
که پروردهٔ خویش رابشکری ☜ شکرفیدن ☜ فتح کاف وسکون راء مهمله وکسر فایله قوی
ومحتشم وصاحب وقاروتمکین اولمق فرهنك جهانکیریده بمعنی اغزیدن وبسردرآمدن معنالرینه
مسطوردر ☜ شکستن ☜ فتح کاف وتاء مثناة وسکون سین مهمله ایله صندرمق وقرمق
مستقبلنده سین نونه قلب اولنوب شکند دیرلر بعض تراکیبده مصدر مقامنده استعمال اولنور
تواند شکست ومیتوان شکستن کبی خواجه حافظ بیت یارم چوقدح بدست کیرد *
بازار بتان شکست کیرد ☜ شکسته زبان ☜ پلتك یعنی فصیح تکلم ایده مینه دیرلر عربیده
الکن معناسنه که لکنت آنك مصدری درابوالمعانی بیت عشاق بسته دم بسخن آوردلبت *
کویابه طوطئ که شکسته زبان شکر ☜ شکفتن ☜ کسر کاف فارسی وسکون فا وفتح تاء
مثناة ایله تعجب ایتمك یعنی عجبلمك وفتح کافله کج وناهموار ایتمك معناسنه بوایکی معنایه

ترئیب اوزره ابوالمعانی بیت قدم خمیده کرشده ازغم شکفت نیست * آری نهال می شکفد
ازکران بار ☜ شکلیدن ☜ سکون کاف ویای تحتانی وکسر لامله یرتمق ویرلماق معناسنه
لازم ومتعدی اولور مثال لازم مولانا کسایی بیت یاسمن لعل پوش سوسن کوهی فروش *
برزنخ پیلکوش نقطه زدوبشکلید * مثال متعدی شمس فخری بیت خسرورستم جلال
زبلهٔ محمودشاه * آنکه زپیکان تیرروی قمر بشکلید ☜ شکمران ☜ فتح کاف وراء مهمله
وسکون میمله بمعنی داروی مسهل که قارن سوریجی دیمك اولور ☜ شکن ☜ فتح کافله سکز معنایه
کلور اول تندی وتیزی واعراض ایلك معناسنه حکیم نزاریٔ قهستانی بیت زکون ومکان
برشکن تا نه بینی * که جمله تویی آنچه فی الجمله آنی * ثانی بمعنی خوردن وجاویدن شاه
ناصرخسرو * قطعه * همه شادی وطرب جوید ومهمانی * کرنیارند ازین برزن وآن برزن
کوید آوازغم وشادی چه بد خوشتر * مکن اندیشهٔ فردا بخور وبشکن * ثالث هزیمت
وشکست لشکر حکیم فردوسی * مثنوی * بدان کامکار اکه هیتال بود * جهانی پرازتیغ
وکوپال بود * شکفتی که آمد برایشان شکن * سپهبد مبادایچ بی رای زن * رابع بمعنی
چین یعنی. وکلم مثلا شکن زلف وشکن جامه کبی کمال اسمعیل بیت درست کشت همانا
شکستکیٔ منش * کهنیك ازان بشکستست زلف پرشکنش * خامس اصول معناسنه شیخ
نظامی بیت پای میکوفت باهزار شکن * پیچ برپیچ ترزتاب رسن * حکیم اسدی درصفت
قفنوس بیت بهم صد هزاران خروش ازدهن * همی خاست هریك بد یکرشکن *
سادس مکروحیله معناسنه بیت چون ارقم ازدرون همه پرزهرواز برون * جرکیش رنك
رنك شکال وشکن نیند * سابع مجمع الفرسه نام ولایتدر اما بومعناده مؤید الفضلاده فتح
شین معجمه وسکون کافله مرویدر ثامن فرهنك میرزا ابراهیمده بمعنی لحن وسرود بزم منقولدر
☜ شکنجیدن ☜ فتح کاف وسکون نون ویای تحتانی وکسر جیمله اشکنجه ایتمك معناسنه
☜ شکولیدن ☜ ضم کاف وکسر لامله پریشان وپراکنده ایتمك وبولاندرمق معناسنه حکیم
نزاریٔ قهستانی بیت دل بیحاصل خودراسر وکاری نمی بینم * مکرخودرا تقی کیردکه بازش
پرشکولیدن ☜ شکوهیدن ☜ ضم کاف وکسرهایله بمعنی ترسیدن یعنی قورقمق کذافی فرهنك
جهانکیری بومعنایه حکیم سنایی بیت کوه کرپرزمارشد مشکوه * سنك تریاك هست هم
درکوه * حکیم قطران ازموی بیت جهانداران زچشم اوشکوهند * چوغمازان شکوهند
ازعیاران ☜ شکهیدن ☜ کسرکاف وهاوسکون یای تحتانیله بمعنی بیقرار وومضطرب حکیم
سنایی بیت جان عاشق نترسد ازشمشیر * مرغ مجموص نشکهد زاشجار * حضرت مولانا
قدس سره * مثنوی * وارثانم را سلام من بکو * این وصیت رابکوم مو بمو * تازبسیاری
آن زرنشکهند * بنکرانی پیش مهمانرانهند ☜ شکیبائیدن ☜ کسرکاف وسکون یای
اول وثالث وکسر یای ثانی وفتح باء موحده ایله ☜ شکیبیدن ☜ کسرکاف وسکون یائین
تحتانیین وکسر باء موحده ایله کلاهما بمعنی صبر کردن یعنی صبر ایلمك که شکیب صبردر یای
تحتانیله دال مصدر ایدر کذافی المجمع ☜ شکیفتن ☜ کسرکاف وسکون یای تحتانی وفا ایله
بمثل شکیبیدن ایضافی المجمع ☜ شن ☜ یغماوتاراج معناسنه عربیده نهب وغارت دیرلر

دیرلرابوالمعانی بیت کی شود آرام وراحت دردل من مستکن * میکند آن چشم خونی هرنفس
تاراج وشن ☜ شناختن ☜ فتح نون وتاء مثناة وسکون خاء معجمه ایله اکلامق مستقبلنده خاسینه
قلب اولنوب شناسد دینلور چغتایده طانلاماق دیرلر ☜ شناریدن ☜ فتح نون وکسر راء مهمله
وسکون یای تحتانیله صوده یوزمك سباحت معناسنه کذافی فرهنك جهانکیری بومعنایه میر
نظامی بیت شناریدن بحرغم مشکلست * خلاصی ازوفکر بیحاصلست ☜ شناسیدن ☜ فتح نون
وکسر سین مهمله وسکون یای تحتانیله بمعنی شناختن مرقوم ☜ شناویدن ☜ فتح نون وکسرواو
وسکون یای تحتانیله بمعنی شناریدن مرقوم ☜ شنیدن ☜ کسرنون وسکون یای تحتانیله ایشتمك
استماع معناسنه فتحه ایله دخی جائزاولدوغی تحریراولنمشدر ایکی وجهله ده استعمال اولنور
مصدر لازمی در ☜ شنوانیدن ☜ ایشتدرمك معناسنه متعدیدر ☜ شنویدن ☜ فتح
نون وکسرواو وسکون یای تحتانیله بمعنی شنیدن حضرت مولانا قدس سره * مصرع *
بشنویدای دوستان این داستان ☜ شوان ☜ یعنی شبان چوبان دیمکدر کذافی المجمع
☜ شهین ☜ کسرهاوسکون یای تحتانیله بمعنی زیج که ایکی معنایه منقولدر بری برسازدر
سیاه عربلره مخصوص وبری لرزش معناسنه در ☜ شیاریدن ☜ فتح یای اول وسکون ثانی
وکسرراء مهمله ایله زراعت ایتمك ایچون تارلایی سوروب حاضرقومق ترکیده نطس وعربیده
فلاحان دیرلر بومعناده مصدردر بعض فرهنکلرده زراعت معناسنه در شمس طیبی بیت
ازبسکه بدسکال توازدیده خونفشان * پنداشت روزکارکه عزم شیارکرد ☜ شیان ☜ فتح
یای تحتانیله مکافات وجزاوعوض ایلمك معناسنه استادعنصری بیت شاها هرآنکه اینجا
تخم عمل بکاشت * آنجا زکردکار بیابدهمی شیان * وبرمعناسی دخی بردار ودرعربیده دم الاخوین
وترکیده ایکی قرداش قانی دیرلر ☜ شیدان ☜ سکون یای تحتانی وفتح دال مهمله ایله خوان
طعام یعنی سفره که اوزرنده طعام یتورکذافی شرفنامه ☜ شیبازبان ☜ سکون یای تحتانی
وفتح بائین موحدتین وزاء معجمه ایله فصیح اللسان معناسنه در ابوالمعانی بیت بودزنده زعشقت
مرده دلها * شودشیبازبان هرلال والکن ☜ شیرازبان ☜ سکون یای تحتانی وفتح راء مهمله
وزاء معجمه وباء موحده ایله طتلودللودیمکدر ابوالمعانی بیت مرا دشنام اورا دلپسندم *
که دل شیرازبانی اش ببندم ☜ شیرافکن وشیراوژن ☜ کلاهما بسکون الیاء التحتانی
وراء المهمله وفتح الهمزه وسکون الفاءوالواو پهلوان زورآور معناسنه استعاره طریقیله در
عبدالواسع جبلی بیت ملك بوالفضل نصر بن خلف فرزانه تاج الدین * کدبرباید همی تاج
ازسرشاهان شیراوژن ☜ شیردان ☜ سکون یای تحتانی وراوفتح دال مهملتین ایله قیونك
شردان دیدکلری یری که پاك یوپوب ایچنی قیمهات وپرنج ایله طولدروب بشورلر بعده روغن
ساده ایله قاورب تناول ایدرلر ☜ شیرزبان ☜ سکون یای تحتانی وراء مهمله وفتح زاء معجمه
وباء موحده ایله بمعنی شیرازبان مرقوم ☜ شیرژیان ☜ کسرزاء فارسی وفتح یای تحتانی ایله
☜ شیرغران ☜ فتح غین معجمه وراء مهمله ایله ☜ شیرغرین ☜ فتح غین معجمه وکسرراء
مهمله وسکون یای تحتانیله مهیب وخشمناك ارسلان دیمکدر بواوج لغتی دخی بهادرمرد شجیع
ودلاوره صفت ایدرلر میرنظامی بیت درآمد بمیدان چوشیرژیان * نموده هنرآن یل پهلوان

بر یرده دخی بیت در آمد بمیدان چو شیر غرین * پیاپی بزد نعرهٔ سهمکین ﴿ شیرمان ﴾
سکون یای تحتانی وراء مهمله وفتح میمله ماننده شیر تقدیرنده دز بهادر وشجاع پهلوانه صفت
ایدرلر ﴿ شیرین ﴾ طتلودرکه مقابلی تلخ در حکیم خاقانی بیت چرب وشیرین نعمت دنیا
بمکس راند نش نمی ارزد * عربیده حلو دیرلر کسر حا ولامله وچغتایده چوچوك دیرلر میر علیشیر
بیت آتشین لعلینك اکر جا نیمنی اوتار تانیك ایماس * کم ایرو راسرو الیغ نی کم اوبرو راسرو
چوچوك ﴿ شیزکون ﴾ سکون یای تحتانی وزاء معجمه وضم کاف فارسیله بمعنی سنجد یعنی
ایکده دیدکاری یمشدر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شیفتن ﴾ سکون یای تحتانی وفا وفتح
تاء مثناة ایله عقل متغیر ومتلون اولمق ودیوانه اولمق معناسنه ابو المعانی بیت باغم عشق ترا
صحرا نوردم شیفته * یك نظر کن ای طبیب خستکان بهر خدا ﴿ شیلان ﴾ بوزن کیلان سماط
پادشاهان معناسنه شمس فخری بیت کیوان برای سبزهٔ شیلانت روز باز * از کشت زار
اجرام آورد بادرنك * مجمع الفرسده عناب را کویند مسطوردر ﴿ شین ﴾ بوزن کین درت
معنایه کلور اول نشین لفظندن اختصار اولنمشدر اوتور معناسنه امردر ابو المعانی بیت
ای خدنك غمزه اش صد مرحبیك آمدی * خلوت دل مر ترا جای قرارست خوش بشین *
ثانی اول خیاره دیرلر که بوستانده تخم ایچون الیقونمشدر ثالث سیب سرخ یعنی قزل الما رابع
دللی دودك معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شیوازبان ﴾ سکون یای تحتانی وفتح
زاء معجمه وباء موحده ایله نزاکت وفصاحت وبلاغت ولطافتله سوز سویلین آدمه دیرلر که شیوا
فصاحت معناسنه در بو تقدیرجه فصیح اللسان دیمك اولور ﴿ شیون ﴾ سکون یای
تحتانی وفتح واو ایله ماتم ویاس ونوحه وافغان معناسنه در ﴿ مع الواو * شناو ﴾ فتح نونله
شنار مرقومك اوج معناسیله مترادفدر یعنی اوج معناسنده دخی استعمال اولنور بمعنی اول
ابو المعانی بیت ببحر جود ترا هر زمان شناو کند * کسی که در مدیحت بسلك نظم آرد ﴿ شنو ﴾
فتح نون وسکون واو ایله شنیدن دن صیغهٔ امردر حضرت مولانا قدس سره بیت بشنو از نی
چون حکایت میکند * از جدا ییها شکایت میکند ﴿ شهنو ﴾ سکون ها وفتح نونله ارشته آشی
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شیشو ﴾ سکون یای تحتانی وضم شین معجمه ایله بر جانوردر
پوزینه یه مشابه شاشك وشیشك دخی دیرلر مجمع الفرسده ضد بالا اولان شیب ونشیب
معناسنه در ﴿ شیو ﴾ بوزن دیو بمعنی شیب یعنی انیش حکیم فردوسی بیت چو رفتم
بفرمان کیهان خدیو * سوی کوه البرز از ان صعب شیو ﴿ مع الهاء * شپشه ﴾ سکون
باء فارسی وفتح شین معجمه ایله کوه دیدکاری بوجك که یاز ایامنده وکرم هوالرده کورکه وسائر
اثوابه دوشوب تباه ایدر سوس دخی دیرلر میر نظمی بیت همچو شپشه چند خوابی در سمور *
مرد باش وکن ز زینتها نفور ﴿ شتاب زده ﴾ فتح تاء مثناة ایله عجله ایتمش وعجله ایدیجی
معناسنه در ابو المعانی بیت باد صبا بصبح در آمد شتاب زده * در چشمهای غنچه بشبنم کلاب
زده ﴿ شتامه ﴾ فتح تاء مثناة ومیمله بد چهره وبد اخلاق اولانه دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ شخانه ﴾ فتح خاء معجمه ونونله علم قلندران بعض نسخه ده شخشانه دیرلر ﴿ شخاییده ﴾
فتح خاء معجمه وکسر یای تحتانی اول وسکون ثانیله بمعنی ریش کرده یعنی طرنقله ویاخود برنسنه

برنسنه ایله بر عضوی یاره اتمك کذا فی المجمع ﴿ شرخیوه ﴾ سکون راء مهمله ویای تحتانی
وکسر خاء معجمه ایله بمعنی شخلیدن یعنی نفسی ایچرو چکوب وصقلق ویرمك شاعر بیت
باد نسیم آمده در کلستان سحر * بیکانه دید وشرخیوه زد عندلیب زار ﴿ شربنه ﴾ کسر راء
مهمله وسکون باء موحده وفتح نونله اطفالك باشنده ظهور ایدر بر نوع حرارتدر عربیده سعفه دیرلر
﴿ ششله ﴾ سکون شین معجمه وفتح لامله شپشهٔ مرقوم معناسنه در ﴿ شفاره ﴾ فتح
فا وراء مهمله ایله پورسق دیدکاری جانوردر ابو المعانی بیت هر کس بقدر خویش خانهٔ خود
جای راحتست * باشد سرای خاص شفاره چو زیر خاك ﴿ شفته ﴾ سکون فا وفتح تاء مثناة
ایله بمعنی شیفته یعنی آشفته وحیران ﴿ شفشه ﴾ سکون فا وفتح شین معجمه ایله حلاج
جامه یه پنبه دوشه دکده هموار ایتدوکی چبوغه دیرلر ﴿ شکاسه ﴾ فتح کاف وسین مهمله ایله
اوزون اوقلی کرپی که کندویه یقین کلانه آتار استاد بیت کند همچون شکاسه تیر پرتاب *
ازین حالش همه کشتند بی تاب ﴿ شکافته ﴾ فتح کاف وتاء مثناة وسکون فا ایله ایکی معنایه در
اول یارلمش ثانی حقه معناسنه در بو ایکی معنایه حکاك بیت هرهٔ کرد چون شکافته
داشت * لیکن از حرز با شکافته داشت ﴿ شکافه ﴾ فتح کاف وفا ایله مضراب که آنکله ساز
چالرلر زخمه دخی دیرلر حکیم اسدی بیت ز شادی همی در کف رود زن * شکافه شکافیده کشت
از شکن * شمس فخری بیت بهنکام طرب عواد بزمش * کند از زمزمه شکل شکافه * حکیم
سنائی بیت در میان نیکرویان زهره طبع وماه روی * چون شکوفه روی بودی چون شکافه
تن مباش * مجمع الفرسده کهواره معناسنه مرویدر ﴿ شکاله ﴾ فتح کاف ولامله شکاسهٔ
مرقوم معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شکاونه ﴾ فتح کاف ونون وسکون واو ایله
ایکی معنایه در اول زمین کاو یعنی لغم قازیجی عربیده نقاب دیرلر ثانی کفن صویجی عربیده
نباش دیرلر باء موحدهٔ مشدده ایله کذا فی المؤید ﴿ شکره ﴾ سکون کاف وفتح راء مهمله ایله
آوجی قوش وپارس که تعلیم ایله اوله استاد عنصری بیت باغلامان وآلت شکره * کرد کار
شکارکاه سره ﴿ شکسته ﴾ فتح کاف وتاء مثناة وسکون سین مهمله ایله صنق وخسته
خواجه سلمان بیت شکسته عهد وشکسته دلم که خواهد کرد * شکسته های مرا جبر غیر
جبارم ﴿ شکفته ﴾ کسر کاف وسکون فا وفتح تاء مثناة ایله آلج دیدکاری طاغ یمشی عربیده
زعرور دیرلر ﴿ شکله ﴾ سکون کاف وفتح لامله بر پاره معناسنه مثلا ترکیده دلم دیدکاری
قاون وقارپوز وخیار پارچه لری که اینجه واوزن کسرلر ابو المعانی بیت ز جور هجر چنان کشته
پارهٔ دل من * که شکلهٔ جکرم کشته بود صد پاره ﴿ شکم بنده ﴾ اکل وشربه حریص اولوب
متصل یمکدن غیری کاری وبوغازندن غیری فکری اولمیان آدمه دیرلر عربیده عبد البطن
معناسنه ابو المعانی بیت علف مجوی همیشه خرد وپای مباش * اکر تو آدمی نبودی شکم
بنده ﴿ شکمبه ﴾ فتح کاف وباء موحده وسکون میمله اشکمبه که صغرده وامثالی حیواناتده
اولور ﴿ شکم شکسته ﴾ فتح کاف اول وثانی وسکون میم وسین مهمله وفتح تاء مثناة ایله
بر علتدر که طعام هضم اولمامغله یورك اغریوب وجع حاصل اولور ابو المعانی بیت ببزم یار مرا
هر که دید خسته شود * رقیب دون خصوصا شکم شکسته شود ﴿ شکنه ﴾ فتح کاف

ونونله بعض ارباب صنایع آلتی در ﴿ شکوفه ﴾ ضم کاف وواو معروف وفتح فایله ایکی معنایه در
اول چیچك معناسنه در عموما اغاجده اولسون یرده اولسون منلا وفایی هروی بیت نه شکوفهٔ
نه برکی نه ثمر نه سایه دارم * همه حیرتم که دهقان بچه کار کشت مارا * ثانی قی واستفراغ که
شکوفه کرد دیرلر حضرت مولانا قدس سره * قطعه * نه مستیٔ که ترا آرزوی عقل آید *
که مستیٔ که کند روح عقل را بیدار * نه هرچه دارد غیر خدا شکوفه کند * ازانکه غیر
خدا نیست جز صداع وخمار ﴿ شکه ﴾ کافك تخفیفی ده تشدید یده جائز در آلات حرب
معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شلته ﴾ سکون لام وفتح تاء مثناة ایله کمربند باغی
معناسنه ﴿ شمه ﴾ فتح میمله سرشیر معناسنه که ملالی دخی دیرلر که چربی پنیر وماست یعنی
یاغلی پنیر ویوغرت شرفنامه ده سرشیر وچغرات در اما کتاب السامی فی الاسامی ده فتح شین
ایله مرویدر عربیده فتح شین وتشدید میمله ایکی معنایه در اول بمعنی اندك قلیل معناسنه ثانی
رایحه یه دیرلر حکیم سنایی بیت چون شمهٔ شاه اسپرم از باد شمالی * شامل شده از خلق
تو هر جای شمایل ﴿ شناه ﴾ فتح نون واظهار هایله شناور وشناو دخی دیرلر حکیم اسدی
بیت چو غواص ذی درد داننده راه * همیزد بدریای معنی شناه * شمس فخری بیت شهریارا
تویی آن بحر ایادی کرم * که کند انجمی درلجهٔ جود تو شناه ﴿ شنکه ﴾ سکون نون وفتح
کافله کرشمه وغنج ودلال معناسنه کذا فی المؤید بو معنایه ابو المعانی بیت اکر کند بچنین حسن
شنکه وعشوه * بحسن چون نبود هرچه کرد ارزانی ﴿ شه ﴾ اظهار هایله او اوکنده اولان
میدان یرکه دیوار چویرب حولی دیرلر ﴿ شیبه ﴾ سکون یای تحتانی وفتح باء موحده ایله اوق
سرپمك معناسنه در مولانا هاتفی بیت زهر دو طرف شیبهٔ تیر شد * در ودشت بر صید نخجیر
شد * اصلی شیب درکه صوت تیردر آخرنده کی هاهاء اختصاصیه در یاسز شب دخی دیرلر وشب
تیر دیدکلری کبی شب پیکان دخی دیرلر ﴿ شیخانه ﴾ سکون یای تحتانی وفتح خاء معجمه
ونونله اوکوشه سی که لفظ مرکبدر شی که کوشه در خانه معلوم ﴿ شیده ﴾ سکون یای تحتانی
وفتح دال مهمله ایله اوج معنایه کلور اول زیاده روشن معناسنه عموما حکیم سنایی بیت
قلك ثالث آن ناهیده ست * زهره کز نور آن جهان شید ست * ثانی نام پسر
افراسیاب درکه پشنك دخی دیرلر غایت حسن وجمال صاحبی اولمغله پدری شید لقین
ویردی منقولدرکه کیخسرو بر کون آنکله کورش طوتدی قالدروب یره شویله اوردی که
اول ساعت جانی چقدی خواجه حافظ بیت بکجا رای پیران لشکر کشش * بکجا شیدهٔ
ترك خنجر کشش * ثالث آتك جملهٔ اسما سندندر حکیم فردوسی بیت نشست از بر
شیدهٔ رای جوی * بنزدیك کودرز بنهاد روی * فرهنك جهانکیریده سنمار شاکردلرندن
بر مشهور ومتعین شاکردی اسمیدر مجمع الفرسده بر حکیمك نامیدرکه بهرام کور ایچون یدی
قصر بنا اتمشیدی هر بری بر رنك ایدی هفته نك هر کوننده بر قصر معینده اوتوردی وقصر رنکنده
فراش دوشه دوب اول رنك جامه کیردی مزبور حکیمه خدمتی مقابله سنده آمل شهرینك
حکومتنی ویرمشیدی شیخ نظامی از هفت پیکر بیت شهر آمل بشیده داد تمام * تا شود
شاد شیده از بهرام ﴿ شیرازه ﴾ فتح راء مهمله وزاء معجمه ایله معروف نسنه در ابریشمدن

ابریشمدن کتاب اوکچه سنه وقفتان یرتماجلرینه ایدرلر میر نظمی بیت کتاب مدحت
ووصف ترا که شیرازه * کنند اهل معارف زرشتهٔ جانش ﴿ شیرآمله ﴾ اضافتله املج
دیدکلری داروکه سودا ایچنده اصلدوب بعده معجونه خصوصا نوشدارو ترکیبنه جزؤ ایدرلر
﴿ شیرجامه ﴾ سکون یای تحتانی وراء مهمله وفتح جیم ومیمله ایکی معنایه در اول بمعنی
پستان یعنی ممه ثانی سودا ایچدکلری مخصوص قدح که جام شیر تقدیرنده اولور استاد ایکی
معنایه دیمشدر بیت شیرجامه مادرش داده باو * ریخت بر دو شیرجامه در کلو ﴿ شیرخواره ﴾
فتح خاء معجمه وراء مهمله وواو معدوله ایله سودامر طفل دیمك اولور ﴿ شیرزده ﴾ سکون
را وفتح زاء معجمه ودال مهملتین ایله هر طفل که سودامر کن والده سنك سودی قلتندن یاخود
ضعف معده سببی ایله امدیکی سودی هضم ایتمامکله وجودی ضعیف ونحیف اولان کودکه دیرلر
بو ایکی لغتك مثالی میر نظمی بیت بود وقت شیرخواره چون شده * از کمیٔ شیر مادر شیرزده
﴿ شیرزنه ﴾ سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه ونونله ترکیده یایق دیدکلری که آنکله یاغ
چیقاررلر اکا انین وپستو دخی دیرلر ﴿ شیرشرزه ﴾ کسر راء اول وسکون ثانی وفتح
شین ثانی وزاء معجمه ایله خشمناك وغضبناك ارسلان شیر برهنه دندان تعبیر ایدرلر یعنی
غضبندن صرتان ارسلان دیمك اولور حکیم انوری بیت اسیر ناحج این کشته پیل ژنده
ومست * مطیع خنجر آن کشته شیرشرزهٔ نر ﴿ شیرنه وشیرونه ﴾ کلاهما بسکون الیاء
التحتانی اول بسکون الراء المهمله وفتح النون ثانی بضم الراء المهمله وفتح النون فرهنك جهانکیریده
دری التنده یومریجه ات که وجعی اولمز عربیده غده دیرلر ضم غین معجمه ودال مهملهٔ مشدده ایله
مجمع الفرسده بر مرضدر دواب امراضندن ﴿ شیرویه ﴾ سکون یای اول وضم راء مهمله
وواو معروف وفتح یای ثانیله خسرو پرویزك اوغلی آدیدرکه شارویه دخی دیرلر ﴿ شیره ﴾
سکون یای تحتانی وفتح راء مهمله ایله تازه صقلمش اوزم صویی در فرهنك جهانکیریده
بوزه ایچنه بنك قویوب ایچرلر اکا شیره دیرلر بو معنایه حضرت مولانا قدس سره بیت
ز نور عقل او عقلم چنان رنك آمد وخیره * کز و معزول آمد خمر وبنك و بوزه وشیره *
ترکستانده چار کوشه سفره یه دیرلر ﴿ شیسله ﴾ سکون یای تحتانی وسین مهمله وفتح
لامله علامت خیر یعنی ایونشان کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شیشله ﴾ سکون یای تحتانی
وشین معجمه وفتح لامله قصار ودقاق طوقماغندن بزده واقع اولان ازلمه ودلك معناسنه ودخی
صچان کسدیکی یره دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری مجمع الفرسده سست وبی قوت معناسنه
مسطوردر ﴿ شیشه ﴾ صرچه دن یاپلمش ظرف بوش اولسون طولو اولسون ایچنده
صو اولانه آبکینه دیرلر واستعاره طریقیله افلاکه ده شیشه دیرلر بیت طبیبانرا مکر این نکته
حل نیست * که در نه شیشه داروی اجل نیست ﴿ شیفته ﴾ سکون یای تحتانی وفا
وفتح تاء مثناة ایله آشفته وحیران معناسنه کمال خجندی بیت کرد از من دل شیفته آن عهد
شکن بار * زینکونه فرامش که کسی یاد ندارد * وناصر الدین بیت کفت که ای شیفتهٔ دلشده
درره غم پای تو در کل شده ﴿ شیلانه ﴾ سکون یای تحتانی وفتح لام ونونله عناب دیدکلری
یمشدر ابو المعانی بیت بخون عاشقان آلوده دستش * سر انکشت شیلانه نموده *

ﮒ شیله ﮒ سکون یای تحتانی وفتح لامله برنوع طعامدر رنج واسفاناخ ویاغ ایله ایدرلر
شله پلاودخی دیرلر ﮒ شیمه ﮒ بوزن نیمه خوی وطبیعت وعادت معناسنه در ابوالمعانی بیت
شیمهٔ طبع تراجود وکرم معتادست * آری آری کرم طبع بودمادرزاد * بواغت عربیله
مشترکدر ﮒ شینه ﮒ بوزن کینه سپسی دیدکاری دودك معناسنه ﮒ شیوه ﮒ سکون
یای تحتانی وفتح واوایله بش معنایه کلورلر اول نازوکرشمه که دلبران ومحبوبانه مخصوص بروضعدر
ثانی طرز وروش حکیم نزاریٔ قهستانی بیت اگرچه شهر پرازشاهدان چالاکست *
توخودبشیوه کری شیوهٔ دکرداری * ثالث عمل نیك وطورخوب معناسنه مولانا جامی
بیت کفت ای مادرچو بینم میوه را * کی توانم کاربست این شیوه را * رابع حسن وزیبایی
معناسنه شاعر بیت دررقص نغم چوآستین برمیکرد * صدشیوه شمابکس بهم برمیکرد
خامس هنرمعناسنه میرنظمی بیت نباشددرنظرهر بی هنرخوب * اکرمردی شواندر
شیوه مرغوب ﮒ شیه ﮒ فتح یای تحتانی واخفاء هایله بوزن ومعنی شنهٔ مرقوم ﮒ شیهه
سکون یای تحتانی وفتح هایله آت کشنمه سنه دیرلر عربیده صهیل معناسندر استاد لطیفی
بیت عدوت اربشنود زاسب توشیهه * بشاشد خون بمیرد بردیهه * مولانا هاتفی بیت
ستوران بشیهه یلان درخروش * بجیم وزره زیور یال ودوش * مولانا عرفی درمذمت اسب
* قطعه * شاهنشها حقیقت اسبی کدادهٔ * بشنو بلطف تابرسانم بعزعرض * پیرست
وعلتی بجوش زان فزوده ام * آری بود رعایت پیرعلیل فرض * کرشیههٔ زند بجوانی
ستایمش * کرنیم کام رود کنمش نام طی ارض ﮒ مع الیاء * شری ﮒ صاتون آلمق بمعنی
خریدن مولانا جامی بیت هرچه بخشی که بکیری دکری * آن نه جودست که بیعست وشری *
ﮒ شستکانی ﮒ سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة وکاف وکسر نونله بنای عمارت که عربیده
اساس وترکیده تمل دیرلر ابوالفرج رونی بیت زکردد رکه اوساز شستکانیٔ عمر * که قلب
کعبه بود شستکانیٔ محراب ﮒ شکاری ﮒ آوجی کرك آدم وکرك حیوان عربیده صیاد
وچغتایده اوچاق دیرلر ﮒ شنك ماهی ﮒ سکون نون وکاف فارسیله قندزدیدکلری صو
جانوریدر ﮒ شوی ﮒ کسرواو ایله بمعنی شیث طوراق اوتی درکه اوزرلك ایله چشم زخم دفعی ایچون
آتشه یاقرلر حکیم سوزنی بیت منازعان همه نارعداوت افروزند * ز بخت خودهمه برنار
خودشوند شوی ﮒ شی ﮒ کوشه معناسنه که اوك کوشه سنه شیخانه دیرلر ﮒ شیانی ﮒ
فتح یای تحتانی وکسر نونله خراسانیلرقتنده برمثقال وزنی درودخی ده هفت معناسنه که
وسانی ده دیرلر شمس فخری * قطعه * پیش ازین ازملوك اهل سماحت * داده اند اشهای
زیف شیانی * شه مرصع دهد همیشه بمردم * کرخسروی وتاج کیانی ﮒ شیرکی ﮒ سکون
یای تحتانی وراء مهمله وکسر کافله چین ولاپنده برجانوردر ﮒ شیروی ﮒ نام مبارز
ایرانی که شیرویه دخی دیرلر ﮒ باب الشین المضمومة مع الف * شترپا ﮒ ضم تاء مثناة
وسکون راء مهمله وفتح پاء فارسیله ترکیده کلك دیرلر برآجی اوتدر کوزل قوقرطعامه قورلر
قوریدوب دوکوب برمقدار طوزایله قارشدورب یورلر عربیده سعتر دیدکلریدر ﮒ شفا ﮒ
فتح فایله ترکشك اوق قونیلان جانبی که قافله ده شقادینلد وکی مرویدر ﮒ شکا ﮒ فتح کافله ده

کافله ده شفاء مرقوم معناسنه مرویدر میرنظمی بیت شکارتیر با پیکان دلدوز * ازان
هریك براعدایش جکرسوز ﮒ شما ﮒ خطاب جمع حاضردر عربیده انتم معناسنه خواجه
حافظ بیت ای فروغ ماه حسن ازروی رخشان شما * آب روی خوبی ازچاه زنخدان شما *
ﮒ شوربا ﮒ اصلی شورآبا ایدی تلفظنده نوع ثقلت اولغین همزهٔ اول حذف اولنمشدر
معروف طعامدر ﮒ شوروا ﮒ باءموحده یرینه واو ایله ده شوربا معناسنه در نتکم شاعر
بیت طبیعت رامناسب شوروایست * که اودرهضم رانیکوغذایست ﮒ شوبلا ﮒ
کسرواووسکون یای تحتانی ایله بمعنی ایوادنهٔ سفیدودخی قوان چچکنده ده دیرلر ﮒ مع الباء *
ﮒ شبان فریب ﮒ شین مفتوحه ده ذکری مرورایدن قوشدرکه شین مضمومه ایله ده
استعمال اولنور ابوالمعانی بیت دهد فریب همیشه بوعدهٔ وصلت * شدست چشم غزالم
شبان فریب مرا ﮒ شترسنب ﮒ ضم تاء مثناة وسین وسکون راء مهملتین ونون ایله اغاج
قوردی که یینه اغاجك ایچندن حاصل اولوب اغاجی تباه ایدر ﮒ شترسیب ﮒ بمعنی شترسنب
مرقوم که نون یرینه یای تحتانی واقع اولمشدر ﮒ شکوب ﮒ ضم کاف وواو ومعروفله بمعنی دستار
کذافی المجمع میرنظمی بومعنایه بیت بودن سر پابرهنه طرزخوب * کشته است بارکران
برسرشکوب ﮒ شوب ﮒ بوزن خوب بمعنی شکوب مرقوم یعنی دستار عربیده ایکی معنایه در
اول بمعنی آمیختن یعنی قارشمق ثانی بمعنی عسلی یعنی بال ﮒ مع التاء * شبات ﮒ فتح
باءموحده ایله صوك قیشی آیی درمشهوری طاء مهمله ایله شباط درفارسیده طا یرینه تاء مثناة
ایله استعمال ایدرلر ماه مزبورك هرهفته سنده برروجره واقع اولور واون برنجی کونده آفتاب
حوت برجنه تحویل ایدردرت سنه متوالیا بکرمی سکن کون اولوب بشنجی سنه سنده که کبیسا
واقع اولورا ول سنه بکرمی طقوز کون اولور کذافی فرهنك جهانکیری ﮒ شبست ﮒ ضم
باء موحده وسکون سین مهمله ایله کریه منظر وزشت چهره معناسنه در میرنظمی بیت
ازقضاها تاکهاینست آن بلا * بزم جانان آن شبست بدلقا ﮒ شرات ﮒ فتح راء مهمله ایله
صو وشراب واسثالی آقدقده ظاهر اولان صداسنه دیرلر ﮒ ششت ﮒ سکون شین معجمه
ایله بوزن پشت بمعنی زشت وچرکین عوماهرنه اولورسه ﮒ شکفت ﮒ ضم کاف وسکون
فایله ایکی معنایه کلورلر اول آچلمق که شکفتن لفظندن فعل ماضی درآچلدی دیمکدر شنیٔ نکلو
بیت ازروزازل تنکدلی قسمت ما بود * نشکفت اکرغنچهٔ ماجرم صبانیست * ثانی کاف
فارسیله تعجب معناسنه شمس فخری بیت ای تابادم ازپدری شادمان دان * شاهی وملك
داری نباشد زتوشکفت * کاهی اسم مصدر ده استعمال اولنور بومعناده کسرشین معجمه ایله
صحیحدر نته کم ذکری مرورایلدی ﮒ شوات ﮒ بوزن عصات برقوشدرسرخاب دخی دیرلر
کذافی المجمع ﮒ شوبست ﮒ واومجهول وفتح باء موحده وسکون سین مهمله ایله افسون
وعلاج معناسنه در بعض فرهنکده باء فارسیله منقولدر ﮒ مع الجیم * شفارج ﮒ فتح فا
وراء مهمله ایله پشمانی حلواکه مشهوری پشمینه در میرنظمیٔ هروی بیت بجای نان دهد
هرصبح وهرشام * شفارج کشته است اطعام اعوام ﮒ شنج ﮒ سکون نونله بوزن منج کاغذ
مهره سی که آنکله کاغذه مهره ایدرلر ﮒ شویج ﮒ واومجهول وکسر نون وسکون یای تحتانیله

نطس که ذراعته حاضر لنمش تارلا ﴿ مع الجیم الفارسی * شلوپیچ ﴿ ضم لام وواو معروف وکسر باء فارسی وسکون یای تحتانیله دمور دکنی دیدکاری اوت میرنظمی بیت نباشد هرکه را درجیب بسیج * شود سنبل بچشم اوشلوپیچ ﴿ مع الخاء * شیخ ﴿ ایکی معنایه در اول اوزلو یا لحق که اکر آدم واکر حیوان باصدقه یا غنمه یا پشور ثانی میوه سی اولیان اغاج کذا فی فرهنك جهانکیری ودخی شوخ لفظندن اختصار اولنمش کلمه درچرك معناسنه بومعنایی مؤید ابوالمعانی بیت تن وجامه سراسر شخ کرفته * که جامه در برش ازهم کسیخته ﴿ شکوخ ضم کاف وواو معروفله کیدرکن ایاغه نسنه طوقنوب دوشرکبی اولق اشکوخیده دخی دیرلر شاکر بخاری بیت هرکه اودره رود سرمست شوخ * افتد اندر خاك وخواری ازشکوخ * اما بو بیتدن سورچمك معناسی فهم اولنور بعض فرهنکده لغزیدن معناسنه مروید ابوالمعانی بیت کر بیفتم ناکهان درراه آن نازك بدن * طاقت پارا ندارم هرقدم افتم شکوخ ﴿ شوخ ﴿ واومعروف ایله ایکی معنایه در اول کشاده رو وکشاده طبع ولطیفه کوی وحاضر جواب وشاطر کار بومعنالر برینه یقیندر خواجه حافظ بیت فغان کین لولیان شوخ وشیرینکار وشهرآشوب * چنان بردند صبر ازدل که ترکان خوان یغمارا * ثانی بمعنی چرك که شوخکین دیرلر چرکین دیمك اولور عربیده وسخ معناسنه استاد عسجدی * قطعه * خواجه بزرکست ومال دارد ونعمت * نعمت مالی که کس نیاید ازان کام * بخل بجایی رسیده کش ذکذارد * شوخ بکرماوه بان وموی بحجام * شرف شفروه بیت چنانکه بسئ ازاندام شوخ حرص وطمع * که نیست برسراوخارش تمنایی * نسخهٔ میرزا ابراهیمده اول اغاجه دیرلرکه بردالن کسه لر وافرداللری اوله وادات الفضلاده کثرت استغالدن الواياق دریسی درشت اوله ﴿ شوخ ﴿ واومجهول وفتح میمله بمعنی شوم ونحس وکسر میمله قوان چیچکی معناسنه در ﴿ مع الدال * شترباد ﴿ سکون راء مهمله وفتح باء موحده ایله هیچین دیدکاری دوه معنای ترکیب یل دوه سی دیمك اولور غایت سرعتله یورید یکندن کنایه ایدرلر سرعتی شول مرتبه در که سائر دوه لرك درت کونده وارد یغی منزله بو برکونده وارر میرنظمی بیت یکی آمد سواری برشترباد * نه اشتر یل سواری بوده برباد ﴿ شخنود ﴿ سکون خاء معجمه وضم نونله طرنقله قاشمقدن یاخود آخر نسنه ایله جراحت ایتمکه دیرلر وله بیت که رخسارش بناخن کرده شخنود * روان شد خون بررخسار چون رود ﴿ شخود ﴿ ضم خاء معجمه ایله بمعنی شخنود مرقوم که شخنوده دخی دیرلر حکیم انوری بیت دلی کو بدرد محبت شخود * علاج ترشکان ندارد ش سود ﴿ شخولید ﴿ ضم خاء معجمه وکسر لام وسکون یای تحتانیله بمعنی پژمرده شده یعنی صولش کذا فی المجمع بومعنایی مؤید میرنظمی بیت کل رخسار آلش می شخولید * از آندم حال بیمارانش پشولید ﴿ شد ﴿ ایکی معنایه استعمال اولنور اول اولدی معناسنه که عربیده صار معناسن افاده ایدر ثانی کتدی معناسنه که عربیده راح وذهب دیرلر بوایکی معنایه ترتیب اوزره خواجه حافظ بیت ازحال دل ودیده مپرسید که چون شد خون شد دل واز رهکذر دیده برون شد ﴿ شرد ﴿ سکون راء مهمله ایله معا ندوسرکش وبلجوج معناسنه ابوالمعانی بیت کرخردداری مکن عادت همه کاری بشرد * تا بیابی جای عزت

عزت نزد خرد وکلان ﴿ شکوخید ﴿ ضم کاف وواو معروف وکسر خاء معجمه ایله بمعنی باغزید ودرافتادیعنی سورچدی ودوشدی اغاجی کفته بیت چوازسرکشی کردهر سونکاه * شکوخید وافتاد برخاك راه ﴿ شواد ﴿ فتح واو ایله توی طوقلری دیدکاری قوش وبرمعناسی دخی آتش علویدر ابوالمعانی بیت شواد آتش غم ازدهانم میرود بیرون * نباشد حاجت مشعل شب تاریك هجرانم ﴿ شود ﴿ بوزن سود ایکی معنایه در اول شد لفظنك ایکی معناسنه ده شمس فخری بیت یاهمت بخشایش اوداد کرم داد * خون ازدل کان آب زرخساره یم شود * ثانی جامه آتشدن صرار وب یاغنه یقین اولق ﴿ شوشد ﴿ سکون واو وفتح شین معجمه ایله بوزن پوشد شوشه معناسنه درکه عنقریب ذکراولنور انشاءالله تعالی ﴿ شهره بند ﴿ برنسنه نك ظاهرینه نظر ایدوب باطنندن بیخبر اولان کسنه یه دیرلر ودخی غایت مشهور وآشکار معناسنه بوایکی معنایه میرنظمی بیت حال عاشق چون نباشد شهره بند * بسته چشم حال باشد شهره بند ﴿ شهاید ﴿ فتح ها ویای تحتانیله غایت یرامز معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مع الراء * شتربار ﴿ ضم تاء مثناة وفتح باء موحده ایله دوه یوکی بارشتر تقدیرنده در مولانا کاتبی بیت مرا غمیست شتربارها بحجرهٔ تن * شتردلی نکنم غم کجا وبجرهٔ من ﴿ شترخار ﴿ ضم تاء مثناة وفتح خاء معجمه ایله دوه دکنی خارشتر تقدیرنده در اشترخوار وشترخوار دخی دیرلر ثیرالدین اخسیکتی بیت کرکابن فردوس خورد آب خلافت * برجای کل تازه شترخار برآرد ﴿ شتروار ﴿ بمعنی شتربار مرقوم با ایله واو بینده تبادل اولدیغی اجلدن شیخ نظامی بیت چونوبت بسر بخش دار ارسید * شتروار زر تا بخارا رسید * ﴿ شخور ﴿ ضم خاء معجمه وواو معروف ایله طرنقله یاره لمق معناسنه شخود وشخنود وشخنوده وشخنوره دخی دیرلر ﴿ شر ﴿ بوزن مر بونوع ایاغه کیلور نسنه در شمس فخری بیت در بادیه اعدای تو برخار وخسك ماند * نه آب ونه نان ماند ونه کفش ونه خود شر * ﴿ ششتر ﴿ سکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله حوزستان ولایتنده برشهر آدیدر فتح شین ایله ده روایت اولنمشدر اما بین الناس مشهور اولان ضم شین ایله در خواجه سلمان بیت شد خالك وغار بستر آن شخص نازنین * کازار می رسید زدیبای ششتر ست ﴿ شغر ﴿ ضم غین معجمه ایله کرپی که اوزون اوقلری اولور سین ایله صغر وسکاشه دخی دیرلر ﴿ شفور ﴿ ضم فا ایله ایکی معنایه در اول پورسق دیدکلری جانوردرکه دوکدکجه سمرر دیرلر ثانی حرام معناسنه در ابوالمعانی ایکی معنایه ترتیب اوزره بیت هرکه ازنیر شفور کرددروی * نام مردی شفور باداورا ﴿ شکر ﴿ فتح کاف فارسیله اوقلی کرپی یه دیرلر عربیده ضم کاف عربیله نعمته اعتراف ایتمکه دیرلر ﴿ شکوار ﴿ سکون کاف ایله یاسلو وغمکین سوکوار معناسنه میرنظمی بیت پس ازتنکی سرورد نکهدار * بکن شادی مشو غمکین وشکوار ﴿ شمار ﴿ فتح میمله درت معنایه کلور اول حساب وعدد معناسنه درحکیم انوری بیت عدل توسایه ایست که خورشید را زعجز * امکان بسه کردن آن نیست درشمار * ثانی فرهنك جهانکیریده دوستلق ومحبت معناسنه شیخ نظامی بیت بریدم زهر آشنایی شمار * بس است آشنایی من آموزکار * ثالث مثل ومانند معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت جانها شمار زده

معلق همیز نند * هریك چو آفتاب در افلاك کبریا * رابع اول زخم وجراحته دیرلر که صاغلق
احتمالی وایو اولق امیدی اوله ﴿ شمار کیر ﴾ سکون راء مهمله ویای تحتانی وکسر کافله ایکی
معنایه در اوّل نسنه صایمجی ثانی دوستلق ومحبت طوئیجی معناسنه ﴿ شمارکار ﴾ سکون راء
مهمله وفتح کافله عرصات روز محشر که شماره کاه دخی دیرلر شاعر بیت خواهند بی شك از تو زدنیا
حساب عمر * پاسخ چگونه میدهدی در شمارکار ﴿ شمر ﴾ ضم میمله بوزن عمر امر حاضر در صای
دیمك اولور میمك فتحه سیله ده جائز در ابو المعانی بیت فعل قبیح نفس بدت یك بیك شمر *
بنکر که در جهان بجد رود رکد شته است ﴿ شمشیر ﴾ سکون میم وکسر شین معجمه ایله قرهنك
جهانکیریده کاربان اندك معناسنه بو معنایی مؤید میرنظمی بیت برفتن بایدت تدبیر داری
که همراه خودت شمشیر داری * مجمع الفرسده قافلهٔ صغیر که شوشمیر وهیل دخی دیرلر
﴿ شنجار ﴾ سکون نون وفتح جیمله اکلیل الملك دیدکاری اوتدر ﴿ شنقار ﴾ سکون نون
وفتح قافله سنقور دیدکاری آوجی قوشدر که آنکله ملوك شکار ایدرلر بو معتبر طوغاندر میرنظمی
* مثنوی * اکر جای داری کف تاجور * چو شنقار بودی چنان معتبر * چو بکدم نیا بی
موافق بطبع * بکیرد سرت بی محابا چو شمع ﴿ شوخکیر ﴾ واو معروف وسکون خاء معجمه
وکسر کافله کیرکرفتن دن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی در شوخ چرك معناسنه اولیجق معنای ترکیب
کیر طوتیجی اولغله سونکره اسم اولمش عربیده سفنج دیرلر ضمهٔ ثالثه ایله ﴿ شور ﴾ واو مجهول
ایله طقوز معنایه کلور اول طوزلی یعنی طعامده ودایقه ده طوزلی اولان ثانی غوغا
وقرقشه لق معناسنه مولانا غزالیٔ مشهدی بیت شوری شد واز خواب عدم چشم
کشودیم * دیدیم که باقیست شب فتنه غنودیم * ثالث نحس وشوم معناسنه در حکیم فردوسی
بیت نکه کن که دانای پیشین چه کفت * که هرکز مباد اختر شور جفت * مختاری * رباعی *
ای ملك نهاده پیش اقبال تو رخت * وز بخت تو بخت خصم شور آمد سخت * با تو چه در آویزکند
آن بد بخت * کو از پی تخته زاد و تو از پی تخت * رابع بمعنی کوشش یعنی سعی ایلمك حکیم اسدی
بیت بهر کار در زور کردن مشور * که چاره بسی جای بهتر ز دور * خامس نفیر معناسنه که
شیپور دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت نیاسود کس تا بمرز حلب * زمین شد پر از جنك شور و
حلب * سادس بمعنی ورزیدن یعنی دور شمك بو معنایله معنای خامسك فرقی دقیقه در حضرت
مولانا قدس سره بیت دست زهره در حنا اوکی ساحشوری کند * نازنین همچنین را باچنان
سود اچه کار * حکیم اسدی بیت همه روز فرمانشان دار و برد * سواری وشوری سایج نبرد *
سابع بر برینه اورمق بهم زدن وبریله یمك میرخسرو بیت از دست ودل برانم کر جان ودل بشودم
بیرون جهم که باشد خوبا کوزن وکورم * ثامن بمعنی مشغله شیخ سعدی بیت نه مطرب که آواز
پای ستور * اکر عشق داری سماعست وشور * تاسع بمعنی شستن یعنی یومق غسل
معناسنه وشوریدن بونلرك مصدریدر ﴿ شور مور ﴾ سکون راء مهمله وضم میمله توابع
الفاظ قبیلندندر ایکی معنایه در اول برنسنه خسیس وضعیف وحقیر اولوب آخر کسنه
آنی ذکر ایتمکده فلان چیز شور مورست دیرکاهی یالکز مور ومورچه دخی دیرلر حکیم خاقانی
بیت شور مورند حسودانت ولیکن که لاف * شار مارند نفر پا نفر آمیخته اند * ثانی غلبه

غلبه وغوغا معناسنه حکیم سنایی بیت ز بهر دو طامات ورّاژ مزخرف * همه ساله با بخت
درشور مورم ﴿ شوشمیر ﴾ واو مجهول وسکون شین معجمه ویای تحتانی وکسر میمله قافلهٔ
صغیر که هیل وهال ولاچی وخیز بویا دخی دیرلر کذا فی المجمع ﴿ شوهر ﴾ واو معروف وفتح
هایله زوج یعنی عورتك اری معناسنه اکرچه اصحی وافصحی جوهروزنی اوزره در امالسان عوامده
وبعض فرهنکلرده کهروزنی اوزره اولمغین ثبت اولندی ﴿ مع الزاء المعجمه * شترغاز ﴾
سکون راء مهمله وفتح غین معجمه ایله انکدان اغاجنك کوکیدر اشترغاز دخی دیرلر ابن یمین
بیت ندارد طمع رستن شاخ عود * هر آنکس که پیخ شترغاز کشت ﴿ شورکز ﴾
سکون راء مهمله وفتح کاف فارسیله ایلغون اغاجی معناسنه ﴿ شورمیز ﴾ سکون راء
مهمله ویای تحتانی وکسر میمله نطس یعنی اکلمامش تارلا معناسنه در ﴿ شوره کز ﴾ واو مجهول
وفتح زا وکاف فارسیین ایله کوملك وقفتان قولتغنه دیکلن پاره که خشتك دخی دیرلر ﴿ شومز
وشومیز ﴾ کلاهما بسکون الواو وکسر المیم نطس معناسنه که هرك دخی دیرلر وبعض یرلرده
دلهن دیرلر کذا فی المؤید بو معنایه استاد لطیفی بیت اندر اصلاح دلت تمیز کن * تخم
پاشیدن پس از شومیز کن ﴿ شونیز ﴾ سکون واو وکسر نون وسکون یای تحتانیله
چورك اوتی که عربیده حبة السوداء دیرلر میرنظمی بیت شاه در روی نان افشانده شونیز *
بروی خوب خال عنبر آمیز ﴿ مع السین المهمله * شبس ﴾ ضم باء موحده ایله بت که کهله در
عربیده فله دیدکاریدر شین معجمه ایله ده جائز در جمال الدین عمر * رباعی * زانروی که در دلت
نماند ست صفا * با خلق خدای میکنی جور وجفا * بر فرق سر کل تو بیچاره شبس * کر زانکه
زلق زند نیفتد بقفا ﴿ شدکیس ﴾ سکون دال مهمله ویای تحتانی وکسر کافله قوس قزح
دیمکدر کذا فی التحفه وشین بر ینه سین مهمله ایله سدکیس دخی مروید ر شاعر بیت میغ
مانند پنبه است وورا باد نداف * هست شدکیس درو نه که بدو پنبه زند * درونه نك معناسی
مرور ایلدی ﴿ شرکیس ﴾ سکون راء مهمله وکسر کافله ده قوس وقزح معناسنه در
﴿ مع الشین المعجمه * شبش ﴾ ضم باء موحده ایله وسکونله ده جائز در کهله معناسنه استاد
لطیفی بیت جامهٔ پر شبش او بر کاومیش ار بزنهند * بانك وفریادی کند المستغاث ای مسلمین *
﴿ شخش ﴾ فتح خاء معجمه ایله خوش آواز برکوچك قوشدر استاد رودکی بیت کرك راکی
رسد صلابت شیر * بارزاکی رسد نهیب شخش ﴿ ششش ﴾ ترکیده او یکن دیدکاری عضودر
یکی از حکما بیت چو از سل دور مینباشد سلامت * که زیرا میشود در ششش جراحت *
﴿ شورش ﴾ واو معروف وکسر راء مهمله ایله شوریدندن اسم مصدر در فتنه وغوغا
وقرقشه لق وآشوب معنالرینه استاد بیت کو شو رشی که صحبت شادی بهم خورد * غم خون
دل بریزد ودل خون غم خورد ﴿ شوش ﴾ بوزن کوش باغ چبوغی یعنی اوزم اغاجندن بودانمش
چبوق مجمع الفرسده مطلق اوزم چبوغی عربیده قضبان دیدکاری ضم قاف وسکون ضاد معجمه
ایله ﴿ مع الغین المعجمه * شتر بالوغ ﴾ ضم تاء مثناة ولام وسکون راء مهمله وباء موحدهٔ
مفتوحه ایله دوه قنی که عربیده بعره دیرلر نتکم ضرب مثل ایدوب دیرلر * البعرة تدل علی البعیر
یعنی دوه نك قنی دوه یه دلالت ایدر ﴿ شترمرغ ﴾ دوه قوشی که مشهوردر نفس الامر ده

دوه یه مشابه بر قوشدر بوینی وباشی وایاقلری بعینها دوه در کرچه قنادی وار امانه سائر قوشلر
کبی اوچارونه دوه کبی یوك کوتورر ضرب مثل ایلمشلردر نتکم شیخ عطار بیورمشدر * مثنوی *
چون شترمرغی شناس این نفس را * نه کشد بار ونه پرد برهوا * کر بپر کویند کوید اشترم *
ور نهی بارش بکوید طائرم ﴿ شغ ﴾ بوزن مغ اوج معنایه کلور اول ایش اشلمکدن ال دریسی
درشت وخشین اولمق ثانی شاخ کاو یعنی اوکوز بوینوزی شمس فخری بیت ازخر و کاوکم
بصد رتبت * کرچه اورانه سنب هست نه شغ * ثالث چیزی اندك یعنی شیء قلیل کذا فی المجمع
﴿ شورتاغ ﴾ واو معروف وسکون راء مهمله وفتح تاء مثناة ایله برنوع صاری اغاجدر
بعضیلر قومسال یرده بتر بر صاری اوتدر دیدیلر ﴿ شوغ ﴾ واو معروف ایله بوزن دوغ اوج
معنایه کلور اول شغ مرقوم معناسنه استاد بیت شود عادت کرفتن بر کفش یوغ * نمیزیبد
قلم در دست پر شوغ * مطلق دری درشت اولمغه دیرلر شمس فخری بیت بپهلویش که بر خارا
بغلطم * چو روی خصم شه شد بهلویم شوغ * ثانی مجمع الفرسده الده ویاخود اثوابده واقع
اولان ایریك وچرك ثالث چیزی اندك یعنی شیء قلیل شغ مرقومله مترادف المعنی در ﴿ مع الکاف
﴿ شترپلوك ﴾ ضم باء فارسی ولامله دوه قفی شتربالوغ مرقوم کبی ﴿ شترك ﴾ ضم تاء
مثناة وفتح راء مهمله ایله موج دریا که اشترك دخی دیرلر ابو المعانی بیت کفش چو بحر سخا کشت
و موجهٔ احسانش * چو روی بحر پیاپی بر آمده شترك ﴿ شچك ﴾ سکون جیم فارسیله
یورلمقدن وغیریدن که یورك اوینا یوب کوکس صحرایه اما اصح قول انچقر قدر که آکا زغنك وسچك
دخی دیرلر عربیده فواق دیرلر ضم فا وواو وسکون قافله کذا فی شرفنامه ادات الفضلاده ضم جیم
فارسیله در مؤید الفضلاده آواز دم اسب یعنی آت قویروغنك سسی وفرهنك میرزا ابراهیمده
دوه نك یوریمسی صداسی در ابو المعانی بیت ببزم آن کل رعنا نشسته می بیند * رقیب بسته
دم ودل کرفته شچك آید ﴿ شلوهك ﴾ ضم لام وواو معروف وفتح ها ایله دمور دکنی که شلوپیچ دخی
دیرلر ﴿ شنکرك ﴾ سکون نون وراء مهمله وفتح کافله بمعنی بادریسهٔ دوك یعنی ایکه کچوردکاری
اغرشق کذا فی المجمع ﴿ شوخناك ﴾ واو معروف وسکون خاء معجمه وفتح نونله بمعنی
شوخکین یعنی کیرلی کرك وجودده کرکسه اثوابده اولسون ﴿ شوشك ﴾ سکون واو وفتح
شین معجمه ایله ایکی معنایه در اول چارتار تنبوره معناسنه استاد فرخی بیت کهی سماع زنی
کاه بربط وکه چنك * کهی چغانه وتنبور وشوشك وعنقا * عنقا دخی بر سازدر ثانی بر پرنده
جانوردر ککلکه مشابه بلکه آندن کوچك اوله تیهو وچل دخی دیرلر ﴿ شوکك ﴾ سکون واو وفتح
کافله بمعنی بادریسهٔ دوك یعنی اغرشق کذا فی المجمع ﴿ شولك ﴾ سکون واو وفتح لامله اسب
جلد وتیز رفتار یعنی چابك واشکون ویوکرك آت سید حسن غزنوی بیت کرار دوان بدیدی پای
ورکاب تو * بودی به پیش شولك توار دوان دوان * استاد فرخی بیت بسا پشتهایی که تو پشت
کردی * بنقل سم شولك وخنك واشقر * حکیم اسدی بیت سپهدار بر کرد شولك زجای
کشیده بکین تیغ کشور کشای * خواجو در همای همایون * بیت در آورد بر شولك تیز پای
چو دریای آتش در آمد زجای ﴿ مع الکاف الفارسی * شترکاو پلنك ﴾ اوج حیوان اسمیله
مسمی اولدوغنك سببی اوج حیوانه مشابهتی اولدوغندندر شترکاو دخی دیرلر عربیده زرافه

زرافه دیرلر ضم زاء معجمه وفتح راء مهملهٔ مشدده وفایله ترکیده زرافه دن غلط زرنپا دیرلر
﴿ ششك ﴾ بوزن خشك کوزده اولان چپق معناسنه ابو المعانی بیت ششك چشم وخلم
بینی بوده کاریز خلا * شد دهانش مخزن کوه ونجاست کویا ﴿ شنك ﴾ سکون نونله بوزن خنك
بر موزون اغاجدر بدنی بیاض وراست شاخلری اطرافنده چادر کبی اولور غایت پك اولمغله آندن
اوق ایدرلر خراسانیلر بنفش دیرلر منجیك بیت ای توشوخی که بشکنی سرخنك * وی توچوپی که
همچو موم زشنك ﴿ شوك ﴾ بوزن دوك بالدران دیدکاری اوتدر شوکر آندن اختصار اولنمشدر
عربیده فتح شین ایله بوزن نوك که دکندر ﴿ مع اللام * شتردل ﴾ یعنی قورقق ترکیده دوه یورکلی
دیدکاریدر مولانا کاتبی بیت مرا غمیست شتروار ها بحجرهٔ تن * شتردلی نکنم غم کجا وحجرهٔ تن *
﴿ شکول ﴾ ضم کاف وواو معروفله بمعنی جلدی وجست وتندی کذا فی المجمع ﴿ شل ﴾
بوزن کل بمعنی سست حضرت مولانا قدس سره بیت چون بدید آن روی همچون برك کل *
مضطرب کردید شد پاهاش شل ﴿ شوکل ﴾ واو مجهول وفتح کافله بادریسهٔ دوك یعنی
آغرشق عربیده فلکه دیرلر ﴿ شول ﴾ بوزن غول اوج معنایه کلور اول بمعنی دید ودانست
یعنی کوردی وبلدی وصیغهٔ امر اولور بشول دیرلر یعنی ببین وبدان دیمك اولور حکیم انوری
در هجو قاضی کیرنك بیت زرد کشت از فراق لقمه بشول * روی سرخ من ای سیاههٔ دول *
ثانی بر طائفه نك اسمیدر کوردلر طائفه سی کبی ثالث شولیدن لفظندن صیغهٔ امردر
اندیشه لنمك وپریشان اولمق معناسنه ﴿ شویمال ﴾ سکون واو ویای تحتانیله جامه شوی
وکازران جامه یه اوردقلری مهره معناسنه در ﴿ شومال ﴾ دخی بو معنایه در شویمال
لفظندن اختصار اولنمشدر ﴿ مع المیم ﴾ شتلم ﴾ ضم تاء مثناة ولامله درشتی وتندی که
موقعنده اولمیه ونزاع ومخاصمه معناسنه اشلم دخی دیرلر ﴿ شلم ﴾ ضم لامله شتلم لفظندن
اختصار اولنمشدر ﴿ شم ﴾ ایکی معنایه در اول بمعنی پای افراز یعنی ایاق طولاغی وچارق
شمس فخری بیت جاهلان بر استران بردعی * فاضلان پای آبله بدریده شم * شیخ نظامی
بیت کر آینده چون یار هردم کشد * کهی شم کشد که بریشم کشد * ثانی بمعنی نفرت
ودوری شمس فخری بیت باسفیهان جمله را انس وقرار * وزعزیزان جمله را دوری وشم *
﴿ شمیم وشمم ﴾ شم مرقومك ایکی معناسیله مترادفدر استاد منجیك بیت صد بیت
مدح کفتم وچندین عذاب دید * کر نیست سیم باری جفتی شمم فرست ﴿ شوخ چشم ﴾
سکون خاء معجمه وفتح جیمله کستاخ وبی ادب ومزاح وظرافتکار خواجه سلمان بیت ای دل نه سنك
خارهٔ آخر فغان کجاست * وی شوخ چشم دیده سرشك روان کجاست ﴿ شوربوم ﴾
سکون راء مهمله وضم باء موحده ایله شوراق یر معناسنه وشورشول یردر که آنده زراعت وچمن
نافع حاصل اولمیه شوره بوم دخی دیرلر شیخ سعدی بیت باران که در لطافت طبعش خلاف
نیست * در باغ لاله روید ودر شوره بوم خس ﴿ شورچشم ﴾ کوزی دکن آدم یعنی کوزندن
چشم زخم واقع اوله ابو المعانی بیت صد چشم زخم خلق رسد یك وفای او * یك شور چشم
نیست که بر هجر میرسد ﴿ شورم ﴾ سکون واو وفتح راء مهمله ایله ترنج نوعندن حماض ومرکب
دیرلر بر نوعدر ﴿ شوم ﴾ بوزن بوم نحس ونامبارك معناسنه ابو المعانی بیت بهر دنیا

فاضلانرا بخت شومش از ازل * جاهلانرا طالع میمون ودولت یاورست ﴿ مع النون * شبان ﴾
فتح باء موحده ایله چوبان معناسنه کمال اسمعیل بیت بعهد عدل تو کرك از پی خوش آمد میش
چو خرس مصطبه بازی کند بچوب شبان ﴿ شتربان ﴾ دوه جی معناسنه بان کوزه دیجی
معناسنه در کشتی بان وباغبان کبی دوه کوزه دیجی دیمکدر اثیرالدین اخسیکتی بیت منزلکه
عیسی سزد بمرحلهٔ خضر * آنجا که شتربان تو روزی مقر آرد ﴿ شتردندان ﴾ سکون
زا وفتح دالین مهملات ایله برنوع زاجدرکه زاج مصری دیرلر جمیع زاجلردن معتدلدر ﴿ شخودن
ضم خاء معجمه وواو معروفله طرملمق وبرنسنه ایله یاره لمق حکیم اسدی بیت یکی چون دل
مهربان کفته پوست * یکی چون شخودن زنخدان دوست * مجمع الفرسده بناخن کندن
یعنی طرنقله قازیمق شاعر بیت نه جای شخودن بماند از دورخ * نه جای دریدن بماند از قبا
﴿ شخولیدن ﴾ ضم خاء معجمه وکسر لامله صفیر زدن مرغان یعنی قوشلرك صقلق کبی اوتمه سی
وشیهه زدن اسب یعنی آتلرك کشنمه سی میرنظمی بیت شخولیدن طیر وانعام ورخش
بود حمد وتسبیح ارزاق بخش ﴿ شخونیدن ﴾ متعدیٔ شخودن مرقومدر ﴿ شدن ﴾
درت معنایه کلور اول اولمق عربیده صیرورت معناسنه که شدنی شد دیرلر یعنی اوله جق اولدی
ثانی کتمك عربیده ذهاب معناسنه بونده دخی شدنی شد دیرلر کیده جك کتدی دیمك اولور
بونلرك فرقی ذکر محل ارادهٔ حال قبیلندندر بو ایکی معنایه ملك قمی بیت شدم بباغ که تسکین
دل دهم دیدم * میان بلبل وکل کرمیٔ که داغ شدم * ثالث فوت اولدی معناسنه خواجه
حافظ بیت مکر که لاله بدانست بی وفایی عمر * که تا بزاد وبشد جام می زکف ننهاد * رابع
زائل اولمق معناسنه در بیت یوسفی از برادران کم شد * آفتاب از میان انجم شد * شد
اول اولدی شد ثانی کتدی معناسنه در چغتایده ایردی دیرلر اولدی دیمکدر ایرور اولور
دیمکدر میرعلیشیر بیت کونکول لار ناله سی زلفونك کمندین ناکهان کورکاج * ایرور انداق که
قوشلار قیچغیر یشغارلار ایلان کورکاج * ایرماس اولمز دیمکدر اما اکثریا ایماس معناسنه
دکل دیه جك محلده استعمال ایدرلر ایرکین عبارتی برفعلك که آخرینه لاحق اوله استفهام مقامنده
کاهی ادات استفهام ایله جمع اولور نته کم بوغزلده ردیف واقع اولمشدر مطلعی بودر بیت
بوکیجه هجر کونی شام قیرکونی موایرکین * یوق ایسه صعب غمیم دوزخی توتونی موایرکین *
وکاهی ادات استفهام که مولفظیدر حذف اولنور وله ایضا بیت خط ورخسارینینك سو
ایرکین دوریا شورغان سبزه ده * یوقسا کوزکودرکه قالغای هر طرف ژنکارارا *
﴿ شران ﴾ فتح راء مهملهٔ مشدده ایله صیغهٔ مبالغه درکه شریدن لفظنك اسم فاعلیدر
صو ویاخود یغمورك پیاپی صدا ایله آقدوغنه دیرلر عربیده ثجاج دیرلر فتح ثاء مثلثه وجیمله
شاعر بیت سیل اشك چشم من شران میریزد چنان * کشته کویا هردو چشمم رود جیحون
وفرات ﴿ شریدن ﴾ کسر راء مهملهٔ مشدده ایله صو ویغمور وشراب صدا ایله آقمق
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شش پستان ﴾ سکون شین معجمه وسین مهمله وکسر باء
فارسی وفتح تاء مثناة ایله ممه سی بیوك وبومشق عورته دیرلر حکیم خاقانی بیت خنك است
شش پستان زنی رومی دلی زنکی تنی * مریم صفت آبستنی عیسیٔ دهقان باش درو ﴿ شستن

﴿ شستن ﴾ سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله یومق عربیده غسل معناسنه ﴿ شست کردن ﴾
سکون سین مهمله وتاء مثناة وفتح کافله صقلق ویرمك ابوالمعانی بیت آمد سحرکه دزد
صبا بوی کل دزد * دریافت عندلیب همیکرد شست آن ﴿ شفودن ﴾ ضم فا وواو معروف
وفتح دال مهمله ایله ﴿ شفه بستن ﴾ فتح فا وباء موحده وتاء مثناة وسکون سین مهمله ایله
﴿ شفیدن ﴾ کسر فا وسکون یای تحتانیله مذکور اوج لغت دخی ال وایاق دریسی درشت
وخشین اولمق معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شکردن ﴾ ضم کاف وسکون راء
مهمله ایله هلاك ایلمك معناسنه در ﴿ شکفتن ﴾ ضم کاف وسکون فا وفتح تاء مثناة ایله
شکوفه وپرچین اولان آچلمق طالب آملی بیت نه بزم باده نی رقصی نه جامی نه پری رویی *
بدین آشفتکی چون بشکفانم چین ابرویی * مولانا هاتفی بیت چو کل شاه بشکفت زکار او *
وزان کرده شد کرم بازار او ﴿ شکفیدن ﴾ سکون کاف ویای تحتانی وکسر فا ایله بودخی
شکفتن معناسنه در ﴿ شکوخیدن ﴾ ضم کاف وواو معروف وکسر خاء معجمه ایله بمعنی لغزیدن
یعنی سورچمك وباش اوزرینه دوشمك معناسنه شمس فخری بیت ظلم از نهیب شاه جهان
تیز میکریخت * کاندر عدم فتاد وشکوخید از کلوخ ﴿ شکون ﴾ ضم کافله اوج معنایه در
اول تفأل ایتمك واوغور طوتمق معناسنه قاضی عیسی بیت بخانه ام چو کند جغد ناله شاد شوم
که هرچه شومی مردم بود شکون منست * دیکر بیت صباح شنبه اکر جام لاله کون باشد *
تمام هفته بعیش وطرب شکون باشد * ثانی یمن وسعادت معناسنه مولانا ظهوری
بیت بهارست رخت ورع کن کرو * می کهنه دارد شکون سال نو * ثالث مجمع الفرسده
پرواز کردن مرغان ونوعی از شغال مرویدر ﴿ شکوفیدن ﴾ ضم کاف وکسر فا ایله بمعنی شکفتن
مرقوم ﴿ شکوهیدن ﴾ ضم کاف وکسر ها ایله ایکی معنایه در اول هیبت ووقار واحتشام ایتمك
میرنظمی بیت توقدر وشکوهت نکهدار باش * چو طفلان زبازی تو بیزار باش * ثانی
مجمع الفرسده برکسنه نك سوزنه قولق طوتمق ودخی زیبا اولمق وقورقمق معناسنه دخی مرویدر
﴿ شماریدن ﴾ فتح میم وکسر راء مهمله ایله صایمق هم لازم وهم متعدی استعمال اولنور
﴿ شمردن ﴾ ضم میم وسکون راء مهمله ایله صایمق تعداد معناسنه کرك معنا وکرك محسوسا
اولسون وله بیت بنامش روا نیست آدم شمرد * نهادش چو هرکز مروت نبرد ﴿ شنج کردن ﴾
سکون نون وجیم وفتح کافله تارلایی نطس ایلمك ﴿ شنفتن ﴾ ضم نون وسکون فا وفتح تاء
مثناة ایله بمعنی شنودن اشتمك معناسنه در خواجه حافظ بیت حال دل با تو کفتنم هوس است
خبر جان شنفتنم هوس است ﴿ شنودن ﴾ ضم نون وواو معروف ایله استماع معناسنه میر
نظمی بیت شنود آن سخن شهریار جهان * بزانو نهاده سر فکر زان ﴿ شوخکیدن ﴾ واو
معروف وسکون خاء معجمه ویای تحتانی وکسر کافله چرکین اولمق وچرکین ایتمك طیان مرغزی
بیت موی ژولیدهٔ بسر دارد * شوخکین جامهٔ که بردارد ﴿ شوخودن ﴾ واو اول معروف
ثانی مجهول وضم خاء معجمه ایله طرنقله برعضوی طرملیوب یاره ایلمك معناسنه در
﴿ شوخکین ﴾ سکون واو وخاء معجمه وکسر کافله چرکین معناسنه حکیم اسدی بیت
رسیدند جای چراکاه کور * درو شوخکین چشمهٔ آب شور * واو مجهول ایله دلیر وبهادر

وبی باك معناسنه در كذا فی فرهنك جهانكیری ﴿ شوخیدن ﴾ سكون واو ویای تحتانی
وكسر خاء معجمه ایله شیرینكارلق ایلمك معناسنه در میرنظمی بیت دران انجمن آمده
خنده ناك * چو شوخید كشتند همه سینه چاك ﴿ شودن ﴾ واو مجهول ایله بمعنی شدن
وله بیت ازانجا كه شه را ستودن كرفت * بقربیت شاه شودن كرفت ﴿ شورستان ﴾
واو مجهول وكسر راء وسكون سین مهملتین ایله چوراق یرلر معناسنه در ﴿ شوریدن ﴾ واو
مجهول وكسر راء مهمله وسكون یای تحتانیله درت معنایه استعمال اولنور مصدردر اول
بمعنی آمیختن یعنی قاریشمق استاد در صفت عروسی بیت چو شورید روغن بشهد وشكر *
كه پیچید در جامه خواب یكدكر * ثانی بمعنی تیره كردن یعنی بولاندرمق وله بیت كه
شورید از خاك آن آب صاف * چنان آب بودن بكشته خلاف * ثالث دیوانه اولمق وله
بیت همه هوشمندان شوریده كشتند * سوی دشت وصحرا چو دیوانه رفتند * رابع بمعنی
شستن یعنی یومق كذا فی فرهنك جهانكیری ﴿ شورانیدن ﴾ متعدی شوریدن مرقوم
درت معناسنه دخی ﴿ شوریده كردن ﴾ دیوانه ایلمك ودخی قورقلو ایلمك ﴿ شولیدن ﴾
واو مجهول وكسر لام وسكون یای تحتانیله ایكی معنایه كلور اول یرایشه اندیشه ایله تقید
ایلمك ثانی پریشان اولمق میرنظمی بیت بشولید از كردش روزكار * بجایی كه هركز نكیرد
قرار ﴿ شومیزیدن ﴾ واو معروف وكسر میم وزاء معجمه وسكون یائین تحتانیین ایله بمعنی
زراعت كردن كذا فی فرهنك جهانكیری ﴿ شومین ﴾ واو مجهول وكسر میم وسكون یای
تحتانیله اسفاناخ دیدكلری اوت ابو المعانی بیت همه شومین شورند میخورد خویش *
نه بیند اهل بینش جز خیاری ﴿ شون ﴾ بوزن خون كوملك وقفتان خشتكی كذا فی فرهنك
جهانكیری ﴿ شونیج كردن ﴾ بمعنی شنج مرقوم یعنی كاغذ مهره لمك و پرداخت ایدوب
صیقل و یرمك ﴿ شوهن ﴾ واو مجهول وفتح ها ایله بمعنی شونیز مرقوم یعنی سیاه دانه كه عربیده
حبة السودا دیرلر ﴿ شوییدن ﴾ واو معروف وكسر یای اول وسكون ثانیله بمعنی شستن
مرقوم یعنی یومق ابو المعانی بیت نشوییده همه در عمر رویش * مكر شوید در آخر مرده
شویش ﴿ مع الواو * شترخو ﴾ ضم تاء مثناة وخاء معجمه ایله دوه كینلی دیمك اولور زیاده
كین طوتمقدن كنایه در اثیر الدین اخسیكتی بیت در مرتبه با كفت كمال تو نباشد * كردون
شترخو كه زكوهان قمر آرد ﴿ شتركاو ﴾ زرافه در كه شتركاو پلنك دخی دیرلر كما مر ذكره
بر غریب الخلقه جانوردر كه باشی دوه باشنه وطاغ صغری باشنه ده بكزر وسینه سی وایاقلری
وبوینوزی كاوه ودریسی قپلان دریسنه وقویروغی آهو قویروغنه ودیشلری اشك دیشنه بكزر
بوینی مدور واوزون واوك ایاقلری اوزون وقیچ ایاقلری غایت قصه وایاقلرینك مفصله لری
یوقدر یكپاره كموكدر عجیب الهیأتدر برایشه یرامز روایت ایدرلر كه كاو كوهی ناقهٔ حبشیله
چفتلشور بو عجیب الهیكل جانور آندن تولد ایدر شتركاو تسمیه سنه سبب اولدر دیرلر مزبور
جانور مملكت حبش وولایت نوبه ده چوق اولور ﴿ شو ﴾ بوزن كوچلاه چوقری بعض
فرهنكلرده خشیل وچریش معناسنه مرویدر ﴿ شوشو ﴾ بو لفظ مكرر ارزن یعنی طاریدر
حكیم سوزنی بیت خری كه آبخورش زبرناودان عصیر * علف عصارهٔ بكنی وتخم شوشو

شوشو كیر ﴿ مع الهاء * شبچه وشبشه ﴾ كلاهما بسكون الباء الموحده اولها بفتح الجیم
الفارسی ثانیها بفتح الشین المعجمه تخل بتی كه ادویه قوردی ومیوه قوردینه دخی دیرلر
كذا فی فرهنك جهانكیری ﴿ شتربه ﴾ ضم تاء مثناة وسكون راء مهمله وفتح باء موحده ایله
اول كاو آدیدر كه كلیله ودمنه كتابنده دمنه اسمیله موسوم اولان شغالك تزویر وحیله سنه
فریفته اولوب شیر ایله مقاومت ونزاع وخصومته مباشرت ایلدی دیو شیره هلاك ایتدردی
تفصیل احواللری همایون نامه ده مسطوردر حكیم نزاری قهستانی بیت بكو تا نیاید بخونم
برون * بتزویر چون دمنه بر شتربه ﴿ شخوده ﴾ ضم خاء معجمه ایله شخود مرقوم یعنی طرنقله
یاره ایلمك شمس فخری بیت كمندش كردن احداث بسته * سنانش روی ماه وخود
شخوده * حكیم خاقانی بیت دلیرانند برسر كویش * زلف ببریده رخ شخوده هنوز *
﴿ شخولنده ﴾ ضم خاء معجمه وواو مجهول وفتح لام وسكون نونله صقلق ویریجی معناسنه
ابو المعانی بیت چو بلبل بكلشن شخولنده شد * چه سود ست نكیرد باو كوش كل *
﴿ شخولیده ﴾ ضم خاء معجمه وواو مجهول وكسر لام وسكون یای تحتانیله بمعنی پژمرده
شده یعنی صولمش میرنظمی بیت كل رویش شخولیده در آمد * وجود نازپروردش بلرزد *
﴿ شرطه ﴾ سكون راء وفتح طاء مهملتین ایله اوچ معنایه كلور اول بمعنی امیر بازار یعنی
بعض یرلرده سنه ده بر دفعه بازار طورر اطراف ممالكدن تجار متاع كتورب برآی قدر بیع وشرا
اولنور اول بازارك بر حاكمی اولور كه بازاری محافظه ایدر ثانی سیاه پوش بر طائفه در حكام
وپادشاه قپوسنده معین خدمتلری واردر آنلره دیرلر كذا فی فرهنك جهانكیری ثالث مطلق
موافق معناسنه در حتی مناسب وموافق روزكاره باد شرطه دیرلر خواجه حافظ بیت كشتی
نشستكانیم ای باد شرطه برخیز * باشد كه باز بینم دیدار آشنا را ﴿ شعبده ﴾ سكون عین وفتح
باء موحده ودال مهملتین ایله حقه باز وهنكامه كیر معناسنه خواجه حافظ بیت چه جای من كه
بلغزد سپهر شعبده باز * ازین حیل كه در انبانهٔ بهانهٔ تست ﴿ شفته ﴾ سكون فا وفتح تاء
مثناة ایله طاوان تخته لری اراسنه میخلد قلری انجه چبوق كه شوشه دخی دیرلر ابو المعانی بیت
در شب شهاب نیست كه ز آسمان افتد * برای شفتهٔ سقفت كه از سپهر آید ﴿ شفره ﴾
سكون فا وفتح راء مهمله ایله مجلدلر وسراجلر سختیان تراش ایتدكلری مدور كسكین دمور
عربیده بیوك بچاغه دیرلر ﴿ شفنه ﴾ سكون فا وفتح نونله حلاجلرك پنبه دوشردكلری
چبوق ﴿ شفه ﴾ فتح فا ایله بمعنی شفه بستن یعنی ال وایاق دریسی درشت وخشین اولمق
معناسنه در ﴿ شفوده ﴾ ضم فا وواو معروف وفتح دال مهمله ایله بمعنی هفته كه عربیده ایام
اسبوع دیرلر حكیم علی فرقدی بیت بود رود جزره رهی وصف خلقت * بماه وبسال وبروز
وشفوده ﴿ شكاه ﴾ فتح كاف فارسیله تیردان كه شفا وشكا دخی دیرلر كذا فی المجمع ﴿ شكرفنده ﴾
فتح كاف وفا وسكون راء مهمله ونونله آت تكرلنوب باشی اوزرینه دوشمك شكوخنده ولغزنده
وسكندر خورده دخی دیرلر ﴿ شكفته ﴾ ضم كاف وسكون فا وفتح تاء مثناة ایله آچلمش
غنچه وشكوفه وغیری آنلره مثال نه اولورسه ابو المعانی بیت چو ایام بهار آمد دلم نشكفته
از محنت * درین باغ جهان را غنچهٔ نشكفته بر كامم ﴿ شكلهٔ جامه ﴾ سكون كاف وفتح لامله

قفتان چاپکی درزیلر اصطلاحنده یك و پیش و تیریز پاره لرینه چاپك دیرلر ﴿ شکله ﴾ یالکز
شکله دخی دیرلر که چاپك و یاقه اویندیسیدر ﴿ شکوخنده ﴾ ضم کاف و فتح خاء معجمه و سکون
نونله بمعنی شکوفنده مرقوم میرنظمی بیت بمیدان درآمد بکر و بفر * قضارا شکوخنده
کشته بسر ﴿ شکوفه ﴾ معروف اغاج چیچکی اولسون یرده بتن اولسون اسم عامدر
شین مکسوره ده دخی ذکر اولندی برقاج لغت واردر که کیمی مکسوره ده و کیمی مضمومه ده نقل
ایدر بعض محلده تصحیح اولنور اما بعض محلده تصحیحی عسیر اولدیغندن ناچار ایکی یرده تحریر
ایدر ﴿ شکوله ﴾ ضم کاف فارسیله چتین قوزکه قابوغندن آیریلوب چقماز ﴿ شکونه ﴾
ضم کاف فارسی و فتح نونله باشکونه لفظندن اختصار اولنمشدر معکوس معناسنه در میرنظمی
بیت شکونه کردش کردون غدار * شود اهل دلانرا پر دلازار ﴿ شکوه ﴾ ضم کاف و واو
معروف و اظهار هایله ایکی معنایه در اول هیبت و وقار و حشمت و متانت معناسنه در خواجه
سلمان بیت باشکوه کوه حکمت ابر کریان برجبال * باوجود جود دستت برق خندان
در سحاب * وزیبایی ویراشقلق و عجب معناسنه مستعد خان صائب بیت حسن چون
آرد بجنك دل سپاه خویش را * بشکند بهر شکوه اول کلاه خویش را * ثانی کوچك کوی
یعنی قریهٔ صغیره که کلاته دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری عربیده فتح شین و سکون کاف
و فتح واو ایله شکایت معناسنه در و کسر شین ایله شیرخواره که آندن سود ایدرلر ﴿ شکوهه ﴾
ضم کاف و فتح هایله شکوه مرقوم معناسنه در که مهابت و وقار و حشمت در مولانا بدرالدین محمد
ظهوری بیت شکوهه بچشم خلایق نمود * کزو نکذرد محتسب بی سجود ﴿ شکوهیده ﴾
ضم کاف و کسر ها و سکون یای تحتانیله اظهار بزرکی نموده و کوش بسخن کسی انداخته یعنی
اولولق کوسترمش و برکسنه سوزینه قولق طوتمش و قورقمش و دخی اسب رفتاره کلمش
کذا فی المجمع ﴿ شکه ﴾ ضم کاف و اظهار هایله شکوه مرقوم معنالرنده استعمال اولنور
واوی حذف اولنمشدر استاد عنصری بیت پادشاهی که باشکه باشد * علم او چون بلند که
باشد ﴿ شله ﴾ تخفیف لامله برنوع پلاودر اسفاناخ ایله ایدرلر برمقدار نرم اولور شاعر
بیت درمیان پلاوها شله خوب * نرم دستست چو شاهد بازار * تشدید لامله اوچ
معنایه کلور اول زنانك موضع معهودی حضرت مولانا قدس سره * مثنوی * جاهل
ار با تو نماید همدلی * عاقبت زحمت زند از جاهلی * او دو آلت دارد و خنثی بود * فعل هر دو
بیکمان پیدا بود * او ذکر را از زنان پنهان کند * تا که خود را خواهر ایشان کند * شله
از مردان بکف پنهان کند * تا که خود را جنس آن مردان کند * کفت یزدان زان کس مکتوم او
شلهٔ سازیم از خرطوم او * زانکه بینایان ما زان دو دلال * در نیابند از فن او در چوال * ثانی
جای خس و خاشاك یعنی مزبله که کوی کنارنده و محلات باشنده اولور خفاف بیت چون
خر رواست پایکهت آخر * چون سك سزاست جایکهت شله * ثالث بمعنی لته یعنی زنانك
حیض بزی پاره لری کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ شله کاه ﴾ فتح لام مشدده و کاف فارسیله
قاسق که عربیده عانه دیرلر و دهان فرج ﴿ شمارکاه ﴾ حساب محلی یعنی عرصات که محاسبهٔ
خلایق اولنه جق یردر ﴿ شمارنده ﴾ ضم میم و راء مهمله و سکون نونله صایجی معناسنه هرنه نك

هرنه نك اولورسه معدد معناسنه میرنظمی بیت شمارنده شو اعداد کناهت * از ان پیش
که کناهت می شمارند ﴿ شوخ دیده ﴾ بمعنی شوخ چشم مرقوم یعنی کستاخ و بی ادب خواجه
سلمان بیت ای شوخ دیده بر سر خاکش بخون دل * چندانکه آب در جکرم هست
اشکبار ﴿ شوره ﴾ سکون واو و فتح راء مهمله ایله یدی معنایه کلور اول چوراق یرکه
اوت بتمز و بتدوکی حالده خار و خس اولور شیخ سعدی بیت زمین شوره سنبل بر نیارد *
درو تخم عمل ضایع مکردان * ثانی کل باشه دیرلر که آنده قیل بتمامش اوله عربیده اقرع دیرلر
مولانا لسانی در هجو نقاش سر شوره * باید که بنوك ناخن نقاشی * هر شوره که بر سرت
فتد بتراشی * ثالث لکه پیسی که فضلات بلغمدن وجودده ظاهر اولور عربیده بهق دیرلر
مولانا هاتفی در صفت پیره زن بیت فتاده شوره اش در چهرهٔ زشت * بدان کونه که بر افتد
بر انکشت * رابع نمکین طعام خامس اول اکشی میوه در که ترنج نوعندندر مرکب دخی دیرلر
سادس آت بازاری سابع طوزلو صویه دیرلر مجمع الفرسده بمعنی بخیل یعنی شرمنده و خاك
نمناك اما مؤید الفضلاده فتح شین ایله بخل و ضم شین ایله نمناك مرویدر ﴿ شوریده ﴾ واو
معروف و کسر راء مهمله و سکون یای تحتانیله اوچ معنایه کلور اول دیوانه معناسنه که عقلی
مختل اولور ثانی عاشق معناسنه میرزا فصیحی بیت دل شوریدهٔ دارم بسان کاسهٔ
چینی * اکر دستی زنی تا حشر از و فریاد برخیزد * ثالث قارش مورش معناسنه نوعی
خموشانی * مصرع * زبان شوریده کلك شعله تحریر ﴿ شوژه ﴾ واو معروف و فتح زاء
فارسیله کوملك یقاسی میرنظمی بیت شده با او چنان یکلخت و یك بر * بر آورده همین یك
شوژهٔ سر ﴿ شوشه ﴾ واو معروف و فتح شین معجمه ایله درت معنایه کلور اول شفشه
طلا و نقره و امثالی که شمس و سلاك دخی دیرلر شیخ نظامی بیت با تش بران شوشهٔ مشك
شنج * چو مار سیه بر سر چاه کنج * و هرنه که بو جنسدن اوزون یغلمش اوله خاك اولسون غله
اولسون شیخ نظامی بیت تهی دست بر شوشهٔ خاك من * بیاداری از کوهر پاك من *
ثانی هر نسنه نك ریزه سی یعنی خرده سی ثالث هر پشته یه یعنی هر یغنه دیرلر عموما و پشتهٔ ریك
یعنی قوم یغننه دیرلر خصوصا رابع علامت مزار یعنی مزار طاشلری که موتایه ایدرلر کذا فی
فرهنك جهانکیری ﴿ شوغابه ﴾ واو معروف و فتح غین معجمه و باء موحده ایله محوطه که
کیجه آنده دوه بغلرلر اکا شبکاه دخی دیرلر کذا فی المجمع بو معنایه میرنظمی بیت شب تیره و تار
و سرما بدید * که شوغابه در دامن کوه دید ﴿ شوکه ﴾ واو معروف و فتح کافله تابهٔ زر و سیم
یعنی التونی و کمشی اریدوب ایچنه دوکدکلری قالب استاد عسجدی در هجو یکی بیت
بجنبانم علم چندان دران در کنبد سیمین * که سیماب از سر حمدان فرو ریزد دران شوکه *
﴿ شولیده ﴾ واو معروف و کسر لام و سکون یای تحتانیله بمعنی پریشان شده حکیم انوری
بیت زشید اختیار زمانه است طبع * درین فن چو در زلف شولیده شانه ﴿ شوهیه ﴾
واو معروف و کسر ها و سکون یای تحتانیله نطس که شیار دخی دیرلر ﴿ شویله ﴾ کسر واو
و سکون یای تحتانی و فتح لامله مزبله که کوی کنارنده و محله باشلرنده اوله ﴿ شوی دیده ﴾
برقاج قوجه دن قالمش عورت معنای ترکیب ارکورمش دیمك اولور شاعر * قطعه *

چوهر روزی بزو شوهر دیده * زن دنیا هزاران شوی دیده * مشو نادان بکرة اومکردید * فریبد مرترا آن شوی دیده ﴿ شه ﴾ اظهار هایله تف واوف معناسنه که محل نفرت وکراهتله دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت شه بران عقل وکزنیش که تراست * چون که کان جهل را کشتن سزاست ﴿ مع الیاء * شترپای ﴾ براوتدر پیراغی دوه طبانی کبی اولور کذا فی المجمع ﴿ شراحی ﴾ فتح راوکسر حاءمهملتین ایله برنوع کبابدر شاعر بیت کنار جوی ودر مجلس شراحی * که باشد همدمت پرمی صراحی ﴿ شرطی ﴾ سکون راوکسر طاءمهملتین ایله شرطه مرتومك معنالرینه متر افدر ودخی دفتردار وکاتب معناسنه میرنظمی بیت بیاید دولت شاهی متانت * که درشرطی شود عقل ودیانت * ﴿ شکوهندکی ﴾ ضم کاف اوّل وسکون نون وکسر کاف فارسی ثانی ایله اولولق وآحتشام ووقار کوستر مك وسوزاشتمك وخوف اوزره اولمق معناسنه شیخ نظامی بیت درو کرد باید پژوهندکی * که ازمانند اردشکوهندکی * مجمع الفرسله بمعنی لغزش وافتادکی یعنی سورچوب دوشمك ودخی آت تکرلتمك شکوخندکی وشکوفندکی معنالرینه ﴿ شمایی ﴾ کسر یای اول ایله خطاب حاضر درسزسزدیمك اولور آخرنده کی یایای خطابیه در میرنظمی بیت شمایی ازازل یاردل من * همه ازشاخ عمر حاصل من ﴿ شوخی ﴾ واومعروف وکسر خاءمعجمه ایله کستاخلق وشطارت معناسنه بیت کند شوخی ببزم دیگران را * بیاد آرد بنزدم پند مادر ﴿ شوی ﴾ واومعروف یعنی اشباع واو ایله امردر یومعناسنه مولانا ظهوری بیت بیاد جبین ارغوانرا بشوی * ببوی کریبان سمن را ببوی * ووصف ترکیبی اولور جامه شوی کبی وواو مجهول ایله یعنی امالهایله زوج معناسنه یعنی عوزتك اری که زن وشوی دیرلروچختایده اکا ابوشقه دیرلر مجنون ولیلی ده مجنونك پدری وفات ایتدکده مادرینك احوالی ذکرنده بیت بریاندین اوغول غم وشکنجی * بریاندین ابوشقه دردورنجی * وکسر واوایله براوتدر عربیده شبث دیرلر ﴿ باب الصاد المهملة المفتوحة مع الالف ﴾ اصحاب وقوف کسترواربابفهم انوراولان معانی پرورلره معلوم وروشن ومفهوم ومبرهن درکه بوزبان نزاکت بیان وبواسان ظرافت عنوانده حروف تهجی ظروفدن واقع اولمیان سکزحرف کداوجی ثاء مثلثه وحاءمهمله وذال معجمه درسلك تحریرده منسلك اولدقلری محالری مرورایادی حالابش حرف که صاد وضاد وطا وظا وعین مهمله درسیاق کلام وبیان مرام وساطتیله محالری واقع اولدی اکرچه بوحروفده لغت فارسیه وارد اولامشدر لکن لسان عربدن برقاچ کلمه اخذ اولنوب کیمنی بعینهامعنای موضوع لهی ایله استعمال کیمنه کندولرمعنای آخرایله استدلال وکیمنی کندوترکیبلرینه جزء ایتمکله استکمال معنا ایدوب کندولغتلری مرتبه سنه ایصال ایلشلردر واستادان وسخنوران شعرلرنده کندو لسانلری مقامنده ایراد ایلشلردر وبعضیسنك لسان فارسیده معناسنه مطابق لغت اولمامغله معنای عربی سیله استعمال اولنمور بوجهتدن بوحقیرایراد وتحریرایتمکه اوج سبب اولمغین ارتکاب ایلدی بری ذکراولندوغی سببدر دیکری دخی بعض ارباب لغت ترتیب حروفده رعایت ایلهوکیدروبرسبب دخی چونکه کتابمز جمله فارسیده استعمال اولنان کلماتك جمع اولمسی در احوالدن خبیراولان اصحاب معانی پذیرعذرفقیری مقبول طوتار ﴿ صبا ﴾ فتح باءموحده ایله

ایله اول یلدرکه جانب شرقدن وقت سحروزان اولور عربیده فعل ماضی دخی اولور فلان صبا دیرلر عمر ابن الفارض بیت نعم بالصبا قلبی صبا الاحبتی * فیا حبذا ذاك الشذا خیر هبیت * عند البعض کعبه طرفندن اسن یل که حضرت یوسف علی نبینا وعلیه السلام ك بوی پیراهنی حضرت یعقوب علیه السلامه ایرشدرمشدر اول اجلدن شیخ ابوعلی دقایق الریح رسول العاشق یورمشدر خواجه حافظك بو بیتنده بومعنایه تلمیح واردر بیت ای صبا نکهتی ازکوی فلانی بمن آر * زاروبیمار غم راحت جانی بمن آر * بومعنایه مهیار الدیلمی بیت الصبا ان کان لابد الصبا انها کانت لقلبی اروحا ﴿ صحرا ﴾ سکون حاوفتح راءمهملتین ایله دشت وهامون معناسنه که عربیده بریه وبادیه وفضادیرلر صائب تبریزی بیت ای زبون درحلقهٔ زنجیرزلفت شیرها * سر بصحرادادهٔ چشم خوشت نخچیرها ﴿ صدا ﴾ فتح دال مهمله ایله آواز بانك معناسنه میرنظمی بیت رسیده بکوشم زسویش صدا * بجوش آمد این دل بینوا * ودخی یانغوکه طاغ اراسنده آوازدن حاصل اولور بومعنایی مؤید منلاجامی بیت کرازین کوه صدایی برسید هرکدایی بنوایی برسید * ارباب تصوفدن برشیخ کامل بیورمشدر بیت فدع کل صوت غیر صوتی فانی * انا الطائر المحکی والاخر صدا * عربیده معنای مرقومدن غیری اوج معنایه دخی کلور اول ارکك بایقوش ثانی بریه چکرکه سنه بکزر بر بوچکدر ایام صیفده هم اوچار هم متصل چغرر ثالث صوسزلق عطش کبی یقال صدیان ای عطشان ﴿ صدپا ﴾ سکون دال مهمله وفتح باءفارسیله حشرات ارضدن قرق ایاق دیدکلری جانوردر ابوالمعانی درهجو بیت تنش لاغر وروی زرد ودراز * شده همچوصد پاومردم کزید ﴿ صفا ﴾ فتح فیله ضد کدر در وصافی معناسنه در ومکهٔ مکرمه ده بریرك آدیدر وطاشی معناسنه دخی کلور متنبی دیمشدر بیت ولابد للقلب من آله * ورای یصدع صم الصفا ﴿ صفرا ﴾ سکون فا وفتح راءمهمله ایله اوچ معنایه در اول اخلاط اربعه دنك بریدرکه جکرده پخته غدا منهضم اولدقده کوپوکیدرکه محلی زهره ده غالب اولدقده قانه مختلط اولوب بعض امراض ظهورینه سبب اولور جمله دن حیات صغرلوی وامثالی حکیمك بری دیمشدر * مثنوی * اکرغالب آید چو صفرا درو * تب لرزه آید بدید اندرو * حرارت شود حاصل اندر جکر * بدن راچو آتش کند سر بسر * ثانی صاری رنکه دیرلر الوانده صاری رنك سائرلرندن مفرح در قرآن عظیم الشانده انها بقرة صفراء فاقع لونها تسر الناظرین * آیت کریمه سی دلیل کافیدر ثالث شراب اسمامسندن براسمدر نتکم ابی نواس * مصرع * صفراء فی کاساتها حمراء فی خد الندیم ﴿ صلا ﴾ اعلام ایتمك وطعامه دعوت ایتمك مولانا ظهوری بیت کشیدم دکرخوان برك ونوا * بدونیك وپیروجوان الصلا * شرفنامه ده صوغوق دفعی ایچون آتش یاقمغه دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری معنای عربیسی نمازودعادرشرف الدین حموی بیت یاکائنا بالحمی علیه * منا التحیات والصلاة ﴿ صهبا ﴾ سکون ها وفتح باء موحده ایله شرابه دیرلر عموما شراب سرخه دیرلر خصوصا صائب بیت فساد روی زمین ازشراب میزاید * کدام دیوکه درشیشه نیست صهبارا * عربیده دخی بومعنایه استعمال اولنور ابن خطیب داربابیت هات استعن الصهبا یامونسی * قد فاح نشر الورد والنرجس * شیخ بهاء الدین عاقلی بیت هاتها صهباء

من خمر الجنان * دع كؤسا واسقنيها بالدنان * ق مع الباء الموحدة * صاحب ج نسر
حاء مهمله ايله وزير ومعتمد الدوله يه ديرلر مولانا عرفى بيت صاحبا بر تو عيد ميمون باد *
عيد نيز از رخت همايون باد * ومالك ودوست ويارانه دخى ديرلر مولانا ظهورى بيت
سخن را كنم صاحب اعتبار * زمداحى صاحب روزكار * عربيده دخى مذكور معناله استعمال
اولنور عبد الله بن المعز * قطعه * واحفظ فؤادك ان شربت ثلثة * واحذر عليه ان
يطير من الفرح * هذا دواء للهموم مجرب * فاقبل شورة صاحب لك قد نصح * صاحبه
چغتايده ايا ديرلر مثلا اوصاحبنه اوايا سى ديرلر مير عليشير بيت بيرايا سزايت بولوب
ايردى نوايى يارسز * بولماسون هركزكه يارب بنده سلطاندين جدا * ودخى ايكا ديرلر ايا كبى
صاحب معناسنه در ايكلادى صاحبى اولدى ضبط ايتدى ديمكدر سبعهٔ سياره ده ايكنجى
حكايه ده زيد راهب ديراهلنه ديدى بيت بادبان اول نقودينى ايكلادى * يا نالات ومنات
سازى كيلادى ق صايب ج كسر ياى تحتانيله كار راست ودرست ايديجى مير نظمى بيت
هركه در كار خود بود صايب * نشود هيچ در جهان غائب * عربيده دخى بو معنايه بهاء الدين زهير
بيت ساظهر فى هواك اليك سرى * وما ادرى اخطى ام اصيب ق صواب ج ضد خطا در
يعنى ايش راست ودرست اولمق شيخ عطار بيت نيك بختانرا بود رأى صواب * آنكه
بدرايست باشد در عذاب * ابو المعانى بيت نقد وقتش شده آثار ثواب * كشته محراب
دلش صوب صواب ق صوب ج سكون واو ايله صورتا ومعنا جانب وطرف معناسنه در
ابو المعانى بيت بصوب ميكده رفتن بدل مصمم بود * وليك واعظ پركو هميشود مانع *
وله * قطعه * شدم بباغ وشنيدم فغان بلبل زار * رموز حالت عاشق زصوب كل كفتم *
چه شد تراكه هميدارى اين قدر فرياد * كه بى ادب شدن عاشقان اشكفتم * عربى شعرلرده ده
استعمال اولنور شيخ يحياى صرصرى بيت وجاء تريك من صوب النعيم حيا * هامى
الشآبيب فى الاظلال سحاح * ودخى قوش يره اينمك وبرنسنه يه ايرشمك ويغمورا ينمكه ده
ديرلر يقال يلقى صوبه اى سيلانه وصابه المطر والصوب لغت فى الصواب والمصاب اسم
مفعول ق مع التاء المثناة * صامت ج كسر ميمله بمعنى ساكت ضد ناطقدر ودخى روحى
اولميوب مال اطلاق اولنان اشيايه ديرلر نته كم تعريف ايلمشلردر يقال ماله صامت ولا ناطق
الصامت الذهب والفضه والجواهر والامتعه والناطق الابل والخيل والغنم وغيرها * جامى
بيت سخن آنجا كه زند لاف ادب * خامشى از زر صامت چه عجب * وضد متحركدر بو معنايه
شيخ عمر بن الفارض بيت نطقت مناطق خضرة ختما اذا * صمت الخواتم للخناصر آذا *
ق صلوة ج سورهٔ الحمد ونماز ومن الله الرحمة ومن الملائكة استغفار ومن المؤمنين الدعا
ومن الطير والهوام التسبيح ق صوت ج سكون واو معروفله آواز در مولانا ظهورى در قسميه
بيت بعشقى كه در عهدهٔ جست وجوست * بصوتى كه در پردهٔ كفت وكوست * وعربيده دخى
استعمال اولنور قاضى ناصح الدين الارجانى بيت صوت الحمام الايك عند الصباح * جدد
تذكارى عهد الصباح * بو بيتده جمعى واقع اولمشدر شمس الدين تلمسانى بيت وار الوجود
باسره وجع الصدا * وارى وجودك منشئ الاصوات ق مع الجيم * صاردج ج سكون را

راو كسر دال مهملتين ايله كرج ويا خود آلچى وبزير وپنبه ايله خمير ايدوب صوكنكنى آنكله بربرينه
محكم ايدرلر تركيده لكن ديرلر عربيده لاقونه ديرلر ابو المعانى در هجو بيت ببين آن خر طبيعت
همچو حلوا * خورد صاردج نكويد لين چه باشد ق صهريج ج سكون ها وياى تحتانى وكسر
راء مهمله ايله اول قويويه ديرلركه ياغموردن صو طولدورب حفظ ايدرلركه يازايامنده صوغوق
اولور لكن هضمى عسير در اكثر قلعه لرده ايدرلر مير نظمى در تعريف قلعه بيت زخيره اندر
وپرغله انبار * هم آب صاف پر صهريج بسيار * وكوچك حوضه وقورنه يه دخى ديرلر
ق مع الحاء المهمله * صباح ج ضد مسا اول يوم اميدى بيت على الصباح كه ساقى دهد
شراب طهور * بنوش باك مدار ان ربنا لغفور * صبح دخى ديرلر عربى شعرلرده دخى
استعمال اولنور استاد متنبى بيت اما فى النجوم السائرات وغيرها * لعيبى على ضوء الصباح
دليل * صبح دخى ديرلر چغتايده تانك ديرلر كاف عجميله تركيده طك ديدكلرى تانك در
چغتايده دالله طا يوقدر جمله تايله تلفظ ايدرلر البته الفدن صكره نون كتورمك قاعده لريدر
صباحه دك ديمكده تانكغه چه ديرلر بو عبارت انتهاء غايه اداتيدر وتعجب معناسنه ده كلور نته كم
اناطولى تركلرى طكا قالدم ديرلر ق صبوح ج ضم باو واو معروفله ايكى معنايه استعمال ايدرلر
برى صباح وقتنده ايچلن شرابه ديرلر خواجه حافظ بيت الصبوح الصبوح يا اصحاب *
المدام المدام يا احباب * برى دخى كيجه دن بقيه قالان شرابه ديرلر مولانا ظهورى بيت
صبوحى كنان صبح از جام مهر * سيه مست دائم شب ديو چهر * عربيده اسم شرابدر واهل
شرب خمره جمع اولمغه ديرلر معناى اوله عفيف الدين تلمسانى بيت باكر الى داعى الصبوح
صبا * واجعل زمانك كله افراحا ق صلاح ج فتح لامله ضد فساددر خواجه حافظ بيت صلاح
كار كجا ومن خراب كجا * ببين تفاوت ره كز كجاست تا بكجا * لابن المعز بيت ودع الزمان فكم
رفيق حازم * قد رام اصلح الزمان فما صلح ق مع الخاء المعجمه * صباخ ج فتح باء موحدهٔ مشدده
ايله نام پادشاه يمندر مبارز لشكر كيخسرو بن سياوش ايدى ق مع الدال المهمله * صاحب رصد
اول حكيمدركه بر كوه بلند دپه سنده يديوز ذراع يوكسك عمارتده اوتوروب سيارات وثوابتك طلوع
وغروبنه نظر ايدرمش كذا فى شرفنامه ق صاحب عباد ج بروزيرك ناميدركه غايت زيرك وكيس
وسخى ايدى ايضا منه ق صرح ممدد ج اول بنايه ديرلركه اكا نردبان ايله چيقه لر ايضا منه
ق صاد ج باقر چولمك كه قولبى اوله تركيده بقراج ديرلر ابو المعانى بيت شهى كه خلق
جهانرا زچشمهٔ كرمش * بجاى آب زر وسيم را بصاد دهد ق صد ج يوز عدده ديرلر
مولانا ظهورى بيت زراحت دل آزردهٔ خير ديد * كه در سينه صد زخم غم سير ديد *
عربيده منع واعراض در * يقال صد عنه يصد صدودا اى اعرض من الامر اى امنعه * چغتايده
اوز ديرلر ضم همزه ايله اوزك بر معناسى دخى كندو ديمكدر اما همزه آنده تفخيم بونده ترقيق
اولنسون اسكندر نامه ده ملوك عجم سلطنتلرى بياننده بيت كه دورانلارى تورت مينك اوج
اوزايل * يانا اوتوز آلتى واون آى بيل * يانا ديمك ينه ديمكدر ق صياد وصيد ج
سكون ياى تحتانيله آوجى وشكار معناسنه در منلا ظهورى در قسميه بيت بصيدى كه از رنج
وراحت كريخت * بخونى كه بر پاى صياد ريخت ق مع الراء المهمله * صاغر ج فتح غين معجمه ايله

بیوك قدح كه ساغر دخی دیرلر اصلی صاد ایله در اما فارسیده صاد اولمامغله سین ایله یازرلر
واوقورلر صد دخی بویله در كه سد دیرلر نته كم سین مفتوحه ده ذكری مرور ایلدی ابو المعانی
بیت بده ساقیا صاغر پر شراب * كه باشد بروكلهٔ غم حساب * حقیقتده صاغر اوله جقدر
ق صبر ع سكون باء موحده ایله ایكی معنایه در اول آرام وقرار شیخ سعدی بیت قرار
در كف آزادكان نكیرد مال * نه صبر در دل عاشق نه آب در غربال * ابو المعانی بیت
دوری جانان دلرا صبر كردن مشكلست * انتظار وعد بر دل جبر كردن مشكلست * عربیده
دخی وارد اولمشدر لواحد من الشعرا * قطعه * الناس نظام امرهم بالصبر * صبری انا
غیر ناظم لامری * بالصبر كما قیل منال النصر * لكن امامه ذهاب العمر * وچغتایده
چیداماق دیرلر یعنی صبر وتحمل ایلمك میر علیشیر بیت چیدارمین هر نیچا زخم اورسا اول
قاتل ولی بولماس * چیداماق كر بیرین اوز عضو یدا قلسا كیشی اولچاك * ثانی بر نوع اغاج
صمغی در غایت آجی اولور اعلاسی سقطری نام جزیره ده اولور مسهل صفرا وبلغم بر نافع دوادر
ق صبور ع ضم باء موحده ایله اسم فاعلدر صبر ایدیجی معناسنه خواجه حافظ بیت
قرار وخواب زحافظ طمع چه میداری * قرار چیست صبوری كدام وخواب كجا * معنای ثانی
اسماء حسنی دن بر اسم شریفدر ق صدتر ع سكون دال مهمله وفتح تاء مثناة ایله قیون وصغر
شیردانی ایچنده بر پارچه اتدر یپراق یپراق اولور تركیده قرق بایر دیرلر ابو المعانی بیت خورد
درون شكمبه وصدتر وزوده * بریش وسبلت ورویش نجس در اندوده ق صدر ع سكون
دال مهمله ایله اوچ معنایه كلور اول بالای خانه یعنی اوك واوطه نك یوقاری طرفی ثانی وزیر
وثالث قاضی معناسنه میر نظمی هروی بیت نماینده صدر ونشسته بصدر * بفرمود
حكم قضا را بصدر * عربیده هر نسنه نك اولی یقال صدر كل شیء ای اوله وصدر النهار وصدر
الطائفه وصدر الكتاب وصدر المجلس ودخی سینه اول دخی صدر انسان اولمغله در قرأن
عظیم الشانده * رب اشرح لی صدری ویسر لی امری * وارد اولمشدر ق صرصر ع باد سرد
وسخت ق صریر ع كسر راء مهمله وسكون یای تحتانیله قلمدن چیقان آواز نوعی خموشانی
بیت دلمرا چاشنی مهمان می كن * صریر خامه ام را لحن نی كن * وقپو آوازی كه صریر الباب
دیرلر وشول اقچه وغروش صداسی كه صایلدقده وكیسه یه قونلدقده ظاهر اولور ودخی قطع
ودفع ومنع معنالرینه كلور ق صفدر ع سكون فا وفتح دال مهمله ایله شجیع وبهادر ودلاور
معناسنه اصلی دالك كسریله صحیحدر صف یرتجی معناسنه در اما لسان ناسده فتح دال مهمله
ایله مشهور اولمشدر ابو المعانی بیت شهسوار عرصه كاه وسرور لشكر شكن * پهلوان
كیرودار وصفدر روز وغا * مولانا هاتفی بیت زنیزه شده جانستان صفدری * نهنكی كرفته
بكف اژدری ق صفیر ع كسر فا وسكون یای تحتانیله آواز مرغان ونای ده دخی استعمال
اولنور خواجه حافظ بیت فراز كنكرهٔ عرش میزنند صفیر * ندانمت كه درین دامكه
چه افتادست * مولانا ظهوری بیت صفیر نی وقلقل می خوشست * بلی قیل وقال ورع
طی خوشست * وعربیده دخی استعمال اولنور قال الاصمعی بیت صوت صفیر البلبل *
هیج قلب الاثملی ق صلیب اكبر ع تقاطع خط استوا وخط محور كذا فی الاداة اما فی المؤید

فی المؤید تقاطع میل شمالی وتقاطع میل جنوبی وتقاطع فلك تدویره دخی دیرلر ق صنوبر ع
فتح نون وباء موحده وسكون واو ایله چام فستقی جلفوزه دخی دیرلر واغاجنه ده صنوبر دیرلر سرو
كبی موزون وخوشنما اولمغله قد محبوبی اكا تشبیه ایلمشلردر خواجه سلمان بیت صنوبر
از بدل راست نیست بندهٔ قدرت * چراست آنهمه دل در هوای قد صنوبر * ودخی قلب
اوزنجه ات پاره سی اولمغله تشبیها قلب صنوبری دیرلر خواجه حافظ بیت دل صنوبریم
همچو بید لرزانست * زحسرت قد بالای چون صنوبر دوست ق صیدكر ع سكون یای
تحتانی وفتح كاف فارسیله آوجی یعنی صید ایدیجی بوكر زركرده كی كركبیدر كه اصلی كار ایدی
تلفظه ثقیل اولمامق ایچون الفی حذف ایدوب كاف عربی یی كاف عجمی یه تبدیل ایلدیلر
مولانا جامی بیت از قضا صیدكری دام نهاد * راهشان بركذر دام افتاد ق مع العین المهمله ع
ق صانع ع دست كار یعنی دوزیجی كذا فی شرفنامه ق مع الغین المعجمه * صباغ ع
باء موحدهٔ مشدده ایله بویاجی كه رنكرز دخی دیرلر ق صدغ ع سكون دال مهمله ایله زلف
ومیان ودنبال چشم وكوش كذا فی شرفنامه ق صمغ ع سكون میمله معروفدر ق مع الفاء ع
ق صاف ع پاك یعنی غل وغشدن عاری وطورلمش خواجه حافظ بیت كنونكه بر كف
كل جام بادهٔ صافست * بصد هزار زبان بلبلش در اوصافست * مولانا محمد ظهوری بیت
تویی لاله وسرو نسترن عذار * منم صاف دل رند دردی كذار * عربیده بویلو ویوجه وحیوان
پشمینه دار معناسنه كقولهم كبش صاف ای ذو صوف ق صدف ع فتح دال مهمله ایله انجو
قابی كه ایچنده انجو اولور مولانا جامی بیت شاه والا كهر ودریا كف * كه فلك كوهرا وراست
صدف * عربیده فتحتین وضمتین ایله ده یوكسك واولو طاغ وقرأن عظیم الشانده بین الصدفین
ای بین الجبلین المرتفعین ودخی هر نسنه كه یوكسك ومرتفع اوله اكا دیرلر وبر معناسی دخی
اعراض ایلمك ودخی قولق ایچی داخل الاذنین معناسنه در ق صراف ع فتح راء مهملهٔ
مشدده ایله التون واقچه وجواهر تمییز ایدیجی معنای اصلی سی دوندریجی در مولانا جامی بیت
جلوهٔ حسن زوصافی اوست * سكهٔ عشق زصرافی اوست * بو معنایه صیرفی دخی دیرلر
وله بیت كو بیا صیرفی ملك وملك * زد از ان سنك زرت را بمحك ق صرف ع سكون راء
مهمله ایله دوندرمك ومنع ایتمك وتغییر ایتمك ابو المعانی بیت از چه این بنده بقول دكران
صرف كنی * صرف باید زدلت قول حسودان كردن * مولانا ظهوری بیت ز تو عشوهٔ
صرف این توبه باد * كه ذوق شكستن مرا توبه داد * عربیده مذكور معنالردن غیری توبه
ایتمك وحیله ایتمك ودخی حادثات دهر وعوارض روزكار معنالرینه در ق صف ع بری بری یاننه
قومق جمعی صفوف كلور مولانا هاتفی بیت بر آراسته یك بیك رنك رنك * كشیدند صفها
بر آیین جنك ق صیف ع تابستان یعنی یاز فصلی ق مع القاف * صادق ع حضرت
اسمعیل علی نبینا وعلیه السلام وراستكوی یعنی طوغری سوزلی ق صداق ع كابن یعنی
مهر ق صدوق ع ضم دال مهمله ایله هوا بلغ من الصادق ق صدیق ع كسر دال مهمله
ایله دوست ق مع الكاف * صك ع تشدید ایله حجت معناسنه در ق صلیب الفلك ع
فلكده ایكی خطدر بری خط استوادر كه مشرقدن مغربه دك وارمشدر وبری دخی خط محوردر كه

شمالیدن جنوبی یه در بو ایکی خطك اجتماعی اولدوغی صورته صلیب الفلك دیرلر ﴿ صد برك ﴾
سکون دال مهمله وفتح باء موحده ایله برنوع یپراقلری چوق قتمرکلدر غایت ایری اولور حکیم اسدی
بیت هزاران صف کل دمیده زسنك * زصد برك رویی وهفتاد رنك ﴿ مع اللام * صال ﴾
بوزن مال برنسنه در اوتوز قرق طولومی اوفورب آغزلرین باغلیوب بربری یاننه دیزوب
ودیرك وتخته قویوب آنك ایله صودن اثواب ومأکولات مقوله سی وآدم کچوررلر وحیواناتدن
انجق قیون طورر آته ودوه یه اولمز اکثر جاری صولرده استعمال اولنور میرنظمی بیت
سرشکش چنان کشته سیل روان * که باصال کردون کذشته بران ﴿ صندل ﴾ سکون
نون وفتح دال مهمله ایله برلطیف اغاجدر اوچ نوع اولور بری بیاض وبری قرمزی وبری صاری
اولور مولانا ظهوری بیت دکر نخل برجلوهٔ نورپاش * شد از عود وصندل مشبك تراش
غایت پك اغاج اولمغله صلایه سی عسیر اولدوغن برشاعر دیمشدر بیت بی مشقت نیست
هرکاری زصندل کن قیاس * دردسر کم دارد وسا ییدنش دردسرست ﴿ صیقل ﴾ سکون
یای تحتانی وفتح قافله جلا ویرمك ﴿ مع المیم * صارم ﴾ ضم راء مهمله ایله غایت کسکین
قلیجدر ﴿ صمیم ﴾ کسر میم وسکون یای تحتانیله قاریشق اولمیان نسنه وهرنسنه نك
کزیده سی ومیانه دل ﴿ صمصام ﴾ سکون میم اول وفتح صاد مهمله ایله قلیجك جملهٔ
اسماسندندر میرنظمی بیت کمر بسته صمصام خونریز شد * بکین عدو راچنان تیز شد *
﴿ صنم ﴾ فتح نونله بت که کفار التون وکمشدن آدم صورتنده یاپوب پرستش ایدرلر صورتی
اولمیانه صنم دیرلر * وقیل الصنم ماله صورة والا فهو وثن * جمعی اصنام کلور فارسیده بت وشمن
دخی دیرلر شیخ فیضی بیت ای عشق تو از کعبه تراشیده صنم را * پیمانهٔ می ساخته قندیل
حرم را * عربی شعرلرده دخی ایراد ایدرلر محمد المعروف بالابله بیت یاله فی الحسن من صنم *
کلنا من جاهلیته ﴿ مع النون * صابون ﴾ معروف هرلسانده صابون دیرلر سبب تسمیه سنه
بویله روایت ایدرلر که مصنفی شمس المعارف صاحبی شیخ عبد الرحمن البونی صابونی تصنیف
ایتدکده برمناسب اسم بولمیوب اصاب البونی دیدیلر یعنی بونی اصابت ایلدی دیمك اولور مرور
ایامله صابون دیدیلر میرنظمی بیت بکیر دوسخ از غم ماجرا * بصابون باده بشو سینه را *
﴿ صحن ﴾ سکون حاء مهمله ایله میان سرای ومیان باغ وبوستان ودخی آچق یر اولوب
اطرافی بیشه ویاخود طاغ ویادیوار اولان یره دیرلر مولانا ظهوری بیت بصحن کلستان
واطراف کشت * رسد صد سلام از زبان بهشت * وبیوك قدح واول ظرف که ایچنه طعام
قورلر حکیم خاقانی بیت لیلهٔ معراج چون نزل نزول آراسته * هفتجوش چرخ را یك صحن
ازخوان ساخته ﴿ صاحبقران ﴾ اول مولوده دیرلر که مسقط رأسی وقت قران عظیمده اوله
وبرج قران آنك طالعی اوله کذا فی الاداة ﴿ صفاییان ﴾ ماوراء النهرده برشهر آدیدر
کذا فی شرفنامه ﴿ صنعان ﴾ برشیخك اسمیدر که یدی یوز نفر مقداری مریدی ایله بیت اللهه
کیدرکن روم دیارنده برترسایی قزه عاشق اولوب قبول کفر ایلدی آخر الامر قز مسلمان اولوب
جانن حقه تسلیم ایلدی شیخ دخی بعد تجدید الایمان کعبه یه روان اولدی شیخ عطار منطق الطیر نام
کتابنده مفصل یازمشدر ﴿ صفراغون ﴾ سکون فا وفتح راء مهمله وضم غین معجمه ایله برقوشدر

برقوشدر اکثر بوستان اطرافنده اولور صاری رنکدر حکیم شیرازی بیت انکبین ولحم صفراغون
شده * شلجم وقیصوم وسیسارون شده ﴿ صقراکون ﴾ غین معجمه ایله اولدوغی کبی
کاف فارسیله ده صفراغون معناسنه در ﴿ صولجان ﴾ سکون واو وفتح لام وجیمله چوکان
معناسنه ابو المعانی بیت من سر دل کوی میدان محبت کرده ام * تازند باصولجان زلف
جانانم یکی * عربی شعرلرده دخی استعمال اولنور لابن هانی بیت لمن صولجان فوق خدیك
عابث * ومن عاقد فی ظرف لحظك نافث * حذف نونله صولجا دخی دیرلر شیخ عبد الرحیم البیسانی
بیت لعبت جفونك بالقلوب وجثها * والخد کمیدان وصدغك صولجا ﴿ مع الهاء * صابونه ﴾ ضم
باء موحده وفتح تاء مثناة ایله زن پیرانسانده وآتده یعنی قوجه یاشلی عورت ویاشلی قصراق
کذا فی التحفه ﴿ صحیفه ﴾ مصحف ونامه وتخته دل ﴿ صاعقه ﴾ کسر عین مهمله وفتح
قافله کوکدن اینن آتش که یلدرم دیرلر ﴿ صخره ﴾ سکون خاء معجمه وفتح راء مهمله ایله بیوك
طاش که قدس شریفده معلق اولان طاشه صخرة الله دیرلر ﴿ صبوره ﴾ ضم باء موحده وواو
معروف وفتح راء مهمله ایله مخنث وپلید معناسنه کذا فی مجمع الفرس والتحفه بومعنایه ابو المعانی
بیت مبند دل بحقیقت محبت خوبان * زهر صبوره مجو زینهار وفاداری ﴿ صد پایه ﴾
سکون دال مهمله وفتح باء فارسی ویای تحتانیله اغاج قوردی که ینه اغاجدن حاصل اولور
بعضیلر طرطر دیدکلری قورددر که ایاق کبی خرده نسنه لری واردر ابو المعانی بیت درخت امیدم
سراپا بخورد * غم حسرت دل چو صد پایه بود ﴿ صدره ﴾ سکون دال وفتح راء مهملتین
واظهار ها ایله صد نوع دیمکدر کذا فی شرفنامه ﴿ صدفه ﴾ سکون دال مهمله وفتح فا ایله
بروزنه درکه طقوز وقیه دن عبارتدر میرنظمی بیت می لعل کونرا بصدفه بنوش * ببزم
محبت همیکن خروش ﴿ صدقه ﴾ سکون دال مهمله وفتح قافله معروف وجوب طریقیله اولان
زکوته دیرلر ﴿ صدمه ﴾ سکون دال مهمله وفتح میمله طوقنمق وبرقاتی نسنه مثلنه زور ایله
طوقشمق بعضیلر دیمه دیدیلر وجسد ایله اورمق مولانا محمد ظهوری بیت بمن ده که از صدمهٔ
روزکار * نهم تاج برکردن روزکار * جمعی صدمات کلور وکسر دال الله عربیده هرنسنه نك
طرفی وجانبی ایکی جانبه صدمات دیرلر ﴿ صرفه ﴾ سکون راء مهمله وفتح فا ایله فائده وزیاده لك
معناسنه خواجه حافظ بیت ترسم که صرفهٔ نبرد روز بازخواست * نان حلال شیخ زآب
حرام ما * ومنازل قمردن برمنزله نك اسمیدر که برمنور یلدزدر وبونجق معناسنه ده کلور حرزه
کبی ﴿ صعوه ﴾ سکون عین مهمله وفتح واو واخفاء ها ایله برکوچك قوشدر ترکیده اسپنوس
دیرلر وکیمی یوند قوشی وبعضیلر صغرجق دیدیلر خواجه سلمان بیت آمدست از کبریایت
عرصهٔ کیتی بتنك * آشیان صعوه عنقا برنتابد پیش ازین * حکیم صاحب در قسمیه بیت
بشاهباز قناعت بجغد کوشه نشین * ببانك صعوه وفریاد زاغ ونغمهٔ ساز ﴿ صغیره ﴾
معروف وکناه کوچك ﴿ صفحه ﴾ یوزك وکردنك وورقك برطرفنه دیرلر
﴿ صناعه وصنعه وصنیعه ﴾ کردار نیکو یعنی ایوایش ﴿ صفوه ﴾ برکزیده ومنتخب ﴿ صومعه ﴾
سکون واو وفتح میم وعین مهمله ایله حجرهٔ مشایخ جمعی صوامع کلور یقال الصوامع منازل الرهبان
اما مشایخ مسکنی اولدوغی مشهوردر خواجه حافظ بیت دلم زصومعه بکرفت وخرقهٔ

سالوس * کجاست دیر مغان وشراب ناب کجا ﴿ مع الیاء * صابونی ﴾ معروف ومشهور
حلوادر شاعر بیت کند وعده مرا یکدم بذوق وصلتش دلبر * زهی حلوای صابونی زهی
پالوده شکر ﴿ صاحب صابی ﴾ یعنی حضرت عیسی علیه السلام ﴿ صاحب کافی ﴾
برصاحب فضائل کمسنه نك آدیدرکه منصب وزارتی وار ایدی واسمی اسمعیل ایدی ﴿ صاحبی ﴾
برنوع جامه درکه مخططدر اکا خاره دخی دیرلر کذا فی شرفنامه ﴿ صحرای قدسی ﴾ یعنی عالم
لاهوتی ﴿ صدی ﴾ برآوازدرکه طاغدن وحمامدن وغیریدن کیر وعکس ایدر ﴿ صفی ﴾
دوست ویکانه وبرکزیده ﴿ صنابی ﴾ فتح نون وکسر باء موحده ایله اسب کمیت ویا اشقرکه
بیاضلق غلبه ایلیه وکویند اسبی که میان مویهایش مویهای سفید آمیخته باشد کذا فی
شرفنامه ﴿ صیرفی ﴾ یعنی صراف ﴿ باب الصاد المکسورة مع الالف * صلا ﴾ شعرایه
ویریلان جایزه شعر معناسنه میرنظمی بیت شهی که کمترین لطف وعطایش * بشاعر شهر
می بخشد صلایش ﴿ مع الباء الموحده * صلاب ﴾ بمعنی اصطرلاب وله بیت نمیدانم
احوال چرخ وصلاب * همین دانشم دلربا وشراب ﴿ مع التاء المثناة * صیت ﴾ سکون
یای تحتانیله آوازه مولانا محمد ظهوری بیت بصیت جهان کرد آزادکی * برخسار پرکرد افتادکی
وذکر جمیل که بین الناس منتشر وشایع اوله اصلی صوت ایدی واوساکن یایه قلب اولنوب
ماقبلنی مکسور ایلدیلر عربیده دخی اولمعنایه لابن خفاجة الاندلسی بیت وعندی شکوی
لواضحت علی النوی * فهزك صوت واشتمالك صیت ﴿ مع الخاء المعجمه * صطرخ ﴾ ایران
زمینده برشهرك آدیدرکه تخت کاه دارابن داراب ایدی عجایب البلدانده مذکوردرکه لشکرکاه
سلیمان علیه السلام آنده ایدی اکا اصطرخ دخی دیرلر ﴿ صماخ ﴾ قولاق دلوکی لغت عربیده
اکرچه صاد ایله در اماسین ایله ده روایت اولنمشدر ﴿ مع الراء المهمله * صفر ﴾ علامت برج حمل در
ودخی حمل معناسنه ده کلور سکون فایله بوش وخالی وتهی معناسنه میرنظمی بیت بده ساقیا
مانده ام صفرید * شود کیمیای میم سودمند * یقال بیت الصفر من المتاع ورجل صفر الیدین
وفی الحدیث ان اصفر البیوت من الخیر البیت ﴿ مع الفاء * صرف ﴾ سکون راء مهمله ایله
صوقاتلمامش صافی شراب شیخ عمر بن الفارض قدس سره بیت علیك بهما صرفا وان شئت
مزجها * فعدلك من ظلم الحبیب هو الظلم * بو بیتك ظاهر معناسندن قطع نظر معنای حقیقی سی
صرفدن مراد کلمه لا اله الا الله در وآنی ممزوج ایتمك محمد رسول الله درکه حبیب دن مراد اولدر
میرنظمی بیت بده ساقی آن باده صرف آب * که افکار غم سینه کردد خراب ﴿ صنف ﴾ کونه
ازچیزی وپاره ازچیزی کذا فی شرفنامه ﴿ مع القاف * صدیق ﴾ کسر دال مشدده ایله
راستکوی بغایت ولقب شریف حضرت یوسف علیه السلام وحضرت ابوبکر رضی الله
عنه در ﴿ مع النون * صغون وصغین ﴾ ایکی قریه اسمیدر کذا فی شرفنامه ﴿ صین ﴾
براقلیمدر غایت واسع اهلی جمله کافردرلر واول دیارده غایت قیمتلو اینجو اولور دیرلر یکتا که دانه سی
بیك دینار دکر کذا فی عجایب البلدان ﴿ مع الهاء * صلایه ﴾ فتح یای تحتانیله اوزرنده
بویه ازدکلری طاش والتون حل ایتدکلری طبق ابو المعانی بیت رخ سخت خویشم که کردم
صلایه * که جانان بروخال مشکین بساید ﴿ صله ﴾ عطا ودخی شعرایه ویریلان جائزه شعر

شعر ﴿ صفه ﴾ نشان ﴿ باب الصاد المضمومة مع التاء * صحبت ﴾ سکون حاء مهمله وفتح باء
موحده ایله مجلسده اوتورمق معناسنه شیخ عطار بیت بازصحبت داشتن باهر فقیر * پادشه را
عیب دارد کوش کیر * ودوستلق اتمك معناسنه وله * مثنوی * رغبت دنیا وصحبت بازنان *
قربت سلطان والفت بابدان * هرکه دائم صحبتش بازن بود * مرد عاقل نیست اوکودن بود *
ودخی جماع اتمك میرنظمی بیت الفت زنرا وصحبت باغلام * روی را آرد بخجالت لاکلام *
﴿ صورت ﴾ سکون واو وفتح راء مهمله ایله چهره وپیکر وتشبیهها نقاشلرك ایتدکلری
انسان رسمی شانی ئکلو بیت چشم توجادویست که چون صورت فرنك * دریك نکاه
باهمه کس آشنا شود ﴿ مع الحاء المهمله * صبح ﴾ سکون باء موحده ایله صباح وقتی صبح اول
وصبح دوم دیرلر مولانا ظهوری بیت شراب دویم صبح روز وصال * زکیفیت حال عزلت
مقال * یعنی صبح صادق شرابی عربیده دخی ذکر اولنمشدر محمد بن الیمین الاندلسی بیت
وجلوا ظلام اللیل بالصبح الذی * قسموه بین جیادهم اوضاحا ﴿ صلح ﴾ دفع مخاصمه
معناسنه مولانا ظهوری بیت زرویت عیانست آثار صلح * بساغر کن آن جنس بازار صلح
عربیده دخی کذلك الشیخ صفی الدین الحلی * قطعه * نفا عین الکلام بسحر عین * الی سلم
المتیم لیس مجنح * له طرف بقول الحرب اولی * ولی قلب یقول الصلح اصلح ﴿ مع الراء المهمله *
﴿ صبار ﴾ فتح باء موحده مشدده ایله تمر هندی که لطیف اکشیسی واردر قلع صفرایه غایت
نافعدر اکشیلرده قابضیه مقرر دوا اولوب ملین اولمدوغی واضحدر انجق هم اکشی هم ملین تمر
هندیدر باء مخففه ایله ده جائزدر میرنظمی بیت مرا کرد محموم صداع خمار * رسان ساقیا
آن شراب صبار ﴿ صفر ﴾ ضم فایله معادن نوعندن توج دیدکلری معدنی نسنه در
شیخ ابن سینا اوزان معادنی بیان ایلمش بو قطعه ایله * قطعه * نه فلز مستوی الحجمرا چون
برکشی * اختلاف وزن دارد هریکی بی اشتباه * زرلکن زیبق الم اسرب دهن ارزیز حل *
فضه ند آهن یکی مس وشبه مه صفر ماه ﴿ صور ﴾ سکون واو ایله بوینوزکه قلندران چالرلر
وحضرت اسرافیل علیه السلامك نفخ ایتدوکی نسنه یه ده دیرلر ابو المعانی بیت کشتکان
توسر نمی دارند * تادم صور وقت رستاخیز ﴿ مع العین المهمله * صداع ﴾ باش اغریسی که
علتی ماده اوله یاخود خماردن عارض اوله منلا ظهوری بیت صداع اجل رادوا کرده اند *
چو برجبهه لایش طلا کرده اند * وله بیت صداع خمار می هستیم * کند کمره خانه مستیم *
عربیده دخی کذلك عنتر العیسی بیت وسیفی کان فی الهیجا طبیب * یداوی الرأس من الم
الصداع ﴿ مع الفاء * صوف ﴾ واو معروف ایله کچی نك اوزون قیللری دبندن خرده قیللری
قوپاروب اکیروب طوقدقلری قماش کبی نسنه که موجدار ایدرلر ودخی قویون تویی پشمینه
معناسنه شیخ عطار بیت همچو صوفی در لباس صوف باش * باصفتهای خدا موصوف باش
عربیده قیون یوکنده مستعملدر سائر حیوانات توینه شعر دیرلر فتح شینله لابن الحجاج
* قطعه * احن اذا رایت الحر لیلا * یحتثی وهو منتوف لطیف * ولا اباه ان هو جاء یوما *
وفی رأس القلیلة منه لیف * اذا صمت الخروف اکلت منه * ولست اعاف وعلیه صوف *
﴿ مع النون * صبحکاهان ﴾ مراد صبح کاذب وصبح صادقدر شاعر بیت چو شد تاریخ

مشرق صبحگاهان * سفید وسرخ چون سیب صفاهان ﴿ مع الهاء * صبحگاه ﴿ صباح
وقتی دیمکدر بیت مرو بخواب که حافظ ببارگاه قبول * دعای نیمشب وورد صبحگاه منست *
﴿ صراحیه ﴿ شراب ظرفی ﴿ صره ﴿ فتح راء مهمله مشدده ایله التون واقچه کیسه سی
طلو اولدوغی حالده واکا بکزرنه اولورسه شیخ سعدی کلستانده * یك صرهٔ هزار دینار به پیشش
فرستاد * دیدوکی در شاعر بیت اکرچه عادت شاهیست صره بخشیدن * عطای
شاه مرا سیم وزر بخرواری ﴿ صفره ﴿ صاریلق هرنه اولورسه ﴿ صفه ﴿ مرتفع
ومخصوص یاپلش مکان عربیده مصطبه دیرلر ودخی جای عشرت مولانا محمد ظهوری بیت
بمژکان فروروب از صفه کرد * چو پروانه برکرد ساقی بکرد ﴿ مع الیاء * صراحی ﴿ بوینی
اوزون شراب ظرفی شیشه اولسون غیری اولسون خواجه حافظ بیت یارب چه نعره کرد
صراحی که خون خم * با نقرهای قلقلش اندر کلو ببست * وله بیت درین زمانه رفیقی که
خالی از خللست * صراحیٔ می ناب وسفینهٔ غزلست ﴿ صورت وهمی ﴿ قوت مفکره ده
بر حالتدر که برکسنه نك ویاخود برنسنه نك شخصیتنی تفکر وبعینه صورتنی خیالده احضار
اتمکه دیرلر ابو المعانی بیت نرود از خیال من هرکز * صورت وهمیٔ صفای وصال ﴿ صوفی ﴿
واو معرف ایله تصوفه منسوب ودخی جامهٔ صوفه مخصوص اولان ابو المعانی بیت لباس
صوفیانست جامهٔ صوف * ولی باید بدل چون صوف معروف ﴿ باب الضاد المعجمة المفتوحة
مع الباء الموحده * ضب ﴿ کلر دیدکلری جانورکه سوسمار دخی دیرلر ﴿ ضرب ﴿ سکون راء
مهمله ایله هر نسنه نك مثلی وباران سبك واورمق وکتمك ومثلی ظاهر اولمق وبرکسنه نك الی
مالندن بغلمق ﴿ ضرب ﴿ فتحتین ایله عسل سپید ﴿ ضراب ﴿ راء مشدده ایله رودزن وسکه زن
﴿ مع الدال المهمله * ضماد ﴿ بند جراحت وکل باشه اوریلان بز پاره سنه دیرلر ویاقی بغلمق
﴿ مع الراء المهمله * ضر ﴿ زیان * اذا ذکر مع النفع فتحت الضاد واذا افرد ضمت ضاده
﴿ ضرر ﴿ فتحتین ایله زیان که مقابلی نفع وسوددر شیخ عطار بیت هرکه از دشمن نباشد
بر حذر * عاقبت بیند از و رنج وضرر * لغت عربیده چکه نك اسفلی اعلاسنه اولشمق کسرتین
وتشدید راء مهمله ایله بخیل آدم وقصه بویلو عورت ﴿ ضمیر ﴿ کسر میمله قلب ونیت جمعی ضمایر
کلور وخاطرده نسنه احضار ایلمك خواجه حافظ بیت از خیال لطف می مشاطهٔ چالاك
طبع * در ضمیر برك کل خوش میکند پنهان کلاب * منلا ظهوری بیت مه ومهر نان ریزهٔ
خوان اوست * چه روشن ضمیری که مهمان اوست ﴿ ضریر ﴿ مرد نابینا یعنی اعمی ومرد نزار
ونحیف ﴿ مع العین المهمله * ضایع ﴿ تباه یعنی یتمش ومشك بویا ﴿ ضبع ﴿ سکون
باء موحده ایله سرتلان که کفتار دیرلر ﴿ ضجیع ﴿ کسر جیم وسکون یای تحتانیله همسر یعنی
بردوشکده بیله یاتان ﴿ ضرع ﴿ پستان کاو وکوسفند ویقال ماله زرع ولا ضرع ای شیٔ
﴿ مع الفاء * ضیف ﴿ سکون یای تحتانیله مهمان ﴿ مع الکاف * ضحاك ﴿ مشهور
پادشاه نامی در اصلی ده آك ایدی یعنی اون عیبلو ده اون وآك عیب معناسنه در تعریب ایدوب
ضحاك دیدیلر ایکی اوموزونده ات پاره لرندن ایکی ییلان کبی نسنه اولمغله ضحاك ماری دیدیلر
چلواپی سمرقندی بیت زلف ترا رقیب بکردن کرفته بود * ضحاك را بزحمت ماران کذاشتیم

کذاشتیم * مصرع ثانی ضروب امثالدندر وده آك محلنده ذکر اولنمشدر عربیده ضحاك
تشدید حا ایله خندان معناسنه در کولیجی دیمك اولور قاضی ابن سنا الملك بیت اسمی
بضحاك فوزی فیك من طرب * وفوز غیری یسمیه بعباس * ودخی ضحك تره یاغی وعسل وقار
وچیچك طومروغی که هنوز شق اولمش اوله وضاحکه ایکی اوك دیشلر وکسر ایله کولمك ومیمون
آوازیدر ﴿ مع اللام * ضال ﴿ کمراه ﴿ ضلال ﴿ یولسزلق ﴿ ضلیل ﴿ بغایت یولسز وکمراه
﴿ مع المیم * ضخم ﴿ تناور یعنی اتلو وکودلو ﴿ ضیغم ﴿ یرتجی ارسلان ﴿ ضیم ﴿ ستم
وظلم ﴿ مع النون * ضربان ﴿ دردریش یعنی جراحت ویاره واغریسی ﴿ ضفن ﴿ کینه
﴿ ضمان ﴿ قبول ایتمك ﴿ ضمین ﴿ مثله ﴿ ضنین ﴿ بخیل ﴿ ضیمران ﴿ سکون یای تحتانی
وضم میم وفتح راء مهمله ایله شاه اسپرغم دیدکلری که عربیده ریحان وترکیده فسلکن دیرلر بعضیلر
بستان افروز دیدیلر وبعضیلر تاج خروسدر دیدیلر شاعر بیت ضیمران سنبل ولاله درو *
هریکی را داده زینت باغ را ﴿ مع الهاء * ضاحکه ﴿ ایلروده اولان درت دیشك بری که زیاده جه
اوله ودخی خندان ﴿ ضحکه ﴿ خلق اوزرینه کولیجی ﴿ ضحوه ﴿ قبه قوشلق وقتی وقوشلق
طعامی ﴿ ضروره ﴿ بیچاره للك ﴿ ضیعه ﴿ کشت زار یعنی اکنلك ﴿ من المکسورة * ضیا ﴿
بمعنی روشنی ظهوری بیت بنوری که از عکس جامش سها * بخورشید بخشد زکوه ضیا *
عربیده استعمالی روشندر استاد متنبی بیت امن ازدیادك فی الدجا الرقباء * اذ حیث کنت
من الظلام ضیاء ﴿ ضد ﴿ ناهمتا یعنی برنسنه نك تمام مخالفی ﴿ ضفدع ﴿ قوربغه
﴿ ضلع ﴿ پهلو کموکلری ﴿ ضعف ﴿ دوچندان یعنی ایکی قات ﴿ ضرغام ﴿ سکون
راء مهمله وفتح غین معجمه ایله ارسلانك جملهٔ اسماسندندر طالب آملی بیت بزر کرفته وماند
برای تعویذش * قوای نامیه ناخن زپنجهٔ ضرغام * میر نظمی بیت مپندار خالی بود هرکنام
مبادا که ضرغام دارد مقام * استعاره طریقیله یقال ضرغم الابطال بعضهم بعضا فی الحرب
﴿ باب الطاء المفتوحة المهمله مع الالف * طباطبا ﴿ فتح بائین موحدتین وکسر طاء ثانیله
عجمده بر طائفه در سید کچنورلر نسبلری صحتن ینه کندولری بلور ابو المعانی بیت یکی شخص
مجهول آمد بشهر * کند دعویٔ نسل آل عبایی * چکونه شود سید آن خر نسب * که رد
کرده بر پیش طباطبایی ﴿ طرفا ﴿ سکون راء مهمله وفتح فا ایله درخت معناسنه در ﴿ مع الباء
الموحده * طاب ﴿ خوشی وپاکی یعنی ایلك وپاکلك ﴿ طالب ﴿ جوینده واسماء رجالدندر
﴿ طاق ترنب ﴿ فرهنك میرزا ابراهیمده بمعنی کروفر وخودنمایی وطمطراق که طاق وترم دخی
دیرلر شاعر بیت چنان یافت شهرت بدیر جهان * بطاق وترنب بکر وبفر ﴿ طپطاب ﴿
سکون باء فارسی وفتح طاء مهمله ایله کوی وچوکان اویوننده طوبی اوردقلری مخصوص چوکانه دیرلر
استاد بیت بنات النعش چون طپطاب سیمین * نهاده دست زیر وپهنه از بر * پهنه اول
چوکانه دیرلر کذا فی المؤید ﴿ طبیب القلب ﴿ یعنی زهره کذا فی عجایب البلدان ﴿ طبیب ﴿
خسته یه تیمار وعلاج ایدن کمسنه واستعاره طریقیله محبوبه ده دینلور مولانا محمد ظهوری بیت
بیا ای طبیب مرضهای دل * بجای علاج غرضهای دل * الطب بالفتح والتشدید عادت
وحذاقت ومرارة وعلم وکیاست یقال رجل طب ای عالم وحاذق وکسریله اصطلاح وعادت

وسیاست وسحر ابن انبازی قتنده طب اضداد دندر زیرا علاج امراضه وسحره طب دیرلر
سحر ایسه اعظم امراضدندر یقال الطب السحر والمطبوب المسحور والطبیب الساحر والطبیب
العالم وجمع القلة اطبة والکثرة اطباء تقول طبیت یا رجل بالکسر طبیبا ای صرت طبیبا
والطبیب الذی یتعاطی علم الطب وکل استاد وحاذق عند العرب طبیب لامیر سیف الدین
المنشد بیت اناشده وقد لعبت بقلبی * بد الاسقام وقد عز الطبیب ☜ طرب ☜ فتح راء
مهمله ایله برحالت خفتدرکه انسانه عارض اولور شدت سروردن وشدت حزندن اما اکثر
سروردن اولور که سرور وفرح معناسنه استعمال اولنور یقال قد طرب بکسر الراء طربا
واطربه غیره مولانا جامی بیت ناقه زالحان عرب آسوده ازرنج وتعب * طی کند باصد طرب
یکروزه ره دریك زمان * وعربیه کذلك للشیخ صدر الدین المحمد الشهیر بابن ابی کیل بیت
فالخمر ذو تری فی الدن من حبب * ترد ما فاتنی وازداد فی الطرب ☜ طلب ☜ فتحتین ایله استمك
واستمك خواهش معناسنه یقال طلب یطلبه طلبا واطلبه ایضا احوجه الی الطلب واطلب
الکلاء یاعد من الماء صائب تبریزی بیت معیار دوستان بغل روز حاجتست * فرصی برسم
تجربهٔ دوستان طلب * بویتده امری واقع اولمشدر ☜ طیب ☜ کسر یاء مشدده ایله خوش
وپاکیزه وحلال وپاکیزه سخن ومردم پاکیزه کذا فی شرفنامه ☜ طهماسب ☜ ایران زمین
پادشاهلرندن بر پادشاه آدیدرکه یدی سنه رعایایه عشر زمین وخراجی باغشلمشدر ایدی واللی سنه
پادشاهلق ایلدی ☜ طناب ☜ فتح نونله چادر ایپلری ترکیده تنف دیرلر خواجه سلمان بیت
خیمهٔ قدر تراخور شید می تابد طناب * ساغر بزم ترا ناهید میکردد حباب * عربیه ضمتین
ایله طنب چادر ایپلری جبل الخیام معناسنه جمعی اطناب کلور واعاج کوکی عروق شجر کبی وکورنك
سکری عصب جسد مثالی وسکوا کر بلکی اعوجاج رمح مانندی ویقال طنب بالمکان اقام وطنب
الفرس طال متنه واطنب بالغ فی الشیء واطنبت الریح اطنابا اشتدت فی الغبار الاطنابة
الظلمة الطنب بالضم ناحیه وجانب ☜ مع التاء * طاغوت ☜ ضم غین معجمه وواو ومعروفله
هرنه که خدا عز وجل دن غیری پرستش ایدرلر صورة کانت اوغیر صورة ☜ طالوت ☜
بر مرد مؤمن ومسلم ایدی حرب وجنکه عالم واول اصلده ثقه ایدی حق تعالی اکا ملك احسان
ایلدی ☜ طوق طاقت ☜ بر طوقدر قیمتدار ملوك قوللرینك کردنلرینه طقار ☜ طاقت ☜
فتح قافله قدرت وقوت معناسنه مولانا محمد ظهوری بیت بحکم تغافل اکر صاعئ * شود پان
پیراهن طاقئ * ابو تراب بیك بیت ماطاقت هجران می ناب نداریم * چون کاسهٔ ماکشت
تهی خانه خرابیم * وبرقات معناسنه ده کلور ☜ طامات ☜ ایکی معنایه در اول سخن ازچپ
وراست کفتن یعنی سوزی پراکنده سویلمك بیت بطامات مجلس بیاراستیم * پس آنکه
زحق مغفرت خواستیم * ثانی عجمه یعنی سوز فصاحت ایله اولنیه کذا فی المجمع
☜ طروات ☜ فتح راء مهمله وواو ایله تازه لك ولطافت معناسنه خواجه سلمان بیت چهرهٔ
مه را بود حاجت مشاطکی * طلعت خورشید را نیست طراوت بدین * نعنی طری کلور یقال
شیء طری ای غض وطریت الثوب طریه واطراه مده واطریت العسل اطراء ای عقدته وطری
علینا فلان ای اطلع ☜ طشت ☜ سکون شین معجمه ایله بیوك طاس که لکن دخی دیرلر

دیرلر عربیده سین مهمله ایله طست دخی دیرلر اما فارسیده اصلی تشت در تاء مثناة ایله کمال
اسمعیل بیت نماند شام اکر امواج این دریای دولابی * فروشد زورق زرین بر آمد طشت
سیمابی * واسرار آچلغه طشت از بام افتاد دیرلر نتکم مولانا جامی بیت طشت خورشید
زبام افتادی * کار کردون نظام افتادی ☜ طلعت ☜ سکون لام وفتح عین مهمله ایله دیدار
معناسنه خواجه حافظ بیت دل سراپردهٔ محبت اوست * دیده آینه دار طلعت اوست
مولانا ظهوری بیت دل آینهٔ طلعت یار نیست * اکر صیقل عشق در کار نیست * عربیده
کورمك رؤیة کبی ومنه قولهم انا مشتاق الی طلعتك ای الی رؤیتك ☜ مع الثاء * طهمورث ☜
سکون ها وضم میم وفتح راء مهمله ایله حضرت آدم علی نبینا وعلیه السلام مك بر روایتده اپکنجی
بطنده بر روایتده اوچنجی بطنده اولادیدر دنیاده ابتدا بو پادشاهلق ایادی دیولری زوزبازو سیله
ضبط وقهر ایلدوکی ایچون طهمورث دیویند لقبیله شهرت شعاردر میر نظمی بیت مده زنهار
دل دنیای پررنك * نه طهمورث بماند نه سیامك ☜ مع الجیم * طاقچ ☜ کسر قافیله یعنی پر
یعنی ملو مولانا جامی بیت ای شده طاقچ زفیض کاس محمد * زادم وعالم مکن قیاس محمد *
☜ طباهیج ☜ فتح باء موحده وکسرها وسکون یای تحتانیله یمرطه ایله بشمش قلیه بعض یرده
قایغنه دیدیلر عربیده طباهجه دیرلر شاعر بیت کند سیر وولی خشمش عسیرست * شود
باتخم مرغی کر طباهیج ☜ طسوج ☜ ضم سین مهملهٔ مشدده وواو ومعروفله نیم درهمه دیرلر
اصلی تسوو تسوجدر ابو المعانی بیت چودانی نیست دنیارا بقایی * نیرزد نزد عاقل نیم
طسوج * عربیده جانب وناحیه معناسنه در وعند الحساب ایکی حبه دن عبارتدر وحبه نك
یکرمی دردی بر دینار در وسدسی بر دنکدر فارسیدن معرب درکه تسوج دیرلر ☜ طمغاج ☜
سکون میم وفتح غین معجمه ایله ترکستانده بر ولایت اسمیدر دار الملك اولان شهرینه ده دیرلر شیخ
نظامی بیت چکل را زلف بر طمغاج بندد * طراز شوشتر و بر عاج بندد ☜ طنعاج ☜
سکون نون وفتح عین مهمله ایله خطا ملکنه قریب بر شهر اسمیدر کافرستاندر ودخی تاتار خانلرینك
پرینه اسم اولمق مرویدر بمعنی اوّل میر نظمی بیت باقلیم خطا حکمش رسیده * سوی
طنعاج رالشکر کشیده ☜ مع الحاء المهمله * طرح ☜ سکون راء مهمله ایله بر اتفاق مثلا دیوار تملی
وامثالی وحامل یوکن بر اتفاق معنا لرینه میر نظمی بیت چو طرح ظلم وجور افکنده بودی *
زبیم جور عالم بنده بودی ☜ مع الخاء المعجمه * طباخ ☜ فتح باء موحده مشدده ایله آشجی که خوالیکر
وآش پزدخی دیرلر ☜ طبخ ☜ چولکده نسنه قینامق ☜ طرخ ☜ سکون راء مهمله ایله
طاغ ائکلرنده ودره لردن اقان قار صویی نك جمع اولدوغی یرعربیده ماجل دیرلر ☜ مع الدال المهمله
☜ طایباد ☜ سکون یای تحتانی وفتح باء موحده ایله خراسان ملکنده برموضع ویا خود برشهر
اسمی اوله مولانا هاتفی * مثنوی * هوس کرد جم قدر خاقان اساس * که روشن کند چشم
مردم شناس * بنظارهٔ مرشد طایباد * سپهر آفرین خوان آن خاك باد * محل دیکرده ولله
بیت خرامان شد آن ابر کوهر نهاد * بکستردن سایهٔ طایباد ☜ طبرزد ☜ سکون باء موحده
وراء مهمله وفتح زاء معجمه ایله برنوع شکردر بیاض وسخت وسنکین اولور شویله که ثبر ایله
قرلدوغندن طبرزد دیدیلر فارسیدن معربدرکه اصلی ثبرزدایدی شاعر بیت طبرزد سکر

وقندونباتش * بهر حالت بیفزاید حیاتش ﴿ طرد ﴾ سکون راء مهمله ایله سورمك واراق ایتمك ﴿ طرید ﴾ کسرراء مهمله وسکون یای تحتانیله سورلمش ﴿ طاحند ﴾ سکون لام ونون وفتح حاء مهمله ایله نام پادشاه سند درکه دشمنله جنکده ایکن انکسار ومغلوبیت واقع اولمغله فیل اوزرنده تختنده اوتوررکن بامرالله تعالی جان ویردی مادری اوغلنك فراقندن دیوانه اولدی حکماء هنددن جلاج حکیم شطرنجی تصنیف ایایوب آنك حضورنده اوینارلر ایدی اول دخی اکا مشغول اولمغله برمقدار آرام ایدرایدی ﴿ طود ﴾ کوه بزرك وبلند کذا فی شرفنامه ﴿ مع الراء المهملة * طالیفر ﴾ کسرلام وسکون یای تحتانی وفتح فایله براوتدر قالن قبوغی واردرهنددهچوق اولور برکسنه اغزنده طوتوب جماع ایاسه سرعت انزالی دفع ایدوب جماعه عظیم لذت ویرر ابوالمعانی بیت بوقت کادن لعل لبش کردر دهن کیری * چو طالیفر بیابی کادن اولذت بسیار ﴿ طاهر ﴾ کسرهایله پاك دیمکدر ﴿ طایر ﴾ کسریای تحتانیله بمعنی پرنده مولانا ظهوری بیت نشد طایرعشق تاجلوه کر * نیفشاند بازنکه بال وپر * مولانا جامی بیت همای طایرقدسی زهمت تونشاید * که میل افسرهدهدکنی وطوق همامه * وطایرالانسان عمله قرآن مجیددده * وکل انسان الزمناه طائره فی عنقه * واراد المشدر ابوالمعانی بیت طایرمن بود این محنت که چون طایرشدم * میکدازد آتش عشقم که طایرکشتنم ﴿ طباشیر ﴾ فتح باء موحده وکسر شین معجمه وسکون یای تحتانیله بردوادرکه قثاء هندی ریح شدیددن بعض بعضنه احتکاکله محترق اولوب کل اولدقده ایچنده بولنور ایوسی زیاده بیاض ودرهم کبی مستدیراولور زنان یوزلرینه سورلر بیاضلق ویرور ابوالمعانی بیت روی زشت آن عجوز بدلقا هرکز مبین * کز طباشیر وفکرداردهبین حسن دروغ *
﴿ طبز ﴾ فتح باء موحده ایله نام ولایت طبرستان وبیدطبری اول دیاره منسوبدر بیدمولده دخی دیرلر ظهیرفاریابی بیت همچومستان صبوحی زده افتان خیزان * شاخهای سمن تازه وبیدطبری ﴿ طبق زنبور ﴾ یعنی خانهٔ زنبور ﴿ طبله خوار ﴾ سکون باء موحده وفتح لام وضم خاء معجمه ایله بمعنی مفت خوار معنای ترکیب طبله دن پیچی دیمکدر برکسنه کسب نفقه یه مقیداولمیوب آخرك طعامنه حاضراوله اکا دیرلر میرنظمی بیت مراورا اثرنیست ازننك وعار * که باشد طفیلی وهم طبله خوار ﴿ طرار ﴾ فتح راء مهملهٔ مشدده ایله یان کسیجی ومفلس وعیار ورنك باز کمال بخندی بیت ای بزلف ازشیروان عیارتر * طرهٔ ازتوتوازوطرارتر ﴿ طرفدار ﴾ فتح راء مهمله وسکون فایله سرحدنشین وسنورکبیر یعنی سنوربکلری مولانا هاتفی بیت طرفدارسرحدنکهبان راه * کریزان همه جانب تختکاه ﴿ طشتکر ﴾ سکون شین معجمه وتاء مثناة وفتح کاف فارسیله نام مطرب حکیم خاقانی بیت آن راه طشتکرادا کرد * آن قول کاسه کرادا کرد ﴿ طنبور ﴾ معروف سازدرفارسیده تنبوردیرلر تعریب اولمشدر منلا ظهوری بیت چونی هرکرا دیده کردیده باز * چوطنبور درپرده کفتست راز ﴿ طور ﴾ سکون واوایله طرز واسلوب وقاعده میرنظمی بیت درآمد مجلس بطورلوند * بماند سرعاشقانرا خرد ﴿ طوق بهار ﴾ سکون واووقاف ایله بمعنی قوس وقزح کذا فی المجمع ﴿ طوق عنبر ﴾ هنوزکلشن خط دلبران ﴿ طهور ﴾ ضم

ضم هایله پاك معناسنه مولانا ظهوری بیت بساقی کری کرکند جلوه حور * تکیرم زدستش شراب طهور ﴿ طیر ﴾ قوش وفال بد جمعی طیور کلور وبرمعناسی دخی نوشادر درکه طیراخراسانی دیرلر وکیریته طیرسقرالحمی دیرلر ﴿ طیغور ﴾ سکون یای تحتانی وضم غین معجمه ایله اسماء طیوردن برطیرشکاری اسمیدر ﴿ طیفور ﴾ سکون یای تحتانی وضم فا ایله برپادشاه اسمیدر ﴿ مع الزاء المعجمه * طاقیه دوز ﴾ سکون قاف وفتح یای تحتانیله ایکی معنایه در اول معنای لغویسی طاقیه دیکیجی درکه دوزدوختن لفظندن اسم فاعل اولور ثانی معنای اصطلاحی درکه آدم آلدایجی دیمك اولور ترکیده طاقیه قاپجی دیدکاری معنایه در میر نظمی بیت مده دل بدان کاکل دل فروز * مباداهمی باشد اوطاقیه دوز ﴿ طبلباز ﴾ سکون باء موحدهٔ اولی ولام وفتح ثانیه ایله نقاره کبی برنسنه در آوجیلرایرقاشنده کوتوررلرکه طوغانی شکاره صالدقده آنی طره ایله اوروب صدا ایدرلرکه چالی اراسنده قوش قالقه دیو خواجه سلمان بیت طبلبازتوهرآنجاکه باوازآید * نسرطائرکندازقلهٔ کردون پرواز * ﴿ طرز ﴾ سکون راء مهمله ایله کونه واسلوب وقانون معناسنه مولانا هاتفی * مثنوی * بعزت پرستان درکاه شاه * درآمد دران جنکزی بارکاه * جهان دکردید وسازدکر * بهر جنس طرز وطرازدکر * کاهی رانك فتحه سیله خرز وزنی اوزره استعمال ایدرلر استاد لطیفی بیت جامهٔ عمرتوبدست دوام * ازجلال آیدوطرزدارد * عربیده معنای محررددن ماعدا هیأت وزینت بمعنالرینده استعمال ایدرلر یقال طرزه حسن ای هیأته وطرزه مقبول ای زینته والطرزالشکل بهذاالطرزای بهذاالشکل اشعاردخی کلور بدرالدین یوسف بن لولو بیت شهی للملی قدرق دیباج خده * ووشی العذارالمشدیرله طرز * وضمله ده عربیده شکل معناسنه عمادالکاتب الاصفهانی بیت للصبی من عذاره نسج حسن * رقم المسك فی الشقایق طرزه * بومعنایه چغتایده یوسونلق دیرلر یعنی اسلوب کتاب مجالس النفایسده دیباجه ده میرعلیشیرك بربیتی نقل وایراد ایتمکه وعده ایتدیکی یرده دیر * نثر * وهرقایسی نینك نتایج طبیعیدین بیرارینه یوسونلق یازلغای ﴿ طناز ﴾ فتح نونله ناز وشیوه ایدیجی صفت محبوب اولور وطنازه اسم فاعل دخی اولورکنایه ونکته ایدیجی معناسنه مولانا جامی بیت کرچه بس عشوه ده وطنازند * بردهٔ وحدت لعبت بازند ﴿ طنز ﴾ سکون نونله کنایه ونکته ایله صوبلمك کمال بخندی بیت بطنزازکفت خواهم کرداز عاشق کشی تویه * رقیب شوم باما این خبریاری چه میکرید * عربیده مسخره یه آلمق فهوطنازبالتشدید ﴿ مع السین المهملة ﴾ ﴿ طاس ﴾ معروف طرفك آیدر ترکیده دخی طاس دیرلر الطس والطاس بالتشدید فیهما ویقال طس فی البلادای ذهب ودخی هرنه نك که برجانبی عدب وجانب آخری مقعراوله اکا طاس دیرلر بوسبب ایله سپهره طاس نیلکون دیرلر ابوالمعانی بیت بارباب طبیعترا بفرشاند فلك هردم * بجای بادهٔ کلکون زطاس نیلکون زهراب ﴿ طاقدیس ﴾ سکون قاف ویای تحتانی وکسردال مهمله ایله بمعنی طاق مانند تخت خسرو شاعر بیت که یاخ واکرد تخت طاقدیسش * زمان پادشاهان کاسه لیسش * فرهنك میرزا ابراهیمده بمعنی صفهٔ حضرت سلیمان علی نبینا وعلیه السلام وایوان شاهان ودخی عالی عمارت اوکلرنده اولان

بنا یه دیرلر ج طاوس ج دم والی منقش برقوش در که مشهور عالمدر خواجه سلمان بیت
آستان سدره یعنی باغ طاوسان ملك * از کبوتر خانهای کعبهٔ قدر ترا * مولانا عاتقی بیت
اکر بیضهٔ زاغ ظلمت سرشت * نهی زیر طاوس باغ بهشت * دنیایه کلمز دن مقدم جنتده
خرامان اولوب حضرت آدم علیه السلام ایله چیقدوغی منقولدر ج طرطوش ج نام مبارز
لشکر روس کذا فی شرفنامه ج مع الشین المعجمه * طرطانیوش ج سکون را وفتح طاء
مهملتین وکسر نون وضم یای تحتا نیله برجزیره آدیدرکه عذرا اول جزیره یه دوشوب بعده
خلاص اولدی استاد عنصری * مثنوی * بشد ازپس رنجهای دراز * بیکی جزیره رسیدند
باز * بکانام اوبود طرطانیوش * درو پادشاه نام او بوکیوش ج طواف سرکش ج میوه
وسائر مأکولاتی باشی اوزرنده کزدروب صتانه دیرلر ایضا منه ج مع العین المهمله * طالع ج
معنای لغویسی ظهور وخروج ایتمك وغایب اولق وهجوم ایتمك یقال طلعت الشمس
والکوکب طلوعا ومطلعا اذا خرجت وظهرت من مطلعها والمطلع ایضا موضع طلوعها وطلع
علینا وکان اذا هجم وطلعت الی القوم اذا اتیهم وقد طلعت عنهم اذا غبت عنهم وطلعت الجبل
ای علوه وطالعت الشیء ای طلعت علیه واطلعتك واطلع علی باطن امره ومعنای مصطلحیسی
بختدن کنایه درخواجه حافظ بیت زجور کوکب طالع سحر کهان چشم * چنان کریستکه
ناهید دیده ومه دانست * مولانا ظهوری بیت بفکر زروسیم خودرا مباز * اکر طالع عشق
داری بساز * بومعنایه عربیه دخی استعمال اولنور وبومعنای اوله امیر سیف الدین بیت
کان البدر طلعته اذاما * تبدی طالعا بعد المغیب ج طبع ج ایکی معنایه در اول مزاج
معناسنه میرنظمی بیت اکر برنیایدبطبعت کران * سخن دارم اندك بکویم نهان * ثانی
نقش مهر معناسنه وعربیه دخی مزاج معناسنه که جمعی طباع کلور کسر ایله اصلنده مصدر در ختم
وضرب معناسنه یقال طبع الله علی قلب الکافر ای ختم وطبعت علی الکتاب ای ختمت وطبعت
السیف والدرهم ای علمت وطبع الرجل اذا ینفد فی الامر وناقة مطبعة ای مثقلة للحمل وقد
یراد بالطبع الذات یقال بطبعه ای بذاته وبنفسه وقیل الطبع الخلقة التی خلقت الانسان علیها
والطبع بالکسر نهر جمعی اطباع کلور یقال طبع النهر ای امتلاء والطبع ملاء المکیال والسقاء
الطبع بالفتحتین بولشمق وکیردنس کبی ودمور پاسانمق یقال طبع السیف طبعا اذا علاه
الصدا وطبع الرجل دنس وایضا بمعنی کسل ویقال الطبع العیب وکل مثین فی دین
اودینا وطبع الطابع بفتح الباء وکسرها خرمن چاچلرینه ایتدکاری نشان ودخی مهرکه مکتوبلره
اورلر ومحفوظ نسنه لره ایدرلر ج طمع ج حریص اولمق وقناعت ایتمك مولانا ظهوری
بیت ندارد وبال طمع کوکیم * نداند عذاب خوش آمدنم * عربیه دخی بومعنایه در
ج مع الفاء * طرف ج فتح راء مهمله ایله جانب معناسنه در اما اکثر عجم سکون رایله
استعمال ایدرلر نتکم بویتلرده واقعدر نوعی خموشانی بیت یکی برطرف آتشخانه بکذر *
برآیین بت وبتخانه بکذر * مولانا محمد ظهوری بیت بطرف چمن بهر هر عبهری * تراشیده
ازکهربا عنبری * مولانا جامی بیت کوشهٔ برقع زطرف طلعت رخشان کشاد * اینك اینك
زان لامع صد هزاران برق نور * عربیه سکون راء مهمله ایله چشم معناسنه ودخی عند النظر

النظر کوزقپاغن دیرلر تحریك جفون کبی بعض کره عین دخی مراد اولنور نتکم استاد ابوطیب
متنبی بیت لولم تکن بغبار طرفك الحلت * عین الغزاله صدها وجه الدما * وکسر طایله
آتك ایوسی کریم من الخیل وقیل هو لغت للذکر خاصة والجمع طروف وفتحتین ایله هر نسنه نك
اوجی وناحیه سی جمعی اطراف کلور یقال فلان کریم الطرفین مراد نسب اب ونسب ام
واطرافه اخوات واعمام وخالات ج طوف ج دونمك ودولانمق معناسنه مولانا جامی بیت
قدسیان طوف دیار توکنند * تحفهٔ نور نثار توکنند * وله بیت بردرش جامی چه خورسندی
دهد یکروزه طوف * ما تسلینا ولو یبقی الی یوم النشور * عربیه دخی استعمال اولنور
شیخ تاج الدین الحواری بیت هنوا فی العیش الا ان یطوف علی * الندمان فی الدین طاسات
وکاسات * وزیاده ایلك وبرقاج یوش طولمی اوفروب بری بری یا نه یغلیوب اوزرینه
بنوب صوده یوزمك وتبول وتغیط ایتمك ج مع القاف * طاق ج ایکی معنایه در اول تك که
مقابلی چفتدر کمال اسمعیل بیت طاق ورواقم زیکی طاق بود * خود بجهان طاق نبودست
دومی * ثانی براغاجدر طعمك وآزاد درخت دخی دیرلر عربیه قبو کمری وایوان کمری خواجه
حافظ بیت ازین رباط دودرچون ضرورتست رحیل * رواق وطاق معیشت چه سربلند
وچه پست * ومحبوبك قاشی کمر کبی اکری اولدیغندن طاق ابرو دیرلر مولانا ظهوری بیت
اکر طاق ابروسوی قبله ساز * نمازی کذارم بشرع نیاز * وچار طاق درت کمر اوزرینه بنا
اولندوغندن تسمیه اولنمشدر وقبه معناسنه ده کلور عربیه موصنده ره واثواب نوعندن
برنوعدر اینجه ویوفقه اولور قات معناسنه ده کلور مثلا ایکی قات اولانه ذوالطاقین دیرلر
فارسیدن معربدر ج طارق ج ستارهٔ روز یعنی غایت منور یلدزدر کذا فی شرفنامه
ج طبق ج معروف اولان ظرفدر خواجه سلمان بیت ای که عالی محل جاه ترا در قفله *
بهر کسب زاد خور شید طبق کردان کداست * عربیه اوت که برنسنه نك اوزرینه اور ترلر جمعی
اطباق کلور ودخی حال وجماعت وقبیله وقرن معنالرینه دخی کلور ومنه قوله تعالی طبقا عن طبق
ای حال الی حال ومضی طبق واتی طبق ای مضی قرن واتی قرن ومطر طبق ای عام وولدة الغنم
طبقا وطبقة اذا ولد بعضها بعد بعض وطبق الغیم تطبیقا اذا اصابه بمطر جمیع الارض وسحاب
مطبقة والحمی مطبقة الدائمة بکسر الباء وفتحها ونبت طبق ای ثلجات ومنه قیل للداهیة
احدی ثبات طبق ویزعم العرب انها ثبیض تسعا وتسعین بیضة کلها ثلاثج وطبق عنقه
بالسیف ای ابانیها وطبقات الناس مراتبهم واطبقوا علی الامر ای اتفقوا علیه واطبق الشیء
ای جعلت مطبقا ای دائما فتطبق هو الطبق بالکسر موافق الطابق بیوك کرمید آجر معناسنه
فارسیدن معربدر ج طلاق ج سپرز یعنی طلق که عربیه طحال دخی دیرلر ج طلق ج
سکون لامله کانی یعنی معدنی کوهردر ج طریق ج ایکی معنایه در اول یول راه معناسنه ثانی
اسلوب وطرز وروش معناسنه مولانا بدر الدین محمد ظهوری بیت بنقص آمدیم ازطریق
کمال * همه عیبها را هنرساختیم * ابو المعانی ایکی معنایه بیت باین طریق که رفتم بکوی
عشق ترا * ندیدم ازتو طریق رعایت مهمان * عربیه دخی سبیل معناسنه جمعی طرق کلور
یقال الطریق السبیل یذکر ویؤنث یقال الطریق الاعظم والطریق العظمی والجمع طرق

الطرقه وطرق القوم اماثلهم وخيارهم الطريق يول ومذهب وحال والقياد وخرما اغا جنك اوزونى بونلوده جمى طرايق كلور يقال طريقة الرجل مذهبه وفلان على طريق واحدة اى على حالة واحدة وطريقة القوم خيارهم وكذا رجل طريقة قومهم وطرايق قومهم ايضا للرجال الاشراف ومنه قوله تعالى * كنا طرائق قددا * كنا فرقة مختلفة اهواء نا ﴿ طوق ﴾ سكون واوايله بوغازه طاقلان نسنه حلقه اولسون زنجير اولسون التون اولسون انجو اولسون مولانا جامى * مثنوى * سرمهٔ چشم جهان خاك درت * طوق جان حلقهٔ بندكرت * طوق كردن كن وآويزهٔ كوش * بدوصد عقده درازا مفروش * بومعنالرعربيده دخى مستعملدر بوغماق كه عورات بويونلرينه طقارلر وحلقه معناسنه ده جمى طوايق واطواق دخى كلور يقال طوقه فتطوق اى البسه الطوق فلبسه المطوقة الحمامة التى فى عنقها طوق كوكرجين بوينده طوق كبى توبى اولور اكا مطوقه ديرلر ﴿ مع الكاف * طبلك ﴾ سكون باء موحده وفتح لامله دبلك ديدكارى كه قولتوق اتنه آلوب چالرلر وكوچك دائره كه پوللرى اولمز ميرنظمى بيت طبلك نى كردوكوچه كردان * ازهردركس چوچيز خواهان * عربيده دخى بومعنايه در ﴿ طغك ﴾ فتح غين معجمه ايله آزاد درخت ديدكارى اغاجدركه كركنده زهرزمين وولايت ريده خليله وطبرستانده طاخك ديرلر ﴿ مع اللام * طبل ﴾ سكون باء موحده ايله طاول ديدكارى آلات لهو اكر بريوزلى واكر ايكى يوزلى دهلى دخى ديرلر ميرنظمى بيت طبل وكوس ونفيروهم سورنا * شده روى زمين پرصدا * آنك دوزيجى سنه وچاليجيسنه طبال ديرلر جمى طبول واطبال كلور ودخى عربيده خلق معناسنه يقال ما ادرى اى الطبل هواى الناس هو طبل دوه بوينده آصيلان بيوك چاك وطوماق طبله درهم معناسنه ده كلور ﴿ طلل ﴾ فتح لامله شخص مردم ونشان سراى كه معلوم اوله ﴿ طنبل ﴾ سكون نون وفتح باء موحده ايله طبلك مرقوم معناسنه در ﴿ طوبل ﴾ كسرواو وسكون ياى تحتانيله زردوقاراويونلرينك بشنجى اويونى آديدر مزبوريدى نوع اويرندركه آدلرى بونلردر فارد زياد ستاد خانه كبير طوبل ده هزار منصوبه ﴿ مع الميم * طارم ﴾ ضم راء مهمله ايله كيجه دن وقيلدن اولان اولر دركه تركمان واكراد وعربان بريه لرده قوروب التنده اوتورلر آنلره دريم اوى ديرلر واكابر زدن وقاشدن وچوقه دن ايدوب اوبادير لرومرقبه كبى نسنه يه ديرلر آصمه چارطاغنه واكابكزر نسنه لره واستعاره طريقيله آسمانه ده طارم ديرلر شيخ سعدى بيت كه مى برطارم اعلا نشينند * كهى برپشت وپاى خود نه بينند * حكيم انورى * قطعه * ازعالم كبريا كه عامست * چون رحمت ايزدش ترحم * وهم ازپى كبرياش بوشك * تاغايت اين رونده طارم * عربيده دخى مذكور معناله استعمال اولنور على سبيل التبشير ويقال الطارم بيت من الخشب وهو فارسى معرب من تارم ﴿ طاق ترم ﴾ ضم قاف وتاء مثناة وسكون راء مهمله ايله كروفروطمطراق كذا فى المجمع ﴿ طعام ﴾ هرنسنه كه يينو رجمى اطعمه كلور وبعض كره طعامدن بغداى مراد اولنور ويقال الطعام يقع فى كل مايطعم حتى الماء كما قال رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم فى زمزم انها طعام وشفاء سقم المطعمة بالضم يمكك ماء كله معناسنه ﴿ طمع ﴾ سكون عين مهمله ايله يعنى مزه يعنى طاد ﴿ طمع خام ﴾ طمع محال كه

كه هركز الوبرميه ﴿ مع النون * طالقان ﴾ برشهرروبر ولايت آديدر ﴿ طالقون ﴾ سكون لام وضم قافله نحاس نوعندن برنوع زهرناك باقردركه آندن منكاش ايدوب قيل يولارلر كيچ بتروآ يينه دوزرلر لقومه ملتنه مبتلا اولان كسنه قراكوده اكا بالفعله اول مرضدن خلاص اولور ديرلر جعلى وعملى دكلدر معدننده بوله بولنور اما بعضيلر جعلى وعملى در باقرى بدن اجزايله تركيب ايدرلر اول حالنى بولور ديرلر ابو المعانى درهجو بيت چوريش آمد بروى زشت آن حيز * كندباطالقون دبكر نيايد * ياى تحتانى ايله طالقون دخى ديرلر ﴿ طبرخون ﴾ فتح باء موحده وسكون راء مهمله وضم خاء معجمه ايله قزل سكوت كه بيد طبرى ده ديرلر شمس فخرى بيت درزمين عدوزخنجراو * هرچه روياند شجر طبرخونست * فرهنك وفايى ده برقزل ارماقدر اوج آهن حلقه قورلر حيوانات وطيور جمع اولور لر آنلرى سكا رايدرلر مثال معنى اول شيخ نظامى بيت طبرخون ياسمنى سروان قرين باد * طبرخون راطبرزد همنشين باد * مثال معنى ثانى وله بيت طبرزد دهم چون شوم آبخيز * طبرخون زنم چون كنم غمزه تيز * ﴿ طپيدن ﴾ كسر باء فارسى وسكون ياى تحتانيله يورك اويناماق وطالميق وچپالامق كمال بخندى بيت بخشاى بان مرغ كه خونش كه بسمل * برخاك بريزند وطپيدن نگذارند * چغتايده تالمينماق حركت واضطراب معناسنه فرهادنامه اولنده مناجاتده بيت ايشى مجنون كيبى بند ايجرا تاپاك * اكردايه يومناى جسمينى ناپاك ﴿ طرتون ﴾ سكون راء مهمله وضم تاء مثناة ايله طرخون كه ترخون دخى ديرلر بر معلوم سبزه در ابو المعانى بيت همه كنج شهان درخوان اورا * بهاى تره وطرتون نباشد ﴿ طرخان ﴾ سكون راء مهمله وفتح خاء معجمه ايله سالار ومدن برسرعسكرك آديدركه زيردستنده بش بيك ار اولور اون بيك آدم اولسه بطريق ديرلر عربيده ضم طايله دركه قوادم رومدن برقادمه يه ديرلركه شاهلر وخانلر قتندهرنه سوبلرسه دخل وتعرض اولنمز ميرنظمى بيت پيش آن شه بود طرخان ظريف * كفتهاى خويش پرمعنى لطيف ﴿ طرخون ﴾ سكون راء مهمله وضم خاء معجمه ايله برمعروف سبزه در ديرلركه ترپك ايچنى اويوب برمقدار تره تخمنى قويوب يره كومرلر طرخون بترنفس الامرده هيأتى تره وطعمى تره يه مشابهدر وبعضيلر شلغمك ايچنه خردل تخمنى قويوب اكسه لر طرخون بترديرلر تخفيفا طرخى ده دينلور ﴿ طرنجبين ﴾ ترنكبين مرقوم معناسنه در ﴿ طلبيدن ﴾ فتح لام وكسر باء موحده وسكون ياى تحتانيله استمك وآرزوايلمك معناسنه كمال بخندى بيت كنجى تو ترابى طلبيدن نتوان يافت * راحت زتوبى رنج كشيدن نتوان يافت ﴿ طمغاج خان ﴾ سكون ميم وفتح غين معجمه ايله پادشاه سمرقند در تحفة الاحباب واداة الفضلاده نام پادشاه ثبت ويغمادر حكيم خاقانى بيت تاج بر بود از سر مهراج زنك * باره طمغاج خان كرد آفتاب ﴿ طنيدن ﴾ كسر نون وسكون ياى تحتانيله قواق چكلامق معناسنه ابو المعانى بيت آن يار دلنواز كه نام بكرده ياد * دى شب بخواب كوش طنينده بود مرا ﴿ طنين ﴾ كسر نون وسكون ياى تحتانيله قولقده اولان صدا ابو المعانى بيت در عمر يكى سوى مرا يانك كرده يار * تاوقت مرده نم نرود اين طنين كوش * عربيده سكك آوازى صوت الذباب كبى وطاس آوازى وقازصداسى ومطلقا آواز وكورلدى يقال طنت البط ادا

صوتت واطنت الطست وطنت الحيه ﴿ طيسقون ﴾ سكون ياى تحتانى وفتح سين مهمله
وضم قافله ايران زمينده برشهر آديدركه شاهان ايران تختكاه ايتمشلر ايدى كذا فى المجمع
﴿ طيفسون ﴾ سكون ياى تحتانى وفتح فا وضم سين مهمله ايله بغداد شهرينك قديمى اسمى
ايدى شاعر بيت بوى وفا نيافتم از كلرخان عجم * سمت عراق عزم كنم قصد طيفسون *
﴿ طيلسان ﴾ سكون ياى تحتانى وفتح لام وسين مهمله ايله سادات كرام وسيدان عرب
عمامه لرى كه اوجنى اوموزلرندن اشاغى صالرلر وبعض مشايخ دخى كذلك تقليد ايدرلر ابو المعانى
* قطعه * ردا وطيلسان تسبيح وخرقه * همه اثواب شيد وزرق وتزوير * تصوف
چون نمى باشد باثواب * درون صاف بايد عذر تقصير ﴿ مع الواو * طبطوه ﴾ سكون باء موحده
وضم طاء مهمله ايله مرغ آبى نوعندن برمرغدر ﴿ مع الهاء * طارمه ﴾ خانهٔ چوبين قبه كبى
وهى عجمية ﴿ طاعه ﴾ فرمانبردارى يعنى بويرق طوتمق ﴿ طاقچه ﴾ كوچك كمرلركه
بعض كوشكلرده وخانه لرده اولور وپنجره كمرى خواجه سلمان بيت طاقچهٔ قصر او طاق
سپهر بلند * باغچهٔ بزم او باغ بهشت برين ﴿ طاقدانه ﴾ سكون قاف وفتح دال مهمله
ونونله قزلجق يمشى ميرنظمى در تعريف كوه بيشه زار بيت ميان برك سبزى طاقدانه *
زمرد عقد وياقوت درميانه ﴿ طاقه ﴾ بوزن فاقه قدرت وطاقت وله بيت چنان در دل غمى
از فاقه دارد * كه بار فاقه را طاقه ندارد * وبرقات معناسنه ده كلور ﴿ طاق نيم خانه ﴾ يعنى
آسمان ﴿ طاقيه ﴾ سكون قاف وكسر ايله ده جائر وفتح ياى تحتانيله عرقچين وله بيت
چو كجرو طاقيه برسر نهاده * سر كيسو بزيرش حسن داده ﴿ طباهجه ﴾ يمرطه دن اولان
طعام قيغنه وامثالى ﴿ طائفه ﴾ پارهٔ از چيزى يعنى برنسنه نك پاره سى ﴿ طبله ﴾ سكون
باء موحده وفتح لامله اغاج طبق كه ايچنه بعض نسنه قورلر وعطار عطريات قودوغى طبق شمس
فخرى بيت كمينه بندهٔ تو روز بخشش وانعام * طلا بكيله دهد زر بطبلهٔ كوپين * يعنى
طبلهٔ عطار مولانا جامى بيت نافهٔ آهوى تاتاريست اين * نفخه طبلهٔ عطاريست اين *
﴿ طپنجه ﴾ فتح باء فارسيله ال اياسيله اورمغه ديرلر ابو المعانى بيت زمطرب دايره خورده
طپنجه * ازان آمد بنغمه هر اصولش ﴿ طشت وخايه ﴾ سكون شين وتا وفتح خاء معجمتين
وياى تحتانيله برنوع اويون آديدر حكيم خاقانى بيت طشتيست اين سپهر وزمين خايهٔ دران
كر علم طشت وخايه ندانستهٔ بدان ﴿ طعنه ﴾ سكون عين مهمله وفتح نونله عيب بولمق وكنايه
وستملو سوز سويلمك ودخل ايتمك مولانا جامى بيت بسر مسند تعليم نشست *
طاعنان را دهن طعنه ببست * عربيده طعن اورمق ضرب كبى لكن هر اورمه نك برآدى واردر
قليچله اورمغه ضرب ديرلر ونيزه ايله اورمغه طعن ديرلر نته كم ابو طيب متنبى بيت فالخيل
والليل والبيداء تعرفنى * والضرب والطعن والقرطاس والقلم * ولبعض آخر * قطعه *
كان الشموع وقد اركزت * رماح رمى كل رمح سنان * طعن الظلام فمزقته * فصاح الصباح الامان
الامان * ويقال طعنه بالرمح وطعن اى ضرب وطعن بالسن اى دخل كلاهما من باب ضرب
وطعن فى المفازة اى ذهب وطعن فيه اى قدح وذم وهو من باب نصر وتطاعنوا اى تضاربوا وهم
مطاعنون فى الحرب وقال بعضهم طعن بالرمح يطعن بالضم وطعن يطعن بالقول المطعون المضروب

المضروب وطعان بالتشديد كثير الذم وكثير الطعن ﴿ طلابه ﴾ فتح لام وباء موحده ايله عسكرك
قراغولى مولانا هاتفى بيت طلابه روان شد زهر روكروه * در انديشهٔ جنك دريا وكوه * حكيم
فردوسى بيت طلابه وكوه اندر آمد بدشت * بران تا برايشان بباید كذشت ﴿ طلبه ﴾
فتح لام وباء موحده ايله جمع طالب بوندندركه طلبهٔ علم ديرلر ميرنظمى بيت طلبه آمدند در مكتب
كشته در علم عاشقى مكسب * ودخى زرنيخ كه كيمياكر اصطلاحنده طالب ديرلر ﴿ طلعه ﴾
ديدار وروى ﴿ طليعه ﴾ كسر لام وسكون ياى تحتانى وفتح عين مهمله ايله ايكى عسكر صف
بغليوب طوردقلرنده جانبيندن ابتدا جنكه چيقان آتاولرده ركيده چارقه جى ديرلر وله بيت
چو شد صبح از دو جانب صف نمودند * طليعه پيش لشكر جنك كشودند * وجاسوس
وقراغول معناسنه ده ديديلر يقال طليعة الجيش من تطلع طلع العدو والمطلع المائى يقال
مطلع هذا الامر اى ماؤها وهو ايضا موضع الاطلاع من اشراف الى انحداد ﴿ طنطنه ﴾
بانك رود وبربط واين همه طنطنه وقاعده ﴿ طنغه ﴾ نهانى ونوعى از محفورى ﴿ طنجه ﴾
سكون نون وفتح جيمله كوه قافه قريب برشهر آديدر كذا فى المجمع ﴿ طويله ﴾ برقاج آتى
بربرى يانه بغلغه ديرلر طقوز آتدن عبارت اولمشدر شيخ سعدى بيت اسب تازى اكر
بود لاغر * آنچنان از طويلهٔ خزيه * مولانا هاتفى بيت طويله طويله ستور كزين *
همه نقره كى نعل وزرينه زين ﴿ طوبه ﴾ انديشه ونيت ﴿ طيسه ﴾ نهالى پستر ﴿ طياره ﴾
يوكرك كمى كشتئ تيزرو ﴿ مع الياء * طارقچى ﴾ كسر راء مهمله وجيم وسكون قافله
طائفهٔ مغل خراسانيلر لغتى در ميرنظمى بيت كروهى هم دران انبوه بودند * چو طارقچى
بنام ايشان بكفتند ﴿ طاقى ﴾ كسر قافله خسته نك قاروره سى ايچنده اپلك كبى اولان
نسنه يه ديرلر اطبا قتنده رسوب ديرلر ضم را وسين مهملتين ايله وبعضيلر قاروره او زرينه
كلان كوپك در ديديلر وله * مثنوى * حكيمى آمد وقاروره بكرفت * درون شيشه طاقى
ديد وبشكفت * بكفت شهزاده اكنون نيست بيمار * ولى بايد بدردش كرده تيمار * كه اين
علت مر اورا درد عشقست * درونش فكر عشق اين عقده رابست * چو ديدم طاقى
ودانستم علت * كه هست اندر رخ معشوق صحت ﴿ طايى ﴾ منسوب الى طى ﴿ طرى ﴾
تازه ﴿ طنبور كيلى ﴾ كسر كاف فارسيله برجنس طنبور در كيلانه مخصوص ﴿ طنبى ﴾
فتح نون وكسر باء موحده ايله حجره كه مطول اوله ﴿ طى ﴾ ايكى معنايه در اول برقبيلهٔ عرب
آديدر ثانى دورمك يعنى دورب دوشرمك بو ايكى معنايه خواجه حافظ بيت سخا نماند
سخن طى كنم شراب كجاست * بده بشادئ روح روان حاتم طى * بمعنئ ثانى مولانا جامى بيت
طى شود وادئ برهان وقياس * تو بمانى ودل دوست شناس * عربيده دخى دورمك وقصالتمق
يقال طواه يطويه طيا فانطوى وطوى الله عمر فلان طيا وطى البئر نسجها بالحجارة من اسفلها الى
اعلاها ﴿ باب الطاء المكسورة مع الالف * طلا ﴾ برنسنه يى برنسنه يه سورمكه ديرلر
مثلا كمشه التون وباقره كمش وقلاى سورمك كبى عموما مولانا ظهورى بيت صداع اجل را دوا
كرده اند * چو بر جبهه لايش طلا كرده اند * والتون يالدزى خصوصا وكاهى التونه زر طلا
ديرلر ابو المعانى بيت مرا در پوتهٔ غم آتش عشق آنچنان بكداخت * وجودم كشته در كار

محبت چون طلا خالص * وعربیه کذلك شیخ صفی الدین الحلی * قطعة * توج بکاسات الطلی هیام الربا * فی روضة مطلولة الزهرات * ثبت یدامن تاب من شرب الطلا * والکاس منقد کذقناة * وصوا وقطران ویاقوکه برنسنه یه ایدرلرودیش صاروصی صغرة السن کبی وعصر عنبدن صقلنجه ثلثانی کیده عجمده اکا شراب پخته دیرلر ویقال باسنانه طلاوقد قوه بعلی طلاء وهی صغرة بالفتح کیك بوزاغوسی وطلیا ذوات ظلف اولان حیوانات ولدی وطنه بوزاغو بغلدقلری ایپ وشخص معناسنه ده کلور یقال انه جمیل الطلاء ای الشخص وبالضم مقدم الاعناق واحده سی طلاة وطلیه اولور ﴿ مع الباء * طب ﴿ حکمت معناسنه مصدری طبابت وفاعلی طبیب اولور ﴿ طیب ﴿ بوی خوش وپاکی ﴿ مع الراء المهمله ﴿ طرازکر ﴿ فتح راء مهمله وسکون زاء معجمه وفتح کاف فارسیله علم دیکمجی وقفتانه علامت ایدیجی ابوالمعانی بیت رخ زردم طراز جامهٔ عشق ومحبت شد * غمش کشته طرازکرکرده درمن پیشه اش ظاهر ﴿ مع الزاء المعجمه * طراز ﴿ فتح راء مهمله ایله اون اوچ معنایه کلور اول علم جامه که قفتانك یاقه سنه ویك آغزلرینه واوکلرینه انجو وصرمه ایله ایدرلر وبعضیلر سنجاقه ده طرازدیرلر مولانا جامی بیت یکی کشتی همانا سحرسازی * زسحرش بسته بردان طرازی * ثانی سنجاق معناسنه در خواجه سلمان بیت بردوش هرآنکس که طرازی زهنر نیست * آن بین ومزن دست باذیال رزائل * بو معنایه عربیه شیخ صفی الدین الحلی بیت زائر جاء تحت جلبان لیل * شفق الصبح فوقه کالطراز * ثالث فرهنك حسین وفایی ده حدود چین ده واقع برشهرك آدیدر خوبلری مشهوردر حکیم انوری بیت دل ماشکنتر ازبستهٔ خوبان ختن * جان مانیره تر ازطرهٔ ترکان طراز * رابع بمعنی بیاض شیخ نظامی درتعریف برآمدن آفتاب بیت کشاد ازکنج درهرکنج رازی * زدیبا کشت هرکوبی طرازی * خامس مؤید الفضلاده مقسم آب بزبان خراسانیان سادس ادات الفضلاده هرکارکاهه دیرلرعوما وکارخانهٔ شکر در خوزستان خصوصا وبمعنی بیراستن وآراستن شاعر بیت خودبرآورد وبازویران کرد * خودطرازید وخودبخود بفرید * سابع بمعنی سراینده خلاق المعانی بیت فلك زشرم پرقیر برنهند هرکه * که نوك خامهٔ بنده شود مدیح طراز * ثامن فرهنك میرزاده بمعنی نقش ونگاروزینت خلاق المعانی بیت ره سلامت اکرمیروی مجرد شو * که جزغبانفزاید ترالباس وطراز * تاسع فرهنك جهانکیریده بمعنی دیبا ونقاش ومطلا ومنقش استاد منوچهری بیت برکشد تار طرازعنبرین ازکام خویش * چون برآرد عنکبوت ازکام خود تارطراز * عاشر تمغای امتعه واقمشه معناسنه استاد منجیك بیت صورت اوجامهٔ مجد وسعادت راطراز * معنیٔ اوخاتم اقبال ودولت رانگین * حادی عشر بمعنی طرزوخط واسلوب استاد منوچهری بیت قیمت یکتا طرازش ازطرازافزون بود * درجهان هرکزشنیدستی طرازی زین طراز * ثانی عشر طرازیدن لفظندن صیغهٔ امرووصف ترکیبی اولورمعنی طرازکبی واسم مصدردنی اولوراستادلطیفی * قطعه * منم آن مردسازلشکرساز * نه چوزرد وزکان جامه طراز * بفنون طرازساز وسلاح * منم اندرکه طریدوطراز * تاج الاسامیده مسطوردرکه طرازعربیه بربره دیرلرکه آنده فاخروکرانبهاجامه لراشلنه وعلم جامه معناسنه وکنزاللغه ده

وکنزاللغه ده بمعنی کروهی ازآدمیان وعلامت اثواب وقاموسده مسطوردرکه الطراز بالکسر علم الثوب معرب من الفارسی فطرزتطریزا ای علم فتطرزالموضع السدی یتسج فیه الثیاب الجیدة والنمط وثوب ینسج للسلطان ومحله بمرووا صفهان وبلد قرب اسبیجاب والطرزدان غلاف المیزان معرب وطرزکفرح تسکل بعد شخن وحسن خلقه بعد اساء وفی الملبس بالق ولا یلبس الافاخرا وبمعنی هیئات یقال طرزه الثوب تطریزا ای جعل علیه علما فارسیدن تعریب اولنمشدر ﴿ طرز ﴿ سکون راء مهمله ایله طراز لفظندن اختصاراولنمشدر میرنظمی بیت بدان جامه بالعل ودرطرزکرد * بچشم زخم هیکل وحرزکرد * فتح راء مهمله ایله ده اول معنایه استعمال ایدرلر استادلطیفی بیت جامهٔ عمرتوبدست دوام * ازجلال آیدوطرزدارد * ﴿ مع القاف * طراق ﴿ برصدادرکه طاش دوشدکده ظاهراولور یاخود ابکی قتی نسنه بوبینه طوقنده چیقار ﴿ طراقاطراق ﴿ مزبور صدا پی اندرپی ظاهراولدقده دیرلر مولانا هاتفی بیت طراقاطراق کران سنکها * همیرفت هرسو بفرسنکها ﴿ مع الکاف * طراك ﴿ طراق مرقوم معناسنه در ﴿ مع اللام * طفل ﴿ سکون فایله کوچك ولدشیخ عطار بیت همچوطفلان منکراندرسرخ وزرد * چون زنان مغروررنك وبومکرد * عربیده یقینده طوغمش ولدوهرنسنه نك کیچره کی جمعی اطفال وطفول کلور وعندالبعض طفل هم مفرد وهم جمع اولور جنب کبی وطفل کل شیٔ اوله وطفل اللیل ای اقبل ظلامه وجاریه طفلة ای ناعمة والطفل الصبیة مع ولدعا فتحتین ایله یغمور مطرکبی وکونش غروبه یقین اولق وقراکولق ظلمت وچغتایده پاش دیرلر بیتده تجنیس واقع اولمشدر میرعلیشیربیت هرزمان کوزدین یاسیم ایمکا کلاکان بیریاش دیك * میل ایتارتوفراغاده اولتورکوسی توایمکا کیم ﴿ مع المیم * ﴿ طلسم ﴿ کسرلام وسکون سین مهمله ایله بلاندن دوزلمش نسنه جمعی طلسمات کلور مولانا محمد ظهوری بیت تولای راحت برنج دلست * طلسم بدن بهرکنج دلست ﴿ مع النون * ﴿ طرازیدن ﴿ فتح راء مهمله وکسرزاء معجمه ایله جامه یه وقفتانه زینت ویرر نسنه لردیکمك ونشانلمق وطراز مرقومك جمیع معنالرینك مصدریدر میرنظمی بیت دهد حسن خوبی بنقش ونکار * طرازیدن جامه را بهریار ﴿ طرانیدن ﴿ فتح راء مهمله وکسرنونله بمعنی طرازیدن وله درتعریف کردك خانه بیت در مخزن وبحرها بازکرد * طرانیدن بجله آغازکرد ﴿ طرزیدن ﴿ سکون راء مهمله وکسرزاء معجمه ایله بمعنی طرازیدن مرقوم وله بیت غلامان سرایش چوطرزیان کردند * بترتیب مجلس برآرنه کردند ﴿ طرقیدن ﴿ سکون راء مهمله وکسرقافله بمعنی ترکتاز یعنی یاوب یوپرمق وله بیت ازانجانی چند بطرقیده رفتند * پی کام دلرا بجوینه کشتند ﴿ طرکیدن ﴿ سکون راء مهمله وکسرکافله بمعنی طرقیدن مرقوم وله بیت زجاجست وطرکید ازآنسودوان * شده درپیش همچوصرصر روان ﴿ طرشیدن وطره شدن ﴿ اول سکون راء مهمله وکسرشین معجمه ثانی سکون یای تحتانی وفتح راء مهمله وضم شین معجمه ایله تهور ایلك ودلتنك اولمق ابوالمعانی بیت زبیوده فریادوافغان بلبل * شده طیره وسرخ روکشته کل * عربیده انقباض وچغتایده تاریقماق دیرلر میرعلیشیربیت دوستلاریوکیجه واقف بولونکوزچیقه تورور * آنسزین آشفته جانیم

تن او بید اتاریقیب ﴿ طیز دادن وطیزیدن ﴾ کلاهما بسکون الیاء التحتانی وزاء المعجمه
بمعنی ضرطه زدن ابو المعانی بیت کیرمن از طیز آن کون سفید * شد زکام وحلم از بینی
برفت ﴿ مع الهاء * طرازنده ﴾ فتح راء مهمله وزاء معجمه ایله جامه نقش ایدیجی وزیب
وزینت ویریجی حکیم اسدی بیت خردمندکن حاجب حوب کار * طرازندهٔ درکه بزم یار *
﴿ طیره ﴾ بوزن خیره بمعنی بخیل وشرمنده حکیم خاقانی بیت دیدکز جای بر بخاستمش
طیره بنشست وسرکران برخاست * وخجلت وآزردنی معناسنه ده کلور شیخ سعدی بیت
دوچیز طیرهٔ عقلست دم فرو بستن * بوقت کفتن وکفتن بوقت خاموشی * وخشم آلود اولمق
خواجه حافظ بیت کر طیره می نمایی وکر طعنه میزنی * ما نیستیم معتقد مرد خودپسند *
﴿ طراوه ﴾ اول ابریشم قماش که نیزه اوجنه بغلرلر وعلم بغلدقلری ﴿ طینه ﴾ خلقت
﴿ باب الطاء المهمله المضمومة مع الالف * طغرا ﴾ سکون غین معجمه وفتح راء مهمله ایله
حکم پادشاهی وفرمان شهریاری اولنده اولان القاب ونشانه دیرلر حکیم خاقانی بیت بدست
همت طغرای بی نیازی دار * که هردوکون توداری چوداری این طغرا * میرنظمی بیت
از صنع خداست آن دوابرو * طغرای لطیف حسن دلجو * والقاب که عنوان منشورده
یازیلور کذا فی المجمع ﴿ طورسینا ﴾ حدود مصرده برطاغ درکه صحرای تیه ده واقع در
اول طاغله بحر قلزم میاننده شیشهٔ فرعونیه اولور نقل اولنور که اول طاغ که جناب کبریایه
جل جلاله سجده ایتدی طورسینا ایدی ﴿ مع الباء الموحده * طلب ﴾ سکون لامله جمع
اولمش عسکر شیخ نظامی بیت نوباوهٔ باغ اولین صلب * لشکرکش عهد آخرین طلب *
﴿ مع الدال المهمله * طرید ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله میدانده آت صحرادوب
لعب وهنر کوسترمك میرنظمی بیت درآمد بمیدان خرامان دکر * نماید طرید وبلعب وهنر *
عربیده معنای مذکوردن غیری اراق ایدیجی ورد اولنمش وایراق اولمش یقال الطرید الذی
یولد بعد اخیه یعنی قرنداشندن صکره دوغان والثانی طرید الاول والطریدة خشبة تجعل
رأسها حدیدة یتری بها القداح والطریدة لعبة فی المیدان ﴿ مع الراء المهمله * طرهٔ دستار ﴾
باشده صارق اوجی طالب آملی * مصرع * مرا خونریزتر از طرهٔ دستار * نصیرای همدانی
بیت بریزند بابلانرا در سرم خون * مرا شد طرهٔ دستار کلکون ﴿ طور ﴾ بوزن نور طاغ
معناسنه در عموما جبل کبی وبرطاغ اسمیدر مشهور خصوصا مولانا بدرالدین محمد
ظهوری بیت علم برفرازد تجلی زطور * چوساقی نهد از سرش خشت دور ﴿ طومار ﴾
سکون واو وفتح میمله دورلمش کاغد وغیری یه ده دیرلر مولانا محمد ظهوری بیت دلست اینکه
معیار درد ودواست * دلست اینکه طومار مهر ووفاست * چغتایده توقور دیرلر دورلمش
مکتوب دیمك اولور میر علیشیر بیت نامه سین جان پرده سیغا چیردیم که عشق ارا * ایل
حساب آلغای نشانیم باشیدا تورقو کوروب ﴿ مع السین المهمله * طرسیقوس ﴾ سکون
راو یای تحتانی وکسر سین مهملتین وضم قافله زاهد نصرانی وحکیم معناسنه در حکیم خاقانی
بیت کنم در پیش طرسیقوس اعظم * ز روح القدس واین آب مجارا ﴿ طورسیقوس ﴾
زیادهٔ واو ایله ده طرسیقوس دیمکدر کذا فی المجمع ﴿ طوس ﴾ برولایت اسمیدر وشهرینه

وشهرینه دخی دیرلر آدملری غایت مستعد اولور امام غزالی حضرتلری وحکیم فردوسی وحکیم
اسدی اول ولایتدندرلر شاعر بیت چودستان سرا بلبل طوس بود * بکلزار عرفان مأنوس
بود * مولانا هاتفی * مثنوی * وزآنجا سوی طوس لشکر کشید * سرانداخت هرکس کزو
سرکشید * علی بیك وغوغا پرستان طوس * کشیدند لشکر باواز کوس ﴿ مع الشین
المعجمه * طوطیانوش ﴾ سکون واوین وکسر طاء ثانی وفتح یای تحتانی وضم نونله نام دبیر
اسکندر ذوالقرنین یعنی اسکندرك کاتب دیوانی ایدی زنکیان قتل ایدوب قانن ایچدیلر کذا
فی المجمع ﴿ مع الفاء * طوف ﴾ بوزن صوف اول زن پیره دیرلر که بغایت فرتوته وکنده
اوله کذا فی المجمع بو معنایی مؤید میرنظمی بیت یکی زن درآمد که پوشیده صوف * شده
منحنی پیر وکندیده طوف ﴿ مع القاف * طمطراق ﴾ سکون میم وضم طا وفتح راء مهملتین
ایله عظمت وحشمت وکثیر الحشم والمال وله بیت رسیدست آوازه شام وعراق * کرفته
جهان حشمت وطمطراق ﴿ مع الکاف * طنبك ﴾ سکون نون وضم باء موحده ایله اول
دریك نسنه که برطرفی رخامله طوتلمش ووافر کنکره لری اولور ودخی باقر کرنای که عربیده بوق دیرلر
کذا فی شرفنامه ﴿ طوبی لك ﴾ سکا قوتلو اوله دیمکدر ﴿ طورك ﴾ واو معروف وسکون
راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول برمبارز ایرانی آدیدر حکیم اسدی بیت پراژنك رخ دار
پاسخ طورك * که کر کوچکم هست کارم بزرك * ثانی مجمع الفرسده نام سپهسالار ضحاك
حکیم اسدی بیت شد آن لشکر پوش در پیش طورك * روان چون رمه میش در پیش کرك
﴿ طوطیك ﴾ کاف تصغیر ایله طوطیجك دیمك اولور اصلنده یای ساکنه در کاف لاحق
اولدقده مفتوح اوقنور نتکم میرنظمی بیت شکر میخورد طوطیك در قفس * چه سورش
ولی مانده در بند کس ﴿ طوطیکك ﴾ دخی دیرلر غریبی بیت طوطیککی شکرخورکی
نطق کردکی * شیرینکی شکرلبکی سبز چردکی ﴿ مع اللام * طل ﴾ بیوه زن یعنی طول
عورت کذا فی شرفنامه ﴿ طغرل ﴾ سکون غین معجمه وضم راء مهمله ایله ایکی معنایه در
اول برپادشاهك نامی در خواجه سلمان بیت تا شاهباز چترش بکرفته ملك سنجر *
برکند نسر کردون شهبال صیت طغرل * ثانی مؤید الفضلاده برشکاری طوغاندر حکیم
اسدی بیت دل تیهو از چك طغرل بداغ * ربانید باز از دل میغ وماغ ﴿ طفیل ﴾ فتح فا
وسکون یای تحتانیله مصغر طفل در بعده اغلب استعمال ایله تابع واو یوندی وبلا دعوت
ضیافته وارنلره اسم اولدی منلا جامی بیت طرفه حالی که زخیل توهمه * واندرین بزم
طفیل توهمه * طفیله وطفیلی دخی دیرلر ﴿ مع النون * طراون ﴾ فتح راء مهمله وواو
معروف ایله آوازهای وهوی که ترکیده یاص یانقو دیرلر میرنظمی بیت طراون بشهر اندر
افتاده بود * که هستیش هرکس زدست داده بود ﴿ طروان ﴾ سکون راء مهمله وفتح واو
ایله یاپوق دیدکلری نسنه که وزرا وعلما وکبار آته بندکده خدمتکاری اوموزنده کوتورر عربیده
غاشیه دیرلر وله بیت غلامان به پیشش که طروان کرفت * که دیکر رکابش خرامان
کرفت ﴿ طراریدن ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله صورب اصلنه ایرمك استفسار
واستقصا معناسنه ابو المعانی بیت نیمشب آمد بمستی برسر بالین من * از پریشان حالی

دل را طوار یدن کرفت ج طوفان ج حوادث کونیه دن حضرت نوح علی نبینا و علیه السلام
زمانده واقع اولان صوکه عالمی طوتمشیدی ودنیی غمور وصوغالب اولوب هرنسنه یی اورتمك
وپتون قاپلق وکاهی بوکا تشبیه ایدوب الظلام دیرلر وسرشك کثرتدن تعمیر ایدوب
استعاره طریقیله استعمال ایدرلر مولانا طهوری بیت فروبار از دیده طوفان عشق *
غنیمت شمر فصل نیسان عشق * مولانا عرفی بیت ناز آفت وکرشمه بلا عشوه دلفریب *
یاران حذر کنید که طوفان فتنه است * چغتایده اورکون دیرلر کاف عربیله میر علیشیر بیت
در دکو رکیم ایستاما کیلماك غمیم سور ماقغه یار * راضی ایرماس کیم سرشکیم سیلی نینك بار
اورکونی ج مع الهاء * طرفه ج سکون راء مهمله وفتح فایله ایکی معنایه کلور اول
تحفه ونازك معناسنه شیخ سعدی لطیفه کونه بیت طرفه کونی برسر کونم نهاد * کاش
بودی کیرمن درکون من * ثانی بوالعجب معناسنه مولانا جامی بیت طرفه تونیست نکون
چرخ برین * نقطهٔ حلقهٔ آن کوی زمین * وعربیده دخی عجب وجدید ومال حادث
معناسنه در یقال الطرف الرجل ای جاء بطرفة وجمعه طرفة ویقال اطرفه ما استطرفته
ای بعده طریفا ای جدیدا ج طره ج فتح راء مشدده ایله. آدمك وآتك النده اولان صاچ
وزلف معناسنه ده کلور مولانا طهوری بیت دکر طره ها برزده تاك سر * دات شاد واز میکشان
شادتر * خواجه سلمان بیت داد بباد سرچو من طرهٔ سنبل طری * باخم طره ات
مکر داشت هوای همسری * خواجه حافظ بیت ببوی نافهٔ کاخر صبا زان طره
بکشاید * زتاب جعد مشکینش چه خون افتاد دردلها * وعذار کناری وارمق کناری
وطرة الجبین الناصیة وطرة کل شیٔ ناحیته وپیشانی معناسنه ده کلور ج مع الیاء *
ج طغری ج سکون غین معجمه وکسر راء مهمله ایله بوزن تمری زغنوس دیدکاری آوجی
قوشدرکه اکثر پادشاهلر آنی اللرینه آلوب آوه صالرلر حکیم اسدی بیت پری چهره کانش
بت دلنواز * بدش پوزمرغانش طغری وباز ج طوبی ج واو معروف وفتح باء موحده ایله عربیده در
موسی وزنی اوزره اما فارسیده باء موحده مکسوره ایله خونی وزنی اوزره استعمال اولنور جنتده
براغاج آدیدر محبوبلرك قامتن اکا تشبیه ایدوب قامت طوبی دیرلر مولانا طهوری در قسمیه
بیت بقدی که طوبی عبارت ازوست * بحسنی که درهوش غارت ازوست * ودخی نیکا
وخوشا معناسنه طوبی لك دیرلر خیر الك دیمك معناسنه خواجه حافظ بیت بزلف
وعارض وقد تو برده اند پناه * بهشت وطوبی وطوبی لهم وحسن مآب * ودخی نحیر واقصای
امنیه معناسنه کلور بعضیلر قتنده اصلی طیبا در بانك ماقبلی یا اولمغله واوه قلب اولندی
بوتقدیرجه معناسی رضا واپلك اولور وطوبیك وطوبی لك دینلور خیر الك معناسنه دردیدیلر
ج طوطی ج معروف ومشهور قوشدر خواجه حافظ بیت والهو شیداست دائم همچو
بلبل در قفس * طوطی طبع زعشق شکر وبادام دوست * تعلیم خصوصنده فضولیٔ
بغدادینك بویلی محله مناسب اولمغله ایراد اولنور بیت ایاسك طوطی یه تعلیم ادای
کلمات * سوزی انسان اولور اما اوزی انسان اولز ج باب الطاء المعجمة المفتوحة مع التاء ج
ج ظرافت ج نزاکت ولطافت ایله سویلمك ونزاکت ایله حرکت ایلمك شیخ سعدی بیت

بیت تو بزسر قدر خویش باش ووقار * بازی وظرافت بهندیان بکذار ج مع الراء المهمله ج
ج ظاهر ج آشکار او پیدا که مقابل باطن وپنهان در ایکی معنایه در اول جملهٔ اسماء حسنی دندر
ثانی آشکارا در شیخ عطار بیت زهر دارد در درون دنیا چومار * کرچه بینی ظاهرش نقش
ونکار ج ظفر ج خصمه غالب اولمق جنکده ودعواده فیروزی معناسنه مولانا محمد طهوری
بیت برزمی که محکم کند عشق پا * ظفر بندد از کردمیدان وغا * مولانا هاتفی * مثنوی *
بتحفه یکی سینهٔ کوسفند * فرستادش از واقف ارجمند * شد از سینهٔ کوسفند کوشت این فال
زد * که مرغ ظفر سوی ما بال زد ج ظهر ج ارقه پشت معناسنه ج ظهیر ج ارقه وبریجی ودوستلق
ویاردم ایدیجی ج مع الفاء * ظرف ج سکون راء مهمله وفتح فایله ایکی معنایه در اول طلوم وسائر
قاب کبی جمعی ظروف کلور ثانی حوصله یومعنی اصطلاحیدر مولانا طهوری بیت نکردد
خراب تو از بادهٔ مست * باندازه ساغر مده ظرف هست * میر نظمی بیت مکن بد مستیٔ
در بزم جانان * تنك ظرفی مشو باشی پشیمان ج ظریف ج نزاکت ولطافت ومحل شناس
صاحبنده دیرلر میر نظمی بیت سزاوار بزمت نهٔ هر حریف * ندیم تو باید مصاحب ظریف *
ج مع المیم * ظالم ج ستمکار وجفاکار شیخ سعدی بیت ظالمی را خفته دیدم نیمروز *
کفتم این فتنه است بیدار بوده به ج مع النون * ظن ج کمان ایتمك معناسنه وآزاولورکه
موضع علمده وضع اولور جمعی ظنون کلور ابو المعانی بیت ظن من راست بود در جودت *
آفرین کردهٔ تو ظن درست * وعربیده دخی کلور وزیر سید الدین الطراجی بیت وبصح لی
قول الوساة علیکم * فاراده عنکم بظن فاسد ج مع الهاء * ظهاره ج قفتان یوزی ج ظهیره ج
نیمروزی ج ظنه ج تهمت ج باب الطاء المکسورة مع اللام * ظل ج کونکه معناسنه
واستعاره طریقیله پادشاهلره ظل خدا دیرلر ابو المعانی بیت ظل خدا کهحافظ خلق جهان
شود * باید همیشه کوشش عدل وعطا کند * عربیده دخی کلور یقال الظلال ایضا ما الظلال
من سحاب ونحوه فلان یعیش فی ظل فلان ای فیٔ کنفه ویقال الظل العز والمنقة والظل السر
انا فی ظلك ای فیٔ سترك وا ظل الشعر ای قرب وظل الله الی خلیفة الله وظل اللیل سواده
ابو المعانی بیت کشتهٔ برخلق را راحت رسان * ظل ممدود تو ای ظل خدا ج ظل ظلیل ج
یعنی سایهٔ همواره وله بیت نباشد کسی در زمانت علیل * مکر سایهٔ مهر ظل ظلیل *
ظل ظلیل ومکان ظلیل ای دائم الظل که هرکز کنش اصابت ایلیه ج باب الطاء المعجمة المضمومة
مع التاء * ظلمات ج تاریکی وسیاهی معناسنه در ابو المعانی بیت زیر زلف سیاه عارض تو *
همچو آب حیات در ظلمات * شاعر * قطعه * دست در دامن صبوری زن * تا بیابی زچنك
هجر نجات * ای که حیات میطلبی * صبر کن در میانهٔ ظلمات * عربیده دخی کلور شیخ نجم الدین
شیبانی بیت کم رحموا فیه الظنون جهالة * وظنوا بهم انوار الظلمات ج ظلمت ج بودخی
ظلمات کبیدر انجق ظلمت مصدر در ظلمات جمعدر ج ظلم ج برنسنه یی یرنده اتیوب غیره وضعنده
ایلمك ج ظله ج لام مشدده ایله کولکه لك سایبان معناسنه میر نظمی بیت زاطلس ظله
ابر سر کشیده * بزیر سایه تن را آرمیده * وشول بلوت که کولکه ایدرودخی صفه معناسنه
جمعی ظلل کلور ج باب العین المهملة المفتوحة مع الالف * عاشقیا ج کسر شین معجمه

وسکون قاف وفتح باء موحده ایله قلیه دیدکاری طعامدر کذا فی المجمع ﴿ عاشقوا ﴿ باء موحده یرینه واو ایله ده روایت اولنمشدر ابوحفص سعدی بیت خوشا پالوده ترشکریفش * هم عاشق واشود بریان وکوداب * فرهنکنامیرزاده برنوع اکشی طعامدر ﴿ عبا ﴿ فتح باء موحده ایله خسبانه ﴿ عذرا ﴿ سکون ذال معجمه وفتح راء مهمله ایله درت معنایه کلور اول بکر قزه دیرلر عموما ثانی وامق معشوقه سی اولان قرك اسمیدر خصوصا خواجه سلمان بیت بابل آشفته ازان کشت چو وامق که صبا * سخنی ازدهن غنچهٔ عذرا آمد * ثالث برج سنبله رابع آسکارا عربیده ضم عینله بنی عذرا دیرلر برقبیله نك آدیدرکه عشق ومحبتله مشهورلردرکه ضرب مثل درحتی استیلای علوی محبتدن عاشق ومعشوقه هلاك اولورلر ایمش ابوالمعانی بیت عشق دردل همچنان مخزون کشت * میکشم همچون بنی عذرا زعشق * ﴿ عنقا ﴿ سکون نونله ایکی معنایه در اول سیمرغ دیدکاری عظیم الخلقه قوشدرکه فیل وکرکدانی دولنجه صیچان قاپدوغی کبی قاپوب کوتورر اما نفس الامرده موجود الاسم ومعدوم الجسمدر رکتابده بن کوردم دیر صحیح نقله مصادف اولمدم وجودین ادعا واثبات مدعایه ذاهب اولانلر یازمشلرکه جانب مغربده موضع غیرمسکونده آشیانه ایتمش پادشاه طیوردر حضرت سلیمان علی نبینا وعلیه السلام دیوانه حاضر اولمش قضا وقدردن بحث ایدوب مغرب زمینده برپادشاهك اوغلنه مشرقده برپادشاهك قزی چفت اولمق تقدیرده وار لکن بن منع ایدرم دیو ادعا ایدوب واروب قزی قالدروب آشیانه سنده حفظ ایدرلرمش مذکور پادشاهك اوغلی سفر وسیاحت ایله عنقانك آشیانه سی اولدوغی مکانه واروب قزی کورر قزدخی کندویه بکزر برآدم اوغلانی کوردکده انسیت ایچون تدبیر ایدرکه آنده عنقا اتی یوب قفس بدنی براقدوغی برفیل یاخود کرکدان قالبی ایچنه کیروب کرلنوب بعده قزتمنا ورجاسیله سیمرغه مزبور قفسی یانه کتوردوب اوغلان ایله برزمان صحبت ومعاشرت ایدوب ولدی وجوده کلوز سیمرغ کلدیکه اوغلانی مزبور قفسك ایچنه کیروب کورنمز ایدی بعده حضرت سلیمان علی نبینا وعلیه السلام سیمرغدن منع تقدیر احوالن استفسار وقزی دیوانه احضاره امر ایتدکده سیمرغ دخی تفاخر ومباهاتله واروب قزی اوغلان اولدوغی قالبك ایچنه قویوب دیوان حضرت سلیمان علیه السلامه کتوردکده ایچنده قز واوغلان وولدی چیقدقده سیمرغ بخالتندن دیوان سلیمانی وربع مسکونی ترك ایدوب عزلت اختیار ایلدی دیو نقل وروایت ایدرلر العلم عندالله خواجه حافظ بیت عنقا شکار کس نشود دام باز چین * کانجا همیشه بادبدست است دام را * ثانی موسیقی ده برنوا اسمیدر استاد بیت زدستان قزی دران یانك عنقا * زآواز بلبل دران زخم مزهر ﴿ عزا ﴿ فتح زاء معجمه ایله سال تنکی وسختی وصبر ومصیبته تحمل ایلمك کذا فی شرفنامه ﴿ عصا ﴿ جوب دستی یعنی دکنك ﴿ عضبا ﴿ ناقهٔ رسول الله صلی الله علیه وسلم ﴿ عطا ﴿ بخشش واحسان ﴿ علالا ﴿ فتح لامین ایله مجمع الفرسده یعنی یانك تشنیع شاعر بیت بچه ازخاسری ماکه تماشای درین سو * عترالله علیناچه علالاست درین کو ﴿ عنا ﴿ فتح نونله رنج ومشقت وتعب وزحمت معناسنه ابوالمعانی بیت بجمع خاطر وصحت بهست سال وعبا * ازانکه اطلس وپر باشود برنج وعنا

وعنا ﴿ مع الباء * عجب ﴿ برکمکدر انسانك اوتراق یرنده اولورودخی معروف ﴿ عجیب ﴿ کسر جیم وسکون یایله عجب لفظنك توفیر معناسن افاده ایدر غریب ایله مرادف ایدوب عجیب وغریب دیرلر ابوالمعانی بیت یارکفته ام احوال خودچه طرز غریب * بخنده کفت چنین است عاشقان چه عجیب ﴿ عذب ﴿ سکون ذال معجمه ایله آب خوش ﴿ عزب ﴿ فتح زاء معجمه ایله ارکن آدم ﴿ عرب ﴿ معروف ﴿ عصب ﴿ فتح صاد مهمله ایله سکر ﴿ عقرب ﴿ معروف وبروج اثنی عشر فلکیه نك برجیدر ایام حریفده نیر اعظم آنده اولور ﴿ عقب ﴿ کسر قافله اوچه که پاشنه دیرلر ورنسنه نك صوکی وخلف مرده وفرزند فرزند ﴿ عندلیب ﴿ بابل دیدکاری قوشدر هزاردخی دیرلر اما بعض فرهنکده هزار بابلدن غیریدر دیرلر وبو بیتله اثبات مدعا ایدرلر بیت صد هزاران کل شکفت وبانك مرغی برنخاست * عندلیب آنراچه پیش آید هزارانراچه شد * کاهی تخفیفا عندل دیرلر جمعی عنادل کلور وعربیده دخی بابل معناسنه در ابن نحاس بیت والورد محضوب البنان مفرج الوجنات بادی والعندلیب امام بفصیح نغمته ینادی ﴿ عیب ﴿ معروف هرنسنه نك ذاتنه وقیمتنه نقصان ویرر نسنه جمعی عیوب کلور ابوالمعانی بیت بحال عاشقان اعیب کردن * عیوب ذات خودهرکز ندیدن * یقال عاب المتاع عیبة وعابا اذا صار ذا عیب وعابه غیره یتعدی ویلازم فهو معیب ومعیوب لواحد من الشعرا بیت ولا التأنیث لاسم الشمس عیب * ولا التذکیر فخر للهلال ﴿ مع التاء * عرصات ﴿ جای محشر ﴿ عنکبوت ﴿ اورمجك جمعی عناکب کلور ﴿ عرفات ﴿ بحاج طوردقلری یرکه آنده حج اولور ﴿ عاطفت ﴿ کسر طاء مهمله وفتح فایله مرحمت وشفقت معناسنه خواجه حافظ بیت دارم امید عاطفتی ازجناب دوست * کردم جنایتی وامیدم بعفو اوست ﴿ مع الجیم * عاج ﴿ فیل دیشی حکیم اسدی بیت درویام آن خانه از عود وساج * نکاریده پیوسته باساج وعاج * وله درتعریف زنکی بیت بالاچورفته برابر بساج * بدندان چورو شانه برهم زعاج ﴿ علج ﴿ فتح لامله آت طوردوغی مکان کسر لامله یرامز خویا وکشی وکفار عجمدن برکمسنه نك آدیدر ﴿ مع الدال المهمله ﴿ عابد ﴿ ترسنه یعنی الله تعالی دن خوف وخشیت ایدیجی ﴿ عائد ﴿ سرکش عناد ایدیجی ﴿ عبد ﴿ بنده جمعی عباد کلور ﴿ عسجد ﴿ سکون سین مهمله وفتح جیمله آلتون ﴿ عضد ﴿ یازووعمودوستون یعنی دیرلر ﴿ عمید ﴿ مهم وضرورتده تکیه اولنه جق او ﴿ عنید ﴿ کسر نون وسکون یای تحتانیله ستیزه کار ﴿ عجب رود ﴿ سکون باء موحده وضم راء مهمله ایله یعنی مزامیر ﴿ عقد ﴿ سکون قافله بغلق مولانا هاتفی بیت یکی طرفه صنعتکر محترکار * شد از کوهر عقد محفل نکار * ودخی قصد وعهد وحساب ونکاحه دیرلر ﴿ عمد ﴿ سکون میمله ایکی معنایه کلور اول فتح میمله بوزن رمد صال دیدکاری نسنه اول دخی ایکی وجهله اوادوز بروجهی او توزقرق عدد طلومی اوفروب وآغزلن بغلیوب بربری یانه دیزوب اوزرینه دیرك وتخته قویوب کمی کبی ایدرلر وبروجهی دخی دیرکاری ضیق بغلیوب اوزرینه هرنه اولورسه قویوب صواوزرنده یوریدرلر وبرمعناسی دخی سکون میمله بوزن حمد قصد معناسنه در ایکی معنایه استناد لطیفی * مثنوی * آب این نیل ازکذر که دوربود * کفت می باید عمد ازبحر رود

عهد بستند وکند شتند ش همان * ازپی ایشان رسید ش آنزمان ☜ عهد ☜ سکون ها ایله ایکی معنایه در اول بمعنی زمان در عهد فلان دیرلر در زمان فلان معناسنه خواجه حافظ بیت رونق عهد شباب است دکر بستانرا * میرسد مژدهٔ گل بابل خوش الحانرا * ثانی پیمان معناسنه عربیده مذکور ایکی معنادن غیری امان و یمین وذمت ووصیت وحفظ معنالرینه دخی کلور یقال عهد الیه ای اوصاه العهد الموثق والعهد المطر والجمع عهود ☜ مع الراء المهمله * عار ☜ عیب وشین ونقیض ناموس مولانا جامی بیت عار دارد زحدیث همه کس * بزبان ذکرتو میخواند وبس ☜ عازر ☜ برکسنه نك اسمیدرکه کافر اولمشیکن حضرت عیسی علی نبینا وعلیه السلام دعاسی ایله زنده اولوب ایمانه کلدی وهمان اول وقت ینه مرده اولدی ☜ عاقر کسر قافله طوغرمز عورت ☜ عامر ☜ آبادانی وعمارت ایدیجی ☜ عبهر ☜ سکون باء موحده وفتح هایله اکثر فرهنکلرده نرکس معناسنه در وبعض فرهنکده بستان افروزدیمشلر لکن نرکس نقلی اغلب در بومعنایی مؤید ابوالمعانی بیت سرو از قامت بالای توکشتست بخجل * عبهر از دیدهٔ شوخ توشود داغ بدل ☜ عبیر ☜ کسر باء موحده وسکون یای تحتانیله لطیف رایحه لو اولری زعفرانله آمیخته ایدوب استعمال ایدرلر وبعض فرهنکده یالکز براوتدن غایت لطیف رایحه سی وار در مکهٔ مکرمه دن کتورلر خواجه حافظ بیت طبلهٔ عطر کل ودرج عبیر افشانش * فیض بکشمه زبوی خوش عطار منست ☜ عرار ☜ فتح راء مهمله ایله برکسنه یه همتا اولمق ویاخود برنسنه یه وکل کاو چشم دشتی وکاو دشتی کذافی شرفنامه ☜ عرعر ☜ سرو کوهی که درخت ناژ دخی دیرلر ترکیده آردج اغاجی دیدکاریدن زیاده بالا بلند وموزون اولور ابوالمعانی بیت چوقامتش نبود سرو وعرعر وشمشاد * مشابه است باوطوبی کرشود آزاد عربیده بالفتح والضم طاغ باشی و بورونك ایکی دلکینك اراسی مابین النحرین وسرواغاجی عند البعض وملعبهٔ اطفالدن برلعبدر یقال عرعر عینه ای فقأها ☜ عسیر ☜ کسر سین مهمله ایله دشواریعنی کوچ وکوچلك ☜ عسکر ☜ لشکر ودخی برمقام آدیدر ☜ عشر وعشیر ☜ عشرت ☜ عصر ☜ آخر روز واپکندی وقتی وآخر روزکار وپناه وزمانه وبمعنی اعصار ☜ عصار ☜ صادمشدده ایله زوغنکر وصقیجی ☜ عصفور ☜ کنجشك یعنی سرچه وملاء وکتاب ومیخ کشتی وطوارا یاغندن طشره کلمش کوك وپارهٔ ازدماغ وکرسنکی و برنوع اغاجدر وچکرکه وآنك یوزنده اولان بیاض ☜ عصیر ☜ شیره ☜ عطار ☜ مشك وعنبر وامثالی خوشبوصاتنه دیرلر عطرك مبالغه ایله اسم فاعلیدر عوام غلط ایدوب اعشاب وعقاقیر فروشه وخردوات نسنه لرصاتنه دیرلر ابوالمعانی بیت مینهم بر آتش غم پارهٔ لخت جکر * تابر آید بوی عشق ازطبلهٔ عطاردل * یقال عطر المرأة فهی عطرة ومعطرة ای متطیبة ☜ عقاقیر ☜ داروهای کرم ترکیب ☜ عقار ☜ فتح قافله خرما اغاجی ابوالمعانی بیت شد شکوفه درو بر یاقوت و برك سبز او * اززمرد بوده است کویا مرصع هرعقار * وارض وضیاع وقومسالر ارض ذات رمل کبی ومنه قولهم ماله دار ولاعقار ویقال فی البیت عقار حسن ای متاع ای اداة والمعقر الکثیر العقار وبالضم سجی خرمکبی نتکم حضرت مولانا قدس سره بیت هرحضهٔ بهار نوست عقار تو * جانش هزار بار چوکل جامه درید * ودخی ثیاب انواعندن برنوع قزل

قزل ثوبدرودخی شول اوته دیرلر که دوه یسه فی الحال هلاك اولور بالکسر مطلق املاکه دیرلر هرندن اولورسه ☜ علاقهٔ دستار ☜ صارق اوجی که اشاغی صارقر مولانا عرفی بیت بسایهٔ علم مصطفی دران عرصه * که آفتاب شود هم علاقهٔ دستار ☜ علف خوار ☜ فتح لام وفانك سکونیله ایکی معنایه کلور اول آخورده بسلانمش آت وقاطر واشك ثانی اکول آدم بسیارخوار معناسنه که هرنه بولورسه یبوب طویمق بلز شیخ نظامی بیت آدمی نه ازپی علف خواریست * ازپی زیرکی وهشیاریست ☜ عمار ☜ نام واضع عماریدر حکیم فردوسی بیت همه جامهٔ کوهرشاهوار * همه تازی اسبان برزین عمار ☜ عنبر ☜ معروف نسنه در لکن ندن حاصل اولدوغنده روایات کثیره واردر اصحی دریای محیطه متصل اولان دریالرده بالقدن حاصل اولوردیدیلر بعضیلر دریا کنارنده بترو بالق بولوب یوتار حرارتندن کندویی صونمك اوزرینه چیقار رومست کبی یاتورصیادلری واردرکوریمك باورلر اول بالغی طوتوب قارنن یاروب چیقارلر اما ارجح قول بودرکه دریای محیط جزیره لرینك برنده که بنی آدم سکناسی دکلدر انواع خوشبو شکوفه لربترویوکسك طاغی واردر صافی طاشویاچین قیالری واردر ایچنده خدایی بال آرولری اولور اول شکوفه لردن بوی آلوب اول یارقلرده بال ایدرلر حرارت شمسدن بال اریوب آقار ویغمور وسیل مومنی یرندن قوپاروب دریایه دوشور رواموج دریا دوکدرك بری بری اوزرینه جمع ایدرو وج آنی کناره براغور اول طرفه یقین اولانلر زمانی بولورلر واروب آلورلر شعرا زلف و خال محبوبی عنبره تشبیه ایدرلر خواجه حافظ بیت صبا اکر کذری افتدت بکشور دوست * بیارنفحهٔ ازکیسوی معنبردوست * ودخی بربیوك بالغك آدیدر دریسن قلقان ایدرلر ☜ عنتر ☜ سکون نون وفتح تاء مثناة ایله کوتی قزل میمون حکیم شفائی درهجو. بیت عموی توآن عنتر مدقوق که صد طوب * درمعرکه میخورد بیك نان بکجارفت * ودخی کوك سکك ذباب ازرق کبی جمی عناتر کلور ☜ عیار ☜ یای مشدده ایله حیله دان وشیره صفت ایدرلر وکارنده جست وچابك اولانه دیرلر ابوالمعانی بیت همیزد راه دل آن چشم عیار ازان برده است رخت صبر وآرام * اصلده شول کسنه یه دیرلر که کثیر الطواف وکثیر الحرکه اوله بعده حرامی واوغری یه اطلاق ایدرلر ☜ مع الزاء المعجمه * عاجز ☜ معروف کوجی یتمز آدم ☜ عجز ☜ بونك مصدریدر ☜ عجوز ☜ کنده پیرهایله عجوزه غلطدر ☜ عزیز ☜ بیهمتا وغالب وپادشاه مصره دیرلر هرکیم اولورسه ووزیر مصره دیرلر حضرت یوسف علیه السلام زمانندهریان پادشاه مصر وزوج زلیخا عزیز مصر ایدی ☜ عقد نماز ☜ تکبیر افتتاح نمازآنکله باغلندوغی ایچون عقد نماز دیرلر کمال بخندی بیت زابروپت چوروآرم بمحراب * سرزلفت بودعقد نمازم ☜ عوز ☜ فتح واو ایله بولنمز دیمکدر یعنی نایاب شاعر بیت حسن خلق ولطف طبعش دروجود * بوده درحکم عوز مثل ونظیر ☜ مع السین المهمله * عبوس ☜ ضم باء موحده وواو ومعروف ایله پك یوزلو وتانمز آدم اما مشهوری اکشی یوزلو ترش رو معناسنه وله بیت کشاده روی شوچون صبح هردم * مکن روبت عبوس چون شام دیجور ☜ عروس ☜ ضم راء مهمله ایله ایکی معنایه کلور اول کان معناسنه خواجه حافظ بیت مجودرسنی عهد ازجهان سست وخراب * که این عجوز عروس هزار داماد است * ثانی مجمع القرساه برکنج آدیدر

کیکاوس سرعسکری طوسه ویرمش ایدی بعده کیخسروه ایریشوب اول دخی کودرزه ویردی که زال ورستم وکیوه ویره ودخی خسرو پرویزك سکز خزینه سی وارایدی که بر پادشاه مالك اولامشیدی وهر بر خزینه نك برآدی محلی کلدیکه یازلمشدر اول سکز خزینه نك بریسك آدی عروس ایدی حکیم فردوسی بیت نخستین زبنیادکنج عروس * زچین وزبرطاس وازروم وروس * عربیده عروس کلمه سی هم کلنه وهم کوبکویه اطلاق اولنور یقال رجل عروس ورجل عرس بالضمتین وامراة عروس یستوی فیه التذکیر والتانیث ج عدس ج فتحتین ایله معروف دانه در ج عطاس ج عطسه یعنی اغسرمق ودخی اول آدمه دیرلرکه اندن عطسه واقع اوله ج عسس ج فتح سین مهمله ایله کیجه کزوب شهری محافظه ایدنه دیرلر خواجه حافظ بیت عشرت شبکیرکن بی ترس کاندرشهرعشق * شب روان رااستنا بیهاست بامیروعسس عربیده دخی کیجه کزوب طولاشنه دیرلرسائر باللیل کبی یقال عسس ای طاف باللیل وقوم عسس کخادم وخدم واعنس مثله وعسس فلان اصحابه اذا اطعمهم شیأ * ج مع الشین المعجمه * عرش ج عرش مجید وتخت ملك ج عریش ج کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله آصمه چادرطاغی واول اغاج وسازدن یاپاش فوقانی خانهٔ مختصر ج عیاش ج یای تحتانیهٔ مشدده ایله متصل عیش وعشرت ونوش ایده نه دیرلر میرنظمی بیت نباشد کرچنین آن چشم جماش * نبوده اینقدر باخون عیاش ج عیش ج سکون یای تحتانیله زندکانی یعنی دیرلك خواجه حافظ بیت درعیش نقد کوش که چون آبخور نماند * آدم بهشت روضهٔ دار السلام را ج مع الضاد المعجمه * عارض ج کسر راء مهمله ایله بش معنایه کلور اول یکاق رخ معناسنه خواجه حافظ بیت زشرم روی تو خور شید کشته غرق عرق * نزارمانده مه آسمان ازان عارض * ثانی بنا کوشه دیرلر یعنی قولق دیبی میرنظمی بیت میشود آرایش نقش ونکار * عارض وکوش لطیفش کوشوار * ثالث بمعنی لشکر وله بیت آمده باعارض انجم شمار * دربروی خصم راکرده قرار * رابع بمعنی نویسنده یعنی کاتب وله بیت نامه را دردست عارض داده بود * پای تخت شهریارا ستاده بود * خامس هنوز قنادلنش قوش یاوریسی ابوالمعانی بیت نارسیده بال وپرچون عارض بی طاقتم * نیستم یاراکه جایی میپرم ازآشیان * وعربیده سکز معنایه استعمال اولنور اول هرشئ که صکره واقع اوله ثانی هرنسنه که اینلی وقالین اوله بواوت وغیری ثالث اوکده اولان سکز دیش که دردی یوقاروده ودردی اشاغیده دروسکز آزی دیشلردن غیری یانلرنده اولان اون التی دیشك هربرینه دیرلرکه هرجانبده سکز دیشدر دردی فوقانی ودردی تحتانیدر جمعنه عوارض دینور رابع خفیف اللحیه اولوب صقالی یانلرنده قیل آزاوله اکا خفیف العارضین دیرلر خامس قیوا طرافنه ایتدکاری تخته نك یوقاروجانبنده اولانه عارضة الباب دیرلر سادس مرض سببیله ذبح ونحر ایتدکاری دوه یه دیرلرکمال یقال بنوفلان لایاکلون الا العوارض ای لاینحرون الابل الامن داء سابع کتاب مقابله سی یعنی ایکی نسخه یی مقابله وتصحیح ایده لر یقال عارضت کتابی بکتابه ای قابلته وعارضته بمثل ماصنع ای اتی الیه بمثل ما اتی ثامن عدول معناسنه عارضه ای جانبه وعدل عنه ذکر اولنماندن ماعدا سکز معنادنی شیخ یوسف العلوانی ایکی یتنده جمع وذکر

وذکرایتمشدر وهوهذه * قطعه * للحب عارض وقد وفاه عارض * وقد محبه غداعارض بلاعارض * للعتب عارض وعینی مستهاعارض * والدمع عارض کهطل السیل عارض * عارض اول بمعنی نوخط ثانی بمعنی مرور ثالث بمعنی جفا رابع بمعنی سبب خامس بمعنی عرضحال سادس بمعنی الم سابع بمعنی سیلان اشك ثامن اوج یعنی برنسنه نك نهایتی بوتقدیرجه عربیده اون التی معنایه کلمش اولوربش معنادخی فارسیده استعمال اولنور جمله یکرمی برمعناسی اولمش اولور ج عرض ج سکون راء مهمله ایله متاع خانه یعنی اوانوانی هرنه اولورسه وخواسته یعنی استه مش واستنه جك واستك ج عریض ج هرنسنه نك اینی که طول وعرض فلان دیرلر ج عرض ج فتح راء مهمله ایله سرلشکر معناسنه دراستادلطیفی بیت عرض را بخوان تابیار د شمار * بجنکست لشکرکه آید بکار * عربیده مرضدن وغیریدن انسانه عارض اولان نسنه ودراهم ودنانیردن وغیراسم مال اطلاق اولنان هرنه اولورسه یقال عرض الدنیا ایضا ماکان من مال کثیرا وقلیل وفعل ذلك عرضا ای بفتنة وبجاة العرض بالضم حاجت وناحیه ووسط معنالرینه کلور العرض بالکسر نفس وجسد ووقاروبل ریح کبی وطاغ وشول دره که ایچنده اغاج اوله جمعی اعراض کلور یقال فلان طیب العرض ای طیب النفس ومتین العرض ای الریح والمکان نفی العرض ای هویری من ان یشم اویعاب وقیل عرض الرجل حسنه ویقال العرض رایحة الجسد طیبة والعرض سکون الراء متاع وهرنسنه که درهم ودینارك غیری اوله اکا دیرلرودرهم ودیناره عین دیرلرجمعی عروض کلور اما عبیده قتنده عروض شول متاعه دیرلرکه اکا کیل ووزن داخل اولمیه وحیوانات ك وعقارك غیری اوله وجیش عظیم وعرض له کذا ای ظهر والعرض عند العرب السعة ومنه قوله تعالی * عرضها السموات والارض * کل ذلك من باب ضرب وعرضه عارض من الحمر وغیرها وعرض الجاریة علی البیع وعرض الکتاب وعرض الجند اذا امرهم علیه ونظر ماهمالهم ج عروض ج ضم راء مهمله وواو معروف ایله برعلمدرکه کتابت واوزان نظم ومجور شعروقوافی آنکله بیلنور میرنظمی بیت لازمست هرشعرفهمیدن عروض * لیك وزن طبع رانبود فروض * نتکم استادبیت من ندانم فاعلات فاعلات * شعرکویم بهتراز آب حیات * عربیده دخی میزان شعرمعناسنه اسم جنسدر جمعی اولمز مؤنثدر ودخی بیتك اول نصفنك آخر جزئینه دیرلر بو معنایه جمعی اعاریض کلور وطاغ ایچنده اولان یول وناحیه معناسنه یقال عروض الشعر فواصل الاتصاف وقولهم فلان فی العروض ومی مکة والمدینة والیمن وماحولهن وعروض کلام ای فحوای کلام ج مع الفاء * عارف ج کسر راء مهمله ایله بلیجی دانا ودانشمند معناسنه خواجه حافظ بیت ساقی ازباده ازین دست بجام اندازد * عارفانراهمه درشرب مدام اندازد * عارف وعریف خلقك اموروا حوالن بلیجی وکتخدا ورئیس جمعی عرفا کلور یقال عریف القوم سیدهم ج عاصف ج شدید روزکار ج عاکف ج کسر کافله شهرلو معناسنه برقرار طوتوب لوتور مقدن کنایه درشیخ سعدی کلستانده عاکفان کعبهٔ جلالش دیدوکی جلالی کعبه سنك اوتوریجیلری دیمك اولور عربیده دخی بویله دریعنی نفسنه صبرایتدیروب بریرده مقیم اولوب عبادت ایلك مطلقا مقیم ومتوجه معناسنه دکلور ج عراف ج فتح راء مهمله مشدده ایله

كاهن وطبيب ﴿ عطف ﴾ سكون طاء مهمله ايله محبت ايلمك وحمله وهجوم ايلمك ودوندرمك
وكتف وجانب ﴿ عطوف ﴾ مهربان يعنى محبتلو ﴿ عفيف ﴾ نهفته يعنى كزلو ﴿ عنيف ﴾
كسر نون وسكون ياى تحتانيله مرد درشت وعضبناك ﴿ علف ﴾ فتح لامله حيواناته ويردكارى
يمك هرندن اولورسه ﴿ مع القاف * عاشق ﴾ عشق برعلت سوداويه در حكما قولنجه كه
شعبة من الجنون ديرلر زياده ونقصان قبول ايدر ابو المعانى بيت حال درد عشق پرسيدم
يكى از اهل عشق * كفت عاشق را سفر يا صبر بر درد والم ﴿ عتاق ﴾ آزاد ايتمك ﴿ عتيق ﴾
ازادلى واسكى حضرت ابى بكر الصديق رضى الله تعالى عنه حضرتلرينك لقب شريفى
واسرب كوهرى ومرد شريف وكريم وكعبة الله وقديم هرنسنه وعتيق الطير والبازى ﴿ عقعق ﴾
كلاژه يعنى صقصغان ﴿ علق ﴾ فتح لامله غايت قرمزى قان ودخى خون بسته وشكلهٔ
جامه واجمال حسينى ده مسطوردركه اين شكلهٔ جامه بنشته ﴿ عميق ﴾ دريك يرودريكدن اقان
ارماق ﴿ عيوق ﴾ برضياداريلدزدر كهكشان ياننده بلكه صاغ جانبنده اولور عجايب
البلدانده عيوق طلوع ايتدكده جميع صولر اكسلور الا نيل آرتر ﴿ عشق ﴾ ايكى
معنايه در اول بركيفيت محرقه دركه قلب عاشقده واقع اولور علامتى معشوقنى كورمك ايچون
دائما مضطربدر كورمكى آرزو ايدر وكوردكده دهشت الويروب خفقان قلب ورعشه ولساننده
انعقاد اولوب سويلمكه اقتدارى قالمز نتكم ديمشلردر * قطعه * لى فى محبتكم شهود اربع *
وشهود كل قضية اثنان * خفقان قلبى وارتعاش مفاصلى * ونحول جسمى وانعقاد لسانى *
ثانى فتح شين معجمه ايله برصرمشقدر لبلاب وعشقه دخى ديرلر هرقنغى اغاجه صارلسه
قوريدر ﴿ عرق ﴾ فتح راء مهمله ايله دردركه خوى دخى ديرلر خواجه حافظ بيت عكس
مى برعارضش بين كافتاب كرم او * درهواى آن عرق تاهست هرروزش نيست * ودخى اوزمدن
وخرمادن وسائر نسنه لردن قينادوب بوغندن جمع اولان صويه ده ديرلر ابو المعانى بيت
در بزم ماميارید باده باعرق * حرامزادهٔ نشود باحلازاده * وهرنه كه حيواندن وبهايمدن
وطيوردن وطاشدن وكرپيچدن برى برى ياننه ديزلمش اوله آكا عرق ديرلر وخرما يپراغندن
اوردكارى زنبل كه اون بش صاع نخل آله وعند البعض اوتوز طقوز صاع آله سكون رايله ده
جائزدر ﴿ عقيق ﴾ معادن نوعندن برنوع طاشدر يمن ولايتنده اولور قرمزى وصارى
وبياض والاجه دخى اولور آكا سليمانى ديرلر بعضيسنك ايچنده اغاج شكلى اولور آكا شجرى
ديرلر اما قرمزيسى جمله دن مقبولدر وخواصى دخى واردر ازجمله برماغنده عقيق خاتم اولان
فقره مبتلا اولمز واوزرينه ديوار يقلمز وچشم زخم اصابت ايتمز حديث شريفده تختموا بالعقيق
بيوردوغى مرويدر خواجه حافظ بيت سنك وكلرا كند ازيمن نظر لعل وعقيق * هركه قدر
نفس باديمانى دانست * وشرابك برآدى دخى عقيق در مولانا هاتفى بيت بده ساقى آن
آب كرده عقيق * كه هست آب روى بهشتى رحيق * رحيق دخى شراب آديدر ﴿ مع الكاف ﴾
﴿ عدنك ﴾ فتح دال مهمله وسكون نونله بوزن خدنك مردم ابله ونامطبوع كذا فى المجمع
﴿ عروسك ﴾ ضم را وواو معروف وفتح سين مهملتين ايله كوچك منجنيق طاشى ومصغر
عروس ويلدز بوجكى كه شبتاب دخى ديرلر معناى اوله شيخ نظامى بيت عروسك زنانى

زنانى چو ديوان شموس * خجل كشته زان قلعهٔ چون عروس * وصبان طاشنده ده مرويدر
مولانا جامى بيت ورزانكه شوى ازان فلاخن * بربرج فلك عروسك افكن * ودخى بربوجكدر
قابوغى صدفه بكزر كيجه لرده آتش كبى كورينور ﴿ عرشك ﴾ فتح زاء فارسيله فرهنك ميرزاده
برسازدر طنبور اولمق اوزره ده مرويدر ﴿ عنك ﴾ سكون نونله حمار سوريسى اوكنه دوشوب
جمله دن ايلروده كيدن اشكه ديرلر ميرنظمى بيت كشته سرقوم خودش آن غرزنك *
پيشرو قافلهٔ خرچون عنك * تحفه ده آواز خر وكلام استادانده خرنر مسطوردر عربيده باب
وكوكجك اولمق يقال عنك وجهك اذا حسن وعنك اللين ختر وكسر عينله كيجه نك ثلث اخيرى
وعند البعض قطعة من الليل ﴿ عينك ﴾ سكون ياى تحتانى وفتح نونله كوزلك كه هرشيئه
ايرى كوسترر ظهورى بيت توان ديدر ازدرون بى نقاب * اكر عينك آرد قدح ازحباب
ديكر بيت بر ديده عينك مى نهم چون رخصت ديدار شد * در آرزوى وصل تو بنكر كه چشمم
چار شد ﴿ مع اللام * عادل ﴾ ايكى معنايه در اول هرشئ وهرايشى يرلو يرنده ايديجى يه
ديرلر ثانى ميزان يعنى ترازو مولانا هاتفى بيت سپر برسرش عادل زورمند * فروداشت
ازبهر دفع كزند * بوبيتده غايت واضحدر ابو المعانى بيت نباشد حلم وتمكينش باوهمسنك
كوه قاف * اكر ممكن شود كنجيدنش در كفهٔ عادل * بوندندركه فلان فلانه معادل اوله مزديرلر
آنكله وزن اولمز ديمكدر وعربيده العدل والعدالة فيهما هرنسنه يى محلنده ايتمك وضد جوردر
وميل معناسنه يقال عدل عليه فى القضيه فهو عادل اى مقنع فى الشهادة وعدلت فلان
ابن فلان اذا سويت بينهما ولا يقبل منه صرف ولا عدل اى نافلة وهو عدل اى عادل وجمعه
عدول وتعديل الشئ تقويمه يقال عدل تعديلا فاعتدل اى قومته والعدل بالكسر يوك تنكى
﴿ عاطل ﴾ زن بى پيرايه يعنى ياقشقسز عورت ﴿ عاقل ﴾ ايكى معنايه كلور اول معروف
ضد ديوانه در ثانى بزكوهى يعنى طاغ كچيسى ابو المعانى بيت بان ريش درازان قلتبان
محتشم ديوث * شده باشاخ در كوه بزركى طرفه تر عاقل ﴿ عائل ﴾ درويش وفقير قوله تعالى
ووجدك عائلا فاغنى ﴿ عامل ﴾ كاردار يعنى ايش اشله يجى ودخى سرنيزه وزير سنان ﴿ عديل ﴾
همتا وهمسنك يعنى برابر ﴿ عسل ﴾ انكبين يعنى بال ﴿ عقل اول وعقل كل ﴾ عرش مجيده
ديرلر ﴿ عقل ﴾ معروف فارسيده وعربيده مستعمل ومشتركدر اما عربيده برمعناسى ده منع
ايتمك عقال بعيردن مأخوذدر ذوى العقول اولانى اكرى يوله كتمكدن منع ايتديكيچون
وبرمعناسيده صيغناجق يرملجاء كبى ودخى شول قرمزى ويشل بزكه محافه يه اورترلر ودخى ديت
معناسنه يقال عقلت القتل اذا اعطيت ديته والجمع عقول وعقلت عنه اذا لزمته دية فاديتها
﴿ عليل ﴾ بيمار يعنى خسته ﴿ عمل ﴾ كار يعنى ايش ﴿ عيال ﴾ معروفدر ﴿ مع الميم ﴾
﴿ عالم ﴾ فتح لامله مخلوقاتك هربريسى دركه جمعى عوالم كلور واصناف خلقه عالمون ديرلر
وبرمعناسى دخى باده مجلسى كه عالم آب ديرلر ابو المعانى بيت رفته بودم نيمشب در عالم خواب
وخيال * آمد آن مهر وكرديم عالم آب تا سحر ﴿ علم ﴾ فتح لامله سكز معنايه كلور اول
سنجق وباشنده اولان هلال شكل كمش ثانى قفتان يقه سنه واوكلرينه دكلن اينجو وزردوزنسنه
ثالث كاو بحرى ترسى يعنى زبلى رابع نشان وعلامت خامس طاغ جبل كبى سادس شول

عالم وفاضل که بین الناس مشهور اوله وذی قیمت بزله وقاشه ایتدکاری تمغاکه علم الثوب دیرلر
سابع علم الفارس ثامن اوست طوداغك یاریق اولمه سی بمعنی اول ابوالمعانی بیت
بهجهٔ اقبال کشته برسر سنجق علم * بوده آیینه نماید صورت فتح وظفر ع عام ع ایکی
معنایه در بری سال و بری ضد خاصدر ع عجم ع فتحتین ایله ماعدای عرب ودانهٔ خرما
یعنی خرما چکردکی وسکون جمله نقطه واعراب حروف ع عدم ع یوقلق ودرویشی
ع عدیم ع درویش ع عزم ع سکون زاء معجمه ایله آهنك کاری ع عظیم ع بزرك
وبزرگواری ع عظم ع کوك ع عقیم ع باد بی منفعت وطوغرمز عورت ع علام ع دانای
نهان واسماء اللهدندر ع علیم ع دانا واسماء حسنی دندر ع عم ع برادر پدر ع عمیم ع
تمام ودراز ع مع النون * عائن ع بچشم کننده ع عاشق پیچان ع صرمشغه بکنر ربراوتدر
قرمزی چیچکی اولور عاشق بیچاره دخی دیرلر شاه طاهر دکنی بیت بکردسرونه پیچدکه عشق
پیچانست * فکنده برهمن آسا بدوش خودزنار ع عباسیان وعباسیون ع یعنی خلفاء آل
عباس رضی الله عنه ع عجین ع یوغرلش خمیر ع عرقچین ع جیم فارسیله دستمال که آنکله
درسلرلرو باشه کیلن کوچك طاقیه ع عروس چمن ع یعنی کابین ودرخت میوه دار ونهال شاخ
نوسرزده ع عرین ع ارسلان یتاغی ع عطسه زدن ع سکون طا وفتح سین وزاء معجمه
ودال مهملات ایله اقسرمق میرنظمی بیت زمانی چوخسیده اندر قفاست * زده عطسه وکرم
ازجای خاست ع عطشان ع یعنی تشنه ع عطن ع صویه قریب اولان دوه یتاغی ع علق ع
آشکارا ع علقدان ع فتح لام ودال مهمله وسکون فایله ایکی معنایه کلور اول طیورك قورساغی
میرنظمی بیت چوپرش زچینه علقدان مرغ * نیاید دکرهیچ بربام سیغ * ثانی چارپا
حیوانك علف یدوکی چورون که معلفه دخی دیرلر وله بیت علقدان چوپردیه است باعلف *
نکردد نکه اسب اندر بکف ع علویان ع سادات ع عون ع یاردم ودوستلق ع عوان ع
صختکیر ع عن ع تبك قصاران یعنی جامه شوی توقاغی که اثوابی آنکله اغردرلر میرنظمی
بیت اکر باشد عدو کردیه کردن * زند قصار امرت برسرش عن ع عیان ع فتح یای تحتانیله
آشکار مقابلی مخفی ونهان در وله بیت ازنقاب زلف رویش شد عیان * پرضیا شد چون
زخورشید جهان ع عین ع سکون یای تحتانیله اون بش معنایه در فارسیده بعض
معنایه استعمال اولنو اول بمعنی چشم که انسانك وغیری حیوانات علی وجه العموم مؤنثدر
جمعی اعین وعیون واعیان کلور تصغیرنده عنینة دیرلر ثانی صوچیقدوغی یرچشمه
معناسنه بوابکی معنایه ابوالمعانی بیت عیان دیدم ترا باعین محزون * شده عین سرشك
وکشته پرخون * ثالث دیزکوزی رابع عین الشمس یعنی قرص آفتاب وله بیت روی
پرنور بوده عین آفتاب * کاش کردی کابهٔ دل ماهتاب * خامس مسکوك التون سادس بمعنی
جاسوس سابع برشیئك طبقی یقال عین الشیٔ عیاره وعین الشیٔ نفسه یقال بعینه فلانا
ثامن بلد قلیل العین ای قلیل الناس وبابهما عین ای احد وبرنوع ارکدر تاسع عین البقر دیرلر
برکونه اوزمدر عاشر ولا اطلب اثرا بعد عین ای بعد معاینة حادی عشر اعیان القوم اشرافهم
ثانی عشر الاخوة من الابوین ثالث عشر تعین الرجل المال اصابه بعین ویعین علیه الشیٔ لزمه

لزمه رابع عشر عین اللؤلؤ تعینا ثقبها وعاین خامس عشر وجاء فلان فی عین ای فی جماعة
ع مع الواو * عدو ع دشمن اعدا وعدوی جمعی واعادی جمع الجمعی ع عو ع صدا آوازوکورلدی که
جنك محلنده واقع اولور حکیم اسدی بیت فتاده عوطبل طغرل درابر * کریزان زکرد
سواران هزبر * حکیم فردوسی بیت عوی دید بااندر آن دیدکاه * که ازدشت برخاست زکرد
سیاه * وبریرده یه حکیم اسدی بیت بوسید ازان پس زمین پس پیش شاه * عونای وکوس
اندر آمد بماه * بو بیتده تصریح واردر حکیم فردوسی بیت بزدکوس ازدشت برخاست
عو * همیرفت پیش سپه پیشرو * وصدای کلبه دخی دیرلر یقال عوی الکلب عواء اذا صاح
ع مع الهاء عاجله ع این جهان ع عاده ع خوی ع عارضه ع حاجت وقدرت وچوب زبردروکاری که
پیش آید واون التی دیشك بری ع عارفه ع کردار نیکو عوارف جمعی ع عاریه ع معروف
ع عاشق بیچاره ع عاشق پیچان معناسنه که برصرمشقدر قرمزی چیچکی اولور ریاضیٔ
سمرقندی بیت بران شد سنبل مشکین اوازباد می پیچد * مثال عاشق بیچاره برشمشاد
می پیچد ع عافیه ع تندرستی ع عاقبه ع آخرکار وآن جهان ع عالیه ع زیرنیزه وبالای
هرچیزی ع عامه ع هرشیئك مجموعی وضد خاصه ع عانه ع قاسق قیلی ع عاهه ع
آفة ع عبره ع سکون باء موحده وفتح راء مهمله ایله سرشك یعنی کوزیاشی ع عداله ع
داد ع عداوه ع دشمنلك ع عذبه ع دوال وعلاقهٔ تازیانه وسرزبان وسرشاخ وخاشاك که
وسرآب باشد ع عراوه ع منجنیق خود ع عایشه ع برقوشدرمتصل قویروغن صالرا کثر
صوکنارلرنده تعیش ایتدوکیچون عایشهٔ لب جوی دخی دیرلر ابوالمعانی بیت باهمت توکیك
کندهرهنرباز * بندد بنظرعایشه راشکل همایی ع عربانه ع فتح راء مهمله وباء موحده ونونله
بعنی اشتر مولانا هاتفی بیت خوبان عرب ترانه پرداز * باشد عربانه عاهم آواز ع عربده ع
سکون راوفتح باء موحده ودال مهملتین ایله جنك وغوغا معناسنه ابوالمعانی بیت هرشام وسحر
برسرکوعربده خیزد * عشاق ستم دیده کان راور قیبان * عربده دخی صواش معناسنه در
ع عرصه ع سکون راوفتح صاد مهملتین ایله آچق یر یعنی اطرافی دیوار ویاخود تخته وچالی
چورلش اور تاسی میدان خواجه حافظ بیت مستم که آنچنان که ندانم زبیخودی * درعرصهٔ
خیال که آمد کدام رفت * عربده اوار اسنده اغاجدن وبنادن خالی واسع وآچق یرجمعی اعراص
وعرصات کلور ع عرضه ع سکون راء مهمله وفتح ضاد معجمه ایله کوسترمك معناسنه
خواجه حافظ بیت چه لطف بودکه ناکاه رشحهٔ قلمت * حقوق خدمت ماعرضه کرد برکرمت
ع عرضه کاه ع کوسترمك یری ونظرکاه معناسنه مولانا هاتفی * مثنوی * بفرمود آنکه که
یکسر سپاه * درایند درعرصهٔ عرضه کاه * کنند آن دلیران چابك عنان * همه عرض کو پال وتیغ
وسنان ع عرفه ع روزنهم ذی الحجه ع عروبه ع روزآذینه یه دیرلرایدی جاهلیتده ع عروس پرده
برنوع کلدرلعل رنك حکیم اسدی بیت زده درزده زال کل لعلکون * که خواش عروس بپرده
برون ع عقیله ع کرامیٔ هرچیزی وزن کرامی وعقیله الحی کریمتهم والدرة العقیلة البحر
ع عقیقه ع سرموی کودك که بزایدوه همانی موی باز کردن ع عقبه ع معروف ع عقربه ع بند
دول ع عشقه ع سکون شین معجمه ایله برنوع صرمشقدر عاشق بیچاره دخی دیرلر ع عشیره ع

اب ﴿ مع التاء * عشرت ﴿ صحبت معناسنه مولانا ظهوری بیت زاطفش دامید اقطاع خوار * موظف زطبعش چوعشرت هزار ﴿ عصمت ﴿ سکون صاد مهمله وفتح میمله کناه دن صاقنمق ومنع ایتمك وحفظ ایتمك معنالرینه مولانا جامی بیت پردهٔ عصمت کل پیرهنان * جمله زحمت خونین کفنان * خواجه حافظ بیت من ازآن حسن روزافزون که یوسف داشت دانستم که عشق ازپردهٔ عصمت برون آرد زلیخارا * عربیده منع وحفظ معناسنه درعصمة الطعام ای منعه من الجوع وعصمه یعصمه بکسر الصاد عصمة ای حفظه وضم عین مهمله ایله یوغمق قلاده کبی ﴿ عفت ﴿ فتح فاء بشدده ایله حرامدن صاقنمق وپرهیز ایلمك ﴿ عفریت ﴿ دیوستنبیه یعنی ایری وغلیظ دیو کذافی شرفنامه ﴿ عمارت ﴿ معمور لق وبنا معناسنه شیخ سعدی بیت هرکه آمد عمارت نوساخت * رفت منزل بدیکری پرداخت * ومجازاً تعمیر ایچون دخی اولور مثلا عمارت خاطر وعمارت دل دیرلر خواجه حافظ بیت بمی عمارت دل کن که این جهان خراب بدان سرست که ازخاك ما بسازد خشت * عربیده بومعنادن غیری قبیله وعشیرت معناسنه یقال عمار البیوت سکانها من الجن وبالفتح ریحان ودخی هرنسنه که باشه کیرلر تاج وقلنسوه وعمامه وغیرذلك جمعی عمار کلور ﴿ مع الجیم * علاج ﴿ درمان معناسنه خواجه حافظ بیت علاج ضعف دل ما بلب حوالت کن * کداین مفرح یاقوت درخزانهٔ تست * وله بیت بصوت بابل وقری اکر نوشی می * علاج کی کنمت آخر الدواء الکی * ودخی برنسنه یی یرندن زائل ایدوب کیدرمك یقال عالج الشیء معالجة وعلاجا ای زاوله ﴿ عجل ﴿ سکون لامله زبان پهلویده کره اسب یعنی طایجغز ابوالمعانی بیت بطفل نوآموز کاری مکن * که بر عجل نتوان زدن زین را * عربیده کاربان دوه جیسی وقوی حمار معناسنه درﷺ عوج ﴿ فتح واو ایله کژ یعنی اکریلك واکری ﴿ مع الحاء المهمله * عید مسیح ﴿ حضرت عیسی علی نبینا وعلیه السلامه کوکدن مائده نازل اولدوغی کذافی المجمع ﴿ مع الدال المهمله * عداد ﴿ شمار یعنی صایی ﴿ عماد ﴿ ستون وبلند بنا قوله تعالی ارم ذات العماد ﴿ عقد ﴿ سکون قافله کردن بند زنان که ترکیده بوغمق دیرلر زنان انجو وامثالی دسنه لرایله دیزوب بوغازلرینه طاقرلر اصلنده دیزمك معناسنه در واولکره عقد ثریا دیرلر نجوم انجوکبی دیزلدوکندن خواجه حافظ بیت غزل کفتی ودرسفتی بیا وخوش بخوان حافظ * که برنظم توافشاند فلك عقد ثریارا ﴿ عید ﴿ سکون یای تحتانیله رجوع ایتمك عوددن مشتقدر واویایه قلب اولنمشدر حافظده سهولت ایچون وبیرام کونلرنده دیرلر هرسنه تکرار اولدوغیچون جمعی اعیاد کلور وقد عید واتعید ای شهدوا العید زفانکوباده مذکوردر برسرونامیدرکه واضعی زردشتدر ﴿ مع الراء المهمله * عذار ﴿ فتح ذال معجمه ایله رخ معناسنه درخواجه حافظ بیت زلف مشکین تودرکاشن فردوس عذار * چیست طاوس که درباغ نعیم افتاده است * عربیده قولق ایله خدار اسنده اولان بیاض معترض یقال عذار الرجل شعر النابت فی موضع المرأة والغلام اذا کابت به حاصلی چهره نك ایکی جانبنده خط بتدوکی یره دیرلر لابی تمام * قطعه * خط العذار نهانی عن محبته * وقال حسبك قد بالغت فی الطلب * ولحظه قال لی سلوانه غلط * السیف اصدق انباء من الکتب * وطوار باغنه اوردقلری یولار عذارا لدابه کبی جمعی عذر کلور بضم العین ﴿ عطر ﴿ بوی خوش ﴿ عید الفطر ﴿

خویشاوندان ﴿ عصیده ﴿ کاچی ﴿ عضله ﴿ کوشت ساق وبرده که اعصاب اوزرنده اولە ﴿ عطله ﴿ بی کاری ﴿ عطیه ﴿ عطاواحسان ﴿ عفریه ﴿ پری ﴿ عفیفه ﴿ زن پاکدامن ﴿ عطسه ﴿ سکون طاء مهمله ایله اقسرمق معناسنه شیخ عطار بیت عطسهٔ مردم چوبکذاردیکی * باشدا وازفعل شیطان بی شکی ﴿ عکه ﴿ فتح کاف عربیٔ مشدده ایله قره طاوق دیدکاری قوشدرخوش آواز در حکیم انوری بیت نوای طوطی وبابل خروش عکه وسار * همیکنند بخل ظنهای خنیاکر * شاعر بیت هرشکوفه نشود چون کل ترمشکین بو * عکه بابل نشود کربودش خوش آواز * بعض فرهنکده بوم معناسنه استاد لطیفی بیت چون کنی همچوعکه دزداری * دم بجنبانمت چون ادباری ﴿ علاه ﴿ سندان ﴿ علاقه ﴿ دوستی که دلرا ملازم کرفته باشد ﴿ علامه ﴿ بسیاردان ﴿ علانیه ﴿ آشکارا ﴿ علقه ﴿ خون بسته ﴿ عمه ﴿ خواهر پدر ﴿ عماره ﴿ آبادانی ﴿ عمادیه ﴿ نوعی ازمحمل ﴿ عمامه ﴿ فتح میمین ایله صارق دستار معناسنه مولانا جامی بیت قبول خاص طلب چندبهر خاطر عامه بزرق وحیله کشی بارطیلسان وعمامه * میرنظمی درتعریف واعظ زمانه * مثنوی * عمامه برسره تسبیح دردست * ردا وخرقه را بردوش پیوست * درونش راولی پرحب دنیا * غلام نفس بدبوده سراپا * کند برخلق ظاهروعظ وپندی * بکردن بسته نفس خودپسندی ﴿ عنبرینه ﴿ زیور یکه زنان پوشند ﴿ عوزه ﴿ بمعنی تعویز ﴿ عون ﴿ شریجای مردم ﴿ عیبه ﴿ معروف ﴿ مع الیاء * عادی ﴿ دشمن ﴿ عاری ﴿ کسر راء مهمله ایله ایکی معنایه کلور اول چیلاق برهنه معناسنه میرنظمی بیت یکی مردخدادیوانه داری * برهنه پای وسرازجامه عاری * ثانی بمعنی خالی خواجه حافظ بیت قلندران طریقت به نیم جونخرد * لباس اطلس آنکس که ازهنرعاریست ﴿ عاصی ﴿ نافرمان ﴿ عالی ﴿ بزرکوار ﴿ عانی ﴿ اسیر ﴿ عبقری ﴿ مردیکه ازوی بفضل کسی برترنباشد وبساط نیکو وکرانمایه ﴿ عتابی ﴿ جامهٔ مخطط بریشمین که خارادیرلر ﴿ عدلی ﴿ فتح دال مهمله ایله برنوع خالص العیار اقچه در اوحدالدین کرمانی بیت عدلی را اکرقبول کند * عدلش ازراستی عدول کند ﴿ عدنی ﴿ منسوب بعدن ﴿ عدوی ﴿ سرایتکری وغیری آن ﴿ عربی ﴿ زبان تازی ﴿ عسلی ﴿ فتح سین مهمله وکسر لامله یهودیلرامتیازایچون جامه لرینه دیکدکاری نشانه دیرلر شیخ سعدی بیت آن حلاوت که تو داری نه تعجب کردن * عسلی پوشد وزنار به بندد زنبور * ودخی عسلی رنك برنوع جامه در درویشلر کیرلر ﴿ باب العین المهمله المکسورة مع الالف * عرا ﴿ فتح راء مهمله ایله شاه شطرنج ایله رخ میانند اولان مهره کذافی شرفنامه ﴿ عیشا ﴿ سکون یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله رحم مادرده قرارکاه جنین یعنی اوغلان یتاغی حکیم خاقانی درقسمیه بیت بپاکی مریم زتزویج یوسف * بدوریٔ عیسی زپیوند عیشا ﴿ مع الباء * عتیب ﴿ کسر تاء مثناة وسکون یای تحتانیله عتاب لفظندن تصرف اولنمشدر کنایه وسرزنش ایله سویلمك شیخ سعدی بیت کویی که احتمال کند شدت فراق * آنراکه یکنفس نبود طاقت عتیب ﴿ عراق عرب ﴿ بغداد جانبی واول اطراف جوانبی مولانا هاتفی بیت دراطراف ملك عراق عرب * خطیب ازثنایش براراست لب

عين مفتوحه ده ذكرى مرور ايدن عو معناسنه در حكيم اسدى بيت زايرانيان رفت برچرخ
عيو * زكردان تواى سپهدار نيو ﴿ مع الهاء * عبره ﴿ اول نسنه يه ديرلركه آندن نصيحت آلنه
﴿ عبريه وعبرانيه ﴿ لغت يهوديان ﴿ عتره ﴿ يقين اقرباواولاد وانساب ﴿ عده ﴿ عدة
زنان يعنى عوراتك ايام عده سى ﴿ عزه ﴿ عزيزى وبيهمتلى ﴿ عشوه ﴿ سكون شين
معجمه وفتح واوايله نازوغنج ودلال معناسنه خواجه حافظ بيت عشوه ميدار كه ازكوى ارادت
نروم * ديد آخركه چنان عشوه خريديم وبرفت ﴿ عصابه ﴿ دشوارى ﴿ عصمه ﴿ رسن
وكل شئ اعصمته به وتعلقت فهو عصمته ﴿ عفه ﴿ نهفتكى ﴿ عله ﴿ بيمارى ﴿ عيشه ﴿
سكون ياى تحتانى وفتح شين معجمه ايله براوتدر حصير اوتنه بكزر اما حصير طوقمز ميرنظمى
بيت شاه ريش بزركش همچو پيشه * بكارى برنيايد همچو عيشه ﴿ مع الياء * على ﴿
ذبر هرچيزى وعلم وقدرة بمكان ومسافه وبلند ﴿ عيد اضحى ﴿ حاجيلر بيرامى ﴿ باب العين
المهمله المضمومه مع الالف * علا ﴿ بزركوارى يعنى اولو لق كذا فى شرفنامه ﴿ عليا ﴿
سكون لامله بزركوارى وزمين بلند ﴿ مع الباء الموحده * عتاب ﴿ فتح تاء مثناة ايله برشخصك
اسميدركه مخترع خارادركه حريردن موجدايدرلر غايت لطيف وهم ذى قيمتدر خاراى عتابى
ديرلر شيخ سعدى بيت ابلهى صد عتابى خارا * كربپوشى خريست عتابى * عتابى ﴿
ثانى فتح عين مهمله ايله حمال معناسنه در ﴿ عقاب ﴿ فتح قافله طوشنجل وقره قوش
معناسنه خواجه سلمان بيت درامان سايه فرخ همداى عدل او * كبك باشاهين كند بازى
بخندد بر عقاب * عربيده معناى مذكوره در ودخى عقابين شول ايكى دار اغاجنه ديرلركه
سياست ايتدكارى كسنه يى اراسنه چكوب اشكنجه ايدرلر وقويوايچنده اولان يومرى طاشكه
قوغه آكا طوقنمغله ياريلور ودخى قويو ديوارنده كرميد وطاش اراسنه استحكام ايچون قودقلرى
سقسى وكرميد پاره لرى وحوض ايچنده اولان صويولى مسيل الماء فى الحوض وكسر عينله عذاب
ومعصيت مقابله سنده اولان حالات معناسنه در ﴿ عناب ﴿ فتح نون مشدده ايله معروف ميوه در
وخاصه سى هيجان دمى تسكين وتصفيه ايدر ومحبوبه لرك برمقلرى اوجنه ايتدكارى حنا ايله
قرمزلغى آكه تشبيه ايدرلر ميرنظمى بيت سرانگشت اومانند عناب * كف دستش چو آيينه
دهد آب * وعربيده معناى آخرده استعمال اولنمشدر ابن معاويه بيت واستطرت لؤلؤ
من نرجس وتقت * وردا وعضت على العناب بالبرد ﴿ عود الصليب ﴿ عجايب البلدانده
مسطوردركه برنوع اغاجدركه آتش كار ايلمز ترسا آنكله لوته ايدرلر ومؤيد الفوائده ده
مسطوردر اوج كوشه لى براغاجدر اطفاله تعويذ ايدوب كردنه بغلرلركه اويقوده قورقميه
﴿ مع الجيم * عوج ﴿ عنق اوغليدر آنه سى حضرت آدم عليه السلام قزيدر اوج بيك
بش يوزسنه عمر سوردى طوفان صويى آنك انجق بلنه چيقدى حضرت موسى على نبينا وعليه
السلام زماننه ذكر ديرلدى حضرت موسى تيه صحراسنده ايكن برطاغى يرندن قالديروب باشى
اوزرنده كتوردى كه موسى لشكرى اوزرينه براغه حضرت بارى تعالى برهدهد امر ايلدى اول
طاغ پاره سى كبى اولان طاشى دلدكده طاش بوغازينه چكدى حق تعالى حضرت موسى يه امر
ايلدى واروب عصا ايله طوپغنه اوردى دوشوب هلاك اولدى كذا فى عجايب البلدان ﴿ مع الدال

ومضمان بيرامى ﴿ عير ﴿ سكون ياى تحتانيله كاروانكه يوكارى اطعمه اوله ﴿ عيار كير ﴿
فتح ياى اول وسكون ثانى وكسر كاف فارسيله صاحب عيار معناسنه كه ضرب خانه ده سيم وزر
عيارين طوتوب خالص اولانى سكه زنه ويرور ابو المعانى بيت بنام سكه تو قرص ماه نيست
سزا * براى نقص نكير د عيار كيرد ست ﴿ مع السين المهمله * عرس ﴿ سكون راء مهمله ايله
زن مرد وضمله دوكون ضيافتنه ديرلر ﴿ مع الضاد المعجمه * عرض ﴿ تن وآنچه بستانيد ونكوهند
از تن ويقال عرض الرجل حسبه وعرض الوادى جانبه واندايدن درلين موضع ﴿ عوض ﴿ بدل
عوض الشئ بدل ﴿ مع الفاء * عفاف ﴿ نهفتكى ﴿ مع القاف * عرق ﴿ بيخ درخت ورك
﴿ عراق ﴿ پرده سرود يعنى موسيقيده برپرده آديدر وايكى ولايت آديدر بيرى عراق عربكه ماوراء
بهرد جله دروبرى عراق عجم كه ايرانزمين وعراقين اينسنه ديرلر ﴿ علق ﴿ سكون لامله هرنسته نك
نفيسى ﴿ مع الكاف * عنك ﴿ سكون نونله بزرخانه يه ديرلر كذا فى المجمع ﴿ مع اللام ﴿
﴿ عقال ﴿ فتح قافله چارپا حيوان ايا غنه اوربلان بند معناسنه خواجه سلمان بيت كرشدى
نعل سم اسب تو بودى صد رچرخ * بختى بدرام كردون را عقال آمد بديد * عربيده بو معنايه
ضم عينله در ﴿ عيد الهيكل ﴿ عيد نصارى ﴿ مع الميم * عراق عجم ﴿ ثبريزك جانب
شرقيشى وتبريز دخى داخلدر ديمش وار ﴿ علم ﴿ كسر لامله بمعنى دانستن يعنى بلمك جمعى
علوم كلى وصاحبنه عالم ديرلر يقال علم الشئ بكسر اللام يعلم علما اى عرفه ورجل علامة
اى عالم جدا والبناء للمبالغة واستعمله اخبر فاعلم اياه وعلمه الشئ تعليما وتعلم وليس الندييدهنئ
للتكثير بل للتعدية ويقال ايضا تعلم بمعنى اعلم ﴿ عظام وعظم ﴿ بزرگى وبزركوار ﴿ مع النون ﴿
﴿ علم دان ﴿ يعنى اهل علم واهل عرفان ﴿ علم خوان ﴿ واومعدوله ايله يعنى علماى قشرى
ايكى لغتك مثالى حكيم سنايى بيت علم دان خاصهٔ خدا باشد * علم خوان شوخ وترك دا باشد
﴿ علين ﴿ كسر لام وسكون ياى تحتانى وفتح زاء معجمه ايله تخم معناسنه ميرنظمى بيت
مكش زحمت پند نادان همين * علين ميفشان بشوره زمين ﴿ عنان ﴿ فتح نونله دزكين
معناسنه دركه فارسيده دزكينك غيرى نامى يوقدر خواجه حافظ بيت من همان روز زفرهاد
طمع ببريدم * كه عنان دل شيد ابكف شيرين دار * عربيده آتك اويانى ودزكنى جمعى اعنه يقال
اعنت الفرس حصلت له عنانا والعنان المعانه وهى المعارضه وشاركتا شركة العنان اذا شركتا
على السواء العنان بالفتح سحاب كبى واحده سنده عنانه ديرلر ويقال لعنان السماء صفايحها *
﴿ عصيان ﴿ بيغرمان ﴿ علويان ﴿ يعنى ملائكه وسيارات ﴿ عليون ﴿ جايهاى بلند
اندر بهشت وقيل برهفتم آسمان وقيل دور آسمان مراد ازوسماء سابع است واين جمعى است
﴿ عنفوان ﴿ اول جوانى وآن هرچيزى ﴿ عنوان ﴿ سرنامه واول هرچيزى ﴿ عهن ﴿
پشم رنكين ﴿ مع الواو * علو ﴿ ضد سفل ﴿ عضو ﴿ سكون ضاد معجمه ايله بدندن
برجزوه جمعى اعضا كلور غياثاى حلوايى بيت چنان ذرات اعضايم زمهرت كشته مالا مال *
كه كر خنجر زنى بوى محبت آيد ازخونم * وعربيده دخى بويله در لواحد من الشعرا * قطعه * الله
يعلم ما حملت من سقم * وما تضمنه من شدة الداء * لوان اعضاء مر أخاطئت بشرا * خاطبيك
بوجدى كل اعضاء * يقال عضى الشاة تعضيه جزؤها اعضاء ﴿ عيوق ﴿ سكون ياى تحتانيله عين

المهمله * عطارد ع خبغهٔ سیاره‌دن ایکنجی کوکده واقع بر یلدزدر فارسیده تیر و دبیر فلك دخی
دیرلر ابو المعانی بیت عطارد در ازل مدح ثنایش * نوشته بود اندر چرخ اطلس ع عود ع
معروف خوشبو اغاجدر و عربیده هر اغاجه دیرلر عموما اما یرنده یاش طورر کن عود دینلمز کسوب
قوریدقدن صکره دیرلر اعلاسی بو بیتدن فهم اولنور بیت سنکین و سیاه و سخت باید عود
سست و سبك و سفید باید عنبر ع مع الراء المهمله * عذر ع ذال معجمه ایله صوج و کناهن
و کستا خلغن دیلمك شیخ سعدی بیت بنده همان به که ز تقصیر خویش * عذر بدرکاه
خدای آورد * و عربیده دخی کلور حسین الجزری * قطعه * ونازح عن سواد العین محتجب *
ناء غدا من سویدا مهجتی دان * حلف التجنی کانی فی جنایته * مما اقیم له عذرا انا الجانی * لا متع الله
انسانی برؤیته * ان راق من بعده لی وجه السانی * یقال اعذر من الذنب واعتذر ایضا ای صار
ذا عذر والاعتذار ایضا اقتفاء البکارة المعذرة بالضم یوزه العسرة البکاره یعنی قزدلدکلری
حالته که بکر قزلرده اولور و آنك اموزنده بتن قیللر و دلجك دیدکلری زحمتك محلی جمعی عذر
کلور و دخی کواکبدن بش یلدزدر که کهکشان آخرنده اولور و یقال عذرة الفرس شعر ناصیته
وقیل عذرت الدابه شعر یفیض علیه الراکب عندر کوبه چغتایده قولماق دیرلر سبعهٔ سیاره‌ده
فرخ شاه سفر آرزو ایتدکده آته‌سی حیرت شاه ایتدی بیت کیم بو کون تا نکالیق بولوبتورمین
عمر و جان عذرینی قولوبتورمین ع عسار ع درویشی ع عسر ع دشواری ع عمر ع معروف
خواجه حافظ بیت بی عمر زنده ام من و این بس عجب مدار * روز فراق را نهد در شمار عمر ع عنصر ع
اصل جمعی عناصر کلور ع عور ع واو مجهول ایله چپلاق برهنه معناسنه ابو المعانی * قطعه *
عجب حالست عجب حال زمانه * شود هر عور و جاهل صاحب جاه * کند هر چند کوشش اهل
عرفان * نیابد نان و جامه میکشد آه ع مع الزاء المعجمه * عودسوز ع یعنی مجمر که بخوردان
دخی دیرلر میر نظمی بیت سینهٔ من کشته کویا عودسوز * شد جکر عود و بسوزد شام و روز
ع مع القاف * عمق ع مغاك یعنی چقوریر و هر نسنه‌نك دریکلکی ع عنق ع کردن یقال
ما ارخص الناقة لولا الملعونة فی عنقها ع مع المیم * عذر قدم ع اول تواضع که کلان آدمه
اولور کلدوکی شکری ایچون ع مع النون * عترفان ع سکون تاء مثناة و فتح راء مهمله
و فا ایله خروس دیمکدر وله بیت سحر که زده بانك چون عترفان * ببستند محمل همه رهروان *
ع عنوان ع سکون نون و فتح واو ایله بمعنی نشان مکاتبات و هر نسنه‌نك ابتداء وصفی و نامه
اولنه یازیلان القاب وله بیت رسید ست نامه بان ذوفنون * همیخواند عنوان پیش از درون *
ع عقدتین ع یعنی راس و ذنب ع عمان ع تاج الاسامیده مرقومدر که بر موضع اسمیدر
و عجایب البلدانده بر قصبه آدیدر ضجار دخی دیرلر کنار دریاده واقع و فرهنکلرده بر دریا آدیدر
ع مع الواو * علو ع بزرکواری و بلند شدن و بروز چیزی ع مع الهاء * عجه ع یمرطه
ایله ایدرلر بر نوع طعامدر ع عجاله ع پیش خورد ع عجمه ع بستکی زبان ع عده ع
سازکاری و آمادکی ع عراضه ع راه آورد ع عروه ع انکلهٔ پیراهن و کوشهٔ هر چیزی
ع عزله ع جدایی یعنی آیرلق ع عسره ع دشواری ع عصابه ع فتح صاد مهمله
و باء موحده ایله زنان باش باغی ایتدکلری نسنه مولانا هاتفی در صفت زنان بیت همه سرو بالا

سرو بالا و کیسو کمند * همه پرنیان پوش عصابه بند ع عصاره ع کنجاره و دخی هر نه که
صقیلوب طملیه وقیل آب حنا ع علقه ع اثر چیزی ع عمده ع آنکه در سختیها بدو تکیه
کنند چون درمانند ع عفه ع فتح فاء مشدده ایله پوست بره یعنی قوزی کورکی که تویی
غایت قصه و قورجق اولور ترکیده بفته دیرلر استاد رودکی بیت روی هریك چون دو هفته
شکل ماه * جامشان عفه سموری شان کلاه ع عقده ع سکون قاف و فتح دال مهمله ایله
بمعنی کره یعنی دوکم مولانا جامی بیت مهرهایش ز فلك مهره ربای * عقدهایش ز ملك
عقده کشای ع عنجه ع سکون نون و فتح جیمله بمعنی کرد کردن یعنی جمع ایتمك و سرشتن دخی
یوغرمق کذا فی المجمع مثال معنیٔ اخیر ابو العباس بیت هیچ ندانم بچه شغلی مکر * ترف
همه عنجه کنی باشکر * ترف اکشی یوغرده دیرلر ع مع الیاء * عربی ع اسم سمرهٔ تعبد وقیل
صنم ع عرکی ع دشواری ع عقبی ع آخر عمر و سرانجام و پاداش ع علی ع بلندی
و بزرکواری ع عوری ع واو فارسیله برهنکی * ارباب وقوف و شعوره مستور دکلدر که بو بش
حرفده تحریر اولنان لغاتك معناسی عامهٔ عالمك معلومی و بالجمله خواص و عوامك مفهومیدر
انجق بو فقیرك مقصودی علت ثلثه‌یی اجرا ایلمکدر که اولا ارباب لغت متقدمینك بعض اختیار
ایدنلر سروریٔ عجم که مجمع الفرس صاحبیدر و امثالنه متابعت ثانیا حروف هجاده نقصان
بولنمامق ثالثا فارسیده استعمالی شایع اولانلری بیاندر که کثرت استعمالدن کند و لسانلری
منزله‌سنه تنزیل و کند و لغتلری مثابه‌سنه تحویل اولندوغن بیاندر بو بابده مراد حقیر عرض هنر
دکلدر اهل عرفانك کمال کرملرندن درخواستدر که باب دخلی سد و کمر قبولی میان انصافه شد
ایدوب عذرمز مقبول بیوره‌لر چونکه بو مجموعهٔ لغت بر صاحب دولتك نامنه اولمیوب بلکه
خالصا لوجه الله الکریمدر منظور نظر معارف موفور اولدقده همم معالی شیملرندن نیاز اولنور که
بر فاتحهٔ شریف ایله روحمزی شاد بیوره‌لر ع باب الغین المعجمة المفتوحة مع الالف * غبا ع
فتح باء موحده ایله بوزن هبا بمعنی واله و حیران و مدهوش بی اذعان ابو المعانی بیت غلوی
حسن جهانسوز میکند اقبال * نکه کننده شود واله و غبا فی الحال * عربیده اوصی کیدوب
متضجر اولمغه دیرلر ع غجفا ع سکون جیم و فتح فا ایله قطاس که جنك ایامنده آتك بوغازی
التنه بغلرلر استاد بیت بر کردن خنك بسته غجفا * آراسته بکستوان سراپا ع غرّا ع فتح
راء مهملهٔ مشدده ایله ممتاز و فاخر و خودپسند معناسنه یقال الغرا ایضا حسن والغرّاء الصمغ
و چریش و توتقال معناسنه یقال غروه الجلد ای صفته بالغرا خواجه سلمان بیت پیش از آن زیبا
و غرا آمدست این نظم من * کرده ضم با نظم غرا بر نتابد پیش ازین * عربیده دخی فتحه و کسره
ایله ده بر معنایه استعمال اولنور ع غراما ع فتح راء مهمله و میمله ایکی دانق اغری وزندر غرما
دخی دیرلر ع غرشا ع سکون راء مهمله و فتح شین معجمه ایله تندی و غضب و تهور معناسنه که
غرش و غرشی دخی دیرلر ابو المعانی بیت بلطف طبع باید لطف کفتار * مکن غرشا دل
کس را میازار ع غرما ع سکون راء مهمله و فتح میمله بمعنی غراماء مرقوم ع غروا ع سکون
راء مهمله و فتح واو ایله یونلمامش قلم که عربیده یراعه دیرلر ابو المعانی بیت چنانست آنکه
بی تأدیب استاد * که باشد در نوشتن کلك غروا * غورا ع سکون واو و فتح راء مهمله ایله بمعنی

سخن بد وکفتار یاوه یعنی ژاژخایی وله بیت مکوغور اسخن کرهوش داری * چنان هم مشنو ازکس هیچ غوزا ☜ غوغا ☜ ایکی معنایه کلور اول محاوره وهنکامه معناسنه که بومعنی جمله خلقك معلومیدر ابوالمعانی بیت خاست غوغا بحث قدت درمیان عاشقان * تاجهان باشد نخواهد هرکز این غوغانشست * ثانی بمعنی جمعیت انجمن معناسنه که ترکستانده قریلتای دیرلر حکیم سوزنی بیت شه غوغائی غوغاشکن کزتیروهم او * بنات النعش برکردون زپروین بشکند غوغا * عربیده چکر که یعنی جرادورزابل ناسه ده دیرلروعند البعض یعوضه یه مشابه برسککدرلکن کسه یی اصیروب اجتمز ویقال الغوغاء من الناس الکثیر المختلطون ☜ مع الباء الموحده * ☜ غاب ☜ اوچ معنایه کلور اول بقیه طعام شاه ناصرخسرو بیت زانهمه وعده نیکو بچه خرسند شدی * وی خردمند بدین نعمت پوسیده وغاب * بومعنایی مؤید شمس فخری بیت یقین که باشد سرمایه غدای وجود * زخوان نعمت واحسان او نثاره غاب * ثانی بیهوده وفاسد سخن حکیم اسدی بیت که اینسان سخنهای غاب آوری * همی چشم دانش بخواب آوری * بومعناده دخی شمس فخری بیت هرآن سخن که نه درمدح پادشاه بود * بودبنزد بزرکان روزکار چوغاب * ثالث خراب اولمش وچلمدن قاشمش نسنه کذا فی فرهنك جهانکیری عربیده پیشه معناسنه حکیم فردوسی بیت خروشان وسوشان چوشیران غاب * بیامد دمان تابنزدیك آب * واغاج اراسی ویرچتلغی ودخی طوداق التنده بتن قالرك یربنه دیرلر ☜ غبغب ☜ فتح غینین معجمتین وسکون باءین موحدتین ایله عربده وعجمده مستعمل لغتدر صغرك بوغازی التنده صارقان دری اما عجمده محبو بلرك چکه سی التنده کی یومریجه یر معناسنه استعمال اولنور تخفیفا غبب دخی دیرلر بیت سخن غبغبش مابنا کوش کفت * هلال آفتابی دراغوش خفت * ابوالمعانی بیت آن عارض کلبرك تر باسیم غبغب حسن وفر * هم چشم آهورا مکر برده دل وجانم نهان ☜ غبب ☜ بوزن سبب غبغب لفظندن اختصار اولنمشدر حکیم خاقانی بیت برغبب ودم خره خیزو رکاب باده ده * چون دمش ازمطوقی چون غبیش زاحمری ☜ غرغاب ☜ سکون راء مهمله وفتح غین معجمه ایله نعره وهای وهوی وآوازه بلند ومهیب معناسنه ابوالمعانی بیت غرغاب افتد درجهان ازحسن عالمکیر تو * باید حذر از غمزه خونخوار وچشم پرفتن ☜ غرقاب ☜ سکون راء مهمله وقاف ایله ایکی معنایه درکه اول صویه غرق اولمش ثانی بمعنی کرداب که میان دریاده بعض یرده اولور بوایکی معنایه ترتیب اوزره ابوالمعانی بیت غرقاب شد کشتی دل دربحر بی پایان اشك * باید حذر از باد سخت افتادن غرقاب را ☜ غرب ☜ فتح راء مهمله ایله یش معنایه کلور اول ساغر مشراب ثانی اوزم دانه سنه دیرلر بومعنی زاء فارسیله ده مروبدر ثالث قواق اغاجی رابع قوغه دن صودوکلمکه دیرلر خامس برعلتدر چارپاحیواندهاولورکه کرپکلری وبورنده اولان قیلاری دوکیلور وسکون راء مهمله ایله ضد شرقی در ☜ غریب ☜ ایکی معنایه در اول وطننددن آیرلمش کسنه یه دیرلر خواجه حافظ بیت کفتم ای سلطان خوبان رحم کن براین غریب * کفت در دنبال دل ره کم کند مسکین غریب * ثانی بمعنی عجیب که عجب حالت دیمکدر غریب حالت دیرلر وله بیت بس غریب افتاده است آن مورخط کردلبت * کرچه نبود در نکارستان خط

خط مشکین غریب * بومعنالرایله عربیده استعمال اولنور لابن الخفاجه الاندلسی بیت الالف شملینا مع اللیل انا * غریب بباکیه هناك غریب ☜ غرب ☜ سکون زاء فارسیله اوزم دانه سنه دیرلر شمس فخری بیت ازدست میرشیخ که ازیمن اوبود * لعل وعقیق روید درزر بجای غرب ☜ غیب ☜ سکون یای تحتانیله سلاح اوزره وکیمه اولان آهن پاره یه دیرلر غیبه دخی دینلور ودخی ضد حضور یعنی ظاهرده اولمامق ابوالمعانی بیت راند خدای غیب دان درشام حسرت حال دل * تاصبح سوزدنار غم تاشب کشد دردوالم * عربیده هر نسنه که حضورکده اولمیه کل ماغاب عنك معناسنه الغیب ماکان عن الغیوب وقیل للغائب غیب کما قال للعادل عدل وللزائر زور تفسیر معالم الغیب سره اهل السموات والارض ☜ مع التاء ☜ غارت ☜ فتح راء مهمله ایله یغما وتاراج ابوالمعانی بیت کرده غارت ملك دل دزدنکاه چشم مست * برده همواره متاع صبر دردل هرچه هست * لغت مشترکدر عربیده دخی یغما معناسنه در وبرمعناسی بوککدرایپ اولسون غیری اولسون یقال حبل شدید الغارة ای شدید الفتل ☜ غلت ☜ سکون لامله غلتیدن دن فعل ماضی در یواللندی معناسنه میر نظمی بیت سراعدا بخاك وخون غلتند * بزیر پای اسب قهرش افتند * عربیده فتح لامله حسابده یاکلمه دیرلر غلط کبی یقال الغلت فی الحساب والغلط فی القول وسکون لامله الاقالة فی الشرا اغلتنی ای غلطتنی بالشتم والضرب والقهر والغلتة اول اون اللیل ☜ غمرات ☜ سکون میم وراء مهمله ایله ایوا معناسنه که آیی وبحی دخی دیرلر عربیده سفرجل دیرلر وعربیده برمعناسی دخی الغمرة بالفتح شدت وزحمت ومنه غمرات الموت ای شدایده ویقال الغمر الزحام من الناس والماء والجمع غمار اخر کات الثلثة فی العین یقال دخله فی غمارهم ای فی جماعتهم وکثرتهم والغمرة ایضا لاینهال فی الباطل واللهو ☜ غنیمت ☜ کسر نون وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول غازیلر کفاردن آلدقلری مال جمعی غنایم کلور ثانی خصومت معناسنه درکه غنیم خصم معناسنه در بوایکی معنایه میر نظمی بیت بداندیشت اکر کردوغنیمت * شود بردوستان جانش غنیمت ☜ مع الجیم * غارج ☜ کسر راء مهمله ایله بوزن خارج صباح وقتنده ایچلن مشراب شمس فخری * قطعه * شهنشاهی که اوراد ائما مست * بسری عالم حلوی معارج * مدام ازغارجی ازجام دولت * دراندازد دلش هنکام غارج * مؤید الفضلاده فتح راء مهمله ایله بوزن غارت مرقوم در غارجی ساقی معناسنه اولدوغی فرهنك جهانکیریده مسطور در ☜ غالج ☜ کسر لامله بمعنی غارج مرقوم ☜ غرفج ☜ سکون راء مهمله وفتح فایله درمنه یعنی یونجه که قورید قده آتش دوشوب یانه کرفج دخی دیرلر کذا فی المجمع ☜ غروتج ☜ ضم راء مهمله وواو معروف وفتح تاء مثناة ایله بمعنی ترفنج مرقوم یعنی بادخایه کذا فی اللغه ☜ غرنج ☜ فتح راء مهمله وسکون نونله باغور آشی ویالکز بلغوره دخی دیرلر بعض نسخه ده تنوردن اتمك وات چیقاره جق اکری چنکال شاعر مثال اول بیت درمیان پای آویخته چنان * کشته خرچین پرهوادروی غرنج ☜ غفنج ☜ فتح فاوسکون نونله چشمه لرده وبعض یولاو زرنده واقع بیکارلرده اغاجدن اوپاش صوصق وبعض فرهنکده اهل سفرك بلغاریدن صومق دیدکاری دری برداق ودخی یونقه ایتمکی قاشق کبی ایدوب آنکله طعام یرلر کذا فی المجمع ☜ غلج ☜ سکون لامله ایکی معنایه در اول

قپو وپنجره قنادلرینه میخلنان رزه که دمردن ایدرلر شمس فخری * قطعه * ایا شاهی که کر
حکمت بخواهد * قرنقل رادهد خاصیت ثلج * چنان ایمن شد از عدل تو آفاق * که برکندند
ازدرها همه غلج * ثانی دریاده اولور بر بوجکدر سلك کبی بعض فرهنکده تسبیح بوجکی
منقولدر عربیده ازغونلق وصوایچدکدن صکره دل ایله یلانماق ودخی آت لنکلنمیوب دوز
اشوب کتمك یقال تغالج الحمار اذا شرب وتلمظ بلسانه والتغالج البغل وغیره مغلج شلال وفرس مغلج
اذا جری جریا لا یتخلط فیه ﴿ غلفج ﴾ سکون لام وفتح فایله بمعنی زنبور سرخ یعنی اشك
آروسی که آندن بال حاصل اولمز شاعر بیت چون زلب نوشم بمی بخشم بنا * همچو غلفج
نیش برجانم مزن * شمس فخری حرکت لام وسکون فایله کتورب بو بیتی نظم ایلمش بیت
زبیم شه نیارد زو غلفجی * ببالین زیان بر هیچ سفجی * وفرهنك حافظ اوبهی ده که تحفة الاحبابدر
بمعنی زیلوی سرخ منقولدر وهم جیم فارسیله نقل اولنمشدر ﴿ غلیواج ﴾ کسر لام وسکون
یای تحتانیله چیلاق که غلیواژ دخی دیرلر شمس فخری * قطعه * هر تیر که از شست قضا وقدر آید
پیشش تن بدخواه شهنشه بود آماج * پیوسته همای ظفر وفتح نشسته است * برکنکرهٔ
قصر جلالش چو غلیواج ﴿ غنج ﴾ سکون نونله اوج معنایه در اول ناز وشیوه معناسنه
شمس فخری * قطعه * سپنج دهر را در خرمی دان * همی برخور ز ملك ولشکر وکنج * همیشه
تا که خوب آید ز خوبان * دلال وناز همچون شیوه وغنج * ثانی حرکت نازکانه که بر نوع مقبول
شیوه در خواجه سلمان بیت در شبستان غبار موکب منصور او * شاهد نصرت بصد غنج
ودلال آید برون * ثالث بر نوع الاجه چوال معناسنه شاه ناصر خسرو بیت همچون کدوی
سوی بلند وسوی مسجد * آکنده بکاورس دو خرواری غنجی * کتاب السامی فی الاسامیده
غنج مانند خرچین بر چوالدر که عربیده خرجه دیرلر ضم خاء معجمه ایله اما شمس فخری معیار
جمالیده سرین مردمان وحیوانات روایت ایلمش ولفظ سنجه قافیه ایلمش بیت بفرمانش
حیوان وانس وپری * همه داغ دارند بر سنج وغنج ﴿ مع الجیم الفارسی * غیچ ﴾ سکون
باء موحده ایله صوایرکیلن چقوریره دیرلر که آبکیر وکو دخی دینلور ﴿ غرپچ ﴾ سکون راء
مهمله وفتح میمله یارلمش بغدای که دوکیلوب قابوغندن چقمش اوله بعض فرهنکلرده سیاه دانه
معناسنه در بو معنایی مؤید شاعر بیت جوی زخرمن تو به زکشت خرمن عمر * کدای دانهٔ خال
توام نه از غرپچ ﴿ غریفچ ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی وفتح فایله ادات الفضلاده
باچق معناسنه که غریفش وکل ولای دخی دیرلر میر نظمی بیت هر آنکه از طریق راست
شد دور * غریفچ رافتد همچون خر کور * مجمع الفرسده بمعنی چیچله مسطوردر ﴿ غفچ ﴾
سکون فایله ایو صوارلمش قلیچ یعنی زیاده کسکین اوله بیت ابو اسحق بهر دفع دشمن * همی
تا بر کشیدست آبکون غفچ * مجمع الفرسده بمعنی سندان مذکوردر ﴿ غلغچ ﴾ سکون
لام وفتح غین معجمه ایله قولتق التنی برمق ایله قچقلمق معناسنه که غلغلیچ وغلمایچ وغلج دخی دیرلر کذا
فی فرهنك جهانکیری ﴿ غلغلیچ ﴾ سکون لام اول ویای تحتانی وفتح غین ثانی وکسر لامله
بمعنی غلغچ مرقوم معناسنه که عربیده دغدغه در کسر دالین وسکون غین اول وفتح ثانیله شمس
فخری بیت دیدهٔ بدخواه ملکت دائما در کریه باد * تا که بی شك خنده آرد طفلکانرا غلغلیچ *

غلغلیچ * خراسانیلر اکا کلفوچه دیرلر استاد لبیبی بیت چنان بدانم من جای غلغلیچ کهش
که او بمانش اول زخود شود بیهوش ﴿ غلمیچ ﴾ سکون لام اول وکسر ثانی وفتح میمله بمعنی
غلغلیچ مرقوم که غلغلیچه دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت زبامداد کسی غلمیچ
میکندم * خلاف نیست که من باشتاب خندانم ﴿ غلمچ ﴾ سکون لام وفتح میمله بو دخی
آنلر کبی در یعنی غلغلیچ مرقوم معناسنه در قریع الدهر بیت مکن غلمچ مرا از بهر خنده * که چشم
از بهر تو در کریه دارم * فرهنك جهانکیری صاحبی مولانا یوسف انجوی مذکور درت لغت که
بر معنایه در با اول مکسور بثانی زده دیو ضبط وتحریر ایلمشدر اما مجمع الفرسده وسائر لغتلرده
مفتوحه ده ذکر اولنمشدر اقل اکثره تابع اولمغله بو فقیر روایت کثیره یه تابع اولوب مفتوحه ده
ایراد ایلدم ﴿ مع الدال المهمله * غرد ﴾ سکون راء مهمله ایله بوزن مرد بمعنی
خانهٔ تابستانی یعنی یاز اونده هوا کلجك یرکه باد غرد وباد کیر دخی دیرلر استاد لطیفی بیت
این طاق ورواق وصفه وغرد * سودی نکند بزاری ودرد * ابو شکور بیت بسا جای کاشانه
وخان غرد * بدو اندرون شادی ونوش درد * عربیده فتح رایله آواز نغمات وکسر رایله کماه
﴿ غرقد ﴾ سکون راء مهمله وفتح قافله سنجان دکنی معناسنه در که عوسج دخی دیرلر ﴿ غرود ﴾
ضم راء مهمله وواو معروف ایله ﴿ غرید ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله اول عورته
دیرلر که عروس ایده لر بکارتی بولنمیه ابو العباس بیت نرم ونرمك چو عروسی که غرود آمده
بود * باز آنسوی برندش که ازینسو بازی * شمس فخری * قطعه * دختر ابکار من در مدح
شاه * هست عذرا نیست بی شبهه غرید * تا ببیند یکنظر رخسارشان * روح قدسی جان
برکند آورید * ادات الفضلاده یای تحتانی یرینه باء موحده ایله بوزن فرقد مسطوردر
﴿ غرغند ﴾ سکون زا ونون وفتح غین معجمتین ایله ایکی معنایه کلور اول چولمك
معناسنه حکیم سوزنی کفته در زبان فرزندش که هنوز از مادر نزاده است بیت آورد پیامی که
زما تا تو برفتی * در خانهٔ ما پیش نه دو دست نه غرغند * ثانی بر نوع سختیاندر که غرغن
دخی دیرلر ﴿ غژید ﴾ کسر زاء فارسیله اکا دیرلر که آدم ویا حیوان کند وجنسی ایله بیله
اوتورب قالقه استاد کسایی بیت زاغ بیابان کزید چون به بیابان نزید * باد بکل بر بزید کل
بکل اندر غژید ﴿ غمند ﴾ فتح میم وسکون نونله غمناك معناسنه که اصلی غم مند ایدی تلفظه
آسان اولمق ایچون بر میم حذف اولنوب غمند دیدیلر ابو المعانی بیت ای ماه رو با خال وخط
دلداده ات زار وغمند * این بوده است رسم ازل عاشق همیشه در غمند ﴿ مع الراء المهمله ﴾
﴿ غاتفر ﴾ سکون تاء مثناة وفتح فایله اوج معنایه کلور اول ترکستانده بر شهر آدیدر
محبوبلری غایت چوق اولور حکیم ازرقی بیت پری ندارد رنك شکفتهٔ کل سرخ * بری
ندارد بالای سرو غاتفری * مزبور شهرده موزون ولطیف سرو اولمغله سرو غاتفری دیرلر
استاد عنصرینك بو بیتندن فهم اولنور بیت سرای وباغ تو آراسته بسرو بلند * چه سرو
کاشغری وچه سرو غاتفری * ثانی شهر سمرقند محلاتندن بر محله آدیدر حضرت مولانا
قدس سره بیت کفت وکوی او کدامست وکذر * او سر پول کفتکوی غاتفر * ثالث
توران بهادرلرندن بر مبارز آدیدر حکیم فردوسی * مثنوی * کوی غاتفر نام سالارشان

بجنك اندرون نام بردارشان * چنین کفت باسر کشان غاتفر * که مارا بد آید زاختر پسر *
غاروغور یعنی هرج ومرج وفتنه وآشوب حکیم سنایی بیت هرکه انبارنه چوموز
بود * نه همانا که غاروغور بود غار یعنی مغاره وطاغ انکلرنده اویلمش اوکبی یرکه ایام
شتاده ایچنه قویون وصغر قورلر وکاهی یولجیلر شدت شتادن قونوب یاتورلر غدار
دال مشدده ایله غدر ایدیجی درغدردن مبالغه ایچوندر غدر فتح دال مهمله ایله بوزن
هدر جبهٔ جامه معناسنه که کدر دخی دیرلر کاف فارسیله وعربیده سکون دال مهمله ایله نقض
عهد وخیانت وترك وفا ایتمك وقرا کولق اولمق یقال غدره ای نقض عهده وغادره ترکه وغدرة
للیل ای ظلمت فهی غدرة وایضا الموضع الکثیر الحجارة غرار معروف یکی قلندن طوقنمش
چوال ابوالمعانی بیت شهی که درکرمش کس نیاید ست جهان * بکیل در دهد و باغرار
زر بخشد غر روسپی وقحبه عورت معناسنه ابن یمین بیت طمع چون بریدم من
ازمال خواجه * زنش غرکه خودرا کم ازخواجه داند غربیر سکون راء مهمله وکسر باء
موحده بعده یای ساکنه ایله بمعنی غربال شاعر بیت زآسیاب فلك آرد برف بیخته شود *
سحاب کشته چوغربیر آسیابانی غرغر بفتح غینین معجمتین وسکون رائین
مهملتین ایله قیواغزنده صوچکمك ایچون ایتدکلری اغاج چرخه که اکا ایپ صاریلور غرغره
وغلتك دخی دیرلر حکیم خاقانی درقسمیه بیت بلوج پای و بیاچال وغرغر ونشکوه * بنایژه
بمکوك وتبار وپود وبتاب غفر فتح فایله بوزن نفر اول اغری یه دیرلرکه الم واضطرابی
شدید اولوب زحمت ویره واورتمك معناسنه در ومنازل قمردن برمنزله نك اسمیدر غفر دخی دیرلر
عورتك بالدرنده واعضاسنك غیرنده اولان قل معناسنه در ودخی خسته افاقت بولدقدنصکره
نکسنه دیرلر بوکه چغتایده آجیغ دیرلر میرعلیشیر بیت ایستارم العلیغه قغایمن چوچوك جانیم
فدا * ای نوایی آنکا دیرمین کیلما کای ناکاه آجیغ غمخوار وغمخور کلاهما بسکون المیم اول
فتح خاء وواو معدوله ثانی ضم خاء وواو معروف ومعدوله ایله ده اولور غم ییجی معناسنه در کمال
اسمعیل بیت چیست این بی عنایتی بامن * چون تویی اهل فضل راغمخوار * مثال ثانی
بوزن سرور استاد لطیفی بیت تویی اندر جهان سرسرور * تویی اهل کمال راغمخور *
غمکسار سکون میم وضم کاف فارسی وفتح سین مهمله ایله غمخوار معناسنه در اما
معنای ترکیبی دافع غم دیمکدرکه کساردن بمعنی کذاشتن درکذشت قودی معناسنه در میرنظمی
بیت بده ساقیا آن می غمکسار * کشیدست دل محنت روزکار غمیار سکون میم
وفتح یای تحتانیله غمناك یعنی دائما مغموم اوله معنای ترکیب غمدوست دیمك اولور میرنظمی هروی
بیت آنچنان دل کشیده است غم یار * دشمنان کشته شادی وغمیار غنجار سکون
نون وفتح جیمله قزللق که زنان یوزلرینه سوررلر فکر وکلکونه دخی دیرلر استاد فرخی بیت دودختر
ودوزنش رافروکشید ازنیل * بخون لشکر اوکرد خاك راغنجار غنجر سکون نون
وفتح جیمله بمعنی غنجار مرقوم که غنجاره وغنجره دخی دیرلر استاد کسایی بیت لاله بغنجر سرخ
کرد همه روی * ازحسد خوید برکشید ازان نیل غور سکون واو ایله بمعنی الم
شدید که غفر دخی دینلور ابوالمعانی بیت چوغور محنت عشقت کشیده ام چندین * برفت

برفت عمر نرسیدم بغور این محنت * عربیده اون بش قغیز مقدارنه دیرلر غیار فتح یای
تحتانیله دیار عجمده طائفهٔ یهود سائر ناسدن امتیاز ایچون دوش جامه لرینه برپارچه صاری
رقعه دیکرلر حکیم خاقانی بیت یهود آسا غیاری دوز برکتف مسلمانان * اکرشان بردر اغیار
دین بینی بدربانی * کمال اسمعیل بیت بقهر اوکه سپهر بلند را بردوش * ززرد رقعهٔ
خورشید وماه دوخت غیار مع الزاء المعجمه * غاز بوزن ساز بش معنایه کلور اول
پنبه معناسنه در حکیم سوزنی بیت زبهر بافتن تار وپود مدحت تو * برند غاز سخن شاعران
زغوزهٔ من * غوزه پنبه نك قوزاغنه دیرلر ثانی اوردکك بیوکنه دیرلر ترکیده قازدیدکلریدر
ثالث بمعنی شکاف یعنی یاریق بوایکی معنایه حکیم سوزنی * قطعه * غاز اکر پهلو زند برباد
عدل پهلوان * چرخ وعنقا وار متواری شود ازبیم غاز * صعوه درظل همای عدل وداد
پهلوان * مرعقاب ظلم را پر بردرارند غازغاز * رابع بمعنی نیاز یعنی رجا طریقیله یلوارمق
حضرت مولانا قدس سره بیت شودرمی همه غاز وشودرمی همه ناز * شودرمی همه نار
وشودرمی همه نور * خامس کهنه یوکی آتوب اکیرمك ایچون آسان وآماده ایلمکه دیرلر
غازغاز اتباع الفاظ قبیلندندر بومقوله مکرر استعمال اولنور کلمه لر چوقدر تارومار
معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری اما مجمع الفرسده ازهم شکافته یاریلوب بربرندن
آیرلمش وبازرفته کیروکتمش معناسنه در یعنی تخته وامثالی نسنه لر یاریلوب اراسی آچق اوله
اکا دیرلر بومعنایی مؤید تاج بها بیت روی نشویی نکنی یك نماز * کافری ای کون زنت غازغاز *
غباز فتح باء موحده ایله بمعنی چوب دست شاه ناصر خسرو بیت آنکه برفسق ترا
رخصت دادست وجواز * سوی من شاید اکر سرش بکویی بغباز غلبیز سکون
لام وکسر باء موحده بعده یای ساکنه ایله غربال معناسنه در شیخ عطار بیت کرخاك زمین
جمله بغلبیز ببیزند * چه سود که یکذره نیابند اثر ازمن غماز میم مشدده ایله ایکی
معنایه کلور اکرچه لفظ عربیدر اما فارسیده غایت شایعدر اول برکسنه یی برکسنه یه قوولایجی
ابوالمعانی بیت مشو غماز اکر ترسی زیزدان * خدا داند عیوب بنده پوشد * ثانی استعاره
طریقیله شعرا چشم محبوبه استعاره ایدرلر خواجه حافظ بیت اشك غماز من ارسرخ برآید
چه عجب * خجل ازکردهٔ خود پرده دری نیست که نیست * ابوالمعانی بیت چشم غمازم
کند ظاهر بجانان درددل * کرنکوید حال عاشق اوکه کوید یاررا غمز سکون میمله ایکی
معنایه کلور اول قوولمق ثانی کوز قیمق دلبرانك کوزنده برحالتدرکه غمزه دیرلر بوندندر میر
نظمی بیت کند آن چشم ساحر عاشقان غمز * بتحریك فتن رامیکند رمز * وعربیده الغمزة
بسکون المیم صقمق عصر کبی وطوار آغر بوکدن ایاقلرین شاشرمق وفتح میمله مالك وطوارك
کمی وکچرکی بدرالدین یوسف ابن لولو بیت تسار قبابا للخط خوف رقیبها * قاوله لحظا وادنه غمزا
مع الزاء الفارسی * غاژ ایکی معنایه در اول اغزی بیوك کسنه ثانی حریص
دنیا وطمع کار معناسنه شمس فخری بیت ارس جرعهٔ دان بنزدیك بم * جهان لقمهٔ
دان بنزدیك غاژ غژژ فتح زاء فارسیله برآجی اوتدر حیوان یمز میرنظمی بیت
ندیدم آنچنان درجنس حیوان * کیاهی کزغژژ باشد خورد آن غژ کوت اوستنه

سوریتوب کتمك حضرت مولانا قدس سره بیت کر تو باشی راست ور باشی تو کژ *
بیشتر میغیژ اورا پس مغژ ﴿ غلیواژ ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانیله بمعنی غلیواج مرقوم
یعنی چیلاق استاد لطیفی بیت مکوای ژاژخای بیهیده ژاژ * ببانك بدتر از بانك غلیواژ *
﴿ مع السین المهمله * غرس ﴾ سکون راء مهمله ایله بوزن ترس زبان پهلویده خوشهٔ
غله یعنی بشق کذا فی فرهنك جهانکیری اما مجمع الفرسده بمعنی خشم وغضب مسطوردر
فارسیده دخی نشاندن درخت معناسنه در وکسر غین معجمه ایله دکلمش اغاج وشول جلدهٔ
رقیقه که انه سندن ولد ایله معا خروج ایدر غرس فارسیده نهال حوزه دیرلر یعنی کنج وتازه
دکلمش اغاج فدانی ﴿ مع الشین المعجمه * غاش ﴾ عاشق وصادق ومبتلای محبت معناسنه
منصور شیرازی بیت بباغ حسن کل تازهٔ عذار ترا * هزار چون من بیچاره هست عاشق
غاش * ودخی دوست موافق معناسنه در شمس فخری جانبدار معناسنه روایت ایدوب
بو بیتی نظم ایتمشدر بیت چکونه دولت آن درکهش کند دوروی * بدین صفت که بدین
درکهیست عاشق غاش * بعض فرهنکده دوست دوروی معناسنه ده روایت اولنمش بو بیتده
اول معنایه دلالت واردر استاد رودکی بیت خویشتن پاك دار از پرخاش * هیچ کس را
مباش عاشق غاش * بو بیتلردن فهم اولنور که یالکز غاش معانیٔ مرقومه ده استعمال
اولنمیوب لفظ عاشق ایله ترکیب اولنه وفرهنك جهانکیریده خوشهٔ غوره وتخملق خیار
معناسنه ده مرویدر وفرهنك میرزا ابراهیمده بمعنی پلید طبع یعنی کج فهم وکند ذهن وادات
الفضلاده بمعنی شور وغوغای سخت مسطوردر ﴿ غاوش ﴾ فتح واو ایله بوزن آتش تخم
ایچون بوستانده آلیقونلمش خیار بزرك معناسنه شمس فخری * قطعه * مریخ را حمل
سان کردند حمل قربان * هرکه که بزرکانت بر بسته اند ترکش * پالیز حشمتت را چون وقت
زرع باشد * از پیکر مه ومهر آرد سپهر غاوش ﴿ غاووش ﴾ ضم واو اول واشباع ثانیله
خیار بزرك که بوستانده تخم ایچون قونلمش اوله استاد لطیفی بیت هر روز اوز حسرت کیر وکلان
وسخت * در سبزه زار کردد وغاووش میخورد ﴿ غراش ﴾ فتح راء مهمله ایله اوج معنایه
کلور اول بمعنی خراش میرخسرو * مثنوی * بسا کبرا که پیش بت بتسلیم * بزیر آن شد
خوش بدو نیم * تو کز هم عشق لافی از بر دوست * غراش سوزنی نمای در پوست * ثانی
بمعنی خشم ثالث بمعنی غم واندوه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ غرش ﴾ سکون راء مهمله
ایله تندی وخشم وغضب معناسنه استاد رودکی بیت کر نه بد بختیٔ مرا که فکند * بیکی
جاف جاف رود غرش * فرهنك میرزاده بو ایکی لغت دخی خشم وخراش معناسنه در اما
فرهنك زفانکویاده غرش بالفتح خشم وخراشیده وغراش خشم آلود معناسنه در وادات
الفضلاده مذکور لغتك ایکیسی دخی سین مهمله وغراش کسر غین ایله وغرش ضمله مرویدر
﴿ غرمانوش ﴾ سکون راء مهمله وضم نونله ترخون معناسنه در اما بعض فرهنکده عاقرقرحا
مرویدر کذا فی فرهنك جهانکیری ومجمع الفرسده ینه ترخون معناسنه در اما ضم غین معجمه ایله
مضبوط ومرویدر ﴿ غرواش ﴾ سکون راء مهمله ایله چولاه آلتلرندن بر اوتدر سپورکه
کبی ایدوب طوقنجق ایلك دستکاهده ایکن اوزرینه صو سپرلر وبزه آنکله آهار ایدرلر حکیم سوزنی

سوزنی بیت چولاههٔ کارمانده کویی * غرواش نهاده بر قفاره * وله * قطعه * یاقوتی چولاهه
بمردود وبسر ماند * یك پایچه بر ماند ودکر پایچه در ماند * با کون مغاك بدران پایچه بر رفت
تا پچهٔ باریش چو غرواش پدر ماند * وفتح را ایله غراش مرقومك اوج معناسیله مترادفدر
﴿ غریفش ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی وفتح فا ایله بمعنی کل ولای یعنی قره باچلق که
غریفج دخی دیرلر ﴿ غش ﴾ امرنمك رشك معناسنه ودخی بایلمق یعنی بیهوش اولمق بو ایکی
معنایه ترتیب اوزره ابو المعانی بیت همصحبت من باش که رقیبان تو ارغش * باشند همه
از حسد لطف تو در غش * عربیده اورتمك ستر کبی ودخی صافی اولمیوب قاریشق اولمق وینه
بالکسر خیانت اتمك ویرامز اولمق ﴿ غنجرش ﴾ سکون نون وجیم وفتح راء مهمله ایله
﴿ غنجمرش ﴾ سکون نون وجیم وراء مهمله وفتح میمله ﴿ غنجموش ﴾ سکون نون وجیم
وضم میمله کلهم بمعنی ضفدع یعنی قوربغا که بك ورنکل وغوك دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری
اما مجمع الفرسده ضم غین معجمه ایله منقولدر ﴿ مع الفاء * غف ﴾ بمعنی موی جعد یعنی
قورجق صاچ شمس فخری بیت مشاطهٔ دست تو ظفر را بکشاید * در معرکه از باد صبا
رایت تو غف * بو معنایی مؤید استاد لطیفی بیت بر سر آن سر برهنه موی غف * دود دل کز
آتش خدش بتف ﴿ مع القاف * غیداق ﴾ سکون یای تحتانی وفتح دال مهمله ایله
دشت قبچاق قربنده بر موضع اسمیدر وآنده غایت سخت وراست اوق ایدرلر تیر غیداقی دیرلر شویله که
طاشه اورسه لر قرلمیوب تأثیر ایدر کذا فی المجمع ﴿ مع الکاف * غاك ﴾ فتنه وآشوب
معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ غاکوك ﴾ ضم کاف عربی وواو معروفله کمانکره
دانه سی شمس فخری بیت در کمانکره غلامانش * پیکر اختران بود غاکوك ﴿ غالوك ﴾
ضم لامله ده کمانکره دانه سنه دیرلر خصوصا وهر نسنه که مدور اوله آکا دیرلر عموما خسروانی
بیت کمانکروههٔ زرین بچرخ کشته هلال * ستاره یکسره غالوکهای سیم اندود * حکیم
فردوسی بیت که افکند نخجیر بر دشت وراغ * کهی زد بغالوك بر میغ ماغ ﴿ غایوك ﴾ ضم
یای تحتانیله غاکوك وغالوك مرقوم معناسنه کذا فی المجمع ﴿ غبوك ﴾ ضم باء موحده ایله
شبانه ایچلن شراب یعنی کیجه بزم باده اولوب عیش ونوش معناسنه ابو المعانی بیت ای شه
حسن زبنده مکریزان یکشب * از سر لطف بیا تا که کنم با تو غبوك ﴿ غدرك ﴾ سکون دال
وفتح راء مهملتین ایله هنده مخصوص بر نوع سلاحدر کدر دیرلر ﴿ غژاك ﴾ فتح زاء فارسیله
رایحهٔ بد هر نه نك اولورسه ابو المعانی بیت بر همه روی زمین میرود از جسم بدش * که سراپای
وجودش شده آلوده غژاك ﴿ غساك ﴾ فتح سین مهمله ایله بر قورتجغزدر که نهالی ومفرش
ایچنده کزلنور وپوره وکهله کبی انسانك قانن امر لکن بونك اصرمسی انلردن زیاده در وهم طوتوب
اولدرسه لر غایت بد رایحه لودر آکا دار المرز دخی دیرلر کیلانیلر آدینی ساس قومشلردر بو تعریفدن
فهم اولنور که تخته بتی اوله کذا فی فرهنك جهانکیری ومجمع الفرسده بر نوع صرمشقدر که هر بر
اغاجه که طولاشه لابد قوریدر عربیده عشقه دیرلر ودخی بدبوی دهان که عربیده بخر دیرلر شمس
فخری بیت باد بر دست او زند پهلو * شرم می ناید از دهان غساك ﴿ غسك ﴾ بوزن خسك
غساکك معنای اولنه یعنی تخته بتی کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ غشاك ﴾ فتح شین معجمه

ایله بمعنی غساك مرقوم یعنی بوی بد دهان طیان مرغزی بیت ازدهان تو همی آید غشاك *
پیرکشتی ریخت موبت ازهباك ﴿ غضبان فلاك ﴿ نیر اعظمك یعنی آفتابك جملهٔ اسما سندندر
صاحب التاج دخی دیرلر بو ایکی اسم عجایب البلدانده مسطور در واندن منقولدر ﴿ غلتك ﴿
سکون لام وفتح تاء مثناة ایله قیوا غزنده اوزبنده قوغه ایچی صاریان اغاج که چرخه وغرغره
دخی دیرلر ﴿ غمازك ﴿ میم مشدده وفتح زاء معجمه ایله برانبجه واوزون اغاجدرکه اوجنده
اولته باغلیوب صویه آتارلر واغاجی الده طوتارلر قچن بالق اولته یی یوتدقده اول اغاجك اوجی
اشاغی چکیلور معلوم اولورکه اولته یی بالق یوتمشدر کذا فی المجمع بومعنایی مؤید میرنظمی
درتعریف بازی کوی وچوکان بیت چوغمازك شده دردست چوکان * کدقلاب خورده کویا
کوی کردان ﴿ غمخورك ﴿ سکون میم وضم خاء معجمه وفتح راء مهمله ایله برحیوان در بو تیمار دخی
دیرلر صوکنارنده اوتوزر وصودوکنور دیو ایچمکه قورقوب غمناك اولور میرنظمی درحق
خسیسان بیت نیا شامد زخست جرعهٔ آب * چو غمخورك کنار آب پرتاب *
﴿ غمناك ﴿ عمو معناسنه مقابلی فرحناکدر ابو المعانی بیت کرده بوده وعدهٔ وصلش
مرا جانان هنوز * چون نکرد آنجا زآن غمناك ماندم درفراق ﴿ مع الکاف الفارسی ﴿
﴿ غارسك ﴿ سکون راوفتح سین مهملتین ایله برنوع مغاره درکه ترکیده ترقاز دیرلر
شاعر بیت غارسك باشد مرا باغ ارم * کر نباشد یار بکدم نزد من ﴿ غارنك ﴿ فتح راء
مهمله وسکون نونله احمق ونادان معناسنه میرنظمی بیت اکر هوش داری شنو پند ازمن *
مکن هیچ صحبت بغارنك وکودن ﴿ غاوشنك ﴿ سکون واو ونون وفتح شین معجمه ایله آلت
بوزکراندن اوکنده دیدکلریدر شمس فخری بیت چوکاویست خصمش برای ادب * نه فرهنجد
اورا مکر غاوشنك ﴿ غدنك ﴿ فتح دال مهمله وسکون نونله ابله ونادان شمس فخری بیت
مخالفان شمار اشرنك باد ابشهب * کرفته خلق جهانشان بسخره همچو غدنك * وحیوان
طبیعت وبی اندام معناسنه دمرویدر قریع الدهر بیت همه چون غول بیابان همه چون
مار صلیب * همه چون هرهٔ بخوی همه چون کاوغدنك ﴿ غراورنك ﴿ سکون راء مهملهٔ
اولی وفتح ثانیه وهمزهٔ مفتوحه وسکون نونله زیاده بیوك اولان نسنه یه دیرلر عماد زوزنی
بیت کروکریدوداده اورنك وکرکر * زعرش وزکرسی غراوونك برتر * کروکر کاف فارسیله
خدای تعالی دیمکدر مؤید الفضلاده تخت بزرك که مخصوص سلاطین ملوکدر ﴿ غرباسنك ﴿
سکون راوفتح سین مهملتین ایله هرنبه که مدوراوله آغرشق وآنلره بکزرنه اولورسه عموماودانهٔ
کانکره خصوصا ﴿ غرماسنك ﴿ سکون راونون وفتح میم وسین مهملتین ایله برنوع یوفقه
اتمکدر یاغده پشورب تناول ایدرلر ابوشکور بیت کرمن بمثل سنکم باتو غرماسنکم *
ورزانکه توچو آیی برخسته دلم ناری * بوییتدن فتحهٔ رایله اولق ظاهر اولور اکر سکته ایله
قرارویرلرسه ﴿ غرنك ﴿ فتح راء مهمله وسکون نونله ایکی معنایه در اول حزن ایله اغلمق
معناسنه شمس فخری بیت هنوز شاهد کل پردهٔ مکر برداشت * که عندلیب نیا سازید
از غریو وغرنك * ظهیر فاریابی بیت به پیش خسرو روی زمین برآرم بانك * چنانکه درخم
کردون فتد غریو وغرنك * ثانی بوغازده اغلمقدن یاخود صقلمقدن خرخره اولق معناسنه در

معناسنه در حکیم سوزنی بیت ازحربکه غریو برآید چوخصم را * ازحلقهٔ کند مخالق
افکنی غرنك * سراج الدین سکزی بیت بارش دهان زعالم خاکی که روزوشب * چشمی
پراب دارد وجانی پرازغرنك ﴿ غرواسنك ﴿ سکون را ونون وفتح واو وسین مهملتین ایله
یعنی غرباسنك مرقوم ﴿ غریاسنك ﴿ سکون را ونون وفتح یای تحتانی وسین مهملتین
ایله دیار عجمده عادتدر باغ وبوستانه کتدکلرنده کباب وامثالی طعام پشورب برنوع یوفقه اتمك
ایدوب طعامی اول اتمکه صاروب کوتورلر اکا غرباسنك دخی دیرلر ابوشکور بیت کرمن
بمثل بادم باتو غرباسنکم * نزدیك توچون زهرست باتو غرباسنکم ﴿ غرنك ﴿ فتح زاء فارسی
وسکون نونله بمعنی غرنك مرقوم یعنی کریه وزاری صداسی کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ غنك ﴿ سکون نونله بوزن جنك اوج معنایه کلور اول آواز بلند محمد مولوی بیت
غنك غنکی میزنم تایك غزل * آورم بیرون زایوان زل * ثانی ارکك اشك معناسنه حضرت
مولانا قدس سره * مثنوی * خاموش همچون مریمی * تادم زند عیسی دمی * کت کفت
کاندر مشغله * یار خران غنك شود * حکیم سوزنی بیت کویدکه شعر خاید خاید بلی
چنانك * خایند عالك وماده خران وخران غنك * ثالث ستون معصره یعنی یانغ چیقاردقلری
اوزون دیرك که دانه یی آنکله باصدوب یاغن چیقارلر استاد منجیك بیت چند بود چند
ندیم تدم * کوش برون آرد دل ازغنك غم * بومعنایی مؤید شمس فخری بیت بشیشهٔ مهیش
سر بسر فلاك اندود * کنون نهاد سرش بهر روغن اندر غنك ﴿ غوالنك ﴿ فتح واو ولام
وسکون نونله زرد الوقوریسی که خوشاب ایدرلر وطعامه قورلر ﴿ مع اللام * غال ﴿ بوزن
حال اوج معنایه کلور اول مجمع الفرسده بمعنی غلطیدن صیغهٔ امر اولور ثانی بمعنی غار یعنی
بعض طاغ انکلرنده واقع مغاره که ایچنده وحوش یاتوب مسکن ایدرلر میر عماره بیت کسی که
دردل او جای کرد خصمی تو * بجای خانه وکاشانه چرخ دردش غال * فرهنك جهانکیریده
معنای ثالث اول کسنه یه دیرلر که محتاجا یاخود عداوتا برکسنه نك چوره سین طولانه وله
بیت کسی که غال شد اندر حسودی تو مالك * خدای خانهٔ او جای رخنه دارش غال *
ودخی خانهٔ زنبور معناسنه روایت ایلشدر ﴿ غردل ﴿ سکون را وکسر دال مهملتین ایله
بمعنی نامرد وترسنده یعنی بکه وقورقق معنای ترکیی قبه یورکلی اولور میرنظمی بیت نیاید
کار مردان ازشتردل * که غردل هم نباشد مرد مقبل ﴿ غزال ﴿ فتح زاء معجمه ایله آهو بچه
معناسنه عربیدر فارسیده دخی مستعملدر خواجه حافظ بیت صبا بلطف بکو آن غزال رعنا را
که سر بکوه و بیابان تو داده مارا ﴿ غزل ﴿ فتح زاء معجمه ایله اول شعره دیرلرکه بش یاخود یدی
و یاطقوز بیت اولوب برقافیه وبر ردیف ایله ومطلع بیتنك آخر مصراعلریله قافیه لری مطابق
اولهزیرا اول مصرعینك قافیه سی مساوی اولنرسه قطعه دینلور قافیه سی مترادف اولوب قاچ
بیت اولورسه اولسون قطعه دیرلر مطلع متساوی القافیه اولوب طقوزدن زیاده اولورسه قصیده
دینلور هر قاچ بیت اولورسه قصیده ده ابیات تك اولق شرطدر چفت اولمز خواجه حافظ بیت
غزل کفتی ودرسفتی بیاوخوش بخوان حافظ * که برنظم افشاند فلاك عقد ثریارا * عربیده غزلك
تعریفی بفتحتین کوزل عورتلر سوزی ومدحی حدیث نساء الحسنا معناسنه ودخی عورتلر

مصاحبتن سومکه دیرلر غلبهٔ استعمالدن مطلق بش ویدی و یاطقوز بیته دیرلر لکن ترکی
وفارسیده اولان شرط عربیده معتبر دکلدر وعربیده غزل نامیله شعر یوقدر آنجق آنلر قصیده
وابیات دیرلر وسکون زاء معجمه ایله بوزن نخل ایپلك اکیرمك وبوکمك فتل کبی واکیرلمش ایپلکه دیرلر
یقال غزلت الامراة القطن ﴿ غلول ﴾ ضم لام وواو معروفله طعام بوغازدن زحمت وعسرت
ایله کچمك ابو المعانی بیت ازغم عشقت بماند درکلویم نان وآب * کرخورم شهد وشکر یا
حسرتت باشد غلول ﴿ غملول ﴾ سکون میم وضم لامله قثا بری دیدکاری اوتدر ﴿ غنجال ﴾
سکون نون وفتح جیمله غایت اکشی بر میوه در طاغده اولور تناول اولنمز شمس فخری بیت
اکر صبا سخن لفظ او کند درباغ * نبات مصر شود درمذاقها غنجال ﴿ مع المیم * غرم ﴾
فتح راء مهمله ایله بوزن کرم وسکون رایله بوزن نرم دخی جائزدر خشم وغضب معناسنه
استاد لطیفی بیت بیکی غرم اکر روم بجرم * آدمی شو توای پلنك غرم * عربیده کچمك
معناسنه الغرام اداسی واجب ولازم اولان نسنه یقال الغرم ما یلزم اداؤه ﴿ غژم ﴾ فتح
زاء فارسیله غرم مرقوم کبی خشم وغضب معناسنه ﴿ غم ﴾ لغت مشترکه در قیغو وغصه معناسنه
فارسیده وعربیده مستعملدر انجق فرقی بوقدر که عربیده ماضیده استعمال اولنور فارسیده هم
ماضی وهم مستقبل استعمال اولنور زیرا عربیده غصهٔ ماضی یه غم ومستقبله هم دیرلر فارسیده
بو تفاوت یوقدر عربیده مفرددر که جمعی غموم کلور فارسیده هم جمع وهم مفرد اولور کاهی جمع
اولمق اوزره غمان دیرلر اما چندان مستعمل دکلدر استاد رودکی بیت ای ازین جور بد زمانه
شوم * همه شادیٔ او غمان آمیغ * وعربیده بولت معناسنه سحاب کبی والغمة الکربة ویقال
غم یومنا یوم غم اذا کان یأخذه بالنفس من شدة الحر وغم علیه الخبر علی ما یسم فاعله ویقال غم
الهلال علی الناس اذا ستره عنهم غیم اوغیره فلم یری ﴿ غنیم ﴾ کسر نون وسکون یای تحتانی
ایله خصم یعنی عداوت ایدیجی با فغانی بیت بچه روز نیك بیند زتو کام دل فغانی * که چو
بخت خود غنیمی بکمین بود مدامش ﴿ غیم ﴾ سکون یای تحتانیله سونکر معناسنه در
عربیده صوسزلق عطش کبی وحرارت جوف یقال غامت بغیم غیومة واغامة واغیمت ویغیمت
کله بمعنی واغتم القوم اصابهم غیم وبمعنی سحاب مولانا ابوبکر الخوارزمی * قطعه * وتمایل الجوزاء
یحکی فی الدجی * میلان شارب قهوة لم تمزج * وتنقبت بخفیف غیم ابیض * هی فیه بین
تخفر وتبرج * کتنفس الحسناء فی المراة اذ * کملت محاسنها ولم تتزوج ﴿ مع النون * غابندن ﴾
فتح باء موحده وسکون نونله آت وآدم تکرلنوب دوشمك ویقلمق معناسنه کذا فی فرهنك
جهانکیری ﴿ غارتیدن ﴾ فتح راء مهمله وکسر تاء مثناة وسکون یای تحتانیله بمعنی غابندن
مرقوم ودخی یغمالمق ویغمالنمق معناسنه ده کاور میر نظمی بیت متاع صبر عاشق غارتیدن
که خوبانرا شد این عادت کزیدن ﴿ غاریقون ﴾ برداروی مسهلدر حکیم خاقانی بیت
چون غاریقون کریه ومنکر * وزتربدهم میان تهی تر ﴿ غالیدن ﴾ کسر لام وسکون
یای تحتانی ایله غال مرقومك مصدریدر که دوستلق ایچون ویاخود دشمنلك ایچون
برکسنه نك یاخود بر حیوانك چوره سن طولانمق استاد لطیفی بیت همچو آهوی جفت را غالد
من ترا روز شب همی غالم ﴿ غران ﴾ فتح راء مهملهٔ مشدده ایله یرتجی جانورلر صفتی درکه

صفتی درکه شیر غران وشیر غرین دخی دیرلر اصلنده معناسی کومردنجی که سباعك وغیری
نسنه نك بولت وامثالنك فور قنج آوازی مولانا هاتفی بیت وزان پس در آورد پا در رکاب *
سر از کوه بر کرد غران سحاب ﴿ غربون ﴾ سکون راء مهمله وضم باء موحده ایله پیشکش که
ترکیده بلك دیرلر ﴿ غرشیدن ﴾ سکون راء مهمله ویای تحتانی وکسر شین معجمه ایله بمعنی
خشم آلود وغضبناك شدن کذا فی المجمع ﴿ غرن ﴾ فتح راء مهمله ایله بوزن رسن آواز ایله
اغلیوب نوحه ایلمك شمس فخری بیت اکرنه تربیت واصطناع شاه بدی * ملوك فضل
همیشه بدند جفت غرن * عربیده طوشنجل قوشنك ارککی وآجلق وآرقلق جوع وهزال کبی
﴿ غرویزن ﴾ سکون راء مهمله ویای تحتانی وکسر واو ایله بمعنی پرویزن یعنی الك معناسنه در
عربیده هلهال ومنجال وغربال دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ غریزان ﴾ کسر راء
مهمله وسکون یای تحتانی وفتح زاء معجمه ایله بمعنی غرویزن مرقوم میر نظمی در تعریف سرما
بیت که بار یده برف از سحاب رقیق * چنان ریخته از غریزان دقیق ﴿ غریزن ﴾ کسر راء
مهمله وسکون یای تحتانی وفتح زاء معجمه ایله اول بالچق که حوض دیبنده وبعض چقور یرلرده
صویك التنده قالور کذا فی المؤید ﴿ غرین ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله بیشهٔ شیر
ودخی ارسلانك صفتی در مولانا هاتفی بیت دران سهمکین آتش رستخیز * کزان بود شیر غرین
درکریز * عربیده غرین حوض دیبنده وسائر ظروف دیبنده قلان بالچق وبالچقلی صوکه چوکالك
دیرلر ﴿ غریون ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی وفتح واو ایله بمعنی غربون مرقوم یعنی پیشکش
غربون وغریون لغة نعمة الله دن منقولدر ﴿ غژغژان ﴾ سکون زاء فارسیٔ اول وفتح
ثانی وغین معجمه ایله ایمکلیو ایمکلیو یوریمك میر نظمی بیت دران جای ماندن بترسید سخت
بروی زمین غژغژان بود ورفت ﴿ غزغن ﴾ سکون زا وفتح غین معجمتین ایله سختیان ومیشین
وکوسله وامثالی که صغریدن غیری اوله غرغنده وبغنده دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ غزنین ﴾ سکون زاء معجمه وکسر نونله برمشهور شهردر غزنه دخی دیرلر سلطان محمود
سبکتکین اول شهری تختکاه ایتمشیدی بوندندر که سلطان محمود غزنوی دیرلر ﴿ غزیدن ﴾
کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانی وفتح دال مهمله ایله ﴿ غژیدن ﴾ زاء فارسیله ده هر نسنه که بربری
اوستنه یقله ویقمق استاد کسائی بیت زاغ بیابان کزید خود به بیابان سزید * باد بکل بروزید
کل بکل اندر غژید ﴿ غضبان ﴾ سکون ضاد معجمه وفتح باء موحده ایله منجنیق طاشی حکیم خاقانی
بیت طیان سرای دل قلمشان * غضبان حصار کفر دمشان * عربیده غضبناك معناسنه در
﴿ غلبکن ﴾ فتح لام وسکون باء موحده ایله پنجره شبیکه سی شمس فخری * قطعه * اعظم جمال
دنیی ودین است آنکه هست * جان عدو چو بسمل وزخمش چو بابزن * کردون مشبك از پی آن
شد که تا شود * برمنظر خلافت او همچو غلبکن * بو بیتده سکون لام وفتح بایله اولمق کرکدر که
موزون اوله ﴿ غلبکین ﴾ زیادهٔ یای تحتانیله ده غلبکن مرقوم معناسنه در ابوشکور
* قطعه * اکر از من تو بد نداری باز * نکنی بی نیاز روز نیاز * زیستن ومردنت یکیست مرا *
غلبکین درچه باز شد چه فراز * فرهنك جهانکیریده سکون لام وفتح باء موحده ایله ضبط اولنمشدر
حکیم اسدی بیت بروج چرخ همچون غلبکین است * رصد کیران او اسرار بین است *

غلتبان ﴿ سکون لام وفتح تاء مثناة وباء موحده ایله بردکرمی واوزون طاشدر برذراع
مقداری ایکی باشنده بر مقدار دلوکی واردر اکا اغاج وایپ ایله آلت ایتمشلرکه طام اوزرینه
طپراق دوشدکده باصدیروب هموار ایتمك ایچون اول طاشی اوزرینه چکرلر ترکیده لوغ
طاشی دیرلر وبرمعناسی دخی دیوس دیمکدر عربیسی قلطبان در ایکی معنایه میرنظامی بیت
بوده مغلوب زنش یك غلتبان * برسر بامش بکشته غلتبان ﴿ غلتیدن ﴿ سکون لام
وکسر تاء مثناة بعده یای ساکنه ایله هر نسنه یوالنمق عموما وچارپا حیوان یوالنمق خصوصا بعض
نسخه ده طاء مهمله ایله غلطیدن واقع اولمشدر ابوالمعانی بیت کشتکیری کرده کشتی پیشه
اش * کوییا درخاك غلتیده خری ﴿ غلطان ﴿ سکون لام وفتح طاء مهمله ایله اما اصحی
فارسیده حرف طا اولمامغله تاء مثناة ایله غلتان در هر مدور نسنه یه دیرلر عموما ومدور انجویه دیرلر
خصوصا خواجه سلمان بیت برامید آنکه میدارد یتیمانرا عزیز * دربدرکاه توغلطان آمد
از بحر عدن ﴿ غلطیدن ﴿ سکون لام ویای تحتانی وکسر طاء مهمله ایله یوالنمق عربیده تدحرج
معناسنه مولانا ظهوری بیت زلطف صبا شاخ کل درچمن * چه مستانه غلطیده بریاسمن
﴿ غلمیج دادن ﴿ قچقلمق معناسنه یالکز غلمیج دخی اول معنایی افاده ایدر غلمیلیج وغلغلیج
وغلغج دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ غله دان ﴿ فتح لام ودال مهمله ایله برکوچك
برداقدر آغزینه خام کون چکلمش وبرکوچك دلوکی واردر بعض رسومات جمع ایدن عامل
واهل سوق بیع ایتدکلری اشیانك اقچه سن ایچنه براغورلر شیخ نظامی بیت خانهٔ غولند بپرداز
شان * درغله دان عدم اندازشان ﴿ غلیجن ﴿ کسر لام وسکون یای تحتانی وفتح جیمله
یارپوز دیدکلری اوتدرکه پودنه وپودینه دخی دیرلر عربیده قونیج دیرلر ﴿ غلیدن ﴿ کسر لام
وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول اوغنمق یعنی اوصی کتمك ثانی صویه طالمق غوطه
معناسنه ایکی معنایه استاد بیت نبوده شناور بدریا غلید * که هوشش برفت وهماندم غلید
﴿ غلیژن ﴿ کسر لام وسکون یای تحتانی وفتح زاء فارسیله اول قره باچق که صودیبنده
وحوضلرده اولور غلیون ولچن ولزه وخره دخی دیرلر حکیم اسدی بیت نهانی بزیرش غلیژن
بدی * زبرپوش او آب روشن بدی ﴿ غلیون ﴿ کسر لام وسکون یای تحتانی وفتح واو ایله
بمعنی غلیژن مرقوم وعربیده ولایت یمنده برمشهور قصر اسمیدر ﴿ غمان ﴿ بوزن همان ایکی
معنایه کلور اول بمعنی غمناك عربیده مغموم معناسنه در ثانی جمع غم لکن بومعناده چندان
مستعمل دکلدر حکیم اسدی * مثنوی * چه جز آمده مهر فرزند ودرد * که درنیك وبد
هست با جان نبرد * چو نبود دل اندر غمش خون شود * چو باشد غمان آنکه افزون شود *
﴿ غمدان ﴿ بوزن حمدان یمن ولایتنده شهر صنعاده برقصر آدیدر مشهور آفاق دربغایت متین
بنادر نقل ایدرلرکه طوفان حضرت نوح علی نبینا وعلیه السلامدن صکره روی زمینده ابتدا
اول قصر بنا اولنمش ملوك یمن اعتبار ایدرلر استاد بیت بطوفان نمانده عمارت بجا * به پیش
ازهمه کشته غمدان بنا ﴿ غمکین ﴿ یعنی غمناك ابوالمعانی بیت نماید اکر روی جفا کردش دوران
غمکین مشو لطف خدا کام دل آرد ﴿ غن ﴿ بوزن من تنك عصاران یعنی یاغ چیارجق اغاج
استاد رودکی بیت هرکلی پژمرده کردد زونه دیر * هرکه بفشارد همه این زیرغن * شمس

شمس فخری بیت مخالف تو از امساك وبخل نم ندهد * بقهر تا ننهندش چو کنجد اندرغن *
﴿ غنچه کردن ﴿ سکون نون وفتح جیم فارسیله جیم عربیله ده مرویدر خمیر یوغرمق ﴿ غنشیدن ﴿
سکون نون ویای تحتانی وکسر شین معجمه ایله هرزه وهذیان سویلمك ابوالمعانی بیت عذاب
کوش بود هرزهاش بشنیدن * که نیست جز سخنی ژاژ خای وغنشیدن ﴿ غنویدن ﴿ فتح
نون وکسر واو وسکون یای تحتانیله امزغنمق عربیده نعاس دیرلر حکیم انوری بیت برخاك درت
ملك توکویی که زآرام * طفلیست درآغوش رقیبان غنویده ﴿ غنیزان ﴿ کسر نون وسکون
یای تحتانی وفتح زاء معجمه ایله بعض نسخه ده یای ساکنه مقدم ونون مؤخر واقع اولمش قزلجق
یمشی بعض فرهنکده کوکم دیدکلری طاغ یمشی واقعدر ﴿ مع الواو * غاوشو ﴿ سکون واو
وضم شین معجمه ایله تخم ایچون بوستانده آلیقونیلان خیار استاد لبیبی بیت زرد ودراز وپرشده
چون غاوشوی خام * نه سبز چون خیار ونه شیرین چو خربزه * شمس فخری بیت
پنداشت دشمنت که باندیشهٔ مجال * باشد که آتشی بجهاند زغاوشو ﴿ غاو ﴿ بمعنی کاو ودخی
زیرزمین که کو دخی دیرلر چقور یردیمك اولور کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ غدو ﴿ بوزن کدو
بوزه که طاریدن ایدرلر ابوالمعانی بیت شراب ناب که باشد خرام بشمارد * حماقتیست غدو
چون مباح نوشیدن ﴿ غرغاو ﴿ سکون راء مهمله وفتح غین ثانیله یبان صغری یعنی کاو دشتی
﴿ غرو ﴿ سکون راء مهمله ایله بوزن سرو قارغو دیدکلری قامش که نیزه ایدرلر حکیم اسدی
بیت دران جای بیشه بود بیده غرو * میانش نیاورد افزون زسرو * وله بیت یکی کفت
مرغی چو رنکین تذرو * همین خاست در بیشهٔ بید غرو * حکیم فردوسی بیت یکی مرد شد
چون یك آزاده سرو * برش کوه سرو ومیانش چو غرو * حکیم سوزنی * رباعی * طوطی
بپرید از قفس بلخ بمرو * چون دید بجای نیشکر نیزهٔ غرو * چون بلبل برکل بکل سر بسرو *
اکنون بخس اندر آورد سر چو تذرو ﴿ غرغاو ﴿ سکون زاء فارسی وفتح غین معجمه ایله کاو بحری که
قویروغن قطاس ایدرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ غرقاو ﴿ سکون زاء فارسی وفتح قافله
نسخهٔ میرزا ابراهیمده کاکل پریشان وپرچم که اکا کژکاو دخی دیرلر تحفة الاحبابده دخی پرچم
معناسنه در ومجمع الفرسده بمعنی کاو مسطوردر حکیم انوری در تعریف اسب بیت پالنك هیأت
وغرقاو دم وکوزن سرین * عقاب طلعت وعنوه شکوه وطوطی پر ﴿ غنو ﴿ ضم نونله بلند
آواز وصدا وجنك محلنده دلاور پهلوانلرك نعره لری معناسنه حکیم فردوسی بیت زهر دانشی
چون سخن نشنوی * زآموختن یکزمان نغنوی * مجمع الفرسده فتح نونله بمعنی خواب حکیم
سنایی بیت ازروان شرع را متابع شو * پس مرفه بکام دل بغنو ﴿ غو ﴿ بوزن نو آواز بلند
وغنوء مرقوم معناسنه میرخسرو بیت غوکوس کارامش از دل ربود * درافکند غلغل
بچرخ کبود * استاد فرخی بیت بچنین روز بکوشش غوکوس * زار غنون خوشتر واز موسیقار
﴿ مع الهاء * غاره ﴿ فتح راء مهمله ایله بمعنی غارج مرقوم یعنی شراب صبوحی اما بعض
نسخه ده غارت معناسنه مرویدر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ غازه ﴿ فتح زاء معجمه ایله
درت معنایه کلور اول سرخی که زنان یوزلرینه سوررلر زاء فارسیله ده مرویدر حضرت مولانا
قدس سره بیت بی غازه وکلکونه کل آن رنك کجا یافت * کافروخته از پردهٔ مستور برآمد *

میرخسرو بیت کلکونه مردانست سیه رویی کونین * غازه بجز از لعبت فرخار نیاید * ثانی
بمعنی صداوندا شیخ آزری بیت ای بسا کفتکوی آوازه * کان چو طنبور کشت بر غازه * ثالث
پنج دم وبیخ پر یعنی قناد وقویرق دیبلری که غزه دخی دیرلر مثلا دم غازه وپرغازه ودم غزه
وپرغزه دخی دیرلر رابع مجمع الفرسده اغاج چوی که غیری اغاج یاریغنه صوقوب محکم ایدرلر
غازه فتح زاء فارسیله اوج معنایه در اول غازهٔ مرقومك معنای اولیله مرادفدر بمعنی
کلکونه شمس فخری بیت عروسان امل راهمت او * حقیقت چون سپید اجست وغازه *
ثانی اکلیل الملك دیدکاری اوتدر آنك دخی قزللغی اولمغله اهل بریه عورتلری یوزلرینه سوررلر
ثالث تذهیب اشعاره دیرلر مولانا بساطی بیت ازغازه وسرمه نیست خالی * شعر وغزل
کمال خاتون غاشیه کسر شین معجمه وفتح یای تحتانیله ترکیده خاشه دیدکاری ایر
اورتیسی ودخی یاپوق که کبار آته بندکده اوکنده کوتوررلر ابو المعانی بیت شهی زقدر بلندش
بوقت کشته سوار * به شهان پیش رکابش شوند غاشیه دار * عربیده روز قیامت معناسنه در
زیرا خلقی افزاع واهوال ایله یوریدوکیچون غاشیه دیرلر اصلنده ستر ایدیجی معناسنه در قرآن
مجیدده وارد اولمشدر غالیه کسر لام وفتح یای تحتانیله عربیله مشترك لغتدر رایحهٔ
طیبه معناسنه ترکیده قلیه مسك دیرلر اصلی غالیه مشك در مولانا جامی بیت چشم را خرمن
عنبر بخشد * بطبق غالیهٔ تر بخشد غانه فتح نونله بوزن خانه یمن حدودنده بر شهر
آدیدر دیرلر که خاکنده التون اولور کذا فی المجمع بو معنایی مؤید میر نظمی بیت چو صحن
جنتیست آن صحن خانه * شده خاك درش چون خاك غانه غباره فتح باء موحده وراء مهمله
ایله چفتجی صغر سوردیکی اغاج که ترکیده اوکندره دیرلر کذا فی فرهنك میرزا ابراهیم غتفره
سکون تاء مثناة وفتح فا وراء مهمله ایله بمعنی شخص چیزی ندانسته یعنی هیچ برشیء وبر صنعت
بلمز آدمه دیرلر جاهل واحمق معناسنه شاعر بیت ندیدم چو تو در بکوه ودره * یکی بی نوا خام
وبس غتفره غداره فتح دال وراء مهملتین ایله بیوك اوق دمرنی ونیزه دمرنی کذا فی فرهنك
جهانکیری اما ادات الفضلاده اسلحه دن برنوع سلاحدر سر پناه کبی باشه کیلور ترکیده دال
مهملهٔ مشدده ایله اول طغری قلیچدر که آت یاننده کوتوررلر بمعنیٔ اول میر نظمی بیت
بدستش تیغ بشکست وپس آنکه * بدست آورد غداره کیش از آنکه غراده فتح را
ودال مهملتین ایله غراره فتح رائین مهملتین ایله آغزده صو دپرتمك عربیده مضمضه
معناسنه در خواجه حافظ بیت اکر کهی بزبانم حدیث توبه رود * زبی طهارتی آنرا بمی غراره کنم
عربیده روزکار احوالندن غافل وبی تجربه وینه عربیده کسر غین معجمه ایله کچی قلندن اولان چوال
سیف اسفرنکی بیت در شب قدر جاه تو روح امین نظاره کرد * این شش وسه غرابه را دید مرا
غرارهٔ * حکیم سوزنی بیت هان ای کل پشت وپازدم باف * ای توبره ریش کون غراره *
غرچه سکون راء مهمله وفتح جیم فارسیله اوج معنایه کلور اول مخنث ونامرد وبی حمیت
حکیم سنایی بیت برکذر زین سرای غرچه فریب * درکذر این رباط مردم خوار * ثانی
غرجستان خلقنه دیرلر حکیم سوزنی بیت چون ماه رخ وخوروش وغرچه نژادی * عاشق
دو صدش پیش بروی چو قمر بر * بو بیت برکورجی قزی وصفنده در ثالث احمق ونادان معناسنه

معناسنه حکیم خاقانی بیت من عزیز مصر حرمت را واین نامحرمان * غرزنان برزنند
وغرچکان روستا * ابو طیب مطیعی * قطعه * چرا عمر طاوس ودراج کوته * چرا مار وکرکس
زید در درازی * صداوند ساله یکی مرد غرچه * چرا شست وسه زیست آن شاه تازی *
حکیم اسدی بیت بود ابله غرچهٔ بدکمان * بخندیم بازی برو یکزمان * وتحفة الاحبابده
بمعنی نادان وزبون حکیم سنایی * مصرع * درکذر زین سرای غرچه فریب * ودخی خراسان
حوالیسنده بر ولایت آدیدر که غور وغورچه دخی دیرلر غرشیده سکون راء مهمله ویای
تحتانی وکسر شین معجمه ایله بمعنی خشم آلوده وغضبناك استاد لبیبی بیت چو غرشیده کشتی
زکین وستیز * کرفتی ازو دیو راه کریز غرغره سکون راء اول وفتح ثانی وغین معجمه ایله
قیو آغزنده ایپ صاریلان اغاج که غلتك دخی دیرلر عربیده غرغره طاوق وکوکرجین اوتمك
ومختلف آواز وصویی بوغازده اوتدرمك وجان بوغازه کلوب تردد ایلمك وچولمك ایچنده اولان
قینارکن صداویرمك وجوبان قیون چغرمق وکسرتین ایله یبان طاوغی وقیل الغرغرة دجاج
الحبشة وضمتین ایله آتك التنده اولان بیاض که غرة الفرس دیرلر وشریف کمسنه یقال رجل غرغرة ای
شریف غرغنجه سکون راء مهمله ونون وفتح غین معجمه وجیمله بعض نسخه ده ضم غین ثانیله جماعه
طویمز عورت ابو المعانی * قطعه * زنك غرغنجه بود وکس فراخی * نبوده بر مرادش کیر شوهر
از یست در میانشان جنك وآشوب * مکر باید برایش یك خر نر غرغنده سکون راء
مهمله ونون وفتح میمله بمعنی غرشیدهٔ مرقوم کذا فی المجمع غرمیده سکون راء مهمله ویای
تحتانی وکسر میمله انچقرق ایله آغلمق معناسنه بونده اسم فاعل اولور میر نظمی بیت چو
غرمیده بر آمد پیش مادر * فغان وناله را کردد فزونتر غرنده فتح راء مهملهٔ مشدده
ودال مهمله وسکون نونله شیر وپلنك وببر وامثاللر سباعك صفتی در غضبناك اولدوغندن
مهیب آوازی اولور آکا غرنده دیرلر ابو المؤید بیت ببزم اندرون ابر بخشنده بود * برزم اندرون
شیر غرنده بود غرواشه سکون راء مهمله وفتح واو وشین معجمه ایله براوتدر چلاهلر ودباغلر
لیف کبی ایدوب بزك وسختیانك یوزینه سوررلر استاد لبیبی بیت چو غرواشه ریشی بسرخی
وچندان * که ده حاله از ده یکش بست شاید غزاره فتح زاء معجمه وراء مهمله ایله بمعنی
بسیار وبسیار شدن چیزی کذا فی فرهنك جهانکیری غزاله فتح زاء معجمه ولامله نیر
اعظمك جملهٔ اسماسندندر میرزا فصیحی بیت سحر کداز کمر کوه بردمد لاله * غزاله از دهن
شیر میچرد سنبل * عربیده دشتیٔ کیك وارتفاع شمس یقال الغزالة ایضا شمس وغزالة الضحی
اولها یقال جاء فلان فی غزالة الضحی ودخی بازی شکار طلب ایلمك غزغزه وغژغژه اولها
بزائین المعجمتین وثانیها بزائین الفارسیین کلاهما دجاجة البری یعنی یبان طاوغی استاد بیت
بی مؤدب کس آدمی نبود * غژغژه مرغ خانکی نشود غزنه سکون زاء معجمه وفتح
نونله بلخ سمتنده بر مشهور شهرك آدیدر که غزنین دخی دیرلر سلطان محمود سبکتکین اول ولایتك
پادشاهی ایدی میر نظمی بیت بغزنه پیش شد محمود آمد * بکفتا ای همه شاهان سر آمد
غزه فتح زاء معجمه ایله غازهٔ مرقوم معناسنه در وزاء مشدده ایله شام ولایتنده بر شهر
آدیدر غشه سکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله بمعنی آغشته یعنی آمیخته شاعر

بیت صرصر صور از فلك از هفت دامن بردرد * رشتهٔ زرغشته ندهد گوشهٔ دستار من *
ودخی زمین شوره معناسنه در ﴿ غفده ﴾ سکون فا وفتح دال مهمله ایله بمعنی چیزی سخت
یعنی قاتی نسنه ﴿ غکه ﴾ فتح کافله انجقرق که هکچه وزغنك دخی دیرلر ابو المعانی بیت
نباشد هضم چون معده شود پر * غکه آرد زبی هضمی بمعده ﴿ غلته ﴾ سکون لام وفتح تاء
مثناة ایله یوغون اوقلاغی که بورکجیلر قوللنور اکا مردانه دیرلر ﴿ غلچه ﴾ سکون لام وفتح جیمله
بعض نسخه ده جیم فارسیله در بمعنی روستایی ولوند واوباش حکیم سوزنی بیت چو غلچکان
رباط چهار سو سوکند * همیخورند که جفت ملیح او پیوند * وله بیت زنرا بباد داده وغر کشته
وشده * جویای غلچهٔ عزب وکنك بی نماز ﴿ غلغلیچه ﴾ بمعنی غلغلیچ مرقوم که غلغج وغلملیچ
وغلمج دخی دیرلر عربیده دغدغه دیرلر کسر دالین مهملتین وسکون غین معجمهٔ اولی وفتح ثانیه ایله
استاد لبیبی * قطعه * چو بینی آن خر بدبخت را ملالت نیست * چو بر سکیزد چون من فرو
سپوزم پیش * چنان بدانم من جای غلغلیچه کهش * همی بمالش اول بروفتد پسریش *
﴿ غله ﴾ تخفیف لامله بوزن هله اضطراب معناسنه ظهیر فاریابی بیت روی دین حق
ظهیر آل سلجوق آنکه شد * شیر نر در بیشه تیر وحسامش در غله ﴿ غلیته ﴾ کسر لام
وسکون یای تحتانی وفتح تاء مثناة ایله بر نوع کیاه در که صمان چوالی ایدوب صمان چکرلر کذا
فی المجمع ابو المعانی بیت شده جسمش بزرك وهم بد اندام * که پنداری غلیته بود وکه پر *
﴿ غمخواره ﴾ غمخوار مرقوم معناسنه در خواجه حافظ بیت پیوند عمر بسته بمویست
هوش دار * غمخواره خویش باش وغم روزکار چیست ﴿ غمزده ﴾ سکون میم وفتح زاء معجمه
ودال مهمله ایله غم وآلامله خسته اولمشه دیرلر ابو المعانی بیت این غم زدهٔ عشق ترا حال دکر شد *
پروای ترا کر نشود مشکل اینست ﴿ غمزه ﴾ کرپك ایله کوزاراسنده بر حالتدر محبوبلرده
اولور ودخی کوز اوجیله اشارته دیرلر غمزهٔ جلاد وغمزهٔ خونریز دیو تشبیه ایدرلر عربیده دخی
استعمال اولنور عماد الکاتب الاصفهانی بیت شارتا کالقضیب لدن المهزة * سلبت
مقلتاه قلبی بغمزة ﴿ غمنده ﴾ فتح میم وسکون نونله غمناك معناسنه در غمند دخی دیرلر شمس
فخری بیت خداوندا تو آن شاهی که باشد * زنامت شادی جان غمنده ﴿ غنجاره ﴾ سکون
نون وفتح جیم وراء مهمله ایله زنان یوزلرینه سوردکلری قزلجه که غنجار وغنجر وغنجره دخی دیرلر
مولانا کسایی بیت لاله بغنجاره سرخ کرد همه روی * از حسد خوید برکشد سر از خوید * شاه
ناصر خسرو * قطعه * روزی باشد بسان پیرزنی رنکی * آردت روی پیش جوهر کاره * روزی
چو تازه دخترکی باشد * رخساره کونه داده بغنجاره * غنجره ﴿ بمعنی غنجارهٔ مرقوم حضرت
مولانا قدس سره بیت پیش تو افتاده ماه بر ره سودای عشق * ریخته کلکونه اش یاوه شده
غنجره ﴿ غنینه ﴾ کسر نون اول وفتح ثانی وسکون یای تحتانیله بمعنی خانهٔ زنبور عربیده حشرم
دیرلر فتح حا وراء مهملتین وسکون شین معجمه ایله ﴿ غوته ﴾ سکون واو وفتح تاء مثناة ایله
صویه طالمق عربیده غطس دیرلر خواجه سلمان بیت میچکد آب زمو شعر ترم را که بسی *
طبع من غوتهٔ فکرت زده در بحر ثنات ﴿ غودیده ﴾ یعنی دیده بان حکیم فردوسی بیت
چو غودیده بشنید دستان سام * بفرمود بر چرمه کردن لکام ﴿ غوله ﴾ سکون واو وفتح لام

لام ایله خام وبی عقل معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ غیبه ﴾ سکون یای تحتانی
وفتح باء موحده ایله اول آهن پاره لر که جبه وجوشن وبکتر وکجیم ایدرلر حکیم ازرقی بیت طبع
مقناطیس دارد زخم تو کز اسب خصم * بر دو منزل بکسلاند غیبه وبرکستوان * کذا فی فرهنك
جهانکیری حکیم اسدی بیت زخون لالها غیبه کردار کشت * سنان ارغوان تیغ کلنار کشت
اما فرهنك وفایی ده بمعنی تیردان وفرهنك میرزا ابراهیمده سپر اوزرنده اولان دوایر که اکا ابریشم
صاررلر بو تعبیردن حیزران فهم اولنور استاد عنصری بیت بخار غیبه ربودی درخش از جوشن
بلمس جامه دریدی کیاهش از خفتان ﴿ مع الیاء * غارجی ﴾ سکون راء مهمله وکسر جیمله
شراب صبوحی نوش معناسنه زیرا غارج بادهٔ صبوحی در بونده حرف یا نسبت اولور بو سلیك
دیمشدر بیت زین خوش نه بیند غارجی با دوستان یکدله * کیتی بارام اندر ومجلس ببانك واوله
بعض فرهنکده باء فارسیله در اما حکیم نزاری ساقی معناسنه نظم ایلمش بیت غارجیت بدهد
غارج وهم توبه کند * از شرابی که حرامست برو در همه باب * وبعض فرهنکده راء مهمله نك
فتحه سیله مسطوردر ﴿ غازی ﴾ کسر زاء معجمه ایله ایکی معنایه در اول جانباز معناسنه
خواجه سلمان بیت در رسنهای دو زلف کافرت پیچیده ام * غازیم غازی بجای خویش بازی
میکنم * اما بعض فرهنکده ایکی اوزون اغاجی آیاق ایدوب نیزه بوینجه واول اغاجلره ایاق باصه جق
یر ایدوب آنکله یورینه غازی دیرلر دیو مسطوردر شیخ سعدی بیت چو غازی ببیند بر خویش
پای * که محکم رود پای چوبین زجای * وایپ اوزرنده یوریوب لعب کوستریجی معناسنه
مجیر الدین بیلقانی بیت سالك بشبه شونه بصورت چو عنکبوت * غازی نکردد ارچه بر آید
بریسمان * بو معنایه حضرت مولانا قدس سره بیت بر زلف شبان غازی چون دلو رسن بازی
آموخت که یوسف را در قعر چهی باید * ثانی بمعنی چرب روده یعنی مونبار طولمه سی بسحاق
اطعمه بیت از شوق غازی اسب آنکس که کشته کردد * در دین لوت خواران باشد شهید
غازی عربیده اجر مثوبات اخرویه ایچون اعدای دین ایله محاربه ایده نه دیرلر ﴿ غامی ﴾ کسر میمله
اسب ناتوان وضعیف معناسنه در کذا فی التحفه ﴿ غبجی ﴾ سکون باء موحده وکسر جیمله
آبکیر یعنی اول چقوریر که آنده صو ایرکیلوب طورر غبج دخی دیرلر استاد عنصری بیت
بهر تلی پر از خسته کروهی * بهر غبجی ترا من خسته پنجاه ﴿ غرشی ﴾ سکون راء مهمله وکسر
شین معجمه ایله تندی وغضب که غرشا وغرش دخی دیرلر میر نظمی بیت بزیر دست را غرشی
روا نیست * ضعیفان را جفا کردن سزا نیست ﴿ غریجی ﴾ کسر راء مهمله وجیم وسکون یای
تحتانیله بمعنی سرما یعنی شتا کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ غریزی ﴾ کسر راء مهمله وزاء
معجمه وسکون یای تحتانیله بر حرارتدر وجود انسانده خون ایله عروقده جریان ایدر حکما اکا
حرارت غریزیه دیرلر حیات حیوانی اودر دیرلر حکیم شیرازی * مثنوی * کدخدایی هست
در شهر بدن * کوست کرمی غریزی در عدن * هست او یك جوهر کرم ولطیف * غیر لازغ
کز ویست این تن شریف ﴿ غزال الضحی ﴾ یعنی وقت قوشلق که عوام اکا کنج قوشلق دیرلر
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ غفجی ﴾ سکون فا وکسر جیمله بمعنی غنجی که غفجی دخی دیرلر چقوریر که
آنده صو طورر استاد عنصری بیت بهر تلی ترا کشته کروهی * بهر غفجی ترا تن خسته پنجاه

کذا فی المجمع ﴿ غفچی ﴾ سکون فا وکسر جیم فارسیله بمعنی غفچی مرقوم کذا فی التحفه وبر
معناسی دخی تیغ آبدار یعنی جوهردار قلیچ کذا فی المجمع ﴿ غفری ﴾ سکون فا وکسر راء
مهمله ایله بمعنی غفر مرقوم یعنی وجع شدید کذا فی المجمع ﴿ غلفجی ﴾ فتح لام وسکون فایله
صاری آزوکه میخ وغلفچ دخی دیرلر شمس فخری بیت به پیش سنه نیاردز د غلفجی * به پالیزی
زبان برهیچ سفجی ﴿ غمکساری ﴾ غم دفع ایدیجیلك آخرنده کی یا یای وصفیه در ﴿ غنجی ﴾
سکون نون وکسر جیمله بمعنی غفچی مرقوم یعنی چای مغاك که طاغ انکرنده واقع اولور ﴿ غندی
سکون نون وکسر دال مهمله ایله ایکی معنایه در اول بمعنی سحاب یعنی بولت شاعر بیت
هوا رانیره شد ازرود آهش * که بارید اسثك ازغندی سیاهش * ثانی مازندران دیولرندن
بر دیو آدیدر حکیم فردوسی بیت نمایی مرا جای دیو سپید * همان جان پولاد وغندی وبید
دیو سپید وجان پولاد وبید دخی دیولر آدیدر ﴿ غوچی ﴾ سکون واو وکسر جیمله ایو صوراش
قلیچ تیغ آبدار معناسنه درکه غفچ وغفچی دخی دیرلر ﴿ غیداق ﴾ سکون یای تحتانی وکسر
قافله برنوع اوقدر غایت سخت اولوز شویله که طاشدن چکر غیداق دشت قپچاق قربنده بر موضع
آدیدر آکا منسوب اولمغله ثیوغیداقی دیرلر حکیم خاقانی بیت بیك کشاده زشست تو ثیرغیداقی
شود چو پاسخ کهسار باز باغیداق ﴿ باب الغین المکسورة مع الالف * غدا ﴾ لفظ مشترکدر
فارسیده وعربیده استعمال اولنور طعام معناسنه اصلده صباح تناول اولنان یمکه دیرلر میر نظامی
بیت غدای روح باشد نطق جانان * بجسم مرده عاشق دهد جان ﴿ مع الجیم * غلج ﴾
سکون لامله دوم کره معناسنه در شمس فخری بیت شاها تویی که دامن عمر ترا نجوم * بادامن آید
وبه بقا غلج کرده اند * مجمع الفرسده فتح لامله روایت اولنمشدر معروفی بیت ای آنکه عاشقی
بیم اندر غمی شده * با من بیا بدامن من درفکن غلج ﴿ غنج ﴾ سکون نونله سرون معناسنه
یعنی اوتراق پری شمس فخری بیت بفرمانش حیوان وانس وپری * همه داغ دارند بر سبز وغنج
﴿ مع الدال المهمله * غراشیدن ﴾ فتح راء مهمله وکسر شین معجمه ایله یعنی خشم کرفت که
غراشیده خشم کرفته دیمك اولور کذا فی المجمع ﴿ غیرزاد ﴾ سکون یای تحتانی وفتح
زاء معجمه ایله غرزاد معناسنه که روسبی اوغلی دیمك اولور میر نظامی درهجو بیت بسرهاش
ودخترهمه غیرزاد * زمادر زنش بی بکارت بزاد ﴿ مع الراء المهمله * غرغر ﴾ سکون راء
مهمله وکسر غین معجمه ثانی ایله مرغ خانکی بعض فرهنکلرده مرغ صحرایی مروید ر اما مرغ
خانکی اولق قول راجحدر غرغره دخی دیرلر ﴿ غلیغر ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانی وفتح
غین معجمه ثانیه ایله یعنی کلکاریعنی باچلق ایدیجی بو معناده کلیکیر دخی دیرلر ﴿ غلیکر ﴾
کسر لام وسکون یای تحتانی وفتح کاف فارسیله غلیغر مرقوم معناسنه در ﴿ مع الزاء
الفارسی * غیژ ﴾ سکون یای تحتانیله کوت اوزره سورتمك معناسنه غیژیدن لفظندن
صیغه امردر استاد لطیفی بیت این نکاپوی واین بجیدن غیژ * همه بهر هوای نفس وریژ
حضرت مولانا قدس سره بیت جفته شکل ولنك ولوك وبی ادب * سوی او میغیژ واورا
میطلب ﴿ مع السین المهمله * غس ﴾ اسم صوت درکدی دعوت اتمکده غس غس دیرلر
وطرد وردع یا لکز غس دیرلر عربیده ضعیف رجل وبرنسنه یی بکنیوب عیبلمك یقال

یقال غس خطبة الخطیب ﴿ مع الشین المعجمه * غراش ﴾ فتح راء مهمله ایله کورك پاره لری که
ایشنه یرامینی کور بکیلر کسوب آتارلر ابو المعانی بیت چنان خواهم دزیدن پوست اغیار *
نمیکیرد در فودیکر غراشش ﴿ غرش ﴾ بوزن کرش سکون راء مهمله ایله اسم مصدر در اکراه
یعنی ایکرنمش دیمك اولور وله بیت چه بد دیده زافعال مرا یار * که ازما اینچنین غرش کرد
دلدار ﴿ غش ﴾ خیانت معناسنه که فلان مراغش کردی دیرلر استاد کوید بیت نکردم هیچ
کس راغش بچیزی * بیازمون کرترا نبود تمیزی ﴿ غیش ﴾ سکون یای تحتانی ایله بوزن
تیش هرانبوه یعنی هرچوق نسنه یه دیرلر عموما واندوه وبدحالك غلبه سنه دیرلر خصوصا
حکیم شیرازی بیت باعفص در سردی وخشکیست تیش * تا تفته در سردی وخامی وغیش
بو معنی فرهنك جهانکیریده در اما مجمع الفرسده بمعنی غم واندوه مسطوردر ﴿ مع الغین المعجمه ﴾
﴿ غرنج ﴾ فتح راء مهمله وجیم وسکون نونله باغور یازمه سی شاعر درهجو بیت خورد
در خانه خود تنها نفایس * نه بیند چشم اتباعش غرنج ﴿ مع الفاء * غلاف ﴾ نیام
معناسنه قایجك وخنجرك وبچاغك قینی وغیری نسنه نك تی عربیده کی ظرف معناسنه اسم
عامدر مولانا جامی بیت هر سحر تا فلك زصبح شکاف * تیغ خورشید برآرد زغلاف *
خواجه سلمان بیت اکر کند سخنی در غلاف مظلومی * ازان بترس که شمشیر کار کر آید *
عربیده یقال غلف الشیء جعله فی الغلاف ﴿ مع الکاف * غجك ﴾ فتح جیم فارسیله کانجه
معناسنه در شاه طاهر دکنی بیت مجلس دلکش کل تانبود بی مطرب * کشته بلبل غجکی
شاه کل وغنچه غجك * غجکی کانجه جی دیمك اولور ﴿ غشامك ﴾ فتح شین معجمه وسیله مسکه بکزر
یوسیاه نسنه در مسکه قاتوب حیله ایدرلر ومسنك دیو صاتارلر آکا رامك دخی دیرلر
﴿ غش مشك ﴾ بو دخی رامك دیدکلری اوتدر دوکوب مشکه قاتوب حیله ایدرلر ﴿ مع اللام
﴿ غربال ﴾ معروف غلبیر دخی دیرلر شیخ سعدی بیت قرار در کف آزادکان نکیرد مال *
نه صبر در دل عاشق نه آب در غربال ﴿ غسل ﴾ کسر سین مهمله ایله کل خطمی دیدکلری
چیچکدر ﴿ غلال ﴾ فتح لامله زره التندن کیلن قفتان ابو المعانی بیت بجنك اهل دلان
هر زمان فلك پوشد * زاختران زره وزاطلس کبود غلال ﴿ غل ﴾ قارشمش نسنه ضدی
صافدر مغشوشلری اولان نسنه یه غل غش دیرلر آلوده وآمیخته دیمك اولور مولانا جامی
بیت نقد دین ازغش وغل پاك بکن * دل زآلایش کل پاك بکن * ودخی دمور باغ که ایاغه
اورزلر مولانا هاتفی بیت کرفتار غلند وغار نکری * نه شهری دران مانده نه لشکری *
عربیده فتحه ایله خیانت ایتمك ودخی غنیمت مالندن اوغرلق یقال اغل الرجل یغل فهو غال
وبالکسر حقد وحسد وغش یقال وقد غل صدره یغل بکسر الغین غلا اذا کان ذا غش او حقد
﴿ مع النون * غراشیدن ﴾ فتح راء مهمله وکسر شین معجمه ایله خشم وغضب ایلمك
معناسنه علی قرط بیت لیك نیك ازدر آمد آن نکار * آن غراشیده زمن رفته بجنك *
﴿ غریدن ﴾ کسر راو سکون یای تحتانی وفتح دال مهملتین ایله صدای بلند شیخ نظامی
بیت چو با او نیرد باشد در دویدن * چو رعد تند باشد در غریدن * حکیم فردوسی بیت
بغرید رعد وفغان کرد باد * یکی صاعقه در جهان اوفتاد ﴿ غریویدن ﴾ کسر راء مهمله

وواو وسكون يائين تحتانيين ايله آواز بلند ايله فرياد ايلمك معناسنه مصدردر ميرنظمى
بيت درانجا غريويد وخيزيد اشوب * دل خلق عالم هميشه رعوب * مولانا هاتفى بيت
غريويدن كوس درنده مغز * بپاى تمكن درآورد لغز ﴿ غريوان ﴾ كسر راء مهمله وسكون
ياى تحتانى وفتح واو ايله آواز بلند وفرياد ايديجى اسم فاعلدر ميرنظمى بيت به پيش شهريار
آمد غريوان * رسانيده بطاق چرخ افغان ﴿ غژيدن ﴾ كسر زاء فارسى ايله سورتمك
چغتايده سودر الماك ديرلر امرنده سودرا ديرلر ميرعليشير بيت سودرا هريان اى نوايى
اوزنى مهلك درد ايلا * شايد ايتكاى رحم اول قاتل بو حالينكنى كوروب ﴿ غس كردن ﴾ كدى يى
پس ديو سورمك ﴿ غلچين ﴾ سكون لام وكسر جيم فارسيله يارپوز ديدكلرى اوتدر مشهور
اطبا نعناع برى ديرلر ييلان آنك قوقوسين اصلا سومز نفرت ايدر بحكمة الله اول دخى
ييلان يانندهبتر ابو المعانى بيت رقيب ازمن كريزد همچنانكه * كريزد مارهم از بوى غلچين
﴿ غليژن ﴾ كسر لام وسكون ياى تحتانى وفتح زاء فارسيله بعض چقورلرده طورن صو وكوب
ديبلرنده اولان باچغه ديرلر ﴿ غنويدن ﴾ فتح نون وكسر واو وسكون ياى تحتانيله امزغنمق
يعنى خواب سبك نوم خفيف معناسنه عربيده كسر سينله سنه ديرلر نتكم * سنة الهجر
سنة وسنة الوصل سنة * سراج الدين قمرى بيت اين نجم بغفلت غنويدن ندهد *
جز مسرت وقت درويدن ثمرت ﴿ غيژيدن ﴾ سكون يائين تحتانيين وزاء فارسيله
سورتنمك واطفال ايمكلمك چغتايده ايمكاك ديرلر فرهاد بر ياشنه كيروب يوريمكه باشلدقده دير
بيت قدم اوردى وترك مهد قيلدى * قويوب ايمكاك يورور كاجهد قيلدى ﴿ غيسيدن ﴾
سكون يائين تحتانيين وكسر سين مهمله ايله اوغنمق يعنى بايلمق ميرنظمى بيت شود لعل
لبش وقت مكيدن * شود غيسيده از بيكانه ديدن ﴿ غيشيدن ﴾ سكون يائين تحتانيين
وكسر شين معجمه ايله امرنمك يعنى آرزو اتمك معناسنه مصدردر ﴿ غيشاييدن ﴾ آنك
متعديسيدر ﴿ مع الواو * غريو ﴾ كسر راء مهمله وسكون ياى تحتانى وواو موقوفله آواز
بلند استاد عنصرى بيت تيز شد عشق در دلش پيچيد * جز غريو وغرنك نمى پيچيد *
حكيم فردوسى بيت وزان پس برآورد هومان غريو * يكى حمله آورد چون نره ديو * مولانا
هاتفى بيت برآمد زكوس روار وغريو * غريوى كزان شد سراسيمه ديو ﴿ غيو ﴾
سكون ياى تحتانى وواو موقوفله بمعنى غريو مرقوم حكيم اسدى بيت نكه كرد از دور سالار نيو *
كريزان سپه ديد بى هوش غيو * حكيم سنايى بيت صدمهٔ صور وغيو توكه چنك * هردو همره
چورنك باارتنك ﴿ مع الهاء * غبيته ﴾ كسر باء موحده وسكون ياى تحتانى وفتح تاء مثناة
ايله غش مشك مرقوم معناسنه در ﴿ غراشيده ﴾ فتح راء مهمله وكسر شين معجمه ايله بوزن
تراشيده بمعنى خشم آلوده وغضبناك اغاجى بيت چنان شد غراشيده از كينه اش * كه آتش
زبانه زد از سينه اش ﴿ غرغره ﴾ سكون راء مهمله وكسر غين معجمهٔ ثانيه ايله خانكى مرغ
طاوق وغيره ﴿ غره ﴾ فتح راء مهمله واخفاء ها ايله ايكى معنايه در اول غفلت معناسنه ثانى
صنانمش عورت معناسنه در بو ايكى معنايه ابو المعانى بيت بنودى تواى خرا كر خرغره * ندانسته
باشى زنت را غره ﴿ غشه ﴾ فتح شين معجمه ايله صحراده بتن قامش يپراغى ميرنظمى بيت نميداند

نميداند ميان خس زسنبل * بهايم را غشه بهتر شد از كل ﴿ غلاله ﴾ زره التنه كيلن قصه
قفتان معناسنه در عربيده درت معنايه كلور اول برنوع جامه در بدنه متصل اوله يعنى بدن
اوزرينه كيله كمال اسمعيل بيت تن واندام ياسمين وسمن * بس لطيفست در غلالهٔ لاد * ثانى
باشده قيل ديبنده حاصل اولان كيروسخ معناسنه ثالث اغاجلق اراسنده جارى اولان صو
رابع برشى يى صوابدن منحرف كورمك ﴿ غلپيسه ﴾ سكون لام وكسر باء فارسى بعده ياى
ساكنه وفتح سين مهمله ايله الاقرغه يه ديرلر كلاغ پيسه دخى ديرلر ابو المعانى بيت كجا ماند
بحسنت حسن خوبان * كجا غلپيسه دارد شكل كيكان ﴿ غنويده ﴾ فتح نون وكسر واو
وسكون ياى تحتانيله بمعنى خوابيده يعنى اويومش حكيم انورى بيت برخاك درت ملك توكويى كه
زآرام * طفليست درآغوش رقيبى غنويده ﴿ غيبه ﴾ سكون ياى تحتانى وفتح باء
موحده ايله اوزرينه نقش اولنمش يلك معناسنه استاد عسجدى بيت تاهست پاى منكه
بهر باديه زريك * وزياد غيبه كرد برونقش بى شمار ﴿ غيسه ﴾ سكون ياى تحتانى ايله
اوصى كتمش يعنى بايلمش ﴿ غيشه ﴾ سكون ياى تحتانى وفتح شين معجمه ايله قامش يپراغى
استاد لطيفى بيت بدخواه تو بينمش هميشه * محتاج وقرين كلج وغيشه ﴿ مع الياء * غرى ﴾
آواز وفرياد ايله اغلمق معناسنه شاعر بيت اين دل محزون نكيرد از غم فرقت قرار * ميكند
شام وسحر با حسرتش غرى وزار ﴿ باب الغين المعجمة المضمومة مع الالف * غوربا ﴾ واو
معروف وسكون راء مهمله وفتح باء موحده ايله قوروقلى شوربا كه اصلى غوره آبادر يعنى غوره
قورق وآباشوربادر تخفيفا هاء علامت ايله همزه محذوفدر شاعر * قطعه * شنو اين سخن
ازمن ويادكير * مكن عمر نازك بغصه هبا * حكيمانه كن كار ودر عيش باش * بدست آر كار وى
وخورشيد سا * شبانكه مى ناب ومرغ كباب * صبوحى بخور باده باغوربا ﴿ غوروا ﴾
بايرينه واو ايله ده اول معنايه در ﴿ غوشا ﴾ واو معروف وفتح شين معجمه ايله ايكى معنايه در
اول سركين حيوانات كه غوش وغوشاى دخى ديرلر فريد الدين احول اسفراشى بيت
به پيش ناكسان ننهم بخوارى تره چون نادانان * نهد كس نافهٔ مشكين به پيش كندهٔ غوشاى
ثانى خوشهٔ انكور وخوشهٔ خرما معناسنه كذاقى فرهنك جهانكيرى ﴿ مع الباء ﴾
﴿ غزب ﴾ فتح زاء معجمه ايله لكن مجمع الفرسده سكون زاء فارسيله ايكى معنايه در اول اوزم
دانه سى شمس فخرى * قطعه * از دست مير شيخ سحاب از نمى برو * ولعل عقيق رويد از رز
بجاى غزب * وار از شماليش ببرد دهر سمهٔ * خلق وكرم نشايد برجاى بخل وعجب * ثانى
اينك ممه لرينك اوجى خصوصا وسائر حيوان ممه لرى عموما ﴿ غول چوب ﴾ واو معروف
ولام موقوف وضم جيم فارسيله ايكى اغاجدر برى اوزون وبرى قصه اطفال آنكله اوينارلر بعض
يرلرده دست چليك وچالك دخى ديرلر ﴿ مع التاء * غت ﴾ ابله واحمق معناسنه شمس
فخرى * قطعه * هست بافضل شيخ ابو اسحق * تيز كردون زراه دانش غت * تيغ او سر
بسر كهر زان شد * كه بكين حسود او شد رت ﴿ غرشت ﴾ كسر راء مشدده وسكون شين
معجمه ايله آواز سباع شرفنامه ده آواز اسب مسطوردر حكيم خاقانى بيت بحرى كه عبد
كرد براعدا به پشت ابر * از عزتش درخش وزغرشت تند رسن * بو بيتدن فهم اولنور كه

مطلق آواز مهیب اوله ﴿ غوت ﴾ واو معروفله ایکی معنایه در اول سبکسر معناسنه که اوت دخی دیرلر ابوالمعانی بیت به تمکین باش نامو ست نکه دار * شود رسوای عالم هرکه شد غوت * ثانی فرهنك جهانکیریده بمعنی کلماسند یعنی صپان که فلاخن دخی دیرلر ﴿ غوشت ﴾ واو معروف وسکون شین معجمه ایله چپلاق برهنه معناسنه عربیده عریان دیرلر استاد رودکی * مثنوی * کفت هنکامی یکی شهزاده بود * کوهری و پرهنر آزاده بود شد بکرمابه درون یکروز غوشت * بود قربی وکلان وخوب کوشت * واو معدوله ایله حیوانات یمدوکی بی قائده اوت کذافی فرهنك جهانکیری ومجمع الفرس وغیرهما ﴿ مع الجیم ﴾ ﴿ غنج ﴾ سکون نونله ایکی معنایه در اول ناز وشیوه معناسنه در مولانا جامی بیت چون بدین شکل وبدین غنج ودلال * رونماید زشبستان مقال * ثانی چوال وآکا بکزر نسنه یه دیرلر استاد لبیبی بیت وان بادریسه هفته دیکر عصاره شد * اکنون عصاره همچو یکی غنج پیشه کشت * شمس فخری * قطعه * همیشه تاکه خواب آید زخوبان * دلال ناز همچون شیوه وغنج * سپنج دهرراد رخرمی دان * همی برخور زملك لشکر کنج * عربیده بالضم وسکون النون وضمها محبوبلر معنای مذکوره دخی کرپی دیدکاری دکنلی جانور ویقال فی المعنی الاول قد غنجت الجاریه بکسر النون غنجا وغنجا بضمتین ﴿ غوج ﴾ واو معروفله بمعنی قوج یعنی بوینوزلی قویون کدکبش دخی دیرلر عربیده فتح غینله اینلی ویامی عریض یقال جمل غوج وفرس غوج ای عریض الصدر ﴿ مع الدال المهمله * غدد ﴾ ضمتین ایله لغت مشترکه دریومریجه اتدرکه وجود انسانده ظاهر اولور اکرچه وجی اولز لکن اصلی ماده در فضلات بالغمدن حاصل اولور ابوالمعانی بیت در وجود بزم ما اغیار شد همچون غدد * کر ازاله میکنی لابد مضرت میرسد ﴿ غرنبید ﴾ ضم راء مهمله وسکون نون وکسر باء موحده بعده یای ساکنه ایله بمعنی بانك باند کرده استاد عنصری بیت لشکرشه بهر کسی جنبید * نای روبین وکوس بغرنبید ﴿ غند ﴾ سکون نونله جمعیت ومجموع معناسنه شمس فخری بیت فتح وظفرونصرت وفیروزی ودولت * باشند همیشه بدرشاه جهان غند * استاد دقیقی بیت تیغ وفاز ژنك جفاسخت کند کشت * بزم بلای هجری وغم یار غند کشت * استاد عنصری بیت نقیبان زدیدن بماندند کند * که ایشان همیشه نباشند غند * ﴿ غندرود وغنده رود ﴾ کلاهما بسکون النون تغیر عام معناسنه غند جمع وجمعیت معناسنه اولمغله تغیر عسکر جمع ایتدیکچون تسمیه اولنمشدر میرنظامی بیت بفرمود کشتند ازان غنده رود همه پرسلاح مهیا نمود ﴿ غنود ﴾ ضم نون وواو معروفله غنودن لفظنك ماضی سیدرکه امزغندی دیمك اولور شمس فخری بیت بیحرز ثناهای وی وورد دعایش * چشم ودل هیچ اهل نظر لحظه غنود * شیخ نظامی بیت باسایش توانا شد تن شاه * غنود از اول شب تا سحرکاه ﴿ غوشاد ﴾ واو معروف وشین معجمه ایله ایکی معنایه در اول بمعنی غوشنك که عنقریب ذکر اولنور ان شاء الله تعالی ادات الفضلاده دیوان وکاروانسرای ودخی درخت باند معناسنه مسطوردر ﴿ مع الراء المهمله * غبار ﴾ فتح باء موحده ایله اول پاره زرد درکه طائفه یهود دیار عجمه سائر ناسدن امتیاز ایچون دوشی جامه لرینه دیکرلر کمال اسمعیل بیت بقهر اوکه سپهر

بحیله بلند رابردوش * زززد رقعه خورشید وماه دوخت غبار * عربیده توزوبنك دیدکاری پیراغه دخی دیرلر ﴿ غتفر ﴾ سکون تاء مثناة وفتح فایله ابله واحمق ونادان معناسنه که غت وغتفره دخی دیرلر حکیم سنایی بیت جملکی خیالهای محال * کرده مانند غتفر بچوال * ﴿ غر ﴾ ایکی معنایه در اول دبه خایه که عربیده فتق دیرلر وباد کنده دخی دینلور مرد بزرکوار معناسنه در استاد رودکی بیت پیستی وکنده دهان داری وپای * خایکان غرداری هریك چون درای * اما فرهنك جهانکیریده مفتوحه ده ذکری مرو ایدن غر معناسنه کلور حکیم سنایی ایکی معنایه دیمشدر بیت کشته برباد وسخت خایه غر * مانده بر آب وسست آلت غر * پوربهای جامی بیت مباحی وقوادو دیوس وغر * فضولی ونمام مغرور وغر * ثانی اول یومریجه که اعضاده ظاهر اولوب اکثر بوینده اولور بعضیسنك الننده دخی اولور کذافی تحفة الاحباب یومعنایه هلالی تاشنکدی بیت ای غریبشانیت غره ماه صفر * غره بان غرمشو دورکن این دردسر * وعربیده دخی ایکی معنایه کلور اول هر بیاض نسنه یه دیرلر کوما وحیوان آلننده اولان بیاضه دیرلر خصوصا ﴿ غرغر ﴾ سکون رائین مهملتین وضم غین ثانیله ایکی معنایه در اول دیه خایه که صداسی ظاهر اولوب غرغرایدر استاد بیت هم خواهدش زمانه که آید بدر بزود * جان عدوی توکه رسیده بغرغرست * ثانی خشم وغضبله زیرلبدن ظاهر اولان صدا ابوالمعانی * مصرع * بخشم آمد دهد دشنام غرغر ﴿ غرور ﴾ ضم راء مهمله واو معروفله ایکی معنایه کلور اول عجب وکبر معناسنه خواجه حافظ بیت غرور حسن اجازت مکرنداد ای کل * که پرسشی نکنی عندلیب شیدارا * ثانی الدانمق والدامق فریب وفریبیدن معناسنه ابوالمعانی * مصرع * اصلش نبود آنچه مرداد غرور ﴿ غروغر ﴾ بمعنی غرغر موقوم ﴿ غزلولاور ﴾ سکون زاء معجمه ابله ترنجبین وبعض مربیات قونیلان دیه که غزبور دخی دیرلر کذافی فرهنك جهانکیری ﴿ غزیور ﴾ کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانیله بود خی مرقوم دبه معناسنه در ﴿ غژور ﴾ ضم زاء فارسی وواو معروفله قپوآردینه قونیلان سپسی معناسنه در ﴿ غور ﴾ بوزن نور بروایت آدیدر مولانا هاتفی بیت ملاك رازره بردغولان غور * نه غولان غوری که دیوغرور * شیخ سعدی بیت شنیدم که از پادشاهان غور * یکی پادشه خرکرفتی بزور * عربیده اون ایکی سنجه دیرلر وهر سنج یکرمی من در وعند البعض اون بش قفیز ﴿ مع الزاء المعجمه * غباز ﴾ فتح باء موحده ایله بویندرق معناسنه بعض فرهنکده صبان معناسنه در ابوالمعانی بیت فلك بکردن نادان طوق زربندد * ولی بکردن عاقل زند چوکا و غباز ﴿ غدز ﴾ سکون دال مهمله ایله کون چیچکی دیرلر برچیچکدر کونش قنغی طرفه کلسه اول طرفه دونر وله بیت تمام چشم بان آفتاب روی شدم * بوستان نکه کویا شکوفه غدز ﴿ غز ﴾ ترکان غارتکراندن برطائفه در سلطان سنجر زمانده قوت طوتمشلر ایدی اولمرتبه که خراسان شهرینی ضبط ایلدیلر حکیم خاقانی * رباعی * ای چشم توفتنه فلك راقلاوز * ابروی تورکلاه خوبی قندز * هجران توشیرشرزه راسازدبز * باغارت توعفا الله ازغارت غز * ﴿ غنوز ﴾ ضم نون وواو معروفله بی کار وبی شغل معناسنه که ترکیده آواره وآیلاق دخی دیرلر ابوالمعانی بیت چودردعشق بدل یافته کنوز شدم * زکار ویار خودم یکسره غنوز شدم *

مع السين المهمله * غورمكس ع راء موقوفله برنوع كوچك زنبور در مكس كبى يشلرك
اولور كذا فى المؤيد ابو المعانى بيت رقيب زشت بديدم كه سبز پوش شده * شدست
غورمكس نبش زهرناك بزد غولتاس ع سكون لام وفتح تاء مثناة ايله دمور كلاه كه سرپناه
دخى ديرلر تركيده توغلغه ديدكلريدر ميرنظمى بيت بسر غولتاس آهن را بپوشيد * بدستش
نيزه بردوشش زره ديد مع الشين المعجمه * غرنبش ع ضم راء مهمله وسكون نون بعده باء
موحده مضمومه ايله صداى مهيب معناسنه مولانا هاتفى بيت بويرانى بلخ جنبش كنان *
زطوفان كينه غرنبش كنان * ميرنظمى بيت غرنبش درآورد لشكر همان * بلرزه درآمد
زمين آسمان غروش ع ضم راء مهمله و واو معروفله بمعنى خروش وله بيت بيازار مردى
شده جانفروش * چو دريا برآورد جوش وغروش غنده روش ع سكون نون وفتح دال
وضم راء مهملتين ايله غنده رود مرقوم معناسنه ميرنظمى بيت در آنجا يلان كشته اند غنده روش
زهر دو طرف همچو دريا خروش غندماش ع سكون نون ودال مهمله وفتح ميمله لوبيايه
ديرلر كذا فى فرهنك جهانكيرى غوش ع بوزن نوش بش معنايه كلور اول اسب جنيبت
يعنى يدك آت حكيم نزارى * قطعه * آسمانرا حلقهٔ فرمانبرى در كوش كن * عيش را دامن
بكير ودست در آغوش كن * باخرد كو طيلسان برجنب مى سرپوش كن * بركميت مى نشين
خنك طرب را غوش كن * حكيم سوزنى بيت بركيرهاى اسب نمد رومه شد سوار * يك كير زير
ران ودكر كير غوش دار * ثانى سركين حيوانات كه غوشا دخى ديرلر يوسفى عروضى بيت
آن روى اوچويك آغوش غوش خشك * آن موى اوچويك آغوش غوشنه * ثالث برپك
اغاجدر آندن اوق وحربه ايدرلر شمس فخرى بيت تو نور ديدهٔ ملكى ودشمنان ترا * مژه بديد
پر از غم بود چو ناوك غوش * خسروى بيت اندازد ابروانت همه ساله تير غوش * وانكاه كويدم
كه خروشان مشو خموش * رابع بمعنى كوش كاف عجميله غين بيننده تواحى وتبادل اولدوغندن
بونده دخى عموما كوش معناسنه وخصوصا كوش سازكه اكا تار بغليوب دوزن ويررلر ميرعمان
بيت خواهى تا توبه كرده رطل كران * زخمه غوش ترا بفندق كير * خامس بمعنى نكاه ابو المعانى
بيت كشتم دوچار آن شه خوبان بعز وناز * كرده كذر بجانب مارا نكرد غوش مع الكاف
غك ع اول كمسه يه ديرلركه غايت كوتاه قد وفربه وبى اندام اوله پوربهاى جامى بيت
سيفك چماق دولت ودين كون فراخ غك * منسوخ شوخ وشوم وكرانجان وسرسبك *
غلك ع فتح لامله بمعنى غولك مجنون چب نويس بيت لب غيبت كر وغماز فراهم نشود *
دهنش پرزر اكر ساختهٔ همچو غلك غوبنك ع واو معروف وكسر باء موحده وسكون نونله
براوتدر اشنانه بدل يعنى انكله دخى اشنان كبى جامه يورلر صابون كبى كوپورر غژنك دخى ديرلر
غوشاك ع واو معروف وفتح شين معجمه ايله سركين حيوانات كه غوش وغوشا دخى ديرلر
ابو المعانى بيت آن خسيس وناكس وبد بخت وشوم وبد سرشت * همچو حلوا معتبر در نزد
او غوشاك بود غولك ع واو معروف وفتح لامله اوچ معنايه در اول قماربازلر ايچنه اقچه قودقلرى
بى دهن برداق ثانى قماربازلر قتنده برنوع قمار اوينى دركه التى آشق ايله اوينارلر خواجه سلمان درهجو
قماربازى بيت توغولك وخشت مانده در پيش * اين شش بجلى نكر كه خويشت * ثالث

ثالث سنك فلاخن ميرمعزى بيت مرا تا از سر كويت فلك آواره ميسازد * فلاخن از هلال
وغولك از سياره ميسازد * بو معنالرده واوسز غلك دخى ديرلر مع الكاف الفارسى * غژنك ع
سكون زاء معجمه وفتح نونله غونيك مرقوم معناسنه در غوشنك ع واو معروف وفتح شين
معجمه وسكون نونله غاوشنك مرقوم معناسنه جفت آلتلرندن اوكندره ديدكلريدر غوك ع
بوزن دوك قوربغه در چغز ووزغ دخى ديرلر استاد منجيك بيت چشم چون جامهٔ غوك آب
كرفته همه سال * لفج چون موزهٔ خواجه حسن وعيسى كژ * اميرخسرو بيت مكو
بشهوتيان ماجراى عشق ومپرس * حديث بحر زغوكى كه در سمر باشد مع اللام * غلغل ع
ضم غينين معجمتين وسكون لامين ايله غوغا وغلبه كه غلغله وخلالوش دخى ديرلر لغت مشتركه در
عربيده دخى چاغرشمق وغلبه معناسنه در ميرنظمى * مثنوى * جهانرا حسن او انداخت غلغل
به ورد عارضش شد خلق بلبل * چه غلغل بلكه فتنه اندر افتاد * ميان خاص وعام را يكسر
افتاد غلفل ع سكون لام وضم فايله ليف كه ايچنه صابون قويوب حمامده وجوده سوررلر
ابو المعانى بيت همه مالد رخش بركون هر دلاك كونداده * مكر كرد ريش غلفل بينى اش صابون
در حمام غل ع بوزن كل اوچ معنايه در اول بچقوارّه معناسنه ثانى قيون آغيلى بو ايكى
معنايه ترتيب اوزره استاد بيت درختها را بغل ببريد وآورد * كه بهر كوسفند آنجا غلى كرد *
ثالث غول لفظندن اختصار اولنمشدر وعربيده اسيرلرك ومجرملرك بوينه اوردقلرى دمور
باغدر جمعى اغلال كلور وقيل للمرأة السيئة الخلق غل قمل وغل يده اى شد الى عنقه والغل ايضا
حرارة العطش وبرنسنه يه جان كوكلدن يا پشمغه ديرلر غول ع بوزن فول بش معنايه
كلور اول طائفهٔ جندن برنوعدر سعالى ديرلر بيابان وصحرالرده اولور اشكال مختلفه ايله
متشكل اولوب يولدن آدمى آزدروب هلاك ايلر اكا چيدوس وخرتنبور وشفوت دخى ديرلر
عربيده ساحرة الجن ديرلر ويقال كل ما اغتاله الانسان فاهلكه فهو غول والغضب غول الحلم والبخل
كذلك غول السخا والشقاوة غول السعادة وامثال ذلك لانه يغتاله ويذهب به ويهلك وزبان پهلويده
اوغول ديرلر ثانى طاغ انكلرنده وصحرالرده آلچق ديوار چويروب كيجه لرده ايچنه قويون وكچى وصغر
قورلر آغال وآغل وآغيل دخى ديرلر بو ايكى معنايه ترتيب اوزره شمس فخرى بيت كاه چون
غول در بيابانها * كاه چون كوسفند در تن غول * ابو شكور بيت كاهى چو غول كرد بيابان
روان شوم * كاهى چو كوسپندان در غول جاى من * ثالث بمعنى حرامزاده رابع بمعنى توام
يعنى ايكيز تولد ايلمش آدم اولسون حيوان اولسون بو ايكى معنايه استاد رودكى بيت ايستاده
ديدم آنجا دزد غول * روى زشت وچشمها همچون دو غول * خامس اسپغول ديدكلرى
اوتدركه اندن اختصار اولنمشدر مع الميم * غرم ع سكون راء مهمله ايله يبان قيونى شمس
فخرى * قطعه * تويى آن شهنشاه عادل كه كرد * به بيشه قرين شير غران وغرم * در ايام
او اهل فضل وصلاح * برآسوده اند از غم ورنج وكرم * حكيم ازرقى بيت شهريارى كز ثبات عدل
او در بيشه غرم * چون بجنبد سر نهد بر پنجهٔ شير ژيان * مجد همكر بيت پلنك را اثر عدل او
بران كماشت * كه شير در دهن غرم مزغرارى كرد * حكيم فردوسى بيت بيارم وفرزند را چون
نوند * چو غرم ژيان سوى كوه بلند * بو بيت فريدون شاهك احوالى بياننده در فهم اولنوركه

قوج اوله برمحله دخی دیر بیت بیفکند تیزه بمازید جنك * چودرکوه بزغرم بازد پانك *
حکیم اسدی بیت مراکر بخواهی زشاه جهان * چوغرم ژیان باتو آیم دمان * برنسخه ده هرك
قیمونی که قویروغی کوچك اولور استاد عنصری بیت چوسنیری وشیران بکرد ارغرم * برون
اردهانی دلم رابکرم * عربیه الغرم بالضم والغرامة بالفتح اداسی واجب اولان نسنه یه دیرلر
غرثم سکون زاء فارسیله خشمکین ومهیب شمس فخری بیت هیچ دانی که چیست زادهٔ
تاك * مایهٔ بیرهی ومادهٔ غرثم * ثانی اوزم وخرما صالقمی ودانه سی اولق اوزره ده مرویدر
شمس فخری بیت همچوخورشید درباورین جام * چون سهیل یمانی اندرغرثم * ثالث
اینك صغرینك همدلری معناسنه در حسین وفایی ده زاء معجمه ایله مرویدر غلام بنده
معناسنه در خواجه حافظ بیت غلام همت آنم که زیرچرخ کبود * زهرچه رنك تعلق پزود
آزادست * عربیه دخی غلام دینلور جمعی غلمان کلور مع النون * غرمیدن سکون
راء مهمله ویای تحتانی وکسر میمله غضب وتهور ایلك شاعر بیت ثانی وآرام ازعاقلیست *
که غرمیدن. بیمحل جاهلیست غرنبیدن ضم راء مهمله وسکون نون وکسر باء موحده
وسکون یا یله آوازمهیب که رعدون وغیریدن ظاهراولور کوك کورلمك کبی حکیم اسدی بیت
برآمده وافکن وکیروزو * غرنبیدن کوس وپیکار او غرویدن سکون راء مهمله ویای
تحتانی نیله کورلدی ظاهراولق وکورلمك معناسنه در غرّیدن کسر راء مهملهٔ مشدده
ایله آوازمهیب سباع میرنظمی بیت بغرّید همچون سباع غرین * بخمس مقابل درآمد
چنین غرّان زاء فارسیله بریمشد رهندوستانه مخصوص غرّولیدن ضم زاء
فارسی ووا ومعروف وکسر لامله یانمك معناسنه در غرّیدن کسر زاء فارسیله یراوزرنده
سورتمك وایکلمك ابوالمعانی بیت چندان شدست باغم دل زار ونا توان * عاشق بکون
یارغرّیدن همی رود غنجیدن سکون نون ویای تحتانی وکسر جیمله نازلنمق وشیوه ایلك
ابوالمعانی * قطعه * شودخوشدم دل عاشق زجور یار رنجیدن * بحسن خوبی میزیبد
بمهرویان غنجیدن * بدرکن ازدلت رنك علایق هرچه میداری * که جزفکر عمش نبود روادر دل
بگنجیدن غنودن فتح نونله بمعنی خوابیدن یعنی اویومق ابوالفرج رونی بیت توگفت
اورابلبل که غنودن او * نموده بود بتعلیم خواب راه صواب غوریدن واومعروف وکسر
راء مهمله ایله تحریك ایلمك یعنی برآدمی برایشه تقید ایتدرمك میرنظمی بیت مراغوریدن
دل درعشق جانان * جومجنون باشدم صحرانوردان غوکان واومعروف وفتح کافله جمع
غوکدر غولیدن واومعروف وکسر لامله بمعنی غوریدن مرقوم غولین واومعروف
وکسر لامله کوچك کویه دیرلر میرعماره بیت غولی وفروهشته دوغولین بدوابود * پنهان شده
اندرپس اطراف دوغولین * وبمعنی سبوی سرکشاده * کمال اسمعیل * قطعه * چون
جووکاه زصحرا برداشت * باقی ازخانه کردکان بسته * بیل ودلوورسن وغولین را * باچوال
وجل وپالان بسته غوبه زدن واومعروف وفتح یای تحتانی وزاء معجمه ایله یاغ چیقارمغه
دیرلر مع الواو * غلو ضم لامله هجوم وازدحام معناسنه مثال اول شاعر بیت چون محبت
غلوکند بردل * رای عقل وخرد شود باطل * مثال ثانی مولانا هاتفی. بیت زاودی نوردیدن آن

آن غلو * هوا راکره شد نفس در کلو غوغو سکون واو وضم غینین معجمتین ایله بمعنی
کبوترکه قوقو وکوکو دخی دیرلر مع الهاء * غتفره سکون تاء مثناة وفتح فاوراء مهمله
ایله احمق وابله وکول معناسنه غتفرد دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت دهقان امام غاتفری مهترسره
درمنت تواند چه بزرك وچه غتفره غربه سکون راء مهمله وفتح باء موحده ایله کزلو اغلق
میرنظمی بیت درون خانه را بنشسته محزون * بغربه باغم دل کشته مقرون غرته سکون
راء مهمله وفتح تاء مثناة ایله بانك وخروش وآوازمعناسنه درکذا فی المجمع وله بیت چوراز دل
نهان کردن نباشد * بغرته ناله وافغان دارد غرده ضم راوفتح دال مهملتین ایله اول یومری
اتدرکه اعضاده ظاهراولور ترکیده اوردیرلر غرشنه کسر راء مهمله وسکون شین معجمه
وفتح نونله براوتدرینور وآنکله الیورلر صابون کبی کوپرر غرغره سکون راء اول وفتح ثانی وضم
غین معجمه ایله ایکی معنایه در اول بمعنی باد خایه که بادکنك دخی دیرلر ثانی غضبله سوزسوپلمك
غرغر مرقوم معناسنه در غرفه سکون راء مهمله وفتح فایله بمعنی دریچه یعنی پنجره
میرنظمی. بیت بهرجانب که دارد غرفهٔ چند * درونش را فروغ مهر پیوند * عربیه برآوج
صود دخی یوکسك چارطاق معناسنه که جمعی غرفات کلور ویقال للسماء السابعة غرفة
غرمیه سکون راء مهمله وکسر میمله بمعنی غضبناك استاد لطیفی بیت نفس تو
اژدهاست غرمیه * نیك وبدهرچه یافته چیه غرنبیه ضم راء مهمله وسکون نون
وکسر باء موحده ایله مهیب آواز استاد عنصری بیت لشکرشاه بهرکین جنبید * نای
روبین وکوس بغرنبید غرنبه ضم راء مهمله وسکون نون وفتح باء موحده ایله آوازوصدا
معناسنه شمس فخری بیت زفضل وبخشش اوازکوشش او * ممالك سر بسر دارد غرنبه
غره فتح راء مهملهٔ مشدده ایله وتخفیفله دخی جائزدر آوازرعد وسباع کومردنمك معناسنه
حضرت مولانا قدس سره بیت غرهٔ کن شیرواری شیرحق * تارود آن غره برهفتم طبق
عربیه هلال ماه خصوصا اوایتدا طلوع عموما ودخی آتك آلتنده اولان بیاضه دیرلر غشه
فتح شین معجمه ایله عنبرینه معناسنه غشیه سکون شین معجمه وفتح یای تحتانیله بدبوی
دهان که غساك وغشاك دخی دیرلر غفوده ضم فاوسکون واووفتح دال مهمله ایله بمعنی هفته یعنی
ایام اسبوعه دیرلر کذا فی التحفه غفه فتح فاء مشدده وتخفیفله ده جائزدر اینجه قوزی
کورکی غلاله فتح لامین ایله زلف معناسنه که کلاله دخی دیرلر کمال اسمعیل. بیت جهان
شد ازنفحات نسیم مشك افشان * چنانکه ازدم مجمر غلالهٔ جانان غلامباره محبوب
دوست معناسنه که غلام اون یاشندن متجاوزاولان وباره دوست معناسنه در میرزا الغ بیك
کندوبی محبوب دوستلق تهمتندن استخلاص ایچون بویله نظم ایلمش بیت غلامباره نیم من
ندانم این مذهب * هلاك چادرم وکشته لچك پوشم * اکرچه بویله زن طرفنه میل کورینور
نظردقیق ایله معلوم اولورکه چادروچلك پوشدن اولقدرنفرت ایدرم که کوردکده هلاك اولورم
دیمکدر غلیه سکون لام وفتح باء فارسیله الاقرغه یه دیرلر مجمع الفرس باء موحده ایله
عقیق معناسنه درشیرازیلرقانجه دیرلر وشمس فخری غلبهٔ عقعق وامثال آن کلاغ یسنه است
دیوب بویله نظم ایلمش. بیت کرآید زیرظل دولت او * همای آسا شود مسعود غلیه *

منجیك بیت سه حاکمکند اینجا چون غلبه همه درد * میخواره و زنباره و ملعون خسیسند
بعض نسخه ده صقصغان معناسنه در ﴿ غلغله ﴾ سکون لام اول وفتح ثانی وضم غین معجمه ایله
غوغا وغلبه وخلالوش دخی دیرلر میر نظمی بیت فتاده غلغله نه طاق افلاك * بمانده
در تحیر عقل وادراك ﴿ غله ﴾ فتح لام مشدده ایله کوچك برداق قاضی حمیدی بیت کیتی
دهد بغلهٔ شدت مرا شراب * کردون دهد بسفرهٔ محنت مرا طعام ﴿ غنبه ﴾ سکون نون
وفتح باء موحده ایله قورقنج صدا ﴿ غناوه ﴾ فتح نونله برسازدر زفانکو یاده براویون آدیدر
﴿ غنچه ﴾ هنوز آچلمامش کل خصوصا وسائر شکوفه عموما منلا جامی بیت الهی غنچهٔ
امید بکشای * کلی از روضهٔ جاوید بنمای * اصلی غنچه در ناز معناسنه آخرنده ها علامتدر
بر معناسی دخی تبسمدر ودخی جمع اتمك وبوغرمق معنالرینه کلور عین مهمله ایله ده رسیدهٔ نظردر
﴿ غنده ﴾ سکون نونله درت معنایه کلور اول بمعنی جمع شده ثانی آتلمش پنبه که اکیرمك
ایچون حلقه ایدرلر قریع الدهر بیت ابروش کمان سان شد وبینیش چو مشته * آن ریش
سفید آمده چون غندهٔ پنبه * ثالث تار عنکبوت شمس فخری بیت حسودت در کف
ادبار محنت * بود همچون مکس در دام غنده * وعنکبوت معناسنده دیمشلر حکیم اسدی بیت
تن غنده را پای باید نخست * پس آنکاه خلخال بایدش جست * بو معنایه کسایی بیت
می تند کرد در خانهٔ تو غنده چنان * پس فرداش ببین بر تن تو تار تنان * رابع برنوع عنکبوتدر
زهرناك اولور عربیده رتیلا دیرلر حضرت مولانا قدس سره * قطعه * حلاوت عجبی در بدن
بدید آید * که از نی ولب مطرب شکر رسید بکام * هزار کژدم غم را ببین کنون کشته * هزار
غندهٔ محنت ببین شده بربام * حکیم سوزنی بیت کژدم زرد قاضی سراج * وان قوامی سیاه
چون غنده * چغتایده اورکامجی دیرلر فرهادنامه ده خاقان خطایی محبوبلر ایله فرهادی تسلی ایتمك
دیلدوکی یرده اول خوبلر وصفنده دیر بیت کوکا رئیب شعله لیق اوتدین سندان * آسیب
اورکامجی تاری بیرلا سندان ﴿ غنوده ﴾ ضم نونله امزغنمق یعنی اویقویه هنوز وارمش
﴿ غوته ﴾ واو معروف وفتح تاء مثناة ایله صویه طالمق که غوطه دخی دیرلر ابو المعانی بیت
در بحر غمش غوته خورد این دل محزون * باشد که خدا ساحل مقصود نماید ﴿ غوچه ﴾ واو
معروف وفتح جیم فارسیله خروس ایبکی که بورننده اولور شاعر بیت همیکرد بازنش جنك خروچه
شده از خون بینی چون بغوچه ﴿ غورواشه ﴾ مفتوحه ده ذکری مرور ایدن غرواشه معناسنه در
﴿ غوره ﴾ واو معروف وفتح راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول قورق ثانی هنوز آچلمامش پنبه
قوزاغی بو ایکی معنایه شمس فخری * قطعه * ورکنی یاد لفظ او در باغ * شهد کرد دبغژم در غوره
ابر از فیض دست ابو اسحق * ورکند پنبه دان در غوره ﴿ غوزه ﴾ واو معروف وفتح زاء
معجمه ایله پنبه قوزاغی وسرو قوزاغنه دخی دیرلر استاد دیمشدر بیت بادا چو غوزه دیدهٔ
خصمت سپید دل * وز تاب غم شکسته دل درد پرورش * زاء فارسیله ده مرویدر ﴿ غوژه ﴾
واو معروف وفتح زاء فارسیله پنبه قوزاغی اصفهانیلر کلوزه دیرلر ﴿ غوشنه ﴾ واو معروف
وفتح شین معجمه ونون ایله برنوع منتردر و بعض نسخه ده برنوع چوغاندر ﴿ غوشه ﴾
بوزن خوشه یعنی اوزم صالقمی ﴿ غوله ﴾ واو معروف وفتح لامله ایکی معنایه در اول بمعنی

بمعنی غولك مرقوم ثانی انبار غله حکیم سنایی بیت خشك زاری که کشت زار بود * هر کجا غوله
غوله زار بود ﴿ غویه ﴾ واو معروف وفتح یای تحتانیله یایق که آنکله یاغ چقاررلر ﴿ مع الیاء ﴾
﴿ غزی ﴾ کسر زاء معجمه ایله ایکی معنایه در اول بربت آدیدر ثانی براغاج آدیدر عربیده
عطنان دیرلر ﴿ غلامی ﴾ ایکی معنایه در اول خدمتکاره مخصوص اولان اشیا ابو المعانی
* قطعه * حصهٔ غلمان نهادن از طعام واز دکر * هرچه خیزد پیش خواجه حصهٔ غلمان بود *
آنچه میباشد غلامی خاصهٔ ایشان شود * اندران کردن طمع از غایت نادان بود * ثانی
محبوب دوست معناسنه که زن دوست اولانه شهیدی دیرلر شاعر بیت شهیدی کر غلامی را
دهان طعنه بکشاید * بلی یارست با اورا زباندار ودهن واسع ﴿ غوشای ﴾ واو معروف
وفتح شین معجمه ایله صغر تزکی که قوریدوب اودون یرینه یقارلر طیان مرغزی بیت یکی زراه
همی زر برند آرد وسیم * یکی زدشت بینمه همی چند غوشای * ودخی ارپه وبغدای سنبله سی
بو ایکی معنایه شمس فخری * قطعه * کار خلقت نیاید از خصمت * کار عنبر نیاید از غوشای
خرد کشته بپای او که فتاد * سرکه از تو کشیده چون غوشای ﴿ باب الفاء المفتوحه
مع الف * فا ﴾ درت معنایه کلور اول شیر کمین یعنی کمینده اوتورر ارسلان سید شریف
اشرف بیت یك خادمش نکار سهی سرو فای چشم * یك مسندش کمیت سبکروح بادپای *
ثانی کلمهٔ با او یرینه استعمال ایدوب با او کفت دیجکی یرده فا کفت دیرلر حضرت مولانا قدس سره
بیت جادوی کم پیر از غصه بمرد * روی وخوی زشت فا مالك سپرد * کمال اسمعیل بیت سیمرغ
وار کوشه نشینم نه چون مکس * بنشینم از حریصی هر جا که فا رسم * ثالث فرهنك جهانکیریده
بمعنی تعقیب یعنی کیرودن کتمك رابع بمعنی تقدم یعنی ایلرو وارمق عربیده فا لفظی بریان ایتمك وکل
ایچنده اتمك بشورمك معناسنه در ﴿ فاشرا ﴾ کسر شین معجمه وفتح راء مهمله ایله صرمشق
نوعندن براوتدر ﴿ فافا ﴾ ایکی معنایه در اول کزیده ومقبول اولان نسنه ثانی اول کسنه یه
دیرلر که سویلدکده الت طوداغن دیشنه صقرق سویلیه که هر تکلمنده فا فا ظاهر اوله عربیله
مشترکدر تعریفی هو الذی لا یقدر علی تکلم کلمة الا بزیادة الفاء فی اوله شاعر بیت راستی ودرست
سخن کفتن * نتواند که کوید آن فا فا ﴿ فاوانیا ﴾ کسر نون وفتح یای تحتانیله براوتدر ترکیده آیو
قولاغی دیرلر عربیده عود الصلیب دیرلر که ایکی قسمدر بری ارککدر اوزون اولور وبری دیشیدر
قصه اولور ایکیسیده باش سزدر ﴿ فاوا ﴾ واو ایله شرمنده ورسوای معناسنه در عمعق بخاری
بیت بسکه بخشد کف تو در وکهر * بحر شرمنده کشته وفاوا ﴿ فجا ﴾ فتح جیمله خوشه چینی
یعنی بشقجیلق اتیمك معناسنه در ابو المعانی بیت با فیض خداوند اکر خاص واکر عام *
از خرمن فضل وکرمش کرده فجایی * عربیده کسر فا ومد همزه ایله وضم فا وفتح جیم وهمزه ایله وضم
فا وسکون جیمله غافل ایکن برنسنه کلمك وواقع اولمق ﴿ فدا ﴾ اصل ورسم معناسنه وعربیده
برنسنه یی برنسنه یه بدل صونمق معناسنه در منلا جامی * مصرع * روحی فداك ای صنم
ابطحی لقب ﴿ فرا ﴾ فتح راء مهمله ایله برکلمه در اوایل افعال ومصادرده استعمال اولنور یدی
معنایه در اول بمعنی جانب ثانی بمعنی نزدیك ثالث بمعنی فی رابع بمعنی بیشتر یعنی زاید خامس
بمعنی علی سادس بمعنی بلند سابع بمعنی همه ﴿ فراخا ﴾ فتح راء مهمله وخاء معجمه ایله محل

فراخ وجای واسع حکیم نزاری قهستانی بیت توهم مفرست دخترا بدین تنك * فراخای جهان برخود مکن تنك ﴿ فراخنا ﴿ فتح راء مهمله ونون وسکون خاء معجمه ایله بمعنی فراخای مرقوم یعنی وسعت کذا فی المجمع ﴿ فراشا ﴿ فتح راء مهمله وشین معجمه ایله بدنده قیل اور پرمك میر نظمی بیت چو دیده هیأتش پرسید اسمش * فراشا شد سراپا موی جسمش * ودخی فراشیدن لفظندن صیغهٔ فاعلدر ﴿ فرجا ﴿ سکون راء مهمله وفتح جیمله نظر ایله دیمکدر خواجه سلمان بیت شمارا واجبست الحق نظر در کار من کردن * عجب حالیست حال من نظر در حال من فرجا ﴿ فرخا ﴿ فرا خالفظندن اختصار اولنمشدر وسعت معناسنه شمس فخری بیت بود چو چشمهٔ سوزن بچشم اعدایت * زبس بلا و محن عالمی بدین فرخا تحفة الاحبابده بمعنی سختی والم شدید واقعدر ﴿ فردا ﴿ سکون را وفتح دال مهملتین ایله ایکی معنایه در اول لفظ مفرد دریارین معناسنه عربیده غدا دیرلر ثانی مرکبدر فردا ایله آدن یا لکز کل معناسنه ایکی معنایه ترئیب اوزره بیت امروز و پریودی وفردا * هر چار یکی بود تو فردا * چاردن مراد عناصر اربعه در ﴿ فرسا ﴿ سکون را وفتح سین مهملتین ایله ایکی معنایه در اول بر سبب ایله پایمال معناسنه در ثانی فرسودن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی اولور غم فرسا وچهره فرسا کبی حکیم نزاری قهستانی بیت هیچ نقصان نکند مملکت حسن ترا * کردمی شاد کنی خاطر غم فرسانی ﴿ فرمودهٔ خدا ﴿ یعنی فرایض اعمال مفروضات خمسه کبی وامثالی کذا فی شرفنامه بو معنایه شاعر بیت کربند کیٔ آوری بجا یست هرچیز که فرمودهٔ خدایست ﴿ فریبا ﴿ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی وباء موحده ایله بمعنی فریبنده وفریفته یعنی الدایجی والدانمش شاعر * رباعی * هم حور بهشت ناشکیبا ازتست * هم جادو وهم پری فریبا ازتست * خوبان جهان بجامه زیبا کردند * آن خوب تویی که بجامهٔ زیبا ازتست ﴿ فجا ﴿ سکون نون وفتح جیمله کرنك که تأثیر هوادن ویاخود او یقوسز لقدن عارض اولور اطبا مطواعدیرلر ابو المعانی بیت چشم مستت خمار نماید * ابروان توکرده اند فجا ﴿ مع الباء * فاراب ﴿ فتح راء مهمله ایله دیار ترکستانده برشهرك نامیدر ترك لسانده اول شهره سیرام دیرلر میر نظمی بیت پس آنجا کرده عزم سوی فاراب نمانده هیچ در عقل وخرد تاب ﴿ فراسیاب ﴿ فتح راوکسر سین مهملتین وفتح یای تحتانیله ایکی معنایه در اول حباب که صو اوزرنده اولان قبرجقلر ثانی توران پادشاهنك آدیدر بو ایکیسنه افراسیاب دخی دیرلر سید سراج الدین سکزی بیت کیخسرو ثانی انکه آمد * هر بندهٔ او فراسیابی ﴿ فرب ﴿ فتح راء مهمله ایله بر نهر عظیم آدیدر کذا فی التحفه ﴿ فرداشب ﴿ یارین کیجه دیمکدر اولور ﴿ فرسب ﴿ کسر راوسکون سین مهملتین ایله اوچ معنایه کلور اول براوزون دیرکدر سقف خانه التنه قویوب اوزرینه سقف ایدرلر شمس فخری فتح راء مهمله ایله نقل ایلش بیت ابو سحاق اکر زین کند کنیش اسب * کند خرد بام فلك را فرسب * بو معنایله حکیم فردوسی در صفت ارژدها بیت سر و هاش چون آبنوسی فرسب * چو خشم آورد بکند راند زاسب * بعض محلده رانك سکونی وسینك فتحه سیله ده استعمال ایدرلر استاد رودکی بیت بام فرسب بحیله خرد شوند * از کرانیت اکر شوی بر بام * ثانی عصار لك

عصار لك دانه یی صقوب صوین ویا خود یاغن چیقارد قلری اغاج ثالث قپو اوزرینه قود قلری اوزون دیره که دیرلر ﴿ فرسیب ﴿ سکون راوکسر سین مهملتین ایله دیوار ایچنه قود قلری خصل اغاجنه دیرلر ﴿ مع التاء * فات ﴿ کوجله بوکن دیدکاری دار ودرعربیده لحدی دیمك اولور ﴿ فخت ﴿ سکون خاء معجمه ایله بوزن بخت بمعنی کسب یعنی قزانج میر نظمی بیت در جهان هرکه فخت نیکونام * زنده ماند ست تا بروز قیام ﴿ فرامشت ﴿ فتح راء مهمله وضم میم وسکون شین معجمه ایله بمعنی فراموش شیخ نظامی بیت زبانش کرد پاسخ را فرامشت * نهاد از عاجزی بر دیده انکشت * حکیم سنایی بیت همه بر درکه فرامشتی * همه از روی معرفت پشتی * حضرت مولانا قدس سره بیت آن کرك بدان زشتی باجهل فرامشتی * یك یوسف کنعان شد باید چنین بادا ﴿ فراهخت ﴿ فتح راء مهمله وهاوسکون خاء معجمه ایله بمعنی شکوه وزیبایی وآرایش که فرهخت وفرهت دخی دیرلر ﴿ فراهت ﴿ فتح راء مهمله وهایله فراهخت مرقوم معناسنه در میر نظمی بیت چو آن بجله که شد از غیرتنها * فراهت کرده خود را از سراپا ﴿ فرتست ﴿ سکون را وسین مهملتین وفتح تاء مثناة ایله طوقمق ایچون حاضرلنمش ایلاك که فلات وتان وتانه دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ فرتوت ﴿ سکون راء مهمله وفتح تاء مثناة ایله غایت ایله پیر واختیار اولمشه دیرلر شمس فخری بیت شاه آفاق شیخ ابو اسحق * عقل بارای او شود فرتوت ﴿ فرمرست ﴿ سکون راوسین مهملتین وفتح میم وضم راء ثانیله بر شخصه دیرلر که غایت آزمیك یه واول سببدن ضعیف وزبون وناتوان اوله عربیده قصیع دیرلر ابو المعانی بیت زخست پاره نان را نخورده * ازان شد فرمرست از غایت ضعف ﴿ فروت ﴿ فتح راء مهمله وسکون واو ایله فرهنك جهانکیریده بمعنی بسیار مسطور در فرهنك میرزاده ضم فایله روایت اولنمشدر ﴿ فرهخت ﴿ سکون راء مهمله وفاوفتح هایله فرهختن لفظندن مشتق اسمدر شکوه وادب معناسنه رفیع الدین لبنانی بیت ریاضت تو بداغ ادب فلاك فرهخت * عنایت تو بشیر کرم جهان پرورد ﴿ فرهست ﴿ سکون راوسین مهملتین وفتح هایله سحر وجادوی معناسنه ابو نصر مرغزی بیت هست رانیست کند تنبل او * نیست راهست کند فرهستش ﴿ فرهت ﴿ بمعنی فرهخت مرقوم ﴿ فلات ﴿ فتح لامله طوقمغه حاضرلنمش ایلاك که فرتست مرقوم معناسنه در عربیده بریه یعنی دشت وبیابان که مزروعاتدن خالی اوله بمعنیٔ اول استاد رودکی بیت تا لباس عمر اعدایش نکردد بافته * تا زتار و پود نبوده شد فلات آن دوات * بمعنیٔ ثانی بیت همیرفت روز وشب در آن بیابان * فلاتی بوده خالی زانس وحیوان ﴿ مع الجیم ﴿ ﴿ فتیله دهنج ﴿ کسر تاء مثناة وسکون یای تحتانی وهاء ثانی وفتح لام ودال مهمله وتونله چمبستره که عربیده متقاش دیرلر آنکله قل قوپارلر ودخی موم مقراضی معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ فج ﴿ بوزن کج اشکمبه اوزرنده اولان ارپلك وبال قوانی ایچنده اولان ارپلکه دیرلر عربیده جای واسع که بعض طاغ ارالرنده وانکارنده چمنلو یرلر اولور اکا دیرلر بمعنیٔ اول ابو المعانی بیت کرفته جلد رویش فج سراپا * تو کوئی کشته کو یا خشك مشکی ﴿ فرنج ﴿ سکون راء مهمله وفتح تاء مثناة ایله آغر چوره سی که بد فوزدخی دیرلر وله بیت رسیده فرنج فم تا بنا کوش * کند با مقعد طفلان رشکی ﴿ فرنج ﴿ سکون راء مهمله ونون وفتح جیمله نصیب

وحصه معناسنه میرنظمی بیت چوکار مرا غم شده ماحصل * که اینست فرجنج روز ازل *
فرخنج سکون راء مهمله ونون وفتح خاء معجمه ایله درت معنایه کلور اول بمعنی سود ونفع
حکیم اسدی بیت مرا از تو فرخنج جز درد نیست * چو من در جهان سوخته مرد نیست *
ثانی بمعنی ناز بو یعنی ریحان ثالث بمعنی طرب رابع چیز باطل یعنی باطل نسنه هرنه اولورسه
فرغج سکون راء مهمله وفتح غین معجمه ایله صارمشق دیدکلریدر ابوالمعانی بیت
دو مشکین طره اش برکردن افتاد * چو بر سرو سهی پیچیده فرغج فرمانج سکون راء مهمله
وفتح میم ونون ایله برك درختان یعنی مطلق اغاج یپراغی وله بیت فتاده زیر درختان زر ورق *
نداشت صولت پاییز تاب فرمانج فرهانج سکون راء مهمله وفتح ها وکسر نونله ایکی
معنایه در اول کوملك وقفتان چاپکی که تیرز وآستینه دیکرلر ثانی کتاب السامی فی الاسامیده
باغ چبوغی که تکك یاننده یره یاتورلر کوکلندکده چقاروب آخر یره دیکرلر دارنج دخی دیرلر بعض
نسخه ده باغ بو دامسیدر وشرفنامه ده پیرامن دهان ودخی کابوس که اویقوده آغر بصر
دیدکلریدر که استنبه وفرنج وفرنجك وفدرنجك دخی دیرلر ولسان الشعراده برشاخ که شاخ
دیکره اولاشه ومؤید الفضلاده اغاجده زائد تمش کوچك شاخلر که اغاج هموار وموزون وقوتلو
اولمق ایچون کسوب پاك ایدرلر فرهنج سکون راء مهمله ونون وفتح ها ایله ادب وعقل وهنر
معناسنه فرهنك دخی دیرلر شمس فخری * قطعه * جمال دنیی ودین آنکه دارد * عطا وفضل دار
ورای فرهنج * دعا ومدح اورا حرز خود دان * که افعی با تو کم باشد ز یفتنج * فرهنك جهانکیریده
بمعنی دانش حکیم سنایی بیت مرد را در هنر بفرهنجد * توسنی از سرش بپاهنجد فریج
کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله اکیر که عربیده وج دیرلر برآجیرق کوکدر فلج سکون
لامله قپو کلیدی که غلج دخی دیرلر علی قرط بیت در بفلجی کرده بودم استوار * در کلیدانه
فرو هشته مدنك * فرهنك جهانکیریده قپو زنجیری که قیقت دخی دیرلر عربیده غلق دیدکلریدر
شمس فخری * قطعه * ایا شاهی که کر حکمت بخواهد * قرنفل را دهد خاصیت ثلج * چنان
ایمن شد از عدل تو آفاق * که برکندند از درها همه فلج * وبر علت آدیدر که وجود انسانه عارض
اولسه اعضایی سست ایدوب عملدن باطل ایدر فلج دیمکله مشهوردر معلوله مفلوج دیرلر
طبیب یوسفی * رباعی * چون عیش ز فلج برکسی کردد سرد * نصف بدنش از حرکت آید فرد
از روز نخست تا بروز چارم * جز فاء عسل نمی باید خورد * عربیده دخی فتح فا وسکون لامله
نهر صغیر یعنی کوچك ایرمق وعند البعض ماء جاری ودخی غالب اولمق وظفر بولمق یقال فلج علی
خصمه ای غلب وظفر ودخی هرنه که شق اولنور فلجت الشیء فلجین ای شققته نصفین والفلج
داء یعرض نصف البدن فیمنعه عن الحس والحرکة الارادیة قیل فلج یفلج فهو فالج ومفلوج وضم
فا ایله فوز وظفر ویارق شق کبی وکسر فا ایله بین العرب برمعروف کلنك آدیدر الفلج بفتحتین نهر
صغیر ودیش سیرك اولمق رجل افلج الاسنان وامرأة فلجا والفلج اعوجاج فی البدن فنج سکون
نونله ایکی معنایه کلور اول دبه خایه که بادکند دخی دیرلر سیف اسفرنکی بیت پند ونره
حامد آن کشته مفاجا * برکیر نجوم آژخ وبرخایه طب فنج * استاد منجیك بیت عجب آید
ز تو مرا که همی * چون کشی آن کران دو خایه فنج * ثانی قبیح وزشت معناسنه در بولغت حرکات

حرکات ثلثه ده معنای مغایر ایله وارد اولمشدر فیهج سکون یای تحتانی وفتح ها ایله شراب
ایله طولو قدح معناسنه در ابوالمعانی بیت بده ساقیا فیهج لعل ناب * بدفع غم دهر را
کن شتاب مع الجیم الفارسی * فرخج سکون راء مهمله وفتح خاء معجمه ایله اوچ معنایه
کلور اول کفل چارپایان یعنی درت ایاقلو حیوانات صغریسی که پرخج وپرخش دخی دیرلر ابن علی
از شعرای قدما در صفت براق بیت فرخش چو پیلی وکردن فرس سان * دمش بد بمانند
کاو کشاورز * ثانی ادات الفضلاده بمعنی زشت وپلشت ونازیبایی حکیم سنایی در نکوهش
شعرا بیت یکجهان تا حفاظ ونابینا * در عبارت فرخج ونازیبا * حکیم سوزنی بیت دریغ
دفتر اشعار ناقص سردم * که بد نتیجهٔ طبع فرخج مردارم * استاد لبیبی بیت ای بلفرخج
ساده همیدون همه فرخج * نامت فرخج وکنیت ملعون بلفرخج * شمس فخری بونی صورت
زشت وچرکین معناسنه در دیوب بو بیتی نظم ایلمش بیت دشمن ار عیب او کند چه عجب *
عیب جویان همه فرخج کند * ثالث فرهنك جهانکیریده رشوت که باطلی حق صورتنه
قومق ایچون ویررلر استاد لبیبی بیت کر پذیرد دل مرا بفرخج * بدهم بهریك نکاهش رخج
فرغانج سکون راء مهمله وفتح غین معجمه وکسر نونله باغ یعنی اوزم تککی دیکلمش یر کذا فی
فرهنك جهانکیری مجمع الفرسده خوب بسلنمش وسمرمش بوزاغو کذا فی الاداة وفرهنك میرزاده
بولغت لسان ترکی اولمق اوزره مسطوردر مع الخاء * فاخ نهال وشاخ درخت یعنی
اغاجك دال وبوداغی میرنظمی بیت بهر سوی افراشت فاخ دراز * شده سایه چون خیمه
هر برك وساز فترخ سکون تاء مثناة وفتح راء مهمله ایله برنوع اویوندر ال اله یاپشوب
اوینارلر فخ ایکی معنایه در اول دوزاق که تله دخی دیرلر ترکیده فق دیدکلریدر حکیم انوری
بیت ای خداوندی که هرکز خدمتت کردون کشید * از ره جنبش فلك در کردنش افکند فخ
ثانی توربه معناسنه در عربیده بالفتح والتشدید صید ایده جك آلت مصید معناسنه
وعند البعض فق دیدکلری آلت که آنکله قوش طوترلر فراخ فتح راء مهمله ایله هرنه که
واسع اوله یعنی آچق وبول معناسنه مولانا جامی بیت کل این باغچهٔ کز سر شاخ * صبحدم
کوش کشاد دست فراخ * حضرت مولانا قدس سره بیت دل فراخانرا بود دست فراخ *
چشم کورانرا عثار سنکلاخ * چغتایده کسر کافله کیك دیرلر سبعهٔ سیاره ده جمشید شاه زید
زهابی براقدیغی قویونك وصفنده دیر بیت که آنینك آغزی تاری توبی کیك * اوزن جانوبی اوی
بیلاتیك فرخ ضم راء مهملهٔ مشدده ایله ایکی معنایه کلور اول مبارك ومیمون معناسنه که
ترکیده قوتلو دیرلر امیرخسرو بیت براهم طایر میمون زد این فال * کت از فرخ رخی فرخ شود حال
ثانی خمسهٔ مسترقهٔ سال ملکی نك ایکنجی کونی آدیدر سکون راء مهمله ایله عربیده ایکی
معنایه در اول کوکرجین وطاوق وامثالهمانك یاوریسی که فرخ حمام وفرخ دجاجه دیرلر ثانی
مزروعات صاپنده اولان کوچك داللر معناسنه در فرسخ سکون را وفتح سین مهملتین
ایله فرسنك معناسنه در فارسیدن معربدر عجمده دخی استعمالی شایعدر که درت میل
مقداری مسافه یه دیرلر وهر میل اون ایکی بیك آدیمدر وهر آدیم بر بچق آرشدر وهر آرش
درت قبضه در وهر قبضه درت پرمقدر میرنظمی بیت میان هر یکی بد فرسخ چند * بمهر

یکدکربی صبر بودند ﴿ فرفخ ﴾ سکون راء مهمله وفتح فایله سموز اوت که پرپهن وفرفهن دخی
دیرلر عربیده بقلة الحمقا دید کلریدر طبیعتی بارد ورطبدر حرارت دفعنه دخلی وافردر
﴿ فرکانخ ﴾ سکون راء مهمله وفتح کاف وضم میمله اول ارسلانه دیرلرکه هنوز یول بکلیه وشکار
آله یعنی ابتدا شکاره چیقمش اوله مراد هنوز یاوریلغی یکمش دیمکدر کذا فی المجمع فرهنك
میرزاده طعام اوزرینه دوکلن شیر ﴿ فلخ ﴾ سکون لامله ابتداء کار وعمل وشغل طیان مرغزی
بیت مرا زندکانی بدین جای تلخ * همه جای دیکر کنندم زفلخ * بومعنایه خسروانی بیت
همت او برفلك زفلخ بنا کرد * برسر کیوان فکنده بن پی ایوان * معیار جمالیده شمس فخری فتح
لامله ملخ وزنی اوزره روایت ایلمش * قطعه * خدایکانا زان هیبت مبارك تو * بهشت عدن
براعدات کشت چون دوزخ * بضبط ملك دکر ابتدای نهضت کن * که کارهای تو زان پس
مبارکست فلخ ﴿ فنجیدخ ﴾ سکون نون ویای تحتانی وکسر جیمله برنوع مرضدر اعیا وماندکی
دخی دیرلر ﴿ فیخ ﴾ سکون یای تحتانیله پیك یعنی قاصد ابوالمعانی بیت چنانکه عزم کند
انتقام اعدارا * سروش غیب شود آنکه درر کابش فیخ * عربیده قوقمق وقینامق وکیك اولمق
نعتی افیخ کلور یقال فاخت القدر اذا غلت وفاخت منه ریح طیب ﴿ مع الدال المهمله * فارد ﴾
سکون راء مهمله ایله نردك یدی اویونلرندن اولکی اویونی آدیدرکه بونلردر فارد وزیاد
وبستاده وخانه کیر وطویل وهزاران ومنصوبه قماربازلر بیننده هر برینك صورت ملاعبه سی
معلومدر کمال خجندی بیت ببرد عشق تو نقشی زکعبتین مراد * ورای عاشق فارد نمیتواند دید
بوبیتده رایی مکسور ایتمدکجه موزون اولمز مجمع الفرسده کسر را ایله تصحیح واوج معنایه روایت
اولنمشدر اول نرد اویونی آدیدر ثانی بمعنی تنها مرویدر حکیم خاقانی بیت زین خامهٔ دوشاخی
اندرسه تا انامل * من فارد جهانم ایشان زیاد منکر * بوبیتده دخی رامکسوردر ثالث کاو کوهی
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ فالاد ﴾ فتح لامله بیهوده وبیمعنی سوز ودخی سویلمك معناسنه
میرنظمی بیت بازکونه سخن دهن مکشاد * راست کوهر سخن مکو فالاد ﴿ فانید ﴾ کسر
نون وسکون یای تحتانیله شکر مکرر یعنی شکری تکرار قینادوب عقد وصاف ایدرلر اکا
شکر فانید وشکر پانید وسکر بیز دخی دیرلر مصدری فانیدن کلور غایت لذیذ ولطیف
اولدیغی ایچون لب دلبری اکا تشبیه ایدوب دیمشلر بیت لبش چون شکر فانید بوده *
سخنهایش بمشك اندر بسوده ﴿ فاید ﴾ فتح یای تحتانی ایله انتها معناسنه مثلا تا بفلان
دیمك اولور عربیده کی حتی معناسنه حکیم قطران ارموی بیت خداوندست ومیرمیرزاده است
زعهد وعصر آدم فاید اکنون ﴿ فترد ﴾ فتح تاء مثناة وسکون راء مهمله ایله اول نسنه یه دیرلرکه
کندودن یرتلمش اوله خسروی بیت خود طرازید وباز خود بفترد * خود برآورد وباز ویران کرد
﴿ فتزید ﴾ فتح تاء مثناة وکسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله بمعنی فترد مرقوم کذا فی
تحفة الاحباب ﴿ فخمید ﴾ سکون خاء معجمه وکسر میمله پنبه دانه سن پنبه دن جدا ایلدی
دیمك اولور مصدری فخمیدن کلور جسته کوید بیت جوان بودم وپنبه فخمیدمی * چو
فخمید شد دانه برچیدمی ﴿ فدود ﴾ سکون دال مهمله وفتح واو ایله اول اغاجه دیرلرکه
استحکام ایچون قپو آردینه طیارلر کذا فی المجمع بومعنایی مؤید ابوالمعانی بیت شهنشاهی

شهنشاهی بعهد عدل ودادش * نه فدود بردر کس را نه قفلی ﴿ فدوند ﴾ زیادهٔ نونله
فدود مرقوم معناسنه در ﴿ فراوند ﴾ فتح راء مهمله وواو وسکون نونله قپو آردنه استحکام
ایچون قونیلان اغاجه دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ فرتود ﴾ سکون راء مهمله وضم تاء
مثناة وواو معروفله پیرسالخورده که فرتوت مرقوم کبی حکیم اسدی بیت زبوی کل وسنبل
وارغوان * همی کشت فرتود از سر جوان ﴿ فرجمند ﴾ سکون راء مهمله ونون وضم جیم
وفتح میمله صاحب زیبایی وپیرایه ناصر بخاری بیت تا جهان را زینت آرد فروبر زپادشاه *
ارجمند وفرجمند وفرخجسته پادشاه ﴿ فرزد ﴾ سکون راء مهمله وضم زاء معجمه ایله هر زمان
صولو وچمنزار اولان یره دیرلر حکیم فردوسی بیت زپشت منست این ونام اورمزد *
درخشنده چون لاله اندر فرزد * وله بیت وراکرد شاپور نام اورمزد * که سروی براندر میان
فرزد * شمس فخری * قطعه * ایا شهریاری که از طلعت تو * سعادت برد زهره واورمزد *
زفیض کفت کشت زار امید * بود تازه دایم همیشه فرزد ﴿ فرزند ﴾ ولد معناسنه اکرچه
ارکك ودیشی یه دینلور اما اکثر ارکك اوغله استعمال اولنور بعض نسخه ده فرزد مرقوم
معناسنه ده روایت اولنمشدر ﴿ فرسد ﴾ سکون را وفتح سین مهملتین ایله بمعنی فرساید شمس
فخری بیت چنان باد تا حشر لبس بقایت * که دست فنا دامنش را نفرسد ﴿ فرشید ﴾
سکون راء مهمله ویای تحتانی وکسر شین معجمه ایله برپهلوان آدیدر حکیم فردوسی بیت
چو رهام وکودرز وفرشید ورد * چو شیدوش ولهاك شد هم نبرد ﴿ فرغند ﴾ سکون راء مهمله
ونونله مردار وبد رایحه لو نسنه یه دیرلر میرعماره بیت معذور بود کرزن تو با تو نسازد * زان
کنده دهان تو وزان بینی فرغند * شمس فخری بیت ملك داری زدشمنت تابد * بوی عنبر نیاید
از فرغند ﴿ فرقد ﴾ سکون راء مهمله وفتح قافله بریلدز در دائما یاننده بریلدز دخی اولور فرقدان دیرلر
وبر معناسی دخی دپه در تارك سر معناسنه مذکور ایکی معنایه ابوالمعانی بیت رسید فرقد اقبال
ودولت وجاهش * بیمن عز وسعادت همیشه تا فرقد ﴿ فرکند ﴾ سکون راء مهمله ونون
وفتح کافله ایکی معنایه در اول سیل زوری ایله قازلمش یرکه جابجا صو دخی دورمش اولور فرغر
وفرکن وفرکنی دخی دیرلر بعض فرهنکلرده هنوز قازلمش خرق معناسنه روایت اولنمشدر شمس
فخری در صفت اسب بیت وقت سیرش چه سیخ وچه دریا * بیش کامش چه کوه وچه فرکند *
سیخ سیخوندن اختصار اولنمشدر کذا فی فرهنك جهانکیری اما تحفة الاحبابده رهکذر آب
معناسنه در کرك یر اوزرنده وکرك دیوارده اولسون دیوب بو بیته متمسك اولمش بیت نه دروی
راهرا در راه رفتن * نه دروی جویها را جای فرکند * ثانی طول مدت ایله چوریوب دوکلمش
نسنه یه دیرلر میرعماره بیت از پشت یکی جوشن خرپشته فرونه * کز داشتنش غیبهٔ
جوشنت بفرکند * مصدری فرکندن اولور ﴿ فرمومد وفرومد ﴾ طوس مضافاتندن
ایکی قریه آدیدر روایت اولنور که زردشت برطالع سعد محلنده ایکی اغاج دکمش بری مرقوم
قریه ده وبری کاشمرد نام برقریه ده تفصیل احوالی کاشمر لغتی ذیلنده ذکر اولنور انشاالله تعالی
مولانا محمود ابن یمین بیت خطهٔ فرمومد اکنون شد زنزهت آنچنان * کز خجالت کرد پنهان
روی از وخلد برین ﴿ فرناد ﴾ سکون راء مهمله وفتح نونله پایاب مرقومك درت معناسیله ده

مترادفدر بمعنی اول استاد فرخی بیت کذار کرده بیا پایهای بی انجام * سپه کذاشته از آبهای
بی فرناد ﴿ فرهمند ﴾ فتح راء مهمله ومیم وسکون ها و نونله لفظ مرکبدر قره ایله مندن اوج
معنایه کلور اول بمعنی خردمند حکیم ناصر خسرو بیت فرهمندی رابدل درجای داد *
سودکی داردت شخص فرهمند * ثانی اهل فضل وکمال معناسنه استاد لطیفی بیت
فرّدانش باب وفرّهمند باش * دادهٔ دادار را خرسند باش * کاهی رایی ساکن وهایی مفتوح
تلفظ ایدرلر وله ایضا بیت فرهمندان عالم معنی * نکنند التفات بردنیی * وله ایضا بفتح الراء
بیت هرآنکس هست داناوفرهمند * نه کردد فتنهٔ این دیرند * ثالث بمعنی نزدیك
حکیم ناصر خسرو بسکون الرا وفتح الها بیت فرهمند بدکنش هرکز مرو * تانکردی دردمند
وآهمند ﴿ فرهومند ﴾ سکون راء مهمله ونون وضم ها وفتح میمله نورانی یوزلو آدم که فرمند
دخی دیرلر ﴿ فریاد ﴾ مدد طلب ایلمك شیخ سعدی بیت پیش که برم زدستت فریاد *
هم پیش تو از تو میخواهم داد ﴿ فرید ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در
اول یالکز تنها معناسنه ثانی بی مثل معناسنه مرقوم ایکی معنایه ترتیب اوزره میرنظمی
بیت میرود درجنك خصمش را فرید * زانکه کشته درشجاعت را فرید * عربیده لامثل له
وفرایدالدر کبارها وقیل اذا نظم الدر وفصل غیره یسمی الفرید شول اینجویه دیرلرکه دیزمش
اوله جمعی فرایدکلور یقال هو فرید فی زمانه ای لامثل له ﴿ فرغند ﴾ سکون زاء فارسی ونون
وفتح غین معجمه ایله ایکی معنایه کلور اول برنوع صرمشقدر هر اغاجه که صاریله لابد قوریدر
اکلمج دخی دیرلر کوکی اولمز وپیراغی دخی اولمز عربیده اکثوث دیرلر شمس فخری بیت باغ عمر ترا
مباد خزان * شاخ عمر تو ایمن از فرغند * استاد رودکی بیت ایا سرو من درتك و پوآنم *
که فرغند واری به بیخم بتوبر * ثانی پلید وچرکین معناسنه درکه فرغنده وفرکند وفرکنده
دخی دیرلر ﴿ فرکند ﴾ سکون زا ونون وفتح کاف فارسیین ایله بدبوی ومردار معناسنه در
ابوالمعانی بیت آدمی ناید از فرواصلان * بوی مشکین نیابد از فرکند ﴿ فسود ﴾ ضم
سین مهمله وواو معروف ایله رفعت وجاه واولولغه طالب اولان آدمه فسود جاه وفسود مرتبه
دیرلر وله بیت فسود جاه بود بندکان درکه تو * ازین سبب بکند میل بندکی عالم ﴿ فغند ﴾
فتح غین معجمه وسکون نونله بمعنی جستن وچاپکی کردن یعنی چچرامق شمس فخری درصفت اسب
بیت ویحك آن بادپای وآتش فعل * که چو آهو بود بجای فغند ﴿ فقند ﴾ فتح قاف
وسکون نونله بمعنی فغند مرقوم استاد لطیفی بیت هم آهو فقندست وهم تیز کام * هم آهسته
خودست وهم تیز تك ﴿ فلاد ﴾ فتح لامله بیهوده وبیمعنی سخن فالاد دخی دیرلر شمس فخری
بیت بجز دعای تو باشد سخن همه هذیان * بجز ثنای تو باشد حدیث جمله فلاد ﴿ فلخند ﴾
سکون لام ونون وفتح خاء معجمه ایله دانه دن آیرلمش پنبه معناسنه شمس فخری بیت قضا در پنبه
زار عمر خصمش * نیارد کرد کاری غیر فلخند ﴿ فلخود ﴾ سکون لام وضم خاء معجمه ایله صیغهٔ
ماضیدر اما مصدر مقامنده استعمال اولنور پنبه دن دانه چکمك وقیل چکوب قوپارمق
وامثالی نسنه قوپارمق طیان مرغزی بیت موی زیر بغلش کشته دراز * از قفا موی کنش
فلخوده * تحفة الاحبابده پنبه دن دانه آیرمق وآیرنه ده دیرلر فرهنك حسین وفاییده بمعنی

بمعنی فخمید مرقومدر اما معیارده شمس فخری بمعنی پنبه دانه دیوب بو بیتی نظم ایلمش بیت خصمش
بغنودست بدین زحرف دنیا * خرشید شود کاو بکنجاده وفلخود ﴿ فلخید ﴾ سکون لام ویای
تحتانی وکسر خاء معجمه ایله بمعنی فلخود مرقوم ﴿ فلغند ﴾ سکون لام ونون وفتح غین معجمه
ایله ایکی معنایه در اول میخ اوجنه پرچین ایتمك ثانی باغ ومزروعات اطرافنه طوار کرمك
ایچون ایتدکلری دکن دیوار معناسنه شمس فخری بیت جنبش شیب تازیانه چو دید *
بجهد از سرد وصد فلغند * فرهنك جهانکیریده ضم غین معجمه ایله مرویدر وفرهنك میرزا
ابراهیمده محل خطرناك از دریا یعنی عربیده فم الاسد دیدکلریدر ﴿ فلغود ﴾ سکون لام وضم
غین معجمه وواو معروفله بمعنی فلخود مرقوم ﴿ فلید ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانیله برنسنه یی
زور وعنفله یره کچورمك وامثالی نسنه لره دیرلر میرنظمی بیت اندران چون وزید باد شدید
وتد خیمه در زمین فلید ﴿ فند ﴾ سکون نونله بوزن بند سخن بیهوده ومکر وحیله معناسنه در
شمس فخری بیت چه کند با تو حیلهٔ بدخواه * پیش معجز چه قدر دارد فند * مؤید الفضلاده
کسر فا ایله نام شاعردر ﴿ فیید ﴾ ایکی یای تحتانیله بوزن رسید بمعنی بددل کذا فی المجمع
﴿ مع الراء المهمله * فاغر ﴾ کسر غین معجمه ایله صارویه مائل برنوع چیچکدر زنبقه مشابه
خوشبوی وخوشنما اولور اکثر هندوستانده معروفدر لسان هندیده چانپا دیرلر ﴿ فافلیتر ﴾
سکون فا ویای تحتانی وکسر لام وفتح تاء مثناة ایله قاون وقاربوز وخیار وامثالی نك قبوغی وابله
واحمق معناسنه ده کلور میرنظمی بیت فافلیتر مباش وآدم شو * بامعانی شناس همدم
شو ﴿ فافیر ﴾ کسر فا وسکون یای تحتانیله حصیر ایتدکلری اوت استاد بیت چو زلف
یار نهٔ زلف وخط محبوبان * کجاست سنبل خوشبو کجا بود فافیر ﴿ فامر ﴾ فتح میمله فرخار
قربنده واقع برشهرك آدیدر حوالیسنده بیابان واقع اولمشدر آهوان مشك آنده نافه براغورلر
کذا فی المجمع ﴿ فر ﴾ بش معنایه کلور اول بمعنی شکوه ورونق وفروغ وطراوت وانتظام
حال معنالرینه کلور خواجه حافظ بیت ملکت عاشقی وکنج طرب * هرچه دارم بفرّ دولت اوست
ابن یمین * قطعه * دوتای نان اکر از کندم است یا از جو * سه تای جامه اکر کهنه است
یا خود نو * بچار کوشهٔ دیوار خود بخاطر جمع * که کس نکوید ازینجای خیز وآنجا رو *
هزار بار بود به بنزد ابن یمین * که فر ومملکت کیقباد کیخسرو * ثانی بمعنی بر یعنی اوست شاه ناصر
خسرو بیت بارنده بدوستان وباران فر * نم نیست غمست هر غمامش را * ثالث بمعنی نورکه
بو معنادندر نورانی آدمه فرهومند وفرمند دیدکلری که نورلو دیمك اولور بو معنایی فرهنك
جهانکیری صاحبی محمد ابن قیس فرهنکندن نقل ایلدی رابع بمعنی سیلاب ابوالمعانی بیت
سرشك دیده ام شد از غم حسرت چو باران فر * اکر همچون بماند یکزمان عالم شود ویران *
خامس بمعنی صدا وآواز مولانا هاتفی بیت زفر نفیر ثریا کذر * همه کوش کرو بیان کشته کر
عربیده تشدید راء مهمله ایله قاچمق هرب کبی وآتك یاشنی بلمك ایچون دیشن کورمك یقال
فر یفر فرارا ای هرب ورجل فر ﴿ فراتر ﴾ فتح راء مهمله وتاء مثناة ایله ایکی معنایه در اول
بالاتر وثانی پس تر معناسنه که ادات تفضیلدر وبر معناسی ملوك ماضیه دن بر پادشاهك
آدیدر مذکور ایکی معنایه ترتیب اوزره استاد بیت اکر خواهی شود کارت فراتر * مشو

ازکف کشاد آنرا فراتر ﴿ فرازیر ﴾ فتح راء مهمله وکسر زاء معجمه ایله سنجاف جامه هرنه اولورسه
وبعض نسنه یه ایتدکاری پرواز معناسنه ومحبوب العارفین نام کتابده بمعنی فراش یعنی دوشمه
وبو معنایی مؤید میرنظمی بیت صبا کسترد در صحن کلستان * فرازیر منقش فرش الوان
﴿ فرافر ﴾ فتح راء مهمله وفا ایله عجله وشتاب معناسنه که فرفر دخی دیرلر مولانا هاتفی بیت
زفرافر سهمکین نفیر * سراسیمه شد خیره کش چرخ پیر ﴿ فرامکیر ﴾ فتح راء مهمله ومیم وکسر
کاف فارسیله کیر وطوتمه دیمکدر ابوالمعانی بیت درره توکه جان ندارند دریغ عاشقان * ازسر
لطف تو هم یك نظرت فرامکیر ﴿ فرتور ﴾ سکون راء مهمله وضم تاء مثناة ایله عکس
معناسنه شرف الدین رومی بیت بودمز دور رویت ماه جاوید * چو فرتور جمال تست خورشید
﴿ فرخار ﴾ سکون راء مهمله وفتح خاء معجمه ایله اوج معنایه کلور اول ولایت ترکستانده
بر شهرك آدیدر محبوبلری چوق اولور استاد لطیفی بیت بفرخار در ماهرویان بسی * چنان
شهر مردم نه بیند کسی * حکیم سنایی بیت کار اکر رنك وبوی دارد بس * حبذا چین ومرحبا
فرخار * ثانی بر مشهور بتخانه آدیدر مذکور بتخانه بویله منقولدر که یتمش نفر معین محبوبه
قزلر واردر نفسلرین بت خدمتنه وقف ایتمشلردر ایچلرندن بری اولسه آنك مثلی بر جمیله قزکتوررلر
خارجدن بر کافر کلوب اول بتلره سجده ایلسه بعده اول راهبلر اول قزلری عرض ایدرلر هر قنغیسنه
نظری تعلق ایلسه فی الحال اول قز اکا التفات ایدوب اول کافر ایله خلوت اولوب مرادین حاصل
ایدر زعم فاسد وعقل کاسد نجه خدمت ایتدیکی بتك رضاسن کسب ایتمش اولوب ثوابن بتلره
باغشلر استاد رودکی بیت فرخار بزرك وخوبتر جاییست * کان معدن ان بت نو آیین * وله
بیت ای عاشق دلسوز بدین جای سپنجی * همچون سمن چینی بر صورت فرخار * خواجه
سلمان بیت تا هر بهار خامه کند نقش روزکار * بر خار نقش صورت فرخار میکند * ثالث
ایکی طرفدن سینه اوزره صالنمش کیسویه دیرلر که فرخاك وفرخال دخی دینلور فرهنك میرزا
ابراهیمده بمعنی آراسته هرچیز هر نسنه نك بزنمسی ﴿ فرخور ﴾ سکون راء مهمله وفتح خاء
معجمه وواو معدوله ایله کذرکاه آب معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری تحفة الاحبابده بچه
تیهو مسطوردر وادات الفضلاده ینه کذرکاه آب مرویدر ﴿ فردر ﴾ سکون را وفتح دال
مهملتین ایله قپو آردینه استحکام ایچون قونیلان اغاج که فروره دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت
کیری که آن زفردره کم بود بسنك * آن کیر کو چکانه کجا بد بوی کند ﴿ فرسنکسار ﴾ اول
طاش عموددر که یول اوزرنده هر بر فرسنك یره علامت ایچون دکرلر یاخود طاشدن میل کبی
بیارلر شمس فخری * قطعه * بامید عطای شاه عادل * بمدح سوی او هر کامکاری *
نویدی یافته از جود عامش * بهر کامی نهد فرسنکساری * استاد لبیبی بیت نیابی در جهان
بر داغ یاری * نه فرسنکی و نه فرسنکساری ﴿ فرشید دور ﴾ کشتاسب شاه اوغللرندن
بر پهلوان آدیدر ﴿ فرغار ﴾ سکون راء مهمله وفتح غین معجمه ایله ایکی معنایه در اول
اصلنمش صوده اولسون غیریده اولسون رضی الدین نیشابوری بیت دل تراسخت ومرا نرم
دل آری چه عجب * نرم باشد بهمه سال بخون فرغارست * وصویه باتمش معناسنه فرید الدین
بیت بوقت کینه نیابی زخویشتن راحت * اکر بقیرم وعمان کنی دلت فرغار * ثانی طوغرانمش

طوغرانمش معناسنه فرغاریدن ایکی معناسنك مصدری اولور ﴿ فرغر ﴾ سکون راء مهمله وفتح
غین معجمه ایله اول کوچك خرقدر که بیوك نهرلردن آیریوب آخر یرلره آقیدرلر عربیده بوکا جعفر
دیرلر استاد فرخی بیت از آب دریا کفتی همی بکوش آید * که شهریارا دریا تویی ومن فرغر * حکیم
اسدی بیت فکندند چندان سران سرنکون * که هر شیب شد فرغری پر زخون * شمس
فخری بیت کرم دست تو نیاید از ابر * کار قلزم نیاید از فرغر * فرهنك جهانکیریده اول رود
خشك معناسنه در که آندن سیل کچوب ویری قوریوب جابجا چقور یرلرنده صو باقی قالمش
اوله حکیم خاقانی * قطعه * سالی میان بادیه دیدند فرغری * زان قصه هر که کفت نکردند
باورش * باور کنی مرا که بدیدم بچشم خویش * امسال چون فرات روان چند فرغرش * حکیم
ازرقی بیت اکر آب تیغ تو در رفتن آید * در وهفت دریا بود هفت فرغر ﴿ فرغور ﴾ سکون راء
مهمله وضم غین معجمه ایله بمعنی تیهو یعنی چل دیدکاری قوشدر ابوالمعانی بیت شهی که انقدر
حکمش روانست * کند فرغور صید وباز شاهین ﴿ فرفر ﴾ بوزن مرمر اوج معنایه کلور
اول عجله وشتابله کتمك فرفره دخی دینلور حکیم سنایی بیت تو روان کرده از هوا فرفر * که فلان
ملحد ست وآن کافر * حکیم انوری بیت برداشت کلك کاغذ فرفر فرو نوشت * بر فور
این قصیده مطبوع آبدار * ثانی عجله ایله اوقیانه ویازانه دیرلر کمال خجندی بیت روان روان
زدل آبش آنچه کفت کمال * بلوح دیده نبشسته سرشك با فرفر * ثالث مدور خام کون
پاره سی که اطفال ایپ طاقوب ایکی الیله چکدکجه فرفر دونر وصداسی ظاهر اولور مجمع
الفرسده بمعنی بادزن یعنی یلپزه مرقومدر ﴿ فرفور ﴾ سکون راء مهمله وضم فا وواو معروفله بمعنی
تیهو که فرغور دخی دیرلر ابوشکور بیت من بچه فرفورم واو باز سپیدست * با باز کجا تاب
برد بچه فرفور * بو معنایی مؤید شمس فخری بیت زبیمت در هوای ملکت تو * نیارد کرد
شاهی صید فرفور * فرهنك وفاییده فاء ثانی یرینه قافله مرویدر وعربیده سموز قوچ کبش سمین
ودخی بر قوش آدیدر ﴿ فرفیر ﴾ سکون راء مهمله ویای تحتانی وکسر فا ایله ایکی معنایه در اول
بمعنی تیهو که فرغور وفرفور دخی دینلور شیخ آزری از غرایب الدنیا بیت شیر نر را کند زبون
عقاب * زده فرفیر هم بحمله غراب * ثانی کوسفند فربه معناسنه در ﴿ فرمانبردار ﴾
مطیع ورام یعنی بویرق طوتیجی شیخ سعدی * قطعه * ابر وباد ومه وخورشید فلك در کارند
تا تو نانی بکف آن ری وبغفلت نه خوری * همه از بهر تو سرکشته وفرمانبردار * شرط انصاف
نباشد که تو فرمانبری * چغتای لساننده ایسکارماك فتح کاف عربیله سوز اسلمك معناسنه در
بو بیتده واقعدر میرعلیشیر بیت کیجه کلمغه کیلسانك مدعی سوزینی ایسکارما * تولون ای
سیروا ایت هوراودین قایدا پروایی ﴿ فرمانبر ﴾ دخی بویرق طوتیجی در مولانا هاتفی بیت
رسانند فرمان بفرمانبران * پذیرنده آنهمه سروران ﴿ فروار ﴾ سکون راء مهمله وفتح
واو ایله یازاوی که بیوك بادکیری اولور عموما شمس فخری بیت اکر زعدل تو بودی بهر دیار که
کسی * زدست فتنه نرفتی زصفه تا فروار * ودخی خانه بالا که ترکیده چارطاق وعربیده علیه دیرلر
ودخی خانه اوزرنده دورت جانبی آچق کوشك که کسب هوا ایچون اوله استاد عنصری
در صفت عمارت * قطعه * قرار دلشدکانست وکنج بیدرمان * نجات ممتحنانست وداروی

بیمار * وکر بکنند فروا رجا کنم دردل * سخن منقش کردد زفر آن فروار * مختاری بیت
شادباش وعمیشه شادی را * همچوشاهی نشسته درفروار * فرواره ودرواز وورواره
دخی دیرلر ج فریور ج کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی وفتح واوایله مؤید الفضلاده
بمعنی ره راست در دین یعنی دینه طوغری یول وفرهنك قدمادن برفرهنكده فریوری راست
کیش یعنی مذهب راست ودرست معناسنه مسطوردروبرمعناسی دخی خوشبو واوتدر بمعنی
اول میرنظمی بیت درجهانرا فریوری کدرد * عاقبت کاروبارینك شود ج فریر ج کسر راء
مهمله وسکون یای تحتانیله لسان الثوردیدکاری اوتدر عربیده کوساله یعنی بوزاغو کذا فی المجمع
ج فزار ج فتح زاء معجمه ایله افزار لفظندن اختصاراولنمشدر ج فژر ج فتح زاء فارسیله
اکیردیدکاری آجی کوکدر فژر دخی دیرلر عربیده وج دیدکاریدر ج فسار ج فتح سین مهمله
ایله ایکی معنایه دراول اسمك خمیازه معناسنه ابوالمعانی بیت دهان دره کدشود عارض ازخمار
شبی * کمان بدست کاندارمیکشد چوفسار * ثانی یولارکه افسارلفظندن اختصاراولنمشدر
ج فسر ج فتح سین مهمله ایله رونق وزیبایی وحسن ولطافت معناسنه وله بیت ندید
چشم جهان آنچنان ملك روبی * جمال وحسنش سرتا بپاشدست فسر ج فشار ج فتح
شین معجمه ایله ایکی معنایه کلور اول معروف نجیب الدین جرد پادقانی بیت بخاکیات که
آب حیات ازو بچکد * اکرمسودهٔ شعرمن بیفشاری * ثانی بمعنی پاشیدن وریختن یعنی
صاچمق ودوکمك کمال اسمیعل درقسمیه بیت بحر بوا بحب آپین وکوه راه نشین * ببرق
آتشبار وبا برآب فشار ج فشر ج فتح شین معجمه ایله فشار مرقومك ایکی معناسنده دخی
آندن اختصاراولنمشدر ابوالمعانی بیت برآتش دل من آب التفات فشر * کدسوخت جسم
نزارم بآتش حسرت ج فطیر ج کسر طاء مهمله ایله مایه سز خمیر شیخ عطار بیت ازخدا
شکر بودمردفقیر * کردهد قوتش ابی نان فطیر * عربیده تازه نسنه طری کبی وشول عجین که
دخی خمیراولمامش اوله کایقال الفطیرضد الخمیروهو العجین الذی لم یختم والفطیراسم من اسماء
التصدیر ج فغشور ج سکون غین وضم شین معجمتین ایله چیزده برشهرآدیدر آنده بت کرلر
واردربت پیرارلر کذا فی المجمع ج فغفور ج چین پادشاهلرینك لقبی درنته کم هند پادشاهلرینه
رای وترکستان پادشاهلرینه خاقان وعجم پادشاهلرینه کی وکسری وروم پادشاهلرینه قیصر
وحبش پادشاهلرینه نجاشی ویمن پادشاهلرینه تبع دیرلرودخی برولایت آدیدر آنده لطیف
طبق وکاسه وفنجان اشلنور ابوالمعانی بیت دل اشکستهٔ من کشته همچون کاسهٔ فغفور *
شود اشکستکی ازنالهٔ محزون من ظاهر ج فقر ج سکون قافله پدی معنایه کلور اول معروف
یعنی هیچ برنسنه یه مالك اولمامق ثانی محتاج اولمق ثالث برکسنه نك ایکو لرین صقمق
رابع خمیرسزاتمك خامس منبع آب یعنی صوچیقدوغی بکار سادس برنوع قیون سابع
دلك وچقور قازمق عربیده وفا رسیده مشترك استعمال اولنور لغتدر مولانا عرفی * مصرع
فقرم بسیاست کشد ازمسند همت ج فلار ج فتح لامله برآق کوکدر داروقسمندن عربیده
عرطینا دیرلر ج فنار ج فتح نونله معروف باوردن ایدرلر شمعك اوزرینه قورلر ابوالمعانی بیت
تنم ازداغ داغ عشق کشته شعلها ظاهر * بمنع بادسرد آه پیرامن فنارم شد ج فناور ج فتح

فتح نون وواو وایله ایکی معنایه دراول بند سلوار معناسنه میرنظمی بیت چودلبر کشاد وفناورنمود
طلسم درکنج پنهان کشود * ثانی ولایت چیندده برشهرآدیدر ج فندر ج سکون نون
وفتح دال مهمله ایله ولایت خوارزمده برشهرآدیدر مولانا هاتفی بیت زفندر رقم کردتا آب سند
بجاکوکدباشد طرفدارهند ج فیار ج فتح یای تحتانیله شغل وعمل معناسنه استاد لطیفی
بیت نیست جزعشقت اختیارمرا * نیست جزذکرتوفیارمرا * استاد رودکی بیت نیست
فکری بغیربارمرا * عشق شددرجهان فیارمرا ج فیادار ج ایش طوتیجی معناسنه استاد
منصری بیت مهرایشان بودفیادارم * غمکشان من بهردوبکسارم ج فیاوار و فیاور ج
کلاهما بفتح الیاء التحتانی وواو ایله ایش صاحبی وایش ایشایجی معناسنه شمس فخری بیت
بجزمدح ابواسحق محمود * ندارد عقل درعالم فیاور ج مع الزاء المعجمه * فخرز ج سکون خاء
معجمه وفتح راء مهمله ایله فربه وقوی معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت شد ز فخرز
وشد فخرز زاد تو عرعاجز * لاغرنشود عرکز آنراکه تو پروردی ج فرابرز ج فتح راء اول وباء
موحده وسکون راء ثانیله ایرانیلردن بر پهلوان آدیدر ج فرامرز ج فتح راء اول وسکون راء
ثانیله ایکی معنایه دراول میرسرحدکه سنورده واقع اولان قلعه وشهرك حاکمی معناسنه دو
ثانی رستمك اوغلی آدیدرایرانیلرده مشهور پهلواندر ج فراویز ج فتح راء مهمله وکسرواو
وسکون یای تحتانیله قفتان وفراجه نك سنجافی وپروازی معناسنه فراریزدخی دیرلر حکیم خاقانی
بیت این فراویزی آن بازافکن خواهد زمن * من زجیب آسمان یك شانه دان آورده ام *
ج فروز ج سکون راء مهمله وکسرواو ایله بمعنی فراویز مرقوم ج فرخ روز ج موسیقیده
پرنوا یاخود برپرده آیدر شیخ نظامی درصفت بارید بیت چونازش پرده فرخ روز کشتی *
زمانه فرخ فیروز کشتی ج فرفوز ج سکون راء مهمله وضم فایله بمعنی تیهو کذا فی المجمع
ج فروار ج سکون راء مهمله وفتح واو ایله سقف اغاجلری که عربیده رواقدیرلر میرنظمی
بیت زساج وآبنوس فروازخانه * که دیکرچیزهایش بی بهانه ج فروز ج بمعنی فراویز مرقوم
ج فری برز ج کسر راء اول وسکون ثانی وضم باء موحده ایله نام پسرکیکاوس دردوازده رخ
جنکنده کیادین ویسه النده قتل اولندی حکیم فردوسی بیت فری برز با لشکر کردونیو *
به پیوست با طوس وکودرز وکیو * بعض فرهنکده برمشهوره عورت آدی اولدوغی دخی
مرویدر ج فریز ج کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله درت معنایه کلور اول بمعنی فرزند
مرقوم یعنی چمنزار حکیم سوزنی بیت زبادوخاك وزآبندوآتش این مردم * توبازچون که
وبشم وفریزوانکشتی * حکیم نزاری قهستانی بیت ای که دربستان جانم شاخ مهر * دست درهم
داده چون بیخ فریر * ثانی فراویز جامه معناسنه که پروزدخی دیرلر حکیم قطران ارموی بیت
جاودان درملك دولت زی که باشد بیتوملك * همچوتن بیجان وجان بی عقل وجامه بی فریز * ثالث
یصد رمه که عربیده لحم قدید دیرلر رابع قیل تراش ایتمك مثلا سر رافریز کرد دیرلر یعنی سرفلانرا
تراش کرد دیمك اولور ج فغیاز ج سکون غین معجمه وفتح یای تحتانیله باب البادهٔ ذکری
مرورایدن بغیاز مرقوم معناسنه یعنی شاکردانه که بغیاز دخی دیرلر شمس فخری بیت بهر
طریق که خواهی همیشه مال دهد * به بخشش وبصله خیرو صدقه وفغیاز * فرهنك حسین

وفاییه بمعنی مژدکانی ومؤید الفضلاده فغیاز راء مهمله ایله مرویدر وادات الفضلاده عطیهٔ
شعریعنی صلهٔ شاعران مسطوردر ﴿ فکز ﴾ سکون کافله بمعنی دودکش یعنی اوجاق تونلکی
استادد قیقی بیت زبس که آتش غم رابدل برافروزی * سیاهروی غلیظی چوفکز آتشدان
﴿ فلرز ﴾ فتح لام وسکون راء مهمله ایله برپاره بزه بعض نسنه قویوب بغلارلر ترکیه چقن دیرلر
ماوراء النهرده فلرزنك دیرلر استادرودکی * مثنوی * آن کرنج وآن شکر برداشت پاك *
واندران دستار آن زن بست خاك * آن زن ازدکان فرود آمد چوباد * پس فلرزنکش بدست
اندرنهاد * شوی بکشاد آن فلرزش خاك دید * کردزن رابانك وکفتش ای پلید ﴿ فنارو ﴾
فتح نون وضم راء مهمله وواومعروفله سمرقنده برموضع آدیدرنازك سثرابی اولور کذافی المجمع
﴿ مع الزاء الفارسی * فارژ ﴾ بمعنی خمیازه که اسا وباسك ودهان دره دخی دیرلر عربیه
تثاوب وترکیه اسنمك دیدکاریدر شمس فخری بیت چنان رسم عذری زعالم بکند *
که برخاست رسم تعدی فارژ * طیان مرغزی بیت میکند چون زبید ماغی فارژ * دردهانش
نهادبایدژارژ ﴿ فرژ ﴾ فتح زاء فارسیله اکیرکوکی که عربیه وج دیرلر شمس فخری بیت
مخالفان شهنشه اکرخورند عسل * شودزغصه وغم درمزاقشان چوفرژ ﴿ فرژ ﴾ مردار وچپل
وچرکین معناسنه میرنظمی بیت یکی مردبد پاك طبع لطیف * شاه خفت اوفرژ عجوز کثیف
﴿ مع السین المهمله * فارس ﴾ سکون راء مهمله ایله برعظیم ولایت وقدیم مملکتدر بش
شهر معظمه مشتمل دارالملکی شیرازدرنته کم شیخ سعدی بیورر بیت اقلیم فارس راغم ازآسیب
دهرنیست * تابرسرش بودچوتوای سایهٔ خدا * عربیه کسر راء مهمله ایله آتلودیمکدر
جمعی فرسان وفوارس کلور وفرسان بهادرلردیمکدر ﴿ فانوس ﴾ ضم نونله اول فنادرکه
دمو ردن ویاخود اغاجدن ایدوب اوزرینه بز ویاخود کاغدایدرلر وبزدن اولانك بعضیسنی
ابریشم ایله منقش ایدرلر وکیجه دخی مشعل ایله ایدرلرو برنوعینك دخی ایچنه برکوچك فانوس
دخی ایدوب اوزرینه اشکال تصویر ایدوب ایچنه موم یاقوب قودقده دخان ایله متصل دوتر اکا
فانوس خیال دیرلر عوام غلط ایدوب بلوردن اولانی فنار ایکن فانوس دیرلر وبوفانوسه فنار دیرلر
آنچق قدرغه قیچلرنده اولان بلور فناره اصلی اوزره تسمیه ایدوب قنار دیرلر ابوالمعانی بیت
شد منقش جسم من ازداغها وشرحها * در برم شد پیرهن کویاکه فانوس خیال *
﴿ فیوس ﴾ ضم باء فارسی وواو معروفله مضحك ومسخره لق معناسنه میرنظمی بیت
درخانه بنزد زن خروسی * درمجلس سفلکان قیوسی ﴿ فرفوریوس وفرفریوس ﴾
بر حکیم آدیدر انیس وجلیس اسکندرایدی شیخ نظامی بیت فلاطون ووالیس وفرفوریوس
که روح القدس دستشان دادبوس ﴿ فرقس ﴾ سکون راء مهمله وفتح قافله خطا ملکنده
برموضع آدیدرکه غایت اعلا مشك حاصل اولور کذافی فرهنك جهانکیری ﴿ فرناس ﴾
سکون راء مهمله وفتح تونله اوج معنایه کلور اول ایشدن قالمش فرتوت معناسنه استاد
عنصری بیت کفت نقاش چونکه نشناسم * که نه دیوانه ونه فرناسم * ثانی ابله ونادان
معناسنه شمس فخری بیت دران مقام که حزم توقهرمان باشد * خردکه باشد وهوش
وآسمان فرناس * بومعناده غفلت زده ونادانی معناسنه مسعود سعد سلمان بیت بدان که فتنه

فتنه بحسبدرین زمانه ولیك * زعدل تست که یاوی شدست در فرناس * سید حسن
غزنوی بیت بشنوم نیك وبدبه بینم راست * منم امروز ماندر فرناس * ثالث زیاده اویقویه وارمش
معناسنه بعض فرهنکلرده نیم خفته یعنی امر غنمش معناسنه مرویدر بومعنی غفلت سببی ایله نیم
خفته اولمق جائزدر عربیه بیونی یوغون ارسلانه دیرلر ﴿ فرنکیس ﴾ فتح راء مهمله
وسکون نون ویای تحتانی وکسر کاف عجمیله افراسیاب شاهك قری آدیدرکه سیاوشك
حباله ازدواجنده ایدی کیخسروآندن وجوده کلدی حکیم خاقانی بیت بودی بدرکه توسیاوش
چاوشی * بودی بحضرت توفرنکیس پرده دار ﴿ فریادرس ﴾ مدد ایدیجی خواجه حافظ
بیت محل جانان ببوس وانکه بزاری عرضه دار * کرفراقت سوختم ای مهربان فریادرس *
بو بیتده امر معناسنه اولور وبرمعناسی دخی وصف ترکیبی اولور نتکم شاعر دیمشدر بیت
فریادپسی کردم فریادرسی نیست * کویاکه درین کنبد فیروزه کسی نیست ﴿ فقلاس ﴾
سکون قاف وفتح لامله ابله واحمق معناسنه ابوالمعانی بیت مراکن جود ودیکرراتغافل *
ندانداد معنی عشق توفقلاس ﴿ فلاطوس ﴾ نام استادعذرا ایدی استاد عنصری بیت
فلاطوس برکشت وآمد براه * برجرهٔ وامق نیکخواه ﴿ فیلقوس ﴾ سکون یای تحتانی
وفتح لام وضم قافله نام پدر اسکندرذوالقرنین درکه پادشاه روم ایدی وروم لسانده امیر عسکر
دیمکدر کذافی المجمع فرهنك جهانکیریده برقیمتلو طاشدر متلون کورینورشویله که هرنظرده
بیچه رنك کوسترر مذکور ایکی معنایه میرنظمی بیت مشوچون فیلقوس یکرنك می باش *
سثوی کرفیلقوس بانك می باش ﴿ مع الشین المعجمه * فاش ﴾ آشکارا وظاهر معناسنه
شمس فخری بیت حدیث حاتم وکسری زمانه در پیچد * چنین درکرم وعدل شد سثورش
فاش * خواجه حافظ بیت فاش میکویم واز کفتهٔ خود دلشادم * بندهٔ عشقم واز هردو
جهان آزادم ﴿ فراپوش ﴾ ضم باء فارسیله بوزن فراموش بمعنی بیهوشی کذافی المؤید
﴿ فراپیش ﴾ فتح راء مهمله وکسر باء فارسی وسکون یای تحتانی ایله ایلرورك معناسنه در
میرنظمی بیت زانجام بهرکارت بیندیش * اکرخواهی روزکارت فراپیش ﴿ فراش ﴾
فتح راء مخففله مرغ بسیار پر یعنی قنادینك توپلری چوق قوش ودخی عرنسنه نك قنادکی توپلری اوله
وعربیه تخفیف راء مهمله ایله بمعنی ملخ یعنی چکرکه وراء مشدده ایله اسم فاعل اولور دوشه یجی
ویرسه پوریجی شیخ سعدی دیباجهٔ کلستانده * فراش باد صبارا کفته که فرش زمردین
بکسترد دیمشدر ﴿ فرامش وفراموش ﴾ کلاهما بفتح الراء المهمله وضم المیم اوفتحق
معناسنه که واو ایله واوسز اشباع ضمیله ده جائز در حکیم فردوسی بیت فرامش ترا مهتران
چون کنند * مکر مغز دل پاك بیرون کنند ﴿ فرخاش ﴾ سکون راء مهمله وفتح خاء معجمه
ایله اوج معنایه کلور اول آشکارا معناسنه میرنظمی بیت چون نبوده طاقت غم فاش کرد
راز عشق اندر دلش فرخاش کرد * ثانی بمعنی پرخاش یعنی جنك ثالث ایکی طرفدن
اشاغی صرقمش صاچ که فرخاك وفرحال دخی دیرلر مرقوم ایکی معنایه وله بیت از دو جانب
می نمود فرخاش را * زان فتاده در جهان فرخاش را ﴿ فرخش ﴾ فتح راء مهمله وسکون
خاء معجمه ایله بمعنی فرخ مرقوم یعنی کفل چارپایان حیوانات صغریسی حکیم سوزنی بیت روز

یکی بچه بد چون کوشیرفش * ببالا بلند وبدیدار کش * حکیم اسدی بیت درآوردیش
ازدهافش درفش * شد از تیغ هامون چو کردون بنفش * حکیم ازرقی درصفت قلم بیت
ازسیروخاك جنیش بادپای وتارفش * زرنمای وسیم شکل ودرفشان ومشك بار * بریده دخی
حکیم فردوسی بیت چنین گفت رستم که ای شیرفش * دراپروراینده باید بکش * ثالث سر
دستار که برقارش مقداری یادخی زیاده طرّه اسلوبنده ایدرلر حکیم فردوسی بیت همی بود
پیشش بدستارفش * چواندیشه دل دست کرده بکش * شاه داعیٔ شیرازی بیت فراخ
آستین کرده وفش دراز * که من کارخود کرده ام خوش دراز * بوطرزی اکثر صوفیلر عمامه لرنده
ایدرلر طیلسان دیرلر مولانا جامی بیت میکشی خرقهٔ پشمینه بدوش * میکنی کوشهٔ فش
درین کوش * رابع بند شلوار کشاد بولدقده ظاهر اولان صدا خصوصا فاش چنیان اوله
وآنك امثالی نسنه صدا سنه دیرلر شیخ سعدی * قطعه * بررسیدم ازحکیم هوشمند *
کاندرین عالم بکو آوازچند * گفت درعالم بسی آوازهاست * زان چهارست ای برادر سودمند
قلقل قرّابه وچپچاب بوس * جرز قلیه فش شلوار بند * عربیده فتح وتشدید ایله هواچقماق
وسود صاغمق وچیقارمق یقال فس الزق ای اخرج مافیه من الریح واسم من اسماء الشجر الینبوت
ﷺ فشافاش وفشافش ﷺ کلاهما بفتح الشین المعجمه والفاء آواز تیرکه پیاپی آتلدقده ظاهر
اولور مولانا عبدالله هاتفی بیت برآید زناورد برناوپیر * چکاچاك خنجرفشافاش تیر *
شیخ نظامی بیت ترنك کمان رفته در مغزکوه * فشافش کنان تیر برهرکروه ﷺ مع الغین المعجمه
ﷺ فارغ ﷺ کسر راء مهمله ایله بوش تهی معناسنه وایشدن تارك اولق خواجه سلمان بیت
وه چه فرخ فال وفارغ بال مرغی بوده * کزسعادت درفضای کوی جانان می پری ﷺ فراغ ﷺ فارغ
اسم فاعلدر فراغ مصدر در ترك ونهی معناسنه مولانا هاتفی بیت نکردند شب پاسبان چراغ
نهادند سرها بخواب فراغ * عربیده یوشالمق ودوکلمك وقصد ایلمك معناسنه والفراغ ضد
الشغل که ایکیسیده مصدر در شمس فخری جای خالی معناسنه روایت ایلش * قطعه * یکدم
فراغ نیست ظفر را زدرکهش * ازبیم آنکه برسر او بکذرد فراغ * اهل ورع به پشتیٔ عداش
کشیده اند * پای سرور بهجت در دامن فراغ ﷺ فرستوغ ﷺ فتح راو سکون سین مهملتین وضم
تاء مثناة ایله قرلغج دیدکاری قوشکه فرستوك وپرستوك وفرستو وپرستو دخی دیرلر
ﷺ فرغ ﷺ سکون راء مهمله ایله بمعنی جوجه یعنی طاوق پاچی کذافی التحفه ﷺ مع الفاء ﷺ
ﷺ فیلسوف ﷺ سکون یای تحتانی وفتح لام وضم سین مهمله ایله عاقل وکامل وفننده ماهر
دیمکدر ویرمشهور حکیم آدیدر میرنظمی بیت عقل طفل نوسبق درنزداو * فیلسوفان
جهان شاکرداو ﷺ مع القاف * فرانق ﷺ فتح راء مهمله وکسر نونله سیاه کوش که ترکیده
قره قولق دیرلر ومنقولدرکه دائما ارسلانك اطرافنده تعیش ایدر یعنی ارسلانه قولاغوزاولوب
شکار کوستررو الدوغی شکارك فضله سندن غذا ایدینور نتهکم شاعر دیمشدر * مثنوی *
فرانق شیررا جاسوس بوده * همیشه شیرراصیدی نموده * چوصیدی میکند هرکه آن شیر
ازان صیدش فرانق میشود سیر ﷺ فرزدق ﷺ فتح راودال مهملتین وسکون زاء معجمه ایله
شعرای عربدن برصاحب سلیقه مشهور شاعرك نامیدر نتکم دیمشلردر بیت فرزدق شاعر

پیکی بچه بد چون کوشیرفش * ببالا بلند وبدیدار کش * حکیم اسدی بیت درآوردیش
ازدهافش درفش * شد از تیغ هامون چو کردون بنفش * حکیم ازرقی درصفت قلم بیت
ازسیروخاك جنیش بادپای وتارفش * زرنمای وسیم شکل ودرفشان ومشك بار * بریده دخی
حکیم فردوسی بیت چنین گفت رستم که ای شیرفش * دراپروراینده باید بکش * ثالث سر
دستار که برقارش مقداری یادخی زیاده طرّه اسلوبنده ایدرلر حکیم فردوسی بیت همی بود
پیشش بدستارفش * چواندیشه دل دست کرده بکش * شاه داعیٔ شیرازی بیت فراخ
آستین کرده وفش دراز * که من کارخود کرده ام خوش دراز * بوطرزی اکثر صوفیلر عمامه لرنده
ایدرلر طیلسان دیرلر مولانا جامی بیت میکشی خرقهٔ پشمینه بدوش * میکنی کوشهٔ فش
درین کوش * رابع بند شلوار کشاد بولدقده ظاهر اولان صدا خصوصا فاش چنیان اوله
وآنك امثالی نسنه صدا سنه دیرلر شیخ سعدی * قطعه * بررسیدم ازحکیم هوشمند *
کاندرین عالم بکو آوازچند * گفت درعالم بسی آوازهاست * زان چهارست ای برادر سودمند
قلقل قرّابه وچپچاب بوس * جرز قلیه فش شلوار بند * عربیده فتح وتشدید ایله هواچقماق
وسود صاغمق وچیقارمق یقال فس الزق ای اخرج مافیه من الریح واسم من اسماء الشجر الینبوت
ﷺ فشافاش وفشافش ﷺ کلاهما بفتح الشین المعجمه والفاء آواز تیرکه پیاپی آتلدقده ظاهر
اولور مولانا عبدالله هاتفی بیت برآید زناورد برناوپیر * چکاچاك خنجرفشافاش تیر *
شیخ نظامی بیت ترنك کمان رفته در مغزکوه * فشافش کنان تیر برهرکروه ﷺ مع الغین المعجمه
ﷺ فارغ ﷺ کسر راء مهمله ایله بوش تهی معناسنه وایشدن تارك اولق خواجه سلمان بیت
وه چه فرخ فال وفارغ بال مرغی بوده * کزسعادت درفضای کوی جانان می پری ﷺ فراغ ﷺ فارغ
اسم فاعلدر فراغ مصدر در ترك ونهی معناسنه مولانا هاتفی بیت نکردند شب پاسبان چراغ
نهادند سرها بخواب فراغ * عربیده یوشالمق ودوکلمك وقصد ایلمك معناسنه والفراغ ضد
الشغل که ایکیسیده مصدر در شمس فخری جای خالی معناسنه روایت ایلش * قطعه * یکدم
فراغ نیست ظفر را زدرکهش * ازبیم آنکه برسر او بکذرد فراغ * اهل ورع به پشتیٔ عداش
کشیده اند * پای سرور بهجت در دامن فراغ ﷺ فرستوغ ﷺ فتح راو سکون سین مهملتین وضم
تاء مثناة ایله قرلغج دیدکاری قوشکه فرستوك وپرستوك وفرستو وپرستو دخی دیرلر
ﷺ فرغ ﷺ سکون راء مهمله ایله بمعنی جوجه یعنی طاوق پاچی کذافی التحفه ﷺ مع الفاء ﷺ
ﷺ فیلسوف ﷺ سکون یای تحتانی وفتح لام وضم سین مهمله ایله عاقل وکامل وفننده ماهر
دیمکدر ویرمشهور حکیم آدیدر میرنظمی بیت عقل طفل نوسبق درنزداو * فیلسوفان
جهان شاکرداو ﷺ مع القاف * فرانق ﷺ فتح راء مهمله وکسر نونله سیاه کوش که ترکیده
قره قولق دیرلر ومنقولدرکه دائما ارسلانك اطرافنده تعیش ایدر یعنی ارسلانه قولاغوزاولوب
شکار کوستررو الدوغی شکارك فضله سندن غذا ایدینور نتهکم شاعر دیمشدر * مثنوی *
فرانق شیررا جاسوس بوده * همیشه شیرراصیدی نموده * چوصیدی میکند هرکه آن شیر
ازان صیدش فرانق میشود سیر ﷺ فرزدق ﷺ فتح راودال مهملتین وسکون زاء معجمه ایله
شعرای عربدن برصاحب سلیقه مشهور شاعرك نامیدر نتکم دیمشلردر بیت فرزدق شاعر

ایجا ازسرچاپکسواری بوذری * ازفرخش وران اسب خصم کیمشت وبقند * وسکون
راء مهمله وفتح خاء معجمه ایله قطایف دیدکاری حلوادر ﷺ فرش ﷺ کسر راء مهمله ایله
پریشان وترت مرت معناسنه ابوالمعانی بیت همچوموی زنکیان شد حال زار عاشقان *
شد پریشان وفرش از جور جانان حالیا * عربیده سکون راء مهمله ایله دوشمك ودوشمك
مفروش کبی ودخی فضای واسع وپکرك کنج دوه کزنج اولغه مناسب اولهودخی شول اوت که اوج
ویاخود درت پیاقلی اوله ودخی دیشی قیونه دیرلر ویقال الفرش دق الخطب ﷺ فرغیش ﷺ
سکون راء مهمله ویای تحتانی وکسر غین معجمه ایله کورکك اسکیلکندن صالنان پاره لرینه
دیرلر شمس فخری بیت زدست باکرمش ابرولاف جود بپین * بپوستینش که برخاك میکشد
فرغیش ﷺ فراموش ﷺ فراموش لفظندن مختصردر میرنظمی بیت درونش زآتش غم بود
پرجوش * سخنهای دکر میکرد فراموش * کذافی فرهنك جهانکیری ﷺ فرویش ﷺ
سکون راء مهمله وکسر واو ایله سکزمعنایه کلور اول بمعنی تقصیر وفروکذاشتکه پرویش
دخی دیرلر میرحسینیٔ سادات بیت راه دیو وعین فرویشست این * تانپنداری که درویشست
این * ثانی کاهل لك معناسنه امیرخسرو بیت بهشیاریست باید پیش رفتن * نه غافل
وار بافرویش رفتن * ثالث بمعنی فراموش یعنی اونوتمقلق مسعود سعد سلمان بیت هرکه
که فلك دل مراریش کند * یکساعت عذابم نه فرویش کند * رابع ایشده نانی ودرنك ایلمك
خامس بمعنی بیکاری بودن یعنی ایشسز اولمق سادس درستی وخشونت امیرخسرو بیت
کرازلب شیرینی مدهی بکشتن هم نمی آرزد * چرادرکارمات آخرچنین فرویش می آید *
سابع کوشت بریان ثامن سلفده برعورت آدی ایدی کذافی فرهنك جهانکیری ﷺ فریورکیش ﷺ
کسر راء مهمله اوّل وسکون ثانی ویای تحتانی ایله بمعنی راحت دین ودرست مذهب معناسنه
کذافی مجمع الفرس بومعنایی مؤید میرنظمی بیت فریورکیش او مشهور عالم * نظیرش هم
نماند پیش آدم ﷺ فریش ﷺ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله اوج معنایه کلور اول
ترکتازو تاراج ویغما معناسنه شیخ نظامی بیت کراز مهر جنك آرم اینجا فریش * بمغرب
زرمغربی هست پیش * ثانی بمعنی تحسین وآفرین مختاری بیت فریش آن بال وآن
بازوکه پشت پیل خم کردد * اکربرکستوان سازند پیلی راز خفتانش * استاد منوچهری
بیت فریش ازمنظر میمون آن فرخنده ترمجز * که منظرها ازوخوارند ودوغارند مخبرها *
ثالث بربان پشمیناتی حکیم سوزنی * قطعه * نمك زدی همه ارباب فضل راکه کسی *
نکرده بوده فضل ترادروش فریش * زفربهی بکمالی که کرفریش کنم * رودد ونایژه روغن ازان
دولخت فریش * ویای معروفله عربیده یدی کونلك ویاخود یقینده طوغمش طایه دیرلر کره
توآزدمعناسنه ﷺ فرایش ﷺ فتح زاء معجمه وسکون همزه وکسر یای تحتانیله اسم مصدر در
افزودن لفظندن ابوالمعانی بیت برفته میشود آن طفل فتنه دانستم * کزو فرایش حسن
وجمال بدظاهر ﷺ فش ﷺ درت معنایه دراول آت پرچمی آلنی اوزرنده طو در پش دخی دیرلر حکیم
خاقانی بیت ازخوی مردان شهاب روی بشوید بخون * وزفش اسبان بنات جعد نهند برعذار
ثانی ادات تشبیه درشبه ومانند معناسنه کوش دیمکله شایعدر حکیم فردوسی بیت یکی

پر زور بوده * میان شاعران مشهور بوده * وبر معناسی دخی خمیر زواله سیدر ﴿ مع الکاف ﴾
﴿ فاختك ﴾ مصغر فاخته درکه اوکیك جك دیمك اولور آخرنده کی کاف علامت تصغیردر
﴿ فاسترك ﴾ ضم سین وتاء مثناة وسکون راء مهملتین ایله کرورك وقرلغج معناسنه در دیو
نعمة الله نقل ایلمشدر ﴿ فتاك ﴾ فتح تاء مثناة ایله حنادرکه ترکیده قنه دیرلر میر نظمی
بیت باسپید وغازه کرده روی پاك * دست وپا نقش ونکاری از فتاك ﴿ فتك ﴾ سکون تاء
مثناة ایله پورسق دیدکلری جانوردرکه مشهور دردکنك ایله دوکدکجه سمرر میر نظمی بیت
که چندان میزدند اوکشته فربه * همه بودست فتك آن یکدکربه * عربیده غدر ایتمك وبر آدمی
غافل ایکن قتل ایتمك معناسنه در ﴿ فدرنجك ﴾ سکون دال ونون وفتح راء مهملتین وجیمله
ایکی معنایه کلور اول کابوس که انسانی اویقوده آغر باصر دیدکلریدرکه میان عوامده مشهور
اولان بر دیودر کلوب آدمك اوزرینه دوشر دیرلر اما حکما مادهٔ سوداویه درکه اویورکن قانه
قاریشوب اولمقوله خیالات کوسترر دیرلر ثانی اغز چوره سی که بتفوز وپوز دخی دیرلر ایکی
معنایه استاد بیت که فدرنجك دهن تا کوش رفته * که فدرنجك کرفت لبهاش کفته *
﴿ فدرونك ﴾ سکون دال وضم راء مهملتین ونونله حصار قپوسی وبرج بارو اوزرنده اولان
دلکلر دشمن قصد حصار ایتدکده اول دلکلردن اشاغی طاش براغورلر واول براقدقلری نسنه یه
دخی فدرونك دیرلر وله ایضا بیت بدفع دشمنانرا کرده آغاز * ببرج قلعه شد فدرونك انداز *
﴿ فذالك ﴾ فتح ذال معجمه وکسر لامله اصل وقانون واسلوب وعادت معناسنه استعمال
اولنور اصلنده لغت عربیدرکه فاء سببیه واسم اشارت وعلامت خطاب اولان حرف ایله ترکیب
اولنمشدر عجمده لفظ مفرد استعمال ایدرلر عرف عام قبیلندن اولمشدر استاد رودکی بیت
جهان خوشست ولیکن زوال مالك اوست * بقا خوشست ولیکن فنا فذالك اوست *
﴿ فذلك ﴾ فذالك مرقومدن اختصار اولنمشدر ینه اول معنایه در ﴿ فراستك ﴾ فتح را
وضم تاء مثناة وسکون سین مهملتین ایله قرلغج معناسنه فرستوك وپراستك وپرستوك دخی دیرلر
استاد لطیفی بیت عمرت کذشته کندن ریشت چه فائده * بازمرهٔ فراستکی کردنت صعود *
﴿ فراستو ﴾ فرستك مرقوم معناسنه که پرستو وفرستو دخی دیرلر شمس فخری * قطعه *
بدخواه ملك خسرو دارای ملك دین * باشد زدرد ورنج همیشه چو چنکلوك * برطاق باکاره
همایون اساس او * دارد همای خانه بجای فراستوك ﴿ فراشتوك ﴾ فتح راء مهمله وسکون
شین معجمه وضم تاء مثناة ایله فراستوك مرقوم معناسنه در ﴿ فرانك ﴾ فریدون شاهك مادری
آدیدر روایت اولنورکه فریدون اون بش یاشنی کچدکده کوه البرزدن کلوب والده سنه بنم پدرم
کیمدر البته سویلمك کرکسن دیو اقدام وابرام ایتدکده والده سی جواب ویررکه حکیم فردوسی
* مثنوی * فرانك بدو کفت کای نیك خوی * بکویم ترا هرچه کفتی بکوی * تو بشناس از مرز
ایران زمین * یکی مرد بدنام او آبتین ﴿ فرتوك ﴾ سکون راء مهمله وضم تاء مثناة ایله بمعنی
پرستوك وفرستوك وپرستو وفرستو دخی دیرلر استاد منوچهری بیت زفرتوکی بصحراها
فرو آکنده بالشها * زبوقلمون بوادیها فروفکنده پسترها * ﴿ فرخاك ﴾ سکون راء مهمله
وفتح خاء معجمه ایله زلف فرو هشته یعنی پیچ وتاب وشکنی اولمین زلف که هموار اولوب اشاغی

اشاغی صارقمش اوله کتاب السامی فی الاسامیده لامله فرخال وفرخار دخی دیرلر ﴿ فرخواك ﴾
سکون راء مهمله وفتح خاء معجمه وواو ایله بمعنی کوشتابه یعنی ات صویی مشفقی بخاری
بیت خاك مالیده بلب میکند او مشت وملنك * خورده بزدادی وچغز وزده فرخواك جعل *
﴿ فرزندك ﴾ سکون راء مهمله ونون وفتح زاء معجمه ایله مصغر فرزنددر ﴿ فرستوك ﴾
فتح را وسکون سین مهملتین وضم تاء مثناة ایله قرلغجدر ﴿ فرسك ﴾ سکون را وفتح سین
مهملتین ایله بمعنی فرسوده یعنی دوشنمش واسکیمش معناسنه ابو المعانی بیت لایق نیم نکاهش
برندارد بنده را * کرکند روی نیازی فرسك خاك درش ﴿ فرغوك ﴾ سکون راء مهمله وضم
غین معجمه ایله بمعنی خاموش وتن زده وله بیت کرکنم آغاز عرض حال خود برخاکپاش * بنکرد
باخشم وکوید دم مزن فرغوك باش ﴿ فرنجك ﴾ فتح راء مهمله وجیم وسکون نونله اویقوده
آغر باصمق فدرنجك مرقوم معناسنه عربیده کابوس دیرلر حکیم خاقانی بیت فرنجك وارشان
بکرفته آن دیو * که سریانیست نامش خرخجیون * مختاری کند وغلامیله ماجراسن بیان
ایدوب دیر * قطعه * چو نیمشب شد بیدار کشتم ودیدم * غلام را بسر دبه برنهاده خیار *
چنان بسان فرنجك فروکرفت مرا * که بود مردنم آسان ودم زدن دشوار ﴿ فرنجمشك ﴾
براوتدر صوکنارلرنده چوق بترا فرنجمشك وپلنکمشت وفانجمشك وپانجمشك دخی دیرلر
فارسیلر قرنفل بستانی وشیرازیلر پالنکوی خودرو دیرلر سدهٔ دماغه وبلغم وسودادن عارض
اولان خفقانه نافعدر کذا فی البدیعی ﴿ فروشك ﴾ ضم راء مهمله وواو معروف وفتح شین
معجمه ایله بلغوره دیرلر کذا فی المجمع بو معنایه شاعر بیت نمیخواهم بمنت روزه بریان * اکر بی منتم
باشد فروشك ﴿ فریوك ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی وفتح واو ایله خربزه یعنی قاون
﴿ فژاك ﴾ فتح زاء فارسیله چپل وزشت وچرکین که فژاکن وفژاکین دخی دیرلر طیان مرغزی
بیت زدکلوخی برهباك آن فژاك * شد هباك او بکردار مغاك * کذا فی فرهنك جهانکیری اما
مجمع الفرسده زاء معجمه ایله واقعدر هباك فرق سر معناسنه در ﴿ فکك ﴾ فتح کاف فارسیله
ایاق برتنمك زده لنمك کبی برشیٔ در ابو المعانی یکی صاحب جاه بیت عذر لنکی میکند هردم مرا
شد فکك کویا که پای همتش ﴿ فلك ﴾ آسمان معناسنه مشهور ومعروفدر مفردنه وجمعنه ده
دیرلر اما سموات سبعه یه فلك دیدکلرندن مراد فلك الافلاکدر ﴿ فلك الافلاك ﴾ فلك اعظم
وفلك اطلس دخی دیرلر کواکبدن خالی اولدوغیچون فلك تاسعدرکه اهل شرع اکا عرش دیرلر
سیری اولقدر سریعدرکه یکرمی درت ساعتده دوره سن تمام ایدوب مرکزینه وارر افلاك سبعه یی
کندو حرکتنه اویدیروب هر برینك مخصوص حرکتی وار ایکن کیمی غربدن شرقه وکیمی رحاوی
وکیمی حمایلی وکیمی دولابی دورایدر فلك الافلاك شرقدن غربه دورایدر آنك سرعت وشدت
حرکتندن سایر افلاکك حرکتی مشاهده اولنمیوب آنجق آنك حرکتی کورینور مثلا دکرمان
صاغدن صوله دونر ایکن اوزرنده برقرنجه صولدن صاغه کیتسه ظاهرده قرنجه نك حرکتی
کورنمیوب دکرمانك حرکتی کورینور سایر افلاك اکا کوره بطیٔ الحرکه اولدقلرندن حرکتلری
مشاهد دکلدر اول مرتبه سریع الحرکه درکه روایت اولنور برکون خواجهٔ کائنات علیه افضل
الصلوة واکمل التحیات حضرت پیك جلیل جبرائیل علیه السلامه وقت ظهر داخل اولدیمی دیو

سئوال بیوردیلر لا ونعم دیو جواب ویردی حضرت رسول علیه السلام بونیجه جوابدر دیدکارنده
جبرائیل علیه السلام بیوردی که اکر سوالکز محلی هنوز شمس ظهر محلنه وارمامش ایدی لا ونعم
ما بیننده بیك بشیوز میل قطع ایدوب نعم دینجیه دك ظهر محلنه واردی دیدیلر سرعت سیرینی
بوندن قیاس ایله والله اعلم بحقیقة الحال ﴿ فنك ﴾ فتح نونله اول جانوردرکه دریسن چقاروب
کورك ایدرلر حضرت مولانا قدس سره العزیزك کندی خط شریفلریله اولان مسودات
اشعار مجموعه سیله بوحقیر مشرف اولوب بو ابیات استخراج اولنمشدر بیت آن پوست
چو بیجان شد او پوستش شاهان شد * وانکاه که جانش بد اندر فنکی بوده * مرقوم مجموعه دن
استنباط اولنان ابیات غیر محلده ایراد اولنمشدر وفنك مطلق کورك اولدیغنه حکیم خاقانی
بیت چو درویشی بدرویشان نظر به کن که جرم خور * بعوری کرد عورانرا فنك پوش زمستانی *
﴿ مع الکاف الفارسی * فدرنك ﴾ سکون دال ونون وفتح راء مهملتین ایله ایکی معنایه در اول
قپو آردینه آچلمامق ایچون قونیلان اغاج که رستو وکلندر دخی دیرلر شمس فخری بیت
نه کیسه را بود آسیب اختناق دوال * نه چوب در را رنج از شکنجهٔ فدرنك * ثانی پتك کازران
یعنی قصار طوقماغی خسروانی بیت پای بیرون منه از پایکه دعوی خویش * تا نیاری بدرکون
فراخت فدرنك ﴿ فرخواك ﴾ سکون راء مهمله وفتح خاء معجمه وواو معدوله ایله نوع طعامدن
اوزرینه تخم مرغ و بهارات دوکلمش قلیه اسم مرکبدرکه فربالا وخواك یمرطه معناسنه در حکیم
سوزنی بیت روز عیدست دو قربانی فربه فرمای * در خود قلیهٔ فرخواك وکباب ومرقه *
﴿ فرسنك ﴾ سکون را ونون وفتح سین مهملتین ایله فرسخ معناسنه درکه درت میل یردن
عبارتدر حکیم سنایی بیت ربع مسکون که از طریق شمار * شد بفرسنك بیست وچار هزار *
﴿ فرشتك ﴾ کسر راء مهمله وسکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله اوزم صالقمنده اولان
بشر اونردانه لی چرتك که تاسك دخی دیرلر عربیده خصله دیدکلریدر نظامی عروضی جهاد
مقاله سنده نصیر ابن احمد سامانی بادغیس قشلاغنه کتدیکی حکایه نك ذیلنده شهر هرینك
میوه لری وصفی اثناسنده ذکر ایدرکه اول محله کل چیزی اوزومی کتوردیلر بر نوع لطیف قپوغی
یوفقه شکردن لذیذ آبدار ودانه لری خرده اوزمدرکه البسته دخی دیرلر هر خوشه سی پنج رطل
وهر فرشتك اونردرهم کلور دیو نقل ایدر ﴿ فرشك ﴾ فتح راء مهمله وسکون شین معجمه ایله
اوزم دانه سنه دیرلر میر نظمی در صفت باغ بیت که انکورش لطیف ودلپسندست * که هر
فرشك درو یك حقه قندست ﴿ فرموك ﴾ سکون راء مهمله وضم میمله اکیرلمش ویوماغه
صارلمش اپلك یوماغی اثیر الدین اخسیکتی بیت مشغول پنبه چرخ وندانسته کافتاب *
فرموك اخترانش بدزد دزد وکدان ﴿ فرهنك ﴾ سکون راء مهمله ونون وفتح ها ایله طقوز معنایه
کلور اول بمعنی دانش کمال اسمعیل بیت فلك زقدر تو اندوخته بسی رفعت * خرد در رای تو
آموخته بسی فرهنك * حکیم اسدی بیت چو آن کینه را شاید وجنك را * کهن پیر تدبیر
وفرهنك را * ثانی ادب معناسنه کمال اسمعیل بیت بدست حکم یکی مالش سپهر بده *
اکرچه صعب توان کرد پیر را فرهنك * ثالث فضل وهنر شمس فخری بیت بدین زصعب
سلاطین که کردهٔ احراز * شجاعت وکرم وفضل ودانش وفرهنك * رابع بمعنی عقل وخرد

وخرد شیخ نظامی بیت زدانش باشد آنکس لانه فرهنك * که وقت آشتی پیش آورد جنك
خامس هوش معناسنه که عقلدن غیریدر ترکیده بوکا اوص دیرلر حکیم اسدی بیت بصبری
آورد فرهنك در هوش * نشانند آتش جوشیده را خوش * سادس بمعنی تمکین ووقار وله
بیت چو آمد بابقصر نازنین تنك * زمفرش عقل رفت آن سینه فرهنك * سابع لغات
فارسیه یی جامع اولان کتابه دیرلر حکیم سوزنی بیت نوشتست بخت از پی کام خویش * بر اوراق
فرهنك او نام خویش * ابو المعانی بیت نباشد اهل فضل وهیچ نداند * کسی که متصل فرهنك
نخواند * ثامن کیکاوسك مادری آدیدر تاسع اول اغاج فداننه دیرلرکه دالنی کوکی یاننده یره
یاتوررلر تمام کوك بغلدقدن صکره اصلندن کسوب قالدرب آخر یره دیکرلر بوکا دارنج دخی دیرلر
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ فلاسنك ﴾ فتح لام وسین مهمله وسکون نونله صپان که آنکله
طاش آتارلر فلاخان وفلاخن دخی دیرلر اثیر الدین اخسیکتی بیت همی تا قطب ماطور است
زیر کنبد خضرا * شکر پاشش زیك پله است واز دیکر فلاسنکش ﴿ فلالنك ﴾ فتح لامین
وسکون نونله بمعنی فلاسنك مرقوم ﴿ فلرزنك ﴾ فتح لام وسکون راء مهمله بعده زاء معجمهٔ
مفتوحه ایله بز پاره سی ایچنه نسنه قویوب دوکوم اورمق که فلرز دخی دیرلر استاد رودکی
* مثنوی * آنکه رنج وشکرش برداشت پاك * واندران دستار آن زن بست خاك * این
زن از دکان برون آمد چو باد * بس فلرزنکش بدست اندر نهاد * شوی بکشاد آن فلرزش
خاك دید * کرد زن را بانك وکفتا ای پلید ﴿ فنك ﴾ سکون نونله بوزن سنك ایکی معنایه در اول
فلاکت وپریشانی وبی سروپایی حکیم ولولی * قطعه * مدح کوی توام واسبك لنکیست مرا
نه نکو باشد مداح ترا اسبك لنك * چون قرنیان مرا اسب وکمر باشد ساز * من پیاده نروم
بر ره داماد بفنك * ثانی بمعنی حنظل که کیست وکوست دخی دیرلر غایت آجی اولور اما لطیف
مسهلدر استاد فرخی بیت تلخی چشمش ار بشهد رسد * باز نتوان شناخت شهد از فنك
عربیده عجب وعناد معناسنه در وفتح نونله قورصق ودخی بر جانور در دریسن پرداخت ایدوب کورك
ایدرلر ﴿ مع اللام * فال ﴾ طالع وتفأل کرد یعنی اختر نیك کرفت مولانا جامی بیت باشد
نظر خجسته فالی * افتد بچنان شکسته حالی * خواجه حافظ بیت روز هجران وشب فرقت
یار آخر شد * زدم این فال کذشت اختر کار آخر شد ﴿ فبال ﴾ فتح باء موحده ایله ابتدا
معناسنه یعنی بر نسنه نك اولی ابو المعانی بیت فبال کار عشق آسان نموده * ولی دشوارها
افتد در آخر ﴿ فتیل ﴾ معروف واپلکدن بوکلمش نسنه هر نه اولورسه وله بیت چون فتیل
شمع بود از داغ جسم لاغرم * پیرهن مانند فانوس میدهد بیرون ضیا * لغت مشترکه در اوجی
یانمش فتیل زبانه معناسنه وبوکلمش نسنه مفتول معناسنه وخرما چکردکینك ایچنده اولان
یاغی ودخی بر مقلر اراسنده اولان وسخ ﴿ فرخال ﴾ سکون راء مهمله وفتح خاء معجمه ایله ایکی
جانبه صالنمش صاچ که فرخار وفرخاك دخی دیرلر کتاب السامی فی الاسامیده فرخال ای الشعر
الذی لا جعودة فیه یعنی اول ساچ که قورجق اولمیه ﴿ فرغول ﴾ سکون راء مهمله وضم غین معجمه
وواو معروف ایله ایکی معنایه در اول ایشی تأخیر ایلمك معناسنه شمس فخری بیت اکرت
دولت ابد باید * مکن اندر دعای شه فرغول * ثانی درنك وغفلت معناسنه حکیم اسدی

بیت بهر کار بیدار و بشکول باش * بدل دشمن خواب قرغول باش ﴿ فسیل ﴾ کسر سین
مهمله و سکون یای تحتانیله بو کرلجه یه دیرلر و عربیده کوجك خرما فدانی که فسیله دخی دیرلر و دخی
هر نسنه نك کمی ویرامازی ایکی معنایه ترتیب اوزره شاعر بیت قناعت کن فسیلی و ماش و منجو
مکن معتاد طبعت بر فسیلی ﴿ فمن یعمل ﴾ بر نوع اقچه درکه نقش سکه سی * فمن یعمل
مثقال ذرة خیرا یره * قازلمشدر نتکم بر نوع اقچه دخی واردرکه قل هو الله دیرلر اوزرنده سورهٔ
اخلاص شریف یازلمشدرکه اخلاصیه دخی دیرلر مرور ایامله فمن یعمل اقچه یه علم اولمشدر
ابو المعانی بو ایهاملی بیتی نظم ایلمش بیت که خوبان هیچ نمیکیرند از تو ناله و زاری * بکام دل
رسی لابد فمن یعمل اکر داری ﴿ فندل ﴾ بوزن و معنیٔ مندل که قپو آردینه ایدرلر آچلمق
ایچون بین الناس متعارفدر استاد لطیفی بیت درکونت چنان خراب شده است * که نمی
بندد او بصد فندل ﴿ فیال ﴾ فتح یای تحتانیله اوج معنایه در اول چتال دمرنلو اوق و ثانی
اول زمینه دیرلرکه یغمور اولنده مزروع اوله ثالث اقدم یعنی اول معناسنه ابو شکور بیت
پس این داستان کش بکفت از فیال * ابر سیصد و سی و سه بود سال ﴿ فیاشل ﴾ فتح یای
تحتانی و شین معجمه ایله بمعنی شکنج یعنی چین چین اولمش نسنه ﴿ فیشل ﴾ دخی حذف الفله
اول معنایه در میر نظمی بیت زخشم و کین مکن پیشانی فیشل * میاموزی زبانت لفظ مهمل *
﴿ مع المیم * فاجام ﴾ فتح جیمله خرما اغاجندن جمع اولندقدن صکره یرنده جابجا باقی قلانه
دیرلر ﴿ فام ﴾ بش معنایه استعمال اولنور اول کلمه آخرینه لاحق اولور رنك جهتندن
مناسبتی اولان نسنه لر ایله مثلا ازرق فام و سبز فام دیرلر مراد رنکنی بیاندر خواجه حافظ بیت
ساغر می بر کفم نه تا ز سر * بر کشم این دلق ازرق فام را * شیخ سعدی بیت مرا همچنین چهره
کلفام بود * بلور نیم از خوبی اندام بود * ثانی طعم جهتیله دخی استعمال اولنور میر خسرو
بیت نوا سازی که بودش باربد نام * ندامت ساخت آنروز انکبین فام * ثالث جنسیت جهتیله
ایراد اولنور خواجه حافظ * رباعی * انصاف بده ای فلك مینا فام * تا زین دو کدام خوبتر
کرد خرام * یا مهر جهانکرد تو از مشرق صبح * یا ماه جهانکیر من از جانب شام * رابع دین که
وام معناسنه حکیم سنایی * قطعه * زیر فامم بصد هزاران جان * از پی عارض سخن
فامش * چون تقاضا کر اوست باکی نیست * کردن ما و منت فامش * بو معناده حکیم سوزنی
بیت فام داران تو باشند همه شهر درست * نیست کیتی تهی از فام ده و فام کذار * معنای
اول ایله معنای آخره شمس فخری بیت آنکه از امضاء حکمش یافت هر احکام کام * وانکه
میخواهد ز قدرش چرخ نیلی فام فام * خامس خراسان مضافاتندن بر قصبه آدیدرکه انشا و شعر
و تاریخ عملارنده مهارتی فوق التعبیر و کمال فضلده عدیم النظیر اولان مولانا شهاب الدین فامینك
جای مولدی و منشأ اصلیدر ﴿ فاهم ﴾ فتح ها ایله وجودده دری یاخود دری یه مثال نسنه لر
بوزیلوب و بوریشوب بر یره کلمك معناسنه که فاهم آمده یعنی بر یره کلدی دیمك اولور بو معنادن
جمع اولمق فهم اولنور میر نظمی بیت فاهم آمد جامه سر تا پا برش * شد پریشان رفت دستار
از سرش ﴿ فخم ﴾ فتح خاء معجمه ایله بر چارشب کبی بزك درت طرفنه اغاچلر بغلیوب نثار محلنده
طوتارلرکه نثار اولان نه ایسه ایچنه دوکیله حکیم اسدی بیت ز بس کوهر اندر کنار و فخم * همه

همه پشت چینندن شد بخم * بو معنایی مؤید شمس فخری بیت بکه آنکه شاه زر نثار پاشد *
چرخ سازد ز مرط ابر فخم * مرط کسر میمله عربیده کلیم معناسنه در بو لغت بعض فرهنکده تاء
مثناة ایله واقعدر اما اصحی فایله در ﴿ فدام ﴾ فتح دال مهمله ایله یومشق نرم معناسنه
ابو المعانی بیت جانان که داد از کرمش کام دل مرا * جانها فدای او شود آن جای خوش فدام
بعض نسخه ده یاشمق که عورات یوزلرینه طوتارلر ﴿ فراهم ﴾ فتح راء مهمله و ها ایله بر یره جمع
اولمق معناسنه در مولانا هاتفی بیت فراهم شد از شام چندان سپاه * کزان خیره شد دیدهٔ
مهر ماه * بعض افعال و مصادر اوائلنه ادخال اولنوب جمعی قصد اولنور مثلا فراهم آمدند
و فراهم آوردند دیرلر بر یره کلدیلر و بر یره کتوردیلر معناسی افاده اولنور ﴿ فرجام ﴾ سکون
راء مهمله و فتح جیمله ایکی معنایه در اول عاقبت کار معناسنه شمس فخری بیت چون فلك ماه
اوست بی آغاز * چون قضا حکم اوست بی فرجام * شیخ سعدی بیت هیچ دانی که چیست
دخل خرام * با کدامست چرخ بی فرجام * ثانی فائده و نفع معناسنه در حکیم فردوسی
بیت بکوشیم فرجام کاران بود * که فرمان و رای جهانبان بود * مجمع الفرسده مجلس آخرنده
ایچلن طلو قدحنه ده دیرلر بو معنایه ابو المعانی * مسمط * پند بزرکان کوش دار در بزم جانان
هوش دار * عقل و خرد مدهوش دار از نوش و فرجام و داد ﴿ فردوام ﴾ سکون را و فتح دال
مهملتین ایله یارنکی دیمك در ﴿ فردم ﴾ سکون را و فتح دال مهملتین ایله دلتنك و مضطرب
معناسنه وله * مسمط * عمرم کذشت و یکدمم جورت نکرده خرمم * با حسرت و درد و الم *
هر دم بدم فردم از آن ﴿ فرزام ﴾ سکون راء مهمله و فتح زاء معجمه ایله لایق و سزاوار معناسنه در
استاد دقیقی بیت مکن ای روی نکو زشتی با عاشق خویش * کز نکو رویان زشتی نبود فرزاما *
﴿ فرم ﴾ فتح راء مهمله ایله غم و غصه و تنکیٔ دل معناسنه استاد لطیفی بیت چه شود
از دلت ای شاه کرم * برهاند دل ما را ز فرم * استاد منجیك بیت رفت برون میر و رسیده فرم *
بخچ شده بوق و دریده علم * شمس فخری * قطعه * دشمن درکه ترا باشد * بچه دایم یتیم و زن
کالم * باد از حادثات کوناکون * مانده محروم و دلفکار و فرم ﴿ فرنجام ﴾ فتح راء مهمله و جیم
و سکون نونله بمعنی فرجام یعنی عاقبت کار معناسنه ﴿ فزم ﴾ فتح زاء معجمه ایله بعض نسخه ده
زاء فارسیله مرویدر غصه و الم و درد و محنت معناسنه ﴿ فلجم ﴾ سکون لام و فتح جیمله قفل
و غلق باب معناسنه در کذا فی التحفه ﴿ فلخم ﴾ سکون لام و فتح خاء معجمه ایله اوج معنایه در
اول حلاج مشته سی استاد لطیفی بیت چون درونه کنم ترا نالان * کرچه فلخم زنم ترا حمدان *
حکاك بیت کر تو خواهی که بفلخند ترا پنبه همی * من بیایم که یکی فلخم زارم کاری * ثانی قفل
معناسنه یعنی کلید ابو الفرج رونی بیت در بفلخم کرده بودی استوار * وز کلیدانه فرو هشته
مدنك * ثالث تحفة الاحبابده دخمهٔ کبرانه دیرلر بو معنایه فلخمه دخی دینلور ﴿ فم ﴾
اول چارشب درکه نثار چینلر نثار التنه طوتارلر دوکیلن ایچنه دوشه بفخم و فخم دخی دیرلر عربیده
دهن معناسنه در ﴿ فنوم ﴾ ضم نون و واو معروفله مغرور معناسنه که فنو دخی دیرلر کسایی بیت
وفاش عاریتی عیب و عار او فانی * بعیب و عاریتی چیز بر فنوم جمال ﴿ فیدوم ﴾ سکون یای
تحتانی و ضم دال مهمله ایله سرخشت دید کاری نسنه درکه ترکیده قدرت حلواسی دیرلر

چوفخمیده شد دانه برچیدمی ☜ فخن ☜ سکون خاء معجمه ایله قولاج کبازودنی دیرلر عربیده باع دیدکلریدر میرنظمی بیت درآنجا چاه یکدوفخن بوده * دهانش چون کف رندان کشوده ☜ فراترشدن ☜ فتح راء مهمله وتاء مثناة ایله یوقارواولمق ویوقارو کتمك وله بیت فراترشد بزیرپای آن کوه * بالایش زمردان بودانبوه ☜ فراختن ☜ فتح راء مهمله وسکون خاء معجمه ایله بمعنی افراختن یعنی یوقارو قالدرمق حکیم سوزنی بیت هست افتخارمن بتوای افتخارمن * وزتوفراخته علم فخرومرفراز ☜ فراخیدن ☜ فتح راء مهمله وکسرخاء معجمه ایله قیل اورپرمك مؤید الفضلاده ازهم جداشدن معناسنه دریعنی بربرندن آیرلمق معناسنه مرویدر ☜ فراخیرآمدن ☜ فتح راء مهمله وکسرخاء معجمه ایله اطفال ایکلمکه باشلامق ☜ فرارون ☜ فتح راء مهملهٔ اولی وضم ثانیه ایله هرنه که بربری آردنجه کورینور عموماو آسمانده خرده یلدزلرکه بربری آردنجه کورینور خصوصا ودنی صره ایله اولان نسنه یه دیرلر صلاح اوزره اولسون فساد اوزره اولسون ☜ فریرون وفیرون ☜ اول کسرراء مهمله وسکون یای تحتانی وضم راء ثانی ایله وثانی سکون یای تحتانی وضم راء مهمله ایله ضد فرارون مرقومدر استاد دقیقی بیت حسودت آید ازبهرام فیرون * نظرزی سوی برجیس فرارون ☜ فراشتن ☜ فتح راء مهمله وسکون شین معجمه ایله افراشتن وافراختن معناسنه که یوقارو قالدرمق معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ☜ فراشیدن ☜ فتح راء مهمله وکسرشین معجمه ایله بمعنی فراخیدن یعنی قیل قوپارمق وبدنده قیل اورپرمك استاد بیت چودید ازهیبت اوموفراشید * که هرموی تنش چون تیرکردید ☜ فراکن ☜ فتح راء مهمله وکافله یکی قازلش ارمق که آب روان اوله آکا فرغن وفرکن دنی دیرلر کذا فی المؤید ☜ فراموش کردن وفراموشیدن ☜ اونوتمق نسیان معناسنه ابوالمعانی بیت رفتم ازکویت سحرا ازدل فراموشم مکن * کرچه خوبازا فراموشی ز حسن شیوه است ☜ فراهختن وفراهیختن ☜ کلاهما بفتح الراء المهملتین وسکون الخاء المعجمتین بمعنی آهختن قلیج وامثالی نسنه چکمك شاه ناصرخسرو بیت فراهخت ازبهردین خدا * بتیغ از سرسرکشان اشتلم * ثانی بمعنی تربیت وتأدیب ☜ فراهم آمدن ☜ بریره کلمك جمع اولمق معناسنه ☜ فراهم آوردن ☜ بریره کتورمك معناسنه ابوالمعانی بیت فراهم آورد عشاق هرروز * شه حسنت بکوی دردوغم را ☜ فربیون ☜ سکون راء مهمله وکسرباء موحده ایله یرد کنلو اغاجدر سودی اولور اغاجنی بحقله یاروب آلتنه برظرف تورلر ایچنه طملر اول سیبدن مصطکی کبی دانه دانه اولور زیاده آجی وغایت مخدردربدنی اویوشدرر وعقلی زائل ایدر طبیعتی درجهٔ رابعه حارو یابسدر کافربیون وفرفیون دنی دیرلر ☜ فرخانیدن ☜ سکون راء مهمله وفتح خاء معجمه وکسرنونله ایکی معنایه کلور اول ادبلو وتربیتلو اولمق ثانی حیوانات قولاغی آشاغی صرقش اولمق مثال معنیٔ اول استاد بیت لباس علم دربرکرده پوشش * بفرخانید اورا داد کوشش ☜ فرخسیدن ☜ سکون راوفتح خاء معجمه وکسرسین مهملتین ایله نرم کردن یعنی یومشتمق کذا فی فرهنك جهانکیری ☜ فرخمیدن ☜ سکون راء مهمله وفتح خاء معجمه وکسرمیمله بدندن قیل قوپارمق وپنبه دن دانه آیرمق فخمیدن مرقوم کبی استاد لطیفی بیت زفرخمیدن پنبه مراچه عاربود * به پشت خارکشم منت کسان نکشم *

☜ مع النون * فاترسین ☜ فتح تاء مثناة وکسرسین مهمله ایله اوزرلك که اسپندان وسپندان دنی دیرلر عربیده حرمل دیدکلریدر کذا فی فرهنك میرزا والمؤید ☜ فاترشدن ☜ فتح تاء مثناة وسکون راء مهمله ایله بمعنی فراترشدن یعنی یوقارو کتمك ویوقارواولمق میرنظمی بیت چوفاترشدان قصرعالی بنا * که هرجانبش کشته شاهانه جا ☜ فاتوریدن وفاتولیدن ☜ کلاهما بضم التاء المثناة وواوالمعروف دوراولمق وبرطرفه کتمك واورمك معنالرینه بواپکی لغت فرهنك جهانکیریدن منقولدر ☜ فاتوسین ☜ ضم تاء مثناة وواومعروف وکسرسین مهمله ایله بمعنی سپندان یعنی حرمل کذا فی المجمع بومعنایی مؤید میرنظمی بیت ازان سودیدهایش رابدوزید * درآتش همچوفاتوسین بسوزید * بویت برحکایه خلالنده وارد در ☜ فاخته کون ☜ ایواچیچکی ودنی هرنه که اوکیك قوشی رنکنده اوله ☜ فاخیدن ☜ کسرخاء معجمه وسکون یای تحتانیله پنبه ددمك یعنی باصمانش پنبه ویاخود یوکی ال ایله آیرمق میرنظمی درتعریف نوحه کردن پیربیت زدیده دراشك پاستیه کرده * چوپشمینه ریشش فاخیه کرده ☜ فاخیرآمدن ☜ کسرخاء معجمه وسکون یای تحتانی وراء مهمله ایله اطفال یورکمکه باشلدقده ایکلمکه دیرلر ☜ فاداشتن ☜ فتح دال مهمله وتاء مثناة وسکون شین معجمه ایله قارشولمق وقارشوطوتمق وله بیت سپرفاداشت برروبش دراندم * نزد برفرق سرشمشیرمحکم * بعض نسخه ده کیروطوتمق معناسنه در ☜ فارندیدن ☜ فتح راء مهمله وسکون نون ویای تحتانی وکسردال اول وفتح ثانیله بمعنی برکندن یعنی برنسنه یی یرندن قوپرمق معناسنه وله بیت درختی میکرفته جای چون میخ * بزوربازوفارندید ازبیخ * ☜ فارندن ☜ کسرزاءفارسیله اسمك عربیده ثئاوب دیرلر استاد ابیبی * قطعه * قیاس کونش چکونه کنم بیارپکوی * ایاکدشته بشعرازنیانی وبوالحر * اکرندانی بینندیش تا چکونه بود * کدسیرخورده بفارند بکارکاه استر ☜ فاس یوفدن ☜ سکون سین مهمله وفا وضم یای تحتانی ایله یاتورمق معناسنه ابوالمعانی بیت فاس یوفدباده چون حدبکذرد * ذوق هرچیزی شوددراعتدال ☜ فاشرشین ☜ فتح شین معجمهٔ اول وکسرثانی وسکون راء مهمله ویای تحتانیله صرمشق نوعندن برنسنه درقزلجه یمشی اولورامانتاول اولنمزآنجق نمایشی واردرکرمة السوداد دیرلر ☜ فال زن ☜ رمّال وفال آچیجی مولاناجامی بیت چون فال زنان ناخردمند * کردآوردست مهرهٔ چند ☜ فال کیران ☜ رمّالان ومنجمان حکیم فردوسی بیت بخواند آنزمان شاه جاماسب را * همه فال کیران لهراسب را ☜ فانیدن ☜ کسرنون وسکون یای تحتانیله شکری تکرارقینادوب صاف وپاك ایتمك سکرفانید دیرلر صاف شکردیمك اولور شاعر بیت سخن همچون شکرفانید باب * نموده صبح صادق سیم غبغب * ☜ فاهم آمدن ☜ فتح هایله بوزلمك وبوریشوب بریره کلمك معناسنه در وله درصفت پیره زن بیت که فاهم آمده جلدش سراپا * چوکهنه کیسهٔ کرپاس کویا ☜ فاوابودن ☜ ضد فاهم آمدن مرقوم یعنی بوزلمش نسنه آچلمق معناسنه وله بیت چوآن کس دردوجانی بود فاوا یکی درزیربودویك بیالا ☜ فخمیدن ☜ سکون خاء معجمه وکسرمیمله وجودن قیل قوپارمق وپنبه دن دانه آیرمق وامثالی نسنه لره دیرلر بخسته بیت جوان بودمی پنبه فخمیدمی * چو

فرخویدن ج سکون راء مهمله وفتح خاء معجمه وکسر واو ایله اغاجك زائد اولان شاخلرین همواراولمق ایچون کسمك وقوریسن وفنالرین بودامق معناسنه استاد عنصری بیت زفرخویدنش چون بپرداختی * چوکل جای خواب ازفرساختی ج فرخیدن ج سکون راء مهمله وکسر خاء معجمه ایله رقص ایتمك یعنی اویناماق ابوالمعانی بیت نی در دهن مطرب ازعشق تونالیده * ساغر بکف ساقی ازشوق توفرخیده ج فردجان ج سکون راوفتح دال مهملتین وجیم ایله بانماه دیدکاری آی که تاریخ فرس قدیمدن وتاریخ جلالیدن معین اورته کوز آیی در آخرنده بش کون زیاده ایدرلرسنهٔ شمسیه آنکله اوچیوز التمش بش کون اولور اول بش کونه عربی لسانده فردجان واعجام هزارتو ومنجمان خمسهٔ مسترقه دیرلر ج فردین ج سکون راوکسر دال مهملتین ایله سال ملکی نك ماه اولی آدیدرکه فروردین لفظندن اختصاراولنمشدر نیراعظمك برج حمله او لدوغی مدتدر عبدالواسع جبلی * قطعه * تاباد بزان سرد بوددرمه آذر * تابرك رزان زرد بوددرمه فردین * بدخواه ترابادنفس برنسق آن * بدکوی ترابادرخان بوصفت این ج فرزان ج سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه ایله علم وحکمت بیلور حکیم عالم وعارف معناسنه بهرامی بیت مخالفان تویی فرهمند وبی فرهنك * موافقان تو بافرهمند وبافرزان * شمس فخری بیت ندید چشم فلك چون توشاه فرزانه * رواج یافت ازان درزمان توفرزان ج فرزین ج سکون راء مهمله وکسر زاء معجمه ایله شطرنج فرزی که معلوم در خواجه سلمان بیت تابودنیل تصویر برخ نیلی بساط * ماه فرزین است وانجم بیدق وخورشید شاه ج فرسدن ج سکون راوضم سین مهملتین ایله فرسودن لفظندن تخفیف اولنمشدر آشمق وآشندرمق معناسنه استادرودکی * قطعه * آخرهرکس ازدوبیرون نیست * یابرآورد نیست یازدنیست * نه باخرهمه بفرسانید * هرکه انجام راست فرسد نیست * شمس فخری بیت چنان بادتاحشرابس بقایت * که دست فنا دامنش را نه فرسد ج فرسطون ج فتح راوسکون سین وضم طاء مهملات ایله بیوك قپیان که بودیارلرده قنطاردیرلر استادلطیفی بیت نظرشاه فرسطون فراست سنجد * که مقادیر همه میشود ازوی معلوم * استاد فرخی بیت کرتو بخواهی بزخم نیز بیسنند * چون قلم آهنین عمود فرسطون ج فرسنکان ج سکون راونون وفتح سین مهملتین وکاف فارسیله فرسنکسار مرقوم معناسنه یعنی اول طاشکه یول اوزرنده علامت مقدار فرسنك ایچون وضع ایدرلر ج فرسودن ج سکون راوضم سین مهملتین ایله کهنه اولمق وبوزلمق وآشمق وآشندرمق معناسنه لازم ومتعدی استعمال اولنور مولانا هاتفی بیت بهم آشنایان بفرسود لب * که افتاد امروز کارعجب * ج فرسیدن ج سکون راویای تحتانی وکسر سین مهملتین ایله آشمق وسورمك وصولق ودیمك وبزنسنه اوزرندن کچمك فرسودن معنالریله مترادفدر ج فرغاریدن ج سکون راء مهملهٔ اولی وکسر ثانیه وفتح غین معجمه ایله اصلامق واصلامق آغشته کردن کبی ابوالمعانی بیت چنان رفتست اشك ازدیدهٔ من * که فرغاریدخاك دشت وصحرا ج فرغاییدن ج سکون راء مهمله وفتح غین معجمه وکسر یای تحتانیٔ اول وسکون ثانیله بمعنی فرغاریدن مرقوم ج فرغان ج سکون راء مهمله وفتح غین معجمه ایله برطائفه آدیدر ج فرغانیان ج دخی دیرلر ج فرغن ج

فرغن ج سکون راء مهمله وفتح غین معجمه ایله بکی قازلمش آرق که صو آقه فرکن دخی دیرلر کذافی فرهنك وفایی بومعنایه خسروانی بیت دوفرغن است روان ازدودیده بردوزخم * رخم زرفتن فرغن بجملکی فرغند ج فرفهن ج سکون راء مهمله وضم فاء وفتح فایله سموزاوت که پرچین وفرفخ دخی دیرلر ج فرفیون ج قریبون دخی دیرلر لبان مغربیه دیدکاری دارودرکه نبلوت اوتی نك سدیدر اغاجی بچاغله یرلرلرسدی طملیوب اقارعند البعض سذاب بزینك صمغی دردیرلر ج فرقدان ج سکون راودال مهملتین ایله ایکی معنایه در اول ایکی یلدزدرقطب شمالیه قریب اولوردائما پرپرده طلوع وغروب ایدرلرداخل رصد اولان منجمدندر ثانی رمضان شریفدن مقدم آخر شعبانده شکبك دیرلرکه اوج درت کون سیر وسلوك وعیش وصحبت ایدرلر کذافی فرهنك جهانکیری ج فرکان ج سکون راء مهمله وفتح کاف فارسیله برنوع شترندر فقاع دیرلر میر نظمی بیت اکرطبعش کند میلی بفرکان * شود دردست او چون آب حیوان ج فرکن ج سکون راء مهمله وفتح کافله صو آرقی که هنوز قازلمش اوله شمس فخری بیت کسی که روشنی چشم اونه ازرخ تست * همیشه بادد وچشمش بسان دوفرکن ج فرکندن ج سکون راء مهمله ونون وفتح کافله آرق قازمق وآرقه صو آقتمق معناسنه در ج فرکندیدن ج متعدیٔ فرکندن مرقوم ج فرمان ج ایکی معنایه در اول معروف امروبیورق ثانی منشور احکام پادشاهان ایکی معنایه ترتیب اوزره میرنظمی بیت کردفرمان آن شه حسن وبها * درمیان عاشقان فرمان روا ج فرمکن وفرمکین ج کلاهما بسکون الراء المهملتین وفتح المیم وکسر الکاف بمعنی غمناك واندوهناك مجمع الفرسه دلتنك وفرومانده ج فرمودن ج بویرمق معناسنه مصدردر وحکم ایلك مستقبلنده فرماید وفرمایند کلور ج فرمایون ج سکون راء مهمله وضم یای تحتانیله فریدون شاهی ضحاك خوفندن برطاغده پنهان ایدوب سودیله بسلدکاری کاوك آدیدر ج فرنان ج سکون راء مهمله وفتح نونله مجهول النسب وبی اصل ودون وسفله معناسنه در میرنظمی بیت مجوآزرم ازبی شرم ونادان * نیاید مردمی ازدون وفرنان ج فروان ج سکون راء مهمله ایله بمعنی فروار مرقوم که فراوه وورواره دخی دیرلر خانهٔ بلابین معناسنه وله بیت نشسته بودروزی آن دلارام * بفروان مزین بودخودکام ج فروردین ج سکون راءبین مهملتین وفتح واوایله اوج معنایه کلور اول اسم فرشته درکه خازن بهشت وتدبیرامور مصالح کنماه فروردین وروز فروردین ده واقع اولور اکا متعلقدر ثانی سال شمسی نك ماه اولی آدیدرکه تیراعظمك برج حمله مدت مکثی درآندن صکره کلان آیه اردی بهشت دیرلرروم لسانده فروردینه مارتیس واردی بهشته آوبایس دیرلر یعنی ماه آذر ونیسان دیرلر امیرمعزی بیت بادد رخشش مبارك دست داد او آنچنان * در بهاران خدمت اورا ابر فروردین کند * ثالث هرماه شمسی نك اون طقوزنجی کونی اسمیدر قاعدهٔ فارسیان بویله درکه هرنام روزنام ماه ایله مطابق اوله اول کونی مبارك وشریف عدایدوب عید چشن ایدرلرودیرلرکه اول کون جامه بچمك وجامهٔ جدید کیمك ومصالح خیریه یه شروع ایتمك مناسبدر ج فرودین ج سکون راوفتح واووکسر دال مهملتین ایله فروردین لفظندن اختصار اولنمشدر آنك اوج معناسیله مترادفدر حکیم فردوسی بیت جوان بادبخت تودر فرودین * چودر فرودین ماه روی زمین * استادلطیفی بیت بیا

گامروز فرّ فرودینست * که باغ وراغ هم خلد برینست * شمس فخری بیت همه فصول شما فرودین ونیسان باد * مدام مجلس تو باد برکل نسرین * امیر معزی بیت همیشه تا که جهانرا سپهر پیر کهن * جوان وتازه بهنگام فرودین دارد * اول وقتنده وزان اولان باده باد دیورباد فرودین دیرلر کذا فی المجمع ج فروردکان وفروردیان ج کلاهما بسکون الراءین المهملتین وفتح الواو وکسر الدال المهمله خمسهٔ مسترقه یه دیرلر بوبش کون اهل فرس قتلرنده غایت معتبردر پاکیزه اثواب کیرلر ولطیف طعام ومیوه لر تناول ایدرلر بوکونلرعید وجشن کوتلریدر کاهنبار همسپسمیدیم. بوبش کونده اولور کذا فی فرهنك جهانکیری لفظ مذکورك شرحی باب الکافده کاهنبار لغتی ذیلنده ذکر اولنور انشاء الله تعالی فروردکانی تعریب ایدوب فروردجان دیدیلر زراتشت بهرام. بیت نه نوروز بشتند ونی مهرکان * نه جشن ونه رامش نه فروردکان ج فرهختن وفرهیختن ج کلاهما بسکون الراء المهمله واخاء المعجمه وکسر الهاء ایکی معنایه در اول تربیب وتأدیب ایلمك کمال اسمعیل. بیت جرم من عفوکن جوانمردا * که عیبانیست پیررا فرهخت * ثانی بمعنی فراهختن مرقوم یعنی تیغ چکمك ج فرهیزیدن ج سکون راء مهمله وبائین تحتانیین وکسرها وزاء معجمه ایله بمعنی فرهختن مرقوم ج فریدون ج برمشهور پادشاهدرکه ضحاك ماریی قتل ایدوب یرینه پادشاه اولدی اوج فرزندی وجوده کلوب برینك آدی ایرج وبرینك تور وبرینك سلم ایدی کندوحیاتنده مملکتی اوج بخش ایدوب هربرینه حصه لرین تسلیم ایلمشیدی بعده تورایله سلم بکدل اولوب ایرجی قتل ایلدیلر اول کوندن اولادلری میانلرنده جنك وآشوب درکار اولوب کیخسرو ایرج نسلندن وافراسیاب تور نسلندن وایرانیلر ایرجك احفاد واعقابی وتورانیلر تورك نسلندن ظهور ایلیوب مدت مدید دارالزندن فتنه قالقمدی فردوسینك شهنامه سی یونلرك احوالنه مشتملدر بعض فرهنکده فریدون برشهرنامی واقعدر وبعض فرهنکده ضلالت اوزره جمعیته فریدون دیرلر ج فریوریدن ج ایکی رانك کسری وایکی یای تحتانینك سکونیله امور دینیه راستکاروراه ایمانده مستقیم ودیندار اولمق معناسنه در کذا فی المجمع شاعر بیت مردنیك فریوریدن کار * میشود پارسا وزهد شعار ج فریه ج سکون راء مهمله وفتح یای تحتانیله لقب معناسنه در معروفی بیت بهرهٔ تو آفرین باشد زسعد مشتری * قسم خصم ازنحس کیوان فریه ونفرین بود ج فرّاکن وفرّاکین ج فتح زائین فارسیین وکسر کافله چپل وزشت وپیشت شمس فخری بیت همیشه تا که مرد صالح وپاك شود دوری زتلویث فرّاکن * استادرودکی بیت کفت دینی راکه این دینار بود * کین فرّاکین موش راپروار بود ج فرّولیدن ج ضم زاء فارسی وکسر لامله پژمرده شدن یعنی صولق که پژولیدن دخی دیرلر ج فسان ج فتح سین مهمله ایله ایکی معنایه در اول برطاشدر قلیچ وخنجر وبچق وامثالی دمور نسنه لر بیلیوب کسکین ایدرلر حکیم خاقانی. بیت خنجر فتنه چوشد کند در ایام تو * خنجر خصم توکشت خنجر اورا فسان * مجمع الفرس سنکیست که ازو چرخ سازند یعنی برطاشدرکه آندن چرخ دوزرلر واسطه نیز کویند واسطه دخی دیرلر حکیم انوری. بیت بادام دومغزست که درخنجر الماس * ناداده لبش بوسه سراپای فسانرا * ثانی بمعنی افسانه یعنی یمعنی وبی فائده حکایه معناسنه شاعر بیت ایدل مباش غره فسان وفسوس

وفسوس را * هرکز مدان تو مهر کیا اصل سوس را * بعض فرهنکده کسر فایله مرویدر ج فسانیدن ج فتح سین مهمله وکسر نونله بمعنی پاسیدن وراست کردن ورام کردن وافسونکری کردن معنالرینه در کذا فی المجمع ج فسلیون ج سکون سین مهمله وکسر لام وضم یای تحتانیله بذر قطونا دیدکاری تخمدر ج فسن ج فتح سین مهمله ایله فسان مرقومك معنای اولنه مراد فدر بیلکی معناسنه فسان لفظنك الفی حذف اولنمشدر اثیرالدین اخسیکتی * قطعه * قرصهٔ زرین خود قتل حسودش رازند * تیغها بر آتشین بر آبکون سنك فسن * چند ساطوری مطبخ کنم آمد که آن * که زند جود تو از بهر دعا بر فسنم ج فسیبانیدن ج کسر سین مهمله ونون وسکون یائین تحتانیین وفتح باء موحده ایله آتی طوتوب یدمك والندن آخرك النه ویرمك کذا فی فرهنك جهانکیری ج فسیبیدن ج فسیبانیدن مرقومدن اختصار اولنمشدر ج فشیدن ج کسر شین معجمه وسکون یای تحتانیله حیوانات قاقتق وال ایله یدمك کذا فی فرهنك جهانکیری بومعنایی مؤید میرنظامی. بیت چو اصحاب جوان آن پل نامدار * فشید وبروشد در آندم سوار ج فشان ج فتح شین معجمه ایله بمعنی چشان مرقوم وله بیت بدستش کرفته فشان کران * بروحمله کرد وندا ده امان ج فلاخن وفلاخن ج کلاهما بفتح اللام والخاء صپان دیدکاری نسنه درکه آنکله طاش آتارلر اکثر چوبانلر وپیاده یولله کیدنلر قوللنورلر ایراقدن خصمنه طاش آتوب یقینینه کتورمزلکا فلاسنك وقلباسنك دخی دیرلر فرهنك میرزاده پاخم وکلاسنك ونلاسنك دخی دینلدوکی مسطوردر مثال اول مولانا جامی. بیت سه از سنکی که دارد کوهش از خوانی چه سود اورا * که خواهد دست مرك آخر نهادن در فلاخانش * مثال ثانی وله بیت نخستین خواند استادان پرفن * که کردند از برایش یك فلاخن حکیم اسدی. بیت بسنك فلاخن زصد کام خوار * بدوزند درخواه بیخ استوار * اثیرالدین بیت عمه تا قطب باطورست زیر کنبد اخضر * شکر پاشش زیك پله است وار دیکر فلاخانش ج فلاخمودن وفلاخمیدن وفلاخودن وفلاخیدن ج کلهم بسکون اللام وفتح الخاء بدندن قیل قوپارمق وپنبه یی دانه دن آیرمق معناسنه ابوالمعانی. بیت دلم دست غم را عشق جانان * دمادم فلاخمیده پنبه آسا ج فلاخن ج سکون لام وفتح خاء معجمه ایله ایکی معنایه در اول مختصر فلاخن در ثانی فلاك آبادده برقصبه آدیدر ج فلماخن ج سکون لام وفتح میمله فلاخن مرقوم یعنی صپان که آنکله طاش آتارلر کذا فی المجمع ج فلیجیدن ج فتح لام وسکون نون ویای تحتانی وکسر جیمله بمعنی اندوختن ومجمع آوردن که الفاختن والفقدن والفنجیدن والفندن دخی دیرلر مختاری درمذمت فلك. بیت این ترازوکه آنچه برسنجد * جزهمه سود خویش نفانجد ج فلیوان ج کسر لام وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول بمعنی آتش پرست ثانی بمعنی سرکشته وحیران حضرت مولانا قدس سره بیت تابپای خویش باشند آمده * آن فلیوان جانب آتشکده ج فنجیدن ج سکون نون ویای تحتانی وکسر جیمله کرنمك که بارندن دخی دیرلر شاعر بیت ازمی دوشینه مخمور آمدست * میکشد خمیازه وفنجیده باز ج فن ج اوج معنایه در اول حیله وریو ثانی راندن ثالث صنعت وهنر معناسنه بولغت مشترکه در عربیده بومعنایه جمی فنون کلور نوع والوان کبی والافنین الاسالیب ورجل

متفنن ای ذوفنون والفن النوع والاسلوب ﴿ فهمیدن ﴾ سکون ها وکسر میمله آکلمق
شناختن معناسنه نته کم دیمشلردر بیت شعر کفتن کرچه در سفتن بود * لیك فهمیدن به
ازکفتن بود ﴿ فیجن ﴾ سکون یای تحتانی وفتح جیمله سذاب دیدکلری درکه ثقیل رایحه لو
براوتدر لکن صداعه نفعی واردر بعض نسخه ده جیم یرینه خاء معجمه واقعدر شاعر دیمشدر بیت
کرچه فیجن میکند دفع صداع * لیك بوی اوکران آید بشم ﴿ فیلکون ﴾ سکون یای تحتانی
وفتح لام وضم کاف فارسیله قندره دیدکلری فائده سز براوتدر حیوانات یمز وبر نوع قمشدر
اصلا ایشه یرامز میر نظمی بیت نیست نفعش چون کیاه فیلکون * نه خرد دارد بسر رانی
جنون ﴿ فیمون ﴾ سکون یای تحتانیله بوزن میمون برآددرکه یلاندن عذرایه بعلمش ایدی
﴿ مع الواو * فالکو ﴾ رمال وفالجی معناسنه فال معلوم وکو کوینده دن اسم فاعل در
فالزن وفالکیر دخی دیرلر شاعر بیت مژده دار از طالع او فال کو * بعد ازین او را نباشد
جز نکو ﴿ فتو ﴾ فتح تاء مثناة ایله بمعنی فریفته وغره یعنی آلدانمش شمس فخری * قطعه *
در پس کوس از تو پنهانست * هر کجا صفدریست بردل کو * مملکت را بتیغ کردی پاك *
از حسود مخالفان فتو ﴿ فتیله مو ﴾ مجنون دیمك اولور زیرا مجانینك صاچلری پریشان
وفتیل کبی قورق اولور اول تقریبله فتیله مو دیدیلر مولانا آصفی بیت تویی که شمع شب
وصلت آرزو کردی * هوای عشق تو اورا فتیله مو کردی ﴿ فراستو وفراشتو ﴾ کلاهما
بفتح الراء المهمله وضم التاء المثناة اولها بسین المهمله وثانیها بشین المعجمه قرلغج معناسنه که
فراستوك وپرستو وپرستوك وفرستوك وفرستو وفراشتوك وفرشتو وفراشتروك
دخی دیرلر ﴿ فرخو ﴾ سکون راء مهمله وفتح خاء معجمه ایله بوزن بجر وباغ وباغچه وسائر
اغاچلرك کرك بوستانی کرکسه بری اولسون قوریلرین وناهموارلرین بودایوب پاك ایتمك
معناسنه شمس فخری بیت شاخ زر لعل وکوهر آردبار * کر بنام کفت بود فرخو * تحفة
الاحبابده مزروعات وزمین باغی خار وخاشاکدن پاك ایتمکه دیرلر ﴿ فرستو وفرشتو ﴾
کلاهما بفتح الراء المهمله وضم التاء المثناة وسکون السین المهمله وشین المعجمه بمعنی فراستوی مرقوم
﴿ فرغو ﴾ سکون راء مهمله وفتح غین معجمه ایله بمعنی فرخوء مرقوم ابو المعانی در حق خادمان
طواشی * قطعه * خایه وکیر طواشی نبراند بصلاح * بلکه از بهر فسادش همه کردند درو
چوبه بینند که درختی نبود باروری * شاخ زاید بکنند از بدن او فرغو ﴿ فلیو ﴾ کسر لام وسکون یای
تحتانی وواو ایله سرکشته وسراسیمه که فلیوه وفلیبه وفلوه دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره
بیت جام می هستی شیخ است ای فلیو * کاندرو می در نکنجد بول دیو ﴿ فنو ﴾ فتح نون واخفاء
واو ایله بمعنی فتوء مرقوم یعنی فریفته وغره میر نظمی بیت این سخن از هوشمندان می شنو * فکر
کن انجام کارت ای فنو ﴿ مع الهاء * فاخته ﴾ سکون خاء معجمه وفتح تاء مثناة ایله لغت مشترکه در
عربیده دخی فاخته دیرلر اوکیك دیدکلری قوشدرکه خوش اندام وخوش آواز قوشدر هیچ بر شاعر
یوقدرکه نظمنده بسلمه مش اوله عربیده جمعی فواخت کلور ابو المعانی بیت سحرکه بر سر سرو
سرافراز * شود فاخته بعشق یار دمساز ﴿ فاخیز آمده ﴾ کسر خا وسکون یای تحتانی وزاء
معجمتین ایله هنوز یوریمکه باشلمش طفله دیرلر ﴿ فاره ﴾ فتح راء مهمله ایله بوزن خاره یورغه

یورغه آت که باره دخی دیرلر عربیده صحان که موش معناسنه در ﴿ فاژه ﴾ فتح زاء فارسیله بمعنی
خمیازه که اسنمکدر عربیده ثوبا دیرلر امیر خسرو بیت هرکه دهن باز بود غافلست * فاژ ز خوابست
وملال دلست * وله بیت خوابکه عبهر کند پس از چه معنی غنچه را * فاژه می آید مکر
خاصیت عبهر کرفت * شمس فخری بیت چنان بیخ تعدی کند کالحق * مؤدی بر سرایت
نیست فاژه ﴿ فاغره ﴾ سکون غین معجمه وفتح راء مهمله ایله بردارودر هندوستاندن کلور
یمن دیارنده دخی اولور نخود کبیدر بر طرفی یارق ایچنده بر کوچك سیاه دانه جکی واردر ترکیده
آغزی آچق دیرلر ادات الفضلاده عطردن بر نوعدرکه نخود مقداری اولور ﴿ فاغیه ﴾ کسر
غین معجمه وفتح یای تحتانیله صاری یه مائل بر نوع چیچکدر زنبقه بکزر خوشبو وخوش اندام اولور
اکثر هندوستان دیارنده اولور هندی لساننده چنپا دیرلر ﴿ فالوده ﴾ معروف پالوده دیدکلری
طعام در تعریب ایدوب فالودج دیدیلر بعض لغتده فالوذه وفالوزدق دخی دیرلر شاعر بیت بخت
اکر یاری دهد دندان سندان بشکند * کر نباشد یاورش فالوده دندان بشکند ﴿ فامره ﴾
سکون میم وفتح راء مهمله ایله فرخاره قریب بر شهر آدیدر بی نظیر خوبلری حاصل اولور کذا فی
فرهنك جهانکیری ﴿ فانه ﴾ بوزن خانه بش معنایه کلور اولا قپو اردنه قودقلری بیوك
اغاج که پانه دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره * قطعه * در بیشهٔ شیران ایران شو واز زخم
میندیش * کاندیشه وترس آن همه ز اشکال وبانه است * کانجا نبود زخم همه رحمت ومهرست
لیکن پس در وهم تو مانندهٔ فانه است * شاه ناصر خسرو بیت ترا خانه دینست ودانش درون
شو * درین خانهٔ سخت کن در بفانه * ثانی اول چویدرکه اغاج یرارایکن یاریغه صوقارلرکه نیز
یارلسون دیو شمس فخری * قطعه * دشمنت کرچه آدمی شکلست * هست کمتر بسی
ز پهنانه * سر او را نهند نجاران * در میانهای چوب چون فانه * ثالث دیرك التنه استحکام ایچون
صوقدقلری چوی در مولانا کسایی بیت طبایع کر ستون تن ستون را هم بپوسیدن *
نکردد هرکز آن فانی کش از طاعت نهی فانه * رابع کوچك حوض خانه معناسنه در خواجه
عمید لویکی بیت به پیش رتبت تو چرخ منکوب * بنزد همت تو بحر فانه * خامس زفانه
معناسنه لکن استخفافا زاسی حذف اولنمشدر حکیم سوزنی بیت پیش تو بندد بفرخود زفر
فلك * برمه وی در بکلك فانهٔ آتش * مجمع الفرسده کفشکران پابوج قالبی اراسنه استحکام
ایچون صوقدقلری چوی در ﴿ فخفره ﴾ سکون خاء معجمه وفتح فا وراء مهمله ایله بمعنی
سبوس وکفلنمش اتمك معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت آن یکی میخوردنان فخفره
وان دکر را مرغ مسمن بابره * شاه ناصر خسرو بیت فخری مکن بدان که تو میدبره خوری *
بابت باب برزده یك نان فخفره ﴿ فخمیده ﴾ فتح خاء معجمه وکسر میم وسکون یای تحتانیله
دانه سی آیرلمش پنبه عربیده محلوج دیرلر ﴿ فخمنده ﴾ سکون خاء معجمه ونون وفتح میمله بمعنی
فخمیدهٔ مرقوم کذا فی فرهنك وفایی ﴿ فدره ﴾ سکون دال وفتح راء مهملتین ایله خرما
چوپلرندن اورلمش بوریا که سقف اوزرینه دوشرلر اشاغی طپراق دوکلمسون ایچون میر نظمی
بیت بکیسه سنکریزه کرد بدره * فراش وپسترش کشتست فدره ﴿ فراخیز آمده ﴾
فتح راء مهمله وکسر خا وسکون زاء معجمتین ایله ایمکلر طفل که فاخیز آمده دخی دیرلر استاد لبیبی

بیت طفلك خرد فراخیز آمده * اینقدر زمید اندای دیودره ﴿ فراسته ﴾ فتح را وتاء مثناة
وسکون سین مهملتین ایله کیرورك معناسنه پستر کبی ابو المعانی بیت نیابد بیشتر از بخت
وارون * فراسته رفت چون شاکرد موتاب ﴿ فراسوده ﴾ بمعنی فرسوده یعنی کهنه وپژمرده
اولمش نسنه ﴿ فرایسته ﴾ فتح را وکسر یای تحتانی وسکون سین مهملتین ایله بمعنی زیاده
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ فربه ﴾ سکون راء مهمله وکسر باء موحده واظهار ها ایله سموز عربیده
سمین دیرلر ضدی لاغردر مولانا جامی بیت بزکه لاغر بود وسك فربه * هست ازین فربهت
آن لاغر به ﴿ فرجسته ﴾ سکون را وسین مهملتین وضم خاء معجمه وفتح جیمله میمون ومبارك
یالکز جسته دخی دینلور امیر معزی بیت لطافت سخن وفرجسته طلعت تو * بمهر تو همه
ساله دلم رهین دارد * حکیم ازرقی * قطعه * مبارکی وسعادت نمود روی بشاه * ازان مبارك
ومسعود تحفهٔ زآله * چو تحفه است یکی فرجسته فرزندست * موافقان را شادی فزای
وانده کاه ﴿ فرخجه ﴾ فتح راء مهمله وسکون خاء معجمه بعده جیم مفتوحه ایله بمعنی زشت وپلید
حکیم خاقانی بیت نامم همای دولت وشهباز حضرتت * نی کرکس فرخجه ونی زاغ نجمم است
﴿ فرخسته ﴾ سکون را وسین مهملتین وفتح خاء معجمه وتاء مثناة ایله یر اوزرنده اوزونه
سورنمك معناسنه در ابو العباس بیت او میخورد بشادی وخوشحالی * دشمن نزار کشته
وفرخسته * استاد عنصری بیت بهر تلی پر از خسته کروهی * بهر خفجی پر از فرخسته پنجاه
﴿ فرخشته ﴾ سکون راء مهمله وشین وفتح خاء معجمتین وتاء مثناة ایله خمیری ال آیه سی قدر
یصی ودکرمی ایدوب یاغ ایچنده نیم پخته بشورب اوزرینه دوکلمش بادام ایله عسل قورلر عربیده
قطایف دیرلر عربستانده ذکر اولنان وجه اوزره اندنصکره ایچنه خالص قیماق دخی قورلر شاعر
دیمشدر بیت بینم زبینی تو وفرق ترکور مغز * از جبههٔ تو صورت فرخشته شد بدید *
﴿ فرخشه ﴾ سکون راء مهمله وفتح خا وشین معجمتین ایله بمعنی فرخشتهٔ مرقوم استاد رودکی
بیت بسا کسا که جوین نان همی نیاید سبز * بسا کسا که بره فرخشه است بر خوانش *
﴿ فرخنده ﴾ سکون راء مهمله ونون وضم خاء معجمه ایله میمون ومبارك که فرخ وفرجسته
وخجسته دخی دیرلر شیخ نظامی بیت بفرخنده کی فال زن ماه وسال * که فرخ بود فال فرخنده
مال * میر نظمی بیت همین جاهل شود فرخنده طالع * فلك بر دولتش را نیست مانع *
﴿ فردابینه ﴾ سکون را ویای ثانی وفتح دال مهملتین ونون وکسر یای اول ایله یارنکی کون
اولسون کار اولسون هرنه ایسه یارین اوله جق معناسنه ابو المعانی بیت کنم هرچند از ولطف
جمالش * کند فردابینه وعد وصالش ﴿ فردره ﴾ سکون راء اول وفتح دال وراء ثانیٔ مهملات
ایله اول اغاجدرکه استحکام ایچون قپو آردنه قورلر حکیم سوزنی * قطعه * چندان
بچه فکند زن تو زنیکبخت * کر بشمری نیاید بیش از سپاه زنك * بی منت تو سرخ خیامی
ونیکبخت * در کونش کرد فردرهٔ آبنوس رنك ﴿ فرزاده ﴾ سکون را وفتح زاء معجمه ودال
مهملتین ایله خمیر زواله سنه دیرلر یعنی خمیری یوغردقدنصکره اتمك اوله جق قدر قطعهٔ خمیره
دیرلر ﴿ فرزانه ﴾ سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه ونونله صاحب حکمت ودانش وذوفنون
آدم تعریفی شمس فخری بیت شاه آفاق شیخ ابو اسحق * خسرو کاردان فرزانه * مولانا هاتفی

هاتفی بیت دران انجمن بود فرزانهٔ * بفرزانه کی کشته افسانهٔ * شیخ سعدی بیت جوانی
خردمند فرزانه بود * که در غلطه چالاك مردانه بود ﴿ فرزه ﴾ سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه
ایله غایت یشل سبزه که فرزد وفریز دخی دیرلر ودخی صولو چمنزار معناسنه شیخ نظامی بیت
از خانه چو رفت تا سر کوی * چون فرزه نشست بر لب جوی ﴿ فرسانیده ﴾ سکون را وفتح
سین مهملتین ایله اول نسنه یه دیرلرکه اکا آفت ایرشمکله پایمال اوله ودخی شدت غم واندوه اصابت
ایلمش اوله ودخی طول زمان ومرور اوان ایله نقصان وخرابلق مستولی اوله کمال اسمعیل بیت
نه تیغ جوهردار از نیام فرساید * مرا ز تیغ زبان این نیام تن فرسود ﴿ فرسده ﴾ سکون را
وضم سین وفتح دال مهملات ایله فرسودن لفظندن تخفیف اولنمشدر آشنمش وصولمش ومتغیر
اولمش معناسنه ده کلور استاد لطیفی بیت هرکه دارد هوای بدخواهت * کشتزار بقاش
فرسده باد ﴿ فرسوده ﴾ سکون را وضم سین مهملتین وواو معروفله آشنمش واسکیمش وپژمرده
اولمش معناسنه شمس فخری بیت جمال دینی ودین پادشاه کشورکیر * زهی سمند تو پشت
سپهر فرسوده ﴿ فرشته ﴾ کسر راء مهمله وسکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله مطلق
ملك معناسنه که سروش دخی دیرلر خواجه حافظ بیت منظر دل نیست جای صحبت اضداد
دیو چو بیرون رود فرشته در آید حکیم فردوسی بیت فریدون فرخ فرشته تویی * زمشك
وز عنبر سرشته تویی * بو لغتده کمال پاشازاده تصرف خاص ایدوب بیوررکه فرشته لفظ مرکبدر
اصلی پرهشته درکه آچلمش قناد دیمك اولورکه فروهشته پر دینلور نتکم بو بیتدن ظاهردر
بیت همه زیرکان کور کشتند وکر * قضا چون زکردون فروهشته پر * اول تقریبله فرشته
دینلمشدر حقیقتی بویله میدر معلوم دکلدر ﴿ فرغانه ﴾ سکون راء مهمله وفتح غین معجمه
ایله ایکی معنایه کلور اول ماوراء النهر ملکنده بر ولایت اسمیدر سیف اسفرنکی بیت فرغانه
بزیر سم او زیر وزبر شد * در دیدهٔ زنبور عسل خرمکس افتاد * ثانی مقام نهاوندن بر شعبه
آدیدر حضرت مولانا قدس سره بیت کردانندهٔ رازی زرین میخانه پردازی * که از هر کوشه
آوازی بر آید پیش فرغانه * امیر خسرو بیت کاه فروغ دم نایی زکام * داده بفرغانه فروغ
تمام ﴿ فرغنده ﴾ سکون راء مهمله ونون وفتح غین معجمه ایله ایکی معنایه کلور اول ارپه ایله
مخلوط بغدای اتمکی ثانی فرهنك جهانکیریده فرغندهٔ مرقوم معناسنه یعنی بر اوتدر کوکی
اولمز صارمشق کبی هر آغاجه طولاشر لابد قوریدر اکا ارغج وسرنه وازنج دخی دیرلر مجمع الفرسده
بمعنی کنده وناخوش معناسنه در بو معنایی مؤید میر نظمی بیت شد ستی جامهٔ فرغنده در بر *
کلاه زشت وچرکین بوده بر سر ﴿ فرفره ﴾ سکون راء اول وفتح فا وراء ثانیٔ مهملتین ایله فرفر
مرقوم معنالریله مترادفدر اول سرعتله یورین آدم وحیوان ثانی تعجیل وشتاب ایله سوز
سویلنه دیرلر ترکیده دخی استعمال ایدرلر شاه ناصر خسرو بیت با بیقرار دهر مجوای پسر
قرار * عمرت مده بباد بافسون وفرفره * ثالث بر پارچه مدور خام کوندرکه اطفال ایپ طاقوب
اللرنده اوینادرلر دوندکچه فرفر صدا ویرر ﴿ فرفه ﴾ سکون راء مهمله وفتح فا ایله طورنه قوشی که
کلنك دخی دیرلر عربیده کرك دیرلر ضم کاف فارسیله ابو المعانی بیت از شکوهت بخطهٔ عدات *
صید شاهین همیکند فرفه * عربیده کسر فا ایله پاره پاره اولمق وآیرلمق وبلوك بلوك اولمق کما یقال

الفرقة الطائفة من الناس وضم فايله آيرمق والفرقة اسم من هذا ﴿ فركنده ﴾ سكون راء مهمله ونون وفتح كاف ايله بمعنى فرسوده كذا فى المجمع ﴿ فرمانده ﴾ سكون راونون وفتح ميم وكسر دال مهملتين واظهار هايله حاكم وقاضى يعنى امر ايدجى ديمك اولور شيخ ابوسعيد ابوالخير * رباعى * عقرب سرزلف يارومه چنبراوست * شيرين دهنى كه شهد درشكراوست * با اين همه كيرونازكه اندرسراوست * فرمانده روزكار فرمانبراوست ﴿ فروازه ﴾ سكون راء مهملة اولى وفتح ثانيه ايله بمعنى كنجينه ويازاوى كه يوكسك يرده اوله تركيده چارطاق وعربيده علويه ديرلر كذا فى المجمع ﴿ فروانه ﴾ سكون راء مهمله وفتح واو ونونله بوزن وبمعنى پروانه شمس فخرى بيت آنكه باشند كركسان سپهر * شمع قدرورا چوفروانه ﴿ فرهخته ﴾ سكون راء مهمله وخاء معجمه وفتح ها وتاء مثناة ايله مؤدب وزيرك وصاحب فهم وذكا معناسنه شمس فخرى بيت ظالمان راكه ازجهان كم باد * كردهٔ دشمنان فرهخته * برمعناسى دخى چفته قوشيلان اوكوزدر ﴿ فره ﴾ فتح راء مهملهٔ مشدده واخفاء هايله شكوه وآرايش استاد فرخى بيت فرهٔ شاهى خداى جمله بتوداد * زانكه برچهرهٔ توهست پديدار * حكيم نزارى قهستانى بيت زپيشانيت فرهٔ ايزدى * معين بديدست بى اشتباه * وراء مخففه آسوده وراحت معناسنه در ابوالمعانى بيت درزير سايه ات شده خلق جهان فره * اكنون بهيچ كس نرسيده غم والم ﴿ فريده ﴾ كسر راوسكون ياى تحتانى وفتح دال مهملتين ايله بمعنى خودراى ومغرور وصاحب پندار كذا فى المجمع ﴿ فرشته ﴾ كسر راء مهمله وسكون ياى تحتانى وشين معجمه وفتح تاء مثناة ايله فرشته در كذا فى فرهنك جهانكيرى ﴿ فرازنده ﴾ فتح زاء معجمه وياى تحتانى وسكون نونله آرتوريجى معناسنه اسم فاعل اولور شيخ ابوسعيد ابوالخير * رباعى * اى آنكه بملك خويش پاينده توبى * وزظلمات شب نور فرازنده توبى * كارمن بيچاره توى بسته شده * بكشاى خدايا كه كشايند توبى ﴿ فرده ﴾ سكون زاء معجمه وفتح دال وراء مهملتين ايله فردهٔ مرقوم معناسنه در ﴿ فرغرده ﴾ سكون زاء فارسى ورا وفتح غين معجمه ودال مهملتين ايله بمعنى خيسيده وآغشته يعنى اصلانمش ويوغرلنمش حضرت مولانا قدس سره بيت علم اندرنور حق فرغرده شد * پس زعلمت نوربايد قوم لد ﴿ فرغنده وفرخنده ﴾ كلاهما بسكون الزاء الفارسى ونون وفتح الغين المعجمه وكاف الفارسى چركين وپاشت وپليد معناسنه پورپهاى جامى بيت بجركندوفرغنده افزون نشد * اكرهدهدى يافت تاج زرين حكيم سوزنى بيت كره هجراوست پيش دلم * كنده وشوخناك وفرخنده ﴿ فره ﴾ فتح زاء غرسيله هرزمان كندوبى كيرلى وپاسلى وملوث طوتان آدمه ديرلر شمس فخرى * قطعه * بعدازين درمملكت انصاف شاه * ظلم رابكموى نكذارد فره * بازدارد پاكى اخلاق تو * اهل بدعت را زاحوال فرخ * استادرودكى بيت اين فرخ پيرزبهر تومراخوركرفت * برهانادازوايزد جبار مرا ﴿ فزه ﴾ فتح زاء معجمه ايله آلت رجل معناسنه در كذا فى المجمع ﴿ فسانه ﴾ فتح سين مهمله ونونله ايكى معنايه در اول حكايات وامثالى نسنه لر وثانى مشهور معناسنه در كه افسانه دن مخففدر ﴿ فسانيده ﴾ فتح سين مهمله وكسر نون وسكون ياى تحتانيله بجمع الفرسده افسون خوان معناسنه در بومعنايه شيخ نظامى بيت بچاره كرى زيرك وهوشمند

وهوشمند * فسون وقسانيه كرده به بند ﴿ فسفسه ﴾ سكون سين اول وفتح فا وسين ثانى مهملتين ايله يدنجه معناسنه كه اسپست وسپست دخى ديرلر عربيده فصفصه ديرلر غالبا تجيم اولنمشدر ورطبه دخى ديرلر ﴿ فسله وفسيله ﴾ اول سكون سين وفتح لام وثانى كسر سين مهملتين وسكون ياى تحتانيله كلاهما آت سوريسى كه تركيده ايلغى ديرلر بيانده كزر باركير معناسنه استاد فرخى بيت مرغزارى كه فسيله كه اسبان توكشت * شيركا نجابرسد خرد بخايد چنكال * شمس فخرى بيت برده زانعام شيخ ابواسحق * هم فسيله هزار وهم سنيله عربيده خرماقدانه ديرلر محمد كشميرى فسيله شاخ درخت راكويند ديمش ﴿ فغواره ﴾ سكون غين معجمه وفتح واو ايله متحير وصامت اولوب سوزه مجالى اولمايه ديرلر بعض نسخه ده بخالتدن وياد هشتدن وياخود بحرتدن منحصر اولق معناسنه ابوشكور بيت فغفور بديد وفغ پيش من * فغ رفت ومن بماندم فغواره * فغ ضم فايله محبوب معناسنه در منجيك بيت اى كرده جهانى بجفا غمخواره * تاروى تو ديدم شده ام فغواره ﴿ فكه ﴾ فتح كاف ايله احمق ونادان معناسنه در ميرنظمى بيت شود مغبون ازهركار معكوس * هرآن نادان فكه با حيف وافسوس ﴿ فلاته ﴾ فتح لام وتاء مثناة ايله شرفنامه ده بسدل كه اركدن واوزمدن اولور تركيده آكا باصدق ديرلر وپارچه پارچه ايتدكلريته كوفتر ديرلر اما اصحى بكمز اولق اوزره نقل اولنمشدر بويله دن فهم اولنور ميرنظمى بيت نباشد جاى عشرت هركلاته * نكيرد جاى شكرر افلاته ﴿ فلاده ﴾ فتح لام ودال مهمله ايله بيوده وبيمعنى سوز ابوشكور بيت يك فلاده سخن بخواهم كفت * خود سخن برفلاده بودمرا ﴿ فلاوه ﴾ فتح لام وواو ايله سركشته وحيران معناسنه كه فليو وفليوه وكاليوه دخى ديرلر حضرت مولانا قدس سره بيت بخويش آى وچنين خويش را فلاوه مكن * كه اينت كويد كولست آنت كويد دنك ﴿ فلخمه ﴾ سكون لام وفتح خاء معجمه وميمله اوج معنايه در اول بمعنى قفل ثانى حلاج مشته سى كه آنكله پنبه آتارلر حكاك بيت كرتوخواهى كه بفخمنده تراپنبه همى * من بيايم كه يكى فلخمه دارم كارى * ثالث دخمهٔ كبران كه فلخم دخى ديرلر يعنى كفره مزارى ﴿ فلخون ﴾ سكون لام وضم خاء معجمه ايله بمعنى فخميده وكثرت استعمالله پنبه دن غيرى يه ده اطلاق اولنور شاعر بيت موى زيربغلش كشت دراز * وزقفاموى پاك فلخوده * كذا فى التحفه اما بيتدن معنى بركنده ظاهراولور ﴿ فلخيده ﴾ سكون لام وياى تحتانى وكسر خاء معجمه ايله بمعنى پنبه زدن ودانهٔ رزان بيرون كردن كذا فى المجمع يعنى پنبه دن واوزمدن دانه چيقارمق معناسنه در ﴿ فلكه ﴾ سكون لام وفتح كاف فلهٔ آغرشق كه ايكه طاقوب اپلاك اكيرلر ميرنظمى بيت رودسوى قفاى خويش پنهان * چوفلكه بوده است دردوك كتان ﴿ فله ﴾ فتح لام سد آغزى كه هرديشى حيوانك سودندن ابتدا اكلن وتشديد لامله ده جايزدر منوچهرى بيت نواى مطربان داريم وبربطهاى كوينده * مساعد ساقيان داريم وساعدهاى چون فله * تخفيفله شمس فخرى بيت كرتاب خشم توبسوى كله بكذرد * درپشت كوسفند دكر خون شود فله * حكيم سوزنى بيت نرم ولطيف وناز كم چون فله وپنيرتر * وزهمه عضو آدمى من بشرف بسم سره ﴿ فليته ﴾ كسر لام وسكون ياى تحتانى وفتح باء موحده ايله

فلیوه بودخی کسر لام وسکون یای تحتانی وفتح واو ایله سرکشته وحیران که فلاوه
مرقوم معناسنه در فلوه سکون لام وفتح واو واخفاء ها ایله فرهنك جهانکیریده فلیوه
معناسنه در فنه فتح نون واخفاء ها ایله فنك مرقوم معناسنه وآندن مخففدر جمله
معنالریله مترادفدر بمعنی پریشان وفلاکت زده میرنظمی بیت شد فنه درکار خود رابی مجال *
مانده در سختی چنان برکشته حال فهانه فتح ها ونونله پانه مرقوم معناسنه یعنی قپو
آردنه قونیلان اغاج پاره سی که آچلمامق ایچون قورلر ونجار وکسار اغاج یارمق ایچون قودقلری
چوی کذا فی فرهنك جهانکیری فه وفهه ایکی معنایه در اول کورك که آنکله بالچق
قرشدررلر ثانی کمی کورکی که آنکله کمی یی یوریدرلر عربیده سوزه عاجز اولانه دیرلر فیدافه
سکون یای تحتانی وفتح دال مهمله وفایله برعورت آدیدرکه ولایت بردع آنك زیر حکمنده ایدی
قافله قیدافه دخی دیرلر کذا فی المجمع فیشله سکون یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله
شکنج معناسنه که فیاش وفیشل دخی دیرلر فیلجه فتح یای تحتانی وجیم وسکون
لامله کیج دیمك معناسنه در ابو المعانی بیت بی تکلف میرود هردم ببزم دیکران * کر بیامد
بزم ما آنهم فیلجه آمدست فینه سکون یای تحتانی وفتح نونله سیل باشی یعنی ابتدا
آقن سیل میرنظمی بیت شده طوفان ثانی سیل اشکم * که بوده درجکر فینه سرشکم *
مع الیاء * فاش رستنی سکون شین معجمه وسین ونون وفتح راء مهملتین وتاء مثناة ایله
اوزرلك که فاترسین واسپندان وسپند دخی دیرلر عربیده حرمل دیدکاریدر فالیجقنی
کسر لام وجیم ونون وسکون یای تحتانی وقافله براوتدر اوج صاپلی چیقار خرده بیراقلری واقچه
چیچکلری اولور استاد لطیفی بیت هردمی چون دم زتیلا میزنی * بازمیجویی توفالیجیقنی *
فتوی سکون تاء مثناة وکسر واو ایله جواب ویرمك معناسنه خواجه حافظ بیت
فتوی پیر مغان دارم وعهدیست قدیم * که حرامست می آنجا که نه یارست وندیم * عربیده
فتح واو ویای مقصوره ایله اوقورلر فراخ دستی وسعت مال وکثرت رزق ودولتدن
کنایه در ابو المعانی بیت ازروز ازل منصب ماعشق ترابود * زان بوده فراخ دستی ما محنت
واندوه فراخ روزی کاروکسبی وافر وایرادومدخولی متکاثر دیمکدر روزی نصیب معناسنه
فراخدن مراد وسعتدر بول معناسنه فراروی فتح راء اول وضم ثانی مهملتین ایله
اکسه وکیرو دیمکدر عربیده قفا معناسنه میرنظمی بیت فراروی کس راسخن هم مکوی *
اکر مرد باشی بکور وبروی فربودی سکون را وضم باء موحده وکسر دال مهملتین ایله
برعبارتدر اول کسه یه دیرلر که دین حق وره راسته سالك اوله مثلا فربود کیش وفربود دین دیرلر
بومعنایه فرهودی دخی دیرلر اما اصحی فربودی در کذا فی فرهنك جهانکیری فربی
سکون راء مهمله وکسر باء موحده ایله فربه معناسنه در حکیم انوری * قطعه * صریر قلمهای
تو نفخ صورست * که هردم ازو آید احیاء موتی * باب هست خامش وزو عقل کویا * بتن
هست لاغر وزو ملك فربی * وله ایضا بیت حرارت سخطت باکران رکابی کوه * زبول کاه دهد
کوه های فربی را * حکیم ناصر خسرو بیت بدل ببین که زدیدن همی بچشم بود * بدست بیند
قصاب لاغر وفربی فرخجی فتح راء مهمله وسکون خاء معجمه وکسر جیمله بمعنی زشتی یعنی

یعنی چرکین حکیم سوزنی بیت نیز روا دارد از فرخجی این شعر * کر بچنین شعر مرورا نستانم *
فرسای سکون را وفتح سین مهملتین ایله ایکی معنایه کلور اول فرسودن لفظندن
صیغهٔ امر ووصف ترکیبی اولور مثال امر شاعر بیت خصم را نیم دستبرد نمای * سر
بخشش بزیر پی فرسای * مثال وصف ترکیب کمال اسمعیل بیت هیچ نقصان نکند مملکت
حسن ترا * کردمی شادکنی خاطر غم فرسایی * ثانی اوچق طوتمشه دیو فرسای دیرلر
فرغوی سکون راء مهمله وضم غین معجمه ایله طوغانه مشابه برقوشدر آندن کچرك
اولور سرچه وبلدرجین آولر آتمه چه دیرلر شمس فخری * قطعه * ابو اسحق سلطانی که
باشد * کریم وعادل ودانا وخوشخوی * فرود آرد زکردون کوکبی را * اکر عدلش دهد بالی
بفرغوی فرهنکی سکون راء مهمله ونون وفتح ها وکسر کاف فارسیله تعلیم وتأدیب اتمك
معناسنه در فرهودی سکون را وضم ها وواو معروف وکسر دال مهملتین ایله فربودی
مرقوم معناسنه در فرهی کسر راء مهمله مشدده وها ایله فروشکوه طوتمق معناسنه
مجد همکر بیت فرخ همای دولت وسعد سپهر ملك * ای آنکه سایه ات بجهان فرهی دهد *
حکیم فردوسی بیت که جیست آن ده ودو درخت سهی * که تازه است وشاداب وبافرهی *
فری کسر راء مهمله ایله بمعنی آفرین منوچهری بیت فری زان تیغ وی هنکام هیجا *
چنان دیبای بوقلمون ملون * فرهنك وفایی ده بمعنی پسندیده ونیکو حکیم خاقانی بیت
خال زغالیه نهد هرکس روی سیب را * خال زخون نهاده بد مشاطهٔ فری فریوری
کسر رائین مهملتین وسکون یای تحتانیله راستی در دین ودخی راست اعتقاد اولمق معناسنه در
کذا فی المجمع فسای فتح سین مهمله ایله فرهنك جهانکیریده اوزم چکردکی اما بعض
نسخه ده صاد مهمله ایله فصای واقعدر لکن فارسیده صاد اولمامغله سین ایله روایت اولنمشدر
مجمع الفرسده افسون خوان معناسنه مرقومدر حکیم انوری بیت وربرآرد بمثل مار بافسون
ززمین * اژدهای فلکی راچه غم ازفاء فسای فهه کشتی کمی یی یورتدکاری کورکه دیرلر
باب الفاء المکسورة مع الالف * فزا فتح زاء معجمه ایله افزاییدن لفظندن صیغهٔ امر
ووصف ترکیبی در جانفزا وفرحفزا کبی واسم مصدر دخی اولور افزایش معناسنه بولغتك
استعمال مشهوری فتح فایله در اما ارباب لغت مکسوره ده روایت ایلمکین تبعیت اولندی
فنا فتح نونله پیش خانه یعنی اوك اوکی لفظ عربیدر لکن فارسیده ده بومعنایه استعمال
اولنور میرنظمی بیت چمنزاری فنای خانه بوده * چنانکه ازلطافت دل کشوده فنجا
سکون نون وفتح جیمله کرنمك بولغت فتحه ایله ده جائزدر کذا فی المجمع عربیده تمطی دیرلر
وبعض ولایتده کهنزه دیرلر مثلا فلان کس میکهنزد دینلور کذا فی شرح السامی اما ادات
الفضلاده فتح فایله برف معناسنه وکسر فایله دمه معناسنه مسطوردر فرهنك جهانکیریده
صیغهٔ مبالغه دخی استعمال اولنور دیو تحریر اولنمشدر مع الباء * فراسب فتح را
وسکون سین مهملتین ایله اوج معنایه در اول اکری زوانه درکه قپو آلتی در ثانی قپونك یوقارو
جانبی ثالث طام کنارلرینه ایتدکاری طره یه دیرلر بومعنایه میرنظمی بیت فراسب بام او
ازعز واقبال * درودیوار او ازجاه واجلال فریب کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله

ایکی معنایه در اول آلدامق معناسنه شمس فخری بیت ایام عدل خسرو رستم مهابتست *
نه روزکار زرق فسونست بافریب * ثانی اسم مصدر استعمال اولنور آلدایش معناسنه
مولانا جامی بیت خورده از شعبدهٔ دهر فریب * مبتلا کشته باین زینت وزیب * مجمع الفرسده
بمعنی عشوه حکیم سنایی * بیت * در فریب آبادکین چند خواهی داشت حرص *
چشمشان چون چشم نرکس دست چون دست چنار * بو معنایه مولانا عرفی شیرازی بیت ناز
آفت وکرشمه بلا عشوه دلفریب * یاران حذر کنید که طوفان فتنه است * بو بیتده اسم فاعل
اولور کوکل آلدایجی معناسنه ﴿ مع التاء * فرست ﴾ کسر را وسکون سین مهملتین ایله
ایکی معنایه در اول فرستادن لفظندن فعل ماضی در کاهی مصدر استعمال اولنور ثانی
فرستوك لفظندن مخففدر قرلغج معناسنه ایکی معنایه ابو المعانی بیت شه بهار چو مژده
فرست جند شتا * که منهزم شود آورد فرست این پیغام ﴿ فرودست ﴾ ضم را وواو
معروف وفتح دال مهملتین ایله ایکی معنایه در اول کوینده وخواننده که نغماتی مسلسل آواز ایله
ایده لر ودایره ایله اصول طوتیله حکیم خاقانی بیت بر پردهٔ عدم زن وزخمه ببر از آنك *
برداشتست بهر فرودست این نوا * ثانی ولایت بنکاله یه دیرلر اهل هندوستان مردم بنکاله دن
خواننده لك ایده نه فرودستی دیرلر مجیر بیلقانی بیت چون نوای سخن اینجا بفرودست رسید *
هرچه خواهی که بود آن تو واین تو باد ﴿ فهرست ﴾ سکون ها وسین وکسر راء مهملتین ایله بمعنی
قانون ضابطهٔ اجمال وکتاب اوللرنده ابواب وفصولن اجمال ایلمك اکرچه راقم الحروفك مضبوط
حافظه سی تاسز فهرس اولمق اوزره در لکن بعض اساطین شعرا وعمدهٔ بلغا وزبدهٔ فصحا نظملرنده
ازانجمله مولانا جامینك سبحة الابرارنده تاء مثناة ایله واقع اولمغین بو محلده نقل اولندی بیت
ای تو ارقام قدیمی فهرست * برقم جای قدم باز فرست * بعض نسخه ده معربی فهرسدر دیو
مسطوردر تاج الاسامی ده مرقومدر که الفهرس الکتاب الذی یجمع فیه الکتب قال ابو منصور
هو معرب کما قال شیخ نظامی بیت فهرست جمال هفت پرکار * از هفت خلیفه جامك خوار
﴿ مع الجیم * فریج ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله بر آجی کوکدر اکیر دیرلر عربیده
وج دیدکلریدر اما نفعی معلومدر ﴿ فنج ﴾ سکون نونله ایکی معنایه در اول بمعنی خاتون
یعنی اهل بیتك اولو اولانی منجیك بیت شاه چو با فنج بخلوت نشست * فنج کهی چنك
زندکاه منك * ثانی بند شلوار معناسنه استاد لطیفی بیت میکشی روز وشب تو زحمت ودزد
تا ببازد بزیب وزینت فنج ﴿ مع الدال المهمله * فتالید ﴾ فتح تاء مثناة وکسر لام وسکون
یای تحتانیله بمعنی فشانید وریخت یعنی صاچدی ودوکدی وازهم کسست وپراکنده کرد یعنی
بر برندن آیردی وپراکنده ایلدی میر عماره بیت باد بر آمد بشاخهای درختان * بر سر میخواره
برك کل بفتالید ﴿ فرارد ﴾ فتح رائین مهملتین ایله اکسه یعنی قفا میر نظمی بیت همچو
غلام رفت بخدمت پسین * کشت نکهدار بفرارد همین ﴿ فرساد ﴾ سکون را وفتح سین
مهملتین ایله توت دیدکاری یمشدر که طتلوسی اولور الوان بیاض وصاری وقرمزی بونك یپراغنی
ابریشم قوردی ییوب ابریشم ایدر کامل بشدکده سیاه اولور هم لذیذ وهم منافع کثیره سی واردر
خصوصا علت خناقه ووجع حلقومه دخلی عظیمدر ﴿ فرند ﴾ کسر راء مهمله وسکون نونله قلیج

قلیج وخنجر وبچاق یوزنده اولان جوهر ومطلق جوهردار قلیجه دیرلر لغت مشترکه در شاعر بیت
فرند تیغ شجاعت که رایض حکمش * کشاد ملکت اعدا همیشود سرتیز * عربی شعرلرده دخی
استعمال اولنور حسام الحاجزی بیت اذا سل سیف الفنج من لحظاته * یرینی ختقا کامنا فی
فرنده ﴿ فرود ﴾ ضم راء مهمله وواو معروفله التی معنایه کلور اول بمعنی نشیب که مقابلی بالادر
کاهی فراز مقابلی اولور انیش یوقش مراد اولندقده شیخ نظامی بیت فرود آمد ز پشت باره
چون باد * چو سبزه بوسه زد بر پای شمشاد * ودخی ضد بالا اولان زیر معناسنه کلور
حکیم انوری بیت وصف آن دیکران همی بدهم * در فرودند دیکر از خورشید * ثانی بمعنی ضعیف
وزبون حضرت مولانا قدس سره بیت سرود رود تو زآن رو کشاده میکردد * که آن ز روح
معلاست نی ز جسم فرود * ثالث بمعنی فریبنده رابع غره خامس قپونك وپنجره نك چارچوبه سندن
اشاغیسنده اولان اغاجنه دیرلر سادس نام برادر کیخسرو که پیران ویسه قزندن وجوده
کلمشیدی ﴿ فسرد ﴾ کسر سین وسکون راء مهملتین ایله بالق پختی سی وات پختی سنه ده
دیرلر ﴿ فکد ﴾ کسر کاف فارسیله محله لرده وکویلرده ایش اری اولوب امور محله وقریه یه
مخصوص اولان کمسنه یه دیرلر ﴿ فناد ﴾ فتح نونله زباد یعنی اول خوشبو یاغدر که بر نوع کدیدن
حاصل اولور منقولدر که اول کدینك درندن حاصل اولورمش قفس ایچنه قویوب اول قدر
حرکت ایتدیررلر که کدی درلر درینی اوزرندن صیروب بر ظرف ایچنده حفظ ایدرلر ﴿ مع الراء
المهمله * قرادار ﴾ فتح را ودال مهملتین ایله امردر یوقارو طوت معناسنه ابو المعانی بیت
ببین آن خر همی بود ست واعظ * قرادارد بزغمش خود ز رندان ﴿ فرختار ﴾ ضم راء مهمله
وسکون خاء معجمه وفتح تاء مثناة ایله بمعنی فروشنده یعنی صاتیجی حکیم قطران ارموی * قطعه *
هرکز نبود خلق فرختار چو تو حور * مانا که ترا رضوان بوده است فرختار * حوری که فروشندهٔ
او رضوان باشد * اورا بسزد همچو ملك زاد خریدار ﴿ فسار ﴾ فتح سین مهمله ایله یولارکه
حیوان باشنه اوررلر افسار لفظندن اختصار اولنمشدر ﴿ فشار ﴾ فتح شین معجمه ایله صیغهٔ
امردر صیق دیمکدر واسم مصدر اولور ابو المعانی بیت بزیر پای حوادث مرا فلك انداخت *
کند چو خوشهٔ انکور را بدرد فشار ﴿ فکار ﴾ فتح کاف فارسیله تشویشلو ومجروح خاطر اولمش
افکار واوکار دخی دیرلر وله بیت رسد ز خنجر جانان راحتی بدلم * نهد بدست کرم سینهٔ فکار مرا
﴿ فکر ﴾ فتح کاف فارسیله قزلجه که زنان یوزلرینه حسن عارضی ویرمك ایچون سوررلر
غازه دخی دیرلر ﴿ فهر ﴾ کسر ها ایله ایکی معنایه در اول مشك حل ایدجك طاش ثانی
طباشیر که درزیلر قوللنورلر مثال اول شاعر بیت برویش خال همچون مشك بوده * رخ من
بود همچون قهر سوده ﴿ فیر ﴾ سکون یای تحتانیله بمعنی سخریت وافسوس کذا فی المجمع
﴿ مع الزاء المعجمه * فراز ﴾ فتح راء مهمله ایله اون درت معنایه استعمال اولنور اول کشاده
وپهن یعنی هر نسنه که آچق وباصی اوله خواجه حافظ بیت حضور مجلس انسست ودوستان
جمعند * وان یکاد بخوانید ودر فراز کنید * کمال اسمعیل بیت چو مطرح ارچه افکنده ایم وپی
سپریم * به پشتی تو چو مسند شویم سینه فراز * ثانی بمعنی بسته خواجه حافظ بیت صنعت
مکن که هر که محبت نه راست باخت * ایزد بروی او در معنی فراز کرد * کمال اسمعیل بیت جهان

پناها از امن دولتت امروز * دهان عافیه یازاست وچشم فتنه فراز * ثالث بمعنی فریب وتزدیك
حکیم سنایی بیت چو براهل شهریار شدند * برشان دیگران فراز شدند * کمال اسمعیل بیت
رسول مرك بنا که بمن رسید فراز * که کوس کوچ فرو کوفتند کار بساز * رابع بمعنی جمع حکیم
فردوسی بیت بارمان واروند مرد هنر * فراز آورد کونه کون سیم وزر * استاد لطیفی. بیت
بسعی وجهد وکوشش فراز ند حکمت ودانش * تواند رخورد وخواب خوش چه دانی نکتهٔ معنی
خامس بمعنی پیش آوردن حکیم فردوسی بیت دوسالار از هردو سامان بتنك * فراز آوریدند
لشکر بجنك * سادس ازین باز یعنی. بوندن کیرو استاد فرخی بیت بمراد دل او بودم
من دمی وپیر * بمراد دل خود باشم از امروز وفراز * سابع بمعنی فروز وفروزان یعنی یاق ویاندر
حکیم قطران ارموی. بیت براوی برولی چون آب تازان * بمردی برعدو آتش فرازان * ثامن
بمعنی فرار فتن یعنی اپلروکتمك شیخ سعدی. بیت درین امید بسر شد دریغ عمر دراز * که هرچه
درد دلست از درم فراز آید * تاسع بمعنی پوشیدن یعنی اورتمك خواجه حافظ بیت صنعت
مکن که هرکه محبت نه راست باخت * عشقش بروی دل درمعنی فراز کرد * عاشر بمعنی یاندی
حکیم سوزنی بیت کار جهان خدای جهان اینچنین نهاد * نفع از پی کزند وشیب از پی فراز *
حمیدی اختیاری بیت آنکس که دست کینه کند سوی تو فراز * خشکش کند بقدرت خود
کرد کار دست * حکیم اسدی * مثنوی * تلی بود برکوهٔ ره بلند * برافراز تل شد مران
هوشمند * نکونسار کشتی بجاه دراز * که هرکز از و برنیایی فراز * حادی عشر بمعنی بالا که ضد
زیر در کمال اسمعیل در نعت شریف بیت کردون نهاده بر ره تو صد هزار چشم * تا جز فراز دیدهٔ
اوکام پستری * ثانی عشر ضد نشیب که یوقش دیرلر استاد رودکی بیت شیب تو بافراز وفراز
تو بانشیب * فرزند آدمی بتواند بشیب وئیب * ثالث عشر بمعنی خرزه رابع عشر بمعنی
سرکش کذا فی فرهنك جهانکیری اون ایکنجی معناسی ضد نشیب درچغتای لسانندہ اورك دیرلر
ضم همزه وسکون واو ایله کامی اور دخی دیرلر فرهادنامه ده فرهادك آتی وصفنده کلور بیت
خرامی اوزکا چیقما قداتو تون دیك * ایکیرماك وقتی دشت اوزراقیون دیك ﴿ فرز ﴾ کسر
راء مهمله ایله سبزه معناسنه کذا فی المجمع بو معنایه استاد بیت شود مرغ چمن ازشوق
بی تاب * همه فرز وچمن بوده لب آب ﴿ فریز ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله
آیرق دیدکاری اوت مجمع الفرس اپکی معنایه در اول برخوشبو اوتدر ثانی لحم قدیدن
اولان کبابه دیرلر ﴿ فریبرز ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی بعده باء موحدهٔ مکسوره
ایله ایرانیلردن بر پهلوان آدیدر ﴿ فراز ﴾ فتح زاء معجمه ایله آلت رجل معناسنه درابوالمعانی
درهجو بیت بکند دادکی را شاه سرفراز * دهد هستیش کربه بیند فراز ﴿ فقیاز ﴾
سکون قاف وفتح یای تحتانیله بمعنی شاکردانه یعنی شاکرده ویران شر بتلاك استاد لطیفی
بیت قبا کز دست او آید باعزاز * دل وجان بادو برا مزد فقیاز ﴿ فلز ﴾ کسر لام مشدده
ایله معدن ومعدندن حاصل اولان نسنه شیخ ابن سینا در بیان اوزان معادن * قطعه *
نه فلز مستوی الحجم راچون برکشی * اختلاف وزن دارد هر یکی بی اشتباه * زرلکن زیبق الم
اسرب دهن ارز یزحل * فضه ند آهن یکی مس وشبه مه صفر ماه * بعض نسخه ده خبث الحدید

الحدید وجواهر ارضدن هر نه ذوب اولنسه خبثنه آنك فلزدیرلر ﴿ فیروز ﴾ سکون یای تحتانی
وضم راء مهمله ایله اوج معنایه کلور اول ظفر بولق عبد الواسع جبلی. بیت دولت فیروز ورای
روشن وبخت جوان * همت والا وعزم فرخ وامر روان * وخصمه وعدو یه غالب اولق معناسنه
مولانا هاتفی بیت که صاحبقران خسرو ارجمند * شد از بخت فیروز وفیروزمند * ثانی برطاغ
آدیدر وله ایضا بیت زمازندران شاه خاقان شکوه * زفیروزی آمد بفیروز کوه * ثالث
خمسهٔ مستر قه نك اوچنجی کونی آدیدر ودخی نام پدر قباد شهریاردر ﴿ مع الزاء الفارسی ﴾
﴿ فرز ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله بمعنی فریج مرقوم یعنی اکیر که عربیده وج
دیرلر کذا فی المجمع ﴿ مع السین المهمله * فردوس ﴾ سکون را وفتح دال مهملتین ایله
اکرچه لغتده مشول بوستانه دیرلر کذا یچنده باغ ومیوه اغاچلری اوله عربیده جمعی فرادیس کلور روم
لغتندن تعریب اولنمشدر الفردوس حدیقة فی الجنة وایضا اسم روضة فی الیمامة والفرادیس
موضع بالشام جنت باغچه لرندن بر باغچه در مولانا جامی بیت خرم انکس که ازین درچو بتافت
سوی فردوس بفردوس شتافت ﴿ فرس ﴾ کسر راء مهمله ایله فرستادن لفظندن صیغهٔ امر
اولان فرستدن مخففدر میر نظمی بیت کفت احوال ازین سو بنویس * باسخن فهم وسخندان
بفرس ﴿ فریس ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله فرز مرقوم معناسنه در کذا فی
فرهنك جهانکیری ﴿ فسافس ﴾ فتح سین مهمله وکسر فاء ثانیله ﴿ فس فس ﴾ سکون
صینین مهملتین وکسر فایله ایکی معنایه کلور اول فسلدی یعنی کزلو وآهسته سو یاشمك ثانی
تخته بتی معناسنه بو ایکی معنایه استاد لطیفی. بیت دهان تر الازمست این فساقس * که کند ادا
وسوزاست آری فسافس ﴿ فسوس ﴾ ضم سین مهمله وواو معروفله اوج معنایه کلور
اول بمعنی سخره واستهزا که افسوس دخی دیرلر استاد عنصری. بیت اکر تو خویشتن اندر
قیاس من آری * همی فسوس تو برخویشتن کنی آور * ثانی یوللی یی یولدن آزدرمق
امیر خسرو. بیت فسوس دیو لعین دزده خداجو یانست * شکار کور بد نبال شیر نریابی *
ثالث دریغ وحسرت معناسنه در عربیده شهر دقیانوس اسمی اولمق مروبدر ﴿ مع الشین
المعجمه * فراش ﴾ فتح راء مهمله ایله اعضا قشمق وعربیده دوشکه دیرلر بو ایکی معنایه میر
نظمی بیت نشسته بزربفت ودیبا فراش * کرفته بر اعضای جانرا فراش * وآز اولورکه
عربی معنا مناسبتیله عورتدن کنایه ایدرلر ﴿ فیش ﴾ سکون یای تحتانیله بورودن ودماغدن
ظاهر اولان صدا که تهو وغضب محلنده واقع اولور ﴿ فیاچوش ﴾ سکون یای تحتانی ولام
وضم جیمله باب البادهٔ ذکری مرور ایدن پیلکوش معناسنه بر نوع پیراقدر فیل قولاغنه بکزر نافع
اوتدر عربیده لوف ولسان یونانده افیطون دیرلر اخلاط غلیظ لزجی اخراج وسدهٔ کبد وطحالی
تفتیح ایدر فیلکوش دخی دیرلر ﴿ فیلکوش ﴾ فیاچوش مرقوم معناسنه در ﴿ مع الفاء ﴾
﴿ فرسناف ﴾ کسر راو سکون سین مهملتین وفتح نونله نوروز کیجه سنه دیرلر چونکه نوروز
برمعتبر کوندر کیجه سی دخی معتبردر حکیم فردوسی بیت فرسناف بخت تو نوروزباد * شبان
سیه برتو نوروز باد ﴿ مع الکاف * فتراك ﴾ سکون تاء مثناة وفتح راء مهمله ایله ترکی
معناسنه در مولانا جامی بیت صید را زخم فتراك آویخت * جانب پیر جنیبت انکیخت * حکیم

سنایی * رباعی * ای بلبل وصل تو طربناك * وی غمزهٔ خنده تو تریاك * ای جان دو صد هزار
عاشق * آویخته از دوال فتراك * کمال اسمعیل در نعت شریف بیت فتراك تست عروهٔ وثقی که
جبرئیل * در وی زند ز بهر شرف دست اعتصام * و ترکی باغی اولمق اوزره نقل ایدوب بو بیتده
متمسك اولمشلر شمس فخری بیت حمل چرخ در شکار کهش * بارها بسته اند در فتراك *
بو بیتده ترکی باغنه مخصوص معنی یوقدر انجق ترکی اولمق فهم اولنور ﴿ فرسك ﴾ کسر را
وسکون سین مهملتین ایله صکره ایریشن اوزم ﴿ فرشك ﴾ سین یرینه شین معجمه ایله فرسك
مرقوم معناسنه مرویدر ﴿ فرنك ﴾ سکون راء مهمله وفتح نونله بر مدور و یاصی و بر اوجی سوری
اغاجدر اغرشق کبی و یاصی طرفنده دخی بر سوریجه اغاجی واردر ایکی برمغله طوتوب دیز اوزرنده
دوندررلر اطفال بازیچه سیدر ﴿ فلك ﴾ سکون لامله ایکی معنایه در اول طاغ اروکی تلك
دخی دیرلر ثانی آتش پرست معناسنه در ﴿ فندرسك ﴾ سکون نون وسین وکسر دال
وراء مهملات ایله ولایت استرآباد ده بر شهر آدیدر میرزا ابوالقاسم فندرسکی * قطعه *
چو کرد دشمنان از انیکویی که شد امروز * بشر مقدم فخر خدایکان صدور * ز فندرسك چه
جرم آمد و چه ذلت خاست * که کرد ایزد بیچون از آن جنابش دور ﴿ فیلك ﴾ سکون یای
تحتانی وفتح لامله چتال دمرنلو بر اوقدر تیر بدخشانی و تیر چرخ دخی دیرلر شمس فخری بیت
ایا شهی که بدوزی بروز کین و مصاف * بر آسمان مه خورشید را بیك فیلك * حکیم اسدی فتح
یای تحتانی وسکون لامله روایت ایدوب بو بیتی نظم ایتمش بیت ز فیلك خم چرخ پر کرده ماه
بزخم کبوتر ز صد کام راه ﴿ فینك ﴾ سکون یای تحتانی و نونله عربیده حجر فیشو دیدکلری
طاشدر ﴿ مع اللام * فبال ﴾ فتح باء موحده ایله اوزیلوب کسلمك و طغتمق کشوفتن
معناسنه میر نظمی بیت نهفته از نکاه روی کرده * فبال زلف عنبر بوی کرده ﴿ فتال ﴾
فتح تاء مثناة ایله قوپاروب براقمق معناسنه فتالیدن لفظندن صیغهٔ امر و وصف ترکیبی اولور
شاهشار دیمشدر بیت کهر فشان شده این دیده از جفای کسی * که بود نزد من او را غمام ابر فتال
شمس فخری بیت زره کسل بود اندر زمانه لیك ندید * کسی چو نیروی او در جهان حسود
فتال ﴿ فیال ﴾ فتح یای تحتانیله اینك اوتی معناسنه در ﴿ فیل ﴾ معروف جانوردر پیل
دخی دیرلر ﴿ مع المیم * فدام ﴾ فتح دال مهمله ایله بعض ظروف آغزنه ایتدکاری چنبر
وسوزك که ابریق و برداق آغزنه ایدرلر و شیشه و دبه آغزنه طقاجق نسنه یه ده دیرلر ﴿ فسام ﴾
فتح سین مهمله ایله طورنه که کلنك دخی دیرلر میر نظمی در تعریف باشه بیت چه باشه
سقنوز شاهین خرام * در اوج هوا شد شکارش فسام ﴿ فنجام ﴾ سکون نون وفتح جیمله
کرنمك که فنجا و فنج دخی دیرلر عربیده نمطی دیدکاریدر ﴿ مع النون * فتادن ﴾ افتادن لفظندن
اختصار اولنمشدر دوشمك معناسنه حکیم شفایی * مثنوی * چو زکزن ساعد سیمین او دید *
بخود چون طسمه زین اندیشه پیچید * بحیرت پای در کل ماند فصاد * که آزاد کل از دستش
نمیداد * ز مژکان ناکهانش سایه بر دست * فتاد و ارغوانش از سمن جست ﴿ فتادیدن
وفتالیدن وفتردن وفتریدن وفتلیدن ﴾ بو بش لغتك ایکی اوللری فتح تاء مثناة وکسر
دال وکسر لام وسکون یالریله اوچنجی کسر تاء مثناة وسکون را ایله ایکی صکره کیلر سکون

سکون تاء مثناة وکسر راء مهمله وکسر لامله جمله سی اوچ معنایه کلور اول دریدن و شکافتن
یعنی یرتمق و یارمق معناسنه حکیم ازرقی بیت جز از کشاد تو در چنبر فلك که برد * فروغ خنجر
الماس فعل مغز فتال * ابوالفرج رونی بیت ای ملك این ملك را تو دانی معینش * مال بکیر
و سر خوارج بفتال * حکیم سوزنی بیت بسیار لطف کرد همه کس بحق وی * تا کنده بفترید
بر آورد سر بناز * امیر خسرو بیت خون بر آورد و باز و بران کرد * خود طرازید و باز بفترد *
ثانی بمعنی پراکنده و پریشان استاد منوچهری * قطعه * آتش و دود چو دنبال یکی طاوسی
که براندوده بطرف دم او قار بود * وان شرر کویی طاوس بکرد دم خویش * لولوی خرد فتالیده
بمنقار بود * وله بیت جانرا و مشك را و سیم را و جام را * بر نواز و بر فتال و بر فشان و بر کرای *
حکیم زجاجی بیت بیفکند و باز و سراسر ز پای * بشهر اندر آمد شه فتره رای * ثالث
برکندن و انداختن یعنی قوپارمق و یراقمق میر عماره بیت باد پر آمد بشاخ سیب شکفته *
بر سر میخواره برك کل بفتالید * حکیم سنایی بیت یکدم بکش قندیل را بیرون اسرافیل را *
بر پر فتر جبریل را نی لا کذار آنجا نه لم ﴿ فراز کردن وفرازیدن ﴾ کلاهما بفتح الراء المهملتین
وسکون الزاء المعجمتین یوقارو ایتمك و قالدرمق و آچمق و قپامق معنالرینه فراز مرقومك جمیع
معنالرنده مصدری در ﴿ فراشتن ﴾ فتح راء مهمله و تاء مثناة وسکون شین معجمه ایله بمعنی
افراختن و افراشتن الفلری حذف اولنمشدر ﴿ فراشیدن ﴾ فتح راء مهمله وکسر شین معجمه
ایله اعضا و تویلر اورپرمك کذا فی احلیمی مجمع الفرسده بر اوتدر صدف الارض دیرلر
مؤید الفضلاده کندنای کوهی مسطوردر ﴿ فراوان ﴾ فتح راء مهمله و واو ایله اوچ معنایه استعمال
اولنور اول بول که مراد وسعت معناسی در ثانی بسیار که کثرت معناسنه در بو ایکی معنایه
ابوالمعانی بیت فراوان کرده کرچه جور جانان * ولی در دل تحمل شد فراوان * ثالث
فرهنك جهانکیریده خرده یلدزلره دیدکاری مسطوردر ﴿ فرسان ﴾ سکون را و فتح سین
مهملتین ایله هر جانور که دریسن کورك ایدرلر اکا دیرلر ضم فا ایله عربیده آتاو و یرار معناسنه در
﴿ فرستادن ﴾ کسر را و سکون سین مهملتین و فتح تاء مثناة ایله کوندرمك عربیده بعث
معناسنه مثلا پیغمبرلره فرستادهٔ خدا دیرلر چغتایده بییارمق دیرلر میر علیشیر بیت
جواهری که بییار دینك بونامرادینك اوچون * کونکول خزانه سینی مخزن مرادینینك *
﴿ فرودین ﴾ ضم را و واو مجهول وکسر دال مهملتین ایله اوچ معنایه کلور اول اشاغیرق
معناسنه در که معروفدر ثانی قپو و پنجره چارچوبه سنك اشاغی اغاجی که آستان
و آستانه دخی دیرلر و یوقارو اغاجنه ده بلندین دیرلر چارچوبه دیدیکمز درت اغاجدر بری
یوقاروده و بری اشاغیده و ایکیسی ایکی جانبده اولان اغاجلردر قپو قنادلری آنلره میخلنور حکیم
سوزنی بیت پیش ما عید رسید و خبر فتح رساند * از جنابی که فرودینش بود چرخ برین *
ثالث جانب غربدن وزان اولان روزکاره دیرلر شمسك غروب و نزولی اولدوغی طرف اولمغله
ریزین دینلدوکی تقریبیله فرودین دخی دیدیلر ﴿ فریبیدن ﴾ کسر راء مهمله و باء موحده
وسکون یائین تحتانیین ایله آلداتمق معناسنه در مولانا جامی بیت تا درین طبع فریبنده سرای
ننهد حادثهٔ زلزله پای * چغتایده آلداغ دیرلر آلدایجی و آلدایجق دیمك اولور میر حیدر

مخزننده برقری عورت وصفنده ایدر بیت حیله سی کوب آلی و آلداغی کوب * مکرودغا تونی
بیلابویی چوب ﴿ فریختن ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی و خاء معجمه وفتح تاء مثناة
ایله ادبلو اولمق وبرنسنه یه دنك اولمق معناسنه در ایکی معنایه ترتیب اوزره شاعر بیت
تا توانی فریخت کردارت * تا نباشد فریخت بازارت ﴿ فریدون ﴾ کسر را وسکون یای
تحتانی وضم دال مهملتین ایله زیاده یعنی آرتق کذا فی فرهنك جهانکیری بو معنایه میر
نظمی بیت اکر خواهی فریدون باد قدرت * مکن هرکز بخود را جای صدرت ﴿ فریفتن ﴾
کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی وفتح تاء مثناة ایله آلدامق خدعه معناسنه مستقبلنده
فایرینه باء موحده کتوروب فریبد وفریبنده دیرلر چغتای لسانندە آرغاداماق دیرلر آلدامق
معناسنه نتکم بو بیتده کلور میر علیشیر بیت مین بیدل سانکا جان اویناماق بیرلا یارای دیرمین
بلی سین طفلنی بو تحفه بیرلا آرغادای دیرمین ﴿ فژیغون ﴾ کسر زاء فارسی وسکون یای
تحتانی وضم غین معجمه ایله حکمای عجمدن برحکیم نامیدر شاه ناصر خسرو بیت کند
مبطل محقی را بقولی * روایت کرده حماد از فژیغون ﴿ فشاردن ﴾ فتح شین معجمه ایله
صقمق فشردن دخی دیرلر ﴿ فشاندن ﴾ فتح شین معجمه وسکون نونله صاچمق
وسلکمك شیخ سعدی بیت در دلم بود که بر تو بفشانم جانرا * باز در خاطرم آید که متاعیست
حقیر * و صاورمق معناسنه حکیم اسدی بیت بهر باد خرمن نشاید فشاند * نه کشتی
تو آن نیز بر خشك راند ﴿ فشیدن ﴾ کسر شین معجمه وسکون یای تحتانیله قاقیدوب
یتمك معناسنه در ﴿ فغاکن ﴾ فتح غین معجمه وکافله زشت وچرکین دیمکدر ﴿ فغان ﴾
افغان وفریاددر خواجه حافظ بیت فغان کین لولیان شوخ وشیرینکار وشهر آشوب * چنان
بردند صبر از دل که ترکان خوان یغمارا ﴿ فکندن ﴾ براقمق افکندن کبی در عربیده سقط
وطرح دیدکاری معنایه در ﴿ فنجا کردن ﴾ سکون نون وفتح جیمله کرنمك تمطی معناسنه
﴿ فهرین ﴾ سکون ها ویای تحتانی وکسر راء مهمله ایله فهرست معناسنه در ابو المعانی
بیت اجمال مفصل جوانی * فهرین کتاب حسن وخوبی ﴿ فیرون ﴾ سکون یای تحتانی وضم
راء مهمله ایله مفسد وغماز معناسنه استاد دقیقی بیت حسودت آید از بهرام فیرون *
نظر زی سوی برجیس فرارون ﴿ فیریدن ﴾ سکون یائین تحتانیین وکسر راء مهمله ایله بمعنی
خرامیدن یعنی صالنمق حکیم سوزنی * قطعه * شعر وشطرنج همی دانی وبس * زین دو سه
بازی وزان بینی پنج * نه دران داری از حکمت بهر * نه درین داری از حکمت فنج * زین وزان
چند بود برکه ومه * مر ترا کشتی فیریدن وغنج * مؤید الفضلاده پر نعمت اولمق وافسوس
واستهزا ایلمك ﴿ مع الواو * فرازنو ﴾ فتح راء مهمله وکسر زاء معجمه وضم نونله بمعنی پروانه
﴿ فرستو ﴾ کسر را وسکون سین مهملتین وضم تاء مثناة ایله بمعنی قرلغج حکیم سوزنی
بیت فرستو نیم غچغچه چون کنم * موید برین غچغچه نیست شاد ﴿ مع الهاء * فتاده ﴾
فتادن لفظندن اسم مفعولدر دوشمش معناسنه که افتاده دخی دینلور میرزا فصیحی بیت
فتاده ام بدیاری که اندران کشور * بزهر چشم تسلی دهند مهمانرا ﴿ فتنه ﴾ معروف
لفظ عربیدر لکن فارسیده استعمالی غایت شایعدر استعاره طریقیله محبوبك هر یرینه فتنه

فتنه دیرلر کوزلرینه وزلف وخال وخطنه وقد وقامتنه وحسن جمالنه وغیری یرلرینه فتنه تعبیر
ایدرلر عقلدن وبلکه وجوددن چیقاردوغی ایچون ابو المعانی بیت چشم وخط وخال دلبر
فتنه است * قد بالا فتنه وزلف معنبر فتنه است ﴿ فرستاده ﴾ کسر را وسکون سین
مهملتین وفتح تاء مثناة ایله رسول وایلچی وکوندرلمش معناسنه هرنه اولورسه ﴿ فرسته ﴾
فرستادن لفظندن صیغهٔ مفعولدر کوندرلمش معناسنه حکیم فردوسی بیت فرسته
فرستادی زی شاه چین * بدل پر زکین شد برخ پر زچین ﴿ فرسنافه ﴾ کسر را وسکون
سین مهملتین وفتح نون وفا ایله شب نوروز فرسناف مرقوم معناسنه حکیم انوری بیت شب
محنت باخر آمد وشد * شب فرسنافه روز نوروز باد ﴿ فرشه ﴾ سکون راء مهمله وفتح شین
معجمه ایله هنوز طوغرمش حیوانك ابتدا کلان سودی که آتشده برمقدار قینادوب پنیر کبی
قاتیلندقده قالدررلر اکا فله دخی دیرلر ترکیده آغز دیدکلریدر ﴿ فرنه ﴾ سکون راء مهمله
وفتح نونله طورنه که فسام وکلنك دخی دیرلر میر نظمی بیت شود صعوهٔ همتش پر کشاد * کند
صید فرنه در اوج هوا ﴿ فره ﴾ کسر راء مهمله واظهار ها ایله زیاده لکدن عبارتدر حکیم سنایی
بیت هر یکی شاخ میوه دار فره * نام آن میوه هاست صدق به * سید ذو الفقار شروانی
بیت ز رایت رایت رسد تأیید را فره فره * با بارهٔ حرمت بود آفاق را حصن حصین * شرف
الدین یزدی بیت ای حلقهٔ زلفت زده بر باد کره * لعل تو بنازکی ز جان برده فره * شاعر
* رباعی * کر زانکه خدا بمن دهد مال فره * بکشایم ازین کار فرو بسته کره * ترکی بخرم
که هر که بیند کوید * ای خاك تو از خون خریدار تو به ﴿ فردوده ﴾ سکون را وضم دال اول
وفتح ثانیٔ مهملات ایله برشته وبریان معناسنه در حکیم خاقانی * قطعه * بر نردینه بره کرنج
وکردانی * چکونه کردد ز آتش فردوده وبریان * از ان فردوده بریان تر است در دوزخ * عمید
کاسن در زیر خانه نه هامان ﴿ فرفینه ﴾ سکون راء مهمله ویای تحتانی وکسر فا وفتح نونله
خرفه که فرفخ وپرپهن وفرفهن دخی دیرلر ترکیده سمزاوت دیدکلریدر کذا فی المجمع ﴿ فرنجه ﴾
فتح راء مهمله وجیم وسکون نونله ساحل دریاده بربندر اسمیدر که معظم اسکله سی واردر امیر
خسرو بیت از دیار فرنجه شش مه را * هست ماهی ومردمانش چو ماه ﴿ فریفته ﴾
کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی وفا وفتح تاء مثناة ایله فریفتن لفظندن اسم مفعولدر
آلدانمش که فریب خورده دخی دیرلر ﴿ فریه ﴾ سکون راء مهمله وفتح یای تحتانیله لعنت
ونفرین وجرب وشتوم معناسنه استاد لطیفی بیت بدین سرف سرف وبدین غژغژی *
نه خورد است وصلش ایا فریه کو * مختاری بیت خواهی بمکه باشد وخواهی بفلسطین *
با دامن او فریه کره کردم وپیوند * حکیم سوزنی بیت باز در هزل چون کشایم از ان تار * فریه کنم
بر عدوی جاه تو ایثار ﴿ فسله ﴾ سکون سین مهمله وفتح لامله مثل وحکایات معناسنه
شاعر بیت تا چند فسله کویی در بزم میکساران * با هزل وسخره کشتی مانند فضله خواری
﴿ فکانه ﴾ فتح کاف فارسی ونونله شکم مادردن مرده طوغمش ولد عربیده سقط دیرلر
شمس فخری بیت عجب کر دشمن ملکت در ارحام * بکردد نیست مانند فکانه ﴿ فکه ﴾ فتح
کاف مشدده ایله ده تخفیفله ده اولور کاسهٔ درویشان که کچکول معناسنه در ﴿ فندیره ﴾

سکون نون و یای تحتانی وکسر دال وفتح راء مهملتین ایله دکرمی طاشی طاغدن اشاغی یوارلمغه
دیرلر ﴿ فنه ﴾ فتح نونله اول سیاه دانه درکه مزروعات اراسنده بتوب حبوباته قاریشور
اکثر بغدای اراسنده اولور فیك دخی دیرلر ﴿ فه ﴾ اظهار هایله قالب که ایچنه کرپیچ دوکرلر
وکورك که باچق قارشدررلر فرهنك میرزا ابراهیمده کمی کورکی واقعدر اما کتاب السامی
فی الاسامیده بردلکلو دموردرکه اکا براغاج کچیروب طپراق قرارلر عربیده مجرقه دیرلر ﴿ فهه ﴾
فتح هایله رشك معناسنه که عربیده غبطه دیرلر ﴿ فیروزه ﴾ سکون یای تحتانیله کوك رنکلو
بر قیمتلو طاشدر یوزك ایدرلر وبعض مرصعات اراسنه قورلر اعلاسی نیشابور طاغنده اولور
جملهٔ خواصندن برکسنه نك برماغنده بر صحیح نیشابوری فیروزه یوزوکی اولسه دعوا ومخاصمه ده
خصمنه غالب اولوب ظفر بولور فیروز ظفر معناسنه اولدوغی اجلدن بویله یونك خاصه سی
اولمغله فیروزه تسمیه ایلمشلر پیروزه دخی دیرلر ورنکی کوك اولمغله آسمانه فیروزه رنك دیرلر مولانا جامی
بیت برفرازندهٔ فیروزه رواق * شمسهٔ زرکش زنکاری طاق ﴿ فیلسته ﴾ سکون یای
تحتانی وسین مهمله وفتح لام وتاء مثناة ایله پیلستهٔ مرقوم معناسنه در ﴿ فیه ﴾ فتح یای
تحتانیله تسکره که آنکله باچق چکرلر وشراب مدره سنه ده دیرلر ﴿ مع الیاء التحتانی * فجای ﴾
فتح جیمله خرما اغاجندن جمع اولندقدن صکره یرنده باقی قلان که فاجام دخی دیرلر کذا فی فرهنك
جهانکیری ﴿ فدایی ﴾ فتح دال مهمله وکسر یای تحتانیله شجاع وبهادر معناسنه مولانا
هاتفی بیت فدایی وشان سپاهان تمام * ستادند درمعرض انتقام ﴿ فزای ﴾ فتح زاء
معجمه ایله افزودن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی اولور ارتور معناسنه ابو المعانی بیت
دوش درباغ شدم خفتم وجستم ازجای * کفتم ای مرغ سحر تابکی این ناله فزای ﴿ باب الفاء
المضمومة مع الالف * فزونا ﴾ ضم زاء معجمه وواو مجهول وفتح نونله آرتق وزیاده معناسنه
صیغهٔ مبالغه در ﴿ فسونا ﴾ ضم سین مهمله وفتح نونله مبالغه ایله اسم فاعلدر ساحر معناسنه
﴿ مع الباء * فوب ﴾ واو معروفله اوفورمك ایله آغزدن چیقان هوا که دفع چشم زخم ایچون
یاخود غیری نسنه ایچون اوقیوب اوفوررلر کذا فی التحفه ﴿ مع التاء * فرات ﴾ بین الناس
مراد صویی دیدکلری نهر عظیمدرکه ارض روم ناحیه سندن چیقوب ارزنجان قربندن کماخ
قلعه سی آلتندن دیورکی سمتندن عربستانده بیرة الفرات اوکندن عانه دن حله دن آقوب
بغداد ناحیه سنه اوغرایوب وبغداد اوکندن جاری اولان دجله که بین الناس شط دیمکله
معروف اولان نهر معظم ایله بصره دن بروقورنه دیدکلری محلده قاوشوب دریا مثال
اولوب بصره اوکنده بحر العربه ملاقی ومتصل اولور جزر ومد دیدکلری حالت دریایه
اتصالی محلنده واقع اولور ﴿ فرت ﴾ ضم راء مهمله ایله ارغج که پود دخی دیرلر عربیده لحمه
دیدکلریدر شمس فخری بیت کسوت عمر ابو اسحق را * هست از نسیج ابد تاری وفرت *
مجمع الفرسده فتح فایله منقولدر اما فرهنك میرزا ابراهیمده کدلك فتح فایله وضم فایله براوتدر
یورك آغریسنه نافعدر ﴿ فروخت ﴾ فروختن لفظندن صیغهٔ ماضی درصاتدی دیمك اولور
مستقبلنده خاشینه قلب اولنوب فروشد دینلور خواجه حافظ بیت پدرم جنت رضوان
بدو کندم بفروخت * ناخلف باشم اکر من بجوی نفروشم ﴿ فروداشت ﴾ ضم راء مهمله وواو

وواو معروف ایله آخر ترنمات ونغمات ومقامات ارباب موسیقی فروداشت دیرلر آشاغی طوتدی
دیمك اولور مولانا هاتفی بیت بجنبید آن کوه تمکین زجای * دران شور وغوغا فروداشت
پای ﴿ فورت ﴾ واو مجهول وفتح راء مهمله ایله بمعنی صورت میرنظمی در وصف خانه بیت
تماشا کنان را صفا بخش بود * بدیوار فورت همه نقش بود ﴿ مع الجیم * فج ﴾ اشاغی صارقمش
دوداق دوه نك وغیرینك کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ فجفج ﴾ ضم فائین وسکون جیمین ایله
فسلدی که فسافس وفس فس دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت چونکه این را
پیشه کرد وبر دوام * فجفجی درشهر افتاد وعوام * عربیده الفجفاج والفجافج بالفتح چوق
سویلین کثیر الکلام معناسنه ﴿ فرنج ﴾ ضم راء مهمله وسکون نونله ایکی معنایه در اول
آغز چوره سی که پوز وبتفوز وپرپوش دخی دیرلر استاد رودکی بیت سرفرو کردم میان ابخور
از فرنج منش خشم آمد مکر * شمس فخری * قطعه * آنچنان مولعند در هیجا * دوستانش
بخون دشمن فنج * که چو تشنه بروز کرم در آب * همه در خون نهند لنج وفرنج * ثانی اغاجك
تازه داللری بیومك ایچون قوجه دالنی کسمکه دیرلر فرهانج معناسنه مجمع الفرسده بمعنی کابوس
مسطوردر ﴿ فنج ﴾ سکون نونله اوج معنایه در اول بمعنی حریص شمس فخری بیت
آنچنان مولعند در هیجا * دوستانش بخون دشمن فنج * ثانی قویروغی کسك اشك ثالث
ولایت زنکبارده برشهر آدیدر آدمیسی غایت سیاه اولور مجمع الفرسده خایه سی دبه ودخی
زشت معناسنه مسطوردر ﴿ فوشنج ﴾ سکون واو ونون وفتح شین معجمه ایله شهر هراة
قربنده بر بیوك قصبه آدیدر اما هاتفی بتمور نامه ده شهر اولمق اوزره یازار * مثنوی * نخست
آن شتابنده ابر ستیز * بر اطراف فوشنج شد ژاله ریز * نه کل ماند آنجا سلامت نه خار *
فرو ریخت آن ژاله بر کشت زار * زنا بخردی چونکه فوشنجیان * ببستند در کین سلطان میان
چو از کار فوشنج پرداختند * بسوی هری رایت افراختند ﴿ مع الخاء المعجمه * فخ ﴾ آغر
طماقلی کم که سرکش آتلره اورب باشنی ضبط ایدرلر ابو المعانی بیت کر کند سرکشی بطاعت او
فخ زند در دهان چرخ قضا ﴿ مع الدال المهمله * فرزد ﴾ ضم راء مهمله وسکون زاء معجمه ایله
صو یوزنده پیدا اولان سبزه که یازوقیش قوریمیوب طورر شمس فخری بیت زفیض کفت
کشت زار امید * بود تازه دایم چو بسان فرزد ﴿ فرود ﴾ ضم راء مهمله وواو معروفله درت
معنایه کلور اول نام پسر سیاوش حکیم فردوسی بیت پس آکاهی آمد بنزد فرود * که شد
روی خورشید تابان کبود * ثانی برشته وبریان حکیم سوزنی * قطعه * عنا ورنج دل تو
نهفته نتوان داشت * چنانکه نتوان خورشید را بکل اندود * اکرچه زین غم وزین رنج ودرد
ناکذران * دلت بر آتش حسرت کباب کشت وفرود * ثالث بمعنی فرو یعنی اشاغی حکیم اسدی
بیت فرود آمد زپشت پاره چون باد * چو سبزه بوسه زد بر پای شمشاد * رابع فروداشت
معناسنه مولانا هاتفی بیت سری کو نیامد بقیصر فرود * بخواری بخاك ره افتاده بود *
﴿ فروزد ﴾ ضم راء مهمله وفتح زاء معجمه ایله افروزیدن لفظندن فعل مضارعدر یاقرویاندرر
ویانر معناسنه چغتای لساننده اورتانور دیرلر یانر دیمك اولور نتکم میرعلیشیر بیت میندا
بیراوتدرکه کردم اورسام افلاك اورتانور * ایسر اسام کونکلومدا جان وجسم غمناك اورتانور *

آدم ولسان ولغت که فرهنگ دان وفرهنگ خوان دیرلر میرنظمی بیت که ازما ازسر تحقیق پرسی
که ما فرس وزبان ماست فرسی ☜ فسوس ☜ ضم سین مهمله وواو معروفله درت معنایه کلور
اول سخره ثانی دریغ که حیف معناسنه بوایکی معنایه ابوشکور بیت دیو بکرفته مرترا
بفسوس * برزبان عربی فال فسوس * ثالث نام دارالملك دقیانوس شاه در حکیم سنایی
بیت حال اصحاب کهف ودقیانوس * قصه بخسلوس وشهر فسوس * رابع خرده بغه وصدف
ایله اشانمش ایشلر که فسوسکاری دیرلر ☜ فورندیوس ☜ سکون واو وبن ونون وفتح را وکسر
دال مهملتین وضم یای تحتانیله برشهر آدیدر کذا فی المجمع ☜ مع الشین المعجمه * فش ☜
بال اسب ودنبال هرچیز یعنی هرنسنه نك قویروغی عربیده کی ذنب معناسنه در کذا فی مجمع الفرس
بومعنایه حکیم خاقانی * مسمط * هرموی رخشت رستمی مدهامتان فش آدمی * طاس
زرش هرپرچمی از زلف حور اداشته ☜ مع العین المهمله * فقاع ☜ فتح قافله برنوع
شربتدر که شربیجیسنه فقاعی دیرلر ☜ فقع ☜ فتح قافله لاف معناسنه در که لاف زنه
فقع کشاد دیرلر حکیم خاقانی بیت چرخ شدانی زلبش دوش فقع کشاد وکفت * اینست
فسیم مشکبیاش اینست فقاع سکرتی ☜ مع الغین المعجمه * فراغ ☜ فتح راء مهمله ایله یعنی
تابش وروشن که فروغ دیمکله مشهوردر حکیم قطران ارموی * قطعه * ازمهر جود نیست
بچیزی دکرش میل * درشغل ملك نیست بچیزش دکر فراغ * ازخوی اوبرندکل ونسترن نسیم
وزروی اوکرندمه ومهرومی فراغ ☜ فروغ ☜ ضم راء مهمله وواو معروفله ضیا وروشنی کمال
اسمعیل بیت شب سیاه فروغ بیاض دیوارش * مؤذنارا ازصبح درکان افکند * خواجه
حافظ بیت ای فروغ حسن ماه ازروی رخشان شما * آب روی خوبی ازچاه زنخدان شما *
خواجه سلمان بیت فروغ رای رایت کرفتد برتیره شب کردد * زروز آخرخرداد روشن ترشب
یلدا ☜ فغ ☜ اصلنده بت معناسنه درکه جمعنه فغان دیرلر کیدرك برسبیل استعاره جوان
خوش صورت ومحبوب خوب خلقته علم اولدی ماوراء النهرلسانیدر استاد عنصری بیت
کل ازرویش بردکونه بهنکام بهاراندر * فغ ازچهره اش بردصورت بغفغوری بهاراندر * بهار
ثانی بتخانه معناسنه در وله ایضا بیت کفتم فغان کنم زتوای بت هزاربار * کفتاکه ازفغان بود
اندرجهان فغان * بدیهی کوید . بیت آن جنینی کهازچین دوزلفش * هم فغ هم فغ پرست ازو
بفغانست * شمس فخری بیت بادبر پستر عنار بخور * دورازنیکخواه وباری وفغ * پادشاه
سرایلرینه وتخانیه فغستان دیدکلری بوندندر ☜ مع الکاف * فراك ☜ فتح راء مهمله ایله
یعنی پشت یعنی ارقه عربیده ظهر معناسنه در میرنظمی . بیت دیدشخصی آمد ازکوه تابناك
پشته واره می نهاده برفراك ☜ فرونجك ☜ ضم راء مهمله وسکون نون وفتح جیمله ایکی معنایه در
اول فرنجك مرقوم معناسنه در ثانی اطراف دهن کذا فی فرهنك جهانکیری ☜ فغاك ☜ فتح
غین معجمه ایله ایکی معنایه در اول ابله ونادان ثانی یعنی حرامزده استاد دقیقی بیت آن کت
کلوخ روی لقب کرد خوب کرد * زیرالقب کران نبود بردل فغاك ☜ فنوك ☜ ضم نونله اونکو لك
معناسنه ☜ فورك ☜ فتح راء مهمله ایله شاه کتوج قزینك آدیدر . بهرام کور حبالهٔ ازدواجه
کتوردمشیدی شیخ نظامی . بیت دختر ای هند فورك نام * پیکر خوبتر زماه تمام ☜ مع اللام

☜ فسرد ☜ ضم سین وسکون راء مهملتین ایله یعنی سکاری ودخی فسردن لفظندن فعل ماضیدر
کذا فی الادات ☜ فنود ☜ ضم نون وواو معروفله درت معنایه در اول اعتماد والتجا معناسنه
شمس فخری بیت فنودم نیست ای شه کامران * فنود ازتودارم بعمردراز * ثانی آرام
وآسایش معناسنه درمصدری فنودندر ثالث فریفته وغره شاه که بفنود یعنی فریفته شد
استاد رودکی بیت بفنود تنم بردرم وآب زمین * دل برخرد وعلم بدانش بفنود * رابع اول
کسنه یه دیرلر که یورکمکده وسویلکده توقف ایلیه وسخن سبکنه قدرتی اولیه مجمع الغرسه
فتح فایله مرویدر ☜ مع الراء المهمله * فتور ☜ ضم تاء مثناة ایله کسل وسستی معناسنه عربیدر
میرنظمی بیت همیشه شوی درصفا وسرور * بطبع لطیفت نیاید فتور ☜ فجر ☜ فتح جیمله
برکسنه یه صاحب اولق معناسنه وجوانمردلك معناسنه ودخی بعض نسخه ده طوپوق معناسنه
مرویدر ☜ فرفور ☜ سکون راء مهمله وضم فاووواو معروفله قراقروت که کشك سیاه و پینو
دخی دیرلر ☜ فغنشور ☜ فتح غین وسکون نون وضم شین معجمتین ایله مملکت چین ده برشهر
آدیدر خلقی غایت محبوب وبی نظیر دلبرلری چوق اولور پادشهلرینه فرشیوه دیرلر حکیم اسدی
بیت بشهر فغنشور شد پادشاه * بزد خیمه کردش هم ازکرد راه ☜ فنور ☜ ضم نونله یعنی
جدایی یعنی آیریلق کذا فی المجمع وفرهنك میرزا ابراهیم ☜ فور ☜ بوزن نور اوج معنایه در
اول زنك خاکستری هرنه ده اولورسه ثانی موردیدکاری اغاج پیراغی ثالث شهرکتوج
پادشاهنك آدیدر کداسکندر آنی هلاك ایلدی حکیم سنایی بیت بودطبع زنظم ونثرفتور *
چون زاسکندر مظفرفور * کذا فی فرهنك جهانکیری بومعنایه مولانا هاتفی بیت بلرزید
کیتی زسم ستور * فتاد افسر ازفرق فغفوروفور * مؤید الفضلاده یعنی رنك سرخ پژمرده
یعنی صحیح قرمزی اولیه ☜ مع الزاء المعجمه * فرز ☜ سکون راء مهمله ایله براوتدر دردشکم
یعنی یورك بوریسی که عربیده مغص دیرلر غایت نافعدر اعلاسی چین دیارنده اولور بعض نسخه ده
اکیرد یو یازمشلر وفرهنك جهانکیریده زاء فارسیله مسطوردر ناصرخسرو * قطعه * کدانست
کین تلخ ناخوش هلیله * حرارت براندز ترکیب انسان * که فرزود زاول که دردشکم را * فرزیابد
ازچین وازروم والان ☜ فروز ☜ ضم راء مهمله وواو معروفله نوروضیا وروشنی معناسنه حضرت
مولانا قدس سره بیت اندك اندك خوی کن بانور روز * ورنه خفاشی بمانی بی فروز * وافروختن
لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی اولور دلفروز وعالمفروز کبی ☜ فوز ☜ واو مجهول ایله
اوج معنایه کلور اول اغزچوره سی که پوز وبد فوز دخی دیرلر حکیم سنایی * مثنوی * دینی
ازدین همیشه آزردست * کاب دینی جمال اوبردست * دوردارد شب خود از روزش *
که بترسد که بشکند فوزش * ثانی غلبه وهجوم معناسنه حکیم سوزنی بیت بمروشاهجان باشی
تو آنکه * که اینجا لشکرسرما کند فوز * ثالث صدای جماع که محل مجامعتده ظاهراولان آواز
معهود حکیم سوزنی * قطعه * من ودو یارك من نازرا بحجره بریم * همیکشیم سپوز وهمیکشیم
سپوز * چنان کشیم وچنان دربریم ماهمه شب * که خواب نایدهمسایه را زفوز افوز *
عربیده فتح فا وسکون واو ایله یعنی رسیدن وفیروزی یافتن ورفتن ورستن معنالرینه در
☜ مع السین المهمله * فرس ☜ سکون راء مهمله ایله ولایت فارسه منسوب اولان آدم

فرغل وفرغول ع کلاهما بسکون الراء المهمله وضم الغین المعجمه ایله ایشی تأخیر وادایه تکاسل
ایلمك معناسنه در ابو المعانی بیت بجان منتظر امر تست انس وملك * بخدمت تو ادا را نمیکنند
فرغل فروهل ع ضم راء مهمله وکسرها ایله اشاغی صالیویر معناسنه صیغهٔ امر اولور
* مصرع * یا معجری بر آور یا برقعی فروهل * فرو آشاغید روهل امردر قویویر دیمك معناسنه
لفظ مرکب اولور فلفل ع معروف سیاه بوبردر عربیدر فارسیده دخی مستعملدر فل ع
لام مشدده ایله یاسمن کبی بر شکوفه در اما قتمردر غایت خوشبودر بغدادده رزاقی دیرلر بر معتبر
شکوفه در مجمع الفرسده نیلوفر اولمق اوزره مرویدر فرهنك میرزا ابراهیمده وادات الفضلاده
بیخ نیلوفر وچوب درخت آبی منقولدر فوفل ع واو معروف وفتح فایله جوز بوایه مشابه
بر نسنه در قرمزی اولور طعمی عفصی در اما دیش دیبی شیش اولسه آنی محکم سحق ایدوب
اوزرینه باصه لر فی الحال دفع ایدر ودیشی بیاض وتابناك واینجو کبی ایدر ومتزلزل اولان اسنانی
محکم ایدر فول ع واو معروفله فیك دیدکاری قره دانه در صغر ودوه علفی در عربیده بقله یه
فول دیرلر مع المیم * فدم ع ضم دال مهمله ایله عاقبت وانجام معناسنه در شمس فخری
بیت کرکند آن شاه دوران تربیت * کار دانش نیك کردد با فدم مع النون * فرختن ع ضم
راء مهمله وسکون خاء معجمه وفتح تاء مثناة ایله مخفف فروختن در فرو آمدن ع ضم راء مهمله
ایله آشاغی کلمك مولانا هاتفی بیت فرو آمد از کوه آن سیل تیز * که از پیش او کوه کردی ستیز
فرو آوردن ع آشاغی کتورمك ودخی یوتمق عربیده باع معناسنه شاعر بیت فرو آورد
آندم بار وبنکاه * دران صحرا زده فی الحال خرکاه فرآوریدن ع متعدیٔ فرو آوردن در
فروبردن ع ضم راء مهمله وباء موحده ایله اشاغی ایلتمك ویوتمق معناسنه مصدردر مولانا
هاتفی بیت فروبرد سر در کریبان فراغ * فرو مرد آسودکیٔ چراغ فروبرانیدن ع متعدیٔ
فروبردن در فروبستن ع آشاغی بغلمق معناسنه مولانا هاتفی بیت هماندم فروبست
بر دجله پل * کذر کرد از پل زبیم مغل فروبستیدن ع متعدیٔ فروبستن در فروتن ع
ضم راء مهمله وواو معروف وفتح تاء مثناة ایله تواضع یعنی آلچقلق استاد لطیفی بیت فروتن
باش وکبر وکینه بکذار * که یابی در بزرکی قدر ومقدار فروختن ع ضم راء مهمله وواو معروف
وسکون خاء معجمه ایله صاتمق بیع معناسنه بو لغت ایکی معنایه ایکی وجهله استعمال اولنور
صاتمق معناسنده مستقبلنده خاشینه قلب اولنوب فروشد دینلور کمال خجندی بیت باب باید
مکس بکرفته شیرینی فروشانرا * چو لبهای تو در عشوه شکر بفروختن کیرد * وبر وجهی یاقمق
معناسنه اولدقده مستقبلنده خازایه قلب اولنوب فروزد وفروزنده دیرلر خواجه سلمان بیت
مرا چو روز وشب آتش فروختن کارست * یقین که کرم بود در جحیم بازارست * چغتای لسانده
ساتتی صاتدی دیمك اولور سبعهٔ سیارده دلارامی خواجه سی صاتدوغی یرده ایدر بیت
جانی یارماقغه ساتتی خواجهٔ خس * کیم بو سودانی تاجر ایتکای وبس فروخوردن ع
بر نسنه یی ییوب یوتمق وصویی زمین ایچمك معناسنه فروداشتن ع ضم را وفتح دال
مهملتین ایله اشاغی طوتمق وحفظ ایلمك نکه داشتن معناسنه مولانا هاتفی بیت سپر
بر سرش عادل زورمند * فروداشت از بهر دفع کزند فرود آمدن ع قونمق ویره اینمك

اینمك مثلا آتدن اینمکه از اسب فرود آمد دیرلر مولانا هاتفی بیت فرود آمدند آن دو انجم
سپاه * برافراختند از دو سو بارکاه فرود آوردن ع فرو آوردن مرقوم وفرو بردن
معنالرینه اشاغی کتورمك واشاغی ایلتمك معناسنه در مولانا هاتفی بیت فرود آورم که کران
کر زرا * کمر بشکنم کوه البرز را * وآتدن ایندرمك معناسنه که چغتای لسانده آختارماق
دیرلر میر علیشیر بیت تیغ ایلا خاکی تیغینی هر طرف یاردینك کیلیب * نقد جان آلماقغه بو
تو فراغنی آختاردینك کیلیب فرودین ع ضم را وواو معروف وکسر دال مهملتین ایله باد
دبورکه جانب غربدن اسر شمس فخری بیت زباد خلق او در باغ و بستان * دم عیسی بود باد
فرودین فرورفتن ع ضم راء اول وفتح ثانیله صویه طالمق وفکره وارمق وذوق وعشرته
مشغول اولمق وضم راء ثانیله سپورمك معناسنه در مولانا هاتفی بیت فرورفت دوران بچاروب
مهر * غبار شب از کارکاه سپهر فروشاندن ع ضم راء مهمله وفتح شین معجمه ایله بمعنی
دور کردن کذا فی المجمع فروشیدن ع صاتمق فروختن معناسنه ابو المعانی * رباعی *
آن دلبر کذشته هنوز ناز فروشد * ویران شده مسجد شود وساز فروشد * دی سال خرید است
بهیچ هستیٔ عشاق * کالای کساد کس مخر وباز فروشد فرونهادن ع ایکی معنایه در اول
محسوسا بر نسنه یی اشاغی قومق ثانی معنا بر نسنه یی حساب کبی وعجب وغرور وحسن
وجمالی اشاغی قومق یعنی فارغ اولمق فروهشتن ع ضم راء مهمله وکسرها وسکون شین
معجمه ایله رسن وکیسو وزلف وامثالی نسنه لری صارقتمق وصالندرمق وصالیویرمك
معنالرینه مصدردر مولانا هاتفی بیت فروهشت پرچم زطوق چمش * شده فتح دلدارهٔ پرچمش
فروهلیدن ع ضم راء مهمله وکسرها ولام وسکون یای تحتانیله کذاشتن وافکندن یعنی
قومق وبرقمق وصالیویرمك کذا فی المجمع فروهیختن ع مفتوحه ده ذکری مرور ایدن
فرهختن معنالریله مترادفدر فروهیدن ع ضم راء مهمله وواو معروف وکسر یای تحتانیله
عاقل وزیرك ومؤدب اولمق فزودن ع ضم زاء معجمه وواو معروف وفتح دال مهمله ایله
آرتمق افزودن کبی فژولیدن ع ضم زاء فارسی وواو معروف وکسر لامله قندرمق یعنی
تحریك وتحریص ایلمك یعنی بر مصلحته تحریك ایدوب تقید واقدام ایله یاپشدرمق فزون ع
ضم زاء معجمه ایله آرتق زیاده معناسنه حکیم فردوسی بیت زبیژن فزون بود هومان بزور *
چه سود از فزونی چو بر کشت هور * بو معنایه افزون دخی دیرلر اکرچه بیش دخی زیاده در اما
فرقلری بودرکه آرتمق ایله زیاده اولانه افزون دیرلر وابتدا زیاده اولان نسنه یه بیش افزون
دیرلر فسردن ع ضم سین وسکون را وفتح دال مهملات ایله طوکمق انجماد معناسنه در
فسوجن ع ضم سین مهمله وفتح جیمله بر نوع طعامدر کیلانه مخصوص اول ولایتلرده
متعارفدر فسون ع ضم سین مهمله وواو معروفله تعویذ که اطفالی حفظ ایچون یازوب
باشنه دیکرلر واوقیوب اوقورلر وسحر کبی اوقودقلری نسنه مولانا هاتفی بیت نه آن عذرها
بهر پیوند ماست * سراسر فسون زبان بند ماست * وپری دعوتی ایچون واجنه یی دفع
ایچون حاصلی سحر وافسون دیدکلریدر حضرت مولانا قدس سره بیت روان شد زره شیشه
صد هزار پری * چو بر قنینه بخواند فسون احیانا * ومکر وسحر معناسنه شیخ نظامی

بیت فسون چند باخواهش برآمود * فسون کردن ببابل کی کند سود ﴿ فشردن ﴾ ضم
شین معجمه ایله صقمق عصر معناسنه ابو المعانی بیت چنان فشرد مرا دست تیز و چابك غم *
نماند هیچ رطوبت سراسر تن من ﴿ فغان ﴾ بوزن ومعنی مغان جمع فغ ومغان جمع مغ در
محبوبان ودلبران معناسنه در استاد عنصری بیت کفتم فغان کنم زتو ای فغ هزار بار * کفتا که
از فغان بود اندر جهان فغان * لسان فرغانیده بتان دیمکدر و ماوراء النهرده مست دیمکدر
﴿ فغستان ﴾ کسر غین معجمه وسکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله بمعنی بتخانه وحرمسرای
پاشادهان اول اجلدن که محبوبان کل اندام ودلبران سرو خرام بلکه بت سیمین تن وصنم نازك بدن
بیحد ونهایه اولمغله بتخانه علمنه انیا زو بوسببدن کنایه پرداز اولمشلر فغ بت وستان اسم مکان در
کلستان وچمنستان کبی حکیم فردوسی بیت فرستش بسوی شبستان خویش * برخواهران
وفغستان خویش * حکیم اسدی بیت شه چین جدا با فغستان درخت * همیرفت بر پیل
وبا تاج وتخت * کاهی جوان خوب صورت ودلبر محبوب سیرته دخی فغستان دیرلر بو معنی
لغت جهتیله دکل کنایه ایله تصرفدر که مجمع حسن وخوبی ومعدن آثار محبوبی اولدوغی
تقریبیله حکیم فردوسی در صفت آوردن دختر کند هند بخدمت اسکندر بیت فغستان
برآمد بمشکوی شاه * یکی تاج بر سر زمشك سیاه ﴿ فنانیدن ﴾ فتح نون اول وکسر ثانی
وسکون یای تحتانیله سویلرکن ودخی کیدرکن توقف ایدوب طورمق میرنظمی بیت
بکویش وقت رفتن همچو بادم * چو باز آیم فنانیدن بهر دم * ودخی تأنی وعقل ایله حرکت
ایلمك ﴿ فنودن ﴾ ضم نونله فنانیدن معناسنه در استاد لطیفی بیت من همچو زله زار
ونزارم که دوش وی * میکرد ناله بر سر شاخی همی فنود * خسروانی بیت آفرین باد
بر سر قلمش * سر دریا کجا برد بفنود * ودخی غره اولمق وآلدانمق معناسنه استاد رودکی بیت
بفنود ست جهان برد رمم آب وزمی * دل تو بر خرد ودانش وخوبی بفنود ﴿ فوران ﴾ سکون
واو وفتح راء مهمله ایله شهر کتوج آدیدر پوران دخی دیرلر ﴿ فوریان ﴾ سکون واو وکسر راء
مهمله وفتح یای تحتانیله شهر کتوجده متوطن اولان خلقه دیرلر ﴿ فوردکان ﴾ واو معروف
وسکون را وفتح دال مهملتین وکاف فارسیله ﴿ فوردیان ﴾ واو معروف وسکون را وکسر
دال مهملتین وفتح یای تحتانیله کلاهما بمعنی خمسهٔ مسترقه کونلری که ابانماهك آخرنده بش
کوندر تعریب ایدوب فورد جان دیرلر منجملر خمسهٔ مسترقه دیوب برآد قومشلر بونلردر که
بو ترتیب اوزره اهنود اشنود اسفندند خشت هشتویش دیرلر وبر معنالری دخی شهر
ساکنی در ﴿ فوردین ﴾ مختصر فروردین در که برآی آدیدر منوچهری بیت حاسدم
بر من همی خویشی کند این زو خطاست * بفسرد چون بشکفد کل پیش ماه فوردین * عبد
الواسع جبلی بیت خورد باید باده همرنك بوی کل کنون * چون چمن خالی شد از کلهای ماه
فوردین ﴿ فوردن ﴾ فوردین مرقومدن اختصار اولنمشدر ﴿ فوژان ﴾ سکون
واو وفتح زاء فارسیله صدای مهیب معناسنه شمس فخری بیت زترس زهرهٔ مریخ آب کردد
اکر * باسمان زند از سهمکین تو فوژان ﴿ فوکان ﴾ فتح کافله فقاع معناسنه شمس فخری
بیت چو نام تو شنود جان چنان جهد زسرش * حسود را که کسی بر کند سر فوکان * فقاع که

فقاع که شربتدر شربتجیلرك معتادلری آغزی طار بوینی اوزون شیشه که ایچنه شربت قویوب
تازه نورسلر ایچرلر ﴿ مع الواو * فرو ﴾ ضم راء مهمله واخفاء واو ایله درت معنایه کلور اول
اشاغی که عربیده تحت معناسنه در فرود آمدن وفرو بردن دیرلر ثانی یوتمق بلع معناسنه
شاعر بیت دشنه بجکر فرو توان خورد * سختست فرود چون زدن درد * ثالث صویه
طالمق غطس معناسنه رابع معنای زاید یعنی زیاده بر کلمه در انجق تحسین ادا ایچون ایراد
ایدرلر آنسز دخی معنی تمام اولور استاد بیت چه خسبی چند ای صبح سیه روی * باب
چشم من رخ را فرو شوی * بو بیتده زاید واقع اولمشدر یالکز شوی ایله ده سوز تمام اولور ﴿ فوفو ﴾
بمعنی فر وفرفرهٔ مرقومین یعنی شتاب ﴿ مع الهاء * فتوده ﴾ ضم تاء مثناة ایله فریفته
ومغرور دنیا معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ فجفجه ﴾ سکون جیم اول وفتح ثانی
وضم فا ایله مخفی سویلشلن سوزه دیرلر فجفج مرقوم معناسنه حضرت مولانا قدس سره
بیت فجفجه افتاد اندر مرد وزن * قذر پشه میخورد این پیل تن ﴿ فخره وفخفره ﴾ کلاهما
بسکون الخاء المعجمتین وفتح الرائین المهملتین کوفلی اتمك وشب مانده طعامه دیرلر میرنظمی
بیت هر طعام ونان که باشد فخفره * خوردن آن باعث عز وفره ﴿ فراته ﴾ فتح راء مهمله
وتاء مثناة ایله کوفتر که اوزمی صقوب صوینی محکم قیناد وب ایچنه بر مقدار نشاسته قویوب
قاتیلندقده بز اوزرینه دوکوب قوریدقده پارچه پارچه کسرلر بعض یرده کسمه دیرلر ابو المعانی
بیت زآب تلخ انکور خواهم من مدام * کرچه شیرینی فراته باشدش ﴿ فراغه ﴾ فتح راء مهمله
وغین معجمه ایله قلم سیله جك بز اولسون چوقه پاره لری اولسون ﴿ فرستوه ﴾ کسر را
وسکون سین مهملتین وواو معروف وضم تاء مثناة ایله شهر فغنشور پادشاهنك اسمیدر
حکیم اسدی بیت فرستوه شاه فغنشور بود * کز اختر بشاهیش منشور بود ﴿ فروخته وفروغده ﴾
کلاهما بضم الراء المهمله وسکون الواو والخاء والغین المعجمتین بمعنی فروزنده ورخشان یعنی یانیجی
وآیدنلق ویریجی کذا فی المجمع ﴿ فروزنده ﴾ ضم راء مهمله وسکون واو ونون وفتح زاء معجمه
ایله اسم فاعل صیغه سیدر آچیجی ویاقیجی ویانیجی معناسنه مولانا جامی بیت نقطهایش
چو فروزنده نجوم * بشیاطین قوی الوهم رجوم ﴿ فروزینه ﴾ ضم راء مهمله وکسر زاء
معجمه وسکون یای تحتانی وفتح نونله بمعنی آتش زنه وآتش برك یعنی چاقمق بعض فرهنکده
آتش دوشمش خس وخاشاك مولانا جامی بیت شرری را که جست زاهن وسنك *
بی فروزینه مشکلست درنك * بو بیتدن قاو اولمق فهم اولنور ﴿ فروشه ﴾ ضم راء مهمله وواو معروف
وفتح شین معجمه ایله بمعنی افروشهٔ مرقوم یعنی حلوای خانکی ﴿ فرومانده ﴾ ضم راء مهمله
وفتح میم وسکون نونله عاجز ومتحیر معناسنه مولانا هاتفی بیت فرومانده حیران دران رستخیز *
نه رای ستیزه نه راه کریز ﴿ فرومایه ﴾ ضم راء مهمله وفتح میم ویای تحتانیله اصلی آلچق
یعنی حسب ونسب صاحبی اولمیوب مجهول الاصل اولان کمسنه معناسنه شیخ سعدی بیت
بافرومایه روزکار مبر * کزنی بوریا شکر نخوری ﴿ فروهخته ﴾ ضم راء مهمله وفتح ها وتاء
مثناة وسکون خاء معجمه ایله بمعنی آمده یعنی کلمش ﴿ فروهشته ﴾ کسر ها وسکون شین معجمه
وفتح تاء مثناة ایله اشاغی صارقمش زلف وطرهٔ دستار وامثالی وبورون اوجی وآلت دوداق

وهرنه که صار تغه صالح اوله آنده استعمال اولنور ابوالمعانی بیت سرینی که فروهشته بلب * لب فروهشته چنان برسینه ﴿ فروهنده ﴾ ضم راء مهمله وکسرها وسکون نونله بمعنی فرشته کدافی فرهنك جهانکیری ﴿ فروهیده ﴾ ضم راء مهمله وکسرها وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه دراول ظاهر وآشکارا معناسنه استاد عنصری بیت هرکه فرهنك ازوفروهیده است * نیز مغزی ازونکوهیده است * ثانی شکوه وآهسته یعنی تمکین ومتانت اوزره حرکت ایدنه دیرلر وعاقل وزیرك معناسنه شمس فخری * قطعه * دولت ونصرت وسعادت را * نیست کاری بغیر جرویه * تاکه باشند معتکف باشند * بردر خسروفرهیده ﴿ فسرده ﴾ ضم سین وسکون راوفتح دال مهملات ایله ایکی معنایه دراول افسرده یعنی طوکمش عربیده منجمد معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت کرد اولی دست چون درخون من * خون من دردست اولی بفسرد * کمال اسمعیل درصفت سرما بیت دردهنها فسرده آب دهن ازدم سرد همچو یخ دانست * ثانی شکاوی معناسنه در ﴿ فسره ﴾ سکون سین وفتح راء مهملتین ایله یعنی لرزه کدافی المؤید بومعنایه میرنظمی درحسب حال عاشق بیت یکبرد فسره وقت دیدنش را * نماند تاب ازلرزیدنش را ﴿ فکه ﴾ فتح کافله مجالس ومحافل وبعض ضیافت کبار وسورلرده مخصوصا چاشنکیرلك ایدنه دیرلر کدافی فرهنك جهانکیری ﴿ فله ﴾ لامك تشدیدی ایله ده تخفیفی ایله ده جائزدر قویون آغزی که سودن ایدرلر وکسرفایله ده منقولدر اما تحفة الاحباب ده پنیر تازه دیوب بویله متمسك اولمش استاد منوچهری بیت نوای مطربان داریم وربطهای کونه * مساعد ساقیان داریم وساعدهای چون فله * یعنی فلهکی ﴿ فنجه ﴾ سکون نون وفتح جیله سوپلنك حدیث معناسنه میرنظمی * مثنوی * چراکشتی همیشه همچوغنچه * بزیر آن شکرلبهای فنجه * اکرچه خامشی نیکست اما * چوجای فنجه آید فنجه اولی ﴿ فوته ﴾ واومعروف وفتح تاء مثناة ایله پشتمال که عربیده فوطه دیرلر حکیم شیرازی * قطعه * محن حمام رشك رضوانست * کرچه بنیاد اوست ازکچ وخشت * ماهرویان دروچوغلمانند * فوتها پرز زلهای بهشت * مولانا جامی عربی عبارتله فوطه استعمالنی ایلمش بیت جامه وفوطه چه پوشی چومکس * پربهر خوان چه کشایی بهوس ﴿ فوده ﴾ فتح دال مهمله ایله آبکامه نك مایه سی تعریب ایدوب فودج دیدیلر وآبکامه دیو بغدای وآرپه اونی اسی صویله یوغروب طوزسزومایه سزخمیرین قرص ایدوب واورته سن دلوب انجیر پیراغنه صاروب برنسنه ایچنه قویوب کولکه ده قورودوب صفرلرده وسائر محللرده استعمال ایدرلر ﴿ فوژه ﴾ واومعروف وفتح زاء فارسیله فوز مرقومك معنای اولیله مترادفدر یعنی آغزچوره سی حکیم سوزنی بیت بشعر عذب دلفروز من نکرمنکر * بریش وسبلت وبتفوزورنك فوژهٔ من ﴿ فوه ﴾ فتح واومشدد ایله قزل بویه که آنکله ابریشم بویارلر ﴿ مع الیاء التحتانی * فروتنی ﴾ ضم راء مهمله وواومعروف وفتح تاء مثناة وکسر نونله آلچقلق کوستزمك یعنی دون وسفله اولق معناسنه نتکم دیمشلردر * مصرع * فروتنی مکن وهمت بلند بکوش ﴿ فسوسکاری ﴾ صدف وبغه وقورشون ایله خرده اشانمش طوغرامه جایشی رومده دخی بوادایله در ﴿ باب القاف المفتوحة مع الالف

مع الف * قبا ﴿ قفتانك مخصوص علیدر کرك پنبه لی اولسون کرك اولمسون مولانا جامی بیت سروقدش زقبا یافته زیب * عقل را نرکس اوداده فریب * دیکر وله بیت نه من زان میکشم دامن زرایت * که روزجنك تنك آید قبایت * قباتنك آید ضرب مثلدر مضطرب اولقدن کنایه در وقباده اوك آچق اولق شرطدر برآدم بتون اثوابنك اوکن یرتوب آچسه جامه قبا کردد یرلر خواجه حافظ بیت چون کل ازنکهت اوجامه قبا کن حافظ * وان قباد دره آن قامت چالاك انداز * عربیده بالمد والقصر والتخفیف قفتان معناسنه دروتشدید ایله اینجه بالی وآرق عورته دیرلر ﴿ قبیطا ﴾ کسر باء موحده وسکون یای تحتانی ایله بادهوا معناسنه در ابوالمعانی بیت کارمن بوده غم وناله وزاری هردم * پس ازین زندکیم بوده قبیطا آخر * ضم قافله وفتح باء موحده وطاء مهمله وسکون یای تحتانیله عربیده آق حلوایه دیرلر عند البعض دبله درکه خمیردن ایدرلر ﴿ قراسیا ﴾ فتح را ویای تحتانی وکسر سین مهملتین ایله بوستانی کوم کله لطیف وسیاه اولور عربیده کراسه قراصیاء حلو وفشنه یه قراصیاء حامض دیرلر ﴿ قرانیا ﴾ فتح راء مهمله وکسر نون بعده یای ساکنه ایله قرلجق دیدکلری یشدر طبیعتی بارد ویابسدر وزیاده قبضیتی اولغله سکر ویاخود فایق عسل ایله خوشاب ایدرلر وبکمز ایله ریحال ومرباسنی ایدرلر لطیف اولور حکیمی کوید بیت شود عارض اکراسهال مفرط * قرانیا بخور ریحال وخوشاب ﴿ قربا ﴾ سکون راء مهمله وفتح باء موحده ایله صقالده واقع اولان بیاض قلرخال کبی بیاض نشان اولورکه ابتدادن قالری بیاض بتر ﴿ قرقسیا ﴾ سکون راوسین مهملتین وفتح فاویای تحتانیله بعض نسخه ده ﴿ قرقسیا ﴾ فاریننه قاف واقع اولمشدر بردارودر عربیده کبابه دیرلر قرقسیون وقیسیان دخی دیرلر کدافی المجمع ﴿ قفا ﴾ فتح فایله اکسه معناسنه در خواجه حسین ثنایی بیت کربمثل جاکنی درپس آیینه شخص * بیند بمثال خویش تافته روبرقفا * مؤخر العنق معناسنه که مذکرومؤنثی برابردر ﴿ قسا ﴾ فتح سین مهمله ایله برشهر آدیدر کدافی المجمع ﴿ قلوبیا ﴾ سکون لام وضم میم وکسر نون وتحتانی یای تحتانیله چام ساقزی میرنظمی بیت نیازبرك سبزقدرمابود * ره آوردشبان قلوبیا بود * ﴿ قلما ﴾ سکون لام وفتح میله بمعنی فلاخن یعنی صپان که صپان طاشنه قلماسنك دیرلر کدافی المجمع ﴿ مع الباء * قاب ﴾ ایکی معنایه کلور اول آشتی که چارپا حیوانك آیاقلرنده اولور بجل دخی دیرلر ضم باوجیله عربیده کعب دیرلر ثانی ظرف که ایچنه ماکولات وسائر نسنه قورلر چغتای لسانندر ایدیش دیرلر کسر الهله میرعلیشیر بیت ساقیا چینی ایدیش بیرلا تکلف قیلما کیم * بی تکلف لارغه خوش آقتور صراحیدین سبو * وعربیده قاب دیویایك باشیله قبضه سی ارالغنه دیرلر یقال لکل قوس قابان ویقال القاب المقدار ویقال بنهما قاب قوس ای مقدار قوس والقاب ایضا للفرخ ﴿ قالب ﴾ فتح لامله انسان وحیوانك بدنی که کالبد دخی دیرلر بعض نسنه نك نمونه سنده دیرلر عربیده بابوج وادك قالبی وکسر لامله بسراحمره دیرلر شاعر بیت سبحان الله زسرتا پایش * درقالب آرزویم ریخته ﴿ قب ﴾ قاب مرقوم دن اختصار اولنمشدر ﴿ قصاب ﴾ صاد مهمله مشدده ایله ایکی معنایه کلور اول معروف عربیده وفارسیده مستعملدر شیخ سعدی بیت درتمنای کوشت مزدن به *

از تقاضای زشت قصابان * ثانی نای زن معناسنه در میر نظمی بیت بمجلس بوده
یك قصاب خوشدم * به بلبل نغمه خوانی کشت همدم * عربیده دخی دود بکی زمار کبی وکسیجی
وپاره لیجی قطاع کبی یقال قصب القصاب الشاة اذا قطعها عضوا عضوا ﴿ قصب ﴾ فتح
صاد مهمله ایله عورات باشلرینه باغلدقلری سربند استاد عسجدی بیت بستی قصب
ندر سرای دوست بمشتی زر * سه بوسه بده مارا ای دوست بدستاران * ودخی قلابدون
وصرمه معناسنه کلور شیخ نظامی بیت مراورا کر سر صاحب کلاهست * مرانیز از قصب
سربند شاهست * ثانی فتحتین ایله قامش که معروفدر واینجه کتان بزینه دیرلر وقوری یونجه
وشهر آدمیسنك وسط الحالنه واحده سی قصبه کلور اما بو معنی شهرك اورته حاللوسی درکه
قصبه دیرلر زیرا چوق اولسه مدینه آز اولسه قریه دینلور اوسط حاللوسی قصبه اولور واول
قامش که آنی قلم ایدوب یازو یازرلر قصب الفارسی دیرلر وشکر قامشنه قصب الحبیب دیرلر
وبورون کموکنه قصب الانف وقصب مخارج العین ومخارج النفس وغیرهم وسکون صاد مهمله ایله
کودن بغرسغی دیدکلری بیوك باغرسق ﴿ قلب ﴾ سکون لامله لغت مشترکه در برقاج
معنایه استعمال اولنور اول آلوده غل وغش اولان زر وسیم وامثالی نسنه لر خواجه حافظ
بیت دل دادمش بمژده وخجلت همیبرم * زین نقد قلب خویش که کرم نثار دوست * ثانی
بمعنی دل ثالث برحالدن برحاله دوندرمك رابع لشکر صف باغلدقلرنده اورته ده اولان صفه
دیرلر که میمنه ومیسره وقلب وجناح دینلور مولانا هاتفی بیت شد آراسته قلب محشر نهیب *
زبیژن عقابان وبهمن رکیب * خامس منازل قمردن بر منزله اسمیدر عربیده مخصوص استعمال
اولنان معنالری یورك فواد کبی وعقل ودوندرمك ویقال خالص کل شیء واشرفه قلبه وقلب النخلة
لبها وضم قاف وسکون لامله بلازك سوار کبی وبر نوع ییلاندر آکا تشبیها قلب دیدیلر وفتح قاف
ولامله دوداق طشره سنه دورك اولمغله انقلاب الشفه معناسنه در ﴿ مع التاء * قامت ﴾
بوی قد بالا دخی دیرلر سرو قد دلبره تشبیه ایدوب سرو قامت دیرلر وهر نسنه نك قدی قامت
الشیء کبی میر نظمی بیت کشیده قامت بالا چو عرعر * نهال قد موزون نازپرور ﴿ قت ﴾
بالتشدید قوری یونجه رطبه یابسه معناسنه وعند البعض علی الاطلاق نباتاته دیرلر ودخی
قوجیلق ایتمك نمیمه کبی ویلان سویلمك ﴿ قلقنت ﴾ سکون لام وفتح قاف ونونله قره بویه
کوکیدرکه آتی دخی بویه ایدوب استعمال ایدرلر ﴿ قنت ﴾ فتح نونله میوه نك واوتك ایچندن
حاصل اولان قورت که قنك دخی دیرلر میر نظمی * مثنوی * درمیانشان یکی شده پیدا *
قنت میوه وکیاه آسا * آخر اوراتبه کند بی شك * چو شود در درون میوه قنك ﴿ مع الجیم
﴿ قاج ﴾ قاون وقارپوز وخیار وامثالی میوه نك دلیمی معناسنه در ﴿ قبج ﴾ فتح باء
موحده ایله ککلك که کبك دخی دیرلر عربیده بخل وقبجه دخی دیرلر میر نظمی بیت که نتواند قبج
آسا خرامد * اکر صد سال مرغی مشق دارد ﴿ قلفنج ﴾ سکون لام ونون وفتح غین معجمه
ایله کلید وقپو حلقه سی معناسنه وله بیت درایامش همه کس بود بی رنج * که نبود حاجت
در را بقلفنج ﴿ قنج ﴾ سکون نونله بوزن سنج بمعنی غنج مرقوم یعنی ناز وشیوه که حددن افزون
اوله زیرا محبوبه ناز وشیوه لازم حسندر اما حددن تجاوز ایتمیه تحفة الاحبابده فراهم فشردن

فشردن نسنه صقمق معناسنه در ﴿ قنوج ﴾ ضم نون مشدده ایله ولایت هندده دار الملك
یعنی تختکاه شاهان اولان شهرك آدیدر حکیم اسدی بیت تویی شاه قنوج ورای برین *
زهندوستان تا بدریای چین * حکیم فردوسی بیت یکی کفت کین شاه رومست وهند *
زقنوج تا حد دریای سند ﴿ مع الدال المهمله * قابولاد ﴾ ضم باء موحده وواو معروف ولام
ایله طام کنارلرنده یغموردن محافظه دیوار ایچون یاپدقلری سچاق کرك کوچك وکرك بیوك
اولسون قابول دخی دیرلر ابو المعانی بیت سر دیوار آور بهر حفظی * کند بال هما اورا قبولاد
﴿ قاصد ﴾ کسر صاد مهمله ایله پیك ومکتوب ایلدیجی عربیله استعمالی مشترکدر حکیم
شفایی * مصرع * شرمنده تر از قاصد کم کرده کتابت * عربیده القصد البینة ووسط الشیء
اورته معناسنه کبی ودخی یسیر وقریب معنالرینه که نعتنده قاصد دیرلر ویقال القصد اتیان الشیء
وعربی شعرلرده دخی وارد اولور شیخ جمال الدین ابن بنانه بیت سبقت قاصد معناها وکنت
فتی * الی المدام له بالسبق عارات ﴿ قاورد ﴾ فتح واو وسکون راء مهمله ایله متعارف برنوع
حلوادر بسحاق اطعمه بیت درره قاورد کشتم خرد ومرد * دل بجان آمد ازین ناورد وبرد *
ثانی اول کمسیه دیرلر که هر برایشده سوز ایله غرالنه ﴿ قاید ﴾ کسر یای تحتانیله پیشرو عسکر
بودخی عربیله اشتراکا استعمال اولنور مولانا جامی بیت شوق اکر قاید راهت نشود *
کعبه وصل پناهت نشود * عربیده چکیجی ویدیجی مثلا براعمایی یدوب کوتورن وقیون
سوریسنك اوکنجه یورین قیون یاخود کچی که کوسم دیرلر ﴿ قبانمد ﴾ فتح باء موحده ونون
ومیمله کپنك که یغموردن حفظ ایچون ارقیه آلورلر ابو المعانی بیت کاهی فلك زاطلس وسمور
میدهد * کاهی ندهد اهل دلانرا قبانمد * معنای ترکیبی کیجه قفتانی دیمك اولور ﴿ قد ﴾
درت معنایه کلور اول بوی که قامت دخی دیرلر ثانی اوزون یرتماج که اتکده ویکده اولور ثالث
جامه بچمك رابع دری یوزمك که عربیده سلخ دیرلر لفظ قد عربیله مشترکدر یقال القد ایضا
الشق طولا ﴿ قژاکند ﴾ فتح زاء فارسی وکاف وسکون نونله ایکی معنایه در اول برنوع پنبه لو
وصیق نکنده لو قفتاندر زره آلتنه کیرلر شمس فخری بیت در معرکه دشمن ویا جوشن خفتان
آن مهلکه حاسد وشد خود وقژاکند * شیخ سعدی بیت در قژاکند مرد باید بود * بر مخنث
سلیح جنك چه سود * شرفنامه ده قژاکند بر جامه درکه خام ابریشمله طولمش اوله کجاغند
وکجاکند وکژاغند وکژاکند دخی دیرلر ثانی کم که آته اوررلر غایت یاقشقلو کوسترر وبعض
نسخه ده یورغان که صیق نکنده لنمش اوله ﴿ قزد ﴾ فتح زاء معجمه ایله پنبه قوزاغی که ایچنده
پنبه اولور ﴿ قلغند ﴾ سکون لام ونون وفتح غین معجمه ایله آت نعلنده میخ اوجن قمه مق
وپرچین ایتمك میر نظمی بیت چو بی قلغند افتد نعل لابد * نباشد دوستی محکم بحاسد *
﴿ قلقند ﴾ سکون لام ونون وفتح قافله قره بویه که بویاجیلر قوللنورلر ﴿ قند ﴾ سکون نونله
صاف اولمش شکر که قینادوب عقد ایدرلر اصلی فارسیدر عربیده استعمال اولنور شکر اوطعامه
مقنود ومقند دخی دیرلر بعض فرهنکلرده شکر پالوده سی منقولدر ﴿ قود ﴾ فتح واو ایله
قصاص معناسنه یعنی قاتلی مقتول یرینه قتل ایتمك وسکون واو ایله بویون اوزنلغی طول العنق
معناسنه ودخی آت سوریسی یقال مر بنا قود ای جماعة من الخیل وعربیده کسر قافله قصاص

معناسنه ابن مطروح بیت خذوا قیودی من اسیر الکلل * فواعجبا لاسیر قتل ق قید ق
سکون یای تحتانیله بعلمق کرك محسوسا کرکسه معنا ایکی معناسنه ابو المعانی بیت بعاشق
تار زلفش قید کشته * ازان مجرم شود یا قید بسته ق مع الراء المهمله * قار ق ایکی معنای
مختلفی واردر اضداد قبیلندندر بر معناسی بیاضدر که بیاض نسنه لره نسبت اولنور اول
مناسبتله ترکیده برفه قاردیرلر حکیم انوری بیت چشم این دایم سفید از اشك حسرت همچو قار
روی آن دایم سیاه از خاك محنت همچو قیر * و بر معناسی سیاه در عربیده قیره قاردیرلر اول
مناسبتله سیاه مراد اولنور اثیر الدین اخسیکتی بیت چون خرقه کشت بر کتف شب ردای
قار * شد غرق در غلالهٔ زر فرق کوهسار * ذکر اولنان وجهدن غایت بیاضه و غایت سیاهه قار
دیرلر شمس فخری ایکی معنایه بیت چو قار کشت بترکی چو چشمش و رویش * که شد از حوادث
ادبار نامرادی قار * عربی لساننده بو معنایه قیر دیرلر بعض نسخه ده قار قاره ساقز کبی اسی صو
بیکارلرنده چقار صویق اولانه قار سیال وقتی اولانه قار یابس دیرلر کاه سیالنی طبراقله قینادرلر
حفظ و استعماله صالح اوله بحر طبریه ساحلنده یری قزارلر چقار و موصلده علی حمامی دیدکاری
موضعده چقار موصلده و بغدادده مرمر طاش بولنمامغله مذکور ساقزی قویی ایدوب حمامه
طاش یرینه فرش ایدرلر عربیده قار زفت و قره بویه و دوه ابل کبی و طاغ کچیسی معز کبی و دخی
آیاق اطرافیله یوریمك سس ایشدلمسون دیو کوچك دپه که طاغدن آیرلمش اوله و قره طاشلو
یر و بیوك قره طاش جمله بونلره قاردیرلر ق قابور ق ضم باء موحده و واو معروفله مصندره که
اولر ایچنده ایدرلر روم دیارنده آکا یوکلك دیرلر و دخی او اوکنده یاغمور و قاردن محافظه ایچون
صوندرمه ایدرلر آکا دیرلر ابو المعانی بیت شد ست عزت و اقبال سقف خانهٔ همت * سرای
بخت چو شد دولت و سعادت قابور ق قتار ق فتح تاء مثناة ایله بر کسنه یی قورقی ایله اولدرمك
و ایکی نسنه یی بر برندن آیرمق و طاغتمق معناسنه شمس فخری بیت زره کسل بود اندر
زمانه لیك ندید * کسی چو نیروی او را کند حسود قتار ق قدر ق فتح دال مهمله ایله کشتکیرلك
یعنی کورش طوتنلرك بر معروف لعبیدر امیر خسرو بیت کشتی چشم تر من بود با دریا قدر *
اشك زور آورد و آمد پشت دریا بر زمین * سکون دال مهمله و فتحه ایله عربیده هر نسنه نك
مقداری و مبلغی و تعظیم و کسمك قطع کبی و دخی تقدیر و اقتدار ق قدیر ق کسر دال مهمله
و سکون یای تحتانیله چولمکده طتج اولنان طعام و غیری و عربیده قوی و قوتلو قادر کبی و صاحب
قدرت ق قرار ق اکلنمك و اکلندرمك آرام و درنك غیاثای زرکر * قطعه * بارها یا خود
این قرار کنم * که روم و ترك عشق یار کنم * بار اندیشه میکنم که اکر * نکنم عاشقی چه کار کنم *
ق قراچار ق فتح راء مهمله و جیم فارسیله جنکیز خانك عم زاده سیدر که تیمور شاهك جدی اولور
مولانا هاتفی بیت قراچار و جنکیز ابن عم اند * بکشور کشایی قرین هم اند ق قرقار ق
سکون راء مهمله و فتح قافله نسخهٔ میرزا ابراهیمده کبوتر بغدادیدر که نامه بردر زیرا کبوتر نامه بره
بغدادی دیرلر ق قزدار ق سکون زاء معجمه و فتح دال مهمله ایله هند حدودنده واقع بر شهر
آدیدر میر نظمی بیت بتابستان دران کرمای تفته * بر قزدار تا در هند رفته ق قطار ق
معروف دوه و قاطردن عدد معلومه که التی مهار اشتر و بش رأس قاطره قطار دینمك معتاد

معتاد اولمشدر مولانا هاتفی بیت قطار شتر بیشتر از شمار * پرند خطایی هزاران هزار *
ق قلقتار ق سکون لام و فتح قاف و تاء مثناة ایله قره بویه نك صاروسی که ینه سیاه رنك بویارلر
ق قلمدر ق فتح لام و دال مهمله و سکون میمله اغاجك تازه بوداغی که شتاك دخی دیرلر
ق قلندر ق رند لاابالی و مجرد علایق اولانه دیرلر میر نظمی بیت قلندر مشربان رند عالم
شوند از بی علایق شاد و خرم ق قندهار ق سرحد هندده واقع بر قلعه آدیدر اوزرنده خیلی
جنك اولمشدر کاه عجم آلوب ضبط ایدر و کاه هندیلر آلورلر محبوبلری غایت چوق اولور نته کم
شاعر دیمشدر بیت شهر ز دیبای روم نغز تر از بوستان * راه ز خوبان شهر خوبتر از قندهار
بعضیلر عجمدن و بعضیلر ترکستاندن و بعضیلر مسالك و ممالك هنددن در دیدیلر بو اوج
قومك اراسنده واقع اولمشدر ق قیاور ق فتح یای تحتانیله پورسق دیدکاری جانوردر
و بعضیلر چقالدر دیدیلر و مجمع الفرسده باب الفاء مع الراده ذکری مرور ایدن فیاوار مرقوم
معناسنه در ق قیسور ق سکون یای تحتانی و ضم سین مهمله ایله معدن معناسنه در جواهر
و آلتون و کمش و باقر معدنلرینه دیرلر اسم عامدر شاعر بیت بسعی از خاك بیند نفع موفور
به تنها کشت یابد نوع قیسور ق قیصور ق سکون یای تحتانی و ضم صاد مهمله ایله بحر
محیطه قریب یرده واقع شرقی بر شهر نامیدر ق مع الزاء المعجمة * قاز ق معروف بوینی
و بورنی اوزون بر قوشدر صو کنارلرنده تعیش ایدر عربیده بط دیرلر فارسیده دخی بط استعمال
اولنور اما اغلبی غاز و قاز دیرلر آنجق فارسیده بط ایله قازك فرقی بودر که اهلی سنه قاز
و دشتی سنه بط دیرلر استاد لطیفی بیت باز سفید آفت طاوس و قاز * چرخ کز و بسته
شود چشم باز ق قائم انداز ق شطرنج باز بی عدیل اولانه دیرلر شیخ نظامی بیت ملك را
قائم الهی بود * قائم انداز پادشاهی بود * مؤید الفضلاده عاجز و فرومانده معناسنه
مسطوردر ق قزاز ق ابریشمجی و ابریشم ایشن ایشلینه دیرلر غرابت عوامدر که بر کسنه
قزاز یازسه غلطدر دیو غزاز یازارلر حال بوکه غزاز غلطدر ق قز ق فتح و تشدید ایله بوکلمش
ابریشم ما فتل من الابریسم و عند البعض مطلق ابریشمدر کرك مفتول اولسون کرك اولمسون
قزاز ابریشم ایشلیجی اولور و دخی صحرامق و ایراق اولمق یقال تقزز من الدنس ای تباعد منه
ق قلاوز ق معروف ترکیدر یعنی چغتایده دلیل معناسنه مجمع الفرسده اول آتلولره دیرلر که
لشکری طشره دن محافظه ایده لر مولانا هاتفی بیت شد آن بسته بر نیکخواهی میان *
قلاوز سالار خوارزمیان ق قمیز ق کسر میم و سکون یای تحتانیله قدح و پیاله معناسنه
ابو المعانی بیت شود بمجلس ما مطربان شوق انکیز * ز دست ساقی مهر و خوشست می بقمیز
ق مع السین المهمله * قارس ق سکون راء مهمله ایله غایت صوغوق صویه دیرلر ابو المعانی
بیت بهیچ جز ننشاند حرارت دل من * اکر شود یم عمان قارس تر از برف ق قالوس ق ضم
لام و واو معروفله بر نوا و لحن آدیدر منوچهری بیت بزند ناز بر سرو سهی سرو سهی * بزند
بلبل بر تارك کل قالوسی ق قس ق فتحه و تشدید ایله طلب و تتبع ایتمك و نمیمه و الم و غصه
و قساوت بوندندر و ترسالرك بر معلوم کونی آدیدر عربیده ضمله عرب العرباده فصاحت
و بلاغتله مشهور و مسموع الکلام بر واعظك اسمیدر که قس ابن ساعدة الایادی دیرلر و قس

رئیس من رؤساء النصاری فی الدین والعلم کذا القسیسین وکسر ایله نصاری طائفه سنك
رئیسی ودانشمندی ودخی برموضع آدیدر آنده حاصل اولان ثوبه ثوب قسی دیرلر قافك فتحی
وکسریله ده جائزدر ﴿ قفس ﴾ فتح فایله معروف عربیده صاد ایله قفص دیرلر اما سکون
فایله جبر وعنفله برکسنه دن شیء آلمق وموت معناسنه یقال قفس فلان ای مات والقفس
الانتزاع ﴿ قلقدیس ﴾ سکون لام وفتح قاف وکسر دال مهمله ایله قره بویه در ﴿ قوانس ﴾
نونك ضمه سیله جائز کسری ده جائزدر بر بچق وقیه وزنی درودخی معروف ظرفدر ایچنه اشربه
وامثالی نسنه قورلر ﴿ قیس ﴾ سکون یای تحتانیله مشهور مجنونك لقبیدر کسر قافله
نیزه مقداری یقال بینهما قیس رمح ای قدر رمح کذا فی المجمع بومعنالره ابو المعانی بیت
قیس وفرهادکی شوند درعشق همدوش مرا * درمیان عشق وهریك قیس نیزه دور بود *
﴿ قیسوس ﴾ سکون یای تحتانی وضم سین مهمله ایله پنبه اراسنده بتن اوت که قوپاروب
آتارلر ﴿ مع الشین المعجمة * قاش ﴾ لفظ ترکیدر یعنی چغتایدر ابرو معناسنه کذا
فی الاداة والمؤید والمجمع ﴿ قاش قاش ﴾ الفاظ اتباع قبیلندندر تار ومار وخراب
ویباب کبی استاد لطیفی بیت مشو بمردم قاشی وقاش یار وحریف * که مال خود نشود
عاقبت خراب ویباب ﴿ قالش ﴾ کسر لامله بکتاش وخواجه تاش دیمك کبی در ابو المعانی
بیت من باسکان کوی تو ای پادشاه حسن * درخاك آستان تو قالش شدیم ازل ﴿ قش ﴾
قالش مرقوم معناسنه در عربیده شین مشدده ایله یازه اوکلق وخسته صاغلق وعجله ایتمك
یقال قششت الناقة قشیا ﴿ قلاش ﴾ لام مشدده ایله کیسه بردوخراباتی ومفلس اما
غریبدرکه بوزمانده بسیاردان وکارنده ماهر اولانه دیرلر وکاهی اوباش لفظیله ردیف ایدوب
قلاش واوباش دیرلر میرنظمی بیت همی بودند با اوبار سرتاش * تنی چند مردك قلاش
واوباش ﴿ قلمتراش ﴾ ایکی معنایه در اول معروف آلتدر ثانی محرف واوجی سوری
یونلمش نسنه هرنه اولورسه قلمواری دیمك معناسنه ﴿ مع الغین المعجمه * قتغ ﴾ کسر
تاء مثناة ایله قتق دیدکلریدر ترکستان لغتی در فارسیده ده استعمال اولنمشدر اول نسنه درکه
یوغردی سوزوب قیمق ایله آلوده ایدوب قارنه طولدورب قوریدرلر اکثر اهل سفر زادیدر
﴿ قدغ ﴾ فتح دال مهمله ایله شراب قدحی درکه اوکوز بوینوزندن ایدرلر کذا فی المجمع
﴿ قراباغ ﴾ فتح راء مهمله وباء موحده ایله برمشهور مملکت درخیلی قصبات وقرایه مشتملدر
مولانا هاتفی در تیمورنامه بیت شد آن بهر آسودکی سپاه * به وی قراباغش آرامکاه *
﴿ قلاغ ﴾ فتح لامله آغز چوره سی که پوز وبتفوز دخی دیرلر ﴿ مع الفاء * قاف ﴾ ایکی
معنایه در اول معروف ومشهور طاغدرکه دنیایی احاطه ایتمشدر دیرلر ثانی بمعنی خشك
یعنی قوری اولان نسنه یه دیرلر وعربیده اوزون نسنه یه دیرلر هرنه اولورسه ﴿ قرقف ﴾
سکون راء مهمله وفتح قافله ایکی معناسی واردر بری ترسا کتابنك نامیدر واول اوج کتابدر
بینلرنده معلوم حکیم خاقانی بیت سه اقنوم وسه قرقف را براهان * بکویم مختصر شرح
موفا * ثانی شرابك جمله اسماسندن براسمدر ﴿ قطایف ﴾ فتح طاء مهمله وکسر یای
تحتانیله ایکی نوع حلوادر مشهور برنوعی ارشته کبی اوزون اولور بردلکلو برداق کبی آلتدن

آلتدن تابه ایچنده دوکرلر برنوعی دخی دکرمی خرده خمیری ال ایاسی قدر اولدخی دوکمه درنیم پخت
ایدرلر بعده هرایکیسنك اراسنه شکر ایله دوکلمش بادام ویاخود فستق قویوب تکرار ساده
یاغده قاوروب طبقلره قودقده اوزرینه عسل مصفی قینادوب دوکرلر لطیف حلوا اولور
﴿ مع القاف * قاق ﴾ قوریمش ات لحم قدید کبی وقوریمش اتمك که کاك دخی دیرلر شاعر
بیت نمی باشد سبك برمعده اصلا * چو قاق لحم ونان ثقلت افزا * عربیده آلاقرغه غراب
الابقع معناسنه ﴿ قتق ﴾ کسر تاء مثناة ایله اکشی وقوری یوغرت که آشه قورلر لذت ویرر
شاعر بیت بمخموران شود خوشتر سحرکه * بشور بای قتق پخته خصوصا ﴿ قسوق ﴾
ضم سین مهمله وواو مجهول ایله برنوع صرمشقدر اوزانور یخسول اورغانی دیرلر ﴿ قلطاق ﴾
معروف که ایردر شیخ سعدی بیت به قلطاق ودستار ورختی که داشت * زبالا بدامان درویش
داشت ﴿ مع الکاف * قجك ﴾ فتح جیمله کمانجه که غجك دخی دیرلر ابو المعانی بیت مطرب
بیا که از دل ما غم برون رود * آهنك نغمه از دل ودستت قجك زند ﴿ قرخواك ﴾ سکون راء
مهمله وفتح خاء معجمه ایله بمعنی کوشتابه کذا فی المجمع ﴿ قلبنك ﴾ فتح لام وباء موحده
وسکون نونله برنوع عوددر غایت خوشبو اولور کذا فی المجمع ﴿ قنك ﴾ سکون نونله میوه لرده
وباش اوتلرده حاصل اولان قورد حکاك بیت بماند همی دلتنك بخانه ستم چون قنك *
زسرما شده چون نیل سرو رویم پر از زنك * محمد هندوشاه فرهنکنده قافله نقل ایلمش اما بعض
فرهنکلرده فایله روایت اولنمشدر ﴿ مع الکاف الفارسی * قزاکنك ﴾ فتح زاء معجمه وکاف
وسکون نونله بمعنی زره کذا فی شرفنامه والاداة ﴿ قلاسنك ﴾ فتح لام وسین مهمله وسکون
نونله صپان طاشیدر ﴿ قلماسنك ﴾ زیادهٔ میمله بودخی صپان طاشنك مدوریدر
﴿ مع اللام * قاپول ﴾ ضم باء فارسیله فرهنك میرزاده وکتاب السامی فی الاسامیده باء
موحده ایله مسطوردر اوقاپولری وپنجره لری اوزرنده کی اغاج که سچق ایدرلر رومده طره دیمکله
بنالر میاننده شایعدر ویغموردن وکونشدن محافظه ایچون ایدرلر قابولاد دخی دیرلر
﴿ قاویل ﴾ کسر واو وسکون یای تحتانیله اجانب شمالده ساکن برطائفه درکذا فی شرفنامه
حکیم اسدی بیت کروهی شمالیست اقلیمشان * که قاویل خوانی زتعظیمشان ﴿ قچل ﴾
فتح جیمله فرهنك جهانکیریده جیم فارسیله سقسغان دیدکلری قوش ﴿ قحل ﴾ کسر حاء
مهمله ایله بمعنی زار ونزار وضعیف حکیم شیرازی بیت سخت نبض وسخت تن باشد قحل *
کرنباشد برجکر آن خشك دل * عربیده سکون حایله قورومق یابس وپیس کبی ودخی مسن
یعنی یاشلو آدم وغیره ﴿ قراول ﴾ فتح راء مهمله وضم واو ایله عسکری مکر عدودن محافظه
ایچون برمقدار آتلو عسکرك اطرافن طولانوب محافظه ایدنلره دیرلر رومده دخی قراول دیرلر
مولانا هاتفی بیت قراول سپاران آیین نبرد * شدند از سرکینه صحرا نورد ﴿ قژیل ﴾ کسر
زاء فارسی وسکون یای تحتانیله توت دیدکلری یمشدرکه انواعی اولور وپیراغنی ایپك قوردی
ییوب ابریشم حاصل ایدر میرنظمی * مثنوی * بود مقصود حاصل غم مکش هیچ * شود
برك قژیل اطلس بتدریج * برفته میشود غوره چو حلوا * به پختت ازچه داری جنك وغوغا
﴿ قفشیل ﴾ سکون فا ویای تحتانی وکسر شین معجمه ایله کفکیر وکفجه یه دیرلر بومعنایه

اثنای حکایه ده میر نظمی بیت پریده بهر مهمان بود تفشیل * در آوردن زدیکش نیست قفشیل
قلقل سکون لام وفتح قاف ثانیله اوج معنایه کلور اول مرد متحرك یعنی بر یرده
سکون بولمز آدم ثانی اوکیك قوشنه بکزر برقوشدر ثالث میوهٔ تلخ که اکله قابل اولمیه
واکا بکزر نسنه لره دیرلر عربیده کسره ایله براوت آدیدر قره جه تخمی اولور وضمه ایله غایت
یوریکن آت ودریای بی بن وآواز صوت کبی یقال فرس قلقل ای سریع ورجل قلقل ای
خفیف وبحرة قل ای لاقعرله قنبیل سکون نون وکسر باء موحده بعده یای ساکنه ایله
طعامه قونیلان بهارات ولوازم لذت طعام وله بیت دهد قنبیل لذت مر طعام را * چنانست
اصطلاحات کلام را * وبر موضع اسمیدر مع المیم * قاقم ضم قافله بر نوع مشهور
کورکدر بیاض ونازکدر جانوری کدیدن کوچکدر اما بیاض صحیح آنجق قویروغی سیاه اولور
دریسن قویروغی ایله کورك دیکرلر یازایامنده کیلور زیاده لطافت ونزاکتندن ملوك وکبار ووزرا
وامرایه مخصوص اولوب هرکسك کیمه که استعدادی یوقدر ابتدا سمور ایله قاقم ایجاد اولنمشدر
ومخترعی هوشنك شاهدر سمرقند دیارنده چوق اولور حکیم فردوسی بیت چو سنجاب وقاقم
چو روباه نرم * چهارم سمور ست کش موی کرم * مذکور دورت نوع کورك ملوکه مخصوصدر
روباه دیدوکی بر نوع سیاه دلکودر اوزون توپلری اولور کمیاب کورکدر قام اسلافدن
بر معروف کمسنه آدیدر عربیده بوی واقامتدن قالقدی دیمکدر فعل ماضی اولور قدم
فتح دال مهمله ایله ایکی معنایه در اول بمعنی پای انسانك ایاغی عموما وطباندر خصوصا
خواجه حافظ بیت قدم دریغ مدار از جنازهٔ حافظ * اکرچه غرق کناهست میرود ببهشت
ثانی میمنت ومبارك معناسنه کمال خجندی بیت بر سر کشتهٔ هجران کذری از سر مو *
خیر مقدم قدم آوردی ودرخور کردی * ودخی برایشده اوکوردی اولمق کما یقال القدم
السابقة فی الامر ویقال فلان قدم صدق ای اثر حسنه قدیم اوزرینه زمان مرور
ایتمش اولان نسنه حادثك ضدیدر خواجه حافظ بیت مکر از خدمت دیرین من از یاد برفت
ای نسیم سحری یاد دهش عهد قدیم قرم سکون راء مهمله ایله بوزن نرم مهتر وبزرك
آدمه دیرلر حکیم شیرازی بیت از غذاها شور وشیرین تیز ونرم * نرم کرداند سرشت ای
مرد قرم * عربیده فتحتین ایله زیاده آرزو ایتمك شدت شهوت معناسنه ودخی دکز ایچنده بتر
چنار اغاجنه بکزر بر اغاجدر قلم معروف خامه در ویونلمامشنه کلك دیرلر اما قلم
ایکیسنه ده اطلاق اولنور وایکی لسانده دخی قلم دیرلر وتقدیر ربانی یه ده قلم دیرلر ابو المعانی
بیت شدنی چون شود آخر زچه فریاد کنی * در ازل از بد ونیك هرچه که میرفت قلم *
قیسوم سکون یای تحتانی وضم سین مهمله ایله ایوادنه بعض لغتده بوی مادران
دیدکلری چیچکدر عربیده صاد مهمله ایله قیصوم دیو مرصمه دیدکلری خوشبویاسی یپراقدر
بوستانیسی غایت لطیف قوقار بریسی دخی قوقار امانه چندان مع النون * قارن
فتح راء مهمله ایله بر مشهور ومعروف مبارز آدیدر حکیم انوری * قطعه * اکرچو قارن وقارون
شود بزور وبمال * مخالفت زکذاف زمانهٔ ریمن * بخاك در کندش هم زمانه چون قارون * بیار دیر
دهدش هم زمانه چون قارن * قارون مال وخزینه ایله مشهور اولدوغی کبی بودخی زور وقوت ایله

ایله معروف ایدی عربیده کسر ایله قلیجی واوقی اولان کمسنه یه ودخی حج ایله عمره یی جمع ونیت ایدنه
دیرلر قارون ضم راء مهمله وواو معروف ایله بنی اسرائیلدن حضرت موسی علی نبینا وعلیه
السلامك اقرباسندن بر کمسنه نك آدیدر حضرت موسی علی نبینا وعلیه السلام قرق کون
مناجاته کیتدکده سامری نام بر کمسنه بنی اسرائیله اختلال ویروب التوندن بر بوزاغو یاپدیروب
خلقی اکا طاپدرمش ایدی حضرت موسی علیه السلام کلدکده احوالی بویله اولمش کوردکده
قرنداشی هارون علیه السلامه رنجیده خاطر اولوب خلقی بوزاغویه پرستشلکدن رجوع
ایتدرمك ایچون بوزاغویی یاقمق مراد ایلدکده قارون قویمجیلق علمنی اعلا بیلوردی بوزاغویی
یاق دیو امر ایلدی قارون ایتدی یا موسی التون یانمز آتشده دخی کوزل اولور دیدکده حضرت
موسی متفکر اولدی حق سبحانه وتعالی حضرتلری وحی کوندردی دریا کنارنده فلان اوت واردر
اول اوت کمیانك بر جزوئیدر اول اوت ایله التون ینار دیدی فی الحال موسی علیه السلام قارونه تعلیم
ایلدی قارون دخی واروب اول اوتدن زیاده دوشیروب صاقلدی وهم روایت اولنورکه حضرت
جبرائیل علیه السلام بر آت اوزرنده انسان صورتنده فرعون عسکرینك اوکنه دوشوب
دریایه ایلتدکده آتنك باصدوغی یردن طپراق آلوب قارون صاقلمشدی آنی باقره القا ایدردی
آلتون اولوردی بلکه هر نیه القا ایلسه آلتون اولوردی بو سببدن قارون کیمیا کرلك ایدوب
چوق التون تحصیل ایلدی حتی دیرلرکه خزینه سنك مفتاحی بر درهم دموردن ایدی بویله ایکن
آلتمش دوه خزینه مفتاحلرینی چکردی بو حال ایله قارون دینه کلمیوب حضرت موسی علی نبینا
وعلیه السلام دینه دعوت ایتدکجه تعلل ایدوب اسلامه کلمدی آخر کار حضرت موسی قارونك
اسلامندن مأیوس اولوب خزینه سیله ومفتاحلرین چکر دوه لریله ارضه امر ایدوب بامر الله
تعالی یره کچوردی خواجه حافظ بیت هنکام تنکدستی در عیش کوش ومستی * کین کیمیای
هستی قارون کند کدارا قالون ضم لام وواو معروفله اوج معنایه کلور اول کامل بر حکیم
ذوفنون نامی در ثانی دریای هند جزیره لرندن بر جزیره آدیدر آنده سکسار قومی اولور سیامك
شاهك قزی آنده در مرقوم سیامك هفتکوش یعنی یدی معدندن آنده بر قلعه بنا ایلمش
روایت اولنورکه اول قلعه ده ساکن اولان ذی روح طول عمر ایله معمر اولورمش ودیرلرکه قلعه ایچنده
بر اغاج بتمش بدنی یشل وشاخلری سیاه وبیراغی صاری هر بری قلقان قدر اولور اول قدر شفاف
وبراقدرکه نظر ایده نك چهره سی کورینور وقبق هیأتنده میوه سی اولور غایت قرمزی وشکر
کبی شیرین ولذیذ اولورمش والله اعلم بحقیقة الحال معنای ثالثی روم لساننده نیك وخوش
دیمکدر قالین کسر لام وسکون یای تحتانیله بمعنی قالیچه وامثاله شیخ عطار بیت مرد ره را
بوریا قالین بود * زانکه خشتش عاقبت بالین بود قانون اوج معنایه در اول هر نسنه نك
اصلی یقال قانون کل شیء ای اصله والجمع قوانین وعادت واسلوب وحساب معنالرینه ثانی رسوم
پادشاهان ثالث بر نوع سازدر معروف مذکور اوج معنایه ابو المعانی بیت خوشا قانون بود
قانون رندان * که مطرب میزند در بزم قانون قپان فتح باء فارسیله اصلی کپاندر تعریب
ایدوب قپان دیدیلر بیوك ترازودر قنطار وقسطاس دخی دیرلر ودخی امین معناسنه در یقال فلان
قپان علی فلان وحمار قپان دویبته یقال نوع من اصغر العصافیر یعنی سرچه دن کوچك بر قوشدر

قویروغی اوزون اولور متصل اوینادر ﴿ قبای آهنین ﴾ یعنی زره مولانا عاتی بیت مجلوه
زهرسو قبا آهنان * قبا آهنینی که روبین تنان ﴿ قراخان ﴾ ترکستان پادشاهلرندن
بر بینك نامی در تیمورك یقین اقرباسندندر مولانا عاتی * مثنوی * که بود از نژاد سلاطین ترك
تو یا جنابی در آیین ترك * قراخان بتازی قراخان بنام * جهانش بکام سپهرش غلام * مرور
ایامله اعلام رجالدن اولدی ﴿ قرفسیون وقرفیسیان ﴾ کلاهما بسکون الراوسین المهملتین
کبا به دیدکلری دارو در ﴿ قرقان ﴾ سکون راء مهمله وفتح قاف وهمله بردارو در عربیده
مقل ازرق دیرلر بعضیلر آنك ایچنده کی چوبجکز دردیدیلر ﴿ قرکن ﴾ سکون راء مهمله وفتح
کافله بمعنی جوی نوکنده یعنی یکی قازلمش ارمق که صوآقمش اوله میر نظمی درصفت عاشق بیت
زدرد حسرت آن یاسمن تن * دوچشمش کشته کویا کدوقرکن ﴿ قروان ﴾ سکون راء مهمله
وفتح واو ایله شهر لرده اولان درنك ﴿ قرغان ﴾ سکون زاوفتح غین معجمتین ایله قزان کدایچنده
آش پشورلر کاهی غین یرینه قافله قرقان دیرلر ﴿ قزوین ﴾ سکون زاء معجمه ویای تحتانی
وکسر واو ایله عجمده آب وهواسی لطیف ومشهور شهر در حالا عجم شاهلرینك تختکاهیدر شاعر
بیت نظیر آب حیوان آب قزوین * ازانست فیضیاب ارباب قزوین ﴿ قزین ﴾ کسر
زاء معجمه وسکون یای تحتانی ایله ابریشمدن اولان نسنه که قز ابریشم دیای نسبت ونون تاکید
ایله سمین وزرین کبی در استاد لطیفی بیت زحمت مده ای صبا خدارا * آن شاه قزین فروش
مارا ﴿ قصد کردن ﴾ برنسنه یه میل وعزیمت ایلمك چغتای لسانندر ایرکینمك دیرلر کسر الذاله
اسم فاعلی ایرکینور اولور میل ایدر دیمکدر معناسنه میر علیشیر دیوان اول دیباجه سنده دیر بیت
کولما ککا ایرکینور ایل بیرسوز که دیسا مجنون * اول سوزنی جمع قیلسا کولما کنی ایلارا قزون
بوندندر ایرك کسر الف وسکون یا ورایله اختیار معناسنه در رومده دخی استعمال اولنور
اختیارین النه ویردی دیمکدر ایرکن النه ویردی دیرلر فرهادنامه ده فرهاد وصفنده بیت نیجا
افغاندین اینسا آغزینی بیرك * یوق ایردی ناله چیکما کا آنکا ایرك ﴿ قطران ﴾ اوج معنایه
کلور اول برشهر آدیدرکه آنی شیث نبی علیه السلام بنا ایتمشیدی آنده بت پرست برجماعت
وار ایدی ایمانه کلدیلر آخرکار حضرت سلیمان علیه السلام قفطس نام بر دیوی کوندردی اول
قلعه یی یرندن قالدروب حضور سلیمانه کتوردی معنای ثانی معروف نسنه در یردن چقر
کتران لفظندن تعریب اولنمشدر ثالث رومیه دن برمشهور شاعر آدیدر چوق ابیاتیله استشهاد
اولنمشدر حکیم قطران ارموی دیوو فرهنکی دخی واردر ﴿ قطرغان ﴾ برمفید معجون درادویه
حاره دن ترکیب اولنمش برودتدن حادث اولان امراضه نافعدر ابوالمعانی بیت سخنها بیمزه
کفتاربارد * همه عمرش قطرغان خورده باید ﴿ قفدان ﴾ سکون فاوفتح دال مهمله ایله عطار
آلتلرندن برظرفدر ایچنه عطریات قورلر ﴿ قلان ﴾ فتح لامله ولایت شروانده رعایا اوزرینه
صالینور برمعلوم تکلیفدر وولایت خوارزمده مؤنث معناسنه در ﴿ قلارون ﴾ فتح لام وضم
راء مهمله ایله بمعنی نقیبان لشکر کذا فی شرفنامه میر نظمی بیت دلیران به پیکار برخاستند
قلارون عسکر صف آراستند ﴿ قلتبان ﴾ سکون لام وفتح تاء مثناة وباء موحده ایله ایکی
معنایه در اول فرهنك حسین وفاییده برقصه وغلطان عمود در برذراع مقداری ایکی باشنده

باشنده دوردر برمق قدر دلکلری وار آکا اغاج یکوروب طام اوستنه طپراق قودقده آنی یوار لیوب
طامی محکم وهموار ایدرلر اصلی غلطان اولمق واردر ثانی دیوث معناسنه یعنی عورتنك
بخورینه علمی لاحق اولوب رضا ویره ایکی معنایه حکیم انوری * قطعه * هرکز آن زن بمرد را
ترسد * که بمن خام قلتبان کوید * که اکر در سرای او بمثل * ژه کارند وقلتبان روید *
﴿ قلمدان ﴾ برنوع دواتدرکه آنچق ایچنه قلم قونور قلم ظرفی دیمك اولور زیرا دان بونده ظرف
معناسنه اولور ﴿ قلیوان ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانیله آتش پرست که کبر دخی دیرلر
میر نظمی * مثنوی * یهودی ونصاری وقلیوان * همه در ظاهرش الله کویان * ولی در قول
یکدیکر خلافند * بدنیشان باطل وکذب وکذافند ﴿ قلیون ﴾ معروف توتون ایچلن
لوله در حکیم شفایی * رباعی * قلیون زلب تو بهره ور میکردد * نی در دهنت چونیشکر میکردد
در دور رخت مثال تنباکو نیست * دودیست که در دور قز میکردد ﴿ قهربان ﴾ سکون ها
وفتح راء مهمله وباء موحده ایله کهربا معناسنه در ﴿ قهرمان ﴾ کار فرما وعدل وسیاست
ایدیجی پادشاهه دیرلر ﴿ مع الواو * قتو ﴾ ضم تاء مثناة ایله برولایت اسمیدر ﴿ قراسو ﴾
فتح را وضم سین مهملتین ایله حوالیسی خوارزمده واقع برارمق آدیدر کذا فی ادات الفضلا
﴿ قراوو ﴾ فتح راء مهمله وضم واو ایله قراول معناسنه شیخ آزری بیت ترقوس که
دردور فلك دادشه شام * ترك سحرش داد کر باره قراوو ﴿ قرنجو ﴾ فتح راء مهمله وسکون
نون وضم جیمله کاسهٔ درویشان وخوارزم ولایتنده اعداد حیوانات چارپا یعنی درت آیاقلو حیوان
صاغشی ﴿ قرنقو ﴾ یعنی قراکو شیخ آزری بیت دوران زنی باز سفید صحری ساخت *
از بال غراب شب دیجور وقرنقو ﴿ قلاچو ﴾ فتح لام وضم جیم فارسیله بمعنی کاسهٔ درویشان
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مع الهاء * قابله ﴾ کسر باء موحده ایله آبه که فارسیده مامی
وپیشکاره دیرلر یعنی اولادطوغورن خاتونك اوکنده اوتورب وضع حمله معاونت وبعد الولادة قطع
ناف وغسل پیچیدهٔ قماط ایدر عربیله مشترك لغتدر ابوالمعانی بیت درزادن من درد والم قابله
بوده * ازمادر من محنت وغم توام من زاد * وعربیده کلمك کیجه یه ده دیرلر یقال القابلة لیلة
مقبلة وعام قابل ای مقبل ﴿ قاقله ﴾ ضم قاف وفتح لامله معروف ادویه دن ایکی نوع اولور بری
کبیر بری صغیر در نسخه ده رسیدهٔ نظر اولدی که کبیر یشه هال وصغیر ینه هیل دیرلر ﴿ قاچوله ﴾
کوچك خلیدرکه مصغر قالی در ﴿ قاه قاه ﴾ اظهار هایله بلند آواز ایله کولمك قهقهه
معناسنه خلاق المعانی بیت زند خنده بر روی خواهند کان * دهان در از جود تو قاه قاه *
﴿ قحبه ﴾ مشهور ومعروف در فرهنك جهانکیریده زن روسبی واقعدر ومجمع الفرسده زانیه
عورت مسطور در واختری کبیرده دنی زانیه عورت اصلنده قحاب بالضم آت وقاطر ودوه
اوکسورپکی در وآز اولورکه انسان اوکسورپکنه ده دیرلر دیار عربده برکسنه بر زانیه عورت
یانندن یکسه عورت اوکسوروب اول آدمه کندوبی اظهار وعرض ایدوب مرادین اشعار ایدر
اول کسنه نك مرادی اولورسه آشنالق اظهار وبازاری استوار ایدر اول سیدن زانیه وفاجره
عورته قحبه تسمیه ایدرلر مرور ایامله روسبی عورته علم اولدی نتکم مأبون اوغلانه هیز دیدیلر
ودخی آنك کبی سبب تسمیه سی وار درکه حمامك مخصوص طاسنه هیز دینلور چونکه حمام طاسی

الدن اله دوشر كذلك مفعول اوغلان دخی الدن اله كندوكیچون استعاره طریقیله آكا هیز
دیدیلر كثرت استعماللرندن ایكیسیده علم منزله سنه تنزیل اولنمشدر میرنظمی بیت قحبه وهیزرا
مكن باور * عهد پیمانشان زكوش كذر ﴿ قرابه ﴾ فتح راء مهمله وباء موحده ایله برنوع بیوك دستی
واغزی طار اشاغیسی چوق شیشه دركه اون بش یكرمی وقیه شیء آلور آكا قرابه دیرلر خواجه
حافظ بیت درعهد پادشاه خطابخش وجرم پوش * حافظ قرابه كش شد ومفتی پیاله نوش *
مولانا هاتفی بیت بسی مغفر افتاد وسر از پیش * قرابه شكست وتلف شد میش ﴿ قرطه ﴾
سكون را وفتح طاء مهملتین ایله جامهٔ كوتاه كه كرته لفظندن تعریب اولنمش میرنظمی بیت
برآمد مست نازوشوخ برشنك * بپوشش قرطهٔ خوش طرزوخوش رنك * عربیده ضم قافله
بمعنی كوشواره یعنی كوپه ﴿ قریشه ﴾ كسر راء مهمله وسكون یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله وجود
انسانده بریومریجه اتدر اكثر بوینده ظاهر اولور اوردیرلر وجعی اولمز وعربیده یوغردی سوزوب
ایچنه قیمق قاتوب قارینه طولدیروب قوریدرلر آكا قریشه دیرلر ﴿ قژاوه ﴾ فتح زاء فارسیله
بكجاوه كه دوه اوزرینه قویوب ایراق سفرلره كوتوررلر خصوصا حجاز سفرینه عربیده محمل دیرلر
كذا فی المجمع ﴿ قژله ﴾ فتح زاء فارسی ولامله سقسغان دیدكلری قوش دركه عربیده عقعق
دیرلر ﴿ قشاوه ﴾ فتح شین معجمه وواو ایله قشاغوكه دمردن ایدوب آت وقاطر قاشرلر وآدم
قشاغوسی كه نازك آبنوسدن وكموكدن ایدرلر ابو المعانی درهجو بیت بجای خامهٔ در دست
اورا * نزیبد جز بچاروب قشاوه ﴿ قصبه ﴾ ایكی معنایه در اول شهردن كوچك كویدن
بیوك اولان شهركه حمام وجامعلری اوله ثانی عوراتك باشر باغی معناسنه در ﴿ قطره ﴾ ایكی
معنایه در اول طمله عموما ویغمور طمله سنه دیرلر خصوصا ثانی یوریمكده لنك اورمق كه قطره
زدن دخی دیرلر ابو المعانی بیت سرشكم قطره زد برروی زردم * شده كویا خبر آورده غم را *
چغتای لساننده طملیه تیم دیرلر كسر تا وسكون یا ایله قطره قطره دیمكده تیم تیم دیرلر ﴿ قطیفه ﴾
ایكی معنایه كلور اول معروف قماش ایكنجی آیرولق میرنظمی بیت مرا از وصلتش كشته
قطیفه * زكریه جامه كویا شد قطیفه ﴿ قلبكاه ﴾ سكون لام وباء موحده ایله ایكی معنایه در
اول جنك محلنده عسكرك ترتیب صفوفنده یمین ویسار اورته سنده اولان صفه قلبكاه دیرلر
مولانا هاتفی بیت زقیصر شد آراسته قلبكاه * زماهی بفرمان او تا بماه * ثانی عسكرك
جمعیت یری وله ایضا بیت بفرمان نویسیٔ جمع سپاه * كه سازند تبریز را قلبكاه ﴿ قلعه ﴾
معروف میرنظمی بیت در آنجا قلعهٔ محكم بنا كرد * كه كویی درمتانت كوه الوند * ودخی
طاغ باشنده صغنجق یر ودخی بیوك بولت پاره سنه قلعه دیرلر وضم قافله مال عاریت ودخی شول
یره دیرلر كه طورمغه ویرلشمكه قابل اولمیه چغتایده قلعه یه قورغان دیرلر فرهاد نامده ارمنیه
قلعه سی وصفنده بیت نی قورغان بیرحصین وبارك قورغان * فلك حصننی آرك دیك یاشورغان
﴿ قلیه ﴾ سكون لام وفتح یای تحتانیله اول طعامه دیرلر كه اتی جوز وبادام ونخود وصوغان
ایله بشوررلر آكا سغدی دخی دیرلر ﴿ قنجه ﴾ سكون نون وفتح جیمله رعنا ونازلی دیمكدر
﴿ قنجغه وقنجوغه ﴾ كلاهما بسكون النون وضم الجیم وفتح الغین المعجمه بمعنی فتراك یعنی تركی
بعض نسخه ده تركی باغی معناسنه مرویدر مذكور ایكی لغت چغتای لغتیدر ﴿ قنطوره ﴾

﴿ قنطوره ﴾ سكون نون وضم طا وراء مهملتین ایله اوكی كسك مخصوص شاطر قفتاننه
دیرلر محتشم كاشی بیت زین بلای جان كه دربردار وش قنطوره تنك * پیكرم از ناله شد در
در تنكنای غم چونال ﴿ قوسه ﴾ سكون واو وفتح سین مهمله ایله قوس وقزح در كذا فی المجمع
﴿ قیدافه ﴾ سكون یای تحتانی وفتح دال مهمله وفا ایله برعورتك آدی ایدی كه حاكم بردع
ایدی اسكندره خیلی مقابله ایله جواب ویرمش ایدی نوشابه دخی دیرلر ضم نون وفتح شین وباء
موحده ایله ركن الدین بكرانی بیت قیدافه را كر آینه بودی ضمیر تو * كی آمدی نیاز بنقش
سكندری ﴿ مع الیاء التحتانی * قاطانغی ﴾ فتح طاء مهمله وكسر نون وغین معجمه ایله
محبت اوتی دركه مرسین یپراغی كبی خرده یپراغی اولور ایكی نوعدر برنوعنك دپه سنده جوز قدر
باشی اولور واوزرنده نخود كبی یمیشی اولور وبرنوعنك بورچق كبی یمیشی اولور محبت ایچون
مشهور ومجربدر محبوبنك آدینی آنه سی آدیله ذكر ایدوب برنسنه ایله یدوره لر ویاخود
ایچوره لر عظیم تأثیری اولور روایت اولنور كه قپلوبغه مذكور اوتی بولوب قوپاروب آغزی ایله
كوتوروب دیشی سنه دكورر اول ساعت اركككنك آردینه دوشوب تابع اولورمش بولغت اصلنده
یونانیدر عجم تصرف ایتمشلر وعربیده آكا كف العقارب دیرلر استاد لطیفی بیت درره دلبردرم
بایدكه یابی كام دل * روبری برروی نار نجات وبرقاطانغی ﴿ قاقلی ﴾ كسر قافله براوتدر
چوغانه بكزر سبزه لكی آندن آرتقدر یپراغی اولمز آنجق خرده داللری واردر عربیده قلام دیرلر
طبیعتی مسهلدر صاری صو اخراج ایدر ورطوبتی تقلیل ایدر ﴿ قالی ﴾ تركیده خالی
دیدكلری دوشمه در طالب آملی بیت بتن بویا كند كلهای تصویر نهالی را * بپا بیدار سازد
خفتكان نقش قالی را ﴿ قای ﴾ ایكی معنایه در اول قدوبالا یعنی بوی بوس دیمكدر
ثانی برمحل آدیدر كه محبوبلری چوق اولور كذا فی التحفه ﴿ قباچای ﴾ فتح باء موحده وجیم
فارسیله برنوع كوچك یعنی قصه قبادر كه قباچه ده دیرلر كذا فی التحفه ﴿ قبای ﴾ فتح باء
موحده ایله جامه وقفتان ودخی ظروف وآوانی معناسنه ﴿ قدرفی ﴾ فتح دال وسكون
راء مهملتین وكسر فا ایله برنوع آلتوندر قدرفده كسیلوب سكه لنمش اوله قدرف برشهردر مذكور
آلتونه عربیده غطریف دیرلر كذا فی المجمع ﴿ قرقومی ﴾ سكون راء مهمله وضم قافله برنوع
جامه در عراق عربه مخصوص آنده اشلنور ﴿ قطانی ﴾ فتح طاء مهمله وكسر نونله سنبوسه
كبی خمیردن ایدوب ساده یاغ ایچنده بشوررلر بسحاق اطعمه بیت كباب وقلیه با پالودهٔ تر *
خوشا باروغن ساده قطانی ﴿ قطرانی ﴾ سكون طا وفتح راء مهملتین وكسر فا ایله برنوع
اقچه در عربیده غطریفی دیرلر كذا فی فرهنك جهانكیری وغیره ﴿ قطع وزیری ﴾ كتابتده
واوراقده وبعض اشیاده استعمال اولنور كمی قطعه دیدكلری یعنی هرنه كه طولی ایكی عرضی
مقداری اوله آكا قطع وزیری دیرلر اما اكثر واغلب كتابده استعمال اولنور فتاحیٔ نیشابوری
بیت وزیر كفتهٔ فتاحی ار بدیوان جست * عجب مدان كه وزیریست قطع دیوانم ﴿ قلیهٔ سغدی
قلیه معلوم وسغدی ضم سین وسكون غین معجمه وكسر دال مهملتین ایله برنوع قلیه درات ویرطه
وصوغان وبادام وجوزله بشوررلر كذا فی المجمع ﴿ قی ﴾ بوزن می وكی لغت مشتركه در
اكرچه عربیده استعمالی زیاده شایعدر اما فارسیده دخی استعمال اولنور قوصمق معناسنه

ظهیر الدین فاریابی بیت زبهر آنکه دهن خوش کنی زغایت حرص * نشسته مترصد که قی کند
زنبور * قی زنبوردن مراد عسل مصفی در اکرچه بو معناده صحیح لغت دکلدر بلکه استعاره در
باب القاف المکسورة مع الالف * قپا فتح باء فارسیله شیردان طولمه سی که کیپا
دخی دیرلر بشورنه کیپایی دیرلر ابو المعانی * مثنوی * رفت خواجه بجایش آمد خر *
عجبست حال دهر را بنکر * کرچه جای کسی نماند تهی * سك نشسته بجای قیپایی قرا
فتح راء مهمله ایله منجنیق معناسنه در کذا فی المجمع قلیمولیا کسر لام وسکون یای
تحتانی وضم میم وکسر لام ثانیله تباشیره بکزر بیاض طپراقدر که ایکی نوع اولور بر نوعی صحیح
بیاضدر وبر نوعی ده قزللغه مائل اولور وایکی نوعی دخی اندلس مملکتنده چوق بولنور قلیمیا
قلیمولیای مرقومدن اختصار اولنمشدر قندیل ترسا اول قندیله دیرلر که کنیسالرده
کیجه وکوند زینار اصلا سویندرمزلر حکیم خاقانی بیت زبان روغنیم زآتش آه * بسوزد
چون دل قندیل ترسا مع الباء * قشیب کسر شین معجمه ایله بی هنر وبی معرفت
اولانه دیرلر مع التاء * قسمت سکون سین مهمله وفتح میمله بخش وبولمك وآیرمق
وحصه ونصیب معناسنه میرزا شانی بیت از روز ازل تنکدلی قسمت ما بود * نشکفته اکر
غنچهٔ ما جرم صبا نیست قیمت بها وقدر ومرتبه وهر نسنه نك بهاسی یقال قوم السلعة
تقویما مع الراء المهمله * قنبار سکون نون وفتح باء موحده ایله زنجفره دیدکلری قرا
بویه در که سرخ ایتدکلری قرمزی مرکب آندندر قیر اماله ایله قار معناسنه استعمال
اولندوغنی اطبا تصحیح ایلمشلردر ارباب لغت زفت یعنی قره ساقز معناسنه تحقیق ایلدیلر وشعرا
شعرلرنده بو معنایه ایراد ایلدیلر کمال اسمعیل بیت بر مدح تو هزینه شدم عمر نازنین *
بر در کهت چو شیر شدم موی همچو قیر * زفت صو ایچنده قینایوب چیقدوغی ظاهردر
حضرت شمس تبریزی بیت مفخر تبریزیان شمس حق دین بیا * تا برمد پای دل زاب وکل
همچو قیر مع الزاء المعجمه * قیز سکون یای تحتانیله کافر قاریسی دیمکدر اما عربیده
کوچك کوب معناسنه در مع الطاء المهمله * قبط سکون باء موحده ایله مصرده
فرعون قومی واتباعی اولان طائفه نك آدیدر حالا آنلردن باقی آدم واردر بکلره وکاشفلره خدمت
ایدرلر عربیده فتحه ایله نسنه جمع ایتمك یقال قبطه اقبطه قبطا اذا جمعك بالید قیراط
بچق دنك ودخی بر چکردك آغرلغی ودیرلر که اون التی قیراط بر درهم ویکرمی دورت قیراط بر مثقال
اولور عند البعض بچق دنك والتی چکردك که هر چکردك ایکی آرپه آغریدر اصلی قراط ایدی
رانك تشدیدی یایه تبدیل ورایه خفت ویروب قیراط دیدیلر اما احادیث ایچنده وارد اولان
قیراط جبل احد معناسنه در دیو تفسیر ایلدیلر مع الفاء * قرف سکون راء مهمله
ایله اغاج قبوغی وبعض نسخه ده انا معناسنه روایت اولنمشدر عربیده القرف بفتح القاف
وسکون الراء تهمت ایلمك وعیب اسناد ایتمك ودخی دباغت اولنمش دریدن طغرجق کبی
بر ظرفدر ایچنه اثواب قورلر وفتحتین ایله خسته لره یقین اولمق مداناة المریض معناسنه
وقارشمق مخالطه کبی وکسر قافله هر نسنه نك دریسی وقابی قشر معناسنه واغاج قبوغن
صویمق قف دستی کبی بر ظرفدر ایچنه بعض نسنه قورلر عربیده امر صیغه سیدر

صیغه سیدر طور معناسنه وضمله یوکسك یر موضع مرتفع وفتحه وتشدید ایله برمق اراسنده
نسنه کیزلمك واوت قوپارمق ویقال للثوب اذا جف بعد الغسل قد قف الثوب مع القاف
قبچاق سکون باء موحده وفتح جیم فارسیله بر صحرا آدیدر بعض روایتده اول صحراده
ساکن اولان طائفه نك آدیدر خواجوی کرمانی بیت ای ماه قبچاقی ازان سرینه شست
بغتاق را * بکشای بند بلمه ودربند کن قبچاق را * مولانا هاتفی بیت سپه سوی قبچاق باید
کشید * باقصای آفاق باید رسید مع الکاف * قفك فتح فایله بیوك آغاجدن
دوزلمش قدح غیری نسنه دن دخی اولورسه اولسون شاعر بیت بده باقفك بادهٔ لاله کون *
کند شوق دلتشنکانرا فزون قیجك سکون یای تحتانی وفتح جیمله کمانچه دیدکلری
سازدر حکیم صاحب در قسمیه بیت بسوز آتش عود بکاسهٔ طنبور * بجنك وبربط
وقیجك بدلخراشی تار مع اللام * قندیل معروف لغت مشترکه در السنهٔ ثلثه ده
خواجه سلمان بیت شمع عالمتاب عیسی را بدین دیر کهن * هر صباح از پرتو قندیل زرینش
ضیاست * شیخ فیضی بیت ای عشق تو از کعبه تراشیده صنم را * پیمانهٔ می ساخته
قندیل حرم را قیفال سکون یای تحتانی وفتح فایله باش طمری که قولك ایچ یوزنده
ویوقاروجانبنده اولور آندن قان آلنسه تأثیری کردندن یوقاروده اولور ابو المعانی بیت
کرده سودای غم یار دما غم مختل * بکشاید مکر آن غمزهٔ دلدوز قیفال قیل
سکون یای تحتانیله نام بیابان ودشت بی پایان کذا فی المجمع مع المیم * قریم کسر
راء مهمله وسکون یای تحتانیله اولوکشی سید القوم کبی جمعی قروم کلور مع النون * قروان
سکون راء مهمله ایله بوزن شروان بر ولایت آدیدر ودخی شهرلری کزمکه دیرلر قیرکون
یعنی تیره رنك مولانا هاتفی بیت هوا قیرکون شد ز پر عقاب * نهان شد در ابر سیه آفتاب *
قیروان سکون یای تحتانی وراء مهمله وفتح واو ایله کنار آسمان خواجه سلمان بیت
ای رسیده عدلت اندر غرهٔ صبح شهاب * همچو نور آفتاب از قیروان تا قیروان * وشرق وغرب
جانبلرینه دیرلر بر جانبدن بر جانبه وارنجه معناسنه مولانا هاتفی بیت ازین قیروان تابان
قیروان * شده موج دریای آتش روان * مجمع الفرسده اطراف معموره معناسنه در
رشید الدین وطواط بیت نعوذ بالله اکر هیبت تو شعله کشد * زقیروان بکشد تا بقیروان
آتش * عربیده بیوك لشکر جیش عظیم ودخی قافله وکاربان معناسنه کلور وعند البعض فتح
رایله جیش عظیم وضم رایله قافله معناسنه کلور فارسیدن معربدر مع الهاء * قبله
معروف وتوجه اولنان جانبه قبله دیدکلری مناسبتله هندولر پادشاهلرینه قبلهٔ عالم دیرلر
قژه فتح زاء فارسیله پلید وپلشت اولان نسنه یه دیرلر کذا فی التحفه قطعه
پاره دیمکدر اما شعرا اصطلاحنده ایکی بیتدن طقوز بیته وارنجه بر قافیه ده اولوب
مطلعی نك اول مصراعی قافیه سی مخالف اولان شعره دیرلر مطلعی بر قافیه ده اولنجه غزل
دینلور اما وصف محبوب اولورسه والا آخر مضمونده اولانه شعر ونظم دیرلر عربیده بر پاره
نسنه معناسنه در ویقال القطع ظلمة آخر اللیل ومنه قوله تعالی * فاسر باهلك بقطع من اللیل
وقیل سواد اللیل وفتحه وضمه ایله موضع القطع وضم قافله بر نوع خرمادر قلاده

بوغازباغی مولانا هاتفی بیت نیفتاد در دام ماهی نهنك * نیاورد سر در قلاده پلنك *
باب القاف المضمومة مع الالف * قبا فتح باء موحده ایله قاب قجاق معناسنه در
قسطا سکون سین وفتح طاء مهملتین ایله بر کامل وذوفنون حکیمك اسمیدر خلفاء بنی
عباسدن مأمون خلیفه زماننده بعلبك شهرندن ظهور ایدوب لسان عربی یی ولسان
یونانی یی غایت بیلور ایدی حتی یونان لسانجه اولان حکمت کتابلرین عربی لسانه ترجمه
ایلدی جمله دن کتاب مجسطی ایله اقلیدوس الحکمه اراسنده ترجمه لرینه واسطه اولمشدر
شمس فخری بیت بدین کتاب مرا منتیست بر فضلا * که نیست بر حکمای زمانه جز قسطا
مجمع الفرسده قسطالو نام حکیمك فرزندیدر یوناندن ایکی حکیم فاضل وکامل ایدیلر
شاه ناصر خسرو بیت هر کسی چیزی همیکوید بتیره رای خویش * تا کمان آید که او قسطای بن
لوقاستی * عربیده شول دوه یه دیرلر که ایاقلری سکرندن بوزلمش وقوریمش اوله قوقبا
ایکی معنایه در اول براوتدر ثانی برحب ترکیبیدر مسهل ولطیف ودماغه قوت ویرر
مع الباء * قطب درت معنایه استعمال اولنور اول رئیس قوم عموما ورجال غیب
خصوصا که خلیفهٔ نبوتدر یعنی حضرت آدم علی نبینا وعلیه السلامدن تا روز قیامت بر قطب
اولور حتی حضرت رسول کائنات ومفخر موجودات سید عالمیان وسرور دوجهان صلی الله
تعالی علیه وسلم فی کل وقت آن حضرتندن اول وصکره وکیلی وخلیفه سی درلر بری دنیادن
نقل ایتسه بری دخی یرینه قطب اولور معنای ثانی ایکی کوکبدر بری جانب جنوبده وبری
طرف شمالده اولور اصلا یرلرندن حرکت ایلمزلر بو اقلیملردن قطب جنوبی کورنمز قطب شمالی
کورینور ترکیجه دمور قازق دیرلر خواجه سلمان بیت قطب کردون ببین یافته با قطب بنات *
اتصالیست کزان چشم بدان یاد آورد * ثالث پرکار دایره سنك اورته یرنده اولان
نقطه دیه دیرلر اورته ده بولندوغیچون رابع دکرمنك آلت طاشنده اولان کوجك اغاج که اوست
طاشنك دلوکی اکا کچوب دور ایدر خصوصا وهر نسنه نك اورته سنه دیرلر عموما که حرکت
ایلمیوب یرنده برقرار طوره قلاب فتح لام مشدده ایله هر اوجی اکری اولوب چنکل کبی
اولانه دیرلر عموما بالق اولته سنه دیرلر خصوصا رئیس الشعرا فی زمانه مولانا صایب اصفهانی
بیت دل عبث چندین زتقدیر الهی میطپد * میشود قلاب محکمتر چو ماهی میطپد *
واستعاره طریقیله زلف خوبانه دیرلر عموما مولانا جامی بیت شوق قلاب دل دورانست *
جاذب خاطر مهجورانست مع التاء المثناة * قرات فتح راء مهمله ایله فراچه وقفتان
لقمه سنه دیرلر میر نظمی بیت قرات جامهٔ رنکین جانان * چو چاك سینهٔ عشاق نالان *
قروت ضم راء مهمله وواو معروفله یوغرت قوریسی شاعر بیت قروت وکشك
بار وغن پزیده * در آندم پیش مهمان آوریده مع الجیم * قپوج ضم باء فارسیله
ککلك که کپك دخی دیرلر عربیده حجل دیرلر حکیم شیرازی بیت بال مرغ وماهی خرد وپلوج *
لحم دراج وطباهیج وقپوج قلج سکون لامله اول چارپا حیوانه دیرلر که ایاقلری بربرندن
آیرلمش کبی یوری یه کذا فی شرفنامه اما مؤید الفضلاده چارپا حیوانك قیچ ایاقلرینك
دریلری بری برینه اولاشق کبی یوری یه شرفنامه صاحبنك نقلنك عکسیدر قبج

قنج سکون نونله ایکی معنایه در اول بیهوده وبیمعنی ثانی قویروغی کسك اشك
کذا فی التحفه قوج وقچ اول واو معروفله ثانی اشباع ضمه ایله ایکی معنایه در اول
کوسفند جنکی یعنی جنکچی قیون ترکیده دخی قوج دیرلر کذا فی المجمع بو معنایه مولانا هاتفی
بیت بکش بیدلی را که جست از ستیز * بود کشتنی قوج میدان کریز قولنج سکون واو
ونون وفتح لامله بر ریح صعبدر انسانك امعا دیدکاری بغرسقنده حاصل اولوب هر جانبده کزوب
کاهی شدت اوزره اولدقده صاحبنه زیاده الم ووجع عارض اولور بو اسم بو علته یونانیدر معناسی
بو علتك دواسنی الله بیلور دیمك ایمش حکمادن بویله استماع اولندی قونج سکون
واو ونون ایله پلامود بعض نسخه ده آلج روایت اولنمشدر مع الدال المهمله * قزغند
سکون زا ونون وضم غین معجمتین ایله فستق اغاجنده فستق کبی برایچی بوش شیء اولور نیمز لکن
آنکله دری دباغت ایدرلر اصحی بودر که فستق آغاجی برسنه فستق ویرر وبرسنه مذکور قزغندی
حاصل ایدر کذا فی المجمع بو معنایه ابو المعانی * قطعه * درخت بسته چون اهل زمانه *
بخست از کرم باشند مایل * دهد یکسال میوه سال دیکر * شود ممسك کند قزغند حاصل *
قنود ضم نون وواو معروفله انتهای سرحد هندده واقع بر طاغ آدیدر آنده بر بیکار واردر
صویندن ایچن معمر اولور ایمش شاعر بیت روایت کنند این سخن را شنود * چو ماء الحیوتست
آب قنود مع الراء المهمله * قمار ایکی معنایه کلور اول معروف لعبدر نرد لعبلرندن ثانی
بر شهر یا خود بر مکان آدیدر که متاعی عود خالصدر که عود قماری دیرلر آنده طاوس دخی اولورمش
شیخ نظامی * بیت دماغ عالم از باد بهاری * هوا را سوخته عود قماری قور بوزن بور
سرکدو یعنی قبق باشی ماوراء النهر لغتیدر مع الزاء المعجمه * قندز سکون نون وضم
دال مهمله ایله دریا جانورلرندن بر جانوردر دریسنی قلیق پروازی ایدرلر لکن خایه سی نافع دوادر
جند بادستر وجند بیدستر دیرلر عجایب المخلوقات کتابلرنده مسطوردر که دریا کنارلرنده کندی
ایچون او یپار حتی متعدد اولر ایدرمش برین کندو دیشیسیله ساکن اولمغه وبرین یاورولری
ایچون ایدرمش وخدمتکارلری اولورمش آنلر ایچون دخی باشقه او ایدرمش وهر اوه ایکیشر
قپو قور ایمش بری دریایه وبری قره یه وآوجیلرندن نقل اولنور که کندویی خایه لری ایچون صید
ایتدکلرین بیلوب خایه سن کندوسی قوپاروب دریا کنارینه آتار وآوجی یی کوردکده آرقه سی
اوستنه یاتوب خایه سی اولمدوغن کوسترمش احمد کرمانی بیت عریان شود از سپهر بدرام
از قاقم صبح وقندز شام * سیاهلغندن کنایه در مجمع الفرسده ایکی معنایه در اول نام ولایتدر
ثانی بر جانوردر دریسنی کورك ایدوب سلاطین کیرلر وقلپاق ایدرلر کذا فی الاداة حکیم
خاقانی بیت ای چشم تو فتنهٔ فلك قلاوز * وی ابروی تو بر کلاه خوبی قندز * غالبا عجم دیارنده
غایت ایو تویلوسی اولورمش که سلاطین کورك ایدرلر ایمش والا بزم بیلدوکمز برخشین تویلو
دریدر لبسه صالح اولمیوب قپلان پوستلرینه پرواز ایدرلر مع السین المهمله * قباس فتح باء
موحده ایله نیر اعظمك جملهٔ اسماسندندر کذا فی المؤید قدس ایکی معنایه در اول
مبارك معناسنه در ثانی بر مشهور ولایتدر که ایلیا دخی دیرلر قرناس سکون راء مهمله
وفتح نونله بدخوی وبد اوضاع معناسنه در میر نظمی بیت مکن هر ناسزا با خویش همکاس

كه شين آرد تراهمبزم قرناس ﴿ قسطاس وقطاس ﴾ اول بسكون السين المهمله كلاهما
وفتح الطاء ايكى معنايه در اول آت بوينه آصارلر بر بياض تويدركه تركيده خوتاز ديرلر مولانا هاتفى
بيت در آويختند از ستوران قطاس * محاسن پذيرفت رويين اساس * ثانى بر موضع
اسميدر عربيده ترازويه ديرلر ﴿ قسوس ﴾ ضم سين مهمله ايله بر نوع صرمشقدر ﴿ ققنس ﴾
سكون قاف وضم نونله بر بيوك قوشدر هندوستان جزيرلرنده اولور اكثر شنكه نه نام جزيره ده
اولور اوزين بورنى وار وبورننده اللى قدر سوراخلرى واردر وهر سوراخندن قويروغنه وارنجه
بر سوراخ اولور صدا ايتدكده هر برندن بردرلو صدا ظاهر اولور كيمى بلند وكيمى پست روايت
اولنوركه حكماى متقدمين موسيقى يى آندن اخذ ايتمشلر وديرلركه بيك سنه عمرى اولورمش
واركى وديشى سى اولمز ايمش تناسلى بو وجهله ايمش كه عمرى آخره ايرشدكده بامر الله تعالى
خار وخس جمع ايدوب بر يره ييغوب بعده چيقوب اوستنه اوتورر وقنادلرين اولقدر صالوب اغاجه
اورمش كه بر آتش ظاهر اولوب خس وخاشاكى طوتشدروب ياقركند ودخى آتشك ايچنده
ينار تمام كولى ييغلوب قالور بامر الله تعالى بر قاج ايامدن صكره كولى ايچندن كند وكبى بر قوش
حاصل اولور اول دخى عمرى آخرنده بويله ايدر تناسللرى بو منوال اوزره ايمش * ذلك تقدير العزيز
العليم * استاد لطيفى بيت همچو ققنس بناله وافغان * سوختم خويش را بر آتش عشق *
﴿ ققنوس ﴾ نوندن صكره زياده واو ايله ده مرويدر استاد لطيفى بيت اكر ماند هزاران
سال ققنوس * بسوزد زار زار آخر بافسوس ﴿ قوقنس ﴾ نوندن اول واو ايله ده منقولدر
وله بيت همى نالم زدردت اى دل آزار * هميسوزم در آتش قوقنس وار ﴿ قوقنوس ﴾
ايكى قاف اراسنده بر واو ونوندن صكره بر واو ايله ده استعمال اولنور وله بيت بسوز وناله
اى شاه دل افروز * كنون چون قوقنوسم خويشتن سوز * درت وجهله استعمال اولنمشدر
﴿ قندس ﴾ سكون نون وضم دال مهمله ايله آغواوتى ييلاق طاغلرنده بتركندس دخى ديرلر
معربى قندس در خوش نما شكوفه سى اولور عربيده دخى وارد اولمشدر سعد الدين ابن العربى
بيت رب العذار بعارضيه وانتى * لاخب ديباج الخدود بقندس ﴿ مع الشين المعجمه *
﴿ قراش ﴾ فتح راء مهمله ايله بمعنى تب ولرزه يعنى استمه عربيده حما ديرلر قراشه دخى
دينلور ابو المعانى بيت اكر دلدار با اغيار بينم * قراش كيرد در آنساعت وجودم *
﴿ قلماش ﴾ سكون لام وفتح ميمله قلاش وحرامزاده وبيكار وكسب اولان آدمه ديرلر
﴿ مع الكاف * قولك ﴾ واو معروف وفتح لامله آغزى يوق بر چولمكدر انجق پاره صغه جق
قدر ياريغى واردر ايچنه آقچه براغورلر طولدقده قروب آقچه يى آلورلر اكثر اهل سوق قوللنور
النه چيل آقچه كيردكده حفظ ايچون آنك ايچنه براغور شاعر بيت لب غيبتكر وغماز فراهم
نشود * دهنش پر زر اكر ساخته همچون قولك ﴿ مع اللام * قفل ﴾ كليد معناسنه در
مولانا جامى بيت اى بسا قفل درين كاخ دودر * كه كليدش نتوان يافت ززر * فارسيده
مفتاحه كليد ديرلر ﴿ قوتيل ﴾ واو معروف وكسر تاء مثناة بعده ياى ساكنه ايله ايكى
مثقال وزننه ديرلر ابو المعانى بيت باده از دست پرى چهره بخور بى تعجيل * بابرو نقل مناسب
قدح اندر قوتيل ﴿ قول ﴾ واو مجهول ايله ايكى معنايه در اول بمعنى كاغنه كه بر زهرناك بوجكدر

بوجكدر بعضيلر كوه يه ديديلر ثانى بر بلوك جماعته كه تركيده دخى قول ديرلر مثلا صاغ قول
وصول قول ديرلر مراد صاغده وصولده اولان جماعتدر مولانا هاتفى در تيمورنامه * مثنوى *
شه كامران خسرو سرفراز * دو قول از پى كاركين كرد سا * زيكى مركز رايت فتح باب * كزان زهره
اژدها كشت آب * دكر قول را رايت خسروى * زپور جهانكير كردش قوى ﴿ قدم ﴾
ضم دال مهمله ايله بمعنى عاقبت كار كذا فى التحفه ﴿ قرزم ﴾ سكون راء مهمله وضم زاء معجمه ايله
بمعنى قلزم كه لام يرينه را واقع اولمشدر كذا فى المجمع ﴿ قلزم ﴾ سكون لام وضم زاء معجمه ايله
بر مستقل دريادر يعنى درياى آخره اتصالى يوقدر اكرچه كول كبى در اما غايت عظيم وواسعدر
ساحل غربيسنده ايكى شهر معظم واردر برينه عيدان وبرينه اسوان ديرلر واول شهرلره قريب
يرده ايكى معدن واردر برندن التون وبرندن زمرد چقار اندن اشاغى نهر نيل واقع اولمشدر
اولمواضعده وافر عقاقير واعشاب حاصل اولور سائر بلاده اندن آلوب كوتوررلر از جمله حجر القمر
ديرلر بر نوع طاش اولور اوزرنده نقطه لرى واردر قمر آرتوب اكسلدكجه اول نقطه لر دخى آرتوب
اكسيلور چوق خاصه سى واردر از جمله مصروع يانده حفظ ايدوب كوتورسه صرعى زائل
اولور بو كا مثال خواصى چوقدر ودخى نيجه خاصه لو نسنه لر واردر مزبور دريا آخر ملك مصر واول
ملك حبشده واقع اولمشدر ﴿ قم ﴾ شهر كاشانه قريب يرده واقع بر معظم شهردر آب
وهواسى لطيف وخلقى زكى وصاحب طبيعت شاعر مشرب وسخندان نامدار شاعرلرى
ظهور ايلمشدر وعربيده قم صيغه امردر برخيز معناسنه قرآن مجيدده واقع اولمشدر ﴿ قوم ﴾
واو معروفله تكلتى كه نمد زين معناسنه بعض نسخه ده ايچى طلو قامش مرويدر مثال معنى اول
ميرنظمى بيت چكونه باشدم پر اسب خراف * كر وشد قوم وزين در نزد علاف ﴿ مع النون
﴿ قربان ﴾ سكون راء مهمله وفتح باء موحده ايله تركشك ياى طوران طرفنه ديرلر بعضيلر
اوق طوردوغى جانبدر ديمشلر اما خلط ايتمشلر زيرا راست كلديكمز ابياتك جميعسنده ياى
طرفى اقتضا ايدر بعضيلر كسر قافله تحرير ايلمشلر حق بودركه اصابت ايتمشلر زيرا مناسبيده
كسره ايله در متابعت ضرورتى اولمسه فقير دخى مكسورده يازردم حكيم اسدى بيت كمان
آيد از قيد قربان بدر * برون آمد از پوست مار دو سر حكيم فردوسى بيت كشيدند رستم
دلان زمان * ز تركش خدنك وز قربان كمان * خواجه سلمان بيت باد قربان زكمانخانه ابروى
تو دل * خاصه آندم كه بود چشم خوشت تيرانداز * بو بيتده ضمله اولدوغنه بر مقدار مناسبت
واردر اما چندان دلالت متين دكلدر عربيده اضحيه معناسنه در فديه معناسنه حكيم شفايى
بيت دزديده نكاهى كه رقيبت نه پسندد * قربان سر ناز كن وسوى من انداز ﴿ قردمان ﴾
سكون را وضم دال مهملتين وفتح ميمله جوشن آلتنه كيلن قفتان معناسنه ميرنظمى بيت
بزير زره قردمان يلان * ز اطلس هميكرده بد پهلوان ﴿ قسطنطين ﴾ ايكى معنايه در اول
دار الملك روم اولان استانبولك نامى در سبب تسميه سى تواريخ معتبره ده بويله مسطوردركه
زمان اولده قاعده كليه بويله ايدى كه بر شهرى هر كم بنا ايلسه كندو نامنه اضافتله نام ويررمش
شهر مزبورك ابتدا بانيسى يانقوبن ماديان ايدى بعده خراب اولوب نيجه مدت خالى وخرابه
قالدقدنصكره بوزنطين نام بر پادشاه نصارى تعمير ايدوب اول ناميله مشهور اولدى ينه خراب

اولوب برمدت دخی قالدن صکره قسطنطین نام بر پادشاه تعمیر ایدوب کندو اسمنه مضاف
ایتمکین قسطنطین نامی ایله مشهور آفاق اولدی معنای ثانی مجمع النفرسنه ابو القاسم حکیم
تصنیف ایلدوکی احکام دین آزر پرستی ده برکتاب اسمیدر ﴿ قلقلان ﴾ سکون لام اول وضم
قاف وفتح لام ثانیله یاشن اوتاق معناسنه در ﴿ قوزدن ﴾ واو معروف وفتح زاء معجمه ودال
مهمله ایله یوق دیمك معناسنه در شیخ قاسم انوار * مسمط * برکوهر لولو زنم برقصر قیصر قوزنم
از سوزدل یاهوزنم تا آتش افتد درجهان ﴿ قوشون ﴾ واو بین معروفتین وضم شین معجمه
ایله قوناق یری وقونیلان یر معناسنه در مولانا هاتفی بیت برآمد زدرگاه شاه این ندا * که کس
از قوشونش نکرد دجدا * یعنی هرکس قوندوغی یردن ایرلمیه دیمکدر ﴿ قهستان ﴾ کسرها
وسکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله خراسان مملکتنه برشهردرکه اصلی کوهستان ایدی
وطاغلق وطاغستان دیمك اولور تعریب اولنوب قهستان ایلدیلر ﴿ مع الواو * قو ﴾
بمعنی یوف شیخ آزری بیت زدقوشیخی باز سفید سحری باز * برمضربهٔ طاسجهٔ طبل سحرقو
کاهی زدن ایله ترکیب ایدرلرکامر ﴿ قوقو ﴾ بوزن بوبوتکمهٔ کلاه یعنی قاوق وکلاهك دیه سنه
اولان کوچك تکمه حکیم سوزنی بیت از حشمت سلطان جهان تاج فریدون * چاوش تراقبه
قوقوی کلاهست * ورمعناسی دخی قمریدر ﴿ مع الهاء * قبینه ﴾ کسر باء موحده وسکون
یای تحتانی وفتح نونله کوسپه دیدکلریدرکه سوسامی دوکوب طحینه سی ویاغی باشقه باشقه
چقدقدن صکره قوبی یا لحق کبی نسنه یه دیرلر ﴿ قفه ﴾ فتح فایله میوه سپدی ترکیه کفه دیرلر
﴿ قلوله ﴾ ضم لام اول وفتح ثانیله اپلك وابریشم یوماغی وهرنه که صارلمش یوالق اوله غلوله وقنوله
دخی دیرلر میرنظمی بیت قلوله کرده همچون تارزرین * بسر پیچیده زلف عنبرآگین *
﴿ قنوله ﴾ ضم نون وواو معروف وفتح لامله بمعنی قلولهٔ مرقوم ﴿ قوقه ﴾ واو معروف وفتح
قاف ثانیله بمعنی قوقوی مرقوم یعنی تکمهٔ کلاه شاعر بیت چتر زرین چرخ یعنی مهر * افسر
وقوقهٔ کلاه تو باد ﴿ مع الیاء * قبای ﴾ فتح باء موحده ایله قباء مرقوم معناسنه ﴿ قفل رومی ﴾
یاربد خسرو پرویزك اختراعی اولان اوتوز برلحندن برلحن ونوا آدیدر شیخ نظامی بیت چوقفل
رومی آوردی درآهنك * کشادی قفل گنج ازروم واززنك ﴿ قل هو اللهی ﴾ برنوع آچقه درکه
اوزرنده سورهٔ اخلاص نقش اولنمش عربیده اخلاصیه دیرلر ﴿ قری ﴾ معروف قوشدر
خواجه سلمان بیت کرهوای زلف او پیوسته طاوسان قدس * همچو قری درکلاه دارند طوق
عنبری ﴿ باب الکاف العربی المفتوحه مع الالف * کارکیا ﴾ کسر راء مهمله وکاف فارسی
وفتح یای تحتانیله اپکی معنایه کلور اول پادشاه معناسنه در حکیم سنایی بیت سرفروبردیم
تابرصدوران سرورشدیم * چاکری کردیم تاکارکیانی یافتیم * حضرت مولانا قدس سره
بیت عشق آن بگزین که جمله انبیا * یافتند از عشق او کارکیا * ثانی عناصر اربعه نك
هربرینه کارکیادیرلر حضرت مولانا قدس سره * مسمط * ای معدن نور وصفا ای شمس
تبریزی بیا * کاین روح بی کارکیا بی تا بش توخامده * وله قدس سره بیت گفت اطفال منند
این اولیا * درغریبی فرداز کارکیا ﴿ کاکا ﴾ اوج معنایه در اول اطفالی مکتبه کوندردکلری
کوچك سنه بعض تنفلات قوپوب النه ویررلر حکیم سنایی اطفالی مکتبه قومق روشنده

روشنده * مثنوی * کر نخواند بخواه زود زوال * گوشهایش بگیر وسخت بمال * درکنارش
نه آنزمان کاکا * تاشود سرخ چهره اش چولکا * ثانی بیوك برادرینه کوچکی کاکا دیر
ثالث خانه پرور اختیارقوله دیرلر ﴿ کاکیا ﴾ کسر کاف وفتح یای تحتانیله اورمجك آغی
معناسنه استاد بیت هم منه درخانه هرکز کاکیا * فقر فی آردشنو این پندما ﴿ کالا ﴾
فتح لامله اوج معنایه در اوّل متاع وقماش معناسنه حکیم سنایی بیت چوعلم آموختی
از حرص آنکه ترس کاندرشب * چودزدی باچراغ آیدکزیده توبروکالا * امیرخسرو بیت
راهی نمیشود بدل ودیده عشق او * این دزد در تفحص کالای دیگرست * ثانی اواثوابی که
عربیده اثاث البیت دیرلر استاد لطیفی بیت اکرخواهی که یابی قدروالا * مکن همسایکانرا
منع کالا * ثالث پانك وصدا وفریاد بو معنی کتاب زندن منقولدر ﴿ کالیا ﴾ کسر لام
وفتح یای تحتانیله خام قاون وقارپوزکه ترکیده کلك دیرلر ﴿ کانا ﴾ بوزن دانا بمعنی ابله واحمق
استاد رودکی بیت من سخن گویم تو کانایی کنی * هرزمانی دست بردستت زنی * وبی عقل
وخرد معناسنه حکیم سنایی بیت مرترا خصم دشمن دانا * بهتر از دوستان همه کانا *
فرهنك میرزا ابراهیمده خرماوازم صالقمنك دیبی اولان چوپه دیرلر ﴿ کاهربا وکهربا ﴾
کلاهما بسکون الهاء وضم الراء المهمله وفتح الباء الموحده برنوع صمغدر صمانی وچوپی کندویه چکر
معنای ترکیبی صمان تاویجی دیمك اولور منقولدرکه حاصل اولدوغی اغاچه عربیده وحور
دیرلر فتح حاء مهمله وسکون واو ایله صولر کنارنده ولب دریاده اولور صمغی کندولکندن آقار
وآقدوغی محل دریایه دوشرموج دوکرك قتیلندرر بعضیلر دیرلرکه اجزادن طبخ وعقد ایدرلر
اصلنده بوحالت یعنی جاذبهٔ کاه یوقدر عمل ایله بوشکله قونوب اول حالتی کسب ایدرخواصدن
خالی دکلدر ایام وباده برمقدارین یعنی زهکیر ویاخود خنجر وبحق قبضه سنی ویاخود تسبیحی
اوزرنده کوتورمك دفع طاعون ایچون مجربدر دیرلر ابو المعانی بیت تم زدرد تمت کشته چون
خمس ناچیز * جمال حسن ترا خاصه کهربا دارد * شعرای رومك ارجمندی عزمی زاده
حالتی افندینك بوریاضی سی محله مناسب اولمغله تحریر اولندی * ریاضی * اقبال می سایهٔ همادن
یلم * ادبار می جانب سمادن یلم * ربط دل ایدوب مسبب الاسبابه * بن جذبهٔ کاهی کهربادن
یلم ﴿ کبدا ﴾ سکون باء موحده وفتح دال مهمله ایله ایکم که کشی وباقری آنکله بر برینه
یاپشدررلر کبد وکبید وکفشیر دخی دیرلر استاد دقیقی بیت ازانکه مدح توکویم درست
کویم وراست * مرابکار نیاید سر پشم وکبدا ﴿ کبر با وکبروا ﴾ کلاهما بفتح الباء الموحده
وسکون الراء المهمله اول فتح باء موحده ثانی واو ایله برنوع طعامدرکبره ایله یعنی قباردیدکلری
اوت ایله ایدرلر تنکم عربستانده مقلا دیدکلری طعامکه یمورطه یی بشورب وطبقك اطرافنه
چیروب اورتهسنه خشلنمش قباری یوغرت ایله آلوده ایدوب اوزرینه طتلو زیت یاغی
دوکرلر اما بو طعام شوربا اولق مقتضی درکه اصلی کرآبا وکرآوا وکوربا وکوروا دخی دیرلر
شاعر بیت طعامی ازکبر چون می پزیدند * عرب مقلا عجم خواند کبربا ﴿ کرا ﴾ راء
مهملهٔ مشدده ایله حجام وفصاد معناسنه در استاد بیت زحسرت مژه ات در دلم شده تما *
یکوکه درجکرم باد رکزن وکرا ﴿ کرارا ﴾ فتح رائین مهملتین ایله قپونك اشاغی جانبنك

اغاجی مؤید الفضلاده کوار اواة مذر راء اول یزینه واو ایله وادات الفضلاده کراو اراء ثانی یزینه
واو ایله ﴿ کراکا ﴾ فتح راء مهمله وکافله چلوق دیدکاری قوشدر بعض نسخه ده صعود دیدکاری
قوشدر استاد دقیقی بیت چنان اندیشد او از دشمن خویش * که باز نیز چنگال ازکراکا
عربیه طورنه معناسنه در ﴿ کراوا ﴾ فتح راء مهمله وواو ایله بمعنی کراراء مرقوم یعنی قپوا شکینك
اغاجی کذا فی الاداة ﴿ کراویا ﴾ فتح راء مهمله ویای تحتانی وکسر واو ایله کون بریدر عربیده
دخی کراویا دیرلر ﴿ کرپا ﴾ سکون راء مهمله وفتح باء فارسیله فرهنك جهانکیریده واوتدر بعض
تراکیبه جزو ایدرلر وبعض فرهنکده ریباس کبی براوتدر که مندوز دیرلر استاد عسجدی بیت
اکر ز فیض کفت رشحهٔ بدی دراید * شدی ز برجد وفیروزه پیکر کرپا ﴿ کرنبا ﴾ فتح راء مهمله
وسکون نون بعده باء موحدهٔ مفتوحه ایله کلم معناسنه که کرتب وکرم دخی دیرلر ﴿ کرفا ﴾
سکون راء مهمله وفتح نونله ﴿ کریا ﴾ سکون راء مهمله وفتح یای تحتانیله ریواس جنسندن
براوتدر استاد رودکی بیت پیش تیغ تو روز صف دشمن * هست چون پیش راس توکریا *
﴿ کزبا ﴾ سکون زاء معجمه وفتح باء موحده ایله بودنی ریواس نوعندن براوتدر کذا فی فرهنك
جهانکیری ﴿ کژغا وکژکا ﴾ کلاهما بسکون الزاء الفارسی اول غین معجمه ثانی کاف فارسیله
کاوبجری قیوروغی که خوتاز ایدرلر غژغا وکژکا و دخی دیرلر میرنظمی بیت درکردن
اسب چای کژغا * آویخته دروست زلف حورا ﴿ کسدا وکسیدا ﴾ اول بسکون السین
ثانی کسرسین وسکون یای تحتانی کلاهما بفتح الدال المهملتین برداودر هندی لسانده
کهیلاش دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری وکیلا دخی دیرلر کذا فی المجمع ﴿ کشا ﴾ فتح
شین معجمه ایله کشیدن لفظندن اسم فاعلدر چکیجی معناسنه وصیغهٔ امراولور بکش
معناسنه وکاشن معناسنه ده استعمال اولنمشدر کاشا دخی دینلور استاد درمعنیٔ امر
بیت کشاد رعشق جانان دردومحنت * بیابی عاقبت آرام وراحت ﴿ کفا ﴾ فتح فا یله
ایکی معنایه در اول زحمت وشدت محنت معناسنه شمس فخری بیت جهان بعدل توکشت
آنچنان که ممکن نیست * که بردلی رسد از جور روزکار کفا * ثانی بوغاز صقلمق یعنی شیش
سیبی ایله یاخود آخر علت ایله بوغاز قصیلوب لقمه مرور ندده عسرت ظاهر اولور وعربیده دخی
ایکی معنایه در اول یوزاوزرینه براقمق ثانی جامه دوندرمك یعنی جامه نك یوزی کیرلوب
واسکی اولوب ایجروسن طشره ایلمکه دیرلر وینه عربیده کسره ایله درت معنایه کلور اول جزا
یعنی مکافات ثانی بر برینه بکزمك ثالث توانا وزورمند اولمق رابع چادرائکی معناسنه در
﴿ کفتا ﴾ سکون فا وفتح تاء مثناة ایله کفتن لفظندن صیغهٔ ماضیدر چاتلدی ویارلدی
معناسنه واسم فاعل دخی اولور میرنظمی درصفت ازالهٔ بکارت بیت بجای نازکش ستد
زور کستر * بکفتا چون انار تازه وتر ﴿ کلا ﴾ قوربغه که کلاو وکلاور ومکل وغوك وپك وجغز
ووزغ دخی دیرلر ﴿ کلیسا ﴾ کسرلام وسکون یای تحتانی وفتح سین مهمله ایله کفره عبادت
خانه سی که عربیده دیر دیرلر استاد لطیفی بیت دیدم اندر مسجدی خوبان چند * چون کلیسای
بتان پنداشتم ﴿ کلیسیا ﴾ یای اخیرك زیاده سیله ده استعمال اولنور لام برینه نون لدخی جائزدر کال
اسمعیل بیت هر روز در برابر کعبه است پنج بار * آن سینه که چار حدش با کلیسیاست ﴿ کمالا ﴾

﴿ کمالا ﴾ فتح میم ولامله آغیل که کیجه ایچنده قیون وصغیر یاتورلر ابوالمعانی بیت نقوش
سقف ودیوارش چوارژنك * نزیبد بهر خفتن بس کمالا ﴿ کما ﴾ میله آستین رقیده معناسنه
رقیه نك باب الراده ذکری مرور ایلدی وعربیده برنسنه در ایام بهاره قومسال یرده حاصل
اولور کادیرلر منتزکی پیراغی اولز آنجق طپراغی یوقاری قالدرر ترکیده دوملان دیرلر ﴿ کرا ﴾
سکون میم وفتح راء مهمله ایله اوج معنایه کلور اول چارطاق بلند ودرکاه سلاطین ووزرا
وامرا معناسنه حکیم ازرقی درصفت ابر بیت کهی ازکردش کیوان بدریابر زندکاه * کهی
ازکوشهٔ کردون بکیوان بر درکرا * حکیم سوزنی بیت ازخدکور تابد وزخ تفسان * راه مثله
طاق طاق وکرا کرا * شمس فخری بیت توقهرمان جهانی ودین دنیاهست * زجاه پایهٔ تو
برسر فلك کرا * ثانی محوطه یعنی اول چویرمه که چهارپایان وستوران کیجه لرده ایچنده
یاتور یعنی قیون وصغر طوره جق یر عمق بخاری بیت چوکرك ظلم راکشتی بزور بازوی
عدلت * زانبوهی شده صحرای درکاه توچون کرا * منجیك بیت باسهم تو آنراکه دشمن تست
پیرایه کندست وخلد کرا * ثالث اول زنار درکه زردشتیان میانلرینه بغلارلر حکیم قطران ارموی
بیت چون توکرجنك بندی ملك روم * کرای بدرد توبوستد کرتو * خسروانی بیت
نه طرفه کر زعشق روی آن بت * ببندم بر میان کرای کفار ﴿ کنا ﴾ فتح نونله سحق وزحمت
ومشقت ابوالمعانی بیت نوشخورد دوستان باشد هنا * نیشخورد دشمنان باشد کنا ﴿ کنزا ﴾
سکون نون وفتح زاء معجمه ایله ایکی معنایه در اول عالم ودانا وذوفنون معناسنه ثانی کیاه
خودرو یعنی کندو تیمش اوت معناسنه شاعر ایکی معنایه بیت همه کنزا کند تسبیح مولا *
بعبرت بین اکر باشی توکنزا ﴿ کنیسا ﴾ بمعنی کلیسای مرقوم ﴿ کوارا ﴾ فتح واو وراء مهمله
ایله بمعنی کراراء مرقوم کذا فی المؤید ﴿ کوریا وکوروا ﴾ کلاهما بفتح الواو وسکون الراء المهمله
بر نوع طعامدر که بره ایله ایدرلر عربیده قناریه دیرکذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کها ﴾ فتح ها یله
بمعنی بخل وشرمنده حکیم نزاریٔ قهستانی بیت بدست خود که کند باخود این که من کردم *
کهای تو به ام آخر زاحمقی تاکی * وله ایضا * قطعه * چه نسبت است که من میکنم بروی
لبت * انار دانه کل سرخ وارغوان یاقوت * کهای لعل تو باشد اکر زبهر ردیف * زمام ومان
بنشانم بکان بکان یاقوت ﴿ کهبان ﴾ سکون ها وفتح یای تحتانی ونونله ابره دیدکاری
اوتدرکه عربیده فادانیا وعود الصلیب دخی دیرلر ﴿ کهیلا ﴾ کسرها وسکون یای تحتانی
وفتح لامله ایرانیلردن بر پهلوان آدیدر ﴿ کیا ﴾ فتح یای تحتانی ایله اوج معنایه در اول
پادشاه کاهی جمع استعمال اولنور زیراکه الفسز اولدقده ینه پادشاه معناسنه اولور اول اعتبار
ایله کاهی الف جمع ایچون اولورا کرچه کیان کرکدرکه ادات جمع بولنه امانونك سقوطیله ده
معنای جمع افاده اولنور حضرت مولانا قدس سره بیت زاهدی بیند بکوید ای کیا *
همی میدار از بهر خدا * ثانی عناصر اربعه نك هر برینه کیا دیرلر حضرت مولانا قدس سره
* قطعه * جان چو شخص این لباس تن درو * جنبشی مارا ازودان نی زنا * همچنان هستی
عالمرا ببین * چون لباسی دان بروبارا ین کیا * بو ایکی معنایه شمس فخری * قطعه * شده وه
تاج کیان وارث ممالك جم * که تخت مرز کیانرا نشونشه است وکیا * جهان پناهی وشاهی که ملك

اوتامه * زاقتران نجوم وزامتزاج کیا * بومعنایه خواجه سلمان بیت درکتابت باکیا باشد کیا
یکسان ولی * جزکیا هرکزکه کردست درجهان کارکیا * ثالث بمعنی پاکیزه بومعنی کتاب زنددن
منقولدر ﴿ کیارا ﴾ فتح یای تحتانی وراء مهمله ایله تاسه یعنی غم وغصه والم بومعنایی موید
ابوالمعانی بیت ذوق خاطر رفته ازمن دورشد * این کیارا دردلم شد جایکیر ﴿ کیانا ﴾
فتح یای تحتانی ونونله عناصر اربعه یه دیرلر میرخسرو بیت همه آزادکیست همت او *
قهرکردست مرکیانارا * وجمع کی اولور شمس فخری بیت تووارث کیانی برخواست ازنهیبت
ضدیتی که بودی درخلقت کیانا ﴿ کیفا ﴾ سکون یای تحتانی وفتح فایله قانلو جراحت
ورنج شدید وزحمت معناسنه ابوالمعانی بیت نه دیده ارغمت هرکزدلم آسایش وراحت *
شود کیفا اکرباشد همیشه دردلش کیفا * کیفای اول رنج شدید ثانی قانلو معناسنه در
﴿ کیلا ﴾ سکون یای تحتانی وفتح لامله بمعنی کسیدای مرقوم کذا فی المجمع ﴿ کیها ﴾
جمع کی درکه پادشاهان دیمك اولور بولغتده جمع ایکی وجهله ده جایز کورلمش هم الف ونون وهم
ها والفله ﴿ مع الباء الموحده * کاب ﴾ ایکی معنایه در اول کب معناسنه درکه لاف دیمکدر
کب زننده لاف زننده دیمکدر ثانی کاو عراقی معناسنه در بومعناده باواودن بدل اولور کذا فی
فرهنك جهانکیری ﴿ کارآب ﴾ اضافتله یعنی کسر راء مهمله ایله شراب ایچمك معناسنه
عالم آب دخی دیرلر حالت شراب خوردن حکیم خاقانی بیت بس بس ای زکارآب که عقل *
هست ازآب کار او بیزار * وله بیت من نکنم کارآب کو ببرد آب کار * صبح خرد چون دمید باد
بودکارآب ﴿ کارچوب ﴾ سکون راء مهمله وضم جیم فارسیله چلاهلر طوقودقلری بزی
اوزرینه صاردقلری اغاجه دیرلر بروایتده بز صاریلان اغاجی دوندردکلری قصه اغاج اما جهانکیری
صاحبی عربیده منسج دیدکلری اغاجدر دیمش ﴿ کاسه کباب ﴾ فتح سین مهمله وکاف وباء
موحده ایله اضافتسز چولمك کبابی دیدکلری طعامدرکه اتی سایرلوازمیله برچولمك ویادستی
ایچنه قویوب آغزین برکیدوب نرم آتش اوزرنده بشوررلر اکرچه لذیذ اولور اما محبوس
پشمکله هضمی عسیر اولور بر شاعر بومضمونده دیمش بیت جکرم زاتش غم کشته کباب *
اندرونم شده کو کاسه کباب ﴿ کالب ﴾ فتح لامله بمعنی قالب کالبد لفظندن اختصار اولنمشدر
شیخ نظامی بیت این من واین من که درین کالبست * هیچ مکر جنبش این قالبست * بوکا
کلوب وکالبد دخی دیرلر وبرمعناسی دخی پروردهٔ میوه وریچال معناسنه دخی کلور
﴿ کامیاب ﴾ سکون میم وفتح یای تحتانیله کام ایله یابدن مرکب لفظدر مراد بولمش ومراد
بولیجی دیمك یاب یافتن دن کاهی اسم فاعل اولور کاهی صیغهٔ امر ووصف ترکیبی دخی اولور
ابوالمعانی بیت سعی میکردم که باشم کامیاب * لیك ازوصلت نکشتم کامیاب ﴿ کاهوکب ﴾ ضم ها
وفتح کافله تابوت معناسنه در حکیم فردوسی * مثنوی * وزان بس بکافند موبد برش *
میان تهی کاه ومغز سرش * بپاکند یکسر بکافور ومشك * بدینها تنش را ببستند خشك
بکاهوکب زردوز مهد عاج * سوی پارس رفت آن خداوند تاج * جنازه معناسنه ده اولمقده
فهم اولنور ﴿ کب ﴾ ایکی معنایه در اول لاف واوکنمك که کب زند یعنی لاف کند دیمکدر خفاف بیت
تاکی ازتوکب واین لاف بود * چون توکی همسر خفاف بود * ثانی آوردایچی معناسنه عبدالله

عبدالله عارضی بیت روان کشته دایم دوچیز ازجهان * زدوچشم کوری زدوکب لال * بومعنایه
شمس فخری * قطعه * دعای شه کامران ابواسحق * دل خلایق درسینه وزبان درکب
کسی که یك سرموش ازهواش برکرده * یقین که مادراوزانیه است وزنش جلب ﴿ کباب ﴾
معروف طعامدر نتکم دیمشلردر بیت هیچ نعمت نمیرسد بکباب * هیچ شربت نمیرسد بشراب
﴿ کتب ﴾ فتح تاء مثناة ایله بال آروسی که عربیده نحل دیرلر ابوالمعانی بیت بعهد اوشده
هرکس به نیکویی خوشحال * زیمن همت اورا کتب شده زنبور * مجمع الفرسده کسر تاء مثناة
ایله بمعنی قید وبند که غل دخی دیرلر ﴿ کرسب ﴾ فتح راوسکون سین مهملتین ایله کرفس
دیدکلری سبزه در ومعدنوس دخی آنك نوعندندر دیو روایت اولنمشدر کرسف دخی دیرلر
استاد لطیفی بیت اکرتیغ آهنجدوراند اسب * براعدا کند لتره همچون کرسب ﴿ کرنب ﴾
فتح راء مهمله وسکون نونله شلغم آشی وشلغمه دخی دیرلر اما مجمع الفرسده بردارودر کوپکی
اولدررکا عربیده قاتل الکلب دیرلر میرنظمی بیت بمجلس درآید چوجانان بشب * نصیب
رقیبان باشد کرنب ﴿ کشکاب ﴾ سکون شین معجمه وفتح کافله ترخانه آشی که کشکاو دخی دیرلر بعض
نسخه ده آرپه صویی معناسنه که جلاب دخی دیرلر مثال معنیٔ اول شمس الدین قواس * رباعی *
ای نزد تونان خوردن درخواب دریغ * درشب زعیال کرده کشکاب دریغ * جای شب ونان از تو چه
جویم چون تو * داری زغریب سایه وآب دریغ ﴿ کلاب ﴾ فتح لامله کلب که اوزرینه اپلك
صاررلر وصاریلان اپلکه ده دیرلر ﴿ کلب ﴾ فتح لامله قوش منقاری که کلف وکلیته دخی دیرلر
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کلته چوب ﴾ سکون لام وفتح تاء مثناة وضم جیم فارسیله ایکی
قارش مقداری یاخود دخی اوزون اغاجدرکه دسته چوب دخی دیرلر اکثر قلندران ودرویشان
اللرنده کتوررلر ﴿ کلوب ﴾ ضم لامله بمعنی کالب مرقوم که کالبد دخی دیرلر ﴿ کنب ﴾ فتح نونله
برنبات قبوغیدر تازه ایکن صویوب ایپ بوکرلر عربیده قنب دیرلر حکیم سنایی بیت پای احباب
توبکشاده زبند شرمی * دست اعدای توبربسته بدار ارکنبی * حکیم انوری بیت دختررزکه
توبرتارك تاکش دیدی * مدتی شد که دراورنك سرش درکنبست * کمال خجندی * قطعه *
میزند نیك صرف مرشد خاف * غافل ازنوش بادهٔ عنبیست * کرچه الشیخ کالنبی کویند *
کالنبی نیست شیخ ما کنبیست * کندر اغاجیدرکه یپراغی وتخمی بنك اولمغله بنکی یه کنبی دیرلر
عربیده کنب ایش اشلمکدن ویاخود علت آخردن الده اولان چرکه دیرلر ﴿ کنکاب ﴾ سکون
نون وفتح کاف فارسیله آرپه صویی ودخی برشربته دیرلر ﴿ کهب ﴾ کسر هایله نمك وعاز
معناسنه در میرنظمی بیت زاوضاع دونان شود مضطرب * هرآنکس که باشد بطبعش
کهب ﴿ کهاب ﴾ فتح هایله بوزن رباب ﴿ کهتاب ﴾ سکون هایله بوزن مهتاب کلاهما اول
علاج ودوایه دیرلر که کرم ایکن وجع اولان عضو ویاخود ورم اوزرینه قورلر وبغلرلر حکیم قطران
ارموی بیت بنام چون اوباشند مهتران نه بعقل * بود برنك یکی دود داغ ودود کهاب * حکیم انوری
* قطعه * کفته بودی که کاه وجو بدهم * چون ندادی ازان شدم درتاب * برستوران واقربات
مدام * کاه کهتاب باد وجو کشکاب ﴿ مع التاء المثناة * کات ﴾ اوج معنایه کلور اول
ماوراء النهرده ولایت خراسانده واقع خوارزمه قریب برشهر آدیدر مولانا هاتفی بیت خبر

شد ستاننده باج کات * که آمد قیامت بتاراج کات * شمس فخری بیت شیخ ابو اسحق آنکه
ملك او کمتر کلات * بر ممالك فخر دارد خاصه بر کر کنج وکات * ثانی بر دارودر هندوستانده بتر
کات هندی دیرلر بعض جراحتلره قورلر اصلاح ایدر ثالث بر نوع پرنجدر ولایت شوشتر ده حاصل
اولور روایت اولنور که بر سنه زراعت ایدرلر یدی سنه یه دك محصولن آلورلر ﴿ کاست ﴾
سکون سین مهمله ایله ناقص ونقص معناسنه کاستن دن فعل ماضی در کاهی اسم مصدر اولور
شاعر بیت شمارا سخن کاست باید همی * ره خویشتن خواست باید همی * کم دخی ناقص
معناسنه اولمغله بعض فارسی شناسلر کم ایله کاستی بر معنایه صانورلر لکن فرقی وار ایدوکن فهم
دقیق صاحبی واقفدر کاست اکسلمك ایله ناقص اولاندر کم ابتدادن ناقص اولاندر حکیم فردوسی
ابن یامین حقنده قرداشلری لسانندن دیرکه بیت کناه ابن یامین بد بخت راست * کز اولاد
یعقوب کم باد وکاست ﴿ کاسه پشت ﴾ فتح سین مهمله وضم باء فارسی وسکون شین معجمه
ایله قپلو بغه که سنك پشت ولاك پشت دخی دیرلر سیف اسفرنکی بیت لقمه خور جرب
کرد وز فلك کاسه پشت * ور نه شدی خشك شیر دایه اطفالکان ﴿ کاشت ﴾ سکون شین
معجمه ایله ایکی معنایه در اول کاشتن دن فعل ماضی در زراعت ایلدی معناسنه ثانی بر کردانید
یعنی دوندردی حکیم فردوسی بیت عنانرا به پیچید و بر کاشت اسب * بیامد بکردار
آزر کشسب ﴿ کالالوت ﴾ فتح لام اول وضم ثانیله بر شهر نامی در هندوستان لغتیدر ﴿ کبت ﴾
سکون باء موحده ایله بوزن ثبت هلاك معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت مسخ ظاهر
بود اهل سبت را * تا به بیند خلق ظاهر کبت را * کسر کافله فرهنك جهانکیریده بال آروسی
معناسنه مرویدر اما شمس فخری معنای مذکوره فتحه ایله نقل ایلمشدر * قطعه * اعظم جمال
دنیی ودین شاه کامکار * کاعدای او کمند بر ثبت زاهل سبت * بهر دلی ودشمن درکاه دولتش *
دارد مدام درد دم نیش ونوش کبت * وعربیده نسنه چینیوب توکورمك معناسنه کنز اللغه ده
مسطوردر ﴿ کبست ﴾ فتح باء موحده وسکون سین مهمله ایله ابوجهل قارپوزی که عربیده
حنظل دیرلر اخراج صفرایه لطیف مسهلدر شمس فخری * قطعه * اکر شهد فایق خورد
دشمنش * بود بر مذاقش بسان کبست * بچشم نوالش زبی قیمتی * چه یاقوت ولعل وچه پشم
جمست * حکیم خاقانی بیت خاییده دهان جهانم چو نیشکر * ای کاش نیشکر بنمی من کبستمی
﴿ کت ﴾ ایکی معنایه در اول هندوستان پادشاهلری اوتوردوغی تختك آدیدر شمس فخری
بیت حدیث سلطنت او اکر برند بهند * شهان هند یکایك در اوفتند از کت * حکیم اسدی
* مثنوی * بدو کفت مهراج را رو بکو * دکر ره چو باز آمدی رزم جو * بخورشید ودین بتان
از نخست * بکور کل آدم وبوم رست * که بر خون برانم کت وافسرت * برم زی سراندیب بی تن
سرت * استاد فرخی بیت خلافت جدا کرد چسپالیانرا * زکتهای زرین وشاهانه زیور * ثانی
کاریز آب معناسنه که کتکن یعنی کاریزکن دیمکدر ﴿ کدفت ﴾ ضم دال مهمله وسکون فایله
بمعنی کاسه سر یعنی دپه کوکی حکیم نزاری قهستانی بیت بجان دوست اکر صد هزار سال
بر آید * نه ممکنست که سودا برون رود زکدفنم ﴿ کرغست ﴾ سکون را وسین مهملتین وفتح
غین معجمه ایله بمعنی برغست مرقوم یعنی چارپا حیوان یدوکی اوت کذا فی فرهنك جهانکیری

جهانکیری ﴿ کست ﴾ سکون سین مهمله ایله بوزن بست بمعنی زشت وچرکین شمس فخری بیت
اکر تمثال مانی ماه کردد * بنزد صورت یوسف بود کست ﴿ کشت ﴾ سکون شین معجمه ایله
بوزن دشت اوچ معنایه در اول زشت ثانی شور ثالث اپلك کبی بر اوتدریره دوشنوب
بر بوینه صاریلور قزل رنك اولور بر باغچه یه یایلسه نسنه حاصل ایتدرمز باغچه وان آنی آیرتلیوب
باغچه یی پاك ایدنجیه دك جانی ایپلکجه قالور ﴿ کشفت ﴾ فتح شین معجمه وسکون فایله بمعنی
پریشان کرد شمس فخری بیت عدل او تا غایتی باشد که باد * طره شمشاد نتواند کشفت
﴿ کشکفت ﴾ سکون شین معجمه وفا وفتح کافله بمعنی شکفت که باب الشین ده ذکری مرور
ایلدی که آچلدی وعجب معناسنه در ابو المعانی بیت چنان یابد لطافت باغ عالم * زرشك
عارضت کشکفت کلها ﴿ کفت ﴾ سکون فایله کفتن لفظندن صیغه ماضی در چاتلادی
معناسنه حکیم اسدی بیت زتیغش همی دشت وکردون بتفت * زبانکش همه کوه وهامون
بکفت * کاهی کفته معناسنه مصدر مقامنده استعمال اولنور حکیم سنایی بیت چو هر
آتشست بعد از هفت * که از و دل بجست وزهره بکفت * وبمعنی شکافته حکیم اسدی
* مثنوی * رخ نار با سیب شنکرف کون * بران زخم تیغ وبرین رنك خون * یکی چون دل
مهربان کفته پوست * دکر چون شخوده زنخدان دوست * بمعنی ترکیدن یعنی یارلدقده صدا
ویرمك لواحد من الشعرا * قطعه * برق رویت چو دیدم ای قتال * زهره ام چاك شد زبیم
هلاك * نیست کلبانك رعد چرخ کبود * کفت دل نعره خاست بر افلاك * بمعنی ترکیدن
استاد دقیقی بیت چو زد تیغ بر فرق آن نامدار * سرش کفت ازان زخم همچون انار *
﴿ کلات ﴾ فتح لامله ایکی معنایه در اول طاغ باشلرنده اولان کوی وقلعه وقله وامثالی معمور
اولسون خراب اولسون شمس فخری بیت شیخ ابو اسحق آنك از ملك او کمتر کلات * بر ممالك
فخر دارد خاصه بر کر کنج وکات * استاد دقیقی بیت تیر تو از کلات فرود آورد هزبر * تیغ
تو از فرات بر آرد برون نهنك * بعض نسخه ده طاغ باشی وطاغده اولان یول وبعض نسخه ده
بازاری طوران کوی وشول بنالره دیرلر که واسع یری محوطه اوله یعنی دیوار چورلمش اوله استاد
منوچهری بیت زر آدخانه تو بود هفتصد کلات * انبار خانه تو بود هشتصد حصار * حکیم اسدی
* مثنوی * جزیری که مرزش نبد نیم پی * جز از خار وراغ ونیستان ونی * زیك پهلویش
بیشه وابکند * کلاتی دو ویران وکوهی بلند * ثانی قندهار مضافاتندن بر عظیم طاغ اوزرنده واقع
بر قلعه نامیدر حکیم فردوسی * مثنوی * زبیم سپاه آنچه بودش یله * هیونان واز کوسپندان
کله * زخیل وحشم آنچه زان دشت پاك * بحصن کلات اندر آورد پاك * شرفنامه ده
ترکستانده واقع بر شهر وبر قلعه آدیدر فرود بن سیاوش جزیره نام مادریله آنده اولوردی
﴿ کلفت ﴾ فتح لام وسکون فایله قوش بورنی عربیده منقار معناسنه استاد لطیفی بیت
باز عشقت زد بدل چنك وکلفت * وین عجب من زنده ماندم دل بکفت ﴿ کمست ﴾ فتح میم
وسکون سین مهمله ایله جواهردن بر نوع در کذا فی المجمع ﴿ کنت ﴾ سکون نونله بال قوانی که
ایچنده آرو بال ایدر وثانی بمعنی کند یعنی قریه ایکی معنایه میر نظمی * مثنوی * چو کردی
اختیار کنت سکنی * لوازمها بباید کرد پیدا * چو باید جفت اول با توابع * دکر کنت عسل

اژ جمله جامع ﴿ کنخت ﴾ فتح نون وسکون خاء معجمه ایله جوهر معناسنه در مولانا کلامی بیت
برچهرهٔ عدوی تو شمشیر بی کنخت * با کهربا مرصع ودر کار زار لعل ﴿ کنست ﴾ فتح نون
وسکون سین مهمله ایله بمعنی آتشکده کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کوست ﴾ فتح واو وسکون
سین مهمله ایله بمعنی کبست مرقوم یعنی حنظل با ایله واو میاننده تبادل وتواخی اولدوغی جهتدن
واو ایله دخی جائز کورمشلر ﴿ مع الثاء المثلثه * کیومرث ﴾ مشهور پادشاهدر که ابتدا
دنیاده پادشاهلق ایدن ورسوم شاهانه بونك اختراعیدر لقبی دیوبنددر ارباب تواریخ بوقولده
متفقلردر بر روایتده حضرت آدم علی نبینا وعلیه السلامك اوغلیدر بر روایتده طهمورث
اوغلیدر ﴿ مع الجیم * کاج ﴾ بش معنایه کلور اول بمعنی کاش یعنی کاشکی خواجه
حافظ * قطعه * سزد که ازهمهٔ دلبران ستانی باج * که بر سر همه خوبان کشوری چون
تاج * فتاد در سر حافظ هوای چون تو شهی * کمینه بندهٔ خاك در تو بودی کاج * شمس فخری
* قطعه * پادشاه ملك بخشی همچو او * کاج بودی در همه آفاق کاج * نیست ممکن بر همایون
عهد او * کز کسی در ملك برخیزد تلاج * ثانی بمعنی احول یعنی شاشی حضرت مولانا قدس
سره بیت اخ اخی برداشتی ای کیج کاج * تا که کالای بدت یابد رواج * ثالث براغاجدر که ناژ
وناژو ونوژ دخی دیرلر * ازمسمط ابن یمین * رونق وزبی دکر دارد کنون طرف چمن *
ازحری وخطمی وریحان وشاخ یاسمن * سرو وشمشاد وصنوبر بید وکاج ونارون * ورنمی باید
دکر چیزی بجز دردی زن * می بده ساقی که ما را نیست بر عمر اعتماد * رابع بمعنی سیلی حضرت
مولانا قدس سره * قطعه * کسی کر کردن تسلیم دارد * که کرّ منای ما دارد بسر تاج * اکر
هستی فروشد عقل سرکش * بزن بر کردنش آندم دو صد کاج * بو معنایه حکیم انوری بیت
خصم در مجلس تو مسخره وار * کردن از کاج در نزد دیده * استاد عسجدی بیت مرد را کرد
کردن وسر وپشت * کوفته سر بسر بکاج وبمشت * مذکور ایکی معنایه شمس فخری * قطعه
ز انتقام شیخ ابو اسحق رفت * ازجهان ظلم وتعدی خورده کاج * ازتف محنت دل اعدای او *
بشاخ شاخ آمد بسان شاخ کاج * خامس شهر قم ایله شهرری میاننده واقع بر رباط آدیدر
وچغتای لساننده دخی سله یه کاج دیرلر نتکم میر علیشیر بیت دمیم بخاری بولوتیده درد کاجیدین
کوز ومکا هیچ نفس یوق که اوچات قیلمای دور ﴿ کاخج ﴾ کسر خاء معجمه ایله جامه وامثالی
اثوابده اولان کروپاس معناسنه در میر نظمی بیت سراپا جامه اش کاخج کرفته * وجودش
کویا با چرك سرشته ﴿ کاخنج ﴾ کسر خاء معجمه وسکون نونله تکل دیدکلری دیکش که بعض
جامه لرده وسائر اثوابده ایدرلر وله بیت کرفته جامهایش آنچنان شوخ * شبت کاخنج
آسا کشته بادوخ ﴿ کاسج ﴾ ضم سین مهمله ایله بمعنی خار پشت یعنی کرپی که کاسچو وسیخول
ورکاسه وریکاسه دخی دیرلر حکیم نزاری قهستانی بیت بروی ضعف شد از خم باسج *
همه اعضاش همچون پشت کاسج ﴿ کاکبج ﴾ ضم کاف وفتح نونله قنبیل دیرلر براوتدر ایت
اوزمی نوعندن نارنجی رنك چیچکی اولور آش پزلر آنکله بعض طعامه خصوصا خمیر ایشنه رنك
ویررلر اعلاسی طایفی در ﴿ کالنج ﴾ فتح لام وسکون نونله بر میوه در کلناره مشابه قرمزی
وصاری دخی اولور میر نظمی بیت چنین هرچند باشد شاخ کالنج * همین باشد ازو حاصل

حاصل چو نارنج ﴿ کیج ﴾ فتح باء موحده ایله وکسر ایله ده جائزدر بوغازی شیش چارپا حیوان وسکون
با ایله اشك یاوریسی خرکره معناسنه وله بیت چو خر در زیر باری میکشد رنج * که فرزندش
رود در پیش چون کیج * ودخی بمعنی بهره یعنی نصیب وبوزه جیلرك بوزه قارشدردقلری آلت
﴿ کبیکج ﴾ کسر باء موحده وسکون یای تحتانی وفتح کاف ایله براوتدر صاری چیچکی اولور
کبیکه دخی دیرلر ترکیده دوکون چیچکی دیدکلریدر ﴿ کج ﴾ درت معنایه کلور اول معروف که
اکریدر کژ دخی دیرلر عربیده اعوج وچغتایده ایکمه وایکری دخی دیرلر کسر الفله بودیارده الف
مفتوحه ایله استعمال اولنور میر نظمی بیت بی خلوص کی دعا روا باشد * تیر کج بر هدف
نمی آید * ثانی کرج که طاشدن ایدرلر ثالث ابریشمك فناسی که کژ دخی دیرلر رابع الف ممدوده ده
ذکری مرور ایدن آکج معناسنه در ﴿ کج مج ﴾ الفاظ متتابعه دندر که امثالی مرور ایلدی ترت
مرت وخرد مرد وتار ومار کبی بونکده معناسی ترکیده اکری بوکری دیدکلریدر وله بیت که کفتار
خود چون بطبعش کجست * سخنها که کوید همه کج مجست ﴿ کرفج ﴾ سکون راء مهمله وفتح
فا ایله بر نوع قوری اوتلقدر که آنکله آتش یقرلر غایت مشتعل اولوجیدر غرفج دخی دیرلر کذا
فی المجمع ﴿ کرنج ﴾ کسر راء مهمله وسکون نونله خرمن کیج قالوب یرنده قالمق اقتضا
ایتدکده یغمور دن محافظه ایچون اوزرینه ایتدکلری طام ایضا منه ﴿ کرنج ﴾ سکون راء
مهمله وفتح نونله سودلی پرنج یعنی سودلی آش ﴿ کسپرج ﴾ سکون سین وفتح باء فارسی وراء
مهملتین ایله مروارید یعنی انجو رضی الدین لالای غزنوی بیت حقه پاکند پر از کسپرج *
کر ببندیدی لب ودندانش ﴿ کسپج وکسناج ﴾ کلاهما بسکون السین المهمله اول بفتح الیاء
والثانی بالنون بمعنی کسفی هندبا دیدکلری اوتدر که صویی محرور المزاج اولانلره نافعدر کذا
فی المجمع ﴿ کشج ﴾ فتح شین معجمه ایله ایکی معنایه در اول خرده منتر ثانی بر نوع اوقدر
استاد بیت بترکش کرده پر تیر کشج را * که هر یك راست رو بر جان کج را ﴿ کشنج ﴾ سکون
شین معجمه وکسر نونله لطیف رایحه لو براوتدر ﴿ کفنج ﴾ فتح فا وسکون نونله بر نوع بالقدر
سقنقور کبی باهه عظیم قوت ویرر عربیده سمکهٔ صیدا دیرلر حکیم سوزنی بیت تا شود معدهٔ
همدانش قوی * خور کل کرد سقنقور وکفنج ﴿ کلکلانج ﴾ سکون لام اول وفتح کاف ولام
ثانی وکسر نونله هندی ترکیب بر معجوندر وجع معده وسده یه ومثانیه نفعی واردر ﴿ کلوج ﴾
ضم لام وواو مجهول ایله ناپخته ایکن تنوره دوشوب خرد اولان اتمکه دیرلر استعاره طریقیله
ابو المعانی بیت بیابد جای در خوان نان پخته * نیاید هیچ در کار چون کلوجست ﴿ کناج ﴾ فتح
نونله طانشمق معناسنه یعنی مشاوره شاعر دیمشدر بیت بکار مشکله باید تأنی وتدبیر *
چو کار خیر بود نی کناج ونی تأخیر ﴿ کنج ﴾ سکون نونله اوج معنایه در اول دلجك که دللك
انتهاسنده وحلقومك اولنده آصلمش بر پاره اتدر که عربیده ملاذه دیرلر حکیم نزاری قهستانی
بیت همی تا دایه کنج وکام کردش * پدر فرزانه هرمز نام کردش * ثانی معجب ومتکبر خسروانی
بیت باهمه میزان میز وباهمه کنجان کنج * باهمه دزدان دزد وباهمه شنکان شنك * ثالث
ترخانه که عربیده کشك دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کندوج ﴾ سکون نون وضم دال
مهمله وواو معروفله کوب کبی طپراقدن بر ظرفدر ایچنه غله قورلر که کندو وکندوك وکندوله

دخی دیرلر ابو المعانی بیت بجای غله پر کرده زر و سیم * خم و کندوج در خانه تبنکو ﴿ کوج ﴾
فتح واو ایله صمغ که اغاجلرده اولور کذا فی المجمع ﴿ کهج ﴾ سکون ها ایله آلچ دیدکاری طاغ
یمشی درکه عربیده زعرور دیرلر بعض نسخه ده قوجه یمشه دیرلر ﴿ کهیج ﴾ کسر ها و سکون
یای تحتانیله ایکی معنایه در اول سیستانده بر قلعه آدیدر حکیم فردوسی بیت نمانیم کارام
کیرند هیچ * سواران ما با سپاه کهیج * ثانی طاغ اروکیدر ﴿ کیکج و کیکیج ﴾ کلاهما بسکون
الیاء التحتانیین براوتدر صوده بتر صو کرده مه سی دیرلر ﴿ کیهج و کیهیج ﴾ کلاهما بسکون الیاء
التحتانی و کسر الهاء قوجه یمشی در میر نظمی بیت خورد کیهیج همچون سیب و آلو * بنزد
آنکه نبود زشت و نیکو ﴿ مع الجیم الفارسی * کابلیج ﴾ کسر باء موحده و لام و سکون یای
تحتانیله ایکی معنایه در اول صرچه برمق که عربیده خنصر دیرلر شمس فخری بیت چون
باستحقاق شاهی هر ممالک زان اوست * خاتم ملک سلیمان دارد اندر کابلیج * حکیم اسدی آیاغک
صرچه برمغی دیو تخصیص ایلمش استاد عسجدی بیت پا بکفش اندر بکفت و آبله شد کابلیج
از بسی غمها بنشسته اینچنین سرهای ما * ثانی اولرده قوش یاوری چقارمق ایچون دیواره آصدقلری
کوجک سپد خصوصا و هر قوش یاوری چیقاردوغی یوایه دیرلر عموما ابو المعانی بیت دل
من آشیان کشته بمرغ محنت و غم را * چو آن مرغی که سازد کابلیج بچه هر سوراخ ﴿ کاچ ﴾
درت معنایه در اول صرچه که بیاض و یا الوان اولور طپراقدن ایتدکلری ظروف و آوانی
اوزرینه دوکرلر اول ظروفه کاچی و کاشی دخی دیرلر و اوج معناسی جیم عربیله ذکر اولنان کاچک
معنالریله مترادفدر ایکی معنایه شمس فخری * قطعه * ز انتقام شیخ ابو اسحق رفت *
از جهان ظلم و تعدی خورده کاچ * از تف محنت دل اعدای او * شاخ شاخ آمد بسان شاخ
کاچ ﴿ کارپیچ ﴾ سکون راء مهمله و کسر باء فارسی بعده یای ساکنه ایله یوک صارغیسی و قماش
بوغجه سی و آنلری صاروب باغلینه دخی دیرلر لطیفه کونه ابو المعانی بیت چون متاع خویش
دارد یار عزیز * بهر آن کردست شلوار کارپیچ ﴿ کالوچ ﴾ ضم لام و واو معروفله ایکی معنایه در
اول صرچه برمق ثانی کبوتر بچه معناسنه در کذا فی فرهنک جهانکیری مثال معنی اول
ابو المعانی بیت اکرچه شریفست مهر وزارت * ز کالوچ او کرده کسب شرافت ﴿ کخچ ﴾ فتح
خاء معجمه ایله سپورکه ایتدکلری اوت و سکون خا ایله قره بویه بعضیلر زاجدر دیدیلر شمس
فخری بیت بر رخ دشمنش که چون مازوست * هیبت شاه کار کخچ کند ﴿ کرچ ﴾ فتح راء مهمله
ایله شکاف کریبان پیرهن یعنی کوملک یاقه سی کذا فی فرهنک جهانکیری و فرهنک میرزا ابراهیم
اما کتاب السامیده کسر کافله شکاف پیرهن و دخی عربیده قواره دیرلر بو قول معتمددر لکن معنای
اوله سکون راء مهمله ایله مجمع الفرسده مسطوردر و بو بیته متمسک اولمش رضی الدین نیشابوری
بیت چو چوکان کچ بود کرچش و زین او * ز شکر کوی لذت میرباید ﴿ کفچ ﴾ سکون
فا ایله ایکی معنایه در اول بمعنی کفچه که طباخلر و حلواجیلر آلتی در مولانا جامی * قطعه *
ای شده همچو کدو جمله شکم کفچ بکن * بهر پر کردن آن دست طمع سوی بسو * تا شود
بزمکه شاه سراپرده عشق * خانه خویش بپرداز ازین کفچ و کدو * ثانی بمعنی کف مثلا کف آب
و کف شیر و کف صابون و کف دهان و امثالی که ترکیده کوپک عربیده زبد و رعوه دخی دیرلر حکیم

حکیم فردوسی بیت فروهشته لفچ و بر آورده کفچ * همی لفچ و کفچ و همی کفچ و لفچ * و له بیت
فروهشته بفچ و بر آورده کفچ * بکردار قیر و شبه کفچ و لفچ ﴿ کلچ ﴾ سکون لامله ایکی
معنایه در اول بمعنی چرک ثانی معجب و خود فروش کذا فی فرهنک جهانکیری اما
مجمع الفرسده بمعنی پیچ و شکن و چین زلف امثالی نسنه لر مثالی شاعر بیت بموی جعد وان زلف
چو زنجیر * فتاده صد هزاران کلچ بر کلچ ﴿ کلخچ ﴾ فتح لام و سکون خاء معجمه ایله وجودده
و جامه ده اولان چرک و وسخ یعنی کیر و پاس میر عماره بیت کنده و بی قیمت و دون و حقیر *
ریش پر از کوه و همه تن کلخچ * و طیان مرغزی بیت دست و پای و روی خوبان پر کلخچ *
ریش طیران زرد از بس دود کخچ * بو معنایی مؤید شمس فخری بیت پر کلخچ است خصم از آن
تیغش * بزبان دفع آن کلخچ کند * حکیم سوزنی بیت فرخچ کوری بد طلعتی چنانکه
بهست * کلخچ کیر خرز ریش او بروی و برای * پور بهای جامی بیت بس کلخچ و بس ورخچ
و بس سفیه و بس کریه * پر فسون و پر فنون و پر فضول و پر فتن ﴿ کلیچ ﴾ کسر لام و سکون
یای تحتانیله ایکی معنایه در اول معجب و خود فروش ثانی چرک و ریم و اریک معناسنه در
حرکات ثلثه ده معنای آخر ایله وارد اولمشدر مثال معنی اول میر نظمی بیت آن کلیچ در بزم
رندان دم زند * یعنی دم از فرقه آدم زند ﴿ مع الخاء المعجمه * کاخ ﴾ ایکی معنایه در اول
کوشک بالا بین که عربیده قصر دیرلر شمس فخری بیت برای نزهت طبع مبارکش دائم *
کند سعادت ترتیب باغ و حجره و کاخ * و خانه بالا معناسنه مولانا هاتفی بیت دارنده هفت
کاخ افلاک * سازنده آدم از کف خاک * ثانی تماشاکاه و باغلر و باغچه لرده اولان قله کبی
یوکسک خانه لرکه عربیده اکا منظره دیرلر حکیم اسدی بیت بکاخ اندرون بزم کستر دشاه *
بشادی همی خوردمی کینه خواه * فرهنک جهانکیریده مذکور معنالردن ماعدا بمعنی باران
و دخی تون مضافاتندن بر قصبه آدیدر ﴿ کاسنی تلخ ﴾ آجی هندبا که کونیک دیدکلری
سبزه در غایت نافعدر صلاته ایدرلر و قینادوب استقطار ایله صوین چیقاررلر بستانیسی طتلو
و بریسی برمقدار آجیرقدر ﴿ کاشخ ﴾ ضم شین معجمه ایله دشمن مخفی یعنی صورتا دوست
کورینوب کزلو دشمنلک ایدنه دیرلر میر نظمی بیت اکر خواهی که یابی بخت فرخ * مکن
با دوست کار زشت کاشخ ﴿ کالوخ ﴾ ضم لامله براوتدر غایت بد بوی حکیم سوزنی بیت
کنده دماغی بنفشه بوی نه کالوخ * کنده دهانی کرفس خای نه کنکر ﴿ کتخ ﴾ فتح تاء مثناة
ایله قروت که کتغ دخی دیرلر عربیده کشک دیرلر اصلنده یوغرت قوریسیدر شمس فخری بیت
چو شیر و روغن آمیختست با احسان * نه سخت روی ترش هست همچو ترب و کتخ ﴿ کخ ﴾ اطفال
قورقتمق ایچون ایتدکلری چرکین و قورقنج نسنه لر هر نه اولورسه عربیده قاروعه دیرلر شمس
فخری بیت جمال دنیی و دین خسروی که پیکرمه * بود بنسبتی با او بسان یوسف کخ *
﴿ کخ کخ ﴾ الفاظ مکرره قبیلندندر بر کلمه در که اطفاله تنفر و نفرت محلنده دیرلر
فقیه ابو اللیث سمرقندی مصنفاتندن بستان العارفین نام کتابنده لغت عجم ذکرینک تفصیلنده
دیرکه حضرت رسول اکرم و سید عالم صلی الله علیه و سلم فارسی تکلم بیورمشلردر دیوب
بو حدیث شریفی بویله نقل ایدرکه * روی عن النبی صلی الله علیه و سلم انه اتی بتمر صدقة

وعند الحسن والحسين رضي الله عنهما فاخذه تمرة وادخله في فيه فادخل رسول الله صلى الله عليه
وسلم اصبعه في فيه وقال كخ كخ واخرج التمرة من فيه ﴿ كدوخ ﴾ ضم دال مهمله ايله حمامدر
كرمابه معناسنه استاد رودكي بيت بامدادان پيشم آمد يار از راه كدوخ * با دو چشم
پرخمار و نركسين مست وشوخ * ابو المعاني بيت دلبران بر عاشقانرا عرض كالا ميكنند *
فوتها پرله كرده دوش ديدم در كدوخ ﴿ كراخ ﴾ فتح راء مهمله ايله طاوق يمرطه چيقاردقده
ايلدوكي فرياد وصدايه ديرلر ﴿ كرخ ﴾ فتح راء مهمله ايله اويوشق كه كرخت دخي ديرلر
عربيده حذره ديرلر شيخ آزري * مثنوي * هركه افتد بچاه نفس اندر * كس ز حالش دكر
نداد خبر * ظلماتست وچاه ناهموار * موذيانست ومار مردم خوار * سر چاه چنين مباش كرخ
زانكه جاهيست بر سر دوزخ * بر علتدر وجود انسانده عارض اولوركه متصل اعضاسي
اويوشمش حس وحركتي قالمز طبيب يوسفي * رباعي * چون عضو كسي را كرخي روي نمود *
ارزوي علاج بايدش قي فرمود * بايد ماليد بعد ازان روغن قسط * چندانكه ز صحتش بر آيد
مقصود * وسكون راء مهمله ايله بغداد نواحيسنده بر بيوك قريه آديدركه قطب الاوليا شيخ
معروف كرخي رحمة الله عليه اول قريه دندر وشاپور ذو الاكتاف آنده بر عظيم بنا قومشدركه
آرايش زيب وزينت ايله مشهور آفاقدر استاد فرخي بيت هر روز شادي نوبنيادر استي *
زين باغ جنت آيين زين كاخ كرخ وار ﴿ كسني تلخ ﴾ بمعني كاسني تلخ مرقوم كه آندن مخففدر
﴿ كلاخ ﴾ فتح لامله دلبند بوركي ميرنظمي بيت شده كويا بر سرش سرخ شاخ * چو
بنهاده بر فرق تار كلاخ ﴿ مع الدال المهمله * كاد ﴾ بمعني حرص وشره يعني طمع حضرت
مولانا قدس سره بيت زهره نى كس را كه لقمه نان خورد * زانكه آن لقمه ريا كارش برد * وله
قدس سره بيت هان هان با او حريفي كم كنيد * چون كه كاد آرد كره محكم كنيد ﴿ كاربد ﴾
كسر راء مهمله ايله فعل قبيح معناسنه در ابو المعاني بيت ميان باريك وفربه دنبه بي مو *
براي كاربد بسيار نيكو ﴿ كارپرورد ﴾ ايو ايش ايشليجي وپاك ضمير وصحيح فكرلو معناسنه
وله بيت ميان عاقلان باشد سر آمد * هر آنكه در جهان بد كارپرورد ﴿ كارد ﴾ سكون راء
مهمله ايله بچاق معناسنه در شاعر بيت عاشقانرا كارد وخنجر ميزند * غمزه جلاد وچشم
خونيش ﴿ كاروكرد ﴾ ايش كوچ معناسنه در كار وبار كبي وله بيت فزايد ز كار جهان رنج
ودرد * نبايست مشغولي وكاروكرد ﴿ كاسه بند ﴾ فتح سين مهمله وباء موحده وسكون نونله
ايكي معنايه در اول بمعني كاسه كر يعني كاسه دوزيجي ثاني آوانئ شكسته يي كندليجي
معناسنه در ﴿ كاسه رود ﴾ فتح سين وضم راء مهملتين وواو معروفله بر ارمق آديدر حكيم
فردوسي بيت بسختي كذشت از در كاسه رود * جهانرا يخ وبرف پر كاسه بود ﴿ كاش رود ﴾
سكون شين معجمه وضم راء مهمله وواو معروفله بودخي بر ارمق آديدر كذا في فرهنك جهانكيري
﴿ كاغد ﴾ فتح غين معجمه ايله كاهي ذال معجمه ايله اوقورلر ميرنظمي بيت دكر باره بدو كاغد
فرستاد * كه حال زار دل را شرح ميداد * شيخ سعدي بيت كاغذ بدريدند وقلم شكستند *
وز دست وزبان مردم ورستند ﴿ كافد ﴾ فتح فايله يعني شكافد كه اندن اختصار اولنمشدر
شاعر بيت هر انكو از هنر بسيار لافد * سر خود را بتيغ طعنه كافد ﴿ كالبد ﴾ لامك سكونيله

سكونيله وكسريله ده جائزدر وفتح باء موحده ايله هيأت مشخصه مخصوصه كه قالب آندن
معربدر جسددن عبارت اولدوغي بو بيتلردن فهم اولنور شاعر بيت اوچه جانست وجهان
چون كالبد * كالبد از جان پزيرد نيك وبد * ديكر بيت تا جان من از كالبدم كردد فرد *
هر كار كه خوشترست آن خواهم كرد ﴿ كاليد ﴾ كسر لام وسكون ياي تحتانيله درهم شد يعني
اينجندي ديمكدر شيخ عطار بيت ز مرغان چون سليمان قصه بشنيد * بناليد وبكاليد
وبجوشيد ﴿ كبد ﴾ سكون باء موحده ايله لهم كه كمش والتون پاره لرين آنكله بر برينه يا پشدررلر
وطوتقال معناسنه ده مرويدر شمس فخري * قطعه * ايا پادشاهي كه بر بام تو * توان
بر كرفت از سر آب زبد * چو طومار صيت تو مصلق كنند * دهد از بزاق قمر چرخ كبد * فرهنك
جهانكيريده بمعني قريه مسطوردر وادات الفضلاده كذلك وعربيده كسر باء موحده ايله جكر
معناسنه در ﴿ كبود ﴾ ضم باء موحده وواو معروف ايله ايكي معنايه در اول كوك رنكه ديرلر
ابو المعاني بيت ميرود بر اوج هر دم دود دل * زانكه بسته آسمان رنك كبود * ثاني مجمع الفرسده
بر طاغ آديدر ودخي بر نوع ماوي قوزي دريسي اولور قلپق ايدرلر اعلاسي خراسان مملكتنده اولور
﴿ كبيد ﴾ كسر باء موحده وسكون ياي تحتانيله كبداء مرقوم معناسنه دركه لهم در كبد وكفشير
دخي ديرلر ﴿ كتابد ﴾ فتح تاء مثناة وباء موحده ايله جنك دوازده رخده كودرز طاغدن ايندوكي
مقام آديدر ﴿ كد ﴾ بوزن بد ايكي معنايه در اول بمعني خانه استاد فرخي بيت به بتكد اندر بت را
خزانه كردند * دران خزانه بصندوقهايي پيل كهر * ثاني بمعني نخست يعني اول وعربيده
تشديد دال مهمله ايله رنج وزحمت معناسنه در قزانلمش ماله كد يمين وكد بنفسه ديرلر
﴿ كديزاد ﴾ كسر دال مهمله وسكون ياي تحتاني وفتح زاء معجمه ايله بمعني خانه زاد عموما آدم
اولسون حيوان اولسون وغلام وجاريه خصوصا اوده طوغمش معناسنه ابو المعاني بيت
كديزاد من بوده اين درد وغم * كه زائل نكشته است هيچ از دلم ﴿ كرد ﴾ سكون
راء مهمله ايله اوچ معنايه كلور اول كردن لفظنك ماضي سيدر ايتدي معناسنه
شيخ سعدي بيت ديدي كه چه كرد اشرف خر * او مظلمه بر دو جانبك زر * ثاني بمعني
كردار يعني عمل حكيم سنايي بيت كرد پيش آر وكفت كوته كن * با چنين كفت كرد
همره كن * ثالث اغاج بوداندقده كسيلن داللرينه ديرلر ﴿ كرداد ﴾ سكون را وفتح دال
مهملتين ايله بناي ديوار وعمارت وامثالي نسنه لره ديرلر ميرنظمي بيت مده دل باين نعمت
واين لباس * كه كرداد دنيا ندارد اساس ﴿ كردمند وكرمند ﴾ كلاهما بسكون الراء المهمله
ونون وبفتح الميم بمعني تند وتيز وعجله وشتاب خسروي بيت مكن اميد دور وآز دراز * كردش
چرخ بين كه كرمندست ﴿ كزاد ﴾ فتح زاء معجمه ايله بوزن مزاد بمعني جامه كهن كذا في فرهنك
جهانكيري ﴿ كژاغند ﴾ فتح زاء فارسي وغين معجمه وسكون نونله ايچي پنبه لو ياخود ابريشمك
كژيله طولمش قفتان كه جنك كونلرنده زره آلتنه كيرلر زرهه ثقلت ويرمسون ديو اكا كژاكند
وكژاغندش وكژاكندش دخي ديرلر اما جمله دن كژاكند تعبيري صحيحدر زيرا كژ كه ابريشمك
قناسنه وآكند طولمش معناسنه در حكيم ناصر خسرو بيت تدبير مكن مباش عاجز *
سر خيره مپيچ در كژاغند ﴿ كژاكند ﴾ غين يرينه كاف فارسيله كژاغند مرقوم معناسنه

شیخ سعدی بیت درکژا کند مرد باید بود * بر مخنث سلاح جنك چه سود ﴿ کز بود ﴾
سکون زاء معجمه وضم باء موحده ایله بمعنی کدخدا کذا فی التحفه بو معنایه میرنظمی بیت
سر آسوده اش غوغا بر آرد * هر آنکس یکدو جا کز بود باشد ﴿ کزد ﴾ سکون زاء معجمه
ایله بوزن یزد اغاجدن زائد داللری کسمك کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کشف رود ﴾ برارمق
آدیدر کنارنده سام براژدر هلاك ایلدی فردوسی بیت کشف رود پر خون و زرداب کشت
جهان جای آرامش و خواب کشت ﴿ کفاند ﴾ فتح فا و نونله برنسنه آیریلوب صدا ویره
منوچهری بیت هیبتش الماس سخت را بکفاند * چون بکفاند دو چشم تار زمرد ﴿ کفد ﴾
فتح فا ایله یعنی از هجدا شود بر برندن آیریلور معناسنه در ابوشکور بیت بر درخش از دیدن
بر زاو * کفد چرخ از هیبت کرز او * عبد الرزاق جمال الدین کاشی بیت طالعی دارم
کز تشنکیم لب بکفد * در همه غوطه دهد دجلهٔ بغداد مرا ﴿ کفید ﴾ کسر فا و سکون یای
تحتانیله کفیدن لفظندن فعل ماضی دریارلدی و چاتلدی معناسنه اوحد الدین کرمانی
بیت همچو نارم بکفید از غم سیب ذقنش * دل نخوانش تو که او عقل بد اندیش نداد * استاد
رودکی بیت کفیدش دل از غم چو آن کفته نار * کفیده شود سنك تیمار خوار ﴿ کلاجود ﴾
فتح لام وضم جیمله سغراق درکه مجلس آخرنده یاران بر برلرینه محبتا باده ایچرلر ﴿ کلباد ﴾ سکون
لام و فتح باء موحده ایله تورانی بر میارز نامیدرکه جنك دوازده رخده فریبرز ین کیکاوس الندن هلاك
اولدی حکیم فردوسی بیت بر آشفت پیران بکلباد کفت * که چونین شکفتی نشاید نهفت *
وله بیت ایا بیژن و کیو و کلبادرا * که برهم زند آتش و بادرا ﴿ کلجاد ﴾ سکون لام و فتح
جیمله کل باشلو آدمه دیرلر میرنظمی بیت لجوجی با همه چون کرده معتاد * فضولی میکند
نادان و کلجاد ﴿ کلند ﴾ فتح لام و سکون نونله اوج معنایه کلور اول کلکارلرك بر آلتی درکه
آنکله طپراق قازرلر کنند دخی دیرلر ترکیده قازمه دیدکلریدر و کننده دخی قازیجی دیمك اولور
عربیده فاس دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت اکر بدیدهٔ من غیر آن خیال آید * بکنده
باد مرا هر دو دیدکان بکلند * وله قدس سره * قطعه * ذوق سر سرمست را هرکز نداند عاقلی
حال دل بیهوش را هرکز نداند هوشمند * خسرو وداع ملك خود از بهر شیرین میکند * فرهاد هم
از بهر او بر کوه میکوید کلند * ثانی اغاج کلید معناسنه در کلپندان دخی دیرلر وله قدس سره
بیت هم آن بار در آید در دولت بکشاید * که آن بار کلید ست و شما همچو کلندید * ثالث
کندهٔ ناتراشیده عموما وله قدس سره بیت پلیدانرا بیاموزد باب پاك افزودن * کلندی را
بیاموزد کلندان را فریبیدن * رابع بر اغاجدرکه کوپکك قلاده سن بغلرلر اکا ساجور دخی
دیرلر مسعود سعد سلمان * رباعی * از هرچه بکفته اند پندی دارم * وز هرچه شنیده ام
کزندی دارم * که بر کردن سك کلندی دارم * بر پای کهی چو پیل بندی دارم ﴿ کلوند ﴾
سکون لام و نون ایله بر طاغ آدیدر ﴿ کمند ﴾ فتح میم و سکون نونله بر ایپدر حلقه حلقه ایدوب
طوتلمیان آت و غیری حیوانك بوغازنه کچوروب طوتارلر و بر نوع قوشاقدر و استعاره طریقیله
زلف محبوبانه دیرلر کوکلی طوتدغیچون ابو المعانی بیت کمند چین زلفش کردن دل را شده محکم
ازان شد بسته کردن بندهٔ حسن جهانکیرش ﴿ کندمند ﴾ تتابع الفاظ قبیلندندر خراب یباب

یباب معناسنه عضایری رازی * قطعه * بسا بچرخ بر آورده کاخ دشمن تو * بیارمیده زبیم
زوال یافته هال * که باز خورد ید و ناب زنده پیل تو شاه * کنون رسوم دیار ست کندمند اطلال
حکیم ناصر خسرو بیت مادر بسیار فرزندی ولی * خوار داری شان همیشه کندمند ﴿ کند ﴾
سکون نونله درت معنایه کلور اول بمعنی شکر که معربی قند در کاند دخی دیرلر حکیم سوزنی
بیت نی چو دو لعل تو است کر بقلم بر کشی * زیر دو مشکین کمان نقش دو بادام کند * ثانی ریش
یعنی جراحت حضرت مولانا قدس سره بیت نکند رحمت مطلق ببلا جان تو ویران *
نکند والده ما را زپی کند حجامت * ثالث بمعنی کریز یعنی قاچمق رابع بمعنی قریه کمال پاشازاده مرحوم
دیرکه کندی ارباب لغت کوی معناسنه یازمشلر اما بلمامشلر شهر معناسنه در بو مدعایه شاهد
سمرقندرکه اصلی شمرکند ایدی تعریب ایدوب سمرقند دیدیلر زیرا شهر مزبور شمر نام بر جاریه یه
بنا اولنمشدر ابتداء امرده کند شمر دینلدی بعده علم اولمق ایچون مضاف الیه تقدیم اولندی ابن
خلکان تاریخنده یازمش که * ان شمر اسم جاریة الاسکندر مرضت فوصف الاطباء ارضا ذات هواء
طیب واشار واله بظاهر صفه فاسکنه ایاها فلما طابت بنی یه مدینة وکند بالترکی هو المدینة
فکانه یقول بلد شمر بو سببدن سمرقند دینلمشدر انتهی کلامه بعض نسخه ده کندکنده دخی
آلت رجله دینلدوکی مسطوردر ﴿ کنکرژد ﴾ سکون نون و راء مهمله و فتح کاف و زاء فارسیین
ایله بر کوکدر ساقز کبی چیننور ترکیده کنکر دیرلر و فارسیده کنکرزده دخی دینلور ﴿ کنند ﴾ فتح
نون اول و سکون ثانیله چپا و قازمه و چتال بیل شمس فخری بیت باغ بختت همیشه شاداب ست
بی عنای شیار و رنج کنند ﴿ کهبد ﴾ سکون ها و فتح باء موحده ایله خزینه دار معناسنه در بعض
فرهنکلرده صراف و وزنه دار معناسنه در مثال معنی اول شمس فخری بیت تو آن پادشاهی که
در ملکت تو * عطارد دبیرست و برجیس کهبد * بعض نسخه ده عامل معناسنه که رعایادن مال
میری جمع ایدر و بعض نسخه ده متاع دلالی و بعضنده بمعنی دهقان واقعدر بو لغت هر فرهنکده بر معنایه
نقل اولندوغی اجلدن بو حقیر تصحیح معنی ایده میوب جمله نك نقلنی اشارت حال بوکه کیمی مفتوحه ده
و کیمی مکسوره ده و کیمی مضمومه ده یازمشلر ﴿ کیازند ﴾ فتح یای تحتانی و زاء معجمه و سکون
نونله پادشاه دیمکدر کذا فی التحفه ﴿ کید ﴾ سکون یای تحتانیله بوزن شید ایکی معنایه در
اول نام رای کتوج که هند پادشاهی ایدی اسکندر ایله معاصر اولمغله اسکندر آنك قزینی حبالهٔ
ازدواجنه کتوردی حکیم فردوسی بیت یکی شاه بد هند را نام کید * نکردی جز از دانش
ورای صید * ثانی لهیم که التون و کمش نسنه لری بر برینه آنکله یاپشدررلر و عربیده اوج
معنایه کلور اول مکر و حیله ثانی جنك و جدال ثالث حایض عورت ﴿ کیتباد ﴾ بر ذی
شوکت و ذی قدرت پادشاه آدیدر کیخسروك مادری آنك دختریدر ﴿ مع الراء المهمله ﴾
﴿ کاتوار ﴾ ضم تاء مثناة ایله سرکشته و حیران کاتوره دخی دیرلر شمس فخری بیت دوستش
عاقلست و پا برجا * دشمنش جاهلست و کاتوره ﴿ کاچار ﴾ فتح جیم فارسیله اثواب خانه که
فراشات و آوانی و امثال سائره کاچال دخی دیرلر امیر خسرو * قطعه * در طلب آنچه نیاید
بدست * زیر و زبر کردی و کاچار خویش * خیره بداری به پشیزه جهان * در کرانمایهٔ دینار
خویش ﴿ کاچغر ﴾ سکون جیم فارسی و فتح غین معجمه ایله ماوراء النهرده بر شهر آدیدر حالا

کاشغر دیمکله مشهوردر حکیم ازرقی بیت دکر بباغ نهان شد بمهرکان کل سرخ * سرای باغ
پر از کلرخان کاچغری ﴿ کاخر ﴾ فتح خاء معجمه ایله ایکی معنایه در اول یرقان دیدکلری
علت ثانی زراعته دوشن صاریلق که دخی باش باغلمدین بر آفت سببی ایله واقع اولور ابو المعانی
بیت کشت زار تنم که کاخر شد * زان سبب حاصل وجودم نیست ﴿ کار ﴾ اوج معنایه در
اول معروف شغل وعمل ثانی زراعت معناسنه که کاریدن لفظندن اسم مصدردر که کشت
وکار دیرلر ثالث جنك معناسنه درکه کارزار و پیکار دخی دیرلر استاد فرخی بیت ای زکار
آمده وروی نهاده بشکار * تیغ تیز تو همی سیر نکردید از کار * وله بیت که اندر جنك باشمشیر
همدست * که اندر بیشها باشیر همکار ﴿ کاروبار ﴾ سکون راء مهمله وباء موحده ایله ایش
وکوج وکسب وکار معناسنه کار وکر دخی دیرلر ابو المعانی بیت کار بارم در جهان شد
عشق یار * زانکه نیستم در جهان بی کاروبار ﴿ کاردار ﴾ سکون را و فتح دال مهملتین ایله
عامل ومشتغل وجامع اموال وصاحب دیوان ووزیر معناسنه در زراتشت بهرام بیت درین خرجت
زمال کارداران * نکشت ای شه یکی صرف از هزاران ﴿ کارزار ﴾ سکون راء مهمله و فتح
زاء معجمه ایله جنك وجدال معناسنه حکیم سوزنی بیت بنفشه سمن آمیغ تیغ تو ملکا بلاله
کاشتن دشت کارزار تو باد ﴿ کارکر ﴾ ایش اشلیجی وتأثیر ونفوذ بولمق معناسنه در ونسخهٔ
حسین وفایی ده مراد و پشت پناه معناسنه در میر نظمی بیت کارکر سلطنت وجاه تو *
درهمه این کارکران شاه تو ﴿ کارکیر ﴾ سکون راء مهمله ویای تحتانی وکسر کاف فارسیله
ایش طوتیجی وعمارت وبنانك متانت واستحکامی معناسنه وله بیت نباشد کارکیر این کار بی تو *
همی بیند درین چاروی نیکو ﴿ کاژغر ﴾ سکون زاء فارسی وفتح غین معجمه ایله کاشغر دیدکلری
شهردر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کاسه کر ﴾ فتح سین مهمله و کاف فارسیله درت
معنایه کلور اول کاسه وطبق یاپوجی بو معنای ترکیبی در ثانی موسیقی ده برنوا اسمیدر نجیب
الدین جرد پادقانی بیت حالت سرو چنانست که ذوقی دارد * نفس بلبل وآن دبدبهٔ کاسه
کری * سیف اسفرنکی بیت نوبت کبریا زنی چون بنشاط سور او * همچو دمامه دمدمه
برده کاسه کرکنی * ثالث جام جمده اولان خطوط سبعه دن بر خطك آدیدر رابع نقاره زن
معناسنه در ﴿ کاشغر ﴾ سکون شین وفتح غین معجمتین ایله ماوراء النهرده بر ولایت وبر شهر
عظیم آدیدر نهر کاشغر وآب آمو دیرلر بر بیوك ارمقدر کیمسز کچلمز ایچنده سنك یشم حاصل
اولور بر وجانبی ایران اوته طرفی توراندر که ماوراء النهر دیمه نك سببی بودر مجمع الفرسده شهر
مزبورك محبوب وخوب رولری چوقدر استاد عنصری بیت ایا شکسته سر زلف ترك
کاشغری * شکنج تو علم پرنیان شوشتری * ودخی موزون وخوش نما سرولری اولور غاتفرده
اولان سرو کبی استاد عنصری بیت سرای وباغ تو آراسته بسرو بلند * چه سرو
کاشغری وچه سرو غاتفری ﴿ کاشمر ﴾ ولایت ترشیزده واقع بر قریه اسمیدر کشمر دخی دیرلر
روایت اولنور که زردشت ایکی سرو اغاجنی طالع سعد وقتده برین قریهٔ مزبوره ده وبرین دخی
قریهٔ فرومد طوسده دیکمش ایدی مجوس ملتنك اعتقاد باطل وزعم فاسد وعاطللری
بویله درکه زردشت اول اغاجلری جنتدن کتورمش اوله متوکل علی الله عباسی جعفریه سرمن رای

سرمن رای شهرینی عمارت ایتدوکی اثناده حاکم خراسان اول وقتده طاهر بن عبد الله بن طاهر
ذو الیمینین ایدی آکا حکم کوندروب امر ایلمش که اول اغاجی کسوب کردونه لره تحمیل ایدوب
وشاخلرین دوه لره یوکلدوب بغداده کوندره جماعت مجوس طاهره اللی بیك دینار سرخ ویره لم
کسمه دیدیلر طاهر قبول ایلمیوب اغاجی کسدردی مرویدر که اول اغاجك سایه سنده اون بیك
قدر قیون وکچی وصغر قرار ایدر ایدی ومختلف النوع طیور اوزرنده آشیان ایتمشلر ایدی
اغاجکه یره دوشدی اول اطرافك زمیننه لرزه کلدی ویقیننده خیلی عمارت وکاریز آب اولان
یرلره خلل اصابت ایلدی وحد وحصردن بیرون اصناف طیور اغاجك ایچندن اوچوب کتدیلر
شویله که هوا یوزین طوتدیلر وانواع صوت وصدا ظاهر اولدی مزبور اغاجك کوده سن بغداده
نقل ایچون بشیوز بیك درهم سیم مصرف اولدی شاخلرین بیك اوجیوز دوه یه تحمیل ایلدیلر
اول اغاج جعفریه یه وصوله بر منزل قالدقده بامر الله تعالی متوکل علی الله قتل اولندی امیر
معزی بیت ترك نزاید چو تو بکاشغر اندر * سرو بنالد چو تو بکاشمر اندر ﴿ کاشمیر وکشمیر ﴾
کلاهما بسکون الشین المعجمه وکسر المیم هند ایله عجم حدودنده واقع آب وهواسی لطیف
بر ولایتدر وشهرینه دخی کشمیر دیرلر اینجه ولطیف شال ایدرلر که دانه سی اللی غروش قیمتلی
ودخی نیجه لطیف وذی قیمت امتعه اشلنور وغایت محبوب ومحبوبه لری چوق اولور حکیم انوری
بیت کنار دجله ز ترکان سیمتن خلخ * میان رحبه ز خوبان ماهرخ کشمیر * آب وهواسی
وصفنده مولانا عرفی بیت هر سوخته جانی که بکشمیر در آید * کر مرغ کبابست که با بال و پر آید
بو قصیده کشمیرك وصفنده در ﴿ کاغذزر ﴾ کسر ذال وفتح زاء معجمتین ایله یعنی اضافتله
مشهور یرلیغ یعنی حکم شاهیدر که عجم شاهلری بر کمسنه یه انعام واحسان ایتدکده بهر روز
شوقدر دینار ودرهم وظیفه ویرلسون دیو النه ویررلر اول آدم اول حکم موجبنجه مبلغ معینی
آلوب متصرف اولور بزم ولایتمزده وظیفه براتی دیرلر شیخ سعدی کلستان کتابنك
دیباجه سنده همچون کاغذزر میبرند دیدوکی بو معنایه در کلستان شارحلری بو معنایی
بلمدکلرندن آلتون ورق کبی ال اوزرنده طوتارلر دیو یازمشلر آلتون ورقك اعتبار وقبولنه موجب
نه ایدوکن بلمزلر که معناسی بودر دیو تعبیر ایده لر ﴿ کافر ﴾ عجم فتح فایله وعرب کسر کافله
استعمال ایدر معناسی ساتر یعنی اورتیجی دیمکدر زراعت ایدنه کافر دیدکلری دانه یی یرده
ستر ایتدوکیچون ومسلماندن غیری یه کافر دینلدوکی حقی ستر ایتدوکیچوندر اول اجلدن
مسلماندن غیری ملله کافر دیرلر میرزا غازی بیت جزای یکشبه هجرم اکر دهد ایزد *
بسوی خلد برم کافر ومسلمانرا * وجمعی عربیده کفار وکفره کلور فارسیده جمع اولندقده کافران
دینلور نتکم بو بیتده واقعدر شاعر بیت آن چه در جان منست کر بر شتر بودی زغم * میزنندی
کافران در جنت المأوی علم * بو بیتك عربیسی واردر اصل مضمون اول بیتده در لواحد من الشعرا
بیت ولو ان ما بی من جوی وصبابة * علی جمل لم یبق فی النار کافر * بو حقیر راقم الحروف
مرقوم ایکی بیته ثالث ترکی اولمق اوزره دیمش ایدم بیت بار اولسه اشتره درد درونم فی المثل *
جنت اعلی اولوردی دوزخ اهلینه محل * وکیجه یه ده کافر دیرلر کوندزك نورینی ستر ایتدوکیچون
نتکم شیخ عمر ابن الفارض قدس سره بیت لی فیك آخر مجاهد * ان صح ان اللیل کافر *

کافور ضم فا و واو معروفله بر خوشبودار و در طبیعتی بارد و یابسدر درجهٔ رابعك اولنده
هندوستانده بر مخصوص اغاجدن صمغ کبی طاملر اول صویق و کوك رنك اولور منجمد اولدقده
بر قاچ لونی اولور اعلاسنه قیصوری دیرلر سراندیب قربنده بر موضعه منسوبدر و بر نوعی
بر مقدار قزللغه مائل اولور و بر نوعی دخی رباجی دیرلر ضم رایله رباج نام موضعه منسوبدر غایت
بیاض اولور بعض روایتده ابتدا کافوری بولوب شهرت ویرن رباج نام پادشاه یاخود بر حکیم اوله
بر نوعی دخی غلیظ و سیاهرق اولور بر روایتده قیصوری رباجینك مصاعدی یعنی آندن
تصاعد ایتمشدر شعرا بیاضلغنی بعض نسنه یه مشبه به ایلمشلردر جمله روز روشنی اکا تشبیه
ایدوب میر سنجر دیمشدر بیت آهوی آتشین دم چون برّه در بر آید * کافور خشك کردد
بامشك تر برابر کالار بوزن سالار ایکی معنایه در اول آبکند یعنی سیل صویی یرتدوغی یرکه
چقور اولوب آدم و حیوان کچمه سی عسیر اوله خراسانیلر بیننده مشهور مثلدر * جایی که
کالارست هیزم نیست * و جایی که هیزم هست کالار نیست * بو مثل اول اجلدن اولمشدر که
زورلی سیل آقدوغی یرك اغاجی دیبی قازیلوب قوپارکیدر آنده اغاج قالمز معنای ثانیه یوقفه
اولان طاشه دیرلر ایکی معنایه ابو المعانی بیت سیل اشکم همچو کالار کشته و سینه شکاف
هیچ ندانم قلب آن کالار و یا خار آستی کالجار سکون لام و فتح جیمله ایکی معنایه در اول زبان
کیلانیده کارزار یعنی جنك معناسنه ثانی مزرعهٔ برنج معناسنه در که کیلانی لغتی در کالنجر
فتح لام و جیم و سکون نونله هندوستانده بر قلعه در آنده چوید حاصل اولور عبد الواسع جبلی
بیت کهی باشد صهیل اسب او در خاك ترکستان * کهی باشد صلیل تیغ او در حد کالنجر *
کامکار پادشاه و دولت و عزت و رتبت صاحبی معناسنه در نسخهٔ میرزاده بر شکاری
قوشدر غایت آوجی اولور کامور سکون میم و فتح واو ایله مراده لایق دیمك اولور مراد
صاحبی دخی دیمك اولور میر نظمی بیت بسکه بالطف و کرم شد نامور * در جهان نبود
نظیرش کامور کانور ضم نون و واو معروفله غله انباری که کنور دخی دیرلر کذا فی المجمع
کاوکاور سکون واو ین و فتح کافله خرزه که عربیده قضیب دیرلر کذا فی المجمع کاهکیر
سکون ها و کسر کاف فارسیله چامش قاطر و آت و کوره طوار معناسنه در و دخی بیابان
معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری کبتر سکون باء موحده و فتح تاء مثناة ایله مخفف
کبوتردر حکیم فردوسی بیت چو چشم تذروان یکی چشم دید * یکی جام چون خون کبتر کشید *
حکیم سوزنی بیت چو کبتر تبتی خانه کرده هر کابك * چو مار سغدی ره یافته بهر کاواك *
کبر فتح باء موحده ایله بر اوتدر ترشی ایدرلر عربیده قبار دیرلر فتح قاف و باء موحدهٔ
مشدده ایله مجمع الفرسده سکون بایله پیلو خفتان یعنی جنکه مخصوص بر خفتاندر حکیم فردوسی
بیت یکی کبر پوشیده زال دلیر * بجنك اندر آمد بکردار شیر کبك انجیر سکون باء
موحده و کاف و نون و یای تحتانی و کسر همزه و جیمله ایکی معنایه در اول بمعنی فلاخن یعنی
صپان ثانی بر قوشدر تیز پر و بلند پرواز بعضیلر دراج دیدیلر کذا فی المؤید کبوتر ضم باء
موحده ایله معروف کوکرجین انواعنه دیرلر میر نظمی بیت شده با کرك وحشی میش همران *
کبوتر میکند با چرخ پرواز کبوتر نامه بر مکتوب ایلدیجی کوکرجین بر ولایتده دیشیسندن

دیشیسندن ارککین آیروب آخر ولایته کوتوررلر ضرورت محلنده بر کوچك نامه ده احوالی
اجمالا یازوب ارکك کوکرجینك قنادینه بغلیوب صالی ویررلر بامر الله تعالی دیشیسی اولدوغی
ولایتده آشیانه سنه وارر کبودر ضم باء موحده و واو معروف و فتح دال مهمله ایله صوده
اولور بر بوجکدر کوچك بالقلری طوتوب یر و مرغابیدر دخی دیمشلر شمس فخری بیت
تو همچون همایی بر اوج سعادت * حسود تو در آب غم چون کبودر * استاد رودکی بیت
ماهیٔ دیدی کجا کبودر کیرد * تیغت ماهیٔ دشمنانت کبودر کبور سکون باء موحده
و فتح واو ایله کابل هندی یه دیرلر کتخ شیر فتح تاء مثناة و سکون خا و کسر شین معجمتین ایله
واضافتله دخی مرویدر اول ماستبادر که سود و یاغ ایله ایدرلر کذا فی نسخهٔ میرزا اما مؤید
الفضلاده چغرات که نمك و سود ایله آمیخته ایدوب یرلر کتکار و کتکر کلاهما بسکون
التاء المثناة و فتح الکاف الفارسی بمعنی دروکر یعنی نجار که دولکر دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره
بیت جور و جفا و دوری کان کتکار میکند * بر دل و جانها تبرزا سکنه کار میکند * حکیم اسدی
* مثنوی * سرای بخوی چو خرم بهار * بکردوی ایوان بلوراهی جهار * زهر جانور پیکر بیکران
زایوان در آویخته کتکران کتنبر فتح تاء مثناة و سکون نون بعده باء موحدهٔ مفتوحه ایله
کاهل و بسیار خوار کذا فی التحفه کتور ضم تاء مثناة ایله طپراقدن کوب کبی یاپوب ایچنه غله
قورلر استاد لطیفی بیت از تو دارم هرچه در خانه درم * وز تو دارم هرچه کندم در کتور *
کتیر کسر تاء مثناة و سکون یای تحتانیله بمعنی سراب که بیابانده صو کبی کورینور حکیم فرزدق
بیت در نظر آید جهان مثل کتیر * میرود عمر کرانمایه چو تیر کجیر و کجکر کلاهما بسکون
الجیم اول بفتح الباء ثانی بفتح الکاف الفارسی کرج ایدیجی معناسنه در کچیر بکسر جیم
الفارسی و سکون الیاء التحتانی بمعنی پیشوا یعنی ایلر و کیدیجی و ایلرو اولیجی کدیور کسر
دال مهمله و سکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول بمعنی روزکار ثانی کتخدا بو ایکی معنایه
شمس فخری بیت اکر کوش داری به عدلت نبودی * دکر در کدیور نبودی کدیور * و مجمع
الفرسده بمعنی مزارع کذا فی فرهنك جهانکیری حکیم خاقانی * قطعه * ماه بماه میکند شاه
فلك کدیوری * عالم فاقه بردهٔ توشه دهد توانکری * مائده سازد از بره بر صفت توانکران *
بر زکری کند بکاو از قبل کدیوری کذر فتح ذال معجمه ایله مرد احمق کذا فی المجمع کر
بالتخفیف صاغر که عربیده اصم معناسنه در استاد لطیفی بیت کور و کر باش از معایب ناس *
دور شو از مساوی و وسواس * کمال خجندی بیت ای حسود از غم او کر نالم * تو چرا کور شوی کر
نشوی کرّ بالتشدید مراد معناسنه شمس فخری بیت بکذرد بر سپهر تار یزد *
مهر در پای تو بهر چش کر * استاد دقیقی بیت خجسته مهرکان آمد سوی شاه جهان آمد *
بباید داد دار او را بکام دل بهر حب کرّ کراکر فتح راء مهمله و کاف فارسیله حجام و فصاد
معناسنه در فرهنك جهانکیریده بمعنی زاغ مرویدر کرکر سکون راء مهمله و فتح کاف
فارسیله کارکر لفظندن اختصار اولنمشدر ایش ایدیجی معناسنه و جناب باری تعالی جل ذکره
اسماسندن صانع الصناعه معناسنه در استاد دقیقی بیت چو بیچاره کشتند فریاد جستند *
پریشان ببخشید یزدان کرکر شمس فخری بیت ملك دین را بقوت کرکر * کشت مسعود

دانش وفهم وخرد دائم * فریبد مرترا کردون چو صیادان کفتاری * میت یك عادتی اولمغله کفن صویجی یه ده کفتار دیرلر اکا تشبیهیا وله بیت شده کفتار کویا دو مزارستان نباشان * ازان کفتار کشته نامشان مرده آزاری ☜ کفتر ☜ سکون فا وفتح تاء مثناة ایله بمعنی کبوتر وکبتر دخی دینلر وکندن فایله بانك تبادلی اولمغله کفتر دیدیلر خراسانیلر لغتیدر ☜ کفشکر ☜ سکون فا وشین معجمه وفتح کاف فارسیله پابوج دیکیجی که کفش پابوجدر کر کاردن مخففدر ☜ کفشیر ☜ سکون فا ویای تحتانی وکسر شین معجمه ایله لهیم که قلای واکرکش هر نه اولورسه شمس فخری بیت سبوی مطبخ توچون پر از کلاب وزشیر * چودیك بخت عدو بیست سر بسر کفشیر * میر خسرو * مثنوی * بسا اندك جدایی کان بامید * رساند مردهٔ پیوند جاوید * ازان زرمیبرد استاد درساز * که با کفشیر پیوندد بهم باز * وپشمق وادك معناسنه ده مرویدر ☜ کفکیر ☜ معروف باقردن دلکلو برظرف دربال ویاغ کوپوکن وچرکن آلورلر وسائر ایشه دخی استعمال اولنور اکا کنجه ده دینلور ☜ کلاکر ☜ فتح لام وکاف فارسیله بویاجیلر بزی وجامه بی بویامزدن مقدم شاب صوینه چکرلر تاکه کیری ونشاسته سی وآهاری کیدوب برخوشجه بویا طوتسون دیرلر اکا کلاکر دینلور اصطلاح صباغین ده اغشر دیرلر ابوالمعانی بیت چوریشت را دهی رنك سیاهی * بکمیزش بکن اول کلاکر ☜ کلانتر ☜ سکون نون وفتح تاء مثناة ایله بیوکرك یعنی زیاده ایری دیمك اولورکه کلان بیوك وترادات تضمیلدروله بیت اکرچه دیه ام خرطوم پیلی * نباشد همچو پینی ات کلانتر ☜ کلاور ☜ فتح لام وواو ایله قوربغه که کلاو کلاو ومکل وپك وغوك وجغز ووزغ دخی دیرلر وله بیت خوش آید مرترا آواز زشتت * شنیدن نه بیند ارد کلاوز ☜ کلاهور ☜ فتح لام وضم ها ایله مازندرانی بر پهلوان آدیدر ☜ کلندر ☜ فتح لام ودال مهمله وسکون نونله یونلمامش کنده اغاجی که ترکیده کنده دیدکلریدر وکاهی قپو آچلمامق ایچون قودقلری اغاجه ده دیرلر وکاهی اول اغاجی دلوب محرملرك الن ویاخود ایاغن کچورلر پور بهاء الدین جامی بیت برکردن مخالف و برپای دشمنت * نکبت کند دوشاخه ومحنت کلندری * ☜ کماشیر ☜ فتح میم وکسر شین معجمه وسکون یای تحتانیله جاوشیره بکزر بر صمغدر هندوستاندن کتورلر ☜ کماندار ☜ یای طوپجی یعنی کمانکش عربیده قواس دیرلر شیخ سعدی بیت کرچه تیر ازکمان همیکذرد * ازکماندار دان اهل خرد ☜ کمانکیر ☜ آرش نام برکسنه نك لقبی درکه اوق آتمقده اولقدر کسنه کلمامش بی مثل اولدوغی مشهوردر حتی دیرلرکه منوجهر شاه زمانده ایران ایله توران حدودی وستورنده عظیم نزاع اولور آخر الامر آنك اوق آتمه سنه طرفیندن راضی اولورلر وشهر آملدن براوق آتار تجسس ایدهرك نهر آموکناردنده بولورلر اوق بولندوغی یردن ایران وتوران میانی فصل ایدرلر بو بابده سوز چوقدر بو محله لازم اولمامغله طی کلام اولندی حکیم فردوسی بیت ازان کفتند آرش را کمانکیر * که از آمل بمرو اندا ختی تیر ☜ کمپیر ☜ سکون میم وکسر باء فارسی بعده یای ساکنه ایله بمعنی پیرفرتوت از کلشن راز بیت شود طفل وجوان کهل وکمپیر * نداند عقل ورای وعلم وتدبیر ☜ کمتر ☜ اکسکرك یعنی زیاده ناقص میر نظمی بیت بعشق ازدیکران کمتر نباشم * همان درعشق با شم کر نباشم ☜ کمر ☜ اوج معنایه در اول قوشاق کمال اسمعیل بیت چون سنان ازسر فرازی باشدش در صدر جای * هرکه

عاقبت اختر ☜ کرکسار ☜ سکون راو فتح کاف وسین مهملتین ایله ایکی معنایه دراول برولایت آدیدر ثانی تورانی بر پهلوان آدیدرکه آخر الامر آنی بهمن قتل ایلدی شهاب الدین مهمزه بیت ازسر زوبین شیراندازاوبرکرك پیل * آن رسد کر تیغ زوبین تن بجان کرکسار ☜ کروکر ☜ ضم راء مهمله وفتح کاف فارسیله بمعنی کرکر مرقوم استاد عنصری بیت بدان ماندکه یزدان کروکر جهان برتو برآورد دست دیکر * نسخهٔ وفا یید کرکر بمعنی کامکار وادات الفضلاده کرکر وکروکر کاف فارسیله صانع الصنایع معناسنه ☜ کری کر ☜ کسر راء مهمله ایله صغر بتاغی ایدنه دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ☜ کژور ☜ ضم زاء فارسیله برآجی اوت کوکیدر بعض تراکیبه جزو ایدرلر عربیده زرنباد دیرلر وهندی لسانده چکور دیرلر حکیم ناصر خسرو * قطعه * برکهن کردن همه توها * ای برادر موکلست دهور * عسلش را بحنظلست نسب * شکرش را برادرست کژور ☜ کستر ☜ سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله بمعنی خار سیاه کذا فی المجمع بو معنایه ابوالمعانی * قطعه * کل زیبا چودیدی خوشبویش * لیك کستر شود بچشم اورا * کرخردداری هیچ چیز مخر * ضررش میکشی ازان فردا ☜ کسندر ☜ فتح سین ودال مهملتین وسکون نونله برروایتده ضم دالله نااهل وناکس معناسنه در استاد عنصری بیت سزد مردرا کرتکبر کند * چوشه نیکویی یاکسندر کند ☜ کشنیکر ☜ سکون شین معجمه وکسر تاء مثناة ویای ساکنه وفتح کاف فارسیله کمی یاپوجی ترکیده مرانقوز دیرلر ابوالمعانی * قطعه * ندارد فرق کشنیکر وکشنیکر بنزداو * اکر پرسی جواب شمید هد هر دیك ومعناست * بین احوال عالم آنچنان کش محترم باشد * شود ارباب عرفان بهر نانی بی سروپی پاست * ☜ کشکنجیر وکشنجیر ☜ اول سکون شین معجمه ونون وکسر جیم وثانی فتح شین معجمه وسکون نون وکسر جیمله کانکشلکه هوس ومشق ایدن براغاجی یره دیکوب باشنه دلك ایدوب یاخود برچتال اغاج برکیدوب برایپ کچورلر وایپك اوجنه برآغرطاش بغلیوب برالیله طوتوب چکرلر یعنی یای چکمکه قوله قوت بولنسون دیو مشق ایدرلر عربیده مجیر دیرلر منوچهری بیت داد چشن مهرکان اسپهبد عادل دهد * آن بکاتنها بکشکنجیر پندارد خدنك * حکیم سوزنی * قطعه * که کشد در روش شعر کانی چومنی * من که یاقوت بهرام وباخاطر تیر * من کانرا وخداوندکانرا بکشم * کرخداوندکان زال وکان کشکنجیر * کذا فی نسخهٔ وفایی ☜ کشمور ☜ سکون شین معجمه وضم میمله برصحرا آدیدر مجمع الفرسده برمقامدرکه حوالیسنده دشت وبیابان واقعدر اکا موردخی دیرلر کذا فی المؤید ☜ کفتار ☜ سکون فا وفتح تاء مثناة ایله صرتلان دیدکلری یرتجی جانوردر عربیده ضبع وام عامر دخی دیرلر غایتده احمق جانوردر کوندز چوقلق کزمز اما کیجه پك کزرا کثر مزاردن میت چیقاروب یرآنك مخصوص آوجیلری واردر اینی قاپوسنه کلوب بری ایچر وکیبور وبرقاچی طشره دن چاغرر لرکه ام عامر بوندهمی دیو ایچروکیبون بوندهیوقدر دیه رك یانه وارووب بوندهیوقدر دیه رك اللرین وایاقلرین محکم باغلیوب اپیك اوجن طشره چیقاروب یته بوندهیوق دیر بوسوزی اول حیوان کرچك صانوب اصلا طکمز آوجی طشره چیقوب بوندهایمش دیدوکی کبی باشلرچابالمغه امانه چاره الی وآیاغی محکم باغلو بعده چکوب چیقاررلر دوکه دوکه زبون ایدرلر ابوالمعانی بیت تراچون نیست عقل دانش

اندر خدمتت چون تیغ دربند دکمر * ثانی طاغدن یوالنوب دوشن قیا پاره سی وله بیت
ای بسا سرکه فرورفت باب تیغت * جای آن آب همه سال چو کوهست وکمر * ثالث طاق
معناسنه که کمر ایوان وغیره ﴿ کنار ﴾ ایکی معنایه در اول طرف واوج خواجه سلمان
بیت من دامن آن نکارکیرم * وزهر دوجهان کنارکیرم * ثانی قوجاق آغوش معناسنه ایکی
معنایه ترتیب اوزره حضرت سلطان ولد قدس سره بیت خود حدیث عشق را نبود کنار *
کیر دایم عشق را اندر کنار ﴿ کنارکیر ﴾ قوچی وقوطی وامثالی نسنه لرك چنبری کیرنده کنار
تقدیرنده در ﴿ کنبور ﴾ سکون نون وضم باء موحده ایله مکر وفریب معناسنه مصدری
کنبوریدن کلور شاعر بیت زهر سو میدهد کنبور اورا * کند دل بزم او با کفتکورا *
﴿ کندر ﴾ سکون نون وفتح دال مهمله ایله هر شهره دیرلر عموما شاه ناصر خسرو * قطعه *
ورا باد خواهد که دارد جهانرا * چرا پیشتر زو خرابست وبی بر * بیابان بی آب وکوه شکسته *
دو صد ره فزونست از کوی کندر * ودخی خراسان ولایتنده بر شهرك آدیدر خصوصا که
ابونصر کندری اول شهردندر ﴿ کنده کار ﴾ سکون نون وفتح دال مهمله وکاف ایله اویمه
وقازیمه ایشنی ایشلینه دیرلر قلمکاری وفسوسکاری واکا مثال نسنه لری اشلیجی ﴿ کنده کر ﴾
دخی دیرلر حذف الفله ﴿ کنکر ﴾ سکون نون وفتح کاف فارسیله ایکی نوع اولور دکنلو براوتدر
برنوعنی بنی آدم یریوغرده آمیخته ایدرلر بسحاق اطعمه بیت کنکر چو برآورد سر جیب زمین
جفت * خرما نتوان خورد ازین خار که کشتیم * وبرنوعنه اشك کنکری دیرلر آدم یمز اکثر
خراب یرلرده بتر خواجه سلمان بیت ازین خرابهٔ کنکر مقام اکر پرسی * فراز کنکرهٔ عرش
مستقر یابی ﴿ کنور ﴾ ضم نون وواو معروفله اوج معنایه کلور اول کنبور مرقوم معناسنه
یعنی مکر وفریب ثانی طپراقدن کوب کبی بر ظرفدر ایچنه غله قورلر کندو وکندوك وکندوله
وآذربایجانیلر کندو واصفهانیلر تاپو دیرلر کذا فی المجمع بو معنایه استاد رودکی بیت از تو
دارم هرچه در خانه خنور * وز تو دارم نیز کندم در کنور * شمس فخری بیت از اصطناع
تو پر کرده سائل ودرویش * زسیم وزر سپد خمره وتغار وکنور * ثالث رعد معناسنه که
تندر وتندور وبخنور دخی دیرلر حکیم علی فرقدی بیت بلرزید صحرا وکوه از کنور *
تو کفتی که برق آتشی زر بطور ﴿ کنیر ﴾ کسر نون وسکون یای تحتانیله کاهل وبسیار خوار
میر نظمی بیت مشو در طعام دکر را کنیر * شو در اضی مردان بنان وپنیر ﴿ کوار ﴾ بوزن
هزار ایکی معنایه کلور اول اوزون سپد درکه کواره دخی دیرلر شمس فخری بیت آنچنان
بادی که کمتر بنده ات * در بدامن بخشد ولعل از کوار * ثانی کندنا معناسنه در ﴿ کوتر ﴾
سکون واو وفتح تاء مثناة ایله بمعنی کبوتر که کبتر وکفتر دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت
چو چشم تذروان یکی چشمه دید * یکی جام چون خون کوتر کشید ﴿ کور ﴾ فتح واو ایله کبر
دیدکاری اوت که ترشی ایدرلر عربیده قبار دیرلر سکون واو ایله بوزن جور خراب اولمش یرکه
بناسی ییقلوب پشته پشته اولوب بی نفع اوله ودخی اول زمینه دیرلر که عمارت ویاخود زراعته
قابلیتی اولمیه حکیم خاقانی * قطعه * شنیدم که از نقره زر دیکدان * ززر ساخت آلات خوان
عنصری * اکر زنده ماندی درین کور خنك * خنك ساختی دیکدان عنصری ﴿ کویر ﴾ کسر

کسر واو وسکون یای تحتانیله بدون الاشباع کورهٔ زمین وسراب وزمین شوره کذا فی المجمع
اما تحفة الاحباب ده بمعنی شیر ژیان ﴿ کهبر ﴾ سکون ها وفتح باء موحده ایله بوزن رهبر
هندوستانده بر ولایت نامی در کذا فی المجمع ﴿ کهر ﴾ فتح ها ایله بوزن خبر طوری رنك آت
وقاطره مخصوص اسمدر عربیده کمیت دیرلر استاد فرخی بیت آن یك اسب کهری را که تو دادی
برهی * جز بشش میخ ورا نعل ببندد نعال ﴿ کهیر ﴾ کسر ها وسکون یای تحتانیله بوزن
ربیر آلچ که سیب صحرایی ونقل خواجه ومیوهٔ خرس وکیل دخی دیرلر عربیده زعرور دیدکاری در
﴿ کیاجور ﴾ فتح یای تحتانی وضم جیمله دانا وفاضل وعالم وکامل اولانه دیرلر کذا فی المجمع
﴿ کیبر ﴾ سکون یای تحتانی وفتح باء موحده ایله دروندار یعنی دروننده خصومت طوتیجی
مولانا هاتفی بیت ز آمد شد کیبر کینه کوش * یکی سقف آمد هوا چوب پوش ﴿ کیغر ﴾
سکون یای تحتانی وفتح غین معجمه ایله کین طوتمق وکین طوتیجی معناسنه در ابوشکور
* قطعه * ماررا هرچند بهتر پروری * چون یکی خشم آورد کیغر بری * سفله فعل مار دارد
بی خلاف * جهد کن تا روی سفله ننکری ﴿ کیفر ﴾ سکون یای تحتانی وفتح فا ایله بش
معنایه کلور اول جزای بد که بادافراه وشبان دخی دیرلر ثانی اول ظرفدر که ایچنده یوغرت
ایدرلر مذکور ایکی معنایه شمس فخری * قطعه * هرکه در ملك او بد اندیشد * کشد از حد
تیغ او کیفر * بر جهان باد خشمش ار یوزد * خون شود باز شیر در کیفر * ثالث حصار دیواری
اوزنده اولان طاشلر که اراسندن جنك ایدرلر رابع پشیمانلق معناسنه در خامس نسخهٔ
حسین وفاییده بعض ولایت خلقی لساننده ارمق یعنی نهر معناسنه در ﴿ کیکر ﴾ سکون یای
تحتانی وکسر کافله بمعنی تره عربیده رشاد معناسنه کذا فی المجمع ﴿ مع الزاء المعجمه * کارساز ﴾
موافق وایش دوزیجی ابو المعانی بیت شکر ایزد باد بختم دلنوازی یافتم * درمیان ما وجانان
کارسازی یافتم ﴿ کاز ﴾ درت معنایه کلور اول ناخن برای زر ثانی لکد وسیلی یعنی دیمه
وطپنجه کذا فی المجمع ثالث درخت صنوبر یعنی چام آغاجی حکیم ازرقی بیت یکی چادر جوی
پهن ودراز * بیاویز چادر ببالای کاز * رابع عربیده مغاره دیدکاری نسنه که طاغ اتکلرنده وبعض
یرلرده ایدرلر که ایام شتاده کیجه ایچنه قیون وصغر قورلر وضرور تا قار ویغمور زیاده اولدقده
مسافر وابناء سبیل قونارلر استاد فرخی بیت شهریاری که خلافش طلبد زود افتد * از سمنزار
بخارستان وزکاخ بکاز * کذا فی التحفه نسخهٔ میرزا ابراهیمده بمعنی صومعه که بر سر کوهی کرده
باشند ﴿ کاناز ﴾ فتح نونله خرما صلقمی نك دیبی که اغاجنده بتدوکی یردر کناز وکنز دخی دیرلر
استاد رودکی بیت من بدان آمده ام بخدمت تو * تا برآید رطب رکانازم * شمس فخری بیت
عجب نباشد اکر از نحوست طالع * مخالفان ورا زهر روید از کاناز ﴿ کاهریز ﴾ سکون ها ویای
تحتانی وکسر راء مهمله ایله کوزه چوب دوشمکه دیرلر روزکار سببیله ویاخود آخر وجهله کذا فی
فرهنك جهانکیری ﴿ کبوترباز ﴾ کوکرجین بسلین وبسلیوب صاتیجی ودخی اطفال که
کوکرجین بسلیوب اوچوررلر آنلرك جمله سنه کبوترباز دیرلر میر نظمی بیت چون آن طفلی
کبوترباز باشد * بکار مغلمان همساز باشد ﴿ کبوترنیاز ﴾ اضافتله بر نوع کوك کوکرجین در
غایت لعبت باز اولور اکثر کوکرجنه مائل اولان مخادیمه هدیه ایدرلر ﴿ کبونز ﴾ ضم باء

موحده وفتح نونله بمعنی کبوتر ﴿ کج باز ﴾ سکون جیم وفتح باء موحده ایله حیله باز معناسنه در عموما
ونردوشطرنجده حیله ایدیجی یه دیرلر خصوصا کمال خجندی بیت بیدق خال تو نرانده هنوز
طره کج باز دورخ برده مفت ﴿ کرچغز ﴾ سکون راء مهمله وغین معجمه وفتح جیم فارسیله
بایقوش جنسندن برقوش آدیدر ﴿ کرکز وکرکوز ﴾ کلاهما بسکون الراء المهمله وضم الکاف
بمعنی علامت ودلیل شیخ آزری عجائب الدنیا نام کتابنده تفأل حیواناتده دیمشدر بیت
ورز حیوان پیش آید بز * هست آن هم ز تفرقه کرکز * حکیم نزاری قهستانی بیت باوی بزفان
حال کفتم * این قصه چنانکه هست کرکوز ﴿ کرکفیز ﴾ سکون راء مهمله ویای تحتانی وفتح
کاف وکسر فایله کفکیر معناسنه حکیم سوزنی بیت یاری دارم چنانکه حلقهٔ چشمش * باشد
از چشم کرکفیز فزونتر ﴿ کز ﴾ بمعنی قز یعنی ابریشم کذا فی المجمع ﴿ کشاورز ﴾ فتح شین
معجمه وواو وسکون راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول اکنجی یعنی زراعت ایدیجی عربیده زراع
وحراث دیرلر حکیم فردوسی بیت کشاورز با مرد دهقان نژاد * یکی شد برما بهنکام داد *
شیخ نظامی بیت کشاورز شغل سپه ساز کرد * سپاهی کشاورزی آغاز کرد * شمس فخری
بیت باصیت معالیت قمر چیست رسولی * درباغ ایادیت زحل چیست کشاورز * ثانی زراعت
اولنمش زمین وزمینی زراعته دخی دیرلر حکیم ناصر خسرو بیت درکشاورز دین پیغمبر * این
فرومایکان خس وخارند * وله بیت چون کشاورز خوک وخار کرفت * تخم کر بفکنی بود تاوان
﴿ کفچالیز وکفچلیز ﴾ کلاهما بسکون الفاء وفتح جیم الفارسی وکسر اللام اول ایکی معنایه در
کفچه معناسنه درکه دلك دلك برباقر آلتدر آشجیلر وحلواجیلر قوللنورلر کفلیز وکفچلیزك
وکفچلیزه دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت چه حلواهای بی آتش رسد
ازدیك چوبین خش * سر شاخ پر از حلوا بسان کفچلیز آمد * مجیر بیلقانی بیت بکفچلیز شتر را
کسی که آب دهد * بود هر آینه از احمقی وشیدایی * ثانی برآبی جانور درباشی وتنی مدور اولور
واینجه جك قویروغی اولور عربیده غموص دیرلر بعضیلر دیرلر که مرورا یامله قوربغه اولور اثیرالدین
اخسیکتی بیت نهنك بود عدو کفچلیز کشت از بیم * چو زین نهادی برجودی محیط آسا *
﴿ کفش دوز ﴾ سکون فاوشین معجمه ایله پابوج دیکیجی کفشکر دخی دیرلر کفش پابوجدر
ودوز دوختن دن اسم فاعل اولور شیخ سعدی بیت پیرمرد لطیف در بغداد * دختر خود
بکفش دوزی داد ﴿ کفلیز ﴾ سکون فاویای تحتانی وکسر لامله کفچلیزك معنای اولیله مترادفدر
حضرت مولانا قدس سره * رباعی * اندر خور شهسوار شبدیز بود * اندر خور دیك کاسه
وکفلیز بود * آنجا که دلاله مفصل میز بود * آنجا چه چهیز وچه شکرریز بود ﴿ کلیز ﴾ کسر
لام وسکون یای تحتانیله زنبور معناسنه که کلیزدان پتك درکه ایچنده آری بال چقارر شاعر
درصفت خربزه * رباعی * آن میوه که در حلاوتش نیست بدل * یارب نرسد بهیچ نوعیش
خلل * هر دانهٔ آن تخم کلیز عسلست * یکدانه از آن شود کدوهای عسل ﴿ کمرساز ﴾
قوشق دوزیجی هر نه نوع اولورسه ودخی قوشاق وقلیچ وترکش بندنه دیکلن توقه معناسنه در
﴿ کناز وکنز ﴾ کلاهما بفتح النون ایکی معنایه در اول کانازمرقومدن مخففدر استادرودکی
* قطعه * جهانا همانا ازین بیکناهی * کنهکار ماییم وتو بیکناهی * رسیدم بخدمت که از نخل

نخل امید * کنازم رطب کیرد از لطف شاهی * ثانی دامن معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ کنك دز ﴾ سکون نون وکاف وکسر دال مهمله ایله مجمع الفرس صاحبی سروری کاشی کاف
عربیله برشهردر توران زمینده واقع فریدون شاه بنا ایتمشدر حالا آکا بی کندش دیرلر اما فرهنك
جهانکیری مؤلفی یوسف انجوی کاف عجمیله نقل ایتمش تفصیلی اولمغله کاف فارسیده تحریری
روا کورلدی ﴿ کنیز ﴾ کسر نون وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول خصوصله جاریه
معناسنه در حکیم اسدی بیت بروی کنیزی بجان دوست کشت * کدنا کاه روزی برو برکذشت
کاهی جمعله کنیزان دیرلر خواجه سلمان بیت از کنیزانش کمین کارکذاری دولت * وز غلامانش
کهین خواجه سرا پیست سروز * ثانی دختر معناسنه در حکیم فردوسی * مثنوی *
کشاورز را دختر ماه روی * نباشد برین روی واین رنك وبوی * کنیزك بدو کفت کز راه داد * منم
دختر مهرك نوش زاد ﴿ کواز ﴾ فتح واو ایله آغزی دار برداق ویولجی ومسافرلرك یوله
کوتوردکاری اغاج وباقر برداق که کوازه دخی دیرلر ﴿ کورز ﴾ فتح واو وسکون راء مهمله ایله کبره
چیچکی که یومریجه اولور یپراغیله ترشی ایدرلر کورزه وکورك دخی دیرلر ﴿ کویز ﴾ کسر واو
وسکون یای تحتانیله فرهنك جهانکیریده کوشهٔ خانه معناسنه مسطوردر میر نظمی بیت
بخانه آمده آن چشم خونریز * نشسته در کویز چون ماه نوخیز ﴿ کهریز ﴾ سکون ها ویای
تحتانی وکسر راء مهمله ایله صو یولی که زیر زمینده اولور شمس فخری بیت زلطف طبعش
کر باد وآب رخ یابد * زسنك خاره بهر سو روان کند کهریز ﴿ مع الزاء الفارسی * کاژ ﴾
ایکی معنایه کلور اول شاشی احول معناسنه که کژ دخی دیرلر معروفی بیت بیك پای لنك
وبیك دست شل * بیك چشم کور وبیك چشم کاژ * شاه ناصر خسرو بیت ای تیغ زبان
آخته بر قافلهٔ ژاژ * چشمت بطمع مانده سوی نان کسان کاژ * شمس فخری بیت اکر مثل
او چرخ کوید که هست * مکر چشم او تیره کشته است وکاژ * ثانی برنوع اغاجدر که کاچ وناژ
وناژه ونوژ دخی دیرلر عربیده صنوبر دیدکلریدر اثیرالدین اخسیکتی بیت غرض چمیدن
وجملست اکرنه بتراشد * زکاژ ونوژ بیك روزده شتر بخار ﴿ کامدو ریژ ﴾ واو عاطفه ایله
بمعنی هوا ومراد ومیل کذا فی فرهنك حسین وفایی ﴿ کژ ﴾ اوج معنایه در اول اکری معناسنه که
کج دخی دیرلر شمس فخری بیت چو تیر کشت از وکار ملك وملت راست * اکرچه بود ازین پیش
چون کمان بس کژ * حکیم سنایی بیت خلق سایه است وشاه پرمایه * پایهٔ کژ کژ افکند سایه
مقابل راستدر وله بیت زمانه دیر شد کین کینه آراست * که کژ با کژ نشنید راست با راست
کاهی زایرینه جیمله کج دیرلر شیخ سعدی بیت نه هر که طرف کله کج نهاد تند نشست * کلاه داری
وآیین سروری داند * ثانی برنوع آلچق ابریشمدر کژی دخی دیرلر ثالث احول معناسنه درکه
کاژ مرقومدن مخففدر ابو المعانی بیت اکر کوید ز تو شاه دکر هست * بود چشم عدو کژ بین
ویا کور ﴿ کژمژ ﴾ اتباع الفاظ قبیلندندر اکری بوکری معناسنه حضرت مولانا قدس
سره بیت نقش کژمژ دیدم اندر آب وکل * چون ملك را اعتراضی کرد دل ﴿ کواژ ﴾ فتح
واو ایله سرزنش معناسنه کواژه دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری حکیم ازرقی بیت ابو المظفر
میرانشه آنکه همت او * همی کواژ زند بر بلندی محور * شمس فخری بیت کند طبع او بحر را

ایست آزاده * کس نیاید بچنك افتاده * وقلان ناکس دیرلر آدم دکل دیمك اولور وله بیت شمشیر نیك از آهن بد چون کند کسی * ناکس بتربیت نشود ای حکیم کس ﴿ کسیس ﴾ کسر سین مهمله ایله بوزن خسیس اول نسنه در که آنکله پولاد جوهرین ظاهر ایدرلر کذا فی الاداة ﴿ کلکیس ﴾ سکون لام ویای تحتانی وکسر کافله پرلغنج که اطفال اللرنده اویناررلر ﴿ کاس ﴾ فتح میمله ایکی معنایه در اول یاتق دیدکلری ظرف که اغاچدن واحیانا باقردن یاصی ایدوب ایچنه شراب وصوقورلر شمس فخری * قطعه * بکابر آردسرد شمنش که پیوسته زراه کینه زند چرخ برسرش صرباس * دو دبسوی عدم برکتف نهاده جراب * رود براه فنا دربغل کرفته کاس * ابوالعباس بیت کیرم که ترا اکنون سه خانه کاس است * بنویس یکی نامه که چندت همه کاس است * فرهنك میرزا ابراهیمه بمعنی کشکول مرویدر ثانی کوس معناسنه در که بیوك نقاره در امیرخسرو بیت همو ریخت در طاس ظلمت زلال * همو کوفت بر کاس نوبت دوال * وله ایضا بیت دمدمهٔ کاس باواز خوش * کوس زده بافلك کاسنه وش * ثالث ارکك طکوزه دیرلر بوند ندر که طکوز قیلنه کاسموی دیرلر عزالدین طپسی بیت اندر کفش آن تیغ درخشنده شب داج * کفی توکه یشك از زفر کاس بر آمد * مجمع الفرسده مطلق غوك باشد دیوب بویته متمسك اولمش حکیم فردوسی بیت اکر باز خواند کفت از حراس * بهر نامداری یکی ماده کاس * عربیده قدحه کاس دیرلر خواجه حافظ بیت الا یا ایها الساقی ادر کاسا وناولها * که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها ﴿ کاسه لیس ﴾ ترکیده چناق بلایجی یعنی اکثی وجمری شیخ بهاء الدین عاملی بیت دل بر افروزان از آن نور جلی * چند باشی کاسه لیس بوعلی ﴿ کالوس ﴾ ضم لامله ابله واحمق معناسنه در ابوالمؤید بیت ملول ومردم کالوس بی محل باشد * مکن نکارا این خو رطبع را بکذار * بومعنایی مؤید شمس فخری بیت بزرکی ارطلبت خصم شاه داند عقل * که سروری و بزرکی نیاید از کالوس ﴿ کالیوس ﴾ سکون لام وضم یای تحتانیله برنوع ماحضر طعام در کاجوش دخی دیرلر تفصیلی عن قریب ذکر اولنور انشاالله تعالی ﴿ کاوس ﴾ عجم پادشاهلرندن برینك نامیدر که کی اضافتیله کیکاوس دیمکله مشهور در مولانا هاتفی بیت زکفتار فردوسیٔ هوشمند * بسی نام کاوس وکی شد بماند * ﴿ کبوس ﴾ ضم باء موحده ایله بمعنی کج وناراست شمس فخری بیت اکر زفر زین ناید شهی مدار عجب * که رمح خطی ناید زچوبهای کبوس ﴿ کرباس وکربس ﴾ کلاهما بفتح الباء الموحده برجانور در اولرده مکان ایدرجلباسنه وزوغنه وماترتك دخی دیرلر غایت کربه نسنه در بعض نسخه ده کرتنکله جنسی مسطور در شمس فخری بیت در کنج غصه وغم باشد زبخت وارون کاهش ندیم عقرب کاهش حریف کربس ﴿ کرکاس ﴾ سکون راء مهمله وفتح کافله براوت تخمی در که دوسر دخی دیرلر آرپه وبغدای مزروعاتی اراسنده بتر ﴿ کرکس ﴾ معروف قوشدر ترکیده آق باباد یرلر ومنقولدر که غایتده چوق یاشرایمش عربیده رخم دیرلر ابوالمعانی بیت باندك چیز قانع شوچو کرکس * شود عمرت دراز وعیش جاوید ﴿ کرونیس ﴾ ضم راء مهمله وسکون واو ووکسر نونله برجزیره نك نامیدر که وامق آنده ساکن اولمش ایدی استاد عنصری بیت جزیره یکی بود ایران زمین * کرونیس بد نام وشهر کزین ﴿ کس ﴾ کسنه وآدمدن عبارتدر که فلان کس دیرلر فلان آدم دیمك اولور شیخ سعدی بیت سعدی افتاده ایست

بیت شمشیر نیك از آهن بد چون کند کسی * ناکس بتربیت نشود ای حکیم کس ﴿ کسیس ﴾ کسر سین مهمله ایله بوزن خسیس اول نسنه در که آنکله پولاد جوهرین ظاهر ایدرلر کذا فی الاداة ﴿ کلکیس ﴾ سکون لام ویای تحتانی وکسر کافله پرلغنج که اطفال اللرنده اویناررلر ﴿ کاس ﴾ فتح میمله ایکی معنایه در اول یاتق دیدکلری ظرف که اغاچدن واحیانا باقردن یاصی ایدوب ایچنه شراب وصوقورلر شمس فخری * قطعه * بکابر آردسرد شمنش که پیوسته زراه کینه زند چرخ برسرش صرباس * دو دبسوی عدم برکتف نهاده جراب * رود براه فنا دربغل کرفته کاس * ابوالعباس بیت کیرم که ترا اکنون سه خانه کاس است * بنویس یکی نامه که چندت همه کاس است * ثانی بمعنی کم یعنی اکسك امیرخسرو بیت ازدردکم مباش که آنهم شنیده ام * ازهرچه بود پیش کاس ارمغان کشید * کاسی یعنی کمی ﴿ کنکوس ﴾ سکون نون وضم کاف عربی وفا رسیله اولق دخی مرویدر دیو معناسنه در ابوالمعانی بیت بان چهره بان اسلوب بان قد * شده کنکوس قاف ابلیس صورت ﴿ کواکب شناس ﴾ بمعنی اختر شناس یعنی منجم واهل هیأت مولانا هاتفی بیت وزان پس کروه کواکب شناس * ارسطو بضاعت فلاطون اساس ﴿ کیبوس ﴾ سکون یای تحتانی وضم باء موحده ایله بمعنی کج عموما ودرخت کج خصوصا کیوس دخی دیرلر ﴿ کیغاسس ﴾ سکون یای تحتانی وفتح غین معجمه وکسر نونله برمتعین حکیم فاضل وکامل نامیدر حکیم شیرازی بیت نصف مثقال آنچه تو بال مستست * پارهٔ میراث که کیغا نسست ﴿ کیکاوس ﴾ برمشهور وذی قوت پادشاه نامیدر بومعنایه استاد بیت آنکه باقهرور اماتوس کشت * قوت اورستك کیکاوس کشت ﴿ کیلوس ﴾ سکون یای تحتانی وضم لامله معده ده طعام بعد الهضم نضج بولوب کشك تخین شکلنه کیرر وکنده دیرلر حکیم شیرازی بیت خورده در معده چوکشکاب تخین * میشود کیلوس میکویند همین ﴿ کیموس ﴾ سکون یای تحتانی وضم میمله بعد الهضم معده دن طعامك صافیسی ماساریقادن جکره واروب آنده دخی تکرار هضم اولدوغنه دیرلر اول حالته عناصر اربعه تولد ایدر یعنی صاف ولطیفی دم اولوب شریان طمرلرندن جمیع بدنه اولان عروقه کیدر وآنده نضج بولدوغی محل کوپوکی صفرا اولوب مراره یه کیدر ودردی یعنی اسفله چوکنی سودا اولوب طحاله کیدر وخامی باغ اولوب کلیتان واسطه سیله معده یه عودت ایدر حکیم شیرازی بیت پس بماساریق صافش انجذار * یافته در کبد شد کیموس چار ﴿ کیموس ﴾ ضم یای تحتانی ایله ایکی معنایه در اول فرهنك جهانکیریده کج معناسنه ثانی مجمع الفرسده برجزیره آدیدر که عذرایی آنده صائدیلر منقلوس صاتون آلدی ﴿ مع الشین المعجمه ﴾ کاشی کاشکی که کاج دخی دیرلر عربیده کی لیت معناسنه در ابوالمعانی درنعت شریف بیت کاشر بودم بنده اصحاب او * نیست بنده سك شوم درباب او ﴿ کافرکیش ﴾ کسر کافله کیش مذهب وملت معناسنه در کافر معلوم معنای ترکیب کافر مذهبلی دیمك اولور مولانا جامی بیت این نه صوفی کری ونه درویش * نامسلمانی وکافرکیشست ﴿ کاکوش ﴾ ضم کاف فارسیله بنفشه یه دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کاجوش ﴾ سکون لام وضم جیمله برنوع طعام ماحضر در

درویشان ایدرلر ایکی اوج اتمکی خرده ایدوب برچولمکه قورلر اوزرینه صووده اصلانمش کشکی
یرمقدار یاغله قاورووب بشورورلر برزکون وفلفل دخی قویوب جزوی قینادوب ایندیررلر
وتناول ایدرلر کمال اسمعیل * قطعه * خواجکان بانوا اکنون خورند * کاچی وتماج ولوت معدنی
برنوایان نیزهم برخود کنند * کاسهای کاجوش یکمنی ج کاوانی درفش وکاویانی درفش ج
فریدون شاهك علمی نامیدرکه درفش علمدر وکاویانی کاوهٔ آهنکره منسوب دیمکله راجمال احوال
بوبله درکه ضحاك زمان سلطنتنده شیطان لعین تازه دلبر صورتنده اکا خدمتکار اولوب بربری اولور
برکون ضحاك حمامده شیطانه بندن نه مراد ایدرسن سویله ویره یم دیو التفات کوسترد کده شیطان
علیه اللعنه دخی اقرانمدن تفوق ایچون ایکی اوموزلرندن اذن ویر بوسه ایده یم دیدکده اذن
ویروب شیطان دخی ایکی اوموزین بوسه ایدوب غائب اولور بعده ضحاکه سرطان زحمتی عارض
اولوب اوموزنده ایکی پاره لحم زائد ظهور ایدوب کیده رك باشلری یيلان باشلری کبی اولوب
قولاقلرینه کیرمکه باشلر خلق آنی مار صورتنده کورورلر ایدی کندویه زیاده زحمت ویروب
حکما معالجه سندن عجز کتوروب برکون یینه شیطان طبیب صورتنده کلوب بوکا علاج آدم
یینی سیدردیو هرکون ایکی آدم قتل ایدوب بینی لرینی اوزرینه قورلر کندوراحت ایدرایدی
بوسبب ایله بیحد وبی حساب آدم قتل ایلدی اصفهانده کاوه نام برآهنکر وار ایدی اوج اوغلی
وار ایدی ایکی اوغلنی آلوب قتل ایلدیلر بر روایتده دورت اوغلی وار ایدی ایکیسنی هلاك
ایلدیلر ایکی اوغلی قالدی برینك نامی قیاد وبرینك قارون ایدی چون نوبت آنلره کلدی اول
عصرده اصفهانده براستاد حکیم وار ایدی وکاوه نك آنکله زیاده دوستلغی وار ایدی حکیمه احوالندن
شکایت کوسترد کده حکیم اکا جواب ویردی که اکر سن شجاعت ومردلك ایدرسك بوبایه نك دفعنه
چاره ایده یم دیدکده کاوه جانی آجیسندن حکیمه زیاده منت وتضرع ونیاز ایلدی آهنکرلك
ایدرکن اوکنه طوتدوغی دری بیر دریسندن برروایتده قیلان دریسندن ایدی حکیم اول
دری یی پرداخت و پاك ایتدیروب برسعد ساعتده اوزرینه صد اندرصد وفق وضع ایدوب
ویردی ودیدی که قچان اوغلکی طوتمغه کله لر بودری یی برنیزه کبی اغاجه باغلیوب ضحاك ظلمندن
داد وفریاد ایله خلق اوزریکه جمع اولورلر کاوه دخی حکیمك سوزیله عمل ایدوب اوغلنی کرفته
کلدکارنده وجه مشروح اوزره حرکت ایتدکده کاوه نك باشینه بی نهایه آدم جمع اولوب کیدرك
ضحاکله جنکه مؤدی اولدی ضحاك عسکرندن هرکز اول درفشی کوردی ایسه یا ینه کلدی
آخرالامر کاویانیلو اروب فریدونی مخفی اولدوغی برده بولوب قالدیروب وکتوروب ستاه ایلدیلر
ضحاك دولتی برکشته اولوب چنانکه نظری اول درفشه راست کلدی ایسه قلبنه خوف واندامنه
لرزه دوشوب فرار ایلدی طوتوب قتل ایلدیلر والله اعلم بحقیقة الحال ج کاویش ج کسر
واووسکون یای تحتانیله آیران ظرفی کویش دخی دیرلر کذا فی المجمع ج کاهش ج کسر هایله
ایکی معنایه در اول اسم مصدر اولوراکسیلمك معناسنه ثانی اینجه آغری دیدکاری عاتك که
عربیده سل دیرلر کسر سین ایله بوعلتك سببی ریه که آق چکردر آنده ورم حاصل اولوركتدیکه
چکرا کسیلور وتمام ایدرکه صاحبی فوت اولور اول مناسبتله اکا ده اسم ایتمشلردر ایکی معنایه
میرنظمی بیت دردرون هرکه کاهش شدید * زود عمرخویش را کاهش رسید ج کبش ج سکون

سکون باء موحده ایله قوچ قیمون ج کراش ج فتح راء مهمله ایله بمعنی پریشان کراشیده یعنی
پریشان شده رضی الدین نیشابوری بیت والامجیردولت ازین خطه هرزمان * رفتن تراست
لیك مرا می فتد کراش * حکیم سوزنی بیت تو درمیان دلی دل میان زلف تودر * کراش
خودمخواه وزلف خودبشانه مزن * وله * مصرع * رمیدکان وکراشیده کشتکان زوطن *
ج کرباش ج سکون راء مهمله وفتح باء موحده ایله کربش معناسنه درکذا فی المجمع ج کربش ج
سکون راء مهمله وفتح باء موحده ایله بعض نسخه ده باء فارسیله برنوع قصه ویوغون
یيلاندر بریه لرده وصوسز یادیه لرده اولور استاد عنصری بیت صد مژه کرد چشم
اوزابش * نیش دندان کژدم وکربش * معیار جمالیده کرتنکله معناسنه مسطوردر
سین مهمله ایله ده مرویدر مجمع الفرس برموذی زهرناك جانوردر الی وایاغی
کوتاه اکثر ویرانه لرده اولورعربیده حربا وسام ابرص دخی دیرلر شمس فخری بیت دار
درکنج محنت وغم باشد زبخت وارون * کاهش ندیم عقرب کاهش حریف کربش *
کرفش دخی دیرلر ج کرش ج فتح راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول بمعنی حیله وفریب وضم
کاف وراء مهمله ایله قیلدن بوکلمش ایپ بوایکی معنایه پور بهای جامی بیت هرکدبادولت
توکرده کرش * کرده کردنش زمانه کرش * ثانی سکون راء مهمله ایله طاغ دیپه سندن قار
بربری اوزرنده طوره مدوغندن دوشه وکنه دیرلر وبعض نسخه لرده فوقانی پنجره دن
وباچه دن خانه ایچنه دوشن ضیایه دیرلر ج کرفش ج سکون راء مهمله وفتح فایله کرباش مرقوم
معناسنه در ج کژاغندش ج فتح زاء فارسی وغین معجمه وسکون نون وکسر دال مهمله ایله
ج کژاکندش ج فتح زاوکاف فارسیین وسکون نون وکسر دال مهمله ایله برنوع غلیظ جامه در
ایچی کژابریشمی ایله طولمش زره التنه کیرلر کژاغند وکژاکند دخی دیرلر کذا فی کمال اسمعیل
بیت اندران لحظه زبیم توچوکرم پیله * کفن خصم کژاکندش خفتان باشد ج کش ج
اون معنایه کلور اول ماوراء النهرده بوشهر آدیدر سمرقنده قریب اکا شهرسبز دخی دیرلر ابن
عطاکه حکیم مقنع دیمکله مشهور دراول شهر قرشده برطاغده برقوبی ایچندن صنعتله برآی
چقاروب آلتمش کون قدر درت فرسخ یره دك پرتوی دوشرایدی اکا ماه مخسف دیرلر محلنده
تفصیل اولنمشدر سیف اسفرنکی بیت عشق بهمت نظر یوسف آفتاب را * چون مه
چاه کش کند بسته چاه عاشقان * حکیم سوزنی * قطعه * سودا فتاد خیره سری راهم
ازخری * هم آفتاب وماه برآردز چاه کش * دعوی کند خدایی مرهیچ خلق را نتوان * که دست
کیرد ازجوع وازعطش * ثانی هرکوشه وپیغوله معناسنه عموما وقولتق وبوداپچی وکوشه لری
خصوصا خواجه حافظ بیت می برزکش وسجادهٔ زهاد بدوش * وای کرخلق شود
واقف این زوبرم * شمس فخری بیت خاك درسرایت اعدا نهاده برسر * رخت وفای مهرت
نصرت کرفته برکش * ثالث محبوب ودلبر معناسنه ایکی معنایه میرنظمی بیت شود
نی سکون دل که بیند کشی * دهد نقد جان وکشد درکشی * رابع سینه معناسنه حکیم فردوسی
بیت جوانی بکردار ایرانیان * کشاده کش وتنك بسته میان * شیخ سعدی بیت
بیندا خت شمشیروترکش نهاد * چوبیچارکان دست برکش نهاد * خامس کشیدن لفظندن

صیغهٔ امر ووصف ترکیبی اولور آبکش وبارکش کبی حکیم اسدی بیت که کرهست برزین
که کینه کش * هم اکنون کشان آرمش زیرکش * کش ثانی قولتق ایچی در سادس فرهنك
جهانگیریده بمعنی تهی سایع بمعنی خوش وخوشی که کش رفتار دیرلر حکیم سنایی بیت
کش درچمن رسول بخرام * خوش درحرم خدای بکذار * ثامن مؤید الفضلاده بمعنی
ریش که دست وپاده شرمیده اولور وآنك خوفیله اوزرینه داغ ایدرلر تاسع مجمع الفرسده
ستارهٔ زحل عاشر بمعنی شادی وسروزوفرح ☜ کشاکش ☜ ایکی معنایه در اول نزاع
وخصومت ثانی جنك وغوغا که طرفین مساوی اولهایکی معنایه ترتیب اوزره شاعر بیت
کشاکش چوکار خردمند نیست * برفته شود برکشاکش سبب ☜ کشش ☜ کسر شین معجمهٔ
اول ایله ایکی معنایه در اول نازوکرشمهٔ محبوبان ابوالمعانی بیت کشد عاشقان این خرام
وکشش هم * که بودی بحسن خدا داد بکتا * ثانی کشیدن لفظندن اسم مصدر در چکش
معناسنه ☜ کشمش ☜ سکون شین معجمه وکسر میمله قوش اوزمی ☜ کشمکش ☜ سکون
شین معجمه وفتح میم وکافله ایکی معنایه در اول جنك ونزاع ومجادله معناسنه ثانی عروسی
داماده کوتوردکن توقف ایدوب دامادن بخشش استدکنده چکه چکه کوتوردکارینه دیرلر
حکیم شفایی بیت سهلست اکرت ازره کون بچه سلیطه * درکشمکشان زاده ود رجیب نهاده
☜ کشیش ☜ کسر شین معجمه وسکون یای تحتانیله پیشوای نصاری ومقتدای ترسایان
معربی قسیس در شیخ نظامی بیت زخارا بوددیری ساز کرده * کشیشان اندروش سماخورده
☜ کفش ☜ سکون فایله پابوج وپاشمق معناسنه در ☜ ککش ☜ کسر کاف ثانیله کیکزمرقوم
معناسنه یعنی تره ئیرك که ترکیده قچی دیرلر کذا فی المجمع ☜ کلاش ☜ فتح لامله ایکی معنایه در
اول کوف وپاس معناسنه استاد لطیفی بیت مرا ین راه را توشه بقلست وماش * نه نان پار
ارزین کلاش * ثانی فرهنك جهانکیریده بمعنی عنکبوت وآنك یاپدوغی آغه کلاشخانه دیرلر
☜ کلاکوش ☜ فتح لام وسکون کاف وضم میمله موش دشتی که تارلاده مزروعاته ضرر ایرشدرر
☜ کلیم کوش ☜ بروحشی جانوردرقو لقلری غایت بیوك اولدوغندن کنایه ایدرلر ☜ کندروش
وکندوش ☜ کلاهما بسکون النون زحمتلو ومشقتلو ضرب یول وطاشلو اولوب یول بلمین
پرلره دیرلر میرنظمی بیت فتاده بکوهی که کندوش راه * درآنجاشود عقل ودانش تباه *
☜ کنوش ☜ ضم نون وواو ومعروفله چام اغاجی بعضیلر سروا غاجی دیمشلردر ☜ کویش ☜
کسر واو وسکون یای تحتانیله آیران چقاردقلری ظرف کذا فی المؤید ☜ کیش ☜ بوزن
حیش ایکی معنایه در اول عروس ایچون اولان کابین که آغرلق دیرلر وعربیده مهر دیدکاریدر
ثانی کبر وپاس معناسنه ☜ مع الغین المعجمه * کاغ ☜ اوج معنایه کلور اول بمعنی آتش
حکیم قطران ازموی بیت ازابر ئیره برق بتابد بروز پاك * چون سرخ زاغ ازشب ئیره زدود کاغ *
ثانی کوش که حیوانات یدوکی علفی چقاروب تکرار چینیوب یودار حکیم سنایی بیت عیشی جای
توکرسنه چوزاغ * خراومیز ندز کنجد کاغ * حضرت مولانا قدس سره بیت چندان
مشراب ریخت جنون ساقی ربیع * مستسقیان خاك ازین فیض کرده کاغ * ثالث ناله وفریاد
معناسنه عموما حضرت مولانا قدس سره بیت آنکه آتشهای عالم زاتش اوکاغ کرد *

کرد * تافسون میخواند عشق وبزدل اومی ذمید * ابوالفرج رونی * قطعه * چه شخص است
آن براق خواجه یارب * کزوهرجنبشی برقیست حائل * بتن زوکوس خورده کوه ساکن * بتك
زوکاغ کرده بادعاجل * وفریاد کلاغ خصوصا یعنی قرغه فریادی مولانا جامی بیت جامی
ازنطق زبان بست چونشناسد کس * نکتهٔ طوطی شکرشکن از کاغ کلاغ * مجمع الفرسده
آواز طاس ومطلق صدا معناسنه در دیوب حکیم سنایی تك مرقوم بیتنه متمسك اولمش
☜ کاغ کاغ ☜ قرغه وقوزغون آوازی برهان اندین بزاز بیت شد زلون مختلف چون
خامهٔ صباغ باغ * زاغ بیرون شد زباغ وماند اندر کاغ کاغ * استاد عسجدی بیت ای کرفته
کاغ کاغ از چشم ما همچون کلاغ * کوه بیشه جای کرده چون کلاغ کاغ ☜ کتغ ☜ فتح تاء مثناة
ایله یوغرت قوریسی که کشك دخی دیرلر خواجه عمید لوبکی بیت مدام تاکه زخاصیت اهل
صفرارا * موافقست همه عمر نازدان وکتغ ☜ کزاغ ☜ فتح زاء معجمه ایله ابریشم ئلی که یارپاوب
ینه بوکیله قورق اولمق ایچون اکادیرلر ابوالمعانی بیت زاف اوپریچ وتاب وجعد اوعنبر شکن
چون بریشم کزاغ اوکشته بادست صبا ☜ کزغ ☜ فتح زاء معجمه ایله اوشق دیدکاری صمغ کبی
بردارودر ☜ کزوغ ☜ ضم زاء معجمه وواو ایله کاغد والتون وکشنه مهره ایلك استاد عسجدی
بیت بزخمی کزوغ ورا خرد کرد * چنین حرب سازند مردان مرد ☜ کلاغ ☜ فتح لامله
قوزغون که عربیده غراب دیرلر استاد عنصری بیت هرکرا رهبری کلاغ کند * بیکمان دل
بزخمه داغ کند * بومضمونی عربیده دخی ایتمشلر بیت اذا کان الغراب دلیل قوم * سیهدیهم
الی دار البوار ☜ کلرغ ☜ سکون لام وراء مهمله وضم میمله کرکس قوشی که عربیده نسر دیرلر
امیرخسرو بیت بیضهٔ کلرغ بزرهمای * ازنسب خویش بود بچه دار ☜ کیوغ ☜ ضم یای
تحتانی وواو ایله صمانسز بلحق که بعض ایشه قوللنورلر کذا فی شرفنامه ☜ مع الفاء * کاف ☜
یاریق معناسنه کافتن دن ویارمق معناسنه ده کلور شاعر بیت اباباز کافم زمین را زهم *
برهشان بحاك اندرون بیش وکم * واسم مصدر وصیغهٔ امر ووصف ترکیبی اولور شمس فخری
بیت شیخ ابواسحق کز تیغش فتد * روز هیجا در حصار قاف کاف * کاهی شکاف معناسنه ده
کلور حضرت مولانا قدس سره بیت در توکافی بود تا با کافران * جای کندوشهوتی چون
کافران * فرهنك جهانکیریده شکاف لفظندن مخففدر دیمش حکیم فردوسی بیت همی
سوی کافی به پیکان وتیر * همی آب کرد دزداد توشیر * حکیم اسدی بیت بدانکونه زدنعرهٔ
کوه کاف * که سیمرغ لرزید درکوه قاف * واسم فاعل اولور بمعنی شکافنده حکیم خاقانی بیت
هرد وچو صبح ازعمود کنبد کافند * صبح باشد ازعمود کنبد کافست * وصیغهٔ امر اولور شکافتن
لفظندن ابوشکور بیت کشاورزوآهنکر وپای باف * چو بیکار کشتند سرشان بکاف *
مولانا محقق کمال پاشازاده دقایقده یازمش که ارباب لغت کافی شکاف معناسیله تفسیرا بلمشلر اما
فرقی وارایدوکین بلامشلر کافده آیرپاوب کتمك لازم دکلدر آنجق یارقدر اما شکافده آیرلق لازمدر
لسان عربده قسم ایله قسیم کبیدر کافله شکافك معنای حقیقتلریکه مذکوردر مجازا احدهما
آخرده استعمالی جائزدر بینلرنده علاقهٔ مجازیه ظاهردر ☜ کرسف ☜ فتح راوسکون سین
مهملتین ایله بمعنی کرفس ترکیده کروزدیرلر بعض نسخه ده معدنوس واقع در کرسنب دخی دیرلر

كزف فتح زاء معجمه ايله قره ساقز كه زفت دخى ديرلر شمس فخرى * قطعه * همى تا
بتصحيف خواندن توان * سرق را بشرق وحزف را خزف * رخ دوستان تو باد اسفيد * دل
دشمنان تو باد اكزف * بعض نسخه ده تشديد ايله التون وكمش اوزرينه ايتدكلرى سواد وسيم سياه
معناسنه ده مرويدر استاد كسايى بيت زر كر فرو نشاند كزف بسينهٔ سيم * من باز بر فشاندم
سيم زده بكزف * ضم كافله ده روايت اولنمشدر كژرف سكون زاء فارسى وفتح راء مهمله
ايله بر اوتدر بغايت بدبوى اولور برحدده كه بر آدم النده طوتسه نيچه كون رايحه سى كتمز شاه
ناصر خسرو * قطعه * چون نبشوى سلب چرب خويش * كر تو چنين لخت وسره كازرى *
تو سنبل خوش چون چرم * كر تو همى كژرف كنده چرى كشف فتح شين معجمه ايله
ايكى معنايه در اول قپلو بغه كه سنك پشت دخى ديرلر خواجه سلمان بيت اژدهاى راتبت
در دامن آخر زمان * فتنها را چون كشف سر در كريبان يافته * ثانى برج سرطانه ديرلر حكيم
فردوسى بيت چو كرد اختر فرخ ايرج نكاه * كشف ديد طالع خداوند ماه * مجمع الفرسده
كوزهٔ پهن يعنى يصى برداق كه برفدان دخى ديرلر بر نوع يصى ظرفدر ايچنه صو واوستنه قار
قويوب صويى صوغودرلر كف ايكى معنايه در اول كوپوك كه عربيده زبد ديرلر دريانك
اولسون وسائر نسنه لرك اولسون جمله يه اسمدر ثانى سياه وسمه دركه مشاطه لر ابروى زنانه
سوررلر كذا فى المجمع ودخى شكافتن وكفيدن لفظلرندن صيغهٔ امر اولور سراج الدين قمرى
بيت چون توكل خوش خند در باغ تماشا وطرب * بد سكالت را بكر زين غصه چون غنچه بكف
وعربيده اوج معنايه استعمال اولنور اول ال آياسنه ديرلر شيخ ابو سعيد ابو الخير * رباعى *
حور ار نتظاره نكارم صف زد * رضوان ز تعجب كف حق دن با كف زد * اين خال سيه بدان رخان
مطرف زد * ابدال ز بيم چنك بر مصحف زد * وعربى شعرلرده دخى وارد اولمشدر لابن حمدش
الصقلى بيت قم ها تها من كف ذات الوشاح * فقد تعى الليل كثير الصياح * ثانى منع
معناسنه ثالث كفايت ايلمك معناسنه در كلف فتح لامله يوزده وسائر اعضاده ظاهر
اولان لكه يه ديرلر ميرنظمى بيت كلف در چهرهٔ بد شكل بودش * نه در چهره سراپاى
وجودش * ودخى قوش منقارى كه كلب دخى ديرلر كذا فى فرهنك جهانكيرى كنف
فتح نونله كتان قبوغندن بوكلمش ايپ كه كنب دخى ديرلر اما كنب قنبدن تعجيم اولنمش ايسه
كندردركه قابوغن صويوب ايپ بوكرلر حكيم انورى بيت وعدهٔ مى ننهم هين من وفتال كنف *
مهلتى من ندهم هين من وجلاد دوال * فتال فتح تاء مشدده ايله بوكيجى وجلاد لام مشدده ايله درى
يوزيجى عربيدر وكنف عربيده صغنجق يروحمايه معناسنه در كيف فتح ياى تحتانيله كف
مرقوم معناسنه وآوج ايچيدر وسكون يايله بر حالتدركه انسانه سرور وخدر ويررلر مع الكاف
كابك وكابوك كلاهما بضم الباء الموحده ايكى معنايه در اول آشيانهٔ مرغ عموما
شمس فخرى بيت آفريده كند دعاى ترا * جمله در آب وبيشه وكابوك * ابو شكور
* قطعه * چون بچه كبوتر منقار سخت كرد * همواره كرد موى شد ان موى يكانش زرد *
كابوك را نشايد وشاخ آرزو كند * وز شاخ سوى باغ شود باز كرد كرد * وخانهٔ كبوتره ديرلر
خصوصا سيف اسفرنكى بيت آنكه طبعش در كبوتر خانهٔ روحانيان * از بروج كاز حرف

حرف فلاك كابك ميكند * حكيم انورى در مرثيه بيت تو پروريدهٔ كابوك آسمان بودى * ازان
قرار نكردى دار آشيانهٔ پست * ثانى بز پاره لريدركه بريره بغليوب تنور سپوررلر اتمك بشورمك
ايچون كه ترفند دخى ديرلر كاچك فتح جيم فارسيله ايكى معنايه در اول تارك سر يعنى باشده
دپه عزيز مشتملى بيت زخم خوردن بكاچك اندر رزم * خوشتر از طعنهٔ عدو در بزم * ثانى برادر
زاده يه ديرلر كاچيك كسر جيم فارسى وسكون ياى تحتانيله عقيده يه ديرلر كرك بال
كركسه بكمزدن اولسون شاعر بيت دهن را چو دندان كاچيك شكر * سخن كشته همچون
شكر مكرر كاروانك سكون راء مهمله وفتح واو ونونله بر قوشدر صولر كنارنده اولور تركيده
كروان ديرلر كاشك سكون شين معجمه وكاف موقوفله كاشكى معناسنه دركه عربيده
ليت ديرلر كاغك فتح غين معجمه ايله نشاط وسرور معناسنه دركذا فى فرهنك جهانكيرى
بو معنايه ميرنظمى بيت بكاغك در جهان بكذشته عمرش * شب وروزش به بزم عيش
وشادى كاك سكز معنايه كلور اول ماوراء النهرده بمعنى مردم قريع الدهر بيت
همه چون غول بيابان همه چون مار صليب * همه چون هرهٔ بحرى همه چون كاك غدنك *
ثانى طفل اوغلانجق معناسنه شمس فخرى بيت كريهٔ من زهند دشمن ودوست * سوخت
حال دل مرا زن وكاك * ثالث كوز بيكى مردم چشم معناسنه ابو المثل بيت جهان هميشه
بدو شاد وچشم روشن باد * كسى كه نشناسدش كنده باشد كاك * رابع ياغلى قورى اتمك كه
عربيده كعك ديرلر سراج الدين قمرى بيت جاى خاقان نبود ذروهٔ منبر آراى * كاك نا پخته
شود لايق منبر كردد * بسحاق اطعمه بيت پيش زخم نخود آب ار سپر كاك برى * همچو نان تنكش
جان سپرى نتوان كرد * وبكسمات كه معروفدر بر نوع قورى اتمكدر اهل سفر كوتورب زاد راه
ايدرلر استاد لطيفى بيت چون موافق همره و پالاد وكاك * از مؤنات سفر ما را چه باك * خامس
قورى ات كه لحم قديد معناسنه در سادس مرد لاغر يعنى ارق آدم قوريلق لازمه اولوب
وجودنده طراوت ونضارت اولمدوغندن كنايه در حكيم انورى رنك لاغرى هجونده * قطعه *
دوش چون احمقان زخانهٔ خويش * سوى كوهر سنى كاك شدم * هيچ القصه تا بكردن وريش
همچو چولاهه در مغاك شدم * سابع قرص ماهه ديرلر غالبا استعاره طريقيله در رضى الدين
نيشابورى بيت نداشت بهره ز علمى كه اوج منبر جست * بزر درونى موسم ازان قبل شد كاك *
ثامن آذربايجان ناحيه سنده بر قلعه نك آديدر كالك فتح لامله ايكى معنايه در اول
خام قاون اما تركيده قاونك وهم قارپوزك خامنه كلك ديرلر فارسيده قاونك نا پخته وبى لذت
اولانه كه قبق اولور كالك دن غيرى شكلود دخى ديرلر اما فرهنك جهانكيريده بمعنى كدو يعنى
قبق مسطوردر ثانى آلت حجامت كه كال وكاله دخى دينلور امير خسرو بيت لابد آنكس كه
مثل پيشهٔ او حجاميست * ساز او استره وكالك ونشتر باشد كاواك وكاوك كلاهما بمعنى
مجوف يعنى ايچى بوش هر نه اولورسه ميان تهى معناسنه شمس فخرى بيت سوخت سوداى
تو سويدايم * دل ومغزم ازان شده كاواك * بو معنايى مؤيد استاد لبيبى بيت بجز عمود كران
نيست روز وشب خورشش * شكفت نيست از وكر شكمش كاواكست كاورك فتح واو
وسكون راء مهمله ايله آشيانهٔ مرغان كه كابك وكابوك مرقومين معناسنه وسكون واو وفتح راء

مهمله ایله کبر معناسنه درکه خیار کبی برنسنه در خیار کبر دیرلر سرکه یه قویوب ترشی ایدرلر
کاولجك وکاویجك کلاهما بفتح الواو وسکون اللام والنون بعدهما جیم مفتوحه ایله بمعنی بادرنك
سیز یعنی تازه خیار شمس فخری بیت خیار خلق کسی دان که برکند دندان * زذوق خربزه ودل نهد
بکاویجك * کذا فی فرهنك جهانکیری کاویخك کسر واو وسکون یای تحتانی وفتح خاء معجمه ایله
مجمع الفرسده بمعنی خیار بادرنك که سیز وبزرك اوله منجبك بیت زبوستان تو آنکس که خواست
خربزه را * میسرش نکند جز خیار کاویخك * مؤید الفضلاده واو یرینه را ایله مرویدر کباك
فتح باء موحده ایله لیف خرمادن اولان رسن معناسنه درکبال دخی دیرلر کذا فی المجمع کبك
سکون باء موحده ایله بمعنی دست راست یعنی صاغ ال وصاغ طرف کذا فی فرهنك جهانکیری
مجمع الفرسده بمعنی کف دخی مرویدر کپك سکون باء فارسیله ککلك که عربیده حجل دیرلر
خواجه سلمان بیت درزمان تو هران بازکه رفت درپی کپك * زشته کم کرد زحسرت سر انکشت
کرید کپوك ضم باء فارسی ایله برقوشدر هم جنسی اولمیان قوشلر ایله اوچوب قوناز
وارککی احیانا غیری ارکك قوشه دیشی اولوب جفت ایدینور ومرویدرکه مزبور قوشك استخوانی
محبوبدوست اولنلر یانلرنده کوتورسلر بالخاصه محبوبی کندویه رام ایدر ودخی تناولی باهه
قوت ویرر کذا فی فرهنك جهانکیری حکیم سوزنی * قطعه * کپی وکپوك صفت خرسرست
مسخ چو کپی وچو کپوك غر * مرغ زهر جنس که بیند کپوك * ماده شود کیرد ازان جنس نر *
بومعنایه منجیك * قطعه * با این همه سخن که همی جفت خواستم * آمد فراخ مرد عیانجیب
بام بام * خارش کرفته وبخوی اندرشده غمی * همچون کپوك خسته وبی جفت کام کام * باء
موحده ایله طاوق کومسیدر مجمع الفرسده سرخ رنك برمرغابی در عربیده عنقد دیرلر شرفنامه ده
کپوك چکاوك دیدکاری قوشدرکه عربیده ابو الملیح دیرلر کتك فتح تاء مثناة ایله برنوع
کوسفنددر ایاقلری قصه اولور ولسان هندیده برحیه نك آدیدرکه ازوب بولانق صویه
دوکسه لر فی الحال صاف ایدر کجك فتح جیمله یدی معنایه کلور اول اوجی اکری وسوری
دموردر کولنك کبی اغاج صاب کچوروب فیلبانلر آنکله فیلی ضبط ایدرلر یعنی اوزرنده ایکن
دپه سنه اوروب صاغ وصوله دوندررلر کانه فیلك عنانیدر مولانا عبد الله هاتفی بیت داد
از پی ضبط پیل مستش * ازقوس وقزح کجك بدستش * ودخی هرباشی اکری دموره دیرلر
عموما وکولنکه دخی دیرلر ثانی برباشی اکری اغاجدر باشنه قبق برکیدوب اوق نشانی ایدرلر
اول نشانه اورانه خلعت وآقچه ویررلر خان خانان بن بیرم خان بیت عقد قبق نمود خدنك
تو ازکجك * یا ازهلال صورت پروین نمود جك * ثالث کوس وطبل طره سی که اول دخی
باشی اکریجه براغاجدر طبل زنك برالنده مذکور اغاج وبرالنده براینجه چبقدر اصولی دم تك در
مولانا شهابی بیت کجك داده برکوس هرلحظه بوس * شده کوش کردون کر ازبانك کوس *
مولانا هاتفی بیت کجك بردهل فتنه انکیز شد * زبانك دهل فتنه کرتیز شد * رابع باشی
اکریجه بریلك درکه قازك وخروسك قویروغنده اولور شاطرلر وعورتلر باشلرینه صوقرلر
خامس برنوع طپراق برداقدر ایچنه کلاب ایله آمیخته تازه خرما قویوب آغزین صوارلر سادس
قلاب که بالق صید ایدرلر ترکیده اولته دیرلر سابع بردارودر شیرازیلر قصبك وعربیده شیح

شیح دیرلر کوز آغریسنه دوا ایدرلر کراك فتح راء مهمله ایله برقوشدر اکثر صوکنارلرنده
اوزون قویروغی واردر صالدقچه یره طوقنور کرمانیلر سیسالنك واصفهانیلر عایشه لب جوی
وعایشه دخی دیرلر عربیده صفوه دیرلر شمس فخری بیت زانکه ازانتقام رأفت او * نکند
بازبازقصد کراك * حکیم اسدی * مثنوی * سراینده سار وچکاوك زسرو * چمان درچمنها
کراك وتذرو * استاد دقیقی بیت چنان اندیشد اوازدشمن خویش * که بازتیزدندان ازکراکا
کرتك سکون راء مهمله وفتح تاء مثناة ایله طوقمق که کزینه وپتك دخی دیرلر کرك
فتح راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول بمعنی کراك مرقوم که آندن مخففدر حکیم انوری * قطعه *
تانباشد همچو عنقا خاصه درعزات غراب * تانباشد همچو شاهین خاصه درقدرت کرك *
جان خصم ازتیر سیمرغ افکند برشاخ عمر * بادلرزان دربرش چون جان پنجشك ازتفك *
مجمع الفرسده * مرغ کبود باشد که باهمجنس جفت نشود * ونسخه میرزاده مرغیست سپید
کبود دم واقعدر ثانی بیت المقدس مضافاتندن برشهر آدیدر حکیم زجاجی بیت زکنعان
وازرمله وازکرك * رسیدند کردنکشان یك بیك * وسکون راء مهمله ایله بوزن برك بش
معنایه کلور اول کرکدن لفظندن تخفیف اولنوب اول معنایه استعمال اولنمش حکیم اسدی
* مثنوی * سرود آرد ازقد مردی فزون * سرش چون سنان باچو آهن ستون * فکنده
همه پیش شان میل میل * سروهای کرکست ودندان پیل * ثانی زره معناسنه در وله
* مثنوی * چنان زد برکرك وترك ای شکفت * که کرکش زترك آتش اندر کرفت * هزارش
سپرداد ومدهون کرك * چهل اسب جنکی وصد درع ترك * ثالث بمعنی ماکیان طاوق
معناسنه کمال غیاث در توحید باری جل ذکره بیت ازشیر تا برویه وازموش تا پلنك *
ازکبك تابکرکس وازکرك تابکرك * رابع بمعنی کپك یعنی ککلك خامس بمعنی سرطان یعنی
ینکج کذا فی فرهنك جهانکیری کرکرانك سکون راء اول وفتح ثانی وکاف ونونله اول
یومشق کموکدرکه یمك ممکن اوله کورك اوجنده وسینه ده اولور کرچن وکرکری دخی دیرلر
عربیده غضروف دیدکاریدر کرکرك سکون راء اول وفتح ثانی وکاف ایله بمعنی کراك مرقوم
حکیم ناصر خسرو بیت خجسته رابجز ازخورد ماند آردکوش * بنفشه رابجز ازکرکرك ندارد
پاس کرژك فتح زاء فارسیله التی معنایه در اول بمعنی کجك مرقوم مولانا هاتفی بیت
بدانکونه تاسیزده پیل مست * بزخم کرك راست درخون نشست * میرخسرو بیت آن
کرژك برتارك پیل ازشکوه * بود تیغ کوه بربالای کوه * لفظ مرکبدر کرژ ایله کاف تصغیردن که
اکریجه دیمك اولور ثانی مجمع الفرسده کوس وطبل طره سی که کجك دخی دیرلر امیرخسرو
بیت ذنب پای کواکب راشده خار * کرژك رست دهل زن راشده مار * مولانا شهابی بیت
چنان زد کرژك زخم برروی چرم * که پردرد شد پوست راروی نرم * ثالث براکریجه اغاجدر
باشنه قبق بغلیوب اوق نشانه سی ایدرلر رابع قلاب که بالق اولته سی وقانجه دیدکاری
آلت کشتی خامس قاز وخروس قویروغنده اولان اوزون اکریجه توی سادس طپراقدن
برنوع برداقدر ایچنه رطب خرما قورلر بو آلتی معناده ده کجك مرقوم ایله مترادفدر کزلك
سکون زاء معجمه وفتح لامله باشی کیرویه اکری اولان بچق وصویه وقلمتراش وامثالی نسنه لر

مولانا جامی * مثنوی * تا قلم را نخست دست دبیر * نتراشد بکزلك تدبیر * نرود بر مراد دل
قلمش * خوش نباشد بچشم کس رقمش * مایه کزلك زصنعت حکك * سود را کندی درستی
پاك * وله ایضا بیت حرف نوشته بدل طفل خرد * کزلك پستان نتواند سپرد * مجمع
الفرسده کسر کافله مرویدر ﴿ کسك ﴾ فتح سین مهمله ایله برنوع قوشدرکه عربیده عقعق دیرلر
ترکیده صقسغان دیدکلریدر کذا فی فرهنك وفایی وتحفة الاحباب اما رسالهٔ ابو حفص سغدیده
بمعنی تلبه مرقومدر وبو بیت عمعق بخاری یه متمسك اولمش بیت هرکز نبود خاك بشوری چونمك
ازکاه چکونه می سازند کسك ﴿ کشك ﴾ فتح شین معجمه ایله ایکی معنایه در اول یوغرت
قوریسی که ترکیده کش دیرلر ثانی چلاهلر طوقودقلری بزك عرضنی کرمك ایچون ارقوری
قودقلری دمورکه ایکی باشی طراق کبی دیشلری واردر اکا آهنجه دخی دیرلر ﴿ کشکرك ﴾
سکون شین معجمه وفتح کاف فارسی وراء مهمله ایله برقوشدرکه سیاه رنك وبیاضی دخی اولور
وقویروغی اوزون اکا عکه دخی دیرلر عربیده عقعق ترکیده صقسغان دیرلر مولانا حافظ
صابونی بزبان قزوینی بیت چندین هزار کوتر وقمری وکشکرك * بامودیم که برج کسی او
پرانسی * ﴿ کفچك ﴾ سکون فا وفتح جیم فارسیله ایکی معنایه در اول بمعنی دامن زین
یعنی ایراتکی سراج الدین سکزی بیت ازپی کفچك زین فرست صاحب خلد * کر بخواهی
دهد از چادر حورا اطلس * ثانی بمعنی کفچه بو معناده کاف تصغیری اولور ﴿ کفچلیزك ﴾
سکون فا وفتح جیم فارسی وزاء معجمه وکسر لامله کفکیر معناسنه درکه کفچلیز وکفچلیزه دخی دیرلر
کذا فی فرهنك جهانکیری اما مجمع الفرسده سوسمار کوچك معناسنه در کذا فی فرهنك میرزا
وادات الفضلاده برجانوردر الی وایاغی سرخ اولور عربیده عموص دیرلر ﴿ کفك ﴾ سکون
فا ایله بوزن اشك بمعنی کفج مرقوم یعنی کوپوك دریانك وغیریلرك مختاری بیت بدریا برد آب
وباد وکفك وکرد او کونی * یکی اندر نهش درکشت ودیکر برسرش عنبر * حکیم قطران ارموی
بیت شکفته لاله چو جام شراب وژاله درو * چو کفك رخشان اندر میان جام شراب ﴿ کك ﴾
اوچ معنایه در اول برنوع اتمکدرکه بشدکدن صکره قوریدرلر کاك دخی دیرلر ثانی برآجیرق
اوتدر قوریدوب وطوزقاتوب اتمك ایله یرلر ترکیده ککك عربیده صعتر دیرلر ثالث کندویی
بزه یوب زیب وزینت ویرن ارکك آدمه دیرلر اوچ معنایه ترتیب اوزره ابو المعانی بیت همچو کك
باشد که با کك میخورند ارباب دل * چون زن دلاله آراید خودش هر مرد کك ﴿ ککمك ﴾ سکون
کاف وفتح میمله کلف معناسنه درکه چهره ده وسایر اعضاده ظاهر اولور تابش دخی دیرلر کذا فی
جهانکیری ﴿ کلاك ﴾ فتح لامله اول دشت وصحرایه دیرلرکه مطلقا زراعت اولنمامش اوله
حرکات ثلثه ده معنای آخر ایله وارد اولمشدر مجمع الفرسده بالای پیشانی مرویدرکه کلال دخی
دیرلر ﴿ کلك ﴾ فتح لامله بوزن فلك سکز معنایه کلور اول نشتر فصادکه نیشتر وشست
دخی دیرلر عربیده مبضع دیرلر حکیم سوزنی بیت کر پیش کل کشم کله مشکبوی تو * برمن
کلك مزن که بیندیشم از کلك * حکیم سنایی بیت تا کی زراه رشك وبخیلی زاین وآن * بهر
کل وکلالهٔ خوبان کلك زنیم * ضیایی بخشی بیت دردل خیال غمزهٔ تیزت چو بکذرد * کویی
زدند بردل پرخون من کلك * ثانی آرپه وبغدای صاپندن واغاجدن دخی یاصی تخت کبی نسنه

نسنه یاپوب بیوك صولری کچمك ایچون صال کبی ایدرلر وکاهی قرق اللی بوش طلومی اوفروب
آغزین بغلیوب بربری یاننه قویوب اوزرینه دیرکلر وتخته لر ایله بیوك صفه کبی ایدوب اوزرینه
اثواب وسایر ذخایر وامثالی نسنه لری قویوب بیوك صولرك اوزرنده مراد ایتدکلری یره کوتوررلر شط
وفرات صولرنده چوق قوللنورلر ترکیده دخی کلك دیرلر ابو العلای کنجه بیت کرز جمله چوب ونی
کاندر جهان * دست تقدیر خدا بندد کلك * ثالث دامغان مضافاتندن برموضع نامیدر آنده
بی نظیر بغدای حاصل اولور استاد منجیك بیت کندم بیار از کلك از دامغان ببر * زانواع میوها
وزاقسام غله ها * رابع بمعنی دردسر یعنی باش اغریسی خواجه عمید اویکی بیت چند شوم
صداع کش کرد سماط خسروان * کز درتست عالمی زرق پذیر بی کلك * خامس بمعنی شوم
ونامبارك حضرت مولانا قدس الله سره العزیز بیت زین می خوری کردی ملك زان
می خوری دیو کلك * زین می ابوبکری شوی کردی ازان می بوالحکم * وشأمت ونحوست
سببی ایله بیقوشه دخی دیرلر سادس خام قاون وقارپوزکه کالك وسفچه دخی دیرلر سابع
هنوز آچلمامش پنبه قوزاغی ثامن کاومیش نر وجوان یعنی کنج وارکك صو صغری کذا فی
فرهنك جهانکیری بعض فرهنکلرده احول معناسنه ده روایت اولنوب استاد لطیفینك بو بیتی
ایراد اولنمش بیت درین ملك نبود نظیرت ملك * نظیرت نه بیند مکرکه کلك * اما فرهنك
جهانکیریده بو معنایه کسر کافله روایت اولنمشدر وسکون لامله بوزن دلك بمعنی بغل یعنی قولتوق
ایچی اطبانك بری دیمشدر بیت اکر آیدت درد دران وکلك * علاجش همی کن بتدهین
ودلك ﴿ کلوتك ﴾ ضم لام وواو معروف وفتح تاء مثناة ایله اول قصه اغاجدرکه قصارلر آنکله
بز آغردرلر کدین دخی دیرلر ﴿ کلیك ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانیله بیقوش که جغد وکوف
دخی دیرلر کذا فی المجمع ﴿ کمایوك ﴾ فتح میم وضم یای تحتانیله بمعنی رفیده یعنی بز پاره لرین بریره
بغلیوب تنوری پاك ایدرلر اتمك پشمك ایچون کذا فی المؤید ﴿ کناك ﴾ فتح نونله پیچش شکم
یعنی یورك بوریسی عربیده مغص دیرلر طبیب یوسفی * رباعی * عارض چه بود کناك نبود صادق
میدان که بنزدیك طبیب حاذق * ازخوردن معجون بنفسج کردد * با ماده مرض طبیعت فایق
﴿ کنجك ﴾ سکون نون وفتح جیمله براغاجدر سارشك دار وکژم وسده دخی دیرلر ﴿ کندوك ﴾
سکون نون وضم دال مهمله ایله کوب کبی بر بیوك ظرفدر ایچنه غله قورلر کندوم وکندوله
وکندو دخی دیرلر حکیم نزاری قهستانی بیت ببند سال وقحط سخت درویش وتوانکر را *
هم از کندم تهی کندوك وهم خالی زنان کرسان ﴿ کنك ﴾ سکون نونله ایکی معنایه در اول
آدمك قولی که برمق اوجندن اوموز باشنه وارنجه وطیورك قنادی واغاجك داللری معناسنه
شاعر بیت آن خسیس ازنهایت خست * کنك کنجشککی بکس ندهد * ثانی شاخ نبات
معناسنه بسحاق اطعمه بیت از کنك نبات آنکه درین شیشه کره بست * درنفس همه
صورت قرصك که ومه بست * مجمع الفرسده براوتدرکه آندن ریسمان ایدرلر ودخی ایچی بوش
قوز مسطوردر ﴿ کنیزك ﴾ کسر نون وسکون باء موحده وفتح زاء معجمه ایله جاریه معناسنه درکه
کنیز دخی دیرلر استاد لطیفی بیت شراب وعشرت ونقل مهیا * کنیزك پنج وشش همچون
ثریا ﴿ کورك ﴾ سکون واو وفتح راء مهمله ایله کبره دیدکلری اوتك میوه سی دراغاجن وپپراغن

وچیچکن خرده وتازه دکنلریله سرکه یه قویوب ترشی ایدرلر ﴿ کیك ﴾ سکون یای تحتانیله
وکاف مکسوره ایله ده مرویدر پوره که عربیده برغوث دیرلر واماله ایله کوز بیکی مردم چشم
معناسنه شمس فخری بیت هنکام اجتماع بوقت مقابله * ازکینه مهر برکند ازدیده اش کیك
﴿ مع الکاف الفارسی * کارنجك ﴾ فتح راء مهمله وجیم وسکون نونله بمعنی بادرنك سبز یعنی
تازه خیار کذا فی المؤید ﴿ کارنك ﴾ فتح راء مهمله وسکون نونله صاحب طرب ودخی جرب
زبان یعنی کلامی صحیح وفصیح ومنتظم سویلین کذا فی فرهنك جهانکیری بو معنایی مؤید ابو المعانی
بیت یاری نکند چو بخت وطالع * سودی ندهد بعقل وکارنك ﴿ کازریسك ﴾ کسر زاء
معجمه وسکون را ویای تحتانی وسین مهملتین ایله مخلصه دیدکاری دانه جکلردر ترکیده نوروز
اوتی دیرلر نوروز کوننده یدی کره یدیشر یوتارلر ﴿ کالنك ﴾ کسر لام وسکون نونله نعلبند
آلتلرندن سمتراش دیدکاری آلتدر ﴿ کالوسك ﴾ ضم لام وواو مجهول وفتح سین مهمله ایله
بمعنی باقلاکه ترکیده بقله دیرلر کوسك دخی دینلور کذا فی المجمع ﴿ کچك ﴾ فتح جیم فارسیله
برجانور جکدر صومشکی دیرلر ومشك دخی دیرلر ﴿ کردانك وکردنك ﴾ کلاهما بسکون
الراء وفتح الدال المهملتین والنون بمعنی دیوث وابله ونادان وقلتبان وبی اندام کذا فی المجمع بو معنایه
ابو المعانی بیت اغیارسك بکردد درکوی شاه خوبان * آن کردنك بزعمش یعنی شده نکهبان
﴿ کژرنك ﴾ سکون زاء فارسی ونون وفتح زاء مهمله ایله بوز رنك معناسنه یعنی نه بیاض
ونه سیاه اولور آت اولسون غیری اولسون عارضه ومعروضه اطلاق اولنور میرنظمی بیت
بدستش نیزه در زیر اسب کژرنك * بچشم خصم کرده چرخ راتنك ﴿ کزمازك ﴾ سکون زاء
اول وضم ثانی معجمتین وفتح میمله ایلغون اغاجی تعریب ایدوب جزمازج دیدیلر وله بیت
صورت زشت کی شود نازك * نشود نسترن چو کزمازك * مجمع الفرسده ایلغون اغاجنك
میوه سنه دیرلر که کزمازج دخی دینلور ﴿ کشتوك ﴾ سکون شین معجمه وضم تاء مثناة
ایله قپلو بغه که لاك پشت وسنك پشت دخی دیرلر ﴿ کشدانك ﴾ سکون شین معجمه وفتح
دال مهمله ونونله کیرو پاس که جامه ده وغیری یرده اولور ﴿ کشنك ﴾ سکون شین معجمه وفتح
نونله یاصی قبق که یاتق کبی اولور اکثر شراب ظرفی ایدرلر میرنظمی بیت کنار آب با دلدار
مهرو * بکشنك باده کلرنك وخوشبو ﴿ کفسك ﴾ فتح فا وسکون سین مهمله ایله بغدای
کپکی یعنی بغدای دوکدکده چقان قبوغی ﴿ کفشك ﴾ سین مهمله یرینه شین معجمه ایله ده
کپك معناسنه در ﴿ کفکوك ﴾ سکون فا وضم کاف فارسیله اسکی بورك وامثالی اسکی نسنه لره
دیرلر میرنظمی بیت بدوشش جامه پرشوخ ومفلوك * بسر دستار صد پاره بکفکوك
﴿ کلاسنك ﴾ فتح لام وسین مهمله وسکون نونله صپان طاشی که فلاسنك دخی دیرلر عربیده
مقلاع دیدکلریدر وله بیت حسودان عاقبت کردند نیرنك * بدور انداختند همچون
کلاسنك ﴿ کلفخشنك ﴾ سکون لام وخا ونون وفتح فا وشین معجمتین ایله اولوقدن یاخود
یوکسك یردن صو اقارکن طوکوب اغاج کبی اوزون اولوب قالدوغنه دیرلر قرالاوی بیت
آب کلفخشنك کشته ازفشردن ای شکفت * همچنان چون شیشه سیمین کون آویخته *
﴿ کلفشنك وکلفهشنك ﴾ کلاهما بمعنی کلفخشنك مرقوم ﴿ کلنك ﴾ فتح لام وسکون نونله

نونله چپا دیدکلری دمور بوستانجی وباغبان آلتیدر ابو المعانی درهجا بیت چهره اش چون
بوستان کوه رنك * بینی اش آنجا شده همچون کلنك ﴿ کلیك ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانیله
ایکی معنایه در اول شاشی احول معناسنه مظفری بیت چون ببینم ترا زبیم حسود *
خویشتن را کلیك سازم زود * شمس فخری بیت کرماه نیم کوز زکردون نظر کند * سوی
درشهنشه ازدیده کلیك * ثانی کل تخمی معناسنه ﴿ کمسك ﴾ فتح میم وسکون سین مهمله
ایله سوده یوغرت قارشدرب تناول ایدرلر عربیده شیراز دیرلر کذا فی المجمع روم دیارنده چوبانلرك
متعین طعاملریدر کندولسانلرنده کوره مز دیرلر کاف عربیله ﴿ کنارنك ﴾ فتح نون اول وراء مهمله
وسکون نون ثانیله بر پادشاه ذی قوت وصاحب مملکتك زیر حکمنده اولان ولایت ضابطلری
وسرحد بکلری معناسنه لفظ مرکبدر برجزوی کنادرکه زمین معناسنه وبرجزوی یده رنك در
خداوند معناسنه که صاحب زمین دیمك اولور حکیم فردوسی بیت ازین هردو هرکز نکشتی
جدا * کنارنك بودی واو پادشا * وله ایضا بیت کنارنك با پهلوان هرکه هست * همه داد
جویید باز یردست * حکیم اسدی بیت شکستم بتو هرچه بدخواه بود * بجنك از کنارنك
اکر شاه بود ﴿ کندك ﴾ سکون نون وفتح دال مهمله ایله خندق که خندك دخی دینلور
میرنظمی بیت به پیرامن قلعه کندك چنان * رسیده سرباره بر آسمان ﴿ کنك ﴾ سکون
نونله بوزن شنك ترکستانده بر بتخانه آدیدر شمس فخری بیت چمن زباد صبا شد نکارخانه کنك
عروس شاخ در آویخت حله صد رنك * بعض فرهنکلرده ترکستانده بر شهر آدیدر وبعضیلر
جزیره در دیدیلر وبعضیلر بر ارمق آدیدر دیدیلر وبعضیلر دخی بر خزینه آدیدر دیدیلر ارمق آدی
اولمق هاتفی نك بو بیتندن فهم اولنور بیت شده جمع کردن فرازان هند * زدریاچه کنك
تا آب سند * بوندن شهر اولمق دخی محتملدر وفرهنك جهانکیریده کوز پشت معناسنه ده نقل
ایتمش ﴿ کوسك ﴾ سکون واو وفتح سین مهمله ایله بمعنی کالوسنك مرقوم کذا فی المجمع
﴿ کیارنك ﴾ فتح یای تحتانی وراء مهمله وسکون نونله بمعنی رنك سفید کذا فی التحفه
﴿ مع اللام * کابل ﴾ هند سرحدینه قریب بر ولایت واسعده واقع بر شهر عظیم آدیدر
مولانا هاتفی بیت وز آنجا سوی مرز کابل شتافت * وزان بوم وبر کام دل باز یافت ﴿ کابیل
وکاویل ﴾ کسر باء موحده وواو وسکون یائین ایله بهر دورا باقردن دوزلمش هاون که ایچنده
بعض اشیا دوکرلر کابیله وکاویله دخی دیرلر ﴿ کاچال ﴾ فتح جیم فارسیله اثواب خانه که عربیده
اثاث البیت دیرلر شمس فخری * قطعه * خدایکانا داند خرد که در رتبت * کلام داعی شعرست
وشعر دیکر شال * زترکتاز حوادث درین فتن مارا * نه خان بماند ونه مان نه رخت ونه
کاچال * استاد عنصری بیت زود برکند وباز سود ندش * همه کاچالها نمودندش *
﴿ کاخول ﴾ ضم خاء معجمه وواو مجهول ایله آله صغرجق که چکرکه ایله جنك ایدوب چکرکه یی
هلاك ایدر بر ولایته چکرکه مستولی اولسه اول قوشك مخصوص صویی واردر واروب اول صودن
طلب ایدرلر صویك اوزرنده مشایخدن کمسنه لر اولور کندولری بر شیشه یه نصف شیشه مقداری
صو قویوب ویررلر شرطی بویله درکه کوتورن آدم محلنه واصل اولنجیه دك معصیت ایتمیه
وآبدست سز طوتمیه وکمر کبی وقپو کبی عمارت التندن کچورمیه وقوناغه قوندقده یره

قومیوب یوکسك یره آصه چکرکه اولدوغی ولایته وارنجیه دك مذکور قوشلر اردینه دوشوب
کیدرلر همان چکرکه یی کوردکلری کبی جنکه باشلیوب بامر الله تعالی چکرکه نك اول دیاردن نام
ونشانن قومازغریب حکمت وقدرت رب عزت عزت اسماؤه اول قوشه برخاصیت ویرمشدرکه
چکرکه قوشك آوازین ایشتدوکی کبی قرلمغه باشلرلر وقوشلر ایسه اولمرتبه جنك ایدرلرکه ساعت
بساعت بورنی قان اولدقجه آقار صولردن بورنن یویوب ینه جنکه کیدر بولغت جرجانیلر لسانیدر
عربیده سمرمر دیرلر ﴿ کارافژول ﴾ سکون راء مهمله وفا وضم زاء فارسیله اجیر ومستأجر یعنی
اجرت ایله ایش ایشلدیجی وایش ایشلیجی معناسنه هم فاعل وهم مفعول اولور ابوالمعانی
بیت کاررا بی کارفرما برنمی آید بسر * هرکسی لیکن نباشد کارافژولی کند ﴿ کاروژول ﴾ ضم
راء مهمله وزاء فارسیله بمعنی کارافژول مرقوم ﴿ کاکل ﴾ زلف وپرچم معناسنه میرنظمی
بیت هرکه کردد دل ببندد زلف یار مشکبار * هم برآرد کاکل مشکین بدست دلفکار * ودخی
بغایت آجی براوتدر عربیده قلام دیرلر ودخی اول نسنه که اوزرینه اثواب سررلر ایپ اولسون
اغاج اولسون مجمع الفرسده برنوع بغدایدرکه اکا حنطهٔ رومی دیرلر وکتاب السامی فی الاسامیده
هونبات البر یقال انه من الحمص حمصدن مراد شوره کیاهدر یعنی آجی اوتدر ﴿ کاکول ﴾
بزیادة الواو بمعنی کاکل مرقوم کذا فی المجمع ﴿ کال ﴾ یدی معنایه کلور اول بمعنی خم یعنی
اکلمش امیرخسرو بیت بین مدح نائب نبی آن کز برای دین * زوقلب مه شکست وازین پشت
ماه کال * ثانی بریرك اورته سی که میانکان ومیانکال دیرلر وله ایضا بیت این وصف آن ضیاست که
ازرشك رای اوست * پشت هلال راکه خم است ازمیانه کال * ثالث بمعنی ژولیده یعنی قارش
مورش شیخ سعدی بیت ازین خفرقی موی کالیدهٔ * بدی سرکه درروی مالیدهٔ * رابع
هرخام نسنه یه دیرلر خصوصا میوه یه خامس بمعنی کدو یعنی قبق سادس برنوع کلدر کذا فی
فرهنك جهانکیری سابع مجمع الفرسده بمعنی هزیمت یعنی قاچمق شمس فخری بیت بغیر
وکنج عدم نیستش کریز کهی * اکرز تیزیٔ تیغش بود عزیمت کال * مهزوم یعنی قاچغونه کالید
دیرلر نسخهٔ میرزا ابراهیمده برنوع کلدر ﴿ کاول وکاوول ﴾ کلاهما بضم الواو بمعنی چاشنکیر کذا
فی المؤید ﴿ کاهکل ﴾ سکون ها وکسر کاف فارسیله صمانلی باچلق کهکل دخی دیرلر کاه صمان
وکل باچلقدر میرنظمی بیت مرعمارت را مهمست کاهکل * زان نمی باشد نیابی کاه کل *
﴿ کاهل وکاهیل ﴾ کلاهما بکسر الهاء سست واوشنکن وایشنده مهمل آدم ویوریمکده اقدامسز
آت وسائر حیوان ﴿ کبال ﴾ فتح باء موحده ایله خرمالفندن اورلمش ایپ بعض فرهنکلرده
کباك واقع اولمشدر ﴿ کبل ﴾ فتح باء موحده ایله بوزن جبل قیون دریسندن اولان اوزون
تویلی کورك که بغایت خشین ودرشت وناملایم اولور اکثر ترکمان واکراد کیرلر ابوالمعانی * قطعه
چنین است عادت کردون زاول * که سمور ووشق نادان بپوشد * شود دانا برهنه وقت سرما
نمی یابد کبل هرچند کوشد ﴿ کتعال ﴾ سکون تاء مثناة وفتح عین مهمله ایله نکبتی ومخنث
اوغلان که بی ننك وعار اولوب دائما خذله ونکبات ایله معاشرت ومصاحبت ایده بومقوله زنانه
کتعاله دیرلر میرنظمی بیت بطفلان تربیت اهمال باشد * برفته آخر او کتعال باشد ﴿ کتل ﴾
فتح تاء مثناة ایله طاغ ارکی معناسنه تلك دخی دیرلر ﴿ کچکول ﴾ سکون جیم وضم کاف

کاف فارسیین ایله کاسهٔ درویشان که کشکول دخی دیرلر مولانا هاتفی بیت زکچکول دریوزه
تاجام زر * ببردند ترکان تاراجکر ﴿ کچل ﴾ فتح جیم فارسیله اوج معنایه دراول باشی کل اولان آدم
عربیده اقرع دیرلر شریف تبریزی درهجا بیت زسرکدام کچل شوره ریخت وزکون ریخ *
که باشدت زپی نوره آهك وزرنیخ * ثانی اکری ایاقلی آدم وحیوان امیرخسرو بیت
ازچل چل تو پای من زارشد کچل * من خود نمیچلم تو اکر میچلی بچل * ثالث برجانور درصومشکتی
دیرلر ﴿ کچول ﴾ ضم جیم فارسی وواو ایله رقص ایدرکن بلندن آشاغیسن حرکت ایتدورنه
یعنی کوت چالقمغه دیرلر شمس فخری * قطعه * چند باشی برای شهوت وحرص * پای
بسته بطرهٔ مرغول * کاه ازبهر خندهٔ مردم * پایمال تمسخری وکچول * شیخ ابوسعید ابوالخیر
* رباعی * اسرار ملك بین که بغول افتادست * وان سکهٔ زربین که بپول افتادست * آن
دست برافشاندن مردان زدوکون * اکنون بترانهٔ کچول افتادست * شیخ اوحدی بیت
زین کچول وکچل سری چندند * که بریشش چنان همی خندند ﴿ کشکل وکشکول ﴾
کلاهما بسکون الشین المعجمه وضم الکاف الفارسی کاسهٔ کدایان وقلندران وسائلان
فرهنك جهانکیریده بمعنی کداکه چچکول وکچکول دخی دیرلر ابوالمعانی بیت بدرکاه خدا
مرد خدارا * شود ماه نوی دردست کشکول ﴿ کشیده عقل ﴾ یعنی دیوانه ابوالمعانی بیت
کشیده عقل کند عاقل آن کشید ابرو * کشیده دل بسوی خط وخال آن مهرو ﴿ کفچل ﴾
سکون فا وفتح جیم فارسیله آت وقاطر وسائر حیواناتك صغریسی که کفل دخی دیرلر
﴿ کفچول ﴾ سکون فا وضم جیم فارسیله ایریاصدوغی یعنی ایرك اوتراغنه کچه ویاخود پنبه
قورلرکه نرم اولوب اغاج زحمت ویرمیه میرنظمی بیت زبرك کل بزین راکرده کفچول * نباشد
آن سرین را رنج افژول ﴿ کفچه نول ﴾ سکون فا وفتح جیم فارسی وضم نونله برقوشدر بورنی
یاصی اولور ﴿ کفل ﴾ فتح فا ایله صغری جمیع حیواناتك آتك وقاطرك وسائرك ﴿ کلال ﴾
فتح لامله التی معنایه کلور اول بمعنی کاسه کر وکوزه کر یعنی کاسه وبرداق یاپوجی مولانا
آصفی نك رشحات نام کتابنده مذکوردرکه بروسه شهرنده آسوده اولان عمدة الکاملین واسوة
الواصلین امیرسلطان حضرتلرینك والد ماجدلری کوزه کری صنعتیله کسب حلال ایلدوکی
اجلدن امیرکلال لقبی ایله شهرت شعاردرلر مولانا عصمت بخاری بیت تنم ازخاك کل کردد
کلال ازکل قدح سازد * که روزی میخورد یارم قدح را دردهن کیرد * ثانی فرهنك جهانکیریده
بمعنی تارك سر یعنی باشك دپه سی شمس فخری بیت نهد برای شرف خاکپای اوراچرخ *
بجای اکلیل امروز برفراز کلال * ثالث مجمع الفرسده بالای پیشانی مذکوردر یعنی آلنك یوقارو
طرفی وبوبیته متمسك اولمش حکاك بیت یازنمش یاکنمش ریش چاك * یازندم سنك یکی
برکلال * بوبیتدن باش دپه سی اولمق زیاده مفهومدر رابع عاجز قالمق فرومانده معناسنه
خواجه سلمان بیت کوه رادر نبض باحلم توشد سرعت عنان * برق رادر طبع باعزمت کلال
آید بدید * خامس بومعنادندر طبیعته فتور وکسل عارض اولمق سادس تیغ وخنجر
کسمز اولمق وعربیده کوزخیره لنمك معناسنه کمال اسمعیل درخطاب باد بیت مسرعی چون
توسبکپای ندیدم هرکز * که نه آسایش تن داند ونی رنج وکلال ﴿ کلکل ﴾ سکون لام وفتح

کافله هرزه کویلك واضطراب خاطر کوسترمك معناسنه عربیده ستیه دیرلر ﴿ کلل ﴾ فتح
لامله بوزن خلل اول قوش قنادیدرکه پادشاهان ودلاوران وتازه جوانان بزم ورزمده زینت
وفروشکوه ایچون باشلرینه صوقارلر طورنا وبالقچین تللری کبی که جیغه وکلکی دخی دیرلر
صورغجدن غیریدر حکیم سوزنی بیت سلطان شرق وغرب زخورشید پیش رو * کاه
ازکله حجاب کند کاه ازکلل ﴿ کمال ﴾ ضد نقصاندر شاعر بیت ازان طرف نپذیرد کمال
تو نقصان * وزین طرف شرف روزکار ما باشد ﴿ کنعال ﴾ سکون نون وفتح عین مهمله ایله
ایکی معنایه در اول شکار کوزدیجی معناسنه عموما وشکاری طوغان خصوصا ثانی شهوت پرست
وبیکار وهرزه کرد معناسنه شمس فخری بیت زاحتساب تفاوت مؤزنست وامام * کسی که
بود ازین بیش فاسق وکنعال ﴿ کنفلیل ﴾ سکون نون وفتح فا وکسر لامله بمعنی ریش بزرك یعنی
قبا صقال ابو المعانی بیت شکم بزرك ودراز قد وکنفلیلش ریش * شکفت نیست اکر ابله صحیح
شود ﴿ کول ﴾ فتح واو ایله ایکی معنایه در اول تویی قبا قیون دریسندن اولان کورك
معناسنه شیخ نظامی بیت میفکن کول کرچه خوار آیدت * که هنکام سرما بکار آیدت *
ثانی ولایت فارسده برقصبه آدیدر ﴿ کهزل ﴾ سکون ها وفتح زاء معجمه ایله براوتدر
عربیده جرجیر دیرلر ملین ومسخن ومنفخ ومهیج باه در ﴿ کهکل ﴾ سکون ها وکسر کاف
فارسیله صمانلی بالچق خواجه حافظ بیت روی خاکی ونم چشم مرا خوار مدار * چرخ فیروزه
طربخانه ازین کهکل کرد ﴿ کیجال ﴾ سکون یای تحتانی وفتح جیمله ایچی طتلو چکردك
قایسینك وشفتالونك وهرنه نك اولورسه ﴿ مع المیم * کاشم ﴾ کسر شین معجمه ایله
بوزن هاشم براوتدر مندیك دیرلر ﴿ کافور سپرم ﴾ عبیران دیدکاری اوتدر قوریدقده دخی
تازه سی کبی کافور رایحه سن ویرر بعض فرهنکده بیاض فسلکن مرویدر ﴿ کام ﴾ بش معنایه
کلور اول مراد ومقصود خواجه حافظ بیت ساقی بنور باده برافروز جام ما * مطرب
بکو که کار جهان شد بکام ما * ثانی دماغ معناسنه بو ایکی معنایه مولانا جامی بیت زبان
در کام وکام از نام او یافت * نم از سرچشمهٔ انعام او یافت * وله ایضا بیت کسی که کام درین
بحر مینهد پی کام * بکام میرسد آخر ولی بکام نهنك * کاف کام اول عجمیدر آدیم معناسنه کام
اوسط مراددر کام آخر دماغدر ثالث بمعنی کوارنده یعنی طعامی هضم ایتدریجی هرنه اولورسه
شاعر * مثنوی * جرب وشیرین خوردن آرد امتلا * میشود محتاج کام آن خوش غذا *
دولت دنیا چنین است فهم کن * راحت اندر اندکست بشنو سخن * بعض نسخه ده لقمهٔ
خاییده معناسنه در رابع اغاج کلید خامس آغیل که کیجه لرده قیون وصغر یاتورلر
﴿ کبوتر حرم ﴾ ایکی معنایه در اول بحیث اللغه صیدی ممنوع اولان کوکرجین که مکهٔ
مکرمه ده اولور خواجه حافظ بیت یارب مکیر اکرچه دل چون کبوترم * افکند وکشت وعزت
صید حرم نداشت * ثانی بحیث الاصطلاح والاستعاره محبوب بزرك زاده که صید ووصلی
امر مشکل اولدوغندن کنایه در ابو المعانی بیت مکن امید وصالش ازان شه خوبان *
شکار کس نشود آن کبوتر حرمست ﴿ کتوم ﴾ ضم تاء مثناة ایله چناق قوشی دیرلر برقوشدر
﴿ کتیم ﴾ کسر تاء مثناة وسکون نونله مشکدن وطلومدن ومطره وامثالندن صوصزمق ترشح

ترشح معناسنه ﴿ کجیم ﴾ کسر جیم وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول آته ایر اوستندن
اوریلان نسنه زین پوش معناسنه ثانی ترکیده کیم ویانجق دیدکاری نسنه که مهابت وشکوه
ایچون آتك ایکی یاننه بغلرلر قدیم زمانده پارچه پارچه دموردن ایدرلر ایدی کیدرك کمش پوللر
وپادشاهلرك آتنه آلتون ومرصع پوللر ایله ایدرلر ایدی دخی کیدرك نزاکت وظرافته چکوب
قطیفه اوزرینه زردوز وسراسردن ایلدیلر حقا که بش پاره یانجق دیدکلری عربی کحیلان آتلره
زیبا رونق ویروب زیاده مهابتلو کوسترر مولانا هاتفی بیت فکندند کردان پی وهم وبیم *
بر اسبان تازی مطلا کجیم * مولانا کاتبی بیت زاتش تیغ غضب که شعله برچرخ افکند *
نقره خنك چرخ کستر میشود باز کجیم ﴿ کرسم ﴾ سکون را وفتح سین مهملتین ایله بوزن سرسم
زعفرانك آدیدر زیاده تناولی بدنی تخدیر ایدوب سرسم ایدر ﴿ کرکم ﴾ سکون راء مهمله
وفتح کاف فارسیله قوس وقزح معناسنه در بهرامی بیت فلك مرجامهٔ را ماند ازرق *
مرورا چون طرازی خوب کرکم ﴿ کرم ﴾ فتح راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول بمعنی کلم که
شکندر دخی دیرلر کرنب وکرنبا معناسنه حکیم سوزنی بیت سیر وکوز ولاك وترف وشلغم
وبرك وکرم * کرم کرمك میخوری تا چند پیغم میزنی * ثانی ادات الفضلاده صوکنارلرنده
وحوض اطرافلرنده بتن سبزه یه دیرلر بو معناده زایله کزم دخی مرویدر اثیر الدین اخسیکتی
* قطعه * فرزانهٔ کجاست نه سرکشتهٔ عنا * آزادهٔ کجاست نه دلخستهٔ هوان * در روزکار
هیچ نشان دیدی از کرم * جز در میان سبزهٔ اطراف بوستان * عربیده جوانمردلك وسخا
ومروت واحسان معناسنه خواجه حافظ بیت رواق منظر چشم من آشیانهٔ تست *
کرم نما وفرود آ که خانه خانهٔ تست * وسکون راء مهمله ایله بوزن نرم وشرم کنار جویبارده بتمش
سبزه یه دیرلر استاد فرزدق بیت برجویبار دولت شاه جهان پناه * دایم زسلسبیل
وزطوبیست آب کرم * وعربیده اوزم اغاجنه دیرلر یعنی باغده بتمش اوزم اغاجی شاعر بیت
کرم بباغ ارم کرم بود وکرم بخورد * بکوش هرکه بکفتم کرم بکفت کرم ﴿ کریم ﴾ کسر راء مهمله
وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول اجداد رستمدن برینك آدیدرکه نریمانك پدریدر
کریمان دخی دیرلر ثانی کرمان شهرینك اسم قدیمیدرکه کریمان دخی دیرلر وروایت اولنورکه
کریمان مزبورك عمارتی درکه کندو اسمنی وضع ایتمش شهر کریمان دیو آد ویرمش وعربیده کرمك
فاعلی اولور جوانمرد وسخی وصاحب مروت وعطا واسماء حسنی دن براسمدر ﴿ کژچشم ﴾
سکون زاء فارسیله شاشی احول معناسنه که کوزك اکریلکندن کنایه در ﴿ کژدم ﴾
سکون زاء فارسی وضم دال مهمله ایله عقرب آدیدر دائما قویروغنی اکری طوتدوغندن
اکری قویروق دیو اسم ویرمشلر ومشهوردرکه عقرب آناسندن طوغماز آنه سی طوغراجق
محل اولدقده قارننده اولان یاوریسی قارننی یرتوب چیقار آنه سی هلاك اولور ابو المعانی
* قطعه * پسر ناخلف چه بدبختست * درحق او دعای هردو رود * زانکه در رحم همچو
کژدم او * بکشد مادر وشکم بدرد ﴿ کزم ﴾ فتح زاء معجمه ایله بمعنی ثانی کرم مرقوم یعنی
صوکنارنده وحوض اطرافنده اولان سبزه کذا فی المجمع ﴿ کلکم ﴾ سکون لام وفتح کاف ایله
منجنیق معناسنه در کذا فی تحفة الاحباب ﴿ کلم ﴾ فتح لام معروف ترکیده دخی کلم دیرلر

سبزه مقوله سندندر اعلا طعامی اولور ﴿ کمکام ﴾ سکون میم وفتح کافله بردارودر عند الاطبا
صرع واقواه دیرلر ﴿ کم ﴾ ابتدادن اکسك اولاندر مقابلی بیشدر شیخ سعدی بیت
بشهر این مثل شهرهٔ عالمست * که هرکس هنر بیش روزی کمست * وآز معناسنه ده مجازا
کم دیرلر خواجه حافظ بیت رحمی بحال ما نکنی زان سبب که تو * امثال این شکسته دلان کم
ندیدهٔ * کاست دخی اکسك معناسنه در لکن کم ایله فرقی بودرکه اکسلمك ایله ناقص اولانه
کاست دیرلر ابتدادن ناقص اولانه کم دیرلر بیش ایله افزون دخی بویله در افزون کیدرك آرتمق
وبیش ابتدادن آرتق اولاندر شاعر بیت کل اندر نازکی از سرو کم نیست * ولیکن در وفا
ثابت قدم نیست * چغتای لسانندهٔ ضم همزه ایله اوکسوك دیرلر میرعلیشیر بیت مینی که
مغیچه دیر ایچرا ایلادی اوسروك * نی تانك کوزومکا قویاش بولسا ودین اوکسوك *
وبر بیتنده مضارع واقع اولمشدر بیت فنا میخانه سیغه سال مینی ای رند عارف کیم * غمینی
اوکسوتور دیر فنا میخانه آندین کوب ﴿ کمان رستم ﴾ یعنی قوس وقزح که کمان سام وکمان آسمان
دخی دیرلر خواجه سلمان بیت بهمن کمان رستم کیرد بهار وار * از سهم وی که کرم تر از تیر میرود
حکیم انوری بیت آنجا که درزه آرد دستت کمان بخشش * ابر از حسد ببرد زه بر کمان رستم *
﴿ کمان سام ﴾ دخی قوس وقزحدر حکیم سنایی بیت مایهٔ فضلش بدست آورد تیر چرخ را
رایت رایش به پشت آرد کمان سام را * موافق الدین بیت ازیرا کار کر ناید خدنکم *
که بر بازو کمان سام دارم * بو معنایی مؤید شمس فخری بیت کمترین طاق حشمت خسرو *
در علو چون کمان سام بود ﴿ کنده هیزم ﴾ سکون نون وفتح دال مهمله واخفاء هاء اول وکسر
ثانیله طاغده کسیلوب وقازیلان اودون معناسنه وکنده هیزمه مضاف اولدقده اودون قازیجی
یعنی اودونجی دیمك اولور ﴿ مع النون * کابن وکابین ﴾ کلاهما بکسر الباء الموحده عروسه
مقدم ویریلان آغرلق آقچه اولسون قماش وغیره شیخ سعدی بیت باجوانی جو لعبت
سیمین * عقد بستش بمبلغ کابین ﴿ کابیدن ﴾ کسر باء موحده وسکون یای تحتانیله
بمعنی کاویدن باواودن بدلدر کمال خجندی * قطعه * خدایی که کوه سهند آفرید * ترا داد
بینی چو کوه سراب * نهٔ کوهکن چند کابا نیش * نکهدار ادب با بزرکان مکاب ﴿ کاتان ﴾
فتح تاء مثناة ایله بر شهر اسمیدر اما بعض فرهنکده ذکری مرور ایدن کات شهری ایله قربنده واقع
بر شهردن عبارتدرکه کاتلر دیمك اولور ﴿ کاراکاهان ﴾ ایش بیلجیلر دیمکدر کاراکاه
وکاراکه مفردیدر الف ونون که ادات جمعدر جماعتدن کنایه اولور . میرنظمی بیت که
کاراکهانرا بجمع آمدند * زهر سو بتدبیر رادم زدند ﴿ کاربان ﴾ معروف قافله دخی
دیرلر حکیم فردوسی * مثنوی * بیاورد لشکر بکوه وبدشت * همی کوسپند از عدد
برکذشت * شتر بود بر کوه صد کاربان * بهر کاربانی یکی ساربان ﴿ کارتن ﴾ سکون راء مهمله
وفتح تاء مثناة ایله بمعنی عنکبوت یعنی اورمجك میرنظمی در نعت شریف بیت کشیده بدر کارتن
پردهٔ * چه پرده باعدا رمد دیدهٔ ﴿ کارچان ﴾ سکون راء مهمله وفتح جیم فارسیله ایکی
معنایه در اول طیورك قویروغی دیبی وله در تعریف باز بیت همه ریش تا کارجان ریخته *
توکویی بدست کس انکیخته * ثانی علم شخصدر ﴿ کاردان ﴾ ایش بیلیجی مراد کامل وعاقل

وعاقل وخبردار دیمکدر استاد فرخی * قطعه * نیك اختیار کرد خداوند ما وزیر * زین
اختیار کرد جهان سر بسر منیر * کار جهان بدست یکی کاردان سپرد * تا زو همه جهان چو
خورنق شد وسریر ﴿ کاران ﴾ سکون راء مهملهٔ اولی وفتح ثانیه ایله بمعنی وکیل معنای ترکیب
ایش سوریجی یعنی مصلحت کذار میرنظمی بیت یکی کاران بود وسلطان را * مسلم مر او راست
دیوان را ﴿ کارسبان ﴾ سکون را وکسر سین مهملتین وفتح باء موحده ایله صندوق کبی بر ظرفدر
مدور اغاجدن اولور وطپراقدن دخی ایدرلر ایچنه مأکولات ومیوه قورلر اکا کرسان وچاشدان
دخی دیرلر ﴿ کارکن ﴾ سکون راء مهمله وضم کافله ایشجی معنای ترکیب ایش ایدیجی دیمك
اولور کن صیغهٔ امردر لکن بونده اسم فاعل اولور ابو المعانی بیت خطایی بیکبار اکر کارکن *
کند نا روایست کردن سخن ﴿ کاروان ﴾ معروف حکیم فردوسی بیت بدستور فرمود
تا ساروان * سیون از پیش صد کاروان * حکیم سوزنی بیت یك خر نخوانمت که یکی کاروان
خری * کرد آخرت پر از علف کفر وزندقه ﴿ کاریدن ﴾ کسر را وسکون یای تحتانی وفتح
دال مهملتین ایله زراعت ایلمك کاشتن معناسنه ﴿ کازران ﴾ کسر زاء معجمه وفتح راء مهمله
ایله بز آغردیجی عربیده قصار دیرلر کازر قصاردر الف ونون ادات جمعدر اما مفرد محلنده استعمال
اولنور شیخ سعدی بیت تو پاك باش ومدار ای برادر از کس باك * زنند جامهٔ ناپاك کازران
پرسنك ﴿ کاسان ﴾ فتح سین مهمله ایله سمرقند نواحیسنده بر قریه اسمیدرکه اخسیکت نام
قصبه نك جانب شمالیسنده واقعدر سید عز الدین شروانی بیت کردهٔ کلشن از هنر کاسان *
خوردهٔ روشن از ظفر کاسات ﴿ کاستن ﴾ سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله اکسلمك
معناسنه مصدردر بونك ایله کم احوالی بر قاچ یرده ذکر اولندی خواجه سلمان بیت مه مقام
خاکبوس کعبهٔ قدرت نیافت * با وجود آنکه در قطع منازل تن بکاست ﴿ کاسهٔ درویشان ﴾
بر قاچ یلدزدرکه حلقه کبی کورینور وبر طرفی کدك اولور کاسهٔ یتیمان دخی دیرلر اهل هیأت
قتلرنده قصعة المساکین نامیله معروفدر ﴿ کاسهٔ سفالین ﴾ طپراقدن اولان ظروف چناق
وچولمك وامثالنه دیرلر ابو المعانی بیت کر نمیدارم در اینجا کاسهات سیم وزر * آنکه خرم برد
او را بس سفالین کاسها ﴿ کاسه کردان ﴾ فتح سین مهمله واخفاء ها ایله تکرار دیمك معناسنه
اصطلاحیدر حکیم خاقانی بیت در طریق کعبهٔ جان چرخ زرین کاسه را * از پی دریوزه جایی
کاسه کردان دیده اند ﴿ کاسهٔ یتیمان ﴾ کاسهٔ درویشان مرقوم معناسنه در ﴿ کاشان ﴾
فتح شین معجمه ایله بر مملکت وبر شهر معظم نامی در اصطلاحات صوفیون صاحبنك شهریدر قاشانی
دیمکله مشهوردر وشعرای متقدمیندن مولانا محتشم ومجمع الفرس مؤلفی سروری اول
شهردندرلر اهالیسی غایت مستعددرلر معربی قاشاندر ﴿ کاشتن ﴾ سکون شین معجمه وفتح
تاء مثناة ایله زراعت وحراثت معناسنه مصدردر مولانا ابو المؤید بیت به بینش اکر کاه زر کاشتن
نه بینی ز دولت دکر کاشتن * مولانا ظهوری بیت بهر جا که تخم وفا کاشتند * زیکدانه صد
خرمن انباشدن ﴿ کافتن ﴾ سکون فا وفتح تاء مثناة ایله یارمق شکافتن معناسنه ابو شکور
بیت کشاورز وآهنکر وپای باف * چو بیکار ماندند سرشان بکاف ﴿ کاکیان ﴾ کسر کاف وفتح
یای تحتانیله عصفور دیدکلری تخمدرکه عربیده قرطم دیرلر ﴿ کالاشکن ﴾ سکون شین معجمه

وفتح کافله برنوع لطیف ومعروف حلوادر کلاشکن دخی دیرلر کذا فی نسخهٔ میرزا ابراهیم بومعنایه
بسحاق اطعمه کوید بیت برافراشتند ازقفایش زباد * زکالاشکن سنجق عدل وداد *
کاله‌دان فتح لام ودال مهمله واخفاء هایله قماش صندوغی که ایچنه امتعه قویوب بریردن
بریره ایلتورلر کاله وکالا متاع در دان اسم ظرفدر جامدان وقلمدان کبی ابو المعانی بیت
ندارم قماش متاع وحریر * کناهم مکرمی نهم کاله‌دان کالیدن کسر لام وسکون یای
تحتانیله درهم شدن یعنی ایچنمك کذا فی المجمع کامبین سکون میم وکسر باء موحده ویای
ساکنه ایله دولتمند وصاحب عز وجاه معناسنه معنای ترکیب مراد کوریجی دیمکدر کامران
سکون میم وفتح راء مهمله ایله بودخی دولتمند وصاحب عز وجاه معناسنه درکه معنای ترکیب مراد
سوریجی دیمکدر رد معناسی اولان سورمك دکلدر بوایکی لغتك مثالی میرنظمی بیت
هرکراشد بخت وطالع توامان * درجهان کشت کامبین وکامران کامون ضم میم وواو
مجهول ایله رازیانه تخمی عربیده ضم شین ایله شمره دیرلر کان ایکی معنایه در اول معدن
معناسنه وثانی کندن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی دخی اولور کان کرم وکان وفا کبی
مذکور ایکی معنایه استاد فرخی بیت بارزوی کف راد اوز کان کهر * کهر بزاید بی کوهکان
وبی میتین * مثله حکیم قطران ارموی بیت بکنج رامش اندربود همیشه سپنج * بکار
دانش اندربود همیشه مکان کانون لغت مشترکه در عربیله فارسیده ایکی معنایه اول
اوجاق معناسنه دموردن ویاباقردن ویاطپراقدن ثانی روم آیلرندن ایکی قیش آینه دیرلر
نیراعظم کانون اولك اون اوچنجی کونی جدی برجنه وکانون ثانینك اون ایکنجی کونی دلو برجنه
تحویل ایدر تاریخ رومیانده اول سنه اعتبار اولنور یعنی روزنامه‌لرده صحیفه ده اولان اون طقوز سال
کانون ثانی اولنده نقل وتبدیل اولنور مزبور ایکی معنایه ابو المعانی بیت چو آید ماه کانون
احترازت باید از سرما * مکن غفلت زثانی ومشو دور از کنار آتش کاوبان سکون واو
وفتح باء موحده ایله بمعنی کاروان کذا فی المجمع کاویدن کسر واو ایله مطلق قازمق یر واکر
طاش واکر مهر اولسون مثلا زمین کاو وکوهکن ومهرکن کبی کاوین کابین مرقوم معناسنه
واو بادن بدلدر کاهبان سکون ها وفتح باء موحده ایله خرمن بکجیسی کاه صماندر وبان
بکجیدر باغبان کبی کاهبن سکون ها وضم باء موحده ایله مزروعات یعنی غله بچلدکدن
صکره تارلاده دوکیلوب قلان صمان دیبی که بن دیبدر بن کاه ایدی علمیته نقل اولندقده قاعدهٔ
کلیه اوزره مضاف الیه تقدیم اولندی میرنظمی بیت پیش خرمن هرکه غله میخورد * وقت
خرمن کاه بن رامیدرد کاهدان سکون ها وفتح دال مهمله ایله صمانلق معناسنه در
ابو المعانی بیت درسر خوان میخورد همچون علف * کاو آسا که نشست در کاهدان *
کاهکشان سکون ها وفتح کاف وشین معجمه ایله روی سماده چکلمش اوزون نسنه که حاجیلر
یولی وصمان اوغریسی دخی دیرلر بغایت خرده یلدزلردر بربرینه قریب واقع اولمغله بولت کبی کورینو
کهکشان دخی دیرلر عربیده اهل هیأت مجره تعبیر ایدرلر شمس فخری بیت جناب بارکهت را
زازدحام ملوك * زماه خاست که نسبت کند بکاهکشان کاهن کسر ها ایله فالجی ومغیبات
سویلیجی عربیده عراف دیرلر زمان جاهلیتده چوق کلمش سطیح وشقیق کبی بعد البعث اولمقوله اولمز

اولمز اولدی انجق آدلری قالدی ایرادندن مآل برمحلده کاهن یازلمش بولندقده معناسی نه اولدوغی
بلنمك ایچون تحریر اولندی شاعر بیت بود کاهن یکی سطیح بنام * داده ازبعثت رسول پیام
کاهیدن کسر ها وسکون یای تحتانیله اکسلمك واکسلتمك هم لازم وهم متعدی اولور
مولانا ظهوری بیت نکاهیدهٔ یك جواز بود خویش * زخلوت نشینی بکوسود خویش *
کایان بوزن پایان ضحاك زماننده برولایتك پادشاهی ایدی کپان فتح باء فارسیله
بیوك ترازوکه بردیرك دیکوب وباشنه آرقوری بردیرك قویوب برباشنه موزون یعنی آغرلغی
معلوم برطاش بغلیوب وبرباشنه ترازوکفه‌سی کبی ایدوب اودون وسائر اشیایی چکرلر معربی
قپاندر حکیم سنایی بیت چون بپوی راه دانی چیست علم آموختن * چون بجویی عدل
دانی چیست کپان داشتن * پور بهای جامی بیت دهان چون ترازوش برسنك باد * فروباز
او بخشش چون کپان کپیدن کسر باء فارسی وسکون یای تحتانی ایله بمعنی ربودن یعنی
قاپمق استاد عنصری بیت درخون جکر بسی تپیدم * تا بوسهٔ ازلبش کپیدم کتان
فتح تاء مشدده ایله مخففه ایله ده جائزدر معروف عربیده دخی کتان دیرلر انجق فرقی بوقدردرکه
عجم تخفیفله عرب تشدید ایله ترکی الفسز کتن استعمال ایدرلر مشهوری بودرکه کیجه ماهتابده
قالسه لابد چوریوب فنا بولور بومضمونی شعرا نظملرنده چوق استعمال ایلمشلردر ازجمله میر
نظمی بیت آن پرتو رونیاورم تاب * مانند کتان به پیش مهتاب کتایون فتح تاء مثناة
وضم یای تحتانیله نام دختر قیصر رومدرکه کشتاسب شاه آنی حبالهٔ ازدواجنه کتورمشدر
اسفندیار آندن وجوده کلدی حکیم فردوسی بیت برفتند زایوان قیصر بدرد * کتایون
وکشتاسب وبادسرد * امیرمعزی بیت چونانکه شاه سنجر نازد زطلعت او * اسفندیار نازد
ازطلعت کتایون کتران وکتیران کلاهما بکسر التاء المثناة صمغ مثالی برنسنه درسیاهرق
وصارورق اولور عرعر اغاجندن وغیریدن حاصل اولور اما اعلاسی عرعردن اولاندر
طبیعتی درجهٔ رابعده حار ویابسدر سرکه وکهله دفعنه وهلاکنه نافعدر برحدده که مواشی ده بیله
هلاك ایدر وصاغر اولمش قولاغه طمزرسه‌لر عظیم نفعی واردر وجرب وحکه‌یه دخی فائده‌سی
اولور معربی قطراندر کتلجیان فتح تاء مثناة وسکون لام وکسر جیم ایله چادر مهترلریکه
پادشاهلر اوتاغنه خدمت ایدرلر بعض نسخه‌ده پادشاه سراینده خدمت ایدنلر کیملر اولورسه
ابو المعانی بیت کتلجیان سرای شه جهان پرور * که هریکی بدیار عدو شود مالك کجون
ضم جیم وواو معروفله ایکی معنایه در اول کجیم مرقوم معناسنه ثانی مضطرب اولمق معناسنه
میرنظمی بیت همیرفت چون کار ازحد برون * زافکار دین درکشیده کجون کجین
کسر جیم وسکون یای تحتانیله اطفاله مخصوص براویوندر انکه دیرلر خواجه سلمان بیت
درجهان منسوخ شد رسم کجاغند وکجین * بعد ازین کس راخیال کژ نکردد درکمان * اکرچه
بوبیتی لغت مرقومه‌یه استشهاد ایلمشلر اما کجاغند تقریبیله کجیم اولمق مناسب ایدی بسحاق اطعمه
دخی مناسبدر دیمشدر بیت برابرش خوش رومز عفر * بستیم کجین آرد وروغن کدن
فتح دال مهمله ایله بوزن بدن نام روستایی در ودخی بمعنی حیز ومخنث ودال یرینه واو ایله کون دخی
مرویدر کذا فی الاداة کدوی کردپهن بریاصی قبقدر یاتق کبی اکثر شراب قویوب

استدکاری یره کوتوررلر ﴿ کراجیدن ﴾ فتح راء مهمله وکسر جیمله طاوق یمرطه سن براقدقده
ایلدوکی فریاد وصدایه دیرلر کذا فی المجمع بو معنایه میرنظمی بیت ببزم عیش آن بی عقل
ومدهوش * کراجیده کند چون مرغ پرجوش ﴿ کراخان ﴾ فتح راء مهمله وخاء معجمه ایله
افراسیاب شاهك فرزند مهترینك نامی درمشهوری قراخاندر ﴿ کراشیدن ﴾ فتح راء مهمله
وکسر شین معجمه ایله بمعنی آشفتن یعنی دلورمك مجمع الفرسده تباه شدن کار وپریشان کشتن
واقعدر میرنظمی بیت کراشید وچنان شد از خرد دور * همیکشته زمال وخانه مهجور *
﴿ کران ﴾ فتح راء مهمله ایله کنار واقلیم انتهاسی وسرحد معناسنه که از کران تا بکران دیرلر
براوجدن براوجه دك دیمکدر مولانا هاتفی بیت زجنبیدن آن سپاه کران * بجنبید کینی
کران تا کران * شیخ مغربی بیت سر منزل قناعت نتوان بدست دادن * ای ساربان فروکش
کین رکران ندارد * چغتای لسانده قیراق دیرلر ترکیده قیراك دیدکاریدر ﴿ کراهون ﴾
فتح راء مهمله وضم ها ایله بر پهلوان آدیدر حکیم اسدی بیت نکهبان لشکر سرکرد دلیر *
هجیر وکراهون ونشواد شیر ﴿ کراهیدن ﴾ فتح راء مهمله وکسر ها ایله بکزه مك مشابهت
معناسنه ﴿ کرپاوان ﴾ سکون راء مهمله وفتح باء فارسیله بردارو آدیدرکه هلندوز دیرلر
کذا فی المجمع ﴿ کرتان ﴾ سکون راء مهمله وفتح تاء مثناة ایله صباح واحشام معناسنه
میرنظمی بیت کشته چون شام غم وصبح وصال * کرتلان عمر مرا درمه وسال ﴿ کرجوان
سکون راء مهمله وضم جیمله بر نوع مرصع وجواهرله مزین تاجدر زمان قدیم شاهلری کیرلر ایمش
﴿ کردن ﴾ سکون را وفتح دال مهملتین ایله ایلمك معناسنه لکن برنسنه اضافتنه محتاجدر
مثلا کار کردن وعمل کردن کبی چغتایده ایتماك دیرلر ماضیسنده ایتی دیرلر میرعلیشیر بیت
آنچه فریاد ایتی مطربلار نوایی نظمیدین * کیم عطارد شعریدین چرخ اوزره ناهید ایتماکای *
وایتکای دخی ایده دیمکدر وایتارایدر دیمك وایتکالی ایتمکا دیمك اولور اسلوب قیاسیدر وله
بیت یار قتل ایتکالی عشاقینی یازغورغان ایمش * بیربوبزم ایچرا نوایی غاتقدم یارب * وبر
طرز دخی ایلاب دیرلر ایلیوب دیمك اولور وایلابان دیرلر ایلیوین دیمك در ایلاکوم ایلسم کرك
الغوم صیغه سی اوزره ایلاکونك خطاب ایچوندر ایلسك کرك دیمکدر بو بیتده واقعدر بیت
ای کبوتر طوق پیدا ایلاکونك قمری کیبی * سوزلوق ناممنی آسانك بوینوکا طومار دیك ﴿ کرزن ﴾
سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه ایله تاج مرصع که پادشاهلر باشلری اوزره التون زنجیر ایله تخته
آصارلر ایمش آغر اولدوغندن باش تحمل ایلامکله آنجق باشی اوزرنده طورر بوندن مراد تاج
مزبوره مالك اولان شهنشاه تعبیرینه لایق اولوب سائر پادشاهلره تفوق ایلدوکیچون اعتبار
ایدرلر حالا کافرستانده نمچه قرالی مزبور تاج ایچون بنده در اول اجلدن سائر کفره یه تفوق
ادعاسنده وخطاب شهنشاهی سوداسنده درکندو لسان مهمللرنجه قورینه دیرلر کاف عجمیله
کرزن دخی دینلور استاد منوچهری بیت بسی کیسو فروهشته بدامن * پلاسین معجر
وفریش کرزن ﴿ کرسان ﴾ سکون را وفتح سین مهملتین ایله بر ظرف قدر یصی وآز کناری
اولور اغاجدن ویاخود طپراقدن ایدوب ایچنه نان وطعام وحلوا ومیوه قورلر وسائر هر ایشه ده
قوللنورلر حاصلی اغاج طبقدر کارسان وچاشدان دخی دیرلر حکیم نزاری قهستانی بیت

بیت ببند سال وقحط سخت درویش وتوانکر را * هم از کندم تهی کندوك وهم خالی زنان
کرسان * وله ایضا بیت نه نان حنطه بکرسان نه آب کرم عنب * نه کوشت در رمه دارم نه آرد
درکندو * کسر کافله زبان هندیده مزارعه یعنی اکنلکه دیرلر ﴿ کرستون ﴾ فتح را وسکون
سین مهملتین وضم تاء مثناة ایله قبان کبیر یعنی ایری طاش که وزنی معلوم وزن ایتدکاری
شیئك قارشوسنه قویوب چکرلر بو معنایه زرین کتاب دیمشدر بیت خواهی بشمارش ده
وخواهی بکزافه * خواهیش بشاهیرزن وخواهی بکرستون ﴿ کرسیدن ﴾ سکون را ویای
تحتانی وکسر سین مهملتین ایله منازعه ومخاصمه ایلمك معناسنه در ﴿ کرکدن ﴾ سکون را
وفتح کاف ودال مهملتین ایله ایکی معنایه در اول بر بیوك جانوردر آت قدر دخی ایریجه اولور
وآلننده بر بیوك بوینوزی واردر غایتده قوتلودر شول مرتبه که فیلی کوردکده بی محابا اوزرینه
وارر وفیل قورقوسندن قچار آردندن ایریشورسه بوینوزین قارننه اوروب یرندن قالدیروب
برقاچ آدیم یره آتار ومزبور بوینوز مهره در نفعی غایت چوقدر بر مقدارین بر خانه ایچنده یاقسه لر
اصلا موذیات قالمیوب کیمی قیریلور وکیمی قاچار وتجربه سی بودرکه اول بوینوزدن بر مقدارین
سود ایچنه قوسه لر فی الحال کسوب پنیر ایدر وآندن خنجر قبضه سی وزهکیر ایدرلر الده
بولنمق لازمدر ونافعدر مولانا هاتفی بیت ملاف ارچه پیلی بزوریدن * مباش ایمن از حیله
کرکدن * شاعر در هجا * قطعه * بسر کر شاخ وی یکدانه بودی * توان کفتن کیدی را
کرکدن نام * ولیکن شاخها بسیار بودش * کوزن کوهی میکویند بناکام * ثانی ولایت
زنکبارده بر طاغ آدیدر ﴿ کرکن ﴾ سکون راء مهمله وفتح کافله فرهنك میرزا ابراهیمده
غله در یعنی نیمرس بغدای ونخودی وغیرهمایی تازه ایکن آتشده بشوره لر وکاف فارسیله
دخی مرویدر ولسان الشعراده را یرینه واو ایله کوکن واقعدر ﴿ کروان ﴾ سکون راء مهمله
ایله بر قوشدر صو کنارلرنده اولور ترکیده دخی کروان دیرلر ﴿ کریمان ﴾ کسر راء مهمله
وسکون یای تحتانیله اجداد رستمدن نریمانك پدری آدیدر ودخی کرمان شهرینك آدیدر
﴿ کژان ﴾ فتح زاء فارسیله بمعنی کژاوه که مرقوم خواهد شد انشاالله تعالی میرنظمی بیت
بر شتر بسته محمل والا * در کژان را نشسته بی پروا ﴿ کژترخون وکژطرخون ﴾ کلاهما
بسکون الزاء الفارسی بردارودر کاکره واکلکر دخی دیرلر عربیده عاقرقرحا دیرلر فرهنك
جهانکیریده تاء مثناة ایله ومجمع الفرسده طاء مهمله ایله مسطوردر ﴿ کزدیدن ﴾ سکون
زاء معجمه وکسر دال مهمله اولی ایله بمعنی پیراستن یعنی پاك وزیبا ایلمك معناسنه در کذا
فی المجمع ﴿ کژمازون ﴾ سکون زاء فارسیله بردارو اسمیدر کذا فی المجمع ﴿ کژمیان ﴾
سکون زاء فارسیله بلی اکری دیمکدر مراد بوکری دیمکدر عربیده احدب دیرلر شاعر بیت
کژمیان کژچشم وهم کژدست وپا * کژزبان کژطبع وهم کژفهم ودین ﴿ کزن ﴾ فتح زاء
معجمه ایله بمعنی کدن مرقوم کذا فی المجمع ﴿ کژین ﴾ کسر زاء فارسیله بمعنی بکین مرقوم
﴿ کشان ﴾ فتح شین معجمه ایله اوچ معنایه در اول بر دیرکلی چادردرکه آکا کنبدی دخی دیرلر
ثانی بر ولایت آدیدرکه کاشاندن مخففدر ثالث کشیدن لفظندن اسم فاعلدر چکیجی
معناسنه اوچ معنایه ترتیب اوزره میرنظمی بیت باکشان سوی کشانرا شد کشان *

آن پل پردل سپاه بیکران ﴿ کشان برکشان ﴾ عنف وزور ایله کتورمکه دیرلر وله بیت
بسویش کشان برکشان میرود * که بندید برکردن دل کمند ﴿ کشتی بان ﴾ کیجی عربیده
ملاح دیرلر شیخ سعدی بیت چه دیوار امت راکه باشد چون تو پشتیبان * چه باك ازموج
بحرانراکه باشد نوح کشتیبان ﴿ کشخان وکشیخان ﴾ اول سکون شین معجمه ثانی کسریله کلاهما
بفتح الخاء المعجمه کیدی که عربیده دیوث دیرلر یعنی عورتنك فجورینه رضاویره کمال اسمعیل
* رباعی * من کرچه نیم سزای استیغا * دانم بپسندیم بدربانی * نی نی بخدا اکر عمل جویم
اینم همه ابلهی وکشخانی * بوفقیردن مقدم بوقطعه یی شاهد مدعا اتخاذ ایلمشلر لکن کشخانده
معنای محرر فهم اولنمز آنجق عته وحماقت معناسنه اولمق اقتضا ایدر حکیم سوزنی بیت
به پیش کل بهمین نرخ میهلد زن کور * نظیر نیست کل وکور رابکشخانی * حکیم خاقانی بیت
شاعر زرکر تویی شاعر درکرمنم * کیست که بادبروت زین دوکشخان برد ﴿ کشکشان ﴾
سکون شین اول وفتح کاف وشین ثانی معجمتین ایله بمعنی کشان کشان یعنی چکه چکه دیمك
اولور حضرت مولانا قدس سره بیت بمن نکرکه مرا یار امتحانها کرد * بحیله برد مرا کشکشان
بکلزاری ﴿ کشکین ﴾ سکون شین معجمه وکسر کافله آرپه اتمکی شمس فخری بیت بدولتش
زکلیچه شأمتی دارد * جماعتی که همه نانشان بدی کشکین * حکیم نزاری بیت اکرم نان میده
دست نداد * نان کشکین بود بهر حالم ﴿ کشن ﴾ فتح شین معجمه ایله بوزن پشن هر چارپا
حیوان ارککنه دیرلر عموما وارکك پچی یه دیرلر خصوصا ضم کافله ده بومعنایه روایت اولنمشدر
مجمع الفرسده سکون شین معجمه ایله بوزن چشن بمعنی بسیار وانبوه حکیم فردوسی بیت
اکر کشن کردد مرا دستکاه * بعز وبنام جهاندار شاه * کسر شین معجمه ایله بوزن مشن دخی
اول معنایه در وله ایضا بیت کشن دستکاری وکار فراخ * یکی کلبه سازند در پیش کاخ *
﴿ کشیدن ﴾ چکمك معناسنه مصدردر عربیده جر وسحب دخی دیرلر میرنظمی بیت
چو بر کل بنفشه رسیدن کرفت * بزنجیر دل را کشیدن کرفت * چغتایده تارتماغ دیرلر بو بیتده
نفس متکلم واقعدر میرعلیشیر بیت نیچه جورین تارتاین اول سر وحوری زارنینك *
یوقیدر پایانی آیا جور بلابی دادنینك ﴿ کفانیدن ﴾ فتح فا وکسر نون وسکون یای تحتانیله
بمعنی ترکانیدن یعنی چاتلایوب یارلمق استاد دقیقی بیت هر آن سرکه دارد خیال کزیر *
بیاید کفانیدن از تیغ وتیر ﴿ کفتن ﴾ سکون فایله یارلمق وچاتلمق معناسنه مصدردر میرنظمی
بیت چو یکروز وشبی در راه میرفت * زکرمی وزبی آبی لبش کفت ﴿ کفتانیدن ﴾ متعدی
کفتن در ﴿ کف زدن ﴾ طینجه اورمق خواجه سلمان بیت آب کف بر روی ازین غم میزند
اما چه سود * کف زدن بر سر نکون کاندر کفش باد هواست ﴿ کفن ﴾ معروفدر هر کسه
جامهٔ عدم اولور ﴿ کفیدن ﴾ کسر فا وسکون یای تحتانیله یارلمق ویارمق معناسنه
شیخ اوحد الدین بیت همچو نارم بکفید از غم سیب ذقنش دل * دل مخوانش توکه او عقل
بداندیش ندارد * ودخی چاتلمق معناسنه استاد فرخی بیت مکرکه زار کفیدست چشم دشمن تو
کزو مدام پریشان شدست دانهٔ تلخ ﴿ کلاشکن ﴾ سکون شین معجمه وفتح کافله برنوع لطیف
حلوادر کذا فی فرهنك میرزا ابراهیم وجهانکیری بومعنایه بسحاق اطعمه بیت طفل برنج

برنج بین که چه سان برکنار خوان * لوح کلاشکن بکنارش نهاده اند ﴿ کلان ﴾ بوزن ملان
هر نه که جثه ده وهیأتده ایری اوله اکا دیرلر حکیم فردوسی بیت عدو را بکوچك نباید شمرد *
که کوه کلان دیدم از سنك خرد ﴿ کلاهون ﴾ ضم ها ایله ایرانی بر پهلوان آدیدر ﴿ کلبتان ﴾
سکون لام وفتح باء موحده وتاء مثناة ایله نعلبند وبعض اهل حرف آلتلریدن قصاج که بر دمور
نسنه در عربیده کلبتین دیرلر ایکی طرفدن محکم طوتدوغیچون ایکی کوپکه تشبیه ایلمشلر
ابو المعانی بیت رقیب در کوی جانان کزید من چون سك * بکلبتان قصارا بر آورد دندان *
﴿ کلتان ﴾ سکون لام وفتح تاء مثناة ایله قپونك درت جانبنه قونیلان اغاجك ایکی طرفنه
اولانه دیرلر که ایکی یانیدر ﴿ کلجان ﴾ سکون لام وفتح جیمله مزبله یعنی زبل یغدقلری موضع
ابو المعانی بیت کربهٔ میخانه که آلوده کشته باشراب * جای خوشتر همچو کلجان نیست مسکن
درجهان ﴿ کلندیدن ﴾ فتح لام وسکون نون وباء موحده وکسر دال مهملهٔ اولی ایله بمعنی
کندیدن یعنی قازمق وبمعنی کفتن یعنی یارمق کذا فی المجمع ﴿ کلیکان ﴾ کسر لام وسکون
یای تحتانی وفتح کافله بغایت بدرایحه لی براوتدر کلکنده وکمانین دخی دیرلر کامر ﴿ کمان آسمان
یعنی قوس وقزح کمان رستم وکمان سام دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کمان ﴾
ایکی معنایه در اول معروف یای معناسنه در ثانی بروج دوازده کانه دن برج قوسه دیرلر حکیم
فردوسی بیت بسلم اندرون جست زاختر نشان * ستاره زحل بود وطالع کمان ﴿ کمترین ﴾
سکون میم وفتح تاء مثناة وکسر راء مهمله ایله اکسکرك معناسنه در ﴿ کمردون ﴾ فتح میم
وسکون را وضم دال مهملتین ایله بمعنی قوس وقزح کذا فی المجمع ﴿ کمزدن ﴾ سکون میم وفتح
زاء معجمه ودال مهمله ایله اکسك ایتمك معناسنه ابو المعانی بیت یارب چه شد که یار چنین
سنکدل شده * با رحم آشنایی ما کمزدن کرفت ﴿ کمزن ﴾ سکون میم وفتح زاء معجمه ایله
مدبر وبی دولت شیخ نظامی بیت با دوسه کمزن مشو آرامکیر * مقبل ایام شو آرام کیر *
﴿ کم کردن ﴾ سکون میم وراء مهمله وفتح کافله اکسلتمك معناسنه در ﴿ کمیدن ﴾ کسر
میمله بوزن رمیدن بودخی اکسلتمك معناسنه بومعنایه ابو المعانی بیت افسوس نفس شوم
کنه برمرا فزود * عمر کمرا نمایه کمیدن کرفته است ﴿ کمین ﴾ بوزن یمین ایکی معنایه در اول
پوصوکه عربیده قرموص دیرلر ضم قافله مولانا جامی بیت دیو رهزن در کمین نفس وهوا
اعدای دین * زین همه باسایهٔ لطفت پناه آورده ام * خسروی بیت ای سراپای
معدن جرمی * چمش تو دلم زیاده کمین * چغتای لساننده ارغدال دیرلر اما اصلنده اول صرب
یره دیرلر که آنده پوصو طورمغه قابل اوله کمینکاه معناسنه ثانی اکسکلی معناسنه که کمینه
بوندن کنایه در عنقریب ذکر اولنور انشاالله تعالی ﴿ کنان ﴾ فتح نونله ایکی معنایه در اول
دکرمی چادر که بر درکلی اولور میرنظمی بیت چو آن جایکه دید دلکش مکان * بزد خرکه
وخیمهای کنان * ثانی اسم فاعل اولور قازیجی معناسنه ﴿ کنبوریدن ﴾ سکون نون وضم باء
موحده وکسر راء مهمله ایله بمعنی فریب دادن یعنی آلدامق وله بیت بکنبورید باصد مکر وحیله
مکر کرده بمقصودش وسیله ﴿ کنبیدن ﴾ سکون نون وکسر باء موحده بعده یای ساکنه ایله
قویودن نسنه چکمك وضم کافله بمعنی برجستن یعنی صچرامق ﴿ کندلان ﴾ سکون نون وضم

دال مهمله وفتح لامله نام خیمهٔ معین یعنی برمتعین ومعروف چادردر شرفنامه ده لفظ
ترکستانی اولمق اوزره مرویدر استاد بیت عصمت نهفته رخ بسرا پردهٔ نعیم * دولت کشاده
رخت بقا زیر کندلان * بو بیتده بو تشبیهدن مراد آسماندر معلوم اولدی که کندلان یا بره یردکلی
مدور چادر اوله یاخود دیرکسز اوبا اسلوبنده چادر اوله اکثر اعجام اول مقوله دیرکسز چادر
استعمال ایدرلر ﴿ کندن ﴾ سکون نونله قازمق معناسنه در هرنه اولورسه مهرکن
وسایرئی کبی ﴿ کندیدن ﴾ متعدیدر قازدرمق معناسنه ﴿ کنعان ﴾ سکون نون وفتح
عین مهمله ایله ولایت شام شریفده بر ناحیه اسمیدر که حضرت یعقوب علی نبینا وعلیه السلام
اول ناحیه ده ساکن اولوردی وحضرت یوسف علی نبینا وعلیه السلامی برادرلری براقدقلری
قیو آنده یول اوزرنده واقع اولمشدر ما جزای احواللری علی وجه التفصیل مدوّن ومخصوص
کتابلرده یازلمشدر مولانا جامینك هفتورنکنده بر کتابدر وصاحب شهنامه فردوسیٔ طوسی
دخی شهنامه دن صکره یوسف زلیخا نظم ایلمش مستقل کتابدر خواجه حافظ بیت کلبهٔ
احزان شود روزی کلستان غم مخور * یوسف کمکشته باز آید بکنعان غم مخور ﴿ کنکران ﴾
سکون نون وفتح کاف فارسی وراء مهمله ایله چاودار دیدکلری اینجه وآرق دانه در ابو المعانی
بیت کندم جو کر نباشد کنکران بی منتست * هرکرا بوده قناعت نان نباشد کو مباش ﴿ کن ﴾
ایکی معنایه در اوّل کندیدن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی در چاه کن وکوهکن ومهرکن
کبی ثانی اغاج معناسنه در ﴿ کنودان ﴾ ضم نون وفتح دال مهمله ایله کندر تخمی که کنودانه
دخی دیرلر وبو اصحدر که کنو کندر دردانه تخمدر اصلی دانه کنو ایدی علمیته نقل اولندقده
مضاف الیه تقدیم اولندی ﴿ کنوریدن ﴾ ضم نون وواو معروف وکسر راء مهمله ایله بمعنی
فریفتن وفریب دادن کذا فی المجمع ﴿ کنون ﴾ ضم نونله بمعنی کندوج وکندوك مرقوم وکندو
وکندوله دخی دیرلر طپراقدن کوب کبی ایدوب ایچنه بعض نسنه قورلر حکیم علی فرقدی بیت
نیست مارا مشت کندم در کنون * باز دیناری یکیسه اندرون ﴿ کواره دان ﴾ فتح واو وراو دال
مهملتین ایله کوپلرك صغر وقیون وامثالی حیواناتنی رعی ایدن شخصه دیرلر کذا فی المجمع
عربیده سراج دیرلر ﴿ کوتلان ﴾ فتح واو وتاء مثناة ایله یوك اکیردکلری ایك که اول جنس
ایکی قزازلر دخی قوللنورلر بر قارش مقداری بر آغاجك باشنه مدور بر طوب کچورب دپه سنه
بر دمور قلاب دخی محکم ایدوب آنکله اکیررلر ﴿ کودن ﴾ سکون واو وفتح دال مهمله ایله یوله
کتمز بار کیر وکند طبع ودیر فهم آدمه دیرلر که ادراك واذعاندن خالی اوله اولمقوله آدمه بو اعتبار ایله
کودن دینلور حکیم سنایی بیت اسب کودن بعرق نیست روان * ورنه چون خر نداردی
پالان * حکیم خاقانی بیت جنسی نماند پس من ورندان که بهر راه * چون رخش نیست پای بکودن
در آورم ﴿ کولان ﴾ فتح واو ولامله بر طاغ آدیدر مجمع الفرسده براوتدر صو ایچنده بتر
﴿ کویستن ﴾ کسر واو وسکون یای تحتانی وسین مهمله ایله غله دوکمك معناسنه در کذا
فی المجمع ﴿ کویستیدن ﴾ کسر واو وتاء مثناة وسکون یای تحتانیٔ اول وثانی وسین مهمله
ایله بمعنی کویستن مرقوم ایضا منه ﴿ کهان ﴾ فتح ها ایله بمعنی جهان که کیهان دخی دیرلر میر
نظمی بیت نام نیکو بایدت اندر کهان * این بباید هر مهان وهر کهان ﴿ کهکشان ﴾ سکون

سکون ها وفتح کاف وشین معجمه ایله آسمانده اوزون بولوت کبی کیجه کورینور بر نسنه در آکا دیرلر
راه حاجیان دخی دینلور اصلنده بولوت دکلدر بغایت خرده یلدزلردر بر برینه قریب اولمغله اویله
کورینور وآنك دخی دوری واردر لکن دکرمن کبی دونر شاعر بیت شهی که چرخ شد از بندکان
درکاهش * زکهکشان شده است سایبان خرکاهش ﴿ کیاخن ﴾ فتح یای تحتانی وخاء معجمه
ایله استواری واهستکی ونرمی کاری کردن معناسنه کذا فی المجمع اما شمس فخری سخن
چرب وشیرین معناسنه در دیوب بو بیتی نظم ایتمش بیت همه اعدای خود را دوست کردی *
باحسان وبمردی وکیاخن * فرهنك وفایی ده کاف فارسیله مرویدر ﴿ کیاکن ﴾ فتح یای
تحتانی وکسر کاف ایله بمعنی مخالف وناهموار کذا فی المجمع ﴿ کیان ﴾ بوزن عیان اوچ معنایه در
اول پادشاه قدیمدن بر طائفه در دیرلر که اولی کیومرث آخری کیخسرودر کیانیان دیمکله
مشهوردر حکیم اسدی بیت کیان رفته اندر کیان آمده * بجای هما ماکیان آمده * کی اصل
لغتده اولو دیمکدر عجم پادشاهلرینه لقب اولمشدر ومطلق پادشاه معناسنه استعمال
اولنمق رسم وعادت اولمشدر شمس فخری بیت جهان پناهی وشاهنشهی که می نازد * زفرق فرقد
سایش همیشه تاج کیان * ثانی بر یرده قونوب کوچن عربان واکرادك قره اولرینه دیرلر
شمس فخری بیت مخالف توز اندوه وغم توان بادا * کتلچیان ترا خیمه سپهر کیان * ابو منصور
حکیم اسدیٔ طوسی جمع ایتدوکی مستشهداتده قاره او معناسنه دیمشدر بو عبارتله که کیان
خیمه کردد عربی بود چنانکه بوشکور کفته بیت همه باز بسته برین آسمان * که پر پرده بینی
بسان کیان * نفس الامرده عربك قاره اولرنده متعدد پرده لر اولور زیرا اوتوز قرق دیرك اوزرنده
چکلمش سیاه قیلدن اورلمش نسنه در حرمی وسلاملغی ومسافر خانه سی وخدمتکاریرلری
وخزینه وکیلاری ومطبخی فی الجمله آنك آلتنده درجمله مابینلری پرده ایله بولنمشدر معنای ثالث
عناصر اربعه وطبایع معناسنه در استاد بیت این کیان بدکیان از شکر نعمت غافلند *
یارب این ناز ونعیم ورفعت ونعمت چراست ﴿ کیپانیدن ﴾ سکون یا وفتح باء فارسی وکسر نون
بعده یای ساکنهٔ تحتانیین ایله چراغ یاندرمق معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کی پشین ﴾
نام برادر کیکاوس پسر کیقباد که درت قرنداش ایدیلر کیکاوس وکی پشین وکی ارش وکی ارمین
﴿ کیکن ﴾ سکون یای تحتانی وفتح کاف فارسیله اندرون فرج زناندر حکیم سوزنی بیت
چو ندهد کیر خر راحت بدان غر * نکردد دفع خارش هم زکیکن ﴿ کیلان ﴾ سکون یای
تحتانی وفتح لامله اوچ معنایه در اول بالقچین قوشی که تللرین صورغج ایدرلر ثانی بادخایه
یعنی طشاق دبه لکی ثالث اور دیدکاری علتدر ﴿ کیوان ﴾ سکون یای تحتانیله ایکی
معنایه در اول ستارهٔ زحلك آدیدر حکیم انوری بیت کیوان موقفان ترا کر جکر خورد *
نسرین چرخ را جکر جدی بسته باد * وفلك زحله دخی کیوان دینلور ثانی بمعنی کمان که یایدر
حکیم فردوسی در صفت بهرام کور * مثنوی * چو شش ساله شد ساز میدان کرفت *
بهفتم ده تیر وکیوان کرفت * چو ده ساله شد زان نفر کس بنور * که باوی تواند نبرد از مور *
﴿ مع الواو * کاردو ﴾ سکون را وضم دال مهملتین ایله درت معنایه کلور اول خرما چیچکی
ثانی مقراض ثالث مقراضدن چیقان قرپندی رابع بیات اولمش نسنه یه دیرلر ﴿ کارو ﴾

ضم راء مهمله ایله برقوشدر اکثر صوکنارلرنده اولور عربیده حبارى دیرلر وآنك یرطه سنه دخی دیرلر ﴿ کارتو ﴾ ضم زاء فارسیله کارز مرقوم معنالریله مترادفدر ﴿ کاسجو ﴾ سکون سین مهمله وضم جیمله بمعنی خارپشت که کاسیج وسیجول ورکاشه ورپکاشه دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت ازان پیچد دل من همچو ماری * که هجرانش بروچون کاسجو کست * ﴿ کاسمو ﴾ سکون سین مهمله وضم میمله طکوز قیلندن اولان فورچه که کتان اشلینلر کتانی آنکله نرم ایدرلر کاسموی دخی دیرلر که کاس طکوزه دیرلر موموی معلوم که قیلدر استاد فرخی بیت چوکاسموی کیاهان اوهمه بی برك * چوشاخ رنك درختان اوهمه بی بار ﴿ کاسو ﴾ ضم سین مهمله ایله پاردیجه دیرلر برنسنه در که تنور قزدقدن صکره آنکله تنوره صوسپوب بعده اتمك بشورلر ابوالمعانی بیت در تنور سینه را باکاسوی جام شراب * آب افشانید تا که این دل خام پزد ﴿ کاشو ﴾ ضم شین معجمه ایله قوسقون که ایرآتك بوینه وارمسون دیو ایره ایدرلر میرنظمی بیت دواند در پی خورش بهر سو * خری کویا کدبی افسار وکاشو * ﴿ کاغنو ﴾ سکون غین معجمه وفتح نونله آغاج قوردی وتابتول قوردینه دخی دیمشلر بعض نسخه ده کوه که اثواب کسر ومجمع الفرسده برقورتدر سیاه وسرخ اولور وزهری وار در بعضیلر آکا خرزهره دیرلر کاغنه دخی دینلور ﴿ کافلو ﴾ سکون فاوضم لامله برقوشدر بعض نسخه ده کوکلی بیوك آدمه وبعضلرده پیرهن معناسنه اولدوغی منقولدر ﴿ کافیلو ﴾ کسر فاوسکون یای تحتانی وضم لامله براوتدر بغایت سست وباریك ساق آکا چرخه دیرلر عربیده شکاعی دیرلر ضم شین معجمه ایله عرب برکسنه نك ضعفن بیان ایتدکده کانه عود شکاعی دیرلر کذا فی المجمع ﴿ کاکاو ﴾ فرهنك جهانکیریده براویوندرصورتی بویله درکه برآدم باشی استاغی واللری یزده طورب کاکاو دیوچغرر اطرافنده برقاچ آدملر طورب کوتنه شلاق اورلر اول یاغیله آنلری دپمکه چالیشورا کربینی اوره بیلورسه یرینه یاتورب کندوقالقار شیخ آزری بیت بکاوچشمهٔ دلرا زغیر صافی کن * زلهوولعب چه بازی جوکودکان کاکاو ﴿ کاکو ﴾ ضم کافله ایکی معنایه در اول برادر مادرکه ترکیده دایی وعربیده خال دیرلر ثانی سلم بن فریدون اوغللرندن برمبارز پهلوان آدیدر مجمع الفرسده ضحاك بنسره نام قزی قزندن وجوده کلدی بو ایکی معنایه کاکویه دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت بنسره سپهدار ضحاك بود * شنیدم که کاکوی ناپاك بود * ﴿ کالیو ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول سرسم واحمق ترکیده یون دیرلر حکیم سنایی بیت آنکه زو نفس کل بود کالیو * چکند نقش نفس مایهٔ دیو * وبمعنی متحیر ومشکشته شیخ نظامی بیت شبی مست شد آتشی بر فروخت * نکون بخت کالیو خرمن بسوخت * ثانی صاغر اصم معناسنه شیخ سعدی * مثنوی * تبسم کنان کفت کای تیز هوش * اصم به که کفتار باطل نیوش * چوکالیو دانندم اهل نشست * بکویند نیك وبدم هرچه هست * اکر بر شنیدن نبایدخوشم * زکردار بد دامن اندر کشم * مذکور ایکی معنایه ده کالیوه دخی دیرلر ﴿ کامو ﴾ ضم میم ایله برنوع کورکدر ترکیده کامی دیرلر ﴿ کانیرو ﴾ کسر نون وسکون یای تحتانی وضم راء مهمله ایله برداروده ماذریون دیرلر اسقسقا زحمتنه نافعدر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کاوچ ﴾ اوج معنایه کاور اول بحث وسؤال معناسنه ثانی بهادر پهلوان

وپهلوان معناسنه که کودخی دیرلر نوروزنامه شمس فخری ایکی معنایه * قطعه * کر کاوضیات وشوکت مردیش بشنود * برخویشتن دکر ننهد هیچ نام کاو * درجی وکان وجوی بهشت است جود تو * ورنیست یاورت برود هردور ابکاو * ثالث کاویدن لفظندن صیغهٔ امروصف ترکیبی در وکاهی صفت استعمال اولنور ﴿ کاوکاو ﴾ اضطراب وتشویش خاطر والم وتاسه معناسنه وپاره پاره معناسنه دخی کاور طالب آملی بیت بیاکه درهوس عارضت مشبك شد * نقاب دیدهٔ صبرم زکاوکاو نکاه ﴿ کاهو ﴾ ضم هایله ایکی معنایه در اول مارول که عربیده خس دیرلر ثانی تابوت که کاهوکب دخی دیرلر حکیم فردوسی فرامرزبن رستم دشت نخجیره کلوب آنده قازلمش اولان چاهلره رستم ویقین توابعی دوشوب جمله سی هلاك اولوب تابوتلرین کوتوروب دخمه سنه دفن ایلدکلری محلده دیر * مثنوی * بیامد بدان دشت نخجیرکاه * بجای بجا کنده بودند چاه * ببردند بسیار کاهو وتخت * نهادند بر تخت زیبا درخت ﴿ کبستو ﴾ فتح باء موحده وسکون سین مهمله وضم تاء مثناة ایله حنظل معناسنه که کبست وکبسته دخی دیرلر شمس فخری بیت بباغ آرزوی دشمنانت * سراسر میوهٔ باشد کبستو ﴿ کبو ﴾ ضم باء موحده ایله بمعنی کاهوی مرقوم کذا فی المجمع ﴿ کنستو ﴾ فتح تاء مثناة اول وضم ثانی وسکون سین مهمله ایله اشنان دیدکلری اوتدرکه صابون کبی کوپورر آنکله اثواب یورلر شمس فخری بیت توخوش بنشین که اعدای توشستند * زملك دل بصابون کنستو ﴿ کنتو ﴾ فتح تاء مثناة اول وضم ثانی وسکون میمله قچقلمق که عربیده دغدغه دیرلر کسر دالین مهملتین وسکون غین معجمهٔ اول وفتح ثانیله ابوالمعانی بیت کنتو دهد تیغ او دربغل * همین باسر خصم بازی کند ﴿ کنتو ﴾ ضم تاء مثناة ایله آتك بوینی آلتنده اولان طمره دیرلر وفرهنك جهانکیریده برقوشدر که دائما سنکریزه یر آکا اسفرد دوسنکخواره دخی دیرلر ﴿ کدبانو ﴾ سکون دال مهمله وفتح باء موحده وضم نونله ایکی معنایه در اول بمعنی بی بی یعنی خاتون خانه ولسان عرفده اول عورته دیرلر که معتبر وموقر اولوب خانه نك تدبیر امورینی لایق ومناسب اولدوغی وجه اوزره کورمکه قادر اولا ثانی معنای ثانی منجملردلیل جسم دیرلر کدخدا دلیل زوجدر که کیفیت وکمیت عمرو آکا دلالت اولانه دیرلر بو ایکی اصل که کدبانو وکدخدا اوله قیاس طوتارلر کدبانو مثابهٔ جسم وکدخدا منزلهٔ روح اولوب کدبانو کدخدا سز وکدخدا کدبانوسز ایشه یرامز آنوکیچون که روح بی جسم وجسم بی روح اولمز بو ایکی اصل که بری بریله اولمسه عمار تخانه ده بقا اولمز وکدبانویه لسان یونانده هیلاخ دیرلر معناسی چشمهٔ زندکانی در ﴿ کدو ﴾ ضم دال مهمله واخفاء واوایله قبق در یاش اولسون قوری اولسون ﴿ کرباسو وکربسو ﴾ کلاهما بسکون الراء وفتح الباء الموحده وبضم السین المهملتین ایله برجانوردرا کثر اولرده اولور کرباش وکربسه ومکاسه وچلپاسه ووزغه وماترنك دخی دیرلر شیخ آزری بیت میکشد هم نهنك را راسو * مرکب عقرب بود زکرباسو ﴿ کرجفو ﴾ سکون راء مهمله وفتح جیم وضم فایله برقوشدر چیله مشابه بلکه دخی کوچك لذیذ اتی واردر واتینك لذتی درّاج وسکاون اتی کبیدر اول قوشه بوندن ووشم دخی دیرلر عربیده سلوی دیدکلری در طیان مرغزی بیت چه نسبت بود دشمنت را بتو * تو بی شاهباز وعدو کرجفو ﴿ کردو ﴾ سکون راء وضم دال مهملتین ایله اغاجده کسیلن زائد شاخلره دیرلر

التاء المثناة بمعنى غره يعنى قورق عربيه حصرم ديرلر ضم حا وسكون صاد مهمله تين ايله ﴿ كنو ﴾ فتح
نون وسكون واو ايله كندر معناسنه مجمع الفرسده بمعنى كشوى مرقوم مرويدر ﴿ كو ﴾ بوزن نو يهلوان
ومردد ليره معناسنه در حكيم فردوسى بيت ترا از جهان بى نيازى دهند * ميان كوان سرفرازى
دهند * وزيرك وعاقل معناسنه حكيم ناصرخسرو بيت كونبود آنكه دن پرستد هركز * دن كه
پرستد مكر كه جاهل وكودن ﴿ كوستو ﴾ فتح واو وسكون سين مهمله وضم تاء مثناة ايله بمعنى كوست
مرقوم ﴿ كيتو ﴾ سكون يا ى تحتانى وضم تاء مثناة ايله برقوشدر غداسى اكثر سنكريزه در
﴿ كيخسرو ﴾ مشهور برپادشاه آديدر كه كيكاوسك قزى اوغليدر استاد بيت ميفشان
جرعه بر خاك وحال اهل شوكت بين * كه از جمشيد وكيخسرو فراوان داستان دارد ﴿ كيو ﴾
ضم يا ى تحتانيله بمعنى كاهوى مرقوم ﴿ مع الهاء * كابنه ﴾ فتح باء موحده ونونله بمعنى چشم يعنى
كوزمعناسنه بايرينه يا ى تحتانيله ده مرويدر شمس فخرى بيت اى شهنشاهى كه مهر چرخ را *
هست روشن از وجودت كابنه ﴿ كابيله ﴾ كسر باء موحده وسكون يا ى تحتانيله هاون
معناسنه كه كابيل دخى ديرلر استاد لطيفى بيت خاكيان توچو كابيله شاه است * كون تو
چون سر پا تيله شاه است ﴿ كاتوره ﴾ ضم تاء مثناة وواو معروف وفتح راء مهمله ايله سر كشته
وحيران كه كاتوره دخى ديرلر كامر شمس فخرى بيت دوستش عاقلست وپا برجا * دشمنش
ابلهست وكاتور * استاد منوچهرى * مسمط * آن بلبل كاتور جسته مطموره * چون دسته
تنبوره كرد شجر از چنكل ﴿ كاچره وكاچيره ﴾ اول بسكون الجيم الفارسى ثانى بكسر الها
وسكون الياء التحتانى وكلاهما بفتح الراء المهمله عصفور تخمى كه عربيده قرطم ديرلر كذا فى فرهنك
جهانكيرى ﴿ كاچكينه ﴾ سكون جيم فارسى وياى تحتانى وكسر كاف وفتح نونله صقصغان
ديدكارى سياه وبياض آلاجه برقوشدر عربيده عقعق ديرلر ﴿ كاچه ﴾ فتح جيم فارسيله بوزن
پاچه ايكى معنايه در اول بمعنى زنج يعنى چكه وشير ازپلو پخه وعربيده ذقن وحنك دخى ديرلر حكيم
سنايى * قطعه * غلط شاعران بجامه وريش * وزدرون سوهزار رويرانى * كاچك وريشك
وثناجويى * كبرك وعجبك وسمندانى * ثانى بمعنى طرب وخوش آمد زراتشت بهرام بيت
چونامه نزد چنكر نكاچه آمد * دلش درشادى ودركاچه آمد ﴿ كاچينه ﴾ كسر جيم فارسى
وسكون يا ى تحتانى وفتح نونله بمعنى كاچره مرقوم ﴿ كاخوسته ﴾ ضم خاء معجمه وواو مجهول
وسكون سين مهمله وفتح تاء مثناة ايله بمعنى كاچينه مرقوم ﴿ كاخه ﴾ فتح خاء معجمه ايله ايكى
معنايه در اول بمعنى باران يعنى يغمور ميرنظمى بيت دران كاخه بچندين روز بارىد *
درودشت سيل دريار ارسانيد * ثانى بمعنى يرقان كذا فى فرهنك جهانكيرى لسان الشعراده
بمعنى سرما مسطوردر معناى اولهقريبدر ايام شتاده يغان يغمور اولسه جائزدر ﴿ كاراكاه ﴾
سكون راء مهمله ايله ايكى معنايه در اول احوالدن خبردار ثانى راوى معناسنه كه آندن صحيح
ومعمول به خبر نقل اولنه حكيم انورى بيت زبهر آنكه زتقدير آكهى يابند * زهردلى بفلاك
برهزار كاراكاه ﴿ كارتنه ﴾ سكون راء مهمله وفتح تاء مثناة ونونله مجمع الفرسده بمعنى عنكبوت
وفرهنك جهانكيريده حبوباتدن بوى ديدكارى تحمد ركه شليت وشليز دخى ديرلر عربيده حلمه
ديرلر ضم حا مهمله ايله وهندى لسانده مبتهى ديرلر ﴿ كارخانه وكاركاه ﴾

﴿ كرنجو ﴾ فتح راء مهمله وسكون نون وضم جيمله اويقوده آغر باصمق كه فرنجك دخى ديرلر
عربيده كابوس ديدكلريدر شمس فخرى بيت بعهدت فتنه درخوابست دائم * زسنهمت بروى
افتاده كرنجو * قرالاوى بيت زناكه يار پيرى برمن افتاد * كه برخفته فتد ناكه كرنجو ﴿ كروغ ﴾
ضم راء مهمله ايله عنكبوتك بياض كاغدكبى يا پدوغى آغ كه ايچنده ياورى چقارر آكا كردو وكرى
دخى ديرلر اما مجمع الفرسده ايچ بوش وفنا اولش ديمش معناسنه شمس فخرى بيت بكار خصم
فرو برد كين تودندان * چنانكه كرد برون ازدهانش مكركرو ﴿ كرغاو وكرغاو ﴾ كلاهما
بسكون الراء الفارسى اولهما بفتح الغين المعجمه ثانيهما بفتح الكاف الفارسى بمعنى غرغاو ومرقوم يعنى
كاوبحرى كه قويروغن حوتازايدوب مبارزيهلوان وبهادرلر آنلرى يوغازى آلتنه آصارلروفرهنك
ميرزا ابراهيمده پرچم معناسنه مرويدر ﴿ كرمازو ﴾ سكون زاء معجمه اول وضم ثانيله ايلغون
اغاجنك قوزاغى كه عربيده عذبه ديرلر وثمرة الطرفا دخى ديرلر طبيعتى درجه اول آخرنده حار
ودرجه ثانى اولنده يابسدر ﴿ كشتو ﴾ سكون شين معجمه وضم تاء مثناة ايله انكور نيم رسيده
يعنى هنوز ايرشمامش اوزوم ﴿ كشكاو ﴾ سكون شين معجمه وفتح كافله آش يعنى طعام
شمس الدين قواس بيت اى نزد تونان خوردن درخواودريغ * دربت زعيال كرده كشكاو
دريغ ﴿ كشكو ﴾ سكون شين معجمه وضم كافله ايكى معنايه در اول كشكاب مرقوم ثانى
برقوشدر كشكرك دخى ديرلر ابوالمعانى بيت فتاده بى مجال ونيمرده * رهانيده زدست باز
كشكو ﴿ كشو ﴾ فتح شين معجمه ايله بمعنى كشف مرقوم كه باخه دخى ديرلر مجمع الفرسده براوتدر
آندن رسن ايدرلر كتب دخى ديرلر ﴿ كلاژو ﴾ ضم زاء فارسيله ايكى معنايه در اول سناشى كه
كاچ دخى ديرلر سيف اعرج بيت حسودت ديد مانندت براى * بلى چشم كلاژويك
دوبينند * ثانى برقوشدر قويروغى اوزون عكه دخى ديرلر شيرازيلر كانجه وعربيده عقعق ديرلر
﴿ كلاو ﴾ بوزن پلاو ايكى معنايه در اول اپلاك كابى كه كلابه دخى ديرلر ثانى قوربغه در
ضم همزه ايله مجمع الفرسده بمعنى غوك كه كلادخى ديرلر ولسان الشعراده سكون واو ايله بوزن
چكاو مسطوردر ﴿ كلباسو وكلبسو ﴾ كلاهما بسكون اللام وفتح الباء الموحده وضم السين
المهمله كرباسو وكربسو ديدكلرى جانوردركه چلپاسه ووزغه ومكن وماترنك دخى ديرلر
شيخ آزرى من عجايب الدنيا * قطعه * همچو عقرب عدوى كلباسو * دشمن مار هابود راسو
همچو عقرب كه كلبسو بينند * قبل ازايذا همبرود ازخود ﴿ كلكزو ﴾ سكون لام وفتح كاف
وضم زاء معجمه ايله اسكى سپوركه يه ديرلر شاعر بيت دهان كنده بودست آن بدلقا * بود ريش
اوكلكزوى خلا ﴿ كندو ﴾ سكون نون وضم دال مهمله ايله كوب كبى طپراقدن يا پاش نسنه دركه
كندوج وكندوك وكندوله دخى ديرلر حكيم ناصرخسرو * رباعى * فريادبلااله الاهو * زين
بيمعنى زمانه بدخو * زين فاخته كنده پيرابنده * بنشسته ميان نيلكون كندو ﴿ كنستو ﴾ فتح
نون وسكون سين مهمله وضم تاء مثناة ايله براوتدر كوكنى چقاروب اثواب يورلر صابون كبى كوپورر
عربيده اشنان ديرلر شهيدى قمى بيت ايمن بزى اكنون كه بشستم * دست از تو بصابون
وكنستو * شمس فخرى كويد بيت توخوش بنشين كه اعداى تو شستند * زملكت دل
بصابون وكنستو ﴿ كنشتو وكنشو ﴾ كلاهما بفتح النون وسكون الشين المعجمه اولهما بضم التاء

کلاهما بسکون الراء المهملة وفتح الکاف ایش محلی که کارخانه ودستگاه ودکان وایش ایشلنن یرلر
استاد لطیفی بیت شهرآراسته چون کارکه انکلیون * خاصه چون باغ ارم ازرخ کلهارنکین *
خواجه حافظ بیت حاصل کارکه کون ومکان این همه نیست * عیش کوش عاقبت کارجهان
این همه نیست ج کارنامه ج سکون راء مهمله ایله اورنك ورسم که ترکیده کرنامه دیرلر برعمارتك
ویاخود تصویر ونقشك اسلوبن مقدم ایتدکلری رسمه دیرلر ج کاره ج فتح راء مهمله ایله ارقه
یوکی یعنی آرقه ده کوتوریلن نسنه که پشتواره دخی دیرلر شاعر بیت مراخود میفروشد
پاك دامن * کند اغیار را برپشت کاره ج کازرکاه ج فتح زاء معجمه وسکون راء مهمله وفتح کاف
فارسیله قصارلرك بز وجامه یوبوب آغرتد قلری مکان کازرقصاردر وکاه محل ومکان معناسنه در
کمال بخندی بیت کمال این کفته کرسعدی مشنیدی * فروشستی بکازرکاه دفتر ج کاژره ج
سکون زاء فارسی وفتح راء مهمله ایله عصفوردیدکاری بویادرکه صاری وقزل رنك بویارلر ج کازه ج
فتح زاء معجمه ایله اول کوملئی درکه باغبان وصیادلر آغجدن چاتوب اوستنی برك وکیاه ایله اورتوب
ایچنده اوتوزرلرودخی مختصر وسقفی آچلق یاپلش اودیرلر حضرت مولانا قدس سره * مثنوی
تاعمر آمد زقیصر یك رسول * درمدینه ازبیابان نقول * کفت کوقصر خلیفه ای حشم *
تامن اسب ورخت خودآنجا برم * قوم کفتندش که اورا قصر نیست * مرعمر راقصر جان
وشنیست * همچو درویشان مراورا کازه ایست * کرچه ازمیری ورا آوازه ایست *
معیار جمالیده سایبان معناسنه درودخی اول اغاجلره دیرلرکه صیادلرایدرلرقوشلری اورکیدوب
طوزاغه دوشرمك ایچون بوایکی معنایه شمس فخری * قطعه * سپهر نیلکون باابن همه
قدر * سرای شاه عادل راست کازه * بپای خود بدام ایند نجیبر * بنام او اکر سازند کازه *
فرهنك جهانکیریده اول نسنه یه دیرلرکه ایام ستاده ایچنه قیون وصغرقورلرودخی یول اوزرنده
مختصر باپلش خانه درکه بعض پیاده لرشدت ستادن آنده صغنورلر ضمیرسزده مستعملدر
فرخی بیت شهریاری که خلافش طلبد زود افتد * ازسمنزار بخارستان وازکاخ بکاز ج کاژره ج
کسر زاء فارسی وسکون یای تحتانی وفتح راء مهمله ایله برچیچکدرکه آنکله قرمزی وصاری رنك
بویارلرابریشم اولسون یون اولسون عربیده عصفر ومعصفر دخی دیرلرکمال اسمعیل * رباعی *
استکم که زچون برنك کاژره شد ست * وزرفتن آن دوچشم من خیره شد ست * ازدیده بیجان
نمی باید دید * کاین آب زسرچشمه دل تیره شد ست * مجمع الفرسده حبوبات نوعندن برنوع
دانه درکه عربیده احریض دیرلر ج کاسانه ج فتح سین مهمله ونونله برنوع قوشدر ولابت
خوزستانده اولورلر اول دیاره مخصوص درعمق بخاری * قطعه * چند پویی بکرد عالم چند *
چند کوئی طریق پویایی * زانکه ازبهر قوت مشهوت * همچوکاسانه می نیاسایی ج کاسته ج
سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله اکسلمش معناسنه میرنظمی بیت خلق جمله ازتواحسان
خواسته * قطره نبود زدریا کاسته ج کاسکینه ج سکون سین مهمله ویای تحتانی
وکسر کاف فارسی وفتح نونله برقوشدر ترکیده آروقوشی وبوبون بوران وقزقوشی وورق قوشی
دیرلر هرولایتده برنام ایله معروفدر فارسیده سبزك وسمبرنك دخی دیرلر عربیده اخیل دیرلر
نتکم شاعرك بری نظم ابلش بیت دری وعلی بالامور والشیمی * فاطایرئ فیها علیك باخیلا

باخیلا ج کاسون ج ضم سین وواو معروف وفتح راء مهملتین ایله کاسوی مرقوم معناسنه دریعنی
تنور سمپوردکاری نسنه ج کاسه ج فتح سین مهمله ایله ایکی معنایه دراول معروف
ومجمع الفرسده اول یاصی اغاج چناقدرکه چوبانلر وکدالرده اولور کماس وکاش وبحکول
وکشکول دخی دیرلر طیان مرغزی بیت دردست کاسه دربدرها * کردیده وجمع کرده زرها *
ثانی نفاره یه دیرلر استاد فرخی درمرثیه بیت دهل وکاسه همانا که همی زان نزنند *
تابخسبد خوش وکتربودش بردل بار ج کاشانه ج فتح شین معجمه ونونله قیش اوی وشبستان
وشاهنشیغلی خانه وجای صحبت وعشرت معناسنه شمس فخری بیت باشد ارباب فضل
ودانش را * ازنوالش معاش وکاشانه * ومطلقا حجره معناسنه استاد کسایی بیت
عالم بهشت کشته وعنبوسرشت کشت * کاشانه زشت کشته وصحراچوروی حور * فرهنك
جهانکیریده خانهٔ مختصر معناسنه در شیخ سعدی بیت چوخلقت درمیان آمد نخواهم
شمع کاشانه * تمنای بهشتم نیست چون دیدار می بینم * وآشیانهٔ مرغان معناسنه ده
استعمال ایلمشلر حکیم خاقانی بیت ازمزاج اهل دنیا مردمی کم جوازانك * هرکز
ازکاشانهٔ مرغان همایی برنخاست ج کاشفته ج بمعنی آشفته یعنی مختل الدماغ بوکلمه ده کاف
زایده در زیرانه اصل کلمه دندر ونه برمعنا ایچون ادخال اولنمشدر ج کاشه ج فتح شین معجمه
ایله ایکی معنایه دراول بمعنی یخ یعنی بوز استادرودکی بیت کرفت آب کاشه زسرمای سخت *
چوزرین ورق کشت برك درخت * ثانی بمعنی کاژهٔ مرقوم کذافی فرهنك جهانکیری ج کاغنه ج
سکون غین معجمه وفتح نونله آغوقوردی نتکم وصفنده دیمشلر * الزروج بالضم کاغنه بالفارسی
والجمع زراریج وفی الصحاح دویبة حمراء منقطة بسواد تطیروهومن السموم وفی القانون مکس
کاژه ج کاغه ج فتح غین معجمه ایله جاهل وابترمعناسنه ابوالمعانی بیت سخنانش چوبود
پرمعنی * کی شناسد معانیش کاغه ج کاغینه ج کسر غین معجمه وسکون یای تحتانی
وفتح نونله فرهنك جهانکیریده بمعنی کاغنهٔ مرقوم اما مجمع الفرسده برقوشدر کیجه اوچر اکا
عروسك دخی دیرلر کتاب السامی فی الاسامیده برقوردر سیاه وسرخ وزهرناك اولور اکا
کاغنو دخی دیرلر شرفنامه ده ایکی معناسیله ده مروید ر ج کافور جودانه ج کافورك برنوعیدر
جودانه فتح جیم وسکون واو ایله کافورك انواعی ذکراولندی بوخوشبو برنوع کافوردررضی الدین
نیشابوری بیت یقین بدان که زعشق قصیم مرکب تست * که درجزایر جودانه میشود کافور *
ج کاکره ج فتح کاف فارسی وراء مهمله ایله عاقرقرحادرکه کلکردخی دینلور ج کاکله ج
فرزندان توردن برمبارز پهلوان آدیدر ج کاکنه ج ضم کاف وفتح نونله کاکنج مرقوم که بومعروف
دارودر ج کاکویه ج ضم کاف وواو مجهول وفتح یای تحتانیله ایکی معنایه دراول برادرمادر
معناسنه که رومده قاین دیرلر ثانی سلم بن فریدون شاهك اوغللرندن برنامدار پهلوان آدیدرکه
ضحاك بنسره نام قزندن متولد اولمشدر بواپکی معناسنده دخی کاکودیرلر ج کالفته وکالفه ج
ضم لام اول وسکون فاوفتح تاء مثناة ایله آشفته وشیدا وبی تکلف معناسنه بونلرك کافی
کاشفته کافی کبی در استادلبیبی بیت فرود آید زپستش پورملعون * شده کالفته چون
خرس خشینه * بومعنایی مؤید شمس فخری بیت همیشه دشمنش درکارکاهش *

زاید ای فلك کالفته باشد * شاه ناصرخسر و بیت یك خیل خرك وار در افتاده * بر یکدیگر
چو دیوان کالفته ﴿ کالنجه ﴾ کسر لام وسکون نون وفتح جیم فاخته معناسنه در شیراز بلرغلط
ایدوب قالنجه دیرلر عربیده صلصل دیرلر ﴿ کالوشه ﴾ ضم لام وواو معروف وفتح شین معجمه
ایله ایکی معنایه در اول بمعنی دیك یعنی چولك طپر اقدن اولسون باقردن اولسون حکیم فردوسی
بهرام کورك لنبك سقایه مهمان اولدوغی محلده دیرکه * مثنوی * بشد لنبك ومشك چندین
کشید * یکی آبکش را ببر در کشید * که دستار بودیش در زیر مشك * بیاز ارشد کوشت آورد
وکشك * بیاورد وکالوشهٔ برنهاد * وزان رنج مهمان همی کرد یاد * بپخت وبخوردند وبرخاستند
یکی مجلس دیکر آراستند * ثانی برنوع طعامدر برنج ونخود واکثی ایله بشوروب اوزرینه
کشنیز تازه ونعناع دوکوب ویاغده بشوروب قورلربعده تناول ایدرلر بوطعام دیلم قومنده
مخصوصدر ﴿ کالویه ﴾ ضم لام وواو معروف وفتح یای تحتانیله سرکردان ومتحیر معناسنه که کاتوره
دخی دیرلر کذافی فرهنك جهانکیری ﴿ کاله ﴾ بوزن ناله درت معنایه کلور اول متاع کالا واثواب
خانه معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت نوخزانی که رسیدند بباز ارکهن * کالهٔ کاسد
ایشان ببهایی نرسید * ثانی شراب قونیلان قباغنك مخصوص آدیدر حکیم انوری بیت
کند قرابهٔ کردون تهی زدرد شفق * شبی که زهره بیادش نشاط کاله کند * ثالث ناز سیاه قاون
وقار پوزکه کالك دخی دیرلر شمس فخری بیت آنکه پالیز اصطناعش را * نبود مهر ومه مجز
کاله * رابع زراعته آماده اولش زمین معناسنه در ﴿ کالیده ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانی
وفتح دال مهمله ایله موی آشفته وژولیده که اوزرینه توز وطپراق دوشمش اوله شیخ سعدی
در بوستان بیت ازین بدرکی موی کالیدهٔ * بدی سرکه بر روی مالیدهٔ ﴿ کالیوه ﴾ کسر لام
وسکون یای تحتانی وفتح واو ایله ایکی معنایه در اول سرسم وابله ومختل الدماغ معناسنه
استاد منوچهری بیت ناله بلبل سحرکاهان وبادمشکبو * مردم سرمست راکالیوه وشیدا کند
ثانی صاغر وکند فهم معناسنه استاد منجیك بیت چون شدم نیم نیست وکالیوه *
باطل آن روز پیش من حق بود ﴿ کاموره شاه ﴾ بمعنی شهرت یافته وآرزومند شده میرنظمی
بیت چون بعیش یار را کامون شدم * صبر وآرام رفت ودرهامون شدم ﴿ کامه بوده ﴾
نان ونمك وسود ودخی طعامه قونیلان لوازم هرنه اولورسه آبکامه معناسنه که تفصیلی مرور
ایلدی کذافی فرهنك جهانکیری ﴿ کامه ﴾ بوزن خامه بش معنایه کلور اول هرنه که اکثی اوله
ویاخود اکثی ایله آمیخته اوله معربی کاج در ثانی مرادمعناسنه حکیم فردوسی بیت اکر
زامدن دم زنی بکزمان * برآید همه کامهٔ بسکمان * ثالث بعض تراکمه صفت ایدرلر حکیم
سنایی بیت مرزنانرا برهنکی جامه است * خاصه آنرا که شوخ وخود کامه است * رابع
مجمع الفرسده بمعنی بسد یعنی مرجان که قعر دریاده حاصل اولور دال وبو اقلری او اولور یشل
وبیاض باد وآفتاب اصابت ایتدیکی کبی سرخ ورنکین اولور خامس فرهنك میرزا ابراهیمده
برنوع خوشبو ریحاندر خوزستانده چوق اولور ﴿ کانه ﴾ فتح نونله بوزن خانه اوج معنایه
کلور اول نرخ که مأکولاته بها تعیین ایدوب تنبیه ایدرلر حکیم شفایی درهجا بیت صد غرق
ومیان پاچه بیك تنکه ونسیه * در چارسوی کنه پران کانه نهاده * ثانی مجمع الفرسده اول

اول برابر لکه دیرلر که عربیده مراد یرلر کسر میمله ثالث مؤید الفضلاده بمعنی نشستکاه یعنی مقعد
﴿ کاونه ﴾ سکون واو وفتح نونله بمعنی کاغنهٔ مرقوم بعض نسخه ده کرم شبتاب یعنی یلدز
بوجکی ﴿ کاوه ﴾ بوزن یاوه ایکی معنایه در اول نام آهنکر مشهورکه ضحاك اوزرینه هجوم
وخروج ایدوب فریدونی شاه ایتدی آخر الامر ضحاکی قتل ایتدیلر حکیم خاقانی بیت کاوه یم
پتك زنم بوسر دیو * دردکان کوره وسندان چکنم * ثانی نافهٔ مشك معناسنه در بومعنای
جهانکیریدن ماعدا حسین وفایی محمد هندوشاه فرهنکندن نقل ایدر ﴿ کاه ﴾ ایکی معنایه در
اول سمان که که دخی دیرلر استاد بیت زشوق روی توشاهان بدین اسیر فراق * همان
رسید کر آتش بروی کاه رسید * ثانی کاهیدن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی اولور جانکاه
کبی وکاهنده معناسنه اسم فاعلی اولور حکیم انوری بیت همتت مال بخش وملك ستان *
دولتت دوست کام ودشمن کاه ﴿ کاهواره ﴾ سکون هاوفتح واووراء مهمله ایله بشك که اطفالی
ایچنه یاتورلر کهواره دخی دیرلر حکیم سنایی بیت دایه عقلست ازبرای سخن * مجتهد را
بکاهوارهٔ ظن ﴿ کاینه ﴾ کسر یای تحتانی وفتح نونله بمعنی چشم مثلا کاینه بدودار دیرلر اکا
باق دیمك اولور شهیدیٔ تمی بیت موی سفید وروی سیاه ورخ مجین * برزبنت طرف شاه
وکشته کاینه * بومعنایه شمس فخری بیت ای شهنشاهی که مهر چرخ را * هست روشن
ازوجودت کاینه ﴿ کباده ﴾ فتح باء موحده ودال مهمله ایله اول نرم کاندرکه آنکه کاکشلکه مشق
ایدرلر میرنظمی بیت کباده کرده ما را چرخ کویا * که نکذاری بهیچ ازدست خود را ﴿ کباره ﴾ فتح
باء موحده وراء مهمله ایله چالی وچرپی وقوری اوت دوشروب یاقق ایچون کوتورن شخصه دیرلر
ضمیرسنده جایز در استاد عسجدی بیت اوبازخقه حقه دهد عطر خلق را * چونانکه تخته تخته
دهد عود را کبار ﴿ کبسته ﴾ سکون باو فتح جیم فارسیین ایله کفچهٔ مرقوم معناسنه در ﴿ کبسته ﴾
فتح باء موحده وتاء مثناة وسکون سین مهمله ایله بمعنی کبستوی مرقوم یعنی حنظل استاد لطیفی
بیت هرآن کزحدت صفرت خسته * کند اخراج ازمعده کبسته * حکیم نزاری قهستانی
بیت با این همه لطافت وشیرین زفان تو * باما بکاه طعنه زدن چون کبستهٔ * وله ایضا بیت
بیحز از جان شیرین برشکسته * شده جلاب درحلقش کبسته ﴿ کبنوره ﴾ فتح باء موحده
وواو وراء مهمله وسکون نونله تندی وحدت وغضبله سوبلك ابو المعانی بیت چندان نیاز کرده ام
آن شوخ پرستره * زمی نکرده است وسخن زد کبنوره ﴿ کبوده ﴾ ضم باء موحده وواو
معروف وفتح دال مهمله ایله ایکی معنایه در اول نام شبان افراسیاب که مشهور کسنه ایدی
ثانی صرقون اغاجی که عربیده خلاف دیرلر ﴿ کبوه ﴾ سکون باء موحده وفتح واو ایله برسبزه در
پپراغی مغزدار ومیوه سی خوب وخوشبو اولور کسر کافله کفش چابکی در اما بومعناده کاف
عجمیله در ﴿ کبه ﴾ فتح باء موحده واخفاء ها ایله آلت حجام تخفیف با ایله استاد لطیفی بیت
عشق بوردلم بنهاد آتشین کبه * برخود کشید مایهٔ روحم بخون دل * وتشدید با ایله ده آلت
حجام معناسنه شمس فخری بیت شهنشاهی که تدبیر ضمیرش * نهد بر پشت مور وماه کبه *
﴿ کبیجه ﴾ کسر باء موحده وسکون یای تحتانی وفتح جیمله مؤید الفضلاده ایکی معنایه در اول
چارپا حیوانك چکه سنده ظاهر اولان ورم ثانی کرپی نك ارقه سنده اولان اوزون اوق کذافی

فرهنك جهانكيرى ج كبيده ج كسر باء موحده وسكون ياى تحتانى وفتح دال مهمله ايله بريان اولمش اون بغداى اولسون آرپه اولسون كذا فى المجمع بو معنايه ابو المعانى بيت شدى سياح دشت عشق ايدل * بخود توشه كبيده بر توكل ج كبيسه ج كسر باء موحده وسكون ياى تحتانى وفتح سين مهمله ايله ايام حسابنك كسوردن جمع ايدوب سنه آخرنده زياده ايتدكلرى كونلردر كه زيج روزنامه لرده هر درت سنه ده بر سنه كبيسه ايدوب صحرادر لر ج كبيكه ج كسر باء موحده وسكون ياى تحتانى وفتح كافله كبيكج مرقوم معناسنه در ج كتان ج فتح تاء مثناة وراء مهمله ايله نيزهٔ كوتاه يعنى قصه حربه كه اكثر هندبلر آلتيدر امير خسرو بيت همدان دو چشم كردم كه چو هندوان رهزن * همه خلق را زغمزه زده بر جكر كتاره * بو معنايه مولانا هاتفى بيت كتاره در آورد هندو بكار * كتاره كذار آفت روزكار ج كتاله ج فتح تاء مثناة ولامله بمعنى كتارهٔ مرقوم يعنى نيزهٔ كوتاه شاه ناصر خسرو * قطعه * تا كل در كله چون عروس نهان شد * ابر مشاطه شد ست وباد دلاله * نركس جماش چون بلاله نكه كرد * بيد بر آهيخت سوى لاله كتاله ج كتره پته ج سكون تاءين مثناتين وفتح رائين مهملتين ايله اوج معنايه كلور اول پاره پاره معناسنه ثانى بردكنلو اوتدر دوه بغايت سور تركيه كون ديرلر فحتين ايله ثالث بيهوده و بيمعنى سوز كه كلپته دخى ديرلر كذا فى فرهنك جهانكيرى ج كتعاله ج سكون تاء مثناة وفتح عين مهمله ولامله كتعال مرقوم معناسنه در ج كجابه وكجاوه ج كلاهما بفتح الجيم اول بفتح الباء الموحده ثانى بفتح الواو محافه معناسنه در كه كرثابه وكرثوه دخى ديرلر شيخ سعدى كلستانده * تا يكى ازدوستان برسم قديم ازدر در آمد كه در كجاوه انيس من بودى ودر حجره جليس ج كج آغنه وكج آكنه ج كلاهما بسكون الجيم بر نوع جامه در جنك محالرنده زره التنه كيرلر ايپكى ابريشمك فناسيله طوماش اولور معناى تركيب دخى آنى اقتضا ايدر كه اول مقوله ابريشمه كج وكرثه دخى ديرلر آغنه وآكنه طولمش معناسنه در حكيم اسدى بيت زخفتان واز جوشن كارزار * زدرع وكج وآكنه بدسى هزار ج كجبه ج فتحات ثلثه ايله مخفف كجابهٔ مرقومدر ج كجله ج فتح جيم ولامله صقصغان ديدكلرى قوشدر كه كلاوه وعكه دخى ديرلر ج كجوه ج فتحات ثلثه ايله بودخى مخفف كجاوهٔ مرقومدر ج كچه ج فتح جيم فارسيله يوزك كزلمك اويونده كزلدكلرى نسنه يه ديرلر وآنى باش اولوب كزلينه دخى كچه باز ديرلر ميرتشيعى بيت دودست ابنجهان وآنجهان پوچ * كچه پيش منست اين پوچ وآن پوچ * مولانا جامى * مثنوى * بود شيها دران نشيمن باز * باز سنهاى زلف او كچه باز ليك داغش چو سينه سوز افتاد * كچهٔ او بروى روز افتاد * جيم عربيله اكريجه ديمك اولور چه كال وقانجه وآنلره بكز رهرنه نك كه اوجى اكريجه اوله اكا كچه ديرلر نتكم مرقوم بيت ثانيده واقعدر وجيم فارسيله برمعناسى دخى زنخدر يعنى چكه كه كاج دخى ديرلر عربيده ذقن ديرلر ج كشله ج سكون خاوشين معجمتين ولامله ارشته آشى در ج كدكده ج سكون دال مهملهٔ اولى وفتح ثانيه وكافله چكج صداسى كه اورس اوزرنده قزمشى دموره اوردقده ظاهر اولور ابو المعانى بيت فلك پتك غم را بسر ميزند * كر فته جهان كدكده سر بسر ج كدواده ج سكون دال مهملهٔ اولى وفتح ثانيه وواوايله بناى خانه وعمارت سيف اسفرنكى * قطعه * بابا دتو كل نكار كشته

كشته * ديوار بهار خانهٔ جان * دزعهد تو استوار آمد * كدواده عمر بست پيمان * مجمع الفرس بمعنى بنياد ديوار شمس جندى بيت زفرع پيش طلب اصل كز براى وجود * درست بايد كردن نخست كدواده ج كدودانه ج بر علتدر امعاده وقولون ديدكلرى بغرسقده تعفن طعامدن حاصل اولور قبق چكردكنه بكزر قورتلر بر برينه يا پشق اولور انسانه خيلى زحمت ويرر لر معالجات ايله چقار مدقچه راحت اوله مز اطباحب القرع ديرلر ج كدويمه ج يعنى كوزهٔ شراب استادرودكى بيت لعلى مى رازدبرخ وخم بكش * در كدويمه كن وبه پيش من آر بعض نسخه ده مزبور ضم دال وواو وكسر يا وفتح نونله ج كدوينه ج مواقعدر كه قبق كبى يامى برنوع شراب ظرفى در روم ده ياتق ديرلر ج كده ج فتح دال مهمله واخفاء هايله مجمع الفرس صاحبى ايكى معنايه در ديمش اول بمعنى مى خانه كه ميكده وبتكده وعشرتكده دخى ديرلر ثانى بمعنى كام وملاذه يعنى طماق ديوب شمس فخر بنك بو بيتنده متمسك اولمش بيت آنكه طفلان امل را دايهٔ كام ومراد * جز بشير وشكر مدحش نبكشايد كده ج كراره ج فتح رائين مهملتين ايله جامهٔ كهنه وپاره پاره معناسنه وراء ثانى برينه دال مهمله ايله ده مرويدر كذا فى المجمع ج كراشيده ج فتح راء مهمله وكسر شين معجمه ايله بمعنى آشفته وپريشان شده اغاجى بيت بتا تا چند اكشتم از روى تو * كراشيده وتيره شد كار من * حكيم سوزنى بيت رميدكان وكراشيده كشتكان زوطن * تو اخو هند زيزدان بدعوت وآمين ج كراغه ج فتح راء مهمله وغين معجمه ايله قرغه كه زاغ وكلاغ دخى ديرلر استاد ليبى بيت آيد زباغ بى سرو دو نازپيچ * دستت بكراغه مى برآرد وز پيچ ج كرانه ج فتح راء مهمله ونونله كنار معناسنه كه كران دخى ديرلر شيخ مغربى بيت اوراست نعوت بى نهايت * اوراست صفات بى كرانه * مجمع الفرس برسياه قوشدر ديرپرواز يعنى تيز او چامز مؤيد الفضلاده مزبور ايكى معنايه ده مرويدر ج كرابه ج فتح راء مهمله ويای تحتانيله اما تخفيفله صرمشق وطولامق معناسنه شمس فخرى بيت شهنشاها تو آن شاهى كه كردون * نيارد كز جنايت سر كرابه * وتشديد راء مهمله ايله بويون بوران ديدكلرى قوشدر بعضيلر آروقوشى ديمشلر ج كرباسه وكربسه ج كلاهما بسكون الراء وفتح الباء الموحده والسين المهملتين بر جانور در اولزده اولور كرباس وكربس وكربسو وچليپاسه دخى ديرلر كريه بر جانوردر حكيم سوزنى بيت از دهاباش برخزينهٔ علم * كانجنين جاى جاى كربسه نيست ج كربشه ج فتح باء موحده وشين معجمه ايله ده كربسهٔ مرقوم معناسنه در استاد رودكى بيت چارغنده كربشه باكرد مان * خورده ايشان پوست روى مردمان ج كربش پايه ج سكون راء مهمله وشين معجمه وفتح باء موحده وباء فارسى ويايله بر اوتدر دريای سند ساحلنده اولور كربش ديدكلرى جانور مقلرينه بكزر وكيچون تسميه ايتمشلر كذا فى المجمع ج كرتنه وكرتينه ج كلاهما بسكون الراء المهملة وفتح التاء المثناة عنكبوتك بياض آغيدر كه لعابندن آشيانه ايدوب ايچنده ياورى چقار ركره دخى ديرلر اختيارات بديعيده مسطوردر كه ايام صيفده ياپدوغى آغ بياض وقالن اولور حماى ربعه يعنى حماى سوداويه يه مبتلا اولان آدم بازوسنه باغلسه حماسى زائل اولور ج كرخ زراه ج سكون راء اول وسكون خاوفتح زاء معجمتين وراء ثانى ايله پياده معناسنه در كذا فى فرهنك وفايى بو معنايى مؤيد

میرنظمی بیت بودیکی مردك پرجست وجو * کرخ زره میرود اوهربسو ﴿ کرزه ﴾ سکون
راء مهمله وفتح زاء معجمه ایله بیوك چوماق بعضیلر طپوزدر دیدیلر ﴿ کرسنه ﴾ سکون راو فتح
سین مهملتین ونونله ایکی معنایه در اول برظرفدر بیوك طشت کبی اغاجدن وطپراقدن
دخی ایدوب ایچنه نان وحلوا وبونك امثالی نسنه لرقورلر کارسان وکرسان وچاشدان دخی
دیرلر ثانی غله نوعندن طعمی ماش ایله مرجمك میاننده رنکی سیاهرق برنوع علف دوابدر
صغری غایت سمردر ناحیهٔ بیضاده وشیرازك کرمسیر ناحیه لرنده چوق اکرلر کسنك دخی دیرلر
یونان لساننده ارخریس دیرلر وهندی لساننده کراو وکلاو دخی دیرلر شین معجمه ایله کرشنه
دیدکلری صحیح دکلدر کذا فی البدیعی ﴿ کرشه ﴾ فتح راء مهمله وشین معجمه ایله حیله وفریب
ایله تواضع کوسترمك کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کرکاه ﴾ سکون راء مهمله وفتح کافله
کرکر وکرکن مرقومان معنالرینه که کارکاه وکارکر معنالرین افاده ایدر کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ کرکیسه ﴾ سکون راو فتح کاف فارسی وسین مهملتین وکسر میمله برخوشبو چیچکدر انواع
والوانی اولور اکثر کوه الوندده چوق بتر ﴿ کروه ﴾ سکون راء مهمله وفتح واو ایله برسیاه رنك
جانوردرکه ییلاندن اضرّ وبدتردر کذا فی التحفه ﴿ کره ﴾ بوزن تره درت معنایه کلور اول
چرك معناسنه حکیم ناصرخسرو * قطعه * برکیر آب علم وازان روی جان بشوی * تاروی
پرزکرد نیابی بساهره * چون دست وپای بازبه بینمت وجان ودل * این هردو پاك بینم وآن
هردو پرکره * ثانی بمعنی مسکه یعنی تره یاغی ثالث بمعنی حجره رابع عنکبوت پرده سنك
برقسمیدرکه بیاض وکاغد کبی اولور وزبان هندیده ایکی معنایه در اول دست برنجن یعنی بلازك
ثانی هندوستانده برشهر آدیدر کذا فی فرهنك جهانکیری وعربیده سکون راء مهمله واظهار
ها ایله جبر واکراه معناسنه وضم کافله بمعنی دشوار ومجمع الفرسده قوریمش اتمك اوزرنده اولان
کوف که اول اتمکه نان کره کرفته دیرلر عربیده اکا متکرج دیرلر ضم میم وفتح کاف وتاء مثناة وراء مهمله
ایله ﴿ کروه ﴾ سکون راء مهمله وفتح واو ایله کات هندی دیدکلری دارودر بعض محرور المزاجه
تبرید ایچون ویررلر کذا فی فرهنك جهانکیری اما مجمع الفرسده دندان میان تهی وکاواك یعنی
ایچی بوش دیش ﴿ کرویه ﴾ فتح راء مهمله ویای تحتانی وسکون واو ایله عربیده کراویا
دیدکلری اوتدر تازه سن دوشروب کبره کبی ترشی ایدرلر بعض نسخه ده کرفس معناسنه در
﴿ کژابه ﴾ فتح زاء فارسی وباء موحده ایله محافه نك برطرفنه ده وایکی طرفنه ده دیرلر کجابه
کبی استاد لطیفی بیت بسی کردم ورازاری ولابه * مرایك کژ نظر کردان کژابه ﴿ کژاته ﴾
فتح زاء فارسی وتاء مثناة ایله ابریشم قوردی کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کژاوه ﴾ فتح زاء فارسی
وواو ایله بودخی محافه معناسنه در کجاوه کبی حضرت مولانا قدس سره بیت این کژاوه که
شود این سوکران * آن کژاوه که شود آن سوکشان ﴿ کزبه ﴾ سکون زاء معجمه وباء
موحده ایله بمعنی کنجاره یعنی شیروغن چقدقدن صکره صقندیسی اولان نسنه که حیوانانه یدررلر
کذا فی المجمع عربیده وترکیده ده کسبه دیرلر ضم کاف وفتح باء موحده ایله ﴿ کژدم خواره ﴾
برجانوردر ولایت خوزستانده اولور یوریدکده قویروغن سورویرك کیدر هرقنغی جانوره زخم
اورسه هلاك ایدر ﴿ کژدمه ﴾ سکون زاء فارسی وضم دال مهمله وفتح میمله برعلتدر طرنق دبنده

طرنق دبینده ظاهر اولور اطبا داخش دیرلر وهندی لساننده انکلپره دیرلر طبیب یوسفی
* رباعی * درکژدمه ات بیان کنم قاعدهٔ * کزخوان شفاترا بودمائدهٔ * بکشارك ومسهل خور
ومیساز طلا * ازسرکه وافیون که بری فائدهٔ ﴿ کژنه ﴾ سکون زاء فارسی وفتح نونله یامه که
یرتلمش جامه لره دیکرلر پینه دخی دیرلر عربیده رقعه دیدکلریدر کذا فی المجمع ﴿ کژه ﴾ فتح
زاء فارسی واخفاء ها ایله بش معنایه کلور که کچهٔ مرقوم معنالریله مترادفدر اوّل بمعنی کچك که
فیلبانلر فیلی آنکله ضبط ایدرلر هندیلر کجباك دیرلر امیرخسرو بیت باظلمت شب شکل مه چون
ناخن شیرسیه * وان پیل را زرین کژه برسر نکونسار آمده * ثانی باشی اکریجه براغاجدر
آنکله طبل وکوس چالرلر وله ایضا بیت چون کژه برکوس مسین داد بوس * دادمش یاد
زروبینه کوس * ثالث هرچنکاله دیرلر عموما وقصاب چنکالی که اکا قیون آصارلر خصوصا وله
ایضا در صفت هلال بیت یکی کژه زدکان درسپهر قصابست * که بهر سلخ ببالا کشیده اند
چنین * رابع اول ات پاره سی که بوغازده دلك نهایتنده اولور عربیده ملاذ دیرلر خامس اول اغاج
پاره سنه دیرلر که کلیدك مفتاح یرینه قورلر که آچلمغه مانع اولور ﴿ کسانه ﴾ فتح سین مهمله
ونونله بوزن فسانه بمعنی آدمیانه کس آدم معناسنه تقدیر اولنوب الف ونون الحاقیله آدمیانه
اولور شاهانه ومردانه کبی میرنظمی بیت نه هرکس میکند وضع کسانه * نه درهریك توان
یافتن نشانه ﴿ کستیمه ﴾ سکون سین مهمله وکسر تاء مثناة بعده یای ساکنه ایله دوه دکنی که
شترخواره دیرلر کذا فی المجمع ﴿ کسمه ﴾ سکون سین مهمله وفتح میمله ایکی معنایه کلور اول
زلفك برقاج تلی نك باشلرین مقراضله کسوب چهره ویکاق اوزرنده اوجلرین قورجق کوسترلر
اکا پنجه دخی دیرلر خواجه حافظ بیت عروس بخت دران حجره باهزاران ناز * شکسته
کسمه وبرك کل کلاب زده * مجمع الفرسده عاریتی قیل که بعض زنانك صاچلری قصه اولمغله
صاچنه آشیلرلر شاعر * رباعی * روزی کله ازکله برون آمده است * باد سحر ازجیب
هوا برزده است * ازسبزه برابروی چمن وسمه کشید * ازغالیه برفرق سمن کسمه شکست *
ثانی نان کلیجه یعنی بوغاچه بشمش اتمکه دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کسه ﴾ فتح
سین مهمله ایله بمعنی آسانی یعنی قولای کذا فی الاداة ﴿ کشانه ﴾ فتح شین معجمه ونونله مخفف
کاشانه در ﴿ کشته ﴾ سکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله بمعنی احول یعنی شاشی کذا
فی التحفه ﴿ کشتیکاه ﴾ لیمان که آنده کمی نك دمورین براغوب یاتورلر معنای ترکیب کمی یریدر
﴿ کشکله ﴾ سکون شین معجمه وفتح کاف ولامله پای افزاردرکه شاطرلر وپیاده اولانلر
آیاقلرینه چکرلر حکیم ناصرخسرو بیت پای پاکیزه برهنه نه بسی * چون بپای اندر دویدن
کشکله * بوبیتدن فهم اولنورکه پوستال اوله ﴿ کشکینه ﴾ سکون شین معجمه وکسر کاف
ویای تحتانی بعده نون مفتوحه ایله بمعنی کشکین مرقوم یعنی آرپه اتمکی شمس فخری بیت
کند هرکز ضمیرش التفاتی * بدنیا وبدین کشکینهٔ او ﴿ کشنه ﴾ سکون شین معجمه وفتح
نونله برنوع منتردرکه معربی کشنج در کذا فی المؤید وفرهنك زفانکویاده بمعنی آسانی ونوعی
ازسماروغ ﴿ کشه ﴾ فتح شین معجمه ایله بمعنی کدا یعنی دلنجی ودخی یوك بغلدقلری ایپ فرهنك
وفایی ده چنبر قولانی وسائر هرنه چکلوب برایش ایچون استعمال اولنه کشی دخی دیرلر کذا فی

فرهنك جهانكيرى مجمع الفرسه حيوان پالان افكنده ودخى چكلمش خط وخيط معناسنه
وموٴيد الفضلاده فرهنك قواسدن نقل ايدركه كشه كسركا فله خط كشيده يعنى نوشته اما
معجم البلداده كشسته ضم كاف وسكون شين معجمه وفتح سين مهمله وتاء مثناة ايله بعنى خط
مسطور در ﴿ كشيده ﴾ كشيدن لفظندن اسم مفعولدر چكلمش معناسنه وكشيده روى يعنى
اوزون چهره وكشيده بينى يعنى يوقا روچكلمش بورون ووصف تركيبى دخى اولور ﴿ كعبه ﴾
سكون عين وباء موحده وفتح دال مهملتين ايله كعبكه لفظندن اختصاراولنمشدر لعب خانه
وقمارخانه معناسنه كه كعب آشقدر اما نرده آتدقلرى زاويه در لر كعبتين دخى دينلور ﴿ كعبه ﴾
مكه مكرمه شرفها الله تعالى شيخ سعدى بيت حاجى بره كعبه ومن طالب ديدار * اوخانه
همى جويد ومن صاحب خانه ﴿ كفانه ﴾ فتح فاونونله اول بچه كه رحم مادردن زحمت ومشقت
ايله كله ودخى مدت حمل تمام اولمدين سقط ايدن جنين كه فكانه دخى ديرلر كذا فى المجمع
﴿ كفته ﴾ سكون فا وفتح تاء مثناة ايله اسم مفعولدر تركيده معناسنه يعنى يارلمش وچاتلمش
شمس فخرى بيت جمال الدين ابواسحق كز غم * دل بدخواه جاهش كفته باشد * شاه ناصرخسرو
بيت كل سرخ نوكفته بربار كوهى * برون كردحورى سرازسبز چادر ﴿ كفچليزه ﴾ سكون
فا وياى تحتانى وفتح جيم فارسى وكسرلامله كفچه كه كفچليز وكفچليزك دخى ديرلر ابوالمعانى
بيت شهنشاهى كه احسانش زروسيم * دهد ازمطبخ جود كفچليزه ﴿ كفچه ﴾ سكون فا
وفتح جيم فارسيله اوج معنايه كلور اول بعنى پچه ثانى مؤيد الفضلاده كيسو وزلفك پيچ وتاب
اولدوغنه ديرلر ثالث برنوع بيلانه رباشى پچه كبى اولور ﴿ كفليزه ﴾ سكون فاوياى تحتانى
وكسرلام وفتح زاء معجمه ايله بعنى كفچليزه مرقوم حكيم نزارى قهستانى بيت ساقيا كفليزه
سازازمژه * ازنى برچيدن خاشاك مى ﴿ كفه ﴾ تخفيف فايله بوزن خفه دف كه دايره دخى
ديرلر عبد الواسع جبلى * قطعه * ازنوايب حاسدت پيوسته باشد درعنا * وزحوادث
دشمنت همواره باشد درعذاب * كه بكويد فرق اين پاى حوادث چون كفه * كه بمالد كوش
آن دست نوايب چون رباب * معناى ثانى كسمك كه غله دوكيلوب صاورياوب صمانى
آيرلدقدن صكره دانه يى غربال ايله پاك ايلدكده آيردقلرى صاب دوكلرى كه خرداولميوب اويله
قالور كوزردخى ديرلر وتشديد فايله دخى ايكى معنايه در اول برشهر نامى در پوربهاى جامى
بيت اكر بصره كفه به بيند بخواب * شود منهزم موصل وشوشتر * ثانى ترازو كفه سى
يعنى ايچنه شى قويوب وزن ايتدكارى نسنه حكيم انورى بيت كفه كائنات اكر طاقت وزن
داشتى * كوه كران حلمت ازكاه سبكتر آمدى ﴿ كفيده ﴾ كسر فاوسكون ياى تحتانيله بمعنى
كفته مرقوم يعنى يارلمش وچاتلمش حكيم ازرقى بيت شكل پروبنست يانازكفيده بردرخت *
رنك كردونست يا آب روان درآبدان * مسعود سعد سلمان * قطعه * كوه بامغزكفيده چرخ
باروى سيه * ابربا پرشكسته بادبا پاى فكار * زان نهنك كوه شخص وزان هزبرچرخ دور *
زان هيون ابرسير وزان عقاب بارسار * شمس فخرى بيت وقت خزان تا بباغ وانارست سيب
وبه * بادل دشمنش همچوانارميكفيد ﴿ ككچه ﴾ سكون كاف وفتح جيم فارسيله دانه
پنبه كه عربيده حب القطن ديرلر ﴿ ككه ﴾ فتح كافله ايكى معنايه در اول رمشهور مقلد

ومضحك كسنه نك آديدركه برمقدار پلتك سوپلرايمش حكيم شفايى درهجابيت آن
سنك كه نقش قدم خضر بران بود * ميراث قديم كه قلمان بكجارفت * ثانى آدم نجاسى كه
عربيده رازوغائيط وخرا دخى ديرلر حكيم سوزنى بيت پاكى وپايدكردى آنكه * بركون
كسى كه بدككه ناك ﴿ كلابه ﴾ فتح لام وباء موحده ايله اوزرينه اكيرلمش اپلك صاردقلرى
نسنه كه كليچه دخى ديرلر طيان مرغزى بيت اكر بيند بخواب اندرقرابه * زنى رابشكند
ميخ كلابه * وصاريلان اپلك كلبنه ده ديرلر شمس فخرى بيت نبود مردمان اهل هنررا *
التفاتى بريسمان وكلابه ﴿ كلاپيسه وكلان پيسه ﴾ كلاهما بفتح اللام وكسر الباء الفارسى
كوزدوغمكه ديرلر يعنى سياهى دونوب جمله بياض كورينه اول حالت جماعك زياده لذتمندن عارض
اولور ودخى ضعف وسستى بدن دن وكاهى خشم وغضب محلنده اولور جماع لذتمندن اولمغه
حضرت مولانا قدس سره * مثنوى * كفت چشمش چون كلاپيسه شود * فهم كن كان دقت
آزالش بود * كفت تاچشمش كلاپيسه شدن * كوركرد اين دوروشن چشم من ﴿ كلاته ﴾
فتح لام وتاء مثناة ايله كلات مرقوم معناسنه يعنى طاغ دپه سنده واقع قله ويا خود قلعه كبى بنا
معناسنه در حكيم اسدى بيت زيك پهلويش پشه وآبكند * كلاته دوويران كوهى بلند *
قرهنك جهانكيريده كوچك قلعه يه ديرلر حكيم فردوسى بيت چودیوار شهراندر آمد زپاى *
كلاته نيايدكه ماند بجاى ﴿ كلاچه ﴾ فتح لام وجيم فارسيله ايكى معنايه در اول صقصغان كه
كلازه دخى ديرلر شيرازيلرقانچه وكلاغ پيسه وغلبه دخى ديرلر كذا فى المجمع ﴿ كلازه ﴾ فتح لام
وزاء فارسيله ايكى معنايه در اول صقصغان قوشى معناسنه عربيده عقعق ديرلر معروفى
بيت چوكلازه همه دزدند وربايند چوخار * شوم چون بوم وبدآغال چودمنه همه سال *
ثانى بمعنى احول يعنى شاشى سيف اعرج بيت حسودت ديد مانند براوى * بلى چشم
كلازه يك دوبيند ﴿ كلاغ پيسه ﴾ آلاقرغه خواجه سلمان بيت وكرطاوس رابت راكهى
مغرب دهى جلوه * كلاغ پيسه شب رابمشرق بازكردانى ﴿ كلاچه ﴾ فتح لام وجيم فارسى
وسكون غين معجمه ايله قارغه ياوريسى كه كلاغ پچه دن استخفافا يا محذوفدر وجيم تصغيرايله دخى
اولمق جائزدر قرغه جك معناسنه ﴿ كلافه ﴾ فتح لام وفايله بمعنى كلابه مرقوم ﴿ كلاوه ﴾
فتح لام وواو وايله بودخى كلابه مرقوم معناسنه درزيرا باوفا وواوميانلرنده تبادل وتوافى اولدوغى
مقرردر كمال اسمعيل بيت براى ساعد دست مبارك شن كردون * زخط ابيض واسود كلاوه
تبيند ﴿ كلپتره ﴾ سكون لام وفتح باء فارسى وراء مهمله وتاء ساكنه ايله سخن يمعنى وهرزه
وهذيان معناسنه حكيم انورى بيت اوترا كى كفت اين كلپترهارا جمع كن * تاترالازم شود
چندين شكايت كسترم * پوربهاى جامى بيت بصد تاميس برهم بسته مشتى ژاژوكلپتره
كه اين مذهب فلانرا بودوآن قولست بهمانرا ﴿ كلتوجه ﴾ سكون لام وضم تاء مثناة وفتح جيم
قچقلمق يعنى دغدغه اتمك كه كلنجه دخى ديرلر ﴿ كلته ﴾ سكون لام وفتح تاء مثناة ايله
بش معنايه كلور اول شكار آلمقدن قالمش كرك طيوردن كركسه سباعدن وعمل مانده يعنى
يوك چكمكه يمجال اولوب كريزان اولان حيوان استناد عنصرى * مثنوى * بشاه دوان
كلته روباه كفت * كه دانا زداين داستان در نهفت * كمان بردكش كنج براستران *

بود به که بر پشت کلته خران * ثانی قویروغی کسك استك شمس فخری بیت ریش دشمن بسان
افسازی * بر سر قلتبان کلتهٔ اوست * بو معنایه شمس خالد بیت رستم زدست کژدم لیکن
توای حسود * می پیچ ومیکش ازغم چون مار کلته دم * بو بیتدن فهم اولندی که کسك
قویروقلی اشکه مخصوص دکل هرحیوانك که قویروغی کسك اوله آکا دینور دیمش ثالث فرهنك
جهانکیریده عضوی ناقص هرنه اولو رسه استاد فرخی بیت ای روبهان کلته نجس درخز پده
هین * کامد زمرغزار ولایت همی زپو * رابع اسانی فصیح اولیوب سوزی صحیح ادا ایده میه ومخارج
حروفی رعایت وادایه قادر اولینه دیرلر امیرخسرو * قطعه * دولت دنیا پیرامن من کی کردد *
یاچنین فضل ومعانی ود رایت که مراست * روز وشب هست در اطراف جهان سرکردان *
تابکی کلته زبان کاهل واحمق که بکاست * وناهموار ونامرتب معناسنه شاعر * مصرع *
معانی کلته همچون ریش اتراك * خامس قصه ویوغون دسته چوپه دیرلر کلته چوب دیدکلرینك
ذکری مرور ایلدی ﴿ کلخرچه ﴾ سکون لام وراء مهمله وفتح خاء معجمه وجیم ایله قچقلمق که
کلتوجه وغلغلیچ وغلیلیچ دخی دیرلر ﴿ کلده ﴾ سکون لام وفتح دال مهمله ایله ایکی معنایه در
اول برمقدار سخت اولان زمین ثانی اعلام رجالدندر ابو المعانی بیت بیا اندر زمین سینه ام را
نه چندان کلده وپرخار باشد ﴿ کلکینه ﴾ سکون لام ویای تحتانی وکسر کاف وفتح نونله قماش
جنسندن قطیفه که عربیده مخمل دیرلر ضم میم اول وسکون خاء معجمه ایله ﴿ کلنده ﴾ فتح لام
ودال وراء مهملتین وسکون نونله اوج معنایه در اول توانا وقوی ومحکم آدم شمس فخری بیت
چرخ بلند قدرت نیروی او نیافت * با آنکه هست سخت نهاد وکلنده * ثانی ناهموار وناتراش
اولان آدمه دیرلر مثلا لك ویك تعبیری کبی کلنده وکلنده دیرلر منجیك بیت باشد کنك وکلنده که
شب وروز * خواجهٔ ما را زکیرود اروخشنود ﴿ کلنده ﴾ فتح لام ودال مهمله وسکون نونله براغاجدر که
دکرمن طاشی اوزره اولان دلك اوستنه قورلر کدانه یی اول دلکدن تدریجله دوکك ایچون آکا
لکلك ولکلکه دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت کرهمیکوییم الول وکرنمیکوییم کول *
چون کلنده برلب دولیم ونکتك میزنم ﴿ کلونده ﴾ سکون لام ونون وکسر واو ایله برنوع خیار درکه
اینجه واوزون وطوغری اولور شنك دخی دیرلر بسحاق اطعمه بیت میل کلونده که
دارد که مبارکبادش * بخت فیروزکه افتاد زعیبش بکنار ﴿ کله ﴾ تخفیف لامله بش
معنایه کلور اول فرهنك جهانکیریده بمعنی رخسار امیرخسرو * رباعی * خنده که تم در نظر
بنده نمود * صد دل بدوکاه کله افکنده نمود * نمود مقنع زبکی چه یك ماه * دوچه زبکی
مه اوکه خنده نمود * ثانی میان جزیره ده واقع برشهر آیدین حکیم اسدی بیت چنین هر یکی
همچو شیر یله * کزین کردو شد تابشهر کله * ثالث هرنسنه نك مرتبهٔ افعالنه دیرلر مثلا
ایکنه یی جامه یه صوقوب چیقارمق کبی سائرلریده یوقیاس اوزره در رابع ریکدان خامس
کرز معناسنه در ﴿ کلیاوه ﴾ سکون لام وفتح یای تحتانی وواو ایله بمعنی کالیوهٔ مرقوم یعنی
سرسم واحمق حضرت مولانا قدس سره بیت ای طوطی عیسی نفس وی بلبل شیرین نوا
هین زهره را کلیاوه کن زین نغمهای جانفزا ﴿ کلیچه ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانی وفتح
جیم فارسیله اغاج کلیدی معناسنه درمیر نظمی بیت چودر ابسته باشد با کلیچه * که محکمتر نباشد

نباشد از دریچه ﴿ کلیژه ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانی وفتح زاء فارسیله طپراق دسنی که صو
قونیلور وشراب قونیلور ملك عزیز الله بیت چو کردان کلیژه پر از آب جوی * باب کلیژه
فروشست روی ﴿ کماسه ﴾ فتح میم وسین مهمله ایله بمعنی کاس مرقوم یعنی یمی ظرف که
ایچنه شراب قورلر ترکیده یاتق دیدکلری نسنه در حکیم سوزنی بیت امام بلخ کماسه خری نکو داند
که از کماسه می اندر پیاله کرداند * وله ایضا بیت کماسه خرنه همانا کراسه خر باشد *
که بر کماسه کراسه بسود نتواند ﴿ کاغینه ﴾ فتح میم ونون وکسر غین معجمه وسکون یای
تحتانیله بمعنی کاغنهٔ مرقوم یعنی آغو قوردی ﴿ کاله ﴾ فتح میم ولامله بمعنی کج یعنی اکری
معناسنه شاه ناصر خسرو بیت بازقوی شد بباغ دختر نرکس * دست شده سست وپای کشته
کماله ﴿ کمان جوله ﴾ سکون نون وضم جیم وواو ومعروفله قربان معناسنه که نیم لنك دخی دیرلر
ترکشك پای طوران طرفی استاد فرخی بیت زبهر جنك دشمن دست نابرده بزه کردد * غلامان ترا
نان کمان اندر کمان جوله ﴿ کمانچه ﴾ معروف چنکدر کمانه دخی دیرلر عربیده رباب دیرلر ﴿ کمانکروهه ﴾
سکون نون وضم فاوراء مهمله ایله بمعنی کمانکروهه عربیده قوس بندق دیرلر ﴿ کمانکروهه ﴾
سکون نون وضم کاف فارسی وراء مهمله ایله اول یاپدرکه فندق آتار براولوقلی اغاجدر ایچنده
طپراقدن یاپلمش فندقلری واردر بر بر رقویوب صالیوردکده توفنك فندوغی قدر کیدر کمانکره
وکمان مهره دخی دیرلر ودانه سنه غاکوك وغالوك دیرلر میرعماره بیت کمانکروهه زرین شده
بچرخ هلال * ستاره جمله چوغالوکهای سیم اندود * حکیم خاقانی * قطعه * از پردهٔ لعب اکر
بنماکاه * بر ماه فلك نظر کمارند * صد مهره بیك کمانکروهه * در دامن آسمان شمارند ﴿ کمانکهره ﴾
فتح میم وسکون نون وهاوضم کافله کمانکروههٔ مرقوم معناسنه شمس فخری بیت در کمانکهرهٔ
غلامانش * پیکر اختران بود غالوك ﴿ کمان مهره ﴾ سکون نون وها وضم میمله کمانکروههٔ
مرقوم معناسنه استاد رودکی بیت پیش کمان مهرهٔ بازوی قدرتش * کوی بسیط آمده کل
مهرهٔ تفنك ﴿ کمانه ﴾ بوزن زمانه درت معنایه کلور اول اولیاید رکه متقبه کچیروب
بعض نسنه دلرلر حکیم خاقانی بیت بر متقب نطق درفشانه * از قوس وقزح کنم کمانه *
ودخی چقرقچیلر یایی وبو نلره بکزر هرنه وار ایسه مهر کن وحکك یا بلری وسائرلرینه ده دیرلر ثانی
بمعنی زمین کن یعنی یر قازن که عربیده نقاب الارض دیرلر معدن وچشمه وقیو هرنه قازر ایسه
استاد دقیقی بیت چنانکه چشمه بدید آورد کمانه زسنك * دل تو از کف ترکان زبدید آرد
یو معنایه شمس فخری بیت برون آرد هزاران بحر کلکش * بر ان صورت که منبع را کمانه *
ثالث فرهنك جهانکیریده بمعنی پیاله مذکور در مختاری بیت کمان من بشراب سخای تو آنست *
که چرخ پر شود از جرعهٔ کمانهٔ من * رابع کمانچه نك اوقی که آنکله چالنور حضرت مولانا قدس
سره بیت هشیاری من فسانه ناید * مانند رباب بی کمانه ﴿ کماه ﴾ فتح میم واظهار هایله
ولایت سرحد عجمه قریب برقلعه آیدین وولایت چینه یقین برشهر آیدین کذافی فرهنك
جهانکیری ﴿ کمترینه ﴾ زیاده اکسك نسنه دن تعبیر ایدرلر زیرا کم اکسکدر ترادات
تفضیلدر یای نسبت ونون تأکید نسبت ایدر آخرنده ها علامتدر درت نوع حروفدن مرکب
برلفظدر ﴿ کمره ﴾ سکون میم وفتح راء مهمله ایله بمعنی سرکین یعنی بهایم ترسی میرنظمی

بیت تنش سر پا بر آورده است جمره * ازان جامه کرفته چرك وکره ﴿ کمرده ﴿ سکون میم وفتح زاء معجمه ودال مهمله ایله مدبر وبی دولت وفلاکت زده معناسنه شیخ نظامی بیت بخت چوبد بود بد اختر شدم * کمرده کوبی وقلندر شدم ﴿ کمله ﴿ سکون میم وفتح لامله تنوره که قلندران وبعض درویشان ستر عورت ایچون بیلارینه بغلارلر ﴿ کمه ﴿ بوزن همه بزك معناسنه در ﴿ کمچه ﴿ کسر میم وسکون یای تحتانی وفتح جیم فارسیله ایکی معنایه در اول بمعنی کانچه حکیم سوزنی بیت یکی کرباس چرغی داد کانرا * نبوشد هیچ چنکی وکمچه * ثانی مؤید الفضلاده برقورد چغزدر قویروغی دیبندن کیجه لرده شمع کبی ضیا ویرز شبتاب دخی دیرلر عربیده براغ ترکیده یلدز بوجکی دیرلر ﴿ کمینکاه وکمینکه ﴿ کلاهما بکسر المیم ویای التحتانی وسکون النون پوصوبری کیمن پوصودرکاه کاف فارسیله اسم مکاندر چغتای لسانده ارغدال دیرلر اما اصلنده اول ضرب یره دیرلر که آنده پوصوطورمغه قابل اوله میر علیشیر بیت زلفینك هر چینی رایوز فتنه دور دین اهلیغه * ارغدال ایچره قاراقچی ایلاکان یانکلیغ کیمن ﴿ کمینه ﴿ اکسکلی معناسنه در کم اکسك حرف یانسبت معناسنه درکه کمه منسوب اولور نون تأکید ایچون وها علامتدر میر نظامی بیت کمینه بنده درکاه جانان * کند خدمتکذاری ازدل وجان ﴿ کنار ﴿ فتح نون وراء مهمله ایله ایکی معنایه در اول معروف کنار معناسنه ثانی بمعنی قلاب آهنین یعنی دمور چنکال که قصاب دکانلرنده قیمون اصارلر وسانخانه یه کناره دیه کلری دمور چنکالر اولمغله در معربی قناره در ﴿ کنانه ﴿ فتح نونین ایله بمعنی کهنه کمال اسمعیل بیت بروز کار تو نوشد زسر جهان کهن * کنانه کر شود آنهم بروز کار تو باد * عربیده برقبیله آدیدر بنی کنانه دیرلر ﴿ کنبوره ﴿ سکون نون وضم باء موحده وواو معروف وفتح راء مهمله ایله حیله وخدعه ومکر معناسنه استاد رودکی بیت دستکاه اوند اندکرچه روی * تنبل وکنبوره ودستان اوی * منجیك بیت خودند اردغاتی ای ناجوی * تنبل وکنبوره ودستان اوی ﴿ کند ﴿ سکون نون وفتح دال وراء مهملتین ایله برکوچك قوشدر صوده تعیش ایدر کودرد خی دیرلر کذا فی المجمع ﴿ کندوره ﴿ سکون نون وضم دال وواو معروف وفتح راء مهملتین ایله دری سفره که ثلاثین وباخود کوسله دن ایدرلر ابوشکور بیت ستاره دران کوی آزاده وار * در آن کوی افکنده کندوره خوار ﴿ کندوله ﴿ سکون نون وضم دال مهمله وواو معروف وفتح لامله طپراقدن بیوك کوب کبی ایدوب ایچنه غله قورلر ابن یمین * رباعی * آنکس که بود بدرش حکمت خالی * برکفتهٔ اونقیضه آرم حالی * کویدکه خلاز دخرد هست محال * کندوله من چیست زکندم خالی ﴿ کنده جاه ﴿ سکون نون وفتح دال مهمله وجیمله اغاج طولسی معناسنه ﴿ کنده خایه ﴿ سکون نون وفتح دال مهمله وخاء معجمه وبای تحتانی ایله ایکی معنایه در اول خادم که آخته دخی دیرلر معنای ترکیب طشاغی قوپمش دیمك اولور ثانی دبه یعنی خایه لری شیش ابوالمعانی بیت بوره سر تا کون دره کیرو خایه طبلکی * میزند شام وسحر آن کنده خایه نوبتی ﴿ کنده ﴿ بوزن بنده ایکی معنایه در اول قازلمش یرکه اکثر قلعه اطرافنده اولور مغربی خند قدر استاد فرخی درصفت سپاهی بیت بکذرند ازرودهای ژرف چون موسی زنیل * برشوند از کنده چون شاهین بدیوار حصار * حکیم اسدی بیت به پیرامن در یکی کنده ساخت * زهر

زهر جوی آبی بانجا بتاخت * ثانی امرد ذرشت جثه یعنی قبا کوده لی ساده رو آدم رکن الدین بکرانی بیت اوست قواده هر بجا در دهر * کنده خوب وقحبهٔ زیباست ﴿ کنغاله وکنکاله ﴿ کلاهما بسکون النون وفتح اللام اول غین معجمه ثانی کاف عجمیله اوج معنایه کلور اول بمعنی خواستکاری عموما وخواستکاری زن خصوصا یعنی عروس طلب ایدیجی فخر کورکانی * مثنوی کنون کان ماه را ایزد بمن داد * نخواهم که بود در ماه آباد * که آنجا پیروز ناشاد خوارند * همه کنغالکی را جان سپارند * ثانی زن روسبی یه دیرلر شمس فخری بیت احتساب نفاد تو برداشت ازجهان نام کنك وکنغاله * ثالث ولایت خراسانده برطاغ آدیدر ضم کافله ده مرویدر ﴿ کننده ﴿ فتح نون اول وسکون ثانیله بر دمور آلتدر که آنکله طاش قوپارلر وطاشلی یرقازرلر ﴿ کنودانه ﴿ ضم نون اول وفتح ثانی ودال مهمله ایله کندر تخمی معناسنه در ﴿ کنه ﴿ فتح نونله بر جانور در چارپا حیوانه اوشوب ویا پشوب قانن ایچرلر ترکیده کاف عجمیله کنه دیرلر کمال اسمعیل بیت درنکر صدر ا بحال من که ارفرط نیاز * فاقهٔ خون میکذارد من چو ازناقه کنه ﴿ کنلیسه ﴿ کسر نونله کلیسادر ﴿ کواده ﴿ فتح واو ودال مهمله ایله بمعنی چوب ریز کذا فی شرفنامه ﴿ کوان ﴿ فتح واو وراء مهمله ایله اوج معنایه کلور اول برنوع اوزون سپد رشیرازیلر اوده وهندیلر دوخله دیرلر امیر خسرو بیت چون پیره نمود ترا کار کرد نیست * بی راهبر کواره ٔ بازار کان کشد * مولانا سید احمد مشهدی بیت ای پیرهنت کواره ٔ کل * روی توکل سر کواره * ثانی خانهٔ زنبور که آنده بال چقارلر ترکیده قوان دیرلر مولانا روحی شیرازستانی بیت آن رخ پرنشان آبله بین * کرندیدی کواره ٔ زنبور * ثالث یازایامی کیجه لرنده هوا یوزنده ظاهر اولان یغمور سز بولت بعضیلر بحار معناسنه نقل ایلدیلر ﴿ کوازه ﴿ فتح واو وزاء معجمه ایله ایکی معنایه در اول آغزی طار برداق که کوازدخی دیرلر مولانا فاخری بیت بانعمت تمام بدرکاهت آمدم * امروز با کوازهٔ چوبین همیروم * ثانی مجمع الفرسده اوکوز سوردکلری اغاج که اوکنده دیرلر ﴿ کوازه ﴿ فتح واووزاء فارسیله سرزنش یعنی توبیخ وتقریع وطعنه حکیم اسدی بیت کوازه همیزد چنین پرفسوس * همیخواند مهراج را نوعروس * شمس فخری بیت سته شاهان که برسلطان اجرام * زندای منیر اوکوازه * وتشدید واو ایله ده روایت اولنمشدر کسانی بیت ای کمشده وخیره وسرکشته کسانی * کوازه زده بر توامل ازبی بحنی * مجمع الفرسده بمعنی مزاح وافسوس واسان الشعراده طعام نیم پخته مرویدر ﴿ کوده ﴿ سکون واو وفتح دال وراء مهملتین ایله بمعنی کندهٔ مرقوم یعنی برکوچك قوشدر صوده تعیش ایدر کذا فی المجمع ﴿ کورزه ﴿ فتح واو وسکون راء مهمله وزاء معجمهٔ مفتوحه ایله کبر میوه سی وچچکی درکه ترشی ایدرلر کورزوکورك دخی دیرلر ﴿ کوره ﴿ سکون واووفتح راء مهمله ایله سیل یرتدوغی یرکه صویی چکلوب باچلق یرنده قالمش اوله شمس فخری بیت باد باقی همیشه تا باشد * کوه ودریاوکردره کوره * ونسخهٔ میرزا ابراهیمده بمعنی سیلاب مرویدر ﴿ کوکبه ﴿ سکون واووفتح کاف وباء موحده ایله طنطنه وشهرت تام وحشم معناسنه در ابوالمعانی بیت جندا کوکبهٔ سلطانی * درجهان شد کرم یزدانی ﴿ کویسته ﴿ کسر واو وسکون پای تحتانی وسین مهمله وفتح تاء مثناة ایله فرهنك جهانکیریده اوتراغك ایکی جانبی

ومجمع الفرسده بمعنی غلهٔ کوفته وله بیت مرحبا آن کویستهٔ فربه * کس ندیده مثال اودنبه
کویشه کسر واو وسکون یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله بمعنی ظرف دوغ یعنی آیران
طلومی که آنده یاغ چقاررلر کذا فی المجمع کویله کسر واو وسکون یای تحتانی وفتح لامله بمعنی
کاکل یعنی موی سر شرفنامه ده واداة الفضلاده ضم کافله مرویدر ترکیده پرچم دیرلر کهبله
سکون ها وفتح باء موحده ایله ابله واحمق معناسنه شمس فخری بیت اعظم جمال دنیی ودین
شاه ملک بخش * ای عقل ما کفایت وفضل تو کهبله کهره سکون ها وفتح راء مهمله ایله
بزغالهٔ شیر یعنی آرسلان یاوریسی کذا فی المجمع کهزه سکون ها وفتح زاء معجمه ایله
کرنمک که وقت خمارده وحماده واقع اولور عربیده تمطی دیرلر کهسله سکون ها وفتح سین
مهمله ولامله بمعنی کهبلهٔ مرقوم یعنی ابله واحمق وله بیت مکن راز دلت افشا بنادان *
نداند کهسله نیک وبد خویش کهله سکون ها وفتح لامله ایکی معنایه در اول قاریمش
عورت بو معناده عربیله مشترک اولور زیرا اواسط عمرکه اللی وآلتمش در آکا واصل اولوب صقالی
دوموی اولانه کهل دیرلر بونده ضمیر مؤنثله اولمش اولور ثانی سکه لنمامش آقچه یه دیرلر
کهواره سکون ها وفتح واو وراء مهمله ایله بشک که عربیده مهد دیرلر خواجه سلمان بیت
بادل پر مهره میکردید چرخ کوز بشت * بر سر کهواره اش چون مهر کستر بشیک مادری کیهه
سکون یای تحتانی وفتح ها ایله بر اغاجدر بغایت دیکنلو ایریلکی توت اغاجی قدر اولور وآکا بکزر
مع الیاء * کابلی کسر باء موحده ایله ادویه قسمندندر هندوستانده بترایری اغاجی
اولورمش جوز اغاجی کبی کندوارک کبی میوه سی اولور لکن تازه سی نیمز انجق تازه سن شکر ایله
مربا ایدرلر دماغه بغایت نافعدر وکوز آغریلرینه وحدت بصر ویرمکه ومعده یه ده زیاده نفعی
واردر وقوریسنک دخی نفعی کلی در قیروب ایچنده ارک کبی چکردکی واردر آنی آتوب قشرین
آلورلر کاتوزی ضم تاء مثناة وواو معروف وکسر زاء معجمه ایله زاهد وعابد معناسنه در
روایت اولنور که جمشید زمان سلطنتنده جمیع ناسی درت قسمه منقسم ایدوب قسم اولنه کاتوزی
نام قویوب آنلره امر وتنبیه ایلدی که طاغلرده ومغاره لرده قرارکاه ایدینوب جناب حق جل وعلا
حضرتنک عبادت وطاعتنه مشغول اولوب واوقیوب وبربرلرینه تعلیم وکسب علوم وتحصیل
معارف ایلیه لر وقسم ثانی یه نیساری آدویروب سپاهی لکه مشغول وسلحشوری وتعلیم جنک
وپیکار ایلیه لرکه محلنده حاضر بولنه لر وقسم ثالثنه نسودی تسمیه ایدوب بیوردی زراعت
وحراثت وکشت ودراست ایدوب باغ وبوستان پیدا ایلیه لر وقسم رابعنه اهنوخشی لقب
ویروب حکم ایلدی که ارباب حرف اولوب انواع صنایع اوکرنه لر بو تفصیلی بیان محلنده حکیم
فردوسی * مثنوی * کروهی که کاتوزیان خوانیش * برسم پرستندکان دانیش * جدا کرد
شان ازمیان کروه * پرستنده را جایکه کرد کوه * صفی برد کردست بنشاندند * همی نام
نیساریان خواندند * بکاشیر مردان جنک آورند * فروزندهٔ لشکر وکشورند * نسودی
سه دیکر کره راشناس * بکانیست برکس ازیشان سپاس * بکارند وورزند خود بدروند *
بکاه خورش سرزنش نشنوند * جهارم که خواندند اهنوخشی * همان دست درزان باسرکشی
بکاکارشان همکنان پیشه بود * روانشان همیشه پراندیشه بود کاچی کسر جیم فارسیله

فارسیله بولماج آشیدر میرنظمی بیت کهن سال دید وبکفت بفور * ندارید دندان کاچی
بخور کاخ مشتری برج قوس وحوت وفلک سادس معناسنه در کذا فی فرهنک میرزا
ابراهیم کاراسی فتح را وکسر سین مهملتین ایله بر قوشدر حزین آوازی واردر حکیم
خاقانی بیت قمری زتو پارسی زبان کشت * کاراسیٔ کارنامه خوان کشت کاربانسرای
یولجی ومسافر قوناجق خان کرک شهرده اولسون وکرک قصبه لرده ویول اوزرنده ومعلوم
مراحل ومنازلده یاپلمش اولسون کارفرمای ایش بیوریجی پادشاه اولسون وکیللری
اولسون کاری کسر راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول مؤثر وتیز اولان نسنه آدم
اولسون غیری اولسون ابو الفرج رونی بیت چنان درسینه سهمش کاری افتاد * که کفتی
سهم اوروز شمارست * ثانی پهلوان مبارز معناسنه استاد فرخی بیت سالار سپاه ملک
ایران محمود * یوسف پسر ناصر دین آن شه کاری کاسموی سکون سین مهمله وضم میمله
طکوز قیلی که فورچه ایدوب بعض اهل صنعت قوللنورلر کاس طکوز وموی معلوم حکیم
سوزنی بیت آب تو از تغاره وکسبت زکاسموی * کم پیش توز پیش وهمه رنک توز رنک * شمس
فخری بیت زبان درکام اعدایش چو خنجر * مژه بر چشم خصمش کاسمویست * بعض
فرهنکده قاسق قیلی ودلکو وقورت بیغنه ده دیرلر کاسنی سکون سین مهمله وکسر
نونله کونه یک دیدکاری اوتدر عربیده هندبا دیرلر ایکی نوع اولور بری بوستانی وبری بریدر
تقطیر ایله صوین چیقاررلر حمیات سوداویه یه وحرارت معده یه وقلیه وکبده بغایت نافعدر
کذا فی البدیعی کاشکی سکون شین معجمه ایله تمنی در ترکیده نولایدی دیمکدر کاش
وکاشک دخی دیرلر مولانا شانی بیت رفته بودم بکسب استعداد * کاشکی رفتمی بدهقانی
کاشی کسر شین معجمه ایله بر نوع بشمش کرپچدر یوزینه نقش چینی ایدوب اوزرینه
صرچه دوکرلر ودرون خانه یی آنکله تزیین ایدرلر شیخ اوحدی بیت کاشی واجرت بهر خرده
مال قارون بدم فرو برده * وله ایضا بیت کرچه کاشیست خانه باچینی * دل بکیرد چه بیش
بنشینی * یای مجهول ایله مخفف کاشکی استعمال اولنور حکیم نزاری قهستانی بیت کنون
دردست ماند ازدست بادی * که کاشی ازهر ازمادر نزادی * وله ایضا بیت زخط کوهر
افشان تو یاری * مرا کاشی که بودی یادکاری کافوری بیاض چیچکلی براوتدر بابونه
کاو وکاو چشم دخی دیرلر عربیده اقحوان دیدکاری لطیف رایحه سی وبیاضلغی جهتیله کافوری
تسمیه اولنمشدر کاکونی ضم کاف وکسر نونله ککیک اوتی که آویشن دخی دیرلر کالبوی
سکون لام وضم باء موحده ایله بمعنی کالیوه یعنی سرکشته ومتحیر کذا فی المجمع کالی
بوزن خالی اوج معنایه در اول بمعنی کام یعنی مراد شیخ نظامی بیت کالیٔ دل کرچه زجان
خوشترست * عاقبت اندیشی ازان خوشترست * ثانی اول نسنه یه دیرلر که زنان نانخورش
ایدرلر ثالث کابل مضافاتندن بهبوده قریب یرده واقع بر قصبه در کبی کسر باء موحده
مشدده ایله بعض فرهنکده باء فارسیله مرویدر میمون معناسنه در که پوزینه دخی دیرلر لکن پوزینه
ایری اولانه وکبی کوچکنه دیرلر وهندک زبان علمیسنده ده کبی دیرلر حکیم سنایی بیت صورت
طبع کافت بشرست * کبی سک دمست وکربه سرست * فخر کورکانی بیت چو کبی درجهان

ناپازساتر * زسك رسواتر وزوبی بهاتر ﴿ كبك دری ﴾ كبكك اعلاسنی مراددر ولایت
شیرازده برناحیه آدیدر آنك ككلكی بغایت چوق وخوشنما اولور یای نسبتله دره منسوب ككلك
دیمك اولور حتی اول ناحیه خلقنك لسانلری فارسیده بغایت فصیح اولمغله لسان فارسیله لسان
دری دیرلر حدیث شریف نقل ایدرلر كمال پاشازاده دقایق الحقایقنده یازمش * قال رسول الله
صلی الله تعالی علیه وسلم لسان اهل الجنة فی الجنة عربی وفارسی دری ﴿ كبوتر شلواری ﴾
ایاقلری تویلی برنوع كوكرجین در غالبا دم كش وقوت دیدكاریدر قوشبازلر قتنده غایت معتبردر
ومقبولدر هواده اوچارکن تفله بازلق ایدر اول اجلدن پسران اول كوكرجینه زیاده طالب
وراغب اولورلر حتی قوشبازلق ایدن یاران اول كوكرجین ایله پسرانی صید ایدوب بند شلوارینه
ال اوررلر ﴿ كبودی ﴾ ضم باء موحده ایله ایكی معنایه در اول هرنه كه كوك رنكلو اوله ثانی برنوع
كوك قوزی دریسیدر اكثر عجملر بورك ایدوب باشلرینه كیرلر ساده رویانه بغایت پیرایه ویرر میرنظمی
بیت كلاه كبودی كه پوشیده است * ازان قتل عشاق كوشیده است ﴿ كچری ﴾ سكون جیم
فارسی وكسر راء مهمله ایله برنوع پلاودر برنج وماش ایله آمیخته بشوررلر ﴿ كدخدای ﴾ درت
معنایه كلور اول خانه صاحبنه دیرلر وعرف عوامده اول كمسنه یه دیرلر كه بین القوم موقر ومعتبر
اولوب كارساز ومهم پرداز اوله ثانی متأهل یعنی اولوكه عورتی اوله مولانا امیدی بیت
پیرانه سر كه قد امیدی دوتا شده * ازچار خایكی دوسه چار كدخدا شده * ثالث پادشاه
معناسنه كلور حكیم فردوسی بیت كیومرث شد درجهان كدخدای * نخستین بكوه اندرو
داشت جای * وله ایضا بیت باسب اندر آمد جهان كدخدای * بخسبید چون كوه لشكر
زجای * ابن یمین بیت شهریارا تویی آنكس كه جهانرا بسزا * كدخدایی بتو فرمود خدای متعال
كذا فی فرهنك جهانكیری رابع اصطلاحات منجمانده دلیل روحه دیرلر كه آنك تفصیلی كدبانو
لغتی ذیلنده ذكر اولندی حكیم سنایی بیت صاحب الساعه دلیل نهار * طالع وكدخدا
وخانه چهار * شیخ اوحدی بیت بدر آورز سیر این اجرام * سیر هیلاج وكدخدا وسهام
﴿ كرای ﴾ فتح راء مهمله مشدده ایله بمعنی حجام كاف فارسیله ده مرویدر كذا فی المجمع
﴿ كركری ﴾ سكون راء مهمله اولی وكسر ثانیه وفتح كافله بمعنی كرجن مرقوم ﴿ كرنای ﴾
فتح راء مهمله مشدده ایله عجمده متعارف اولان بوری كه منكر صداسی واردر نهق حماره بكزر حكیم
فردوسی بیت خروش یلان ودم كرنای * چنان شد كه چرخ اندر آمد زجای ﴿ كرنكانی ﴾
فتح راء مهمله وكاف فارسی وسكون نون اول وكسر ثانیله برنوع اوزم آدیدر ﴿ كری ﴾
كسر راء مهمله ایله صغر طوراجق محل ومكان میرنظمی بیت بجای قصر آن خرمشربانرا *
كری باید همین اندر جهانرا ﴿ كسنی ﴾ سكون سین مهمله وكسر تاء مثناة ایله زنار معناسنه در
فرهنك میرزا ابراهیمده بسنی ودسنی یه قافیه ایدوب شاه ناصر خسروك بو بیتنه متمسك اولمش
بیت تو با ترسا بیك نرخی كه بسنی * سوی دانا اكرچه داد كسنی ﴿ كسنی ﴾ سكون سین
مهمله وكسر نونله مختصر كاسنی مرقومدر حكیم انوری بیت روایح كرمت باستیزه رویی طبع *
خواص نیشكر آرد مزاج كسنی را ﴿ كسی ﴾ بوزن بسی اشارت مجهولدر بركمسنه معناسنه
آخرنده كی یا یای وحدتدر شیخ سعدی بیت كركسی وصف اوزمن پرسد * بیدل ازبی

ازبی نشان چكوید باز ﴿ كشتی ﴾ سكون شین معجمه وكسر تاء مثناة ایله كمی در عربیده زورق
وسفینه ومراكب البحر دیرلر شمس فخری بیت چو دین را تربیت فرمود رایش * همه كفار
بكسستند كشتی ﴿ كشنی ﴾ سكون شین معجمه وكسر نونله بمعنی كشته مرقوم ﴿ كشی ﴾
كسر شین معجمه ایله اوچ معنایه در اول بمعنی كدایی یعنی دلنجیلك وجرایتمك ثانی چنبر قولانی
ویوك بغلنان ایپ وبوكا بكزر هرنه اولورسه ثالث بمعنی خوشی یعنی كوزلك حكیم سوزنی بیت
تا بجهان خوشی وكشی ای صدر * خوش زی وكش بسیمبران وپری وش ﴿ كفتكی ﴾ سكون
فا وفتح تاء مثناة وكسر كاف فارسیله كفیده بودن ونركیده شدن یعنی یارلمش وچاتلمش اولمق
كذا فی المجمع ﴿ ككری ﴾ سكون كاف وكسر راء مهمله ایله ولایت هندوستانده برشهرك
آدیدر كذا فی المجمع ﴿ ككی ﴾ كسر كافله آدم نجاستی عربیده براز وغائط دخی دیرلر
﴿ كلنجری ﴾ كسر لام وراء مهمله وسكون نون وفتح جیمله برنوع لطیف اوزمدر هروی ولایتنده
اولور سیاه رنك وقبوغی یوفقه ونازك وآبدار وبغایت طتلو وصالقمی بش بطمان اولور دیو
روایت ایدرلر ﴿ كلندری ﴾ فتح لام وسكون نونله ایكی معنایه در اول قپو آردینه قونیلان
اغاج كه كلندر وكلندره دخی دیرلر ثانی بردلكلی اغاجدر مجرم وكناهكارلرك ایاقلرینه اوررلر
پوربهای جامی بیت بركردن مخالف وبرپای دشمنت * نكبت كنند دوشاخه ومحنت كلندری
﴿ كله سایكی ﴾ فتح لام وسین مهمله ویای تحتانیله فرهنك میرزاده بمعنی بدبختی وهند
كافرلرینه دیرلر ومجمع الفرسده بمعنی كله كلاغ كه مردارخوار اولور بو معنایه شاعر بیت همه
زمین كله سایكی نمود بچشم * غراب برسر آن آشیان میسازد * خاطره كلور كه بو معناده كاف
فارسیله اوله اما شرفنامه ده ومؤید الفضلاده وفرهنك میرزا ابراهیمده كاف عربیله اولمغین
وكتب مزبوره معتمد اولدوغی اجلدن متابعت اولندی ﴿ كلیكی ﴾ كسر لام وكاف وسكون یای
تحتانیله كلیك مرقوم كبی احول معناسنه در كذا فی المجمع ﴿ كمان زنبوری ﴾ تفنك كه عربیده
بندقه وتركستانده ملتق دیرلر حكیم اسدی بیت كرفتند كردان ایران زمین * كمانهای
زنبوری وچرخ كین * چرخ یایدر ﴿ كملی ﴾ سكون میم وكسر لامله یوكدن قالن وخشین
طوقنمش كلیم ﴿ كمی ﴾ ایكی معنایه در اول پوصوكه آنده عسكر كزلنوب دشمن بیخبر كچركن
علی الغفله اوزرلرینه چیقوب انهزامه مؤدی اولور شمس فخری بیت شهنشاها اكر برمیكشاید
بروی اختران كنیت كمی را * ثانی نقصان یعنی اكسكلك خسروی بیت ای سراپای معدن
خرمی * جمش تو دردلم زیاده كمی ﴿ كنبی ﴾ فتح نون وكسر باء موحده ایله غلام نیك طبع
وخوب روی حكیم شفایی درهجا بیت خاتون تو برصورت دیوار زند جلق * درخانه مده راه
غلام كنبی را ﴿ كندوری ﴾ سكون نون وضم دال وكسر راء مهملتین ایله سفره طعام بزدن
اولسون وسختیاندن اولسون حضرت مولانا قدس سره * قطعه * بیا كه همره موسی شویم
تا كه طور * كه كلم الله آمد مخاطبه طوری * كه دامنم بكرفتست ومیكشد عشقی * چنانكه
كرسنه كیرد كنار كندوری * شمس فخری بیت برای خون شهنشه فلك بدست قضا * كند
زاطلس والای چرخ كندوری * فرهنك جهانكیریده بمعنی دستارخوان یازلمشدر شمس فخری
بیتنك اول معنایه مناسبتی واردر ﴿ كندی ﴾ سكون نون وكسر دال مهمله ایله بر بیاض

چیچکدر صارویه مائل نیم ذراع بویی اولور بغایت خوشبودر خرما طلعنه مشابهتی واردر بلاد
عرب و یمنده و عمان جانبلرنده و شیرازك کرمسیر ناحیه لرنده و هندوستانده چوق اولور عربیده
کادی و هندی لساننده کیوره دیرلر ﴿ کیانی ﴾ پادشاهلره منسوب اولان نسنه لر دیمکدر
تاج کیانی و کمر کیانی کبی ﴿ کی ﴾ درت معنایه کلور اول پادشاه که عجم پادشاهلرینك
مخصوص لقبلریدر شمس فخری بیت شاه دوران شیخ ابو اسحق * ای کلاه تورشك افسرکی
بعضیلر پادشاه جبار معناسنه دردیمشلر امیر خسرو بیت از رخ فرخنده آن هر دو کی * بلبله
بلبل شده در کشت می * بر روایتده کیقباد شاهدن دارایه کلنجه مابینده کلان پادشاهلره
دینلور کیقباد و کیخسرو و کیکاوس کبی ثانی عناصر اربعه نك هر برینه کی دیرلر دردی مراد
اولندقده کیانا و کیان دینلور کما سبق ذکرهما ثالث بمعنی پاکیزه زراتشت بهرام بیت
پذیرفتم مراورا از دل کی * شد ستم بی شك و بی شبهه ازوی * رابع زمان مجهولدن
سؤالدر قچان معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت که خوردم شیر غیر سیر اوکی * مرا
بردو خبر تدبیر اوکی * استاد لطیفی بیت ترا کی خدا داد قدر و جلال * خدا داده را نیست
هرکز زوال * عربیده ایکی معنایه کلور اول ایچون معناسنه ثانی داغ معناسنه که آتش ایله
یقارلر خواجه حافظ بیت بصوت بلبل و قمری اکر ننوشی می * علاج کی کنمت آخر الدواء
الکی ﴿ باب الکاف المکسورة مع الالف * کبا ﴾ الف مقصوره ایله سپورندی و ممدوده
ایله عوداغاجی معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری بو ایکی معنایه استاد بیت برون انداز
از خانه کبارا * دماغ آسوده کن بوی کبارا ﴿ کرا ﴾ فتح راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول کیمه
معناسنه مثلا کرا کفتی و کرا دادی دیرلر یعنی کیمه دیدك و کیمه ویردك دیمك اولور ثانی در کرا
لفظندن مخففدر کیمده معناسنه و کیمك معناسنه ده کلور حکیم اسدی * مثنوی * سخنهای
دانا که نیکو بود * چو کنج کهر دان که با او بود * به از کنج دانش بکیتی کجاست * کرا کنج دانش بود
پادشاست * حکیم قطران ارموی بیت کرا پشتی بود کردون چه باشد پشتی لشکر * چه
باید یاوری مردم اکر دولت بود یاور ﴿ کشور خدا ﴾ راء موقوف یعنی سکون راء مهمله ایله
پادشاه دیمك اولور کشور اقلیمدر و خدا صاحب معناسنه در ترکیب اولنوب اقلیم صاحبی
معناسنه اولور میر نظمی بیت عدل لازم شان فرمان رواست * سخا زیور ذات کشور خداست
﴿ کلیا ﴾ سکون لام و فتح یای تحتانیله قلیه که شخار و شعار دخی دیرلر قلیادن تعجیم اولنمق
جایزدر ﴿ کما ﴾ میمك تخفیفی ایله تشدیدیله ده جایز حتا معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری
و مجمع الفرسده پرباز معناسنه ده مرویدر که ران دخی دیرلر ﴿ کیپا ﴾ سکون یای تحتانی
و فتح باء فارسیله شیر داندر که ات و پرنج ایله طولدورب یاغده بشوررلر بسحاق اطعمه بیت
کیپا خوشست و پاچه عزیزست و سر شریف * اما هریسه بر همه چیزی مقدمست *
﴿ کیمیا ﴾ اوچ معنایه کلور اول مکر و حیله معناسنه حکیم سوزنی * قطعه * آنانکه
بر مخالفت پادشاه دین * بودند دست برده بمکر و بکیمیا * بی کیمیا و مکر بفر همای شاه * ریشان
نشان دهند چو سیمرغ و کیمیا * بو معنایه شمس فخری بیت با خصم اکر بسازی و تا برکنی سرش
آن نیز هم ز پردلی و کیمیا بود * ثانی بعض اجزا ترکیبی ایله اولان آلتونه دیرلر و اکسیره دخی کیمیا

کیمیا دینلور خواجه حافظ بیت آنانکه خاك را بنظر کیمیا کنند * آیا بود که کوشهٔ چشمی بما کنند *
ثالث بطریق الاستعاره بد اصل و حرامزاده یه دیرلر فی الحقیقه عملی التون اصلده جواهر خسیسه نك
برقاجی جمع و ترکیب اولنوب و انواع عمل ایله وجوده کلدوکی اجلدن بد اصل و ولد زنایه کیمیا دینلمك
موجه در شاعر بیت نبیره چو جنك آورد با نوا * هم از ابلهی باشد و کیمیا ﴿ مع الباء الموحده ﴾
﴿ کتب ﴾ سکون تاء مثناة ایله سرکشته و واله و مدهوش معناسنه شاعر بیت بصحرا چو کتب
و سراسیمه رفته * لب از تشنکی را بتفسید و کفته ﴿ کسب ﴾ سکون سین مهمله ایله
لاف اورمق که کب زدن دخی دیرلر وله بیت سخنها همه کسب بود و کذاف * نکوید دروغ آنکه
بد سینه صاف * عربیده انتفاع و قزانج معناسنه در ﴿ کشت آب ﴾ سکون شین معجمه
و تاء مثناة ایله یاغمورده اکیلن اکن معناسنه در معنای ترکیب صو اکنی دیمك اولور صوارمغله
اکیلن اکنه دخی دینسه جایز حاصل کلام دشتی اولمیوب سقی ایله اولان زراعتدر ﴿ کیب ﴾
سکون یای تحتانیله کتب مرقوم کبی سرکشته و واله و حیران معناسنه ده مرویدر بمعنی اول شاعر
بیت در آمد بانجای مدهوش و کیب * که از ترس و بیمش نمانده شکیب ﴿ مع التاء المثناة ﴾
﴿ کبت ﴾ سکون باء موحده ایله بال آروسی حکیم سوزنی در هجو منلا شید * نظم *
ای شید کبت خانه بر آشفتی * با ابلهی و بیخردی جفتی * آرام تو کی پذیرد تا حشر * این کبت
خانه را که بر آشفتی * سهلست کبتخانه بر آشفتن * کبتی بخانه بر ته خوش خفتی ﴿ کت ﴾
که سن دیمکدر اصلی که تو و که ات در استخفافا اختصارا اولنمشدر ﴿ کرفت ﴾ کسر راء مهمله
و سکون فا ایله چرکنلك و کثافت معناسنه در ابو المعانی در حق بخیلی بیت جسم تو و جامه
سراپا کرفت * افتادی در که و یا چاه زفت ﴿ کشت ﴾ سکون شین معجمه ایله زراعت
و تارلا و اکن معناسنه شیخ نظامی بیت هر آن همواره کشت از نیروی بخت * چو کشت
پر کلوخ از مالش سخت * عربیده زراعت و حراثت و چغتای لساننده ایکین دیرلر میر علیشیر
بیت خطینك باش چیککالی خالینك کور و غاس * کو کاردی چون ایکین کم بولدی دانه *
﴿ کشت برکشت ﴾ بر نوع اوتدر اپلك کبی اوزانوب بر برینه طولاشور بر باغچه ده که ظاهر اوله
آیرلمه سی غایت عسیر اولور اکر قوپارلمسه باغچه یی تلف ایدوب بر نسنه حاصل اولمز اولور
نتکم دیمشلردر بیت نحوست هر کرا چون کشت برکشت * همی پیچد شود احوال خود زشت
﴿ کفت ﴾ سکون فا ایله بمعنی کتف یعنی اوموز حکیم فردوسی بیت بیاورد کرز کرانرا بکفت
سپه ماند از کار او در شکفت * وله ایضا بیت برخ چون کلستان و با یال او کفت * همی هر که
بیند بماند شکفت * حلیمی صرئلان معناسنه نقل ایلمش نعمة الله کیچرك چولمکدر دیمش
﴿ کیت ﴾ سکون یای تحتانی ایله حیران و مدهوش و واله و بیهوش معناسنه میر نظمی
بیت جهان از سطوتش پر صیت کشته * که عقل و جان اعدا کیت کشته ﴿ کیست ﴾
سکون یای تحتانی و سین مهمله ایله ذوی العقولدن سؤالدر کیمدر معناسنه اصلی که است
ایدی استعمالنده ثقلت اولمغله هاء علامت حذف و الفی که حرف علتدر ینه کندو جنسندن
حرف یایه قلب ایدوب کیست ایلدیلر شیخ عمر خیام بیت ناکرده کناه در جهان کیست بکو *
وانکس که کنه نکرد چون زیست بکو * ابو المعانی * قطعه * کیستم من که مناجات کم * پیش تو

عرضهٔ حاجات کنم * عفوکن معصیت تقصانم * منکه دریوزهٔ حاجات کنم ﴿ کیشت ﴾ سکون یای تحتانی وشین معجمه ایله یوغرت اوزرینه تازه سود قویوب طعام ایدرلر چوبانلر آکا کوره مزدیرلر چوبان یمکی در ﴿ کیخت ﴾ سکون یای تحتانی وخاء معجمه وضم میمله صاغیر یدرکه اشك وقاطر دریسندن ایدرلر حکیم خاقانی بیت صبح ازجمال ومعدلت آمیخت خنجرش * کیمخت که ادیم شد از خنجر زرش * وخام دری یعنی دباغت اولنمامش دری شاعر بیت فلك چندان که دیك خاك را پخت * نرفت ازخوی اوخامی چو کیمخت ﴿ مع الجیم * کیج ﴾ سکون یاء موحده ایله آیری یعنی باشقه باشقه آیروآیرو اولان نسنه یه کیج کیج دیرلر استاد رودکی بیت بجمله خواهم ویك ماه از تو بوسه شها * بکیج کیج بخواهم که کام من بدهی * هندوشاه صاحبه وبعض معتبر فرهنکلرده باء موحده ایله در اما بعض آخر فرهنکلرده یای تحتانیله روایت اولندوغی رسیدهٔ نظر کوتاه حقیر در ﴿ کرج ﴾ فتح راء مهمله ایله دلیم مثلا قاون وقارپوز والماوامرود دلمی ودخی پارچه که برنسنه دن کسیلوب آیرلمش اوله مثلا کرج خربزه وکرج خیار وکرج کریبان وکرج آستین دیرلر اما بعض نسخه ده کسر راء مهمله ایله منقولدر ابو المعانی بیت فلك دعد دکران را چو خربزه پالیز * من ار بخواهم ازو کرجی میکند امساك ﴿ کلیج ﴾ سکون لامله اوج معنایه در اول بمعنی شکن یعنی برنسنه بوکیلوب یری معلوم قاله شاکر بخاری بیت فری دران زاغ مشکینش چه زنجیر * فتاده صد هزاران کاج بر کلیج * ثانی احمق ومعجب یعنی هم احمق اوله وهم حماقتنی بلیوب زعم وپنداری اوله ثالث حمامجیلرك زبل سپیدی که آنکله زبل چکوب حمامه یقارلر شمس فخری بیت حمامیان دهر پلیدی حادثات * ازبهر ریش خصم تو در کلیج کرده اند ﴿ کلیواج ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانیله چیلاق که غلیواج وغلیواژدخی دیرلر ﴿ کنج ﴾ سکون نونله عظیم الجثه وقوی هیکل فیل که جنکجی اولور حکیم فردوسی * مثنوی سپاهی که از کوه تا کوه مرد * سپر در سپر یافته سرخ وزرد * ایا کوس وپانای روپین سنج * ایا تازی اسبان وفیلان کنج ﴿ کیج ﴾ سکون یای تحتانیله اوچ معنایه کلور اول احمق ومعجب که نفسنی تعریف ایله حماقتنی اظهار ایده شمس فخری بیت ای فلك بارفعت وتعظیم تو چون خاك پست * وی خرد با دانش وتدبیر تو معیوب ویکیج * ثانی خردم بریده یعنی قویروغی کسلك اشك ثالث آلت چکه سی شش اولان حیوان چارپا شرفنامه ده وفرهنك میرزا ابراهیمده فتح کاف وسکون باء موحده ایله بومعناره مروبدر ﴿ کیکیج ﴾ سکون یا ئین تحتانیین وکسر کافین ایله براوتدرکه دمه دیرلر ودخی اصرغان دکنی تخمنه ده دیرلر ﴿ کین ایرج ﴾ باربد خسرو پرویزك اوتوزبر لحننندن برنواولحن مخترعی آدیدر شیخ نظامی بیت چوکردی کین ایرج را باغاز * جهانرا کین ایرج کوشدی باز ﴿ مع الجیم الفارسی * کیچ ﴾ دیمك که لکدخی دیرلر میر نظامی بیت بپای کین میزد بر سرش کیچ * همیکرده بچشم خلق چون زیچ * زیچ مسخره معناسنه در ﴿ کلیچ ﴾ کلیچ مرقوم معناسنه یعنی زبل سپیدی ﴿ کلیچ ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانیله ایکی ایاغی سکیل آته دیرلر استاد عسجدی بیت پیش خیل تو سبز خنك فلك * لنك وسکسك بود بساق کلیچ ﴿ کنکاچ ﴾ سکون نون وفتح کافله مشورت معناسنه که کنکاش دخی دیرلر حکیم نزاری قهستانی بیت درین مصالحه کنکاچ رفت با اصحاب * بجمع گفتند القصه سوی

سوی خانه کرای ﴿ کیچ ﴾ سکون یای تحتانی ایله پراکنده وچفسیت ازجامه کذافی فرهنك زفانکویا ﴿ کیچ کیچ ﴾ بسکون الیاء بین التحتانیین بمعنی خرد خرد واندك اندك شاعر بیت بجمله خواهم بکساله از تو بوسه بتا * بکیچ کیچ بخواهم که کام من بدهی * فرهنك حسین وفاتی ده یای تحتانی یرینه نون واقعدر ﴿ مع الخاء المعجمه * کنج ﴾ اطفالی قورقمق وبرنسنه دن منع ایچون دیرلر برامز دیمك معناسنه درودخی اطفال ایچون ایتدکاری قورقنچ صورته دیرلر ﴿ کنج کنج ﴾ آواز خنده درکه کولمك محلنده ظاهر اولور حکیم سنایی بیت ازپی مصلحت بروخندد * کنج کنج بر بروت اوبندد * وله ایضا بیت کنج کنج اندر فقیر چیست خری * چك چك اندر چراغ چیست تری ﴿ کنج ﴾ سکون یای تحتانیله کوزچیاغی که پتخ وکیخ دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت زجام خامه بتن برنماند چندانی * که کیخ چشم کنم پاك وبینی وفوزم ﴿ کیرخ ﴾ سکون یای تحتانی وفتح راء مهمله ایله رحله درکه اوزرینه مصحف شریف قورلر کذافی المجمع ﴿ مع الدال المهمله * کرد ﴾ سکون راء مهمله ایله کار معناسنه درکه کردار لفظندن اختصار اولنمشدر کرد کاردندر شاعر بیت بلبل اندر قفس هجر ازان می نالد * که یکی کردند ارد همه کی کفتا رست دیکر وله بیت باز بردست شهان پای ازان میکوبید * که یکی کفت ندارد همه کی کردارست ﴿ کشمند ﴾ سکون شین معجمه ونون وفتح میمله اکلمش یر اوزم مزروعه معناسنه اصلی کشتمند ایدی استعفافا تاسی حذف اولنمشدر حکیم اسدی بیت دو منزل زمین تا برهیرمند * پر آب خوش ومیوهٔ کشتمند * استاد فرخی بیت بدخل نیك وبزیب خوش وباب تمام * بکشتمند وبباغ وبموستان پرور ﴿ کشواد ﴾ سکون شین معجمه ایله برمبارزك اسمیدرکه کیکاوسك پهلوان پای تختی ایدی ﴿ کلید ﴾ انخترکه عربیده مفتاح دیرلر ترکیده قفله کلید دیرلر شیخ سعدی بیت زبان در دهان ای خردمند چیست * کلید در کنج صاحب هنر * خواجه سلمان بیت خیز کلید صبح بین قفل کشای زندکی * جرعهٔ می بخا کیان داده صفای زندکی ﴿ مع الراء المهمله * کتور ﴾ سکون تاء مثناة وفتح واو ایله هندوستان سرحدنده قریب محلده واقع برطائفه در آتش پرست کافرلردر مولانا هاتفی بیت زکفار کتور بجان آمدیم بدرکاه شاه جهان آمدیم * برطاغ اسمیده اولمق مروبدر طائفهٔ مزبوره اول طاغده اولمریده جائز در وله ایضا بیت چو شد کوه کتور تماشاکهش * شد آن سهمکین کوه سد رهش ﴿ کراکر ﴾ فتح راء مهمله وکسر کاف فارسیله برنوع بقلادر نسخهٔ میرزاده کاف عجمیله مروبدر ﴿ کردار ﴾ سکون راو فتح ذال مهملتین ایله ایکی معنایه کلور اول عمل وکار وعادت اوزره اولان مصالح وامور ذاتیهٔ نفسیه حکیم انوری بیت هواسیاه بکردار قیرکون خفتان * فلك کبود بکردار نیلکون مغفر * ثانی روش وطرز وعادت واسلوب معناسنه شیخ نظامی بیت یکی نامهٔ نغز پیکر نبشت * بتغزی بکردار باغ بهشت * کمال پاشازاده مرحوم تصرف خاصه سیله بیورمشکه کردار لفظ مرکبدر کردایله آردن معناسی چوره یه کتور یمجی دیمك اولور مراد الله اولیان نسنه یی یاننه کتوررد یمك اوله اویله اولدوغی حالده کاف فارسیله اولمق کرك ایدی لغت یازنلر جمله کاف عربیله یازمشلر اول معنایه نپچه یرلشور ﴿ کردکار ﴾ سکون راو دال مهملتین وفتح کاف فارسیله ایکی معنایه در اول جناب حضرت باری تعالی جل ذکره اسم شریفیدر فاعل مطلق

معناسنده حکیم انوری بیت ای روزکار دولت تو روز روزکار * وی بر زمانه سایه تو فضل کردکار
حکیم سنایی بیت چون تو در علم خود زبون باشی * عارف کردکار چون باشی * ثانی بمعنی
عمدا یعنی قصدا استاد رودکی بیت نه چون پور میر خراسان که او * عطار دنشسته بود کردکار
شمس فخری بیت شیخ ابو اسحق ظاهر از تو کرد * صورت عدل و سخاوت کردکار * مذکور
ایکی معناسنده ذخی زاء معجمه ایله کردکاز دیرلر ﴿ کرمکر ﴾ کسر راء مهمله وسکون میم وفتح کاف
فارسیله ابریشم قوردی کرم پیله دخی دیرلر ﴿ کزپر ﴾ کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانیله کوی
کتخداسی ﴿ کشت زار ﴾ سکون شین معجمه ایله اکنلك عربیده مزروع دیرلر کشت اکین در
زارلك معناسنده درکه اکنلك دیمك اولور شاعر بیت بکشت زار جهان آنکه هرچه چیز بکشت
ز نیك و بد درود آخر آن شود حاصل ﴿ کشتکار ﴾ سکون شین معجمه و تاء مثناة وفتح کاف فله
اکینجی واکلمش یرمعناسنده در شاعر بیت هرکه شد کشتکار اعمالش * باز یابد جزای افعالش
﴿ کشکجیر ﴾ سکون شین معجمه ونون و یای تحتانی وفتح کاف وکسر جیمله کروت که عربیده
سریر دیرلر و تخت دخی دیرلر ﴿ کشمایر ﴾ سکون شین معجمه وفتح میم وکسر یای تحتانیله برناحیه
آدیدر کشایر دخی دیرلر ﴿ کشمر وکشمیر ﴾ کلاهما بسکون الشین المعجمه وکسر المیم بروایت
ورمشهور وشهردرکه کاشمر دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت یکی شاخ سرو آورید از بهشت *
به پیش در شهر کشمر بکشت * نجیب الدین جرد پادقانی بیت دماغ ودیده من سالهای افسر
شد * که از خیال تو آن کشمرست واین کشمیر ﴿ کشور ﴾ سکون شین معجمه وفتح واو ایله
اقلیم ومملکت وولایت معناسنده در شمس فخری بیت همچو شیراز خرم از عدلت * نیست
اقلیم درهمه کشور * بو بیت مفهومنده ولایت معناسنه اولور زیرا هر اقلیمده نیچه ولایت واقع
اولور اما اقلیم معناسنده دها استعمال اولنمشدر حکیم انوری بیت صیت تو هفتاد کشور زانسوی
عالم کرفت * تو بران منکر که عالم هفت باشش کشورست * حکیم خاقانی بیت کوی اندر
کشور ما بر نمیخیزد وفا * یا خود اندر هفت کشور هیچ جایی بر نخاست * کمال پاشا زاده مرحوم فن
فارسیده تصرفات خاصه سندن دیرکه کشورکشش ایله وردن مرکبدر اصلی کشت ور ایدی که
کشت اکین در وور ذومعناسنه درکه اکینلو دیمك اولور بعد التراکیب تا حذف اولنوب کشور
دیدیلور عایانك اکوب بجوب او تور دوغی یره دیرلر ﴿ کشوربکشور ﴾ ولایت بولایت معناسنه
حکیم فردوسی بیت زکشور بکشور وجهان فراخ * زده نور رخسار او بیخ وشاخ ﴿ کنجر ﴾
سکون نون وفتح جیمله فیل قوی الهیکل وعظیم الجثه که کنج دخی دیرلر ﴿ کنکر ﴾ سکون نون
وکسر کاف ایله برسازدر اکثر اهل هند چالرلر کنکره دخی دیرلر وکنکری ده دینلور کسر ئین ایله
شیخ روزبهان بیت رك جانم چو کنکر می نوازد * نه ظاهر بلکه در سر می نوازد ﴿ کوپر ﴾
کسر واو وسکون یای تحتانیله زمین شوره معناسنه حکیم فردوسی بیت بیابانی ازوی دمان
دیو وشیر * همه خاك شخ وهمه ره کوپر * فخر کورکانی بیت کوپر شوره و ریك رونده * سموم
جان رود یودمنده * بعض کسنه لردن مسموعدرکه اول یره دیرلرکه یاغمور یاغوب یری اصلتدقدن
صکره آدم وحیوانات یوریدیکندن چقور چقور اولوب ناهموار قوریه شول مرتبه که اوزرنده
یوریمك دشوار اولهکذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کهپر ﴾ سکون هاو فتح باء موحده ایله صرچه

صرچه برمق که عربیده خنصر دیرلر ابو المعانی بیت تواضع آنقدر دارد فضیلت * ازان کهپر
شده جای جواهر ﴿ کهتر ﴾ سکون هاو فتح تاء مثناة ایله کوچکرك که مقابلی مهتردر ﴿ کیر ﴾
آلت رجل اولدوغی جمله نك معلومیدر وشاهد عینی یانده حاضردر ﴿ کیرآور ﴾ آلتی عادتدن
زیاده اولان آدمه دیرلر ابو المعانی درهجا بیت چو کیرش ناتوان وسست بوده * زنش کیرآور انرا
دوست بوده * بو بیتده توریه وایهام واردر ﴿ کیستار ﴾ سکون یای تحتانی وسین مهمله وفتح
تاء مثناة ایله اشکجه که جلادان مجرمه ایدرلر ﴿ کیسه بر ﴾ سکون یای تحتانی وفتح سین
مهمله وضم باء موحده ایله یان کیسجی اصلنده کیسه کیسجی دیمکدر میرنظمی بیت یکی کیسه بربود
شهرت شعار * به نیز دستیش را نباشد قرار ﴿ کیمیاکر ﴾ ایکی معنایه در اول کیمیا عملنی
اشایجی شیخ سعدی بیت کیمیاکر بغصه مرده ورنج * ابله اندر خرابه یافته کنج * ثانی
مجمع الفرسده حیله کر معناسنه در ﴿ کینه ور ﴾ سکون یای تحتانی وفتح نونله کینلو وکین
طوتیجی دیمکدر مولانا هاتفی بیت کر این کینه ور لشکر بیشمار * کذار آورد جانب آن دیار *
﴿ مع الزاء المعجمه * کردکاز ﴾ سکون را وکسر دال مهملتین وفتح کاف فارسیله حضرت
جناب باری تعالی عز اسمه نك اسم شریفی در کردکار مرقوم کبی ابن یمین * قطعه * شاها
چکوید ابن یمین از جفای چرخ * دوران عمر کوته وشرح غم دراز * با آنهمه بدیش چه غم زو
چو کار من * آخر ز تو نکوست بتوفیق کردکاز ﴿ کشنیز ﴾ سکون شین معجمه وکسر نون بعده
یای ساکنه ایله حبوباتدن برنوعدر عربیده کزبره دیرلر ﴿ کیز ﴾ سکون یای تحتانیله بعضی غلمه
یعنی کیچه کذا فی المجمع ﴿ کیکیز ﴾ سکون یا ئین تحتانیین وکسر کاف فله برنوع تره درکه برك پهن
وتره ثیرك دخی دیرلر عربیده جرجیر دیدکلری در کذا فی المجمع ﴿ کین توز ﴾ سکون یای تحتانی
ونون وضم تاء مثناة ایله کین ایدیجی وجنك ایدیجی معناسنه حکیم سوزنی بیت تا بود در سینه
من رسته بهر خدمتت * چرخ کین توز ندکی بیند بچشم کین ترا ﴿ کور ﴾ کسر واو وسکون
زاء فارسیله برمیوه درسرخ رنك شوره زار یرلرده بیتر ازدف دخی دیرلر ﴿ مع السین المهمله ﴾
﴿ کرپاس ﴾ سکون راء مهمله وفتح باء فارسیله مطلق بزدر یکی اولسون اسکی اولسون شیخ
عطار بیت حاصل دنیا چه باشد ای امین * نه کزی کرپاس وپکپاره زمین ﴿ کریاس ﴾
سکون راء مهمله وفتح یای تحتانیله پادشاهلر ووزرا وامرا دربارلری معناسنه در عربیده
اوج معنایه کلور اول خانهٔ فوقانی که علویه معناسنه ثانی خلوتخانهٔ پادشاهان وامراواعیان
واکابر ثالث طهار تخانهٔ فوقانی معناسنه در ﴿ کریس ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای
تحتانیله فریب وجابلوسی که کریسه دخی دیرلر میرنظمی بیت کند باهمه کس فریب وکریس
ندانند بجز شیطنت آن خسیس ﴿ کلیاس ﴾ سکون لام وفتح یای تحتانیله ایکی معنایه در
اول اوقیوسی که اوایچنده اوله یعنی اوده اولان اوطه قیوسی ثانی طام اوزرنده واقع طهار تخانه به
دیرلر ﴿ کندس ﴾ سکون نون وکسر دال مهمله ایله صقصغان قوشی ﴿ مع الشین المعجمه ﴾
﴿ کراش ﴾ فتح راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول کرا چکیجی عربیده مکاری معناسنه ثانی
کرا معناسنه در مجمع الفرسده بمعنی پریشانی مروید در حکیم سوزنی بیت تو در میان دلی دل
میان زلف تو در * کراش خود مخواه و زلف را بشانه مزن ﴿ کراوش ﴾ فتح راء مهمله وضم

همزه ایله چرخ روغنکر یعنی یاغ چقارد قلری چرخ که آنکله زیتون وکنجد یاغن چیقارر لرکذا
فی المجمع ﴿ کش ﴾ اوج معنایه کلور اول خط مستقیمه دیرلرکه بطلان کلمه ایچون اوزرینه
چکرلر بومعناسنه کشته دخی دیرلر مولانا کاتبی بیت دفتر لوح وقلم راکاتبی * کش عفوی
کش بجرم کاتبی * ثانی سطرنج اویناركن شاهی یرندن قالدرمق ایچون برلفظ معلومدر
بومعنایه کشت دخی دیرلر تاحذف اولنمشدر مولانا جامی * مصرع * زکشت مات شود
شاه عرصهٔ سطرنج * ثالث حرف تعلیل اولان که ایله ضمیر غایب شینی ترکیب اولنوب ها
علامت حذف اولنمشدر کهاش تقدیر نده اولورکه معلومدر ﴿ کشکاش ﴾ سکون شین معجمه
وفتح کافله یلان آوازی ﴿ کشنش ﴾ سکون شین معجمه وکسر نونله ایکی معنایه در اول
برنوع غایت خرده چکردکسنراوزمك قویسنه دیرلر ثانی کشنیز مرقوم معناسنه در
﴿ کلیم پوش ﴾ ایکی معنایه در اول بردارود رکه قلارو دخی دیرلر عربیده عرطنیشاد دیرلر
ثانی درویش بی نوایه دیرلر شاعر بیت هرکلیم پوشی که بینی مرحمت کردن رواست * آنچنان
کس در جهان زیر اشکسته خاطرست ﴿ کنکاش ﴾ سکون نون وفتح کاف فارسیله مشورت
معناسنه که کنکاج دخی دیرلر حکیم نزاری قهستانی * قطعه * خسرو اطرفه قصهٔ دارم *
کر بسمع رضا کنی اصغاش * کرچه رخصت نمیدهد عقلم * هرچه باادهمیکنم کنکاش * لیك
چون فکر میکنم درهم * میشوم همچو طرّهٔ جماش ﴿ کیش ﴾ سکون یای تحتانیله یدی
معنایه کلور اول ترکشك اوق طوران طرفنه دیرلر شیخ نظامی بیت تیرکه درکیش کمان وش
بود * عاقبتش تاب زآتش بود * محمد هندوشاه بیت بدست عمزه روانتر روانه کن تیری *
که صبر آن نکند دل که برکشی ازکیش * ثانی مذهب وملت معناسنه حکیم سوزنی بیت
بکاست صوفی دجال شکل وملحد کیش * بکو بسوز که مهدی دین پناه رسید * مرقوم
ایکی معنایه حکیم انوری * قطعه * آسمان چون سلاح بربندد * تیر تدبیر اونهد درکیش *
جان تودادهٔ جهانی را * فرق ناکرده اهل مذهب وکیش * مثله کمال بخندی بیت خواهم که
زکیش توشوم کشته بتیری * چون کیش تودارم روم آخر بهمان کیش * ثالث بمعنی بال وپر یعنی
قنات عبد القادر نایی بیت نه رای اوست کار ملك وملت * چو تیر چار کیش ازفاق وپیکان
رابع وصاف ده مذکور در برجزیره نك اسمیدر بحر فارسده حالا هرمز نامیله مشهور در کیش
اولغه وجه تسمیه اولدرکه اطرافنده بر یوکسك یردن نظر ایدنلر ترکش کبی کورر لر شیخ سعدی
بیت یکی مرد درویش درخاك کیش * چه خوش کفت باهمسر زشت خویش * خامس
برنوع جامه در قالن کتاندن طوقورلر عربیده جیش دیرلر مولانا هاتفی بیت برون رفت قوت
زدست دبیر * زتفصیل کیش وکتان وحریر * بوتعبیر اوزره جامهٔ لطیف اولمق کرکدر
سادس برجانوردر دیسنی کورك ایدرلر بغایت مقبولدرکه آکا سمور دیرلر سابع شمشاد
اغاجنه دیرلر ﴿ کین سیاوش ﴾ بازبد خسروك مخترعاتی اولان اوتوزلحننن برلحن ونوا آدیدر
شیخ نظامی بیت چو بردستان زدی کین سیاوش * پرازخون سیاوشان شوی کوش *
﴿ کینهٔ سیاوش ﴾ دخی دیرلر حکیم ازرقی بیت خرمتر از بهار سر ایدبزیروبم * کهکینهٔ
سیاوش وکه سبزهٔ بهار * سبزهٔ بهار دخی برنوا آدیدر ﴿ کینه کش ﴾ مشهور ملکی نك اون اپکنجی

اون اپکنجی کوتینك اسمیدر ودخی کین طوتمق معناسنه ﴿ مع الغین المعجمه * کریغ ﴾ کسر
راء مهمله وسکون یای تحتانیله بمعنی کریختن یعنی قاچمق شمس فخری بیت رفتمی زاصفهان
کرم بودی * قدرت رفتن ومجال کریغ * نسخهٔ وفایی ده کاف عجمیله مرویدر ﴿ کیاغ ﴾ فتح
یای تحتانیله بمعنی کیاه یعنی اوت بهرامی بیت عجب نیست ازسوزتری بیاغ * بتوخد درخت
وبسوزد کیاغ ﴿ کیغ ﴾ سکون یای تحتانیله چپاق که کوزدن آقان چرك وکرپکلر اراسنده
جمع اولوب یا پشور یوسف هروی بیت شکفت نیست اکر کیغ چشم من سرخست * بلی
چوسرخ بود اشك سرخ باشد کیغ * بومعنایی مؤید شمس فخری بیت باد در چشم دشمنان
درش * مژه چون تیغ وهمچو روپین کیغ * عربیده اکارمص وچغتای لسانده سیرکك دیرلر
میرعلیشیر بیت مین اولتوم ناله دین نازاویقوسیدین یار آچماس کوز * نی سود آندین که
هجران شامی بولغای کوزلاریم سیرکاك ﴿ مع الکاف * کردك ﴾ سکون را وفتح دال
مهملتین ایله لغزکه چیستان دخی دیرلرکذا فی المجمع ﴿ کرمك ﴾ سکون راء مهمله وفتح میمله
ایکی معنایه در اول استتان که آنکله جامه یورلر صابون کبی کوپورر ثانی مصغر کرم دوّ
قوردجغرمعناسنه ﴿ کریشك ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله
ایکی معنایه در اول مرد جنك آور یعنی شجیع وبهادر ثانی هرقوش یاور یسنه دیرلرکذا فی
فرهنك جهانکیری مذکور ایکی معنایه میرنظمی بیت مرد آنست که کریشك باشدش *
نه بلانه چون کریشك باشدش ﴿ کسنك ﴾ سکون سین مهمله وفتح نونله برنوع غله درماش
ایله عدس میانسنده اولورمقشر ایدوب علف دواب ایدرلر بغایت سمیردر کرسنه دخی دیرلر
ولسان هندیده کراو وکاو دیرلر ﴿ کلاك ﴾ پاشی اکری اوزون اغاچدر چوکان کبی آنکله
اغاچدن میوه دوشررلر یعنی ال ایرشمین دللری آنکله چکوب میوه میدر دکلیدر هرنه ایسه
آنکله قوپاررلر ﴿ کلاك ﴾ فتح لامله اوج معنایه کلور اول بمعنی لوچ یعنی شاشی عربیده
احول دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت مهتاب برآمد کلاك ازکور برآمد * وزدیك سیه
چرده سقنقور برآمد * شمس فخری بیت مطیع حکم شهنشه کسی تواند بود * که چشم
بخشش نی کور باشد ونه کلاك * ثانی بمعنی درد شکم ضیایی بیت بادا زحقد نفخ وباد حسد
دشمن شاه مبتلای کلاك * ثالث کوچك پرمق که عربیده خنصر دیرلر صاحب فرهنك منظومه
بیت کلیك وکانجك کلاك داشت نام * که خنصر بخواند بتازیش عام * وسکون لامله بوزن
سلاك ینه اوج معنایه کلور اول هرقامشه دیرلر عموماحضرت مولانا قدس سره بیت نه هرکلکی
شکر دارد نه هرزیری زبردارد * نه هرچشمی نظردارد نه هربحری کهردارد * حکیم ازرقی بیت
ازشجاعت وزفصاحت خلق زاحامی شود * نوك کلك تو همی چون نوك کلك ذی الیزن *
وقلم اولان قامشه دیرلر خصوصا شمس فخری * قطعه * جایی که دهد نظم فلك سلك سلاطین
شاهنشه آفاق بود واسطهٔ سلك * تا فرق بر آب سیهش در بردایام * درعهد وی آنکودو
زبان باشد چون کلك * حکیم انوری بیت کلکت چه قابلیست صاحبقران نطق * یعنی که
نفس ناطقه درجنبش الکنست * بعض نسخه ده اول قلم قامشی که یونلمامش اوله عربیده یراعه
دیرلر یونلدقدن صکره که یازویا زمغه صالح اوله خامه دیرلر بو بیتدن فهم اولنور بیت

نویسنده ازکلك چون خامه کرد * سوی مادر روشنك نامه کرد * ومذکور قامشدن دوزیلن
اوقه دخی کلك دیرلر نتکم بو بیتده وارد اولمشدر بیت زنیروز پیکان کلك توشیر * بروز بلا کردد
ازجنك سیر * ثانی آتش منقلی که ایام شتاده باقردن ودموردن ایدوب ایچنه آتش قورلر
حکیم سنایی بیت آن ازاثر کینهٔ اوبادم سردست * حقا که اکر کرم کند کلك اثیرش * وله
ایضا بیت چونان نمود کلك اثیری اثر بکوه * کاجرای اوکرفت همه رنك لاله زار * ثالث
برصمغ آدیدر غایت آجی براغاجدن حاصل اولور آکا جهودانه دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت
حاسدان توکلك تورطبی * ازقیاس رطب نباشد کلك ﴿ کلنجك ﴾ فتح لام وجیم وسکون
نونله کوچك برمقدر ﴿ کلنکك ﴾ فتح لام وسکون نونله بمعنی پرپهن یعنی سمو زاوت کلنك دخی
دیرلر کذا فی المجمع ﴿ کلنك ﴾ سکون لام وفتح نونله بمعنی پرپهن که خرقه دخی دیرلر عربیده
فرفخ وبقلة الحمقا دیرلر کذا فی المؤید وفرهنك میرزا ﴿ کلیك ﴾ کسر لام وسکون یای
تحتانیله ایکی معنایه کلور اول کوچك برمق که عربیده خنصر دیرلر صاحب فرهنك منظومه
بیت کلیك وکلنجك کلك داشت نام * که خنصر بخواند بتازیش عام * ثانی احول که شاشی
معناسنه در لوچ وکاژ وکلك دخی دیرلر اثیرالدین اخسیکتی بیت کی فتد برقدر تو دیدار ما
چشم کلیك * کی رسد در مدح تو کفتار با پای قصیر ﴿ کنشك ﴾ کسر نون وسکون شین
معجمه ایله ایکی معنایه در اول برعضوه اوق اورب زخم ایلمك ثانی آغری وجع معناسنه ایکی
معنایه ترتیب اوزره شاعر بیت بتیر مژه سینه کرده کنشك * ازان نیست در دل اثر از کنشك
﴿ کیك ﴾ اماله ایله ایکی معنایه در اول کوز ببکی مردم چشم معناسنه استاد رودکی بیت
خشم آمدش وهم آنکه کفت ویك * خواست کورا برکند ازدیده کیك * شمس فخری * قطعه *
کرماه نیم کورز کردون نظر کند * سوی در شهنشاه ازدیدهٔ کلیك * هنکام اهتمام وبوقت
مقابله * ازکینه مهر برکند ازدیدهاش کیك * ثانی بمعنی مردم یعنی آدم کذا فی فرهنك
جهانکیری ﴿ کیك ﴾ فتح یای تحتانیله شرفنامه ده برمیوهٔ معین در ومؤید الفضلا ده
بمعنی کربه که عربیده سنور وهره دیرلر که ترکیده کدی دیرلر ﴿ کیماك ﴾ سکون یای تحتانیله
بردریا نامی در کذا فی المجمع ﴿ مع الکاف الفارسی * کلنك ﴾ فتح لام وسکون نونله سوراخ
کلیدان یعنی مفتاح کیردیکی دلك کذا فی المجمع ﴿ کنك ﴾ فتح نونله چتین قوزکه ایچی
قبوغندن آیرلمز بسحاق اطعمه بیت بازمویز فراوان بتنقل میخور * آنزمان ازسر کردوی
کنك مغز برآر * وسکون نونله بی شرم وحیا وزبان آورد معناسنه حکیم سنایی بیت هریکی
بادو کنك سبزارنك * سرازان کورمچاه چون خرچنك * حکیم انوری بیت قاضی تو اکر پند
برادر بپذیری * کیری زطلب کردن این کنك کناره * وامرد درشت وبی حیایه دخی دیرلر
شیخ سعدی درمطایبه بیت که کریبانم بدرد قحبهٔ * کاه کنکی بشکند دندان من ﴿ ما اللام
﴿ کیفال ﴾ سکون یای تحتانی وفتح فایله مرد رندپشه وجماش وعیاش معنالرینه در شمس
فخری بیت ازاحتساب تفاوت مؤذنست وامام * کسی که بود ازین پیش فاسق وکیفال ﴿ کیل
فتح یای تحتانیله بوزن حیل برمیوه در چنکلی هم صاری وهم قرمزی اولور کناره مشابه
ایوار ایچه سی ویرر ایچنده درت دانه چکردکی اولور بسحاق اطعمه بیت حسود کفتهٔ بسحاق

بسحاق کو بکوی جواب * که پیش ما کیل وبه بهم نخواهد ماند * وسکون یای تحتانیله خمیده
وکج معناسنه حکیم قطران ارموی * قطعه * دلم بسان هوا آمد ازهوای حبیب * تنم بسان خلال
آمد ازخیال خلیل * بتی که قدش چون قول عاشق آمد راست * مهی که قولش چون
پشت عاشق آمد کیل * مجمع الفرسده آرزومند معناسنه مرویدر ﴿ کیهال ﴾ سکون
یای تحتانی وفتح هایله ایکی معنایه در اول بمعنی جهان ثانی جای بلند وعالی که کیهان دخی دیرلر
کذا فی المجمع ایکی معنایه ترتیب اوزره ابوالمعانی بیت درین کیهال فانی هرکه در سر را خرد دارد
نمیکردد عمارت بهر خود را خانهٔ کیهال ﴿ مع المیم * کرم ﴾ سکون راء مهمله ایله قورد جغز وبوجك
اسم عامدر حشرات ارضك جمله سنه اطلاق اولنور اغاج قوردی وابریشم قوردی وبونلره بکزرنه
وارایسه جمله سنه کرم دیرلر اسم جنسدر * مصرع * چو کرم پیلهٔ تاکی در ابریشم نهان باشی *
وقس علی هذا ﴿ کلام ﴾ عربیله فارسیده مشترك لغتدر جراحت معناسنه ابوالمعانی بیت کلام
کلام بدی در جکر * چو شد به نکردد بمرهم دکر ﴿ کلیم ﴾ خرقه وغلیظ صوف که فقرا
ودرویشان کیرلر بوندندر که آنلره کلیم پوش دیرلر ومعروف دوشمه درکه عربیده بساط دیرلر شیخ
سعدی کلستانده * ده درویش برکلیمی بخسبند ودو پادشاه در اقلیمی نکنجد دیمشدر ﴿ کم ﴾
ترکیده دخی مقام توصیفده ومقام تعلیلده استعمال ایدرلر حکیم اسدی بیت ازین راه دشوار
کم هست پیش * بردشادیٔ زمیهن ومال خویش ﴿ مع النون * کدن ﴾ کسر دال مهمله ایله
ایکی معنایه در اول برکوی آدیدر روز عاشوراده اون بیك قدر آدم جمع اولوب کریه وزاری
وماتم امام حسین رضی الله عنه ایدرلر ثانی حیز ومخنث یعنی کونداده کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ کراستن ﴾ فتح را وتاء مثناة وسکون سین مهملتین ایله ایکی معنایه در اول میل ایلمك
ثانی ظن وکمان ایلمك ﴿ کرشیدن ﴾ سکون راء مهمله ویای تحتانی وکسر شین معجمه ایله
بمعنی تباه شدن کار وپریشان کشتن یعنی ایش فنایه واروب طاغلمق معناسنه میرنظمی بیت
حال عاشق ازغم هجران کرشت * از ازل بودست بامحنت سرشت ﴿ کرمان ﴾ سکون
راء مهمله وفتح میمله ایکی معنایه در اول برولایت ومشهور مملکت آدیدر بی نظیر جوهردار دموری
اولور قلیچ ایدوب تیغ کرمانی دیرلر وافصح الشعرا خواجونك ولایتیدر وآنده جنس حبوباتدن
کمون چوق اولور مولانا جامی بیت خیال زیرکی باخود مبر پیش خدادانان * نه بند دبار زیره
آنکه باشد عزم کرمانش * زیره کموندر ثانی جمع کرم در یعنی قوردلر ﴿ کریفتن ﴾ کسر
راء مهمله وسکون یای تحتانی وفتح فایله بمعنی کریختن کذا فی المجمع ﴿ کشتن ﴾ سکون شین
معجمه وفتح تاء مثناة ایله اکین اکمك زراعت معناسنه مستقبلنده شین رایه قلب وماقبلنه بر الف
زیاده ایدوب کارد وکارنده دیرلر چغتای لساننده ایکماك دیرلر الف مکسوره وکاف عربیله زراعت
معناسنه در وکاف عجمیله اکمك یعنی مائل ایتمك اسکندرنامه ده برآت وصفنده دیر بیت هم
التون ایکارداغی آلتون لجام * هم التون تاقاداغی التون بسام ﴿ کشستن ﴾ کسر شین
معجمه وسکون سین مهمله ایله اوزمك واوزلمك معناسنه هم لازم وهم متعدی اولور مستقبلنده
کسیلد وکسیلنده دینلور کاه اولور حذف یایله کسلد دیرلر امرونهی صیغه لرنده حذف یا واجب
اولور که بکسل ومکسل دینلور وکسیختن دخی بویله در ﴿ کشمان ﴾ سکون شین معجمه وفتح میمله

زراعت معناسنه که کشتمند دخی دیرلر حکیم نزاری قهستانی بیت ازحبوبات درهمه کشمان *
نیست چندانکه درکشند تفج ﴿ کشن ﴾ سکون شین معجمه ایله بمعنی لب یعنی دوداق
ابو المعانی بیت آن کشن صاف ونازك رغبت شکست لعلست * آن درسپید دندان نابود
کردلولو ﴿ کشور زیان ﴾ سکون شین وراء مهمله وفتح واو ویای تحتانی وکسر زاء معجمتین
ایله بمعنی برزکان کذا فی المجمع ﴿ کلان ﴾ فتح لامله ایکی معنایه در اول زیب وزینت ثانی
هرنسنه دیبی یعنی قعروبن بمعنی اول میرنظمی بیت کلان شهر وبازار کرد فرمان * همه
آراستند همچون کلستان ﴿ کلید دان وکلیدان ﴾ کلاهما بکسر اللام وسکون الیاء التحتانی
وفتح الدال المهمله کلیدك پری کیردوکی یر یعنی قوان قفل قریع الدهر بیت همه آویخته
ازدامن دعوی دروغ * چوکنه ازکس کاو وچوکلیدان زمدنك ﴿ کن ﴾ بمعنی بخیه یعنی
نکنده که کله دخی دیرلر عربیده غرزه دیرلر ضم غین وسکون راء مهمله وفتح زاء معجمتین ایله کذا
فی المجمع ﴿ کنبهن ﴾ سکون نون وفتح باء موحده وهایله برنوع سبزدانه در چتلاغوج دیرلر
عربیده حبة الخضرا دیدکلریدر بعض چالیلرده بتر کذا فی المجمع ﴿ کهان ﴾ فتح هایله مختصر
کیهاندر جهان معناسنه استاد منوچهری بیت بود آن همکانرا غرض ومصلحت خویش *
اورا غرض ومصلحت شاه کهانست ﴿ کهترین ﴾ یعنی کوچکرك دیمك اولورکه اظهار هایله
کوچك درو ترادات تفضیلدر ﴿ کهین ﴾ کسر ها وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول
کوچك ثانی کهبر مرقوم معناسنه در ﴿ کیان ﴾ فتح یای تحتانیله ایکی معنایه کلور اول
چارطبایع عناصر اربعه ثانی که لفظنك جمعی درکیملر معناسنه وروایت اولنورکه علم طبیعی یی
ابتدا استماع ایله استاددن تعلم ایدن کمسه نك آدیدر ودیرلر که حکیم افلاطونك زمره مشائیون
اولان شاکردلرینك رئیسی آدیدر ﴿ کیپانیدن ﴾ سکون یای تحتانی اول وفتح ثانی وفتح
باء فارسی وکسر نونله میل ایلمك وعدل وداد ایلمك معناسنه در میرنظمی بیت هرکه کیپانید
کردن پیشه کرد * درجهان ازعاقبت اندیشه کرد ﴿ کیپیدن ﴾ سکون یای تحتانی اول
وثانی وکسر باء فارسیله از جایی کشیدن یعنی بریردن چکمك وبمعنی کردانیدن ودخی دوندرمك
﴿ کیرمان وکیربان ﴾ کلاهما بسکون الیاء التحتانی وراء المهمله وفتح المیم وباء الموحده بمعنی
مچاچنك اول آلتدرکه زنان آلت رجل کبی قطیفه دن ایدوب ایچنه پنبه طولدورب اوجنده
باغی اولور بری بلینه بغلیوب برینه مجامعت ایدرکبی قوللنورلر ترکیده زبق دیدکلریدر ومعنای
ترکیب کیره بکزر دیمکدر شاعر بیت میدهد جان زحسرت کیرمان * میبرد کارلذت کیرمان
﴿ کیستان ﴾ سکون یای تحتانی وسین مهمله وفتح تاء مثناة ایله اوزم صقه جق منکنه
چرخشت معناسنه وبعض فرهنکلرده یایق که آنکله یاغ چقاررلر کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ کیشن ﴾ سکون یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله ایکی معنایه در اول کوستك که چارپا
حیوان آیاغنه اوررلر ثانی قورشون معناسنه که اسرب دخی دیرلر ﴿ کیفانیدن ﴾ سکون
یائین تحتانیین وفتح فاء وکسر نونله بمعنی کیپانیدن مرقوم ﴿ کیفتن ﴾ سکون یای تحتانی وفا وفتح
تاء مثناة ایله بودخی کیپانیدن مرقوم معناسنه در ﴿ کیکن ﴾ سکون یای تحتانی وکافله بمعنی تاریکی
وتیره کذا فی المؤید وشرفنامه ده لامله کیلن واقعدر ﴿ کین ﴾ درونده خصومت وعداوت طوتمق

طوتمق میرنظمی بیت بدرکن ازدلت کین وعداوت * مکن ازبهر دنیارا خصومت ﴿ کیهان ﴾
سکون یای تحتانی وفتح هایله بمعنی جهان حکیم خاقانی بیت همتم برسر کیهان خورد آب
تنك وخشك وترکیهان چکنم ﴿ کیه دان ﴾ فتح یای تحتانی ایله چراغدان بعض نسخه ده چراغ
معناسنه در ﴿ مع الواو * کرپو ﴾ سکون راء مهمله وضم باء فارسیله کرپی که عربیده قنفذ
دیرلر ضم قاف وفا وسکون نونله کرمانیلر لسانیدر ﴿ کرو ﴾ فتح راء مهمله وسکون واو ایله ایکی
معنایه در اول ایچی بوشانمش دیش معناسنه شیخ آزری * قطعه * بکردکنه کمالت نمیرسد
کردون * که هست روز وشب وماه وسال ودرتك ودو * اکر زسنبله یك جو کم آورد کردون *
کند خصومت عدلت زکام ثور کرو * ثانی کشتی کوچك که سنبك دخی دیرلر شیخ سعدی
* مثنوی * جوانی پاکباز وپاك رو بود * که با پاکیزه رویی درکرو بود * شنیدستم که دردریای
اعظم * بکردابی درافتادند باهم ﴿ کیپو ﴾ سکون یای تحتانی وضم باء فارسیله ایکی معنایه در
اول مارول که کاهو دخی دیرلر ثانی کلبك دیدکلری قنادلی بوجك کذا فی فرهنك جهانکیری
مجمع الفرسده بر پرنده درکه دینار دخی دیرلر وکتاب السامی فی الاسامی ده بر کوچك قوشدر
مختلف رنکلری واردر واغاجلرده آشیان ایدر لانه سی کویا که اپلکدن اورلمش درآنده یاوری
چقارر ﴿ کیتو ﴾ سکون یای تحتانی وضم تاء مثناة ایله سنکخواره یعنی برقوشدر خرده
طاشجغزلر یر آنکله تعیش ایدر کذا فی الاداة ﴿ کیستو ﴾ سکون یای تحتانی وسین مهمله
وضم تاء مثناة ایله حنظل دیدکلری دارودر شاعر * مثنوی * اکر کیستو دهد جانان بعاشق
شود شکر بدل آید موافق * اکر شکر دهد اغیار بدخو * بکام جان آید همچو کیستو *
﴿ کیکو ﴾ سکون یای تحتانی وضم کافله کول یعنی اول چقوریرکه آنده صو جمع اولمش اوله
کذا فی لسان الشعرا ﴿ کیلو ﴾ سکون یای تحتانی وضم لامله بمعنی کیکوی مرقوم کذا فی المجمع
﴿ کیو ﴾ ضم یای تحتانیله اولو پادشاه یعنی سلطان عظیم الشان ﴿ مع الهاء * کبثه ﴾
سکون باء موحده وفتح ثاء مثلثه ایله ریم نقره یعنی کمشك چرکی که آشاغی چوکر عربیده
خبث الفضه دیرلر کذا فی المجمع ﴿ کتابه ﴾ فتح تاء مثناة وباء موحده ایله برنوع رسمدرکه
طاق ایوانلرده وبالای درور وزنلرده ودولاب اوزرنده ایدرلر واول رسم ایچنه ابیات واشعار وتاریخ
کبی نسنه لر یازرلر وآنك خرده رسمنی بعض قلمکاری ایشلرده ایدرلر شاعر * مثنوی * مشك
مدحش باب شعر سرشت * کاخ اقبال را کتابه نوشت * صدره ارجای رفت کاخ وسرای *
مانده جاوید آن کتابه بجای ﴿ کچیره ﴾ کسر جیم فارسی وسکون یای تحتانی وفتح راء مهمله
ایله پیشوا یعنی ایلروده اولان معناسنه ﴿ کرپه ﴾ سکون راء مهمله وفتح باء فارسیله بمعنی
کرده ﴿ کرته ﴾ سکون راء مهمله وفتح تاء مثناة ایله بندق اوتی ودوه دکنی اولمقده مرویدر
کذا فی المجمع ﴿ کرچه ﴾ سکون راء مهمله وفتح جیم فارسیله لیقه که دواته قویوب اوزرینه
مرکب قورلر ﴿ کرده ﴾ سکون را وفتح دال مهملتین ایله معروف یاغده بشمش اتمکدر
﴿ کرسنه ﴾ سکون را وسین مهملتین وفتح نونله اریك وچرك که جراحت اوزرنده اوله عوام
شیراز قافله قرسنه دیرلر خصوصا که فارسیده قاف اولمز ﴿ کرشته ﴾ کسر راء مهمله وسکون
شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله بوزن سرشته بمعنی خس وخاشاك شیخ عطار بیت زمین وآسمانها

برفرشته است * توکی بینی که چشمت پرکرشته است ﴿ کرم پیله ﴾ سکون راء مهمله و میم وکسر باء فارسیله ابریشم قوردی که کرم قوردر و پیله قورد اوزرینه طولاشدردوغی ابریشم درکه تفصیلی باب الباء الفارسیده ذکر اولندی شاعر * مصرع * چو کرم پیله تا کی در ابریشم نهان باشی * خواجه سلمان بیت همچون کشف حسود تراپوست شد حصار * چون کرم پیله خصم ترا جامه کشت کفن * خواجه حسین ثنایی بیت من چوکرم پیله ازدیباواطلس فارغم * برتن عریان لعابی ازدهان افشانده ام ﴿ کرنه ﴾ سکون راء مهمله وفتح نونله بردکندرکه استرخواره دخی دیرلر نسخه وفا پیده کاف عجمیله مرویدر ﴿ کریسه ﴾ کسرراوسکون یای تحتانی وفتح سین مهملتین ایله قریب وجابلوسی معناسنده میرنظمی بیت هرکس راشه کارش کریسه * ازان کشته نمی هم جیب وکیسه ﴿ کسیه ﴾ سکون سین مهمله وفتح یای تحتانیله بمعنی کیسه شاعر بیت چوهروعدی کند میکردنسیه * شه کویاتهی انبان وکسیه ﴿ کشته ﴾ سکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله اپکی معنایه دراول کاشته معناسنه که اکلمش دیمکدراستاد بیت ندانم یکتن ازکل خلایق * که دردل تخم مهرتونکشته * ثانی ایچندن چکردکی چقمش وقوریمش میوه شفتالو وزردالووامرودقوریسی کبی حکیم سوزنی بیت شاکوی ترابی تودل ازغم * بدونیست چون امرودکشته * وله ایضا بیت قدی چوسرو پیاده سری چوکنه کور * لبی چوکشته آلورنی چوپرده تار ﴿ کشه ﴾ اول خط مستقیمه دیرلرکه بطلان ایچون کتابت اوزرینه چکرلر فتح کافله دخی جائزدر قاسم انوار بیت توبسیه نامکی قاسمی * کرکشه عقوکشی حاکمی * ﴿ کلانه ﴾ فتح لام ونونله بمعنی آتشدان میرنظمی بیت زنش رابانك کردی ای قلانه * که آتش برفروزاندرکلانه ﴿ کله ﴾ فتح لام مشدده ایله اپکی معنایه دراول پرده زنان معناسنه حکیم اسدی بیت عروس سپهری چوکرد آشکار * رخ ازکله سبزکوهرنگار * ومطلق پرده معناسنه حکیم خاقانی * مصرع * صبحدم چون کله بندد آه دود آسای من * وعربیده بمعنی پرده تنك وبرنوع پرده درکه خانه کبی ایدرلر ترکیده جبنلك دیرلر کتاب السامی فی الاسامی ده مسطوردرکه کله خیمه تنك مثال اولور ایچنده عروس دامادایله یاتور بوتعبیر دخی جبنلك اولمق اوزره در ثانی سقف خانه وسقف خیمه وامثالی شیخ سعدی بیت توکی بشنوی ناله دادخواه * بکیوان بری کله بارگاه * تخفیف لامله ده اپکی معنایه در اول بمعنی موی جمع کرده یعنی اورلمش صاج شاعر بیت جای جانهاشکن شب پوشست * دام دلهاکله پرشکنست ثانی برشهر تامیدر تنکم قاضی حمید الدین مقاماتنده ذکرایدر * خلق را ازراه وعظ کن مکن میفرمایدکاه بزبان اهل حله شامیسر آیدوکاه بلغت اهل کله نوآمیرند ﴿ کنه ﴾ فتح نون مشدده ایله مصطکی که ساقزایدرلر ﴿ که ﴾ اپکی وجهایله تلفظ اولنور بروجهی اظهارهایله صغیر یعنی کوچك که مقابلی مه درکسرایله شیخ سعدی بیت چوازقومی یکی بی دانشی کرد * نه که رامنزلت یابد نه مه را * بروجهی دخی اخفاءهایله اپکی معنایه کلور بری اسم وبری ادات استعمال اولنور اسم استعمال اولندقده ذوی العقولك ذاتنه دلالت ایدرکسه معناسنه هرکدجوید یابدکبی واستفهام اولورکه کفت وکه یافت وکه دید دیرلر تکلم غیر ذوی العقوللره چه استعمال اولنور مثلا چه چیزست وچه کونه دیرلر وادات استعمال اولندقده اپکی کلمه ازاسنادارتباط ایچون

ایچون ایرادا اولنورویاصفتله موصوف میانینده مثلا دل که عاشق شدکبی ویاخودمعلول ایله علت میانینده مثلا مزن که تاب ندارم کبی ویاخودمعنایله غایت اراسنده مثلا بکوش که تابرسی کبی وبونلرامثالی نه وارایسه ودخی برامر برامره متعلق اولسه ایکیسنك بینلرینه توسل اولنور کفتم که چونی ویکوش که بدانی کبی وغیرهم ﴿ کیاده ﴾ بوزن پیاده بمعنی رسوای کذا فی التحفه ﴿ کیپه ﴾ سکون یای تحتانی وفتح باء فارسیله بجامارك حجامت ایتدکلری آلت حذف یایله کیپه دخی دیرلر استاد لطیفی بیت بدمکوکه همیکشد غیبه * هربدی رابجوش چون کیپه * بومعنایی مؤید شمس فخری بیت شهنشاهی که تدبیرضمیرش * نهد برپشت مهروماه کیپه * بعض نسخه ده کیپه آلت حجامت وکیپه حجامت اولنان محله دیرلر ﴿ کیسه ﴾ معروف طولو اولسون بوشن اولسون ﴿ کیله ﴾ معروف اوچلك که غله اولچرلر عربیده کیل دیرلر فتح کافله وقفیز وصاع دخی دیرلر شیخ سعدی بیت چوبرکیله جوامانت شکست * بشوی ای برادرزانبار دست ﴿ کیمه ﴾ بوزن نیمه شوخ چشم وقرارمش کوزه دخی دیدکاری مرویدر ﴿ کینه ﴾ کین طوتمق وخصومت وعداوت درونی میرنظمی بیت مکن باهیچ کس زنهار کینه * زکینه دار صاف وپاك سینه ﴿ کینه خواه ﴾ خصمندن انتقام قصدایدیجی ﴿ کینه کاه وکینه که ﴾ جنك یری محل کیرودارکه عربیده معرکه دیرلر میرنظمی بیت بکینه خواه آمدکینه که را * دعای دولتش میخواند شه را ﴿ کیهه ﴾ سکون یای تحتانی وفتح هایله براوتدرصرمشق کبی اغاجه صاریاولورتوت کبی میوه سی اولورعربیده علیق دیرلر ضم عین وفتح لام مشدده ایله کذا فی المجمع ﴿ کیه ﴾ فتح یای تحتانیله مصطکی ساقزدر ﴿ کییه ﴾ اپکی یای تحتانیله آلت حجامتدر ﴿ مع الیاء التحتانی * کرامی ﴾ فتح راء مهمله ایله اولووحرمتلو ومعززومکرم دیمکدر میرنظمی بیت کرامی دار مهمانرا همیشه * سخا ولطف رامید اریشه * ودخی قیمتلو ومعتبرنسنه یه دیرلر حکیم اسدی بیت کهرکرچه افتد بکف بی سپاس * کرامی بودنزد کوهرشناس ﴿ کسری ﴾ سکون سین مهمله ورانك فتحی ده وکسریله جائزدرشوش الرونك لقبی ایدی آندن صکره کلان عجم پادشاهلرینه لقب اولدی میرنظمی بیت چوکسری تخت شاهی را نشسته * درظلم وتعدی کردبسته ﴿ کشنی ﴾ سکون شین معجمه وکسرنونله بمعنی چنکلستان اینوه یعنی چوق اورمان کذا فی المؤید ﴿ کشورخدای ﴾ یعنی پادشاه شیخ سعدی بیت اکرکشورخدای کامرانست * وکردرویش حاجتمندنانست ﴿ کهنی ﴾ سکون ها وکسر نونله اپکی معنایه کلور اول خانه زمستانی یعنی قیشلاوی ثانی بمعنی خرس یعنی آیوکذافی فرهنك جهانکیری ﴿ باب الکاف العربی المضمومة مع الالف * کیتا ﴾ کسرباء موحده وسکون یای تحتانی وفتح تاء مثناة ایله برلطیف حلوادر مغزبادام ویافستق ویاجوزویافندق وکنجد ایله ایدرلر حلوای مغزی وکیتیپا وکبیته دخی دیرلر شمس فخری بیت دوش آب چشم دشمن پالوده کرد تیغت * کزکوزوکنجد غم سازدورا کیتا * عربیده قبیطا دیرلر معربی دروتحفة الاحباب ده حلوای ناطف وفرهنك میرزاده براتمکدر روغن ساده وشکروکنجد ایله ایدرلر ﴿ کیتیپا ﴾ زیادة باء فارسیله ده حلوای مرقوم درامیرخسرودرصفت هلال بیت کناره ایستسپید ازکیتیپای نبات * فرازاین طبق زرنکار سیم آکین ﴿ کجا ﴾ فتح جیمله الثی معنایه

کلور اول بمعنی قنده خواجه حافظ بیت صلاح کار کجا و من خراب کجا * ببین تفاوت ره
کز کجاست تا بکجا * ثانی بمعنی که حکیم فردوسی بیت سر نامه کرد آفرین خدای * کجا هست
باشد همیشه بجای * وله ایضا بیت برادرت چندان برادر بود * کجا مر ترا بر سر افسر بود *
فخر کورکانی از ویسه و رامین بیت دلم چون نامهٔ پر رنج و درد ست * کجا عنوان او این روی
زرد ست * ثالث بمعنی چه حکیم فردوسی بیت بنزد سیاوش خرامید رود * برو بر شمردان
کجا رفته بود * رابع بمعنی هر جا استاد فرخی بیت کجا زهمت عالیش یاد خواهی کرد * بچشم
و عقل نماند ستاده اندر جاه * خامس بمعنی کی استاد رودکی بیت کر ز سوی وصل تو باد آمدی
دل کجا از غم بفریاد آمدی * شاعر * مصرع * کجا شاهی نشیند با کدایی * سادس بمعنی جا
مثلا هر کجا دیرلر هر جا مراد ایدرلر کمال اسمعیل بیت بغیر خدمت تو بنده انتما نکند * بهر کجا که
پژوهش کنند اصل و نژاد * چغتایده معنای اوله یعنی قنده دیمکه قایان و قیدا دیرلر
نتکم میر علیشیر بیت هر قایان باقسام کوزومکا اول قویاشین نور ایرور * هر نظر قیلسام نظر
اول مه منکا منظور ایرور ﴿ کرارا ﴾ فتح رائین مهملتین ایله ایکی معنایه در اول قپو اوزرنده اولان
اغاج ثانی اول زمینه دیرلر که سبزوات زراعت اولنوب اطرافن طپراقله یوکسلک ایدرلر حیوان
کرمسون دیو کرار و کرده و کرزه دخی دیرلر سیذکر انشاء الله تعالی کذا فی فرهنک جهانکیری
﴿ کرنبا ﴾ کسر راء مهمله و سکون نون و فتح باء موحده ایله بر نوع سازدر که دروکران چالرلر کذا
فی الاداة مؤید الفضلاده باء موحده یرینه یای تحتانیله واقعدر ﴿ کسیلا ﴾ کسر سین مهمله
و سکون یای تحتانی و فتح لامله بر نوع دارودر عربیده سایحهٔ ابیض دیرلر بعض نسخه ده کوجله
بوکن واقعدر ﴿ کش خرما ﴾ سکون شین معجمه ایله ارکک خرمادر که بهر سنه آندن بر چوی
ایدوب خرمانک دپه سنده قفا کبی بر شیٔ اولور اکا صوقرلر اویله اتمینجه خرما ویرمز و چیچکی
دوکیلوب خرما طوتمز میر نظمی بیت بهر چیز می باید اورا نرش * که نخل آورد کش خرما
برش ﴿ کما ﴾ بر اوتدر بد بوی کل کنده دخی دیرلر عربیده فتح کافله کماة و ترکیده طوملان دیدکاریدر
پور بهای جامی بیت چون کما کنده است شکلی کن که تخم * بر کنی از بیخ همچون لنکرش * وله
ایضا بیت کنده است چون پیاز بغلهای او چنانک * کوبی بکند کرد کمارا مصادره ﴿ کنا ﴾
فتح نونله بمعنی مرز یعنی زمین کذا فی فرهنک جهانکیری ﴿ کنجا ﴾ سکون نون و فتح جیمله کنجیدن
لفظندن صیغهٔ مبالغه در صغه جق مکان معناسنه ابو المعانی بیت نکنجاد فتر دیوان بحرفی
از غم هجران * مکر جانان کند با وصل شرح درد عاشق را ﴿ کندا ﴾ سکون نون و فتح دال مهمله
ایله ایکی معنایه در اول حکیم فیلسوف و کاردان معناسنه جمال الدین عبد الرزاق کاشی بیت
آفرین باد یران مرکب خوش رفتارت * که دل زیرک و اندیشهٔ کندا دارد * ثانی شجیع
و بهادر معناسنه فرید الدین اسفراینی بیت حصاری به ز خرسندی ندیدم خویشتن را من
حصاری جز همین نکرفت ازین پیش ایچ کندانی * استاد عنصری بیت پیلان ترا رفتن
با دست و تن کوه * دندان نهنک و دل اندیشهٔ کندا ﴿ کنها ﴾ سکون نون و فتح ها ایله بر کوجک
اغاجدر پیراغی صاقز پیراغی کبی اولور کنهان دخی دیرلر کذا فی المجمع ﴿ کوتاه پا و کوته پا ﴾
کلاهما بواو المعروف و فتح التاء المثناة و اظهار الهاء چارپا بر جانوردر صغنه بکزر آرقه سنده بکلری

بکلری اولور و بوینوزی صغن بوینوزی کبی چتال چتال اولور کوتاه پای و کوتاه پاچه دخی دیرلر
کذا فی فرهنک جهانکیری اما مجمع الفرسده بمعنی خرکوش یعنی طوشان مسطوردر
﴿ کوچک بالا ﴾ قصیر القامه دیمکدر بالا بوی در کوچک معلوم ﴿ کوشا ﴾ واو معروف
و فتح شین معجمه ایله بمعنی کوشنده یعنی چالشیجی کوشیدن لفظندن اسم فاعلدر حکیم خاقانی
بیت کوشای بندم و نه نیوشای پند تو * از هیچکس نکوییٔ عاشق شنیدهٔ * حکیم ازرقی
بیت چو در کوشش بیاموزند دکر آن کینه با کوشش * همادرد تو در کوشش نیارد آسمان
کوشا * حکیم فردوسی بیت بهر کار کوشا بباید شدن * بدانش نیوشا بباید شدن *
﴿ کوکا ﴾ واو معروف و فتح کافله ایکی معنایه در اول بغایت بلند آواز ثانی اسماء قمردن
بر اسمدر بو معنا کتاب زنددن مستخرجدر ﴿ مع الباء الموحده * کب ﴾ آغزک هم ایچنه و هم
طشره سنه دیرلر آورد معناسنه در آنجق فرقی بودر که بر کب ذکر اولندوغی یرده مراد بیرون دهن
اولور و در کب ذکر اولندوغی یرده مراد اندرون دهن اولور اکب و لنبوس دخی دیرلر لسان
هندیده کاله دیرلر حکیم سنایی بیت کفتم آن زلف و کبت کیرم بدست دل بکفت * ارفع الدرهم
خذ و منه عنا قید الرطب * شمس فخری بیت کند دعای شه کامران ابو اسحق * دل خلایق
در سینه و زبان در کب ﴿ کرداب ﴾ سکون را و فتح دال مهملتین ایله تورانی بر پهلوان آدیدر
حکیم اسدی بیت پس صف بمهیا ز و سینا دداد * کمینکه بکرداب و نشوا دداد ﴿ کلخنتاب ﴾
کلخن جی در معنای ترکیب کلخن یاقجی دیمک اولور و کلخن قزدریجی دخی انسبدر ﴿ کلوب ﴾
ضم لامله قصاج معناسنه در انبر دخی دیرلر ﴿ کنب ﴾ سکون نونله ایکی معنایه در اول
شهرینک آدیدر که حالا بین الانام قم دیمکله معروفدر حضرت مولانا قدس سره * قطعه *
تو بدان خدای بنکر که صد اعتقاد بخشد * ز چه سنی است مروی ز چه رافضیست کنبی *
بغرست سوی بینش همه نطق را و تن را * که ترا یکی نظر به که همیشه میفرنبی * ثانی بر نوع
خیاردر لذیذ اولور بسحاق اطعمه بیت کدک و کشک نهاد است و تغار دوراغ * قدحی کرده
پر از کنکر و کنب خونخوار ﴿ کنیب ﴾ کسر نون و سکون یای تحتانیله بمعنی بند و قید که عربیده
غل دیرلر ﴿ کوب ﴾ واو معروفله بش معنایه کلور اول ضرب یعنی اورمق که بر شیٔ دن
بر کسنه یه ایریشه طاش و یا اغاج و یا خود مشت و یا دپمه کبی که کوست و کوس و آسیب
دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت کر ترا کوبی رسد از فتنهٔ مستان مرنج * با چنان
ساقی و مطرب کی رسد رهوار مست * ثانی طوقنمق معناسنه خلاق المعانی بیت کوب
خورده ز پهلویش مهماز * سوخته بر سرین او دل داغ * ثالث بر آلتدر پیل بانان قوللنورلر
کذا فی المجمع رابع بر قسم بوریادر که سازی غایت نرم در خامس کوفتن لفظندن صیغهٔ امر
و وصف ترکیبی اولور زرکوب و سرکوب کبی ﴿ کوپ ﴾ باء فارسیله ایکی معنایه در اول بمعنی کوزه
عموما و کوزهٔ بزرک خصوصا ترکیده دخی کوپ دیرلر ثانی حصیر معناسنه در ﴿ کوداب و کوشاب ﴾
کلاهما بواو المعروف اولها بفتح الدال المهمله والثانی بفتح الشین المعجمه بمعنی دوشاب یعنی بکمز
شمس فخری بیت نکر که چون بود احوال عیش آن بدبخت * که شهد فایق او شد زراوق کوداب
﴿ کوراب ﴾ واو معروف و فتح راء مهمله ایله بمعنی سراب که بادیه لرده ایراقدن صو کبی کورینور

استاد عنصری بیت بهر آب آرزوی سوی کوراب * کم کنی جان وزونیابی آب ﴿ کوزسب ﴾
واو معروف وفتح زاء معجمه وسکون سین مهمله ایله بر پادشاه اسمیدر ﴿ کوشاب ﴾ واو معروف
وفتح شین معجمه ایله کیجه لرده واقع اولان خیالات واحتلام معناسنه ده مرویدر کذا فی فرهنك
جهانکیری ﴿ کوشاسب ﴾ واو مجهول وفتح شین معجمه وسکون سین مهمله ایله خواب معناسنه
کذا فی المجمع شاعر دیمشدر بیت شنیدم که خسرو بکوشاسب دید * چنان کاتشی شد
زدودش بدید * وبمعنی جوان نوخط دمیده کذا فی فرهنك میرزا وکتاب السامیده بمعنی احتلام
وبمعنی کابوس وادات الفضلاده با کاف وباء فارسیین ایله بمعنی احتلام وجوان خط نیاورده
ولسان الشعراده زیادهٔ تاء مثناة ایله کوشتاسب مسطوردر بولغتدن مقدم فرهنك جهانکیریده
منقول اولان کوشاب فقیرك خاطرینه کلورکه اول دخی کوشاسب اوله وکتاب مزبورك کاتبی سهو
ایدوب سینی یازمامش اوله زیرا دورت بش معتبر کتابلرده کوشاسب منقولدر ینه اول معنایه
کوشاب یازلمنك وجهی یوقدر اول اجلدن که کوشاب دوشاب معناسنه اولدوغی دخی مقدم
ذکر اولنمشیدی ﴿ کوههٔ آب ﴾ یعنی موج آب که آبخیز دخی دینلور وترهٔ آب دخی دیرلر
﴿ مع التاء المثناة * کت ﴾ کلیچه معناسنه هرنه نك اولورسه میرنظمی بیت کت سیم وزر
چند بار شتر * زکالای فاخر به پیشش ببر ﴿ کت ومت ﴾ فتح میمله بعینه معناسنه توابع
الفاظ قبیلندندر حکیم فرزدق بیت روی زشت آن بد اختر نحس شوم * راست کویم
کت ومت ماند ببوم ﴿ کجت ﴾ فتح جیمله ایکی معنایه در اول طوغان تولتدکاری اوجکزکه کرنج
دخی دیرلر ثانی بمعنی سیم ﴿ کدست ﴾ کسر دال وسکون سین مهملتین ایله فرهنك میرزاده
بمعنی بدست که قارش معناسنه عربیده شبر دیرلر کسرتین ایله ووجب دیرلر فتحتین ایله ﴿ کروت ﴾
ضم راء مهمله وواو معروفله بمعنی فربه یعنی سموز حکیم انوری بیت کرچه در تألیف این ابیات
نیست * نی سمین غثی ونی غثی کروت ﴿ کشت ﴾ سکون شین معجمه ایله کشتن لفظندن فعل
ماضیدر کاهی مصدر واستعمال اولنور باید کشت کبی وامرنده حذف تا ایله کش دیرلر ودخی بمعنی
تهیکاه یعنی بوش بوکر معناسنه که عربیده خاصره دیرلر مذکور ایکی معنایه میرنظمی بیت دران
نیزهٔ تیز برکشت زد * درانسو برآمد بکشت وفتد ﴿ کشفت ﴾ ضم شین معجمه وسکون
فا ایله کشفتن لفظندن صیغهٔ ماضی در پریشان ایتدی معناسنه شمس فخری بیت عدل
اوتا غایتی باشد که باد * طرهٔ شمشاد اونتوان کشفت ﴿ کفت ﴾ سکون فا ایله ایکی
معنایه در اول مخفف شکفت وشکفته ثانی مخفف کوف وکوفته کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ کلاپشت ﴾ ضم باء فارسی وسکون شین معجمه ایله قیون یوکندن طوقنمش جامه درکه
هر رنکدن ایدرلر اکثر کیلان ومازندران اهالیسی بینلرنده متعارف جامه درکیرلر کلاپشته
وپشتك دخی دیرلر شاعر بیت هر آنکس که مازندران داشتی * کلاپشت وکیش وکمان داشتی
﴿ کمیت ﴾ فتح میم وسکون یای تحتانیله طوری آته دیرلر وبعضیلری ایاقلر اشقلرینه دك
ویاسی وقویروغی سیاه اولان طوری آته تخصیص ایلدیلر اما کثرت استعمالله هر آته
کمیت دیرلر میرنظمی بیت به پشت کمیت آن یل نامدار * شب وروز رفت ونکرده قرار *
﴿ کنست ﴾ کسر نون وسکون سین مهمله ایله بمعنی آتشکده حضرت مولانا قدس سره بیت

بیت تویی معبود در کعبه وکنستم * تویی مقصود در بالا وپستم ﴿ کنشت ﴾ کسر نون وسکون شین
معجمه ایله هر کنیسایه دیرلر عموما ویهودی کنیساسنه دیرلر خصوصا حکیم سنایی بیت
زوفلك وار مسجد مؤمن * زوکنشت وکلیسیا ایمن ﴿ کنیت ﴾ کسر نون وسکون یای
تحتانیله بمعنی کنیب مرقوم یعنی بند وقید ﴿ کوت ﴾ واو مجهول ایله ایکی معنایه در اول کوترم که
زمینکیر دخی دیرلر میرنظمی بیت چو کوت کشت نتوان که برخیزدش * بریش هرکه آمد
بخفته زدش * ثانی کوچك دپه جکلرکه طپراقدن یغلمش اوله ﴿ کورت ﴾ واو مجهول
وسکون راء مهمله ایله بوینی اینجه برداق کذا فی المجمع ﴿ کورشت ﴾ واو معروف وکسر
راء مهمله وسکون شین معجمه ایله غول چوب معناسنه که باب الغین ده ذکری مرور ایلدی
﴿ کوست ﴾ واو معروف وسکون سین مهمله ایله ایکی معنایه کلور اول ایکی نسنه بربرینه
شدتله طوقنمق که آسیب دخی دیرلر حکیم انوری بیت مصحوب لفظ فارسی بتصحیف از کتب
دارم طمع که علت من میزدست کوست * یان باشی اوردی دیمك اولور ابو شعیب بیت شاکر
نعمت نبودم یافتی * تازمانه زد مرا ناکاه کوست * ثانی کوس که جنك محلنده چالرلر حکیم
فردوسی بیت دلیران نترسند زاواز کوست * که دوپاره چوپست ویکپاره پوست *
﴿ کوه پشت ﴾ کوزپشت یعنی بوکری عربیده هصبه واحدب دیرلر ﴿ کوی یافت ﴾
اول طفله دیرلر که محله باشنده براغلمش اوله کذا فی المجمع ﴿ مع الجیم * کخج ﴾ سکون خاء
معجمه ایله براوتدرکه آندن سپورکه ایدرلر وآتشی آنکله شعله لندررلر طیان مرغزی بیت
دست وروی وپای خوبان برکلخج * ریش مردان زرد از بس رود کخج ﴿ کرنج ﴾ کسر راء مهمله
وسکون نونله سیاه دانه که شونیز دخی دیرلر ترکیده چورك اوتی وعربیده حبة السودا دیرلر
شمس فخری بیت ملالی طبع عدوش از بکا * ریاحین باغش بود از کرنج ﴿ کسنج ﴾ سکون
سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله کفره قوشاغی که عربیده زنار دیرلر کفره نك ارباب ریاضتی بللرینه
بغلرلر دوکم دوکم برایپدر کذا فی المجمع ﴿ کماج ﴾ فتح میم ایله برنوع بیاض اتمکدر بغایت بیاض
اوندن ایدرلر وهرنه که مدور واورته سی دلوك اوله جمله دن چادر دیرکنك دپه سنه کچن دکرمی
تخته یه دیرلر مولانا جامی * قطعه * بنان خشك کاوردی به پیشم * چرا باشی بجود خویش
غرّه * کماج خیمه را ماند که نتوان * زوی کندن بدندان نیم ذرّه * چونان توز چوب آمد چو
چه بود * که زیر آهنم دندان چوارّه * مولانا محمود ابن یمین * قطعه * کفته بحکیمی که درین
خیمهٔ نه پشت فلك * قرص خورشید کماجش چه بود صبح عمود * کز تو جان باز ندارم زمروت
لیکن * چکنم نیست مرا دست رسی درخود جود * مولانا آصفی بیت مجنون در آسمان
چو قمر دید وحال کرد * کویا کماج خیمهٔ لیلی خیال کرد ﴿ کنج ﴾ سکون نونله ایکی معنایه در اول
بوجق یعنی اوك وغیرك کوشه سی که پیغوله دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت اکر تند بادی
برآید زکنج * بخاك افکند نارسیده ترنج * ثانی چین وشکنج که بدن انسانده وچهرده واقع
اولور وجامه وکلیم امثالنك شکنی کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کنج شنج ﴾ ضم شین معجمه
وسکون نونله دیوار دلمك عربیده نقب دیرلر ابو المعانی بیت بدیوار مستحکم صبر دل * کند دزد
غم روز وشب کنج شنج ﴿ کنج لنج ﴾ سکون نونین وضم لامله اتباع الفاظ قبیلندندر خرد ومرد

وترت مرت کبی ﴿ کندروج ﴾ سکون نون وفتح دال وراء مهملتین ایله بال قوانی که ایچنده آروبال
ایدر کندروز دخی دیرلر ﴿ کوکانج ﴾ واو معروف وکسر نونله ماوراء النهرده کات شهرینه
قریب بر شهر آدیدر ﴿ کولنج ﴾ واو معروف وفتح لام وسکون نونله ایکی معنایه در اول
شکمده واقع اولور بر ریح علتیدر عربیده فتح قافله قولنج دیرلر ثانی آتشدان یعنی آتش قونیلان
ظرف واوجاق معناسنه ده دیمشلر ایکی معنایه میرنظمی * مثنوی * بنزدش دید چون اغیار
پر رنج * کرفته در شکم را درد کولنج * درونش سر زده از رشك آتش * ز کولنج دلش شد شعله
سرکش ﴿ کوهج ﴾ واو معروف وفتح ها ایله آلج دیدکاری طاغ یمشی در ﴿ کوهنج ﴾ زیادهٔ
نونله دخی آلج معناسنه در کوهل دخی دیرلر ﴿ کهنج ﴾ حذف واو ایله ده ینه آلج معناسنه در
﴿ مع الجیم الفارسی * کچ ﴾ کیك دریسی که عربیده رق دیرلر فرهنك جهانکیریده بالق پولی
معناسنه مرویدر میرنظمی بیت زسر تا پاشده چون پوست تن را * برص کرده چو کچ ماهی
بدن را ﴿ کرچ ﴾ سکون راء مهمله ایله قاون وقارپوز وخیار دلیمی بسحاق اطعمه بیت فلك
خربزه سان دیدم وکرچ مه نو * کفتم ای عقل بشیرینش از راه مرو ﴿ کلج ﴾ سکون لامله اوج
معنایه کلور اول بر نوع کیه جکدر پشمینه دن ایدرلر ولایت تبت جانبندن کلور مختاری بیت
پیش تو چکونه آرم اندر ره * کلچ از تبت ولباچه از دانه * ثانی چین وشکنج زلف وکیسو
معناسنه ابوشکور بیت بموی کاکل آن زلف مشکین * فتاده صد هزاران کلچ بر کلچ *
ثالث نان ریزه یعنی اتمك خرده سی ﴿ کلوچ ﴾ ضم لامله بیوك کلیچه یه دیرلر واو مجهول
ایله ایکی معنایه در اول بدل وعوض معناسنه ثانی خابیدن وجایدن یعنی بر نسنه چیندکده
آغزدن صداچقه مثلا قند ونبات وکاك خشك وبونلر امثالی نسنه لر چینمه سنه دیرلر مصدری
کلوچیدن کلور ابو المعانی بیت حدیث قند لبش در دهان عاشق زار * بوقت کفته شود از کلوچ او
معلوم ﴿ کلیچ ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانیله کلوچ مرقوم معناسنه ابو العلاء کنجه بیت
کریمی که بر سفرهٔ عام دارد * کلیچ از مه واز کواکب کلیچه ﴿ کندش پیچ ﴾ سکون نون
وشین معجمه وفتح دال مهمله ایله اول اغاجدر که حلاجلر آنکله پنبه دوشیررلر واکیرلمك ایچون طوب
ایدوب آماده ایدرلر ﴿ کوچ ﴾ واو معروف ایله التی معنایه کلور اول بمعنی احول یعنی شاشی
کاچ وکاژ ولوچ دخی دیرلر ثانی صحرانشین بر طائفه در کوچ پلوچ دخی دیرلر ثالث بر منزلدن
بر منزله نقل ایتمکه دیرلر بو اوچ معنایه حکیم قطران ارموی * قطعه * شاها ز انتظار زمانی که
داده ایم * چشمان راست بین دعا کوی کشت کوچ * هستند اهل پارس هراسان ز کار من *
زانسانکه اهل کرمان ترسان ز دزد کوچ * کوچت مبارکست وندارم بدست هیچ * جز خیمه
کهنهٔ ودو ترکی برای کوچ * ترکیده بو معنا کاف فارسیله مستعملدر بو معنایه مولانا هاتفی بیت
شد از نعرهٔ سهمکین نای کوچ * سر چرخ کردنده را مغز پوچ * رابع بر قوشدر نحوست ایله
مشهوردر بوم وجغد دخی دیرلر کذا فی المجمع شمس فخری بیت کر هما از نظر همت او افتد دور *
شوم وویرانه نشین کردد مانندهٔ کوچ * فرهنك جهانکیری صاحبی بو بیتی رئیس فخر الدین محمود
نامیله نقل وایراد ایلمش خامس زن وعیال واهل بیت معناسنه که خانه کوچ دیرلر سادس
هندوستانده بنکاله ایله خطامیاننده واقع بر ولایت آدیدر ﴿ کوچ پلوچ ﴾ بو لغت اکرچه توابع الفاظ

الفاظ قبیلندندر اما کرمان ولایتنده صحرانشین بر طائفه نك علمی درکه اصللری بریهٔ حجازدن
کلوب کرمان اطرافنده اولان طاغلرده وصحرالرده ییلاق وقشلاق ایدنمشلر وپیشه لری جنك
وخونریزلك ودزد ورهزنلك در بو مقوله اعمال قبیحه وفساد ده اولمرتبه مبالغه لری واردرکه جنك
وجدال ایتمکه دشمن وبیکانه بولمدقلری محلده بر برلریله جنك وپیکار ایدرلر حتی خصم واقربا وقرنداش
قرنداشیله کار وزار وغارت وخسارت ایدرلر بویله اوضاع قبیحه وافعال فضیحه یی محسنات اعمالدن
ودلاورلك عد ایدرلر حکیم فردوسی بیت سپاهی بکردار کوچ وپلوچ * سکالیدهٔ جنك مانند
عوج * استاد عنصری بیت اندران ناحیت بمعدن کوچ * دزد که ساختند کوچ پلوچ *
﴿ کوفچ ﴾ واو معروف وفتح فایله بر جماعت آدیدر کرمان طاغلرنده اولور معربی فرفض در
غالبا ینه جماعت مرقومدر ﴿ مع الخاء المعجمه * کخ ﴾ ایکی معنایه کلور اول بر نوع سازدر
صو ایچنده بتراندن حصیر اشلرلر دخ ودوخ وکوخ ولوخ دخی دیرلر واطفال قورقتمق ایچون اول
سازدن بر صورت زشت وقورقنج ایدرلر اکا دخی کخ دیرلر شیخ نظامی از زبان شیرین کوید
* مثنوی * نمانم جز عروسی را درین سنك * که از کخ کرده باشندش بنیرنك * عروس کخ
شبستانرا نشاید * ترنج از موم ریحانرا نشاید * ثانی بمعنی کرم یعنی قورت حکیم سنایی
بیت زان ایمنی از جستن هر کس که بکویند * اندر مثل عامه که کخ را نبرد کخ ﴿ کخ کخ ﴾ ایکی
معنایه در اول اوکسرك صداسی درکه مبتلا اولان آدمدن صادر اولور شیخ اوحدی * مثنوی
میوهٔ بیشه چون نپرورد ست * دل داننده را نه در خورد ست * خورش خرس باشغال شود
بادران بیشه پایمال شود * خرس نیز از خورد بناچارش * زود در کخ کخ اوفتد کارش * ثانی
حرارت وکرمی معناسنه حکیم سنایی بیت کخ کخ اندر فقیر چیست خری * چك چك اندر
چراغ چیست تری ﴿ کروخ ﴾ ضم راء مهمله وواو معروف ایله بر کوی آدیدر استاد رودکی بیت
پیشم آمد بامدادان نکارین از کروخ * بادو رخ از باده لعل وبادو چشم از سحر شوخ *
﴿ کریخ ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول قامشدن وسازدن
اولان مختصر خانه که اکثر زراعین زراعت کنارنده وباغ وبوستان کنارلرنده ایدرلر که بکجی اولان
شخص ایچنده کولکه لنور کریخه وکریزه دخی دیرلر امیر خسرو * مثنوی * آمد آن مه دران
خراب شتاب * همچو مهتاب کوفتد بخراب * در شد اندر کریخ دهقانی * در سفال شکسته
ریحانی * ثانی قوشلر توین دوکمکه دیرلر ﴿ کلخ ﴾ سکون لامله بر نوع اوتدر عربیده اشق
دیرلر بعض فرهنکلرده بر کونه صمغدر ﴿ کلوخ ﴾ ضم لام وواو معروفله کسلك که پارچه پارچه
اولمش طپراق آتوب آدمه طوقنسه طاش کبی طوقنور عربیده مدر دیرلر شیخ سعدی بیت
چو کردی با کلوخ انداز پیکار * بنادانی سر خود را شکستی * چغتای لساننده کیساك دیرلر
میر علیشیر بیت ای تن خاکی خدنکینکا بولغان کیساك * هم بو معنی غه توروغ باشیم کیساك
اوزره سونکاك ﴿ کنخ ﴾ فتح نونله کش یعنی یوغرت قوریسی شمس فخری بیت چو شیر وروغن
آمیختست با احسان * نه سخت وترش رویی بوده همچو برف کنخ * بو معنایه دختر کاغذ آل دیمشدر
بیت کر من شکرم بلب تو همچون کنخی * زرین قلمی نهٔ چو سرکین زنخی ﴿ کوخ ﴾ واو معروفله
قامشدن وسازدن یاپلمش او ایچنده ساکن اولور بعض قریه لرك اولری اویله اولمق معتاد اولمش

حکیم خاقانی بیت درراه محمدی کاوخیست * دنیاکه دوروزه کاخ وکوخیست * استاد فرخی
قطعه * بدکوی اونژند ودل افکار ومستمند * بدخواه اواسیر ونکونسار وخاکسار * هرروز شاد
بی نو بیناورامشی * زین باغ جنت آیین زین کاخ وکوخ وار ﴿ کورمیخ ﴾ اغاج میخ یعنی اول
قازق که آت باغلمق ایچون طویله یه ققارلر کرمیخ دخی دیرلر کذا فی المؤید ﴿ کولخ ﴾ واو معروف
وفتح لامله بمعنی آتشدان حکیم سوزنی بیت چوکولخست قوافی قصیده چون کلشن *
مراست دست که کلشن برآرم از کولخ ﴿ مع الدال المهمله * کداد ﴾ فتح دال مهمله ایله ایکی
معنایه در اول بربول قفتاندر ثانی ایکی نسنه یی ایلك ایله بربرینه باغلنان هرنه ایسه ﴿ کراد ﴾
فتح راء مهمله ایله کهنه وپاره لنمش اثواب وجامه کراده دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ کرد ﴾ سکون راء مهمله ایله اوج معنایه کلور اول معروف ومشهور اولان طائفه درکه
هردیارده بولنور وکندولرك دخی مخصوص ولایتلری واردر کردستان ولورستان کبی فارسی یه قریب
لسانلری واردر اما تلفظی عسیرکویا فارسیدن غلطدر اکرچه قوی هیکل وتوانا وزبردست
اولورلر اما دزدلکده غایت چابکدرلر اما غلظت طبعدن هنر ونزاکت ولطافت کندولردن غایت
بعیددر زیرکاری عدیم مثابه سنده قلیلدر حضرت مولانا قدس سره بیت چه داند
روستایی مخزن شاه * کماج وروغ داند جان کردك * اکثر مکانلری طاغستان وسنکستان یرلردر
اکثرینك طبیعتلری بهایم وسباع طبعلرینه قریبدر رهزنلك وسفك دماشانلرندندر بومصراع
عجب حاللرینه مناسبدر * مصرع * مرا معذور میداری که آدم نیستم کردم * بوطائفه نك
اصللرنده برقاچ کونه روایت واردر بری ضحاك مارینك زحمتی ایچون هرکون ایکی آدم قتل اولنمق
ایله اول خدمته ایکی شهزاده تعیین ایتمشیدی بونلر مرحمة برآدمی قتل وبرآدمی آزاد ایدرلردی
هرآزاد ایتدکلری آدملری ارکك ودیشی شتلکده طورماك طاغلرده مکان ایدینك دیوکوندررلر
ایدی آنلردخی بربرلریله زنا ایده رك آنلردن حاصل اولان اولاده کردوجمعنه اکراد دیدیلر وبرروایت
دخی حضرت سلیمان علی نبینا وعلیه الصلوة والسلام ربع مسکونده اولان اجناسدن محبوبه قزلر
کتوردوب خدمته لایق اولانی آلیقویوب لایق اولمیانی دریا کنارنده قلعه لر یاپدیروب آنده
بسلتدیرر ایدی شهوات نفسانیه لری هیجان ایدوب یانلرنده ذکور اولمامغله شیاطین انسان
صورتنده بونلر ایله مجامعت ایدرلردی بونلردن اولاد وجوده کلوب غایت حرامزاده واشقیا اولملریله
اطرافه طاغیلوب خلقه اذیته باشلدیلر احواللری حضرت سلیمانه عرض اولندقده اکردوهم
ای اطردوهم دیوامر ایلدی یعنی طاغلره سورك دیدی اول زماندن کردنامی قالوب نسللری
کتدکجه چوغالدی العهدة علی الراوی معنای ثانی اول قطعه ارضه دیرلرکه زراعت اولنمش واطرافی
محافظه ایچون طپراغله یوکسك یراوله کراد وکرز وکرده وکرزه دخی دیرلر حکیم ناصرخسرو بیت
کردمت پیدا زبس خوبست قول آن حکیم * کین جهانرا کرد ماننده بکرد کندنا * ثالث
آبکیر معناسنه کولجکزدر اکا آژیر وژیر دخی دیرلر شیخ سعدی بیت نهنك آن به که بادریا
ستیزد * کز آب کرد ماهی خرد خیزد ﴿ کرند ﴾ ضم راء مهمله وسکون نونله بش معنایه کلور
کرنده وکرنك وکرنکه دخی دیرلر مذکور بش معنی عنقریب کرنك لغتی ذیلنده شرح وبیان اولنور
انشاء الله تعالی ﴿ کرود ﴾ ضم راء مهمله وواو معروفله اول عمیق قیویه دیرلرکه آندن صوزیاده

زیاده عسرت ایله چکله ﴿ کزید ﴾ کسر زاء معجمه ایله ایکی معنایه در اول رعایا اوزرینه
اولان تکالیف سالیانه معناسنه میرنظمی بیت بملکش عدالت چنان شد مزید * همین
دفع کرد از رعیت کزید * ثانی ذمی کفره دن آلنان خراج معناسنه وله بیت بروی زمین
حکم یکسر رسید * زکفار عالم ستاندن کزید * اصلنده کزید خراجدر لکن رعایای مسلمدن
النان خراج ارضیه در وکفره دن خراج راسیه در ﴿ کاوخ امرود ﴾ اول طاغ امرودیدرکه خدایی
تیمشدر هرنه قدر اغاجنده طورسه بشوب لطیف اولمز رعایا دوشیروب ترشی ایدرلر ترکیده
اخلط دیرلر ﴿ کنبد ﴾ سکون نون وفتح باء موحده ایله ایکی معنایه در اول قبه معناسنه در
ثانی آتی نقله قومق وآت نقلله کنمك معناسنه امیرخسرو بیت زهمت ساختم رخش فلك کام
بیك کنبد رسیدم برنهم بام * وصحرامق ونقله اورمق حضرت مولانا قدس سره بیت
تازیانه برزدی اسبم بکشت * کنبدی کر روز کردون برکذشت ﴿ کنجباد ﴾ سکون نون وجیم
وفتح باء موحده ایله موسیقی ده بر پرده اسمیدر ﴿ کنجد ﴾ سکون نون وکسر جیمله حبوباتدن
سوسامدرکه عربیده سمسم دیرلر ضم سینین مهملتین ایله آندن چیقان یاغه شیروغن دیرلر
﴿ کنجید ﴾ یای تحتانی زیاده سیله دخی کنجد مرقوم در ﴿ کند ﴾ سکون نونله درت
معنایه در اول دلیر یعنی شجیع وبهادرکه کندا وکندا کر وکندآور دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت
بسکه درمیدان کندی اسب برخصم افکنی * خصم را پادر رکاب توز اسب اندر فکند * مولانا
هاتفی بیت بکوچه ملك نیز تند ونمود * که درکار هنکامه کندی نمود * ثانی کنده معناسنه درکه
مجرم وکنهکار ایاغنه اوررلر شیخ نظامی بیت پای درکند ودست درزنجیر * این چنین کس
وزر بود نه وزیر * ثالث ضد تند یعنی کسکین قلیچ وبچق وخنجر وسائری رابع کاسد یعنی
کچمز ضد رایجدر شاعر بیت فروماندم ودنك درکار خویش * که بینم همی کند بازار خویش
وکسر کافله برشهر آدیدر کنت دخی دیرلر ﴿ کود ﴾ بوزن بود اوج معنایه کلور اول بمعنی جمع
تنکم نصابده کتورمشدر بیت رازیانج بادیان سك بوی خوش از خرفریز * نثر دشتی را پراکنده
شمر مجموع کود * ثانی خرمن یغنی وغیری ثالث کوبره که قوت بولمغیچون زراعته دوکرلر وضم
واو ایله بوزن نمود کبود معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کوژد ﴾ واو مجهول وفتح زاء
فارسیله بردیکنلی اغاج صمغی در کوژده وکنجده دخی دیرلر عربیده اول اغاجه شایکه وصمغنه
انزروت دیرلر ایکی قسم اولور سرخ وسفید سفیدی دخی مرور ایامله حرارت شمسدن سرخ
رنك اولور جبال شبانکارده چوق اولور اعلاسی بیاض اولوب صاروبه مائل اولاندر ﴿ کوکرد ﴾
واو معروف وضم کاف وسکون راء مهمله ایله کبریت معناسنه در ترکیده دخی کوکرد دیرلر ﴿ کهبد ﴾
سکون ها وفتح باء موحده ایله زاهد معناسنه شیخ نظامی بیت ابی وصد نمك چشمی وصد ناز *
برسم کهبدان برداد آواز * حکیم اسدی بیت بدی کرد آن کهبدان بسته روی * که ومه زنخ
کرده ساده زموی * فرهنك میرزاده زاهد کوه نشین وعابد قسیس مسطوردر ﴿ کوه اسد ﴾
برطاغدر همیشه آنده آتش کورینور هرکز سونمز کذا فی المجمع ﴿ مع الراء المهمله * کبر ﴾
سکون باء موحده ایله برنوع کیه جکدرکه جنك محلنده کیرلر ﴿ کر ﴾ ایکی ارمق بواسمله موسوم
ومعروفدر بری شروان دیارنده وبری فارس ولایتنده که امیر عضد الدوله دیلمی اوزرینه کوپری

باغلمش ایدی الان بندامیرنامیله مشهوردر حکیم خاقانی . بیت بادصبا برآب کرنقش قد افلج آورد * هم توفلاح وفتح را برسط مفاخان بری * مولانا هاتفی . بیت چوزدبرلب آب کریارگاه سواران سوی آب بردند راه ☜ کرار ☜ تخفیفله ایکی معنایه در اول قپو اوزرنده اولان اغاج که عربیده یخف دیرلر ثانی سیزوات زراعت اولنمش زمین که اطرافی طپراغله یوکسك اوله ☜ کریر ☜ کسر راءمهمله وسکون یای تحتانیله ماکار و پیشکار معناسنه عربیده فتحه ایله بوغازی طوتلمش آدم وصداسنه وحالت موتده اولان خرلدامق ومخنوق آدمدن صادر اولان صدایه دیرلر ☜ کزار ☜ زاءفارسیله بمعنی چینه دان یعنی قورصق که عربیده حوصله دیرلر شمس فخری بیت چه طایر یست همایون همای همت تو * که هفت چرخ درودانه بود بکزار * ☜ کشتار ☜ سکون شین معجمه وفتح تاءمثناة ایله جانور بسمل کرده یعنی بوغازلنمش حیوان حکیم ناصرخسرو بیت بدیتن خویش چوخوکرده * باید خوردنت زکشتار خویش * اثیرالدین اخسیکتی . بیت من آب پاکم وآن نظم ریزه مردارست * جداباب توان کردمرده ازکشتار * ☜ کشتکیر ☜ سکون شین معجمه ویای تحتانی وکسر تاءمثناة وکافله کورشجی کشتی کورشدو کیراسم فاعلدر کورش طوتمجی دیمك اولوز ابوالمعانی . بیت کشتکیرغم حسرت بدلم کرد زبون گرچه پشتم بزمین هیچ نیاورد کسی ☜ کشخر ☜ سکون شین وفتح خاء معجمتین ایله اقلیم معناسنه ربع مسکون که یدی اقلیمه تقسیم اولنمشدر هر بر اقلیمه کشخر دیرلر کذا فی المجمع ☜ کشکنجیر ☜ سکون شین معجمه ونون ویای تحتانی وفتح کاف وکسر جیمله فرهنك میرزاده اول بیوك طوب که آنکله قلعه دوکرلر یکرمی بش واوتوز وقیه کله آتار قلعه دیوارین یقوب معبر ایدرلر ترکیده یال یمز طوب دیرلر معنای ترکیب کشك دیمك اولورکه کشك وکوشك دخی دیرلر قصر معناسنه وآمیخته سوراخ معناسنه در حکیم انوری بیت نه منجنیق رسد اندرونه کشکنجیر * نه تیرچرخ نه سامان برشدن بوعق ☜ کشنیز ☜ ضم شین معجمه وسکون نون بعده یاءموحده مضمومه ایله نکه معناسنه درکه کشنیز دخی دیرلر ☜ کنار ☜ فتح نونله سده رمشی که هندی اسانله بیردیرلر امیرخسرو . بیت مفسدانرا باده کرددروسیه زان شد عجب * مفلسانرا طعمه کرد سرخ روزان شد کنار ☜ کنجار ☜ سکون نون وفتح جیمله کوسبه که کنجد و بادام وامثالی نسنه لرك یاغن آلدقدن صکره صقلندی اولان ثقلی شیرازیلوخره دیرلر کذا فی المجمع ☜ کندا کر وکندا ور ☜ کلاهما بسکون النون وفتح الدال المهمله حکیم ذوفنون وفیلسوف کاردان معناسنه در استاد فرخی بیت بصورت کری دست برده زمانی * بکندا کری کوی برده زآزر * حکیم فردوسی بیت برای وبند بیروکندا وری * چکونه ستاره بیند اوری * ثانی شجیع وبهادر پهلوان معناسنه حکیم سنایی بیت ای بترك دین بکفته ازسر ترکی وخشم * دل بسان چشم ترکان کرده کندا کری * حکیم فردوسی * مثنوی * عجب نیست ازرستم نامور که دارد دلیری چودستان پدر * که هنکام کردی وکندا وری * زوی شیرخواهد همی مادری * شمس فخری بیت هرتنی ازسپاه اوباشد * کینه کاه هزارکندا ور * فرهنك وفاییده کاف عجمیله منقولدر ☜ کندبستر ☜ معربی جندبادستروجندبیدستر دخی دیرلر ☜ کندر ☜ سکون نون وفتح دال مهمله ایله کونلك معناسنه در فرهنك جهانکیریده مصطکی معناسنه

معناسنه مرویدر ☜ کندور ☜ بمعنی کندر مرقوم ☜ کنکر ☜ سکون نون وضم کاف فارسیله بش معنایه کلور اول برطایفه کدایعنی دلنجی درکه شاخشانه دخی دیرلر ودلنمه لرینك رسمی بویله درکه برالنده برقیون بوینوزی وبرالنده قیونك کورکنی طوتوب اوودکان اوکنه واروب بوینوزی کورکه اورر آندن صدا ظاهر اولور ایشیدن بیلور برنسنه ویررلرسه صاویلور واکر ویرمزلرسه بچاق چیقاروب کندوکندوبی اوروب مجروح ایدرلر وبعضیلری ده برتازه اوغلان کوردکده بچاغی اوغلانه ویروب کندوبی مجروح ایتدورر بوفعل قبیحی کورنلر آنلردن متنفر ومتأذی اولوب ناچار کندولره شئ ویروب دفع ایدرلر بوحاللری ضرب مثل اولمشدر برکسنه نك برکسنه ده حاجتی اولدقده حصوله کلمسه یاحاجتمی بتورياخودکندومی شاخشانه وکنکر کبی اولدوررم دیرلر خواجه حافظ بیت کاش حافظ پسرامردکنکربودی * تازدینار ودرم کیسهٔ اوپربودی * ثانی یاقوش معناسنه ابن یمین * قطعه * وسط کارهانکه میدار * نه ضعیفی وفی تهوّرکن * نه چوطاوس مجلس آراشو * نه بویران وطن چوکنکرکن * ثالث کنکره که ایوان کمرلرنده ودیوارباشلرنده ایدرلر مولانا جامی * مثنوی * زکنکروارکاخ شهریاری چوهارس دیده شکل کوکناری * به بیداری نمانده دیکرش تاب * خواص کوکناری کرده درخواب * رابع بی حیاوشطاح خامس شاخ درخت نورسته معناسنه در ☜ کنور ☜ ضم نونله کوب کبی برنسنه درایچی طبقه طبقه اولور هربریته بردرلو نسنه قورلر کنو دخی دیرلر ☜ کوار ☜ ایکی معنایه در اول کواردیرلر برنوع سپددر شمس فخری بیت آنچنان باری که کمترچاکرت * زربدامن بخشد وکوهرکوار * ثانی شیرازمضافاتندن برقصبه آدیدرفرهنك وفایی ده یازکیجه لرنده اولان بولته دیرلر ☜ کوپار ☜ واومعروف وفتح باءفارسیله طوار سوریسی وخرکله وایاقی معناسنه درشاعر . بیت بکوپار تراهراسب دارد * کند شرمنده ☜ شبدیزوکلکون ☜ کوپر ☜ واومعروف وفتح باءفارسیله بوبرکه عربیده فلفل دیرلر ☜ کوتار ☜ واومعروف وفتح تاءمثناة ایله کوچه سرپوشیده کذا فی فرهنك جهانکیری ☜ کوتر ☜ واو معروف وفتح تاءمثناة ایله بمعنی کبوترکذا فی المجمع ☜ کودرا ☜ واومعروف وفتح دال مهمله ایله طاغ انکاری کذا فی المجمع وکتاب السامی ده پوست کوساله یعنی بزاغودریسی ☜ کوذر ☜ واومعروف وفتح ذال معجمه ایله پاشمق وپاپوج آستاری ☜ کور ☜ فتح واو ایله عربیده جمع کوره در اول شهر وقصبه دن عبارتدر حکیم سوزنی بیت اسلام رابلاذوکور بی نهایتست * تیمار وار جمله بلاد وکور تویی * عبدالواسع جبلی درصفت عمارت بیت ازخوبی وخوشی چوسدیر وخورنکه است * مشهور زدرمداین ومعروف درکور * وسکون واوایله بکچشم واعمی معناسنه که معروفدر اما اعمی یه اصلنده نابینا دیرلر کورصکره دن کوزی چیقانه دیرلر استاد دیمشدر بیت سپهر اول کند چشم خردکور * پس آنکه برخردمند افکند زور * ☜ کورکور ☜ سکون واوین وراءمهمله وضم کافین ایله چیلاق که زغن وغلیواج وغلیواز وکوشت دخی دیرلر کمال اسمعیل بیت ثیری که هرکجا که یکی پشم توده دید * مانند کورکور دروآشیان کند ☜ کوزر ☜ واومعروف وفتح زاءمعجمه ایله بمعنی خوشهٔ جو وکندم یعنی آرپه وبغدای سنبله سی که دوکلمش قالمش اوله خرمندن صکره آنی تکرار دوکرلر اکا کفه دخی دیرلر

اما کفه کسمکدر عربیده قصاله وقصامه دخی دیرلر ضم قافله ودخی خرمن غربالی مرویدر ﴿ کوزه کر
فتح زاء معجمه وکاف فارسیله بردا قجی کمال بخندی بیت همچنان ازشوق آن لب خون بگریم
پیش جام * کرصراحی سازد از خاك وجودم کوزه کر ﴿ کوشکنجیر ﴿ واو معروف وسکون شین معجمه
ونون وفتح کافله قلعه کوب بال یمرطوب کشکنجیر مرقوم کبی شمالیٔ دهستانی بیت چنان شود
سوی دشمن شهاب کینهٔ او * که نیرتاب کرفته جهد ذکوشکنجیر ﴿ کوشیار ﴿ واومعروف
وسکون شین معجمه وفتح یای تحتانیله کیلانی برحکیمك آدیدر شیخ سعدی بیت برکوشیار
آمد ازراه دور * پسر برارادت دل پرغرور ﴿ کوکنار ﴿ واومعروف وسکون کاف وفتح نونله
خشخاش قوزاغیدر لفظ مرکبدر کوك ایله ناردن که کوك سرفه ونار انار در ومعنای ترکیب
اوکسورك اناری دیمك اولور عربیده دخی رمان السعال دیرلر سعال اوکسورك رمان انار در نفس
الامر ده اوکسوریکه نافعدر ومزبور قوزاغنك قوریدقده قبوغنی قیروب صوده اصلدوب قهوه
کبی فنجان ایله ایچرلر بغایت کیف ویرر مسکر ومخدر دیارعجمده کوکنار خانه لر وار در قهوه خانه
کبی یاران آنده جمعیت ایدوب کوکنار ایچرلر مولانا جامی بومعناله * مثنوی * زکنکروار کاخ
شهریاری * چوحارس دیده شکل کوکناری * به بیداری نمانده دیکرش تاب * خواص کوکنارش
کرده درخواب * بعضیلر دانهٔ خشخاش معناسنه دیمشلر حکیم اسدی بیت یکی راچنان
کوفت آن نامدار * که کشت استخوانش همه کوکنار * غایت رنکین والوان چیچکی اولور
شمس فخری بیت بنزدیك ایشان یکی مرغزار * فراوان درو کوکنار وچنار ﴿ کوکوار ﴿ واو
معروف اول وسکون کافله آرقه یوکنه دیرلر پشتواره معناسنه آرقه ده کوتورپلان هرنه اولورسه
﴿ کوه خر ﴿ واومعروف واظهارها وفتح خاء معجمه ایله طاغ اشکی اصلی خرکوه ایدی علم
خاص اولدقده مضاف الیه تقدیم اولندی ابوالمعانی بیت خرکوه بوده نخستین چواو * شهان
کوه خرآن خربی هنر ﴿ کوهسار ﴿ سکون هاوفتح سین مهمله ایله طاغستان دیمکدرکه کوه
طاغ وستان اسم مکاندر برمعناسی دخی طاغ دپه سیدر حکیم فردوسی بیت کهباشی توای
ناکس خیره رای * که سرشرمسارت کلا کوهسار ﴿ کهسار ﴿ حذف واو ایله ده استعمال
اولنور ﴿ کهنبار ﴿ فتح ها وسکون نون بعده باء موحدهٔ مفتوحه ایله بمعنی خانه کذا فی فرهنك
جهانکیری وتحفة الاحباب بمعنی بارکاه حکیم اسدی بیت بفر فریدون وزخش نهنك * بکاه
کهنبار هوشنك شنك * کتاب تفهیم ابی ریحان بیرونی ده معنای کهنبار بوعبارت ایله مسطوردر
* روزکارسال بارها کرده است زرادشت کفته که خدای تعالی بهر بادل کونه آفریده است چون
آسمان وزمین وآب وکیاه وجانوران ومردم تاعالم بسالی تمام آفریده شد وبادل هریك ازین بارها
پنج روزست نامشان کهنبار پس برتقدیر این معنی آن مصراع مذکور راچنین باید خواند * بکاه
وکهنبار وهوشنك شنك * که بهوشنك نیز قسم خورده باشد کذا فی المجمع ﴿ کهن پیر ﴿ فرتوت
قوجه یه دیرلر اصلی پیرکهن ایدی مضاف الیه تقدیم اولندی ﴿ کیار ﴿ فتح یای تحتانیله کاهل
وبیکار معناسنه شمس فخری بیت همیشه تانبود پردلی بسان چپان * مدام تانبود
چابکی بسان کیار * ودخی براوت آدیدر کذا فی المجمع ﴿ مع الزاء المعجمه * کروز ﴿
ضم راء مهمله وواومعروفله نشاط وطرب وسرور معناسنه استادرودکی بیت باکروز

باکروز وخرمی آهوبد سنت * میخرامد چون کسی کوهست کشت * شمس فخری
قطعه * زفر دولت اوبندکان درکاهش * اکرچه دارد اقبال وجاه وکام وکروز * تو باش تاکه
شود صبح دولتش روشن * که درجهان نه دمیدست صبح وبخشش نوز ﴿ کریز ﴿ کسرراء مهمله
وسکون یای تحتانیله کرنج مرقوم معناسنه که اوتدن وسازدن یاپاش کوملتی کرنجه وکریزه
دخی دیرلر مجمع الفرسده کنج خانه اول خانهٔ مختصردرکه ایچنده طوغان توله لرکذا فی نسخهٔ
میرزا ابراهیم استادرودکی بیت بیازکریزمی همی مانم اینجا * اکرکیك بکریزد ازمن رواست
﴿ کسروز ﴿ سکون سین وضم راء مهملتین ایله اوج معنایه کلور اول بمعنی زنباره یعنی
زندوست میرنظمی بیت نباشد درجهان کسروز آدم * بان پیشه شود رسوای عالم *
ثانی شادی وشادمان ثالث بمعنی جستن یعنی چهارق وله بیت زجای چهل کام کسروز
کرده * بچشم دوستان شب روز کرده ﴿ کشنیز ﴿ سکون نون وضم باء موحده ایله کشنیز
مرقوم معناسنه در ﴿ کاوخ انداز ﴿ اوج معنایه کلور اول قلعه دیوارینك کنکره سی
التنده اولان دلکلر اول مناسبتله تسمیه اولنمشدرکه دشمن قلعه یه هجوم ایتدکده اول دلکلردن
طاش براغورلر دشمنی منع ایچون سنك انداز دخی دیرلر شرف شفروه بیت آنچهان بخشی
فلك رخشی که هفت اقلیم خاك * باکاوخ انداز جوشش مهرهٔ از کل بود * ثانی سیروسلوك
وعیش عشرت که آخر ماه شعبانده ایدرلر حضرت مولانا قدس سره بیت کاوخ انداز
خوبانرا برای خواندن باشد * جفای دوستان باهم نه از بهر نقار آمد * ثالث بمعنی نبیره یعنی
فرزندان پسر کاوخ اندازان دخی دینلور ﴿ کاوز ﴿ ضم لام وواومعروف ایله هنوز آچلمامش
پنبه قوزاغی که کاوزه وجوزغه دخی دیرلر ﴿ کیز ﴿ کسر میم وسکون یای تحتانیله بول یعنی سدك
معناسنه مجیرالدین بیلقانی بیت عدوی ناکست از بیم چون کیز شتر * کند کریز بسوی پسی
چراروی نماید ﴿ کندروز ﴿ سکون نون وضم دال وراء مهملتین ایله بمعنی کندروج مرقوم یعنی
بال قوانی که آری آنده بال بپار مثاعر بیت بنزد کندروز رفتن بامید عسل خوردن * عجب
نادانیست تحقیق نباشد فکرنیش آنجا ﴿ کندز ﴿ سکون نون وکسر دال مهمله ایله قلعهٔ
قدیم کهنه زلفظندن اختصار اولنمشدر استادرودکی بیت که بران کندز بلند نشین * که درین
بوستان چشم کشای * بومعنایی مؤید شمس فخری بیت ایا پادشاهی که کنیت در آرد * زحل را
ببالای این هفت کندز * فرهنك جهانکیریده کندز بر شهردرکه پیکند دخی دیرلر معربی قندز در
مؤید الفضلاده دخی بر شهر آدیدر توران زمین ده واقع بنا کردهٔ فریدون شاهد رحالا اکا پیکند
دخی دیرلر ﴿ کوزه آویز ﴿ چتاللری بر تاج اولور براغاجدر یازکونلرنده بر یره دیکوب چتاللرینه
برداق آصارلر لفظ مرکبدر معنای ترکیبدن دخی بو ظاهردر ﴿ کوکوز ﴿ سکون واو بین
وضم کاف بین ایله اقشهٔ نفیسه دن بر نوع قماشدر حکیم نزاریٔ قهستانی بیت تشریفهای
فاخر کرده روان زهرسو * نخ نسیج وکمخا کوکوز وسای ساده ﴿ کوه البرز ﴿ همدان قرینده
واقع برمعظم طاغدر ابوالمعانی بیت نیابد کوه البرز دانك اورا * چنانست ثقلت روح کرانش
﴿ کویز ﴿ کسرواو وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه کلور اول زمین شوره ثانی اوچلك
عربیده قفیز دیرلر ﴿ کهندز ﴿ فتح ها وسکون نون وکسر دال مهمله ایله بدخشان دیارنده برقلعه

آدیدر لفظ مرکبدر معنای ترکیب اسکی قلعه دیمك اولور حالا عامه تحریف ایدوب قندز دیرلر
ﻫ کهیز ﻫ کسر ها وسکون یای تحتانیله طیوزلق معناسنه آصلی کوهه آویز ایدی
استعمالنده خفت اولمق ایچون کهیز دیدیلر ﻫ مع الزاء الفارسی * کروژ ﻫ ضم راء مهمله
وواو معروف ایله نشاط وطرب معناسنه استاد منجیك بیت نعمان نکرد شادی چندان
بنعمتش * کز بهر کیر خواجه کنی تو همه کروژ ﻫ کژ ﻫ بیخ درخت یعنی اغاج کوکی کذا فی
فرهنك میرزا ابراهیم ﻫ کلموژ ﻫ سکون لام وضم میمله بمعنی کرپاسه یعنی سوسمار که مار پلاس
دخی دیرلر ﻫ کوژ ﻫ واو معروفله اول نوع اکریدر که بیلی بوکری کبی اوله عربیده احدب دیرلر
اول نوع شیئه محدّب الشکل تعبیر ایدرلر حکیم اسدی بیت ز مردم بدان راستی خواستست
که هر جانور کوژ واو راستست * واکلمش معناسنه ده کلور منحنی کبی شمس فخری بیت جمال
دینی ودین خسروی که در بخشش * ز بار همت او پشت آسمان شد کوژ * ارقه سی بوکری
اولانه کوژ پشت دیرلر خواجه سلمان بیت با دل بر مهر پیکر دید چرخ کوژ پشت * بر سر
کهواره اش چون مهر کستر مادری * شاعر دیمشدر بیت پشت بنقشه بسمنزارها * کوژ
شد از چیدن دینارها * وچام اغاجنه دخی کوژ دیرلر ﻫ مع السین المهمله * کبوس ﻫ
ضم باء موحده ایله بمعنی کج وناراستی شاعر بیت نیروش قد دوستانت راست * چون کمان
قامت عدوت کبوس ﻫ کرّاس ﻫ فتح راء مهمله مشدده ایله اوج معنایه کلور اول بمعنی
قرآن مجید که یازیلور ثانی هر بش کاغد که اون ورق اولور ثالث دفتر معناسنه که کراسه
دخی دیرلر میر نظمی بیت نوشته دفتر مال خزینه * بهر کرّاس ارزد صد دفینه ﻫ کرس ﻫ
فتح راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول چرك وایریك معناسنه شاه ناصر خسرو بیت رو متاب
از خسرو کفته پر مکر و دروغ * بر کش از کردنت این جامهٔ پر کرس وکریب * ثانی موی مجعد
یعنی قورجق صاچ واو ایله کورس دخی دیرلر وعربیده کسر کافله ایکی معنایه در اول هر نسنه نك
آصلی ثانی بول وسرکین بر بزینه قارشمش اوله ﻫ کس ﻫ فرج زن یعنی عوراتك موضع معهودی
عربیله مشترکدر شاعر بیت ز چرکس آمده وغارت اولس کرده * دو برك کل بهم آورد ونام
کس کرده ﻫ کاوس ﻫ ضم لام وواو معروفله اول آته دیرلر که آلننده اولان بیاضی دوداغی
اوجنه دك اینمش اوله آنی شوم طوتارلر شاعر دیمشدر در صفت اسب * قطعه * در آب
خسب وحرون تنك ران وپاتغ زن * سکندری خور وشبکور وکاهل وکمراه * کاوس کج دم وجب
شوزه پشت وآرم کیر * سیار عقرب وچل سم سپید وکام سیاه ﻫ کندس ﻫ سکون نون
وضم دال مهمله ایله زهرناك بر اوتدر معربی قندس در وفتح دال ایله موشمله دیدکلری طاغ یمشیدر
کندسه دخی دیرلر ﻫ کواس ﻫ فتح واو ایله صفت وکونه معناسنه مثلا بدین صفت دیمکده
بدین کواس دیرلر شین معجمه ایله ده مرویدر وکواسه دخی دیرلر ابو المعانی بیت بدین کواس
اکر میکنی ستم مارا * شود برفته دکر حال بندکان تباه ﻫ کورس ﻫ واو معروف وفتح راء
مهمله ایله ایکی معنایه کلور اول موی مجعد ثانی چرك واریك که جراحتدن اقار ﻫ کوس ﻫ
واو معروف ایله آلتی معنایه کلور اول دپوب اورمغه دیرلر عربیده صدمه وهندی لساننده دکه
دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت نجسی ای نفس اکر بر جز او بر چفسی * شومی ای فکر اکر

اکر باد کری کوش زنی * حکیم فردوسی بیت کیاهی که کویم تو با شیر ومشك * بکوس وبکن
هر دو در سایه خشك * شمس فخری زور ایله طوقنمق آسیب معناسنه در دیو بو بیتلری نظم ایلمش
* قطعه * شهنشهی که فلك از برای حشمت خویش * کند ز روی ادب خاك درکهش را بوس
شود چو دانهٔ خشخاش هیکل که قاف * ز باد هیبت چشمش اکر بیابد کوس * مجمع
الفرسده ایکی کمسنه کیدرکن بری بر ینه اوموز اورمق معناسنه دیوب بو بیتی یازمش حکیم فردوسی
بیت زناکه بروی اندر افتاد طوس * تو کفتی ز پیل دمان خورد کوس * ثانی بیوك نقاره که
پادشاهلر قپوسنده جنك محللرنده چالرلر هر دیارده اکا کوس دیرلر آصلنده نقاره چناغنه دیرلر
شیخ نظامی بیت طبال ونفیر وآهنین کوس * رهبان کلیسیای افسوس * شمس فخری
بیت مبارزان جهان از بیم آب شود * نکاه آنکه ز درکاه شه بنالد کوس * ثالث بمعنی صف
شیخ نظامی بیت دو لشکر بهم بر کشیدند کوس * چو شطرنجی از عاج واز آبنوس * رابع
مازندرانده بر قصبه آدیدر حالا کوسان دیمکله معروفدر حکیم فردوسی بیت کجا نام آن کوس
خوانی همی * جز این نام نیزش ندانی همی * خامس بر نوع اویوندر فی الجمله نرده مشابهتی واردر
سادس جامه وکلیم وامثالی نسنه لرك بر کوشه سنه دیرلر آخر کوشه لرندن زیاده اوله وزبان
هندیده کرده معناسنه که ثلث فرسخ یردن عبارتدر ﻫ مع الشین المعجمه * کداش ﻫ فتح
دال مهمله ایله عطسهٔ حیوانات یعنی حیوان قشغرمسنه دیرلر ﻫ کش ﻫ بش معنایه کلور اول
عناصر اربعه نك هر برینه دیرلر حکیم شیرازی بیت چون سپر زوزهره کرده معده شش * خادمان
وجاذبات فضل کش * مثلا قانه کش سرخ وصفرایه کش زرد وبلغمه کش سپید وسودایه کش
سیاه دیرلر ثانی بمعنی پهلو یعنی یان باشی فتح کافله دخی مستعملدر ثالث هر جنسك ارککنه دیرلر
مثلا شیر کش وپلنك کش وببر کش کبی رابع کشتن لفظندن صیغهٔ امردر شیخ سعدی بیت
قربانکت شوم پدرت را بزن بکش * عیسیٔ مریمی تو پدر را چه میکنی * ووصف ترکیبی اولور
واسم فاعل دخی استعمال اولنور مردم کش وعاشق کش کبی خامس موم سویندرمك کبی
نسنه لرده استعمال ایدرلر شیخ سعدی * قطعه * چون کرانی به پیش شمع آید * خیزش
اندر میان جمع بکش * ور شکر خنده است وشیرین لب * آستینش بکیر وشمع بکش * بو محله
مناسب بر زمانده بر پادشاهك کیجه مجلسنده ندما ووزراسی ایله اوتورب صحبت ایدرلر ایکن پادشاه
غلام مهربانك بر ینه باقوب وزیر را بکش دیر وزیرك عقلی کیدوب اطرافنه نظر ایدرکن اول غلام
پاك اذعان مقراضی آلوب شمعك فتیلن کسوب ینه آدابله واروب یرنده طورر وزیر کورر که
کندویه سوز یوق پادشاهم بیوردیغکز نه کونه کلام خشیت انکیز ایدی دیدکده غلامدن
سؤال ایله دیر غلام دخی جوابنده وزیر دستوردر دستور اذن در اذن اذن ایله املاده مساویدر
واذن سمعدر تصحیف اولندقده شمع اولور فهم ایتدم که شمع را بکش دیدی بو معنایه مناسب
مولانا هاتفی بیت بکشتند شب زنده داران چراغ * برون رفت سودای خواب از دماغ *
ﻫ کندش ﻫ سکون نون وکسر دال مهمله ایله ایکی معنایه در اول طوب اولمش پنبه که
جلاهلر بر اغاج باشنه دوشورر لر اکیرمکه حاضر اولمق ایچون اکا دیرلر ثانی صقصغان دیدکلری
قوشدر ﻫ کندلاش ﻫ سکون نون وفتح دال مهمله ایله قوتمش لاشه ودخی بر بدبو اوتدر

ترکیده بیدون دیرلر ﴿ کنش ﴾ کسر نونله ایکی وجهله استعمال اولنور بروجهی اسم مفرد درکه کنشت لفظندن ترخیم اولنمشدر کنیسا معناسنه وبر وجهیده اسم مرکبدر کن ایله شین مصدردن ترکیب اولنمشدر کردار معناسنه قاعده بویله درکه هرامر مجردك آخرینه که شین لاحق اوله اسم مصدر اولور دانش وبینش کبی شینك ماقبلنده اولان حرف مکسور اولمق شرطدر ایدی عادت وخوی معناسنه اولور شمس فخری بیت شادمان ازاقامت نیك کار * ممتحن ازانتقامت بدکنش ﴿ کورموش ﴾ کورمحان که کوستبك دخی دیرلر برجانوردر کوزلری یوق یر آلتنده طپراغی قازوب یوقارو قالدیرور ابوالمعانی بیت دشمنان ازبیم قهرت دائما * میکنند زیرزمین چون کورموش ﴿ کوزش ﴾ واومعروف وکسرزاء معجمه ایله نظم وبیدادی که پادشاهه شکایت ایلکدر میرنظمی بیت که ازحال خودرا کند کوزشی * همی خواهد ازعذر دل پوزشی ﴿ کوش ﴾ واومعروفله درت معنایه در اول کوشیدن لفظندن صیغهٔ امردر چالش معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت اول ای جان دفع حرص موش کن * بعد ازان درجمع کندم کوش کن * ثانی اسم فاعل اولور ابوالمؤید بیت هشیاره دلیرسخت کوشست * پرخاشجوست وجان فروشست * ثالث کوشیدندن اسم مصدر اولور کوشش معناسنه حکیم نزاری قهستانی بیت تا نکند دوست نظرضایعست * سعی من وجهد من وکوش من * رابع مشهور فارسیه نك اون دردنجی کونی اسمیدر استاد منجیك بیت چند شوی چندندیم ندم * کوش برون کن زدلت رازغم ﴿ کوشش ﴾ واومعروف وشین معجمهٔ مکسوره ایله اوچ معنایه در اول اسم مصدردر چالشمقلق معناسنه مولانا هاتفی بیت چوکوشش زهردو طرف شد قوی * شکوهنده شد دولت خسروی * ثانی بریامی ظرفدر ایچنه شراب قورلر ترکیده یاتق دیرلر ثالث فرهنك جهانگیریده جنك وجدال معناسنه استاد فرخی * قطعه * که شکار فرود آردوبرون آرد * زکوه تند پلنك زآب ژرف نهنك * یکاه کوشش بستاند وفرود آرد * زدست شیران زور زروی مردان رنك ﴿ مع الغین المعجمه ﴾ ﴿ کراغ ﴾ فتح راء مهمله ایله براوتدرکه آنکله استخوان شکسته یی بغلرلر درست ایدر ابوالمعانی بیت شکست درتن من استخوان زصدمهٔ غم * کنید بکاکل جانان مددمرا چوکراغ * ﴿ کرغ ﴾ فتح زاء مهمله ایله کراغ مرقوم معناسنه در ﴿ کزاغ ﴾ فتح زاء معجمه ایله بودخی کراغ مرقوم معناسنه در ﴿ کزغ ﴾ فتح زاء معجمه ایله بودخی آنلرکبی حاصلی بودرت لغت درت کتابدن مستخرجه ردردی دخی برمعنایه درکوك قریغنه بغلد قلری اوت که عربیده آشق دیرلر اما کتاب السامی ده کزغ برنسنه درکه آتشه براغورلر ینار دیمش ﴿ کناغ ﴾ فتح نونله درت معنایه در اول بمعنی کرم پیله یعنی ابریشم قوردی ظهیر الدین فاریابی بیت کناغ چندضعیفی بخون دل بتنند * توجمع آری کاین اطلسست وآن سیفور * ثانی ابریشم ئلی معناسنه مجدهمکر بیت کرنهٔ بهرخوانهٔ تو بود * نه تند رشته ازلعاب کناغ * حکیم قطران ارموی ایکی معنایه بیت ازمهر اوکناغ فرازند چون چنار * وزکین اوچنار کدازند چون کناغ * ثالث تارعنکبوت خلاق المعانی درمذمت اسب بیت زان کشادست مورهٔ پشتش * که عصبهاش پست شد چوکناغ * رابع بمعنی کنارو سوی حکیم اسدی بیت میان آبگیری به پهنای راغ * شناور

شناور شده باغ ازهرکناغ * حکیم سنایی * رباعی * ای بیماری سروترا کرده کناغ * پس چنك اجل نهاده برجان تو داغ * خورشید وچراغ من بدی وپس ازین * تا بیم به بیش تو خورشید وچراغ ﴿ کوغ ﴾ واومعروفله قنات یعنی پروبال فرهنك تحفه ده بیلك ودیرسك مرویدر وعربیده ساعد ومرفق دیرلر ﴿ مع الفاء * کشوف ﴾ ضم شین معجمه ایله اسم مصدردر کشفتن لفظندن طاغتمق وپریشان ایتمك معناسنه حکیم اسدی بیت قلادید در لشکر افتاده نوف ازان زخم وازجملهٔ صف کشوف ﴿ کف ﴾ بمعنی کوف اوکی قوشی ﴿ کوف ﴾ واومعروفله برقوشدر ویرانه نشین جغد ویوم دخی دیرلر نحوستله مشهوردر هرقنغی اوده توطن ایدرسه لابد خراب اولور ترکیده اوکی ویایقوش دخی دیرلر شمس فخری بیت جمال ملك ودین کاندر دیارش * ندارد هیچ مأوی ومقرکوف * استاد معزی بیت آنجاکه بود آن داستان باد وستان در بوستان * شد کرك وروبه راسکان شد کوف وکرکس راوطن * محمود ابن یمین بیت نشاند بی هنرا زابجای اهل هنر * ندید هیچ تفاوت زکوف تابهمای ﴿ مع الکاف * کبیتك ﴾ فتح باء موحده وسکون یای تحتانی بعده تاء مثناة مفتوحه ایله آسیازنه یعنی دکرمان طاشی اصلاح ایتدکاری دمور آلت کذافی فرهنك جهانگیری ﴿ کوك ﴾ ضم جیم فارسیله برمرضدرکه نطفه دخی دیرلر عربیده عرق النسا دیدکلریدرکه انسانك برایاغنده واقع اولور لسان هندیده ریکین باد دیرلر طبیب یوسفی * رباعی * ازدرد کوك آنکه کردد محزون * تادمبدش الم نکردد افزون خلطی که سبب شدست آن عارضه را * باید که کنی ازبدن اوزابیرون ﴿ کرتك ﴾ سکون راء مهمله وفتح تاء مثناة ایله ایکی معنایه دراول نکله دیدکاری خفتان وقصه بدن کورکی ثانی برنوع دکند راستر غار دخی دیرلر دوه غابت ایله سور ﴿ کرك ﴾ ضم راء مهمله ایله عرطه بصان طاوق استاد لطیفی بیت زعلتی که توداری همیشه برخایه * همی نشینی وتابی چوماکیان کرك * مجمع الفرس فتح راء مهمله ایله سرین مومعناسنه ودخی برکوجك قوشدر حکیم انوری بیت تانباشد همچوعنقا خاصه درعزلت عقاب * تانباشد همچوشاهین خاصه درقدرت کرك * ﴿ کشتك ﴾ سکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله بمعنی جعل که سرکین دمحاصل اولان بوجکدر کذافی المجمع ﴿ کفچك وکفچوك ﴾ کلاهما بسکون الفاء وضم الجیم ایریاصدوغی ترکیده اکریم دیرلر بعض فرهنکده ایرك اورته سنه قونیلان یاصدغه دیرلر ﴿ کلاك ﴾ فتح لامله ایکی معنایه دراول خالی وتهی معناسنه حکیم انوری * قطعه * نیم شب راچودرزی کاهل * ازکریبان بسوی چاك شدم * حاصل آن شب چنان بیالودم * کزهمه مغزها کلاك شدم * ثانی موج بزرك یعنی دریانك خروشنده واقع اولان ایری موجلر ﴿ کلبك ﴾ سکون لام وفتح باء موحده ایله بمعنی کریچ که خرمن یکیسی محافظهٔ خرمن ایچون ایاده وکی دورت دیرك اوزرینه اولان تخت کبی برنسنه درکذافی المجمع ﴿ کلك ﴾ سکون لامله بمعنی احول یعنی شاشی شمس فخری بیت مطیع امرشهنشه کسی تواند بود * که چشم بخنش نی کور باشد ونی کلك * ﴿ کلنك ﴾ ضم لام وسکون نونله بردمور آلتدر آنکله طاش قرارلر ترکیده دخی بویله دیرلر ﴿ کلوتك ﴾ ضم لام وفتح تاء مثناة ایله دقاقلرك بزپرداخت ایتدکاری اغاجکه آنکله بزی دوکرلر ودخی قصارلرك بزآغارتدقلری اغاجه دیرلر ابوالمعانی بیت هرکه باشد خام وآلوده بعصیان

وندر شاعری * کوك زن بر سوزنی کز خوش زاند لفظ خس * ثالث سازه آهنك و یرمك یعنی ساز لری بر بینه او یدرمق و آوازی دخی موافق ایلمك رابع سرفه معناسنه که کیرانبر دخی دیرلر خامس کنبد معناسنه که توکستانده کیود دیرلر حکیم نزاری قهستانی بیت جدول کشید صفحهٔ کوك افق بمال * نیرنك زد رواق معلق بمشکناب ﴿ کوکلك ﴾ واو مجهول وفتح کاف ولامله هنوز آچلمامش پنبه قوزاغی ﴿ کولاك ﴾ واو معروف وفتح لامله بمعنی کلاك مرقوم یعنی موج بزرك مولانا وحشی یزدی بیت شود ز چشم پر آبم هزار کشتی غرق * دمی که قلزم خونابه دل زند کولاك ﴿ کولك ﴾ واو معروف وفتح لامله بر نوع قوری وایری قبق در زنان وروستا ییلر ایچنه پنبه قورلر کذا فی المجمع ﴿ مع الکاف الفارسی * کدنك ﴾ فتح دال مهمله وسکون نونله دقاقلرك بز پرداخت ایتدکاری اغاج وقصارلرك بزی یودقلری اوزدقلری اغاجه ده دیرلر حکیم سوزنی درحق کازر پسر * قطعه * بیازمای مرا تا چکونه ایم از آب * بسنك بردن اول نورد تاه قباه * بدار چوب تو سر بر نهم کدنك بزن * ز عشق روی تو بیزارم از نکویم آه ﴿ کرنك ﴾ فتح راء مهمله وسکون نونله بش معنایه در اول میدان ثانی آت وقاطر رنکنه دیرلر بو ایکی معنایه مولانا کاتبی * قطعه * هم منجهٔ لوای ترا آسمان غلاف * هم لشکر علو ترا امکان کرنك * فارسی هنر کند نه فرس در دمد ببرد * مرکب اکر سیاه کشندش وکر کرنك * ثالث بمعنی چرکه یعنی سور کون آوی وآ وایچون اولان حلقه معناسنه درویش عبده علی در منقبت امام بیت چون لشکر نجوم پی کسب نور فیض * ارواح اولیا زده کردد رت کرنك * رابع اول بیوك چولمك که بو یا جیلر ایچنده بو یا قینادرلر قریع الفرس بیت دهنش همچو خم نیل پری * چشمها چون کرنك رنکرزی خامس بر ارمق آدیدرکه لور طائفه سنك مسکنی اولان طاغلك باشندن چیقوب صفاهان جانبنه روان اولور مولانا کاتبی بیت در آن زمان که ز موج محیط تیغ دوخیل * صدای سیل دهد خون ز شاه جوی کرنك * مذکور بشی معناده ده کرند وکرنده وکرنکه دخی دیرلر وضم راء مهمله ایله غروش مرقوم معناسنه ده کلور کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کریشنك ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی ونون وفتح شین معجمه ایله کو ومغاك معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کلك ﴾ سکون لامله پکی نك قصه توپلری که طراغله یولوب صوف ایدرلر واکا بکز رسنه لر طوقورلر اکا کرك وبرشم وکلغر دخی دیرلر ﴿ کلنك ﴾ فتح لام وسکون نونله بعنی کلند مرقوم ودخی طورنه دیدکاری قوش که عربیده کرکی دیرلر مؤید الفضلاده خروس بزرك وبوزن فرنك سوراخ کایدان آخری کاف عربیله بو معنایه در ومؤیده کسر لامله بعنی احول مرقومدر ﴿ کنك ﴾ سکون نونله بعنی امرد بی حیا وکشاده روی که کلوك دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت منم کلوك خر افشار کنك خشك سپوز * حرامزاده وقلاش ورندعالمسوز ﴿ کوسالنك ﴾ فتح سین معجمه ولام وسکون نونله کلنك مرقوم معناسنه در ﴿ کولنك ﴾ واو معروف وفتح لام وسکون نونله هیز ومخنث معناسنه حکیم سوزنی * قطعه * آن مرد مردکای که کولنك کنك را در حین فرو برد بکلیدان کون مدنك * کولنك پیش او چو نهد سینه بر زمین * فریاد و نعره دارد چون دره واکنك ﴿ کوهنك ﴾ واو معروف وفتح ها وسکون نونله بعنی برحستن کذا فی المؤید بعض فرهنکلرده اپت دیرسکی دیدکاری اوت معناسنه منقولدر ﴿ مع اللام * کتال ﴾ فتح تاء

عاقبت * باکاوتك میشود در دست استادان پاك ﴿ کلوك ﴾ ضم لامله سطاح وبی حیا معناسنه که کنك دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت با نفع و با ضرر دو کلوکیم خر فشار * رد کرده نفع نافع و برده رضا ضرر * مجمع الفرس جوان امرد معناسنه در وله ایضا بیت منم کلوك خر افشار و کنك خشك سپوز * حرامزاده وقلاش ورندعالمسور ﴿ کنجدك ﴾ سکون نون وکسر جیم وفتح دال مهمله ایله درت معنایه کلور اول برصمغ در عربیده عنزروت وانزروت دخی دیرلر ثانی کلف در که چهره ده ظاهر اولور عربیده ابرص دیرلر شاعر بیت در چهرهٔ عبوس شده کنجدك بدید * کویا که بر زمین سیه شوره بوم شد * ثالث فرهنك فخر خواصده پازهر معناسنه در رابع بمعنی خال یعنی بك بو معنالره کنجده دخی دیرلر ﴿ کنجشك ﴾ سکون نون وشین معجمه وکسر جیمله سرچه قوشی که عربیده عصفور دیرلر خصوصا واول قطعه ده اولان کوچك قوشلره دیرلر عموما شمس فخری بیت خسرو در زمان معدلت * ندهد باز زحمت کنجشك * ﴿ کنجك ﴾ سکون نون وفتح جیمله جدید وتازه وتر اولان نسنه معناسنه که مشاهده سندن خاطره بهجت وسرور حاصل اوله کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کنجلك ﴾ سکون نون وجیم وضم لامله چین وشکنج معناسنه امیر خسرو در مذمت مغل بیت چهرهٔ شان دنبه نم یافته * جای بجای کنجلك وخم یافته ﴿ کندرك ﴾ سکون نون وضم دال وفتح راء مهملتین ایله صاقزکه عربیده علك دیرلر کذا فی المجمع ﴿ کندك ﴾ سکون نون وفتح دال مهمله ایله نان ریزه معناسنه ابو المعانی بیت کر بکوه ودشت ریزند کندکی از خوان او * میکنند مرغان فراغ از جستجوی دانها ﴿ کنك ﴾ سکون نونله ایکی معنایه در اول مرد قوی هیکل وتوانا حکیم فردوسی بیت همه کنك مردان چو شیر یله * ایا طوق زرین ومشکین کله * ثانی خوشهٔ خرما معناسنه در ﴿ کوچك ﴾ فتح جیم فارسیله صغیر معناسنه مقابلی کبیر در ﴿ کوخك ﴾ واو معروف وفتح خاء معجمه ایله اوزم جبره سی که اوزمی صقدقده قلان فضلاتی ﴿ کودك ﴾ سکون واو وفتح دال مهمله ایله طفل معناسنه میر نظمی بیت هر که کودك را بیاموزد ادب * کر شود کامل نمی باشد عجب ﴿ کورك ﴾ واو مجهول وراء مهمله نك فتحه سیله ده وکسره سیله ده جائز در طاوق یابی ودخی مصغر کور در ومعنی سنك کازری یعنی قصارلرك بزاوردوغی طاشی کذا فی الاداة ﴿ کورکانوك ﴾ سکون واو ین وفتح زاء فارسی وضم نونله بعنی پرهٔ کلیدان یعنی مفتاح پریسی کذا فی المجمع ﴿ کوشك ﴾ سکون واو وشین معجمه ایله قصر معناسنه میر نظمی بیت کشیده سر بر اوج آن کوشك عالی * ولیکن چون دل عشاق خالی ﴿ کوك ﴾ واو معروفله آواز بلند در واو مجهول ایله بش معنایه کلور اول مارول که کاهو دخی دیرلر عربیده خس دیدکاری در خاصه سی جلب نوم وتصفیهٔ دم ایتمکدر حکیم انوری بیت جایی رسید پاس تو کز بهر خواب من * بکرفته فتنه راهوس کوك وکوکنار * سید ذوالفقار شروانی * قطعه * برغم خاصیت هموار وضد طبع پیوسته * در اقالیم بداند پشش که چون نشناس شد ایمن * شقاقل بشکند باه ونماید کوك بیداری * کند خون ثیره عناب وفزاید در دسر چندین * شمس فخری بیت فتنه را بر سماط دولت او * خورد نی کوکنار باشد وکوك * ثانی ایکی پارچه ثسنه یی جامه ده وغیریده ویرینه مناسب ایدوب او یدرمغه دیرلر حکیم سوزنی بیت خس بود در لفظ تازی کوك وندر

مثناة ایله بمعنی کوتاه یعنی قصیر ابوالمعانی بیت ای سرو ناز دامن وصلت نمیرسم * رستم کتال وقامت بالات خوشخرام ﴿ کتوال ﴾ ضم تاء مثناة ایله قلعه دزداری وبعض فرهنگده بواب قلعه معناسنه مسطوزدر کوتوال دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانكیری ﴿ کچل ﴾ فتح جیم فارسیله بر جانور درکه آندن مشك حاصل اولور آکا مشکدر دخی دیرلر کذا فی المجمع ﴿ کشاخل ﴾ فتح شین وکسر خاء معجمتین ایله برنوع غله در شاخل وشاخول دخی دیرلر زبان هندیده ارهر دیرلر ﴿ کلال ﴾ بمعنی کوزه کریعنی برداق یا پچی عربیده فخار وفاخوری دخی دیرلر مولانا مظفر هروی بیت جان دادن خفاش بدم کار مسیحست * ورنی بکند از کل صد مرغ کلالی * امیر خسرو * قطعه * کم کاسکی چرخ که از وی بصحن خاك * زینکونه کاسهٔ صر شیران سفال کشت * هر کاسهٔ که ساخت ندانم چراشکست * کردنده آسمان که چون چرخ کلال کشت * اهل هندك زبان علیسنده دخی کوزه کر معناسنه در ﴿ کل ﴾ اوج معنایه دراول بمعنی کوژ یعنی بوکری ابوشکور بیت بدانکه که کیرد جهان کرد ومیغ * کل پشت چوکانت کرد دستیغ * ثانی قریه معناسنه که کلی دعی پهلو وپهلو کبی که شهر وشهری دیمك اولور ثالث ناقص وکوتاه معناسنه در ﴿ کنبد کل ﴾ سکون نون وفتح باء موحده وکسر دال مهمله وضم کافله بمعنی توده کل یعنی کل یغنی وبعض فرهنکده کل غنچه سی خواجه سلمان بیت آنکه در بستان طوبی شاخسار همتش * کنبد کل می نماید کنبد نیلوفری ﴿ کنتال ﴾ سکون نون وفتح تاء مثناة ایله بمعنی کتال مرقوم یعنی کوتاه ﴿ کنجال ﴾ سکون نون وفتح جیمله هر نسنه نك دردی یعنی هر شیئك دیبنه چوکن ثفلی که کنجاره وکنجاله دخی دیرلر شمس فخری بیت توصاف فطرتی وخسروان دیکر درد * تواصل سلطنتی ودکر شهان کنجال * استاد منجیك بیت زان پس بپذیرفتم واین شعر بکفتم * ای ساقی مرا فرمابس باشد کنجال ﴿ کوال ﴾ بوزن چوال اپکی معنایه دراول جمره معناسنه ثانی بمعنی اندوختن یعنی کسب ایتمك طیان مرغزی بیت بزرکان کنج سیم وزر کوالند * تو از آزادکی مردم کوالی ﴿ کوپال ﴾ واومعروف وفتح باء فارسیله اوج معنایه کلور اول دموردن یوغون دکنك کبی دوزلمش نسنه که کرز دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت همانا که کوپال سیصد هزار زده بر سر ترك آن نامدار * حکیم اسدی بیت زکردان خاور سواری چوابر * برون تاخت با تیغ وکوپال وکبر * ثانی یوغون اولان بویونه دیرلر حکیم فردوسی بیت جوانی وکوپال تیر و کمان * زمن هیچ جز نام نیکو نماند * ثالث برمبارز اسمیدرکه روس پادشاهی اقرباسندن ایدی بعض فرهنکده بمعنی بنا ومعمار مسطوردر ﴿ کوپل ﴾ واومعروف وفتح باء فارسیله پاپادیه دیدکاری بیان چپچکی که عربیده اقحوان دیرلر حکیم سعید کان بیت چو باغ عدل تو شد تازه زابر جود شدند * سپهر وزهره دران باغ لاله وکوپل ﴿ کوتوال ﴾ واوین معروفتین وضم تاء مثناة ایله دزدار وضابط قلعه معناسنه در ابوالمعانی بیت عقل باشد کوتوال قلعهٔ حصن دماغ دل که کشته شهریار خطهٔ شهر وجود * لغت اول کوپل وکوتوال ابوبکی لغت هندیدر فارسیده استعمال اولنمشدر ﴿ کوته بال ﴾ فتح تاء مثناة واظهار هاوفتح باء موحده ایله بمعنی کوتاه قدکه بال بالادن مختصر درقد معناسنه در میر نظمی بیت چوکوته بال بد فرزند کهتر * ولی باعقل زپشان بود مهتر ﴿ کوچال ﴾ واومعروف وفتح جیم فارسیله آلات واثواب خانه که کاچال دخی دیرلر عربیده

عربیده اثاث البیت ومتاع البیت دخی دیرلر وله بیت چوکالای او دست یغما سپرد * همه رخت وکوچال خانه برد ﴿ کوردل ﴾ واومعروف وسکون راوفتح دال مهملتین ایله جاهل وبی اذعان وکورفهم دخی دیرلر ﴿ کورثول ﴾ واوین معروفتین وسکون زاءفارسی وضم نونله کلید پریسی یعنی مفتاحك قفله کیرن پرلری ﴿ کوس رحیل ﴾ کوج محلنده چالنان کوس آوازینه دیرلر بزم دیار یمزده کوج محلنده سر عسکر چادر نده بوری چالنور عجمده کوس چالرلر ایمش منلا هاتفی در تیمورنامه بیت وزان سو همان کوفت کوس رحیل * علم بست بر کوههٔ زنده پیل ﴿ کوفتن دل ﴾ بر علتدر اطبا خفقان دیرلر علامتی متصل یورك اوینار میر نظمی بیت چو هردو بیك جای منزل کرفت * رقیب آمد وکوفتن دل کرفت ﴿ کول ﴾ واومعرفله دورت معنایه در اول بمعنی آبکیر یعنی صو جمع اولمش محل حکیم سنائی بیت مردکان هرزه کوی وبی باکست * رازباوی چو کول ناپاکست * حضرت مولانا قدس سرّه بیت شه چو حوضی دان چو چشم لوله ها * آب روازلوله ها چون کولها * ثانی بمعنی کشف یعنی سنك پشت قپلو بغه دیدکاری جانوردر ثالث برقوشدر کوف وبوم وجغد دخی دیرلر رابع کیلان خلقی عمارتنده ثل ودیه آردی دیمکدر ﴿ کوه جلیل ﴾ برطاغ آدیدر روایت اولنور که حضرت نوح نبی علی نبینا وعلیه السلام آنده خانهٔ مبارکاری وارایدی طوفان اول محلدن ظاهر اولدی کذا فی شرفنامه ومؤید الفضلا ﴿ کوهل ﴾ واومعروف وفتح هایله آلچ دیدکاری طاغ یمشی در ﴿ کهبل ﴾ سکون هاوفتح باء موحده ایله احمق وابله معناسنه که کهبله دخی دیرلر ﴿ مع المیم ﴾ ﴿ کدام ﴾ فتح دال مهمله ایله جنس غائبدن سؤال در قنغی دیمك معناسنه ابوالمعانی بیت غمزه بلاکر شمه بلا چشم پر بلاست * عاشق کدام در دو بلا را دهد رضا ﴿ کدرم ﴾ سکون دال وفتح راء مهملتین ایله حبوبات نوعندن طاری یه بکزر برنوع دانه در اکثر پرنج اراسنده پتر حکیم سوزنی بیت کر سنه نیز تا نفرماید * کدرم وجو کرنج وارزن خویش ﴿ کلکم ﴾ سکون لام وضم کافله بمعنی قوس وقزح کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کم ﴾ عراق عجمده برشهر معظم آدیدر معربی قم در حالا بونا میله معروفدر حکیم انوری * قطعه * چار شهرست عراق ازره تخمین کویند * طول عرضش صد در صد بود وکم نبود * اسپهان کاهل جهان جمله مقرندبدین * کاندر آفاق چنان شهر معظم نبود * همدان جای شهان از قبل آب وهوا * در جهان نیز چنان بقعهٔ خرم نبود * کم بنسبت کم ازینهاست ولیکن آن نیز * نیك نیك از چه نباشد بدبدهم نبود * معدن مردمی وجود وکرم شاه بلاد * ری بود ری که چوری در همه عالم نبود ﴿ کم کم ﴾ لفظ مکرر ایله اوج معنایه استعمال اولنور اول یرقازمقده ودخی زروسیم وباقر یخته ایتمکده ظاهر اولان صدایه دیرلر حکیم خاقانی در قسمیه بیت بچار پارهٔ زنکی بباد زهرهٔ دزد * بیانك زنکل نباش وکم کم نقاب * وله در صفت اهل حال بیت کنج پرورده فقر ندوکم کم شاه لیك * کم کم کنج سرا پردهٔ بالاستند * ثانی زعفرانه دیرلر ثالث ریك روان معناسنه در ریك زوان اولدرکه بغایت قومسال یرده روزکار اوردقده قوم آقارکی کورینور ﴿ کنام ﴾ فتح نونله اوج معنایه کلور اول بمعنی آرامکاه آدم ووحوش حیوانات وآشیانهٔ طیور حکیم فردوسی مثال اول بیت سیوم روز داراب کردند نام * کز آب روان یافتند ش

کنام * وله مثال ثانی بیت ابر سرش دید او کنام بزرك * نشسته در و سبز مرغ بزرك *
حکیم اسدی بمعنی جای وجوش بیت درین بیشه زین بیش مکذار کام * که ببر بیان دارد
آنجا کنام * ثانی بمعنی بیشه مطلق میشه معناسنه حکیم انوری بیت مرغ در سایهٔ امر تو پرد
کرد هوا * وحش از نعمت فضل تو چرد کرد کنام * بیشه سباع مکانی اولدوغی مناسبتله در
بو روایت جهانکیریدندر مجمع الفرسده خصوصله ارسلان یتاغی مرویدر و شاهدی ظهیر فاریابی
بیت زعدل شامل او بوی آن همی آید * که در کمینکه شیران کنام سازد رنك * ثالث بمعنی
چرکاه ابو الفرج رونی بیت صحن فلك کنام ستور سپاه تست * اوج سپهر ساق ستون
خیام تست ﴿ کواوم ﴾ فتح واوین ایله خوشبو براوتدر کوم دخی دیرلر کذا فی المجمع
﴿ کورچشم ﴾ سکون راء مهمله ایله بر نوع جامه در کوزکو زنقش اولنمشدر عربیده معبر دیرلر
شیخ نظامی بیت فراکندی از کورچشم حریر * بپوشید و فارغ شد از تیغ و تیر ﴿ کورکندم ﴾
سکون واو و راء مهمله و نون و فتح کاف فارسیله ترکیده صغر منتری دیرلر نخود قدر دخی بیوچك
دانه جکلردر بیاض و صاروبه مائل اولور و دوکوب بال ایله آمیخته ایدوب یسه لر مخدردر بنك
قدر کیفی اولور اما جماعه زیاده قوت و لذت ویرر بدنی سمردر اما اون درهمنی بر رطل اطباعسله
قاتوب یسه لر قی ایتدیرر و اکر باله اوج آغرنجه صو قاتوب و آندن اون درهم دوکیلوب ضم
ایتسه لر و خیلی قارشدیروب اوستنی اورتوب قوسه لر اوج کون طورسه غلیان ایدوب بعده
ایچلسه شرابدن زیاده مسکر اولور کذا فی البحر الغرائب لحلیمی ﴿ کوم ﴾ واو ساکنه ایله
خوشبو براوتدر حکیم سوزنی بیت پس از خط تو نخواهم بخط شد ار بمثل * برآید از بر
کلبرك کامکار تو کوم * مجمع الفرسده بر کیاه خشکدر زمین شیاد کرده یعنی نطس اولمش بیرده بتر
شمس فخری بیت کل اکر بر خلاف او روید * بیقین دان که کوم بردارد * تاج الاسامی ده بمعنی
ادخر مرویدر عربیده فتح کافله آیغر قصراغه آشمغه دیرلر و ضم کافله دوه سوریسنه دیرلر
﴿ کونام ﴾ واو مجهول ایله بمعنی کنام مرقوم ﴿ کوه فحم ﴾ واو معروف و اظهار ها و فتح فا و سکون
حاء مهمله ایله بر قاره طاغدر طاشلقلی و طاشی اودون کبی ینار طعام بشوررلر و کلی ایله اثواب یورلر
صابون کبی کوپرر ﴿ کوهم ﴾ واو معروف و فتح ها ایله براوتدر نطس اولان تارلاده بتر کوکی قامش
کوکی کبی در تارلاده طورسه یری قوتسز ایدر کذا فی المجمع ﴿ مع النون * کبودان ﴾ ضم باء
موحده و واو معروف و فتح دال مهمله ایله ایکی معنایه کلور اول نیشابور مضافاتندن بر بیوك
قریه اسمیدر مولانا جامی بیت بود آن قریه را کبودان نام * پیرزالی در آن کرفته مقام * ثانی
سیاه دانه یه دیرلر عموما ﴿ کدامین ﴾ فتح دال مهمله و کسر میمله قنغیسی دیمکدر کدامد قنغیدر
نتکم ذکر اولندی و یای تحتانی ایله نونك حالی کرارا بیان اولندی خواجه حافظ بیت آن شب
قدری که کویند اهل خلوت امشب است * یارب این تأثیر دولت از کدامین کوکب است *
﴿ کدین ﴾ کسر دال مهمله و سکون یای تحتانیله طوقمق دقاقك و قصارك و غیرهما که کدینه
و کدنك و کدنکه دخی دیرلر شاه ناصر خسرو * قطعه * تو ای حجت مؤمنان خراسان *
امام زمانرا یمین و امینی * دل مؤمنانرا زوسواس امامی * سر ناصبی را بحجت کدینی * و دخی
بمعنی چاکیچ آهنکر حکیم نزاری قهستانی بیت اکر پیشانی داری چو سندان * نه پیچی از کدین

از کدین رمز ما روی * وله ایضا بیت پنداشتم که زیر کدین مجاهدان * سندان روزکار تبوش
و توان منم ﴿ کران و کرن ﴾ کلاهما بفتح الراء المهمله رنکی صاری ایله بوزاراسنده اولان آته
دیرلر کذا فی المجمع ﴿ کربان ﴾ سکون راء مهمله و فتح باء موحده ایله بمعنی فدا کذا فی المجمع
ابو المعانی بیت کربان کردم جان و دل در راه جانانم هنوز * آن میکند یارب قبول و یا کند مهجور ورد
﴿ کرجن ﴾ سکون راء مهمله و فتح جیمله استخوان نرم در که تناولی ممکن اوله قولق و کورك اوجی
و پهلو کموکلری کبی که کرانك دخی دیرلر عربیده غضروف و غرضوف دیرلر ﴿ کروخان ﴾ ضم
راء مهمله و فتح خاء معجمه ایله نام برادر پیران ویسه در ﴿ کستن ﴾ سکون سین مهمله و فتح
تاء مثناة ایله ایکی معنایه کلور اول بمعنی کرفتن ثانی بمعنی زنار بستن تفصیل و حقیقتی کستی
لغتی ذیلنده ذکر اولنور انشاالله تعالی ﴿ کسیختن ﴾ کسر سین مهمله و سکون یای تحتانی
و خاء معجمه و فتح تاء مثناة ایله کشستن معناسنه در ﴿ کشتن ﴾ سکون شین معجمه ایله اولدرمك
معناسنه مصدردر مستقبلی کشد و کشنده کلور ﴿ کشتی کردن ﴾ مردانه لك و ارلك و بهادرلق
ایلمك میر نظمی بیت دران رزمکه آن یل نامدار * یکانه که کرد کشتی کارزار ﴿ کشتی کرفتن
کورش طوتمق معناسنه کورشمك دخی ارلك اولدوغی ایچون تسمیه اولنمشدر ﴿ کشستن ﴾
ضم شین معجمه و سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة ایله اوزمك و اوزلمك معناسنه در مستقبلنده
شین حذف اولنوب سیندن صکره لام کتورب کسلد و کسیلد دخی دیرلر امر و نهی صیغه لرنده
بکسل و مکسل دینلور ﴿ کشفتن ﴾ ضم شین معجمه و سکون فا و فتح تاء مثناة ایله درت معنایه
مصدر اولور اول کشودن و شکافتن معنالرینه کمال اسمعیل بیت دل بر کرفته ام ز بد و نیك
روزکار * تا پردهای راز فلك بر کشفته ام * ثانی پراکنده معناسنه حکیم اسدی بیت
کشفتند بزم می و رود باد * پراکنده کشت انجمن مست و شاد * اثیر الدین اخسیکتی * قطعه
ملکت قیصر و فغفور تماشا که اوست * ظن برای میر که روزی بتماشا نشود * دولت آنها فرتوت
شد و کار کشفت * هر که فرتوت شود هرکز برنا نشود * ثالث پژمرده شدن عبد الواسع جبلی
بیت شکفته بدم چون بنیسان درخت * کشفته شدم چون بابان کیاه * رابع بمعنی نابود
شدن معدوم اولمق معناسنه حکیم سوزنی بیت چو زر بسائل بخشی بدست خویش مده *
که از نهیب تو کردد برو کشفته نکار ﴿ کشن ﴾ سکون شین معجمه ایله ارکك معناسنه در عموما
و طبیعت معناسنه ده کلدوکی روایت اولنمشدر ﴿ کشوفتن ﴾ ضم شین معجمه و واو مجهول
و سکون فا ایله کشفتن مرقومك درت معناسیله ده مترادفدر ﴿ کلاندن ﴾ فتح لام و دال مهمله
و سکون نونله بمعنی افشاندن یعنی صاچمق کذا فی المجمع بو معنایه میر نظمی بیت کلاند در رهش
در و جواهر * خلوص از جان بودن کشت ظاهر ﴿ کلخن ﴾ معروف حمامك آتش یاندوغی یری
و آکا بکزر نه اولورسه ﴿ کلن ﴾ فتح لامله کلوله معناسنه که بر یومری اتدر بوینده و دخی اعضای
سائره نك بوش یرلرنده ظاهر اولان نسنه که باغره و باکره و باغر دخی دیرلر پوربهای جامی بیت
سخن نتیجهٔ روحست و کر سخن نبود * بعقل نفس جز از نعمه و کلن چه رسد * عربیده آتلمش
پنبه که اکیر بلمك ایچون حاضرلنمش اوله ﴿ کلیون ﴾ سکون لام و فتح یای تحتانیله هفت رنك
طوقنمش جامه و دیبای منقش بهفت رنك معناسنه ده مرویدر انکلیون دخی دینلور کذا فی المجمع

كلوخ اندازان كلوخ انداز مرقومك اوج معناسيله ده مترادفدر كمين كسر ميم
وسكون ياى تحتانيله بمعنى كميت مرقوم يعنى طورى آت يالى وقويروغى وايقلرى اشقلرينه دك
سياه اوله كذا فى فرهنك جهانكيرى كن صيغهٔ امر ووصف تركيبى در ايله معناسنه
مولانا شانئ تكلو بيت رفتن نكو نبود چو رفتى ببزم غم * خواهى بنوش باده وخواهى نماز كن
عربيده دخى بو معنايه در لكن اول معناسنه امردر چغتاى لساننده ايتغاى ديرلر سبعهٔ سياره ده
مانى بهرام شاهه ديدوكى محلده نفس متكلمى واقع اولمش بيت اسراديم هم اوزومنى پنهانى *
هم بورازنى كه اينقوم آنى كنان فتح نونله ايكى معنايه در اول برنوع اسم فعلدركه تركيده
ايدرك ديرلر مثلا سير كنان وذوق كنان ديرلر وجمعده مبالغه معناسن افاده ايدر همكنان ديرلر ثانى
ماوراء النهرده كهن معناسنه استعمال اولنور كنبد زدن باشى اشاغى طوتوب صچرامق
بو حالت اكثر سباع وحيواناتده اولور آنلرك صفتيدر ونقله اورمق معناسنه ده كلور كنجيدن
سكون نون وياى تحتانى وكسر جيمله صغمق وصغدرمق ابو المعانى بيت بصد طومار ودفتر را
محالست حرفى كنجيدن * اكر كويم يكى از صد هزاران درد هجرانم كنشن كسر نون وسكون
شين معجمه ايله كردار معناسنه دركه كنش دخى ديرلر كذا فى فرهنك جهانكيرى كنفكان
سكون نون وفتح فا وكافله جناب بارى تعالى عز اسمه وجل ذكره حضرتنك اسميدر خالق وقادر
معناسنه حضرت مولانا قدس سره مثنويده سليمان نبى على نبينا وعليه السلامدن نقل ايدر
بيت ملك دانش كرد مارا كنفكان * تا ننالد خلق سوى آسمان كنكران سكون
نون وفتح كاف وراء مهمله ايله كنكره معناسنه در تفصيلى عن قريب ذكر اولنور انشاالله تعالى
كنون ضم نون وواو معروف ايله شمدى معناسنه اكنون لفظندن اختصار اولنمشدر
كنهان سكون نون وفتح ها ايله بر كوچك اغاجدر يپراغى ساقز يپراغى كبى اولور كنها دخى ديرلر
كواليدن كسر لام وسكون ياى تحتانيله اندوختن معناسنه يعنى قزانمق مصدردر
مير نظمى بيت ميكواليد نام نيك آن مرد بود * در جهان را چند اندر درد بود كوبشان
واو مجهول وسكون باء موحده وفتح شين معجمه ايله جلاه ديمكدر كوبن واو معروف وفتح
باء موحده ايله بر آلتدر دموردن كه آهنكران ومسكران آنكله دمور وباقر دوكرلر واول ايكى نوع در
برنوعى مدوردر اكا پتك ديرلر وبرنوعى اوزوندر اكا كدينه ديرلر ايكسنه دخى كوبن دينلور چاكيج
ديمكدر كوپين واو معروف وكسر باء فارسى وسكون ياى تحتانيله فرهنك جهانكيريده
روغنكرلرك مدور خرما يپراغندن اورلمش ترازو كفه سى كبى بر آلتيدر ديو مسطوردر اما معيار
جماليده شمس فخرى كيل روغن ديوب بو بيتى نظم ايلمش بيت كمينه بندهٔ تو روز بخشش وانعام *
صله بكيل دهد در بطبله وكوپين * بعض فرهنكلرده چوب كازران معناسنه در مير خجسته بيت
باز كشاى اى نكار چشم بعبرت * تات نكويد فلك بكوته كوپين كوپيدن واو معروف
وكسر باء فارسى وسكون ياى تحتانيله دوكمك وسحق ايتمك واورمق معنالرينه در كوتالان
واو معروف وفتح تاء مثناة ايله اوج معنايه كلور اول برنوع ايكدركه دوه وپكى يوكن اكيررلر ثانى
قصاب كوتكى كه اوزرنده ات طوغرار ثالث حصار بكجيلرى يعنى مستحفظين قلاع كوديان
وكودين كلاهما بواو معروف وكسر دال مهمله اول فتح ياى تحتانى ثانى سكونيله بيوك

بيوك طوقمق كه كدينه دخى ديرلر مير نظمى بيت هركه از امر او به پيچيد سر * زند بر سرش
كوديان وتبر كوذبان واو معروف وسكون ذال معجمه وفتح باء موحده ايله دوه هاودينك اغاجى كه
شتربان لساننده حطب ديرلر ودخى اوچه لوايرذالك حركتيده سكونيده جائزدر كوذجان واو
معروف وسكون ذال معجمه وفتح جيمله كوذبان مرقوم معناسنه روايت اولنمشدر كوردين
واو معروف وسكون را وياى تحتانى وكسر دال مهملتين ايله جامهٔ پشمينه حكيم خاقانى بيت
حاجت كفتار نيست نيك شناسد خرد * سندس خضر از پلاس عبقرى از كوردين * كمال
اسمعيل بيت ز برف پشت زمين را حواصل است لباس * از ابر سفت هوا جامه كوردين دارد
كوزستان واو معروف وكسر زاء معجمه وسكون سين مهمله وفتح تاء مثناة ايله مفلوج آدمه
ديرلر كوسان واو معروف وفتح سين مهمله ايله اوج معنايه كلور اول برناى زن آديدركه
قديم پادشاهلردن برينك زماننده ايدى ثانى خوانندهلكدن برطرزدر بو ايكى معنايه ترتيب
اوزره فخر كوركانى بيت شهنشه كفت با كوسان نايى * زهى شايستهٔ كوسان سرايى *
ثالث مازندران مضافاتندن برقصبه آديدر كوس دخى ديرلر كوسرون واو معروف وضم
سين وراء مهملتين ايله اوتراق يرى مقعد معناسنه ابو المعانى بيت چنان فربهست كوسرون
سفيد * تو كويى ز پنبهٔ كه آمد بديد كوسه برنشين واو معروف وفتح سين مهمله
ايله برچشن آديدركه اهل فارس ماه آذر اولنده ايدرلر وجه تسميه سى اولدركه مجوس
طائفه سى بو كونده بر كوسه مضحك آدمى بولوب بر مركبه سوار ايدوب واكا اطعمهٔ حاره
يدروب وبدننه دخى اسى اوتلر سوروب اكا كليت ايله حرارت حاصل اولدقچه النده بر مروحه
طوتوب اسيدن متنفر كونه حركت ايدرك وخلق اوزرينه اوشوب قاروبوز آتارلر اول مضحك
ايسه بو وضعله اكا براوكارينه واروب نسنه جر ايدر نسنه ويرمين آدم اوكنده جامه سنه سياه بويه
سورركانه آنى مرده يرينه قويوب ماتم ايدر وروايت ايدرلركه روز مرقومده جمشيد دريادن انجو
چيقارتدى وبينلرنده مشهوردركه بر كمسه اول كونده وقت سحر يرندن قالقوب برسوز سويلمدين
ايوا تناول ايتسه وتر رنج فوقلسه سنه آخرينه دك سعادتده اولوب اول سال اكا مسعود وفرخ فال
اوله بزعمهم الفاسد وبعقلهم الناقص الكاسد كوشيدن واو معروف وكسر شين معجمه
ايله چالشمق يعنى سعى ايتمك معناسنه مصدردر كوفتن واو معروف وسكون فا ايله مطلق
دوكمك معناسنه مولانا هاتفى بيت وزان سو تمور كوفت كوس رحيل * علم بست بر كوههٔ
زنده پيل * وهاونده نسنه دوكمك وخرمن دوكمك وقپو قاقمق وبو مثللو نسنه لركه دوكمك قابل
اوله جمله سنه دينلور كوفجان واو معروف وسكون فا وفتح جيمله ايكى معنايه كلور اول قفس
معناسنه استاد منجيك بيت كر بپرد مرغ جان از كوفجان تن مرا * همچنان اندر هوايت تا قيامت
پر زند * مولانا شكونئ جرد پادقانى بيت جز شاخسار زلف تواش آشيان مباد * چون
مرغ روح ما پرد از كوفجان تن * ثانى كرمان طاغلرنده ساكن بر طائفه آديدر كوفج دخى ديرلر
كوفجيان زيادهٔ ياى تحتانيله كوفجان مرقومك معناى ثانى سيله مترادفدر يعنى مزبور
طائفه يه ديرلر كوفشان واو معروف وسكون فا وفتح شين معجمه ايله جلاه معناسنه در
كوفشانه دخى ديرلر شمس فخرى بيت براه سرورى چون او نيايد * اكر خود شاه سازى كوفشانى

کوکان واو مجهول وفتح کافله بمعنی سازکار کذا فی المؤید کوکن واو معروف وفتح کافله
ایکی معنایه در اول بمعنی جغد که کرف وکوکه دخی دیرلر مولانا حالی سبزواری در شبستان بیت
آوازنای وحسن کجا سیر کاه کو * ویرانها وخلق درو همچو کوکنك * تصغیر ایله ذکر اولنمشدر
ثانی غلهٔ نیمرس یعنی ایرشمامش غله که مل دخی دیرلر و زبان هندیده ولایت دکنده برناحیه
آدیدر که نیچه قرا وقصباته شامل وساحل عمانده واقعدر کولاویان واو اول مجهول وکسر
ثانی وفتح لام ویای تحتانیله بمعنی پهلوانان وکردان کذا فی التحفه کولیدن واو معروف
وکسر لام وسکون یای تحتانیله بمعنی کندن یعنی قازمق کذا فی فرهنك جهانکیری بو معنایه
شاعر بیت تیشهٔ غم سینه را کولیده است * زلف دل از حسرتش ژولیده است کون
فتح واو ایله مجمع الفرسده بمعنی پده یعنی براغاجدر میوه سی اولمز آنجق اودون ایدرلر عربیده غرب
دیرلر فتح غین معجمه وراء مهمله ایله وفرهنك جهانکیریده کسر واو ایله ایکی معنایه مرویدر بری
بر قریه اسمیدر که هر یوم عاشوراده اون بیك قدر آدم اول کویده جمع اولوب ماتم ایدرلر بر معناسی
دخی هیز ومخنث اوغلان دیمکدر که کدن دخی دینلور وسکون واو ایله معروف که عربیده دبر
واست ومقعد دخی دیرلر میرزا الوغ بیك بیت تا توانی کر کونی کورکن * کاحسن الاشکال
شکل مستدیر * منلا وقاری بیت شلوار تو تن نما چو پیراهن کل * پیراهن کون دریده شد
بر تن کل کوهامون سکون واوین وفتح ها وضم میمله ایکی معنایه در اول دپه سی دوز اولان
طاغ که اصلی کوه هاموندر هامون دوزیره دیرلر ثانی برلعبدر اطفال اوینارلر عربیده بقیری دیرلر
کوهان واو معروف وفتح ها ایله دوه اورکجی خصوصا وهر حیوان آرقه سنه دیرلر عموما
کوهریدن واو مجهول وکسر ها وراء مهمله ایله برنسنه یی برنسنه دن بدل ایلمك معناسنه
قرالاوی * قطعه * پارچنان بودم وتا بوده ام * بخت بما بازیکی بنکرد * سال من امسال که
بر ماده کیست * ایزد مان حال نکو کوهرد کوهستان واو معروف وکسر ها وسکون تاء
مثناة ایله فرهنك جهانکیریده ایکی معنایه در اول طاغستان ثانی خراسان مملکتنده بر ولایت
آدیدر که کهستان دخی دیرلر معربی قهستاندر مجمع الفرس صاحبی دیر که سمرقندك سابقده
آدی کوهستان ایدی شمدی هر طاغ اولان یره علم اولمشدر کوهکن واو معروف وسکون
ها وفتح کافله طاغ قازیجی فرهاد طاغی چالیشوب قازدوغیچون کوهکن دیرلر کوهکین واو
مجهول وسکون ها وکسر کافله بمعنی خداوند یعنی صاحب کذا فی فرهنك جهانکیری کوههٔ زین
واو معروف وفتح ها وکسر زاء معجمه وسکون یای تحتانیله ایرقاشی معناسنه که یالکز کوهه دخی
دیرلر مولانا امیدی بیت طلعت اوست فروزان شده از کوههٔ زین * یا نه خورشید برافراشته
از کوه علم کوهین واو مجهول وکسر ها ایله اوج معنایه در اول بمعنی کوه یعنی طاغ ثانی ترازو
کفه سی کبی بر تخته در اوزرنده ات قیاولر ثالث براوتدر نطس اولمش یرلرده بتر کوکی قامش کوکنه
بکزر کوهم دخی دیرلر کویستن کسر واو وسکون یای تحتانی وسین مهمله وفتح تاء مثناة
ایله بمعنی کوفتن یعنی دوکمك کذا فی فرهنك جهانکیری کویستیدن کسر واو وتاء مثناة
وسکون یائین تحتانیین وسین مهمله ایله بمعنی کوفتیدن یعنی دوکدرمك ایضا منه کوین
کسر واو وسکون یای تحتانیله بمعنی کوهین مرقومك اوج معناسیله ده مترادفدر کهستان بمعنی

بمعنی کوهستان مرقوم تعریب ایدوب قهستان دیدیلر کهکان سکون ها وفتح کافله
کوهکن معناسنه در استاد عنصری بیت زجان بفکرت محکم برون کنند ثناش * زکوه سیم
باهن برون کند کهکان کهن فتح ها ایله اسکی معناسنه در بو لغت سخن لفظی کبی ایکی وجهله
استعمال اولنور یعنی هم فتح کاف وضم ها ایله وهم ضم کاف وفتح ها ایله نوعی خموشانی بیت کهن
شد قصهٔ فرهاد وشیرین * چو عیش رفته وتقویم پارین مع الواو * کتو ضم تاء مثناة
ایله پنبه قوزاغی کذا فی فرهنك جهانکیری کرو ضم راء مهمله ایله افراسیاب اقرباسندن
بر مبارز آدیدر که کروزه دخی دیرلر سیاوشك قتلنه سعی ایدنلرك بریده بو ایدی حکیم فردوسی بیت
برفتند بیجان وموی وکرو * بر شاه ترکان پر از رنك ورو کاو ضم لامله بمعنی کلانتر یعنی قوم
اولوسی ورئیس محله وسربازاری وحرفت کتخداسی حکیم سنایی بیت کافه خلق همه پیش
رخت سجده برند * حور یا روح که باشد که کاوی تو بود * حضرت مولانا قدس سره بیت
ایرو کاو ایرو کاو کرد مرا دنك ودلو * هر که ازین هر دو پرست اوست اخی اوست کاو کندرو
سکون نون ودال وضم راء مهملتین ایله ایکی معنایه در اول نام وزیر ضحاك ماریدر حکیم فردوسی
بیت ورا کندرو خواندندی بنام * بکندی زدی بیش بیداد کام * وله بیت بکاخ اندر آمد
دوان کندرو * بایوان یکی تاجور دید تو * ثانی بمعنی مصطکی که کندر دخی دیرلر حکیم خاقانی
در قسمیه بیت بغله وطبقات طبق زنان سرای * بابکینه ومازوی وکندرو وکلاب کندو
سکون نون وضم دال مهمله ایله بمعنی غول بیابانی کذا فی شرفنامه کنو ضم نونله کوب کبی
برنسنه در طپراقدن یاپوب ایچنی برقاچ طبقه ایدرلر وهر طبقه سنه بر درلو شیٔ قورلر کنود
وکندوله دخی دیرلر کو ضم صریح ایله ترقیق استعمال اولور قانی معناسنه وضمه نك تفخیمی
ایله که او لفظندن مخفف اولور ودخی محله معناسنه اولان کوی لفظندن مرخم اولور کمال خجندی
بیت کحل الجوهر از نظر افتد مرا چو اشك * در چشم درفشان که از آن خاك کورود کوکو ایکی
معنایه در اول اوکیك قوشی که فاخته دخی دیرلر شیخ آزری بیت بی طوق رضا کر بپرد فاخته در باغ
مرغان چمن نعره برآرند که کوکو * بعض فرهنکده صدای مرغان معناسنه در بو معنایی مؤید
حضرت مولانا قدس سره بیت بلبل رسد بربط زنان وآن فاخته کوکو کیان * مرغان دیکر
مطربیست بخت وجوان بخت وجوان * ابو المعانی بیت هر صبح بو سرو وچنار کوکو کند فریاد وزار
آهنك میکیرد هزار از درد عشق یار هم * ثانی خشکه پلاو لوازمی که سبزه وبهار ویمرطه ایله
ایدوب خشکه یی اکا باتروب یرلر آب شله دخی دیرلر مع الهاء * کبه فتح باء موحده
مشدده ایله آلت حجامتدر یعنی شیشه یاخود بوینوزدن ایدوب آنکله قان چکرلر شمس فخری
بیت شهنشاهی که تدبیر ضمیرش * نهد بر پشت چرخ از ماه کبه * وله بیت سپر نیش چو
متصل در کام * میمکد همچو کبهٔ حجام کبیته کسر باء موحده وسکون یای تحتانی
وفتح تاء مثناة ایله بر نوع لطیف حلوادر کبیتا وکپیتا دخی دیرلر بسحاق اطعمه * قطعه *
برهٔ بشکست پایش دست کردون از قضا * آنچنان کز درد شد اورا پریشان پاچها * کرم
کردم تخته بندش از کبیته کنجدی * وز ضماد تخم مرغش بر قلم بستم طلا کبیده کسر
باء موحده وسکون یای تحتانی وفتح دال مهمله ایله بر نوع طعامدر که بغدای اونی وبرنج ویاغله

قاوررلر اکا پست دخی دیرلر ضم بایله ﴿ کچیرده ﴾ فتح جیم فارسی ودال وسکون باء موحده وراء مهملتین
ایله جیم عربیله ده مرویدر پیشوا ومقدم معناسنه کذا فی المجمع ﴿ کدنکه ﴾ فتح دال مهمله وکاف وسکون
نونله دقاقلرك بزپرداخت ایتدکلری اغاج وقصارلرك بزپرداخت ایتدکلری اغاجه دیرلر کدنك مرقوم
معناسنه ﴿ کدوه ﴾ ضم دال مهمله وسکون واو واظهار هایله ایکی معنایه در اول بمعنی خراش
وخراشیدن ثانی بمعنی کرفتن کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کده ﴾ فتح دال مهمله واخفاء
هایله درت معنایه کلور اول بوغازك مقدمنده اولان ات پاره سی که ترکیده دلجك عربیده ملاذه
دیرلر ثانی کلید دندانه سی ومطلق کلیده دخی دیرلر بو ایکی معنایه شمس فخری * قطعه * آنکه
طفلان امل را دایهٔ کام ومراد * جز بشیر وشکر شکرش نه بکشاید کده * کشته ایمن ساحت
ملکش زدزدان آنچنانك * خانها ایمن شدند از زحمت قفل وکده * معنای ثانیه طیان مرغزی
بیت در کلیدان نشود سخت کده * باز کردم در وشدم بکده * ثالث سر پستان یعنی ممه نك
اوجی استاد لطیفی بیت همچو بللور سینه وپستان * کدهٔ اوچودانهٔ مرجان * رابع فرهنك
جهانکیریده بمعنی خراش وخراشیدن مسطوردر ﴿ کدینه ﴾ کسر دال مهمله وسکون یای
تحتانی وفتح نونله دقاقلرك بزپرداخت ایتدکلری اغاج وقصارلرك بزه اوردقلری اغاج که کدنك
وکدنکه دخی دیرلر شیخ نظامی بیت برهرکه زدی کدینهٔ کرز * بشکستی اکرچه بودی البرز
ومطلق طوقمق معناسنه که کدین دخی دیرلر حکیم خاقانی بیت بکلبتینم اکر سر جدا کنی چون
شمع * نکوبد آهن سرد طمع کدینهٔ من * آهنکر چکیجی اولمق دخی مفهومدر ﴿ کراسه ﴾
فتح را وسین مهملتین ایله بمعنی قرآن مجید حکیم خاقانی در تحفة العراقین بیت عنوان مجوس
وبسم دروی * دست جنب وکراسهٔ بروی * حکیم سوزنی بیت برنام من ار قال کشایی زکراسه
بینی بخط اول قد مسنی الضر * ﴿ کربه ﴾ سکون راء مهمله وفتح باء موحده ایله دکان معناسنه
میر نظمی بیت ببازار جهانرا کردرایی * در آنجا کربهٔ طالع کشایی * ودخی براوتدرینور کذا
فی المجمع ﴿ کرته ﴾ سکون راء مهمله وفتح تاء مثناة ایله تکلهٔ خفتان یعنی قصه جامه که کرنك دخی
دیرلر شمس فخری بیت خسرو بحر وبر ابو اسحق * که فلك جستکی زکرتهٔ اوست ﴿ کرچه ﴾
سکون راء مهمله وفتح جیم فارسیله سازدن وقامشدن یاپلمش خانهٔ مختصر که زراعین کنار زراعتده
وبستانجیان کنار باغ وبستانده ایدوب ایچنده اوتوررلر وکرپچ ایله یاپلمش خانهٔ مختصره ده دینلور
میر خسرو بیت بچشم همت است از راه فرهنك * فلك نه دست وشش پی کرچهٔ تنك ﴿ کرزه ﴾
سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه ایله بیل ایله هموار اولمش زمینه دیرلر که تخته تخته کسلمش
وکناری یوکسك اولور که طوار کرمیه مرز دخی دینلور کذا فی المجمع ﴿ کرسه ﴾ فتح را وسین
مهملتین ایله ایکی معنایه در اول چرك واریك ثانی موی مجعد یعنی قورجق صاچ که کرس وکورس
دخی دیرلر ﴿ کرمه ﴾ سکون راء مهمله وفتح میمله اول ایریشن میوه که نوبر ونوباوه دخی دیرلر میر نظمی
بیت در باغ جهان کرمهٔ امید رسیده * محصول مراد واملش خلق بچیده ﴿ کرنده وکرنکه ﴾
اول ضم راء مهمله وسکون نونله ثانی فتح راء مهمله وسکون نونله بش معنایه کلور اول میدان ثانی آت
وقاطر رنکی ثالث سورکن آونده اولان خلقه رابع بویاجیلرك بیوك بویه چولمکی خامس برارمق
آدیدرلر جانبندن چیقوب اصفهان طرفنه آقر بوبش معناده دخی کرند وکرنك دینلور ﴿ کروه ﴾

﴿ کروه ﴾ ضم راء مهمله وواو معروف واظهار هایله ایکی معنایه کلور اول ثلث فرسنکه دیرلر
حکیم خاقانی بیت داد نقیب صبا عرض سپاه بهار * کز دو کروهی بدید باد کیان خزان *
استاد فرخی بیت لشکر او بیشتر در راه بود * وان کروه دو بود اندر جهان * ثانی آرامکاه
وآشیانهٔ جانوران که کنام دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت ببردش دمان تا بالبرز کوه *
که بودش بد آنجا کنام وکروه * شرف شفروه بیت رای منیرش طویله وار نجومست * ابرش
عزمش کروه وار براقست ﴿ کروی زره ﴾ افراسیاب آقرباسندن بر پهلوان اسمیدر که کرو
دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت کروی زره را بیاورد کیو * روان با سپهدار پیران نیو ﴿ کره ﴾
فتح راء مهملهٔ مشدده ایله آت واشك یاوریسی که کرّه خر دیرلر عربیده تخفیف لامله مدوّر
طوب کبی اولان نسنه یه دیرلر مثلا زمین مدوّر شکل اولمغله کرهٔ ارض وکرهٔ زمین دیرلر وکذلك
عناصره دخی کرهٔ آتش وکرهٔ هوا وکرهٔ آب وکرهٔ خاك دیرلر وآسمان مدوّر اولدوغندن کره
دینلور خواجه سلمان بیت همیشه تا کره زرنکار ماه بود * چو کوی در خم چوکان آسمان کردان
﴿ کریچه ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی وفتح جیم فارسیله بمعنی خانهٔ کوچك
ومختصر حکیم سنایی در حدیقه بیت داشت لقمان یکی کریچهٔ تنك * چون کلوکاه نای وسینهٔ
چنك ﴿ کریحه وکریزه ﴾ کلاهما بکسر الراء المهمله وسکون الیاء التحتانی وبفتح الخا والزاء
المعجمتین ایکی معنایه در اول کوچك اوکه سازدن وقامشدن ایدوب باغبان وبوستانجیان
ایچنده اوتوررلر کریخ وکریز دخی دیرلر ثانی جانور تولیوب توین دوکدوکنه دیرلر ﴿ کژابه وکژاچه ﴾
کلاهما بفتح الزا والباء الموحده وجیم الفارسیین قوش قورساغی که عربیده حوصله دیرلر بهرامی
بیت بیفکنی خورش پاك را زبی اصلی * بیاکنی بپلیدی توماکیان کژاچه ﴿ کزره ﴾
سکون زاء معجمه وفتح راء مهمله ایله ایکی معنایه کلور اول برخوشبو اوتدر ثانی صوارلمش
مزروعات معناسنه در ﴿ کسبه ﴾ سکون سین مهمله وفتح باء موحده ایله شیروغنك ثقلی که
عربیده دخی کسبه دیرلر یعنی سوسامی صقوب یاغن وطحینن آلدقدن صکره قلان صقندیسنه
کنجاره دخی دیرلر ﴿ کشتره ﴾ سکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله اوزون رنده که نجارلر آنکله
تخته کنارین هموار ایدرلر ﴿ کشسته ﴾ فتح شین معجمه وسکون سین مهمله ایله بمعنی خط
کشیده کذا فی مجمع البلدان میر نظمی بیت زسر تا سر کشسته خط فاصل * که رسم هردو جانب
کشته حاصل ﴿ کشتیکاه ﴾ سکون شین معجمه وکسر تاء مثناة ایله کورش طوتجق یرکه آنده
مخصوص کورش طوتوب صنعت کوستررلر ﴿ کشفته ﴾ ضم شین معجمه وسکون فا وفتح تاء
مثناة ایله پریشان وپراکنده معناسنه کذا فی نسخهٔ میرزا وفرهنك جهانکیری عبد الواسع جبلی
بیت شکفته بدم چون به نیسان درخت * کشفته شدم چون بابان کیاه * مجمع الفرسده فتح
کافله مرویدر ﴿ کشکوفه ﴾ سکون شین معجمه وضم کافله سرچه قوشی که عربیده عصفور
دیرلر شاعر بیت نباشد دوست کشکوفه بباشد * کجا باشد بخیر اندیش اعدا ﴿ کفره ﴾
سکون فا وفتح راء مهمله ایله چیچك ظرفی یعنی اول قبق که ایچندن شکوفه چقار عربیده تلوسه
وجغری دخی دیرلر ﴿ کفه ﴾ فتح فا ایله قامشدن واغاج چبغندن اورلمش سید وخرمن کسمکی
معناسنه در ﴿ کلاپشته ﴾ ضم باء فارسی وسکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله قیون یوکندن

طوقنمش جامه که بعضیسنی یشل وسیاه ایدرلر اکثر کیلان ومازندران اهالیسی کیرلر کلا پشت
دخی دیرلر ﴿ کلاسه ﴾ فتح لام وسین مهمله ایله برمقام اسمیدر کذا فی المجمع ﴿ کلاه ﴾
معروف یوکدن یاپلمش بورکدر خصوصا واکا بکزر نسنه لره دیرلر عموما چغتایده درویشان
کلاهلرینه ودلبند کبی صارندقلری شاله قورجاق دیرلر سائر عسکری کیدوکنه قالیاغ دیرلر
﴿ کلبه ﴾ سکون لام وفتح باء موحده ایله خانهٔ مختصر ومحقر که تنك وتاریك اوله حکیم انوری
* رباعی * محنت زدهٔ که کلبهٔ داشت بدشت * بانعمت ونازدیدمش دی میکشت * کفتمش
که کنج یافتی کفتانی * بوطالب لقمه دی برین بکذشت * بعض فرهنکلرده کردك خانهٔ مزین
معناسنه مرویدر ومختصر دکانه دخی دیرلر حکیم اسدی * مثنوی * از آهنکری رست
وسالار شد * پس از کلبه داری سپهدار شد * بدانکاه در کلبه با دود ودم * کنون هست
در بزم با ما بهم * بونی فریدون شاه کاوهٔ آهنکر اوغلنه توبیخ ایدوب منت کونه سویلدوکی محلده
دیمشدر ﴿ کلنبه ﴾ ضم لام وسکون نون وفتح باء موحده ایله برنوع لطیف طعامدر بادام ویاخود
فستق واون وقند وشکرله کلیچه ایدرلر ﴿ کلنه ﴾ سکون لام وفتح نونله منقار مرغ معناسنه در
﴿ کلوبنده ﴾ ضم لام واو مجهول وفتح باء موحده وسکون نونله مهتر غلامان وسرخدمتکاران
معناسنه در میر نظمی . بیت کلوبنده را راستی بایدش * که بربندکان مهتری شایدش *
﴿ کلوته ﴾ ضم لام وواو مجهول وفتح تاء مثناة ایله پنبه طولمش کوشه لو کلاه حکیم سوزنی
بیت صوفی شدی زصوف سیه شد لباس تو * چون صوفیان کلوته بسر بر عقیق رنك *
شیخ اوحدی بیت برنهی میزر وکلوته بسر * دل بی سیم وچشم در پی زر * مؤیدده حلقهٔ
دام دختران دوشیزه وشرفنامه ده دام ودامك دخترکان نارسیده مسطوردر ﴿ کلوزه ﴾ ضم لام
وواو مجهول وفتح زاء معجمه ایله هنوز آچلمامش پنبه قوزاغی که جوزغه دخی دیرلر ﴿ کله ﴾ فتح
لام واظهار ها ایله ایکی معنایه در اول مخفف کلاهدر ثانی زخمه در جماعده اولور عربیده رهز
دیرلر حکیم شفایی بیت کردر ملك کل منی سیك باز سقط شد * بانوی کله زنکله جنبان بکجا
رفت * واخفاء ها ایله فرهنك جهانکیریده کوتاه وناقص معناسنه در ﴿ کلیچه ﴾ کسر لام
وسکون یای تحتانی وفتح جیم فارسیله اوچ معنایه کلور اول معروف حکیم سنایی بیت شیر
حق زین جهان بپرهیزد * سك بود کر کلیچه بکریزد * ثانی چراغ معناسنه حکیم اسدی
بیت شبست وهمه راه تاریك وچاه * کلیچه میفکن که ترسی بماه * ثالث جامهٔ سوزنی
معناسنه که چیده دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت من ترا پیرهندم وزیباست * کهن من کلیچه
مانده من ﴿ کماسه ﴾ فتح میم وسین مهمله ایله اوچ معنایه کلور اول کاریز وقویی قازیجی که
کمانه دخی دیرلر ثانی شاهد بازاری یعنی روسبی محبوبه ثالث ولایت خراسانده برطاغك
اسمیدر ﴿ کمیژه ﴾ کسر میم وسکون یای تحتانی وفتح زاء فارسیله ایکی معنایه در اول یونجه
اراسنده بتن خارج اوت ثانی یلسی وقویروغی سیاه آت ﴿ کنب دانه ﴾ فتح نون وسکون باء
موحده ایله کندر تخمی در ﴿ کنبیزه ﴾ سکون نون وکسر باء موحده بعده یای ساکنه وفتح زاء
معجمه ایله برنوع خیاردر تازه رس وخام ایکن شیرین وخوش طعم اولور بیودکده تناول اولنمز اول
محل کالك دیرلر ﴿ کنجاره ﴾ سکون نون وفتح جیم وراء مهمله ایله شیر وغندن چقان ثقل که کسبه

کسبه دیرلر صغره علف ایدرلر غایت شمردر وسودین چوق ایدر حضرت مولانا قدس سره * قطعه
طفل دوروزه زتو چون بوبرد * میکشد آن سوی تو کهواره را * ترك کند دایهٔ صد شیر را *
از بدل روغن کنجاره را * اورمزدی بیت مغزك بادام بودی باز نخدان سفید * تا سیه کردی
زنخدانرا چو کنجاره شدی ﴿ کنجاله ﴾ سکون نون وفتح جیم ولامله کنجاره کبی بودخی کنجد وبادام
وجوز وامثالنك یاغی چقدقدن صکره قلان ثقلی حکیم سوزنی بیت سعد دین بزرکاو آخر ما
ای حنا کاه وسمه کنجاله ﴿ کنجده ﴾ سکون نون وکسر جیم وفتح دال مهمله ایله درت معنایه کلور
اول برصمغدر عربیده غنزروت دیرلر ثانی کلف که چهره ده واقع اولور عربیده برص دیرلر ثالث
فخر خواص فرهنکنده پادزهر معناسنه نقل اولنمشدر رابع خال یعنی بك بو معنالرك جمله سنه کنجدك
دخی دینلور مجمع الفرسده بر داروی چشمدر ومؤید الفضلاده معنای اوله منقولدر ﴿ کنجه ﴾
سکون نون وفتح جیمله غرار وچوال وآنلره بکزر نه وار ایسه مجمع الفرسده چکه سی شیش
اولمش اشکه دیرلر شمس فخری بیت هرکز مثل زند کسی ازوی حسود را * نسبت کند
بعیش کسی هیچ کنجه را * شرفنامه ده بمعنی خردم بریده یعنی قویروغی کسك اشك مؤید الفضلاده
فتح کاف وجیم فارسیله مذکور ایکی معنایه مرویدر ﴿ کنجیده ﴾ سکون نون ویای تحتانی وکسر
جیمله ایکی معنایه کلور اول بمعنی کنجارهٔ مرقوم ثانی کنجیدن لفظندن اسم مفعول صیغه سیدر
صغمش معناسنه ﴿ کندامویه ﴾ سکون نون وفتح دال مهمله ایله موی مادرزاد اطفال یعنی
طفل ایله آنادن بیله طوغان قیل کذا فی المجمع وکتاب السامی فی الاسامیده کندامویه اول
ما ینبت من الشعر مسطوردر یعنی ابتدا بتن قیل ﴿ کنداواله وکندواله ﴾ کلاهما بسکون
النون وفتح الواو واللام بمعنی مرد بلند بالا وقوی هیکل وتوانا شیرازیلر بویله آدمه کرمله دیرلر مولانا
شهاب الدین عبد الله قامی بیت چاکرانت بکه رزم وکه بزم بوند * کندواله چو تهمتن چو
فلاطون کندا ﴿ کندسه ﴾ سکون نون وضم دال وفتح سین مهملتین ایله آجی براوتدر ودیرلر که
زهرناکدر اکا کندس دخی دینلور تعریب ایدوب قندس دیدیلر وفتح دال مهمله ایله موشمله
دیدکلری کوهی میوه در ﴿ کنده ﴾ سکون نون وفتح دال مهمله ایله یریر اویلمش اغاجه دیرلر
عموما حضرت مولانا قدس سره بیت چو عود شمع بسوزد چه قیمتش باشد * که هیچ فرق
نباشد زعود وکندهٔ خار * واول دلك اغاجه دیرلر که مجرم وکنهکارلرك النه ویاخود ایاقلرینه اوررلر
خصوصا بی بی مهرمی کوید * رباعی * بودند بزندان بت سیمین تن را * زین واقعه ماتمست
مرد وزن را * افسوس که در کنده بخواهد سودن * پایی که دوشاخه بود صد کردن را * استاد
فرخی بیت اوز رزم از بیم او دزد است ودر پای عدو * کندها کرد در کاب واژدها کرد دعنان *
شمس فخری بیت کهش برجان ودل زوپین وپیکان * کهش بردست وپا زنجیر وکنده * بعض
فرهنکلرده طوغان کومه سنه دینلدوکی مسطوردر ﴿ کنکاله ﴾ سکون نون وفتح کاف فارسی
ولامله کرز اوغلان معناسنه ابو المعانی * قطعه * غلام سروقد وچار ابرو * شود مطبوع
کر کنکاله باشد * مده دل را بطفل خرده سالی * بجو بالا بلند بیست ساله ﴿ کنکره ﴾ سکون
نون وضم کاف فارسی وفتح راء مهمله ایله حصار دیواری اوزرنده اولان بدن وطاق ایوان کنارنده
اولان جفت دیدکلری نسنه خواجه سلمان بیت ازین خرابهٔ کنکر مقام اکر بیری * فراز

کنکرهٔ عرش مستقر پایی ﴿ کواره ﴾ فتح راء مهمله ایله ظرف سفالین یعنی طپراقدن کوب کبی بیوك ظرف ایدوب ایچنه غله وقوری میوه قورلر فرید خراسانی بیت پیش مستان بزم وحدت او * چه کواره چه کاسهٔ زرین * بعض فرهنگلرده میوه سیدی معناسنه استاد لطیفی بیت ور نخواهی بناز پوشیدن * تو همی آب در کواره کنی * عربیده دخی استعمال اولنور لغت مشترکه در چغتای لسانده اوره دیرلر ضم همزه ایله واماله ایله آت کوستکنه ده اوره دیرلر ﴿ کوازه ﴾ فتح زاء معجمه ایله تخم مرغ نیم پخته یعنی نیمپز شت یمرطه معربی جوازق در کذا فی المجمع ﴿ کواسه ﴾ فتح سین مهمله ایله بمعنی صفت وکونه که کواس دخی دیرلر بعض فرهنگلرده شین معجمه ایله در ابو المعانی بیت روی پنهان میکند از عاشقان * زین کواسه دلبری را کس ندید ﴿ کواسیمه ﴾ کسر سین مهمله وسکون یای تحتانی وفتح میمله بمعنی آسانی مسطور در کذا فی المجمع اما شرفنامه ده یای تحتانیسز کواسمه مسطور در وبعض فرهنگلرده شین معجمه ایله در ﴿ کواشمه ﴾ کسر شین معجمه وفتح میمله فرهنگ جهانکیریده بمعنی آسانی مسطور در ﴿ کوالغچه ﴾ سکون لام ونون وضم غین معجمه وفتح جیم فارسیله بمعنی سرخاب یعنی قرلجه که زنان یوزلرینه سورلر غازه وکلکونه دخی دیرلر ﴿ کوالیده ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانی وفتح دال مهمله ایله بمعنی غلهٔ بالیده وکشت بالیده یعنی اکلش غله بیوب اوزانمق کذا فی المجمع ﴿ کوباره ﴾ واومعروف وفتح باء موحده وراء مهمله ایله رمهٔ دواب وبهایم یعنی حیوانات سوریسی عموماورمهٔ کاوخصوصا یعنی صغر سوریسی شمس فخری بیت کمترین بخششی زهمت شاه * صد هزاران ده است وکوباره ﴿ کوباژه ﴾ واومعروف وفتح باء موحده وزاء فارسیله ارکچ معناسنه که نهاز دخی دیرلر یعنی قیون سوریسینك اوکنجه کیدن قوچ یکی اولسون قیون اولسون بومناسبتله رئیس قوم معناسنه ده استعمال اولنور ﴿ کوپله ﴾ واومعروف وفتح باء فارسی ولامله درت معنایه کلور اول برنوع قبه درکه سور وسرور ایامنده ایدوب عیش وعشرت ایدرلر ظهیر الدین فاریابی بیت نیست آیین وفاپیت هیچ محکم آنچنانك روز باران شهرها در قبه ودر کوپله * ثانی تمام آچلمامش شکوفه که کوپل دخی دیرلر مولانا سعید کمان بیت چو باغ عدل توشد تازه ز ابر جود شدند * سپهر وزهره دران باغ لاله وکوپل * ثالث بمعنی حباب یعنی صو اوزرنده اولان قبر جقلر رابع قفل معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ومجمع الفرس قفل وشکوفه معنا لرندن غیری موی کله معناسنه یعنی کاکل ویاخود باش قیلی اوله کذا فی لسان الشعرا اما کتاب السامی فی الاسامیده * بمعنی حباب یطوف فوق الماء کانه القوارير * وباء موحده ایله موی کله معناسنه مسطور در ﴿ کوبه ﴾ واومعروف وفتح باء موحده ایله اوج معنایه کلور اول هر نسنه نی دوکمك آلت مطلق شی دوکن هر نه اولور سه عربیده مدقّ دیدکلری معنایه کمال اسمعیل بیت هستم میان فروشنده زاسیب کوبها * کز دست خویش زخم خورنده چو هاونم * ثانی دبلمك که قولنق التنده طوتوب اپکی ال ایله چالرلر مسخره ومضحکلره مخصوص نسنه در استاد لطیفی بیت بجا کابکش بینم وکوبه زن * نصیب وی افتاد محبوبه زن * ثالث بر طتلو اوتدر تناول اولنور ﴿ کوپه ﴾ واومعروف وفتح باء فارسیله آلت حجام که آنکله حجامتدن قان چکرلر عربیده محجمه دیرلر شمس فخری بیت شهنشاهی که تدبیر ضمیرش

تدبیر ضمیرش * نهد بر پشت مهر و ماه کوپه ﴿ کوبیازه ﴾ واو مجهول وکسر باء موحده وفتح زاء معجمه ویای تحتانیله چکیچ که آهنکران قوللنورلر عربیده مطرقه دیرلر کذا فی المجمع ﴿ کوتاه پاچه وکوته پاچه ﴾ کلاهما بفتح التاء المثناة والباء والجیم الفارسیین برجانور در صغنه مشابه آرقه سنده بکلری وار وصغن کبی بوینوزی اولور کوتاه پا وکوته پا دخی دیرلر کامر فی الاول ﴿ کوتاه وکوته ﴾ کلاهما بواو المعروف وفتح التاء المثناة واظهار الهاء قصه معناسنه در عموما عربیده کی قصیر کبی ﴿ کوچکاه ﴾ واومعروف وفتح جیم وکاف فارسیین ایله برموضع آیدوز مولانا هاتفی در تیمور نامه بیت زدیوان رهزن بپرداخت راه * عنان تافت آنکه سوی کوچکاه ﴿ کوچه ﴾ واومعروف وفتح جیم فارسیله اوج معنایه کلور اول سر محله وسر بازارها وسر زقاق معنا لرینه در ثانی کوچ یعنی کوچوب قالقمق ثالث دوکه که جامه یاقه سنه و بکلرینه دیکرلر ﴿ کوذره ﴾ واو مجهول وفتح ذال معجمه وراء مهمله ایله کوچك اوردك بجری دخی دیرلر مولانا کسایی بیت بازشکاری توهزیمت شد آشکار * وز یم ننکرد بسوی کپك وکوذره * بومعنایی مؤید شمس فخری بیت خواهد که نسر طائر واقع شود ز چرخ * تا در حیاض بزمش باشد چو کوذره ﴿ کوذه ﴾ واومعروف وفتح ذال معجمه ایله بر مفتاحدر که اوجی اکریجه اولور کویه دخی دیرلر عربیده قربوس دیرلر ﴿ کورکیاه ﴾ سکون واو وراء مهمله وکسر کاف فارسیله آیرق دیدکلری اوتدر میرنظمی بیت بکن کورکیاه ازباغ بیرون * کندهر رسته را افنا ومغبون * بو بیتك معناسی اشارتدر که یرامزی اوده قومه دیمکدر ﴿ کوره ﴾ واومعروف وفتح راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول باقر وکمش ارتدکلری اوجاق ترکیه دخی کوره دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت بکرد کورهٔ عشقش زدور میکردی * اکر تو نقرهٔ صافی میانه راچه شد شد ست * ومجیر الدین بیلقانی بیت اکنون روامدار که نومیدیم کند * چون عرق کل کرفته وچون کوره بافته * ثانی پنج حصهٔ فارسدن برحصه یه دیرلر که تفصیل وشرحی خرلغی ذیلنده ذکر اولندی عربیده شهرستانه وزبان هندیده یوغامش جامه وصوفونامش طروف سفالینه دیرلر ﴿ کوزده ﴾ سکون واو وفتح زاء فارسی ودال مهمله ایله بر دیکنلی اغاج صمغی در عربیده اغاجنه شاپکه وصمغنه انزروت دیرلر شبانکاره طاغلرنده چوق اولور ﴿ کوزره ﴾ واومعروف وفتح زاء معجمه وراء مهمله ایله برقوشدر دائما صوده تعیش ایدر مولانا کسایی بیت بازشکار جوی هزیمت شد از شکار وز کبر ننکرد بسوی کپك وکوزره ﴿ کوزسکاونه ﴾ سکون واو وبن وکسر زاء معجمه وفتح سین مهمله وکاف ونونله چتین قوزکه ایچی چیقماز ﴿ کوزوره ﴾ سکون واو اول وزاء معجمه وفتح واو ثانی وراء مهمله ایله اوزون شیشه معناسنه در ﴿ کوزه ﴾ واومعروف وفتح زاء معجمه ایله برداق که کوزه کر برداقچی دیمکدر اولور ﴿ کوژه ﴾ واومعروف وفتح زاء فارسیله بمعنی خرسفید رنك عربیده قرد یرلر کذا فی المجمع ﴿ کوزینه ﴾ کسر زاء معجمه ایله کازران ودقاق طوقاغی میرنظمی بیت هر آنکس که شود کفتار او لخ * زند کوزینه بر سر کاز رچرخ ﴿ کوسته ﴾ سکون واو وسین مهمله وفتح تاء مثناة ایله قرغه دوکلکی دیدکلریدر ﴿ کوسه ﴾ معروف عربیده کوسج دیرلر فتح کافله ﴿ کوشه ﴾ ایکی معنایه در اول بوجاق که کنج و پیغوله دخی دیرلر ثانی چالشلمش واله کتورلمش معناسنه در شاعر بیت چون برون از کاوکی بود او * کوشهٔ خاطر توکی بود او ﴿ کوفته ﴾

سکون فا وفتح تاء مثناة ایله هردو کلمش نسنه یه دیرلر عموما ودو کلمش ات که معروف طعامدر
خصوصا شیخ سعدی بیت کوفته بر سفرهٔ من کو مباش * کوفته را نان تهی کوفتست *
کوفشانه واو معروف وسکون فا وفتح شین معجمه ونونله چولاه معناسنه که کوفشان دخی
دیرلر شاکر بخاری بیت نفرین کنم ز درد وفغان این زمانه را * کردار وکیر ومرتبت این کوفشانه را
کوکله واو معروف وکسر کاف وفتح لامله برقوشدر باشنده تاجی واردر عربیده هدهد
دیرلر کوکه واو معروف وفتح کافله جغد معناسنه در ترکستانده برادر رضاعی یه یعنی سود
قرنداشنه دیرلر ابو المعانی بیت از پیش جنب من نرود محنت والم * کویا که کشته تا ازلی کوکهٔ
منست کوله واو معروف وفتح لامله ایکی معنایه کلور اول کوملتی درکه صیادلر ایچنده اوتورب
شکار کوزه درلر حکیم نزاری قهستانی * قطعه * بنده در انتظار موکب عید * کشته ساکن
بکنج پیغوله * تا که آید بدام مرغ مراد * همچو صیاد مانده در کوله کومه واو معروف وفتح میمله
جبه دیدکلری قفتاندر که جنك کونلرنده کیرلر فرهنك جهانکیریده ساز وعلف صاپندن یاپلش
اوکه بوستان وباغ وزراعت بکجیلری ایچنده اوتوررلر کازه دخی دیرلر کونسته واو معروف
وکسر نون وسکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله اوتراق یرینك قبا یرندن عبارتدر ابو المعانی
بیت بزرك وفربهست کونستهٔ او * همی آرند رندان برکناره کونشسته واو معروف
وکسر نون وفتح شین معجمه وتاء مثناة وسکون سین مهمله ایله حیوانات وآدمیانك اوتراق یری
وصغریسیدر کونه واو معروف وفتح نونله بمعنی سرین یعنی کونستهٔ مرقوم کبی اوتراق
یری معناسنه کذا فی المجمع کوه فتح واو مشدده ایله فرهنك جهانکیریده پنبه وکوکنار
قوزاغی امیر خسرو بیت کر درین حقه ترا مینی بر آید تا چه شد * چیست اندر کوه بانك دانهای
کوکنار * وله بیت مستغرق خوابیم درین کوه خشخاش * شام اجل وصبح جزا را نشناسیم
وابریشم قوردینك یوماغی واکا بکزر نسنه لره دیرلر وسکون واو واظهار ها ایله طاغ معناسنه در
ودخی فتح واو مشدده ایله آلت حجام که کبه دخی دیرلر عربیده فتح واو مشدده ایله باجه معناسنه یعنی
طام پنجره سیدر کوه بر کوه عنبر مطبقه که قات اندر قات دیمك اولور وهرنه که قات بر قات
اوله اکا دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری وبعض لغت معتبره کوهواره سکون واو اول وها
وفتح واو ثانی وراء مهمله ایله بمعنی کوهدان مرقوم کوهه وواو معروف وفتح هائین ایله بش
معنایه کلور اول بمعنی زین یعنی ایر عربیده سرج دیرلر عموما حکیم فردوسی بیت ز کوهه
باغوش بر کیرمش * بشاهی ز کشتاسب بپذیرمش * وله ایضا بیت من امروز از کوهه
بردارمش * بنزدیکی زال وسام آرمش * وایرك قاشلری معناسنه خصوصا
منوچهری بیت نصرت از کوههٔ زینت نه فرودست ونه بر * دولت از کوشهٔ تاجست نه
فرازست ونه باز * ثانی حیواناتك اوموزی باشی آرقه سنده کی یوکسك یری عموما محتشم کاشی
درصفت اسب بیت بلند کوههٔ کوتاه پشت کوهه سرین * کشیده کردن وفربه تن میان
لاغر * ودوه نك اورکجی خصوصا حکیم اسدی بیت ابر کوههٔ پیل در قلب کاه * بلورین یکی
تخت چون هور ماه * ثالث موجهٔ آب که اشترك وشترك دخی دیرلر شرف شفره بیت چنان
کوهه زد بحر انعام عامست * که امید را قوت آشناییست * رابع بمعنی بلندی هر نسنه که بلند اوله

اوله میر خسرو بیت وصف در آمد علمست اینکه بانك کوش * همچون صدای کوه بد از کوههٔ
جبال * خامس بمعنی جن که کوهه بکرفته دیرلر یعنی جن کرفته بو ایکی معنایه حکیم خاقانی
بیت از کوههٔ غم شکوه بکرفت * چون کوهه کرفته کوه بکرفت کویچه واو مجهول
وسکون یای تحتانی وفتح جیم فارسیله کوجك محله وزقاق وحجره معنالرینه کویه واو
معروف وفتح یای تحتانیله طوار یاتدوغی مکان ثانی بیان بالی که عربیده رب السوس دیرلر
کهبه سکون ها وفتح باء موحده ایله آلت حجام که کنبه دخی دیرلر کهسته وکهشته
کلاهما بفتح الهاء اول سکون سین مهمله ثانی شین معجمه وهردو فتح تاء مثناة ایله بمعنی کوزهٔ
پر آب یعنی صوطلو برداق فرهنك میرزاده بمعنی کهیله واقعدر کهنه سکون ها وفتح
نونله اسکی معناسنه در که اظهار ها ایله کوه لفظندن مخففدر طاغ معناسنه حکیم اسدی
در صفت اژدها بیت به بینی ز زهرش زمین کشته رود * همه شخ سیاه وهمه که کبود *
مع الیاء التحتانی * کجایی فتح جیم وکسر یای تحتانیله یای اول اصلی در ثانی خطابیه در
قنده ایدك وقندن کلورسن دیمك اولور کرکدی سکون را وضم کاف وکسر
دال مهملتین ایله استخوان نرم که عربیده غضروف دیرلر کذا فی المجمع کریزی کسر راء مهمله
وزاء معجمه وسکون یای تحتانیله قریضه که ویریلوب کیرو آلنه ودخی قواسنه فتور کلمش پیر منحنی
معناسنه کذا فی المؤید والاداة کسنی سکون سین مهمله وکسر تاء مثناة ایله کفره ورهبان
قوشاغی که عربیده زنار دیرلر بعض نسخه ده آفتاب پرست قوشاغنه تخصیص اولنمشدر معربی
کستیج در حکیم اسدی بیت زبون کردش اسفندیار دلیر * بکستیش آورد سهراب زیر *
بو بیتده مطلق قوشاق فهم اولنور زیرا سهراب آفتاب پرست دکل ایدی وکافر دخی دکل ایدی
جهانکیری صاحبنه متابعتا بو بیت ایراد اولندی معیار جمالیده شین معجمه ایله مرویدر کشتی
سکون شین معجمه وکسر تاء مثناة ایله ایکی معنایه در اول کستیٔ مرقوم معناسنه حکیم سوزنی بیت
از میان کشتی کسستی وز سر افکندی کلاه * وز مغی کشتی بری اسلام کردی اختیار * استاد فرخی
بیت کشتی هرقل بتیغ هندی بکسل * بر سر خاقان صلیبها همه بشکن * ثانی کورش درکه
کشتی کرفت دیرلر یعنی کورش طوتدی دیمك اولور بو معنایه سین مهمله ایله کستی مرویدر
شرفنامه ده ومؤیدده بو بیته متمسك اولمشلر مسعود سعد سلمان بیت پیل زوری که چون
کند کستی * بند او پیل را دهد سستی کشنی سکون شین معجمه وکسر نونله حبوبات نوعندن
بورچق دیدکلری علف دوابدر کلاه برکی کسر ها وفتح باء موحده وراء مهمله ایله بر نوع کلاهدر
فقرا ورعایا کیرلر شیخ سعدی بیت حاجت بکلاه برکی داشتنت نیست * خود را ز عملهای
نکوهیده بری دار کلاه تتری کسر ها وفتح تائین مثناتین ایله عسکری یه مخصوص برکونه کلاهدر
قلپق اولمقده جائز شیخ سعدی بیت دلقت بچه کار آید وتسبیح ومرقع * درویش صفت
باش وکلاه تتری دار کلاه قاضی بر نوع کلاهدر علما ودانشمندلر کیرلر عربیده دینه دیرلر
کلی کسر لامله اوچ معنایه کلور اول روستایی ودهقانی معناسنه حکیم سنایی بیت چون
تو صنم وچو من ثمن نیست * شهری وکلی تویی ومایم * حکیم سوزنی بیت نیز در ریش
وسبلت آن کل * خوه کلی ماش وخوه بیابانی * ثانی دف معناسنه که عربانه دخی دیرلر

جلاجلی اولمین درکه بوکه دایره دینلور استاد فرخی بیت من واین ساده دلی بیهده بر هر سخنی *
پای میکوبم وچون کیلان برنای وکلی * ثالث بر نوع خرده بالقدر بغایت مقوی شهوت جماعیه در
عربیده سمك ضراخی دیرلر ﴿ کمای ﴾ بوزن همای ایکی معنایه در اول ایران پهلوانلرندن
بر مبارز آدیدر ثانی ذکری مرور ایدن کما معناسنه در حکیم نزاری قهستانی بیت هست
با خلقش بنسبت کل چنانك * فی المثل در جنب بوی کل کمای * وله بیت عالم فانی وباقی را بهم
نسبت مکن * بوی کردن را تفاوت باشد از کل تا کمای ﴿ کوی ﴾ واو معروفله محله معناسنه در
حکیم خاقانی بیت چو آیم جانب کویت دو صد منزل یکی سازم * اکر بیرون روم در هر قدم
صد جا کنم منزل ﴿ کوتاه پای وکوته پای ﴾ بر جانور در آرقه سنده بکاری وار در صغن کبی چتال
بوینوزی اولور میرخسرو * مثنوی * یوز روان کشت بهر سوی صف * زو همه پر خال شده
روی صف * تند چو شیری که بجا یکروی * شیر همیکشت زپی آهوی * بود بسر پنجه آهو
ربای * دست درازیش بکوتاه پای ﴿ کوردی ﴾ واو مجهول وسکون را وکسر دال مهملتین
ایله جامه پشمینه معناسنه درکه کوردین دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت که خیش با کلاله بسر
درکشد فسار * وزکوردی کند جل وکون پوش هفترنك ﴿ کوری ﴾ واو معروف وکسر راء
مهمله ایله اوج معنایه در اول یای اصلی ایله برغله آدیدر جنسه خودرویه مشابه امیرخسرو
* مثنوی * که مانم از پی شاماخ کوری * زشور خاکیان در خاك شوری * نخواهم کندم
از سلطان صانع * بکوری کردم از دو دیده قانع * ثانی عشرت ونشاط ایله زندکانی وفرح
وسرور ایله خرامانی ایتمك شمس فخری بیت اهل عالم بیاد دارد دهر * هم طرب میکنند وهم
کوری * ثالث یای وصفیه ایله کورلك معناسنه در ﴿ کورکانی ﴾ واو مجهول وسکون راء مهمله
وفتح کافله سختیان معناسنه در کذا فی المجمع ﴿ کوزکانی ﴾ لغت اولك راء مهمله سی یرینه
زاء معجمه ایله ینه سختیان معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کوزی ﴾ واو معروف
وکسر زاء معجمه ایله بمعنی آبکیر وشمر کذا فی المجمع ﴿ کوهاموی ﴾ بر نوع اویوندر صورتی
یودرکه بر یره طپراق ییغوب اوزرینه صودوکرلر وایچنده بر قیل ویاخود بر ایپلك کزلرلر اطرافنده
اوتورب آنی آررلر هر کیم بولورسه اویونی یوتمش اولور رهن نه ایسه آلور عربیده بقیری دیرلر
﴿ کوهری ﴾ واو مجهول وکسر ها وراء مهمله ایله بدل وعوض معناسنه استاد لطیفی بیت کوهری
نیست این حوادث را * ضیعت اوست راست ضیعت کل ﴿ کوهی ﴾ طاغه منسوب آدم ویا حیوان
ویاخود نباتات هر نه اولورسه ﴿ کهری ﴾ کوهری مرقومدن تخفیف اولنمشدر ﴿ باب الکاف
الفارسی المفتوحة مع الف * کالیا ﴾ سکون لام وفتح یای تحتانیله کلك یعنی خام ونارسیده
قاون وقارپوز وغیرهما ابو المعانی بیت چون شوی پخته برغبت میبرند * ورنه اندازند
همچون کالیا ﴿ کاهبارها وکاهنبارها ﴾ کلاهما بسکون الهاء وفتح الباء الموحده
اهل فارس دیرلرکه حق سبحانه وتعالی جل عظمته عالمی آلتی وقتده خلق ایلدی واول وقتلره
کاهبار وکاهنبار نام دیدیلر ودیرلرکه بو نامی زردشت وضع ایلدی بو آلتی وقتی خلقت دنیا اولان آلتی
کونه منسوب ایلدی که کتب سماویه ده حق جل وعلا عالمی آلتی کونده خلق ایلدوکی مسطوردر
اهل فارس اول وقتلرك هر برینه بر نام وضع ایلدیلر تعظیما اول وقتلرك هر بریسی اولنده بش کون عظیم

عظیم جشن وسرور وشادمانی ایدوب بر برلرین مجلسه دعوت وعیش وطرب وضیافت ایدرلر
کتاب زندده مسطوردرکه کاهنبار اول که نامی میدیورزم در اردیبهشت ماه قدیمدن خودروزدر
دیرلرکه حضرت حق جل شانه یوم مزبوردن قرق کونه دك آسمانلری تمام خلق ایلدی وکاهنبار
ثانی که نامی میدیوشمدر تیره ماه قدیمدن خودروزدر دیرلرکه حضرت الله جلت عظمته یوم مزبوردن
آلتمش کونه دك دریا وصولرك خلقتنی تمام ایلدی وکاهنبار ثالث که نامی بینی شهشیم در شهریور ماه
قدیمدن اشتاد روزدر حضرت باری عز اسمه یوم مزبوردن یتمش بش کونه دك زمینی کوه وصحرالریله
خلقتن تمام ایلدی وکاهنبار رابع که نامی باسرم در مهر ماه قدیمدن اشتاد روزدر حضرت خدای
تعالی عز شانه یوم مزبوردن اوتوز کونه دك نباتات واشجار خلقتن تمام ایلدی وکاهنبار خامس که
نامی میدیاریم در اردیبهشت ماه قدیمدن مهر روزدر دیرلرکه حضرت خلاق جهان جل جلاله
یوم مزبوردن سکسان کونه دك حیوانات خلقتن تمام ایلدی ومنقولدرکه مجموع حیوانات چرنده
وپرنده ایکیوز سکسان ایکی سرده یعنی نوعدر منها یوز یتمش ایکی نوعی چرنده ویوز اون نوعی پرنده در
وکاهنبار سادس که نامی پیمسپیمیدیم در اهنود روزکه روز نخستین پنجه دزدیده یعنی خمسه مسترقه
دیماه قدیمدن اهنود روزدر دیرلرکه حضرت حق سبحانه وتعالی یوم مزبوردن یتمش بش کونه دك
آدم علیه السلامی خلق ایلدی بو محلده زراتشت بهرام بیت همه از خوان بذلش شاه کشتند
مرانرا جمله کاهنبار بشتند * وزیج ایلخانیده مرقوم درکه اول کاهنبار اول دیماهك اون برنجی کونیدر
واول کاهنبار ثانی اسفندارماهك اون برنجی کونیدر واول کاهنبار ثالث اردیبهشت ماهك یکرمی
التنجی کونیدر واول کاهنبار رابع خورداد ماهك یکرمی آلتنجی کونیدر واول کاهنبار خامس شهریور
ماهك اون آلتنجی کونیدر واول کاهنبار سادس روز پنجه دزدیده درکه آخر ابانماهدر ودخی
کوشیار حکیم زیج جامعده یازمش که اول کاهنبار اول اردیبهشت ماهك یکرمی آلتیسی واول
کاهنبار ثانی تیر ماهك یکرمی آلتیسی واول کاهنبار ثالث شهریور ماهك اون آلتیسی واول کاهنبار
رابع مهر ماهك اون بشی واول کاهنبار خامس دیماهك اون بری واول کاهنبار سادس اول پنجه
دزدیده ده واقعدرکه آخر اسفندارماهدر اما خلقت اشیای مذکوره هر کاهنبار اولندن
اولدوغی متفق علیه در لکن هر کاهنبارك اولی قنغی کون اولدوغنده اختلاف ایلمشلردر علی
زعمهم الفاسد ﴿ کدا ﴾ یوخسول ودلنجی دیمکدر خواجه سلمان بیت بر سر کوی عاشقی
شاه وکدا یکی بود * بادشهی کند کسی کوست کدای چون تویی * ابو المعانی هزل کونه بیت
کیر عریان مانده است در کوی تو دریوزه کر * بر در کون بزرك وفربهست کشته کدا ﴿ کرا ﴾
راء مهمله مشدده ایله ایکی معنایه در اول بمعنی بنده حضرت مولانا قدس سره بیت اینچنین
خاین یکی کرا بود * ما کمان برده که هست او معتمد * ثانی حجام معناسنه حکیم ناصر خسرو بیت
بنکر بچشم خاطر وچشم سر * ترکیب خویش کیه کرا را * کیه آلت حجامتدر کما مر ﴿ کردا ﴾
سکون را وفتح دال مهملتین ایله بمعنی کردان وکردیده صیغه مبالغه در دونجی ودونمش معناسنه
استاد عسجدی بیت کسی کز خدمت دوری کند هیچ * برو دشمن بود کردون کردا * شاه ناصر
خسرو بیت ما مانده شد ستیم وکشته سوده * تا مانده وناسوده چرخ کردا ﴿ کردنا ﴾
سکون را وفتح دال مهملتین ونونله اوج معنایه کلور اول کباب شیشی که دونمکدن عبارتدر امیر

معزی در صفت بیابان * قطعه * کرماش چون حرارت محرور در تموز * سرماش چون
رطوبت مرطوب در شتا * ریك اندر وجو آتش وکرد اندر وچو دود * مردم چو مرغ وباد مخالف
چو کردنا * حکیم سوزنی * قطعه * دشمن شکن شهی که چو عزم شکار کرد * از هر کجا که روی
نهد تا بهر کجا * آتش سنان نیزهٔ چون کردنای اوست * دشمن چو مرغ کردان در کرد کردنا *
ثانی بر نوع کبابدر که اتی اول صوده خشلیوب بعده یاروب ایچنی طولدیروب وشیشه صانجوب
کباب ایدرلر بوکا کردان وکردانیده دخی دیرلر معربی کرد ناجدر حکیم قطران ارموی بیت
کر قوی تر مهتری کردن کشد با کهتران * خویش را کردون کند بر آتش غم کردنا * ثالث کوش
عود وطنبور ورباب وامثالنك قیل طاقلو اولان اغاج که بورغو دیرلر سازه دوزن ویردکده آنی
چویروب تمام قللر بر برلرینه آهنك اولنجیه دك حکیم سنایی بیت حربهٔ بهرام را بشکسته لطفش
قبضه کاه * بربط ناهید را بکسسته قهرش کردنا * ابو الفرج رونی بیت شاخ امرود کوهی
وامرود * رشته وکردنای تنیو رست * وکسر کافله کاسهٔ زانودر که عربیده وصفه دیرلر فتحتین
ایله ﴿ کرما ﴾ یاز فصلی در که مقابلی سرما در واسی یه کرم دیرلر آنجق فصل یایه مخصوص
دکلدر شاعر بیت زمین پرنکار وهوا مشکبار * نه کرمانه سرما همیشه بهار ﴿ کرنا ﴾ سکون
راء مهمله وفتح نونله ریواس نوعندن براوتدر طعمی اکشیرکدر نعمة الله اشك منتریدر دیمش
﴿ کزا ﴾ فتح زاء معجمه ایله بمعنی کزنده یعنی اصریجی شیخ سعدی بیت از من مکوی حاجی
مردم کزای را * کو آستین خلق بازار میدرد * فرهنك جهانکیریده ضرر وضرر ایدیجی معناسنه
مرویدر استاد عنصری بیت حقا که شکر زهر شود تلخ وکزایان * کر نام فلانش بنکاری
بشکزیر شیخ سعدی بیت تریاك در دهان رسول آفرید حق * احباب را چه غم بود از زهر
جانکزا ﴿ کژپا ﴾ سکون زا وفتح یاء فارسیین ایله ریباس نوعندن براوتدر کزبا وکرنا
ورزبا دخی دیرلر شمس فخری بیت اکر زابر کفت رشحهٔ بدی در ابر * بدی زبرجد وپیروزه پیکر
کژپا ﴿ کنج خضرا ﴾ خسرو پرویزك مشهور اولان یدی خزینه سندن بر خزینه آدیدر
هر برینك بر آدی واردر جمله سی بو کتابده ذکر اولنمشدر حکیم فردوسی * مثنوی * دکر کنج
کزدر خوشاب بود * که بالاش یك تیر پرتاب بود * که خضرا نهادند نامش روان * همان کاردان
نامور بخردان ﴿ کندا ﴾ سکون نون وفتح دال مهمله ایله رایحهٔ بد یعنی مردار قوقولو نسنه
عارضه ومعروضه اطلاق اولنور پوربهای جامی بیت کندا وتیز همچو پیاز وترش چو دوغ
چون سیر کرم وخشك وچو چقرات سرد وتر ﴿ کندکیا ﴾ سکون نون ودال مهمله وکسر کاف
فارسیله براوتدر خرس کیا دخی دیرلر که ذکری مرور ایلدی ﴿ کندم نما ﴾ یوزه کولوب آدم
آلدایجی آدمه دیرلر ﴿ کندنا ﴾ سکون نون اول وفتح ثانی ودال مهمله ایله پراسه دیدکاری
بد رایحه لو نسنه که صرمساغك بر نوعیدر کندنه دخی دیرلر حکیم شفایی در هجو منلا خلیل
طبیب * نظم * خلیل منجم که از طب نداند * سفوف از ایارج شراب از معاجین * ندانسته
از کندنا دارچینی * نرفته بر یوند از ماه پروین * بدو کفتم از طب چها خوانده کفت * کلستان
وبوستان وفرهاد وشیرین * چو نارنج خوان بود پرسیدم از وی * که کیلان بنا کردهٔ کیست
چندین * بکفت آن بنا را علیشیر کرده * بهندوستان در حوالی قزوین * بکفتم که رستم

رستم که بود ست ودستان * قرامرز وکودرز وبهرام وچوبین * بکفت این کیاهان که پرسیدی
از من * بود در بدخشان بحمام سردین ﴿ کهبارها وکهنبارها ﴾ کاهبار وکاهنبار مرقوماندن
اختصار اولنمشدر ﴿ مع الباء الموحده * کاواب ﴾ سکون واو ایله یوصون که صو اوزرنده
وکنارنده اولور یشل نسنه در جامهٔ غوك دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کب ﴾ بوزن
لب ایکی معنایه در اول لاف وکذاف سوز معناسنه در که لاف اوریجیه کب زننده دیرلر
حضرت مولانا قدس سره * مثنوی * چون زن صوفی تو خاین بودهٔ * دام مکر اندر دعا
بکشودهٔ * کو زهر ناشسته روی کب زنی * شرم داری وز خدای خویش نی * حکیم سنایی
بیت هر کجا زلف ایازی دید خواهی در جهان * عشق بر محمود بینی کب زدن بر عنصری * ثانی
بمعنی بزرك وکنده روایت اولنمشدر ﴿ کرشاسب ﴾ ایکی معنایه در اول رستم زال اجدادندن
بر پهلوان آدیدر ثانی طهماسب شاه اوغلنك آدیدر باباسی یرینه حیاتنده تخته کچوروب
پادشاه ایلمشیدی اما ینه باباسی حیاتنده ایکن افراسیاب جنکنده فوت اولدی کرشسب
وکرشاسف وکرشسف دخی دیرلر ﴿ کریب ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله زراعین
زراعت تارلاسن تقسیم وتعیین حدود ایتدکلرینه که ترکیده دونم دیرلر بوکا کری دخی دینلور تعریب
ایدوب جریب دیدیلر اما اصحی فدان تعبیر اولنان ارضه کریب دینلور بر جفتلك یردن عبارتدر
دونم کرومده یعنی باغده استعمال اولنور عربیده فدان که جمعی فدن وافدنه کاور ﴿ کنج افراسیاب
خسرو پرویزك مشهور اولان یدی خزینه سندن دردنجی خزینه سنك آدیدر که اصلنده دخی اول
کنجی افراسیاب بولمشیدی کیدرك خسرو پرویزه واصل اولدی حکیم فردوسی بیت دکر نامور
کنج افراسیاب * که کس را نبود آن بخشکی وآب ﴿ کنداب ﴾ سکون نون وفتح دال مهمله
ایله کاواب مرقوم معناسنه که یوصونلی صودیمك اولور حکیم اسدی بیت یکی بیشه دیدند
کند آب ونی * که آن آب هستی نمودی چو می ﴿ کواب ﴾ فتح واو ایله چقور یرده ایرکلمش
صویه دیرلر که کوچقور در آب کو تقدیرنده ﴿ کورب ﴾ سکون واو وفتح راء مهمله ایله پشمینه
پای پوش که چقشور التندن وادك التندن کییلور معربی جوربدر حکیم سوزنی بیت بهای
کورب وموزه فرست کوکب نعل * هباست نزد تو اینها که بها کردم ﴿ کوهرتاب ﴾ سکون
واو وفتح ها وتاء مثناة ایله بر نوع اینجه لطیف ترلك در که التندن زبونك رنکی کورینور ودخی بر نوع
التون تلی ایله اشلنمش مقنعه یعنی زنانك باش اورتسیدر وغایت اینجه دلبنده دخی دیرلر کوهرتاو
دخی دینلور میر نظمی بیت چو کوهرتاب پوشیدست بر سر * بزیر ابر کشته ماه انور *
﴿ مع التاء المثناة * کاشت ﴾ سکون شین معجمه ایله بمعنی کردانید یعنی دوندردی کاشتن
مصدریدر حکیم فردوسی بیت ترا پاك یزدان بران بر کماشت * بداده ز ایران وتوران کاشت
حکیم اسدی بیت کرفتش دم آب وبر جای داشت * ز بالای سر چون فلاخن بکاشت *
﴿ کرست ﴾ فتح را وسکون سین مهملتین ایله مست طافح ومدهوش یعنی کجکین وبی عقل
سرخوش حضرت مولانا قدس سره بیت باز رسید مست ما داد قدح بدست ما * کر دهدی
بدست تو شاد خوشی وکرستی * بو بیتده سکون را وفتح سین مهملتین ایله اولمق اقتضا ایدر مکر
حضرت مولانا نظم ایچون ایتمش اوله واهل هندك زبان علمی سنده لقمه یی یوتمغه دیرلر ﴿ کست

سکون سین مهمله ایله بوزن مست بمعنی زشت وچرکین شمس فخری بیت اگر تمثال مانی زنده
گردد * به پیش صورت خوبت بود کست * محمود ابن یمین * قطعه * آنکس که جوینی وکلیش
بدست است * گر زین دوفزون میطلبد از پرست است * کنجی وکتابی وجوینی وکلیمی * هست ابن
یمین را خوش اگر نزد تو کستست * مسعود سعد سلمان * رباعی * عشق تو باندوصبر من
پست چرا * روی تو نکوی وخوی تو کست چرا * میخواره منم دوچشم تو مست چرا * پیش تو لبم
بوس تو بردست چرا ج کشت ج سکون شین معجمه ایله بشقی معنایه کلور اول کشتن لفظنك
صیغهٔ ماضیسیدر شد معناسنه که اولدی دیمك اولور بو معناده تحویل معناسی حاصل اولور
یعنی دونمك ثانی محووحك معناسنه بو ایکی معنایه شیخ اوحدی * رباعی * کوهرکه درجهان
بتماشا روند وکشت * ما را بس اینقدر که بما دوست برگذشت * تا او ز نقش چهرهٔ خود پرده
برگرفت * ما نقش دیگران زورق میکنیم کشت * ثانی بو معنایه حکیم سوزنی بیت بسی
گناه صغیر وکبیر کردم کشت * که تو کبیر خطر بود تو صغیر مرا * ثالث سیر وتماشا گاه معناسنه
مثلا کلکشت دیرلر کل سیری دیمك اولور شیخ نظامی بیت کمند انداز این صید کهن دشت
درین وادی کند زینگونه کلکشت * خواجه حافظ بیت بده ساقی می باقی که در جنت نخواهی
یافت * کنار آب رکن آباد وگلکشت مصلا را * دیوان حافظ شارحلری کشتك بو معنایه
گلدوکن فهم ایتمیوب مصلا گل لکی دیوشرح ایتمشلر رابع بمعنی خربزه یعنی قاون خامس
بمعنی حنظل بو ایکی معنی فرهنك زفانکویادن مرویدر وادات الفضلاده بمعنی دیدن مسطوردر
ج کشت برکشت ج براوتدر بربینه صارلمش ایپ کبی بش عدد صابدر بربینه طولاشق
پنجك دنی دیرلر قاطع الشهوه ومقلل باه ومنقص منی در واگر طفل کریه ناك اولسه آنك بردانه سن
باشی التنه قوسه لر ساکن اولور ج کلبت ج سکون لام وفتح باء موحده ایله بیوك کمی که دریای
هنده سفر ایدر تعریب ایدوب جابه دیدیلر ابو المعانی بیت بکن حذر ز گناه کبیر اگر زصغیر
شود چو کلبت وزورق زموج یم مضطر ج کلست ج فتح لام وسکون سین مهمله ایله بمعنی سیاه
مست که خرست وکرست دنی دیرلر عربیده طافج دیرلر ج کله دوست ج بمعنی سرفه یعنی
اوکسرك عربیده سعال دیرلر میرذوقی بیت سرفه گربا شدت وگر کله دوست * حق شفا
میدهد مکن کله دوست ج کمست ج فتح میم وسکون سین مهمله ایله قیمتی آچلق برکوهر درکه
کوك رنك اولور قزله مائل اولانی معدنید رمدینهٔ منوره علی ساکنها افضل التحید شهرینه قریب
بر محله اولور منقولدرکه معدن مزبور دن دوزلمش قدحدن شراب ایچلسه هرگز سرخوش
اولمز واگر بر پارچه سن شرابه براقسلر ینه بو خاصیت ظاهر اولور مش واگر بر آدم یا تدقده
بر پاره سن یصدوغی التنه قوسه ایورو یا کورب وکورد وکی واقعه یی ضبط ایدر ج کنج دیواریست
اول دفینه درکه حضرنبی علی نبینا وعلیه السلام حضرت موسی علیه السلام ایله انطاکیه شهرینه
اوغرایوب یبقلوز ایکن راست ودرست ایلدوکی دیوار التنده اولان کنجدر قرآن مجیده وارد
اولمشدر میرنظمی بیت شد وجودم چون جدار مضمحل * کنج دیواریست کو یا عشق دل
ج کنك بهشت ج سکون نون وکاف فارسی ایله بر قلعه آدیدرکه بابل ولایتنده ضحاك بنا ایلمشدر
شهر بابل مداین سبعهٔ عراق عربیك بریدر ونهر فراتك جانب شرقیسنده واقعدر مقدما اول شهری

شهری یعنی بابلی قینان بن انوش بن شیث نبی علیه السلام بنا ایلش بعده طهمورث شاه تجدید بنا
وتعمیر ایلدی واسمنه کنك بهشت وکنك رزدخی دیدیلر روزمان آنده جاذولر مکان طوتوب
اوتوردیلر حتی هاروت وماروت دیدکاری ایکی ملك آنده برقیوده صاچلرندن آصلوب طورورلر
احواللری قرآن مجیده وارد اولمشدر وضحاکدن صکره کنعانیلر نسلی که نمرود سلسله سیدر
اول شهری دارالملك ایدیلر بعده خراب اولدی بردخی اسکندر ذوالقرنین تجدید بنا ایلدی حالا ینه
خراب در مزبور قلعه دن برنل خاکدن غیری نشانه قالمدی حله شهرینه قریب برده واقعدر واکا
تابعدر واول نل اوزرنده برچاه عمیق واردر بعضیلر هاروت وماروت اول چاهده محبوسدر دیرلر
ونزهة القلوب نام کتابده مسطوردرکه کنك بهشت حدود جانب مشرقه برموضع آدیدرکه
عربیده قبة الارض دیرلر اول مکان پر بلوك قرار گاهی در آنده روزوشب مساوی وسال وماه
یکساندر دیرلر شیخ نظامی اسکندرنامه ده ذکر ایدرکه کنك بهشت حدود مشرقه برشهردر
واول شهرده برمعبد قدیم واردر قندهار دیمکله معروف در نشکم بیورر * مثنوی * ذکر باره برمرز
هند وستان * کذر کردچون بادبر بوستان * ازآنجا بمشرق علم برفراخت * یکی ماه بردشت
وبرکوه تاخت * ازان راه چون دوزخ تافته * کزو پشت ماه ئبش یافته * درآمد بان شهر
مینوسرشت * که ترکانش خواندند کنك بهشت * هوایی دران دیدچون نوبهار *
پوستش کنی نام آن قندهار ج کنك درهخت وکنك درهوخت ج کلاهما بسکون النون
وکاف الفارسی وکسر الدال المهمله وزاء الفارسی ساکنه وخاء المعجمه وبضم الهاء بیت المقدس
دیمکدر لسان سریانیده ایلیادیرلر حکیم فردوسی * مثنوی * بخشکی رسیده سر جنکجوی *
به بیت المقدس نهادند روی * بتازی زبان خانهٔ پاك را * برآوردایوان ضحاك را * چه برپهلوانی
زبان راندند * همی کنك درهوخش خواندند ج کوست ج فتح واووسکون سین مهمله ایله
یان باشی اورمق وایکی نسنه شد تله بربرینه طوقنوق آسیب معناسنه ج کوشت ج کسرواو
وسکون شین معجمه ایله قیمون ودوه وسائر حیوان حوصله سندن علف چیقاروب آغزنده
ککرارچینمکه دیرلر ترکیده دنی کوش دیرلر میرنظمی بیت شده درازل طبع حیوان سرشت
خورش زان همه دردها نش کوشت ج مع الجیم * کالوج ج ضم لام وواو معروف ایله بعض
نسخه ده جیم فارسیله ده مرویدر صرچه برمق که عربیده خنصر دیرلر ابو المعانی بیت فروتر
داشت چون کالوج خودرا * ازان کشته بجوهرها مزین ج کرکاچ ج سکون راء مهمله ونون
وفتح کاف عربیله نام دارالملك خوارزمدر تعریب ایدوب جرجانیه دیدیلر ترکان اورکنج دیرلر حکیم
انوری بیت مرحبا ملك خراسان داد یزدانت نجات * ازبلای غیرت خاکره کرکاچ ووکات *
ج کرکیج ج سکون راء مهمله وفتح کاف فارسیله محلات اطرافنه طاش واغاج ایله ایتدکاری
دیوارکه حفظ محله ایچون ایدیلر شهرك طشره اطرافنده دنی محافظهٔ شهر ایچون ایدیلر
ج کرکیچ ج سکون راء مهمله وبای تحتانی وکسر کاف فارسیله بر شهر اسمیدرکه انی شرفنامه
ج کلوج ج ضم لام وواو معروفله تنوردهٔ کله ویاخود آتشه دوشوب یانمش اتمکه دیرلر استاد
لطیفی بیت هرکرا خشم کردشد مفلوج * شده محتاج کهنه ها وکلوج ج کنج ج ایکی
معنایه دراول معروف خزینه ثانی اول دفینهٔ مالدیرلرکه بغایت چوق اولمغله تعریب ایدوب کنز

دیدیلر ﴿ کنك دژهرج ﴾ نام بیت المقدس که کنك دژهخت وکنك دژهوخت مرقوم
معنالرینه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مع الخاء المعجمه * کنخ ﴾ فتح نونله بوزن زنخ بمعنی
کشك یعنی یوغردی قوریدوب محلنده بعض طعامه قورلر وکاهی اصلدوب اتمکله تناول ایدرلر
دختر کاغذ آل دیمشدر بیت کرمن شکرم بلب تو همچو کنخی * زرین قلمی نهٔ سرکین زنخی *
﴿ کیرخ ﴾ سکون یای تحتانی وفتح راء مهمله ایله رحله که اوزرینه مصحف شریف قویوب
تلاوت ایدرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مع الدال المهمله * کاود ﴾ کسر واو ایله کاو کوهی
یعنی طاغ صغری ﴿ کد ﴾ بوزن حد کدا وکدایی یعنی دلنجی ودلنجیلك کدا لفظندن مرخمدر
حضرت مولانا قدس سره بیت شکرت چه آرزو شد زلب شکرفروشش * چو عباش دوش
زوتر زشکرفروش کدکن ﴿ کدایاد ﴾ فتح دال مهمله ویای تحتانیله خانهٔ زیرین یعنی برخانه نك
آلتنده واقع اولان خانه یه دیرلر ابو المعانی بیت نشسته جاهلان درخانه بالا * کدایاد کشته
جای اهل دانش ﴿ کراید ﴾ سکون راء مهمله وفتح یای تحتانیله بمعنی پیچید یعنی طولاشور
وصرار شمس فخری بیت شهنشاها توان شاهی که کردون * نیارد کز جفایت سر کرایت *
بو بیتده دوندرمك معناسنه مناسبدر ودخی مجمع الفرسده بمعنی آهنك کرد یعنی قصد ایلدی
﴿ کرایید ﴾ سکون راء مهمله ویای ثانی وکسر یای اول ایله بمعنی پیچید یعنی دوندردی
وطولاشدردی ودخی بمعنی قصد کرد شیخ نظامی اسکندرنامه ده بیت کرایید شان دل
بافسون خویش * امان دادشان از شبیخون خویش ﴿ کرد ﴾ بوزن مرد اون معنایه کلور اول
بمعنی خاك عموما شیخ اوحدی بیت تن بی روح چیست مشتی کرد * روح بی علم چیست بادی سرد
وخاك باد ایله قوپوب هوایه قالقن توزدر شیخ نظامی بیت کرد بود خاك برانکیخته * خاك تهی به که
درآمیخته * بو معنی ده غبار معناسنه اولور خصوصا مولانا حیرتی * قطعه * شاه اسبی بحیرتی
بخشید * باد صرصر بکرد او نرسید * آنچنان تند بود تیز رفتار * که بیك شب باخرت برسید
ثانی دوندرمك که کردیدن لفظندن صیغهٔ امر دخی اولور زنده پیل احمد جام بیت چو من
ببر پوشم بروز نبرد * سر چرخ وماه اندر آرم بکرد * ثالث کردون وفلك معناسنه حکیم فردوسی
بیت که تا این زمان هرچه رفت از نبرد * بکام دل ما همی کشت کرد * رابع اسماء نیر اعظمدن
بر اسمدر شیخ نظامی درصفت چشمهٔ حیوان * مثنوی * اکر چشمه با سایه بودی صواب *
کجا سایه با چشمهٔ آفتاب * چو چشمه بخورشید شد خوشکوار * چرا زیر سایه شد آن
چشمه سار * بلی چشمه را سایه خوشتر زکرد * که این هست سوزنده آن هست کرد *
خامس بمعنی بوی خوش استاد رودکی بیت کل را چه کرد خیزد از ده کلابزن * مه را چه درغ
بندد از صد چراغدان * سادس بمعنی نفع وفایده شیخ اوحدی بیت سفر این کسان
چه کرد کند * بجز از باد سر که درد کند * سابع عکس یعنی برنسنه شخصیتی نك عکسی حکیم
انوری بیت کر خام نبسته است صبا رنك ریاحین * از کرد چرا رنك دهد آب روانرا * ثامن
شاد وبیغم وشادی وبیغمی حضرت مولانا قدس سره بیت آن یکی مردیست قوتش جمله
درد * وان دکر مردی میان نی جمله کرد * تاسع غم واندوه مولانا خوارزمی * مثنوی *
بصحرا راهب عزلت نشین بود * که در کبش مسیحا بی قرین بود * ز تنها مکر کردی را بدل داشت *

داشت * ز سودای جنون دردی بدل داشت * بو ایکی معناده اسماء اضداددن اولور عاشر
ابریشم جنسندن برنوعدر ﴿ کردن بند ﴾ هرنه که بوغاز آلتنه بغلنور رخت قلاده سی وزنان
اینجو وجواهرله دوزب بغلدقلری که بوغمق دیرلر واکا بکزر نه اولورسه میر نظمی بیت بلعل
ودر کردن بند کرده * همه کردنکشانرا بند کرده ﴿ کرمند ﴾ سکون راء مهمله وفتح میمله عجله
وعجول معناسنه استاد لطیفی بیت مکن بر وعده از وصل تو مغبون * نمی بینی چه کرمندست
کردون ﴿ کزاید ﴾ فتح زاء معجمه ویای تحتانیله بمعنی بکزد یعنی اصرر کزیدندن فعل مضاعدر
شیخ نظامی بیت یکی برخورد کین جان میفزاید * یکی کم خورد کین جان میکزاید *
﴿ کزنند ﴾ سکون زاء معجمه ونون ثانی وفتح نون اول ایله بمعنی چوالکاه یعنی صمان چوالی کذا
فی المجمع ﴿ کلوبند ﴾ ضم لام وواو معروفله حیواناتك بوغازی آلتنه بغلدقدی وزنان دخی
جواهرله تزیین ایدوب بوغازلرینه بغلدقلری عقد معناسنه بوده کردن بند کبی در ﴿ کلوند ﴾
سکون لام ونون وفتح واو ایله پیشکش میوه اولسون غیری اولسون شمس فخری بیت تحفهٔ
دوستانت را کردون * ازمه ومهر ساخته کلوند * شرفنامه ده انجیر وجوزدن ایدرلر برنسنه در
ودخی برطاع آدیدر ﴿ کلید ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانیله مطلق پریشان اولمش نسنه یه
دیرلر میر نظمی بیت کلید در اشك بهر نثار * بینداخت هر سو دل غمکدار ﴿ کنج باد وکنج باد آورد
ایکیسیده ایکیشر معنایه کلور اول خسرو پرویزك یدی خزینه سندن ایکنجی خزینه سنك
آدیدر منقولدر که خسروه بش نادرهٔ دوران نصیب اولمشدر که سلف وخلفنده بر پادشاهه
میسر اولمدی بری بو کنج باد آورد درکه خسرو قیصر ملکنه قصد وعزیمت ایلدکده قیصره
اجدادندن ارثله انتقال ایدن مالا نهایه مال خزینهٔ فراوانی خسرو خوفندن کمیلره تحمیل
ایدوب برجزیره ده حفظ اولنمق ایچون کوندردکده قضاء باد مخالف ظاهر اولوب * تجری الریاح
بما لا تشتهی السفن * مقتضاسنجه کشتی یی جانب مملکت خسروه سوق ایدر خسرو بو حالدن
خبردار اولدقده آدملر کوندرب کشتی یی عینی ایله ضبط وخزینهٔ قیصره بو طریقله مالك اولوب
اسمنی کنج باد آورد قورلر خواجه سلمان بو مضمونی دیمش بیت تا ز دریا بار بحر خسرو خیل بهار *
کنج باد آورد ابر درفشان می آورد * اول بش نادره نك بری دخی بردست افشاردر یعنی برنوع
نرم وملایم آلتونی حکما تصنیف ایلمشلر برطوب آلتون ایدی که خسرو آنی لادن کبی النده
اوینادوب استدوکی صورت اشکالی ایدردی دستخوش دخی دیرلر وبری دخی حکما عاجدن
برپنجه دوزمشلر ایدی خسروك ملکنه بردشمن ظهور ایتسه وکذلك برحادثهٔ عظیمه واقع اولسه
اول پنجه نك انکشتلری درهم اولوب پیچ وتاب ایدردی ویاخود حرمنده برنامعقول ایش صادر
اولسه ینه اویله اولوردی ویاخود برفرزندی ظهوره کلسه اول پنجه منبسط اولوب حرکت
ایدردی وبری دخی حکمت ایله مصنوع برپیاله ایدی ایچنه بردفعه شراب قونیلوب بعده هرنقدر
صو قویسه لر لطیف شراب اولوردی اول قونیلان شراب کبی وبر روایتده بردفعه شراب ویاخود
صو قونیلدقدنصکره هرندکلو ایچلسه ینه پر اولوردی وبری دخی بر باربد یعنی بر مطرب ایدی که
مثلی سبقت ایتمامش ایدی اوچیوز آلتمش نوا ومقام اختراعی وار ایدی ونفسی انسانی بیهوش
ایدوب نطقه مجال قومز ایدی بلکه وحوش وطیوره دخی اول حالت اولوردی شیخ نظامی باربد

مرقومی خسرو شیرین نام کتابنده اختراعلری اولان مقاملریله ذکر ایتمشدر وکنج باد آوردك
معنای ثانیسی مذکور باربدك مخترعی اولان نوالردن برنوا اسمیدر امیرخسرودر صفت باربد
* مثنوی * نواسازی که بودش باربد نام * نوامی ساخت آرو انکبین وام * نهاداز زخمه چون
برزد تمامش * نوای کنج باد آورد نامش * استاد منوچهری بیت وقت سحر که چکاوخوش
بزند درنکاو * ساعتکی کنج کاوساعتکی کنج باد * کنج باد آورد مرقومدر وکنج کاودخی برنوادر
ﷺ کنج شاد آورد ﷺ خسرو پرویزك یدی خزینه سندن برخزینه آیدیرر وایتله کنج
باد آوردك برآدیده شاد آورد در السنزده اولور حکیم فردوسی بیت دکر کنج شاد آورش
خواندند * که درمعدن خاص شه ماندند ﷺ کود ﷺ فتح واو ایله کوید معناسنه در حضرت
مولانا قدس سره بیت ایمان کودت پیش اوآن کفر کودپس رو * چون شمع تنت حان شد
نه پیش ونه پس باشد * وسکون واو ایله زمین عمیق معناسنه کدکورد خی دیرلر یعنی دریك
وچقوردیمك اولور ﷺ کورد ﷺ فتح واووسکون راء مهمله ایله طموزلان بوجکی که عربیده جعل
دیرلر شیرازیلر انزروته دیرلر ﷺ کوزید ﷺ سکون واووکسر زاء معجمه ایله یعنی کوزدکه جعل
مرقومه دیرلر ﷺ مع الراء المهمله * کار ﷺ ادات مبالغه درصیغهٔ ماضی نك آخرینه لاحق
اولوب مبالغهٔ فاعل معناسن افاده ایدر مثلا پروردکار کبی عربیده کی رب معناسنه بسایجی
دیمك اولور وکاه اولور صیغهٔ امر آخرینه لاحق اولور آمرزکار کبی عربیده غفور معناسنه وآموزکار
دخی دینلور کثیر التعلم وکثیر التعلیم معناسن افاده ایدر عزیزنسفی * قطعه * هرآنکو نیاموزد
آموزکار * همه دانش ارکردش روزکار * که تاآنچه ماندست ازویادکار * بوددیکرانراچه
آموزکار ﷺ کالیار ﷺ کسرلام وفتح یای تحتانیله ایکی معنایه کلور اول خام میوه که کالیا دخی دیرلر
ثانی صالیا یعنی سوپلرکن ویاخود اویورکن آغزدن آقان صویه دیرلر میرنظمی بیت که سامع
شود ازسخن رنجه دار * بهرسوجهد ازدهن کالیار ﷺ کانور ﷺ ضم نون وراء مهمله وفله غله سپدی
معناسنه در ﷺ کاوبیکر وکاوچهر ﷺ فریدونك کرزی آیدیر روایت اولنورکه فریدون اول
کرزی کلهٔ کاوهیأتنده یاپدیروب محلنده آنکله جنك ایدردی آکاسار وکاوسر دخی دیرلر
فریدون صکره اول کرزرستمه دکدی دیرلر ﷺ کاوزر ﷺ سکون واووفتح زاء معجمه ایله آلتوندن
دوزلمش صراحی حکیم خاقانی بیت چندخواهی زآهوی سیمین * کاوزرین که میخورد کنار *
ﷺ کاوسار وکاوسر ﷺ کاوبیکر وکاوچهر مرقوماندر حکیم سوزنی بیت چوکاوسار فریدون زتازیانهٔ او
زرنج توعم کاویان شد پیدا ﷺ کاوشیر ﷺ برکوجك اغاجك صمغی دراول اغاجك ساقی کوتاه وپیراغی
انجیر پیراغی کبی اولورا ما آندن حرده ودکرمی رنك اولور بعضیلر زیتون پیراغی کبی اولور دیرلر وخوشبو
صاریجه چیچکی وار در سافنی بحاق اوجیله یاررا صمغی اقار اعلاسی زعفران رنکنده اولور وصوده ثیز
حل اولا آغاجندن آقدقده بیاض درقوریدقجه صاری اولور اصلندقده بیاض اولور طبیعتی
حار ویابسدر معربی حاوشیر در وطب مفرداتنده جاوشیر یازلمشدر ﷺ کاوعنبر ﷺ کاوبحیر در
یعنی دریاده تعیش ایدر بر حیوان بحیر در عنبر حقنده اولان روایات کثیرة الاختلافك بریده بودر
دیرکه عنبر دریاسواحلنده وبعض جزیره سنده سرطفلك رسیده طاغلر واردر یوجه لکندن کنایه اول
طاغلرك قیا یارقلرنده زنبور عسل مکان ایدوب اول جزیره نك خوشبو شکوفه لرندن واوتلرندن بوی

بوی آلوب اول یارقلرده بال ایدر بامر الله تعالی حرارت شمسدن بال اریوب مومی قالور مومنی ده
ایام شتاده هوا یرندن قوپاروب ویغمور دریایه براغور مرقوم کاو بحری اول موم ریزه لرین دریا یوزنده
یولوب یودارکانه غداسی اول اوله شکمنده طوروب اسفلندن چقان عنبر اوله مولانا هاتفی در
معراج رسول علیه الصلوة والسلام بیت زالطاف اوشود پیکر شاه * زبوی خوشش کاو عنبر
شاه ﷺ کاوکار ﷺ کسرواووفتح کافله چفته قوشیلان اوکوزکاوورزه دخی دیرلر زراتشت بهرام
بیت بکاهد تك اسب وز و رسوار * نماند هنردرتن کاوکار * وسکون واوایله مزارع یعنی
اکلش غله لفظ مرکبدر معنای ترکیب کارکاودر ﷺ کاهوار ﷺ سکون هایله بشکدر کاهواره
وکهواره دخی دیرلر بولغتی ارباب لغتك کیمی کاف عربیله نقل ایتمش وکیمی کاف فارسیله روایت
ایلمشدر تصحیح لغت وتحقیق روایت سوداسنه مبتلا اولان بوفقیرك همدردلری کاف عربیله کاف
فارسی یی بربرندن تفریق وصحتنی تحقیق واصول ومبناسنه تطبیق وبینلرین توفیق ایتمکده
خیلی اضطرابه دوشوب خرخشهٔ خاطردن امین اولمغزیرا معتمد علیه عد ایتدوکی لغت
کتابلرینك برنده کاف عربیله بولوب صحیحی بودر دیدوکنی برنده کاف عجمیله بولورکذالك برنده
مفتوحه ده بولدوغین آخرنده مکسوره ده بولوب برینی قبول آخرینی طرح ایتمکه جراءت
ایتمکله ناچار اپکی یازمغی ارتکاب ایدینوربومقوله لغتلرك مکرراتنه انکشت اعتراض اصله وسهم
ایلیوب لطف وکرم وسماحت شیمه لریله عفو بیوره لر لغت مزبوری هاء علامتسز استعمال ایادکارینه
شاهد مدعا حضرت مولانا قدس سره بیت وقت طفلی ام که بودم شیرجو * کاهوارم را
که جنبانید او ﷺ کبر ﷺ فتح باء موحده ایله بوزن خبراوج معنایه کلور اول برنوع لطیف
شفاف مجلا طاشدرکه آندن کاسه وطبق مثالو آوانی وظروف دوزلر حکیم سنائی بیت زین
بیابان ترابسی بهتر * خانه وآب سرد ودیك کبر * ثانی هند ایله کابل میانده واقع بر شهر اسمیدر
ودیرلرکه سید علی همدانی قدس سره حضرتلری بعض وقتلرده آنده اولوردی حتی اول شهرده
وفات ایلدی نعشی مبارکنی اول شهردن شهر ختلانه کتوروب دفن ایلدیلر استاد عنصری بیت
نه یکسوارست اویلکه صد هزار سوار * برین کواه منست آنکه دیده حرب کبر * حرب کبر بو
عظیم جنکدر ثالث بردیرکلی چادره دیرلر بسحاق اطعمه بیت شاه حلوا کرکند ییلاق
درصحرای خوان * خرکهش کاکست ومفتوخیه وکیپا کبر * وبراوتدرتشی ایدرلر عربیده
قبار دیرلر باء مشدده ایله ﷺ کبر ﷺ سکون باء موحده ایله بوزن ببر ایکی معنایه در اول کافرك
مشرکنه دیرلر زیرا موحدینه ترسا وعربیده نصارا دیرلر تعمیم مقامنده ذکر اولندقده کبر وترسا دیرلر
نظم شیخ سعدی بیت ای کریمی که ازخزانهٔ غیب * کبر وترسا وظیفه خوردارى * دیمشدر
وطایفهٔ آتش پرست که مجوس درآنلره دخی کبر دینلور که خدایه موحد دکللردر بینلرنده یزدان
واهرمن درلرکه یزدان خالق خیرواهرمن خالق شردردیرلر خذلهم الله شیخ سعدی بوبیتنده یالکز
ذکر ایتمش بیت اکر صد سال کبر آتش فروزد * که کر یکدم دروافتد بسوزد * اول قوم
فاسدك اعتقادی خالق خیر نور وخالق شر ظلمتدر دیدکلرینه بوبیتده تلمیح واردر بیت کران
دوعارض رخشان زفعل یزدانست * زفعل اهرمن است آن دوزلف چوکان زن * مجوس
طایفه سنه کبر اطلاقی بوبیتلردن دخی فهم اولنور * مثنوی * هرآنکس راکه مذهب غیر

جبرست * نبی فرمود کو مانند کبرست * چنان کان کبر یزدان اهرمن کفت * مر این نادان
واحمق این وآن کفت * طائفهٔ قدریه حقنده که حضرت سرور کائنات علیه افضل الصلوات
واکمل التحیات * القدریه مجوس هذه الامة * بیورمشلردر اما بعض محلده کبردن مطلق کافر
مراد اولنور قاضی نور اصفهانی بیت بکورستان کبرانم سپارید از پس مردن * مسلمانی مباد
از پهلوی من در عذاب افتد * بو بیتده کورستان کبر مطلق کافر مقبره لکنه دیمك اولور کبرك
معنای ثانیسی بر سلاحدر جنك محلنده کیرلر اکا خفتان دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت یکی کبر
پوشید زال دلیر * بجنك اندر آمد بکردار شیر * بو معناده بعضیلر کافی مضموم نقل ایدرلر اما
مفتوحه اولدوغنه بو بیت دلالت ایدر حکیم فردوسی بیت چو بشنید آن نعره شد پاره ابر * بسر
پوش فولاد و زرهش بکبر * ابره ضم کافله کبر قافیه اولمدوغی ظاهردر کدر فتح دال مهمله
ایله بو زن هدر سلاح جنك معناسنه درکه کدرك دخی دیرلر میرنظمی بیت در آمد مرتب
سراپا کدر * بجنك آواران کشته خونش هدر کر بش معنایه کلور اول ادات
شرطدرکه اکر لفظندن مخففدر ثانی بر علتدر فضلات صفرا و دمدن وجود انسانده ظاهر
اولور ترکیده اویوز و عربیده جرب دیرلر فتحتین ایله حکیم ناصر خسرو بیت کر نخواهی رنج کر
از کرکیان پرهیز کن * جهل کرست ای پسر پرهیز کن زین زشت کر * ثالث ادات اسم فاعلدر
اسم آخرینه لاحق اولور آنك فاعلنه دلالت ایدر مثلا زرکر و آهنکر و زرکر و حیله کر کبی مرقوم
اوج معنایه ابو المعانی بیت مبتلای کر شدستی کر حسود حیله کر * نیست چاره مرورا غیر
از علاجی مردنش * رابع بمعنی مقصود و مراد حکیم سنایی بیت کار بی علم کام و کر ندهد * تخم
بیمغز بار و بر ندهد * عبد الواسع جبلی بیت طاغیانرا کرده یکباره جدا از کام و کر باغیانرا *
کرده همواره بری از نام و نان * خامس قدرت و مکنت معناسنه استاد فرخی بیت ملك آن
باشد کو را بسخن باشد دست * ملك آن باشد کو را بسخن باشد کر کردر سکون را و فتح
دال مهملتین ایله ایکی معنایه کلور اول اول زمین سخت که طاغ اتکلرنده اولور و بعض فرهنکلرده
زمین پشته پشته و درهٔ کوه معناسنه در حکیم ناصر خسرو * قطعه * هوا چون ضمیر ستمکار
تیره * ستاره چو رخسار مؤمن بمحشر * شمال اندر و کر بجنبد نداند * فراز و نشیبی و از کوه کردر
حکیم ولولی بیت مثل زباختر و خاور ار بخوانیشان * دوند پست کنان کوه و کردر آتش و آب *
اما شمس فخری دره و دپه معناسنه در دیوب بو بیتی نظم ایلمش بیت پیش چشمش چه شب چه روز
سفید * وقت سیرش چه کوه و چه کردر * ثانی شهر و قصبه دن عبارتدر استاد فرخی بیت
دراز تر سفر او بران رهی بودست * که ده و زده نکسست است کردر از کردر کردکار سکون
را و دال مهملتین و فتح کافله بمعنی جابلوسی کردن یلتقانمق معناسنه استاد دقیقی بیت جادو
نباشد از تو تبتل سوارتر * عفریت کردکار و توز و کردکارتر کرکر سکون رائین مهملتین
و فتح کاف فارسیله اوج معنایه کلور اول جناب باری تعالی جل شانه حضرتنك علم شریفیدر
صانع الصنایع معناسنه در حکیم ناصر خسرو بیت براند ز کوه آنکه آرام و جنبش * بدو داد
در دهر یزدان و کرکر * مسعود سعد سلمان بیت بی رنج بکام دل رسیده * از یاری بخت
و عون کرکر * ثانی تخت پادشاهان معناسنه حکیم خاقانی بیت از پی تعظیم سکه اش از رو

از رو هینای هند * شاه چین را چینیان دیهیم و کرکر ساختند * حکیم قطران ارموی * مسمط
پناه کرزن و کرکر ستون خیمه و لشکر * چراغ کوهر و کشور ابو منصور بیستودان * ثالث ولایت
آذربایجانده بر قصبه آدیدر حکیم قطران ارموی بیت نحس کردون تا بد اندیش تو زان پیوسته
شد * تا شدی پیوسته تو با شهریار کرکری * کسرتین ایله بر نوع غله در دکرمی سیاه و نخوددن
کیچرك اولور عربیده جلیان دیرلر و ضمتین ایله اول سوزه دیرلرکه خشم ایله زیر لبدن سویلنور
دندنه معناسنه کرمابدار سکون راء مهمله و فتح میم و باء موحده ایله حمامجی معناسنه درکه
کرمابه حمامدر و دار طوتیجیدر دارنده معناسنه ترکیب اولندقده هاء علامتی حذف اولنمشدر
کرمسیر سکون را و میم و یای تحتانی و کسر سین مهملتین ایله هواسی غایت اسی اولان
یره دیرلرکه غایت صوغوق اولان یره سرد سیر دینلدوکی کبی ترکیده سواحل دیرلر شاعر * رباعی *
تا کار جهان راست کنی دیر شود * چون دیر شود دلت ز من سیر شود * محتاج پوستین و جامه ها
نشود * جایی که هوای او کرمسیر شود * و رغبتدن کرمیتله تعبیر اولنور مثلا بر نسنه یه زیاده
راغب اولانه کرم طبع دینلور نتکم اوصانمشه سرد طبع دیرلر بو معناده کرمسیر غایت راغب
و طالب دیمك اولور کروکر ضم راء مهمله و واو معروفله حضرت خدای تعالی جل ذکره
اسماء شریفه سندندر مراد بخش معناسنه حکیم ناصر خسرو بیت فرزند تو امروز بود جاهل
و عاصی * فردات چه فریاد رسد بیش و کروکر * حکیم خاقانی در مدح مفتی خلیفه از آل عباس
* قطعه * ختم کمال کوهر عباس مقتفی * کاعزاز یافت کوهر آدم ز جوهرش * از مصطفی
خلیفهٔ چون آدم صفی * از خود خلیفه کرده خدای کروکرش * حکیم اسدی بیت کر این
کام بدهد کروکر ترا * مرا نام شاهی و دیکر ترا کژار فتح زاء فارسیله حوصلهٔ مرغان یعنی
قوشلرك قورساغی شمس فخری بیت چو طائر ست همایون مرغ همت تو * تو که هفت چرخ
ورا دانهٔ بود بکژار کزر فتح زاء معجمه ایله هاوج دیدکاریدر عربیده جزر دیرلر کزیر
کسر زاء معجمه و سکون یای تحتانیله بمعنی باکار و پیشکار یعنی مال جمع ایدن امین و خدمتکار
و شاکرد و امثالی کمسنه لره حالا روم دیارنده کوی کتخدالرینه و خدمتکار مسافرانه کسر کافله کزیر
دیرلر شیخ سعدی بیت کزیری بچاه اندر افتاده بود * که از هول او شیر نر ماده بود کلوکیر
ضم لام و کسر کاف فارسیله طاغ امرودی که اخلط و بوغاز آلان دخی دیرلر خصوصا و هر نه که
بوغازدن کچمك عسیر اوله اکا دیرلر عموما میرنظمی بیت مکن لقمهای بزرك را طمع * کلوکیر
باشد شود زو فزع کنجار و کنجر کلاهما بسکون النون و فتح الجیم قزللق که زنان حسن
ویرمك ایچون یکاقلرینه سوررلر کنجاره و کنجره و غنجاره و غنجر و غنجره و فکر و کلکونه دخی دیرلر
وله بیت دهد روی خود زیب و حسن آن نکار * نباشد بکنجار حسنش قرار کنج باد آور
کنج باد آورد درکه حذف دالله ده استعمال اولنور کنج بار سکون نون و جیم و فتح باء موحده
ایله خسرو پرویزك یدی خزینهٔ نامدارندن بر خزینه سی آدیدر و دیرلرکه بر چفتجینك رهنمونلغی
ایله بولوب چقارمشلر روایت اولنورکه مذکور خزینه یوز عدد خالص التوندن دوزلمش آفتابه
ایدی که جمله سنك ایچی جواهر ذی قیمت ایله مملو ایدی شویله که بر آفتابه سنده اولان جواهره
قیمت تخمینی خارج حد امکان ایدی دفاین اسکندر ذو القرنین دن اولدوغی دخی مرویدر

مؤید الفضلاده کنج کاو بو کنجدر حکیم فردوسی بیت دکر آنکه بد نام او کنج بار * ندیده چنان
دیدهٔ روزکار ﴿ کنج دار ﴾ ایکی معنایه در اول بمعنی خزینه دار ثانی موسیقی ده باربد
خسروك مخترع اولدوغی نوالردن بر نوانك آدیدر منوچهری بیت دو کوشت همیشه سوی
کنج دار * دو چشمت همیشه سوی آهوان ﴿ کنجور ﴾ سکون نون وضم جیمله خزینه دار
معناسنه شاعر بیت تو کنجور کنج علوم وکمال * زهی کنج وکنجور حسن وجمال ﴿ کندور ﴾
سکون نون وضم دال مهمله ایله غله قویاجق بیوك سپد معناسنه ﴿ کنده پیر ﴾ سکون نون وفتح
دال مهمله ایله قوجه یاشلو عورت دیمکدر میر نظمی بیت بمکر زنان آنکه شد مبتلا *
نکهدارد از کنده پیران خدا ﴿ کواشیر ﴾ کسر شین معجمه وسکون یای تحتانیله بر ولایت
آدیدر که آنده فیروزه معدنی واردر اما زیاده رنکین اولمامغله بهاده آلچقدر کذا فی فرهنك
جهانکیری ﴿ کودر ﴾ سکون واو وفتح دال مهمله ایله یدی معنایه کلور اول بر نوع قازدر
اتی بد ومضردر ثانی بمعنی کوساله یعنی بزاغو ثالث حبوبات جنسندن بر نوع غله در شعیره
یکزر اما اولقدر ضعیفدر که کویا چوبدر جودر دخی دیرلر رابع نام پسر شاپوردر خامس ایرانی
بر پهلوان آدیدر سادس بزاغو دریسی وجیران دریسی که ترکیده کودری دیرلر ضم کافله سابع
صغن یاوریسی در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کوزچهر ﴾ فتح واو وسکون زاء معجمه وکسر
جیمله نجم دنباله دار یعنی قویرقلی یلدز وعربیده جوزهر دیدکلرینه ده مرویدر ﴿ کور ﴾ سکون واو
ایله اوج معنایه در اول بمعنی آتش پرست که کبر دخی دیرلر ابو المعانی بیت کور وترسا کر
به بیند روی تو * آورد ایمان رود کفر وضلال * ثانی هندوستانك عاصی وراهزن کفارندن بر قوم
آدیدر کوره دخی دیرلر ثالث بر شهرك اسمیدر که دار الملك بنکاله ایدی حالا خراب ویباب اولمشدر
﴿ کوزهر ﴾ سکون واو وکسر زاء معجمه وهایله عقدهٔ راس وذنب وفلك قمر ممثلدن عبارتدر معربی
جوزهردر ﴿ کوهر ﴾ معربی جوهردر وشول نسنه یه دیرلر که طینت وجبلت آنك اوزرینه
خلق اولنمش اوله ودخی اصل ونژاد معناسنه در مثلا اصلی پاك اولانه پاك کوهر وبد اصله بد کوهر
دیرلر حکیم انوری بیت ای بکوهر تا بادم پادشاه * در پناه اعتقادت را ملك * وصرافان
اصطلاحنده قیمتلو طاشه دیرلر وانجویه دخی دینلور بو ایکی معنایه شیخ سعدی بیت زرش
داد کوهر بشکر قدوم * بپرسیدش از کوهر زاد ولوم * وحکما اصطلاحنده ومتکلمین لساننده
بذاته قائم اولانه کوهر ومعربی جوهر دیرلر بو مبحثدن بر شمه بیان اولنسه سوز صدددن چیقوب
بحث آخر اولور تعریفنده غایت چوق کتاب ورسائل تصنیف وتألیف ایلمشلر تحصیل وقوف
مرادی اولان علم کلام کتابلرینی مطالعه ایلسون وفرهنك محمد هندوشاهده بدل وعوض معناسنه
مسطوردر ﴿ کویر ﴾ کسر واو وسکون یای تحتانیله زمین شوره که آنده هرکز اوت بتمز
شمس فخری بیت باغ جنت شود کر از خلقت * بوزد باد بر زمین کویر * شرفنامه ده ومؤید
الفضلاده بمعنی پیشکار وپایکار ومجمع الفرسده بمعنی کوراب یعنی سراب وکتاب السامی ده کاف
عربیله منقولدر ﴿ کهبار وکهنبار ﴾ ذکری مرور ایدن کاهنبار مرقوم معناسنه در زراتشت
بهرام * مثنوی * بدل کفت آن بزرك نام بردار * ندارد کرد کس زینسان کهنبار * تو کفتی این
کهنبارت نکو بود * سزاوار بزرکان اشو بود ﴿ کیوزر ﴾ ضم یای تحتانی وفتح زاء معجمه ایله

ایله مرغابی یعنی اوردك لکن بر نوعنه مخصوصدر میر نظمی در وصف شکار کردن شاه بیت
شکاری بر شد آن صحرا سراسر * زکپك وفاخته وبط وکیوزر ﴿ مع الزاء المعجمه * کاز ﴾ بوزن باز اوج
معنایه کلور اول بمعنی زندان خواجه عمید لویکی بیت عجب نبود کر از تأثیر عدلش * همه
تریاك بارد کاز ارقم * ودیش ایله طوتمغه واصرمغه ده دیرلر کزیدن معناسنه شیخ نظامی
* مثنوی * حکم ترا در خم این نه زره * رشته دراز ست کره بر کره * اینهمه دندان کواکب بکاز *
یك کرهش در نکشادند باز * حکیم خاقانی بیت بندهٔ دندان خویشم کر بکاز * نقش یاسین کرد
بر بازوی او * ثانی انواع مقراضه دیرلر یعنی مقراض جامه وکاغد وشمع ومقراض زرکران که سیم
وطلا کسرلر وسائرینه ده دیرلر اسم جنسدر حکیم انوری بیت پایم از خطهٔ فرمان تو بیرون نشود
سرم ار پیش تو چون شمع ببرند بکاز * حکیم سنائی بیت همچو زر در دهان کاز شدی * تو که
در بند حرص وآز شدی * ثالث علف دواب معناسنه در وزبان هندیده کاس دیرلر ﴿ کاریز ﴾
کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله صو یولی کرك پاك صو آقسون کرکسه چرکاب آقسون
شمس فخری بیت ز لطف طبعش اکر باد وآب رخ یابد * ز سنك خاره بهر سو روان کند کاریز *
﴿ کبز ﴾ سکون باء موحده ایله بمعنی کنده وستبر یعنی یوغون وقوی که لمتر دخی دیرلر حضرت
مولانا قدس سره بیت یکزمان چون خاك سبزت میکند * یکزمان بر باد کبزت میکند *
وله ایضا قدس سره بیت در فلان پشه درختی هست سبز * پس بلند وپهن هر شاخیش کبز
﴿ کز ﴾ بش معنایه کلور اول بمعنی ذراع یعنی آرشون کرپاسی اولسون نجاری اولسون
ثانی بمعنی کزنده وکزیدن لفظندن صیغهٔ امر اولور ثالث بر اغاچدر اکثر صو کنارلرنده بتر
وایلغون اغاجی اولمق دخی مرویدر بو اوج معنایه ترتیب اوزره حکیم سوزنی * قطعه * شکر آن به
نزد من که با او * شوم از طاس لوزینه شکر کز * کزی پهنای طاس واز بر طاس * شکر
بالا کرفته نیمی از کز * بمجمر عود سوز داز بر خوان * چو اندر پیش در که ترکمان کز * رابع بر نوع
ییلاندر که کرزه دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت بدو کفت کای برتر از مار کز * بمیدان که پوشد
زره زیر خز حکیم نزاری قهستانی بیت نکردی مشورت با ما درین کار * نهادی پای بر دنبال
کز مار * خامس بر نوع اوقدر بی پر وپیکان یعنی یلکسز ودمرنسز اورته سی یوغون اولور وکسر
کافله بمعنی دندان کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کرسیوز ﴾ سکون را ویای تحتانی وکسر سین
مهملتین ایله افراسیاب شاهك قرنداشی آدیدر ﴿ کرکوز ﴾ سکون راء مهمله وواو وضم
کاف فارسیله ایکی معنایه در اول بمعنی ضابط ولایت ثانی بر پهلوان آدیدر که سر عسکر تورانی
پیران ویسه امدادینه کلمشیدی کذا فی المجمع ﴿ کرمخیز ﴾ سکون راء مهمله ومیم ویای تحتانی
وکسر خاء معجمه ایله جست وچابك معناسنه در حکیم اسدی بیت بر انکیخت بس چرمهٔ کرمخیز
بر انکیخت بر هندوان رستخیز * مولانا هاتفی بیت چو در پیش کیرند راه کریز * بخندید بر توسن
کرمخیز ﴿ کلوز ﴾ ضم لام وواو مجهول ایله فندق در که جلوز دخی دیرلر بعض فرهنکلرده جلغوزه
یعنی صنوبر وبعضنده بادام کوهی که بخرك دخی دیرلر بو ایکی قول اخیر صحیح اولمق جائزدر ﴿ کوز ﴾
فتح واو ایله مختصر کوزن در یعنی صغن مولانا شهاب الدین عبد الرحمن شاهرخ میرزا بارکاهنك
مقرب ومعتبرلری سلکنه منسلك اولمغله شاه ملك مرثیه سنده دیمشدر بیت مکر آمد خبر تعزیت

میر کبیر * آنکه درجنك بجنکش چو کوز بود پلنك * وسکون واو ایله جوزدرکه کردکان
وچارمغز دخی دیرلر معربی جوز حکیم سنایی در توحید باری * مثنوی * کرمش کفت
مرمرا بشناس * ورنه که شناسدی بعقل وحواس * بدلیلی حواس کی شاید * کوز بر پشت
قبه کی پاید * حکیم فردوسی بیت توبا این سپه پیش من دانده * همی کوز بر قبه افشانده *
کوتیز سکون واو وکسر تاء مثناة ویای ساکنه ایله کونیز سکون واو وکسر
نون ویای ساکنه ایله کلاهما بمعنی کیل وقفیز وشینك اولمقده مرویدر میر نظمی بیت شده
احسانرا طبعش چنان تیز * دهد سیم وزرش باکیل وکونیز کویز کسر واو وسکون یای
تحتانیله بودخی کوتیز وکونیز مرقومان معنالرینه در کذا فی فرهنك جهانکیری مع الزاء الفارسی
کژ ابریشمك فناسی که معربی قزدر اما خاطره کلور چونکه معربی قزدر دیدیلر مطلق
ابریشمدر زیرا عربیده ابریشمه قز واشلیانه قز ازدیرلر بو تقدیرجه فنا اولمامق اقتضا ایدر کندژ
سکون نون وکسر دال مهمله ایله مختصر کنك دژدر شاعر بیت بکندژ رفت بهر سحر بابل *
که علم فتنه را بوده است قابل کنك دژ کنك بهشت مرقوم معناسنه درکه تفصیل شرحی
مرور ایلدی کذا فی فرهنك جهانکیری مع السین المهمله * کاموس صو صغری درکه
تعریب ایدوب جاموس دیدیلر یاخود جاموس اول اولوب بعده تعجیم اولنمش اوله کلا الحالتین
اسم صحیحدر میر نظمی بر محلده دیمش بیت چو کاموس دشتی نکه میکند * که حال اطاعت تبه
میکند کاورس فتح واو وسکون راء مهمله ایله طارینك صاری اولان نوعنه دیرلر حکیم
شیرازی دیمشدر بیت یا بکاورس مقشر کن ضماد * کو بحل درهم زره بسرشته باد کاویس
کسر واو وسکون یای تحتانیله سود وآیران قودقلری ظرف بعض فرهنکده شین معجمه ایله
مرویدر کراس فتح راء مهمله ایله نواله ولقمه معناسنه مولانا رازی بیت جمله نعمتهای
الوان جهان * یك کراس از خوان احسان تو نیست کراوس فتح راء مهمله وضم واو ایله
روغنکرلر یاغ چیقاردقلری چرخه دیرلر کنج عروس خسرو پرویزك مشهور یدی
خزینه سندن خزینهٔ اولی آدیدر معلوم اولا که مذکور خزائن سبعه نك آدلری جمله بو کتابده
هر برینك محلی کلدکجه ذکر اولنمشدر لکن متفرق واقع اولمغله بو محلده فهرس اولمق معقول
کورلمکین ذکر اولنور اول کنج عروس ثانی کنج باد آورد ثالث دیبهٔ خسروی رابع کنج افراسیاب
خامس کنج سوخته سادس کنج خضرا سابع کنج بارکه کنج کاو دخی دیرلر فرهنك جهانکیریده
یدی خزینه روایت اولنمشدر اما مجمع الفرسده سکز خزینه منقولدرکه سکزنجی کنج شاد آورد
نقل اولنمشدر لکن شاد آورد باد آورد ایله بر خزینه نك اسمی اولدوغی مرویدر وباربد خسروکه
مشهور مطربدر هر بر خزینه نك نامیله بر نوا اختراع ایلمشدر حکیم فردوسی جمله سن بو وجه
اوزره ذکر ایدر شهنامه ده * مثنوی * نخستین ز بنیاد کنج عروس * ز چین وز برطاس واز روم
وروس * دکر کنج باد آورش خواندند * که در مخزن خاص شه ماندند * دکر آنکه نامش اکر بشنوی
بخوانی ورا دیبهٔ خسروی * دکر نامور کنج افراسیاب * که کس را نبود آن بخشکی وآب *
دکر کنج کش خواندی سوخته * کران کنج بد کشور افروخته * دکر کنج کز در خوشاب بود *
که بالاش یك تیر پرتاب بود * که خضرا نهادند نامش روان * همان نامور بخردان کاردان * دکر

دکر آنکه بد نام او کنج بار * ندیده چنان دیدهٔ روزکار * شیخ نظامی حضرتلری دخی خسرو شیرین
کتابنده مذکور خزینه لری آدلریله وباربدك مخترعی نوالریله ذکر ایلمشدر هر بری محلنده یازلمشدر
مع الشین المعجمه * کاودوش سکون واوین وضم دال مهمله ایله سود صغه جق آغزی
آچق ودبی طار بر ظرفدر کاودوشه دخی دیرلر دوشهٔ کاو تقدیرنده مولانا کمال * رباعی *
وی کفت بخنده اشرف خر رازن * ای لاك دهانت کاودوش کس من * بسیار بکاه خنده
مکشای دهن * بی تیغ مباد سرت افتد بدهن کاوریش سکون واو ویای تحتانی وکسر
راء مهمله ایله بمعنی ابله وبی عقل وتمییز حکیم خاقانی بیت کی عجب کر کاوریشی از کوکو ساله ساز
طبع صاحب کف بیضا زین نیاید پیش ازین کاوش ضم واو ایله نمرود دیدکلری کافر عنیدك
نام پلیدی در حضرت ابراهیم خلیل الله علی نبینا وعلیه الصلوة والسلامی آتشه آتدی
بو مرتبه قوی وتوانا ایکن بامر الله تعالی بر سوری سکك که پشهٔ ضعیفدر سوراخ بینی سندن
کیروب دماغنه واروب خارش ویرمکله جان بر جهنم ایلدی کاومیش صو صغری در
فخر الروم کمال پاشازاده مرحوم بونده دخی تصرفات خاصندن بیوزرکه کاو ایله میشدن مرکب
اسم جنسدر صو صغری ایسه اول جنسدن بر نوعدرکه آکا کاو اطلاقی صحیح اولور ومیشه
مشابهتی اولمغله تمیز ایچون صو صغرینه اسم ایتمشلردر زیرا بونکده کیمی اهلی وکیمی دشتی درومیش
دیو دشتی قویونه دیرلر اهلی اولانه کوسفند دینلور انتهی کلامه الله اعلم بونده وجه مشابهت
آنجق دشتی لکدر ودشتی حیوان ایسه چوقدر غیره تشبیه اولنمیوب صغری قویون ایله اشتراك
مرتبه سنده مشابهت نه سبب ایله اولدوغی بو فقیر پر تقصیرك معلومی اولمدی ظاهر قصور
عقلدندرکه یازدیغم سوزك معناسن فهم ایلمدم کداش فتح دال مهمله ایله بوینوز معناسنه در
عموما کیك بوینوزینه دیرلر خصوصا ترکیده مهره دیرلر آندن زهکیر ایدرلر قتلرنده مقبولدر
پرمغنده مهره زهکیری اولاندن ییلان وسائر افاعی قاچوب یقین اولمزلر بالخاصه در ابو المعانی
بیت اول چو کوسفند بود آن سرکرش * اکنون کداش کشته بران تارك سرش کرایش
فتح راء مهمله وکسر یای تحتانیله بمعنی میل کردن یعنی بر آدمك طرفنه دونوب میل ایلمك
معناسنه در شیخ نظامی بیت کهی دل برفتن کرایش کند * کهی خوابرا سر ستایش کند *
کردنکش سکون را ونون وفتح دال مهملتین وکافله معاند وسرکش معناسنه ابو المعانی
شهریار شیردل اعدا کش ودشمن شکن * زیر حکمش کشته هر کردنکشان روزکار کرزش
سکون راء مهمله وکسر زاء معجمه ایله تظلم وداد خواهی معناسنه خسروانی بیت بده داد من
زان لبانت وکرنه * سوی خواجه خواهم شد از تو بکرزش * بو معنایی مؤید شمس فخری
بیت مکر سر کرانی کرزش تواند * که بردارد از مملکت رسم کرزش کرموش سکون
راء مهمله وضم میمله بر چخاندر مزروعاتی صاپندن کسوب تباه ایدر بغایت مضردر ابو المعانی
بیت نخستین ریش او چون زرع وافر * بدندانش بریده همچو کرموش کریش کسر
راء مهمله وسکون یای تحتانیله کلر دیدکلری زهرناك جانوردر کزین فروش کسر زاء معجمه
وسکون یای تحتانی ونونله ابریشم صاتیجی کز قز معناسنه اولدوغی وقز ابریشم ایدوکی ذکر اولندی
ابو المعانی بیت کزین فروش چو دیده دو زلف وکیسویش * خجل شدست همین از متاع

میر کبیر * آنکه درجنك بجنکش چو کوز بود پلنك * وسکون واو ایله جوزدرکه کردکان
وچارمغز دخی دیرلر معربی جوز حکیم سنایی در توحید باری * مثنوی * کرمش کفت
مرمرا بشناس * ورنه که شناسدی بعقل وحواس * بدلیلی حواس کی شاید * کوز بر پشت
قبه کی پاید * حکیم فردوسی بیت تو با این سپه پیش من دانهٔ * همی کوز بر قبه افشانهٔ *
کوتیز سکون واو وکسر تاء مثناة ویای ساکنه ایله کوئیز سکون واو وکسر
نون ویای ساکنه ایله کلاهما بمعنی کیل وقفیز وشینك اولمقده مرویدر میر نظمی بیت شده
احسانرا طبعش چنان تیز * دهد سیم وزرش با کیل وکونیز کویز کسر واو وسکون یای
تحتانیله بودخی کوتیز وکونیز مرقومان معنالرینه در کذا فی فرهنك جهانکیری مع الزاء الفارسی
کژ ابریشمك فناسی که معربی قزدر اما خاطره کلور چونکه معربی قزدر دیدیلر مطلق
ابریشمدر زیرا عربیده ابریشمه قز واشلیانه قز ازدیرلر بو تقدیرجه فنا اولمامق اقتضا ایدر کندژ
سکون نون وکسر دال مهمله ایله مختصر کنك دژدر شاعر بیت بکندژ رفت بهر سحر بابل *
که علم فتنه را بوده است قابل کنك دژ کنك بهشت مرقوم معناسنه درکه تفصیل شرحی
مرورا یلدی کذا فی فرهنك جهانکیری مع السین المهمله * کاموس صو صغری درکه
تعریب ایدوب جاموس دیدیلر یاخود جاموس اول اولوب بعده تعجیم اولنمش اوله کلا الحالتین
اسم صحیحدر میر نظمی بر محلده دیمش بیت چو کاموس دشتی نکه میکند * که حال اطاعت تبه
میکند کاورس فتح واو وسکون راء مهمله ایله طارینك صاری اولان نوعنه دیرلر حکیم
شیرازی دیمشدر بیت یا بکاورس مقشر کن ضماد * کو بحل درهم زره بسرشته باد کاویس
کسر واو وسکون یای تحتانیله سود وآیران قودقلری ظرف بعض فرهنکده شین معجمه ایله
مرویدر کراس فتح راء مهمله ایله نواله ولقمه معناسنه مولانا رازی بیت جمله نعمتهای
الوان جهان * یك کراس از خوان احسان تو نیست کراوس فتح راء مهمله وضم واو ایله
روغنکرلر یاغ چیقاردقلری چرخه دیرلر کنج عروس خسرو پرویزك مشهور یدی
خزینه سندن خزینهٔ اولی آدیدر معلوم اولا که مذکور خزائن سبعه نك آدلری جمله بو کتابده
هر برینك محلی کلدکجه ذکر اولنمشدر لکن متفرق واقع اولمغله بو محلده فهرس اولمق معقول
کورلمکین ذکر اولنور اول کنج عروس ثانی کنج باد آورد ثالث دیبهٔ خسروی رابع کنج افراسیاب
خامس کنج سوخته سادس کنج خضرا سابع کنج بارکه کنج کاو دخی دیرلر فرهنك جهانکیریده
یدی خزینه روایت اولنمشدر اما مجمع الفرسده سکز خزینه منقولدرکه سکزنجی کنج شاد آورد
نقل اولنمشدر لکن شاد آورد باد آورد ایله بر خزینه نك اسمی اولدوغی مرویدر وباربد خسروکه
مشهور مطربدر هر بر خزینه نك نامیله بر نوا اختراع ایلمشدر حکیم فردوسی جمله سن بو وجه
اوزره ذکر ایدر شهنامه ده * مثنوی * نخستین ز بنیاد کنج عروس * ز چین وز برطاس وازروم
وروس * دکر کنج باد آورش خواندند * که در مخزن خاص شه ماندند * دکر آنکه نامش اکر بشنوی
بخوانی ورا دیبهٔ خسروی * دکر نامور کنج افراسیاب * که کس را نبود آن بخشکی وآب *
دکر کنج کش خواندی سوخته * کران کنج بد کشور افروخته * دکر کنج کز در خوشاب بود *
که بالاش یك تیر پرتاب بود * که خضرا نهادند نامش روان * همان نامور بخردان کاردان * دکر

دکر آنکه بد نام او کنج بار * ندیده چنان دیدهٔ روزکار * شیخ نظامی حضرتلری دخی خسرو شیرین
کتابنده مذکور خزینه لری آدلریله وباربدك مخترعی نوالریله ذکر ایلمشدر هر بری محلنده یازلمشدر
مع الشین المعجمه * کاودوش سکون واوین وضم دال مهمله ایله سود صغه جق آغزی
آچق ودبی طار بر ظرفدر کاودوشه دخی دیرلر دوشهٔ کاو تقدیرنده مولانا کمال * رباعی *
وی کفت بخنده اشرف خر رازن * ای لاك دهانت کاودوش کس من * بسیار بکاه خنده
مکشای دهن * بی تیغ مباد سرت افتد بدهن کاوریش سکون واو ویای تحتانی وکسر
راء مهمله ایله بمعنی ابله وبی عقل وتمییز حکیم خاقانی بیت کی عجب کر کاوریشی از کوکوساله ساز
طبع صاحب کف بیضا زین نیاید پیش ازین کاوش ضم واو ایله نمرود دیدکلری کافر عنیدك
نام پلیدی در حضرت ابراهیم خلیل الله علی نبینا وعلیه الصلوة والسلامی آتشه آتدی
بو مرتبه قوی وتوانا ایکن بامر الله تعالی بر سوری سکك که پشهٔ ضعیفدر سوراخ بینی سندن
کیروب دماغنه واروب خارش ویرمکله جان بر جهنم ایلدی کاومیش صو صغری در
فخر الروم کمال پاشازاده مرحوم بونده دخی تصرفات خاصندن بیوزرکه کاو ایله میشدن مرکب
اسم جنسدر صو صغری ایسه اول جنسدن بر نوعدرکه آکا کاو اطلاقی صحیح اولور ومیشه
مشابهتی اولمغله تمیز ایچون صو صغرینه اسم ایتمشلردر زیرا بونکده کیمی اهلی وکیمی دشتی درومیش
دیو دشتی قویونه دیرلر اهلی اولانه کوسفند دینلور انتهی کلامه الله اعلم بونده وجه مشابهت
آنجق دشتی لکدر ودشتی حیوان ایسه چوقدر غیره تشبیه اولنمیوب صغری قویون ایله اشتراك
مرتبه سنده مشابهت نه سبب ایله اولدوغی بو فقیر پر تقصیرك معلومی اولمدی ظاهر قصور
عقلدندرکه یازدیغ سوزك معناسن فهم ایلمدم کداش فتح دال مهمله ایله بوینوز معناسنه در
عموما کیك بوینوزینه دیرلر خصوصا ترکیده مهره دیرلر آندن زهکیر ایدرلر قتلرنده مقبولدر
پرمغنده مهره زهکیری اولاندن ییلان وسائر افاعی قاچوب یقین اولمزلر بالخاصه در ابو المعانی
بیت اول چو کوسفند بود آن سرکرش * اکنون کداش کشته بران تارك سرش کرایش
فتح راء مهمله وکسر یای تحتانیله بمعنی میل کردن یعنی بر آدمك طرفنه دونوب میل ایلمك
معناسنه در شیخ نظامی بیت کهی دل برفتن کرایش کند * کهی خوابرا سر ستایش کند *
کردنکش سکون راو نون وفتح دال مهملتین وکافله معاند وسرکش معناسنه ابو المعانی
شهریار شیردل اعدا کش ودشمن شکن * زیر حکمش کشته هر کردنکشان روزکار کرزش
سکون راء مهمله وکسر زاء معجمه ایله تظلم وداد خواهی معناسنه خسروانی بیت بده داد من
زان لبانت وکرنه * سوی خواجه خواهم شد از تو بکرزش * بو معنایی مؤید شمس فخری
بیت مکر سر کرانی کرزش تواند * که بردارد از مملکت رسم کرزش کرموش سکون
راء مهمله وضم میمله بر صحاندر مزروعاتی صاپندن کسوب تباه ایدر بغایت مضردر ابو المعانی
بیت نخستین ریش او چون زرع وافر * بدندانش بریده همچو کرموش کریش کسر
راء مهمله وسکون یای تحتانیله کلر دیدکلری زهرناك جانوردر کزین فروش کسر زاء معجمه
وسکون یای تحتانی ونونله ابریشم صاتیجی کز قز معناسنه اولدوغی وقز ابریشم ایدوکی ذکر اولندی
ابو المعانی بیت کزین فروش چو دیده دو زلف وکیسویش * بخل شدست همین از متاع

بی رویش ﴿ کش ﴾ محبوب صاحب جمال وخوش اندام بی مثال معناسنه حکیم سنایی * رباعی *
در شهد چه خوشیست که در کام تو نیست * با کپك چو کشیست که در کام تو نیست * در شهر
کدام دل که اورام تو نیست * بی بال به آن مرغ که در دام تو نیست * حکیم فردوسی بیت همانکه
بر آمد یکی باد خوش * ببرد ابر وروی هوا کرد کش * وناز وشیوه وعشوه وکرشمه معناسنه ده
کلور شمس فخری بیت صد قرن هم برینسان بر تخت ملك بنشین * پیوسته عیش میران با یار
نازك وکش ﴿ کنج کاومیش ﴾ ایکی معنایه در اول جمشیدك خزینه لرندن بر خزینه آدیدر که
بهرام کور زماننده ظاهر اولدی اکا کنج کاو وکنج کاوان دخی دیرلر طریق ظهوری وتفصیل
احوالی کنج کاو ذیلنده ذکر اولنور انشاء الله تعالی وثانی باربد خسرو مخترعاتندن بر نوا ولحن
آدیدر ﴿ کندش ﴾ سکون نون وکسر دال مهمله ایله کوکرد معناسنه در ابو المعانی بیت
کرفته جسم سراپا چو علت جربی * علاج نبوده باو کر جهان شود کندش ﴿ کندلاش ﴾
سکون نون وفتح دال مهمله ولامله ایکی معنایه در اول بدبو بر اوتدر ثانی بوزیلوب قوتمش
یمرطه معناسنه در ﴿ کواش ﴾ بوزن صواش رنك معناسنه یعنی لون مثلا کواش سرخ
وکواش زرد وسبز ومثل ذلك کذا فی مجمع الفرس ﴿ کوانش ﴾ کسر نونله دائما آتش ینان
اوجاق معناسنه میر نظمی بیت شرارش میرود هر سو بفرسخ * کوانش بوده کانونهای مطبخ
﴿ کوهرکش ﴾ بر نوع بلازکدر که جواهر وانجو ایله دوزلمش اولور رفیع الدین لبنانی بیت
زبهر ساعد شاخ ابر ساخت کوهرکش * که قطره در خوشابست وسبزه شبه دوال ﴿ کویش ﴾
کسر واو وسکون یای تحتانیله سود وآیران ظرفی وبعض نسخه ده یایق معناسنه در کویشه
دخی دیرلر ﴿ مع الفاء * کالف ﴾ کسر لامله بدنده قیل اور پرمك ودخی طاغلمش صاچه دیرلر
مثال اول میر نظمی بیت اکر دیوی بان بد چهره دیدش * شود کالف همه موی وجودش
﴿ کالیف ﴾ زیاده یای تحتانیله کالف مرقوم معناسنه در ﴿ مع الکاف * کدك ﴾ فتح
دال مهمله ایله شیردان که کیپا دخی دیرلر ات پاره لری وبرنج وبهارات ایله طولدیروب بشدکدن
صکره یاغده قاوررلر لطیف طعامدر بسحاق اطعمه بیت بامدادان که تربت کدك وپاچه زدند
میبرند در پی آن نکه وکیپا در کار * وله ایضا بیت از بحر سفره ما نرساند بساحلی * کشتی
نان کرش نبود لنکر کدك ﴿ کردیده پلك ﴾ کسر باء فارسیله پلك کوز قباغیدر کردیده
چوره سی دیمکدر ودخی دونمش دیمکدر کوز اطرافی معناسنه اولور ﴿ کرك ﴾ سکون راء
مهمله ایله ایکی معنایه در اول بمعنی نقل که صحبتلرده مجلسه قوری میوه کتورب یرلر ودخی
شراب ایچلدکده تنقل ایتدکاری مزه در مجنون چپ نویس بیت کفتم از لعل توام ذوق
شراب وکرکست * لب کرك کرد که مجنون چه شراب وچه کرك * ثانی آدم وحیوانك اویوزنه
دیرلر شاعر در هجا بیت مردار وبدنهاد ودغل طور وناسپاس * چون مادیان پیر همه کرك وبی قمیز
﴿ کرمك ﴾ سکون راء مهمله وفتح میمله بشمش بقله حکیم سنایی بیت باقلی بسنده کن در راه *
چند ازین باقلی کرمك خواه * بسحاق اطعمه بیت آل برمك در کرم کرمك فروش این درند
این سخن بزمك نمیکویم که هست این مشتهر ﴿ کزلك ﴾ سکون زاء معجمه وکسر لامله بر نوع
قلمتراشدر که اوجی کیرو دونمش وکسکین اولور که آنکله غلط حك ایدرلر اکرچه مشهوری تلفظنده

تلفظنده فتح لامله در اما فرهنك جهانکیریده کسر لامله ضبط اولنمشدر حکیم خاقانی
بیت کزلك شاه سعد ذابح دان * که بمریخ ماند از کهر او ﴿ کشنك ﴾ فتح شین معجمه
ونونله جعل دیدکاری قره چه بوجکدر که سرکین کردان وکردانك دخی دیرلر
﴿ کندمك ﴾ سکون نون وکسر دال مهمله وفتح میمله فرج زنانده اولان کوشت پاره یه دیرلر
ابو المعانی بیت کر همیخواهی سلامت از زنان خود داردش * کندمك چون مار افعی
میکزد غافل مباش ﴿ کوخك ﴾ فتح واو وسکون خاء معجمه ایله اوزم صالقمی اولان
شاخلره دیرلر ﴿ کویك ﴾ کسر واو وسکون یای تحتانیله بمعنی تکرار کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ مع الکاف الفارسی * کالبنك ﴾ سکون لام وفتح باء موحده بعده نون ساکنه ایله لفظ مرکبدر
کال ایله بنکدن کال قوز القدر وبنك معروف معنای ترکیب غلال میاننده بتر بر اوتدر کنکره لی
قوز الغی اولور لاله کبی ایچندن بر قاچ دانه حاصل اولور بر کمسنه بلمیوب تناول ایلسه عقلنی
زائل ایدوب دیوانه مثال سرخوش ایدر اکا مرنبك دخی دیرلر حکیم سوزنی * قطعه *
تا بنك کالبنك بدیوانکی کشد * دیوانه باد خصم تو از بنك وکالبنك * آری عجب نیست
چنینها از آن کسی * کش ساختست مغز خرد کالبنك دنك ﴿ کاورنك ﴾ سکون واو ونون
وفتح راء مهمله ایله فریدونك کرزی آدیدر که کاو پیکر وکاوسر دخی دیرلر ایدی حکیم زجاجی
بیت چو سلطان چنان دید وشد سوی جنك * بجنك اندرون کرزه کاورنك * شمس فخری
بیت خلیدی بچشم اندرش کاویان * شکستی تبارك بدش کاورنك ﴿ کاوسنك ﴾ سکون
واو ونون وفتح سین مهمله ایله اوکندره دیدکاری چفت آلتیدر کذا فی المجمع ﴿ کاوشنك ﴾
فتح شین معجمه ایله اوکندره در دیو فرهنك جهانکیریده مسطور که غاوشنك دخی دیرلر استاد
لطیفی بیت هر که یار آمد چو کاوی بر نخاست * کاوشنك کر میزنند اورا سزاست *
مجمع الفرسده کاوشنك حبوباتدن بر نوعدر قابوغن چقارب مقشر ایلسه لر عدس کبی اولور
اکا دیوسنك دخی دیرلر ﴿ کدرك ﴾ سکون دال وفتح راء مهملتین ایله سلاح جنکدر که کدز
دخی دیرلر استاد فرخی بیت روز شب در بر تو کدرك مالنده چو سرو * سال ومه در کف تو باده
آسوده چو رنك ﴿ کردنك ﴾ سکون را وفتح دال مهملتین ونونله دیوث واحمق که قباحتن فهم
ایلمز اکا دنکل دخی دیرلر ابو المعانی * قطعه * آن کردنك که حال زنش بیخبر بود * ار حال خویش
نیست خبر ادر عجب مدار * آن کردنك که کاییدن زن رضا دهد * هر کز مده امان وسرش زیر
تیغ آر ﴿ کرنك ﴾ فتح راء مهمله وسکون نونله لشکرکاه معناسنه یعنی اردو ودرنك یری فرهنك
جهانکیریده جای جنك ومحل معرکه معناسنه ده مرویدر وکسر کافله درهم شکسته معناسنه در
﴿ کریسنك ﴾ کسر را وسکون یای تحتانی ونون وفتح سین مهملتین ایله بمعنی مغاك یعنی
آلچق وچقور یر مغاره کبی کذا فی المجمع ﴿ کنك ﴾ فتح نون وسکونله ده جائزدر طقوز معنایه
کلور اول ولایت چین ده بر بتکده آدیدر حکیم ازرقی بیت زمین باد صبا شد نکارخانه چین *
چمن ز صحن سمن شد بهارخانه کنك * نجیب الدین جرد پادقانی بیت زبسکه باد بکلزار میزند
نیزك * نکارخانه چینست نقش خانه کنك * ثانی بر عظیم نهر اسمیدر که منبعی هندوستان
مملکتنده سوالك نام محلده در بنکاله دن کچوب عمانه واصل اولور هندولرك اعتقادلری بودر که اول

نهردن غسل ایلمك وآتشه یاقد قلری مرده نك كولنی آكا دوكمك سبب وقعت درجات ومنزل
سیئات اوله بوایكی معنایه خسروانی بیت تاچون بهار كنك شد ازروی او جهان * دوچشم
خسروانی دوررود كنك شد * ثالث هراكری اولان نسنه درعموما مسعود سعد سلمان بوایكی
معنایه ترتیب اوزره * قطعه * لاف راوی كران بود چون كوه * ورچه رفتی روان بود چون
كنك * باد منت بسیست برسر جود * زین سبب هست هرسه حرفش كنك * ومادرزاد
اولان بوكری یه ده دیرلر خصوصا خواجه عمید لوپكی بیت ای چلوی كه زیرطناب سرادقت *
كردون همی خمیده رود برمثال كنك * رابع بمعنی كوه سربلند حكیم فردوسی بیت یكی زنده
پیلست برکوه كنك * اكرباسلاح اندرآید بجنك * خامس بدن انسانده فضلات سودادن
حاصل اولور بریحدر اول سبب ایله قل دیبلرینه كیجیك عارض اولوب متصل قاشنور تاقلی
قوپارمدقچه راحت اوله مز حكیم سوزنی بیت تابركند حسود توسبلت بدست خویش *
درسبلت عدوی توافتاده بادكنك * سادس خطاولا یتنك جانب شرقیسنده واقع برشهر
آیدركه آنده روزشب مساویدرزیاده ونقصان اولمز تحت خط استواده واقعدرهواسی نهایتده
اعتدال اوزره درا ول مرتبه كه همیشه بهاردر آكا كنك دز وكنك بهشت دخی دیرلر استعاره
طریقیله درزیرا كنك بهشت بابل ولا یتنده اولدوغی ذكراولنمشدی مختاری بیت * قطعه *
باسپهریست زمین را بهار اندر باغ * تابهاریست سمن را بخزان اندر كنك * جان زشمشیر
تویدكوی ترابادا قطع * سرز فتراك تویدخواه ترابادا ونك * سابع تاشكند شهرینك برآدیده
كنكدر آكا چاپ دخی دیرلر بومعنای سابع تاریخ ظفرنامه دن منقولدر مذكور معتالك اكثری
فرهنك جهانكیریدن مرویدر ثامن مطلق اكریدرحتی انسانك بوكریسنده ده دیرلر شمس فخری
بیت اكرجلال توازچرخ منكاسازد * زبارقدر تودز خط محور افتد كنك * تاسع ادات
الفضلاده نام بیت المقدسدر كیرنك سكون یای تحتانی ونون وفتح راءمهمله ایله برقصبه
اسمیدر حكیم انوری بیت حبذا كیرقاضی كیرنك * آنكه دارد زسنك خارا سنك *
مع اللام * كال طقوزمعنایه كلور اول جنكدن قاچمق ودخی هزیمت لشكر معناسنه
شمس فخری بیت بغیركنج عدم خود كریزكاهش نیست * اكرزتیزی تیغش بود هزیمت كال *
ثانی بمعنی دور یعنی ایراق ودورشدن ایراق اولمق معناسنه كه نهیی مكال اولور یعنی دورمشو
حكیم سنایی درتعبیرخواب * مثنوی * طیب باشد دوكونه اندر خواب * این یكی راحت
آن یكی همه تاب * راحت این نوع راكه برمالند * محنت آن جنس راكه بركالند * حضرت
مولاناقدس سره بیت هركه اواسب دواند بسوی كراهی * كند آن اسب لكد كوب مكال
ازلكدش * ثالث برنوع خرده دانه لوارزندركه كاورس وكاورسه دخی دیرلر امیرخسرو بیت
بركردهردقیقهٔ این شعرتوملك * لرزان نكركه بچهٔ كنجشك بهركال * وله بیت یابیم واین چمن
توروی مرغ دانه چین * طاوس صحن جنت وكنجشك كشت كال * رابع چقال دیدكاری وحشی
حیوان كه شغال وشكال دخی دیرلر سیف اسفرنكی بیت شدعدوغره بحكم تووليكن نشود
پنجهٔ شیرفلك سست زسرپنجهٔ كال * خامس فریادباشددر ملك قی بیت جوانی چوكال
عراقی زند * به پیری دم هم وثاقی زند * قدمادن برشاعر دیمشدر بیت همچوپروانه بكرد تو

توپروبال زم * هرسحركه بسركوت رسم كال زم * سادس بمعنی غلتیدن یعنی یوالنمق سابع
عنكبوت نوعندن زهرناك بربوجكدر عربیده رتیلا دیرلر برآدمی اصرسه زهری تأثیرایدوب
خیلی زحمت ویررهلاك اولمشی ده واردر ثامن هنوز آچلمامش پنبه قوزاغی كه یشل اوله
وهرنسنه نك قوزاغنه دیرلر تاسع خروس معناسنه درکذافی فرهنك جهانكیری كركبال
سكون راء مهمله وفتح باءموحده ایله غربال معناسنه در كردنكل سكون راونون وفتح دال
مهملتین وكاف فارسیله دیوث واحمق كیدی دیمكدر ابوالمعانی * قطعه * نكند ضبط زن
فاحشه اش * آنكه كردنكل عالم باشد * اینچنین زن نكند طبع قبول * آنكه ردش كند
آدم باشد كرشال سكون راءمهمله وفتح شین معجمه ایله برنوع حیوان وحشیدر
آیوایله چقالدن تولد ایدرچقال آیوبه آشنجه اولقوله بوالعجب حیوان متولد اولورایكسنندن
دخی نصیب خاصینی واردر ابوالمعانی * قطعه * طرفه شخص حرامزاده شود * كربكویند
نام اوكرشال * مادرش بوده خرس بدهیأت * پدرش دزدكار همچوشغال كرمایئل
سكون راءمهمله ویای ثانی وفتح میم وكسر یای تحتانی اول ایله برشهرزاده آدیدر ضحاك مارلرینه
بینی انسان ایچون موكل ایدی برشهرزاده ایله معاكه آنك نامی ارمایئل ایدی تفصیل احوالنری
ارمایئل ذیلنده شرح وبیان اولنمشدر كلكل سكون لامین وفتح كافین فارسیین ایله برنوع
ایموندرنارنج مثابه سنده اولوربغایت اكشیسی واردر سئول مرتبه كه برایكنه صوقسه لر برزمان
طوردقده ایكنه اریوب محواولور كندم درازچكل برنوع بغدای سنبله سیدرقالچغی
سائیرلرندن اوزون اولور كنكل سكون نون وفتح كاف فارسیله هزل وظرافت ندیمانه معناسنه
حضرت مولاناقدس سره بیت منتظری باش وچومه نورکیر * ترك كن این كنكل ونظاره را
حكیم نزاری قهستانی * قطعه * یادباد آن شب كه دربیت الحرم * خلوتی كردیم بایاران بهم *
باده میخوردیم وكنكل میزدیم * تاول شب تابوقت صبحدم كوال بوزن نوال اوج معنایه در
اول بویومك عربیده كی نمو معناسنه سیف اسفرنكی بیت ای زسحاب كفت نخل امل ترکوال *
وی زهوای درت كاشن جان خوشنما * ثانی قرانوب مال ونعمت جمع ایلك معناسنه طیان
مرغزی بیت بزركان كنج سیم وزركوالند * توازآزادكی مردم كوالی * ثالث بمعنی چوال یابو
آنك معجمی ویاخود عكسی اولهوزبان هندیده صغرچوبانی معناسنه كول سكون واو
ایله صحاقلی خرقه كه درویشانه آنی كیمك مخصوص عادت اولمشدر كذافی الاداة مع اللام
كلم فتح لامله اردن قالمش طول عورت معناسنه در شمس فخری بیت دشمن دركه ترا
باشد * پچه دائم یتیم وزن كلم * استادمنجیك بیت پای توازمیانه رفت وزنت * ماند كالم كه
نیز نكند شوی كام اوج معنایه دراول آدیم كه عربیده خطوه دیرلر شاعر بیت كوشه كیران
ستوده نام بود * كوچه كردان فراخ كام بود * ثانی تكام اسب كه تخفیفا لامی حذف اولنوب
كام قالمشدر حكیم سوزنی بیت زخاك شمس فلك زركندكه تاكردد * ستام وكام وركاب براق
توزركند * ثالث طماق كه عربیده اديك دیرلر شیخ سعدی كلستانده دیمشدر * ذوالفقارعلی
دونیام وزبان سعدی درکام كارخردمندان نباشد * مذكور اوج معنایه مولانا جامی بیت
كسی كه كام درین بحرمی نهد پی كام * بكام میرسد آخرولی بكام نهنك كاوچشم برنوع ایچی

غایت قرمزی وطشره سی بیاض چیچکدر شیرازیلر بابونه کاو دیرلر عربیده احداق المرضی
واقحوان دخی دیرلر ومصرده کرکاس وموصل دیارنده شجرة الکافور دیرلر یونانیلر قریانیون دیرلر
طبیعتی حار ویابسدر اکردوکوب صوینی ذکره وخصیتینه سورسلر جماعه مالانهایه قوت ویرر
وآن استشمامه عادت ایدنلرک غایت یرامزدر سبعات علتی ایراث ایدر وبعض تراکیبه جزو ایدرلر
شیخ نظامی بنیت شمال انگیخته هرسو خروشی * زده برکاو چشم و پیلکوشی * وله بیت
زبس کش کاو چشم و پیلکوشست * چمن چون کلبهٔ کوهر فروشست * خواجه سلمان بیت
چوکاو چشم زدید ارعیب سازی کور * چو پیلکوش زکفتار خلق کریانی ☜ کاودم ☜ سکون
واووضم دال مهمله ایله بوری معناسنه در حکیم فردوسی بیت سپهبد بزد نای وروینه خم *
خروش آمد ازنالهٔ کاودم * یومعنایه شمس فخری بیت ای پسر تزدیک اهل روزگار * چه نوای
عود بانک کاودم * حکیم اسدی بیت برآمد دم مهره وکاودم * شد ازکرد کردان خوروماه
کم ☜ کرزم ☜ سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه ایله اودونجی بالته سی که آنکله اودون کسرلر ☜ کرم
سکون راء مهمله ومیم ایله اسیدرکه مقابلی سرد در شاعر بیت روزست خوش وهوانه
کرمست ونه سرد * ابرازرخ کاستان همی کردشود * عربیده حروحار دیرلر چغتای لسانیده
ایسیغ وایسیق دخی دیرلر ☜ کرشدم ☜ زاء فارسیله مؤید الفضلاده نام درختست دیوب حرکتن
اشعار ایتمامش ☜ کرشدهم ☜ سکون زاء فارسی وفتح دال مهمله وهایله ایران پهلوانلرندن
بومبارز پهلوان آدیدر ☜ کزم ☜ فتح زاء معجمه ایله فرهنگ جهانگیری صاحبی بمعنی درخت کز
دیو ایلغون اغاجنه تخصیص ایلمش اما شمس فخری سکون زایله صوکنارلرنده بتن اغاج معناسنه در
دیو بوایکی بینی نظم ایلمش * قطعه * درجویبار دولت شاه جهان پناه * دائم زسلسبیل
ورطویست آب کزم * درفتح باب ودست عطا بخش اوسزد * کرکوهر ولالی بار دزابر نزم *
☜ کژم ☜ فتح زاء فارسیله ترکیده قراموق دیدکاری چالی یمشی که اطبا انبربارس وامبربارس
وامبیارس دیرلر بعض نسخه ده کوک دیدکاری قره جه خرده ارک کبی اولورکه طاغ یمشیدر استاد
لبیبی * مسبط * کفت بخوردم کژم درد کرفتم شکم * ستیرکشیدم دودم مست شدم ناکهان
☜ کندم ☜ سکون نون وضم دال مهمله ایله بغدای عربیده حلبیلر لسانیده حنطه در وشامیلر
لسانیده قمح در ومصریلر لسانیده برّ دردیرلرکه برزمانده بزمقدار غلا واقع اولور خواجه عبدالله
انصاری حضرتلرینه بربیره زن کلوب بغدای تمنا ایدرخواجه حضرتلریده انبارداری اولان
آدمه برقعه یازوب ویرورعورت دخی کاغدی آلوب کیدر یازمش که * ارزنی آیدکندمش
دهید * ماش فرستادیم نخود آمد ☜ کوزکندم ☜ سکون واووزاء معجمه ایله براوت
کوکیدر نمایشده کویا آلنی دانه بغدای بربرینه پاپشمش در کل کندم دخی دیرلر کذا فی فرهنگ
جهانگیری ☜ کوم ☜ فتح واوایله صوکنارلرنده بتن اوت هرنه نوع اولورسه اولسون کذا فی المجمع
☜ مع النون * کادن ☜ فتح دال مهمله ایله جماع ایتمک معناسنه مستقبلنده دالک ماقبلنه
بریای تحتانی زیاده ایدوب کاید وکاینده دیرلر مولانا کشوری درهجو وزین العابدین بیت
بنازم پادشاهی راکه ازنائید سبحانی * نهاده دیوساری را بکف مهر سلیمانی * مطلعی بو در
بیرونده دیرکه بیت زن خودرانمی کاید زخست کیدی ممسک * که فرزندش شود پیدا وخواهی

وخواهی آبی ونانی ☜ کارین ☜ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی ایله ایراق عربیده کی بعینه
وقامی معناسنه محسوسا ومجازا استعمال اولنور ابوالمعانی بیت من بیچاره کارین کشته ام
ازدولت وصلت * کند درسایهٔ لطفش همه بیکانکان عشرت ☜ کاشتن ☜ سکون شین معجمه
وفتح تاء مثناة ایله دوندرمك کردیدن معناسنه حکیم اسدی بیت کرفتش دم اسب وبرجا
بداشت * زبالای سرچون فلاخن بکاشت ☜ کالیدن ☜ کسرلام وسکون یای تحتانی ایله
کال مرقومك جمیع معنالرینك مصدریدر ازجمله هزیمت کردن لشکر معناسنه استاد لطیفی بیت
رسید شاه کل ولشکر چمن آراست * قدح طرید نمود وسپاه غم کالید ☜ کامین ☜ کسر
میم وسکون یای تحتانی ایله اکیرکوکیدر ☜ کان ☜ جماع معناسنه کان دادن جماع ایتدرمکدر
ابوالمعانی بیت سرفروچون کیرداردهرکه باشد کان دوست * باخصوصا باشد اوراکان کردن
پیره زن ☜ کان دادن ☜ جماع ایتدرمك معناسنه که متعدی معناسنه اولور ☜ کاوآهن ☜ کسرواو
ایله چفت دموری که آهنچفت وسپاردخی دیرلر شیخ نظامی بیت کشاورزوکاوآهن وکاوکود * بجا
درچنین ده کند کارسود ☜ کاوبان ☜ سکون واووفتح باء موحده ایله صغر تماج معنای ترکیب
اوکوزکوزدیمك اولور ابوالمعانی بیت چه میخواهی کرم ازاینچنین خر * ندیمش کاوبان
باشد بمجلس ☜ کاوزبان وکاوزوان ☜ کلاهما بمعنی لسان الثور معروف اوتدر ترکیده صغر دلی
دیرلر صوینی استقطاراید رلر بغایت نافع ومفید اوتدر وشکوفه سن خمیره ایدرلر زیاده نفعی واردر
☜ کاوزمین ☜ کرهٔ ارضی کوتورن اوکوزدر خواجه سلمان بیت حمل سپاه تراخاك چوطاقت
نداشت * کاوزمین آیدش چون سپراندرجبین ☜ کاوزن ☜ فتح واووسکون زاء معجمه ایله
صغن که کوزن دخی دیرلر ☜ کاویژن ☜ کسرواو وسکون یای تحتانی وفتح زاء معجمه ایله
برطاشدر صغرك اودنده حاصل اولور بزکوهی دن چیقان طاش کبی بوکا بحرالبقرا کا بحرالتیس
دیرلرهنوز زهرهٔ کاودن چیقدقده یمرطه صاروسی کبی نرم وسست اولور برمقدار آغزده
طوتارلرسخت وقوی وصلابتلو اولور آکا مهرهٔ کاودخی دیرلر پادزهر کبی خاصه سی واردر
اکرچه اول قدرقوت تأثیری یوقدر اما ناچار بدلیه اولور اپکی پادزهر آغرنجه بدل اولور معربی
جاویزندر ☜ کاهنکان ☜ فتح هاوکاف فارسی وسکون نونله هاله معناسنه یعنی ماهك دایره سنده
اولوب بیاض کوزیتور اول غایت خرده یلدزلردر وبربرینه یقین اولدوغندن یلدزلراولدوغی
کورنمز حکیم زجاجی بیت جمال لعل وش خواجه درعماری سیم * چنانکه ماه رود در طریق
کاهنکان ☜ کاییدن ☜ کسریای تحتانی اول وسکون یای ثانیله مجامعت ایتمك معناسنه
ابوالمعانی بیت زن کرفتن سوددارد لیك ذوق دل نبود * میکند دفع وطرکاییدنش درد
سرست ☜ کرارون ☜ فتح راء اول وضم ثانی مهملتین ایله وجود انسانده ظاهر اولور برنوع قبرجقدر
بریون وکریون دخی دیرلر عربیده قوبا دیدکاریدر لسان هندیده داد دیرلر تفصیل احوالی
بریون شرحی ذیلنده ذکر اولنمشدی ☜ کراییدن ☜ فتح راء مهمله وکسریای تحتانی اول
وسکون ثانیله میل ایتمك وآهنك ایتمك ودخی بمعنی پیچیدن کذا فی المجمع ☜ کردان ☜ سکون را
وفتح دال مهملتین ایله ایکی معنایه در اول کردیدن لفظندن صیغهٔ فاعل اولور دونیجی معناسنه
چرخ کردان وکوچه کردان کبی وصیغهٔ امر دخی اولوردون معناسنه ثانی کباب در کردنا وکردانیده

کبی مذکور کباب بویله اولورکه اوّلا اتی پاره لیوب وصوده قینادوب بعده بهارات وبعض
مفرّحات ادویه ایله آلوده ایدوب شیشه صانجوب کباب ایدرلر معربی کردانجدر مسعود سعد
سلمان بیت کرد شمنت زترس برآرد چو مرغ پر * آخر چو مرغ کردد کردان بکردنا * عربیده
مشوی وچغتای لساننده یانار دیرلر جمعی یانارلار کلور دونرلر دیمك معناسنه در فرهاد نامه ده
کلور بیت کیم یانارلار اوکوش مراد بیلا * عقده لیغ ایشلاری کشاد بیلا ﴿ کردانیدن وکردیدن
کلاهما مصدران اولها متعد والثانی لازم یعنی دوندرمك ودونمك معناسنه کمال خجندی
بیت همیشه کرد تو خواهیم چون کمر کردید * که کرد موی میانان خوشست کردیدن * چغتای
لساننده آیلانماق دیرلر دونمك معناسنه در دیار رومده دخی بو لفظ مستعملدر لکن تصرفاتنده
فرق واردر آیلاندورمق دخی دیرلر دوندرمك معناسنه میرعلیشیر بیت کوك تیکیرمان تاشین
آیلاندورمق ایستر باشینکا * دایما آی وکون بو کیم باشینك اوزرا اسیار دور * وچویرمکه
ایورماك دیرلر وچویره جك دیمکده ایورکاج دیرلر نتکم فرهامه ده فرهادك سلحشورلکی وصفنده
ایدر بیت ایورکاج نیزه سن دور فلك وار * بولوب قالقان اوزیکا چرخ دوّار ﴿ کردبان ﴾
سکون را ودال مهملتین وفتح باء موحده ایله ایکی معنایه در اول کوملك یقاسی ثانی نقیب جماعت
یعنی بر جماعتك مصلحتکذاری ایکی معنایه بغیر ترتیب میرنظمی بیت کردبان آمد در آنجا بیقرار
چاك کرده کردبان با آه وزار ﴿ کردبندن ﴾ سکون را ودال مهملتین وفتح باء موحده ایله بمعنی
کردن بند استاد رودکی بیت بزرکان جهان چون کردبندن * تو چون یاقوت سرخ اندر میانه
﴿ کردن ﴾ سکون را وفتح دال مهملتین ایله ایکی معنایه کلور اول بویون که عربیده رقبه وجید
وعنق دخی دیرلر نتکم کردن فراز دیرلر عالیقدر معناسنه شاعر بیت تواضع زکردن فرازان
نکوست * کدا کر تواضع کند خوی اوست * خواجه سلمان بیت باشد سزای افسر وتخت
آنکه پیش او * چون شمع بزم کردن وآنکه فروتنست * شمس طبیبی مثال ثانی بیت تا هیچ کردنی
نزند لاف سروری * کیسو کمند رزمکه روزکار کرد * ثانی قوّت وقوی معناسنه بو معناده جمعی
کردنان کلور بدر جاجرمی بیت حلقه در کوش در شه باد هر جا سروریست * خاك زیر پای سلطان
باد هر جا کردنیست ﴿ کردنان ﴾ سکون را ودال مهملتین وفتح نونله بمعنی سرفرازان یعنی صاحب
قوت وقدرت ومالك دولت ونعمت اولنلره جمعدر مفردی کردن اولدوغی بو اوّلکی لغتدر
خواجه سلمان بیت تاج شاهی سرفرازی میکند امروز از انك * کردنان مملکت را دوش پیدا
شد سری ﴿ کردون ﴾ سکون را وضم دال مهملتین وواو معروفله دونمش ودونجی معناسنه
هم فاعل وهم مفعول کلور عربه دونرك کتدوکیچون کردونه دیدیلر وفلك دخی دوندوکیچون چرخ
کردون دیدیلر حکیم انوری بیت وراز مراد تو پی باز پس نهد کردون * باضطرار چو کردون بارکش
دون بود ﴿ کرزبان ﴾ کسر راء مهمله وسکون زاء معجمه وفتح باء موحده ایله ﴿ کرزمان ﴾ باء
موحده یرینه میمله ایکیسیده فلك اعظم که اهل شرع عرش دیرلر وبعض نسخه ده مطلق آسمان
اولمق اوزره مرویدر اما ارباب لغتك مدقق ومحقق اولنلری عرش معناسنه تصحیح ایلمشلر آنجق
حرکت وقرانده اختلاف ایلدیلر استاد دقیقی * قطعه * مه وخورشید با بهرام وبرجیس
زحل با تیر وزهره با کرزمان * همه حکمی بفرمان تو دارند * که ایزد مر ترا دادست فرمان * معیار

معیار جمالیده شمس فخری سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه ایله نقل ایلمش وبو ابیاتی نظمه
کتورمش * نظم * تا بود خورشید ومه بر کرزمان * تا بود در کان عقیق بهرمان * پیش تیغ
خسرو آفاق بود * کوه خارا بر مثال بهرمان * باد باقی سایهٔ تعظیم او * تا که باشد نام لوح
وکرزمان ﴿ کرزن ﴾ سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه ایله بر نوع بیوك مرصع تاجدر دیرلر که
اوزرنده سرچه یمرطه سی قدر آبدار اینجولر واکا کوره لعل ویاقوت وزمرّد والماس ایله مزین
ایدی زیاده آغر اولدوغندن باشه کیمك ممکن اولمیوب التون زنجیر ایله تخت اوزرنده آصلو طورب
پادشاه اوتوردقده تاج باشی اوزرنده کیلمش کبی کورینور ایدی اسکندر ذو القرنین اختراع ایلمش
آندن صکره پادشاهلره انتقال ایلمش وبعضیلر نوش الروانك اختراعی در دیرلر الان نمچه قرالی
اول تاجه قورینا دیرلر اسکندردن بزه انتقال ایلدی دیرلر اول تاجه هر کیم مالك اولسه سایر
پادشاهلره تفوّق ایلر شهنشاه اطلاقی اول تاج اعتباریله در دیوب بو دعوای باطله دوشمشلر
حضرت مولانا قدس سره مزبور تاجی ذکر ایلمش بیت سر نادان شود پست ودل غافل شود تاری
ازین افروخته درها برین افراخته کرزن * حکیم سوزنی بیت شاهیست او بملکت مردی ومردمی
کز فضل هست بخشش واز جود کرزنش * یوسف عروضی بیت او میر نیکوان جهانست
به نیکویی * تاجست سال وماه مرور او کرزنست ﴿ کرستورن وکرستون ﴾ کلاهما بفتح الرا
وسکون السین المهملتین وضم التاء المثناة قبان معناسنه در معربی فرسطون در مولانا زرّین
کتاب بیت خواهی بحسابش ده وخواهی بکزافه * خواهی بترازو ده وخواهی بکرستون *
﴿ کرکان ﴾ فتح راء مهمله ومیم وسکون کافله قره یونجه که خندقوق دخی دیرلر ﴿ کرکین ﴾
سکون راء مهمله وکسر کاف فارسیله ایکی معنایه در اول چارپای وحشینك صفت ممدوحه سیدر
ودوه ده دخی استعمال اولنور کوکره مش معناسنه خواجه سلمان بیت خصم سك نفس
تو لاف شیر مردی میزند * کی بروباهی تواند کشت کرکین پیلتن * مولانا جامی بیت بر لب افتاده
زبان کرکین سکی ام تشنه لب * آرزومند نمی از بحر احسان توام * ثانی لفظ مرکب اولور اویوز
اولمش دیمك اولور که کر اویوز در کین ادات نسبتدر ﴿ کرمابان ﴾ سکون راء مهمله وفتح میم
وباء موحده ایله حمام معناسنه در که کرمابه وکرماوه دخی دیرلر بدیعی سیفی در قسمیه بیت
ببانك ماهی بریان بریش بزغاله * بحرمت رسن ودلو چاه کرمابان ﴿ کرمران ﴾ سکون راء
مهملهٔ اول ومیم وفتح ثانیله آتی وسایر دوابی پك سوروب کیدیجی کرم تازی دخی دیرلر شاعر
بیت آن اسب ناز تاختن وکرمراندنت * در زیر پا فتاده بچندین عاشقان ﴿ کرمیدن ﴾
سکون راء مهمله ویای تحتانی وکسر میمله قزمق معناسنه مصدردر ﴿ کری تن ﴾ کسر راء
مهمله ایله اورمجك که عربیده عنکبوت معناسنه کره تن دخی دیرلر تن تنیدن لفظندن اسم فاعل
اولور اوریجی معناسنه ابو المعانی بیت تنیده از مژه ام بر نکاه را پرده * کری تنی شده مردم بخانهٔ دیده
﴿ کزان ﴾ فتح زاء معجمه ایله کزیدن لفظندن اسم فاعل اولور اصریجی معناسنه واصرغان
دخی اولور میرنظمی بیت اندرون را کشته حسرت دل کزان * زانکه ساغر شد بدستش لب
کزان ﴿ کژانکبین ﴾ سکون زاء فارسیله اما زاء معجمه ایله ده اولور قدرت حلواسی که شیرخشت
دخی دیرلر عربیده من دیرلر هوادن اغاج یپراغی اوزرینه دوشوب یپراق اوزرندن دوشررلر لطیف

مسهل شربتدر بعض ادویه یه جزو ایدرلر زحمتسز لینت ویرر غایت نافع نسنه در ﴿ کزاونکان
فتح زاء معجمه وواو وکاف فارسی وسکون نونله بمعنی عجله وشتاب اوحد الدین مامرحی بیت
ماه ازان میرود کزاونکان * که کند کرد خانهٔ تو طواف ﴿ کزایان ﴾ فتح زاء معجمه ویای تحتانیله
ضرر ایرشدریجی معناسنه اسم فاعل صیغه سیدر استاد عنصری بیت حقا که شکر زهر شود
تلخ کزایان * کر نام خلافش بنکاری بشکر ریز ﴿ کزاییدن ﴾ فتح زاء معجمه وکسر یای
تحتانی اول وسکون ثانیله ضرر ایرشدرمك معناسنه مصدردر ﴿ کزشایکان ﴾ سکون زا
ویای تحتانی وفتح شین معجمتین وکاف فارسیله برنوع اندازه درکه بربچق ارش بویی اولور
مستوفی الخلقه وبعضیلر بربچق ارشدن برمقدار ناقصدر شهر خراسانده قوللنورلر آنده
نامنه کز ملك دیرلر ﴿ کرانکبین ﴾ کژانکبین مرقوم معناسنه در ﴿ کزوان ﴾ فتح زاء معجمه
ایله لیمونی ریحان فی الحقیقه رایحه سی بعینها لیموندر اطبا اکا بادرنبویه وبادرنجبویه دخی دیرلر
سودایه غایت نافعدر بوستانجیلر لساننده لنکو دیمکله معروفدر ﴿ کزیدن وکژیدن ﴾
کلاهما بسکون الیاء التحتانی اول کسر زاء معجمه ثانی زاء فارسیله اصرمق معناسنه مصدردر
کمال خجندی بیت کفتمش از دهانت ای بت چین * کام من غیر لب کزیدن نیست ﴿ کزین ﴾
کسر زاء معجمه ایله اصرغان دیدکلری دیکنلو اوتدر آدمك هر نره سنه دکسه یاقوب کچشدیرر
﴿ کشتن ﴾ ایکی معنایه در اول انقلاب ودونمك معناسنه ثانی شدن کبی اولمق که
صیرورت معناسنه کلور اما کینونت معناسنه استعمال اولنمز ﴿ کش نشین ﴾ سکون شین
معجمهٔ اول وکسر نون وشین ثانیله شهور ملکی دن هر آیك دوردنجی کونی اسمیدر میر نظمی بیت
نشسته بهر دو بر شهنشین * که روز سرانجام وبد کش نشین ﴿ کشن ﴾ شین معجمه نك حرکات ثلثه
وسکونیله بسیار معناسنه استعمال اولنور مثال سکون حکیم اسدی بیت شد آن لشکر کشن
پیش تورك * رمان چون رم میش در پیش کرك * مثال حرکت وله بیت درخت کشن شاخ
بر شاخ کوه * از انبوه شاخش ستاره ستوه * مثال کسره ابو شکور بیت سوی رود با کاروان
کشن * رهایی بد واندرون سهمکن ﴿ کله بان ﴾ فتح لام وباء موحده ایله قیون وصغر چوبانی که
کله سوریدر وبان کوزه دیجی در باغبان کبی ﴿ کلیون ﴾ سکون لام وضم یای تحتانیله اقمشه
انواعندن برنوعدرکه هفت رنك اشلنمش اولور انکلیون وبوقلمون دخی دیرلر کذا فی فرهنك
جهانکیری ﴿ کنج شایکان ﴾ خسرو پرویزك خزینه لرندن برخزینه آدیدرکه شرحی تفصیلا
شایکان لغتی مسطور اولدوغی محلده ذکر اولنمشدر ﴿ کنج فریدون ﴾ موسیقی ده برنوا اسمیدر
کذا فی المجمع ﴿ کنج کاوان ﴾ ایکی معنایه کلور اول جمشیدك برخزینه سی آدیدرکه بهرام کور
زماننده ظاهر اولدی کنج کاو دخی دیرلر کیفیت ظهوری کنج کاو لغتی ذیلنده ذکر اولنور انشاالله
تعالی حکیم فردوسی بیت بدوران جم چون سخن راندند * ورا کنج کاوان همی خواندند * ثانی
باربد خسرو مخترعاتندن برلحن ونوا آدیدرکه بوکاده کنج کاو دیرلر ﴿ کندم کون ﴾ بغدای
اکلو آدمه دیرلر دلبرانده بغایت ممدوح ومقبولدرکه جذب قلوبده خاصیت مقناطیسیه سی
واردر خواجه سلمان بیت خال مشکین تو برعارض کندم کون دید * آدم آمد زپی
دانه درو دام افتاد ﴿ کندن ﴾ سکون نون وفتح دال مهمله ایله ایکی معنایه در اول قزمق

قزمق یعنی اسی اولمق ثانی بدقوقمق زیرا قوقمشه کندیده دیرلر بو مصدریدر ﴿ کودن ﴾
سکون واو وفتح دال مهمله ایله اوچ معنایه کلور اول کیج فهم واحمق معناسنه که ضدی زیرکدر
سلطان ولد قدس سره بیت اینجهان چون منزل بکذشتنیست * دل نهادن در جهان
از کودنیست * ثانی قوجه یاشلو بارکیره دیرلر شمس فخری بیت براق دولت در زیر ران
دولت اوست * بکردکی رسدش دشمن آن خرکودن * ثالث برکوبجه قوشدر مزروعاتده
وصولر کنارنده اولور ﴿ کوزن ﴾ فتح واو وسکون زاء معجمه ایله صغن دیدکلری بوینوزی
چتال برحیواندر ترکیده کیك دیرلر غایت ایری ودالّلو بوداقلو بوینوزی اولور نتکم بر شاعر برینك
هجونده دیمشدر بیت شد سرویت چو شاخهای کوزن * هر یکی چار رطل شاخ بوزن *
وبغایت سیاه ولطیف کوزلری اولمغله محبوبك کوزلری وصفنده تشبیه ایدرلر شاعر بیت
دو چشمش چو چشم کوزنان سیاه * ولیکن پر از خون بیکاه وکاه ﴿ کوزین ﴾ فتح واو وکسر زاء
معجمه وسکون یای تحتانیله ترکیده اوبراق دیدکلری معنایه در ﴿ کولان ﴾ بوزن ومعنیٔ حولان
اعلاسی مکهٔ مکرمه ده اولور عربیده حضیض مکی دیرلر ﴿ کوهران ﴾ یعنی عناصر اربعه
سیف اسفرنکی بیت طاهر وپاك کوهران کز نظر سعادتش * فیض کمال قدسیان یافت مزاج
کوهران ﴿ کیوزان ﴾ ضم یای تحتانی وواو معروف وفتح زاء معجمه ایله برطاغ اسمیدرکه طاشی
توتیادر یاقسه لر قلای عملن ایدر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کیهان ﴾ سکون یای تحتانی
وفتح هایله بمعنی جهان کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مع الواو * کالیو ﴾ کسر لام وسکون یای
تحتانیله احمق وابله وسرسم معناسنه که کالیوه دخی دیرلر بو مقوله یه ترکیده بون دیرلر بعض فرهنکلرده
کوکللو وکندویه آرایش وزیب وزینت ویروب رعنالق کوسترنه دیرلر حقیقتده رجاله بو مقوله
وضع زنانه دخی حماقتدن ناشیدر ینه احمق معناسنه اولدوغی صحیحدر ﴿ کاو ﴾ ایکی معنایه
کلور بری اهلی صغردر اوکوز دخی دیرلر جفته قوشارلر شیخ سعدی بیت اسب لاغر میان بکار
آید * روز میدان نه کاو پرواری * ثانی مجمع الفرسده برنوع صراحیدر التوندن وکمشدن کاو
صورتنده دوزب آندن شراب ایچرلر قدح اولمقده مرویدر حکیم خاقانی بیت آن لعل لعاب
از دهن کاو بریزد * تا مرغ صراحی کندت نغمه سرایی ﴿ کرو ﴾ بوزن سروا یچی بوش اولان
دیش معناسنه کسایی بیت سزد که بکسلم از یار سیم دندان طمع * سزد که او فکند طمع پیر
دندان کرو * وچوریمش دیشه دیرلر شمس فخری بیت بکار خصم فرو بردکین او دندان *
چنانکه کرد برون از دهانش یکسره کرو * بعض نسخه ده آجی مارو له دینلدوکیده مرویدر
﴿ کزنبو ﴾ فتح زاء معجمه وسکون نون وضم باء موحده ایله ﴿ کزنکو ﴾ باء موحده یرینه کاف
فارسیله کلاهما بمعنی کزنکبین مرقوم یعنی قدرت حلواسی طبیبك بری دیمشدر بیت اکر لازم
آید ترا مسهلی * مشو از کزنکو بدل غافلی ﴿ کژو ﴾ سکون زاء فارسیله ایلغون اغاجیدر
کژ دخی دیرلر ﴿ کلالتو ﴾ فتح لام اول وسکون ثانی وضم تاء مثناة ایله بمعنی کالیو مرقوم یعنی
ابله واحمق کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کلو ﴾ ضم لامله بوغاز عربیده حلقوم دیرلر شانیٔ نکلو
بیت بی تو هرمی که زجامم بکلو میریزد * بکلو ناشده از دیده فرو میریزد ﴿ کنج کاو ﴾ ایکی
معنایه در اول جمشیدك خزینه لرندن برعظیم خزینه درکه بهرام کورك سلطنتی ایامنده ظهور ایلدی

وجه ظهوری بویله روایت اولنوزکه بزدهقانی مزروعاتی اولان تارلاسنه صو ویرکن برسوراخ
ظاهر اولوب صوسوراخدن آشاغی کیدوب مهیب صدا چقاردهقانی خوفندن نه اولدوغین
بلمیوب فی الحال واروب بهرام کوره خبر ویرر بهرام دخی بنفسه سوار اولوب ندماسیله اول محله
کاوب امر ایدر اول ساعت اول سوراخی قازرلر کیدرک متین ومحکم عالی عمارت کوررلر ارتفاعی
آلتمش ذراعدن متجاوز بنادر بهرام برموبده امر ایدرکه اینوب اول عمارتک ایچنه کیروب نه وار ایسه کتب
خبر ویره اول موبد دخی عمارته کیروب کوررکه برکاومیش میانسنده خالص التوندن برکاومیش قدر
برصورت دوزلمش کوزلری یاقوت سرخ ودیشلری درّ شهوار ودرونی لعل ویاقوت وزمرّد
وانواع جواهر ایله مملو والتوندن الماوامرود وسائر میوه شکلنده دوزلمش وبی نظیر لولوی آبدار
علف مثالی کاواکنه دوکلمش طورر وآلتدن ماعدا برقاج دانه کاومیش بچه وکوساله لر التوندن
یاپلمش واوکارینه جواهر وانجو دوکلمش طورروهر برینک پیشانسنده نام جمشید رسم وتحریر اولنمش
وآثارک اطرافنده چرنده وپرنده اشکالی بی نهایه جمله التوندن کینک سینه سی زمرّد وباشی لعل
ویاقوت وکینک بال وپری زمرّد بووجه اوزره ترئیب اولنمش طورر بهرام شاه امر ایلدی جمله سنی
اخراج وبهاسیله فروخت ایدوب ارباب استحقاقه وجمیعا فقرایه حاللوحا النجه قسمت وتصدّق
ایلدی حکیم خاقانی بیت مراچون دعوت عیسیست عیدی هرزمان دردل * دلم قربان
عید فقر وکنج کاو قربانش * ثانی مخترعات باربد خسرودن برلحن ونوا اسمیدر شیخ نظامی بیت
چوکنج کاورا کردی نواسنج * برافشاندی زمین هم کاوهم کنج ﴿ کندو ﴾ سکون نون وضم دال
مهمله ایله بال قوانی کهایچنده آری بال ایدر شاعر بیت قلم زنبور وکاغذ راچو کندو * حروفش
همچو شهد وانکبین است ﴿ کواچو ﴾ ضم جیم فارسیله صالنجق که اعیادده وایام چشنلرده
اطفال بینوب صالنورلر کرمانیلر لغتیدر شاعر بیت وجودم آنقدر بی تاب کشته * غم اطفال
میکرده کواچو ﴿ کو ﴾ بوزن تو اپکی معنایه کاور اول بمعنی زمین پست ومغاك یعنی آچلق
وچقور یر معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت همچو عرصه پهن روز رستخیز *
نی کو ونی پشته نی راه گریز * بومعنایه سیف اسفرنکی بیت ای زقهر تو بحر وکان درجوش
وی زقدر تو آسمان درکو * ثانی شجیع وبهادر پهلوان معناسنه حکیم فردوسی بیت کرآید
کواسفندیار آمدی * سپه را بدین دست کار آمدی * وله بیت وراسام وپل کفت برکرد وورو
یکو آنچه دیدی بمهراب کو ﴿ کوهرتاو ﴾ بمعنی کوهر تاب مرقوم یعنی شپچراغ ﴿ مع الهاء ﴾
﴿ کاپاره ﴾ فتح باء فارسیله اپکی معنایه در اول غار یعنی مغاره ثانی کله کاو یعنی صغر
سودیسی کذافی فرهنك جهانکیری اپکی معنایه ترئیب اوزره میرنظمی بیت چوشب شاه
دید کاپاره درآنجا * مکر جایی بده کاپاره ده را ﴿ کاخواره ﴾ سکون خاء معجمه وفتح واو
وراء مهمله ایله بمعنی کاهواره مرقوم یعنی بشك کهواره دخی دیرلر کذافی المجمع ﴿ کاده ﴾ بوزن
داده اپکی معنایه در اول بمعنی کوله لك سایه کیرهرنه اولورسه ثانی جماع اولنمش معناسنه
اسم مفعول در ﴿ کازه ﴾ فتح زاء معجمه ایله عید وچشن کونلرنده اطفال ونورسیده پسران
ایچون براغاج دالنه یاخود طام اوزرینه برمقدار اپی اوچ قات وآشاغی برتخته باغلیوب
صالنجق ایدرلر ودخی خانه ایچنده دخی اپی اوزادیسنه بغلیوب اراسن بسلیوب بشك کبی

کبی ایدوب اطفالی یاتوزب صالرلر عربیده ارجوحه دیرلر ﴿ کاله ﴾ بوزن نالده رت معنایه کاور
اول کالك مرقومك معنای اولیله مترادفدر حکیم سنایی بیت دوستی کرپی پیاله کنند *
ازپی دنبه پوست کاله کنند * ثانی اکیرلمك ایچون حاضر وآماده یوماق اوماش پنبه ثالث چوال
معناسنه کاله دخی دیرلر رابع بیوك زنبیل در مرکب اوزرینه قویوب ایچنه سبزوات کاهی
هرزوات قورلر حکیم شفایی بیت ای کاله شلنغ کشی چارسوی فسق * نه لابزبان داری ونه
بند نه شلوار ﴿ کالیچه ﴾ کسرلام وسکون یای تحتانی وفتح جیم فارسیله صقصغان قوشی
﴿ کالیه ﴾ کسرلام وفتح یای تحتانیله براوت آدیدر ﴿ کانداده ﴾ سکون نون وفتح دالین
مهملتین ایله هیزاوغلان وروسبی عورت معناسنه ابوالمعانی درهجا بیت چوندهد خواجه
پشیزی همه عمری به اتباعش * شده درخانه اش جمله زن وفرزند کانداده ﴿ کانه ﴾ دخی کاندا ده
معناسنه در ﴿ کانکاه ﴾ سکون نون وفتح کاف فارسی واظهارهایله کردك خانه منبور لفظ
مرکبدر معنای ترکیب جای جماع دیمك اولور میرنظمی بیت رسیده بردرکانکاه داماد * همانندم
درمیان برخاست فریاد ﴿ کاواره ﴾ فتح واو وراء مهمله ایله اپکی معنایه در اول صغر سودیسی
کوپاره مرقوم کبی ابن یمین بیت چون شیرشرزه پکتنه می باش درجهان * مانند کاو چشم
زکاواره برمدار * ثانی مخفف کاهواره در استاد فرخی بیت زکاواره چون پای بیرون نهادی
کماں برکرفتی وزوبین وخنجر ﴿ کاوچشمه ﴾ بردارودرکه عین البقر وعین العجل دخی دیرلر کذا
فی المجمع ﴿ کاودوشه ﴾ بمعنی کاودوش مرقوم یعنی ایچنده سود صاغد قلری مخصوص ظرفه
دیرلر ﴿ کاوزهره ﴾ سکون واو وهاو فتح زاء معجمه وراء مهمله ایله برطاشدر صغرك اودی ایچنده
حاصل اولور بعضیلر شیردانی ایچنده متکوّن اولور دیرلر اکثر هندوستان صغرلرنده بولنور
پادزهر رنکنده وخاصیتی دخی پادزهر عملن ایدر لکن پادزهر برتی قدر موثر دکلدر بوکا پادزهر کاوی
دیرلر شیرازیلر اندرز وعربیده بحر الثور وبحر البقر دخی دیرلر مزبور هندوستان صغری عجایب
نسنه درشکمنده پادزهر اولدوغندن بوینوزی بعینها کرکدن بوینوزینه بکزر بلکه آنك خاصیتی
بوندهدخی واردر وکوکی عاجدن اعلا اولور بلمین شیرماهی صانور ﴿ کاوزنه ﴾ سکون واو
وفتح زاء معجمه ونونله اوکندره دیدکاری آلت دهقانیدر حکیم شفایی بیت زدخر کهیست
چشمك تحریك که کو باش * این مبخ دران کاوزنه بند زیاده ﴿ کاوورزه ﴾ سکون واو اول
وراء مهمله وفتح ثانی وزاء معجمه ونونله جفت سورن صغرکه کاوکاردخی دیرلر ابوالمعانی * قطعه *
همچو کاوورزه تاکی کوششت * مال بهرد یکران اندوختن * آخر این مال کورنتوان بردنت
بهرچه دردوزخ اندرسوختن ﴿ کاه ﴾ آلتی معنایه کاور اول وقت معناسنه که صبحکاه وشبانکاه
کبی خواجه حافظ بیت منم که کوشه میخانه خانقاه منست * دعای پیرمغان ورد صبحکاه
منست * حکیم سنایی بیت کاه آن آمدکه بامردان سوی میدان شویم * یکره ازکیوان برون
آییم وبرکیوان شویم * ثانی بومعناده اصلی زمان ایله مکان اراسنده مشترکدر یعنی وقت
معناسندن غیری مکان معناسنه ده کاور که تخنکاه وتکیه کاه دیرلر خواجه حافظ بیت ازان
زمان که برین آستان نهادم روی * فراز مسند خورشید تکیه کاه منست * یوایکی معناده
شیخ نظامی بیت بایین جمشید هرروز شاه * شدی برسرکاه هرصبحکاه * بومعناده مناط

فعل دخی اولور دستگاه کبی که غلطی دزگاهدر ثالث تخت ومسند معناسنه حکیم اسدی بیت
فزایم زجان آفرین شاه را * که زیباست برخسروی گاه را * بومعنایی مؤید شمس فخری
بیت داور دهر جمال الحق والدین که نهد * قدر وتعظیمش برقائمه گردون گاه * وکرسی
معناسنه حکیم فردوسی بیت جهاندارا گر نیستی تنگدست * مرا بر سر گاه بودی نشست
بومعنایه امیرمعزی بیت زگنجه چون بسعادت نهاد روی براه * فلک سپردید وملک وگنج
وافسر وگاه * رابع قویمجیلرك پوته سی که ایچنده آلتون وکمش اریدرلر استاد فرخی بیت چنان
بخدمت او از عوار پاك شوند * بران مثال که سیمی بنهره اندر گاه * بومعنایه حکیم ازرقی بیت
ایا ستوده شهی کز خیال خنجر تو * تن عدو بگدازد چو نقره اندر گاه * استاد لطیفی بیت
جوانبخت وجوانمرد که بوده جود وعطاش * بسوی سائل ومداح زر وسیم از گاه * خامس بمعنی
داماد شمس فخری بیت شادمانست بدو جان ممالك زانسان * که بود شاد دل وجان عروسان
از گاه * سادس جدی برجنه دیرلر میرنظمی بیت چو آفتاب کند برج گاه را مسند *
شود زفضل زمستان بعد ازان پیوند * معنای اوله عربیده وقت وچغتایده چاغ دیرلر ﴿ گاه بیگاه
وقتلو وقتسز دیمکدر حکیم انوری بیت بنده از شوق خاك درگه تو * برسر آتشست بیگه وگاه
﴿ گاه گاه ﴾ وقت وقت زمان زمان دیمکدر ابوالمعانی بیت طرز محبوبان نگیرد شیوهٔ
ازخود کند * نیست گاه جود لیکن لطف گردد گاه گاه ﴿ گایه ﴾ فتح یای تحتانیله بوزن دایه
جماع معناسنه وله بیت بان تناسب اعضا بان لطافت کون * بان کرشمهٔ مهر زکه میتوان
گایه ﴿ گچه ﴾ فتح جیم فارسیله اول آدمه دیرلر که تکلم ایلدکده فصاحت ایله سویلیه میه
﴿ گچیله ﴾ کسر جیم فارسی وسکون یای تحتانی وفتح لامله محلات تبریزدن برمحله نك آدیدر
کمال خجندی * رباعی * تبریز مرا راحت جان خواهد بود * پیوسته مرا ورد زبان خواهد بود *
تا در نکشم آب چرند آب وگچیل * سرخاب برین چشم روان خواهد بود ﴿ گدایه ﴾ فتح دال
مهمله ویای تحتانیله دلنجیلك ایتمك ﴿ گدیه ﴾ سکون دال مهمله وفتح یای تحتانیله دلنجیلکدر
خواجه سلمان بیت ساحل عمان وانکه منت سقای آب * سفرهٔ سلطان وانکه گدیهٔ نان گدا
حکیم نزاری قهستانی بیت نیست حاجت مرا بافسانه * گدیهٔ خوش کنج درخانه * مکدی
دیرلر گدادن مأخوذ دردلنجی اولمه معناسنه بومقوله الفاظ متصرفه درکه بولسان نزاکت بنیانده
چوقدر تصریفات عجمدندر عربه تقلیدا ﴿ گذه ﴾ فتح ذال معجمه واخفاء هایله اوج معنایه در
اول دلجك که بوغازك اولنده طورر دلك آخرنده عربیده ملاذه دیرلر معروفی بیت درجهان
دیدهٔ ازین چپلی * گذهٔ برمثال خرطومی * ثانی ممه نك اوجی که کوجك یومریجه در شمس فخری
بیت آنکه طفلان امل را دایهٔ کام ومراد * جز بشیر وشکر لطفش بنیك آید گذه * ثالث
کلید دندانه سنه دیرلر شمس فخری بیت کشت ایمن ساحهٔ ملکش زدزدان آنچنانك * خانها
ایمن شدند از زحمت درها گذه ﴿ گرایه ﴾ فتح راء مهمله ویای تحتانیله بمعنی نای گلو یعنی بوغرتلاق
نای کبی برنسنه در بوغازدن فم معده یه متصلدر طعام وصو آنك ایچندن کچر ابوالمعانی بیت
فراخ بوده گرایه چو نای نی زانکه * صدا بلند در آید زگره نای ونفیر ﴿ گردانه ﴾ اکثر زنجیر
باشلرینه ایدرلر زنجیر دونمك ایچون بوکا ترکیده دخی گردانه دیرلر ﴿ گردانیده ﴾ برنوع کبابدرکه

کبابدرکه گردان دخی دیرلر نرم آتش اوزرنده زیاده چوریلوب کمالیله پشه ﴿ گردنه ﴾ سکون
راو فتح دال مهملتین ایله یوغون اوقلاغیدر اوجلری سوری اولور بورکجیلر قوللنورلر آکا مردانه
دخی دینلور ﴿ گردونه ﴾ سکون راو ضم دال مهملتین ایله عربه معناسنه درکه گردنه دخی دیرلر
چغتایده آرابه دیرلر بودیارده عین مهمله ایله عربه املا ایدرلرکه معروفدر فرهادنامه ده درت
قصر بناسنه مباشرت اولندوغی یرده کتورر بیت تا شیر غاتاش وخشت پیل وآرابه *
تولوب چین ایچرا آباد وخرابه ﴿ گرزه ﴾ سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه ایله برجنس بیوك
ییلاندرکه زهری سائر ییلانلردن زیاده ومهلك در بعض فرهنکلرده برمنقش وخطوط وجابجا
خاللر ایله رنکین ییلاندرکه زهرینه هیچ تریاق مقاومت ایده مز حکیم سنایی بیت هست چون
مار گرزه دولت دهر * نرم ورنکین واندرون پرزهر * بعض فرزهنکلرده کفچهٔ مار اولمق مستفاددر
وبو بیتك اولمعنایه شمولی واردر امیرخسرو بیت نزپی صهباست این کاسه که دارد آسمان
نزپی حلواست این کفچه که دارد گرزه مار * فرهنك جهانگیریده ولایت دارالمرزده موشه گرزه
دیدکلری مسطوردر مجمع الفرسده فتح راء مهمله وضم زاء معجمه ایله خوشبو براوتدر سر زیره
دخی دیرلر ﴿ گرمابه وگرماوه ﴾ کلاهما بسکون الراء المهمله وفتح المیم اول باء موحده ثانی واو
ایله حمام معناسنه در اصلی گرم آبدرکه آب گرم تقدیرنده ایلیجه یه دینلور ایدی بعده حمامه اسم
اولدی اسی صوینی مناسبتیله اصلنده لسان عجمده حمامه کدوخ دیرلر ذکری مرور ایلدی حمام
عربیسی در حمیم دن مشتق حمیم اسی صویه دیرلر چغتای لسانندهٔ کسر الفله ایلیغ دیرلر میرعلیشیر
بیت ساووغ آهی کم چیکار مین گرم اولور آقماقغه اشك * چشمه لار داسو بولور ایلیغ هوا
بولغای ساووق ﴿ گرمخانه ﴾ سکون راء مهمله ومیم وفتح خاء معجمه ونونله بمعنی زیرزمین میرنظمی
بیت شود کار اعدا همیشه پسین * بود جای او گرمخانه همین ﴿ گرمگاه ﴾ مکان سواحل وکونك
اسی وقتی ایکی طرفه شاملدرکه زمان ایله مکان اراسنده مشترکدر ﴿ گرنه ﴾ سکون راء مهمله
وفتح نونله ادات شرطدر اگرنه دخی بویله در بلکه بوندن مخففدر ترکیده معناسی یوخسه دیمکدر
﴿ گرواده وگرواره ﴾ کلاهما بسکون الراء المهمله وفتح الواو اول دال ثانی راء مهملتین ایله بنیاد
وعمارت معناسنه در ابوالمعانی بیت تا یکی دلدادهٔ گروادهٔ دنیا چنین * چون بماند از پست
این کوشش از بهر چرا ﴿ گرونامه ﴾ سکون راء مهمله وواو وفتح نون ومیمله حواله مکتوبی یعنی
برکمسنه دن آقچه ویاخود غیری شیٔ حواله اولنوب آخر کمسنه یه تسلیم اولنمق ایچون یازیلان
مکتوب الحالة هذه روم دیارنده بومعامله غایت مشهور ومتعارفدر بوکا پولچسه دیرلر بومعناده
کسر کاف وفتح راء مهمله وسکون واو ایله اولمق مناسب ایدی ﴿ گره ﴾ تخفیف راء مهمله
ایله ایکی معنایه در اول بمعنی ژنك یعنی پاس ثانی بمعنی سبو یعنی دستی معربی جره در وتشدید
ایله تار عنکبوتدر ﴿ گردنه ﴾ سکون زاء معجمه وفتح دال مهمله ونونله کیك صره سی دیدکلری
اوتدر ﴿ گزنه ﴾ فتح زاء معجمه ونونله اصرغان دکنی دیدکلری اوتدر اطبا انجره وتخمنه بدر انجره
دیرلر ﴿ گژنه ﴾ فتح زاء فارسی ونونله کوچکن دیدکلری قوشدر قنادین اوق یلکی ایدرلر اولمقوله
یلکلی اوق هر دیارده مقبولدر عربیده صرد دیرلر ضم صاد وفتح راء مهملتین ایله میرنظمی بیت
درآمد گژنه را تیری بناگاه * زخود بوده پرتیر میکشد آه ﴿ گژه ﴾ فتح زاء فارسی واخفاء

هایله برنوع طاشدر که سرکه یه قوسه لرطولاشوب چیقاجق یرآراز و دخی مهره اولمق مرویدر
ﭼ کزینه ﭼ کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانی وفتح نونله اوج معنایه کلور اول برنوع طوقاقدر
وطوقاق ایکی قسمدر برقسمی مدوّر اولور اکا پتك دیرلر وبرقسمی اوزون اولور که چقور ظرفلره
نسنه دوکرلر هاون وامثالی کبی اکا کزینه دیرلر حکیم خاقانی بیت بکابنیم اکر سرچدا کنی چون
شمع * نکوید آهن سرد طمع کزینه من * ثانی بمعنی کنجینه ثالث کریاس کنده یعنی تالان بزکه
چادر و اکا بکر نسنه لر ایدرلر ﭼ کزیده ﭼ کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانی وفتح دال مهمله
ایله اصرلش معناسنه اسم مفعول اولور طالب آملی بیت نامهٔ پرهوس در پردهٔ ماست *
اب هرآرزوکز بدهٔ ماست ﭼ کسته ﭼ سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله بمعنی سرکین یعنی
زبل حیوانات ﭼ کشته ﭼ سکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله ایکی معنایه دراول بمعنی محکم
شمس فخری بیت کردن دشمن برنجیر بلا * انتقام کین او خود کشته است * ثانی اولمش
معناسنه دربونك شاهد احتیاجی یوقدر هرکس بیلور اما خالی اولمامق ایچون حکیم انوری * قطعه
که مراد رهمه جهان جانیست * چون بناموس کشته ام منقور * هردری نیستم چوکربهٔ رس *
شاید ار نیستم چوسك ساجور ﭼ کلالیوه وکلاوه ﭼ کلاهما بمعنی کالیوهٔ مرقوم کذافی فرهنك
جهانکیری ﭼ کلاه ﭼ فتح لام واظهارهایله سیاه معناسنه ده که سیاملق اوله اکا
کلاه دیلر ولایت پناه وکرامت دستکاه شیخ زین الدین علی کلاه حضرتلرینك کلاه لقبنه ایکی
سبب واردر کتب معتبره ده مذکوردر که شیخك اجدادی سلطان الشهدا امام حسین شاه کربلا
رضی الله عنه حضرتلرینك اصحابندن ایدی امام حسینك شهادتی خبرین ایشتدکده ماتم طوتوب
سیاه پوش اولدی مدة العمر کندی سیاه کیدوکندن اوتوری کندوسکره اولادی دخی
سیاه کیمك رسم وعادت اولدی لاجل ذلك حضرت شیخ زین الدین علی واولادی وجمله اتباعی
ومریدو فقراسی سیاه پوش ایدیلر و برسبب دخی شیخ مشار الیه برمحله اعتکاف دن چقدقده سکره
اول عصرك کامل اولیاسندن برعزیز سیاه پشمینه دن برجبه دیکدیروب بطریق الهدیه شیخه
کوندردی شیخ آنی مدت حیاتنده فوق الغایه عزیز ومعتبر طوتاردی وامیر سید شریف جرجانی
رضی الله عنه بیورمشلرکه بن شیخ زین الدین علی کلاه خدمتلرینه ایرشمدکجه رفضدن خلاص
اولدم والله تعالی حضرتی بلدم ﭼ کلچه ﭼ سکون لام وفتح جیم فارسیله صقصغان قوشنه دیرلر
کلشکره ﭼ کسر لام وسکون شین معجمه وفتح کاف فارسی وراء مهمله ایله بمعنی زنبك یعنی پامس وکف
کلوشه ﭼ ضم لام وواو معروفله غلام بزرك مرتبه معناسنه یعنی امکدار اولوب قوللقدن چیقمش
غلام قدیم فرهنکلر اصحابی کاولفظنی بزرك تعبیریله تفسیر ایلمشلر اما محمد هندوشاه نخجوانی وتحفة
الاحباب صاحبی کلوینده بوغاز باغی اولان کلوبند ظن ایلمشلر ولکن صحیح سوزبودرکه دائما بوغازینه
قوللق ایدوب طعام کوردکده قراری قالمیان آدمه دیرلردین اصابت ایلمشدر بنهٔ کلوتقدیرنك
مجموك قاعدهٔ کلیه لری اوزره بومقوله مرکبا تده مضاف الیهی تقدیم ایدوب علم ایدرلر اکا بناء
معنای آخر جمله دن انسبدر ﭼ کلوته ﭼ ضم لام وواو معروف وفتح تاء مثناة ایله ایرشمدن
اسقاطنمش ترکب که عورات کهنه باسلانینه قورلر بعض نسخه ده صورغ معناسنه واقعدر ﭼ کلوشه
ضم لام وواو وفتح شین معجمه ایله بمعنی زخم ابو المعانی بیت زتیغ غمزه شد صد پاره سینه * بیاید

بیاید برکلوشه لطف مرهم ﭼ کله ﭼ لامك تخفیفیله وتشدیدیله دخی جائزدر رسوزی که
قیمونك وچینك وصغرك اولسون اسمیدر وسائر حیوانلرده دخی استعمالی جائزدر ﭼ کله کاه ﭼ
فتح لام وکافله اول خانه یه دیرلرکه کاربانسرای میانندیا پلش اوله حکیم شفایی بیت
حرفی که کرنامزد مجلس شاهست * افسانهٔ آیند وروندکله کاهست ﭼ کنجاره وکنجره ﭼ
کلاهما بسکون النون وفتح الجیم وراء المهملة زنان زیبایی وتحسین وجه ایچون علی حسن ایدرلر
یعنی بکا قلرینه سنوردکلری قزللق درکه کنجار وکنجر دخی دیرلر ﭼ کنج دیبه ﭼ خسروك خزائنی
سبعه سندن اوچنجی خزینه آیدر حکیم فردوسی بیت دکر کنج نامش همی بشنوی * توکویی
همان دیبهٔ خسروی ﭼ کنج سوخته ﭼ مرقوم خزائن هفتکانه دن بشنجی خزینه آیدر
سوختهٔ سنجیدهٔ معناسنه درکه مقبول وپسندیده معناسنه در حکیم فردوسی بیت دکر کنج
کش خواندند سوخته * ازان کنج کشورش افروخته * ثانی باربد خسرو مصنفاتندن برلحن
بدیع اسمیدر شیخ نظامی درصفت باربد بیت زکنج سوخته چون ساختی راه * زکرمی سوخته صد
کنج شهراه ﭼ کنج نامه ﭼ مدفنده فتح طلسمات ایچون مغربیلرك مخصوص کتابلرینك آیدر
مولانا کاتبی بیت غلامی خط ساقی سعادت ازلست * کدای میکده را کنج نامه در بغلست *
وکتاب عزایم یعنی ارواح دعوتی وقاعدهٔ تسخیری وبعض عزیمت یازلمش کتابدر خواجه حافظ
بیت فغانکه درطلب کنج نامهٔ مقصود * شدم خراب جهانی زغم تمام ونشد ﭼ کنجه ﭼ اوچ
معنایه کلورا ول ولایت آذربایجانده برشهر مشهورك آیدر مولانا هاتفی بیت زکنجه بکنجینه
آوردرخت * برومیوه افشاند چندین درخت * ثانی هکبه که خرچین دخی دیرلر استاد لطیفی
بیت درکنج نهاد آن بهارا * بنهاد براسب بادپارا * حق ادا بودرکه بولغت بومعنایه مناسب اولان
ضم کاف عربیله کرك ایدی ثالث قویروغی کسك اشکه دیرلر شمس فخری بیت هرکز مثل
زند کسی ازوی حسود را * نسبت کند بعیش کسی هم کنجه را ﭼ کنجینه ﭼ سکون نون اول
وکسر جیمله خزینه معناسنه بعض فرهنکلرده کیلار معناسنه روایت اولنمشدر ﭼ کندامویه ﭼ
سکون نون وفتح دال مهمله وضم میمله اطفالده رحم مادردن بیله چقان مردار قیلی لفظ مرکبدر
کندایله مویه دن عربیه زعب دیرلر ﭼ کندانه ﭼ سکون نون اول وفتح ثانیله کندناید کاریکه
ترکیه پراسه دیرلر عربیه ثوم برّی دیرلر ﭼ کندمه ﭼ سکون نون وفتح دال مهمله ومیمله سکل
دیدکلری علتکه وجود انسانده ظاهر اولورسه بی فضلات بلغمدر عربیه ثولول دیرلر وضم دال مهمله
ایله دوکه للاغ بغدای که شوربا وهریسه ایدرلر ﭼ کندنه ﭼ سکون نون اول وفتح دال مهمله
ونون ثانیله بعضی کندنای مرقوم ابو المعانی بیت ندارد فرق هرکز پیش آن خر * یاباشنه
کندنه یاسیب شاهی ﭼ کندواله ﭼ سکون نون ودال مهمله وفتح واو ولامله قودرمش قورده دیرلر
میرنظمی بیت بخون عدو راچنان میل دارد * میان رمه کندواله فتاد ﭼ کندوخانه ﭼ سکون
نون اول وضم دال مهمله وفتح خاء معجمه ونون ثانیله کوچك سپد وبال قوانی لفظ مرکبدر برجزء وی
کندودرکه قوان معناسنه در وبرجزء ویده خانه درکه کندویه صفتدر ﭼ کندوله ﭼ سکون
نون وضم دال مهمله وواو معروف وفتح لامله بیوك غله سپدی معناسنه میرنظمی بیت
پیه پیشش مال دنیا چیزکمتر * بکندوله دهد لولوی وجوهر ﭼ کنده ﭼ سکون نون وفتح دال

مهمله ایله قوجه وقری معناسنه ودخی مردار قوقوش نسنه لره دیرلر ﴿ کواچه ﴿ فتح جیم فارسیله
بمعنی کواچوی مرقوم یعنی صالنجق که اطفال صالنورلر ﴿ کواره ﴿ فتح راء مهمله ایله باچقدن
دوزلمش کوب که ایچنه غله وذخیره قورلر وآری بال یاپدوغی طپراقدن پتك وفرهنك جهانکیریده
بمعنی صغر سوریسی وامثالی حیوانات سوریسی مرویدر ﴿ کوازه ﴿ فتح زاء معجمه ایله صغر تماج
صغر سوردوکی اوجی سوری چبق که آنکله صغری یوریدر میر نظمی بیت پس کاو میخرامد
درمفازه * بدست اندر همیکرده کوازه ﴿ کواشمه ﴿ سکون شین معجمه ایله زنان باشلرینه
اورتدیکی چادرکه عربیده مقنعه دیرلر ﴿ کوچه ﴿ سکون واو وفتح جیم فارسیله ایپلك رشته
معناسنه ﴿ کودره ﴿ سکون واو وفتح دال وراء مهملتین ایله آلتی معنایه کلور اول برنوع
قازدراتی بغایت بدد رعسیر الهضم اولمغله اکلی صاحب طبع اولانه مشکلدر استاد فرخی بیت
شیر از توچنان نرسد چون کودره ازباز * پیل از توچنان نرسد چون کبك زشاهین * ثانی بمعنی
کوساله یعنی بزاغو زراتشت بهرام که موبد اندن برمشهور موبد در صاحب طبیعت شاعر در
حیوانات اتی یمك وذی روح اولدرمك حتی کهله وپوره اولدرمك مذهب باطلرنده حرام
اولدوغنه بناء دیمشدر بیت بکشتن نیارد کسی کودره * وزان کوسپندی که باشد بره *
ثالث برنوع غله مثالی نسنه در وکندم ایله بله بترخود رودر زراعت اولنمز جودره دخی دیرلر رابع
ایرانی برپهلوان مبارز آدیدر خامس صغن یاورسنه ده دیرلر سادس برنوع دباغت اولنمش
دریدر کودریده دیرلر ترکیده ضم کاف عربیله در ﴿ کوره ﴿ سکون واو وفتح راء مهمله ایله
سیل آقوب یرتدوغی یره دیرلر شمس فخری * قطعه * خسرو ملك شیخ ابواسحق *
اعظم الشان فی العلا قدره * آنکه باشد برجلالت او * اطلس چرخ زننده ووتره * همه
پاداش داند واحسان * خالی از انتقام وبادافره * بود باقی همیشه تا باشد * کوه ودریا وکودر
وکوره ﴿ کوزغه ﴿ سکون واو وفتح زاوغین معجمتین ایله پنبه قوزاغی که معربی جوزغه در
﴿ کوزینه ﴿ سکون واو ویای تحتانی وکسر زاء معجمه وفتح نونله برنوع حلوادر قوزایچی یاخود
بادامی دوکوب عسلی ایله آمیخته ایدوب یاغلی خمیری یوفقه آچوب ایچنه اول بادامی قویوب
پشورورلر بعضلر اوزینه عسل ویاشکری ایدوب دوکرلر عربیده لامله اوزینه واوزیتچ دیرلر اوز
بادامدر شاعر بیت نباشد درجهان هرگز چنین مطلوب دیرینه * خوشا پالوده شکرزمی
حلوای کوزینه ﴿ کوزن ﴿ فتح واو ودال مهمله وسکون نونله اون وامثالی قوینلان چوال
استادلبیبی بیت مانند کسی که روزباران * بارانی پوشد ازکوزن * مجمع الفرس کاف عربیله
مرویدر ﴿ کوهرابکینه ﴿ صرچه دن کوك رنکلو دوزلمش نسنه وبعضلر فیروزه یه دیرلر
﴿ کویسته ﴿ کسرواووسکون یای تحتانی وسین مهمله وفتح تاء مثناة ایله دوکلمش غله هرنه
اولورسه ﴿ کویشه ﴿ کسرواووسکون یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله بمعنی کویش مرقوم
یعنی آیران طرفی که ایچنده یاغ چیقارلر ﴿ مع الباء التحتانی * کاری ﴿ کسر راء مهمله ایله
بی مدار وناپایدار نسنه یه دیرلر نتکم شاعر * رباعی * دنیا کذرانست اکر بیداری *
درخواب مباش اکر تو دنیاداری * دنیا همه درغرور دارد یاری * یعنی غره مشو زروزکار کاری
﴿ کازی ﴿ کسر زاء معجمه ایله برشکوفه آدیدرکذا فی المجمع ﴿ کانی ﴿ کسر نونله یفعلانیکه راضی

راضی وقابل اولان عورت ویاخود اوغلان ترکیده سکیلور دیدکاری معنایه در ﴿ کاودشتی ﴿
صغن وکیك دیرلر یبان صغری دیمك اولور ﴿ کاودی ﴿ سکون واووکسر دال مهمله ایله ابله
واحمق وبیخرد معناسنه در کذافی فرهنك جهانکیری بومعنایه میرنظمی بیت بصحبت میار
کاودی بیخرد * که اوپرده ذوق وعیشت درد ﴿ کاوکوهی ﴿ عربیده بقر الوحش وایل دیرلر
دورت نوع اولور برنوعی چشمه وبیکار وارمق کنارلرنده اولور وصحرالرده کزر بونوعی صاروریك اولور
سائر نکلولردن بهتردرو برنوعی دخی عمان وبحرین طاغلرنده اولور اکا نجوز دخی دیرلر وبرنوعی دخی
یایلاق طاغلرده اولور وبرنوعی دخی طاغ انکلرنده واغاچلق اراسنده اولور جمله سی طبیعتده
بربرینه مشابهدر بونلر خسته اولدقلری حالده یلان یولوب یرلر بامر الله تعالی صحت بولورلر
واکر طشره ده بوله مزسه لابد بر یلان دلوکی بولوب بوینی اول دلوکدن صوقوب دم چکدوکی کبی
آهنی مقناطیس نجه جذب ایدرسه بونك دخی دمی یلانی اویله جذب ایدوب چقارر البته ابتدا
قویروغندن یمکه باشلر یلان مضطرب اولوب چبالندقجه زهری آغزندن چیقوب دوکیلور
چونکه تماما بیه اول وقت بدنده حرارت وحدت حاصل اولوب کوزلرندن بخاری یاش روانه
اولغه باشلر اول محلده ابتدا اقان یاشی کوزی بیکارنده مجتمع اولور وکیدرك طوکرقات اندرقات
اولور وقتا که آنی طوتوب اولدوره لر اول کوزی بیکارنده مجتمع اولان چرکی آلوب مسموم اولان
آدمله برمقدارینی بردمور ویاخود پولاد ویاخود محك طاشی اوزرنده حك ایدوب ایچوره لر
باذن الله تعالی اول مسموم اولان کسنه زهردن خلاص اولور ایشته پادزهرك اعلاسی بویله جه
اولاندر ﴿ کبرکی ﴿ سکون باء موحده وکسر راء مهمله وکافله برنوع شراب ظرفی در آنکله
شراب ایچرلر مولانا محمود ابن یمین * قطعه * والاشهاب دولت ودین آنکه ازکرم * مانند
معن دیده وهم آل برمکی * دارم طمع زجود تو یك کبرکی شراب * بفرست وبنده رامکن ازخویش
مشتکی * ورنیست کبرکی بفرست آنچه هست ازانك * هرچه آید از توخود نبود غیر کبرکی *
﴿ کداغازی ﴿ طائفه اولیان وجماعت جانبازه دیرلر فرس قدیمده رستمان بازه یعنی ایپ
اوزرنده اویناینه غازی دیرلر متأخرین جانبازایله مجاهد میانی تفریق ایچون کدالفطنی غازی یه
مضاف ایدوب علم ایلدیلر حضرت مولانا قدس سره بیت جنبش جان کی کند صورت کرما به *
صف شکنی کی کند اسب کداغازی * مولانا مطهر * قطعه * دهی که مال ندادی ملوك را
به سپاه * * نون چنانست که کرمال آن کثیر وقلیل * شود برات کداغازیان آینده * زاولیانش
کنیز کهین کند تحصیل ﴿ کدایی ﴿ دانجیلك حکیم انوری بیت بدین طریق کدراندم کمان
کدیه مبر * به ازان کرچه کدایی طریقت شعراست ﴿ کرای ﴿ فتح راء مهمله واظهار یای
تحتانیله بش معنایه کلور اول میل ورغبت معناسنه حکیم فردوسی بیت بیکسو کرای ازمیان
دوصف * چه داری چنین برلب آورده کف * حکیم اسدی بیت بسوکند ویمان ایامن کرای
فرستادم اینك خط من کوای * ثانی طوتمق کرفتن معناسنه حکیم فردوسی بیت کرفتم
کربند اسفندیار * کرایند دست مرا داشت خوار * حکیم انوری بیت برسرجمع بکو بیدکه
ای قدر تو را * آسمان پای سپر کشت وزمین دست کرای * ثالث بمعنی کران وثقیل حکیم
فردوسی بیت زمین ازکرازی شاه سرکرای * که بیچاره کشت ازپی چارپای * رابع حمله

ایتمك معناسنه صاحب فرهنك منظومه بیت حمله بردن بود کرا ییدن * کاروزارست وجنك
کوشیدن * خامس تاتار پادشاهلرینك لقبی درکه محمد کرای وسلیم کرای دیرلر علی هذا القیاس
هر مملکت پادشاهلرینه مخصوص لقب وآنکله سائرندن ممتاز اولورلر تاتار پادشاهلرینه کرای
وعجم پادشاهلرینه یعنی ایران زمین شاهلرینه کسری وکی دخی دیرلر وتوران پادشاهلرینه خاقان
وچین پادشاهلرینه فغفور وهند پادشاهلرینه رای وحبش پادشاهلرینه نجاشی ویمن
پادشاهلرینه تبع ومصر پادشاهلرینه فرعون وروم پادشاهلرینه قیصر واسلام پادشاهلرینه
سلطان دیرلر ابن یمین بیت ای صبا لطفی بکوکر بکذری بر صبحکاه * برجناب خسرو
خسرو نشان کرای شاه * معلوم اولا که کرای لغتی هر فرهنکده میل ورغبت معناسنه روایت
ایلمشلر نتکم ابتدا بو معنایله ذکر اولندی اما خاطر فقیره خطور ایدرکه کرای اسم فاعل اوله
کراینده معناسنه ودخی صیغهٔ امر اوله نتکم شاعر دیمشدر بیت بروی دل ابواب دانش کشای
بدرکاه ارباب دانش کرای ﴿ کردنای ﴾ سکون را وفتح دال مهملتین ونونله کباب شیشی
معناسنه در شمس فخری بیت هر دل که در هوات نه چون مرغ پرزند * چون مرغ نیم بسمل وبر
کردنای بود * فرهنك میرزاده بمعنی کل سرخ وبر اغاجدر اطفال النه ویررلر یوریمك ایچون اشاغی
اوجنده تکرلکی اولور آکا یا پشوب تکرلك دوندکجه طفل دخی یوریمکه آلیشور عربیده آکا دوامه
ضم دالله کذا فی کتاب السامی ﴿ کرکوی ﴾ سکون راء مهمله وضم کاف فارسیله توران
پهلوانلرندن بر پهلوان آدیدر افراسیابك امدادینه کلمشیدی وافراسیاب آنی پیران ویسه یه
قوشوب طوس ورستم ایله جنکه کوندرمش ایدی ﴿ کرما فزای ﴾ سال ملکی دن
اوچنجی آیك آدیدر اسی آرتورر دیمك اولور آخر بهار آیی در روم لساننده ایار دیرلر ﴿ کرماهی ﴾
سکون راء مهمله ایله یاین بالغیدر ﴿ کری ﴾ کسر راء مهمله ایله هر اولچکه دیرلر عموما کرکسه
مساحت ارض ایچون جریب دیدکلری اولچك اولسون ترکیده دونم دیرلر حکیم انوری * قطعه *
کر رئیس مرد منصور آنکه در هفتاد سال * شعر نشنید ونکفت اینك دلیل مهتری * زانکه
امثال مرایی شاعری بسیار داد * کاخهای بود شش در باغهای چل کری * وکرکسه آرشون
اولسون ذراع معناسنه حکیم سنایی بیت باش تا چون چشم ترکان تنك کردد کور تو * کرچه
خود را کور سازی در مسافت ده کری * وکرکسه کیله اولسون صاع معناسنه حکیم خاقانی
بیت چرخست خوشه زکاتش مدار چشم * کان صاع کر دهد دو کری یك قفیز نیست *
بو معنایه حکیم قطران ارموی بیت دهد او سیم بقنطار ویواقیت بکنج * دهد او زر بانبار ولآلی
بکری * وکرکسه قوم ساعتی اولچکی اولسون وکرکسه صو ساعتی اولچکی اولسون اول
بویله درکه باقردن بر جام دوزب دیبنه بر کوچك دلك قورلر وآنی صویه قورلر اول جام اول دلکدن صویله
طولدقده بر ساعت نجومی اعتبار ایدرلر بو معنی تفصیلا کربال لغتی ذیلنده ذکر اولنور انشاالله
تعالی ﴿ کزای ﴾ فتح زاء معجمه ایله کزیدن لفظندن اسم فاعلدر ایکی معنایه در اول ضرر
ایدیجی ثانی اصریجی معناسنه شمس فخری بیت اهتمام تو کشت جان پرور * انتقام تو کشت
روح کزای ﴿ کژبی ﴾ سکون زاء فارسی وکسر باء موحده ایله کژباء مرقوم معناسنه یعنی
زیباس نوعندن بر اوتدر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کزردشتی ﴾ اطبا طب کتابلرنده شقاقل

شقاقل دیدکلری کوکدر بغایت نافع نسنه در وتازه ایکن ینور لطیفدر ومرباسنی دخی ایدرلر
کرز بری دخی دیرلر ﴿ کژونی ﴾ ضم زاء فارسی وواو معروف وکسر نونله طام دیرکلری اوزرینه
قونیلان اینجه اغاجلر اکثر کوی اولرنده اولور مختصر دام اورتیسی در زیرا شهر اولرنده دیرك
اوزرینه تخته دوشرلر ﴿ کشتن روی ﴾ اضافتله یعنی نون مکسور اولمق ایله بر علتدر اطبا القوه
دیرلر بلغم فاسد حرکتندن اولور یوز وآغز اکیلور ﴿ کشی ﴾ کسر شین معجمه ایله ناز وافتخار
ایله صالنمق وخوش اولمق کذا فی المجمع ﴿ کلوفر وآمدکی ﴾ بوغازده واقع اولور بر علتدر اطبا
اول علته خناق دیرلر ﴿ کندوری ﴾ سکون نون وضم دال وواو معروف وکسر راء مهملتین ایله
پیشکیر معناسنه یعنی سفره مقرمه سی دیمك اولور شمس فخری بیت برای خوان شهنشاه
ملك دست قضا * کند ز اطلس والای چرخ کندوری ﴿ کوانجی ﴾ فتح واو وسکون نونله دلیر
وپهلوان معناسنه بعض نسخه ده سردار وسپهسالار معناسنه حکیم فردوسی بیت بدرکاه
شاهت میانجی منم * که در شهر ایران کوانجی منم ﴿ کونجی ﴾ حذف الفله کوانجی معناسنه در
وضم کاف وکسر واو ایله بمعنی عزیز ﴿ کوری ﴾ سکون واو وکسر راء مهمله ایله طبل ونفیر
وشنلك ایله کتمك معناسنه ﴿ کوهرزای ﴾ نیکوکار وهنرمند عاقل وکامل معناسنه در کذا فی
فرهنك جهانکیری ﴿ کوهری ﴾ اوج معنایه کلور اول جواهردن دوزلمش اولان نسنه یه دیرلر
هر نه اولورسه مرصع کبی حکیم خاقانی بیت چشمهٔ خضر ساز لب از لب جام کوهری * کز ظلمات
بحر جست آینهٔ سکندری * ثانی صاحب اصل ونسب واصیل کحیلان آته دیرلر ثالث جواهر
فروش وجواهر شناس حقنده دیمشلر * مصرع * قدر زر زرکر شناسد قدر کوهر کوهری *
﴿ کی ﴾ بر قوشدر قنادی ابلق اولور آندن اوق یلکی ایدرلر بهدم دخی دیرلر شاعر * رباعی *
عارف پر تیر نی زکی خواهد کرد * وز رشتهٔ جان خصم نی خواهد کرد * بر سینهٔ دشمنان شه
خواهد زد * شنجرف زخون دل وی خواهد کرد ﴿ باب الکاف الفارسی المکسورة مع الالف ﴾
﴿ کردنا ﴾ سکون را وفتح نون ودال مهملتین ایله بمعنی کاسهٔ زانو یعنی دیزکوزی معناسنه در
﴿ کیا ﴾ اوت که کیاه دخی دیرلر عربیده نبات دیدکلریدر شاعر بیت سر مردم نه دیکر بار خیزد
کیا باشد که آن هر بار خیزد ﴿ کیانا ﴾ فتح یای تحتانی ونونله عناصر اربعه یه دیرلر امیر خسرو
بیت همه آزاد کیست همت او * قهر کردست مر کیانا را * کیانادن مراد عناصر اربعه نك
صورین بیان ایدر ﴿ کیرا ﴾ بوزن زیرا طوتیجی معناسنه مبالغه ایله اسم فاعل صیغه سیدر
﴿ کیمیا ﴾ سکون یای تحتانی اول وفتح ثانی وکسر میمله بمعنی ریماز یعنی جامه بولغت ایله ریماز
وریمز لغتلرین فرهنك جهانکیری صاحبی جامه معناسنه روایت ایلمش اما نمقوله جامه ایدوکین
بیان ایتمامش ﴿ مع الیاء الموحده * کران رکاب ﴾ ثابت قدم وحرکتده متانت اوزره اولان آت
وآدمه اطلاق اولنور وآت اوزرنده مردانه ودلیرانه اولانه ده دیرلر خواجه سلمان بیت
کر آن عنان کرایی که کوه کران رکاب * جستی کران زصدمهٔ کرز کران او ﴿ کرداب ﴾ سکون
را وفتح دال مهملتین ایله دریاده واقع اولان چورندی لفظ مرکبدر کرد ایله آبدن میر نظمی بیت
چو کشتی اندر افتاده بکرداب * مپرس زان بعد ازین راهیچ اسباب ﴿ کریب ﴾ کسر راء مهمله
وسکون یای تحتانیله اول نسنه درکه اکنجیلر تارلایی تقسیم ایدوب بر مقدار یر اعتباریله ترکیده

دوتم وعربیده جریب دیرلر کاهی آخرندن حرف تایی ترحیم ایدوب کری دیرلر ﴿ کلاب ﴾ یوغرلمش یالحق که لفظ مرکبدر کل ایله آبدن صولو یالحق دیمك اولور ﴿ مع التاء المثناة ﴾ ﴿ کدست ﴾ فتح دال وسکون سین مهملتین ایله قارشکه بدست دخی دیرلر عربیده شبر معناسنه در کسر شین معجمه وباء موحده ایله ابوالمعانی بیت این بود پیش زنان کیر چنین یك کدست قامت وهم چار انگشت ﴿ کران پشت ﴾ فتح راء مهمله وضم باء فارسی وسکون شین معجمه ایله متکبر وخودبین وکاهل کذا فی المجمع وله بیت نیاید آدمی ازهر کران پشت نباشد اسب پالانی هنرور ﴿ کران سرشت ﴾ بودخی کران پشت معناسنه در ﴿ کرفت ﴾ کسر راء مهمله وسکون فایله درت معنایه در اول کرفتن لفظندن صیغهٔ ماضید رطوتدی معناسنه ثانی طعنه معناسنه بودخی ایکی معنایه در بری نیزه اورمق بومعنا عربیده در وبری سرزنشدرمؤاخذه معناسنه بومعنی فارسیده دریعنی طعنه ایله سویلمن سوزه کرفت دیرلر حضرت مولانا قدس سره * مثنوی * فرج استرلایق حلقه زرست * زرعاشق روی زرد واصفرست * از کرفت من زجان اسپر کنید * کرچه اکنون هم کرفتار میند * خواجه سلمان بیت اکر هیچ نکیری توصید راچه کند * کرفت برطرف تست نیست برنخیر * ثالث بمعنی غرامت وتاوان صوج وجرم عبیدزاکانی بیت بیچاره آدمی که ندارد هیچ حال * نی برستاره دست ونه برآسمان کرفت * شمس فخری بیت توهمچوآفتابی وبد خواه مثل پره * نبود برآفتاب زخصمی اوکرفت * رابع نایك برنوع قصه سنه دیرلر صداسی نیز چقار ﴿ کزیت ﴾ سکون زاء معجمه وکسر یای تحتانیله ایکی معنایه در اول اول ماله دیرلرکه رعایادن عشر محصول وخراج ارضیه نامیله آلنور حکیم فردوسی * مثنوی * همه پادشاهان ستدند انجمن * زمین را بخشید وبرزد رسن * کزیتی نهادند بریکدرم * کزایدون دهقان نکردد درژم * نهادیم بروی زمین واخراج * درخت کزیت ازپی تخت وتاج * ثانی کفره دن جزیه نامیله آلنان ماله دیرلر بومعنا لرده کزید دخی دنیلور شیخ سعدی بیت اکرنه راعی خلقست زهرمارش بار * که کرچه میخورد اوکزیت مسلمانیست * کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانیله دخی استعمال اولنور شیخ نظامی بیت کهش خاقان خراج چین فرستد * کهش قیصر کزیت دین فرستد * ﴿ مع الجیم ﴾ * کریج ﴿ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله پاره معناسنه که برنسنه دن کسلمش اوله قاون وقار پوزوامثالی نسنه لردیمی ودخی یاقه اوینديسی وسائر قماش وبزپاره لری ودخی اودن یونمش برمقدار ایریومقوله لرك جمله سنه دیرلر حکیم سنایی بیت همه عالمی سرای وبستانست این کریجت بترزندانست ﴿ کیج ﴾ سکون یای تحتانیله معجب وخودستای ودخی احمق وسرکشته معناسنه شمس فخری بیت ای فلك دررفعت وتعظیم توچون خاك پست * وی خرد بادانش وتدبیر تومعیوب وکیج ﴿ مع الجیم الفارسی ﴾ * کرچ ﴿ فتح راء مهمله ایله ترکیده دخی کرچ دیرلر لکن کاف عربیله طاشی یاقوب بعده صویله سویندرب عمارت ودیوار صوارلر فارسیده اصل آدی کچ در ابن یمین بیت نایداز خاك وکچ وسنك اینچنین طاقی مکر * خاکش ازمشك وکرج کافور وسنکش کوهرست * حکیم زجاجی درصفت عمارت بیت بهم در به پیوست فرزانه صنك * در آنجانبو دازکرج بوی ورنك ﴿ کرده پچ ﴾ سکون راو فتح دال مهملتین وکسر باء

باغار سیله طولانمق وطولاندرمق وبرنسنه یی چوره یه الق ودخی آشی بچیلراوتی تخمنه دیرلر معنای اوللرینه کرده بردخی دینلور ﴿ مع الخاء المعجمه ﴾ * کل سرخ ﴿ کسر لام وضم سین مهمله ایله آشی دیدکاری قزل طپراق که بعض اغاج وتخته بویازلر عربیده مغره دیرلر ضم میم وسکون غین معجمه وفتح راء مهمله ایله آندن برداق یاپاسه یاخود برمقدارین صویه براغوب صوین ایچسه لر تسکین حرارت کیدایدر وحمای صفراویه یه نافعدر ﴿ کل شخ ﴾ کسر لام وشین معجمه ایله اوزلی یالحق که باصدقه ایاغه یاپشوب بیله قالقار ﴿ مع الدال المهمله ﴾ * کراید ﴿ فتح راء مهمله ایله یعنی کاهد یعنی اکسیلور شمس فخری بیت بدست معدلت انصاف وعدلت * تن ظلم وستم را می کراید ﴿ کرد ﴾ سکون راء مهمله ایله اوج معنایه کلور اول معنای حقیقی سی یعنی موضوع لهی دکرمیدرمدوّر معناسنه ثانی جمع اولمق بوایکی معنایه شاعر بیت زرابرای صرف کند سکه دارکرد * لعنت برآن کسی که وراکرد میکند * ثالث شاه معناسنه حکیم فردوسی بیت همیرفت سوی سیاوش کرد * بماه سفندارمذروزارد * بومعنایله معنای ثانیه یعنی جمع معناسنه وله بیت زختلان وازترمدویسه کرد * زهرسوسپاه اندرآوردکرد ﴿ کردا کرد ﴾ چپ چوره وقات اندرقات دائره اولمق شیخ نظامی بیت همه درجلوه کردا کرد خسرو * کواکب واربرکرد مه نو ﴿ کردباد ﴾ سکون راودال مهملتین وفتح باء موحده ایله قاصرغه معناسنه که باد کرد ودوله وکردباده دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت درافتادناکه بروکرد باد بردکرد برپشت او کیقباد * قاصرغه چوریاوب کتدوکندن دائره یه کیرمك معناسنه ده استعمال اولنور استاد فرخی بیت همی فکند بشیروهمی فکند بیوز * چوکردباد همیکشت برزمین ویسار * عربیده قاصرغه یه ذوبعه دیرلر ﴿ کروند ﴾ سکون راء مهمله ونون وفتح واو ایله تمرکو علفی که وجود انسانده ظاهراولور کروند دخی دیرلر ﴿ کره بند ﴾ کسر راء مهمله ایله دوکه که قفقازه دکرلر خواجه حافظ بیت نقاب کل کشید وزاف سنبل * کره بند قبای غنچه وا کرد * واوچقور باغنه ده دیرلر ابوالمعانی بیت کشاد داد کره بند پرده پرنور * بکف کرفته بمفتاح کنج پنهانرا ﴿ کریوند ﴾ آغزده اولان اوچق که تبخاله ده دیرلر وبعضیلر تمرکو دخی دیمشلر ﴿ کزید ﴾ کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه کلور کزیت مرقوم کبی اول رعایادن ودخی زراعت ایدنلردن عشر محصول وخراج ارضیه وباغ وباغچه وبوستان وپنبه وزراعت اولنمش نسنه لرك رسم عشری معناسنه شیخ نظامی بیت کزیدرباخوارکان چون دهم * بخود برچنین خواربی چون کم * امیرخسرو بیت کرد هن ازلقمه نخواهد مزید * معده زدندان ستاند کزید ثانی اهل زمه کفره دن آلنان خراج که جزیه دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت کتاب خویش نخوانیم وزوعمل نکنیم * که تا کزیدستانند چون زاهل کتاب * فرهنك زفنکویاده بمعنی رشوت دیو یازمش ﴿ کله مند ﴾ شکایتجی یعنی شکایتلو ظلمدن اولسون رنج وزحمدن اولسون ﴿ کیسوبند ﴾ سکون یای تحتانی وضم سین مهمله ایله صاج باغی که صاج کیسودربند باغدر کیمی التوندن ایدوب انجواله برطوب ایدوب صاچك اوجنه باغلرلر ﴿ مع الراء المهمله ﴾ * کرانخوار فتح راء مهمله وسکون نون وخاء معجمهٔ مفتوحه وواومعدوله ایله بمعنی بسیارخوار اکول معناسنه سیف اسفرنکی بیت همچوحمار است درتوکه نکردد * جزبکرانخواری شراب

شکسته ﴿ کران ستر ﴾ یعنی متکبر و معجب و دخی لشکر و سپاه انبوه کذا فی شرفنامه ﴿ کردبر ﴾ سکون راو دال مهملتین و ضم باء موحده ایله برآلتدر چادر طنابی کیچرجك یری آنکله دلوب طناب چکورلر ﴿ کرده بر ﴾ بودخی ضم باء موحده ایله طولانمق و طولاندرمق ونسنه یی چوره یه آلمق کرده بیچ کبی ﴿ کرفتار ﴾ اسم فاعلدر کذا لفظ مرکبدر کرفت ایله آردن معناسی محبوس اولمق و برنسنه یه مبتلا اولمق مثلا بعشق کرفتار شد دیرلر مبتلا شد دیمکدر ﴿ کر ﴾ کسرهٔ مجهوله ایله ایکی معنایه کلور اول قوینجی و دمور جی و امثالی اهل صنایعك کوروکی ثانی کیر لفظنك مخففیدر استاددقیقی. بیت کان مبرکه مرابی تو جای هال بود * جزاز تو دوست کرم خون من حلال بود ﴿ کرنج بشیر ﴾ کسر راو سکون نون وجیم سودلی پونج یعنی سودلی آش کذا فی المجمع ﴿ کریو ﴾ کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانیله سالازده یعنی کوی کتخداسی و یلبوباشی سی معناسنه کاف عربیله ده جائزدر نتکم ذکر اولندی ابوالمعانی بیت مهم بود سر کاری همه بکار جهان * خراب میشود آن ده که بی کریو بود ﴿ کلکار ﴾ کسر لام و فتح کاف عربیله ﴿ کلیکر ﴾ کسر لام و سکون یای تحتانی و فتح کاف فارسیله باچلق اسلیجی کلکار ایله برمعنایه در اثیرالدین اخسیکتی. بیت زمانه هست بدولت سرای تو معمار * چو آفتاب مهش صدکلیکر و مزدور ﴿ کیار ﴾ فتح یای تحتانی ایله نکسلی و تکاهل معناسنه استاددقیقی. بیت خمردار همه سال باکیار بود * بساسر اکه جدا کرد از و مانه کیار ﴿ کیازار ﴾ فتح یای تحتانی و زاء معجمه ایله چایر و چمن معناسنه در که لفظ مرکبدر کیایله زاردن چمنزار و مرغزار و کشتزار کبی ﴿ کیاه شتر ﴾ فتح یای تحتانی و کسرها و ضم شین معجمه و تاء مثناة ایله دوه دکنی ترکیده کون دیرلر شاعر بیت شتر را ز ریحان و سنبل زکل * کیاه شتر بهتر آید خورش ﴿ کیای قیصر ﴾ براوتدر عربیده اکلیل الملك و کلیل الملك دخی دیرلر ﴿ کیر ﴾ صیغهٔ امر و وصف ترکیبی در زهکیر و پیشکیر کبی و سرزنش و طعنه معناسنه که عربیده مؤاخذه دیرلر خواجه حافظ. بیت یارب مکیرش ارچه دل چون کبوترم * افکند و کشت و عزت صید حرم نداشت * و برمعناسی دخی قیاسدر مثلا بکیرکه تو فلان شدی دیرلر طونکه فلان اولدك نتکم شیخ سعدی بیت ای آنکه باقبال تودر عالم نیست * کیرم که غمت نیست غم ماهم نیست ﴿ کیراکیر ﴾ ترکیده طوت قاب دیدکاری معنایه درکه جنك و غوغا محلنده استعمال اولنور مولانا هاتفی بیت برآمد خروش بکیر ابکیر * یکی خورده نیزه دکر خورده تیر ﴿ کیرودار ﴾ جنك و آشوب معناسنه ترکیده اورطوت دیدکاری معنایه درصفت جنکدر مطلق جنك معناسنه ده استعمال اولنور. میرنظمی. بیت بجوش آمده شورش کیرودار * زهردوطرف کشته شد بیشمار * ﴿ کیفر ﴾ سکون یای تحتانی و فتح فا ایله ایکی معنایه دراول جزاء مکافات بد انتقام معناسنه ابوشکور. بیت ماررا هرچند بهتر پروری * چون بکی خشم آورد کیفر بری * ثانی بمعنی پشیمانی شمس فخری. بیت هرکه درملك اوید اندیشد * بردازحد تیغ او کیفر ﴿ کیودر ﴾ سکون یای تحتانی و واو و فتح دال مهمله ایله صودن حاصل اولان خرده قور تجغزلره دیرلر ﴿ مع الزاء المعجمه * کراز ﴾ فتح راء مهمله ایله بمعنی رفتار کرازیدن صالنق معناسنه در یعنی خرامانی صالنور دیمك میرنظمی. بیت بتاج و بتخت شهی سرفراز * بشو کلشن عیش و عشرت کراز *

کراز ﴿ کریز ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله کریزیدن لفظندن صیغهٔ امر درتاج معناسنه وکاهی اسم مصدر استعمال اولنور شیخ سعدی. بیت وقت ضرورت چو نماند کریز * دست بکیرد سر شمشیر تیز ﴿ کیز ﴾ کسر میمله سدك که شاش دخی دیرلر عربیده کی بول معناسنه حضرت مولانا قدس سره. بیت بیا ای پاك مغز من ببو کازار نغز من * برغم هر خر کاهل که مشك او کیز آید * امیر خسرو * قطعه * کرازبر همن وجوکی کرامتی دیدی * مبند دل که چودین نیست آنهمه خاکست * کیز نیز بصفوت چو آب روی نماست * ولیك فرق همین کان پلیدو این پاکست ﴿ کیز ﴾ سکون یای تحتانیله بوزن چیز چام اغاجیدرکه غیز وقیز دخی دیرلر ﴿ مع السین المهمله * کریاس ﴾ سکون راء مهمله وفتح یای تحتانیله آستانهٔ کبار ووزرا و دیوانخانه معناسنه دخی روایت اولنمشدر کذا فی فرهنك جهانکیری بو معنایه میرنظمی * مثنوی * که او آصف نظیروزیب دیوان * شه کریاس عالی چرخ ایوان * مکرروزی نشسته صدر کریاس * در آنجا جمع بوده جمله اجناس * شه کیوا که دیوان سایمان * که کشته انس وجن درزیر فرمان ﴿ کریس ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی ایله کریستن لفظندن مخففدر اغلدی معناسنه ابوالمعانی. بیت اکر خواهی خلاص از جرم وعصیان * مشو خندان سحرکاهان بکریس ﴿ مع الشین المعجمه * کراش ﴾ فتح راء مهمله ایله بمعنی آشفته شدن یعنی دلواولق معناسنه اسم مصدردر ﴿ کرانکوش ﴾ فتح راء مهمله وسکون نون وضم کاف فارسیله صاغر لقدن عبارتدر معنای ترکیب قولاغی آغر دیمك اولور میرنظمی. بیت اکر راحت بخواهی درهمه حال * بشو هرجا کرانکوش وزبان لال ﴿ کرده بالش ﴾ سکون راو فتح دال مهملتین وباء موحده وکسر لامله مدوّر کوچك یصدق که اوك کوشه سنده ایکی یصدق اراسنه قورلر وبعض محلده قولتق التنه الوب انکا یدرلر وله. بیت کرده بالش نهاده زیر شکم * زده بر سیم سر قبه علم ﴿ کرش ﴾ کسر راء مهمله ایله کرشمه لفظندن ترخیم اولنمشدر وله. بیت کند ناز وکرش آن شاه خوبان * هرآندم که نیاز انکیز باشم ﴿ کش ﴾ بعنی دل پور بهای جامی. بیت ازدهان وی و پلیدیٔ او * هرکه دیدش برو بشورد کش ﴿ کیش ﴾ سکون یای یای تحتانیله سمور کورك معناسنه مولانا هاتفی. بیت بمنع نه زر بفت ونه کیش ماند * نه صد پاره خرقه بدرویش ماند * مولانا هلالی محبوبك سیاه سمور قلپاغی وصفنده دیمشدر. بیت کیش سیاه بر سر آن شوخ دلستان * مانند ابر بر سر خورشید سایبان * کاهی مطلق کورك معناسنه ایراد اولنور سمور و وشق وامثالی مولانا هاتفی. بیت خار کش راکه پشت بود ز کیش * دید بردوش خویش خلعت وکیش ﴿ کیلاش ﴾ سکون یای تحتانی و فتح لامله اون معناسنه که آرد دخی دیرلر عربیده دقیق و طحین دخی دیرلر ﴿ مع الغین المعجمه * کریغ ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله بمعنی کریز یعنی قاچمق شمس فخری. بیت دشمنت راز پیش قهرت نیست قدرت رفتن و مجال کریغ * حکیم سنایی. بیت مردرا کاشنست سایهٔ تیغ * ورنه کیرد چو خیر راه کریغ * حکیم فردوسی. بیت کس از داد یزدان نیاید کریغ * اکرچه ببرّد برآید بمیغ * حکیم اسدی. بیت برآراست جم زود راه کریغ * شبی سخت تاریك و بارنده میغ ﴿ مع الفاء ﴾ ﴿ کزاف ﴾ فتح زاء معجمه ایله ایکی معنایه کلور اول. بیهوده و هرزه و هدیان معناسنه که کزاقه

دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت زهی جهول که معشوق او بخانهٔ او * بسوی خانه
نیاید کزاف می پوید * شمس فخری لاف معناسنه دیوب بو بیتی ایراد ایلمش بیت ایدل آخر چند
ازین طبع ملول * وی زبان تا چند ازین قول کذاف * وکلام باطل معناسنه حکیم اسدی بیت
نکه داشتن سرکهٔ نام لاف * ازان به که دادن بیار از کذاف * ثانی بسیار و بیحد معناسنه حکیم ازرقی
بیت تو آن کسی که زبهر کذاف بخشیدن * زرسم خلق همی کم کنی رسوم حساب ﴿ مع الکاف ﴾
﴿ کچك ﴾ فتح جیم فارسیله کمانچه معناسنه درکه غچك دخی دیرلر مولانا خوارزمی بیت زهر سو
چون کچك میکرد فریاد * دل اصحاب میکشت از غم آزاد ﴿ کران سنك ﴾ ایکی معنایه در
اول بمعنی سنکین یعنی وزنده آغر اولان نسنه یه دیرلر هرنه اولورسه واستعاره طریقیله آغر
جانلو یه ده دیرلر حکیم اسدی بیت ترا کوسفندی ازان به بدی * که یاری کران سنك وفربه
بدی * ثانی قیمتلو جواهر و قماش وسایر هرنه اولورسه شیخ نظامی بیت بتارك برش تاج
دستور شاه * زکوهر کران سنك وتابان ماه ﴿ کردك ﴾ سکون را وفتح دال مهملتین ایله درت
معنایه کلور اول بمعنی خرکاه پادشاهان شیخ نظامی * مثنوی * دو کردك داشتی خسرو مهیا *
برآموده بکوهر چون ثریا * یکی ظاهر زبهر باده خوردن * دکر پنهان زبهر خواب کردن *
پری رخ را بسان پارهٔ نور * سوی آن خوابکاه آورد شاپور * کرفتش دست وبنشاندش بر دست
برون آمد دکر کردك برونست * درین کردك نشسته خسرو چین * در آن کردك فتاده شور
شیرین * ثانی حجله خانهٔ عروس ترکیده فتح کافله کردك خانه یه دیرلر عروس ایچون ترتیب
اولنمش اوله خلوتخانه معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت بجز یانك دفت نبود نصیبی *
چو هستی خون خصی در روز کردك * ثالث یا کلتمج بلمجه دخی دیرلر فارسیده آکا چیستان و پردك
دخی دیرلر عربیده لغز ضم لام وفتح غین معجمه ایله وهندی لساننده پهیلی دیرلر رابع برنوع یاغلی
خمیرك ایچنه بادام و یاخود فستق دوکوب شکر ایله یاخود خرما ایله آمیخته ایدوب بشوررلر آکا
کلبند دخی دیرلر ﴿ کلاسنك ﴾ صپان طاشی مفتوحه ده دخی ذکری مرور ایلدی
﴿ کل تنك ﴾ کسر لام وضم تاء مثناة ونون ایله صولو یا لچق یعنی اول یا لچق که قتی اولمیوب صوق
اوله ﴿ کلناك ﴾ سکون لام وفتح نونله یا لچقلی یرغمناك وزهرناك کبی کل ایله ناکدن مرکبدر
مولانا جامی بیت کرنه سرچشمه زکل پاك شود * چه عجب زاب که کلناك شود ﴿ کیارنك ﴾
فتح یای تحتانی وراء مهمله وسکون نونله چری باشی معناسنه میر نظمی بیت چو لشکر کرد
کردن شد محل تنك * بباید سعی وکوشش از کیارنك ﴿ کیلك ﴾ سکون یای تحتانی وفتح
لامله کیلانی دیمکدر اما کیلانیلرك شهرده اولانی روستایی یه کیلك دیرلر ﴿ مع اللام ﴾
﴿ کردبال ﴾ سکون را ودال مهملتین وفتح باء موحده ایله کردباد مرقوم معناسنه منقولدر
﴿ کریال ﴾ سکون راء مهمله وفتح یای تحتانیله اول نسنه یه دیرلر که هفتجوش یعنی یدی نوع
معدندن دوزلمش بریاصی تخته اوزرنده قوم ساعتی شیشه سی کبی مزبور معدنلردن ایکی جام
وضع اولنمش دیبلرنده بر کوچك سوراخلری واردر حوض کبی بر یرك اورتاسنه قورلر تدریجله
جامك برینه صو طولوب اول برینك دلوکندن آقار هر برینك طلوسی بر ساعت نجومی تخمین
اولنمشدر وجام طولدقده ینه اول معدندن برچبق واردر اول تخته یه اورر ساعت مرور ایتدوکی

ایتدوکی معلوم اولور مذکوره جامه کری و تخته سنه کریال دیرلر میر مغنی بیت دانی چراست
نالهٔ کریال هر کری * یعنی که این سرای مقام درنك نیست * حکیم محمد رضا حکیمی مخلص * رباعی
کریال که نوحه میکند کاه کری * دانی غرضش چیست ازین نوحه کری * یعنی که کری کری شود
عمر تو کم * پیمانهٔ عمر کم شود تا نکری ﴿ کل ﴾ مطلق یا لچقدر که عربیده کی طین و وصل
معنالرینه صو ایله آغشته اولمش طپراغك جمیعسنه دیرلر یغموردن اصلنمش کرکسه قصدا
آدم اصلنمش جمله سنه کل اطلاق اولنور خواجه حافظ بیت دوش دیدم که ملایك در میخانه
زدند * کل آدم بسرشتند وبه پیمانه زدند * وعملسز اولان یا لچغه دخی کل دینلدوکی بو بیتدن
فهم اولنور استاد بیت بکردش زاب وکل سوری رسیده * کل سوری زاطرافش دمیده *
﴿ کیل ﴾ سکون یای تحتانیله بر طایفه نك اسمیدر که جمعی کیلان کلور حکیم اسدی بیت
چو شب کیل شد در کلیم سیاه * ورا دزد وکیله سپر کشت ماه * مزبور طایفه ساکن اولدقلری
ولایته کیلان علم اولمشدر اول ولایتك خلقنه کیلانی دیرلر تعریب ایدوب جیلان وجیلانی
وجیلی دیدیلر قطب العارفین وذخر الواصلین حضرت شیخ عبد القادر کیلانی قدس الله سره
العزیز اول ولایتدن اولمغله عجم کیلانی وعرب جیلانی دیرلر ﴿ مع المیم * کرفته دم ﴾
بر علتدر آدمده وحیوانده دخی اولور که نفس عسرت ایله کلور ادنی حرکت ایله نفس طوتیلوب
یوریمکه وسویلمکه مجالی قالمز فضلات بلغمدن عارض اولور عربیده ضیق النفس دیرلر ﴿ کل کندم
سکون لام ونون وفتح کاف فارسیله براوت کوکیدر نظرده التی دانه بغدای بر برینه یاپشمش
کورینور کوژ کندم دخی دیرلر وکسر لامله یعنی اضافتله بغدایی یودقده چیقان یا لچغنه دیرلر
﴿ مع النون * کراشیدن ﴾ فتح راء مهمله وکسر شین معجمه وسکون یای تحتانیله بمعنی
آشفتن یعنی دیوانه اولمق اغاجی بیت بیا تا جدا کشتم از روی تو * کراشیده وتیره شد کار من *
﴿ کران ﴾ فتح راء مهمله ایله اوچ معنایه کلور اول آغر معناسنه عربیده ثقیل دیدکلری اکر
محسوسا واکر معنا حکیم انوری بیت زهد تو فضلهٔ وضو کر بسپهر در زدی * کوه کران حلمت
از کاه سبکتر آمدی * ثانی قیمتلو یعنی بهالو معناسنه عربیده غالی دیرلر ثالث قتلق قحط
معناسنه که غلا دخی دیرلر ﴿ کرانجان ﴾ یعنی ثقیل ترکیده آغر جانلو دیدکلریدر نتکم ابو المعانی
بیت کرانجانی کر آید بزم رندان * کریزد فکر عشرت از دل وجان ﴿ کراندن ﴾ فتح را ودال
مهملتین وسکون نونله یعنی نظر کردن نکراندن لفظندن اختصار اولنمشدر ﴿ کران عنان ﴾
آغر یوریشلو آت وآدم کران رکاب دخی دیرلر خواجه سلمان بیت کوه کران عنان کرایی
کران رکاب * جستی کران زصدمهٔ کرز کران او ﴿ کرانیدن ﴾ فتح راء مهمله وکسر نون
وسکون یای تحتانیله بر نسنه یی آغر و یاخود بهالو ایلمك معناسنه در ﴿ کرایستن ﴾ فتح را
وتاء مثناة وکسر یای تحتانی وسکون سین مهملتین ایله بمعنی میل کردن یعنی رغبت ایلمك و بر طرفه
اکلمك کذا فی المجمع ﴿ کراییدن ﴾ فتح راء مهمله وکسر یای اول وسکون ثانیله میل ایلمك
معناسنه کمال اسمعیل بیت کذشت عهد جوانی زلهو سیرنهٔ * رسید نوبت پیری بتوبه نکرایی
حکیم فردوسی بیت چو هومان بدید آن سپاه کران * کراییدن کرز و تیغ سران * و بر نسنه یی
صاللمق واکلتمك واکسلتمك وقورمق معنالرینه دخی مرویدر ﴿ کردخوان ﴾ سکون را ودال

مهملتین وفتح خاء معجمه وواو معدوله ایله دکر می سفره خواجه حافظ بیت زکرد خوان کون فلك طمع نتوان داشت * که بی ملالت صد عضه یك نواله بر آید ☜ کردران ☜ سکون راء اول ودال وفتح راء ثانی مهملات ایله بوط کوکی که اوززنده ات چوق اولور حکیم سوزنی بیت دست بر رانش نهادم مشت زد برکردنم * این مثل یاد م آمد کردران باکردنست * سیف اسفرنکی بیت نشکنند کردران مرکب باد * شیر ایوان تویه پنجهٔ ماه ☜ کردکان ☜ سکون راو وفتح دال مهملتین وکاف فارسیله جوزرومی که کوزدخی دیرلر شیخ سعدی بیت پرتو نیکان نکیرد هرکه بنیادش بدست * تربیت نااهل راچون کردکان برکنبد ست ☜ کردکردن ☜ سکون راو دال مهملتین وفتح کافله ایکی معنایه در اول برنسنه یی دکر می ایلمك وثانی جمع ایلك هرنه اولورسه چفتای لسانده اوکاك دیرلر کاف عربیله فرهادنامه ده سقراط حکیم حصارنده مال فراوان کورد وکی پرده بوبیتده اوکولکان یعنی جمع اولمش عبارتی واقع اولمشدر بیت غنیمت کوردی هریان حددن افزون * اوکولکان هرطرف اوزکنج قارون * وسبعهٔ سیاره ده بوبیتده جمع ایتسه واقعدر بیت کیم جواهرینی آللیغه توکسا * ثل غفلت کبی آنی اوکسا ☜ کرد کریبان ☜ سکون راودال مهملتین وکسر کافله کوملك معناسنه که کریبانی وکرنه دخی دیرلر عربیده سربال دیرلر منلاغزالی مشهدی بیت مابا ده ایم وکرد کریبان ماخمست * داریم نشأهٔ که دوعالم برو کمست ☜ کرده بالین ☜ کرده بالش کبی کوچك دکر می یصدقدر ☜ کرده بان ☜ سکون راو وفتح دال مهملتین واخفاء ضمیرایله ثکهبان معناسنه در کذافی فرهنك جهانکیری ☜ کرزین ☜ سکون راء مهمله وبای تحتانی وکسر زاء معجمه ایله اوج معنایه کلور اول کرزن مرقوم یعنی بیوك مرصع تاج که دنیاده نه مال ونه بها ایریشور ثانی بمعنی تیریعنی اوق ثالث زنبیل معناسنه کذافی فرهنك جهانکیری ☜ کرستن وکریستن ☜ کلاهما بکسر الرائین وسکون السینین المهملات وفتح التاء المثناة آغلمق عربیده بکا معناسنه ضم باء موحده وفتح کاف عربیله مستقبلرنده سین یایه وتا داله قلب اولنوب کریند وکرینه دینلور ☜ ☜ کرفتارشدن ☜ اسیراولق وطوتلق ومحبوس اولق ☜ کرفتاریدن ☜ اسیرایلمك وطوتمق وحبس ایلمك ☜ کرفتن ☜ طوتمق واسیر وحبس ایلمك وکوکل طارامق معنالریله عربیده امساك ومسك معناسنه در چغتایده توتماق آنلرده حرف طا اولمغله تاء مثناة ایله استعمال اولنور ☜ کروانیدن ☜ سکون راء مهمله وفتحه ایله ده جائزدر وکسرنون وسکون یای تحتانیله متعدیٔ کرویدن که ایکی معنایه کلور اول رهن ایتمك ثانی اینانمق ☜ کروکان ☜ فتح راء مهمله وسکون واوایله رهن اولان نسنه یه دیرلر امیرخسرو بیت شه کمکشته هوش یافته جان * بچندین حسرتش جانی کروکان ☜ کروکردن ☜ فتح راء مهمله وسکون واوایله رهن ایلمك ☜ کرویدن ☜ فتح راء مهمله وکسر واو وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول رهن ایلمك ثانی اینانمق معناسنه ابو المعانی بیت وعد خوبان جهانرا کرویدن نشود * دادن عاشق صادق بفریب استادند ☜ کره تن ☜ کسر راء مهمله واظهارها وفتح تاء مثناة ایله سمکلو بوجك بعضیلر اورمجك آغیدردیدیلر ☜ کریان ☜ سکون راء مهمله وفتح یای تحتانیله کریستن لفظندن اسم فاعل اولوراغلایجی معناسنه میرنظمی بیت زدست اختیارم چشم کریان * عنانش می ستاند نیست درمان * بعض فرهنکده فدا

فداوقربان معناسنه مروید در ☜ کریبان ☜ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی وفتح باء موحده ایله یاقه معناسنه در کریب دخی دیرلر وله بیت کریبان چاك کرده تابد امان * نمانده فرق دامان ازکریبان ☜ کریختن ☜ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی وخاء معجمه وفتح تاء مثناة ایله قاچمق عربیده کی فرار معناسنه کمال بخندی بیت آهوان برکوشهٔ کزاردیدند آن دوچشم * هربکی بانیم غمزه جانی بکر یختند ☜ کریزیدن ☜ کسر راء مهمله وزاء معجمه وسکون یا ئین تحتانیین ایله بمعنی کریختن یعنی قاچمق کریز لغتنك مصدری بواولمق صحیحدر ☜ کریوان ☜ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله بمعنی کریبان مرقوم بر موجب قاعدهٔ فرس با واوه قلب اولنمشدر ☜ کریون ☜ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی وفتح واو ایله تمرکو علفی که وجود انسانده ظاهر اولور اطبا مزبور علته قوپادیرلر ضم قاف وفتح باء موحده ایله ☜ کزاییدن ☜ فتح زاء معجمه ودال مهمله وکسر یای تحتانیٔ اوّل وسکون ثانیله بمعنی کاشتن یعنی زراعت ایلمك میرنظمی بیت کزاییده اکرنیك واکرید * بوقت خرمنش آنرا بیابد ☜ کلهون ☜ سکون لام وضم هاوسکون واو ایله کسکلو یر یعنی یغمور یری اصلا تدقه حیوانات وآدم یورییمسندن چقور چقور اولوب قورید قده پارچه پارچه قالور اکا کلوخ دخی دیرلر ترکیده کسك دیرلر میرنظمی بیت چو باران دشت را افزون بوده * زمین آنجا همه کلهون بوده ☜ کیاخن ☜ فتح یای تحتانی وخاء معجمه ایله آهسته ایش ایشلمك امامعیار جمالیده سخن حرب وشیرین که یرکسنه یی مطیع ورام ایتمك ایچون سویلنور دیوب بوبیتی شمس فخری نظم ایلمش بیت همه اعدای خود رادوست کردی * بمردی وباحسان وکیاخن ☜ کیان ☜ فتح یای تحتانیله عناصر اربعه یه دیرلر جمع طریقیله ابو المعانی بیت بادباقی بدولت وعمرش * تاموالید واین کیان برجاست ☜ کینی ستان ☜ کسر یای تحتانی وتاء مثناة ایله صاحب قوت وقدرت وصف ملوك در جهان آیدی مراد دنیانك پادشاهی دیمکدر خواجه سلمان بیت رایت کینی ستان افکند ظل معدلت * خفته خوش درسایهٔ انصاف اوکینی ستان * کینی ستان ثانی جهان ارقه اوزره یاتمش یعنی راحت اولمش دیمك اولور ☜ کیرانیدن ☜ سکون یا ئین تحتانیین وفتح راء مهمله وکسر نونله طوتدرمق معناسنه در ☜ کیلان ☜ برعظیم ولایندر آنده ابتدادن کیل طائفه سی متمکن اولمغله بواسمله تسمیه اولنمشدر بی نظیر ابریشمی اولور ولطیف قماشلر ایشلرلر اکثر محصوللری پرنج درو خلقی چندان بغدای یمزلر فی الجمله طعاملری واتمکاری پرنجدر واکثر آدمیسی عمر طویل ایله معمر اولورلر میت اوزرینه ماتم وتوحه ایتمسه لرنان نخوردی چرامردی دیرلر اما قوی هیکل وتوانا اولیوب ضعیف الجسمدرلر هواسی کرمسیر در مولانا هاتفی در تیمورنامه * مثنوی * زآوازهٔ شاه وصیت سپاه * تزلزل بکیلانیان بردراه * سلاطین کیلان زکه تابمه شدندش رعیت صفت باج ده ☜ کن وکین ☜ ادات نسبتدر عمکین وشوخکین کبی مفرد استعمال اولنماز برکلمه ایله ترکیبه محتاجدر ☜ کیوکان ☜ سکون یای تحتانی وواو وفتح کافله ایرانی برپهلوان آدیدرکه کرازه نام برنامدار پهلوان اوغلی واردیدی ☜ کیهان ☜ سکون یای تحتانی وفتح هایله جهان دیمکدر حکیم فردوسی بیت خداوند کیهان وکردان سپهر * فروزندهٔ ماه وناهید ومهر * شمس فخری بیت آنکه اورادر مروّت نیست درکیتی مثال * وانکه اورادر فتوّت

نیست درکیهان نظیر * وخوار معناسنه ده مرویدر ﴿ مع الواو * کرو ﴾ فتح راء مهمله وسکون
واو ایله رهن معناسنه ایکی جهتدن دخی کرو دینلور یادین مقابله سنده اوله یاخود نرد وقمارده
اولان شرط اوله ابو المعانی بیت نرد عشقش را بدل بازیدم ودلدار کفت * غیر نقد جان
نمی خواهم که می باشد کرو ﴿ کزیو ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله بمعنی کری که عنقریب
شرح اولنور انشاالله تعالی ﴿ کلشو ﴾ سکون لام وضم شین معجمه ایله ترکیده کاف عربیله
کل دیدکلری بیاض طپراقدر که زنان اصلدوب حمامده صاچلرین آنکله یورلر هم پاك ایدر وهم
بغایت نرم ایدوب اوزادر قیلدن وبدندن ازالهٔ وسخ ایتمکده صابوندن اعلادر ﴿ کلکزو ﴾
سکون لام وفتح کاف فارسی وضم زاء معجمه ایله بعض نسخه ده زاء فارسیله در ایلغون اغاجندن
اولان سپورکه یه دیرلر ﴿ کیسو ﴾ سکون یای تحتانی وضم سین مهمله ایله اوموز اوزرینه
دوشن صاچه دیرلر استاد دقیقی بیت آن دو کیسو دل زمامی بردو میکویی که برد * نیستی آکه که
می آیند دزدان از قفا * ایکی بولك اورلمش صاچدن کنایه در وعلوی ساداتك دخی ایکی طرفدن
اوکلرینه صالنمش صاچنه کیسو دینلور حاصلی مطلقا باشده بتن قله کیسو دیرلر ﴿ کیلدارو ﴾
سکون یای تحتانی ولام ایله براوتدر ترکیده آیرلتو واطبا سرخس دیرلر ﴿ کیلکرو ﴾ سکون
یای تحتانی ولام وفتح کافله سپورکه باغلدقلری اوت وبعض نسخه ده اوجی قرلمش سپورکه یه
دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کیلو ﴾ سکون یای تحتانی وضم لامله بیوك کنك که بیکار
باشلرنده وصولر کنارنده قورلر استعمالی آسان اولمق ایچون ﴿ کیو ﴾ سکون یای تحتانیله
ایکی معنایه در اول هر بهادر وپهلوان مبارزه دیرلر ثانی ایرانیلردن برمشهور پهلوان آدیدر
روایت اولنور که حکیم فردوسی طوسدن پادشاهه عماللرندن شکایته غزنین شهرینه واردقده
مکر سلطان محمود غزنوینك ندیملرندن عنصری وعسجدی وفرخی برباغچه ده تنها عشرت ایدرلر
ایمش فردوسی دخی بونلره متوجه اولدقده کوررلر بر روستایی هیئت ودهقانی صورت کمسنه
یانلرینه کلیور خاطر شکنلك ایله رد ایتمك معقول دکلدر اما برتنك قافیه ده بر مصراع بدیعی
سویلیه لم که دردنجی مصراع ممکن اولمیه وکندویه تکلیف ایلیه لم شاعر اولمین بزمله همصحبت
اوله مزدیه لم قالقوب کیدر دیوب فردوسی قرشولرنده اوتوردقده ابتدا عنصری * مصرع *
چون عارض تو ماه نباشد روشن * دیر عسجدی * مانند رخت کل نبود در کلشن * دیر
فرخی * مژکانت همیکذر کند از جوشن * دیدکده فردوسی دخی علی الفور * مانند سنان
کیو در جنك پشن * دیوب رباعی یی تمام ایلدکده بونلر متحیر ودمبسته اولوب بر زماندن صکره
سن کیمسن ونره دن کلورسن کیو کیمدر وپشن کیمدر دیو سؤال ایدرلر فردوسی دخی شهنامه دن
بر قاچ بیت بونلره اوقور عظیم حظ اولنوب اولکون صحبت ایدرلر بعده احوالی سلطان محموده
اعلام وفردوسی یی داخل مجلس پادشاه ایدرلر وسلطان محمودك تکلیفی ایله شهنامه یه شروع
ایدوب اتمام ایدر ﴿ مع الهاء * کرانکوه ﴾ فتح راء مهمله وسکون نون وضم کاف ایله بیوك
طاغ جبل عظیم معناسنه ﴿ کرانمایه ﴾ فتح راء مهمله ومیم ویای تحتانی وسکون نونله آغر
بهالو وچوق سرمایه لو دیمکدر در کرانمایه دیرلر مراد زیاده بهالو دیمکدر ﴿ کراینده ﴾ فتح
راء مهمله ویای تحتانی وسکون نونله کراییدن لفظندن هم اسم فاعل وهم اسم مفعولدر میل

میل ایدیجی وهم میل اولنمش بویله ایکی معنا بر کلمه ده بولنمق فارسی یه مخصوصدر عربیده اولمز ایکی
معناسی بو بیتده واقعدر بیت آن شاهد رعنا را عشاق کرانیده * اما که چه سود از بس آن
جور کرانیده ﴿ کردانه ﴾ سکون را وفتح دال مهملتین ونونله اطفالك اویونجاق ایتدکلری چقرق
معناسنه در ﴿ کردباده ﴾ کردباد مرقوم معناسنه سیف اسفرنکی بیت تدبیر کارسازت بی دستبرد
حیلت اندر غبار شبهت مانده چو کردباده ﴿ کردکاه ﴾ سکون را ودال مهملتین وفتح کاف فارسیله
کوبك ناف معناسنه در حکیم فردوسی بیت چنان زد بران کردکاهش شبان * که از چنك چنکی
برون شد ستان ﴿ کردنامه ﴾ سکون را ودال مهملتین ایله حمایل معناسنه در ریاضی سمرقندی
بیت بهر سر کردانی دل کردنامه میکند * خط شبرنکی که آنمه میکشد بر کرد روی * فرهنك
جهانکیریده بر معروف دعا نامه در بر کاغدی مدور کسوب اطرافنه دعا یازوب واورتاسنه
قاچقون غلاممیدر جاریه میدر آدینی یازوب اول قاچقونك یاتدوغی یرده بر طاش التنه قورلر
ویاخود اطرافنه ذکر اولندوغی دعایی یازوب واورتاسنه سورهٔ یوسفی یازوب دیواره میخلرلر
بامر الله تعالی اول کریخته اولان قول دونوب کیرو یرینه کلور آخر یره کیده مز معنای ترکیب دخی
بونی اقتضا ایدر که کرد شهر دیمك اوله زیرا زبان پهلویده شهره نامه دینلدوکی منقولدر حضرت
مولانا قدس سره بیت بکردنامهٔ لطفم بشهر باز آورد * خیال دوست با کراه اختیار امیر *
امیر خسرو بیت کردنامه است که شه اهل هنر را کرده است * شکل تدویر که بر دایرهٔ دینارست
﴿ کرده کوه ﴾ سکون را وفتح دال مهملتین وضم کافله کردستانده بر طاغ آدیدر ساکن اولان
آدملری اکثر ملحد وبی مذهب اولورلر ایمش ﴿ کرده ﴾ سکون را وفتح دال مهملتین ایله درت
معنایه کلور اول بر نوع یوفقه اتمکدر معروف ترکیده دخی کرده دیرلر ثانی بر پارچه صاری بزدر که
طائفهٔ یهود فرمان حاکم ایله اوموزلرینه دیکرلر مسلمانلردن تمییز ایچون عربیده غیار دیرلر حکیم
نزاری قهستانی بیت کرده بردوش راهب دیرم * حلقه در کوش ساجد لاتم * ثالث کرده
بالش معناسنه در رابع هر دکرمی اولان نسنه یه دیرلر ﴿ کرشمه ﴾ کسر راء مهمله وسکون
شین معجمه ایله ناز ایله وکوز اوجیله بقمق ومحرك محبت اولور اوضاع خوبانه دیرلر بعضیلر کاف
عربیله اوقورلر غازی قلندری بیت ناز آفت وکرشمه بلا عشوه دلفریب * یاران حذر کنید که
طوفان آتشست ﴿ کرفته ﴾ کسر راء مهمله وسکون فا وفتح تاء مثناة ایله اوچ معنایه کلور
اول سرزنش وطعنه طریقیله سویلنمش کرفت دخی دینلور عربیده مؤاخذه معناسنه حکیم
سنائی بیت هست فلك را بطبع خاصه بر اهل هنر * رسم کرفته زدن خوی وغا یافتن * شیخ نظامی
بیت زمهرم مکش سوی پیکار خویش * کرفته مزن بر کرفتار خویش * ثانی بمعنی غرامت
وتاوان یعنی جرم وجنایت بو معنالر اصطلاحیدر ثالث معنای موضوع له که لغت جهتیله اسیر
وطوتساق معناسنه در بو معنانك مصدری کرفتن در که آندن اسم مفعولدر ﴿ کروهه ﴾ فتح راء
مهمله وها وسکون واو ایله یمرطه کبی بر اغاجدر اورتاسی دلك اولور ایکه کچوروب ایپلك بوکرلر
اغاج آغرشقدر اکا کچی دخی دیرلر عربیده نصیله دیرلر ضم نونله ﴿ کرویده ﴾ فتح راء مهمله
وکسر واو وسکون یای تحتانیله اینانجی یعنی قلبنده فکری فاسدی اولمیوب اشتدوکین صحیح
صانوب اعتماد ایدنه دیرلر ابو المعانی بیت سخنم را نکرده هیچ باور * کرویده بقول بدکویان ﴿ کره ﴾

کسر راء مهمله واظهار ها ایله دوکم عقده معناسنه وباغ وبند معناسنه قوشاقده واوچقورده کره بند
دیرلر نتکم ابو المعانی بیت کشاد داد کره بند پرده تورش * بکف او زده مفتاح کنج پنهانش *
کرهچه کسر راء مهمله وسکون ها وفتح جیم فارسیله شرفنامه ده کوجك دوکم ازلیلی
مجنون بیت من خود بکرهچه کیایی * قانع شده ام زهرا بایی کریزکاه کسر راء مهمله
وسکون یای تحتانی وزاء معجمه ایله قچاجق یر ومحل مقصود وقصایدك تغزلندن صکره ممدوح
وصفنه دخول بیتنه دیرلر ومراد اولنان سوزه مناسبتله شروع ایتمك کریوازه کسر راء
مهمله وسکون یای تحتانی وفتح واو وزاء معجمه ایله ترتیب ایله دیزلمش نسنه عموما وانجو وجواهر
دیزلمسی خصوصا که هار دخی دیرلر اثیر الدین اخسیکتی بیت زنرم مختفهٔ یافت شاخ کل منظوم
چو باد کرد کریوازهٔ شجر منثور کریوه کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی وفتح واو ایله
ییلاك که طاغلرده اولور طار وصرب دیرلر شیخ اوحدی بیت دیده اند از پس کریوهٔ غیب *
رب خود را بدیدهٔ لاریب * امیر خسرو بیت رهایی را چسان سازیم تدبیر * کریوه
پست وسیلاب آسمان کیر کریه سکون راء مهمله وفتح یای تحتانی واخفاء ها ایله آغلمق
معناسنه اسم مصدردر ابو المعانی بیت نوحه وکریهٔ دمادم من * کشته اند اهل آسمان بیزار *
عربیده بکا دیرلر کزافه فتح زاء معجمه وفا ایله ایکی معنایه در اول بمعنی بیهوده وهرزه که کزاف دخی
دیرلر استاد لطیفی بیت تا چند ترانه برشکافه * تا چند مقالهٔ کزافه * ثانی بمعنی بسیار
وبیحد حضرت مولانا قدس سره * مسمط * می ده کزافه ساقیا تا کم شود خوف ورجا *
کردن بزن اندیشه را ما از کجا او از کجا کلچه سکون لام وفتح جیم فارسیله بلدرچین
دیدکاری قوشدر ابو المعانی بیت آن شهی نیست که در دشمن تو هست مجال * پیش شاهین چه
زند بال پریدن کلچه کلشاه سکون لام وفتح شین معجمه ایله کیومرث شاهك علمی اولمق
مرویدر اما لقب اولمق دخی انسبدر که وجه تسمیه سنده وجوه نقل اولنمشدر بر وجه بودر که آنك
زماننده عمارت وبنالر وباغ وبوستان یوغیدی آنجق آب وخاك وار ایدی که متصرف اولوب
مالك مملکت پادشاه اوله اول اجلدن آدینی طپراق شاهی دیدیلر شاه کل تقدیرنده وبر جماعت
دیدیلر که حضرت آدم علی نبینا وعلیه السلام کیومرث کندی ایدی چونکه جفتی که فارسیان
بلده وعربان حوا دیرلر ایکیسیده بالچقدن خلق اولندیلر اول مناسبتله شاه کل دیوب بعده اسم
اولمق ایچون مضاف الیهی تقدیم ایلدیلر اول تقریب ایله تسمیه اولندیلر العلم عند الله کله
فتح لامله اوچ معنایه کلور اول شکایت معناسنه مولانا هاتفی بیت رعیت ز بیدادشان در کله
مکن کرك را پاسبان کله * ثانی اوزم دانه سی که صالقمندن آیرلمش اوله ثالث ایکی طاغ
اراسنده واقع اولان یول که درغاله دخی دیرلر کل نبشته اضافتله طین مختوم معنای
ترکیب عربی مهرلنمش بالچق دیمکدر فارسیسی دخی یازلمش چامور دیمك اولور کذا فی فرهنك
جهانکیری کیاه فتح یای تحتانیله تازه اوت که عربیده نبات وحشیش دخی دیرلر هاسز
کیا دخی جائزدر مولانا هاتفی بیت نه شهرست آرایش ملك شاه * ز صحرا نروید بغیر کیاه *
مولانا جامی بیت بسته ام بر یکدکر نخلی ز خارستان طبع * سوی فردوس برین مشتی کیاه
آورده ام کیتی پژوه سکون یائین تحتانیین وکسر تاء مثناة وضم با وزاء فارسیین واظهار

واظهار ها ایله مجمع الفرسده طالب دنیا معناسنه در معنای ترکیب دخی بونی اقتضا ایدر زیرا کیتی
دنیادر وپژوه پژوهیدن لفظندن اسم فاعلدر کاهی صیغهٔ امر ووصف ترکیبی دخی اولور تجسس
معناسنه خبر پژوه وعسکر پژوه کبی وسائر معتبر لغتلرده دخی طالب کیتی وپادشاه طالب ملك
معناسنه مرویدر شاعر بیت بسا پادشاهان کیتی پژوه * کزین کار کشتند آخر ستوه *
کیسنه سکون یای تحتانی وسین مهمله وفتح نونله ایکی معنایه در اول بمعنی کیسو یعنی
صاچ ثانی ایکه صارلمش ایلك که کچی دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری اما مجمع الفرسده
کاف عربیله در تحفة الاحبابده بو معنایه پوسه دیرلر کیسینه سکون یائین تحتانیین
وکسر سین مهمله وفتح نونله صاچه متعلق اولان نسنه هرنه اولورسه کیس صاچ یا نسبت نون
تأکید ضمیر وصفیه در کیکواشه سکون یای تحتانی وکاف وفتح واو وشین معجمه ایله
پره اوتی که کیك پره در واشه اوتدر کذا فی فرهنك جهانکیری کیله سکون یای تحتانی
وفتح لامله بر مقام آدیدر کذا فی المجمع کیوه سکون یای تحتانی وفتح واو ایله پنبه ایلکندن
اورلمش چورب معناسنه شاعر * مثنوی * بپا پوشیده کیوه آن سمن تن * خرامان رفته بوده
سیر کلشن * نباشد از چمن آزرده پایش * نیارد تاب آزرده هوایش کیه فتح یای
تحتانی واظهار ها ایله کیاهدن مخففدر اوت معناسنه ودخی مصطکی ساقز معناسنه در محمود
هروی مغنی نام کتابنده نونله کینه روایت ایلمشدر کیهه سکون یای تحتانی وفتح ها ایله
بوکرتلن اغاجی ویمشنه ده دیرلر مع الیاء التحتانی * کری کسر راء مهمله ایله کریه
معناسنه امردر کریه کن دیمك معناسنه حکیم سنایی بیت جز از وکس ندیده از بشری *
در طلب کاه خنده کاه کری * حکیم انوری بیت کر بخندم وان بهر عمریست کوید زهر خند *
ور بکریم وان بهر دوریست کوید خون کری * وکاف مجهول ایله ایکی معنایه کلور اول کوه
معناسنه منوچهری بیت چون باز کری من بکشایم تو ببندی * ور باز کری هیچ ببندم نکشایی *
ثانی بمعنی کردن یعنی بویون بو تقریبله یاقه یه کریبان دیرلر بویون کوزدیجی دیمك اولور بوبان باغبان
وپاسبان کبی در کریبانی برنوع پیراهن در که کرته دخی دیرلر شاه ناصر خسرو * رباعی *
امروز همی بمطربان بخشی * ثوب شطوی وشعر کرکانی * وز دست چو سنك تو نمی یابد * موزون
بمثل یکی کریبانی کریزپای کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی وزاء معجمه ایله قاچغون
معناسنه آدمده وحیوانده استعمال اولنور عربیده آبق دیرلر کمال خجندی بیت از من آن پای
بوس مکریزان * همچو عمر کریزپا مکریز کل خوردنی اضافتله طباشیر دیدکاری
بیاض طپراقدر طبیعتی بارد ویابس اولمغله محرور المزاج اولنلره ایچوررلر کل کوی کسر
لام وضم کافله قره بالچق که آدم وحیوان ایاغنه یا پشور اکثر اولمقوله بالچق محله ارالرنده اولمغله
محله بالچغی دیو تسمیه اولنمشدر کیتی سکون یای تحتانی وکسر تاء مثناة ایله دنیا وجهان
معناسنه شمس فخری بیت تا که باقیست نام کیتی باد * ذات تو پادشاه در کیتی کیتی آرای
برنوع کلدر بغایت قتمر وایری اولور وبیراغی تیز دوکلیوب بر قاچ کون طورر جهان آرای دخی دیرلر
حالا اول کله رومده کل صد برك دیرلر کیلی سکون یای تحتانی وکسر لامله بر طائفه نك
آدیدر ولایت کیلانده ساکنلردر تفصیلی مرور ایلدی شیخ نظامی بیت بخاری وخزای

وکیلی کرد * بتان پاره هستند هر چار خرد ﴿ باب الکاف الفارسی المضمومة مع الالف ﴾
﴿ کزارا ﴾ فتح زاء معجمه وراء مهمله ایله بمعنی اداکننده یعنی اودایجی سوزده وغیریده شیخ نظامی
بیت کزارای نقش کذارش پذیر * که نقش ازکزارش ندارد کزیر ﴿ کل رعنا ﴾ اضافتله
برنوع کلدر طشره سی صاری ایچروسی قرمزی اولور منلا هلالی بیت پرمی لعل شد پیالهٔ زر
کل رعنا نمود پیش نظر ﴿ کمارا ﴾ فتح میم وراء مهمله ایله ایکی معنایه در اول کماریدندن اسم فاعلدر
حواله ایدیجی واصمرلیجی معناسنه ثانی قیون وکچی وصغر آغیلی معناسنه در ﴿ کنجا ﴾
سکون نون وفتح جیمله بمعنی کنجایش اسم مصدردر حضرت مولانا قدس سره * قطعه *
هشیار مباش زانکه هشیار * در مجلس عشق سخت رسواست * دلتنك خوشم که در فراخی *
هر سخرهٔ راد هست وکنجاست ﴿ کوارا ﴾ فتح واو وراء مهمله ایله کواریدن لفظندن اسم
فاعلدر هضم ایتدریجی وهضم اولیجی معناسنه در ﴿ کوا ﴾ شاهد معناسنه کواه لفظندن
ترخیم اولنمشدر ﴿ کورکیا ﴾ سکون واو وراء مهمله وکسر کاف فارسیله براوتدر بیان اشکی
آنی پك یر کربهٔ دشتی دخی دیرلر برآدم آنی چینسه قرنفل ومصطکی طعمنی ویرر عربیده ادخر
وهندی لساننده سوربا دیرلر ﴿ کوشتربا ﴾ واو مجهول وسکون شین معجمه وتاء مثناة وضم
راء مهمله وفتح باء موحده ایله چیلاق که زغن دخی دیرلر میر نظمی * مثنوی * یکی ابلهی بود آوارهٔ
خریده زبازار کوشت پارهٔ * زخود بیخبر رفت بالا وپست * یکی کوشتربایی ربوده زدست *
﴿ کونیا ﴾ واو مجهول وکسر نون وفتح یای تحتانیله بنا دیوار یا پرکن چکدوکی ایپ که طوغری
اولوب طاشك کیمی یوکسك کیمی آلچق اولمیه حکیم خاقانی بیت کر نوح که سازهاش بخشم *
یا مسطر وکونیاش بخشم * مجمع الفرسده اول مثلث الشکل تخته درکه اوزرینه خطوط جزلمشدر
معمارلر آنکله راست وکجی بیلورلر ﴿ کویا ﴾ واو معروف وفتح یای تحتانیله بمعنی کوینده بلبل کویا
وطوطی کویا دیرلر ودخی مقام تمثیلده ایراد ایدرلر عربیده کی کانه معناسنه میر نظمی ایکی
معنایه بیت درچمن بوده بلبل کویا * همچو من بوده در غمت کویا ﴿ کوییا ﴾ بریا زیاده سیله
کویای مرقومك معنای ثانیسیله مترادفدر ﴿ مع الباء الموحده * کرداب ﴾ سکون را وفتح
دال مهملتین ایله تورانیاردن برمبارز پهلوان آدیدر حکیم اسدی بیت کجا کرد سهراب وکرداب
شد * زخون کرد آن دشت کرداب شد ﴿ کرشاسب ﴾ سکون راء مهمله وفتح شین معجمه
وسین مهمله ایله خوابده احتلام اولق معناسنه کذا فی المجمع ﴿ کشاسب ﴾ فتح شین معجمه
وسکون سین مهمله ایله برپادشاه مشهورك نامیدرکه کشتاسب دخی دیرلر حکیم اسدی بیت
چو لختی شد ازشب بشد در بشاسب * بکشتاسب آمدش رخت کشاسب ﴿ کشتاسب ﴾
سکون شین معجمه وفتح تاء مثناة وسین مهمله ایله برپادشاه قدیم اسمیدر حکیم اسدی بیت
تو این تاج ازو یافتی یادکار * نه ازشاه کشتاسب واسفندیار ﴿ کشسب ﴾ فتح شین معجمه
وسکون سین مهمله ایله ایکی معنایه در اول کشتاسب مرقوم معناسنه حکیم فردوسی بیت
مرا کرهمی داد خواهی بکس * همانم کشسب سوارست وبس * ثانی بمعنی جهنده یعنی
صحرایجی که کشب وشسب دخی دیرلر ﴿ کشب ﴾ سکون شین معجمه ایله بمعنی جهنده وجهیده
یعنی صحرایجی وصحرامش که شسب وشب دخی دیرلر ﴿ کلاب ﴾ معروف اصلی آب کل ایدی

ایدی قاعدهٔ عجم اوزره مضاف الیه تقدیم اولندی میرخسرو بیت بشکن دلم که رایحهٔ درد
بشنوی * کر ازبرون شیشه نبوید کلاب را * خواجه حافظ بیت ازخیال لطف می مشاطهٔ
چالاك طبع * درضمیر برك کل خوش میکند پنهان کلاب ﴿ کوداب ﴾ واو معروف وفتح دال
مهمله ایله ایکی معنایه در اول برنوع طعامدر پرنج وات وسرکه ودوشاب ایله ایدرلر حکیم سنایی
بیت چون طمع داری ازجهان آبی * چه نهی پیش پشه کودابی * حکیم سوزنی بیت کندم
امید کردی وکرنجم وعده داد * کز توهم وز تخیل می پزم کوداب وکشك * ثانی بمعنی دوشاب یعنی
بکماز شمس فخری بیت نکر که چون بود احوال عیش آن بدبخت * که شهد فایق باشد زراوق
وکوداب ﴿ کوراب ﴾ واو معروف وفتح راء مهمله ایله اوچ معنایه در اول اول کنبده دیرلر که ایچنده مزار
اوله یعنی قبور ایچون بنا اولنمش قبه امیرخسرو بیت مردم دانا نرهد زین دو کور * بالا کوراب
وفرو چاه کو * ر ثانی مرو شهرندن اون کونلك مسافه ده واقع برشهر آدیدر فخر کورکانی بیت براه
اندرنه خفتش بود ونی خواب * بدو هفته زمرو آمد بکوراب * ثالث قصد امیدان اولمق ایچون
دوزلمش میدانه دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری اما مجمع الفرسده بمعنی سراب یعنی ایراقدن
صوکبی کورینن شوره زمین کلام اکابرده کاف عربیله مسموعدر ﴿ کوشاب ﴾ واو معروف وفتح
شین معجمه ایله بمعنی دوشاب یعنی بکماز کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کوشاسب ﴾ واو
مجهول وفتح شین معجمه وسکون سین مهمله ایله خوابده واقعه کورمك معناسنه در حکیم فردوسی
بیت شنیدم که خسرو بکوشاسب دید * چنان کاتشی شد زدورش بدید ﴿ کوشتاب ﴾
واو معروف وسکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله اوچ معنایه کلور اول بمعنی کوشمال که کوش
پیچ دخی دیرلر ثانی بمعنی احتلام یعنی واقعهٔ خواب ثالث قوش منقاری معنای اولده لفظ
مرکب اولور کوش ایله تابدن معنای ثانی وثالث لفظ مفرد اولور ﴿ کوشتکوب ﴾ واو معروف
وسکون شین معجمه وتاء مثناة وضم کاف ایله قصاب ساطوری که آنکله ات طوغررلر لفظ
مرکبدر کوشت ایله کوبدن ﴿ کوناب ﴾ واو مجهول وفتح نونله بمعنی کلکونه که غازه
دخی دیرلر زنان یوزلرینه سوردکلری قزللق کذا فی فرهنك جهانکیری بو معنایه ابو الخطیر بیت
روی او بی نیاز از کوناب * دردل آفتاب ازو صد تاب ﴿ مع التاء المثناة * کت ﴾ بوزن بت
بمعنی بزرك که لمتر دخی دیرلر میر نظمی بیت هرکه باجاه کت بود معروف * باید او با کرم شود
موصوف ﴿ کذشت ﴾ فتح ذال وسکون شین معجمتین ایله ایکی معنایه کلور اول کذشتن
لفظندن فعل ماضیدر شاعر بیت کذشت چتر تو هرکز کس آسمانی دید * حجاب کرده
وخورشید را زیکدیکر * ثانی فرهنك جهانکیریده بمعنی راه یعنی یول بو معنایی مؤید میر نظمی
بیت کشید آنچنان رنج ومحنت کذشت * که تا حسرت دوریش در کذشت ﴿ کزیت ﴾
کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانیله بمعنی پسندیده وکزیده جهان ملك بنت مسعود شاه بیت
تا دیده دید رویت سیلاب شوق رانده * تا دل کزیت مهرت ازجان طمع بریدم ﴿ کست ﴾
سکون سین مهمله ایله چرکین وزشت وقبیح معناسنه میر عماره بیت دلبرا ای رخت بسی
خوبست * کرچه با یار کار کست کنی ﴿ کشاده دست ﴾ کریم وسخی وجوانمرد معناسندن
کنایه در ترکیده الی آچق دیرلر ابو المعانی بیت نمی ماند تهی ازبرك وباری * کشاده دست

باشد سرو دائم ﴿ کفت ﴾ اوج معنایه در اول کفتن لفظندن فعل ماضیدر ثانی سخن معناسنه
عربیده کلام دیدکاری حکیم فردوسی بیت زکفت سیاوش بخندید شاه * نه آکه بد از آب
درزیرکاه * ثالث هر یوغون وقالن نسنه عموما وجامهٔ سفید هنکفت دخی دیرلر عبد الواسع
جبلی * قطعه * تاباغ وراغ راسلب زرد وکفت زرد * ابر بهار باقد وباد خزان دهد * بکذار
صد هزار بهار وخزان بکام * تاهرچه کام تست ترا ایزد آن دهد ﴿ کل درخت ﴾ کسر لام
ودال مهمله ایله کل زرشك معناسنه در ﴿ کلکشت ﴾ سکون لام وشین وفتح کاف فارسیله
ثفرجکاه ومسیره چمنزار معناسنه خواجه حافظ بیت بده ساقی می باقی که در جنت نخواهی یافت
کنار آب رکنا باد وکلکشت مصلارا * ابو المعانی بیت اکر یاری کند بختم که باری * بان کارخ
روم کلکشت صحرا ﴿ کوارشت ﴾ کسر راء مهمله وسکون شین معجمه وتاء موقوف ایله بر لطیف
معجون ترکیبی در تقویت هضم واصلاح معده ایدر معربی جوارشدر بسحاق اطعمه بیت
قرص لیمو وکوارشت لطیف عنبر * کلشکر باشد وکلقند وشراب ودینار ﴿ کوره ماست ﴾
واو معروف وفتح راو میم وسکون سین مهملتین وتاء موقوف ایله یوغرد اوزرینه سودی صاغوب
وقارشدیروب بر طعام ایدرلر اکثر چوبان یمکیدر چوبانلر کاف عربیله کوره مزدیرلر ﴿ کوشت ﴾
مطلق اتدر آدمده اولسون حیوانده اولسون طیورده اولسون عربیده کی لحم معناسنه در
﴿ کونهٔ درخت ﴾ واو معروف وفتح نونله اغاجك بدنی ودیبی وبعض فرهنکلرده کوکنه ده دیرلر
ابو المعانی بیت شد جایکیر ومحکم اکر کونهٔ درخت * نتوان بزور آدمی از جای بر کند *
﴿ کویافت ﴾ واو مجهول وفتح یای تحتانی وسکون فاو تاء موقوفله حرامزاده وباباسی نامعلوم ولد
سبب تسمیه سی اکثر ولد الزنالری محله باشنه براغورلر که بر آدم بولوب بسلسون دیو ومعنای
ترکیب محله ده بولنمش دیمکدر ابو المعانی بیت کویافت نکند امر اصیل وحلال زاد * زانرو
میان خلق حقیقت نمانده است ﴿ کویست ﴾ کسر واو وسکون یای تحتانی وسین مهمله ایله
بمعنی کوفتکی وکوفته وبمعنی بزیست دخی رسیدهٔ نظردر ﴿ مع الجیم * کرج ﴾ سکون راء مهمله
ایله بر طائفه در روم ایله عجم میاننده واقع کفره درلر رومده وعجمده غلام وجاریه لرین اسیر ایدوب
استخدام ایدرلر ولایتلرینه کرجستان وغرجستان دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت
درهوا میکرد خود بالای برج * که هزیمت میشد از وی روم وکرج * منلا هاتفی در تیمورنامه بیت
کوههای آن رشته چون باز شد * سوی قوم کرجی عنان تاز شد ﴿ کرنج ﴾ کسر راء مهمله
وسکون نونله اوج معنایه کلور اول بمعنی برنج استاد فرخی بیت ای بکوپال کران کوفته پیلانرا
پشت * چون کرنجی که فرو کوفته باشد بخوار * رضی الدین نیشابوری بیت تاچون کرنج
جور تو ناید برون ز پوست * باعیش خوش نپخت مرا هیچکونه ماش * ثانی قره چورك اوتی که
شونیز دخی دیرلر عربیده حبة السودا دیرلر شمس فخری بیت ملامی طبعش بود از بکا * ریاحین
باشش بود از کرنج * ثالث توله مش طوغان وآتمجه معناسنه مؤید الفضلاده فرهنك قواسدن
نقل ایدر که کرنج کوشهٔ خانه یعنی پیغوله ﴿ کلاج ﴾ فتح لامله بر نوع حلوادر یمرطه آقیله
نشاسته یی غایت یوفقه ایدوب بعده بادام کوفته یه صاروب بقلوا کبی بشوررلر بسحاق اطعمه
بیت خوش نویسان قطایف باقلمهای شکر * جمله عاجز کشته اند از خط تعلیق کلاج ﴿ کنج ﴾

﴿ کنج ﴾ سکون نونله ایکی معنایه در اول ایچرو قاچق کوکس که آرقه ده بوکر یلك اوله هم صفت
وهم موصوفه اطلاق اولنور ثانی کنجایش معناسنه که کنجا دخی دیرلر حکیم انوری بیت زمان
در انتقال امر ونهی او چنان واله * که ممکن نیست در تعجیل او کنج شکیبایی * وله بیت آسمان بیخ
کمال از خاك عالم بر کشید * تو زنخ میزن که در من کنج نقصانی کجاست ﴿ کنکلاج ﴾ سکون
نون وفتح کاف فارسیله اول کمسیه دیرلر که فصیح تکلمه قادر اوله میوب حروفی ادا ایده میه عربیده
الکن ترکیده پلتك دیرلر ابو المعانی بیت مپندار آن شکر لب کنکلاجست * سخن از لب
نمیکردد جدایی ﴿ کوشتاهنج ﴾ واو معروف وسکون شین معجمه وفتح تاء مثناة وکسر ها ایله
ایکی معنایه در اول کوچك دمورشش که تنورده کباب بشوررلر ثانی بمعنی غلیواج وغلیواژ
وکوشت ربا وزغن دخی دیرلر چیلاق دیدکاری قوشدر ﴿ کولاج ﴾ سکون واو ایله بمعنی
کلاج مرقوم ﴿ کولانج ﴾ سکون واو وفتح لام وکسر نون ایله بر نوع حلوادر شکر وبادام
ونشاسته ایله ایدرلر اکالا یرولانیز دخی دیرلر شیرازیلر کولاج دیرلر شمس فخری بیت بخوان
نعمت آواز چار پهلو شد * ز بس که خورد مریا وقلیه وکولانج ﴿ کول حاج ﴾ سکون لام وفتح
حاء مهمله ایله ایکی معنایه در اول حج شریفه پیاده کیدن آدم ثانی حج شریفه واروب
ارکان حجی بلمین آدمه دیرلر شاعر بیت ارکان حج هر آنکه ادا کرد حاجیست * بسیار حاجی
هست که کشتند کول حاج ﴿ مع الجیم الفارسی * کلوچ ﴾ ضم لام وواو معروفله کوز قپمق که
یا مخفی اشارت اوله یاخود معتاد ایدنمش اوله سویلرکن کوزن قپرق سویلر میر نظمی بیت
مکر بوده کلوچی اندران بزم * کشیده اینچنین وضع آن پری شرم ﴿ کنده پیچ ﴾ سکون نون
وفتح دال مهمله وکسر باء فارسیله پنبه دولابن دوندرن چبق ﴿ کوش پیچ ﴾ واو معروف
وسکون شین معجمه ایله ایکی معنایه کلور اول بمعنی کوشمال محسوسا اولسون معنا اولسون
وتأدیب معناسنه ثانی جامه کزی دلبند که دفع شدت کرم وسرد ایچون صارق اوزرندن
قولاقلری صاررلر ﴿ مع الخاء المعجمه * کرمیخ ﴾ سکون راء مهمله ایله دمور قازقدر که آت
طویله سنك ایکی باشنه قاقوب طویله یی آنك حلقه سنه بند ایدرلر ﴿ کستاخ ﴾ سکون
سین مهمله ایله بی تکلفانه وضع وبی ادبانه تکلم ایدنه دیرلر میر نظمی بیت ببزم خاص آن بی شرم
وکستاخ * در آمد مست وآزرمی در یواخ ﴿ کلمیخ ﴾ سکون لام ویای تحتانی وکسر میمله یعنی
باشلومیخ ودخی میخ التنه قونیلان پول که قپو قنادلرینه وپنجره ودولاب قپاقلرینه ایدرلر ﴿ کولخ ﴾
واو مجهول وفتح لامله حمام کلخنی وفرون کلخنی معناسنه وفتح لامله کولخن دخی دیرلر حکیم سوزنی
بیت چو کولخست قوافی قصیده چون کلشن * مراست دست که کلشن بر آرم از کولخ *
﴿ مع الدال المهمله * کذر کاهد ﴾ فتح ذال معجمه وکاف فارسی وها ایله بمعنی کذر کاهت
کیچه جك یولك دیمك معناسنه تاء مثناة یرینه دال مهمله ایله اولمق اوزره حضرت مولانا قدس
سره الاعلی حضرتلرینك کندو خط شریفلریله مسودات مجموعه سنده یازلمش بر شعر مسمطك
بر بیتی که بودر بیت دل کرچه کذر کاهد شد اوراست نخواهد شد * کر راستی خواهد شد
آن سرو چمن دارد ﴿ کربه بید ﴾ سکون راء مهمله وفتح باء موحدهٔ اول وکسر ثانیله بید مشك که
کربکو دخی دیرلر مولانا محمود ابن یمین بیت سر بر آورد از کمینکه کربه بید از بهر صید * چون

همی بیند که پای بط بر آمد از چنار ﴿ کرد ﴾ سکون راء مهمله ایله بوزن خرد بهادر و دلاور
و پهلوان قوی دست حکیم فردوسی بیت ز شیران نزاید چنین مرد کرد * چه کرد از نهنگانش
باید شمرد * شیخ سعدی بیت دانی که چکفت زال با رستم کرد * دشمن نتوان حقیر و بیچاره شمرد
﴿ کزاید ﴾ فتح زاء معجمه و یای تحتانی ایله کزاییدن لفظنك مضارعیدر ضرر ایدر معناسنه
شمس فخری نقصان ایدر معناسنه دیمشدر بیت بدست معدلت انصاف و عدلت * تن ظلم
و ستم را می کزاید ﴿ کزد ﴾ سکون زاء معجمه ایله بوزن مرد پهلوان و دلاور معناسنه کزده دخی دیرلر
﴿ کزرد ﴾ فتح زاء معجمه و سکون راء مهمله ایله بمعنی چاره که کزر دخی دیرلر حکیم انوری * قطعه *
تا نباشد آسمان از دور دور * تا نکردد آفتاب از نور فرد * باد همچون آسمان و آفتاب * در نظام
کل وجودت نا کزرد ﴿ کزند ﴾ فتح زاء معجمه و سکون نونله آفت و آسیب معناسنه میر نظمی
بیت چو هر که کزند قصد دیکر کند * بجان خودش را کزند سر کند ﴿ کزود ﴾ ضم زاء
معجمه و واو مجهول ایله مزیله ده حاصل اولور بر بوجکدر عربیده جعل دیرلر ﴿ کزید ﴾ کسر زاء
معجمه و سکون یای تحتانیله بمعنی پسندید فعل ماضیدر کاهی اسم فاعل دخی اولور ﴿ کشاد ﴾
فتح شین معجمه ایله بش معنایه کلور اول معروف آچدی معناسنه کاهی اسم مصدر دخی
اولور میر نظمی بیت عقدهای درون را بکشاد * دل غمکین را سرور بداد * ثانی فتح معناسنه
یعنی آچمق شاه قاسم انوار بیت نغمهٔ مطرب خوش کو همه پندست و کلام * ساغر و ساقی
مهر و همه فتحست و کشاد * حکیم ازرقی بیت بجز کشاد تو در چنبر فلك که برد * فروغ خنجر
الماس فعل معز قتال * ثالث بمعنی خوش و خوشی حضرت مولانا قدس سره بیت چندین
حلاوت و مزه و مستی و کشاد * در چشمهای مست تو نقاش چون نهاد * وله قدس سره بیت
زین نسق میکفت با لطف و کشاد * در میان کریه بر روی اوفتاد * رابع اوقی شست دن خلاص
ایتمك معناسنه میر خسرو بیت کردون کشاد شست تو چون دروغ بدید * خواند ارغنون
مرك صریر چغانه را * خامس نرد اویونده پول اورمغه دیرلر ﴿ کفت و شنید ﴾ ترکیده سوز
صاو دیدکلری معنایه در خواجه سلمان بیت هرچه در باب قضایای ممالك رایش * کفت
و بشنید فلك نیست بران کفت و شنید ﴿ کلغند ﴾ سکون لام و نون و فتح غین معجمه ایله
آتلمش و طوب اولمش پنبه کلغنده و پاغند و پاغنده دخی دیرلر ﴿ کنبد ﴾ سکون نون و فتح باء
موحده ایله بش معنایه کلور اول معروف که قبه معناسنه ثانی غنچه کلك اولسون غیرینك اولسون
بو ایکی معنایه حکیم خاقانی بیت فریب کنبد نیلوفری مخور که کنون * اجل چو کنبد کل
بر شکافدت عمدا * ثالث بعض سورلرده و جمعیت صحبتلرده آیین بند درکه شکوفه دن و یاخود
مومدن و یاخود کاغددن شکوفه لر کبی و برك و بار مثالی نسنه لر ایدرلر اکا کوپله دخی دیرلر حکیم
فردوسی بیت همه راه و بی راه کنبد زده * جهان شد چو دیبا بزر آژده * حکیم اسدی
* مثنوی * سه منزل پذیره شده با سپاه * زد آیین زیبا و کنبد براه * همه راه آیین و کنبد بهم
ز هر کنبدی درفشان و درم * رابع صحرامق و صحرایوب قالقمق اکثر آنده استعمال اولنور
امیر خسرو بیت زهمت ساختم رخش فلك کام * بیك کنبد رسیدم بر نهم بام * امیر معزی
در صفت اسب بیت چو جولان کند هست کوه روان * چو کنبد زند کنبد احضرست *

احضرست * خامس فرهنك جهانکیریده پیاله معناسنه ده کلور دیو مسطوردر و معنالرده کنبده
دخی دیرلر ﴿ کوزد ﴾ سکون واو و فتح زاء معجمه ایله کزور مرقوم معناسنه در ﴿ کوزکند ﴾ واو
مجهول و زاء موقوف و فتح کاف فارسیله لاف و کزاف معناسنه حضرت مولانا قدس سره * قطعه
بر آسمانها برده سر و زسر نبشت او بیخبر * همیان او پر سیم و زر کوشش پر از طال بقا * از بوسها
بر دست او و ز سجده ها بر پای او * وز کوزکند شاعران وز دمدمه هر ژاژخا * حکیم خاقانی بیت
حاسد چو بیند این سخن همچو شیر و می * سر که نماید آن سخن کوزکند او ﴿ کوسپند
و کوسفند ﴾ کلاهما بسکون السین المهمله اهلی اولان قیونه دیرلر دشتی سنه غرم دینلور جمله
نوعنك اراسنده مشترك اسم جنسدر شیخ سعدی * قطعه * شنیده ام که بقصاب کوسفندی
کفت * در آن زمان که بخنجر سرش ز تن ببرید * جزای هر بن خاری که خورده ام دیدم *
کسی که پهلوی چربم خورد چه خواهد دید ﴿ کوشاد ﴾ سکون واو و فتح شین معجمه ایله اطبا
چنطیانا دیدکلری دارودر که براوت کوکیدر اعلاسی روم دیارنده بتن در طب کتابلرنده چنطیانای
رومی دیو یازرلر ﴿ کولاد ﴾ بوزن پولاد ایرانیلردن بر مبارز پهلوان آدیدر شهنامه ده مذکوردر
﴿ مع الراء المهمله * کتر ﴾ سکون تاء مثناة ایله بمعنی کت مرقوم یعنی بزرك ﴿ کذار و کذر ﴾
کلاهما بفتح الذال المعجمه کچمك کرك محسوسا اولسون مرور معناسنه خواجه سلمان بیت
اکر روزی نکارم را سوی پستان کذار افتد * همانا بر کل رویش چو من عاشق هزار افتد *
نوعی خموشانی بیت یکی بر طرف آتشخانه بکذر * بر آیین بت و بتخانه بکذر * کرکسه معنا
اولسون فراغ معناسنه طالب آملی بیت هنوز اندك شعوری دارم ای ساقی زمن مکذر *
بچشم مست خود تکلیف کن این جام خالی را * صیغهٔ امر و وصف ترکیبی دخی اولور استاد
لطیفی بیت همچو زلف تو ببازار هوا * نیست هرکز دلستان و غمکذار * چغتای لسانده
اوت دیرلر مجمع الفرسده کذارك بر معناسی دخی نشتر حجامدر و مؤید الفضلاده نقاشلرك ابتدا
ایتدکلری رسم که بعده رنکامیز ایدرلر اکا نقاش اصطلاحنده حلزون دیرلر ﴿ کردکار ﴾ سکون
را و فتح دال مهملتین و فتح کاف فارسیله بوش بوکرکه کردکاه دخی دیرلر ﴿ کردکیر ﴾ سکون را
و دال مهملتین و کسر کاف فارسیله افراسیاب شاهك بر اوغلنك نامیدر حکیم فردوسی بیت
ورا خواندندی کو کردکیر * که از کوه بکذاشتی تیغ و تیر ﴿ کرزهٔ کاو پیکر و کرزهٔ کاو چهر و کرزهٔ کاو سار
و کرزهٔ کاو سر ﴾ جمله فریدون شاهك کرزی نامیدر که سر کاومیش اسلوبنده دوزلمش ایدی
حکیم فردوسی بیت به پیری بغرید چون پیل مست * یکی کرزهٔ کاو پیکر بدست *
سیف اسفرنکی بیت شود شیران میدان از کرز کاو چهر او * سواد چشم در کله چو سرمه در دل
هاون ﴿ کزار ﴾ فتح زاء معجمه ایله بورج اوده مك یعنی اداء دین شاعر بیت وامت کزار کن که درین
بی ثبات دیر * سهلست ادا و روز جزا میشود عسیر ﴿ کرنجار ﴾ کسر راء مهمله و سکون نون
و فتح جیمله برنج زراعت اولنمش زمین که برنج زار و شالی پایه دخی دیرلر ﴿ کر ﴾ بوزن حر ولایت غزان
سرحدنده بر ارمق آدیدر ﴿ کزر ﴾ فتح زاء معجمه ایله چاره معناسنه که کزرد و کزیر دخی دیرلر
﴿ کزر ﴾ کسر زاء معجمه ایله بمعنی کزیر یعنی چاره آندن اختصار اولنمشدر حکیم انوری بیت
بر عادتی که باشد کفتم که کیست آن * کفت آنکه نیست در غم و شادیت از و کزر ﴿ کزیر ﴾

کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانیله چاره معناسنه که ناکزیر ناچار دیمك اولور شیخ سعدی
بیت چوجنك آوری باکسی درستیز * که ازوی کزیرت بودیا کریز * شیخ آذری * قطعه *
ای کل ترا زصحبت خاری کزیرنیست * وآنرا که می خورد زخماری کزیرنیست * ای ناکزیر کرکی
ازناکزیرتو * جان منی مرازتو یاری کزیرنیست ﴿ کسار ﴾ فتح سین مهمله ایله خورنده غم
وخورنده باده که غمکسار وباده کسار دیرلر بوتلودن غیریده استعمال اولندوغی مشهور دکلدر
کمال اسمعیل بیت غمکسار آرم وعجب آنکه * هم غم یار وغمکسار خودست * ودخی امرد باده
ایچ معناسنه حکیم خاقانی بیت خوانچه سنت مغان می آرد * وزبلورین رکاب می بکسار *
﴿ کستر ﴾ سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله کستردن لفظندن صیغه امر ووصف ترکیبی در
آج ودوشه معناسنه شاعر بیت کریم کرم کستر کارساز * که دارای خلقست ودانای راز *
مثال معنی ثانی شاعر بیت اکر خواهی که باشی جاودانه * بساط عدل کستر در زمانه *
ودخی پهن کن یعنی یای ایله ینه مراد آچوب دوشمکدر نسخه میرزاده بعنی خارسیاه ومؤید
الفضلاده کاف عربیله مرویدر وادات الفضلاده کاف فارسیله بعنی خار سپید مسطور در
﴿ کسنامار ﴾ سکون سین مهمله وفتح نون ومیمله غایت کرسنه یعنی زیاده آج معناسنه که
کسن آچلق وآمار نهایت معناسنه درمعنای ترکیب نهایتده آج دیمك اولور خواجه عبد الله
انصاری قدس سره طبقاتنده ذکر ایدرکه ابوبکر دقاق مهین مصرینك شاکردی ابوبکر دقاق
کهین بغداد یدرکه ابتدا دست احادیثی آندن طوتمش ایدی یعنی آکا مرید اولوب طریقتده
صاحب حقیقت اولمشیدی مکر یکچشم ایدی ابوبکر رازی نقل وروایت ایدرکه برکون یکچشم
اولمسنك سببنی کندوندن سؤال ایتدم جواب ویردی که * وقتی درباديه رفته بودم ودر منازل
ازهیچکس چیزی تناول نکردم باورع ازکسنامار یکچشم من فروبرد ﴿ کفتار ﴾ سکون فا وفتح
تاء مثناة ایله سوزدوزمك نظم کلام معناسنه حکیم فردوسی بیت بعبری زبان تیز بکشاده *
یکفتار داد سخن داده * اصلنده آرنده کفت ایدی سوز کتوریجی معناسنه پس مضاف الیه
تقدیم اولنوب کفتار اونجه کیجی معناسنه اسم مصدر اولدی کذا فی دقایق الحقایق ﴿ کلاشکر
وکلاشکر ﴾ کلاهما بسکون اللام وفتح الشین المعجمه والکاف کل خمیره سی که ترکیده دخی کلاشکر
دیرلر شیخ سعدی بیت کرنان خشك دیرخوری کلاشکر بود * کرکلاشکر خوری بتکلف ضرر بود
﴿ کلزار ﴾ سکون لام وفتح زاء معجمه ایله ایکی معنایه کلور اول معروف کلستان ثانی موسقیده
برمقام ویاخود برلحن آدیدر زراتشت بهرام ایکی معنایه بیت خروشان بلبلان درصحن کلزار *
بوقت صبحدم برلحن کلزار ﴿ کلشهر ﴾ سکون لام وها وفتح شین معجمه ایله افراسیاب شاهك
سرعسکری پیران ویسه نك دختری آدیدر ﴿ کلغر ﴾ سکون لام وفتح غین معجمه ایله اول
قصه ونرم قیلدرکه شانه ایله کیدن قو پاروب اینجه ولطیف سثال وصوف ایدرلر حکیم نزاری
قهستانی بیت نه ازشالبافان این روزکارم * که کلغر نداننداز ازبرپشم * وکسره ایله کلکاریعنی
باالحق ایدیجی ﴿ کلر ﴾ سکون لام وفتح میمله ایکی معنایه کلور اول برچیچکدرکه بغایت
خوشبویدر امیرخسرو بیت شست درشست شد ازغنچه زمین پر پیکان * هر یکی کوی
سرور یست مکر یا کلمر * وله ایضا * مثنوی * زسوری کان نه کم بود ازکناره * چکر میشد

میشد چوسوری پاره پاره * ازان کلمر که دل بردوزوان هم * زهر تن لاله رست ارغوان هم *
ثانی برنوع اوق دمرنیدر امیرخسرو بیت کشت رعنایان بوددر زیرپید وروی کل * بوستان
شیرمردان برك پید وکلمرست * برك پید دخی برنوع اوزون دمرندر ﴿ کلنار ﴾ سکون لام وفتح
نونله ایکی معنایه دراول کراس دیدکلری میوه در طب کتابلرنده قراصیا حلود یرلر ثانی برقرمزی
رنکین چیچکدر اغاجه بترد یرلرکه انار برتی چیچکی دراسلوبی انار چیچکنه بغایت مشابهدر لکن بو
ایری وزیاده قیمراولور انار اغاجی کبی اغاجی واردر میوه سی اولمز آنجق محصولی چیچکدر عربیده
جلفار وشوکة المصری دخی دیرلر ستیراز بهار کل صد برك دیرلر شیخ نظامی بیت شدم ازسرخ رویی
ثیرچون خار * خوش آن خاری که آردسرخ کلنار ﴿ کمار ﴾ بوزن خمار ایکی معنایه دراول کماریدن
وهم کماشتن لفظلرندن صیغه امر ووصف ترکیبی در ثانی چمچه که آنکله محنه آشی قورلر میر
نظامی بیت اکر ازطعامش دهد یك کمار * نهد بارمنت بدوشت هزار * بویت ابنای زمانه
حقنده در ﴿ کوار ﴾ بوزن سوار ایکی معنایه دراول کواریدن لفظندن صیغه امر ووصف
ترکیبی در خوشکوار وشیرینکوار کبی ثانی میوه سپیدی معناسنه شمس فخری بیت آنچنان
یاری که کفتینه است * زبدامن بخشد ولعل ازکوار ﴿ کور ﴾ بوزن مور اوج معنایه کلور
اول عیش وعشرت ونشاط وسرور استاد رودکی بیت کوری کنیم وباده کشیم وزیم شاد *
یوسه رهیم بردولب آن پری نژاد * ثانی بیان اشکی که فولان دخی دیرلر بهرام بونك صیدینه مائل
اولمسوغیچون بهرام کورلقب قودیلر مولانا ماتفی بیت کمند شکاری که درکار شد * خرکور را برسر
افسار شد * شاعر درصفت اسب بیت کورسار وشیرزهره ببرتازوعزم تك * پیل کام
وکرك سینه رنك پا وکرك پوی * ثالث مزاد معناسنه شیخ عطار بیت مال وزر بیحد بدست
آورده کیر * بعد ازان درکور حسرت برده کیر ﴿ کورا کور وکورکور ﴾ کلاهما یعنی زود
وزود زود نیز نیز دیمك معناسنه درامیرخسرو بیت سنان درچشمها پرزور میشد * درون دیده
کورا کور میشد * وله بیت بخشندم آنچه مقتبسان زین کمال نور * وزدیده کور کور کزیده چون
هلال ﴿ کوره خر ﴾ بیان اشکی درکذافی فرهنك جهانکیری ﴿ کوش پستر ﴾ برشخص
آدیدر منقولدرکه اسکندر ذوالقرنین برسفرنده اثنای راهده برعظیم طاغه ایریشور لرد امننده
بردریا واقع اولش قوندقدن صکره لشکرشکاره مشغول اولورلر اول طاغ ائکنده برآدم بولورلر
بیوك جثه ودرشت اعضا وسراپا پرموی وقولقلری شول مرتبه بیوك ویصی که یاتدقده برین
التنده دوشروبرین اوزرینه اورتینورآنی اسکندر حضورینه کتوردیلر اسکندر آنك کیفیت احوالن
صوردقده جواب ویردوکین اسکندرنامه ده شیخ نظامی بیورر بیت بدوکفت شاهنشها باب ومام
مرا کوش پستر نهادند نام * مزبور چونکه لسان بیلوب نطقه قادر اولهاول هیأت آنجق کندویه
مخصوص اولوب نوع وجنسی اولمامق اقتضا ایدر ﴿ کوش کذار ﴾ واومعروف وسکون شین
وضم کاف فارسی وفتح ذال معجمتین ایله ایکی معنایه در اول ایشیدیان سوز ثانی ایشدیجی
معناسنه ابوالمعانی بیت سخن ازلطف تراکوشکذارم نشده * عمرشد آخروکام دل زارم نشده
﴿ کوشوار ﴾ سکون واو اول وشین معجمه وفتح واو ثانیله زنان قولقلریته طاقدقلری کوپه
عربیده قرطه دیرلر ﴿ کوشیار ﴾ سکون واو وشین معجمه وفتح یای تحتانیله حکمای فارسدن

شمس فخری زیرك وصاحب ذكا معناسنه دیوب بو ایكی بینی نظم ایلشن * قطعه * ایا شهریاری كه كینت درآرد * زخل را زبالای این هفت كند ز * بجا از درد ولتت سر نیاید * كسی كه بود مرد دانا وكربز * تحفة الاحباب بمعنی زیرك وتیز فهم وشرفنامه ده بمعنی دلیر وشجاع مسطوردر ﴿ كرز ﴾ سكون راء مهمله ایله بیوك دمور طپوزدر كه زمان قدیمده پهلوانلرودلاورلر قوللنوب آنكله جنك ایدرلرایدی نتكم حكیم فردوسی بیت یكایك كوتاكوت بكرز كران * بخل كشته بازار آهنگران اول زمانك آدمیسی بوبلرینه وقونلرینه كوره هركرزی برقاج یوز بطمان دموردن ایدرلرایمش بوزمانه یكیتلرینك آنجق یوزو یوزللی درهمدن اوایوب اول دخی كمشدن شهرت ایچون ایرقاشنه اصارلر خواجه سلمان . بیت كرزرا سرزنش كنند آدم * كزسر تیغ خون فشان باشد * شمس فخری بیت ببرد سر اختران رابتیغ * بكوید تن آسمانرا بكرز ﴿ كبیز ﴾ سكون لام وكسر باء موحده بعده یای تحتانیله چیچك یر اوزرینه دوكلوب صاچلمش اولق ﴿ كاریز ﴾ سكون لام وكسر راء مهمله ایله برنوع حریردن طوقمش تماشد رزمینی اطلس وزمانی كل نقشی اولور خواجه سلمان . بیت كوه را اندر زمستان داشت ازقاقم قبا * اطلس كاریز روی جامهٔ خارا بود * خواجوی كرمانی * مصرع * كل برون آمد وبرمسند كاریز نشست ﴿ كندوز ﴾ سكون نون وضم دال مهمله ایله چوالدوزكه كندوزه دخی دیرلر ﴿ كنیز ﴾ كسر نون وسكون یای تحتانیله اكول یعنی بسیار خوار ابوالمعانی . بیت ندارد هیچ از حیوان تمیزی * نباشد خوش علف چون او كنیزی ﴿ كواز ﴾ صغر سورن صغر تماج النده طوتدوغی اوجی سوری اغاج استاد فرخی . بیت دوستانرا بیافتی بمراد * سر دشمن بكوفتی بكواز ﴿ كودرز ﴾ واو معروف وفتح دال وسكون راء مهملتین ایله ایكی پادشاه آدیدر طائفهٔ اشكانیه ندن بری نام پسر شاپوردركه باباسی حیاتنده ولیعهد ایدوب پادشاه اولمشیدی زمانده چوق مساجد ومعابد خراب اولدی خلقه ظلم وجوری نهایتده ایدی حضرت عیسی علی نبینا وعلیه الصلوة والسلام بونك زمانده مبعوث اولدی بری دخی نام پسر ایرانشاهدر باباسندن صكره اوتوزسنه پادشاهلق ایلدی بونلردن غیری ایرانیلردن ایكی مبارز پهلوان آدیدركه بری قارن بن كاوه نك اوغلیدركه عامهٔ اصفهان ایدی بری دخی كشوادك اوغلیدركه كیوك پدرید رودخی برقوش آدیدر اكثر واغلب صوكمارلرنده تعیش ایدر ﴿ كوزاز ﴾ واو معروف وفتح زاء معجمه ایله بابله مشابه خوش آواز برقوشدر . بیت نظمی خوش آوازست اگرچه مرغ كوزاز * ولی نبود چو بلبل نغمه پرداز ﴿ كوی باز ﴾ شهور ملكی نك اون طقوزنجی كونی اسمیدر كذافی فرهنك جهانگیری ﴿ مع الزاء الفارسی * كژاژ ﴾ فتح زاء فارسیله علفدان مرغان یعنی قوش قورساغی كه ژاغردخی دیرلر عربیده حوصله دیدكلریدر شمس فخری بیت چه طائر یست همایون همای همت تو * كه هفت چرخ ورادانهٔ بود بكژاژ ﴿ كواژ ﴾ طعنه وملامت وسرزنش معناسنه شمس فخری بیت كند طبع او بحررا سرزنش * زند جود او در معادن كواژ * ﴿ كوژ ﴾ واو معروف ایله سوراخ سفلی دن خروج ایدن ریح عربیده ضرطه دیرلر ابوالمعانی درهزل بیت كوژ آن كلچهره كویا برده است باد نسیم * كیرمرده از شمیمش تازه جان می یافته ﴿ مع السین المهمله * كرداس ﴾ سكون راو فتح دال مهملتین ایله ستمكر وظالم معناسنه

برحكیم آدیدرودیرلركه ابن سینا آكاسنا كرداولمشیدی امیرخسرو بیت قول شرع آموزوباقی رنجه وآن قول حكیم * كان خط بومعشرست وآن كتاب كوشیار ﴿ كوكار ﴾ واو معروف وفتح كاف فارسیله مزبله ده حاصل اولور بربوجكدركال وكوكردانك وخیردوك دخی دیرلر عربیده خفسا وتركستانده قیفوردیرلر ﴿ كهر ﴾ فتح هایله كوهر لفظندن مخففدر وآنك معنالریله مترادفدر حكیم خاقانی بیت من زه نخل كهررا بمن آرید ومرا * كهران كهر نخل ببر بازدهید ﴿ مع الزاء المعجمه ﴿ كداز ﴾ فتح دال مهمله ایله اریمك معناسنه اسم مصدردر حكیم اسدی بیت كرآرند خشمش فتددركداز * كرآرند لطفش برست ازنیاز * وكدازیدن لفظندن صیغهٔ امرووصف تركیبی اولور جانكدازكبی ﴿ كراز ﴾ فتح راء مهمله ایله سكرمعنایه كلور اول اركك طكوزه دیرلر شمس فخری بیت توبی چوپیژن شاهاچه غم خوری كه بود * مخالف تو بدندان وزور همچوكراز * كمال پاشازاده دقایقده كراز دستی آزیاوطكوزدراهلی سنه خوك دیرلر نتكم بوبیتدن معلومدر بیت خوك كه دندان كرازی نمود * طعمهٔ سك شد زكرازی چه سود * ثانی تكبر وعجب وتبحترایله یوریمك معناسنه اثیرالدین اخسیكتی مثال اول وثانی ترتیب اوزره درصفت اسب . بیت ببری زراف سینه وبرّی كرازكام * بحری نهنك فتنه وكوهر صبا كراز * ثالث بیوك بیل كه آنكله یر یرتارلر میرعماره . بیت مركب ومجلس وشمشیرچه داند همی انك * سرور كارش همه باكاور مبنیست وكراز * حكیم فردوسی * مثنوی * بفرموذنا كاركرباكراز * بیایند چندی زراه دراز * بیامد یكی مردیزدان پرست * چوبادد مان وكرازی بدست * شمس فخری بیت چنان زمعدلتت راستی كرفت زمین * كه برزكر نكند بعد ازین زمین بكراز * رابع شجیع وبهادر معناسنه خواجه عمید لوپكی بیت دورسپهر مثل تو هركز نیاورد * ازهفت پشت پهلو وشیرافكن وكراز * خامس . برنوع عارضی حرارتدركه وجودانسانده ظاهر اولور عورات وضع حمل ایدركن وغیری سبب ایله دخی اولور شمس فخری بیت زتاب آتش خشمت چنان شدست حسود * كه ازحرارت بیجاره شد اسیر كراز * ابوشكور بلخی بیت هرچه نخوردی توكوارنده باد * كشته كوارش همه بر تو كراز * سادس . برنوع آغزی طاربرداقدر بغضیاردریدن ایدوب اكثر مسافرلر یوله كوتورلر شمس فخری بیت هرآن كرازكه لب شاه برلبش بنهد * شود زلال خضرآب دردهان كراز * سابع كرازیدن لفظندن صیغهٔ امرووصف تركیبی اولور تبحتر وناز وتكبرایله یوری معناسنه استاد لطیفی * مسمط * ای سرفرازوحیله ساز آهن دل وآهن كراز * تاچند كبروعز وناز آخر بیندیش ازاجل * ثامن اوجی سوری براغاجدرآنكله صغر ومركب سورلر شمس فخری * قطعه * بشادكامیٔ دروضهای عیش وطرب * هزارسال دكرهم برین نمط بكراز * بشوی روی عروس ظفر زكردفتن * بكوب تارك اعدای مملكت بكراز ﴿ كربز ﴾ سكون راء مهمله وضم باء موحده ایله مكار وحیله كر معناسنه منقولدركه حكمتك طرف افراطی وار وطرف تفریطی وار طرف افراطه كربزی وطرف تفریطه جمود وبلاهت دیرلر اعتدالی حكمتدر معربی جربز وجربزه در حكیم ناصرخسرو بیت آن خوری آنجاكه باتو باشد ازاید * جای ستم نیست آن وكربزی وفن * وطرّار وعیار معناسنه ده مرویدر استاد رودكی بیت كربزان شهر برمن تاختند * من ندانستم كه تنبل ساختند * معیار جمالیده شمس

حکیم نزاری قهستانی * قطعه * اکر حال رعیت هم برین رونق بود فردا * زجمع زادکانش
پر شود بازار نحاسان * خدایا بی شبان بکذاشتی این بی زبانانرا * مکر توهم ازیشان بازداری
شر کرداسان ﴿ کرس ﴾ سکون راء مهمله ایله بمعنی کرسنکی یعنی آجلق کانه اول لفظدن
اختصار اولنمشدر بسحاق اطعمه بیت کرس ازدلم ببرد غم زلف وخال دوست * جان باخیال
رشته فتاد ازخیال دوست ﴿ مع الشین المعجمه * کذارش ﴾ فتح ذال معجمه وکسر راء مهمله
ایله اوج معنایه کلور اول اسم مصدردر ثانی اسمدر تعبیر واقعه معناسنه عربیده معبر دیرلر
تعبیر ایدیجی دیمکدر ثالث بمعنی اداکردن سخن شیخ نظامی بیت بیاضش درکذارش هست
معروف * که بر بردع سوادش بود معروف ﴿ کذرش ﴾ فتح ذال معجمه وسکون راء مهمله ایله
ظلمدن شکایت ایله ایکلمك معناسنه اسم مصدر اولور ﴿ کرزهٔ کاومیش ﴾ فریدون شاهك
مخصوص کرزی آدیدر نتکم تفصیلی مرور ایلدی حکیم فردوسی بیت بهریك زما بود پنجاه
پیش * سرافراز با کرزهٔ کاومیش ﴿ کزاش ﴾ فتح زاء معجمه ایله بمعنی پیچیدن ناف یعنی
یورك بوریسی که عربیده مغص دیرلر ﴿ کزارش ﴾ فتح زاء معجمه وکسر راء مهمله ایله اوج معنایه در
اول تعبیر خواب معناسنه حکیم فردوسی بیت مر این خوابها را بجز پیش او * مکوی وزنادان
کزارش مجو * ثانی شرح وتفسیر معناسنه حکیم سنایی بیت چار کوهر بسعی هفت اختر
شده بیرنك را کزارش کر * شیخ نظامی بیت کزارش چنین میکند کوهری * سخن را بیاقوت
اسکندری * ثالث بمعنی سخن کفتن حکیم قطران ارموی بیت کر کزارد نظم بارد لفظ او در یتیم
ور نویسد نثر بارد کلك او در نثیر ﴿ کزایش ﴾ فتح زاء معجمه وکسر یای تحتانیله ایکی معنایه در
اول کزاییدن لفظندن اسم مصدردر ثانی صرمشق معناسنه در ﴿ کشایش ﴾ فتح شین
معجمه وکسر یای تحتانیله آچمق وآچلمق معناسنه اسم مصدردر کشایش کارها دیرلر میر نظمی
بیت کشایش دهد کارها را خدا * عقیده ات شود کر درست با خدا ﴿ کش ﴾ عناصردن
بلغم معناسنه در کذا فی المجمع ﴿ کل موش ﴾ فتح لامله بیدمشك که عربیده بهرامج دیرلر
﴿ کماش ﴾ فتح میم ایله خمیرمایه سزاتمك که اکثر اهل سفر ایدرلر وبرنوعنی دخی مقیم اولان
ایدرلر خوش طعام اولور میر نظمی بیت چو آمد زبیرون ومهمان بدید * برآورد در خوان
کماش سپید ﴿ کوارش ﴾ کسر راء مهمله ایله بر لطیف معجون ترکیبیدر معده یی اصلاح
وخفقانی زائل ایدر بعد الطعام استعمال اولندقده هضمه غایت معین اولوب طعامی فی الحال
هضم ایتدرر عربیده جوارش دیرلر آنك معربیدر کوارش اسم مصدردر هضم معناسنه بعض
نسخه ده نونله کوارشن واقعدر وبعض نسخه ده زاء معجمه ایله ﴿ کوازش ﴾ واقع اولمشدر
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کواش ﴾ کوچك چاقره دیرلر جره باز معناسنه کذا فی فرهنك
جهانکیری ﴿ کوش ﴾ بوزن هوش بش معنایه کلور اول معروف قولق معناسنه ثانی بمعنی
کوشه وپیغوله بوندندر که جکرکوش دیرلر شیخ نظامی بیت جکرکوش مرا در مستمندی *
نترسیدی که در روی او فکندی * ثالث بر فرشته اسمیدر که امور ومهمات خلایقه موکلدر
حکیم فردوسی بیت چو دیك زمان آورد جوش کوش * فزاینده بادت جوانی هوش * رابع
مشهور شمسیه نك اون دردنجی کونی آدیدر اهل فارس بوکونه عظیم اعتبار ایدوب عید جشن وسرور

وسرور ایدرلر وبوکونده صرمسق یرلر واتی تازه اوتلر ایله بشوررلر بومقوله طعامدن مراد زعملرنجه
مس اجنه دن یعنی جن طوقنمسوندن امین اولورلر واجنه یه منسوب امراضه بونلر ایله دوا ایدرلر
وبوکونده اطفالی ابتدا تعلیمه ویرمك وصنعت اوکرتمك وبومقوله اشلره شروع ایتمك مناسبدر
دیرلر زراتشت بهرام بیت بروز کوش اسفندارمذ ماه * بکاه یزدجرد آخر شهنشاه *
خامس بمعنی نظر وانتظار ومنتظر حکیم فردوسی بیت پاس میداشتم برای وبهوش * وزخطاب
کسم نیامد کوش * حضرت مولانا قدس سره بیت این دانهای نازنین محبوس مانده در زمین
درکوش یك بازان خوش موقوف یك باد صبا * وله قدس سره * مسمط * خلقی نشسته
کوش ما مست خوش ومدهوش ما * نعره زنان درکوش ما که سوی ما داری نظر ﴿ کومباش ﴾
بو لفظ اوج معنایه در اوج وجهله استعمال اولنور اول نهی غائبدر اولمسون معناسنه
ثانی قو اولمزسه اولمسون ثالث دی که اولمسون دیمکدر ﴿ کومش ﴾ واو معروف وکسر
میمله زمین کاو یعنی یر قازیجی معدن آهن ومس وسیم ودخی قیو وکاریز قازیجی وامثالی استاد لطیفی
بیت تأمل کرد وکفتا نکتهٔ پاك * چو کومش کاب پاك آورد از خاك ﴿ مع الغین المعجمه ﴾
﴿ کروغ ﴾ ضم راء مهمله وواو معروفله بمعنی دروغ یعنی کذب حکیم فردوسی بیت یکی دیکری
زن برین برنشان * کروغ از کناهست بر سرکشان ﴿ مع الفاء * کلف ﴾ فتح لامله کله مشابه
سرخ رنك بر چیچکدر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مع الکاف * کرك ﴾ سکون راء مهمله ایله
قوردکه عربیده ذئب دیرلر شیخ سعدی بیت عاقبت کرك زاده کرك شود * کرچه با آدمی
بزرك شود ﴿ کلاك ﴾ فتح لامله دپی که قیش ایامنده قار یاغرکن شدید روزکار ایله یغان قاری
ودخی پیرده کی یاغمش قاری قالدیروب آدم وحیوان چهره سنه اورر صاورنتی دخی دیرلر
﴿ کل دورنك ﴾ برنوع کلدر که برکنك بر یوزی صاری وبر یوزی آل اولور کل رعنا وکل قحبه دخی
دیرلر میر نظمی بیت تاب می چهره اش چو رنك زده * رخ ورویش کل دورنك زده ﴿ کل صد برك ﴾
برنوع قرمزی ایری قتمر کلدر فرنك کلی دخی دیرلر خواجه سلمان بیت بلبلان بر کل صد برك سرایند
سرود * عاشقان بر رخ معشوق نوازند غزل ﴿ کلفهشنك ﴾ سکون لام وهاونون وفتح فاوشین
معجمه ایله بر یوکسك یردن صوا قار ایکن طوکوب قالمغه دیرلر رنکداله ده دینلور قرالاوی بیت آب
کلفهشنك کشته از فسردن ای شکفت * همچنان چون شیشهٔ سیمین نکون آویخته ﴿ کلك ﴾
فتح لامله ایکی معنایه کلور اول کنایه آمیز وطعنه وسرزنش وجهیله اولان سوزه دیرلر حکیم
سوزنی بیت کر پیش کل کشم کلهٔ مشکبوی تو * بر من کلك مزن که نیندیشم از کلك * ثانی
برنوع صمغدر قزللغه مائل کوژده دخی دیرلر ﴿ کلناك ﴾ سکون لام وفتح نونله ایکی معنایه در
اول قلعه نك برجی اوزرنده اولان بارو ثانی بمعنی کلزار یعنی کللك کذا فی الاداة بو معنایی مؤید
میر نظمی بیت درون پرشد از لشکر نامدار * بکلناك در صف زده بیشمار ﴿ کلنك ﴾ فتح
لام وسکون نونله طورنه دیدکلری قوش عربیده کدکی دیرلر ضم کافله ﴿ کلوك ﴾ ضم لام وواو
معروفله حبوبات قسمندن بورچق دیدکلری علف کاو وشتردر ﴿ کنك ﴾ سکون نونله
ایکی معنایه در اول دلسز بی زبان معناسنه اکرچه کاف عربیله مشهوردر اما معتبر نسخه لرده
کاف فارسیله تصحیح اولنمغین بو محلده ثبت اولندی ابو المعانی بیت به پیش بزرکان بشو کنك وکر *

نباشد چنین در جهان راحتی * ثانی چشمه لرده وحمام قورنه لرنده وبعض ظروفده اولان لوله در
کواك بر قوشدر قویروغی اوزون متصل صالر طورر وله در هجا بیت مغلمی را کربه بیند
سخت کیر * دنبه اش جنباند او همچون کواك کوزك واو مجهول وفتح زاء معجمه ایله طوپوق که
عربیده کعب دیرلر کذا فی المجمع کوزنك واو معروف وفتح زاء معجمه وسکون نونله بر پادشاه
آدیدر حکیم اسدی بیت مر آن شاه را نام کوزنك بود * که از تیغ فرهنك نی ژنك بود *
کوش خرك سکون شین وفتح خاء معجمتین وراء مهمله ایله بر بوجکدر اکثر قولاغه کیرر
بعض کمسنه یی هلاك ایدر کوش جنه وهزار پا دخی دیرلر کوشك واو معروف وفتح شین
معجمه ایله مصغر کوش ودخی صاحب ملاذه یه دیرلر کذا فی المجمع کوکردانك سکون
واو ورا وفتح کاف فارسی ودال مهملتین ونونله مزبله ده حاصل اولوب یوارلنور بردکرمی بوجکدر
کوکار وکوکال وخیزروك دخی دیرلر کولاك سکون واو وفتح لامله تکنه کورك معناسنه
کولك واو معروف وفتح لامله بیخ انکدان یعنی حلتیت کوکی کذا فی المجمع کویاك
واو معروف وفتح یای تحتانیله بمعنی بسیار کوی یعنی چوق سویلیجی ابو المعانی بیت به بلبل کفتن
عاشق خطایست * نباشد عاشق شوریده کویاك مع الکاف الفارسی * کلبانك سکون
لام ونون وفتح باء موحده ایله اول بلند آوازدر که نقارجیان وقلندران وشاطران وامثاللری کوس
ونقاره چالدقلرنده وشنلك اولدقده چکرلر اکا کلبام دخی دیرلر میرخسرو بیت بلبل سرمست
در کلبانك خوش میکوفت پای * ناکهانش دیدهٔ نرکس بزیر پای شد * خواجه حافظ بیت
دلت بوصل کل ای بلبل سحر خوش باد * که در چمن همه کلبانك عاشقانهٔ تست کوبك
واو معروف وفتح باء موحده ایله عوراتك موضع معهودنده اولان کوشت پاره یه دیرلر حکیم شفایی
درهجا بیت سیلی خورد از کوبك رمداری خاتون * هر نطفهٔ افسرده که جست از کمر تو *
کوشتاهنك واو معروف وسکون شین معجمه ونون وفتح تاء مثناة وهایله ایکی معنایه در
اول تنوردن بشمش ات چقارجق دمور چنکال ثانی بمعنی غلیواج یعنی چیلق کوشتاهنج دخی
دیرلر کوك واو معروفله اوج معنایه کلور اول تکمه معناسنه ثانی سکل که وجود
آدمده ظاهر اولور اکثر الده وایاقده چیقار پخته اولمیوب قالور کسدکچه ینه بتر اکا آژخ
دخی دیرلر عربیده ثولول دیرلر ثالث کوساله یعنی بزاغو کوکه دخی دیرلر تاتارلغتیدر مع اللام
کسل ضم سین مهمله ایله کسیختن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی اولور جان کسل
وغم کسل کبی کسر سین مهمله ایله ده استعمال ایدرلر نتکم میرنظمی بیت می لعل جانان بود
غم کسل * سرور ابد اندر آرد بدل کسیل کسر سین مهمله وسکون یای تحتانیله وداع
معناسنه کسی دخی دیرلر کل خصوصیتله معروف ورد معناسنه در اما عجمده هر چیچکه
کل دیرلر کرك اغاجده کرکسه یرده اولسون مطلق کل ذکر اولندقده مراد معروف کلدر آخر
چیچك قصد اولندقده کل نسرین وکل خیری وکل سوری وکل لیمون وکل بادام وکل شفتالو دیرلر
علی هذا القیاس وکل زنبق دخی دینلمشدر محمد عصار از مهر ومشتری بیت کل زنبق ولیکن
ناشکفته * میان یاسمین ولاله خفته * بو بیت بر نازك بیتدر استعاره طریقیله شرارهٔ آتش
وچراغه دخی دیرلر میرخسرو بیت برك میریزد ز کل دانم خزان خواهد رسید * میهمان آید

آید بخانه چونکه کل بارد چراغ کلال باشك اورته یری تارك سر معناسنه شمس فخری بیت
نهد برای شرف خاکپای اورا چرخ * بجای اکلیل امروز بر فراز کلال کلکل سکون لامین
وضم کافین ایله بردارودر عربیده مقل ازرق دیرلر کلول ضم لام وواو معروفله ایکی معنایه در
اول ایلك یوماغی یعنی صارلمش ایلك ثانی حبوباتدن بورچق دیدکلری قره دانه در که کاوك
دخی دیرلر کوانکل وکوی انکل کلاهما بواو المعروف وفتح الهمزه وسکون النون وضم الکاف
الفارسیله ایلك دوکمه که قفتان کوکسنده ویکلرنده ایدرلر کوانکله وکوی انکله دخی دیرلر اثیر الدین
اخسیکتی بیت هر آن کوانکل زرین که چرخ از اختران سازد * لباس عمر اورا چون ترازی جاودان
زیبد * خلاق المعانی بیت ای کریمی که کند چرخ ز خورشید وهلال * جامهٔ قدر ترا هر سر
مه کوی انکل کوال بمعنی چوال کذا فی المجمع کوپال واو مجهول وفتح باء فارسیله
کرز وطپوز معناسنه شمس فخری بیت عجب مدار که سر کوفته است دشمن تو * که سرزنش
کند از سر کران بتیغ وکوپال کوشمال واو معروف وسکون شین معجمه ایله ایکی معنایه در
اول تأدیب وتوبیخ معناسنه در شیخ عطار * مثنوی * در ریاضت نفس بد را کوشمال *
تا نیندازد ترا اندر ضلال * نفس در ترك هوا مسکین بود * کوشمال نفس نادان این بود * ثانی
قولق بورمق که معنای ترکیبی در خواجه سلمان بیت زود بر بطرا مغنی کوشمالی داد زود *
این بود فریاد شان زان کوشمال آمد پدید کوکال واو مجهول وفتح کاف فارسیله مزبله ده
اولور بردکرمی بوجکدر کوکار وکوکردانك دخی دیرلر کول واو معروفله ایکی معنایه در
اول ایله واحمق معناسنه مولانا جامی بیت همه مشغولیٔ عالم کولیست * ترك کولی بخدا
مشغولیست * مولانا ظهوری بیت بترس از خدا بکذر از کول خلق * مکن بخیه را دانه ودام
دلق * ثانی نسخهٔ میرزا ابراهیمده بمعنی آبکیر یعنی بر یرده صو ایر کیلوب قالمش اوله ترکیده
دخی کول دیرلر ابو شکور بیت کول تو از قیاس که کر بر کشد همی * یك کوزه آب از و بهمان تیره
میشود * ادات الفضلاده بمعنی کوف وجغد یعنی بایقوش که بوم دخی دیرلر مع المیم * کترم
سکون تاء مثناة وضم راء مهمله ایله اول سوزه دیرلر که سویلیه نك حدندن زیاده اوله ودخی لاف
وکزاف معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری کرزم فتح راء مهمله وسکون زاء معجمه ایله
اسفندیارك برادری نامیدر حکیم فردوسی بیت بهر جا که بودی ببزم وبرزم * پر از درد ونفرین
بدی بر کرزم کرکم سکون راء مهمله وضم کاف فارسیله زرده چوب وزرده چاو دخی دیرلر بعضیلر
زعفران روایت ایلدیلر کرم بوزن جرم سخت وغصه والم واندوه معناسنه حکیم ناصر
خسرو بیت زانچه داری نصیب نیست ترا * جز شب وروز رنج وکرم وکراز * شمس فخری
بیت در ایام او اهل فضل وصلاح * بر آسوده اند از غم ورنج وکرم * استاد رودکی بیت
کر درم داری کزین آید بدین * بفکن آور کرم ودرویشی کزین * حکیم اسدی بیت کرا پیش
بخشد بزرکی وناز * فزونتر دهد رنج وکرم وکراز کژم سکون زاء فارسیله بر اغاجدر که
وروار ولامشکر وکنجك وسده وپشه دار وسارشکدار دخی دیرلر عربیده شجر البق
دیدکلریدر کستهم سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة وهایله نودرز بن منوچهرك نامیدر
وبر دخی کژدهم اوغلنك آدیدر کل اندام یعنی نازك اندام ونرم ولطیف بدن کمال خجندی بیت

پیش کل اندام تو دارد کل اندام دکر * لطفی نباشد آنچنان اندام بی اندام را ﴿ کلبام ﴾ کلبانك
مرقوم معناسنه که بلند آواز کوس کبی و اکا بکزر بر نسنه در بلند آوازی واردر حکیم خاقانی
بیت بخشش بصبح خیزی تا کوفت کوس دولت * کلبام کوس اورا دستان تازه میکن ﴿ کلفام ﴾
یعنی کل رنکنده حکیم خاقانی بیت ساغر کلفام خواه کز دهن کوس * نغمهٔ کلبام وقت بام برآید
وله بیت کلبام زند کوست کلفام سزد کاست * کاتش بکلام آرد خمار بصبح اندر ﴿ کم ﴾ نابدید
وضایع معناسنه در ترکیده یتك دیرلر چغتایده یاووماق دیرلر میر علیشیر بیت چو یار کونکلیدا
بولسام بلا منکا یاووماس * بیر وجهلا که بولور تیمور حصار منکا ﴿ کوشهٔ چشم ﴾ ایکی معنایه
کلور اول کوزك قویروغی ثانی نظر نهانی یعنی کوزا وجیله باقمق خواجه حافظ بیت آنانکه خاك را
بنظر کیمیا کنند * آیا بود که کوشهٔ چشمی بما کنند ﴿ کوم ﴾ بوزن بوم صولر کنارنده اولان چمن
معناسنه در شمس فخری سورلمش تارلاده و بیل اورلمش یرلرده قوریوب قلان اوت دیوب
بو ایکی بیتی نظم ایلمش * قطعه * آنچنان کشت عدل تو که بروز * پرده از پیش بوم و بردارد *
نخل اکر برخلاف تو روید * بیقین دان که کوم بردارد ﴿ مع النون * کپتن ﴾ سکون باء فارسی
وفتح تاء مثناة ایله بوزن ومعنی کفتن کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کداختن ﴾ فتح دال مهمله
وتاء مثناة وسکون خاء معجمه ایله اریمك واریتمك مصدر لازم وهم متعدی اولور ابو المعانی بیت
دلم بافکر دیکر بود مغشوش * غمت بکداخته در پوتهٔ عشق ﴿ کدازیدن ﴾ فتح دال مهملهٔ
اول وثانی وکسر زاء معجمه ایله بودخی اریمك واریتمك معناسنه در کداختن کبی عربیده زوب
وزوبان دیرلر وچغتایده ایریماك دیرلر کسر همزه ایله فرهادنامه ده قیامت کونی وصفنده میر
علیشیر بیت دمی کیم قهرینك اوتی توتمای آرام * ایریب ایلا کوم ییر قوزغاسوم جام *
﴿ کذاردن ﴾ فتح ذال معجمه ودال وسکون راء مهملتین ایله محسوسا کچمك وکچورمك مصدر
لازم ومتعدی در حکیم قطران ارموی بیت وربدولت روزکار از چرخ بکذارد سرم * خادم این
درکهم جاوید خاك این درم * چغتایده اوتکارماك دیرلر فرهادنامه ده خاقانك عشرتی وصفنده
بیت بویانکلیغ تا نجوم چرخ تا پمای * حساب فصل ایلا اوتکاردی اوج آی ﴿ کذاشتن ﴾
فتح ذال وتاء مثناة وسکون شین معجمتین ایله ایکی معنایه در اول کیچمك معناسنه در حکیم
فردوسی بیت وراخواندندی کوکرد کیر * که از کوه بکذاشتی تیغ وتیر * حکیم اسدی بیت
بزخمی بکجانیزه برداشتی * زدی بر یکی بر سه بکذاشتی * بو معناده محسوسا کیچمك ومعنا کیچمك
معناسنه ده استعمال اولنور میر نظمی بیت چو در سر عشق جانان بود ناچار * کذشتی از سر خود
آخر کار * ثانی بمعنی رها کردن یعنی صالیویرمك ﴿ کذشتن ﴾ حذف الفله ده جائزدر
استعمال اولنور عربیده مرور وچغتایده اوتماك دیرلر سبعهٔ سیاره ده معراج وصفنده بیت
چرخ اعظم جمیغه سور کاج آت * یادین اوق یانکلیغ اتدین اوتتی یات * کاهی زایله اوتوزماك
دخی دیرلر فرهادنامه نك آخرنده اوتوزمای عبارتی که بو بیتده کلور کیچورمیوب معناسنه در
بیت اوتوزمای وقتدین بر لحظه سویین * طمع ایتیب بو سودین آب رویین ﴿ کران ﴾ فتح
راء مهمله ایله بچلمش بغدای وآرپه دسته سی استاد عضایری رازی بیت یك کران از کشتزار
خویشتن * بهتر از صد خرمن از مال کسان ﴿ کرازان ﴾ فتح راء مهمله وزاء معجمه ایله ایکی

ایکی معنایه در اول بمعنی خرامان رفتن یعنی صالنه رق یوریمك ثانی بمعنی پهلوانان یعنی جمع
پهلوان بو ایکی معنایه حکیم فردوسی بیت کرازان کرازان نه آکاه ازین * که پیژن نهادست
بر پور زین ﴿ کرازیدن ﴾ فتح راء مهمله وکسر زاء معجمه ایله ناز ونبختر وتکبر ایله یوریمك معناسنه
مصدردر بو بیتده فاعلی واقع اولمشدر حکیم اسدی بیت برفتند هر دو بدان بارکاه * کرازان
وخندان بدرکاه شاه ﴿ کراژیدن ﴾ فتح راء مهمله وکسر زاء فارسیله قوش اوچدقده قنادندن
ظاهر اولان صدایه دیرلر ﴿ کرزدن ﴾ سکون را وفتح زاء معجمه ودال مهملتین ایله بمعنی
چاره کردن کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کرکان ﴾ سکون راء مهمله وفتح کاف عجمیله ایکی
معنایه در اول دار الملك استراباد اولان شهرك آدیدر تعریب ایدوب جرجان دیدیلر الان
بین الناس معربیله مشهوردر حکیم ناصر خسرو بیت بمسجد خواندن موذن چو کرکس
زان فرولنکی * روی چون کرك پویان کر بکرکان خواندت سلطان * مولانا هاتفی بیت
زکرکان دشتی ربایم صید * در آریمشان دست وکردن بقید * شمس فخری بیت بیاد دست
تو شاها بنام دولت تو * اکر درخت نشانند در حد کرکان * ثانی جمع کرك قوردلر دیمك اولور
﴿ کرکن ﴾ سکون راء مهمله وضم کاف عجمیله غلهٔ نارسیده یعنی هنوز ایرشمامش غلال
معناسنه که درمل ودلمل دخی دیرلر ﴿ کرکین ﴾ سکون راء مهمله ویای تحتانی وکسر کاف عجمیله
ایرانیلردن بر مبارز پهلوان نامیدر ﴿ کروکان ﴾ ضم راء مهمله وواو وفتح کاف فارسیله آلت رجل
معناسنه که لند وحمدان دخی دیرلر حکیم سنایی بیت جز غری را نهلی بهر کروکان قومی * کرچه
چون کادن سك کادن او دیر شود * حکیم سوزنی بیت ای پسر تا بمیان پای تو در نکرستم *
جز بیك چشم کروکان بتو بر نکرستم ﴿ کره کردان ﴾ فتح راء مهملهٔ اولی واخفاء ها ایله براویون
آدیدر برینی یاتورب باقیلری چوره سنه طولانورلر ﴿ کزاردن ﴾ فتح زاء معجمه ودال وسکون
راء مهملتین ایله ایکی معنایه مصدردر اول اداکردن دین یعنی بورج اودمك شیخ سعدی
بیت خدا ترس باید امانت کزار * امین کز تو ترسد امینش مدار * ثانی بمعنی نقش ونکار
کردن ﴿ کزارشن ﴾ فتح زا وشین معجمتین وسکون راء مهمله ایله کزارش مرقومك اوج
معناسیله ده مترادفدر ﴿ کزاریدن ﴾ فتح زاء معجمه وکسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله
ایکی معنایه در اول بمعنی کزاردن مرقوم ثانی تمییز وتشخیص ایلمك ﴿ کزاستن ﴾ فتح زاء معجمه
وتاء مثناة وسکون سین ایله سپلمك وصاللمق معنالرینه در ﴿ کزاییدن ﴾ فتح زاء معجمه وکسر یای
تحتانیٔ اول وسکون ثانیله نقصان ایلمك معناسنه در استاد دقیقی بیت کیست کز وصل
تو ندارد سود * کیست کش فرقت تو نکزاید ﴿ کژکن ﴾ فتح زا وکاف فارسیین ایله بر قوشدر
ترکیده کوجوکن دیرلر قنادین اوق یلکی ایدرلر ﴿ کزیدن ﴾ کسر زاء معجمه وسکون یای
تحتانیله سچمك وبکنوب اختیار ایتمك ﴿ کزین ﴾ کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانیله بکنمك
وسچمك ومنتخب وکزیده معناسنه وکزیدن لفظندن صیغهٔ امر اولور مثال معنیٔ اول خلاق
المعانی بیت چو من کزین سخنها بخدمت آوردم * مرا ز بهر چه تشریف به کزین ندهند *
مثال معنیٔ ثانی حکیم انوری بیت دندان سنان آسمان خراش * آغوش کمند آشتی کزین *
مثال معنیٔ ثالث مولانا جامی بیت زمانی با خدای این بیخودی چند * خردمندی کزین

تابخردی چند ﴿ کزیر کردن ﴾ کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانی وراء مهمله ایله چاره
ایلمك ﴿ کساردن ﴾ فتح سین ودال وسکون راء مهملات ایله بمعنی کذاشتن یعنی کچمك
وکچورمك حکیم خاقانی بیت انده کسار من شد وانده بمن کذاشت * وامق چه کرد از غم عذرا
من آن کنم * ابوشکور * قطعه * ساقیا مرمرا ازان می ده * که غم من ازان کسارده شده *
ازقنینه برفت چون مه نو * در پیاله مه چهارده شده * بر دوست ایچون یار غمکسار دیرلر غمی بیله
کیچوریجی دیمك اولور ﴿ کسانیدن ﴾ فتح سین مهمله وکسر نون وسکون یای تحتانیله بمعنی
کسستن وهم آنك متعدیسیدر کوشتمك واوزمك معناسنه ﴿ کستردن وکستریدن ﴾ کلاهما
بسکون السین المهمله وفتح التاء المثناة دوشه مك فرش معناسنه ودخی تمهید وتمکین معناسنه ده
کلور شمس فخری بیت خسرو خورشید همت شیخ ابو اسحق کو * درهمه آفاق خوان بذل
واحسان کسترید * چغتای لسانده توشاماك دیرلر فرهادنامه ده خاقان عشرته مباشرت
ایتدیکی یرده بیت توشاب قصر ایچرا یوزدیبای کلرنك * قونیلدی تخت کردون سای کلرنك
﴿ کسستن ﴾ کسر سین مهمله اولی وضمله ده جائز وسکون سین ثانی وفتح تاء مثناة ایله
اوزمك واوزلمك معناسنه ﴿ کسیختن ﴾ کسر سین مهمله وسکون یای تحتانی وخاء معجمه وتاء
مثناة ایله بمعنی کسستن مرقوم ﴿ کسیل کردن ﴾ کسر سین مهمله وسکون یای تحتانی ولامله
بمعنی رها کردن یعنی صالی ویرمك ﴿ کشادن ﴾ فتح شین معجمه ودال مهمله ایله آچمق
مستقبلنده دالك ماقبلنه بر یا زیاده ایدوب کشاید وکشاینده دیرلر ﴿ کشایانیدن ﴾ متعدی
کشادن در ﴿ کشن ﴾ سکون شین معجمه ایله دیشی ارککه طالب اولمق ودخی حیوانات دیشی
طوتمق شیخ نظامی * مثنوی * زدشت آن کله درهر قرانی * بکشن آید تکاور مادیانی *
بفرمان خدا در کشن کیرد * خدا کفتی شکفتی درپذیرد * حضرت مولانا قدس سره بیت
آن مه که ز پیدایی درچشم نمی آید * جان ازمزهٔ عشقش بی کشن نمی زاید * شیخ آذری
* مثنوی * آمد از چشمه ایغر آبی * بر سر آب همچو مرغابی * هوا و مادیان نمود آهنك *
همچو بر صید کوهسار پلنك * مادیانرا برسم فتح الباب * داد کشن تمام وشد در آب * مادیانرا
بکشن حامل کرد * بعد یکسال کرهٔ آورد * واغاج میوه دار اولمق معناسنه ده مرویدر
﴿ کشودن ﴾ ضم شین معجمه وواو معروف وفتح دال مهمله ایله بمعنی کشادن ﴿ کفتاریدن ﴾
سکون فا وتاء مثناة وکسر راء مهمله ایله سوز سویلمك کفت که سوزدر آریدن آوریدن
معناسنه در معنای ترکیب سوز کتورمك اولور ﴿ کفتان ﴾ سکون فا وفتح تاء مثناة ایله بمعنی
ملخ یعنی چکرکه اما بعض فرهنکده چکرکه یه بکزر بر جانوردر یازایامنده کیجه ایله اوتر عربیده
شقرق دیرلر ﴿ کفتن ﴾ سویلمکدر مستقبلنده فا واوه وتا یایه قلب اولنوب کوید وکوینده دیرلر
شاعر بیت شعر کفتن کرچه درسفتن بود * لیك فهمیدن به از کفتن بود ﴿ کلان ﴾ فتح لامله
ایکی معنایه کلور اول بر نوع پشمش اتمکدر بر مقدار بغدایی یاغده بشوررلر بعده دوپوست ایدوب
اراسنه بال قورلر تمام بالی کندویه جذب ایتدکده بر مقدار بادام دوکوب اوزرینه دوکرلر لذیذ
طعام اولور بقلوانك بر نوعی بلکه یاپمقده اسهلیدر حکیم سوزنی بیت رخ احباب تو طرست
چو کل * خوش وشیرینتر از کلان وکلاج * ثانی بمعنی افشان یعنی صاچلمش وصاچمق ﴿ کلابدان

﴿ کلابدان ﴾ معروف کلاب ظرفیدر ﴿ کلانیدن ﴾ فتح لام وکسر نون وسکون یای
تحتانیله بمعنی افشانیدن یعنی صاچمق زراتشت بهرام بیت سحرکه باد برك کل کلانست *
زدرد آن فغان بلبلانست ﴿ کلپایکان ﴾ سکون لام وفتح باء فارسی ویای تحتانی وکاف عجمیله
عراق عجمده بر شهر آدیدر معربی جرد باد قاندر امیر معزی بیت تا بخت جاودان بتو دادست
فر وجاه * کلپایکان بهشت کند فر وجاه تو ﴿ کلبن ﴾ سکون لام وضم باء موحده ایله کل
اغاجی بعضیلر کل بتن شاخ دیدیلر اصلی بن کل در کل دیبی دیمك اولور علم اولیجق مضاف الیه
تقدیم اولنوب کلبن اولدی میر نظمی بیت چو بلبل لانه بر کلبن که کیرد * حرامست نام عاشق
زو پذیرد ﴿ کل بی فرمان ﴾ بر قرمزی چیچکدر چایرلو یرلرده بتر ترکیده کلنجك چیچکی وعربیده
شقایق النعمان دیرلر ﴿ کلچکان ﴾ سکون لام وکسر جیم فارسی وفتح کافله بر درخت نامیدر
کذا فی المجمع ﴿ کل ذریون ﴾ کسر لام وراء مهمله وفتح ذال معجمه ایله بر شهر اسمیدر دیرلر که اول
شهرك کنارندن آقار بر ارمغك آدیدر حکیم فردوسی * مثنوی * ازان پس زهیتال وترك وختن
بکل ذریون بر شدند انجمن * بدی نام آن روز کل ذریون * که بد در بهاران چو دریای خون *
﴿ کل زمین ﴾ کسر لام وفتح زاء معجمه ایله محلاتده وقرا وقصباتده بر متعین مکان اولور که اهالی
محله وقصبه وقریه اول یرده جمع اولوب تسویهٔ امورلرین مشاوره ایدرلر بابا فغانی بیت با این غرور
حسن که در هر کل زمین * خلقی در آرزوی سلام تو میکشد ﴿ کلستان ﴾ کسر لام وسکون
سین مهمله وسکون لام وکسر سین ایله ده جائز کلا التقدیرین کللك دیمکدر شاعر بیت
بهار آمد دل از آلام ریشست * کلستان شد جهان هنکام عیشست ﴿ کلسون ﴾ سکون لام
وضم سین مهمله وواو معروفله ابریشمدن زنانك توز اورلمش نزکبی که ایچنه صاچلرین قورلر بو عصرك
عوراتی ایسه نزکبی رفع بلکه کیفیتن فراموش ایلمشلردر بر معناسی دخی زنان انجویی جبه
آلتون کبی اورب آلتلرینه بغلرلر ﴿ کلشن ﴾ کلستان معناسنه ودخی عشرتکاه معناسنه ده
کلور ابو المعانی بیت بافتاب قدح شعله زار کن ساقی * بشوق عارض جانان ضیا کند
کلشن ﴿ کلکون ﴾ ایکی معنایه در اول کل رنکنده اولان نسنه که مراد قرمزی اوله میکون
ولاله کون کبی مولانا طالب آملی بیت نخستین کرده از کلکونهٔ خون * سفیداب بیاض
دیده کلکون * استعاره طریقیله شرابله طلو قدحه ده دیرلر ثانی خسرو پرویزك مشهور آل
آتنه دیرلر آدی اولمق دخی مرویدر ﴿ کل کورستان ﴾ پاپادیه چیچکی اکثر مزارستانده
بتدوکیچون بویله آدویرمشلر کوپل دخی دیرلر عربیده اقحوان دیدکاریدر کذا فی فرهنك
جهانکیری ﴿ کل نافرمان ﴾ بنفشه اولمق اوزره روایت اولنمشدر مجنون چپ نویس بیت
روی بر تافت زحکم تو کل نافرمان * شست بر کشتن رویش کل نافرمانی ﴿ کلنکبین ﴾ فتح لام
وسکون نون ویای تحتانی وضم کاف وکسر باء موحده ایله بر ترکیبدر کلقند کبی انجق تفاوتی شکر
ایله اولانه کلقند وعسل ایله اولانه کلنکبین دیرلر ابو منصور عماره بن محمد المروی بیت کر بر کران
دجله کسی نام او برد * آب انکبین ناب شود کل کلنکبین ﴿ کلودن ﴾ ضم لام وواو معروف ایله
بر ظرفی بوغازینه دك طولدرمق مثلا شیشه وبرداق وامثالی نسنه لر ﴿ کلهٔ مرغان ﴾ فتح لام
مشدده ایله بر نوع پرده در که آنده اولان نقش جمله قوش تصویریدر ودخی قوشلر جمعیتله بر یردن

هوایه اوچدقده پرده کبی اولوب کونشی کوسترمکده تشبیها دیمشلر وکله پرده معناسنه اولدیغی
عن قریب ذکر اولنور انشاء الله تعالی ﴿ کماریدن ﴾ فتح میم وکسر راء مهمله ایله صرتمق یعنی
حالت غضبده دیشلرین صقوب کوسترمك اکثر صفت سباعده استعمال اولنور میر نظمی بیت
کمارید از غضب همچون پلنکی * نمیکرده بیکجا را درنکی ﴿ کماشتن ﴾ فتح میم وتاء مثناة
وسکون شین معجمه ایله طپشرمق مولانا هاتفی بیت ز پیغام واز پیشکش هرچه داشت *
زبانرا پی عرض آن برکماشت * وحواله ایلمك برشی برشی یرینه قومق مثلا بر اهل منصب آخر یره
کیدوب یرینه برین قودقده فلان کماشتهٔ فلانست دیرلر مستقبلنده شین رایه قلب اولنوب
کماریدوکمارنده دیرلر ﴿ کمان ﴾ صانمق عربیده ظن وچغتای لساننده چاغلامق دیرلر فرهادنامه ده
فرهادك ولادتی شنلکنده دیر بیت طرب غوغاسن اول کشورده چاغلاب * مشقت کاروانی
رخت باغلاب ﴿ کمان بردن ﴾ شبهه ایلمك ﴿ کمانیدن ﴾ فتح میم وکسر نون وسکون یای
تحتانیله مصدر کماندر شاعر بیت شبهای هجر را کذرانديم وزنده ایم * مارا بسخت جانی هم این
کمان هنوز ﴿ کم شدن ﴾ سکون میمله ضایع اولمق چغتای لساننده ایتورماك دیرلر سبعهٔ
سیاره ده توحیدده بو بیتده ایتورکای لار عبارتی ضایع ایدهلر دیمکدر بیت کوککا تو فراغنی
ایتورکای لار * تو فراغ ایچرا تینین ایتورکای لار ﴿ کنده کردن ﴾ نقش ایلمك کذا فی فرهنك
جهانکیری ﴿ کواران ﴾ بوزن سواران یعنی خوش ذایقه وتیز هضم معناسنه میر خسرو بیت
می تلخست جور کلعذاران * که هرچندش خوری باشد کواران * وبمعنی کورا وله * قطعه *
همیریزی بیاری خون یاران * همی باشد سزای دوستداران * بخون بیدلان خود مکن خوی
که کس را ناید این شیرین کواران ﴿ کواربان وکواره دان ﴾ کلاهما بفتح الواو وسکون
الراء المهمله چوبان وصغر تماج که کوار وکواره صغر معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ کوارشن ﴾ کسر راء مهمله وسکون شین معجمه ونون موقوفله جوارش دیمکدر ﴿ کوارون ﴾
فتح واو اول وضم راء مهمله وسکون واو ثانیله برنوع قبرجقدر که آدمك دریسی اوزرنده ظاهر
اولور اطرافه یایلور سببی فضلات سودادر اکا بریون دخی دیرلر عربیده قوبا دیدکلریدر
﴿ کواریدن ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله سکرمك یعنی هضم ایتمك معناسنه در
﴿ کواژه زدن ﴾ فتح زاء فارسیله طعنه وسرزنش ایتمك معناسنه در ﴿ کواژیدن ﴾
کسر زاء فارسیله مصدردر طعنه معناسنه ﴿ کوازیدن ﴾ کسر زاء معجمه ایله فارغ اولمق
وفراغت ایتمك معناسنه در میر نظمی بیت هر آندم که کرد بر اسیران کذر * کوازد بر ایشان
کردن نظر ﴿ کواشتن ﴾ فتح واو وتاء مثناة وسکون شین معجمه ایله بمعنی کواریدن یعنی هضم
ایتمك معناسنه در ﴿ کوالیدن ﴾ فتح واو وکسر لام وسکون یای تحتانیله بمعنی بالیدن هرچیز
یعنی هرنسنه بیومك اکثر اغاجلرده صحیح اولور کذا فی المجمع ﴿ کوپان ﴾ واو معروف وفتح باء
فارسی ایله بمعنی چوبان کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کوران ﴾ واو مجهول وفتح راء مهمله ایله
عسکر جمع اولدوغی محلی احاطه ایدن یره یعنی اردوی عسکریری استاد لطیفی بیت کرد کرد
او سپه که کورانش * بیست فرسخ زمین بدورانش ﴿ کورخان ﴾ سکون واو وراء مهمله
وفتح خاء معجمه ایله نام پادشاه ختن در ودخی بهرام کوره دیرلر کذا فی المجمع ﴿ کوردین ﴾ کلیم

کلیم معناسنه در لکن حرکتی اشعار اولنمامشدر حکیم خاقانی بیت سلاحت بهر دین بهتر که زنبور از پی
شهدی * چو کیل کوردین پوشست وزوپین کرده ماکانی ﴿ کورکن ﴾ واو معروف وسکون
راء مهمله وفتح کافله مزار قازیجی دیمکدر ﴿ کوزبان ﴾ واو معروف وسکون زاء معجمه وفتح باء
موحده ایله پاردم که سمرلرده اولور ترکیده پالدم دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت چو خر
ندارم وخربنده نیستم ای جان * من از کجا غم پالان وکوزبان زکجا ﴿ کوزدادن وکوزیدن ﴾ کلاهما
بسکون الواو والزاء المعجمه مقعددن خروج ایدن ریح سفلی یی قصدا اخراج ایتمك یعنی ضرطه
اورمق ابو المعانی * مسمط * اغیاردی شب بزم ما امد بدید دلدار را * کشته بر غمش غمزدا جانان
بریشش کوزداد ﴿ کوزوان ﴾ واو مجهول وسکون زاء معجمه ایله اشك پالانی ودوه هاودی التنه
قونیلان چول ﴿ کوسپند کشان ﴾ ضم کافله بمعنی عید قربان استاد رودکی بیت خجسته
باد ترا عید کوسپند کشان * که تو همیشه درخت خجستکی کاری * مختاری * قطعه * رك کاوی
عدوی تو تاب خورده کمند * سر زبان حسودت تو آب داده سنان * فدای جان تو قربان
ز دشمنان تو باد * بتیغ چرخ بدین عید کوسپند کشان ﴿ کوشان ﴾ واو معروف وفتح شین
معجمه ایله ایکی معنایه کلور اول کوشه معناسنه حکیم نزاری قهستانی بیت هنوزم عشق
میدارد زنکبت در پناه ارچه * خرد بر من برون آرد زهر کوشان غوغایی * وله * قطعه * وقت
وقتی بی محابا کرد در آتش میرویم * با کلستان خلیل الله زیك کاشانه ایم * دابة الارض از جهان
بر هم زند شاید که ما * چون نزاری حالیا ساکن درین کوشانه ایم * ثانی کمینکاه معناسنه در
یعنی پوصویری وله بیت دلاور چارصد مرد کزین داشت * بچل کوشانه ده ده در کمین داشت
﴿ کوشتین ﴾ واو معروف وسکون شین معجمه وکسر تاء مثناة ایله هر طعام که ات ایله بشمش
اوله اکا دیرلر وهر نسنه که ات ایله اوله شاعر بیت همیشه عادت مردم چنین است * که دل
سنکین قالب کوشتین است * وسموز ملحم آدمه دخی دیرلر ﴿ کوش داشتن ﴾ قولق طوتمق
یعنی سوز دیکلمك عربیده استماع وچغتای لساننده انکیتماق دکلمك معناسنه در کذلك بونده کی
نون دخی کاف ترکی نونیدر تلفظده اظهار اولنمز لیلی ومجنونده لیلی یی ابن سلامه ویردکلرنده لیلی خلوتده
شیون ایدرکن آناسی دکلدوکی محلده بو بیتده آنکداب عبارتی بوندندر بیت خلوتده آنکا بو نوحه
لار ایش * آنکداب آناسی کمیندا ایرمیش ﴿ کوشهٔ دهن ﴾ آغزك ایکی جانبی وآورده
دخی دیرلر ﴿ کولخن ﴾ واو معروف وسکون لام وفتح خاء معجمه ایله حمام کلخنی وفرون کلخنی
حضرت مولانا قدس سره بیت چندانکه خواهی جنك کن با کرم کن تهدید را * میدان که دود
کولخن هرکز نیاید بر سما * وله قدس سره بیت تو زشادی چون کرفتی طبل زن * کو منم شاه
ورئیس کولخن ﴿ کولیدن ﴾ واو معروف وکسر لام ایله کوپك سکله مك ﴿ کومن ﴾
واو مجهول وفتح میمله اوکی قوشی بعضیلر اوردکه بکزر بر قوشدر ترکیده آکت دیرلر ﴿ کون ﴾ واو
معروفله بوزن چون لون معناسنه مثلا کندم کون نیلکون دیرلر خواجه سلمان بیت یار کندم
کون سنبل زلف خرمن سوز من * جو بجو بر باد خواهم راند چون کاهم نکر * حکیم قطران ارموی
بیت بسند از یاقوت وبسد لاله وکلنار کون * یافت از کافور وعنبر خیری وشبوی بوی *
﴿ کونا کون وکونه کون ﴾ دورلو دورلو معناسنه در شیخ سعدی * قطعه * روضه ماء

نهرها سلسال * دوحة سجع طیرها موزون * آن پر از لالهای رنگارنك * وین پر از میوهای کوناکون
کونهان واو مجهول وسکون نون ایله بمعنی جهان که کیهان دخی دیرلر کوه بین واو
معروف وسکون ها وکسر باء موحده ایله زبل چکن وکاریز تعزیل ایدنه دیرلر میر نظمی بیت
مغلم روسیاه وبد آیین * کوه آمیز بوده هم کوه بین کوهدان سکون واو وها وفتح دال مهمله
ایله آبریز ومستراح دیمکدرکه کوه نجاستدر ودان ظرفدر کوه کردان سکون واو وها
وفتح کاف فارسیله براویون آدیدر کذا فی المجمع کوهین سکون واو ویای تحتانی وکسر
ها ایله سیل صویی آقوب یرتدوغی یره دیرلر میر نظمی بیت چنان پر زور سیل اشك دیده *
زمین سبز را کوهین کرده کهن سکون ها ایله برقورتدر اغاجده حاصل اولوب اغاجی کسر
عربیده نشاره دیرلر کوییدن واو معروف وکسر یای تحتانی اول وسکون ثانیله
سویلمکدر عربیده قول وچغتایده دیب دیرلر میر علیشیر بیت دیب ایمیش سن کویدورای بیر
داغیلا کوکلین آنینك * هر نیچوك داغ بولسا بولسون داغ هجران بولماسون * بو بیتك ترکیسی
بویله در بیت دیر ایمش سن یاقرم بر داغله کوکلن آنك * هر نیچه داغ اولسه اولسون داغ هجران
اولمسون مع الواو * کربکو سکون راء مهمله وفتح باء موحده وضم کاف عجمیله بید
مشك که کربهٔ بید دخی دیرلر کرکاو سکون راء مهمله وفتح کاف عربیله برنوع پای افزاردرکه
پیاده رو اولنلر ایاقلرینه بغلرلر شیخ آزری بیت بجستجوی توکردون چو عزم راه کند *
زخام ثور کند پای ماه را کرکاو * مولانا جامی بیت کهنه کرکاو در برابر داشت * کرد در پا وکرك
در برداشت کفتکو دیدی قودی وسوز صاو معناسنه در مولانا هاتفی بیت سخن بشنو
از کفتکو سر مپیچ * با بن ماجرا پیش ازین در مپیچ کلستو کسر لام وسکون سین مهمله
وضم تاء مثناة ایله کلستان معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری کو اماله ایله ایکی معنایه در
اول طوب که چوکان اورب اوینارلر وهر تسنه که طوب اوله یعنی مدور اوله وتکمه که قفتانلره
دیکرلر ودکرمی اولمق مناسبتیله کوی خورشید دیرلر شیخ نظامی بیت بهر سویی که بردی باد را بید
شکستی در کریبان کوی خورشید * ثانی کفتن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی اولور
کمال خجندی بیت کمال آن شوخ اکر ندهت ترا دست * جفاهای جهان را مرحبا کو مع الهاء
کداره فتح دال وراء مهملتین ایله بالاخانهٔ تابستانی یعنی یاز ایچون مخصوص فوقانی اوکه
پروار وپرواره وفروار وفرواره دخی دیرلر بعض فرهنکلرده طام اوزرنده یاتمق ایچون وضع
اولنمش تخته بند معناسنه در کذارنامه وکذرنامه کلاهما بفتح الذال المعجمه والنون
وسکون الراء المهمله ملوك وحکام بلاد طرفندن سیاح وابناء سبیله ویریلان اذن نامه که یوللرده
باجدار وسائرلر طرفندن تعرض ورنجیده اولنمیه شمس فخری بیت در مسالك مسافر تقدیر *
از نفادش برد کذرنامه * بوکا خط جواز دخی دیرلر ودخی برات مسلمی یعنی معاف نامه شهیدی
قمی بیت همه دیانت ودین جوی ونیك رایی کن * که سوی خلد برین باشدت کذرنامه *
کذرکاه فتح ذال معجمه وکاف فارسی وسکون راء مهمله ایله یول اوغرادوغی محللر دربند
معناسنه کرازه فتح راء مهمله وزاء معجمه ایله ایران پهلوانلرندن برمبارز پهلوان آدیدرکه
دوازده رخ جنکنده سیامك نام بر تورانی پهلوان النده هلاك اولمشیدی حکیم فردوسی بیت

بیت کرازه سوی کیوکان با بهل * دو کرد کرانمایهٔ شیردل کراه فتح راء مهمله واظهار ها ایله
مثل ومانند معناسنه میر نظمی بیت نبوده چنان پهلوان پیش شاه * نیاورده کردون باورا
کراه کربه سکون راء مهمله وفتح باء موحده ایله ایکی معنایه در اول کدی که ترکیده چتك
وعربیده هره وقط دخی دیرلر شیخ سعدی بیت کربه شیرست در کرفتن موش * لیك موشست
در مصاف پلنك * ثانی بر رایحه لواوتدر عربیده نمام دیرلر کردکاه سکون راو دال مهملتین
ایله بوش بوکرکه کردکار دخی دیرلر عربیده خاصره دیرلر کرده سکون راو فتح دال مهملتین
ایله بوکرك که عربیده کلی دیرلر کرزه سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه ایله ایکی معنایه در
اول کرز که پهلوانان قدما طپوزیدر حکیم فردوسی بیت نیاید خروشان بدان دشت جنك *
بدست اندرون کرزهٔ کاورنك * ثانی آلت رجلدن کنایه در مجمع الفرسده مار بزرك سر یعنی باشی
بیوك ییلان امیر خسرو بیت نزپی صهباست آن کاسه که دارد آسمان * نزپی حلواست آن
کفچه که دارد کرزه مار کرسنه کسر راو سکون سین مهملتین وفتح نونله آج عربیده جوعان
دیرلر که جوع آچلقدر سکون راو کسر سین مهملتین ایله ده صحیح لغتدر ینه بو معنایه آج
کوز لویه کرسنه چشم وکدا چشم دخی دیرلر کرکینه سکون راء مهمله وکسر کاف فارسی
ویای ساکنه ونون مفتوحه ایله بمعنی پوستین یعنی کورك هرنه نك اولورسه شیخ نظامی بیت
دمه دم فرو کیر چون چشم کرك * شده کار کرکینه دوزان سترك * وله بیت نه یاران کجا ترسد
آن کرك پیر * که کرکینه پرشد بجای حریر کرنج خانه کسر راء مهمله وسکون نون وجیم
ایله طوغان تولده جك مکان کرنده کسر راو سکون نون وفتح دال مهملتین ایله سپورکه کبی
بردسته اوتی بغلیوب چولاهلر بز ایلکن سپوررلر غرواش دخی دیرلر عربیده شوکه الحایك دیرلر
وهندیلر کونجه دیرلر کرنه سکون راء مهمله وفتح نونله براوت آدیدر کروته ضم راء
مهمله وواو معروف وفتح تاء مثناة ایله بردکندر دوه آنی غایت سور استاد لطیفی بیت هرکه
اندر کروته را درود * لاجرم از کروته زاد رود کروزه ضم راء مهمله وواو معروف وفتح زاء
معجمه ایله جمعیت وکروه معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری کروه ضم راء مهمله وواو
معروف واظهار ها ایله جماعت وبلوك معناسنه کاهی واوسز کره دخی دیرلر مولانا هاتفی بیت
عمر شیخ شهزادهٔ جم شکوه * سر سروران خجسته کروه کروها کروه یعنی بلوك بلوك وفوج فوج
مولانا هاتفی بیت شدند آن هزبران کروها کروه * بصید افکنی همچو دریا وکوه کروهه
ضم راء مهمله وواو معروف وفتح هاء اول واخفاء ثانیله بمعنی کلوله یعنی یومق که زنان اکیردکاری
ایپلکی صاروب یومق ایدرلر اکا فرموك ودشکی دخی دیرلر وطوب وتفنك ومنجنیق یوالغی
وکمانکره دانه سی وخمیر زواله سی وکعب الغزال که پنیر شکری دیدکلریدر حاصلی هرنه که مدور اوله
اکا کروهه دیرلر معنای اوله حکیم سوزنی بیت ببخارا نخریدند سوی شهرت او * که نبفروختی
آنجای کروهه مادر * بو معنایه حکیم نزاری قهستانی بیت برخود متن ای خواجه که کر همچو
کروهه * تا آخر سر رشتهٔ خود باز دویدیم * وبمعنی دانهٔ کمانکروهه شرف شفروه * قطعه *
ترکان تو چون وشاق مشرق * شمشیر زن وفلك سوارند * صد مهره بیك کمانکروهه * در دامن
آسمان شمارند * وبمعنی زوالهٔ خمیر شاعر بیت چون تو ترتیب نان وخوان سازی * مه کروهه

سپهر لاك باد * بمعنی کروه وجماعت شیخ نظامی بیت همه هم کروهه براه آمدند * سوی انجمنکاه
شاه آمدند ﴿ کرهه ﴾ مخفف کروهه در جمیع معنالرنده بمعنی کروههٔ منجنیق شیخ نظامی
بیت چنان زدبر وکرههٔ منجنیق * که شد کوه در آب دریا غریق ﴿ کریچه ﴾ کسر راء مهمله
وسکون یای تحتانی وفتح جیم فارسیله حجرهٔ خانه یه دیرلر ﴿ کژاره ﴾ فتح زاء فارسی وراء مهمله
ایله اوج معنایه کلور اول تعبیر خواب ثانی شرح وتفسیر معناسنه شاه ناصر خسرو بیت سخن
حجت کزار وسخت زیبا * که لفظ اوست منطق را کژاره * ثالث بمعنی کفتن حکیم قطران ارموی
بیت کر کژارد نظم بارد لفظ او در یتیم * ور نویسد نثر بارد کلك او در نثیر ﴿ کزافه ﴾ فتح زاء
معجمه وفا ایله سخن بیهوده وکار عبث که دروغه دخی دیرلر شیخ نظامی بیت باندازه باید سخن کستر ید
کزافه سخن را نباید شنید ﴿ کژرنامه ﴾ فتح زاء فارسی وسکون راء مهمله ایله تعبیرنامه
﴿ کزیده ﴾ کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانی وفتح دال مهمله ایله منتخب ومختار ومنتقی
معناسنه در ﴿ کزینه ﴾ کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانی وفتح نونله بمعنی پسندیده مجیرالدین
بیلقانی بیت در دستبرد نظم زدوران کزینه ام * کردون بصد قران نماید قرینه ام ﴿ کسته ﴾
سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله بمعنی کرسنهٔ مرقوم کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ کسله ﴾
کسر سین مهمله وفتح لامله بمعنی کسیخه ﴿ کسنده ﴾ فتح سین ودال مهملتین وسکون نونله بمعنی
طلب واوزدك ﴿ کسنه ﴾ سکون سین مهمله وفتح نونله بمعنی کرسنه بوندن مخفف اولمق جائزدر
کمال اسمعیل بیت آن پیر کسنه را نبود آب در جکر * آروغ امتلا زند اکنون زخوان شکر *
﴿ کشاده ﴾ فتح شین معجمه ایله آچق وآچلمش معناسنه ﴿ کشادنامه ﴾ فرمان پادشاهی که
عربیده منشور دیرلر حکیم خاقانی بیت داری کشادنامهٔ جان درده فلك * کوده کیا که نزل تو اینجا
برافکند * اثیرالدین اخسیکتی بیت کشادنامهٔ امید دیر باز مرا * نورد واقعه کوتاه کرد چون
طومار * بعض فرهنکده عنوان فرمان یعنی اوامر واحکام اوائلنده یازیلان القاب حکیم خاقانی
بیت خواهی که نزل جان دهدت ده کیای دهر * بستان کشادنامهٔ عنوان صبحکاه *
﴿ کشته ﴾ سکون شین معجمه وفتح نونله بمعنی کسنهٔ مرقوم بعض فرهنکده شین معجمه ایله واقع
اولمش بسحاق اطعمه بیت صبا بکلشن کیپا کرت کذر افتد * بحق پاچه که بویی بکشتکان
آری ﴿ کلاکونه ﴾ ضم کافله قزلجه درکه زنان یوزلرینه سوررلر الغونه والکونه وبلغونه وکلکونه
وکلغونه وفکر دخی دیرلر ﴿ کلاله ﴾ فتح لامله ایکی معنایه در اول زلف معناسنه کمال اسمعیل
بیت هر ساله رنك عارض وبوی کلاله ات * بیچاره غنچه را دل بازار بشکند * بو معنایه رفیع
الدین لبنانی بیت کر از کلالهٔ مشکین خمی بیفشانی * هزار جان ودل بیخبر فرو ریزد * ثانی
بمعنی پیراهن وله بیت اکر کلالهٔ اواز حریر وکل دوزند * شود زنازکی آزرده تودهٔ سمنش *
بعض فرهنکلرده ایکی بلوك صاچ معناسنه مرویدر ﴿ کل پیاده ﴾ برنوع کلدر اغاجی ودیکنی
اولمز نرکس ولاله وسوسن وزنبق کبی بتر امیرخسرو بیت توکویی زان بتان در دشت ساده *
دمید از خاك کلهای پیاده ﴿ کلشاه وکلشه ﴾ کلاهما بسکون اللام وفتح الشین المعجمه
بر مشهور محبوبه درکه ورقه نام عاشقك معشوقه سی ایدی لیلی ومجنون کبی احواللری مفصل
نظم اولنمش کتابدر حضرت مولانا قدس سره بیت عقل همه عاقلان خیره شود چون رسد

رسد * ورقه بکلشاه من ویسه برامین من * ویسه ورامین دخی اویله در حکیم سوزنی بیت
مونس مجلس میمون تو هر کس که بود * بتو دلشاد بود همچو بکلشه ورقه ﴿ کلغنچه ﴾ سکون
لام ونون وضم غین معجمه وفتح جیم فارسیله بمعنی غلغلیچ یعنی قجقلق ﴿ کلغنده ﴾ سکون لام ونون
وضم غین معجمه ایله طوب اولمش آتلمش پنبه که اکیرلمك ایچون آماده اوله اکا باغند وباغنده دخی
دیرلر حکیم سوزنی در هجو نجیب منده بیت درمیانشان نجیب منده من * همچو در بند خار کلغنده
کاهی کتابته کلغنده دیرلر کذا فی المجمع ﴿ کلغونه ﴾ سکون لام وضم غین معجمه وفتح نونله
قزلجه که کلاکونه وکلکونه دخی دیرلر حکیم خاقانی بیت همچو موی عاریت اصلی ندارم
از حیات * همچو کلغونه بقایی هم ندارد کوهرم * وله بیت مفریب دل برنك جهان کان نه نازکیست
کلغونهٔ چکونه کند زال را جوان ﴿ کلکچه ﴾ سکون لام وفتح کاف وجیم فارسیین ایله اطفاله
وقت طفولیتدن زمان عقیقیه کلنجه لازم اولان آداب ورسوم ومهماتی کورلمکه دیرلر مثلا
کهواره ودایه وسایری کبی خواجه عمید لویکی در ولادت فرزندیکی از ملوك بیت باچنبر کمان
صفتش رسم کلکچه * از عکس تیر سقف مسنم نموده اند ﴿ کلکونه ﴾ سکون لام وضم کاف
فارسیله بمعنی کلغونهٔ مرقوم خواجه سلمان بیت بر عارض نسرین چو زند صبح سپیده *
کلکونه کند باغ رخ لاله ستانرا * وکل رنکلو دیمك اولور طالب آملی بیت نخستین کرده از کلکونهٔ
خون * سفید آب بیاض دیده کلکون ﴿ کل کنده ﴾ کسر لام وفتح کاف فارسیله براوتدر
بغایت بدبوی اولور کلیکان وکمانیز دخی دیرلر ﴿ کل کوزه ﴾ کسر لام وضم کافله نسرین معناسنه
امیرخسرو بیت کنون خالی نیاید کوزه از می چون کل کوزه * پر از شبنم شد ارچه پر نکردد کوزه
از شبنم * وله ایضا بیت در کل کوزه نکر کو باد را در کوزه کرد * یاسمین آن دید دندان بهر
خنده کرد باز ﴿ کلوله ﴾ ضم لام اول وفتح ثانیله بمعنی یدرك یعنی منجنیق طاشی ﴿ کله ﴾ فتح لام
مشدده ایله بمعنی سایبان حکیم خاقانی بیت صبحدم چون کله بند آه دود آسای من * چون
شفق در خون نشیند چشم شب پیمای من ﴿ کله ﴾ فتح لام مخففله ایکی معنایه در اول زلف
معناسنه بدیع الزمان خواجکی * مسمط * رخسارش مشکین کله چون آفتاب وسنبله * این
مرغ جانها را مله آن درد دلها را دوا * مولانا رکن صابر بیت سرکشته در هوای تو چون بیدلان
صبا * آشفته بر عذر تو چون عاشقان کله * ثانی پنبه قوزالغی که کوزغه دخی دیرلر ﴿ کلیچه ﴾
کسر لام وسکون یای تحتانی وفتح جیم فارسیله فرهنك جهانکیریده انجقرق که زغك وزغنك
وهکك دخی دیرلر عربیده فواق دیرلر فرهنك وفاییده بمعنی قرص آفتاب شیخ نظامی بیت شبانکه
شمایست تار و بیاد * کلیچه بکردون دهد بامداد * آخر فرهنکلرده دخی بو معنایه کاف
عربیله مرویدر ﴿ کماشته ﴾ فتح میم وتاء مثناة وسکون شین معجمه ایله کماشتن لفظنك صیغهٔ
مفعولیدر حواله اولنمش واضمرلنمش اما حقیقتی قائم مقام معناسنه در ابوالمعانی بیت شود
چو روی تو کر آفتاب نیست عجب * کماشته ز تو در صدر آسمان کشته * وقائم مقام ونائب مناب
ووکیل امور معناسنه ده کلور چغتای لساننده کسر الفله ایناغ دیرلر ﴿ کماشه ﴾ فتح میم وشین
معجمه ایله بمعنی سیم یعنی کمش ابوالمعانی بیت دهد بخلق جهان آنقدر کماشه وزر * که رخت
خانهٔ او را شد از کماشه همه ﴿ کمانه ﴾ فتح میم ونونله ایکی معنایه کلور اول بمعنی کمان ظن معناسنه

حکیم فردوسی. بیت تو دل را بجز شادمانه مدار * روان را زبد در کمانه مدار * ثانی کاریز
قازلدقده ابتدا قازیلان قویی که صویی نمقدار در بانمك ایچون ابن یمین بیت ای بسکه دلم
در طلب چشمهٔ نوشت * در بادیهٔ فکر فرو برده کمانه * سیف اسفرنکی. بیت فلك کر حساب
عطای تو کردی * بجز فیض دریا نبودی کمانه ﴿ کمراه وکمره ﴾ کلاهما بسکون المیم وفتح الراء
المهمله واظهار الها آزغون ویولن ایزن یتورمش کمسنه معنا ومحسوسا مولانا جامی. بیت
آن نمیکویم که بودم سالها در راه تو * هستم آن کمره که اکنون رو براه آورده ام * عربیده ضال
وچغتایده ازیقماق دیرلر میرعلیشیر بیت کرچه کوچم یوقیدین آنی بیتیشیب لیکن * هوش
وکونکلوم یوق اوچون هر نفس آندین آزیقیب ﴿ کنبده ﴾ سکون نون وفتح باء موحده ودال
مهمله ایله کنبد مرقومك بش معناسیله مترادفدر ﴿ کنجایه ﴾ سکون نون وفتح جیم ویای
تحتانیله بمعنی کنجایش که کنجا وکنج دخی دیرلر حضرت مولانا بیت تاب آن حسن که بر هفت فلك
کنجایه است * جز که آهنك دل خستهٔ لاغر نکند ﴿ کنجه ﴾ سکون نون وفتح جیمله چکه سی وآغزی
شیش اولان چارپا حیوانه دیرلر ﴿ کنده ﴾ سکون نون وفتح دال مهمله ایله ایکی معنایه در اول
معروف ثانی آش ایچنده بشمش ایری کوفته یه دیرلر بسحاق اطعمه بیت من نکویم صفت
کندهٔ پر داروی کرم * تا نخوانند مرا مدعیان کوفته خوار * بعض فرهنکلرده صیادلر صید
کوز تمکیچون یاپوب اوتوردقلری کوملتی معناسنه در ﴿ کوارته ﴾ سکون راء مهمله وکسر تاء
مثناة ایله بمعنی کواره ودخی کلبك دیدکلری قناتلی بوجکدر ﴿ کوارنده ﴾ فتح را ودال مهملتین
وسکون نونله بمعنی هضم ایتدیریجی هرنه اولورسه ابوشکور بیت هرچه بخوردی تو کوارنده باد
کشته کوارش همه بر تو کراز ﴿ کوازه ﴾ فتح زاء معجمه ایله دسته چوب شمس فخری بیت
شهنشاهی که بر سلطان اجرام * زند رای منیر او کوازه ﴿ کواژه ﴾ فتح زاء فارسیله بمعنی طعنه
وسرزنش ﴿ کوالنده ﴾ فتح لام ودال مهمله وسکون نونله هنوز یوریمکه قدرتی اولمیوب ایمکلین اطفاله
دیرلر میرنظمی بیت رود خاك درش عالم برومال * کوالنده همیرفته چو اطفال ﴿ کوانکله ﴾ سکون
واو ونون وفتح همزه وکاف فارسی ولامله قفتان دوکمه سی که کوانکل وکوی انکل دخی دیرلر ﴿ کواه ﴾
اظهارها ایله شاهد معناسنه میرنظمی بیت از غم عشق تو شد قدم دوتاه * روی زرد ودیدهٔ
پرخون کواه ﴿ کوباره ﴾ واو معروف وفتح باء موحده وراء مهمله ایله بمعنی کواره یعنی صغر تماج
حکیم سنایی. بیت درین کوباره چون کردی بر آخر چون خر عیسی * بسوی عالم جان شو که
چون عیسی همه جایی * حکیم ناصر خسرو * رباعی * ناید بکرز ازین یله کوباره * جز رنج ودرد
عاقل وبیچاره * هرکز کس آن ندید که من دیدم * زین بی شبان رمه ویله کوباره ﴿ کورابه ﴾
واو مجهول وفتح راء مهمله وباء موحده ایله ایکی معنایه کلور اول کوراب مرقوم معناسنه امیرخسرو
بیت قریبت کمتر از جور وستم نیست * که چاه کور از کورابه کم نیست * ثانی بر موضع آدیدر که
اجداد رستم آنده مدفوندر حکیم فردوسی. بیت زبهر پدر زال با سوك ودرد * بکورابه اندر
همی دخمه کرد ﴿ کورشکانه ﴾ واو معروف وسکون راء مهمله وفتح شین معجمه وکاف فارسی
ونونله اول کمسیه دیرلر که کیجه لرده مقبره ده میت کفنن صویوب آله عربیده نباش دیرلر فتح نون وباء
مشدده ایله ﴿ کورنه ﴾ واو معروف وسکون راء مهمله وفتح نونله صغن دیدکلری چتال بوینوزلو

بوینوزلو کیك میرنظمی. بیت چو با شاخهای بزرك ودراز * که مانند کورنه شده سرفراز ﴿ کوره ﴾
واو معروف وفتح راء مهمله ایله بعض ایام معلومه ده بازاری طوران کویه دیرلر ﴿ کوزده ﴾ واو
معروف وسکون زاء معجمه ایله برنوع صمغدر رنکی قزل اولوب دکندن حاصل اولور اول دکنه
جهودانه وصمغنه کلك ده دیرلر ﴿ کوزکره ﴾ واو مجهول وسکون زاء معجمه وکسر کافله دوکمه
وایلك که قفتانه دیکرلر ابو المعانی بیت شد ست بر رخ عاشق کشایش سینه * کشاد کوزکره
چون کشاد کنجینه ﴿ کوزه ﴾ واو معروف وفتح زاء معجمه ایله غنچهٔ پنبه یعنی هنوز آچلمامش
پنبه قوزاغی وغنچهٔ کوکنار وپیلهٔ ابریشم وامثالنه که غوزه دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت بقای
جانش باد ودو چشم حاسد او * برون کشیدهٔ از سر چو پینه از کوزه ﴿ کوزینه ﴾ سکون واو
وکسر زاء معجمه وسکون یای تحتانی وفتح نونله قوز حلواسی هرنه نوع اولورسه ﴿ کوساله ﴾
واو مجهول وفتح سین مهمله ولامله بزاغویه دیرلر اصلی کاوساله در استخفافا کوساله دیدیلر
﴿ کوشابه وکوشتابه وکوشتاوه ﴾ کلهم بالواو المعروف اول بفتح الشین المعجمه ثانی وثالث
بسکون الشین المعجمه وفتح التاء المثناة والباء الموحده ات صویی وات صویله بشمش شوربایه
دیرلر کوشت ات وآب معلوم وها علامت اسمدر ﴿ کوشت اکنده ﴾ ات قیمه سیله طولمش
مونبار وصوجوق وغیرهما ﴿ کوش خبه ﴾ سکون شین وفتح خاء معجمتین وباء موحده ایله ایکی
معنایه در اول قولق پاك ایده جك باشی اکریجه میل وثانی بر بوجکدر اکثر آدم وحیوانك
قولاغنه کیروب الم ویرر وبعضیلرین هلاك ایدر کوش خرك وهزار پا دخی دیرلر ﴿ کوشواره ﴾
بمعنی کوشوار مرقوم یعنی کوپه که قولاغه طقرلر میرنظمی بیت سخنهایش چو در شاهواره *
بکوش آویزه کرد چون کوشواره ﴿ کوشه ﴾ بوجق خانه نك اولسون غیرك اولسون
﴿ کوکه ﴾ واو معروف وفتح کاف فارسیله اوج معنایه کلور اول تکمه که معربی قوقه در ثانی
سکل علتی که آدمك اکثر النده وایاغنده ظاهر اولور عربیده اطبا ثولول دیرلر ثالث بمعنی کوساله
﴿ کوله ﴾ واو معروف وفتح لامله ایکی معنایه در اول بمعنی کلولهٔ مرقوم که آندن تخفیف اولنمشدر
حکیم شهاب الدین شیرازی * قطعه * زسنك منجنیق وکولهٔ رعد * که کوه از پا فتاد از هیبت آن
زمین از صدمتش لرزان همی شد * جدا میشد همه بنیاد ارکان * ثانی بمعنی کوزهٔ مرقوم
﴿ کومچه ﴾ سکون میم وفتح جیم فارسیله طار صوقاق که بعض محلاتده واقع اولور ﴿ کومه ﴾
واو معروف وفتح میمله بعض سازدن وغله صاپندن یاپلمش خانهٔ مختصر زبان هندیده جهیر دیرلر
﴿ کونده ﴾ فتح واو ودال مهمله وسکون نون ایله چیقدن اورلمش برنوع سپددر که آنکله
صمان چکرلر استاد لبیبی * قطعه * برمن تو فکنده ظن نیکو * وابلیس مرا زده فکنده *
مانند کسی که در بیابان * بارانی پوشد از کونده * وله دیکر بیت کون پسرت چو کشته پاره پاره
کویی که تهی شد زکه کونده ﴿ کونسته ﴾ واو معروف وفتح نون وتاء مثناة وسکون سین مهمله
ایله اوتراغك ایکی جانبی ابو المعانی. بیت کونستهٔ او چو کولهٔ سیم * از ضربت کیر کشته
دو نیم ﴿ کونه ﴾ واو معروف وفتح نونله درت معنایه کلور اول رنك یعنی لون استاد رودکی
در صفت قلم * قطعه * لنك ودوند ست وکوش نی سخن باب * کنك وفصیح است وچشم
نی وجهان بین * تیزیٔ شمشیر دارد وروش مار * کالبد عاشقان وکونهٔ غمکین * ودورلو معناسن

افاده ایدر امیر خسرو بیت چو شه دید آن دو بار تنك بسته * صبا را بر دو کونه رنك بسته *
ثانی طرز و روش معناسنه حکیم فردوسی . بیت ازین کونه کفتار بسیار کشت * دل مردم
خفته بیدار کشت * ثالث بمعنی رخساره امیر معزی در صفت شراب بیت نهاده بر کف تو
کوهری که از عکسش * شود دو کونه چو کلزار و بزم چون کلشن * رابع بمعنی کونستهٔ مرقوم
پور بهای جامی . بیت سر حمدان خویش را تر کرد * تکیه از دو کونهٔ خر کرد * معنای اولنه
چغتایده تورلوك دیرلر فرهادنامه ده خاقان درت قصر رفیع البنیانی سیر ایتدیکی محلده دیر بیت
کوروب باغیده یوز تورلوك عجایب * تا پیب قصر ید امینك آنجا غرایب ﴿ کوه ﴾ واو مجهول
ایله نجاست دیمکدر ﴿ کوهروه ﴾ واو اول معروف و سکون ها و فتح راء مهمله و واو ثانیله ایت
دیرسکی معناسنه در ﴿ کوی انکله ﴾ ایلك و دوکمه که قفتانه دیکرلر خلاق المعانی بیت کوی
انکلهٔ قباچه کر بکشایی * بر من ز بهشت هشت در بکشایی ﴿ کویسته ﴾ کسر واو و سکون
یای تحتانی و سین مهمله و فتح تاء مثناة ایله بمعنی کونستهٔ مرقوم ﴿ کوینده ﴾ واو معروف
و فتح یای تحتانی و سکون نونله ایکی معنایه در اول سویلیجی و ایرلایجی معناسنه شیخ سعدی
بیت اول اردیبهشت ماه جلالی * بلبل کوینده بر منابر قضبان * ثانی مجمع الفرسده بمعنی زبان
حکیم فردوسی بیت اکر شاه فرمان دهد بنده را * که بکشایم از بند کوینده را ﴿ که ﴾ اظهار
ها ایله مخفف کوه مرقومدر ﴿ مع الیاء التحتانی * کدکدی ﴾ سکون دال مهملهٔ اولی و ضم
کاف و کسر دال ثانیله بر کلمه در که کدکد دیو کچی و قوزی چاغروب اوخشرلر پژ پژی دخی دیرلر ابن یمین
بیت زانکه دیرست تا مثل زده اند * نشود بز بکدکدی فربه * هندی لسانده بر مقلری
اکدرمکله چقن صدایه دیرلر ﴿ کربزی ﴾ سکون راء مهمله و ضم باء موحده و کسر زاء معجمه ایله
زیرکی و دلیری و بخردی و طرازی معنالرینه استعمال اولنور شیخ سعدی بیت که تا جمع کردان
زراز کربزی * پراکنده شد لشکر از عاجزی ﴿ کربهٔ دشتی ﴾ بیان کدیسی که دریسنی کورك
ایدرلر و شق کبی لطیف کورك اولور امامذهب شافعیه ده طاهر دکلدر دیو کیمزلر بعض نسخه ده
کربهٔ دشتی و شق اولمق اوزره مرویدر ﴿ کرسنکی ﴾ کسر را و سکون سین مهملتین و فتح نونله
آچلق یعنی جوع حکیم انوری بیت لقمهٔ نان خود بکرسنکی * به ز حلوای آنکه محتشمست *
سکون را و کسر سین مهملتین ایله ده جائزدر نتکم مرقوم بیتده واقعدر ﴿ کسی ﴾ کسر سین
مهمله ایله وداع معناسنه حکیم اسدی بیت سزاوار او هرچه بد سر بسر * همه داد و کردش
کسی زی پدر * و بمعنی کسل حکیم فردوسی بیت کسی کردش و خود براه ایستاد * سپاه
و سپهبد از آن کار شاد ﴿ کشنی ﴾ سکون شین معجمه و کسر نونله ارکك حیوان دیشی سنك
اوزرینه وارمغه دیرلر کذا فی المجمع ﴿ کل پارسی ﴾ کسر لامله بر نوع کلدر بغایت قرمزی
و رنکین و خوشبویدر کل صد برك و کلنار پارسی دخی دیرلر کمال اسمعیل بیت زن پارسا چون
کل پارسی * برون اوفتاده ز پرده سرا ﴿ کل سوری ﴾ کسر لام و را و ضم سین مهملتین و واو
معروفله صاری قتمر کل و بعض فرهنکلرده بر کلدر که ایری و زیاده قتمر و خوشبو اولور خواجه
سلمان بیت برخسار تو میکویند می ماند کل سوری * بلی می ماندش چیزی و بسیاری نمی ماند
و دیرلر که سور بر موضع آدیدر کلی بغایت نازك و خوشبو و رنکین اولور خواجه حافظ بیت

بیت نشکفت از کل طبعم بنسیمی نشکفت * مرغ شبخوان طرب برك کل سوری کرد ﴿ کل کوبی ﴾
سکون لام و ضم کاف و کسر باء موحده ایله بر نوع کلدر ایام بهارده جمله شکوفه لردن اول آچلور
اکثر ارمق کنارلرنده بتر یاران باغ و باغچه لره عیش و عشرت ایتمك ایچون کتدکلرنده اول کلدن
وافر جمع ایدوب حوض ایچنه دوکرلر و اوتوردقلری یره طاغیدرلر حضرت مولانا قدس سره بیت
خدایکان جمال و خلاصهٔ خوبی * بباغ عقل در آمد برسم کل کوبی ﴿ کلناری ﴾ سکون لام
و فتح نونله انار چیچکی رنکنده بر معروف و معلوم رنکدر ﴿ کندای ﴾ سکون نون و فتح دال مهمله
و اظهار یای تحتانیله فالجی یعنی فال آچن آدمه دیرلر ﴿ کواهی و کوایی ﴾ کسر ها و یای تحتانیله
شهادت معناسنه که کواهی میدهم دیرلر شاعر بیت اکر اثبات باید مدعا را * کواهی میدهد
این حسن یکتا ﴿ کوری ﴾ واو معروف و کسر راء مهمله ایله نشاط و سرور ایله اولمق استاد
رودکی بیت کوری کنیم و باده کشیم و بویم شاد * بوسه دهیم بر دو لبان پری وشان ﴿ کوش سرای
سکون شین معجمه و کسر سین مهمله ایله ایشتدوکی سوزی فهم ایدن کمسنیه دیرلر شمس فخری
* قطعه * دشمن در کهت که نشناسد * لحن داود را زبانك درای * رشك عیسی شود اکر کردد
مدحتت را بصدق کوش سرای ﴿ کوش ماهی ﴾ صدف که ایچنده اینجو حاصل اولور امیر
خسرو بیت چو لؤلؤ باشد اندر کوش ماهی * سرش را باز کن کردید خواهی * و دخی اول
یاصی بیاض بونجقلر که دریا کنارنده اولور دوشرب قاطر و دوه یولارلرینه دیکرلر ﴿ کوی ﴾ واو
مجهول ایله ایکی معنایه کلور اول هر نه که مدور و غلطان اوله عموما و طوب که چوکان ایله اوینارلر
خصوصا ثانی کفتن لفظندن صیغهٔ امر و وصف ترکیبی اولور معناسی سویله دیمکدر مرجعی
تقطیع صوتدر اغزله تلفظ حروف ایتمك لازم دکلدر مذکور ایکی معنایه شیخ سعدی * قطعه
فهم سخن کر نکند مستمع * قوت طبع از متکلم مجوی * فسحت میدان ارادت بیار * تا بزند مرد
سخنکوی کوی ﴿ کویی ﴾ واو معروف و کسر یای تحتانیٔ اول ایله اصلی کویادر بو مقوله تصرفات
لسان عجمده چوق واقع اولور میر خسرو بیت خمارین نرکسش در فتنه جویی * میان خواب
و بیداریست کویی ﴿ باب اللام المفتوحة مع الالف * لا ﴾ اوچ معنایه کلور اول قات
معناسنه قات بر قات دیمکده لابرلا دیرلر ثانی لای لفظندن ترخیم اولنمشدر صودینه چوکن باچق
ثالث لابه لفظندن مرخمدر شکوا و یلوارمق معناسنه و لانه لفظندن مختصر دخی اولور میر نظمی
ایکی معنایه دیمشدر بیت چو آن مرغی که باشد لا خرابی * فغان و لا کند بیخورد و خوابی *
﴿ لابرلا ﴾ ایکی معنایه کلور اول قات بر قات دیمك ثانی بر نوع لطیف حلوادر کولانج دخی
دیرلر کلاج دیدکلریدر بعض نسخه ده بقلوایه دیرلر حاصل کلام اکر کلاج و اکر بقلوا قات اندر
قات اولدوغیچون تسمیه ایلمشلردر ﴿ لالا ﴾ ایکی معنایه در اول خادم که خواجه سرا اولور
و بندکانك امکدار و اختیاری حضرت مولانا قدس سره . بیت هین بزن دستی که آن شاهد
رسید * هان بکن رقصی که لالا میرود * کمال اسمعیل بیت شب سیاه بلالا یکی از و برخاست
چو در کنارش آورد خوش در و خندید * شیخ آزری بیت در خاك خراسان نه غریبی تو که
هستند * ارباب خراسان همه لالا و تو لولو ﴿ لالاسرا ﴾ خواجه سرا معناسنه در یعنی
اوکتخداسی و اوضابطی اولان خادم ﴿ لانکا ﴾ کسر لام و فتح کاف فارسیله ایکی معنایه در اول

پاشمق وپابوج معناسنه شاعر بیت چو بیرون خرکه نهی لالکا * لهم باشد آن لالکا لالکا *
حکیم سنایی بیت هل تا کف پای تو ببوسم * انکارکه مهر لالکا نیم * وله ایضا بیت آخر ارچه
عقل ما کم شد ولیك ازروی حسن * سرزبانش باز میدانیم وپا از لالکا * ثانی تاج خروس
معناسنه استادرودکی بیت بتر ازبسکه زد بدشمن کوس * سرخ باشد چو لالکای خروس
لیچرا سکون باء موحده وفتح جیم فارسی وراء مهمله ایله اول نسنه درکه یاران بر یرده
جمعیت وصحبت ایدوب اوتوردقده اورتایه نقل ومیوه کتوروب اول اثناده اولان مکالمه
ومصاحبته دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری لب دریا دکز کناری ویالیده واقع اولان
اشیا ابوالمعانی بیت درین عالم همین باشد مرا کام * لب دریا لب یار ولب جام لبینا
کسر باء موحده وسکون یای تحتانی وفتح نونله موسیقیده برنوا اسمیدر میرنظمی بیت شود
بر ذوق جانانرا رهینا * کند آهنك اکر مطرب لبینا لخا فتح خاء معجمه ایله بمعنی کفش یعنی
پابوج لالکا معناسنه در لخشا سکون خا وفتح شین معجمتین ایله بمعنی جای لغزیدن یعنی
سورچك یر لخشیدن مصدریدر اما فرهنك جهانکیریده بمعنی تکیه ومسند مرویدر لکا
ایکی معنایه کلور اول کفش یعنی پاشمق وپابوج حکیم ناصرخسرو بیت حب علی زرضوان برسر
نهدت تاج * وز پایها برون کندت مالکی لکا * ثانی قرمزی سختیان منوچهری * قطعه *
لیك چون طالب علمست درین نیست شکی * مسئله خواند تا بکذرد از شب سیکی *
بسته در زیر کلو غالیه تخت الحنکی * ساخته پایکهار از لکا موزککی * مجمع الفرسده لکا دباغت
اولنمامش کوندرکه روستایی وبریه ده کزنلر چارق ایدرلر حاصلی چارق معناسنه در فرهنك وفاییده
لکایه ایکی معنی یازمش بری لك دیدکاری نسنه درکه آنکله حجر وقایچ وبچق قبضه سن محکم
ایدرلر بری دخی بر دریدر غایت نرم وپیراسته وفرهنك میرزاده دخی ایکی معنایه در بری سختیان
وبری کل سرخ حکیم سنایی بیت درکنارش نه آن زمان کاکا * تا شود سرخ چهره اش چو لکا *
لنجا سکون نون وفتح جیمله لنج معناسنه یعنی برنسنه یی بر یردن چکوب چقارمغه دیرلر
لنکا سکون نون وفتح کاف فارسیله زیاده آقسق عربیده کی اعرج معناسنه لوا لوا
لفظ مکرردر سبکسر وبی تمکین اولان شخص لولر دخی دیرلر کمال اسمعیل بیت تیز بر ریش
آن مزکی کو * کارسازش لوا لوا باشد لوا بوزن نوا بمعنی پیچیده طولاشق معناسنه حکیم
شیرازی بیت درمنش کشتن مکن اقدام قی * در لوای رودها اسهال وی لهنه جانکزا
سکون ها وفتح نونله عجایب المخلوقاتده مسطوردرکه دریای اعظم موجکاهنده واقع بوطاشدر اکر
برکسه کورسه اول قدر کولرکه هلاك اولور مع الباء الموحده * لاب ایکی معنایه در اول
بمعنی لابه یعنی یاوارمق میرنظمی بیت برناز وستم نیاورد تاب * عشاق بکشتنش کند لاب
ثانی نیر اعظم اسماسندن درکه لغت یونانیدر بو معنی دندرکه اسطرلاب دیرلر اسطر کوستریجی ولاب
کونشدر معنای ترکیب کونش کوستریجی دیمك اولور لب ایکی معنایه در اول دوداق
ثانی کنار معناسنه درکه لب آب ولب جوی ولب ساغر دخی دیرلر معنای اولنه عربیده شفه
وچغتای لسانده ایرن دیرلر کسر الفله میرعلیشیر بیت صفحه حسنکدا جانبخش ایرنینك
ای سیمین بدن * اوخشاشور کیم ایلاکای عیسی قویاش ایچرا وطن * اوخشاشور بکزر دیمکدر

دیمکدر قویاش کونشدر لبالب برابر معناسنه مثلا صو یاخود شراب ظرفك کنارینه
برابر اولسه طوداق طوداغه اولور نتکم شاعر دیمشدر * مصرع * لبالبیست زخون جکر
پیاله ما لب برلب بو دخی لبالب کبی در ابوالمعانی بیت پیاله دل مارا نهایتی نبود *
بیحر آمده لب برلبش زخون جکر لبلاب سکون باء موحده وفتح لامله صرمشق دیدکاری
اوتدرکه اغاجه صاریلوب چقار اکا عشقه دخی دیرلر لجب فتح جیمله آواز صوت معناسنه
لپ باء فارسیله ایکی معنایه در اول چام اغاجی که کاج وغیژ دخی دیرلر ثانی سله که قفایه
وچهره یه اوریلور طپنجه معناسنه مع التاء المثناة * لات بربت آدیدر زمان جاهلیتده
حرم کعبه شریفه ده طورب کفره عظیم اعتبار ایدرلر ایدی لاك پشت سکون کاف وشین
معجمه وضم باء فارسیله قپلوبغه که سنك پشت دخی دیرلر میر نظمی بیت شده مستغرق آهن
سراپا * بجوش لاك پشت بودست کویا لپوت ضم باء فارسی وواو معروفله اکری که کج
وکژ دخی دیرلر ابوالمعانی بیت نشود مرد نیك بد پرور * ندهد راست شاخ برك لپوت لت
طقوز معنایه کلور اول اورمق که ضرب معناسنه در استاد لبیبی بیت ریشت زدرخنده
وسبلت زدر تیز * کردن زدر سیلی وپهلو زدر لت * استاد لطیفی بیت لوت نادان لتست
کزمنت * میزند طبع نازکانرا لت * امیرخسرو بیت دران تاراج درهای زمین پوش *
زلت معزول کشته چوب چاوش * ثانی کرز معناسنه ثالث پاره معناسنه کدلت لت یعنی پاره
پاره بو ایکی معنایه ترتیب اوزره شمس فخری * قطعه * زتازیانه خشمش اشارتی کافیست
برزم خصم چه حاجت ورا به نیزه ولت * برزمه رزمه دهد جامه کنج کنج طلا * ببدره بدره دهد
وقت جود نه بالت لت * رابع کتان بزی معناسنه خامس درست وبتون ثوب محمل وزربفت
ودستار وامثالهم بو ایکی معناده اضداد قبیلندر سادس قپوقنادی که عربیده مصراع دیرلر
سابع مملکت دیلمانده بر رودخانه آدیدر بو محله کانجه فرهنك جهانکیری نقلیدر اما مجمع الفرسده
یدنجی معناسی بمعنی پاره شده ثامن بمعنی کوتك دکنك آدیده اولسه جایز شیخ سعدی بیت
درشهوت نفس کافر ببند * اکر عاشقی لت خور وسر مبند * مولانا جامی بیت یافت غیر
زین دو حرف عزلت * تو بیت پی این دو حرف جزلت * تاسع بمعنی شکم شیخ سعدی بیت
نه هر بار خرما توان خورد وبرد * لت انبان بد عاقبت خورد ومرد لتات فتح تاء مثناة ایله
پارپاره اولمش نسنه لتالت فتح تاء مثناة ولامله متصل پاره لنمغه قابل اولان نسنه لخت
سکون خاء معجمه ایله ایکی معنایه در اول بمعنی کرزکه ترکیده چوماق دیرلر ثانی پارچه معناسنه که
یکلخت یکپاره دیمکدر بو ایکی معنایه غیر ترتیب اوزره حکیم انوری بیت دوستانش قوی
وازدستش * دشمنش لخت لخت کشته بلخت * کمال اسمعیل مثله بیت بلخت درشکند آرزو
بکاسه سر * که هرکه لختی ازان خورد سیر کشت زجان * شمس فخری همچنان بیت بلختی فکرت
آن ایدز رایش * که ناید از دو صد کوپال واز لخت * حکیم اسدی بمعنی ثانی بیت همیزد چنان
کرز کز زخم سخت * در وقفل وزنجیر شد لخت لخت * فرهنك میرزاده بمعنی ستیزه وموزه
وکفش وپای افزار وچرم وپاده وکوپال معنالرینه مسطوردر لست سکون سین
مهمله ایله ایکی معنایه در اول محکم وقوی معناسنه استاد لبیبی بیت کر سیر شدی نیاز من

درخورهست * زیراکه ندارم ای صنم چیز لست * ثانی خوب ونیکو معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت نفسی پرزسماع ونفسی پرزوداع * نفسی لست وابالی نفسی نفع وضریم * لفت ﴿ سکون فایله مثلغ معناسنه حکیم شیرازی مضبوطه نام منظومه سنده بیت آنچه درمعده زیان آردسقم * برك خرفه لفت واسفاناخ هم ﴿ لکات ﴿ فتح کافله ضایع وزبون معناسنه که لاك دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مع الجیم * لاج ﴿ ایکی معنایه دراول بمعنی برهنه عریان معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت برسرنورعشق یابی تاج * اندرآندم که عشق باشد لاج * ثانی بمعنی سك ماده یعنی دیشی کوپك که لاسر دخی دیرلر وله قدس سره بیت نمیترسم زدشمن وزخیالش * که باشد دشمنش همچون سك لاج ﴿ لنج ﴿ فتح باء موحده وسکون نونله چنار اغاجنه بکزر براغاجدر منقولدرکه زمان اولده دیار عجمده مزبور اغاج بتدوکی یرلرده زهرکبی ایمش حیوانات یبوب هلاك اولمغله بتدوکی یرلرده قروب وکوکنی دخی چیقاروب بالکلیه معدوم ایلمشلر اما مصرده ویمن وسعید مملکتلرنده خرما کبی میوه سی اولوداعمش طتلو تناول ایدرلرایمش ﴿ لج ﴿ ایکی معنایه در اول دیمه که تکدمعناسنه در استاد منجیك بیت یکروز یکرمابه همی آب فرورمخت * مردی بزدش لج بغلط بردر دهلیز * بومعنایی مؤید شمس فخری بیت کرکینه کندرای وی ازانجم افلاك * درهم شکندطارم افلاك بیك لج * ثانی شوم ونحس معناسنه در عربیده عناد وعناده مصراولمق معناسنه در ﴿ لجاج ﴿ فتح جیمله عناد وبیهوده بحث واعتراض معناسنه شیخ عطار بیت عاقبت رسوایی آید از لجاج * چشم رانکند پشیمانی علاج * عربیده جیم مشدده ایله اسم فاعل اولور عناد ایدیجی معناسنه ﴿ لجلاج ﴿ سکون جیم وفتح لامله ایکی معنایه دراول برمشهور قمارباز آیدرلیلاج دخی دیرلر حکیم خاقانی بیت لجلاج بودین سخن کهن نطع * خاقانی راشناس بالقطع * ثانی کیمیا کرلر اصطلاحنده زیبق صاف وپاکه دیرلر عربیده اول کسه یه دیرلرکه سوزی ناصواب وغیرفصیح سویلیه ﴿ لجوج ﴿ ضم جیم وواو معروفله بمعنی لجاج مرقوم میرنظمی بیت کندازمرکزصواب خروج * هرکراشدبهرکلام لجوج ﴿ لحج ﴿ سکون حاء مهمله ایله قره بویه درشمس فخری بیت برخ دشمنش که چون مازوست هیبت شاخ کارلحج کند ﴿ لزج ﴿ سکون زاء معجمه ایله شاشی احول معناسنه زاء فارسیله ده منقولدر ﴿ لنج ﴿ سکون نونله بریردن برنسنه یی چکوب چقارمق فرهنك جهانکیریده بیرون کردن معناسنه در طیان مرغزی بیت کسی کورابکیرددردقولنج * بکاوش سینه وصرکین برون لنج * بولغت حرکات ثلثه ده معنای مغایرایله وارد اولمشدر ﴿ لنج ﴿ فتحهاوسکون نونله ایکی معنایه دراول سنك فسان معناسنه در یعنی بلکوطاشی ثانی بمعنی سازکاری یعنی ایش دوزیمی اولمق کذافی فرهنك میرزا اما مؤیده شمس فخری دنی روایت ایدرکه بمعنی سنك کازران اوله یعنی قصارلرك بزی آغرتمق ایچون اوردقلری طاش ادات الفضلاده بمعنی سازکارها میرزا ابراهیمه موافقت ایتمشدر ﴿ لیلاج ﴿ سکون یای تحتانی وفتح لامله بمعنی لجلاج مرقوم که مصنف نزد برقمارباز دز مولانا بدرالدین محمد ظهوری بیت عبث مهره پشش بینی مچین * که شد فکرلیلاج ششدرنشین ﴿ مع الجیم الفارسی * لج ﴿ بمعنی رخساره کذا فی فرهنك جهانکیری بومعنایی مؤید میرنظمی بیت شود چون آفتاب آن لج پرنور * که نماید

که نماید درو رخساره حور ﴿ لفچ ﴿ سکون فایله اوج معنایه کلور اول طوداغی صارقش آت خصوصا وسایر حیوانات عموما حکیم فردوسی بیت خروشان زکابل همیرفت زال * فروهشته لفچ وبرآورده یال * شمس فخری بیت ستم راه عدم پرسان همیرفت * فروهشته زسهمش برزمین لفچ * ثانی مؤید الفضلاده بمعنی پرکاله کوشت بی استخوان شیخ نظامی بیاوردخوان زیرك هوشمند * برولفچهای سرکوسپند * فرهنك جهانکیریده کوکلی ات معناسنه در امیرخسرو بیت سرزنکیانراچوآردبند * خورد همچولفچ سرکوسفند * ثالث زن فاحشه معناسنه درکه اوج معناسنه ده لفچین ولفچه دخی دیرلر بعض فرهنکده کوزچباغی وبورون چرکی معناسنه مروبدر ﴿ اولاچ ﴿ سکون واو وفتح لام وکسرنونله برنوع خرمادرکذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مع الخاء المعجمه * لاخ ﴿ جای معناسنه دراما دون التراکیب استعمال اولنمز مثلا سنکلاخ ودیولاخ ورودلاخ دیرلرجای سنك وجای دیو وجای رود دیمك اولور شیخ نظامی بیت بچشمی کامده درسنکلاخش * شکوفه وارکرده شاخ شاخش * اکرچه سنکلاخ ودیولاخ نظم ونثرلرده چوق وارد اولمشدر اما رودلاخ جاماسب نامه دن غیریده وارد اولماه مشدر ﴿ لاله رخ ﴿ محبوب صفتی درمراد قرمزی پکاقلود یمکدر ابوالمعانی بیت بالاله رخان سیر کاستان چه خوشست * درصحن چمن صحبت یاران چه خوشست ﴿ لخ ﴿ حصیر یا پدقلری اوت که رخ وروخ دخی دیرلر ﴿ لخلخ ﴿ لفظ مکرردر ضعیف ولاغر وزبون معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت مفخر نیریزیان شاه جهان شمس دین * فربه وزفتت کنده کرچه که تو لخلخی ﴿ مع الدال المهمله * لاد ﴿ سکز معنایه کلور اول جمیع فرهنك اصحابی بنای دیوار معناسنه نقل ایتمشلردر حتی بنلاد دیوار دیمی معناسنه در واکثر شعرا دخی دیوار معناسنه استعمال ایلدیلر از جمله حکیم سوزنی بیت شود بنیه ماخراب ویباب * کرازخاره داریم وپولادلاد * مجد همکر بیت دلا مجوی سلامت زآستان وجود * که بر ندامت وحسرت نهاده اندش لاد * مختاری هجوده سرلاد سرد یوار وبنلادبن دیوار اولمق اوزره دیمشدر بیت همت همی ازطاقت سائل بکذاری * سرلاد چنان بندکه بردارد بنلاد * بوتقدیراوزره لاد دیوار اولمق کرکدرکه سرلاد وبنلاد صحیح اوله بومعنایه شمس فخری بیت لادرابربنای محکم نه * که نکهدارلاد بنلادست * استاد عنصری بیت بپای پست کند برکشیده کردن شیر * بدست رخنه کند لاد آهنین * بنیاد ثانی بعض فرهنکده دیوار بناسنده قورتعبیر ایتدکاری که صره ایله طاشی هموار ایدوب تساوی دیرمك شیرازیلرنسبه دیرلرکسرنون وسکون سین وفتح باء فارسیله عربیده مدمك دیرلرکسر میم اول وفتح ثانیله استاد فرخی بیت بتان شکسته وبتخانها فکنده زپای * حصارهای قوی برکشادلاد ازلاد * وله ایضا بیت جاودان زی وهمین رسم وهمین عادت دار * خانه قرمطیان رابفکن لاد ازلاد * ثالث اینجه ولطیف طوقمش ابریشم قماش شرف شفروه بیت اینك اینك زکاروان بهار * رزمه پرنیان ولاد آمد * حکیم قطران ارموی بیت بادهمچون لاد پیش تیغ تو پولاد نرم * پیش تیغ دشمنانت سخت چون پولادلاد * شمس فخری بیت رموز غیب برای آنچنان باشد * که نقشهای صوراندرون پرده لاد * رابع بمعنی خاك استاد منوچهری بیت درهمه کاری صبور وزهمه عیبی نفور * کالبد توزنور کالبد مازلاد * وله ایضا بیت نیزد

ازدرخت ارس کافور * نخیزد ازمیان لادلادن * خامس لادن لفظندن تخفیف اولنمشدر
ینه اول معنایه استادکسایی بیت ازعبیر وعنبر وازمشك ولادوداربوی * درسرابستان
خویش اندرخزان میدار بوی * داربوی عوداغاجیدر سادس شهرلارك برآدی دخی لاددر
حکیم فردوسی بیت سپاهان بکودرزوکشواد داد * بکرکین میلادوهم لادداد * سابع کل
وشکوفه معناسنه شرف شفروه بیت هرلاله که ازدامن کهسار برآمد * ازلطف تو بودارنه زخارا
بدمد لاد * ثامن بمعنی آبادانی لاژورد سکون زاء فارسیله معروف طاشدر سحق ایدوب
نقوش وتذهیب کتاب ایدرلر معربی لاجورددر لاند سکون نونله ایکی معنایه کلور اول
فعل ماضیدر بجنبید معناسنه حکیم سنایی بیت یك قصیده دویست جاخوانده * پیش هر
سفله ریش رالانده * مجمع الفرسده بمعنی جنبانیدن طیان مرغزی بیت بادفتراشعار
برخواجه شدم دی * من شعر همیخواندم واوریش همی لاند * ثانی آلت رجل معناسنه درکه
لند دخی دیرلر بولغت هندیدر لباد فتح باء موحده ایله جامهٔ بارانی یعنی یغمورلق لباده دخی
دیرلر حضرت مولانا قدس سره * قطعه * چوخضر سوی بحاروبسوی برالیاس * برای کم
شدکان میکنند استمداد * دهند کنج روان وبرند رنج روان * دهند خلعت اطلس برون برند لباد
عربیده کیچه معناسنه دربوبیتده عربیسی اولمق مناسبدر لحد سکون حاء مهمله ایله
مقبره معناسنه لفظ عربیدر مهدوزنی اوزره اما فارسیده فتح حایله استعمال ایلمشلردر تیمور
نامه ده مولانا هاتفینك بوبیتنده واقعدر بیت زبس مرده افتاده بیرون زحد * شد آن
کوچهای کشاده لحد لرد سکون راء مهمله ایله میدان معناسنه لواحد من القدما بیت
تاخنجر توکشت جکرکاودرنبرد * کلکون زخون خصم وغاشد فضای لرد * دربند موزه ده واقع
برمیدان واردر لردامیردیمکله مشهوردر کذافی فرهنك جهانکیری لکبد سکون کاف
وفتح باء موحده ایله بمعنی سیلی یعنی طپنجه ودخی شلقه اورمق میرنظمی بیت بهرجا مضحك
وخاطر کشاشد * که لکبد خوردنیش برقفاشد لکد فتح کافله دپمه یعنی ایاقله اورمق
آدمك واکرحیوانك مولانا صایب اصفهانی بیت بخاموشی زمکردشمن بدرك مشوایمن *
چوتوسن کوش خواباندلکدها درقفادارد لند سکون نونله پسر معناسنه دراماهندی
لساننده آلت رجلدر حکیم سوزنی بیت تویی که لندی وسیکی بهندی وترکی * تویی که کیری
وایری بپارسی وتازی * شمس فخری بیت ازپی قطع نسل اوایام * دشمنت رانه خصیه هست
ونه لند * عجبدرکه بونك فارسیده برقاج نامی وارایکن ینه استعمالن جایز کورمشلر لود
سکون واوایله ایکی معنایه دراول بمعنی پناه ثانی طاغ معناسنه لوند فتح واو وسکون نونله
اول کمسیه دیرلرکه هوای نفسنه تابع اولوب نیجه کرکسه تعیش وزندکانی ایلیه مجمع الفرسده
مردکاهل وزندوست وتنبل معنالرینه در تحفة الاحبابده زن روسبی ومؤید الفضلاده
شخص بیکار وطفیل خراباتیان واقعدر لوید کسرواو وسکون یای تحتانیله
آغزی آچق بیوك قزغان که عربیده ماعون دیرلر حکیم فردوسی بیت بیاوردارز یزوروبین
لوید * برافروخت آتش بروز سپید * شیخ نظامی درصفت زنکی بیت دهان فراخ
وسیه چون لوید * کزوچشم بیننده کشتی سپید لهید کسرها وسکون یای تحتانیله بمعنی

بمعنی لوند مرقوم لر مع الراء المهمله * لار برشهر مشهور ومعظم اسمیدر لاغر فتح
غین معجمه ایله ایکی معنایه در اول آرق که مقابلی فربه در ثانی بمعنی باریك یعنی اینجه که مقابلی
زفت در خواجه سلمان بیت بجز میان بتان هیچ لاغری نکشید * بدوردولت عدل توبارفربی را
شیخ سعدی بیت اسب لاغرمیان بکارآید * روزمیدان نه کاوپرواری * معنای اوله چغتای
لساننده آریغ وآریق دخی دیرلر میرعلیشیر بیت نرکس آریلمادی مرضدین آریق * کوزلاری
عین یرقاندین ساریق لاله سار فتح لام وسین مهمله ایله برخوش آوازمرغدر شاعر بیت
پراکنده بامشکدم سنکخوار * خروشان بهم سارك ولاله سار * هرمصراعده ایکیشر قوش
آدی واردر لامشکر کسرمیم وسکون شین معجمه وفتح کاف فارسیله براغاج آدیدرکه کرم
وپشه دار وسارشك دار وسده وآغال بشه دخی دیرلر لاوار فتح واوایله رنج وزحمت ودرد
ومشقت معناسنه میرنظمی بیت کشد لاوار براه عشق جانان * اکرصادق بود بالکه دهد جان
لاورشیر فتح واو وسکون راء مهمله ایله بردارودر اکا کاورشیر وجاوشیر دخی دیرلر
لب در کسرباء موحده وفتح دال مهمله ایله قپوچنبری یعنی قپونك اطرافنده اولان پروار
لتر فتح تاء مثناة ایله ایکی معنایه در اول نیم من تبریزی ثانی برظرفدر شراب قورلر
تعریب ایدوب رطل دیدیلر کذافی فرهنك جهانکیری لتنبار فتح تاء مثناة وسکون نون
بعده باء موحدهٔ مفتوحه ایله حریص وبسیارخوار وتنبل وبیکار معناسنه که لتنبر ولتانبان ولتنبان
دخی دیرلر اثیرالدین اخسیکتی بیت بردرقدرت فلك میکفت صدرا بارهت * کین مرقع پوش
سیاح لتنبر دررسید لتنبر فتح تاء مثناة وباء موحده وسکون نونله لتنبار مرقوم کبی ایشه
وکوجه کاهل واکل وشرب ونومه مشغول اولوب بی مروت وغیرت اولان شخصه دیرلر وطعام
خلقه بی تکلیف حاضر اولوب خوردن وبردن کاری اوله صفت مذمومه ده شاکر بخاری بیت
بردل مکن مسلط کفتار هرلتنبر * هرکز کجا پسندد افلاك جزتراسر * بومعنایی مؤید شمس فخری
بیت حسودت بخوردو بخفتست راضی * چوبد نفس مردم خسیس ولتنبر لتنر سکون
تاء مثناة وفتح نونله پاره پاره معناسنه که لتات ولتیره ولته دخی دیرلر اسکیوب وچوریوب
پاره پاره اولسون یاخود کسمکدن پاره پاره اولسون بومعنایه شمس فخری بیت آنکه باشد
برمعالی او * اطلس چرخ ژنده ولتنر لر اوج معنایه کلور اول ارمق معناسنه اعم که
صوویاخود سیل یری یرتوب آقمش اوله یاخود قصدا قازیلوب صوجاری اولنمش اوله میرخسرو
بیت لری کندند ناهموار درپیش * که بادازوی سرآید درتك خویش * ثانی بمعنی بغل یعنی
قولتق ابوالفرج رونی بیت درپیش دوات وقلمت عرض رسالت * این دست بلرکرده وآن پشت
خمیده * ثالث لاغر وضعیف معناسنه در کذافی فرهنك جهانکیری لرلر لفظ مکرردر
جناب باری تعالی جل ذکره اسماء شریفه سندندر استادعنصری بیت بفرزانکی سایهٔ
افسرش * بپوزش همیخواست ازلرلرش لزیر کسرزاء معجمه وسکون یای تحتانیله بمعنی
پرهیزکار وزیرك وهوشمند کذافی المجمع لشکر معروف عربیده عسکر وترکیده چری
وچغتایده چیریك دیرلر کسرجیم فارسیله میرعلیشیر بیت نی بیکلانما کتورای شه مورخیلی
دیك چیریکتین کیم * سلیمان دیك ییلاباردی بووادی ایچراجندین لار لغسر سکون

غین معجمه وفتح سین مهمله ایله سرین موکه دغسر دخی دیرلر لغ ودغ بی مودیمکدر میر نظمی بیت
نرویده سرش یکموی اصلا * که لغسر کشته است پاك ومجلا ﴿ لفکر ﴾ سکون فا وفتح کاف
فارسیله اوجاق قرومی که دخاندن مجتمع اولور وله ایضا بیت که کانون دماغش شعله خیزست *
که لفکر بسته بینی دود تیزست ﴿ لکتار ولکتر ﴾ کلاهما بسکون الکاف وفتح التاء المثناة ایکی
معنایه کلور اول اون آشی که بولاماج دیرلر ثانی اون ایله بشمش طعام ﴿ لمتر ﴾ سکون میم
وفتح تاء مثناة ایله ایکی معنایه در اول مرد بی قید ولاابالی مشرب حکیم سنایی بیت عقل
جز راستکوی ولمتر نیست * حیله سازنده وکاو بر نیست * ثانی فربه وقوی اندام حضرت مولانا
قدس سره بیت فربه شده عشق وزفت لمتر * بنهاد خرد بلاغری روی ﴿ لمطر ﴾ سکون میم
وفتح طاء مهمله ایله بمعنی لمتر مرقوم ابو العباس کشمیری بیت خر بکفتم برادر مهتر * اینچنین
لمطری مکن هرکز ﴿ لنبر ﴾ سکون نون وفتح باء موحده ایله شورش وغوغا معناسنه در
فرهنك جهانکیریده بمعنی فربه وشیرین مسطوردر ﴿ لنبه سر ﴾ سکون نون وفتح باء موحده
وسین مهمله ایله ولایت مازندرانده واقع بر طاغ اسمیدر پور بهای جامی بیت ای ملحدی که
بر سر چون کرد کوه تو * دستار شوخکین تو شد شکل لنبه سر ﴿ لنتر ﴾ سکون نون وفتح
تاء مثناة ایله مرد توانا وقوی اندام وپرزور معناسنه در ﴿ لندهور ﴾ سکون نون وفتح دال مهمله
وضم ها ایله هند پادشاهلردن بر ذی شوکت وصاحب قدرت پادشاه آدیدر که هندی لساننده
اکا راجه دیرلر لندهور لفظ مرکبدر لند ایله هوردن که لند بمعنی پسر وهور آفتاب معناسنه در
براهمه نك اعتقاد فاسدلری بویله در که نیر اعظم یعنی آفتاب آنك لنتی نام والده سنه نظر ایلدی
اولدخی حامله اولوب اول پسری وجوده کتوردی بو اجلدن پارسیان اکا لندهور تسمیه ایلدیلر
نعوذ بالله بمثل هذه الترهات ﴿ لنکر ﴾ سکون نون وفتح کاف فارسیله بش معنایه کلور اول
معروف کمی نك چتال دموری که کمی قرار ایتمك ایچون دریایه براغوب کمی یی طورغررلر ثانی
مؤید الفضلاده خانقاه معناسنه در یعنی اول مکانه دیرلر که هرکون آنده طعام طبخ اولنوب
محتاجان اطعام اولنه میر خسرو بیت کار بیداران نباشد خوابکاه آراستن * پستر درویش
خواب آلوده جای لنکرست * ثالث وقار وتمکیندن کنایه در رابع اول کمسیه دیرلر که مکر
وحیله ده مرتبهٔ اعلاده اوله بو مقوله یه کربز دخی دیرلر خامس قلندرخانه معناسنه در
ابو المعانی بیت اکر مهمان شوی یکشب بلنکر خانهٔ رندان * بیاموزی طریق رندی ومستی
زمی نوشان ﴿ لولر ﴾ سکون واو وفتح لامله شخص سبکسر وبی تمکین که لوالوا دخی دیرلر
﴿ لهاور ﴾ ضم واو ایله حدود هندده واقع بر شهر اسمیدر که هندیلر لهایر دیرلر شیخ نظامی
بیت ندیمی خاص بودش نام شاپور * جهان کشته زمغرب تا لهاور ﴿ لهر ﴾ فتح ها ایله بوزن
سهر بمعنی شرابخانه بعض فرهنکلرده قحبه خانه معناسنه در زبان هندیده موج آب معناسنه در
میر نظمی بیت هر آنکس که اصلش نیك پاك کهر * شود جای او مسکشی ولهر ﴿ لیجور ﴾ سکون
یای تحتانی وضم جیمله ایکی معنایه در اول بمعنی لب جوی ثانی بر قوشدر که متصل قویروغن
صالر طورر عربیده حمار قبان دیرلر ﴿ مع الزاء المعجمه * لادرز ﴾ سکون دال وفتح راء مهملتین
ایله چوپدن وچبقدن یاپلمش دیوار اکثر کویلر داولور حولی دیواری ایدرلر بعض فرهنکلرده زاء

زاء معجمه راء مهمله دن مقدم واقع اولمشدر ﴿ لبریز ﴾ سکون باء موحده ویای تحتانی وکسر
راء مهمله ایله هر مظروفك که ظرفنك کنارینه برابر اوله قدح اولسون حوض اولسون غیری
اولسون رشید قمی بیت ساغر جانم بزهر غصه لبریزست ومن * تا نکردد مدعی خوشدل
تبسم میکنم * ودخی نسنه که ظرفندن طاشه اکاده لبریز دیرلر عربیده اکا فیضان وچغتایده
تاشقون دیرلر میر علیشیر بیت قدحغه باده تریاقینی تاشقونجه قوی ای ساقی * که غم زهری
بیلا جامیم طلو بتور بلکه تاشیب تور ﴿ لز ﴾ زاء معجمهٔ مشدده ایله صیق اولان نسنه واسکی
معناسنه ده مرویدر ﴿ لغز ﴾ سکون غین معجمه ایله سورچمك لغزیدن لفظندن اسم مصدردر
شاعر بیت لغز پایم بر سر کویت چنان * هر قدم صد بار افتادم زپا ﴿ لکز ﴾ فتح کافله بمعنی
لکد مرقوم یعنی آیاغله دپمك ﴿ مع السین المهمله * لاس ﴾ ایکی معنایه در اول ابریشمك
فناسی که ایشه یرامز اوله حکیم انوری بیت از چه خیزد در سخن حشو از خطا بینی طبع * وز چه
خیزد پرزه بر دیبا زنا جنسی لاس * اثیر الدین اخسیکتی بیت بیخ پیچیست وبد درون وغل *
راستکویی کلابهٔ لاسست * بوندندر که دوات لقه سنه ده لاس دیرلر ثانی هر دیشی حیوانه
دیرلر عموما ودیشی کوپکه دیرلر خصوصا که لاج دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ لافیس ﴾
کسر فا وسکون یای تحتانیله اول شیطانك آدیدر که انسانه نمازده وسوسه ویرر شاعردر مذمت
یکی کفته بیت تو کفتی که عفریت لافیس بود * بزشتی نمودار ابلیس بود ﴿ لالس ﴾ فتح لامله
بر نوع لطیف ابریشمدن طوقنمش قماشدر اکثر سرخ رنك ایدرلر غایت نازك ولطیف اولور لاه دخی
دیرلر بدر الدین چاچر * قطعه * در کار که صنع قدیم تو به نیسان * از کرم بر آرد اثر امر تو اطلس
که در قدم باغ کشد فضل تو دیبا * که بر سر کهسار نهد حکم تو لالس * هندك زبان علمی سنده
ایکی معنایه در بری بمعنی روی وبری محبت ودوستلق معناسنه در ﴿ لانیس ﴾ کسر نون وسکون
یای تحتانیله دریای هند جزیره لرندن بر جزیرهٔ معظمه آدیدر شجر وقواق اول جزیره ده اولور
دیرلر حکیم اسدی * مثنوی * سه هفته چو راندند دل شادکام * بکوهی رسیدند لانیس نام
جزیری به پهنای کشور سرش * همه بیشه وقواق بود از برش * بو بیت مضمونجه لانیس مزبور
جزیره ده واقع طاغك اسمی اولمق اقتضا ایدر ﴿ لخنیس ﴾ سکون خاء معجمه وکسر نون ویای
ساکنه ایله شبوی دیدکلری چیچك که خیری دخی دیرلر عربیده منثور دیدکلریدر شین معجمه
ایله ده مرویدر ﴿ لرس ﴾ سکون راء مهمله ایله بوزن ترس بمعنی سیلی یعنی طپنجه شین معجمه
ایله ده مرویدر میر نظمی بیت زده لرس پر چهره از دیده اش * چو پر کشته خون طاس
کردیده اش ﴿ لمس ﴾ سکون میمله سست نرم معناسنه در عربیده ایکی معنایه در اول ال ایله
یوقلمق ثانی جماع ایلمك ملامسه دن مشتقدر میر نظمی ایکی معنایه بیت بدستش همیکرد
آهسته لمس * چو نرم ولطیف دید ومیکرد لمس ﴿ لنبوس ﴾ سکون نون وضم باء موحده
ایله آوردك طشره جانبی که لنج دخی دیرلر ﴿ لنکاوس ﴾ سکون نون وفتح کاف فارسیله سرحد
هندده کوه سراندیبه قریب بر جزیره اسمیدر ﴿ مع الشین المعجمه * لاش ﴾ بوزن ماش اوج
معنایه در اول بمعنی تاراج ویغما مرغزی لسانیدر حکیم سنایی بیت رنج کاران کنج لاشانند
در نکهدار را زپاشانند * حکیم خاقانی بیت فاش کند تیغ تو قاعدهٔ انتقام * لاش کند رمح

توما ئیدهٔ روزگار * ثانی ضایع وزبون وفرومانده معناسنه شاه داعی شیرازی بیت دله اسرار
خدا فاش نمی باید کرد * اینچنین کار سخن لاش نمی باید کرد * ثالث هیچ وچیزاندك عربیده
لاشئ معناسنه در شیخ سعدی بیت بدین زمین که تو بینی ملوك طبعانند * که ملك روی زمین
پیششان نیزدلاش * حضرت مولانا قدس سره بیت تنك شکر خر بلاش ور نخری سرکه
ماش * عاشق این میرشو ورنشوی کو بمیر لپوش ﴿ ضم باء فارسی وواو معروف ایله بمعنی لپوت
مرقوم یعنی کج وکژ ﴿ لبیش ﴿ کسر باء موحده وسکون یای تحتانیله یواشه معناسنه که نعل بند
آنلرك بورنده طاقوب رام ایدرلر اکا لویشن ولویشه دخی دیرلر شاعر بیت مپندار ی که عینك را
کرفته باشم ازپیری * لبیشی میزده بیطار کردون توسن دل را ﴿ لخشش ﴿ سکون خا وکسر
شین معجمتین ایله سور چمك معناسنه اسم مصدر در ﴿ لخنیش ﴿ سکون خاء معجمه وکسر نون
ویای ساکنه ایله بمعنی لخنیس مرقوم یعنی شبوی ﴿ لرش ﴿ سکون راء مهمله ایله بمعنی لرش
مرقوم یعنی طبنجه ابو المعانی بیت خورد لرش برقفا ازدست کردون * هرآن کس که کند
کردن فرازی ﴿ لفش ﴿ سکون فاوشین موقوف ایله قورداشی دیدکاری علتدر میرنظمی
بیت هرکه باشد باوقرین وانیس * میشود لقش وهم رزیل وخسیس ﴿ لواش ﴿ برنوع یاغلی
یوفقه اتمکدر لواشه ویواشه دخی دیرلر حکیم نزاری قهستانی بیت پوزخود را لویشه کردستم
تاطمع بکسلد زقرص لواش ﴿ لوحش ﴿ سکون واو وفتح حاء مهمله ایله لوحش الله دیرلر
یعنی الله ایراق ایلسون والله وحشت ویرمسون دیمك معناسنه مرویدر اصلی لاوحش الله در
تخفیفا یعنی تلفظی آسان اولق ایچون لوحش الله دیدیلر نشکم خواجه حافظ بیت زرکنا باد
ماصد لوحش الله * که عمر خضر می بخشد زلالش * امیرخسرو بیت روزوصل یارمارا غیرت
اغیار کشت * چون وصال وحشت آرد لوحش الله از فراق * بویبتدن فهم اولنورکه الله ایراق
ایلسون دیمك اوله اما فصحای عرب معنای اوله استعمال ایدرلر استعارلرنده ثابتدر وبعض محلده
تحسین وآفرین معناسنه ده استعمال اولنور نشکم ابو المعانی بیت اوحش الله زهی قصر رفیع
البنیان * که شه ملك کرم کرد بهمت آباد ﴿ لوش ﴿ سکون واو ایله تحفة الاحباب خربزهٔ
پوله معناسنه در پوله زبان ماوراء النهر ده مضمحل اولوب چوریمش قاونه دیرلرکه تناولی ممکن اولمیه
﴿ لویش ﴿ کسر واو وسکون یای تحتانیله یواشه دیدکاری نعلبند آلتیدرکه بدنعل آنلرك بورنده
طاقوب ضبط ایدرلر لویشن ولویشه دخی دیرلر ﴿ مع الغین المعجمه * لاغ ﴿ ایکی معنایه در
بری بازی یعنی لعب معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت امروز روز شادی وامسال سال
لاغ * نیکوست حال ماکه نکوباد حال باغ * امیرخسرو بیت منم که بی تو بصد درد وداغ
میسوزم * تولابه دانی ومن لاغ لاغ میسوزم * ثانی هزل ولطیفه که عربیده مزاح دیرلر حکیم
نزاری قهستانی بیت فکرما معلوم میفرما اکر * که که ابرامی رود در جد ولاغ ﴿ لغ ﴿ بوزن
وبمعنی دغ یعنی باشده قیل اولامق عربیده اصلع دیرلر فرهنك میرزاده بمعنی بی موی وضایع
وتلف اولمش یمرطه یعنی نه اکل اولنمق ممکن اوله ونه یلج اوله مؤید الفضلاده سر بی موی وقاف
ایله لق دخی دیملور اما ادات الفضلاده لغ ولق ایکیسی دخی ضم لامله مرویدر ﴿ مع الفاء * لاف ﴿
اوکمك ویمعنی وبی اصل دعوای تفاخر ایلمك معناسنه شمس فخری بیت هست عاری رافش

رافتش از حیف ومیل * هست خالی خصلتش از کبر ولاف ﴿ لشکرشکوف ﴿ یعنی شجاع
ودلاور ومهادر لشکرشکن معناسنه در کذافی مجمع الفرس ﴿ مع القاف * لقلق ﴿ ترکیده
انکلك ولیلاك دیدکاری قوشدر ضرر سزکند وحالنده صاحب قناعت قوش اولدوغندن عربیده
شیخ الطیور دیرلر ابو المعانی * مسمط * بوبوهمی قوقوزند مرغ سحر کوکوزند * لقلق زدل هوهوزند
درعشق هرکس حال خود ﴿ لق ﴿ بوزن دق یعنی بی مودر سرودر عضود کر کذافی المؤید
والمجمع ﴿ مع الکاف * لاك ﴿ بوزن خاك درت معنایه کلور اول تغار واغاجدن کاسهٔ وامثالی
حکیم سوزنی بیت همه بلاکك وکهناك در دهد سیکی * یاب مزخرف کوی وبپوس نوشکوار *
حکیم نزاری قهستانی بیت شیوهٔ مردان چالاکست بین * برکف مانه لب الب لاك می * ثانی
لاك پشت که قپلو بغه در حکیم سنایی بیت لاك وکژدم بپشت خویش کرفت * بعد ازین راه
بحر پیش کرفت * ثالث برنوع دارودر شبنم کبی برودت هوادن اغاج پیراقلری اوزرینه دوشوب
منجمد اولور اما هند وستانده برمحله مخصوص اغاجلردر هریرده اولمز بعده اغاج پیراقلرندن
جمع ایدوب دوکوب الیوب بعده سحق ایدرلر سرخ رنك حاصل اولور آنکله ابریشم وزبو یارلریو نغله
ومرور زمان ایله رنکی زائل اولمز ونقاش ومصور لردخی استعمال ایدرلر حکیم سنایی بیت زین
سپس عکس خون زکرهٔ خاك * آسمانرا کند بسرخی لاك * ابو الفرج رونی بیت سرخ زاید
زشهد امن تو موم * زرد روید زکان خوف تولاك * ترکیده وعربیده لك دیرلر ضم لامله مجمع
الفرسده زرکران ورنکرزان قوللنورلر سرخ رنك طپراق اولق اوزره مروید ر استاد عنصری
بیت همیکفت پیچیده برخشك خاك * زخون دلش خاك همرنك لاك * بومعنایی مؤید
شمس فخری بیت دست اکر باز کیرد ازمژکان * خاك مایه دهد بجوهر لاك * رابع زبون وضایع
معناسنه درکه لکات دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت هربکی همچوسك لاك دوان ازپی بوی * آفت
نقل وهلاك قدح ومرك سبوی ﴿ لالك ﴿ کسر لامله کفش معناسنه که لالکا دخی دیرلر حکیم
سوزنی بیت دریغ ازان شرف وحشی وفضائل او * که عاشقست بران لاله روی لالك روز *
مجمع الفرسده تاج خروس معناسنه اما مؤید الفضلاده مطلق تاج معناسنه مرویدر حکیم
سنایی بیت آخر ارچه عقل ما کم شد ولیك ازروی حسن * سر زلالك باز میدانیم وبا ازلالکا
﴿ لامك ﴿ فتح میله ایکی معنایه در اول چارکزی دلبند درکه صارق اوزرندن باشه طولارلر
قولاقلری صوغوقدن حفظ ایچون لامه دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت پیچیده یکی لامك میرانه بسرو
بربسته یکی کز للك ترکی بکمر بر * ثانی نام پدر حضرت نوح علی نبینا وعلیه السلام درکه لمك
ولمکان دخی دیرلر ﴿ لاوك ﴿ فتح واو ایله ایکی معنایه در اول اتمك تکنه سی که ایچنده خمیر ایدرلر
شرف شفروه بیت چون تو ترتیب نان وخوان سازی * مه کروهه سپهر لاوك باد * وله ایضا
بیت سفرهٔ دولتش آنروز بکستر قدر * که نه این قرصهٔ خورد ونه این لاوك بود * ثانی
یوفقه یاغلی اتمك که لواش دخی دیرلر ﴿ لبك ﴿ سکون باء موحده ایله بوزن کبك پیمانهٔ غله یعنی
غله اولچدکاری کیله کذافی المجمع ﴿ لبنك ﴿ فتح باء موحده وسکون نونله بر بوچکدر اثواب
وچرقه وکیجه امثالی نسنه لری کسوب تیاه ایدرلر کادیوك ودیوچه دخی دیرلر عربیده ارضه دیدکاریدر
﴿ لتك ﴿ فتح تاء مثناة ایله براویوندر ﴿ لحك ﴿ فتح جیم فارسیله اوچلری صرمه لی ومنقش

باشن باغی که عورات باشلرینه صاررلر میرزا الوغ بیك. بیت غلامیاره یم من ندارم این مذهب
اسیر چادرم وکشته چك پوشم ﴿ لشك ﴾ سکون شین معجمه ایله ایکی معنایه در اول پاره
هرنه اولورسه ثانی فرهنك وفایی ده شبنم معناسنه درکه لشکه دخی دیرلر ﴿ لشك لشك ﴾
لفظ مکرر در پاره پاره معناسنه حکیم اسدی بیت پرشد چو آژیری کنارم دیده تا باریداشك
آژیر در ماهیئی یا خود حکر شد لشك لشك ﴿ لغزناك ﴾ سکون غین وزاء معجمتین ایله صیرنجق
موضع ﴿ لك ﴾ بش معنایه کلور اول یوزبیك عدده دیرلر میرخسرو بیت جود تو با لکی
نبود ور بود کهی * درحق خصم بیلك وبردوست لك بود * استاد عنصری بیت دران نه
سائر ماند ونه طایر از برخاك * دو لك زلشکر اوشد بزیر خاك نهان * ثانی احمق وابله معناسنه
پور بهای جامی بیت ای شور بخت مد بر ومفلوك قلتبان * وی ترش روی ناخوش ومکروه
واوك لك * شمس فخری بیت کجا زبندکی ظل حق شدی مأیوس * اکر نبودی آن کور بخت
ابله ولك * ثالث هدیان وهرزه معناسنه استاد لبیبی بیت کفت ریمن مرد خادم لك درای *
پیش آن فرتوت پیر ژاژ خای * وهدیان کوی معناسنه ده کلور محمد هندوشاه بیت زدست
آسمانم مخلصی بخش * که بس بی رحمتست این جا بر لك * رابع بمعنی لاك مرقوم که زرکر وتیغکر
خنجر ومجاق وقلیج قبضه لرین آنکله محکم واستوار ایدرلر اغاجی بیت هیچ نایم برون زخانه همی
کویم در نشاند اندر لاغ * شمس فخری * قطعه * نهاد تخت شهی تاج فخر بر تارك * زفر مقدم
این زبده نجوم فلك * هزار سال بمانا وظل تو که شود * بجای تو متمکن چو پای تیغ ازلك * خامس
جامهٔ کهنه که پاره پاره اوله وکاهی روستایی جامه سنه وآنی کینه ده دیرلر جدید اولسون
عتیق اولسون ﴿ لکدلك ﴾ فتح کاف ولامله بمعنی لکد مرقوم یعنی دپمه ﴿ لکلك ﴾ سکون
کاف وفتح لامله هرزه وهدیان ویاوه معناسنه که لکلکه دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره
بیت بس کن این لکلك بیهوده وکفتارتهی * تاسخنها همه ازجان مطهر کیرند ﴿ لك ویك ﴾
اوج معنایه در اول نکاپوی یعنی بلك معناسنه استاد عسجدی بیت عسجدی نام او تو نیز مبر *
چه کنی خیره کرد اولك ویك * شمس فخری بیت چولوت وپوت شود تا رومار مرد فقیر *
چه میکند در وبر پاچه میکند لك ویك * ثانی اثواب خانه یعنی اوده استعمال اولنان اشیا
امیر خسرو بیت آورد لك ویك زبرای من مسکین * یا آنکه لکش داده ام ازچهر بضاعت *
استاد لطیفی بیت خواهی که برآید افتخارت * منع لك ویك مکن زغارت * ثالث رعنایی
وبی خبری یعنی برنسنه دن خبری اولمیه وکندویی رعنا کوسترمه کاهی تقدیم وتأخیر ایله استعمال
ایدرلر شمس فخری بیت جهان چوخاك درتست عرصهٔ ملکت * چرانکوهد عقله بتهمت
پك ولك ﴿ لهاك ﴾ هاء مشدده ایله تورانیلردن افراسیابك سرعسکری اولان پیران
ویسه نك برادری نامیدر دوازده رخ جنکنده کستهم النده ملاك اولدی حکیم فردوسی بیت
چورهام وکودرز وقرشید ورد * چوشبدوش ولهاك شدهم نبرد ﴿ مع الکاف الفارسی * لالنك
فتح لام وسکون نونله ذلهٔ طعام یعنی سفره ده یدوکدن صکره برمقدار طعام قالدرمق حضرت
مولانا قدس سره بیت مرثیه سازم که مرد شاعرم * تا ازینجا برك لالنکی برم * وله قدس
سره بیت بارهای نان ولالنکی طعام * درمیان کوی یابد خاص وعام * بعض فرهنکده اطعام

اطعام عام ایجون اولان طعام معناسنه مروید ر ﴿ لنك ﴾ سکون نونله ایکی معنایه در اول
اقسق که عربیده اعرج دیرلر ثانی آلت رجل معناسنه استعمال ایدرلر حکیم سوزنی * قطعه *
ربابش در برش چون کشتی نوح * برویش در کشیده خام چنکی * بر پشمها بروهمچون کدر کها *
بدستش زخمهٔ مانند لنکی ﴿ لنکاك ﴾ سکون نون وفتح کاف فارسیله سخن ناخوش یعنی طبعه
ملایم کلمین سوز استاد لطیفی. بیت چند کویی تو بیهده لنکاك * هان نیفتی بخاك درناپاك *
طیان مرغزی بیت من با تو سخن بلابه کویم * ازچه دهیم جواب لنکاك ﴿ مع اللام * لال ﴾
اوج معنایه کلور اول بمعنی بی زبان یعنی دلسزکه عربیده اخرس دیرلر حکیم انوری بیت بجنب
قدر رفیعش مدار انجم نیست * به پیش رای مصیبش زبان بحت لال * میرنظمی بیت اکر
راحت بخواهی درهمه حال * بکن خود را کروهم کور وهم لال * چغتای لسانده کیجه دیرلر جیمك
تشدیدیله ثانی قرمزی رنکه دیرلر استاد فرخی. بیت آن تازه کل لال که درباغ بخندد * درباغ
نکو ترنکری چشم شود لال * ثالث برذی قیمت جوهر در سرخ رنك معدنی بدخشان طاغلرنده
اولور تعریب ایدوب لعل دیدیلر استاد عنصری بیت دولب چونار کفیده دو برك سوسن
سرخ * دورخ چونار شکفته دو برك لاله لال ﴿ لعل ﴾ معروف قیمتلو جوهر درخواهی دخی
وارد راعلاسی بدخشان طاغلرنده حاصل اولاندر بعض مشایخ ذم ایدرلر عجب وتکبر ایراث ایدر
دیو حتی ملوك تبابعه آنلك یوزکن وآنکله مکالمه اولان قوشاق وخنجر وامثالنی استعمالدن امتناع
ایدرلر ایمش شعرا محبوبی اکا تشبیه ایدوب سئول رتبه استعمال ایلدیلرکه تشبیه کنایه
طریقه سنجه مشبه ذکر اولندیکین لعل ذکر یله لب مراد اولندیغی ظاهر ومعلوم اولور شرف
یزدیناك بو معما سندن معلوم اولور. بیت زلعل یار خواهم ضد شرقی * بتازی ودری وقلب
وتصحیف ﴿ مع المیم * لام ﴾ درت معنایه کلور اول جامهٔ درویشان حکیم خاقانی. بیت
فروکن دلق آزاری برافکن لام درویشی * که بالام سیه پوشان نماند لاف لامانی * شمس طبیی
بیت خلق خوشبوی تو باشاه ریاحین میکفت * کای کل کهنه قبا بارچه لام آوردی * ثانی عنبر
ومشك وسپند سوخته ونیل ولاجوردی آغشته ایدوب چشم زخم ایچون اطفالك بشانی
وابرولرینه چکرلر اکا چشمارو دخی دیرلر شیخ عطار * مثنوی * سیری ازوی خواه نی ازنان
وآب * مستی ازوی چونه ازبنك وشراب * من تراخود عقل کویا هوش کو * تاخوری می ای
تو دانش راعدو * روت بس زیباست لامی هم بکش * ضحك باشد لام بر روی حبش * حکیم
انوری بیت ای کمال آفرینش راوجود توالف * وانکهش ازلاجورد سرمه دی برچهر لام * ثالث
بمعنی لاف وکزاف حکیم سنایی درهجابیت بازازان خواجه زادهٔ بی برك * آنهمه لاف ولام ولامانی
رابع بمعنی زیب وزیور ابوالفرج رونی بیت بعون جود توسهم هنر بیارآید * تن توانکر درویش
بی تکلف لام * بو معنایی مؤید شمس فخری بیت وانکه دربندکی اونون شاه * نکشد بارزیب
وزحمت لام ﴿ لجم ﴾ سکون جیمله قره باچلق که حوضلر وصولر دیبنده چوکوب قالور حضرت
مولانا قدس سره درصفت کاوبحری که شبچراغ کتورر * مثنوی * میچرد در نور کوهر آن بقر *
ناکهان کردد زکوهر دور تر * تاجری می درنهد لجم سیاه * تاشود تاریك لجم وسبز کاه * بعض کریزد
مرد تاجر بر درخت * کاوجویان مرد را باشاخ سخت * بیست باران کاو نازد کرد مرج * تاکند

آن مرد را در شاخ درج * چون ازو نومید باشد کاو نر * آید آنجا که نهاده بد کهر * لجم بیند
فرق در شاهوار * پس ز طین بکریزد آن ابلیس وار * بو ابیات مثنوی شریفدندر تفصیل معنی
شبچراغ ذیلنده مسطوردر لغم فتح غین معجمه ایله لکام ولجام معناسنه در ترکیده زیر زمینه
دیرلر لمالم بمعنی مالامال شاعر بیت نه از لشکر ما کسی کم شده * نه این کشور از خون
لمالم شده * کذا فی التحفه لهاشم ضم شین معجمه ایله آلچق ودون وسفله نسنه یه دیرلر حکیم خاقانی
بیت ای با توان کرم کن واین قصه را بخوان * هرچند خط مزور کاغذ لهاشمست * حکیم نزاری
* قطعه * جهانی ز جود تو هستند جز من * قرین تکلف غریق تنعم * که از خرده پنهان بخرد نباشم
نباشم هم از ابلهان لهاشم مع النون * لابیدن ولابه کردن کلاهما بمعنی تضرع یعنی یلوارمق
ابو المعانی بیت بلابه کردم وکفتم که ای شه خوبان * ترحمی نکنی عاشق ستم بنیان * چغتای
لساننده یالپارماق دیرلر میرعلیشیر بیت تو تمادیم بوغزوم سبو دیك باده ترکین ایلابان * می
تیلارمین پیردیرا یلیدا بیلکیم یالپاریب لاچین کسر جیم فارسیله ایکی معنایه در اول بمعنی
بنده میرنظمی بیت چو من ای شهریار خسرو آیین * بدرکاه ترا بسیار لاچین * ثانی اعلام
رجالدندر لادن فتح دال مهمله ایله معروف نسنه در بعض جزیره لرده رطوبت هوادن
شبنم کبی اوت واغاج یپراقلری اوزرینه دوشر جمع ایدوب بال مومیله آمیخته ونرم ایدوب یازایامنده
ومتعفن هوالرده الده اوینادرلر لطیف رایحه سی واردر غایت اعلاسی کرید جزیره سنده اولور
عنبر کبی قوقار حکیم خاقانی بیت آهوی مشك نیست چه چاره ز کاو وبز * کز هر دو برك عنبر ولادن
برآورم لاشیدن کسر شین معجمه وسکون یای تحتانیله بمعنی افشاندن یعنی صاچمق
لاغون ضم غین معجمه وواو معروفله بمعنی خرکوش یعنی طوشان کذا فی المجمع لاغیدن
کسر غین معجمه وسکون یای تحتانیله هزل ولطیفه ایلمك لاف زدن ولافیدن کلاهما
دعوای بی اصل وادعای بیمعنی اوکنمك ووعد بی انجاز معناسنه در ابو المعانی بیت بلهوس
در عشق تو لافی زنند * عاشق صادق دهد جان عزیز لاکن کسر کافله ولایت روسه قریب
یرطاغ آدیدر کذا فی الاداة لامان بوزن دامان اوج معنایه در اول بمعنی جستجو ثانی
تملق وجابلوسی ثالث نغمات ایله شعر وقصیده اوقومق حکیم سنایی بیت چه سستی دیدی
از سنت که رفتی سوی بی دینان * چه تقصیر آمد از اقران که کشتی سوی هر لامان لان
بوزن دان اوج معنایه کلور اول بی وفا وبی حقیقتلك معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت
می آیدم ز رنك تو ای یار بوی لان * برکنده بخشم دل از یار مهربان * ثانی خسته شدت مرضدن
مضطرب اولوب حرکت ایتمك ومطلق چیالمق معناسنه وله ایضا قدس سره بیت اینچنین
کن نماز وشرح بدان * ورنه برخیز وخیره ریش ملان * یعنی ریش مجنبان ثالث بمعنی جای مغاك
یعنی چقوریر لاندن ولانیدن ایکیسی دخی مصدردر جنبیدن وجنبانیدن معناسنه
دپرنمك وحرکت ایتمك طیان مرغزی * قطعه * یا دفتر اشعار بر خواجه شدم دی * من شعر
همیخواندم او ریش همی لاند * صد کلچ پر از کوه عطا کرد برین ریش * کفتم که بدان ریش که دی
خواجه همی شاند * فخر جرجانی بیت چون زمین بارکش از هر کسی در محنتم * چون درخت بارور
از هر کسی در لاندم لاییدن کسر یای اول وسکون ثانیله کوپك وچقال وامثالی حیوانات اورمك

اورمك واولومق معناسنه مجمع الفرسده بمعنی بیهوده کفتن که هرزه ملای دیرلر یعنی بیهوده
وهرزه سویلمه دیمك اولور لباشن ولبیشن اول فتح باء موحده وشین معجمه ثانی کسر
باء موحده وسکون یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله یواشه که نعلبند بد نعل اولان آتك بورننه
اورب رام ایدر لبیشه ولویشه دخی دیرلر لتانبان ولت انبان کلاهما بفتح التاء المثناة
وسکون النون وفتح الباء الموحده بمعنی حریص الاکل وبسیار خوار حکیم روحانی بیت
شنیده ام که تو سوکند ها بسی خوردی * ز کفته دوسه محراب کوب لت انبان * اثیر الدین
اخسیکتی بیت مسیح زندکی بخشی وناموسیست تا محشر * بخاك پایت این کردند سیاح لت انبانرا
حضرت مولانا قدس سره بیت درچرخ درآوردم نه کنبد نیلی را * استیزه چه می بافی ای
شیخ لتنبانی لجن فتح جیمله بمعنی لجم مرقوم یعنی حوض وکوب دیبلرنده وصو ایرکلن یرلرده
اولان یاپشقان بالچق که لژن دخی دیرلر رفیع الدین لبنانی بیت پیش دست تو مکر لاف سخا
زدور نه * بحر را بهر چه در خلق نهادند لجن لخشیدن سکون خا وکسر شین معجمتین
ویای ساکنه ایله بمعنی لغزیدن یعنی سورچمك مثل مشهوردر که * از خردان لخشیدن واز بزرکان
بخشیدن * دیرلر حکیم سنایی بیت از تو بخشودن است وبخشیدن * وز من افتادن است
ولخشیدن لرزان سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه ایله لرزیدن لفظندن اسم فاعلدر
دتره یجی معناسنه میرنظمی بیت کشته لرزان همه بوقت کذار * دل وجان حزین وجسم نزار
لرزیدن سکون راء مهمله وکسر زاء معجمه ایله دترمك معناسنه مصدردر مولانا هاتفی
بیت بلرزید کیتی ز سم ستور * فتاد افسر از فرق فغفور وفور * عربیده رعشه وچفتایده
ایرغانماق دیرلر مثلا باش دتره مکه ویاخود باش صالمغه باش ایرغایتیب دیرلر لژدان سکون
زاء فارسی وفتح دال مهمله ایله قیودیبنده وبعض صو ایرکلن یرلرده اولان بالچق که لجم ولجن ولژن دخی
دیرلر لژن فتح زاء فارسیله مذکور بالچق معناسنه استاد عسجدی بیت کردم تهی
دو دیده برو من چنان که رسم * تا ز اشك من شد آن زمی خشك چون لژن * شمس فخری بیت
ز مدحت آنکه قلم وار نیست رطب لسان * ز غصه باد فرو رفته تا بسر بلژن * بو بیتدن مطلق
بالچق فهم اولنور ذکر اولنان بالچغه تخصیص یوقدر لشکر شکوفان یعنی دلاوران
وبهادران وشجاعان شیخ سعدی بیت که لشکر شکوفان مغفر شکاف * نهان صلح جویان
وپیدا مصاف لشن کسر شین معجمه ایله ایکی معنایه در بری لغزیدن معناسنه وبریده
نرم وملایم بی خشونت معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری وفرهنك میرزا ابراهیم اما ادات
الفضلاده بی نقش وهموار معناسنه در بعض فرهنکلرده سکون شین معجمه ایله مرویدر
لعلکون برنوع کلدر لعل رنکنده اولور عروس پرده دخی دیرلر حکیم اسدی بیت زده در زده
زان کل لعلکون * که دانی عروسش بپرده برون لعلین ایکی معنایه در اول زرین قدح
جنسندن بر شکوفه در قدحی قرمزی وچوره سنده یپراغی صاری ویاخود بیاض اولور ثانی
لعل رنکنده اولان نسنه یه دیرلر که حرف یای نسبت وآخرنده کی نون تأکید نسبت ایدر لغزان
سکون غین وفتح زاء معجمتین ایله سورچمك معناسنه اسم فاعل وکاهی اسم مکان استعمال اولنور
کذا فی فرهنك جهانکیری لغزیدن سکون غین وکسر زاء معجمتین ایله سورچمك معناسنه

مصدردر ﴿ لفچن ﴾ سکون فاوفتح جیم فارسیله اوج معنایه در اول طوداغی قالن وآشاغی
دوشکون آت وقاطر معناسنه شاه ناصرخسرو * قطعه * من از اول بهشتی وار بودم *
رخ من بودچون پیراهن حور * خداوندم زمانی روی کردست * سیاه ولفچن وتاریك وربحور
ثانی ایری کوکلی قالن آت معناسنه ثالث زن فاحشیه دیرلر بواوج معناده دخی لفچ ولفچه دیرلر
﴿ لکان ﴾ فتح کاف فارسیله آت کمینك صولغی یعنی چکه سی التنه لکن حلقه سی ﴿ لکدزدن ﴾
فتح کاف وزاء معجمه ودال مهملهٔ ثانی وسکون دال اول ایله دیمك ودیمه او رمق معناسنه
﴿ لکدزن ﴾ یعنی چفته زن آت وقاطر ودوه ده استعمال اولنور ﴿ لکزن ﴾ سکون کاف
وفتح زاء معجمه ایله لکدزن مرقوم دن مخففدر میرنظمی. بیت چولکزن بودهٔ آن اسب بدخوی
درآندم زدلکد آن مردنیکوی ﴿ لکن ﴾ فتح کاف عربیله بش معنایه کلور اول بمعنی آفتابه
یعنی یاسی ابریق امیرمعزی. بیت کرآب چشمهٔ کوثرزجنتست نشان * بکاه شستن دستش
چوکوثرست لکن * بومعنایه حکیم ازرقی بیت شاخ طوبی را غداکردد بفردوس اندرو *
چون برون ریزند آب دست شویت ازلکن * ثانی شمعدان معناسنه شیخ سعدی بیت
میل درسرمدان چنان شد سخت * کزبن شمع درسرلکنی * بو معنایه خواجه سلمان. بیت
یادرایت درمقامی کزچراغ مجلست * هرصباحی برفروزد شمع زرکاری لکن * کاهی شمعدان
تبسی سنه دیرلر حضرت مولانا قدس سره. بیت همچوپروانهٔ مسکین که مقیم لکنست *
تانسوزد پروبالش زکن می زود * ثالث فانوس کوملکی معناسنه ده استعمال اولنور ولهٔ قدس
سره. بیت مست شدبادو ربود آن زلف را ازروی باز * چون چراغ روشنی کزوی توبرکیری لکن
ولهٔ اندرین معنی. بیت آورد سحربیرون اززیرلکن شمعی * کزبخلت نورآن برچرخ نماند اختر *
ثالث بمعنی منقل که ایام شتاده ایچنه آتش قورلر شمعدان ومنقل معنالرینه شمس فخری
دیر * قطعه * مخالفش بشب وروزکشته وسوزان * چوشمع باشد برپاش بند کشته لکن *
چهارپای بزنجیرحادثات کشان * همیشه سینه برآتش بودبسان لکن * رابع بمعنی عودسوزکه
عربیده مجمر دیرلر خامس ادات الفضلاده کناری یوکسك طبق معناسنه مروید ﴿ لکهن ﴾
سکون کاف وفتح هایله بمعنی کرسنکی یعنی آچلق عربیده کی جوع معناسنه حکیم سنایی * مثنوی
نشوی برنهاد خودسالار * نماز وروزهٔ بسیار * زین دومرحله خواجه ترکردی * زانکه
هرچند کردبرکردی * کرهمی لکهنت کند فربه * سیرخوردن ترازلکهن به * کذافی فرهنك
جهانکیری اما مجمع الفرسده لکهن اول نسنه درکه بت پرستلرحرمت واکرام جهتی ایله یانلرنده
کوتورلرلراستادمنوچهری. بیت الاتاموّمنان دارند روزه * الاتاهندوان دارند لکهن * وبعض
فرهنکلرده هندولرك مخصوص کونلرندن معتبرطوتدقلری برکون آدیدر ﴿ لمغان ﴾ سکون میم
وفتح غین معجمه ایله برآغاج آدیدر مولانا شهابی غزای غزنینده دیمشدر. بیت پس ازچند
روزی که درراه راند * جنیبت باقطاع لمغان رساند * کذافی فرهنك جهانکیری اما مجمع الفرسده
نام شهریدست درنزدیك غزنین مسطوردر ﴿ لنبان ﴾ سکون نون وفتح باء موحده ایله فاحشه لکدن
فارغ اولوب توبه کار وعبادته مشغول اولان عورته دیرلر حکیم نزاری * قطعه * ملامتشان
مرامیداشت کفتی * چومهمانی به بنکاه غریبان * بخودکفتم عجب نبودکه نفرت * ازصحبت

ازصحبت لنبان لنبان * ضم میمله صفاخانه برقریه اسمیدر ﴿ لنجان ﴾ سکون نون وفتح جیمله
اصفهان مضافاتندن بر بیوك ناحیه آدیدرکه وافرقریه لره مشتملدر والنجان دیرلر بر ناحیه دخی
واردر بوایکی ناحیه ده پرنجاکیلور حکیم شفایی درهجابیت آن پیلور پیرکه اشنان وسپندان
میبرد به لنجان والنجان بکجارفت ﴿ لنجیدن ﴾ سکون نون ویای تحتانی وکسرجیمله صالنرق
وناز ایله یورمك معناسنه حکیم نزاری قهستانی. بیت بخنده کفتن وشیرینش وبدید *
یانجه زفتن ورعنائش. بینید ﴿ لندیدن ﴾ سکون نون ویای تحتانی وکسردال مهملهٔ اولی
ایله بمعنی لنکیدن یعنی آقسمق ﴿ لنکان ﴾ سکون نون وفتح کاف فارسیله لنکیدن لفظندن اسم
فاعل در اقسق یورینجی معناسنه میرنظمی. بیت همیرفته به لنکان دشت پهنا * که آرامش
نمی ماند در آنجا ﴿ لنکیدن ﴾ سکون نون ویای تحتانی وکسرکاف فارسیله اقسمق معناسنه
مصدردر ﴿ لوزنان ﴾ سکون واووفتح زاء معجمه ونونله بوغازده دیلك نهایتنده اولان ات
پاره سی که ترکیده دلك وعربیده ملاذه دیرلر ﴿ لوندزن ﴾ روسپی عورتاو وروسپی عورت
دیمك اولور میرنظمی. بیت لوندزن بوده آنجا بی حمیت * که صد فرسنج بوددورا زمروت *
﴿ لویشن ﴾ کسرواو وسکون یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله نعلبندلرك برآلتیدر بدنعل
اولان آتلك بورنده طاقوب یواشدرلر لویشه دخی دیرلر حکیم خاقانی. بیت لطف اوشد نشیمن
صحرا * قهر اوشد لویشن دریا ﴿ لیان ﴾ فتح یای تحتانیله بمعنی تابان ودرخشان باء فارسیله ده
مروید رشمس فخری. بیت اکر بکاهکشان آذرخام احرامست * بدین درست تزاحم زتیرات
لیان ﴿ مع الواو * لاتو ﴾ ضم تاء مثناة ایله ایکی معنایه در اول بمعنی زبان لسان معناسنه
استاد فرخی. بیت دست و زبان نرسد بدوکس را * آری بماه بر نرسد لاتو * ثانی
بردکرمی اغاجدر برطرفی هموار وبرطرفی یومری اکابر میخ قاقوب وایپ بغلیوب اطفال اویونجق
ایدرلر ﴿ لاو ﴾ بوزن داو ایکی معنایه کلور اول خاك بیاض که ازوب دیواره سورلر دیواری
آغرتمق ایچون شیخ آزری. بیت شود رواق سپهراز ظلام دوده شب * چوکلبهای عجم
شسته دررییع بلاو * ثانی بمعنی لابه که لاوه دخی دیرلر حکیم سوزنی. بیت کربودم سیمکارکردد
چون زر * ورنبودسیم لاوولوس فزایم ﴿ لوبش ﴾ بش معنایه کلور اول حاوایه دیرلر مجیرالدین
بیلقانی. بیت لولوزینه اش درکارکردند * زجام عشرتش بیدارکردند * ثانی پشته
وجای بلند حکیم فردوسی. بیت بدوسرشبان کفت ازاید برو * ره تازه بیش اندرآید تو
ثالث صفراکه عناصراربعه نك بریدر حضرت مولانا قدس سره. بیت غلط مکن زترش
کزبرای دفع لوست * زرشك چون تونکاریست رنك وبوی ترش * رابع لب معناسنه پورفریدون
بیت مخلف خالد ازه مولوشکر و کفاخشن * حاجت وصف بنده نی هرکه خشن مجاخشن *
خامس ولایت مازندرانده برقصبه آدیدر ﴿ مع الهاء * لابه ﴾ فتح باء موحده ایله درت معنایه
کلور اول بمعنی فروتنی واظهارعجزخواجه حافظ * قطعه * بلابه کفتمش آنماه رخ چه باشد
اکر * ببوسهٔ زتودخستهٔ بیاساید * بخنده کفت که حافظ خدایرامپسند * که بوسهٔ تورخ
ماه رابیالاید * ثانی فرهنك زفانکو یاده بمعنی جاباوسی وتملق وجرب زبانی کذافی فرهنك
جهانکیری بومعنایه حکیم خاقانی. بیت بش لابه که نمودم دلدار نپذرفت * صدبارفغان

کردم ویکبار نیز رفت * ثالث مؤید الفضلاده باخلاص نیاز کردن کمال اسمعیل * رباعی *
من بودم ودوش آن بت بنده نواز * ازمن همه لابه بود وازوی همه ناز * شب رفت وحدیث ما
بپایان نرسید * شب را چه کند قصهٔ ما بود دراز * رابع بمعنی بازی یعنی لعب ولطیفه
لاخشه کسر خا وفتح شین معجمتین ایله تتماج آشی که لاکچه ولاکشه دخی دیرلر ابو المعانی
بیت دی شدم مهمان یك صاحب کرم * لاخشه آورد طعام ما حضر لاخوسته ولاخوشه
کلاهما بضم الخاء المعجمه وواو المعروف اولها بسکون السین المهمله وفتح التاء المثناة ثانیها بفتح
الشین المعجمه بمعنی لاخشهٔ مرقوم لادنه کسر دال مهمله وفتح نونله براوتدر بعض ترکیبه
جزء وایدرلر کذا فی المجمع لاده فتح دال مهمله واخفاء ها ایله ابله واحمق معناسنه شیخ اوحدی
بیت نه که هرزن دغا ولاده بود * شیر نر هست وشیر ماده بود لارده ولاروده ولاروره اول
سکون را وفتح دال مهملتین ثانی ضم را وفتح دال مهملتین ثالث ضم راء مهملهٔ اول وفتح ثانیله
بلدرجین دیدکاری قوشدر کذا فی فرهنك جهانکیری لاژه فتح زاء فارسیله بمعنی لابهٔ
مرقوم میر نظمی بیت چو دیده منحرف طبع شهنشاه * بصد لاژه کشیده از جکر آه *
لاشه فتح شین معجمه ایله حیوانده مرده ترکیده لش دیرلر اسم عام درکاهی آدم میتنه ده دیرلر
نتکم شیخ سعدی بیت آن پیر لاشه را که سپردند زیر خاك * خاکش چنان بخورد کزو
استخوان نماند * حکیم سنایی بو معنایی تایید ایدر * مصرع * لاشهٔ تو چهار دارد پای *
وزبون وضعیف چارپا حیوانه دخی دیرلر وله ایضا بیت بارکیر تو تا زیست دوان * تو خریدار
لنك ولاشه خران * شیخ عمر خیام * رباعی * یاران همه رفتند براهی مشهور * کر سوخته
خرمنند وکر ساخته کور * ما مانده درین بادیهٔ پرزغرور * بالاشه خری بارکران منزل دور *
مجمع الفرسده دخی بمعنی خر مرویدر بو معنایه حکیم انوری بیت لاشهٔ ما کی رسد آنجا که رخش
اورود * کاروانی کی رسد هرکز بکرد لشکری لاکچه ولاکشه کلاهما بکسر الکاف
العربی اول فتح جیم فارسی ثانی شین معجمه ایله بمعنی لاخشهٔ مرقوم یعنی تتماج آشی عربیده دخی
لاکشه دیرلر نتکم مشهوردر خیر الطعام لاکشه دیرلر لاله معروف چیچکدر انواع والوانی
اولور اصلی قرمزی اولمغله لاله تسمیه اولنمشدر زیرا سرخ رنکه لال دیرلر رومده انواعی غایت چوقدر
هر برینه براسم تعیین ایتمشلردر مؤید الفضلاده مسطوردر که هر شکوفه که خودرو اوله یعنی
اکمدین بته آکا لاله دیرلر اما مشهوری لالهٔ داغدار درکه شعرا قلب عشاقه تشبیها استعمال ایدرلر
ایچی سیاه اولور یدی نوعدر که ذکر اولنور ۱ لالهٔ کوهی ۲ لالهٔ صحرایی ۳ لالهٔ شقایق
۴ لالهٔ دورو ۵ لالهٔ دلسوز ۶ لالهٔ دلسوخته ۷ لالهٔ خطایی فرهنك میرزا ابراهیمده یدی
نوعنی بو وجه اوزره ذکر ایدر ۱ سرخ ۲ زرد ۳ سفید ۴ آل ۵ دورو ۶ خطایی
۷ شقایق النعمان رومده مشهور اولان بونلردر ۱ قرمزی ۲ صاری ۳ بیاض ۴ ارغوانی
۵ یشل ۶ پروازی ۷ ابری ۸ منلا چلبی ۹ قرلنغج ۱۰ فلاندره ۱۱ چلبی جوجه
۱۲ ممك زاده ۱۳ لالهٔ کفه ۱۴ لالهٔ برداق بونلردن ماعدا دخی چوق نوعی واردر لامچه
سکون میم وفتح جیم فارسیله اول نسنه درکه عنبر ومشك وسپند سوخته ولاجوردی سحق
وآمیخته ایدوب اطفالك ابرو وپیشانی وشقیقه لرینه سوررلر دفع چشم زخم ایچون غایت

غایت مفید در دیرلر عمید لویکی * قطعه * تا بود لامچه زعنبر ومشك * خوبرا بر عذار تو بر تو
باد شوق محبت دائم * در دلم پایدار تو بر تو لامه بوزن نامه اول چارکزی دلبند درکه
شدت شتاده دستار اوزرندن طولارلر قولاقلری حفظ ایچون لامك دخی دیرلر فرهنك میرزاده
چیزی باشد که از پای تا سر به پیچند مرویدر لانه بوزن دانه دورت معنایه کلور اول
آشیانهٔ مرغ شیخ مغربی بیت مرغ دل ما زهر دو عالم * اندر بر او کرفت لانه * فرهنك
جهانکیریده آشیانهٔ پرنده دن غیری چرنده آشیانه سنه دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره
بیت تو چو کبوتر بچه زادهٔ این لانهٔ * که تو نیابی بخود مات ازین سو کشیم * وله قدس سره بیت
همه صیاد نکویی که چه دامست وچه دانه * که چو سیمرغ به بیند بجهد مست ز لانه * ثانی بمعنی
صداوند اونغمه پردازی وله قدس سره بیت خود کلشن وقتست این یارب چه درختست این
صد بلبل مست اینجا هر لحظه کند لانه * ثالث کاهل و بیکار وآواره معناسنه شاه ناصر خسرو
بیت کنون پارسایی همیکرد خواهی * چه کردی بسان خر پیر لانه * بو معنایی مؤید شمس
فخری بیت هنر از نام او به ننك آید * زانکه سخت ابلهست وبس لانه * مولانا کسایی بیت
کنون چونی همی حیلت که کشتی سست وبی طاقت * ترا دیدم ببرنایی فسار آمیخته ولانه *
رابع مجمع الفرسده خانهٔ زنبور معناسنه شیخ سعدی بیت شنیدم که مردی غم خانه خورد
که زنبور در سقف او لانه کرد لاوه بوزن کاوه درت معنایه کلور اول تملق وجایاوسی وجرب
زبانی ثانی اظهار اخلاص ونیاز ثالث لعب وبازی بونلر لابهٔ مرقوم ایله مترادف المعنی در رابع
بر نوع طوغان آدیدر که چالیك دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری لاهوره ضم ها وواو
معروف وفتح راء مهمله ایله خام قاون وقارپوز ترکستانده قاش دیرلر حضرت مولانا قدس سره
بیت جسم که چون خربزه است تا نبری چون خورند * بشکن پیدا شود قیمت لاهورهٔ *
لایه بوزن خایه ودایه لای معناسنه درکه عنقریب ذکر اولنور انشاالله تعالی لباده
فتح باء موحده ودال مهمله ایله جامهٔ بارانی یعنی یغمورلق لباد دخی دیرلر لباشه ولبیشه
اول فتح باء موحده ثانی کسریله نعلبند آت بورننه طاقدوغی آلت که ترکیده یواشه دیرلر شیخ نظامی
بیت به تیره زن از خارش چرم خام * لباشه در افکند شب زابکام * حکیم سوزنی بیت لبش
از هجو در لباشه کنم * تا بخندد در واو الالباب * وله ایضا بیت لبت از هجو در لبیشه کنم *
که بدینسان بود تبسم خر لب خنده سکون باء موحده وفتح خاء معجمه ایله لطیفه کونه سوزدن
وطبیعت قبول ایتدوکی ادادن تبسم ایتمکه دیرلر ابو المعانی بیت رجا کردم ز جانان جاه وصلت
بلب خنده بکفتا کر نصیبت لبوه سکون باء موحده وفتح واو ایله سوده چالوب یوغرد
ایتدکاری مایه یه دیرلر لتره سکون تاء مثناة وفتح راء مهمله ایله ایکی معنایه کلور اول پاره
ودریده معناسنه شمس فخری بیت آنکه باشد بر جلالت او * اطلس چرخ رنده ولتره *
ثانی مرد فربه یعنی سمو زآدم خواجه عمید لویکی بیت خلعت ایمان تازه بر عمید خسته پوش
تا بدان خلعت زفضلت لتره ولمتر شود * فرهنك میرزاده ومؤید الفضلاده بمعنی رانده
مسطوردر لتره لتره یعنی پاره پاره ودریده دریده شده لته لته یعنی پاره پاره
وپاره لنمغه مشرف معناسنه که لتات ولتالت دخی دیرلر وبر معناسی دخی غله ابتدا یردن چقدوغی

محل ودخی قماش پاره لری که لته دخی دیرلر ☜ خلجه ☜ سکون جیم اول وفتح لام وجیم ثانیله خوشبو اد ویه یی دوکوب سرکه وکلاب ایله آمیخته ایدوب ویرشیشه یه قویوب ایام تعفن هواده استشمام ایدرلر خاء معجمه ایله خلخه دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری یولغنی یعنی جیله خلجه یی جهانکیریدن غیری لغتاه منظور فقیر اولمامشدر ☜ لخته ☜ سکون خاء معجمه وفتح تاء مثناة ایله بمعنی لخت مرقوم یعنی پارهٔ خسروانی بیت بازنده شبی کز غم او آنکه درستست * از تنك دلی جامه کند لخته وپاره ☜ لخچه ☜ سکون خاء معجمه وفتح جیم فارسیله بمعنی اخکر یعنی آتش قوری بدرالدین جاجرمی بیت مه بکمند آورد ستبل تو هر نفس * لخچه بدید آورد آتش تو دمبدم * ولهایضا بیت آن پستهٔ خندان نکر آن چشمهٔ حیوان نکر * آن لخچها پنهان نکر در آتش جان پرورش ☜ لخشه ☜ سکون خاوفتح شین معجمتین ایله اوج معنایه کلور اول بمعنی لخچهٔ مرقوم اورمزدی بیت آتش عشق راز بعس سوزت * آه شعله است غم بود لخشه * ثانی ارشته وتماج آشی که لاخشه دخی دیرلر ثالث بمعنی لغزیده که لخشیده دخی دیرلر ☜ لخانه سکون خاء معجمهٔ اول وفتح لام وخاء ثانیله خوشبو ادویه یی که ترنج پیراغی و عبیطران وامثاللرین دوکوب سرکه وکلابله آمیخته ایدوب برشیشه یه قویوب دفع عفونت ایچون استشمام ایدرلر ☜ لرزه ☜ سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه ایله برعلتدرکه اعضای انسانی متصل دتورعر یده رعشه دیرلر ودخی حمایه ده دینلور دتر تمسی اولدوغچون ودخی زلزله که کرهٔ ارض حرکت ایدر میرنظامی بیت زمین آید بلرزه از سمندش * چنان تند وتوانا یش تو ندش ☜ لزیجه ☜ کسر زاء معجمه وفتح جیم فارسیله کاولهٔ پنبه یعنی اکیرلکه آماده اولمش پنبه زاء فارسیله ده مرویدر ☜ لشکر پژه ولشکر پژوه ☜ جاسوس معناسنه که پژوه پژوهیدن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی در واسم فاعل دخی اولور لشکر آرایی معناسنه استاد لطیفی بیت بیامد زلشکر پژوهان یکی * که قصد شما کرده اند بی شکی ☜ لشکه لشکه ☜ یعنی پاره پاره یمکدر ☜ لشکه ☜ سکون شین معجمه وفتح کافله ایکی معنایه در اول بمعنی پاره ثانی بمعنی شپم کذا فی فرهنك جهانکیری ☜ لفته ☜ سکون فاوفتح تاء مثناة ایله سفله وفرومایه معناسنه که لته دخی دیرلر شیخ عطار بیت جام زر بردست نرکس می نهی * لفته را میر مجلس میکنی ☜ لفجه ☜ سکون فاوفتح جیم فارسیله اوج معنایه کلور اول بمعنی اسب فروله که لفیچ ولفجن دخی دیرلر ثانی استخوان باکوشت شیخ نظامی بیت بیاورد خوان زیرك هوشمند * بزر لفجهای سرکوسفند ثالث زن فاحشه یه ده دیرلر ☜ لقومه ☜ ضم قاف وواومعروف وفتح میم ایله نام پدر ارسطالیس حکیم کذا فی الاداة ☜ لکامه ☜ فتح کاف عربی ومیمله ایکی معنایه در اول قیمون بغرسنی قیمه ات وپرنج ایله طولمسورب بشورلر شاه ناصرخسرو بیت چوخر بخرد زانی اکنون که آنکه * بمزد بستان خریدی لکامه * ثانی آلت رجل معناسنه که لند ودخی دیرلر ☜ لکانه ☜ فتح کاف ونونله لکامهٔ مرقومك ایکی معناسیله ده مترادفدر بمعنیٔ اول که روده باکوشت قیمه آکنده عربیه عصیب دیرلر طیان مرغزی بیت کرزانکه لکانه ات آرزوست * اینك بمیان راتم اندر بمعنیٔ ثانی ولهایضا بیت من شاعر سلیم باکورکان سلیم * زیراکه جمل ایشان دوغست یا لکانه شمس فخری بیت بدنیا میل ورای تو نباشد * ملك نی فرج دارد نی لکانه ☜ لکلکه ☜ سکون

سکون کاف اول وفتح لام وکاف ثانیله هرزه وهذیان ویاوه سوزکه لکلك دخی دیرلر معربی لقلقه در ابوالمعانی بیت کوش مزن آن سخن کش بزند لاف فضل * هر سخن کذب اولکه که وهرزه است ☜ لنبه ☜ سکون نون وفتح باء موحده ایله هرزه که مدور وکرد اوله ابوالمعانی بیت کون اولنبه است واورا بایدش * جز بسر کیرد وقبضه راست ☜ لنجه ☜ سکون نون وفتح جیمله ناز وشیوه وتبختر ایله صالنی یورمك حکیم خاقانی بیت سیمرغ بدمسیچه پنجه نکند رنجه * اوکپك که لنجه من بازکه جولان * استادلیبی * قطعه * کفش صندون مخنث کس زن هردو کردند هردوناهموار * هیچکس راکناه نیست دران * کوبود هردورا همی ازکار * آن پکی رابانجه وخفتن * وآن پکی رابانجه ورفتار ☜ لواشه ☜ فتح شین معجمه ایله لواش مرقوم معناسنه در ☜ لوده ☜ سکون واو وفتح دال مهمله ایله برنوع اوزون سپیدر آرتمه ده کوتورلر ویوك اوزرینه قورلر کواره دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ☜ لوزینه ☜ سکون واو وکسر زاء معجمه ایله بقلوا وباداملی حلوا عربیه صمصه بقلوایه مخصوص اسم اتمشلر اوزینچ دخی دیرلر ابوالمعانی بیت میخورد لوزینه ومرغ کباب شام وسحر * خواجه واهل وعیال شن نان جوراسمیه نیست ☜ لونه ☜ سکون واو وفتح نونله کلکونه معناسنه یعنی قرللق که زنان یوزلرینه سورلر کذا فی المجمع ☜ لوه ☜ فتح واو واخفاء هایله بمعنی غلیواج که غلیواژ وزغن وحاد دخی دیرلر زبان هندیده برقوشدر تیهویه مشابه کذا فی فرهنك جهانکیری ☜ له ☜ اظهار هایله بوزن شه اوج معنایه کلور اول بمعنی شراب حکیم سنایی * مثنوی * هرچه بستاند ازحرام خرج * از بهابی نماز وازره حج * یابله یابمنك صرف کند * برف زا پارودوغ وترف کند وله ایضا بیت دولت آنراست درین روزکه آتش ازله * حیلت آنراست درین شهرکه نانش ازمنك * ثانی بمعنی بوی یعنی رایحه حضرت مولانا قدس سره بیت من چه کفتم کجا بماند دلی * کزدلم لهٔ نبرده رفت ازکار * ثالث ولایت ترکستانده برشهر آدیدر واخفاء هایله یعنی لامك نصبیله کاج اغاجیدر کذا فی فرهنك جهانکیری ☜ لویشه ☜ کسر واو وسکون یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله نعلبند آلتلرندن یواشه دیدکلریدر حکیم نزاری قهستانی بیت پوزخودرا لویشه کردستم * تاطمع بکسلد زقرص لواش ☜ لهبه ☜ سکون هاوفتح باء موحده ایله نادان واحمق معناسنه در ☜ لهبله ☜ سکون هاوفتح باء موحده ولامله بودخی نادان واحمق معناسنه در دربند ارفاخری منتخبنده لامله مسطوردر معیار جمالیده دکله منقولدر ☜ لهجه ☜ سکون هاوفتح جیمله صوت وکلام وشکل معنالرینه استعمال اولنور مثلا محوّدخوش لهجه ولسانده محل ونکلم وحرکت لسانه دیرلر ☜ مع الیاء التحتانی * لاچی ☜ کسر جیمله قاقله که هال وهیل دخی دیرلر بولغت هندیدر ☜ لاسکوی ☜ فتح سین مهمله وکاف وکسر واو ایله برکوچك وخوش آواز قوشدر منوچهری بیت خول طنبوره توکوئی زندولاسکوی * ازدرختی بدرختی رودوکوید آه ☜ لاله دختری ☜ لاله نك برنوعیدرکناری غایت سرخ واورته سی سیاه اولور آذرکون دخی دیرلر عربیه شقایق النعمان دیدکلریدر ☜ لاله دشتی ☜ ترکیده کانجك چیچکی دیرلر بعض قرهتکده بودخی شقایق النعمان اولق اوزره مرویدر ☜ لاله کوهی ☜ لاله یه بکزر برقرمزی چیچکدر ☜ لامانی ☜ فتح میم وکسر نونله بمعنی جاباوسی کردن یعنی تملق ویالتقانق شمس فخری بیت فلك

جابلوس د زعهدت * کردنفرت زمکر ولامانی * حکیم سنایی بیت چه سستی دیدی
ازسنت که رفتی سوی بددینان * چه تقصیر آمد ازاقران که کردی کردلامانی * و بمعنی لابه کری
یعنی یاوارمق وله بیت بازازان خواجه زادهٔ بی برك * اینهمه لاف لام ولامانی * مؤید
الفضلاده ونسخهٔ میرزاده بمعنی زره پوشی ﴿ لای ﴾ آلتی معنایه کاور اول بمعنی گفتن مثلا
هرزه ملای دیرلر هرزه مکوی دیمك اولور نجیب الدین جرد پادقانی بیت جایی که ازسخاوت
طبعت سخن رود * هم بحر سفله باشد وهم ابرهرزه لای * ومی لاید دیرلر میکوید معناسنه
حضرت مولانا قدس سره بیت ملا متم بکند اردرازمیلایم * بودکه کشف شود حال بنده
پیش شما * کمال اسمعیل * قطعه * حقوق خدمت وآنچه ازنظایر اینست * که شرح قاعدهٔ
آن زبان نفرساید * شروع می نکنم اندران که تالطفت * نکوید م که قلانی درازمیلاید * ثانی
برنوع ابریشمدن طوقمش اینجه لطیف قاشدر ولایت چینده ایشلرلر وهنده شهر بحرانده دخی
ایدرلر ساده سی والوانی اولور سیف اسفرنکی بیت اکنون زرنگارفلك را چه آستر *
برابرهٔ معنبراین لای ساده بین * ثالث سیاه باچلق که اياغه یا پشور کمال بخندی بیت سیل
اشکم بردیکشب بردرش خندید وگفت * پیش ما این شخص آب آوردولای آوردکیست *
رابع درد یعنی هرصویك وحوضك دیبنه چوکن چرکی بمعنی درد حوض سیف اسفرنکی
بیت موج تباشیرزدبرلب نیل افق * کوهرمه زیرلای همچوصدف شدنهان * بمعنی دردشراب که
کوب دیبنده قالور مولانا جامی بیت دوران زکل لای می وحشت سرخم * بس خانهٔ عشرت
که درین دیربنا کرد * بمعنی دردساغر ظهوری ترشیزی بیت نخواهی بنای بقاراخراب *
بکن پای بستی زلای شراب * خامس بمعنی تنك بارکه ترکیده یوك تنکی ویوك تانی دیرلر مثلا
این جامه با این ریسمان لای است دیرلر یعنی بواسباب بوابیك تنکی در سادس درهٔ کوه یعنی
طاغ اراسنده اولان دره ﴿ لایتی ﴾ کسر یای تحتانیهٔ اول ونون وسکون یای ثانیله برنوع
پکاری طارکر ملکدر وفقرا ودرویشان کیدوکی پکی طار وقصه جامه یه ده دیرلر کذا فی فرهنك
جهانکیری کتاب السامی فی الاسامی اول پشمینه جامه درکه ایشی محلنده کیرلر ﴿ لبی ﴾ کسر
باء موحده ایله دیلم اتمك اولسون قاون وقارپوز وغیری اولسون امیرخسرو بیت ای قرص
آفتاب که دوری زچشم ما * مارا لبی ببخش که حسرو کدای تست ﴿ لری ﴾ کسر راء مهملهٔ
مشدده ایله علت جذامدر اعاذنا الله منه ﴿ لنکی ﴾ سکون نون وکسر کافله ایکی معنایه در
اول اقسقلق که بوینده یای صفتدر ثانی معنای اصطلاحیدر عذر ودروغ وبهانه معناسنه که
عذرلنك میکند دیرلر شیخ عطار بیت دست رس کرباشدت تنکی مکن * چون توره داری
پره لنکی مکن * بوبیته تجنیس وایکی معنایه ده شمولی واردر ﴿ لهنهٔ جانکزای ﴾ برطاش
آدیدر دریاده اولور تموج دریاده بعض محل ظاهر اولور هرکیم آنی کورسه بامر الله تعالی اول قدر
کولرکه هلاك اولور سنك خنده دخی دیرلر عربیده بحر الضحك دیرلر کذا فی المجمع ﴿ لی ﴾ بوزن
کی ایکی معنایه دراول ظرف هرنه نك اولورسه ثانی باچلق که لای لفظندن تخفیف اولنمشدر
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ باب اللام المکسورة مع الالف * لقا ﴾ فتح قافله صورت
وچهره معناسنه اکرچه لفظ عربیدر اما عجمده استعمالی شایعدر کندو ترکیبلرینه جزوء

جزء ایدوب مهلقا وخورشید لقا دیرلر میرنظمی بیت نباشد وفادار مهلقا * جفا میکند
کرنخواهی وفا ﴿ لها ﴾ فتح هایله دیلك که بوغازك اولنده اولور پاره اتدر عربیده ملازه دیرلر
﴿ لیپا ﴾ سکون یای تحتانی وفتح باء فارسیله بوزن ومعنی کیپیا یعنی شیردان ﴿ مع الباء
الموحده * لبیاب ﴾ سکون باء موحده وفتح یای تحتانیله بمعنی رود خانه یعنی ارمق بری کذا فی
فرهنك جهانکیری بومعنایه میرنظمی بیت زاشك دیده کشته سیل لبیاب * بزورش برنیارد
کوه پرتاب ﴿ مع التاء المثناة * لیت ﴾ بوزن سیرت کلاه آهنین که اکا ترك وخود وسوپایان
دخی دیرلر عربیده مغفر دیدکلریدر کذا فی المجمع اما لسان الشعراده بمعنی غراره که برنوع پوستش
سلاحدر ﴿ مع الجیم * لج ﴾ اغزك ایچ جانبی ابوالمعانی بیت بکفتار تلخ وجواب درشت *
کند هردم ازهرزه وکوه لج ﴿ لنج ﴾ سکون نونله برنسنه نی برنسنه دن چکوب چقارمق شمس
فخری بیت چورایش ودبعد ازین کودکر * فلك مهرومه را زکردون بلنج ﴿ مع الزاء المهمله
﴿ لیلوپر ﴾ سکون یای تحتانی وضم لام وفتح باء فارسیله بمعنی نیلوفر معروف صاری چیچکدر
صوده بترانواعی اولور سرخ وسفید وزرد وکبود اما ایچی صاروا ولور لیلوپل دخی دیرلر حکیم قطران
ارموی بیت بتی دارم چوماه نو بزیر تیغ کرداندر * دلی دارم چو لیلوپر میان آب سرداندر *
﴿ مع الزاء المعجمه * لیز ﴾ سکون یای تحتانی ایله بوزن نیز بمعنی لغزیده وزنم کذا فی المجمع
﴿ مع السین المهمله * لیس ﴾ سکون یای تحتانیله لیسیدن لفظندن صیغهٔ امر ووصف
ترکیبی اولور مثلا کاسه لیس دیرلر چناق پلایی دیمك اولور میرنظمی بیت مشوکاسه لیس
بهرسفله طبع * اکرمردباشی بدرکن زسمع ﴿ مع الشین المعجمه * لکاش ﴾ فتح کافله یول
معناسنه اما طریق جاده ایام شتاده باچلق اولوب یورمك عسیر اولدقده صاغلندن وصولندن
قچه مق اینجه یوله دیرلر ﴿ لیمه کوش ﴾ سکون یای تحتانی وفتح میمله قولاق ایچنده اولان چرك
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مع الفاء * لیف ﴾ سکون یای تحتانی ایله اوج معنایه کاور
بری قطیفه خاوی قرپندیسی وبری دخی خرما ایپی وبری دخی برنوع ریشه لو کودکه ایچنه
صابون قویوب حمامده سورینو رلر ابوالمعانی بیت بکون دلبر دلاك دید بکرمابه * بکرده
لیف بریش سپید کش مالش ﴿ مع الکاف * لك ﴾ برقوشدراتی اندیذاولور اکا لیك ولیلاك
دخی دیرلر ﴿ لکاء ﴾ فتح کافله آلوی ترش یعنی اکشی ارك کذا فی المجمع ﴿ لکلك ﴾ سکون
کاف فارسی وکسر لامله دکرمان طاشی اوزرنده اولان تخته پاره سی که دانه تدریجله دوکلمك
ایچون دلك آغزنه قورلر لکلکه دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره * قطعه * چون
لکلکست کلکت برآسیای معنی * طاحون زآب کردد تزلکلك معین * زان لکلك ای برادر کندم
زدول مجهد * درآسیاد رافتد معنی زهی مبین ﴿ لمشك ﴾ کسر میم وسکون شین معجمه ایله بمعنی
چغرات یعنی سودك اوزرینه طوز اکوب کسدرلر کذا فی المجمع ﴿ لنبك ﴾ سکون نون وضم
باء موحده ایله بهرام زمانده برکریم النفس وسخی سقانك نامیدرکه بهرام کورکی شاهه ضیافت
ایدوب خانه سنه دعوت ایلدی بهرام کور دخی خاطرین جبر ایچون دعوتنه اجابت ایلدی
حکایه سی مشهوردر حکیم خاقانی بیت بهرام نکرد ببراهام درنظر * برخاوخوان لنبك
سقا برافکند * وضم ایله شور وغوغایه دیرلر ﴿ لیك ﴾ کلمهٔ استدراکدر عربیده کی لکن

معناسنه در لیکن دخی دیرلر ﴿ لیوك ﴾ سکون یای تحتانی وفتح واو ایله بر بوجکدر جامه وچوقه
کسر دیوك دخی دیرلر بعض فرهنکلرده تخیل بتی معناسنه در ﴿ مع الکاف الفارسی * لنك ﴾
سکون نونله بوط باشندن ایاق برمقلرینه وارنجه اول عضوه دیرلر حکیم فردوسی بیت یکی
مادیان نیز بکذشت جنك * برش چون برشیر وکوتاه لنك ﴿ لیتك ﴾ سکون یای تحتانی
وفتح تاء مثناة ایله بیسر وپا ومفلس وبی نوا معناسنه حکیم سنایی اززبان زن خود * قطعه *
عورتی ام بکرده ازشنکی * تیغ بسیار مرد را افسان * برهمه مهتران فکنده رکاب * وزهمه
لیتکان کشیده عنان * آخر ای لیتك کتاب فروش * برسانید کاربنده بجان ﴿ لیولنك ﴾
ضم یای تحتانی وفتح لام وسکون نونله بمعنی ترف ترکیده کش دیدکلری یوغرت قوریسی حکیم غمناك
بیت وان زراز تو باستاند آنکه تا اکنون ازو * چون غزی خوردی همی وطایفی ولیولنك *
بو بیتده یای تحتانینك سکونیله اولمق اقتضا ایدر ﴿ مع اللام * لکل ﴾ فتح کافله امرود عربیده
کمثری دیرلر ضم کاف ومیم وسکون ثاء مثلثه وفتح راء مهمله ایله کذا فی فرهنك زفانکویا ﴿ لیلوپل
سکون یای تحتانی وضم لام وفتح باء فارسیله بمعنی لیلوپر مرقوم یعنی نیلوفر کذا فی فرهنك
جهانکیری ﴿ مع المیم * لعام ﴾ فتح عین مهمله ایله ایکی معنایه در اول بمعنی چرکین میرنظمی
بیت دربرش جامهٔ لعام ولتات * چهره اش زشت وطبع دیو صفات * ثانی بمعنی تاریك که
قراکو معناسنه در ﴿ لغام ﴾ فتح فا ایله پشمق که کفش معناسنه در ﴿ لکام ﴾ فتح کاف
فارسیله اویان که آت باشنه اورلر مغربی لجامدر ودخی کم معناسنه ده دیمشلر چونکه کم ایله اویان
بربرینه لازمه در ایکسنه دخی دینلور شاعر بیت طبع را کرچه خوش آید دلبران شوخ طبع
ضبط ار ممکن نباشد همچو اسب بی لکام * عجایب البلدانده شام ولایتنده برطاغ آدیدر
﴿ مع النون * لباس راهبان ﴾ یعنی سیاه جامه حکیم خاقا بیت لباس راهبان پوشید
روزم * چو راهب زان برآرم هرشب آوا ﴿ لپان ﴾ فتح باء فارسیله بمعنی رخشان استاد فرخی
بیت کردون زبرق تیغ چو آتش لپان لپان * کوه ازغریو کوس چو کشتی نوان نوان * کذا فی
التحفه اما فرهنك میرزاده ومؤید الفضلاده یای تحتانی ایله بوزن کیان بمعنی تابش یکدیکر
درخشد مسطوردر ﴿ لشتن ﴾ سکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله بمعنی لیسیدن یعنی یلامق
حکیم سوزنی بیت لشتند آستانت بزرکان ومهتران * چون پوز پیر لشته باب کاسهٔ پنیر *
﴿ لنجیدن ﴾ سکون نون ویای تحتانی وکسر جیمله برنسنه یی برنسنه دن چکوب چقارمق
مثلا یردن اغاج وسائر نسنه لری چکمکله چقارمغه دیرلر وآخر نسنه لرده دخی استعماله اولنور
طیان مرغزی بیت کسی کورا بکیرد درد قولنج * بکافش توشکم سرکین برون لنج ﴿ لیپان ﴾
سکون یای تحتانی وفتح باء فارسیله بمعنی لیپاء مرقوم یعنی شیردان ﴿ لیزیدن ﴾ سکون یائین
تحتانیین وکسر زاء معجمه ایله بمعنی آمیختن ولغزیدن یعنی قارشمق وسورچمك کذا فی المجمع ایکی
معنایه ترتیب اوزره میرنظمی بیت هر آن لبریز حلالش باحرامش * بلیزد پای او وقت خرامش
﴿ لیسیدن ﴾ سکون یائین تحتانیین وکسر سین مهمله ایله یلامق که عربیده لغق وولوغ دخی
دیرلر بو عربی قطعه ده وارد اولمشدر * قطعه * اذا وقع الذباب علی طعام * رفعت یدی ونفسی
تشتهیه * ویجتنب الاسود ورود ماء * اذا کان الکلاب یلغن فیه ﴿ لیوان ﴾ سکون یای

یای تحتانیله بمعنی دیوان یعنی محل حکومت پادشاهان ووکلاش ودخی اتاغ رفیع واتاغ اوکنده
اولان سایبان کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ لییدن ﴾ یای ثانی مجهول ایله بمعنی خاییدن یعنی
چینمك مسعود سعد سلمان بیت مسعود سعد چند لیی ژاژ * چه فائده زژاژ لییدنت *
﴿ مع الواو * لیمو ﴾ لیمون که معروف میوه در طالب آملی بیت زو ترنج ذقنی ده که طبیبم دل من
نشکند تلخی صفرات بدین لیموها ﴿ لیمو دارو ﴾ کوهی براوتدر ایام بهارده طاش
اراسنده بتر لیمون رایحه سن ویرر طبیعتی حار ویابس در عربیده وسیخ دیرلر ﴿ لیو ﴾ سکون
یای تحتانیله نیر اعظم اسماسندن بر اسمدر حکیم انوری بیت ای ساقی مهروی در انداز ومراده *
زان می که زرش مادر ولیوش پدر آمد ﴿ مع الهاء * لباچه ﴾ فتح باء موحده وجیم فارسیله
بمعنی جامه واثواب لباس معناسنه در حکیم انوری * قطعه * یکی زآتش جور سپهر بازم خر *
که از تجاسر آن همچو دیك میجوشم * عجب مدار که امروز مرمرا دیدست * در آن لباچه که
تشریف دادهٔ دوشم * نه بهر خسرو سیارکان همی خواهد * که عشوهٔ بخرم وان لباچه بفروشم
بدر جا جرمی بیت صبح است رومی کله زرد برسرش * شب هندوی لباچهٔ کلریز دربرش
خواجه سلمان بیت جیب ولباچهٔ دوران که شب اندر روزست * همه تا دامن حشرست
معطر ببخور * بعض فرهنکلرده جامهٔ قاضی مرویدر ﴿ لکلکه ﴾ بمعنی لکلك مرقوم یعنی
دکرمان طاشی اوزرنده اولان تخته پاره سی شاه داعی شیرازی بیت زبان لکلکه هرکز نداد
داد کلام * نشد محیط زمان نیز بر مکان سخن ﴿ له ﴾ اظهار ها ایله بوزن زه ایکی معنایه در اول
مضمحل معناسنه یعنی اسکیوب طاغلمق اوزره اولان نسنه ثانی فرنك طرفندن روم
سرحدنده برشهر آدیدر ﴿ لیسپه ﴾ سکون یای تحتانی وسین مهمله وفتح باء فارسیله ماسوره
معناسنه در کذا فی المؤید ﴿ لیسنه ﴾ سکون یای تحتانی وسین مهمله وفتح نونله ماسوره
معناسنه فرهنك جهانکیریده مرویدر ﴿ لیمه ﴾ سکون یای تحتانی وفتح میمله چرك معناسنه
﴿ لیوه ﴾ سکون یای تحتانی وفتح واو ایله ابله واحمق که کالیوه دخی دیرلر لواحد من الشعرا
بیت صنم را بود بر در خادمی سیر * چو مستان لیوه چون دیوان زبونکیر * مؤید الفضلاده بمعنی
جابلوسی وفریبنده ومجمع الفرسده بمعنی شکستن مرویدر ﴿ مع الیاء التحتانی * لهی ﴾ کسر
ها ایله بمعنی رخصت حکیم سوزنی بیت کرزنش را بلفظ بخارای عادتی * کویم کهی کنی که بکایم لهی
کند ﴿ باب اللام المضمومة مع الالف * لکا ﴾ ایکی معنایه در اول لك دیدکلری بویا که
قینادوب ابریشم بویارلر سرخ رنك چقار وقلیچ وخنجر قبضه لرین آنکله محکم ایدرلر حکیم قطران
ارموی بیت نار چون در حقهٔ زرین نکینهای عقیق * سیب چون بر مهرهٔ سیمین نشانهای لکا
وله ایضا بیت آن دو رویه کل چو روی عاشقان از خون دل * پاچه بر زرین ورقها ریخته آب
لکا * ثانی بمعنی مرز بوم یعنی زمین وملك وولایت ﴿ لوبیا ﴾ بوکرلجه دیدکلری غله در حبوبات
قسمندن ﴿ لوترا ﴾ سکون واو وتاء مثناة وفتح راء مهمله ایله ایکی کمسنه میاننده معهود انه
اولان ادا وتعبیرات که غیرلر اشتدکده فهم ایلمیه لر زبان زرکری ولوتره دخی دیرلر کمال اسمعیل بیت
خرد سر عقبی کند فهم ازو * چو کوید سر کلك تو لوترا * وله بیت دانی چه نام را در کلکت بلوترا
اندر زبان اهل خرد ناودان شکست ﴿ لوشا ﴾ واو معروف وفتح شین معجمه ایله حکمای رومدن

برمشهور حکیم آدیدر نقش وتصویرده بی نظیر ایدی بو صنعتده بیمثل برکتاب تصنیف ایتمشدر
شکلوش وشکلوشا دخی دیرلر ﴿ لوقا ﴾ واو معروف وفتح قافله ایکی معنایه در اول قیاقوروغی
عربیده حی العالم دیرلر ثانی حکماء یوناندن برمشهور استاد حکیم آدیدر کذا فی فرهنك
جهانکیری مجمع الفرسده لوقا پدر حکیم قسطادر بعضیلر قسطا علم حکمتده برکتاب آدیدر ولوقا انك
مصنفی دردیرلر اما قول اول اصحدر شاه ناصر خسرو بیت هرکسی حرفی همیکوید بتیره رأی
خویش * تا کمان آید که او قسطای بن لوقاستی * مرقوم لوشا ولوفا ایکی حکیم آدی اولدوغنه
شعر عربده دلالت واردر نتکم شیخ شهاب الدین تلعفری بیت واحطط نساحة یوحنا
وصاحبه * لوشا ولوقا وکرکی وکرکس ﴿ مع الباء الموحده * لوقاب ﴾ واو معروف وفتح قافله
بیوك قزغان که عربیده اولمقوله یه ماعون دیرلر اکثر عمارت مطبخلرنده استعمال اولنور ابو المعانی
بیت آنچنان صاحب شکم بودست آن حیوان صفت * میتوان کفتن شکم را آن لوقاب
وقف عام ﴿ لهراب ﴾ سکون ها وفتح راء مهمله ایله نام پدر کشتاسب شاهدر ﴿ لهراسب ﴾ سکون
ها وسین وفتح راء مهملتین ایله طائفهٔ کیانیاندن برمشهور پادشاه اسمیدر ایرج نسلندندر
﴿ مع التاء المثناة * لپوت ﴾ ضم باء فارسی وواو معروفله اغزایچی معناسنه در شاعر بیت
لولوی ترکشت آنرا هر سخن * پر درو کوهر صدف بوده لپوت ﴿ لشت ﴾ سکون شین معجمه
ایله قوی واستوار معناسنه میر نظمی بیت بنای عشق در دل لشت باید * که معموری همین
در عمر شاید ﴿ لعبت ﴾ سکون عین مهمله وفتح باء موحده ایله صیغهٔ مبالغهٔ مفعولدر بازی
معناسنه یعنی اویون اکرچه لفظ عربیدر اما فارسیده استعمالی شولقدر شایعدر که کندو
لغتلری منزله سنه وارمشدر ودخی شول نسنه یه دیرلر که کورنلر مفتون دلداده اوله لر شیخ سعدی
بیت ای فتنهٔ دلبران یغما * وی طیرهٔ لعبتان چینی ﴿ لوت ﴾ واو معروف ایله برهنهٔ اصلی
معناسنه در وواو مجهول ایله اقسام اطعمهٔ لذیذه معناسنه در حکیم خاقانی بیت اینها همه
مردلات ولوتند * باد جبروت بر بروتند * بو معنایه احمد اطعمه بیت احمد بریاضت نشدت
کشف بزن لوت * چون نیستی از اهل دل از اهل شکم باش * مجمع الفرسده لقمهٔ بزرك
معناسنه بسحاق اطعمه بیت هرکه روزی برهٔ تنها بخورد * درمیان لوت خواران مرد نیست
﴿ لوت وپوت ﴾ توابع الفاظ قبیلندندر که اقسام مأکولات وانواع مشروبات معناسنه در
حضرت مولانا قدس سره * مثنوی * پیش او کوساله بریان آوری * که کشی او را بکهدان
آوری * که بخور اینست ما را لوت وپوت * نیست او را جز لقاء الله قوت * ابن یمین بیت
زهر سو بدست آورد لوت وپوت * بشادی بر آرد زانده دمار ﴿ لهفت ﴾ ضم ها وسکون فا ایله
قزلر میاننده معروف اویوندر زبان هندیده کودیه دیرلر ابو المعانی بیت چون لهفت بودست نزد
دختران * شایع اما کیر بوده درمیان ﴿ مع الجیم * لج ﴾ شوم ونکبت معناسنه میر نظمی بیت
مکن زنهار با هر لج صحبت * ترا آخر شود ساری ندامت ﴿ لنج ﴾ سکون نونله اوج معنایه کلور
اول کوشهٔ دهن یعنی آغز بوجاغی میر عماره بیت کفت من نیز کیرم اندر کون * سبلت
وریش وموی لنج ترا * ثانی آوردك ایچ جانبی که آکا اکب وکپ وپچ وپوچ دخی دیرلر
خراسانیلر لبنوس وهندیلر کاله دیرلر استاد لبیبی بیت نه همه کار تو دانی نه همه روز تراست * لنج

لنج پرباد مکن پیش وکتف برمفراز * شمس فخری بیت که چو تشنه بروز کرم در آب * همه
درخون نهند لنج وفرنج * ثالث بمعنی لب حضرت مولانا قدس سره بیت چشم بر در بود
بنشسته بکنج * روترش کرده فروافکند لنج * وله قدس سره بیت آن لب که بود لنج خری بوسه که
او * کی یابد آن لب شکرش بوس مسیحا * بعض فرهنکلرده بمعنی شل دخی مرویدر ﴿ لوج ﴾
واو مجهول ایله ایران زمینده برولایت آدیدر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ لولانج ﴾ برنوع
حلوادر کولانج دخی دیرلر شیرازیلر کولاج دیرلر رومده بقلوا مثلی ایدر بغایت لطیف طعامدر
﴿ مع الجیم الفارسی * لچ ﴾ بمعنی برهنه که لوچ دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ لوچ ﴾
واو معروفله ایکی معنایه کلور اول بمعنی احول یعنی شاشی شمس فخری بیت هرکه در ملك
بشاهیش نه یکتا بینند * بود از کوری آن کژنکر ولوچ وپلوچ * حکیم سنایی بیت کوش کر را
سخن شناس که دید * دیدهٔ لوچ راست بین که شنید * شیخ سعدی بیت خویشتن را بزرك
پنداری * راست کویم یکی دو بیند لوچ * ثانی واو مجهول ایله برهنه که مادرزاد اوله یعنی عمرنده
اثواب کیمامش اوله ﴿ مع الخاء المعجمه * لخ ﴾ ایکی معنایه در اول کچ مرقوم معناسنه حکیم
حکیم سنایی بیت آن مست زمستی نه بترسد نه زمردی * ورنی بخرد نیرهٔ خطی شمرد لخ * ثانی
حصیر ایتدکلری سازه دیرلر ﴿ لوخ ﴾ واو معروفله ایکی معنایه در اول براوتدر که حصیر ایدرلر
آکا لخ ودوخ ودخ دخی دیرلر ثانی بمعنی کوز پشت یعنی بوکری عربیده احدب دیرلر زراتشت
بهرام بیت شود رخ زرد وپشتت لوخ کردد * تنت باریك همچون دوخ کردد ﴿ مع الدال المهمله
﴿ لباد ﴾ فتح باء موحده ایله براغاجدر اوکوزك بوینینه کیچوررلر تا که عربه چکه وچفت سوره
هندی لساننده جوه دیرلر شیخ نظامی بیت کشاورز بر کاو بند دلباد * زکاو وز آهن بجوید
مراد * بو معناده لباده دخی دیرلر عربیده باء مشدده ایله کیچه معناسنه در ﴿ لند ﴾ سکون
نونله ایکی معنایه کلور اول لاف وکزاف معناسنه حضرت مولانا قدس سره * مثنوی *
کرچه صرصر بس درختان میکند * برکیاه سبز احسان میکند * برضعیفی کیاه آن باد تند *
رحم کردی دل تو از قوت ملند * ثانی زیر لبدن سویلمك که محل غضب وتهورده واقع اوله آکا
دندیدن وژکیدن دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره * مثنوی * رفت خضر وکفت ای
موسی بیار * آب وخاك وآلت او انتظار * تا من این دیوار کج ساز آورم * باصلاح اولش باز
آورم * بردفرمانش ولی لندش فزود * کین که ما کردیم کاری هرزه بود ﴿ لورکند ﴾ واو
معروف وسکون راء مهمله ونون وفتح کافله سیل صویی که یری یرتوب کتمش اوله یالکز لور دخی
دیرلر شیخ نظامی بیت دزی تا دهستان خوارزم چند * لویدی نه بینی بجز لورکند * خواجه
عمید لویکی بیت درهر یکی ازین عدد شست روشنست * آنها که تعبیه است درین تیره
لورکند ﴿ مع الراء المهمله * لر ﴾ راء مخففله برطائفه در صحرا نشین غایت بیوك اولوس
وقبیله در امیر خسرو * مثنوی * ملك کز لشکر آفت سکالش * چو موی لر پریشان دید
حالش * ترش رو کشت چون افغان چنکی * ولی همچون کلاه لر به تنکی * مولانا عاتقی در تیمور
نامه * مثنوی * زبدکاری فتنه جویان لر * زبانهای آیندکان کشت پر * زاندیشه آن دل شاه را
که از فتنه ایمن کند راه را * ثانی راء مشدده ایله اسکی نسنه کهنه معناسنه در کذا فی فرهنك

جهانکیری اما مجمع الفرسده نوعی از مردم قهستانی و بمعنی کام دیوان و بره کوسفند و بمعنی بالند
و ممر آب مسطوردر ﴿ لقمه شمار ﴾ اول کمسنه یه دیرلرکه اکا بر مجالسنده سفره لرنده
بلا دعوت حاضر اولوب طعام اکل ایدنلرك لقمه لرین صایوب کاشکی اول لقمه یی بن آلیدم دیو
طعامه حرصندن سائرك تناولن کوزه در حکیم صاحب در قسمیه بیت بر شك حاسد و لطف
مصاحبان مزاح * بغمز بی هنران و برمز لقمه شمار ﴿ لور ﴾ واو مجهول ایله درت معنایه کلور
اول سیل یری یرتوب آقدوغی محله دیرلر امیرخسرو * مثنوی * صفی کز اژدهای بدکزیده
بلور و مار پیچی شد خزیده * یکی از عجز تن داده بتسلیم * یکی در لور و لردژ میداز بیم * وله
ایضا بیت کر سبکباری مترس از راه ناهموار از انك * بهترین میدان تك خرکوش را لور و لرت
ثانی بر نوع پنیردر سائر پنیرلردن زیاده مقبولدر محمد عصار بیت چرب و شیرین تری ز شکر
و شیر * نرم و نازکتری ز لور پنیر * ثالث بی شرم و حیا معناسنه که لول دخی دیرلر رابع حلاج یایی که
لورك دخی دیرلر ﴿ لور آور ﴾ واو معروف اول و سکون راء مهمله و فتح واو ثانیله یاغ دبه سی که
دوه خامندن ایدوب یوله کوترمك ایچون ایچنه هرنه اولورسه قورلر بعض فرهنکلرده مذکور
دبه که باقردن ایدوب ایچنه یاغ و بال و مریا و اشربه هرنه استرلرسه قورلر لوراك دخی دیرلر ﴿ لوکر ﴾
واو مجهول و فتح کافله هندوستانده بر شهر آدیدر کذا فی التحفه ﴿ لولر ﴾ واو مجهول و فتح لامله
خدای تعالی عز و جل اسماسندن بر اسم شریفدر میر نظمی. بیت اکر لولر کند باری بباید
مرادانت بپای خویش شاید ﴿ لوهاور ﴾ واو اول مجهول و ثانی مفتوح بر قوشدر سداهرا
دخی دیرلر ﴿ مع الزاء المعجمه * لعبت باز ﴾ حقه باز معناسنه در مولانا جامی بیت این همه
لعبت و لعبت سازی * وین بصد شعبده لعبت بازی ﴿ لغز ﴾ فتح غین معجمه ایله بمعنی چیستان
یعنی بلمجه بعض ابیات ایدوب رموز ایله معما کبی ایچنده اسم صقلرلر و پیچ و تابلی سوزه دده دیرلر
﴿ مع السین المهمله * لرس ﴾ سکون راء مهمله ایله ترحم ایلمك معناسنه در میر نظمی بیت
بکنج درد و محنت حال دل پرس * ترحم بایدش از لطف میلرس ﴿ لوس ﴾ واو معروف ایله
ایکی معنایه در اول تملق و جرب زبانلق ایله آدم آلدامق معناسنه شیخ سعدی بیت چو
دستی ندانی کزیدن نبوس * که با غالبان چاره زرقست و لوس * حکیم سوزنی بیت کر بودم
سیم کار کردد چون زر * ورنه بود سیم لوس و لابد سرایم * بو معنا ایله میرخسرو بیت آمد او با هزار
لابه و لوس * داد بر دست و پای بر نابوس * ثانی بمعنی غش کردن یعنی مسك و عنبره و سیم
و زره نسنه قرشدیروب مغشوش ایلمك معناسنه استاد کسایی بیت کافور تو بالوس
بود مشك تو باناك * بالوس تو کافور کنی دائم مغشوش * بعض فرهنکده کافور مغشوشه لوس
و مشك مغشوشه ناك لفظنی تخصیص ایلمشلر و عربیده چاشنی معناسنه در ﴿ مع الشین المعجمه
﴿ لش ﴾ بولانق باچق که حوضلر دیبنده وارمقلرده اولور لوش دخی دیرلر پور بهای جامی
بیت صاف باشد زلال دولت تو * تیره شد آب دشمنانت زلش ﴿ لوش ﴾ بوزن کوش و نوش
اوچ معنایه کلور اول صو دیبنده اولان باچق و بولانق صو که عربیده ترنوف دیرلر شیخ عطار بیت
چون همی شد غرقه فرعون آن زمان * کرد پر از لوش جبریلش دهان * ثانی بمعنی کج دهان
یعنی آغزی اکری شمس فخری بیت یکی دو بیند و البته دیده احول * سخن کژ آید و بی هیچ

هیچ شك زلهجه لوش * ثالث اللهم عافنا مرض جذامه مبتلا اولمشه دیرلر و واو مجهول ایله
روم حکماسندن بر حکیم آدیدر لوشا دخی دیرلر ﴿ مع الغین المعجمه * لوغ ﴾ واو معروفله
بوزن یوغ و دوغ ایکی معنایه در اول بمعنی دوشیدن یعنی صاغمق منجیك بیت من ز هجای تو باز
بود نخواهم * تات فلك جان و خواسته نکنم لوغ * شمس فخری بیت ابو اسحق بادا کر نوالش
ز پستان طرب شیری کنم لوغ * ثالث بمعنی آشامیدن که میلوغد دیرلر می نوشد دیمك اولور
فرهنك زفانکویاده و مؤید الفضلاده بمعنی دوشنده و آشامنده مسطوردر ﴿ مع الفاء * لوف ﴾
واو معروفله بوزن یوف ییلان یاصدوغی دیدکلری اوت و بعضیلر آیو پنجریدر دیدیلر و بعضیلر
دخی قوردقولاغی دیدکلری اوتدر دیمشلر و هر فرهنکده بر معنی یازمشلر ﴿ مع الکاف * لك ﴾
اوچ معنایه در اول بمعنی چیزی کنده یعنی قوقمش نسنه ثانی بر شیء در برودت هوادن شبنم کبی
اغاج یپراقلری اوزرینه یغار اکثر کنار آغاجی اوزرینه یاغوب منجمد اولور هندوستان ولایتنه
مخصوصدر دوشروب و دوکوب قینادوب ابریشم و جامه بویارلر رنکی برقراردر یوماق ایله زائل
اولمز نقاشلر و مصورلر آب صافیسنی نقشه قوللنورلر و دردنی زرکرلر آلوب خنجر و بچاق
قبضه سنی آنکله محکم ایدرلر لاك و لکا دخی دیرلر آغاجی بیت هیچ نارم شدن زخانه برون *
کوییم در نشانده اند بلك * شمس فخری بیت هزار سال بماناد ظل تو که شوند * بجاه تو متمکن
چو پای تیغ از لك * صیدنه ابی ریحانده مسطوردر که لك صمغ نبات در مره مشابهتی واردر
و کتاب السامی فی الاسامیده لك بر جراحتدر شکمده ظاهر اولوب شکمی سوراخ ایدر عربیده
اکا دبیله دیرلر ضم دال مهمله و فتح باء موحده و سکون یای تحتانی و لام مفتوحه ایله ثالث
فرهنك جهانکیریده بمعنی شتالنك یعنی طوپوق عربیده کعب دیرلر حکیم نزاری قهستانی
بیت محیط بر لك پایم نمیرسد بمراتب * غدیر دنیا و انکه من غریق علایق ﴿ لك و پك ﴾
واو ساکن و ضم باء فارسیله کنده و ناتراشیده یعنی یوغون و ناساز پور بهای جامی بیت ای شور
بخت مدبر و معلول و شوم پی * وی ترش روی و ناخوش مکروه و لك و پك ﴿ لنك ﴾ سکون نونله
اتکن دوشیروب یوقارو طوتان آدمه دیرلر فرهنك جهانکیریده فوطه معناسنه مرویدر
﴿ لوراك ﴾ واو مجهول و فتح راء مهمله ایله یاغ و بال و امثالی نسنه لر قونیلان دبه معناسنه که
لوراور دخی دیرلر ﴿ لورك ﴾ واو مجهول و فتح راء مهمله ایله کمان نداف یعنی حلاج یایی که لور
دخی دینلور ﴿ لوشناك ﴾ سکون واو و شین معجمه و فتح نونله باچقلی یرکه لوش باچق و ناك
ادات نسبتدر غمناك و فرحناك کبی میر نظمی بیت همیرفته در ان پر شوق و بی باك * اکر راه
بوده دور و لوشناك ﴿ لوك ﴾ بوزن سوك اوچ معنایه در اول زبون و ضعیف حضرت مولانا
قدس سره * مثنوی * لنك و لوك و خفته شکل بی ادب * سوی او میخیز و او را می طلب *
کین طلب در تو مبارك جنبشست * وین طلب در راه حق مانع کشست * ثانی ابله و احمق
معناسنه شمس فخری بیت کجا زبنده کی ظل حق شدی مأیوس * اکر نبودی آن کور بخت
و ابله و لوك * ثالث اور دیدکلر علت که بر یومری ات کبی نسنه در آدم و حیوانده ظاهر اولور
اما وجعی اولمز عربیده غدر و دبیله دخی دیرلر ﴿ مع اللام * لول ﴾ واو معروفله بی شرم و حیا
معناسنه که لور دخی دیرلر بو مقوله کمسنه یه لولی دیرلر ارکك اولسون دیشی اولسون نتکم

خواجه حافظ جمع ایله لولیان دیمشدر بیت قغان کین لولیان شوخ وشیرینکار وشهر آشوب
چنان بردند صبر از دل که ترکان خوان یغمارا * حضرت مولانا قدس سره مفرد یني ذکر ایلدی
بیت کرهمی کویم اول وورنمی کویم کول * چون کلنده برلب دولیم ونکتك میکنم ﴿ مع المیم ﴾
﴿ لزوم ﴾ ضم زاء معجمه ایله کپاده دیدکاری یا یدرکه کانکشلر آنکله یای چکمکه مشق ایدرلر
لیزم دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت ببوسه سخت کانی ندارم از تو طمع * وکر کمان سپهر آیدم
کمان لزوم * وله ایضا بیت ای بازوی همت توشدن * مرغان راکمان کمان لزوم ﴿ لغام ﴾ فتح
غین معجمه ایله ایکی معنایه در اول دوه کوکره دکه آغزندن چیقان کوپك ثانی اکام یعنی اویان
﴿ لکام ﴾ فتح کافله ایکی معنایه در اول بمعنی کنك وبی حیا حکیم سوزنی بیت هرچندکه
کنکیم وکلوکیم ونکامیم * دلداده ودلبسته آن دول غلامیم * ثانی برطاغ آیدرکه محاذیٔ
شهرحما وشیزر واقامیه ده واقعدرکه جانب شمالی چکاوب کتمشدر تاصهیون وسغر وکاسدن
انطاکیه شهرینه منتهی اولور کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مع النون * لرستان ﴾ لرطائفه سی
ساکن اولدقلری یرلره دیرلر مولانا هاتفی بیت به تبریز راند از لرستان سمند * که کرد نکشانرا
کشد درکمند ﴿ لکین ﴾ کسرکاف وسکون یای تحتانیله بمعنی نمد یعنی کیچه پوردهای جامی
* قطعه * همی تا بود نزد اهل خرد * سقرلاط افرون بها از لکین * بمان جاودان شادمان
دوستکام * خدایت حفیظ ونصیر ومعین ﴿ لمچان ﴾ سکون میم وفتح جیم فارسیله برطائفه نك
آدیدرکه غایت قتال وخونریز وسفاك اولورلر ولایتلرنده شکرقامشی غایت چوق اولمغله
طعاملری جمله سکری ایمش ﴿ لندیدن ﴾ سکون نون ویای تحتانی وکسر دال مهملهٔ اولی
وفتح ثانیه ایله کندوکندوایله زیرلیدن سویلمك کذا فی المجمع ﴿ لوخن ﴾ سکون واو وفتح
خاء معجمه ایله اسماء تردندر حضرت مولانا قدس سره بیت چندانکه خواهی جنك کن یا کرم کن
تهدیدها * میدان کدورا وخنست بهرچه مینالی ایا ﴿ لوس زن ﴾ واو معروف وسکون
سین مهمله وفتح زاء معجمه ایله چاشنکیر معناسنه درکه لوس چاشنی در وزن اسم فاعلدر طادیجی
دیمك اولور بو فعل صاحبنه چاشنکیر تعبیر اولنور ﴿ لوسیدن ﴾ واو معروف وکسر سین
مهمله فریب دادن وفروتنی کردن یعنی یلتقامق لق ایله تواضع کوسترمك کذا فی المجمع ﴿ لوشن
واو معروف وفتح شین معجمه ایله لوش مرقومك معنای اولیله مترادفدر صود یینلر اولان باچاق که
پچن دخی دیرلر حکیم اسدی بیت نهالش بزبرش زلوشن بدی * زبیجادرش آب روشن بدی *
﴿ لوغیدن ﴾ واو معروف وکسر غین معجمه ایله ایکی معنایه در بری بمعنی آشامیدن وبری
بمعنی دوشیدن ﴿ لوکیدن ﴾ واو معروف وکسر کافله درشت وناهموار یورمك یعنی دیزاوزره
ویاخود الاوزره یورمك کذا فی المجمع ﴿ لولین ﴾ واو معروف وکسر لامله ابریق وامثالی
نسنه لرك لوله سی یعنی امزیکی میرنظمی بیت در آ بجابدی چشمهٔ دلپذیر * زلولین آب
حیاتش بزیر ﴿ مع الواو * لو ﴾ برزن کوظرف معناسنه هرنه اولورسه تعمیم بیت ای کوینی
اندرلوزدی از ترس باغی رخت را * پوشیده باد از رخت من کرد رخت اندر لوزنم ﴿ لولو ﴾ واو
معروف وضم لامله قرچی طائفه سنك محبوبلری که وقت بشارت وحالت نشاطده لولو دیو
آغزدن صدا ایتدکاری ایچون لولو دیرلر جمع ایدوب لولیان دیدیلر وهر محبوب فتنه

فتنه انکیز وغارتکر صبر اوله استعاره طریقیله لولیان دیرلر نتکم خواجه حافظ دیوانده برقاج
یرده واقع اولمشدر وعربیده اینجو معناسنه در شیخ آزری بیت درخاك خراسان نه غریبی توکه
هستند * ارباب خراسان همه لالا وتولولو ﴿ مع الهاء * لباده ﴾ فتح باء موحده ودال مهمله
ایله جفت وعربیه چکمك ایچون اوکوزیوینده قودقلری اغاجه دیرلر کمال اسمعیل بیت آتش خشم
توچون زبانه برآرد * شیرفلك برنهد بکاولباده ﴿ لتره ﴾ سکون تاء مثناة وفتح راء مهمله
ایله ایکی معنایه کلور اول زبان قرارداده یعنی ایکی آدم میانلرنده معهودانه تکلم اولنوب خارجدن
ایشیدیلن نهم ایدوب آکلمیه آکا لوتر ولوتره دخی دیرلر ثانی اول شخصه دیرلرکه بند زبانی
اولیوب بولدوغی سوزی سویلیه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ لغونه ﴾ ضم غین معجمه وواو
معروف وفتح نونله آرایش وزیب وزینت معناسنه درکذا فی المؤید ﴿ لقمهٔ خلیفه ﴾ برنوع
لطیف حلوادر حکیم خاقانی بیت کان لقمهٔ خلیفه که ازدست وی خوری * اوزینه ایست خردهٔ
الماس درمیان ﴿ لنبه ﴾ سکون نون وفتح باء موحده ایله مردم بزرك جثه وقربه معناسنه میو
عماره بیت چراکه خواجهٔ انجیل وزنش جوانمردست * زنی چکونه زنی سیم ساعد ولنبه *
﴿ لنکوته ﴾ سکون نون وواو وضم کاف وفتح تاء مثناة ایله درویشان کوچکلری وسروپا برهنه
کسنه لریله الرینه بغلدقلری فوطه یه دیرلر لغت هندیدر شاه داعیٔ شیرازی بیت دل بفراغت ده
ولنکوته بند * ازجهت زر نه بجان پوته بند ﴿ لوبره ﴾ واو مجهول وفتح باء موحده وراء مهمله ایله
میش دشتی یعنی بیان قوینی ﴿ لوتره ﴾ سکون واو وتاء مثناة وفتح راء مهمله ایله ایکی آدم
میانلرنده معهودانه اولان مکالمه که لتره دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ لوره ﴾ واو
مجهول وفتح راء مهمله ایله لوز مرقومك معنای اولیله مترادفدر یعنی سیل یرتوب آقدوغی یر
استاد قرخی بیت ترا بزرك سپاهیست وین دراز رهیست * همه سراسر پرخار ومار واوره وجر
امیر خسرو بیت شد از آب کتوران سوده فرسنك * دران دشت فراخ ولوره وتنك *
﴿ لوزه ﴾ واو معروف وفتح زاء معجمه ایله سیل یرتوب آقدوغی یرسیلا بکند معناسنه استاد
عنصری بیت دلش بکیرد ازین کوه ودشت وبیشه ورود * دلش بکیرد ازین آبکند ولوزه
وجز ﴿ لوسانه ﴾ واو معروف وفتح سین مهمله ونونله چاپکلك وجابا وسلق کسایی بیت اجل چون
جام کرده کیرو پوشیده بخاك اندر * صبا ازدور بکدانه برون کرده باوسانه ﴿ لوشابه ﴾ واو معروف
وفتح شین معجمه وباء موحده ایله جرب وشیرین معناسنه اعم وطعامده اخص در ﴿ لوشاره ﴾
واو معروف وفتح شین معجمه وراء مهمله ایله لور مرقومك معنای اولیله مترادفدر یعنی سیل
یرتوب آقدوغی یرکه لوزه دخی دیرلر مؤید الفضلاده زمین کوشده یعنی چقور اولمش یر
وسیلاب کندمعناسنه ﴿ لوشانه ﴾ واو معروف وفتح شین معجمه ونونله چرب وشیرین کرك
طعام وکرك غیری لوشابهٔ مرقوم معناسنه ﴿ لوقه ﴾ واو مجهول وفتح قافله لوقاء مرقوم
معناسنه در ﴿ لوکه ﴾ واو مجهول وفتح کافله اوج معنایه کلور اول آردپست یعنی آچلق اون
دقیق خرجی معناسنه کمال اسمعیل * قطعه * من که بهر تو از خدا خواهم * کاردان کرنج ولوکه
وقند * تا کیم دفع عشوه خواهی کرد * چند ازین انتظار آخرچند * بعض فرهنکلرده بو معنایه
لامله لوله واقعدر ثانی دانه دن آیرلمش پنبه ثالث آواز باند کریه ونالیدن سك وغیره یعنی

آواز بلند ایله کوپك وغیری اولومق ﴿ لوله ﴾ واو معروف وفتح لامله معروف نسنه در چشمه ومعملقارده وبریق وبردقارده اولور ودخی بدرکه که عورات اکر رلر ﴿ لویشه ﴾ کسر واو وسکون یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله بمعنی غلهٔ کوفته یعنی دوکلمش غله کذا فی المجمع ﴿ له ﴾ اظهار ها ایله قره قوش که آله دخی دیرلر عربیده عقاب دیدکاری قوشدر حکیم علی فرقدی بیت مثل دشمنان تو باتو * حیلهٔ کبك وعلمهای له است ﴿ مع الیاء التحتانی * لبنی ﴾ سکون باء موحده وکسر نونله قره کونلك که عربیده میعهٔ سایله دیرلر ﴿ لوری ﴾ واو معروف وکسر راء مهمله ایله چدام معناسنه اعاذنا الله منه وواو مجهول ایله لولی معناسنه در جمال الدین عبد الرازاق کاشی بیت رومیٔ روزاب کارت بردوتودر کار آب * لوریٔ شب رخت عمرت برد وتودر بیخ وخار * کمال اسمعیل بیت باترکتاز طرهٔ هندوی تومرا * همواره همچونیکهٔ لوریست خانمان ﴿ لوشنکی ﴾ واو معروف وفتح شین معجمه وسکون نونله باچلقلی صو معناسنه در ﴿ لولی ﴾ واو معروف وکسر لامله محبوب طائفهٔ قرچی که اولودخی دیرلر خواجه حافظ بیت صبا زان لولی شنکول وسره مست چه داری اکهی چونست حالش * موئید الفضلاده سرود کوی وظریف معناسنه دیوب بویلی یازمش خواجه حافظ بیت دلم ربودهٔ لولی وشیست شورانکیز * دروغ وعدهٔ قتال وضع ورنك آمیز ﴿ باب المیم المفتوحة مع الالف * ما ﴾ نفس متکلم مع الغیر معناسن افاده ایدر بر معناسنه عربیده کی نحن معناسنه ﴿ ماخولیا ﴾ ضم خاء معجمه وواو معروف وکسر لامله لفظ یونانی در اصلی مالیخولیا درکه لفظ مرکب در بری مالید ربونکه اصلی مولی در سودا معناسنه وبریده خولیا درکه خلط معناسنه در چون که اول عائی بیان قصد اولندی ترکیب ایدوب واوك تلفظنده نوع ثقلت اولمغله الفه قلب ایدوب مالیخولیا دیدیلر خلط سودا معناسنه آنی دخی اعجام اختصار ایدوب ماخولیا دیدیلر ابو المعانی * قطعه * دراصل جنون وعشق جانان * یك مادّه ایست همچو سودا * شد نام یکی جنون اول * پس عشق شد است مالیخولیا ﴿ مارا ﴾ بژه دیکدر عربیده لنا معناسن افاده ایدر نفس متکلم مع الغیر علامت مفعول اولان را ایله ترکیب اولنمشدر خواجه حافظ بیت درکوی نیکنامی مارا کذر ندادند * کرتو نمی پسندی تغییر کن قضارا * شیخ سعدی بیت مارا بجهان خویشتر ازین یکدم نیست * کز نیك وبد اندیشه ازکس غم نیست * چغتایده بیز کادیرلر ﴿ مارافسا ﴾ سکون راو فتح سین مهملتین ایله یلان افسونی بریردن یلانی قاچرمق ایچون اوقودقلری افسون که مارافسار ومارافسای دخی دیرلر حکیم انوری بیت کرحسودت بسیست عاجز نیست * ازدها از جواب مارافسا ﴿ مارقشیشا ﴾ سکون راء مهمله ویای تحتانی وفتح قاف وشین ثانی وکسر شین معجمهٔ اول ایله ترکیده اوروز اوتی دیرلر براوتدرقالن بیراقلری اولور ﴿ مارکیا ﴾ سکون راء مهمله وکسر کاف فارسیله مارچوپه درکه عنقریب ذکر اولنور انشاء الله تعالی ﴿ ماستبا وماستوا ﴾ کلاهما بسکون السین المهمله وتاء المثناة وفتح باء موحده وواو ایله اصلری ماست آباوماست آوا ایدی تخفیفا الف اولری حذف اولنمشدر یوغرت شوربا سی معناسنه ترکیده بوزجه آشی دیرلر ﴿ ماشا ﴾ بوزن حاشا عراق عربده بغدادسرحدنه قریب محلده بردربند آدیدر میرنظمی بیت بعالم بودنی چون نیست حاشا * نباشد هرکریوه همچو ماشا ﴿ مالکا ﴾ فتح لام وکاف وسکون میمله برنوع حلوادر

حلوادر پرنج اونی وروغن ساده وشکرایله ایدرلر اکثر کیلان خلقی یمننده متعارفدر ﴿ مالیخولیا ﴾ یعنی ماخولیای مرقوم ﴿ مامیثا ﴾ کسر میم وسکون یای تحتانی وفتح ثاء مثلثه ایله براوتدر ترکیده پاپین وعربیده افسنتین دیرلر لفظ یونانیدر ﴿ ماما ﴾ والده معناسنه در اما اکثر خاتون معناسنه استعمال اولنور ﴿ ماما ﴾ فتح نونله اوج معنایه در اول کتاب زنده نام خدای تعالی جل شانه در ثانی بمعنی مثل ومانند حکیم ازرقی بیت فروسینی دل دشمن بدان کالك شهاب آیین * که بررانی صف لشکر بدان تیغ فلك مانا * شمس فخری بیت ازقاف تاقیامت مأمور حکم کردد * مانا که کردد ایدون نزدیك شد همانا * ثالث بمعنی همانا کمال اسمعیل بیت مرا دلیست پرازماجرای کوناکون * که نیست خالی برای مولوی مانا * میرخسرو بیت زلف توسیه چراست مانا ك * بسیار در آفتاب کشتست * بومعنایه شمس فخری بیت نکشت هیچ سخنور بکرد این معنی * منم که جامع این چار فن شدم مانا * رابع بمعنی پنداری وکویی اثیر الدین اخسیکثی بیت مانا که خلد پرده زرخسار برکرفت * یاساده کشت ریشو ردهررا عذار * خامس بمعنی شاید مرحوم کمال پاشازاده مانا مانستن دن اسم فاعلدر بکزیمی معناسنه در آخرنده کی الف وصفیه درکه اتصاف ایچون آخر کلیه لاحق اولور ﴿ مبادا ﴾ فتح باء موحده ودال مهمله ایله اولیه دیمك معناسنه در بادا اوله میم ناهیه داخل اولدقده اولیه معناسن افاده ایدر میرنظمی بیت مبادا این سخنها پردروغش * کند احوال کارت بی فروغش ﴿ مرا ﴾ فتح راء مهمله ایله بکادیمکدر عربیده کی لی معناسنه وکاهی بنی معناسنه اولور حضرت مولانا قدس سره بیت از نیستان تامرا ببریده اند * در نفیرم مرد وزن نالیده اند * وکاهی بنده معناسنه کلور مولانا کاتبی * مصرع * مرادلیست شتروارها بحجرهٔ تن ﴿ مردم کیا ﴾ یعنی استرنك که سترنك دخی دیرلر عربیده ببروح الصنم دیدکاری برکوکدر انسان صورتنده اولور حکیم سنایی بیت پیش تیغش روز نبرد ونبرد * همچو مردم کیاه ودی مرد ﴿ مرورا ﴾ سکون راء مهمله اوّل وفتح ثانی وواو ایله اکادیمکدر ورا اکادیمکده کافیدر مر لفظ زائیدر انجق تحسین کلام ایچون ایرادایدرلر شیخ عطار بیت هست سلطانی مسلم مرورا * نیست کس را زهرهٔ چون وچرا ﴿ مغزا ﴾ سکون غین وفتح زاء معجمتین ایله ایکی معنایه در اول قصد ایدیلن محل ثانی آرزوایتمه دیمك معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ ملکا ﴾ سکون لام وفتح کاف ایله صاحب مذهب ترسایان وفقیه ومجتهدین ایشان دیمکدر ﴿ منش کردا ﴾ طبیعت دونمك یعنی کوکل بولانمق عربیده غثیان دیرلر فتحات ثلثه ایله ﴿ منقلا ﴾ سکون نون وفتح قافله اسم مکاندر مولانا هاتفی بیت علمها برافراخت ازمنقلا * چوبالای خوبان سراسر بلا ﴿ منکوا ﴾ سکون نون وضم کاف فارسی ایله ایکی معنایه در اول بروزیرنامی در حکیم اسدی بیت چنین کفت کای افسر انجمن * دبیرسشهم منکوانام من * ثانی قاربازمعناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ میا ﴾ فتح یای تحتانیله میم نهی ایله کلمه دیمکدر ﴿ مع الباء الموحده ﴾ ﴿ ماراب ﴾ سکون راء مهمله ایله تازه یخنی معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ ماریعقوب برآدم آدیدرکه صاحب مذهب ترسایی ایدی کذا فی المؤید ﴿ ماشوب ﴾ ضم شین معجمه وواو معروف ایله الله که ماشو وپرویزن دخی دیرلر ﴿ ماکوب ﴾ ضم کاف ایله جلاه آلتلرندن مکبك

دیدکاریدرکه ایچنه ماسوره قویوب بر طوقورلر شاعر بیت کرفتارم بدست بخت منکوب *
شدم کویا کف چلاه ماکوب ماه آب نیراعظم برج اسدده اولدوغی ایام که آخر یاز آییدر
روم لساننده آغستوس دیرلر ماهتاب آی آیدناغی ضوء قمر معناسنه اصلی تاب ماه
ایدی مضاف الیه تقدیم اولنمشدر واستعاره طریقیله روی دلبرده دیرلر نتکم شاعر بیت
آن قد سرو روی مهتابش * یا چو خورشید کشته پرتابش ماه نخشب ابن مقنع نام
بر حکیم شهر نسف قربنده بر طاغده بر قیودن صنعت ایله آی کوستررایدی که اوج فرسخ یره دك
ضیاسی واررایدی التمش کیجه بو منوال اوزره کوکده ایکی آی کورینوب خلقه بو وجهله فریب
ویرمش نخشب بعضیلری آی آدیدر دیمشلر نتکم مولانا جامی یوسف علیه السلام قیوده
اولدوغی محل دیر بیت سه روز آنماه درچه بود تا شب * چو ماه نخشب اندر چاه نخشب *
مرقوم آیه ماه سیام وماه کش دخی دیرلر شیخ نظامی بیت نه ماه آیینهٔ سیماب داده * چو ماه
نخشب از سیماب داده * خواجه سلمان بیت از عکس کونهایت در تاب نخشب * وز سحر
چشمهایت بی آب چاه بابل مترب سکون تاء مثناة وفتح راء مهمله ایله بمعنی تب ولرز برخسته لکدر
عربیده حمه دیرلر مرداب سکون را وفتح دال مهملتین ایله حوض وآبکیرکه طویل
وعریض وعمیق اوله مروتاب ومرورتاب کلاهما بضم الراء المهمله وواو المعروف وفتح
التاء المثناة صغرتمج معناسنه در مکاب کاویدن لفظندن نهی حاضردر قازمه دیمك
معناسنه کمال خجندی * قطعه * خدایی که کوه سهند آفرید * ترا دادبینی چو کوه سراب *
نهٔ کوهکن چند کاوانیش * نکه دار ادب با بزرکان مکاب * بو بیتدن فهم اولنورکه لج وعناد
معناسنه اوله مکیب کسر کافله نهی حاضردر ایکی معنایه در اول کج مرو معناسنه ثانی
رخ متاب معناسنه در شمس فخری بیت امروز بازمانه نصیحت همیکند * کین عهد راستیست
رخ از راستی مکیب * کاهی متعدی اولور کج ایتدرمه ویبانه میل ایتدرمه ویولدن چقارتمه
معنالرینه شهیدی قمی * قطعه * یك تازیانه خوردهٔ بر جان ازان دو چشم * کز زخم آن بماندهٔ
بر سانه درد شیب * کی دل بجای داری تو در پیش چشم تو * کو چشم را بغمزه بکرداند از و ریب
یارب تو آفریدهٔ رویی بدین مثال * خود رحم کن بر امت واز راهشان مکیب منجلاب سکون
نون وفتح جیم ولامله چقور یرلرده واقع اولان چرکاب ومطبخ وحمام کاریزلرندن بر یرده ارکلمش اوله
شیخ سعدی بیت اکر برکهٔ پرکنی از کلاب * چو سك در وی افتد شود منجلاب موکب
سکون واو وکسر کافله بیوك عسکر جمعیتی میر نظمی بیت شده موکب حسن شاه کمال *
بخواهد بدل را دهند اختلال مویزاب کسر واو وسکون یای تحتانی وزاء معجمه ایله
قوری اوزم صویی عربیده نبیذ دیرلر مهتاب ماهتاب لفظندن مخففدر صائب اصفهانی
بیت حضور صحبت روشندلان غنیمت دان * پیاله کیرکه شبکیر میکند مهتاب میاب
فتح یای تحتانیله نهی حاضردر آکلمه وبولمه معناسنه در میر نظمی بیت سخن راست کویم که او کج
میاب * اکر کج بیایی کشی اضطراب مع التاء المثناة * مات شطرنجده مغلوب اولمق
وعربیده فوت اولمق معناسنه در مولانا عصمت بخاری اوغلی شطرنج اوینارکن صنعت ایله تعلیم
لعب ایدوب دیر بیت زعشقت فیل درماند تو فرزین بند پیش آری * شود شه مات کر یکدم

کر یکدم رخت در باختن کیرد مادر رخت عربیده تودری دیدکاری دارو در اصفهانیلر فرامه
دیرلر ماست سکون سین مهمله ایله یوغرت که عربیده لبن دیرلر مرست فتح را
وسکون سین مهملتین ایله بمعنی همانا استاد فرخی بیت سرای و باغ چو بی کدخدای خواهد
ماند * کل وبنفشه مرست وسرای وباغ مرست مزکت سکون زاء معجمه وکسر کافله
بوزن ومعنی مسجد کذا فی المجمع مست اکرچه سرخوش معناسنه استعمال اولنور
اما مست ایله سرخوش بیننده فرق واردر مست شول کمسنه درکه ایچدوکی مسکردن باشی
دونوب وکوزی قراروب سویلدوکین بلمیه اول مرتبه ده اولانه سیه مست دخی دیرلر سرخوش
اول مرتبه یه وارمزدن مقدم اولان متکیفدر امیر خسرو بیت خوش آن دمها که پیشش بود
می که مست وکه سرخوش * جهانم میشود تاریك چون یاد آرم آن شبها مشت سکون شین
معجمه ایله ایکی معنایه در اول کروه انبوه معناسنه وکاهی ستبر وغلیظ معناسنه ده اولور
شیخ سودان بیت ازرق دیو چهر پژمژه رنك * زبدی مشت واز هجیزی دنك * ثانی
بلوکات غزنیندن بر قریه اسمیدرکه موضع سه کانه یه قریبدر حرکات ثلثه ده معنای مغایر ایله
وارد اولمشدر مغز پشت اینجه کموك ایچنده اولان ایلك که مردار ایلك دیرلر معروفدر
واصطلاحی معناسی منی در منی آرقه دن کلور دیدکاری معنایه در مقامات موسیقی
مقاملری که اصول مقامات درتدر راست وعراق وزیر افکند واصفهاندر راستك ایکی فرعی
واردر بری زنکله وبری عشاقدر وعراقك دخی ایکی فرعی واردر بری مایه وبری بوسلك در
وزیر افکندك دخی ایکی فرعی واردر بری بزرك بری رهاویدر واصفهانك دخی ایکی فرعی واردر
بری حسینی بری نوا وایکی فرعدن بر آوازه متولد ومنشعب اولور مایه ایله بوسلکدن
آوازهٔ حجاز متولد ومنشعب اولمشدر تفصیلی موسیقی رساله لرنده مذکوردر مکافت
فتح کافله رنج وآفت معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری مملخت سکون میم وخاء معجمه
وفتح لامله پای افزار معناسنه در کذا فی المجمع مع الجیم * ماج ایکی معنایه در اول ماه
معناسنه در حکیم فردوسی بیت چو تو شاه ننشست بر تخت عاج * فراغ از تو کیرد همی مهر وماج
ثانی استاد رودکی شاعرك اشعارینی یازوب روایت ونقل ایدن کمسنه نك نامیدرکه مج دخی
دیرلر مج رودکی نك راویسی آدیدر نتکم رودکی دیمشدر بیت ای مج کنون تو شعر من
از بر کن ومخوان * از من دل وسکالش واز تو تن وزبان * شمس فخری بیت تا مدحت او کفتی
وخواندی زشرف کو * استاد سخن رودکی وراوی او مج مدنج فتح دال مهمله وسکون نونله
دندانهٔ کلیدکه مدنك دخی دیرلر قریع الدهر بیت همه آویخته از دامن دعوی دروغ * چون کنه
از کس کار و چو کلیدان ز مدنج مرج سکون راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول سنور
ولایت شمس فخری * قطعه * ابو اسحاق دارای دوران که چرخ * سعادت در احوال او کرده درج
ز مهرش مبادا تهی هیچ دل * ز فرمانش خالی مبادا یج مرج * ثانی چمنزار معناسنه در بو معناده
عربیله مشترکدر وبر برندن نسنه آچمق ضم میمله عربیده کوهستانده بر شهر آدیدر وضم میم
وفتح را ایله ینه عربیده بر مقده یوزکی دپرتمك ودخی بر نسنه تباه اولمق ودخی آشفته اولمق معنالرینه در
مرنج فتح راء مهمله وسکون نونله هندوستانده بر قلعه آدیدر مرنك دخی دیرلر منج

سکون نونله بر دارودر راوند وریوند دخی دیرلر اعلاسی دیارچینده اولور ضمله آخر معنایه در
ق موج ع دریانك حرکتی محلنده اولان حالت عربیله مشترکدر شیخ سعدی بیت چه غم
دیوار امت راکه باشد چون تو پشتیبان * چه باك از موج بحر آنرا که باشد نوح کشتیبان *
ق می پخج ع ضم باء فارسی وسکون خاء معجمه وفتح تاء مثناة ایله مثلث دیدکلری قینامش
اوزم صویی معناسنه معنای ترکیب قینامش شراب دیمکدر ق مع الجیم الفارسی * ماچ ع
فرهنك جهانکیریده بوسه معناسنه بو معنایه میر نظمی بیت چو دیده لعل نابش ماچ کرده *
ازان پس جامهایش لاچ کرده * ثانی بعض فرهنکلرده سك ماده معناسنه در ق ماپلچ ع
کسر لامله صواجیلرك دمور آلتی درکه آنکله صوایی هموار ایدرلرکه اکا ماله دخی دیرلر ق مخلچ ع
سکون خاء معجمه وفتح لامله براوتدر چارپا حیوان یدکده مست اولور ق مغلاچ ع سکون غین
معجمه وفتح لامله اطفال لعبلرندن بر لعبدرکه برچقور قازوب جوز آتارلر چقور ایچنه دوشنی
آلورلر اول چقوره مغلاج دیرلر مغلاغ دخی دینلور لفظ مرکبدر مغ چقوردر ولاغ ولاچ اویون
معناسنه در ترکیب اولنوب اویون چقوری دیمك اولور حکیم سوزنی بیت هر مرادی که داری
اندر دل * با تو آید چو کوزدر مغلاچ ق ملخچ ع فتح لام وسکون خاء معجمه ایله مخلچ مرقوم کبی
براوتدر حیوان یدکده مست اولور ق مع الخاء المعجمه * ماخ ع ایکی معنایه در اول سیم وزر
قلب یعنی خالص اولمیان آلتون وکمش استاد عسجدی بیت چون شد حکیم ما وجوانمرد ودل فراخ
یك پیره زن خرید بیك مشت سیم ماخ * ثانی منافق آدم که لسانی قلبنه موافق اولمیه بوندن
دخی مغشوش معناسی چیقار قریع الدهر بیت همه را همت ماخ وهمه بر راه پساخ * همه را
کون فراخ وهمه را روزی تنك * بو ایکی معنایه شمس فخری بیت بصاع ودامن من بخل زر
تمام عیار * نه سیم ماخ دهد بر مثال مردم ماخ ق ماچخ ع کسر جیم فارسیله چخیدن لفظندن
تصرف اولنمشدر بمعنی کوشیدن یعنی دورشمك ق مخ ع ایکی معنایه در اول آتش معناسنه
مولانا جامی * رباعی * در خلوت نیك یافت آن شیخ کرخ * بس کرم سوزکی شب از سورت
مخ * کوی که کشاده مالك اندر برزخ * در کور شقی در پچه از دوزخ * ثانی بمعنی منج یعنی
صاری آرو ق مرخ ع سکون راء مهمله ایله بر نوع اغاجدر ایکی پارچه سن بر برینه سورنجه
آتش چقار ق ملاخ ع زیرباد جزیره لرندن بر جزیره نك اسمیدر ملاخه دخی دیرلر شیخ سعدی
بیت ز تاج ملك زاده در ملاخ * مکر لعلی افتاد در سنکلاخ ق ملخ ع فتح لامله چکرکه عربیده
جراد دیرلر بر غریب جانوردر سکز نوع حیواندن آنده نشان واردر نتکم دیمشلردر بیت خوك
چشم ومار دم کرکس پر وکژدم شکم * شیر صدر وپیل کردن ناقه پا واسب سر ق مع الدال
المهمله * ماد ع بوزن داد ایکی معنایه در اول بمعنی مانند ثانی بمعنی مادر کویا که بو لفظلرندن
اختصار اولنمشدر مثال اول ابو المعانی بیت ندیده مادتو دلبر که کردون * بکردید تا ازل از حد
بیرون ق مادرزاد ع ایکی معنایه کلور اول برانادن متولد قرنداش ثانی طبیعت اصلیه
معناسنه مثلا این خصلت آنرا مادرزادیست دیرلر ق ماراسپند وماراسفند ع کلاهما
بمعنی واحد سکون را وسین مهملتین ایله اوچ معنایه کلور اول شهور شمسیه نك یکرمی طقوزنجی
کونی اسمیدر بو کونده عقد نکاح ودوستلر ایله صحبت ایتمك مناسبدر حکیم انوری بیت تا که

تا که بر نطع دهر در بازیست * رخ بهرام واسب ماراسفند * بهرام روز بیستم از ماه * ثانی
روز مزبورك تدبیر امورینه موکل بر فرشته آدیدر ثالث نام آذرباد که بر موبد موبدان باباسی آدیدر
بو معنالرده ماراسپندان وماراسفندان دخی دیرلر ق مازند ع فتح زاء معجمه وسکون نونله
مازندران لفظندن اختصار اولنمشدر کذا فی فرهنك جهانکیری ق مامید ع کسر میم وسکون
یای تحتانیله براغاج آدیدر خواجه سلمان بیت کلبن انبته الله نباتا حسنا * بر مامید سپهر
از چمن جاه وجلال ق ماند ع فتح نونله مانستن لفظنك فعل مضارعیدر بکزر دیمکدر عبید
زاکانی بیت بکون نازك دلبر کس دختر نمی ماند * اکر ماند شبی ماند شب دیکر نمی ماند *
وسکون نونله ماندن لفظنك فعل ماضیسیدر قالدی معناسنه ق مانند ع فتح نون اول
وسکون ثانیله شبیه ونظیر معناسنه شاعردر توحید بیت سبحان الله زهی خداوند *
بی مثل وشبیه ومثل ومانند * چغتایده تیك دیرلر مثلا بر شیء آخره تشبیه ایدوب ادعاء
ایکیسی بر دردیجك یرده تیکدور دیرلر عجم دخی نم کبی دردیمکده متم تك دیرلر بونلر کسر تاء مثناة
ایله استعمال ایدرلر فرهادنامه ده فرهاد وصفنده دیر بیت آنکا تیك پادشالیغ یا کدالیغ *
کدالیغ تیك ایتمای پادشالیغ * تیکی مثل وعدیل دیمك اولور سبعهٔ سیاره ده شیخ نظامینك
پنج کنج مدحنده بیت هم بناسی فلك نهادی تیك * هم سوادی جهان سوادی تیك ق مانید ع
کسر نون وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول مانیدن لفظندن فعل ماضیدر بکزدی
معناسنه ثانی شطرنجده مغلوب اولمق معناسنه در معنای اولدن بر کسنه برایشی ایتمك استیه
وایده میه یاخود بر سوزی سویلمك مراد ایده سویلیه میه اکا مانید دیرلر مثال معنی ثانی یعنی
نرد وشطرنجده مغلوب معناسنه شمس فخری بیت خرد شطرنج دانش باخت باشاه * ولی
حال نخستین دست مانید * ونسخهٔ اسدی ده بمعنی جرم واقعدر ق ماه آفرید ع فریدون
شاه اوغلی ایرجك جاریه سی آدیدرکه ایرج مقتول اولدقدن صکره جاریه حامل اولدوغی
ظاهر اولمغله حفظ ایلدیلر آندن تور نام بر دختر وجوده کلدی که منوچهرك والده سیدر حکیم
فردوسی * مثنوی * یکی خوب چهره پرستند دید * کجا نام او بود ماه آفرید * که ایرج بدو مهر
بسیار داشت * قضارا کنیزك ازو بار داشت * چو هنکامهٔ زادن آمد بدید * یکی دختر آمد
زماه آفرید ق ماهی خرد ع ضم خاء معجمه ایله قیا بالغی دیدکلری خرده بالقدر ق ماهی کرد ع
کسر کاف فارسیله قلقان بالغی دیدکلری دکرمی بالقدر ق مبیناد ع کسر باء موحده وسکون
یای تحتانی وفتح نونله ترکیده الله کوسترمیه دیدکلری معنایه در اکثر محل دعا ووقت تمناده ایراد
اولنور ابو المعانی بیت همیشه بار غم عشق در دلم ثابت * که نقص درد مبیناد آخر عمرم *
ق مخید ع کسر خاء معجمه وسکون یای تحتانیله خزیده وجنبیده یعنی حشرات ارض عموما
نقدر سورینور ودبره نور وار ایسه واثواب کسن قورتجغزلر خصوصا کذا فی فرهنك جهانکیری
معیار جمالیده بمعنی خسپید شمس فخری بیت ارذل بد خواه او غم نتواند کسیخت * زانکه
زبد وازل سخت بد وغم مخید ق مرد ع سکون راء مهمله ایله ار آدم عربیده کی رجل معناسنه در
صبیان وشبابه مرد دینلمز حد بلوغی کچمینجه وبر معناسی دخی شجاع وبهادردر چغتای
لساننده آو دیرلر فتح همزه ایله کشی دیمکدر میر علیشیر بیت بیر آوکه عشق ومی ایلکید امبتلا

بولغای * نی تانك اكر آنكا هر لحظه یوز بلا بولغای * بولسانده اكرچه كیشی لفظی دخی استعمال
اولنور نتكم بو بیتده مذكوردر وله ایضا بیت جاندا اوزداغین كوروب عاشقلغمنی آنكا دی *
اول كیشی دیك كیم تانیغای اوزقولین بیلكو كوریب * لكن اكثریا كیشی دیجك یرده آو دیرلر اسم
مذكوردن غیری ایل لفظنك بر معناسی دخی كیشی دیمكدر نتكم بو بیتده واقعدر وله بیت چون
عشق نكته سی دیرمین هجوم ایتار عشاق * نیچوك دیرسك دیر ایلكا بولور قرین غوغا *
ق مردم زاد ع عربیده بنی آدم دیدكلریدر آدم اوغلی معناسنه حضرت مولانا قدس سره
بیت فرشته رست بعلم وبهیمه رست بجهل * میان هردو منازع بماند مردم زاد * سیف
اسفرنكی بیت اكرچه دمدمهٔ چاه دیر میماند * بشعر نیك بود زنده نام مردم زاد ق مرید ع كسر
راء مهمله ایله سود ایله آلوده بشمش خرمایه دیرلر ق مزاد ع فتح زاء معجمه ایله براویون آدیدر
صورتی شویله دركه ایكی كمسنه یوزلرین بر برینه طوتوب بری باشنی اول برینك اوكنه قویوب
النده بر ایپك اوجنی طوتار وبریسی دخی ایپك اوبر اوجنی طوتوب اطرافنی طولانورلر وطوران
ایاغیله هركلنی دپر هركیمی اوررسه یرینه یاتورر مرنده وجربنده وخربی زن دخی دیرلر كذا فی
المجمع ق مزید ع بوزن ومعنی مكید یعنی امدی سود اولسون غیری اولسون مختاری بیت
مزیدم آن شكر آرای لعل غالیه بوی * كشیدم آن شبه كردار شاخ مزرنكوش ق مرثد ع
كسر زاء فارسیله صرمنه اویونی معناسنه مرثده دخی دیرلر ق مسراد ع سكون سین وفتح
راء مهملتین ایله حلال اولان نسنه یه دیرلر میرنظمی بیت هر آنكس را به نیكی بود معتاد *
همه كارش شود تحصیل مسراد ق مسند ع سكون سین مهمله وفتح نونله حرامزاده
معناسنه در ابو المعانی بیت مسند اچون شدی ز تخم حرام * مسند همچو دیكران بدنام *
مصراع ثانیده اولان مسند عربیدر ق مغنود ع سكون غین معجمه وضم نونله اویومش واوصی
كتمش معناسنه در ق مقلمود ع حضرت عزرائیل علیه السلامك آدیدر اما حركتی اشعار
اولنمامشدر ونه طائفه نك لسانی اولدوغی معلوم دكلدر آنجق فرهنكلرده بولنمغین بو محله ثبت
اولندی ق مند ع سكون نونله ایكی معنایه كلور اول ادات نسبتدر كلمه آخرینه لاحق اولور
صاحب معناسنه در اما اكثر تركیب سز معنی افاده ایلمز دولتمند وحاجتمند وحصه مند كبی
تركیبه محتاج اولور حكیم خاقانی بیت كرچه هنر آموزند اهل هدی از مندان * مندان
ز تو آموزند اسرار جهانداری * استاد رودكی بیت ترا بداد خدا این جهان ونیكو دار *
بزرك كردتر از انكه هست روزی مند * ثانی بر نوع عنبردركه هم سیاه وهم سنكین اولور چندان
مقبول دكلدر ق مهد ع سكون هایله بشك معناسنه در خواجه سلمان بیت از پی خوابكهش
در ازل آراستهٔ * مهد پیروزهٔ افلاك بانواع لآل * وكاهی تخت معناسنه ده استعمال اولنور
كمال خجندی بیت سلیمان كوكه در جو هوا مهدش كشیدندی * كنون جو جو شد اندر خاك
وبر سر میكشد مورش * وكاهی صدر وسریر معناسنه ده استعمال ایدرلر شیخ نظامی بیت
یكی مهد ازین جا بر آموده در * همه پیكر از كوهر ولعل پر ق مهد ع فتح هایله بوزن رهد وجهد
مثقب كه حكاكلر اینجو وجواهر دلرلر ودولكرلر تخته دلمك ایچون قوللنورلر عربیده دخی بو معنالره
اولدوغندن مشتركدر مولانا هاتفی بیت نشست اندران مهد مهدی عهد * چه فرخنده

فرخنده عهد وچه زیبنده مهد ق مهلند ع سكون ها ونون وفتح لامله تیغ هندی معناسنه كه
مهند دخی دیرلر نجم الدین سمنانی بیت مرا كه صورت فضلم جكر پر از خون كرد * وكر كه هیكل
مهلند داد آب زلال ق مهند ع فتح هایله مهلند مرقومدن مخففدر تیغ هندی معناسنه
عربیده ضم میم وفتح ها ونون مشدده ایله ینه قلیچ معناسنه در كعب ابن زهیر رضی الله عنه مدح
رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ده ایتدوكی قصیده كه سبعهٔ معلقه نك بریدر مطلع * بانت
سعاد * اما الرسول لسیف یستضاء به * مهند من سیوف الله مسلول ق مهوند ع سكون
ها ونون وفتح واو ایله هندوستانده بر موضع آدیدركه آنده نمك سفید اولور اطراف بلاده طوز آندن
كیدر كذا فی المجمع ق میزد ع سكون یای تحتانی وفتح زاء معجمه ایله بزم عشرت ومجلس صحبت
معناسنه استاد فرخی بیت ای بمیزد اندرون هزار فریدون * وی به سزد اندرون هزار تهمتن *
ق میمند ع سكون یای تحتانی ونون وفتح میمله غزنین مضافاتندن بر بیوك قریه اسمیدر یاخود
بر موضع نامی در سلطان محمود غزنوینك وزیری وندیم خاصی حسن میمندی اول قریه دندر
ق مع الراء المهمله * ماخور ع ضم خاء معجمه ایله كوسفند كوهیدن بر نوعدركه اكثر ییلان یر
اصلی مارخوردر تخفیفا راء اول حذف اولنوب ماخور تسمیه اولندی وبر معناسی دخی خراباتدر
امیر حسین سادات بیت علم داری مرو بعادت ورسم * كعبه بایست بكذر از ماخور *
ق مادر ع آنه والده معناسنه شیخ سعدی بیت پشت دوتای فلك راست شد از خرمی * تا چو
تو فرزند زاد مادر ایام را ق مادراندر ومادندر ع كلاهما بفتح الدالین المهملتین وسكون نونله
اوكی آنه معناسنه استاد فرخی * قطعه * مهر فرزندی بر خواجه فكندست جهان * راست
چون مادرانده بر انده بر اوست * دشمن از مهر طمع دارد ازو بیهده كیست * كین جهان
مادر او نیست كه مادندر اوست * استاد رودكی بیت جهانا چه بینی نواز بچكان * كه كه مادری
كاه مادندری * كتاب السامی فی الاسامی ده مادراندر مرویدر ق مادرغر ع فتح دال مهمله
وغین معجمه ایله روسبی اوغلی دیمكدر آصلی قحبه آنالی دیمك اولور ق مار ع یدی
معنایه كلور اول معروف كه ییلاندر عربیده حیه دیرلر ثانی مادر لفظندن مخففدر
حضرت مولانا قدس سره بیت بكذر ز جر عشق كه كردر یتیمی * مانندهٔ این عشق ترا مار
و پیر نیست * ثالث بیمار معناسنه دركه بیمارستانه مارستان دیدكلری بوندندر مولانا جامی
بیت بردش از قصر چون نكارستان * همچو دیوانكان بمارستان * رابع میار لفظینك مخففیدر
شاه ناصر خسرو بیت آنچه نخواهی كه من به پیش تو آرم * پیش من از قول وفعل خویش
چنان مار * وله ایضا بیت مردار چون نبود جز كه جفا پیشه كند * مارش آنكار نه مردم سوی
مار مارش * خامس حكام وامرای غرجستانه دیرلركه غرجستان شاهلرینه شار مار دیرلر حكیم
خاقانی بیت شور مورند حسودانت ولیكن كه لاف * شار مارند ونفر با نفر آمیخته اند *
استاد فرخی بیت درین دیار بهنكام شار وچندین مار * پلنك وار نمودند خرچكان عصیان *
سادس بمعنی زدن هندولر دخی بو معنایه مار دیرلر استاد عسجدی بیت اكر ماری وكژدمی
هست طبعش * بصحراش چون مار وكژدم بماری * سابع حساب وارقام معناسنه كه امار واماره
دخی دیرلر ق مار افسار ع سكون را وفتح همزه وسین مهملتین ایله ییلان افسونی كه مار افسای

دخی دیرلر ابو المعانی بیت رقیب زشت آید کوی جانان * بدفعش ما وافسازی بخوانم *
مارخوار سکون راء مهمله وفتح خاء معجمه وواو معدوله ایله صغن دیدکلری جانورکه کاوکوهی
دخی دیرلر اکثر ییلان یدوکندن مارخوار تسمیه اولنمشدر وپادزهرك اعلاسی آنك کوزی
بیکارنده حاصل اولندر تفصیلی پادزهر لغتی ذیلنده ذکر اولندی مارسار سکون راو فتح
سین مهملتین ایله ضحاك مارینك برآدیدرکه اکا مارفش دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت چو
کاوسار فریدون بدید کرد سر او * بخاك شد سرده آك مارسار نهان * ده اك دخی ضحاکدر وله
ایضا بیت بکاوسار فریدون بمارسار چه کرد * بتازیانه همیکرد شاه در هیجا مارندر
فتح راو دال مهملتین وسکون نونله مخفف مادراندردرکه مایندر دخی دیرلر مازندر مازندران
لفظندن تخفیف اولنمشدر حکیم فردوسی بیت تو مازندری را بکس نشمری * که کر کینه سك
یه زمازندری مازه در فتح زاء معجمه واخفاء ها ایله درد پشت یعنی آرقه آغریسی کذا فی فرهنك
جهانکیری ماسور ضم سین مهمله وواو معروفله جلاهلرك ماصوره سی که اوزرینه ایلك
صاروب مکیك ایچنه قویوب بز طوقورلر مالدار معروف مال صاحبی دیمکدر مالشکر
کسر لام وسکون شین معجمه وفتح کاف فارسیله دلاك که آدمی اودوغی سبب ایله مالش اومق وکر
اسم فاعلدر ماور فتح واو ایله مخفف میاوردر یعنی کتورمه حکیم قطران ارموی بیت
باده کلکون خروفریاد ماوریاد هیچ * تا کند بلبل فراز شاخ کل فریاد یاد ماهار بوزن ناچار
زمام اشتر یعنی دوه یولاری خصوصا وسائر حیوان یولاری عموما استادرودکی بیت که بر آب
وکل نقش ما یاد کرد * که ماهار در بینی باد کرد ماه پروار سکون ها وراء مهمله وفتح باء
فارسی وواو ایله برکوکدر زهرناك نسنه لرك مضرتن دفع ایدر ماپروین وماه پروین دخی دیرلر
عربیده جدوار دینلور اکا بکزر برکوك دخی واردر پیش دیرلر بامر الله تعالی پیش هر نه یرده بتسه
جدوار آنك یاننده بتر برلرینه غایت مشابهتی واردر فرقلری بودرکه پیش بالته جی کلاهی کبی اوجی
سوریدر جدوار بوستانجی کلاهی کبی اوجی مدوردر بوندن غیری تجربه سی بودرکه جدوارك
برمقدارین قازییوب واصلدوب برکاغده سورنجه بنفشی رنك اولور پیشی سورنجه قرامترق
صاری کورینور پیش زهردر نیم مثقالن برآدم پیسه هلاك اولور جدوار آنك مضرتن دفع ایدر
ماهر کسر ها ایله صنعتده کامل وهر ایشه قادر اولانه دیرلر میر نظمی بیت هر آنکس را
که طالع باشدش یار * شود ماهر بعالم در همه کار ماه کاشغر وماه مزور کلاهما بمعنی
ماه نخشب مرقوم حکیم خاقانی بیت برده مهش زمقنع عیدی بچاه سیم * آب چه مقنع وماه
مزورش ماهی خوار فتح خاء معجمه وواو معدوله ایله بالقچن دیدکلری قوش که دریا کنارنده
تعیش ایدر لطیف سیاه واینجه تویلری اولور آلوب صورغج ایدرلر ملوك وسلاطین دیبن مجوهر
ایدوب باشلرینه صوقارلر ماهی زهر صغر قویروغی دیدکلری اوتدر صاری چیچکی اولور
دوکوب خمیر ایله آمیخته ایدوب دریایه آتارلر بالق یدکده هلاك اولور مایندر فتح یای تحتانی
ودال مهمله وسکون نونله بمعنی مادراندر مرقوم شاه ناصر خسرو بیت فاطمه را عایشه مایندرست
بس تو مرا شیعه مایندری مایه دار مالدار وسرمایه صاحبی مالده وعلمده وصنعتده
عموما ومایه لی خمیر واصللی نسنه لره دیرلر میر نظمی بیت بعالم مایه دار مال بودی * بعقبی

بعقبی هیچ نباشد بر تو سودی مبر بوزن خبر نهی حاضردر ایاتمه معناسنه ابو المعانی بیت
مشو حریص بجمع حطام دنیا را * بزیر خاك مبر آنچنان حساب وعذاب مر بوزن هر ایکی
معنایه در اول عدد پنجاه یعنی اللی عددی محاسبان عجم قتلرنده قاعده مقرره درکه حساب
اللی مرتبه سنه واردقده یکمر ویوزه واردقده دومر دیرلر حکیم خاقانی بیت مر ما مر من حساب
العمر * چون به پنجه رسد حساب مرست * مولانا جامی بیت مر بود پنجاه وچون
آمد دو مر ابیات آن * در صفا ومحکمی شاید که کویم مر مراست * ثانی کلمه زایده دندر
تحسین لفظ ایچون ایراد ایدرلر مر اورا کفتم مر اورا دیدم دیرلر اورا کفتم اورا دیدم دیسه لر
معنی تمام اولوب مره محتاج اولمز عربیده اعداد معناسنه در بو ایکی معنایه استاد فرخی بیت
نه کشوری که مر آنرا کسی بداند مد * نه لشکری که مر آنرا کسی بداند مر * کاهی حصر معناسنه
کلور شیخ سعدی بیت مر اورا رسد کبریا ومنی * که ملکش قدیمست وزاتش غنی مرار
فتح راء مهمله ایله کندردن بوکلمش اورغان بعض نسخه ده زاء معجمه ایله مراز دخی دیرلر مرمر
معروف جلا قبول ایدن بیاض طاشدر غایت بك اولدوغندن اعلا جلا طوتار الوانی اولور
صاری وقرمزی ویشل والاجه اولور عربیده بیاضنه رخام دیرلر مستار سکون سین
مهمله وفتح تاء مثناة ایله برخوشبو دارودر اما غایت آجی اولور مروه دخی دیرلر بو معنایه
مولانا محمود بیت اکر خواهی زتب زنهار زنهار * کفی از داروی مستار دست آر مسر فتح
سین مهمله ایله بمعنی یخ یعنی بوز شمس فخری بیت کردد از سردی دم اعدات * آب در تیره مه
بمکه مسر مشکدر برجانور آدیدر مشکی اولور کذا فی الاداة مکر فتح کاف
عجمیله ادات استثنادر عربیده کی الا معناسنه وکاهی شاید معناسنه ده استعمال اولنور وبر دخی
مکر دلفظندن ترخیم اولنمشدر نهی حاضردر دونمه دیمك اولور شعرای عجم لسانلرینه تابع اولوب
بو مقوله مرخماتی استعمال ایدرلر واهل تبریزك فی الجمله عادتلری کلمه یی ناقص استعمال ایلمکدر
ابو شکور بیت تکاپوی مردم بسود وزیان * بتا ومکر هر سوی تازیان * بتا بکذار مکر مکرد
معناسنه در مکر سکون کاف عربیله حیله وافسون وفریب معناسنه معروفدر
مکسکیر فتح کاف عجمی اول وکسر ثانی وسکون سین مهمله ویای تحتانیله بر بوجکدر
عنکبوت نوعندن دائما غداسی سکك در وبر معناسی دخی اورمجك آغیدر وبر معناسی دخی
برنوع مشبك اورلمش پرده دریازایامنده ایچنده یاتررلر سکك لردن امین اولمق ایچون منار
فتح نونله مناره در مولانا هاتفی * مثنوی * بویرانه برد آخر پناه * مناری دران سرکشیده
بماه * زمین تنك بروی ازان رستخیز * سوی آسمان کرده میل کریز * اجل بر منار آمدش
رهنمون * کرفتار شد در چه واژکون مناور فتح نونله ختن مملکتنده برشهر آدیدر شمس
فخری بیت تو آن نامداری که بکرفته صیتت * همه روم وهند وخطا ومناور منتور سکون
نون وضم تاء مثناة ایله برچیچکدر حیزو دخی دیرلر انواعی اولور عربیده ثاء مثلثه ایله منثور دیرلر
منجیر سکون نون ویای تحتانی وکسر جیمله مشبك پنجره دموری وطرابزون معناسنه
کلور عربیله مشترکدر منداور سکون نون وفتح دال مهمله وضم واو ایله برولایت آدیدر
کذا فی الاداة مندبور سکون نون وفتح دال مهمله وضم باء موحده ایله مفلوك وبی دولت

وسیاه بخت معناسنه ابو المعانی. بیت هر آن آستانت نیارد پناه * شود در جهان نکبت
و مندبور ﴿ مندور ﴾ سکون نون وضم دال مهمله و واو معروفله ایکی معنایه در اول غمناك
وغصه مند معناسنه شمس فخری بیت تو آن شهی که بود بر عطای تو موقوف * غنای مردم
درویش وشادی مندور * ثانی بمعنی مندبور مرقوم منوچهری بیت خداوند انکال عالمین
کرد * سیاه وسرنکونم کرد و مندور ﴿ منشکر ﴾ کسر نون وسکون شین معجمه وفتح کاف
فارسیله معده یی بولاندریجی عربیده غثیان دیرلر ﴿ منشور ﴾ سکون نون وضم شین معجمه ایله
حکم پادشاهی که یرلیغ دخی دیرلر ترکیده امر و برات دیدکلری احکامدر میر نظمی بیت چو حسنش
ملك دل را شور داده * بقتل عاشقان منشور داده ﴿ منغر ﴾ سکون نون وضم غین معجمه
ایله شراب طاسی وامثالی نسنه لره دیرلر خواجه سلمان بیت ساقی مجلس شاهست که یا منغر زر
ایستادست همه روز برابر نرکس ﴿ منکیاکر ﴾ سکون نون وکسر کاف عجمی وفتح یای تحتانی
بعده کاف فارسی مفتوحه ایله قمار باز معناسنه حکیم سوزنی بیت آن خریفا که از شره
منکیاکری * یك رایده مجاهزه کردی کرو بمنك * منك قماردر ﴿ منوچهر ﴾ مشهور
بر پادشاهك نامی در ایرج شاهك قزی تورك اوغلی در ایرجی قرنداشلری قتل ایتدکلرنده خاندانه
دخی قلیچ قودیلر اوج قزینك بری منوچهره حامل ایدی قاچوب مانوش نام بر طاغده اختفا ایلدی
ایام اختفاسنده منوچهر وجوده کلدی نامنی مانوش چهر قودیلر کیدرك منوچهر دیدیلر بعض
روایتده سبب تسمیه سی غایت محبوب وحسن الوجه اولدوغنه بناء منوچهر دیدیلر منو جنت
دیمکدر چهر که وجه در معنای ترکیب جنت یوزلو دیمك اولور کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مهار ﴾
یولار معناسنه در عموما ودوه یولاریدر خصوصا کتاب اصطلاحنده بر دوه یه بر مهار دیرلر میر نظمی
بیت هزاران مهار اشتر سرفراز * که بارش متاعست بهر جهاز ﴿ مهور ﴾ سکون ها وفتح
واو ایله بر اوتدر که نقصان ماهده اولدوغی محلده آنی بتدوکی یردن آلورلر نفعی بویله آلمق ایله در
عربیده بصاق القمر دیرلر اکثر بلاد عربده اولور ﴿ مهیر ﴾ کسر ها وسکون یای تحتانیله نیر
اصغرك جمله اسماسندندر شیخ عطار * مثنوی * چو پشت آیینه است اجسام اینجا * شود
چون روی آیینه مصفا * نه شمسی باشد آنجا نه مهیری * نه ظلی بینی اینجا نه منیری ﴿ میامار ﴾
فتح یای تحتانی ومیمله یعنی در حساب میاور ومشمار یعنی حسابه کتورمه وصایمه دیمك اولور
حکیم سوزنی بیت تو از سر نغزی ولطیفی وظریفی * میدان همه افعال من و هیچ میامار *
﴿ میزر ﴾ سکون یای تحتانی وفتح زاء معجمه ایله بمعنی دستار شیخ سعدی بیت که فردا شود
بر کهن میزران * بدستار پنجه کزم سرکران ﴿ میکسار ﴾ سکون یای تحتانی وضم کاف
فارسی وفتح سین مهمله ایله شراب آلوده یعنی مست مدام ﴿ مع الزاء المعجمه * ماز ﴾ بوزن
باز شکاف معناسنه در اما معیار جمالیده شکن معناسنه واقعدر شمس فخری بیت مزاج ملك
زعدلت صحیح کشت چنان * که چشم و زلف جوان بی فتور باشد وماز * فرهنك جهانکیریده
بمعنی چین وشکنج * منوچهری در صفت اسب بیت نه بدستش در خم و نه بپایش در عطف *
نه به پشتش در هیچ و نه به پهلو در ماز * وله ایضا بیت ای خداوندی که حکمش کر بمازل
برنهی * پهلوی او یك بدیکر برنشیند ماز ماز * ودخی مخفف مازودر ﴿ مارآموز ﴾

مارآموز ﴿ پیلانجی که پیلانلری طوتوب بر قوطی ایچنه قویوب خلقه سیر ایتدورر میر نظمی بیت
نه مارآموزم ونه خرس بازم * باغیار سکانرا کار سازم ﴿ ماشرز ﴾ فتح شین معجمه وسکون
راء مهمله ایله بمعنی دست افزار یعنی آلات اهل صنایع بعض فرهنکلرده بمعنی انبر یعنی قصاج عربیده
کلبتین دیرلر کذا فی المؤید ﴿ مالیز ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانیله سولك که دیوجه دخی دیرلر
عربیده علق دیدکلری سیاه قورتدر انسانه وحیوانه یاپشوب قانن صورر ﴿ ماهی ریز ﴾
کسر ها ویای تحتانی وراء مهمله ایله خمسی بالغیدر ﴿ مجلس افروز ﴾ ایکی معنایه در بری
مجلسه ضیا ونشاط ویرن هر نه اولورسه وبریده موسیقی ده بر نوا اسمیدر کذا فی المجمع ﴿ مخیز ﴾
کسر خاء معجمه وسکون یای تحتانیله اوجی سوری دمور در چزمه اوکجه سنه بر کدوب آنکله
آت سوررلر مهماز ومهمیز دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت چو رستم ورا دیدن زانکونه تیز *
بر آشفت زانسانکه بود از مخیز ﴿ مراز ﴾ فتح راء مهمله ایله کندردن بوکلمش اورغان معناسنه
میر نظمی بیت زمین را بینداخت آن سرفراز * دو دستش ببسته همان با مراز ﴿ مرز ﴾
سکون راء مهمله ایله درت معنایه کلور اول بمعنی زمین امیر خسرو بیت زانبوهی خلق هر بوم
ومرز * کرانه چه دریا بر آمد بلرز * حکیم اسدی بیت همه سنك خاره است آن کوه ومرز *
تهی یکسر از میوه وکشت ورز * ثانی صنور مملکت وسرحد معناسنه در که سرحد بکلرینه مرزبان
دیرلر سرحد بکلیجی دیمکدر خواجه سلمان بیت شاخ بان بکرفت مرز باغ وبستان را بتیغ *
سر فرو نرکس به پیش مرزبان می آورد * ثالث بریره دیرلر که اورته سی هموار واطرافی یوکسك
یر اولوب ایچنه سبزه واشجار اکلمش اوله آکا کرز وکرزه دخی دیرلر استاد فرخی در صفت بهار
بیت تیغهای کوه از و پر لاله و پر سوسنست * مرزهای باغ از و پر سنبل و پر سبزه است * تیغ
کوه یعنی سر کوه بو معنایه شهریاری بیت از مرزهای سنبل وسوسن زمانه را * امروز خط
وخد بتان ماند یادکار * رابع بمعنی مباشرت مجامعت عربیده بر نسنه یی چنکال ایله طوتمغه
وآهسته بر نسنه یی کسمکه ودخی طرملمغه دیرلر ﴿ مرغز ﴾ سکون راء مهمله وفتح غین معجمه
ایله بر موضع ویا خود بر مکان اسمیدر کذا فی شرفنامه ﴿ مغز ﴾ سکون غین معجمه ایله ایچ که
عربیده لب دیرلر عموما مثلا مغز بادام ومغز فستق دیرلر وباشده اولان بینی معناسنه در خصوصا
شیخ سعدی بیت باش تا دستش ببند در روزکار * پس بکام دوستان مغزش برار * مولانا
هاتفی بیت دو دریای خونین در آید بجوش * خراشید مغز سران زان خروش ﴿ ملماز ﴾
سکون لام وفتح میمله بویاجیلر چناغی که ایچنده بویانجق جامه لری یورلر کذا فی التحفه ﴿ موز ﴾
سکون واو ایله معروف میوه در خیاره مشابه وایچی قاون لذتنده واول رنکده در مصر وشام
وطرابلوسده چوق اولور تحفة الاحبابده بمعنی ترکش مرویدر ﴿ مویز ﴾ کسر واو وسکون یای
تحتانیله قوری اوزم سیاه اولسون قزل اولسون ﴿ مهماز ومهمیز ﴾ کلاهما بسکون الهاء
اوجی سوری دمور در چزمه اوکجه سنه بر کدوب آنکله آت سوررلر مولانا هاتفی بیت ببستند
زرینه مهمیز را * بخون تیره کرده یك آویز را * یك آویز وارسق دیدکلری آلت حربدر شعرانك
نکته پردازی مولانا عرفی شیرازی در تعریف اسب * مصرع * مهمیز میزنم بوی از صبح تا بشام
﴿ میمیز ﴾ سکون یائین تحتانیین وکسر میمله بمعنی مویز مرقوم شیخ عمر خیام بیت آنها که

اسیر عقل و تمییز شدند * در حسرت هست و نیست ناچیز شدند * رو با خبری و آب انکور
کزین * کین بیخبران بغوره میمیز شدند ﴿ مع الزاء الفارسی * ماژ ﴾ بمعنی عشرت و سور کردن
یعنی صحبت و دوکون ایلمك کذا فی نسخهٔ ابی حفص سغدی بو معنایه استاد لبیبی بیت درین
محنت سرای شادی و غم * که کاهی ماژ باشد کاه ماتم ﴿ مویژ ﴾ کسر واو و سکون یای تحتانیله
سولکن دیدکلری آل بویه معناسنه در ﴿ مژ ﴾ اتباع الفاظ قبیلندندر که کژ مژ دیرلر ترکیده
اکری بوکری دیدکلری معنایه در کذا فی المجمع ﴿ مع السین المهمله * ماس ﴾ بوزن کاس
الماس دیدکلری ذی قیمت جوهردر کانه الماس لفظندن اختصار اولنمشدر میر نظمی بیت
بقیمت فرو ماند جوهرشناس * که در تارك افسرش بود ماس ﴿ مالوس ﴾ ضم لامله بوزن
جاموس یشل کرتنکله که عربیده سام ابرص دیرلر ﴿ مانوس ﴾ ضم نونله بوزن پابوس صیت
وصدای وهمناك که عربیده قصر همزه ایله الفت دیرلر و دخی عربیده قصر همزه ایله یقین اولمقدر
﴿ مترس ﴾ فتح تاء مثناة و سکون راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول قپو آردینه استحکام ایچون
قونیلان اغاج و دخی قلعه کنکره سنده قونیلان اغاج که قلعه یه دشمن هجومنده اوزرینه براغورلر
اثیر الدین اخسیکتی بیت بدان حصار کروهی پناه کرده همی * نه ترس قالب نی قلب چون
مترس حصار * خواجه عمید لویکی بیت موهبت چون ممد آمد بی مترس و منجنیق * تحفهٔ
فتحش قضا بر دست میرخان نهاد * ثانی اول صورت مشخصه یه دیرلر که کشت زاره و بوستان
ایچنه نصب ایدرلر تا که حیوانات و جانوران آنی آدم صانوب مزروعاته زیان ایلمیه اکا راهول دخی
دیرلر ﴿ مجلس ﴾ معروف جمعیت و صحبت و عشرت معناسنه اکرچه عربیدر اما فارسیده اولمرتبه
استعمالی شایعدر که کندو لغتلری منزله سنه وارمشدر خواجه حافظ بیت در مجلس کل و مل
خوش خواند دوش بلبل * هات الصبوح هبوا یا ایها السکارا ﴿ مدرس ﴾ فتح دال و سکون
راء مهملتین ایله بمعنی مترس مرقوم ﴿ مرداس ﴾ سکون را و فتح دال مهملتین ایله ایکی
معنایه در اول ال دکرمنی دست آس معناسنه که آس دکرمندر مرد آدم معناسنه اولیجق آدم
دکرمنی دیمك اولور زیرا خراس آت دکرمنی و آسیاب صو دکرمنی اولدوغندن بو دخی بو معنایه
اولمق لازم کلور ثانی صویه و چشمه یه طاش آتمغه دیرلر امتحان ایچون بو معناده لفظ مفرد اولور
﴿ مرس ﴾ سکون راء مهمله ایله آتش پرست دانشمندلرندن برینك آدیدر شمس فخری
* قطعه * بکوی با علمای جهان که کردایم * نه از ثنای شهنشاه بود شما را درس * چه درس
علم شما نزد کردکار چه لغو * چه قدر جاه شما پیش روزکار چه مرس * عربیده بوزن درس درت
معنایه کلور اول برنسنه یی ال ایله اورمق ثانی اطفال برمغن چینمك ثالث خرمایی سود
ایله بشورمك رابع مندیل ایله سلمك و ینه عربیده فتح راء مهمله ایله بوزن جرس ایکی معنایه در
اول ریسمان باریك که ترکیده سجیم دیرلر ثانی غایت شدت و غضب و حدت ایله جنك ایتمك و ینه
عربیده کسر میم و راء مهمله ایله هر شیئه ایو علاج ایدن آدمه دیرلر چغتای لساننده دخی ایپه
مرس دیرلر میر علیشیر بیت بند زلفونك بو ینوما توشکاج هلاك ایتئی مینی * اینکا جانا هیچ کیم
اولنور کالی تا فماس مرس ﴿ مس ﴾ بوزن بس ایکی معنایه در اول مجرم و کناهکار ایاغنه اوردقلری
باغ معناسنه حکیم فردوسی بیت هزبران ایرانیا نست و بس * در آرند شیر ژیان را بمس

بمس * ثانی بزرك و مهتر معناسنه در و عربیده دخی ایکی معنایه در اول بدنه ال سورمك ثانی
دیوانه لك معناسنه در و ضمله بر کمسنه نك بریره کتمکه ظاهرا سبب اولان نسنه یه دیرلر
﴿ مکاس ﴾ فتح کافله کاستن لفظندن نهی حاضردر اکسلتمه معناسنه ابو المعانی بیت
مکاس بادهٔ کلرنك زساغر ای ساقی * چو نشأه مند نشدیم کرنج می نوشیم ﴿ مکذیطس ﴾
نام پدر وامقدر استاد عنصری بیت که مکذیطس آنجانکه داشتی * بشاهی در و تختکه داشتی
﴿ مکس ﴾ فتح کاف فارسیله سکك که عربیده ذباب دیرلر اکرچه قاره سکك اولمق اوزره
مشهوردر لکن بال آروسنه دخی دیرلر بو بیتدن مفهومدر بیت یکی آن مکس که انکبین کر بود
به از صد مکس که انکبین خور بود * مزبور قاره سککه چغتای لساننده چبین دیرلر کسر تین ایله
فتح جیمله ده مرویدر میر علیشیر بیت لبینکغه ایلامیش اول خال عنبرین غوغا * نیچوك که شکر
اوزرا ایلاکای چابین غوغا ﴿ منس ﴾ فتح نونله اول قرچه نسنه لردر که آدمك یوزنده ظاهر اولور
﴿ منکلوس ﴾ سکون نون و فتح کاف فارسی و ضم لامله هندوستانده بر شهر و ولایت آدیدر که
منکله دخی دیرلر اول ولایتك فیلی غایت ایری و جنکجی اولور آنکیچون فیلك اعلاسنه منکلوسی
دیرلر بیاض فیل دخی آنده اولور ایمش مولانا هاتفی بیت پیلان سفید منکلوسی * خم کشته
زبار آن عروسی ﴿ می سوس ﴾ یای تحتانینك سکونیده کسره سی ده جایز بر نوع خوشکوار
شرابدر ﴿ مع الشین المعجمه * مارفش ﴾ سکون راء مهمله و فتح فایله ضحاکك بر آدیدر که
ده آك و مارسار دخی دیرلر حکیم اسدی * مثنوی * دکر کفت او را بشاه جهان * شنیدست
کفتارت اندر زبان * مرا مارفش خواندی و بد سرشت * مرا نام بردی بکفتار زشت ﴿ ماش ﴾
ایکی معنایه کلور اول لفظ مفرددر حبوباتدن بر نوعدر مشهور و معلوم حکیم شیرازی بیت
باد ناك آمد نخود و هم فطیر * دجر و فول و ماش و منجو هم شعیر * ثانی لفظ مرکب اولور که
ما ایله شیندن ترکیب اولنمشدر بزانی دیمك معناسنه اولور نتکم بر عورت خواجه عبد الله
انصاری حضرتلرندن بغدای التماس ایتدکده انباری امیننه بر کاغد یازوب عورته ویرر بونی
یازمش * ارزنی آید کندمش دهید ماش فرستادیم نخود آمده ﴿ مالبخش ﴾ سکون لام
و خاء معجمه و فتح باء موحده ایله شهور ملکی نك سکزنجی کونی اسمیدر ﴿ مالش ﴾ کسر لامله مهره
و جلا ویره جك آلت معناسنه در ﴿ مانوش ﴾ ضم نون و واو معروفله منوچهرك والده سی
منوچهره حامل ایکن ایرجك قتلندن صکره قاچوب اختفا ایتدوکی طاغك اسمیدر مانوشان
دخی دیرلر ﴿ ماه کش ﴾ اضافتله و فتح کافله ماه نخشب دیدکلری ابن مقنعك احداث
ایتدوکی آی در که شهر نخشبه شهر کش و شهر سبز دخی دیرلر زیرا مزبور آی شهر نخشب قربنده
واقعدر سیف اسفرنکی بیت عشق بتهمت نظر یوسف آفتاب را * چون چه ماه کش کند
بستهٔ چاه عاشقان * ابو الخطیر بیت تا رخ او غیرت خورشید و رشك ماه شد * ماه کردون
همچو ماه کش نهان در چاه شد ﴿ مدکش ﴾ سکون دال مهمله و فتح کافله آلتون و کمش تل چکجك
آلت که عربیده حده دیرلر بر برندن تفاوتلی دلکلری واردر ﴿ مدهوش ﴾ سکون دال مهمله
و ضم ها ایله اوصی کتمش یعنی بایلمش شمس فخری بیت حدیث خلق تو میکفت دوش باد صبا *
بباغ بلبل از آن کشت واله و مدهوش ﴿ مرداش ﴾ سکون را و فتح دال مهملتین ایله بوستان

معناسنه در ﴿ مردوش ﴾ سکون را وضم دال مهملتین ایله ایکی معنایه در اول فرهنك
جهانکیریده کندنای شامی معناسنه ثانی مشکل دیمکدر ابو المعانی بیت شود دل از جفای
یار مدهوش * شده کارش از آن رو سخت ومردوش ﴿ مرزنکوش ﴾ سکون راء مهمله ونون
وفتح زاء معجمه وضم کاف فارسیله ریحان قسمندن یشل رنکلو غایت خوشبو بر ریحاندر نفسنده
یپراغی صچان قولاغنه بکزدکیچون عربیده اذن الفار ویونانی مردقوس وهندیده ده وترکیده
کویکو اوتی دیرلر شعرا خط وزلف خوبانه تشبیه ایدرلر شیخ نظامی بیت چو مرزنکوش
خطش بردمیده * بسی دل را چه طره سر بریده ﴿ مروش ﴾ ضم راء مهمله وواو مجهول ایله نهی
حاضردر میل اتمه ومیل ایتدرمه معناسنه حکیم اسدی بیت بخفت کسان چشم هرکز
مروش * بترس از خدا آن جهان را بکوش ﴿ مشاش ﴾ فتح شین معجمه ایله عقیده که
سکردن ویا خود عسلی زیاده قینادوب طاش ویا خود یاصی طبق اوزرینه دوکرلر طوکوب منعقد
اولور انکبینه دخی دیرلر ﴿ مکش ﴾ کسر کافله اسم مصدردر امش معناسنه وبر معناسی دخی
فتح کافله نهی حاضر اولور چکمه معناسنه مثال اول میر نظمی بیت دهد اندیشه در دلم پیچش
برلب لعل او نشان مکش ﴿ مندش ﴾ سکون نون وکسر دال مهمله ایله بساط معناسنه یعنی
دوشمه استاد فرخی بیت نیلکون پرده برکشید هوا * باغ بنوشت مندش دیبا ﴿ مندیش ﴾
سکون نون وکسر دال مهمله ایله ولایت خراسانده برقلعه آدیدر شاعر * رباعی * ای شاه چه بود
اینکه در پیش آمد * دشمنت همین زیر من خویش آمد * از محنتها محنت تو پیش آمد * از ملك
پدر بهر تو مندیش آمد ﴿ منش ﴾ کسر نونله اوچ معنایه کلور اول خوی وطبیعت معناسنه شیخ
نظامی بیت منش چون بهم کشت آمیخته * از انجا شد این صورت انکیخته * شاه ناصر خسرو
بیت تا تو بمنش مرا نخوانی * مندیش که منت خواستکارم * ثانی خلقت وجبلت
معناسنه شمس فخری بیت شیخ ابو اسحق بن محمود شاه * ای سلیمان قدر واسکندر
منش * مولانا جامی بیت ملك از عصمت عصیان پاکست * دیو وکافر منش بی باکست *
ثالث بمعنی کرم وهمت ابو شکور بیت منش باید از مرد چون سرو راست * اکر برز وبالا
ندارد رواست * یکی از شاعر بیت سرت سبز باد وتنت ارجمند * منش برکذشته زچرخ
بلند ﴿ منکوش ﴾ سکون نون وضم کاف فارسیله کوپه که کوشواره دخی دیرلر عربیده
قرطه وچغتایده ایسیرغه دیرلر خیرة الابرارده بیت التون ایسیرغه که قولاغ آغریتور *
زرحل اوتوکتور که آیاغ آغریتور ﴿ مهوش ﴾ سکون ها وفتح واو ایله صفت محبوبدر آیه
تشبیه ایدرلر ﴿ میخوش ﴾ سکون یای تحتانی وضم خاء معجمه ایله اکشی ایله طتلو میاننده
برچاشنی در وهر لذیذ مزه یه ده دیرلر ﴿ مع الغین المعجمه * ماروغ ﴾ ضم راء مهمله وواو معروفله
سماروغ معناسنه که عربیده کما وترکیده طوملان دیرلر کذا فی شرفنامه ﴿ ماغ ﴾ اوچ معنایه در
اول قره بتاق دیدکلری قوش که عربیده مایکون وترکستانده قشقلداغ دیرلر اثیر الدین اخسیکتی
بیت زجنك مخلب خود شرم بادشاهین را * کهی که ماغ سیه بر پرد زدریا بار * مجد همکر بیت
کردر آتش شدی زحرز ثنات * یافتی خلعت سمندر ماغ * شمس فخری بیت باحرز مدح او بسلامت
کذر کنم * از آتش واز آب سمندر مثال وماغ * بعض فرهنکلرده برنوع کوکرجین در که قنادی

قنادی وقویروغی وسینه سی یشل اولور وبعضینك قزل اولور سبز ماغ وسرخ ماغ دخی دیرلر
استاد دقیقی بیت ای خسرو مبارك بادا کجا بود * جاهی که باز باشد پرید ماغ را * ثانی طومان که
نزم وتمن دخی دیرلر عربیده ضباب دیدکلریدر حضرت مولانا قدس سره بیت در آفتاب
فضل کشا پر وبال تر * کز پیش آفتاب برفتست میغ وماغ * ثالث چمنزار وچایر وسبزه زاره
دیرلر ﴿ مرغ ﴾ سکون راء مهمله ایله اوچ معنایه کلور اول برنوع سبزه در حیوانات آنی کمال
رغبت ایله یرلر فرزد وفرزه وفریز دخی دیرلر هندی لساننده دوب دیرلر حضرت مولانا قدس
سره بیت ای جان مرغ ویاسمین ای شمع افلاك وزمین * ای مستغاث العاشقین ای شهسوار
هل آتی * ثانی اول زمین مرغزاره دیرلر که آنده کیاه مرغ وافر تمش اوله حکیم انوری بیت صبا
بسبزه بیاراست دار دنیی را * نمونه کشت زمین مرغزار عقبی را * حکیم اسدی بیت بسی مرغ
در مرغ اورنك رنك * بسی برسرو رسته چون شاخ رنك * ثالث جای فرح فزا وسبزه زار حرم
معناسنه حکیم اسدی بیت زمیغ روان چرخ چون پر چرغ * بر آواز رامشکر از مرغ مرغ *
فرهنك جهانکیریده برشهرك نامی در دیو مسطوردر عربیده ستور یاتوب یوارلنمق وتمام مرعی
ایتمك معناسنه در وفتح را ایله ینه عربیده آب دهن معناسنه در ﴿ مغ ﴾ ایکی معنایه در اول
دریك یرکه عربیده عمیق معناسنه در صاحب فرهنك منظومه بیت ژرف را کفته اند مغ معنی
که بترکی تریك دور معنی * حضرت مولانا قدس سره بیت سوی چاهی کو نشانش کرده بود
چاه مغ را دام جانش کرده بود * ثانی بمعنی رودخانه حکیم فردوسی * مثنوی * چنین تا بیاید
یکی ژرف رود * سیه شد پراکنده چون تار وپود * مغی ژرف پهناش کوتاه بود * بر وبر کذشتن
دژ آکاه بود ﴿ مغلاغ ﴾ سکون غین معجمه وفتح لامله اول چقوریره دیرلر که اطفال قازوب قوز
اوینارلر وآتوب ایچنه دوشنی آلورلر بو معناده لفظ مرکب اولور مغلاغ معناسنه که غین مکسور
اولور ﴿ مع الفاء * مام ناف ﴾ کسر میم وفتح نونله ابه معناسنه که اطفال کوبکن کسدوکیچون
تسمیه اولنمش ماماجه ومازاج دخی دیرلر عربیده قابله دیرلر ﴿ مع القاف * منجنیق ﴾ سکون
نون اول وجیم وکسر نون ثانیله اول صپاندر که دیرکلر ایله یاپوب آنکله قلعه محاصره لرنده
طشره دن قلعه ایچنه طاش آترلر منجنیك دخی دیرلر شیخ نظامی بیت غراره ومنجنیق
وغضبان * بر بام فلك نهاد نتوان * بو معنایه عرفی شیرازی بیت زمنجنیق فلك سنك فتنه
می بارد * من ابلهانه کریزم در آبکینه حصار ﴿ منجوق ﴾ سکون نون وضم جیمله سنجق دپه لرنده
ومناره باشلرنده وکنبد اوزرلرنده اولان باقر علم حکیم اسدی بیت چو زلف بتان جعد منجوق
باد * کهی در نوشت وکهی برکشاد ﴿ مع الکاف * مامك ﴾ فتح میمله مصغر مام در که مادر
معناسنه در حکیم سوزنی بیت چون کودکان زدایه مامك زبخت خویش * دیدی نشان رایکی
ومهر مامکی * شیخ سعدی * قطعه * پیره زنی موی سیه کرده بود * کفتمش ای مامك
دیرینه روز * موی بتلبیس سیه کرده * راست نخواهد شدن این پشت کوز ﴿ مانورك
ومانوك ﴾ کلاهما ضم نون وفتح راء مهمله ایله قمری دیدکلری قوش که چکاو دخی دیرلر ادات الفضلاده
مانوك برقوشدر عربیده ابو الملیح دیرلر ومانورك بردار وآدیدر ﴿ ماهناك ﴾ سکون ها وفتح نونله
بمعنی ماهتاب ﴿ متراك ﴾ سکون تاء مثناة وفتح راء مهمله ایله منازل قمردن عوا دیدکلری یلدزك

آدیدر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مچاچنك ﴾ فتح جیمین فارسیین ایله ترکیده زبق دیدکاری
آلتدرکه عورات بیللرینه بغلیوب بربرلرینه جماع ایدرلر آلت رجله مشابه اغاجدن یاخود دریدن
ایدوب اوزرینه قطیفه چکرلر عوراتك عرضی خوفندن زنادن قاچوب بونی استعمال ایدرلر
ابوعاصم بیت مال رئیسان همه بسائل وزابر * وان توبر کفشکرز بهر مچاچنك * شمس فخری
بیت کند اعدای جاهت ماده و نر * زمغز ودست نقل و پا مچاچنك ﴿ مچك ﴾ فتح جیم
فارسیله عدس که منجو و ترسك دخی دیرلر هندیلر مسور دیرلر حکیم سوزنی بیت بر آتش
نظر دل زیرکترین خصم * خوشی بران قیاس که درریزه با مچك ﴿ مچرك ﴾ فتح جیم فارسیله
مجمع الفرسده جیم عربیله مرویدر سخره معناسنه یعنی اجرتسز ایش اشلتمك استاد رودکی بیت
چون فراز آید بدو آغاز مرك * دیدنش بیکار کرداند مچرك * ابوشکور بیت چنین کفت هارون
مرا روز مرك * مفرمای هیچ آدمی را مچرك ﴿ محك ﴾ فتح حاء مهمله ایله اول سیاه طاشدرکه
التونی وکمشی امتحان ایچون اکا سوررلر ابو المعانی بیت بسنك درت روی زردم بسای *
که بهر خلوصم بزن بر محك ﴿ مراك ﴾ فتح راء مهمله ایله ابله واحمق وفریفته معناسنه در
کذا فی فرهنك جهانکیری مجمع الفرسده زاء معجمه ایله مرویدر ﴿ مرجمك ﴾ معروف حبوباتدندرکه
منجو وترسك دخی دیرلر ﴿ مردك ﴾ سکون را وفتح دال مهملتین ایله مصغر مرددر کاف
علامت تصغیردر میر نظمی بیت دران بزم بود مردك پرسخن * بکوید همین هرچه آید دهن
﴿ مردمك ﴾ سکون را وکسر دال مهملتین ایله ماش دیدکاری غله در وبر معناسی دخی کوز
بیکی مردمك چشم دیرلر ﴿ مرك ﴾ سکون راء مهمله ایله موت معناسنه در مولانا هاتفی بیت
بود مرك به از زبون زیستن * به از زهر خندست بکریستن ﴿ مرلك ﴾ کلید معناسنه در اما
حرکتی اشعار اولنمامشدر وزاء معجمه ایله ده مرویدر ﴿ مزاك ﴾ فتح زاء معجمه ایله ابله واحمق
وفریفته معناسنه در ﴿ مرثك ﴾ فتح زاء فارسیله اغاج کلید معناسنه ﴿ مساك ﴾ فتح سین
مهمله ایله بیوك اغاجلرك دیبندن چقان کوچك فدانلر بعض فرهنکلرده ریاحین مثللو اوتلرك
دیبندن چقان انجه داللرینه دخی دیرلر ﴿ مسنك ﴾ سکون سین مهمله وفتح نونله اوج معنایه
کلور اول قمار اویونی ثانی لاف وکزاف ثالث فرج زنانده اولان لحم زائد معناسنه در کذا فی
فرهنك جهانکیری ﴿ مشتنك ﴾ سکون شین معجمه وفتح تاء مثناة بعده نون ساکنه ایله
راهزن که عربیده قطاع الطریق دیرلر میر نظمی بیت وجودم بعشقش شده مضمحل * چو
مشتنك خونی زده راه دل ﴿ مشك ﴾ بوزن اشك سکون شین معجمه ایله سقالر صوچکدوکی
بیوك طلوم که اکثر بارکیرلر ایله چکرلر خواجه سلمان بیت میزنم هرشب بمشك دیده آب کوی
دوست * آب مشك هیچ سقا بر نتابد پیش ازین ﴿ مغاك ﴾ فتح غین معجمه ایله چقور ودریك
اولان یرکه کودال دخی دیرلر مولانا هاتفی بیت تراکر بود آب خندق مغاك * نهنکان مار از دریا
چه باك * استاد عنصری بیت ای دریغا کزین منور جای * زیر تاری مغاك باید شد *
شاعر از تاریخ تاج المأثر * مثنوی * چنان دان که جان بر تن کوهرست * نه زین کیتی از کیتی
دیکرست * درفشنده شمعیست از جای پاك * فتاده درین ژرف تاری مغاك ﴿ مفلوك ﴾
سکون فا وضم لامله درویش بی نوا معناسنه که مفلاك دخی دیرلر میر صدر الدین محمد محتشم کاشی یه

کاشی یه کوندردکی رقعه ده یازمش که * در آن ضیافت چو هیچ داروغه و یوزباشی ووزیر درمیان
نبود بلکه مجلسی بود مرکب از یك واعظ ویك طبیب ویك معرف ودو شاعر مفلوك ویك طالب
علم ونیم سید ویك شاطر ریش دار اینها بتمامی کدایی باشند طریق مکرمت آن بود که جهت این
هشت کدای بیسر وپا که در مذلت با میزبان شریکند ﴿ مك ﴾ ایکی معنایه در اول مکیدن لفظندن
صیغهٔ امردر ووصف ترکیبی دخی اولور حکیم سوزنی * قطعه * کشته زر بخوری تن از کناه
پاکتر از شیر لب وشیرمك * شیرمك وپیر وجوان غمش * ناله بیفراشته از قاصرك * ثانی الده
کتوردکاری قصه حربه یه دیرلر مجمع الفرسده بمعنی مکنده اسم فاعل اولور حکیم سوزنی بیت
یابد ز تو جواب نعم سائل نعم * از پیری نان نخورده تا طفل شیرمك ﴿ مکك ﴾ فتح کافله برسککدرکه
آدم وحیوان بوغازینه کیدر بعض فرهنکلرده سوللك معناسنه مرویدر مکل دخی دیرلر
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مکوك ﴾ ضم کافله ایکی معنایه در اول چولاه آلتلرندن بر آلتدرکه
اورتاسی دلك ایکی باشی سوری براغاجدر ایچنه ایلك صارلمش ماسوره یی قویوب بز وقماش
طوقورلر حضرت مولانا قدس سره بیت مانند مکوك کژ اندر کف چولاهه * صد تار بریدی
نودر تار دکر رفتی * ثانی حیوان صورتنده دوزلمش شراب قدحی معناسنه در ﴿ مکیك ﴾
کسر کاف وسکون یای تحتانیله مکوك مرقومك معنای اولیله مترادفدر ﴿ ملك ﴾ فتح لامله
بوکرلجه یه مشابه حبوبات نوعندن بر غله در عربیده فرشته یه دیرلر ﴿ منبك ﴾ سکون نون
وفتح باء موحده ایله سپورکه ایتدکاری اوت کذا فی الاداة اما فرهنك میرزاده بایی مقدم ذکر
ایدر ﴿ منتك ﴾ سکون نون وفتح تاء مثناة ایله سپورکه اوتی کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ منجك ﴾ سکون نون وفتح جیمله بمعنی برجستن یعنی صچرامق میر نظمی بیت در آندم
همچو آهو کرد منجك * بچالاکی نبوده هیچ بی شك ﴿ منجمك ﴾ سکون نون وکسر جیمله بمعنی
شعبده بازی یعنی حقه بازلرك کوستردوکی صنایع ﴿ منجنیك ﴾ منجنیق مرقوم معناسنه درکه
بیوك صپاندر قلعه یه آنکله طاش آتارلر ابو المعانی بیت فلك بسنك ستم را بمنجنیك انداخت *
حصار کام همیکرد قلعه کوب مرا ﴿ منجیك ﴾ سکون نون ویای تحتانی وکسر جیمله صنایع
مشعبد معناسنه در استاد منجیك بیت بمنجیك جهاندی مرا از درت * بهانه نهادی تو بر
مادرت ﴿ مندك ﴾ سکون نون وفتح دال مهمله ایله کسادی متاع معناسنه حضرت مولانا
قدس سره بیت رستم وحمزه مخنث یك بدی * علم وحکمت باطل ومندك بدی ﴿ منغرك ﴾
سکون نون وضم غین معجمه ایله مصغر منغر مرقوم کذا فی المجمع ﴿ مننك ﴾ فتح نون اول
وسکون ثانیله بر اوتدر سپورکه ایدرلر ﴿ منیك ﴾ کسر نون وسکون یای تحتانیله مننك
مرقوم معناسنه در ابو المعانی بیت ریش بزرك اورا چاروب درخلا بود * کویا منیك رسته
درمزبله کیاهیست ﴿ مویزك ﴾ کسر واو وسکون یای تحتانی وفتح زاء معجمه ایله اول سیاه
دانه لردرکه وجود انسانده ظاهر اولور مویزه دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مهتوك
سکون ها وضم تاء مثناة ایله بمعنی مرده حکیم خاقانی بیت بنکرکه درین خطه چه سحر همیراند *
مهتوك مسیحی دل دیوانهٔ عاقل جان * عربیده پرده یرتلمق وآچلوب فاش اولمق ﴿ مهك ﴾
ترکیده بیان وعربیده سوس دیرلرکه کوکنه بیخ مهك دینلورکه عربیده عرق السوس

واصل السوس وتركيده بيان كوكى ديرلر اصفهان ولاينده چوق اولور خشوئت سينه يه وانواع
سعاله نافعدر ﴿ مهنك ومهنك ﴿ كلاهما بسكون الهاء وفتح النون بمعنى مهتاب ﴿ مع الكاف
الفارسى * ماترنك ﴿ كسر تاء مثناة وفتح راء مهمله وسكون نونله بمعنى كاركه معروف جانوردر
چلپاسه وكرفش وكرپاسه دخى ديرلر كذا فى فرهنك جهانكيرى ﴿ ماتورنك ﴿ ضم تاء مثناة
وواو معروف وفتح راء مهمله وسكون نونله بمعنى سوسمار كذا فى المجمع ﴿ ماكوك ﴿ ضم كاف
فارسى وواو معروفله خيله وخدعه معناسنه ميرنظمى بيت كندساده دلانرا مكروماكوك *
گه سركرده همين باماتم وسوك ﴿ مانك ﴿ سكون نونله بمعنى ماه نيز اصغرك جمله اسماسندندر
استادعنصرى بيت بكرمى برآن كوكبه بانك زد * كران بانك بت لرزه برمانك زد * حضرت
مولانا قدس سره بيت خورشيد شرق خاورى دربندكى بسته كمر * مانكت غلام نيك پى الله
ومولانا على * فرهنك زفانكويادە آفتاب معناسنه مروبد روبويته متمسك اولمشدر لكن بويتدن
ماه اولمق فهم اولنور شاعر كويد بيت نتابد پيش مهر روى اومانك * كه ازشش دانك حسن
اوست يك دانك ﴿ مدنك ﴿ فتح دال مهمله وسكون نونله اغاج كليد دندانه سى معناسنه در
حضرت مولانا قدس سره بيت كون خرى دم خرى كيردرد * زانكه كليدان نبود بى مدنك
وكليد مفتاحى معناسنه خواجه سلمان بيت نيزه شاه بهر جاكه رسد بكشايد * سر آن نيزه
مكربر درفتحست مدنك * شمس فخرى بيت نه كله را به بيابان بود نياز شبان * نه خانه را
بواضع بود نياز مدنك * بويتدن كليد فهم اولنور بعض فرهنكار ده دمور كليد پريسى مرويدر
﴿ مرنك ﴿ فتح راء مهمله وسكون نونله هندوستانده برقلعه آديدركذا فى فرهنك جهانكيرى
﴿ مشنك ﴿ فتح شين معجمه وسكون نونله برمشهور راهزن آديدروشنك نام برر فيقى وارايدى
شمس فخرى بيت زدزد وراهزن اطراف ملك كرده چنانك * كه محوشد زكتب نيز نام شنك
ومشنك ﴿ ملنك ﴿ فتح لام وسكون نونله مرد مجرد سر وپا برهنه معناسنه شاه داعى شيرازى
بيت صفات نور تو رومى رخان بسته نقاب * صفات ظلمت تو زنكيان عور وملنك * مولانا كاتبى
* قطعه * منال كاتبى ازسنكلاخ وادى فقر * ملنك دار بپايان براين طريق ملنك * ميار
عذر كه ره دور ومركبم لنكست * كه عذر لنك نبايد زره روان ملنك * ملنك ثانى نهى حاضردر
آقسمه ديمكدر ومجمع الفرسله بمعنى بيهوش شد استاد ليبى بيت زجاجست چون آتش بيد رنك
دل ازباده عشق مست وملنك ﴿ منك ﴿ سكون نونله يدى معنايه كلور اول طرز وروش
مولانا پندار رضى بيت بت چينى بنيك ومنك آسا * كله كيلى وكردن دبلم آسا * ثانى تحفة
الاحباب ده قمار معناسنه دركه قمار بازه منكباز ديرلر حكيم سوزنى بيت دنيا قمار خانه ديوست
واندرو * مامنكيان كران واجل نقش بين منك * قريع الدهر بيت نه شكيبند زلوس
ونه شكيبند زخش * نه شكيبند زلاف ونه شكيبند زمنك * شمس فخرى بيت كه مقامرادناى
بندكانش نهند * عقود لعل ولالى بوجه دسته منك * ثالث بذربنج اغاجى عضايرى رازى
بيت چرچر كند همه چوخر دروز تابشب * مانند تخم منك بود مايه صداق * حكيم سوزنى
بيت خرمنك خورده كوبى ديوانه شد بشعر * خرزهره خورده بودى بارى بجاى منك * رابع
بمعنى كياه حكيم خاقانى درصفت الوان نعمت كوهسار بيت منكش بكليم كيميابخش * خاكش

خاكش بمسيح تو تيابخش * خامس ادات الفضلاده بمعنى دهان دره يعنى خميازه كه غلبهٔ خواب
وخمار وكاهلكدن عارض اولور سادس دزدراهزن سابع اشكيل ووغامعناسنه در وكسر ميله
ممر آب كه كنك دخى ديرلر ﴿ منلاك ﴿ سكون نون وفتح لامله درويش وفقير سروپا برهنه
معناسنه در ﴿ مع اللام * مازل ﴿ كسر زاء معجمه ايله هند وستانده برطاغ آديدر منوچهرى
بيت آن كركى باكركى كويد سخن تركى * طوطى سخن هندى كويد بكهٔ مازل ﴿ ماكول ﴿
ضم كاف وواو معروفله فرهنك وفاييده بسيار خوار معناسنه على قرط بيت قليه كردم زود
آوردم به پيشى * تابخوردندان دوماكول نهنك * بومعناده شمس فخرى كلوبنده روايت
ايليوب بويينى نظم ابليس بيت مهرماكول تاپكى دارى * خلق جانرا زغصه درماكول *
فرهنك ميرزاده ضم لامله بمعنى شكم بنده وادات الفضلاده ماكول بمعنى غلام بزرك مسطوردر
﴿ مال ﴿ بمعنى آرام ومانند ودستمال معناسنه ومالمدن لفظندن صيغهٔ امر ووصف
تركيبى اولور كوشمال ودستمال كبى ﴿ مالامال ﴿ هرنه كه زياده طلواوله شمس فخرى بيت
كرفته عرصهٔ فكرم ثنات ميلاميل * كشيده طبع جام هوات مالامال ﴿ مالول ﴿ ضم لام
وواو معروفله مرتبهٔ بزركى بولمش فلام يعنى برخانه ده پرورده اولوب سايرلرن اشبه وجمله سنك
اولوسى اوله ﴿ ماهول ﴿ ضم هايله طوزاق دام معناسنه كذا فى فرهنك جهانكيرى ﴿ ماهى كول
سازان بالغى كه طتلو صولرده حاصل اولور ﴿ محفل ﴿ سكون حاء مهمله ايله مجلس ومجمع
عربيدر اما فارسيده استعمالى شايعدر خواجه حافظ بيت همه كارم زخود كامى بيدنامى
كشيد آخر * نهان كى ماند آن رازى كزوسازند محفلها ﴿ محل ﴿ سكون حاء مهمله ايله بغيلن
دوه ويوك وهودج ديدكارى برمحافه كه يالكز يوكلنور خواجه حافظ يوك معناسنه بيت مرا
درمنزل جانان چه امن وعيش چون هردم * جرس فرياد ميدارد كه بربنديد محملها ﴿ مرغول ﴿
سكون راء مهمله وضم غين معجمه ايله بش معنايه كلور اول پيچ وتاب معناسنه دركه پيچ وتابى
اولدوغى سببيله موى وزلف وكاكل معنالرينه در مثال زلف شمس فخرى بيت چندباشى
براى شهوت وحرص * پاى بسته بطرهٔ مرغول * حكيم سنايى بيت جعد مفتول جان كسل
باشد * زلف مرغول غول دل باشد * حضرت مولانا قدس سره بيت شانه كن مرغول زلفش
باكلاب * كردبفشان ازرخ چون آفتاب * مثال موى كيسو شيخ نظامى بيت بتن بريكى
آسمانكون زره * چومرغول زنكى كره بركره * مثال كاكل خواجهٔ كرمانى بيت كج نهاده كله
ازمستى وبكشوده قبا * جام مى بركف ومرغول مسلسل بردوش * ثانى خط خوبان معناسنه
نوعابوندە دخى پيچ وتاب بولنور كمال اسمعيل بيت تاكه مرغول خطت ديدم ومعنى لطيف *
پس ازان بادنيامدكل وشمشادمرا * ثالث بمعنى آواز حكيم خاقانى بيت تودست دستان
ومرغول مرغان * كه ازغول صددست دستان نمايد * رابع بمعنى نغمه شاه قاسم انوار بيت
خدايراكه زواعظ سؤال فرمايند * كه بدكراهت الحان چراكند مرغول * خامس بمعنى
نشاط وخرمى سيف اسفرنكى بيت آن دمى كوسخن ازسكرهٔ مرغول كند * از بحالات زتن
سكرهٔ بكشايد خوى ﴿ مشكل ﴿ سكون شين معجمه وضم كاف جميله بمعنى دزدوراهزن كذا فى
الاداة ﴿ مكل ﴿ فتح كافله سولك كه مكك وزلو وديوچه دخى ديرلر صولرده حاصل اولوب

اوزون وسیاه قورتدر انسانه یاپشوب قانن ایچر وحیوانات صوایچرکن بوغازینه کیدوب
یاپشور شمس فخری * قطعه * دشمن پادشاه عادل دل * باد دائم بتیغ غم بسمل * در مجاری
حلق اوکشته * آب خونخوار وجانستان مکل ملال الم وغصه وانقباض طبیعت
معناسنه اسم مصدر در ملالت کبی ملول المناك وغمناك معناسنه اسم مفعولدر بوایکی
لغت عربیدر منبل سکون نون وفتح باء موحده ایله کاهل وتنبل معناسنه حضرت مولانا
قدس سره بیت خدایا دست مست خود بکیر ارنی درین مقصد * زمستی آن کند با خود که
در سستی کند منبل * مجمع الفرسده بد اعتقاد معناسنه درکه اورا منبلم دیرلر یعنی اعتقاد ندارم
دیمکدر کذا فی المؤید مندل سکون نون وفتح دال مهمله ایله ایکی معنایه در اول دائرهٔ
عزیمت ارواح یعنی عزایم خوان عزیمته اشتغاللری محلنده اطرافنه دائره چکوب ایچنده
اوتوروب عزایم اوقورلر شمس فخری بیت کود تسخیر انس وجن وپری * بی عنانی نشستن مندل
شاه طاهر بیت بلبل نغمه سرا پیر عزایم خوان شد * کل پری دائرهٔ صحن کلستان مندل *
ثانی عود خام بوایکی معنایه دخی مندله دیرلر مولانا محمود ابن یمین بیت از برای قوت دل
کر بخوری بایدم * صندل ومندل نیایم غیر چوب ارش وتغ * زکریا بن محمد بن محمود عجایب
البلدان نام کتابنده ذکر ایدرکه مندل هندوستانده بر شهردرکه آنده عود غایت چوق اولدوغندن
عود مندلی دیرلر اما عود اراضی سنده بتمز عودك حاصل اولدوغی یر ماوراء خط استواده بر جزیره
واردر اول جزیره ده عود اولوب بامر الله تعالی اغاجی قریلوب دریایه دوشر دریادن شهر مندله
کلور اکر اغاجی یرندن یاش قوپمش ایسه اکا قامرونی دیرلر اکر قوری قوپمش ایسه مندلی
دیرلر ثقیل ومصمت اولانی اعلا اولور هندی لساننده مندل بر نوع دهله دیرلرکه بر آدیده بکاوجدر
منزل خانه وجای نزول ومهمانخانه یه دیرلر منزیل سکون نون ویای تحتانیله
خانهٔ ویران ابو المعانی بیت منزل دوستان معمور باد * منزل دشمنان شود منزیل منغرل
سکون نون وراء مهمله وضم غین معجمه ایله پول ریزه که منغر دخی دیرلر منکل سکون نون
وضم کافله دزد رهزن معناسنه شنکل دخی دیرلر عربیده حرامی وقطاع الطریق دیدکاریدر هندی
لساننده منکل خوشحالی وطرب وشادی معناسنه در مهانل ومهانول کلاهما بفتح
الهاء وضم النون افیون خالص معناسنه در حکیم سنایی بیت خود حال دکر خلق چکویم که زسودا
بودم چو کسی کر خورد افیون مهانل مهول ضم ها ایله طوزاق که ماهول دخی دیرلر مع المیم
ماتم فتح تاء مثناة ایله بمعنی سك ماده یعنی دیشی کوپك عربیده یاس ونوحه معناسنه در
ایکی معنایه ترتیب اوزره میر نظمی بیت بخوید کیر کاینده چو ماتم * نمی باید اکر ماند بماتم مام
مادر معناسنه مولانا کسایی بیت ایدون فروکشی بخوشی این می حرام * کویی که شیر مام
زپستان همی مکی * حکیم شیرازی بیت نیست شیر سود مند از شیر مام * لیك آغوزش
بدست اندر امام * حکیم انوری در ظلم جماعت غزان کفته بیت شاد الا پدر مرك نه بینی مردم
بکر جز در رحم مام نیابی دختر ماه سام وماه سیام کلاهما بکسر الهاء وفتح السین المهمله
حکیم مقنع شعبده ایله پیدا ایتدیکی ماهه دیرلرکه آلتمش کیجه یه دك هر کیجه شهر نخشب قربنده
سیام دیرلر بر طاغده بر قیودن چیقوب دورت فرسخ یره دك ضیا ویرردی استاد رودکی بیت نه

نه ماه سیام ونه ماه فلك * که اینت غلامست وآن پیشکار ماه علم کسر ها ایله سنجق باشنده
اولان آلتون یالدزلی نسنه که ماه هلال کبی ایدرلر مولانا هاتفی بیت زمین آهنین شد زنعل
سمند * زماه علم آسمان بلند مختوم سکون خاء معجمه وضم تاء مثناة ایله ماوراء النهرده
آیویه دیرلر عربیده مهرلو دیمکدر مردم اوج معنایه کلور اول معروف آدم معناسنه ثانی
انسان که عربیده کی مخلوق معناسن افاده ایدر انسانك هم مفردینه وهم جمعنه که مردم ومردمان
عربیده کی خلق وخلایق کبیدر امیر خسرو بیت نشاید هیچ مردم خفته در کار * که در پایان
پشیمانی دهد بار * وله ایضا بیت اکر مردم صفات صنع او کوید بدان ماند * که در دریا فتد مور
وحدیث آشنا کوید * شیخ سعدی بیت سك اصحاب کهف روزی چند * پی نیکان کرفت
ومردم شد * بو معنی فارسیده جائز اولدوغی کبی عربیده وترکیده دخی هم مفرد نه وهم جمعنه
استعمال ایدرلر ثالث کوز ببکی معناسنه در شاعر بیت ترا در دیده جا کردم که از مردم نهان باشی
ندانستم که آنجا هم میان مردمان باشی * عربیده دخی کوز ببکنه انسان العین دیرلر خواجه سلمان
بیت مملکت را مردم عینی وعین مردمی * سلطنت را درة التاجی وتاج سروری مرزوبوم
سکون راء مهمله وزاء معجمه وضم باء موحده ایله ایکی معنایه در اول سنور سرحد ثانی وطن
اصلی معناسنه در ابو المعانی ایکی معنایه بیت نکهبان کشتم اکنون مرزوبوم را * که مرزوبوم
من ناید بخاطر مرهم معروف عوام ملهم دیرلر میر نظمی بیت زخم دل را لطف او مرهم شود
لیك درخواست کردن من کم شود * عربیده دخی مرهم دیرلر ابن النحاس بیت حیث لی شغل
باجفان الظبی * ولقلبی مرهم منها وجرح مریشم کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی وفتح
شین معجمه ایله جراحت اوزرینه بغلنان مرهم وبز وعلاج هر نه ایسه کذا فی فرهنك جهانکیری
مکارم فتح کاف وکسر راء مهمله ایله بر طاغ آدیدر منقولدرکه هر رمضان شریف اولنده
مذکور طاغده قدرتدن آتش ظاهر اولور عربیده احسان معناسنه در جمعدر ملغم وملهم
سکون لام وفتح غین معجمه وها ایله هر دو بمعنی مرهم کذا فی المؤید موسم سکون واو وکسر
سین مهمله ایله معروف فصل وزمان وبازار سنوی محلی معناسنه فارسیده وعربیده مستعملدر
ابو المعانی بیت فصل بهار وموسم کل آمد وجهان * پر ذوق وعیش کشت بخانه نشین چرا *
مهدم سکون ها وضم دال مهمله ایله قویروغی بیاض بر قوشدر مولانا هلالی بیت
کرده پرواز نامه وانجم * دم بمه سوده وشده مهدم * امیر خسرو بیت که کنی نسر چرخ را مرغش
که کنی زاغ شام را مهدم میم فتح یای تحتانیله بر مقام آدیدر کذا فی المؤید مع النون
ماپروین برکوکدر خرما قدر اولور اما اوجی سوری اولور وکندو سیاه ایله سرخ
میاننده در اعلاسی وصحیحی بر طرفن قوپاروب کاغده سورنجه بنفشی رنك اولور دفع سمومات ایدر
ویر قیراطی اعلا نشاط ویرر ماپرین وماه پروین دخی دیرلر عربیده جدوار دیدکاریدر طبیب
یوسفی بیت نیست جدوار غیر ما پروین * که ملطف بود چو پوز بدان مابون ضم باء موحده
ایله حیز ومخنث معناسنه بر علتدر بعض کمسه لره عارض اولور تا کندویی یفعل التمینجه راحت
اولمز شمس فخری بیت بلفظ یکسون وپیوسته تا بود یکسان * هماره تا که نیاید حمیت از مابون
عربیده قصر الفله مشهوردر ماچان فتح جیم فارسیله طیانمق معناسنه در قیاس بو ایدی که

جمع ماج اولایدی اما مفرد مقامنده استعمال اولنور مژکان کبی دیار عجمده براصطلاحدر
کنهکا رعذرین دیلکه دیرلرموردی بویله درکه مکتبده اطفالك بری سبقن بلسه اکا برنسنه
آلدردوب اطفال جمله تناول ایدوب سبقن تعلیم ایدرلراول دخی ایاغ اوزره طوروب عذرین
دیلر اکا پای ماچان دیرلر ☜ ماخان ☜ فتح خاء معجمه ایله ایکی معنایه دراول یشهر مرو
مضافاتندن برقریه اسمیدر ثانی فرهنك جهانگیریده چین پهلوانلرندن برمبارز نامیدر
مجمع الفرسده حاکم چین نامیدر ☜ ماخن ☜ فتح خاء معجمه ایله بمعنی ناپاك ودون همت ومردم
دوروی ☜ مادرزن ☜ فارسی آنا یعنی عورتك آناسی عوام مادزن دیرلر میرنظمی بیت
چومادرزن نبوده نیك خصلت * که ندهد هیچ داماد عیش وراحت ☜ مادیان ☜ کسردال مهمله
وفتح یای تحتانیله قصراق عربیده فرس وبجره ترکیده یوندیرلر میرنظمی بیت سوارمادیان
یودست آنروز * همه اسبان لشکرشد جهاندوز ☜ مازیون ☜ فتح ذال معجمه وسکون راء
مهمله وضم یای تحتانیله برصاری چیچکدر اورتاسنده سیاهی اولور ترکیده قره کوزدیرلر نعمة الله
بونك شرحنده حشر دیرلر براوتدر ولایت کرمانده چوق اولور ترشی سن ایدرلر دیمشدر
☜ ماراسپندان وماراسفندان ☜ کلاهمابسکون الراوالسین المهملتین اوج معنایه کاور
اول شهور شمسیه نك بکرمی طقوزنجی کونی اسمیدر ثانی یوم مزبورك تدبیر امورینه موکل اولان
فرشته نك نامیدر ثالث برموبدموبدان آدیدر الف وتونسز ماراسپند وماراسفند دخی دیرلر
کذافی فرهنك جهانگیری ☜ مارافسان ☜ سکون را وفا وفتح سین مهملتین ایله افسونکری
ماره دیرلرکه افسون ایله ماری طوتوب حبس ایدرلر مارافسا ومارافسای دخی دیرلرکذافی المجمع
☜ ماران ☜ فتح راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول بمعنی آهنکران ثانی جمع مار در ☜ ماربین ☜
سکون راء مهمله وکسر باء موحده بعده یای ساکنه ایله اصفهان مضافاتندن اللی سکز پاره
قریه یی مشتمل برناحیه اسمیدر ودیرلرکه مزبورناحیه ده اولان قریه لرك باغ وباغچه لری کثرتندن
بربرلرینه متصل اولوب ناحیه تمامابرباغ اولمغله مشهوردر شاعر بیت مارینی که نسخهٔ
ارم است * آفتاب اندرودرم درم است ☜ مارستان ☜ کسر راوسکون سین مهملتین ایله
بیمارستان لفظندن مخففدر بیمارخانه معناسنه ومار بیمار معناسنه کلدوکنك ذکری مرور
ایلدی مولانا جامی بیت بردش ازقصرچون نکارستان * همچودیوانکان بمارستان *
ودخی بیلانی چوق یره دیرلر ☜ مارکران ☜ کسرراء مهمله وفتح کافله زهرناك وشدید یلان که
مارکرزه دخی دیرلر ☜ مازنین ☜ سکون زاء معجمه وکسر نونله برکسنه نك آدیدرو برعورتی
وارایدی مازینه نام منقولدرکه هندوستان توابعندن شنکونه نام برجزیره ده اریله عورت
یانکز ایکیسی برعظیم حصاریاپوب ایچنده آنجق برکنبد بنا ایلشلر حصارك هربرطاشنی
وکنبدك هربرعمودینی یوزنفر آدم یرندن قالدره مزاول مکانده دعا مستجابدردیرلر حکیم اسدی
بیت بهندوستان نام آن مردوتن * بدی مازنین مرد مازینه زن ☜ مازندران ☜ فتح زاء معجمه
ودال وراء مهملتین وسکون نونله برواسع ملکتدر مولانا هاتفی درتیمورنامه * مثنوی * ولی
والیٔ ملك مازندران * نهاده بسرافسرسروران * بجنبید ازجا بخیل کران * به تسخیریٔ دیو
مازندران * قدیم الایامده دیوسکناسی اولدوغی مشهوردر ☜ مازن ☜ فتح زاء معجمه ایله

ایله ارقه نك اورته کوکی عربیده صلب دیرلر ☜ مازون ☜ ضم زاء معجمه ایله مازومعناسنه در
عربیده عفص دیرلر ☜ ماغون ☜ ضم غین معجمه ایله اثواب خانه عربیده اثاث البیت ومتاع البیت
دخی دیرلر میرنظمی بیت چوزن هردم رود ازخانه بیرون * نه ماند اندرون خانه ماغون *
☜ ماکان ☜ بوزن پاکان ایکی معنایه کاور اوّل حکام ولایتدن برینك آدیدرکه باباسنه
کاکی دیرلر ایدی هندوستان حاکملرندن ایدیلر ثانی برولایت آدیدرکه خلقنك اکثرسلاحی
زوپین اولور حکیم خاقانی بیت سلاحت بهردین مهترکه زنبوراز پی شهدی * چوکیلی کوردین
پوشست وزوپین کرده ماکانی ☜ ماکیان ☜ کسرکاف وفتح یای تحتانیله طاوغه دیرلر خانکی
اولسون دهکی اولسون مولانا هاتفی بیت نه بال عقابان پرتیرکیر * پرماکیان نیست درخورتیر
عربیده دجاجه وچفتایده تاووغ دیرلر ☜ مالیدن ☜ کسرلامله اوومق وسورمك معناسنه که
عربیده دلك وفرك دخی دیرلر چغتایده یوقاغ دیرلر ☜ مالین ☜ کسرلامله سولك معناسنه که
بالیز دخی دیرلر ☜ ماميران ☜ کسرمیم وسکون یای تحتانی وفتح راء مهمله ایله ادویه دن بردارودر
☜ مان ☜ طقوزمعنایه کاور اول ضمیرمتکلم مع الغیر اداتیدر حالت جرده براسمك مضاف
الیهی اولق اعتباریله حکیم اسدی بیت ره نیك وبد کشتهٔ تخم ماست * خردکشتی وتوشه
مان راه راست * ثانی حالت نصبده برفعلك مفعولی اولق اعتباریله حکیم فردوسی بیت که او
دادمان بردان دستگاه * ستایش مراورا که نمود راه * ثالث ماندن لفظندن صیغهٔ امر
اولوراصحی حرف باء موحده دخولیله بمان دیرلر حکیم فردوسی بیت چنین داد پاسخ که اسفندیار
نفرمود مان رامش ومیکسار * رابع وصف ترکیبی اولور خانمان کبی اما بومعناده کاهی
یانکزمان دیرلر حکیم اسدی بیت وزین راه دشوارکم هست وبیش * بروشادزی میهن ومان
خویش * بوایکی صیغه دن قطع نظر بعض تراکیبه دخی صفت استعمال اولنور دورمان
وخورمان کبی خامس بکذارمعناسنه استعمال اولنور سادس اصحاب فرهنکدن بعضیلری
خانه معناسنه کاور دیدیلر بوقولی مؤید حکیم اسدی * مثنوی * یکی مایه دربود بازارکان *
ستد ازکاروان دوست باپهلوان * چوآمد برمیهن ومان خویش * ببردش بصد لابه مهمان
خویش * سابع اثواب خانه معناسنه حضرت مولانا قدس سره * مسمط * درجسم من
جان دکر درخان من مان دکر * باآیین من آن دکر زیرابان پی برده ام * خانمان مذکورایکی
معنایی جمله در ثامن مارامعناسنه ده کاور حضرت مولانا قدس سره * مثنوی * چون خدا
خواهد که پرده کس درد * میلش اندر طعنهٔ پاکان کند * چون خدا خواهد که مان یاری کند *
میل مادر کریه وزاری کند * تاسع بلاوزحمت معناسنه ده کاور دیدیلر زبان هندیده ایکی
معنایه دربری عزت وبری قبول معناسنه در ☜ ماندن ☜ سکون نونله قالمق معناسنه مصدردر
لکن لازم ایله متعدی بینلرده مشترکدر شیخ سعدی بیت عمر برفست وآفتاب تموز * اندکی
ماند وخواجه غرّه هنوز * بوندن اولان ماند متعدیدر زیرا معناسی آفتاب تموز برف عمردن
ازقودی دیمك اولور کلستان شارحلری ظن ایتدکلری کبی دکل محل دقیقدر ☜ مانستن ☜
کسرنون وسکون سین مهمله ایله برنسنه نك صفتی اولمق مانیدن کبی شرفنامه ده مانیدن بسان
چیزی کشتن وکذاشتن ورها کردن معنالریله در چغتای لسانده اوخشاماق دیرلر بکزر

معناسنه اوخشاشماق دخی دیرلر بو بیتده نهی حاضری واقع اولمشدر میر علیشیر بیت تیره دور
مجنون که مین دیك دی پسین آنی ای خرد * عقل وهوش اهلینی بیرد یوانغه اوخشاتماکوب *
کوب چوق دیمکدر ﴿ مانوشان ﴾ ضم نونله ایرج قتلندنصکره منوچهرك اناسی اختفا
ایتدوکی طاغك آدیدر مانوش دخی دیرلر ﴿ مانیدن ﴾ کسر نون وسکون یای تحتانیله ایکی
معنایه در اول ماندن کبی بکزمك معناسنه متعدی اولور شمس فخری بیت خرد شطرنج
دانش باخت باشاه * ولی حال نخستین دست مانید * ثانی مانستن معناسنه استاد لطیفی
بیت چندانکه بیاراست مه نام جمالش * درجلوه بخورشید جمال تو بمانید * چغتایده
بو معنایه اویکانماك دیرلر بو عبارت ترکیده دخی استعمال اولنور میر علیشیر بیت قامتینکغه
سرو تقلید ایلابان تابدی شکست * بوسزادر کرکیه سرو سهیغه اویکنور ﴿ ماهان ﴾
کرمان توابعندن بر قصبه نك اسمیدر بر شاعر شاه نعمة الله ولی حقنده دیمشدر بیت دردکن
دست وخرقه درماهان * تاج بخشند اینچنین شاهان ﴿ ماه برکوهان ﴾ مصنفات باربد
خسرودن بر لحن اسمیدر شیخ نظامی بیت چو لحن ماه برکوهان کشادی * زبانش ماه برکوهان
نهادی * قاضی عثمان پیرقی بیت من ازفراق تو پرغم توشاد باهمه کس * همیزنی بشب وروز ماه
برکوهان ﴿ ماه پروین ﴾ جدواردرکه ماپروین وماپرپین دخی دیرلر کیفیتی برقاچ دفعه ذکر
اولندی ﴿ ماهیان وسالیان ﴾ یعنی آیلر ویللر جمع ماه وسالدر کذا فی المجمع بو معنایه
حکیم فردوسی بیت برآمد برین بریکی ماهیان * برنجی نه بستند هرکز میان * وسالیان
فرهنك میرزا ابراهیمده برشهر آدیدر شروان مملکتنده واقعدر ﴿ ماهی دان ﴾ یعنی حوض
خانه استاد فرخی بیت همیدون کوش اندر ژرف ماهی دان تو بودی * بخلوت هرشبی حور
دکر مهمان تو بودی ﴿ ماهی زرین ﴾ برنوع بالقدر قومده حاصل اولور اولقدر قوتلودرکه اون
ذراع یری دلوب اشاغی کیدر اطبا آنی سقنقور بدل ایدرلر ولایت سندده چوق اولور شرف
شفروه بیت ای تنم ماهی زرین وره عشق توریك * وی دلم تیهوی خونین وغمت پا بزنی *
﴿ مایون ﴾ ضم یای تحتانیله فریدون شاهی سودیله بسلدکلری کاوك آدیدر بر مایون دخی دیرلر
﴿ مبهن ﴾ سکون باء موحده وفتح هایله اوج معنایه کلور اول جای آرام معناسنه در ابو المعانی
بیت جهان بکشت ونیافته بغیر خاك درت * دل غریب وحزین جای راحت ومبهن * ثانی
بمعنی زاد وبوم یعنی وطن اصلی وله بیت بدل نیامده هرکز خیال فکر وطن * اکرچه دورشده
چند سال ازمبهن * ثالث بمعنی مهمانخانه وله بیت کنی ضیافت عام ازکمال جود وکرم * شد
آستان تراچون برهروان مبهن * وخانمان معناسنه ده مرویدر ﴿ متین ﴾ محکم واستوار معناسنه
میر نظمی درصفت قلعه بیت سرکشیده باوج علیین * کس ندیده چنین حصار متین *
﴿ مجن ﴾ فتح جیمله برنوع کوچك قلقاندر اغاجی وچبوغی اولمز خواجه سلمان بیت ازشرف
قدرت قدم مالیده برفرق زحل * دروغار محنت سنان ساییده برقلب مجن ﴿ مچیدن ﴾ کسر
جیم فارسیله درت معنایه در اول چمد یکلمك ویوقلمق وقاورامق وسرعتله کتمك معنالرینه ﴿ مخران
سکون خاء معجمه وفتح راء مهمله ایله بردیر نصارادر حکیم خاقانی بیت من وتاجرکی ودیر مخران
دربقراطیانم جاوماجا ﴿ مخیدن ﴾ کسر خاء معجمه وسکون یای تحتانیله درت معنایه در اول

اول دپرنمك ابوشکور بیت سبك پیرزن سوی خانه دوید * برهنه دراندام اوبر مخید * ثانی
ادنی حرکتله آهسته ارغنمق ثالث دترتمك رابع اورپرمك معنالرینه در ﴿ مدن ﴾ فتح دال مهمله
ایله نشاط وسرور وانبساط ایله کتمه دیمکدر شاعر بیت بارولایت بنه از پشت خویش *
پیش بدین شغل متازومدن ﴿ مدهون ﴾ سکون دال مهمله وضم هایله دباغت اولنمش دری
حکیم اسدی بیت صدو بیست کردون همه تیك وترك * دوچندان سپرها زمدهون کرك *
﴿ مدین ﴾ سکون دال مهمله وفتح یای تحتانیله دریای مغرب ساحلنده واقع برشهرك نامی در
منوچهری بیت رسد دست تو از مشرق بمغرب * زاقصای مداین تا بمدین ﴿ مراغیدن ﴾
فتح راء مهمله وکسر غین معجمه وسکون یای تحتانیله آغنه مق یعنی ارقه اوزرینه یاتوب صاغنه
وصولنه دونمك معناسنه در ﴿ مرجان ﴾ ایکی معنایه در اول اوکی اوغل معناسنه در شمس
فخری بیت خدایکانا شعرم که هست سحر حلال * حرامزاده بود هرکه خواندش مرجان *
ثانی معروف قرمزی طاشدر دیار مغربده بترغواصلر طالوب چقاردقلری محل بیاضدر
اوجاق توتوننه آصارلر طوردقچه قزارر ﴿ مردافکن ومرداوزن ﴾ کلاهما بسکون الراوالدال
المهملتین پهلوان وبهادر معناسنه وکسکین وپرزور اولان شرابه ده مردافکن دیرلر ﴿ مردکیران ﴾
برجشن آدیدر مغان ماه اسفندارمذك آخرنده بش کون جشن ایدرلر بو بش کونده عورتلری
واولادلری هرنکه آرزولری واردر طلب ایدرلر وتسلط کوسترلر بو اجلدن مردکیران تسمیه
ایتمشلر بو کونلرده طلوع شمسدن غروبه دك دفع هوام وحشرات ارض ایچون رقعه یازرلر اول
رقعه یه ده دیرلر رقعهٔ کژدم ذیلنده شرحی مرور ایلدی ﴿ مرزبان ﴾ سکون راء مهمله وزاء معجمه
وفتح باء موحده ایله سرحد بکی واصل ترکیبندن سنور بکجیسی فهم اولنور شمس فخری بیت حبذا
ملکی که باشد روز وشب * عدل وانصافش در آنجا مرزبان * حکیم فردوسی بیت چه
درکابل این داستان فاش کشت * سر مرزبان پرز پرخاش کشت * شیخ سعدی بیت دران
مرزکان مرد دیندار بود * یکی مرزبان ستمکار بود * عربیده مهتر مغان معناسنه در آنلره مرزبان
دیرلر جمعی مرازبه در ﴿ مرزغن ﴾ سکون راء مهمله وفتح زاء وغین معجمتین ایله ایکی معنایه در
اول کورستان یعنی مزارستان شاعر بیت هرکرا رهبرش زغن باشد * منزل او بمرزغن باشد
ثانی آتش معناسنه در حکیم سنایی * قطعه * ای همیشه دل بحرص وآز کرده مرتهن * داده
یکباره عنان خود بدست اهرمن * هیچ نیندیشی که آخر چون بود انجام کار * مرغزار آید
جزای فعل تو یا مرزغن ﴿ مرزکون ﴾ سکون راء مهمله وزاء معجمه وضم کاف فارسیله آلت
رجل در کذا فی المؤید ﴿ مرغزن ﴾ سکون راء مهمله وفتح غین وزاء معجمتین ایله کورستان
معناسنه شمس فخری بیت شاهی که بر مخالف درکاه خویشتن * وز کینه مرغزار کند همچو
مرغزن * امامی هروی بیت آن جهانداری که کشت اندر نبرد * مرغزار زخم تیغش مرغزن
مجمع الفرسده بو معنایه مرزغن منقولدر اما فرهنك وفایی ده مرغزن نقل ایدوب بو بیته متمسك
اولمش استاد رودکی بیت هرکرا راه برزغن باشد * کذر او بمرزغن باشد ﴿ مزدقان ﴾ سکون
زاء معجمه وفتح دال مهمله وقافله قهستانده واقع برشهر آدیدر کذا فی المجمع ﴿ مژن ﴾ فتح زاء
فارسیله بمعنی مجن مرقوم کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مزیدن ﴾ کسر زاء معجمه وسکون

یای تحتانیله مکیدن یعنی امك وطاتمق معنالرینه حکیم سوزنی بیت درزخ چون جنانش کردم
تکاهی هرزمان * ازلب چون کوثرش بوسه مزیدم چون شکر * وچینك معناسنه مولانا ناتی
بیت بندان انکشت غیرت کزید * زمانی کریبان ز حیرت مزید ﴿ مسریدن ﴿ سکون
سین ویای تحتانی وکسرراء مهملتین ایله مزیدن معناسنه در طادمق ومکیدن امك معناسنه
مصدردر ﴿ مسرانیدن ﴿ متعدی مسریدندر ﴿ مسیدن ﴿ کسرسین مهمله ایله بعنی
مجیدن مرقوم ﴿ مفتون ﴿ آلدنمش وفتنه لنمش وکوکل ویرمش معنالرینه مولانا جامی بیت
ای بهرشاهد موزون مفتون * حالت ازمشك خطادیکرکون ﴿ مکسران ﴿ فتح کاف فارسی
وراوسکون سین مهملتین ایله بادزن یاپزه که عربیده مروحه دیرلر شاعر بیت جامه براسلام
چوعریان دیو * پرّ فرشته است مکسران دیو * خواجه سلمان بیت طوطی لفظ شکرخای
توبرخوان سخن * پرّ طاوس ملائك را مکسران یافته ﴿ مکیدن ﴿ کسرکافله امك
معناسنه درکال بخندی بیت بچین زلف رخت رشك صورت چینست * زوقت شیرمکیدن
لب توشیرینست ﴿ ملان ﴿ فتح لامله بعنی مجنبان حکیم سنایی بیت اینچنین کن نمازوشرح
بدان * ورنه برخیزوهرزه ریش ملان ﴿ ملخودن ﴿ سکون لام وضم خاء معجمه ایله پنبه
آتمق معناسنه در ﴿ من ﴿ اوج معنایه در اول نفس متکلم وحده درعربیده انا معناسنه
چغتای لسانلرده مین دیرلر کسرمیله ثانی کوکل معناسنه درقریع الدهر بیت یادهمچون روح
حیوانی ومثل مردمك * که میان من درآندرچشم من * ثالث ترازونك شاهنی کچدوکی دلکه
دیرلر شیخ نظامی بیت جزاین چشم توهیچ درخواست نیست * که دریك ترازودومن راست
نیست * عربیده تشدیدایله اوج معنایه در اول بطمان معناسنه درکه بعض دیارده یوزقرق
درهمدر وبعض یرده التیوز درهمدر وبعض ولایتلرده یدییوز یکرمی درهمدر وبعض مملکتلرده
طقوزیوزدرهمدر وبعض یرلرده ایکی یوك درتیوزدرهمدر ثانی کزنکبیزکه قدرت حلواسی
دیدکلریدر ثالث منتدر ﴿ منش زدن ومنش کشتن ﴿ معده بولانمق که عربیده غثیان
دیرلر ﴿ منشن ﴿ کسرنون وفتح شین معجمه ایله ایکی معنایه دراول خوی وطبیعت معناسنه دو
ثانی کرم وهمت معناسنه کذافی فرهنك جهانکیری ﴿ منکیدن ﴿ سکون نون ویای تحتانی
وکسرکافله سوزی آهسته وزیرلبدن سویلمك حضرت مولانا قدس سره * مثنوی *
این بمنکیدند درزیرزبان * آن اسیران باهم اندربحث آن * تاموکل نشنود برماجهد * خود
سخن درکوش آن سلطان برد * وله قدس سره * مثنوی * هیچ پنهان می نشد ازوی ضمیر *
بودبرمضمون دلهااوامیر * بس همی مکید باخود زیرلب * درجواب فکرتم آن بوالعجب *
﴿ منوشان ﴿ ضم نون وواومعروف وفتح شین معجمه ایله نام حاکم پارس درکه برنامدار مبارز
وسرلشکر کیخسروایدی ﴿ میدان ﴿ ایکی معنایه دراول جنك معناسنه درشیخ سعدی
بیت اسب لاغرمیان بکار آید * روزمیدان نه کاوپرواری * دیکر * مصرع * سرفروآردمکه
من هم مردمیدان نیستم * ثانی شراب طرفی معناسنه در خواجه سلمان بیت نقرهٔ خنك
صبح را تاخت سلطان ختن * ساقیا کلکون کمیتت را بمیدان درفکن * عربیده معروف
میداندر ﴿ میدن ﴿ سکون یای تحتانی وفتح دال مهمله ایله نسنه الك وپاك ایتمك معناسنه دو

معناسنه در ﴿ میزیدن ﴿ اول یای مجهول ثانی یای معروفله بعنی مزیدن مرقوم ﴿ میکون
آل رنك وآچق قرمزی رنکه دیرلر استعاره طریقیله لب دلبرده دیرلر میرنظمی بیت آن لب
میکون یارودلفریب * کردهان عاشقان باشد نصیب ﴿ مع الواو * ماده کاو ﴿ اینك که
دیشی اوکوزدیمکدر ابوالمعانی بیت تیاید کارمردازدست نامرد * نباشد شیرنر هرماده کاوی
﴿ مارو ﴿ ضم راء مهمله ایله فرهنك جهانکیریده بعنی مادر مسطوردر ولسان هندیده
موسیقیده برمقام آدیدر ﴿ مازو ﴿ ضم زاء معجمه ایله اوج معنایه دراول معروف نسنه در ثانی
بعنی مازن مرقوم ثالث براغاجدر تارلایی سورب دانه یی صاچدقدن صکره آنکله هموار ایدرلر
ترکیده طیان دیرلر ﴿ ماستو ﴿ سکون سین مهمله وضم تاء مثناة ایله یوغرت قوریسی که
ماستونه دخی دیرلر ﴿ ماشاو ﴿ فتح شین معجمه ایله جامهٔ پشمینه کددرویشان کیرلر ابوالمعانی
بیت هرکز نشود درویش راجامهٔ ماشاو * درویش شووالطلس وخاراوپرن پوش ﴿ ماشو ﴿
ضم شین معجمه ایله الك که پرویزن دخی دیرلر ودخی برنوع کفکیردرحلواجیلر وآشجیلر آنکله یاغ
وبال سوزرلر شاعر بیت زنیوجان شکارت باد دایم * تن اعدای تومانند ماشو * فتح شین
معجمه وسکون واوایله یوکدن طوقمش برنوع غلیظ جامه در فقرا ودرویشان کیرلر ماشادخی
دیرلر ﴿ ماکو ﴿ ضم کافله بعنی حیله که ماکوك دخی دیرلر اثیرالدین اخسیکتی بیت زآغاز
جبرئیل آهنجه کار * بفرجام ادریس ماکوزنش ﴿ مانو ﴿ سال ملکی دن ماه اوله دیرلر
﴿ مایهٔ کاو ﴿ یای تحتانیله بعنی ماده کاومرقوم ﴿ ماهو ﴿ ضم هایله ایکی معنایه کاور اول
بعنی زیب وزینت شیخ آزری عجایب البلداندهٔ حیواناتك جمله دن ایلروکیدن وآدم اوکنه کلان
حیوان که عربیده سانج دیرلر بیت ورزچب اندرآیدت آهو * خوب روراچه حاجت ماهو *
ثانی حاکم سیستان آدیدر ماهویه دخی دیرلر ﴿ مرتو ﴿ سکون راء مهمله ایله سکاوسن
وسنك ایچون دیمکدر محالرنده استعمال اولنور ﴿ مرجو ﴿ سکون راء مهمله وضم جیمله بعنی
منجوم رجمك دیمکدر ﴿ مرزو ﴿ سکون راء مهمله وضم زاء معجمه ایله زراعت اولنمش زمین که
مرز ومرزوی دخی دیرلر ﴿ مروه ﴿ سکون راء مهمله وواو ایله یوزن سروا وج معنایه کاور اول
برخوشبواوتدرکه مروجوش دخی دیرلر ثانی چقمق طاشی ثالث خراسان مملکتنده برشهر عظیم
اسمیدرکه مروشاهجان دخی دیرلر مولانا ناتی بیت وزان پس چوازناقه محمل کشود *
تشیمن شدش ساحل مرورود * یوبتدن برنهرآدی اولمق دخی فهم اولنور ﴿ مست رو ﴿
ضم راء مهمله ایله ماذریونك برنوعیدرکه هفت برك وخالادخی دیرلر شرحی خالا لغتی ذیلنده ذکر
اولندی ﴿ مشو ﴿ ضم شین معجمه وواو مجهول ایله حبوباتدن برنوعدر ترکیده بورچق دیرلر واو
معروفله شستن لفظندن نهی حاضردر یومه معناسنه وفتح شین وسکون واوایله شدن
لفظندن نهی حاضردر اوله معناسنه میرنظمی بیت مشوتا اینقدر پرجوروغدار * نماند
اینچنین پرکرم بازار ﴿ منتو ﴿ سکون نون وضم تاء مثناة ایله برنوع طعامدر مدوّر خمیرکسوب
ایچنه قیمه قویوب سیتی ایچنده بشورلر ترکیده منتی دیرلر بسحاق اطعمه بیت قیمه ازبوی بخوز
شیشهٔ سرخ پیاز * عود سوز مجمر منتو منور میکند ﴿ منجو ﴿ سکون نون وضم جیمله مرجمك که
عربیده عدس دیرلر حکیم شیرازی بیت بادناك آمد نخود وهم فطیر * دجرو ماش وفول ومنجو

هم شعیر ﴿ منو ﴿ فتح نونله نویدن افطندن نهی حاضر در حرکت ایتمه معناسنه شمس فخری
بیت شاد بر تخت سلطنت بنشین * بعد ازین بهر کار خصم منو ﴿ مو ﴿ یوزن تو آوازکربه یعنی
کدی آوازی شاعر بیت کربهٔ جان عطسهٔ شیر الست * شیر بلرزد چوکند کربه دو *
﴿ میاسطو ﴿ فتح یای تحتانی وسکون سین وضم طاء مهمله لنین ایله معبد خانهٔ ترسا کذا فی
المجمع ﴿ مع الهاء * ماچوچه ﴿ ضم جیم فارسیٔ اول وفتح ثانیله برطرفدراوجی سوری آنکله
اطفال بوغازینه بعض ادویه قورلر ﴿ ماده ﴿ فتح دال مهمله واخفاء هایله دیشی هرنه نك
اولورسه مقابلی نردرکه ارکك دیمکدر دال مشدده ایله عربیده اصل معناسنه در ﴿ مادرزاده
برآنادن طوغمش اولادکه بابالری غیری اوله ﴿ مادیانه ﴿ کسر دال مهمله وفتح یای تحتانی
ونونله قصداق یعنی دیشی آته مخصوص اسمدر ﴿ مادینه ﴿ هرحیوانك دیشی سنه دیرلر میر
نظمی بیت خرنباشد جفت هر مادینه شیر * کرنیابد درجهان خودرا نظیر ﴿ مارچوبه ﴿
سکون راء مهمله وضم جیم فارسیله براوتدر عربیده هلیون دیرلر دفع سمومات ایدر حکیم خاقانی
* قطعه * خاقانی آنکسان که طریق تومیروند * زاغند وزاغ رارو شر کبك آرزوست *
کیرم که مارچوبه کند تن بشکل مار * کوزهر بهردشمن وکومهره بهردوست ﴿ مارکرزه ﴿
سکون رائین مهملتین وفتح زاء معجمه ایله برنوع زهرناك یبوك یبلاندرکه غایت خشمناك اولور
یبلانه صفتدر نتکم یاوزار سلانه شیرشرزه دیدکلری کبی یاوز یبلانه ده مارکرزه دیرلر شمس
فخری * قطعه * ای شهنشاهی که تیغت در مصاف * خصم را باشد چومارکرزهٔ * پیش تیغت کمتر
ازرویه بود * هرکجا یابند شیرشرزهٔ ﴿ مارمانه ﴿ سکون راء مهمله وفتح میم ونونله یبلانه بکرز
دیمك اولورمانند مارمعناسنه ودیشی یبلان مارماده معناسنه ﴿ مارمهره ﴿ ارْدرلك وبعض
یبوك ویاشلی یبلانارك باشنده اولورخرماچکردکی وآندن کیچرك برمهره در بعض مائی رنك
اولور وبعض آلاجه اولور فوائد وخاصه سی چوقدر ﴿ مارنه ﴿ کسر راء مهمله وفتح نونله
براوتدر فرزد دخی دیرلر ماور النهرده کوم وعربیده نجم وحلیة التیس دخی دیرلر ﴿ ماره ﴿ فتح
راء مهمله واخفاء هایله اپکی معنایه کلور اول دفتر حساب معناسنه که آمار وآمارهٔ وآوار وآوان
دخی دیرلر حکیم اسدی بیت زدروای ماهرچه بایست تیز * نوشتست برماره کنج چیز * ثانی
مهره معناسنه در مختاری بیت بخش عدواز کنج وقسمت تو * تا کنج بود ماریاده مره ﴿ ماریره ﴿
کسر راء مهملهٔ اولی وفتح ثانیله بمعنی مادراندر یعنی اوکی آنا بعض نسخه ده بمعنی دایه واقعدر
حضرت مولانا قدس سره بیت چوآمد کوس سلطانی چه باشد کاس شیطانی * چوآمد
مادر مشفق چه باشد بهر ماریره ﴿ مازه ﴿ فتح زاء معجمه ایله آرقه نك اورته کوکی که مازن ومازو
دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت بپشت مازهٔ کاوزمین رسد آسیب * چودرکشم خرخمخانه رابزیر رجاب
﴿ مازیاره ومازیانه ﴿ کلاهما بسکون الزاء المعجمه وفتح الیاء التحتانی برنوع حلوادر مازیاری
دخی دیرلر کذا فی المؤید ﴿ مازیده ﴿ کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانیله دایه معناسنه درکه
مازیره دخی دیرلر ﴿ ماستابه وماستاوه ﴿ کلاهما بسکون السین المهمله وفتح التاء المثناة
یوغرتلی شوربا ماستبا وماستوا دخی دیرلر شاعر بیت ماستابه باقناعت خوش بود * ازچه
لازم سکری باشد طعام ﴿ ماست مایه ﴿ سکون سین مهمله وتاء مثناة وفتح میم ویای

ویای تحتانیله یوغرت مایه سی ﴿ ماستونه ﴿ سکون سین مهمله وضم تاء مثناة وفتح نونله
یوغرت قوریسی ﴿ ماسوچه ﴿ ضم سین مهمله وفتح جیم فارسیله برقوشدر قمری یه بکزر
ماسیجه وموسیجه دخی دیرلر مختاری بیت بازچون دیدکه ماسوچه سخن خواهد کرد * برزدش
مدحت صاحب زدهان اندرچین ﴿ ماسوره ﴿ ضم سین وواو مجهول وفتح راء مهملتین ایله چلاه
آلتلرندن براینجه کوچك قامشدر اوزرینه ابلك صاروب مکیك ایچنه قویوب بزطوقورلر ماشون
دخی دیرلر ﴿ ماسه ﴿ فتح سین مهمله ایله بعض قبیله لسانده ماشیه دیرلر بعض نسخه ده مور
کورك که آتش آلورلر وبعضیلر دمورایك دیدیلر ﴿ ماشوره ﴿ ضم شین معجمه وواو مجهول
وفتح راء مهمله ایله ماسورهٔ مرقوم معناسنه در اثیر الدین اخسیکتی بیت خلیل سبکدست
ماشوره کن * به پیچ سخن یافت مستوریست * مؤید الفضلاده خام ابریشم که ایك اوزرینه
صاریلور ﴿ ماشوه وماشیوه ﴿ اول ضم شین معجمه ثانی کسر ایله کلاهما بمعنی ماشوی
مرقوم که الك معناسنه درکذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ ماشه ﴿ فتح شین معجمه ایله قصاج ومعروف
آلتدرواوکردمورى بعض فرهنکرده چلاهلرك اوتدن سپورکه لری اولورطوقناجق بزك ایپلکنی
سئو پوروب پاك ایدرلر وبعض فرهنکده باچلق کوره کی مسطوردر ﴿ مافه ﴿ فتح فایله براغاجدر
آرقه یه قورلرکذا فی المجمع چوپیست بپشت نهند دیوتفسیر اتمش ﴿ مالکانه ﴿ سکون
لام وفتح کاف فارسی ونونله فرهنك جهانکیریده حلوای خشك ودخی بمعنی مالکاء مرقوم
وبرمعناسی دخی قضیب در مجمع الفرسده برحلوادر یدی نوع پرنج ایله ایدرلر ابوالعباس بیت
کارمن خوب کردبی وصلت * آنکه بی طمع مالکانه دهد ﴿ ماله ﴿ فتح لامله بش معنایه کلوراول
تارلانی سورب اکدکدن صکره هموار ایتدکاری اغاجه دیرلر حکیم سنایی بیت برزکر رفت ونان
ودوغ ببرد * ماله وجفت وداس یوغ ببرد * ابوالفرج رونی * قطعه * تاماله زند هیچ زمین هیچ
کشاورز * تاسجده برد هیچ شمن هیچ صنم را * انکیخته ازخانهٔ اوخواهم شادی * آویخته بادشمن
اوخواهم غم را * ثانی دست افزاردرکه چلاهلرچوپدن ایدوب ایپلکی آهارایدرلر شمس فخری
بیت شود اطلس نیافته چولاه * کربمالدبنام اومالله * اثیر الدین اخسیکتی درصفت اشتر
بیت چون عنکبوت چولههٔ چالاك وتیز تاب * پس برمثال ماله وکف همچو ریسمان * ثالث
بمعنی پروبال حکیم سوزنی بیت سیمکی ده بخانه وام شده است * بیخ ازان خوله بیخ ازان ماله * رابع
بمعنی مالش سورمکلك معناسنه اسم مصدر اولور ادیب صابر بیت بیرون ازوکشیدم
وکفتم که کس ترا * برکوکه تا بکیرکه دادست ماله * خامس بنا وصواجیلرك اول یصی
دمورید رکه آنکله طاش اراسن ودیوار صواسن هموار ایدرلر ﴿ مالیه ﴿ کسر لام وسکون یای
تحتانیله اسم مفعولدر سورلمش واوولمش معناسنه ﴿ مامونیه ﴿ ضم میم وکسر نونله مشهور
حلوادر نشاسته وپرنج اونی ویاغ وشکرایله بشورب قاشق ایله طبغه قورلر اصلی عباسیوندن
مأمون خلیفه ایچون تصنیف اولنغله اسمیله تسمیه اولنمش ودخی بالاپوش یعنی اوست کیلن
جامه در ﴿ مانه ﴿ سکون نونله اسم مفعولدر قالمش ویورلمش معنالرینه در ﴿ مانند ﴿
فتح نون اول وسکون ثانیله اسم فاعلدر بکزر یعی معناسنه ﴿ ماه ﴿ الثی معنایه در اول قمر معناسنه که
سماء اولده واقع برکوکبدر نیراصغر دخی دیرلر کندوذاتنده نور وضیاسی اولیوب لکن برجانبی کثیف

وبرجانبی غایت مجلا در آیینه مثال نور وضیایی شمسدن اخذ ایدر خسوف واقع اولدقده یعنی آی طوتلدقده جرم کرهٔ ارض شمسله آنك مابینلرنده ظل حائل اولور بو حالت شمس تحت الارض واقع اولدقده عارض اولور یعنی زمین شمسدن اکتساب نور وضیایه مانع اولمغله خسوف کلی واقع اولور یعنی قمر شمسه منطبق اولمامغله علی حاله قالور اما خسوف جزوی ده انحراف ایله واقع اولمغله نمقدار یرینه نور اصابت ایتمز ایسه اول مقدار جرمی منخسف اولور اما کسوف واقع اولدقده یعنی کون طوتلدقده شمس وسط السماده ایکن جرم قمر منطبق اولمغله یعنی جانب مجلاسی طرف شمسده وجانب کثیفی طرف ارضده بولنوب شمسك شعاعنه مانع اولور لکن کسوف کلی جمیع وجه ارضده واقع اولمق محالدر زیرا جرم شمس اهل هیأت قتلرنده یوز آلتمش کرهٔ ارض مقداری وجرم قمر برقولده اوتوز ایکی وبر روایتده اوتوز التی کرهٔ ارض مقداریدر اول اجلدن شمسك تمامه نور وضیاسنه مانع اولهمز کسوف کلی اولدوغی بعض اقلیمده در وکسوف جزوی اقلیم آخرده اولور وبعض اقلیمده اول محل اصلا نه کلی ونه جزوی کسوف واقع اولهمز حرکت ذاتیه سببی ایله قاچ ساعت مقابله ده مکث ایدرسه اول قدر کسوف واکر خسوف اولوب بعده منجلی اولور العلم عندالله ماهك معنای ثانیسی اوتوز کوندن عبارتدر بو دخی ایکی نوعدر کحالا بلاد اسلامیه ده متداولدر بری سنهٔ قمریه درکه اوجیوز اللی درت کوندر اون ایکی آیه تقسیم اولنمشدر اسملری عربیدر محرم وصفر وباقیلری معلومدر بو آیلرك بری اوتوز وبری یکرمی طقوز کون اولور وبرنوعی سنهٔ شمسیه درکه اوجیوز آلتمش التی کوندر بودخی اون ایکی آیه تقسیم اولنمشدر اسملری فارسیده باشقه ویونان لسانندهٔ مارت ونیسان وباقیلری کبی وروم لسانندهٔ آذر وآبریل وبافیلری کبی بو آیلرك بری اوتوز بری اوتوز براولور بو ایکی سنه نك برندن تفاوتلری سنه ده اون کوندر زیرا شباط یکرمی سکز کوندر بوتقدیرجه اوتوز ایکی سنه ده بر سنه تفاوت ایدر ودیار عجمده متداول اولان شهور یونلره مخالفدرکه آنلرك سنه اعتبارلری ماه محرم ویاخود ماه آذر اولمامغله یونلره مطابق کلمز آنلرك رأس سنه لری نوروزدر وآیلرینك آدلری یونلردر ۱ فروردین ۲ اردیبهشت ۳ خرداد ٤ تیرماه ٥ مرداد ٦ شهریور ۷ مهرماه ۸ اباناماه ۹ آذر ۱۰ دیماه ۱۱ بهمن ۱۲ اسفندارمذ وبو آیلرك اوتوزکونی نك دخی بر آدلری وار در هربرینك محلی کلدکجه ذکر اولنمشدر یومذکور اوتوزکونه عجم ماه دیر عرب شهر دیر ترکیده آی دیرلر بو ایکی معنایه سید حسن غزنوی بیت کرد مرسال وماه را ادوار * مهر را سال را دومه را ماه * بو بیت بی نقط واقع اولمشدر ولهٔ ایضا بیت شاها نعال خنك تو هر ماه ماه باد * اقبال رابه پیش تو راه راه باد * ثالث اسم فرشته درکه قمره موکلدر وتدبیر امور ومصالح که روز ماهده واقع اولور آکا متعلقدر حکیم فردوسی بیت خورو ماه فرمانبر شاه باد * سرایت بزنوز خورو ماه باد * رابع ماه شمسی نك اون ایکنجی کونینك اسمیدر خامس بمعنی شهر ومملکت تواریخده مسطوردرکه حذیفه رضی الله عنه همدان فتحندن عسکر منهاوندهٔ واردی جمله عسکر اول شهره صغما مغله ایکی بلوك ایدوب بصره عسکرینی نهاوندهٔ قوندردی وکوفه لشکرینی دینوره کوندردی چونکه زبان پهلویده شهر ومملکته ماه دینور ایدی نهاوندهٔ ماه بصره ودینوره ماه کوفه دیدیلر بو اجلدن عربان مذکور ماهه ماهین دیدیلر

دیدیلر حکیم اسدی بیت چو بکذشت ازین ماه کاه فره * بیامد بنزدیك ماه فره * امیرخسرو * مثنوی * کشته ام بسکه داشتم هوسی * وزشکفت زمانه دیده بسی * کزدیار فرنجه شش مه راه * هست ماهی ومردمانش ماه ج ماه بماه ج آیاق وظیفه وآیاق کرایه یعنی اجرت املاك وغیره ماهیانه دخی دیرلر ج ماهچه ج سکون ها وفتح جیم فارسیله سنجق وعلم باشلرنده اولان یصی نسنه که آی کبی کشدن وباقردن ایدوب یالدزلرلر خواجه سلمان بیت شاه کرفت قاف تا قاف جهان که در جهان * ماهچه آفتاب شد رایت رای شاه را * ومناره باشنده وکنبد دپه سنده اولان علم ودخی اون ایکی توجه لی ماشه درکه ماهه دخی دیرلر ودخی طوپلو اکنه باشی ویونلره بکزرنه وار ایسه حکیم خاقانی بیت جام صدف ده چنانك کوهری زیر بحر ماهچهٔ زرکند برتن ماهی درم * ثانی مؤید الفضلاده تریز باشنده قونیلان پاره که خشتك دخی دیرلر ج ماه دوزه ج سکون ها وضم دال مهمله ایله نارنج معناسنه که سالمه دخی دیرلر ج ماه رمه ج سکون ها وفتح راء مهمله ومیمله دولکر آلتلرندن بورغی دیدکاریدرکه ماهه دخی دیرلر ج ماهواره ج سکون ها وفتح واو وراء مهمله ایله خدامه ویرپلان آیاق وظیفه معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ج ماهوب دانه ج حب الملوك دیدکاری دارودرکه ماهودانه دخی دیرلر فرهنك جهانکیریده حب السلاطین دن غیریدر ج ماهودانه ج حب الملوك که مسهل دارودر حکیم شیرازی بیت جرم تربد در همان مطبوخ چار * هم زماهودانه نه دانه بکار * شاهدانه دخی دیرلر تعریب ایدوب شهدانج دیدیلر ج ماهه ج ایکی معنایه در اول توجه لی ماشه در مولانا مغیث مانسوی بیت اکرند ردزیبق زصفر هم عسلی * زمس دوازده ماهه عیار نکشاید * ثانی مثقب که حکاکلر جواهر دللروسائر ارباب صنایع قوللنورلر ج ماهیابه وماهیاوه ج کلاهما بسکون الیاء وفتح الیاء التحتانی بالق بخنسی یعنی بالق شورباسنی پخته ایدوب صوغودرلر ج ماهیچه ج کسرها وسکون یای تحتانی وفتح جیم فارسیله برنوع طعامدر خمیردن رشته کبی وبعضی ستی پول کبی یصی ایدرلر ج ماهیانه ج سکون ها وفتح یای تحتانی ونونله آیاق وظیفه معناسنه ج ماهینه ج سکون یای تحتانی وفتح نونله ماهیانهٔ مرقوم معناسنه در ج مایه ج فتح یای تحتانی ایله بش معنایه کلور اول هرحیوانك دیشی سی عموماودوه نك دیشی سی خصوصا ثانی خمیرمایه سی ثالث اصل مالکه سرمایه ده دیرلر رابع مقدار معناسنه رضی الدین نیشابوری بیت چه مایه رنج کشیدم زیار تا این کار * باب دیده و خون جکر کرفت قرار * خامس فریدونی سودیله بسلدکاری کاوه دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ج میژه ج کسر باء موحده وسکون یای تحتانی وفتح زاء فارسیله نام دختر افراسیابدرکه بیژن عاشق اولوب آنکله مواصلت ایتدکده افراسیاب طوتوب چاهده حبس ایلدی بعده رستم واروب خلاص ایلدی ج متاره ج فتح تاء مثناة ایله کون برداق که مطهره دیرلر ج منجوشه ج فتح تاء مثناة وسکون نون وضم جیم وفتح شین معجمه ایله کدی اوتی بعضیلر آنك برنوعیدر دیدیلر ج متة ج فتح تاء مثناة ایله اوج معنایه کلور اول موتاب میرنظمی بیت چوشا کرد متة همواره درپس نباشد هرکرا طالع ملابس * ثانی اثواب کسر بر قورتدر ثالث مثقب معناسنه در ج مخنه فتح خاء معجمه وسکون نونله بمعنی خزیده وجنبیده یعنی سورینور ودپرنور بوجکلر عربیده هوام

دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری اما شرفنامه ده فرزند عاق که بی فرمانی پدر و مادر و فرهنك
زفانکویاده مخنده بوزن رونده بمعنی خزیده وجنبیده و مخیده بوزن مکیده فرزند عاق اما تحفة
الاحبابده مخیده بمعنی خزنده وجنبیده که درجامه افتد دیوب بو بیته متمسك اولمش ابوشکور بیت
سیك پیرزن سوی خانه دویده * برهنه باندام او در مخیده ﴿ مخیده ﴾ کسر خاء معجمه وسکون
یای تحتانیله بمعنی مخنده مرقوم شمس فخری بیت ازدل بدخواه نتوان واکسیست * زانکه
زید وازدل سخت در مخید ﴿ مراغه ﴾ فتح راء مهمله وغین معجمه ایله ولایت آذربایجانده بر شهر
آدیدر اثیرالدین اخسیکتی بیت هزار شهر کشادی بتیغ عالمکیر * مراغه نیز بخیل کرفتکان
انکار * عربیده بمعنی غلطیدن امیرخسرو بیت نظاره کن روانی این شعر بر ورق * کویی
مراغه بر کل ترمیکند شمال * مولانا هاتفی بیت کمانها بخون ریختن در کمین * مراغه کنان خون
بروی زمین ﴿ مرخشه ﴾ فتح راء مهمله وسکون خا وفتح شین معجمتین ایله نحس ونکبت معناسنه
استاد منجیك بیت آمد نوروز نو دمید بنفشه * بر من فرخنده باد بر تو مرخشه *
﴿ مردم کیاه ﴾ بمعنی استرنك بر کوکدر آدم صورتنده عربیده یبروح الصنم دیرلر حکیم انوری
بیت باد صبا که مخل بنات نبات بود * مردم کیاه شد که نه مردست و نه زنست ﴿ مردمه ﴾
سکون را وضم دال مهملتین وفتح میمله کوز بیکی مردمك دخی دیرلر عربیده انسان العین دیرلر
حکیم خاقانی * قطعه * مردم مجوی و یار مخوان از جهان که هست * کورست هر دو مردمهٔ چشم
مردمی * چون هر دو میم مردمه در چشم کائنات * یاری و مردمی همه ماری و کژدمی *
﴿ مرزنجوشه ﴾ سکون راء مهمله ونون وفتح زا وشین معجمتین وضم جیمله سنبل معناسنه در
بعض فرهنکده بر مسکر اوتدر دیو منقولدر ﴿ مرزه ﴾ سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه ایله
اوج معنایه کلور اول چراغدان بعض فرهنکده بو معنایه زاء معجمه یی تقدیم ایلمشلر ثانی مالهٔ
بنایان که آنکله طاش ارالرین هموار ایدرلر ودیواری آنکله صوارلر ثالث سعتر بستانیدر که یپراغی
اوزوندر عربیده شطربه دیرلر لسان الشعراده تقدیم زاء معجمه ایله وفرهنك میرزا ابراهیمده مرزه
ومزره بمعنی چراغدان وطب حقایق الاشیاده مرزه بوزن هرزه موش معناسنه ولهذا آذان الفار
دیدکلری اوته مرزنکوش دیرلر ﴿ مرغوله ﴾ سکون راء مهمله وضم غین معجمه ایله اوج
معنایه کلور اول پیچ و تاب که موی وزلف وکاکل کیسوده واقع اولور مرغول دخی دیرلر مولانا
هاتفی بیت تمور نیز دولت تر آمد زخان * شکستش چو مرغولهٔ کلرخان * ثانی آواز
مرغان معناسنه مولانا امیدی بیت کنون کر بسر سرو و پای صنوبر * کشد مرغ مرغوله
ولاله ساغر * ثالث بمعنی نشاط وخرمی معناسنه بو معنایله معنای اوله مولانا محمد ظهوری
بیت سرت کردم ای مطرب خوبروی * که مرغوله خوانی و مرغوله موی ﴿ مرمازه ﴾
سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه ایله بمعنی تحفه وهدیه ﴿ مزره ﴾ سکون زاء معجمه وفتح راء
مهمله ایله چراغدان تقدیم راء مهمله ایله ده مرویدر ﴿ مزنده ﴾ فتح زاء معجمه وسکون نونله
بمعنی کوزهٔ آب شاعر بیت اکر بر هر یکی داری مزنده * زبحر لطف تو نبود کزنده ﴿ مزه ﴾
فتح زاء معجمه ایله ایکی معنایه کلور اول بمعنی چاشنی عربیده ذوق دیرلر ابوشکور بیت چو
خورشید آمد ببرج بزه * جهان را زبیرون نماند مزه * عربیده دخی بو معنایه مستعملدر یوسف

یوسف ابن لولو بیت وکم بات یسقینی مدامین فی الدجی * فمن ریقه حلوا و من خمره مزا *
ثانی نقل معناسنه در چغتای لساننده کیزاك دیرلر میرعلیشیر بیت نباتدین کیزاك ایتسانك
ایچارده بادهٔ ناب * لبینکغه یتیکاج اولور نبات لعل خوشاب ﴿ مرثده ﴾ کسر زاء فارسی
وسکون یای تحتانیله صرامنه اویونی که مرثد دخی دیرلر ﴿ مستکاره ﴾ مست مدام یعنی دائم
کاری سرخوشلق دیمك اولور ﴿ مسته ﴾ بوزن بسته اوج معنایه کلور اول جور وستم ثانی
غم واندوه ثالث بردارودر صولر کنارنده بتر عربیده طعمهٔ باز دیرلر مثال معنیٔ اول حکیم انوری
بیت کیوان موافقان ترا کر جکر خورند * نسرین چرخ را جکر جدی مسته باد * کسر سین
مهمله وتاء مثناة واظهار ها ایله ستیزیدن لفظندن نهی حاضر اولور چکشمه معناسنه نتکم
حکیم سنایی بیت اینچنین طاعت ای پسر آن به * که نیاری برش برو مسته ﴿ مستینه ﴾
سکون سین مهمله وکسر تاء مثناة بعده یای ساکنه وفتح نونله یوغرت ایله پشن طعام شوربا
وغیره ﴿ مسکه ﴾ سکون سین مهمله وفتح کاف عجمیله تره یاغیدر حکیم شیرازی بیت
حلیه وکنجد چکند رانکبین * مسکه وهم روغن کاو اینچنین ﴿ مشاره ﴾ فتح شین معجمه وراء
مهمله ایله اولك وقارق که بستانلرده اولور ﴿ مشاطه ﴾ فتح شین معجمهٔ مشدده وطاء مهمله ایله
عروس یوزینه زیب وزینت ویرن خاتونه دیرلر عربیدر شیخ سعدی بیت وصف ترا کر کنند
ور نکنند اهل فضل * حاجت مشاطه نیست روی دلارام را ﴿ مشغله ﴾ سکون شین وفتح
غین معجمتین ولامله آشوب وفتنه معناسنه شمس فخری بیت پیوسته باد دبدبهٔ دولت تو باد
تا در جهان زخلق جهان هست مشغله ﴿ مشعله ﴾ سکون شین معجمه وفتح عین مهمله ایله
معروف ابوالمعانی بیت هر یك شد ست مشعلهٔ انجم سپهر * افروخته شد از شرر دود آدمن
﴿ مشکزه ﴾ سکون شین وفتح کاف فارسی وزاء معجمتین ایله بلغاری دیدکلری خوشبو
دریدر که تلاتین دیمکله معروفدر ﴿ مغاکچه ﴾ فتح غین معجمه وجیم فارسیله مصغر مغاکدر که
کوچه دخی دیرلر ﴿ مغشقولیه ﴾ سکون غین وضم شین معجمتین وقافله نام پدر زن وامق در
کذا فی المجمع ﴿ مغلکاه ﴾ سکون غین معجمه ولام وفتح کاف فارسیله کیجه لرده چارپایتاجق
یر کذا فی التحفه ﴿ مقدونیه ﴾ سکون قاف وضم دال مهمله وواو معروف وکسر نون بعده فتح
یای ساکنه ایله بر شهرك نامی در که دار الملك فلیقوس پدر اسکندر ایدی کذا فی المجمع ﴿ مکرنه
فتح کاف فارسی ونون وسکون راء مهمله ایله براوت آدیدر فرزد ومارنه دخی دیرلر ماوراء النهرده
کوم وعربیده لحیة التیس دیرلر ﴿ ملاژه ﴾ فتح لام وزاء فارسیله دلجك که مقدم حلقومده
بر پاره اتدر بعض فرهنکلرده زاء معجمه ایله مرویدر شمس فخری بیت سزد کر قابله طفل امل را
بمدح شاه بردارد ملاژه ﴿ ملاه ﴾ حصیر اوتیدر بعض نسخه ده بوریا ایتدکلری قامش
معناسنه در ﴿ مناره ﴾ فتح نون وراء مهمله ایله معروف ﴿ مناه ﴾ بوزن پناه مناره معناسنه در
ابوالمعانی در نعت شریف بیت هر روز پنجبار زنند نوبت ترا * باشد ندا بخلق جهان بر سر مناه
﴿ منتوجه ومنجوشه ﴾ کلاهما بسکون النون وضم التاء المثناة وجیم ایله سنبل رومی نك
آدیدر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مندله ﴾ سکون نون وفتح دال مهمله ولامله مندل مرقوم
کبی ایکی معنایه در اول عزایم خوان اطرافنه چکدیکی دائره شیخ اوحدی بیت سر بر خط

من بینی دیوان قوی دل را * کر رخنهٔ این افسون پر مندله اندازم * ثانی عود مندلی معناسنه در
وکسر میم ودال مهمله ایله برنوع قماشدر ﴿ منده ﴾ بوزن بنده ایکی معنایه در اول کسادیٔ
متاع یعنی صاتلمز واستنمز متاع که مندك دخی دیرلر اصلی مانده اولمق جائزدر ثانی قولپی یاخود
بوغازی قریق دستی وبرداق وابریق وامثالی قرالاوی بیت روانبود که با این فضل ودانش *
بود شریم همه دایم زمنده ﴿ منصوبه ﴾ سکون نون وضم صاد مهمله وفتح باء موحده ایله قمار
اویونلرینك آلتنجی اویونی آدیدر که بونلردر فارد زیاد ستاد خانه کیر طویل منصوبه ده هزار
بونلر هربری محلنده ذکر اولندی ﴿ منقبه ﴾ سکون نون وفتح قاف وباء موحده ایله ایکی
معنایه در اول وصف هنر وفضیلت وتعریف ثانی طاغ یولی معناسنه در ﴿ منکله ﴾
سکون نون وفتح کاف فارسی ولامله هندوستانده برشهر آدیدر منکلوس دخی دیرلر غایت ایری
وجنکجی فیللری اولور مسعود سعد سلمان بیت سینهاشان بر دریده مغزهاشان کوفته *
جنك شیر شرزه وخرطوم فیل منکله * تحفة الاحبابده ضم کاف فارسیله تره صحرایی معناسنه در
﴿ منه ﴾ فتح نونله چکه معناسنه در که چکه چالدی دیجك یرده منه کرد دیرلر ماوراء النهر لسانیدر
﴿ منیژه ﴾ کسر نون وسکون یای تحتانی وفتح زاء فارسیله نام دختر افراسیابدر که بیژن بن کیو
آکا عاشق اولوب وصلنه نائل اولدقدنصکره افراسیاب خبردار اولوب قرنداشی کرسیوزی بر
قاج یوز پهلوان ایله کوندروب یاتورکن باصوب طوتدیلر قیزی یانندن رد ایدوب بیژنی بر چاه
عمیق ده حبس ایلدی بعده رستم کلوب خلاص ایلدی بعض فرهنکلرده نون یرینه باء موحده واقع
اولمشدر ﴿ مویزه ﴾ کسر واو وسکون یای تحتانی وفتح زاء معجمه ایله سیاه دانه که وجود
انسانده ظاهر اولور بر علتدر مویزك دخی دیرلر ﴿ مهچه ﴾ سکون ها وفتح جیم فارسیله ماهچهٔ
مرقومك جمیع معنالریله مترادفدر وچادر کوبکی معناسنه ده کلور کماج خیمه کبی شرف شفروه
بیت مهچهٔ خیمهٔ تو جرم قمر * نوبتی توز چرخ اعلا باد ﴿ مه ﴾ اظهار هایله ماه لفظندن
مخففدر جمیع معنالریله مترادفدر ثانی بمعنی نه اخفاء هایله حکیم سنایی بیت بر سر جور
تو شد دین تو ودینیٔ تو * کو مه شپوش وقبا بادت مه وزین وفرس * وله بیت چکنی خاکدان
پرمارش * که مه او مه سکش مه مردارش ﴿ مهنانه ﴾ سکون ها وفتح نونین ایله بوزنه
معناسنه ابوشکور بیت اکر ابروش چین کیرد سزد چون روی من بیند * که رخسارم پر از چین
کشت چون رخسار مهنانه ﴿ مهواره ﴾ سکون ها وفتح راء مهمله ایله بمعنی ماهیانهٔ مرقوم
یعنی وظیفه لی خدام ﴿ مهیاوه ومهیوه ﴾ اول سکون ها وفتح یای تحتانی ثانی کسر ها
وسکون یای تحتانیله بمعنی نانخورش یعنی طعام ماحضری که دریاسی قریب اولان ولایت خلقی
بالقدن ایدرلر بسحاق اطعمه بیت وکر از جانب لارم امرا بنوازند * مدحت مهیوه کویم یادای
کچری * کچری کسر کاف وراء مهمله وسکون جیم فارسیله ماش وپرنج ایله آمیخته پلاو ایدرلر
﴿ می پخته ﴾ اول اوزم صویی که قینادرلر قویولندقده بکمز اولور حکیم خاقانی بیت ترش
وشیرین است قدح ومدح من اهل عصر * کز عنب می پخته سازند وز حصرم توتیا ﴿ می به ﴾
کسر یای تحتانی وباء موحده ایله ناردنك دیدکاری شربتدر یاش میوه نك چورکارین بر کوپه
قویوب اکشدرلر مسکر شربت اولور ﴿ میخانه ﴾ معروف شراب طوردوغی اوه دیرلر خواجه

خواجه حافظ بیت دوش از مسجد سوی میخانه آمد پیر ما * چیست یاران طریقت بعد
ازین تدبیر ما ﴿ میده ﴾ سکون یای تحتانی وفتح دال مهمله ایله معروف ودخی بر حلوادر
میوه یی شکر ایله بشوررلر کذا فی المؤید اما کتاب السامی فی الاسامی ده آب انکوردر که نشاسته
ویاخود اون قویوب بشوررلر آکا فرانه دخی دیرلر ضم فایله ﴿ میزده ﴾ سکون یای تحتانی
وفتح زاء معجمه ودال مهمله ایله چوق ایچمکله لایعقل اولمش آدمه دیرلر ﴿ میکده ﴾ کده کاف
فارسیله محل معناسنه در بتکده وآتشکده کبی مراد میخانه معناسیدر خواجه حافظ بیت
در میکده امروز نه جام ونه شرابست * اینها همه از محتسب خانه خرابست ﴿ مع الیاء التحتانی
﴿ ماچخی ﴾ سکون خاء معجمه وکسر جیم فارسیله سمراور یاور بارکیر معناسنه در بعض فرهنکده
اسب ترکی که بر جانبی عربی معلوم النسب آت وبر طرفی مجهول آت اوله عربیده برزون دیرلر کسر باء
موحده ایله عربان بیننده مسمار الخیل دیرلر وبعض فرهنکلرده اسب رهوار معناسنه در مختاری
بیت یکروز صد فسیلهٔ تازی وماچخی * باساز زر که داد بمردان کارساز ﴿ مارافسای ﴾
ییلان افسونی حکیم انوری بیت کر حسودت بسیست عاجز نیست * اژدها از جواب
مارافسای ﴿ ماردی ﴾ سکون را وکسر دال مهملتین ایله قرمزی رنکه دیرلر منوچهری بیت
چو بردارد ز پیش روی اوثان * حجاب ماردی دست برهمن * استاد دقیقی بیت خروشان
وکفك افکنان وسلاحش * همه ماردی کشته وخنکش اشقر ﴿ مارماهی ﴾ ییلان بالغی
عربیده جریث دیرلر ابو المعانی بیت چو کونش بوده کویا بحر شهرت * در انجا مار ماهی بود کیرم *
﴿ ماری ﴾ کسر را مهمله ایله دپه لنمش مقتول معناسنه استاد عسجدی بیت اکر ماری
وکژدمی بود طبعش * بصحراش چون مار کردند ماری ﴿ مازیاری ﴾ سکون زاء معجمه وکسر
راء مهمله وفتح یای تحتانیله برنوع حلوادر مازیاره دخی دیرلر ﴿ ماسی ﴾ کسر سین مهمله ایله
بمعنی بی باك کذا فی الاداة ﴿ ماشوری ﴾ ضم شین معجمه وکسر راء مهمله ایله ماسوره
معناسنه در ﴿ ماغچی ﴾ کسر غین معجمه ایله بمعنی ماچخیٔ مرقوم ﴿ ماکی ﴾ کسر کافله
مخفف ماکیاندر ﴿ مالای ﴾ یعنی آلوده مکن حکیم انوری بیت نعمت آلوده پیش نیست جهان
دامن همتت بدان مالای ﴿ مالی ﴾ کسر لامله بمعنی بسیار سیف اسفرنکی بیت هر که سرمایهٔ
ماهی ز تو دارد حاصل * آفتابش ز دل سنك بر آید مالی ﴿ مامی ﴾ کسر میمله آنا قادین یعنی
اوك اولو خاتونی خواجه سلمان بیت مامی از برج شرف زاده خورشید کمال * زادها الله جمالا
بجهان دار جمال ﴿ مانی ﴾ کسر نونله ایکی معنایه در اول چین دیارنده بر مشهور نقاشك
اسمیدر که نقش وسیاه قلمده جهانه مثلی کلمامشدر منقولدر که بر دیواره الدن یکرمی ذراع بر خط
یاخود دائره سی یکرمی ذراع بر دائره چکر ایمش جدول وپرکار ایله کوررلر قل قدر اکریلکی
اولمز ایمش برمانی نام کمسنه دخی واردر که زردشت دینی اوزرینه آتش پرست اولمق ایله در که
طائفهٔ مجوس دینلری آنك اوزرینه در که نور فاعل خیردر وظلمت فاعل شردر دیرلر استاد الشعرا
متنبی بر شب تارده خوفدن امین اولوب طائفهٔ مزبوره نك اعتقادلری ردنده بو بیتی غایت مناسب
سویلمشدر بیت وکم لظلام اللیل عندی من ید * تخیران المانویة تکذب * ثانی یای خطاب
ایله بکزرسن دیمك اولور ﴿ ماهی ﴾ بالق عربیده سمك کبی اسم جنسدر هر نوعنه دخی ماهی دیرلر

مای ع درت معنایه کلور اول میای لفظندن تخفیف اولنمشدر شاه ناصر خسرو بیت
زبرهان وحجت سپر ساز وجوشن * بمیدان مردان بر ومای عریان * ثانی اصریجی بر جانوردر
مار ومور کبی هم زهرناکدر صوقدوغی یری شیشورر حکیم فردوسی * مثنوی * بدو کفت
خسرو درست آمدی * همیشه زتو دور دستت بدی * تویی پهلوان جهان کدخدای *
بفرمان تو مرغ وماهی ومای * ثالث ولایت چینده بر مکان آدیدرکه ساحر وجادولری چوق
اولور ایمش شمس فخری بیت تاکه خوانند شاعر ووصاف * چشم وزلف بتان بچین وبمای *
استاد رافعی بیت برفت بارو رهی ماند در بیابانی * که حد او نشناسد بجهد جادوی مای *
رابع رایان هنددن بر رایك آدیدر رای پادشاه دیمکدر هنده مخصوصدر مدی ع کسر دال
مهمله ایله نهی حاضردر مده معناسنه یعنی ویرمه استاد رودکی بیت آنچه بارنج بافتیش وبدل
تو باسانی از کذافه مدیش مرازی ع فتح راء مهمله وکسر زاء معجمه ایله مرضی دیمکدرکه توتیایه
قورلر بردارودر مردکی ع سکون را وفتح دال مهملتین وکسر کافله کدیلك معناسنه در
میر نظمی بیت میشود فی الحال قتل او حلال * هرکه کردد مردکی از بهر مال مردی ع
سکون را وکسر دال مهملتین ایله ایکی معنایه در اول رجولیت که معنای لازمی در شیخ سعدی
* مصرع * مردیت بیازمای وآنکه زن کن * ثانی شجیع وبهادر ودلاور معناسنه در مقابلی
نامرد در نتکم بو بیتلرده واقعدر استاد * رباعی * در سینهٔ مردانش درد نهند * واندر دل طفل
لقمه سرد نهند * شمشیر بلا که نعمت مردانست * حیفست که در کلوی نامرد نهند *
وآخرینه که حرف با داخل اوله مدخولنك وصفیتن اظهار ایدر شجاعت معناسنه اولور نتکم
بو بیتده واقعدر شاعر بیت چو توهم خود بکار ملك فردی * چه حاجت شیر را تعلیم مردی *
مرزوی ع سکون راء مهمله وضم زاء معجمه ایله ارض مزروع معناسنه که مرز ومرزو دخی دیرلر
استاد فرخی بیت کرده درهٔ هند مرا زار روی غرد * خوشتر بود از باغ و بهار ولب مرزوی *
مرکامرکی ع سکون رائین مهملتین وفتح کاف اول وکسر ثانیله بلای عام ومرك عموم که
طاعون واستیلای قحط وامثالی کبی کذا فی المؤید ملالی ع یعنی ناله مکن ویاوه مکوی
دیمکدر حکیم انوری بیت بحر را ابر کفته پیش کفت * وقت این لاف نیست هرزه ملای *
منبلی ع سکون نون وفتح باء موحده وکسر لامله بد اعتقاد دیمکدر حکیم سنایی بیت آنچنانست
اصل جهل ومنبلی * خیره بکزیده فیل چون علی منی ع کسر نونله کبر وعجب معناسنه
شمس فخری بیت خاکسارست چرخ باقدرت * کرچه کردد همیشه کبر ومنی می ع اوج
معنایه کلور اول کلاب معناسنه حکیم فردوسی بیت همه یال اسب از کران تا کران * براندوده
مشك ومی وزعفران * ثانی شراب انکوری معناسنه معروفدر ثالث پیالهٔ شراب هم ظرف
وهم مظروفه اطلاق اولنور باده وبکماز دینلدوکی کبی حکیم خاقانی بیت یك می بدو کنج شایکان من
از غم دل رایکان خرانرا باب المیم المکسورة مع الالف * مرا ع بش معنایه کلور اول دوستلق
میر نظمی بیت بهر بی وفا رامشو آشنا * که نبود سزاوار مهر ومرا * ثانی بمعنی آفتاب وله بیت
چو رفته شب وروز شد پر ضیا * جهان روشنا شد زنور مرا * ثالث بمعنی فلك رابع بمعنی تساوی
یعنی برابری خامس بمعنی عربده بو ایکی معنایه ترتیب اوزره وله بیت چو شد هر یکی را بدیکر مرا

مرا * شده در میان کرم جنك ومرا مرزا ع سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه ایله بکزاده
دیمکدر میرزا دخی دیرلر مهرا ع سکون ها وفتح راء مهمله ایله کابل پادشاهنك قزی آدیدرکه
رستم آندن وجوده کلدی ودخی بیننده معناسنه یعنی کوریجی مهرکیا ع مشهور براوتدر
محبت اوتی دیرلر جملهٔ خواصندن برکسنه اول اوتدن برمقدار آلوب بر بز ایچنه قویوب دائما
یاننده کوتورسه آنی هرکیم کوررسه ناچار محبت ایدر وبر طریقله معشوقنك بر یرینه طوقندرسه
فی الحال اکا مطیع ورام اولوب هرنه سویلرسه مخالفت ایلمیه خواجه عصمت بخاری بیت بر مهر
تو تا سبزهٔ خط سر نه بر آورد * نشناخت دلم خاصیت مهرکیا را * خواجه سلمان بیت ماه
چو دید عارضش چشمهٔ مهر خواندش * بر لب چشمه اش دمان مهرکیای تازه بین * استعاره
طریقیله خط دلبره ده مهرکیا دیرلر نتکم خواجه سلمانك بیتندن مفهومدر فرهنك جهانکیریده
بمعنی استرنك مرقومدر مهمانسرا ع مسافرخانه ترکستانده عزبیخانه دیرلر کثرت
استعمالله کاربانسرای ویولجی قوندوغی خانه لره اسم ایلدیلر میر نظمی بیت درین مهمانسرای
بی اقامت * شود بر هر کسی را جای رحلت میان بالا ع اورته بویلو عربیده مربوع القامه دیرلر
میان معروف بالا بوی در میان قد دخی دیرلر میرزا ع سکون یای تحتانی وراء مهمله وفتح زاء
معجمه ایله بکزاده معناسنه در میرزاده لفظندن ترخیم اولنمشدر میر نظمی بیت شده در بارکاه
شاه حاضر * همه میرزا نیامد بود نادر مع الباء الموحده * مخلب ع سکون خاء معجمه وفتح
لامله چنکال مرغ یعنی قوش طرناغی مولانا هاتفی بیت بهر زاغ هر سنقری زان غلو * در آورد
مخلب کرفته کلو مستاب ع سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله صو طلومی که آرقه ایله
صو چکرلر اکثر سقایان قوللنورلر شاعر بیت یکی سقای چابك دست وپر زور * که آورده
بمستاب آب موفور مضراب ع سکون ضاد معجمه وفتح راء مهمله ایله ساز چالدقلری زخمه
مهراب ع سکون ها وفتح راء مهمله ایله تورانیلردن بر مبارز آدیدر حکیم اسدی بیت
چنان لرزه بکرفت مهراب را * که افتد بکه نور مهراب را میزاب ع سکون یای تحتانی وزاء
معجمه ایله بمعنی ناودان یعنی اولوق که طاملره قونیلور یغمور صویی آقمق ایچون استعاره طریقیله
ابو المعانی بیت بدستش خامه شد میزاب رحمت * که ریزد از وی آب زندکانی مع التاء
المثناة * مزکت ع سکون زاء معجمه وکسر کاف فارسیله مسجد معناسنه شیخ روزبهان بیت
ای برادر می ندانم تا جتست * کت وطن که دیر وکاهی مزکتست * حکیم سوزنی * قطعه *
سرو باغی کفایتی بهتر * دیکران در مقابل تو شبت * تو مشرفتری زهر مردم * همچو بیت الحرام
زهر مزکت مشت ع سکون شین معجمه ایله بمعنی رود نهر معناسنه استاد منوچهری
* قطعه * باز جهان کشت چو خرم بهشت * کل بمل ومل بکل اندر سرشت * کرد کل وکوهر
بر ما نثار * باد سحرکاهی اردیبهشت * خوید دمید از دو بنا کوش مشت * ابر در آب مژه
وروی کشت مکست ع فتح کاف وسکون سین مهمله ایله توابع الفاظ قبیلندندر لفظ
شکسته تابع ایدوب شکست مکست دیرلر قریق مریق معناسنه استاد رودکی بیت ای از آن
چون چراغ پیشانی * وی از آن زلفك شکست مکست میفخت ع سکون یای تحتانی
وخاء معجمه وفتح فایله تازه اوزم تعریب ایدوب مفتج دیدیلر مع الجیم * مزاج ع ترکیب

حیوانیه اولان عناصرکه بربریله قارشدوغیچون مزاج دیدیلر ﴿ مشیخ ﴿ سکون شین معجمه وکسرنونله برنوع یشل سکلکدراته قونارسه ات فی الحال قوقوب قورتانور آکا مرثمرثدخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ ماینج ﴿ کسرلام وسکون نونله یعنی برکش چك معناسنه امردر ابوالمعانی بیت ازمیانت قصدماخنجرماینج * آب ده ازخون عاشق تیزکن ﴿ مهراج ﴿ سکون ها وفتح راءمهمله ایله هندوستان پادشاهلرندن ضحاك زمانندهبر پادشاهك آدیدربرادرزاده سی یهونام بردلاور آکا عصیان ایدوب تختنی آلوب یرینه پادشاه اولمشیدی مهراج دخی ضحاکدکلوب امداد وجا ایلدکده ضحاك دخی کرشاسب جهانکیر نام برپهلوانی سرعسکر ایدوب کوندروب اول دخی یهودن تختی آلوب مهراجه ویردی هندیلرمهاراج دیرلر حکیم اسدی بیت چوبرکشت کرشسب ازاوردکاه * پذیره شدهزورمهراج شاه ﴿ مع الخاء المعجمه * ملخج ﴿ سکون لام وفتح جیم فارسیله بمعنی سنك فلاخن یعنی صپان طاشی ﴿ مخ ﴿ معروف اکسریدر وچادر قازغی معناسنه شعوری الحقیر بیت مجنون بدست خودذکرش دیدوحال کرد * کویاکه مخ خیمهٔ لیلی خیال کرد ﴿ میدخ ﴿ سکون یای تحتانی وفتح دال مهمله ایله حرون آت معناسنه در بعض فرهنکده بوزآت معناسنه در ﴿ مع الدال المهمله * مشود ﴿ سکون شین معجمه وفتح واو ایله عمامه معناسنه درابوالمعانی بیت نه هرکه هست بسرمشود اوشود عالم * شودبدرددرون نفس خویشتن ظالم ﴿ مهراسفند ﴿ ایکی معنایه دراول هرماه شمسی نك یکرمی طقوزنجی کونی اسمیدر ثانی روزمزبوره موکل اولان فرشته نك نامیدرکه اول کونده واقع اولان تدبیرامور ومصالح آکا متعلقدر حکیم فردوسی بیت بروززمیادمهراسفند * نه بیندستم حلق دشمن ببند * ﴿ مهرکان خرد ﴿ موسیقی ده برپرده اسمیدر مهرکان بزرك دخی دیرلر ایکی مشهور پرده در ﴿ مهرکیند ﴿ کسرکاف وسکون یای تحتانی ونونله تازه معناسنه در محبوب یوزی ونورسیده میوه کهکالی اوزره ایرشمدین تناولی ممکن اوله ﴿ میان بند ﴿ قوشاق ودخی اوچقور وهرنه که بیله بغلنورا وله ابوالمعانی بیت میان بندستلوارکشادش دهد * همه عاشقان رامرادش دهد ﴿ میان قد ﴿ میان بالای مرقوم کبی اورته بویاودیمکدر ﴿ میراد ﴿ راءمهمله نك سکونیله وکسریده جائزدر وفتح دال مهمله ایله دیوان پادشاهی ده سریساول یعنی چاوش باشی وسوز صاحبی اولانه دیرلر ﴿ میرزاد ﴿ میرزای مرقوم دربکزاده معناسنه میرنظمی بیت میرزاد اصیل ونیك نهاد * دران بزم داده سخن راکشاد ﴿ میزاد ﴿ سکون یای تحتانی وفتح زاء معجمه ایله دوکون وسرور وشادیلق ومجلس وعیش وعشرت معناسنه ﴿ میزد ﴿ قصر الفله میزاد مرقوم معناسنه درحکیم اسدی طوسی ومحمد هندوشاه نخجوانی فتح یا یله نقل ایلمشلردر برود وزنی اوزره بویله واقعدراستادفرخی بیت اندرمیزدباخردوبادانش * واندرنبردباهنربازوری معیارجمالیه شمس فخری یانك سکونیله مجلس شراب دیوب بوابیاتی نظم ایلمش * قطعه * ایاشهی که بوقت مصاف لشکرتو * زبیم هرشب مرغ چرخ درمیزد * بیادبزم تونوشید شاه کامیها صبوح کردمه ومهروزهره درمیزد ﴿ میژد ﴿ سکون یای تحتانی وفتح زاء فارسیله معشوق ومعشوقه وترکیده اویناش دیدکلری معنایه در ﴿ میلاد ﴿ سکون یای تحتانی وفتح لامله بوشهرآدیدرکه هندوستانك دارالملکی ایدی عربیه محل تولد معناسنه در ﴿ مینو باد ﴿ سکون یای

یای تحتانی وضم نون وفتح باءموحده ایله عهد ضحاکده نام شراب ایدی کذا فی المجمع ﴿ مع الراء المهمله * معجر ﴿ سکون عین مهمله وفتح جیمله باش اورتیسی که زنان طشره چقدقلرنده باشلرینه اورترلرودخی باشه باغلدقلری باغ مولانا هاتفی بیت عروسانه پرداختش پیکری * بپوشاندش چون زنان معجری ﴿ مغفر ﴿ سکون غین معجمه وفتح فایله توغلغه کهدمور کلاهدر دلاوران وبهادران جنك محلنده باشلرینه کیرلر خواجه سلمان بیت هربکاپوشیده جسمت آهنین خفتان کین * برسربهرام کردون کرده مغفر معجری ﴿ مهتر ﴿ سکون ها وفتح تاء مثناة ایله اولورق دیمکدرکه مه اولوو ترادات تفضیلدر مقابلی کهتردرکه کیچرك دیمکدرابوالمعانی بیت زینهاربامهتران عمرومال وجاه را * بی توقف جرأت کفتاروا وضاعی مکن ﴿ مهرج ﴿ سکون ها ایله بش معنایه کلور اول محبت وشفقت ثانی آفتاب معناسنه ثالث سال شمسیدن یدنجی آیك آدیدرکه نیرّاعظمك برج میزانده اولدوغی مدّت ایام در استادعنصری بیت ترنج زردنکه کن زشاخ چون رخ من * که سرخ بودبدینسان وزرد کشت بمهر * رابع هرشهر شمسی نك اون آلتنجی کونی اسمیدر خامس روز مزبورك تدبیرامور ومصالحنه موکل فرشته نك نامی در قاعدهٔ فرس اوزره که هرآیك اسمی که کوندرنده موافق اسم اولان کون کله اول کون عید چشن ایدوب مبارك ومتمین طوتارلر اطفاله اسم قومق وسوددن کسمك وختان ایتمك وترویج ایتمك وسائرامورین کورمك وجامهٔ جدید کیمك وبچمك وآته سوار اولوب سیروسلوك ایتمك وزیارت احباب ایلمك وچارپاصاتون آلمق وعمارته ابتدا ایلمك والحاصل هرنه کونه مصالح خیریه وارایسه اولکونده ابتدا وشروع ایدرلر حکیم فردوسی بیت ازآنروز کش مهرخوانی بنام * مبادا نصیب توجزعزّوکام * مؤیدالفضلاده بمعنی سنك سرخ مرویدر بعض فرهنکرده استرنك معناسنه منقولدر ﴿ میانسر ﴿ فتح یای تحتانی وسین مهمله وسکون نونله نصفی مرصع ومجوهر برنوع تاجدر ﴿ میتر ﴿ سکون یای تحتانی وفتح تاء مثناة ایله برپهلوان آدیدر استادلطیفی بیت دماغی کدبانوش می ترشود * برویافه چون کرزمیتر شود ﴿ میراخور ﴿ معروف ترکیده دخی بویله استعمال اولنور چغتای لسانده آختچی دیرلر سبعهٔ سیاره ده دوردنجی حکایه ده مسعودجونه شاهه کلنجك کندوویردوکی کلکون آدلو آتی میراخور النده کوردیکی محلده دیر بیت باغ آراچونکه کیردی اول محزون * آختچی ایلکیدا ایدی کلکون ﴿ میربار ﴿ سکون یای تحتانی وراءمهمله وفتح باءموحده ایله قپوجی باشی معناسنه بعض فرهنکرده چاوش باشی دیمش اما یول بکی یاخود اجازت بکی اولمقله قپوجیلره وقپوجی باشی یه مناسبدر چاوش باشی بوایشده اولمق مناسب دکلدر خواجه سلمان بیت امروزمیبارند انست حال چیست * ازمیبارپرس ولی میبارکو ﴿ میر ﴿ ایکی معنایه دراول هرزمرهنك باشی ثانی صیغهٔ امردر مت کبی اول معناسنه وآل رسوله دینلور بومعنالرده الفله امیر دخی جائزدر ﴿ مع الزاء المعجمه * مشلور سکون شین معجمه وواووفتح لامله قایسی دیدکلری میوه درکه قوریدوب خوشاب ایدرلر حرارت دفعنه غایت نافعدر ﴿ مغیاز ﴿ سکون غین معجمه وفتح یای تحتانیله شاکردانه ویریلان بخشش وبعض سبب ایله اولان احسان شمس فخری بیت بهرطرف که بخواهد همیشه مال دهد بخشش وبصله خیروصدقه یامغیاز ﴿ مقیاز ﴿ سکون قاف وفتح یای تحتانیله مغیاز مرقوم

معناسنه ﴿ مکیاز ﴾ سکون کاف وفتح یای تحتانیله مخنث اوغلان کذا فی المجمع ﴿ مهماز ﴾
سکون ها وفتح میمله چزمه اوکچه سنه محکم ایتدکاری اوجی سوری دمورکه مهمیز ومهموز دخی
دیرلر ﴿ مهیاز ﴾ سکون ها وفتح یای تحتانیله تورانیلردن بر مبارز آدیدر حکیم فردوسی بیت
پس صف بمهیاز وسنباد داد * کمینکه بکرداب ونشواد داد ﴿ میز ﴾ سکون یای تحتانیله
قونغك علم خاصی درکه قونق آلانه یعنی صاحب خانه یه میزبان دیرلر قونق کوزدیجی دیمك اولور
لکن مهمان کبی یالکز میز دینلمز شمس فخری بیت مکارم نعمت باد میزبان کرم * بخوان جود
توصاحب دلان شاهان میز * مهمانله میزك فرقی بودرکه میز وضع خاصله موضوعدر مهمانك
وضع عام ترکیبی حسبیله در زیرا بو اسم جامد اولیجق معناسی قونقدر مشتقات قبیلندن اولیجق
امردر میزیدن لفظندن خسروی * قطعه * هرکرا بخت یارمند بود * کو بشو مرده راز کور
انکیز * یا بکردار بیر بر سر شیر * چیره کردد بکوشش اندر میز ﴿ مع الزاء الفارسی * مرمر
سکون زاء فارسی وکسر میمله خرکس معناسنه در کذا فی المجمع ﴿ مع السین المهمله * مرپاس
سکون راء مهمله وفتح باء فارسیله بمعنی سخت یعنی قتی ﴿ مس ﴾ نوع معادندن باقردر عربیده
نحاس دیرلر ابو المعانی بیت اکر بختت کند یاری بهرکار * شود مس سیم وزر در دست بازار
﴿ مغناطیس ﴾ سکون غین معجمه ایله ﴿ مقناطیس ومقنطیس ﴾ کلاهما بسکون القاف
والیاء التحتانی وفتح النون وکسر الطاء المهمله اوچیده بر طاشدر آهنی کندویه جذب ایدر دریای
محیطده حاصل اولور آنده اشلیان سفاین تحته لرین اغاج میخله میخلیوب وبعض یرلرین ایپ
ایله بغلرلر جذب آهندن ماعدا نیچه خاصه سی دخی واردر ﴿ مکیس ﴾ کسر کاف وسکون
یای تحتانیله مکاس لفظنك اماله سیدر محابا معناسنه حکیم فردوسی بیت نشانه نهادند
بر اسپریس * سیاوش نکرد ایچ با کس مکیس ﴿ مهراس ﴾ سکون ها وفتح راء مهمله ایله
اغاج هاون که ایچنده صرمساق وامثالی نسنه دوکرلر عربیده اوج معنایه کلور اول اورته سی یارق
طاش ثانی انتر سخت ثالث نام پدر حضر نبی علیه السلام ﴿ مینوش ﴾ سکون یای
تحتانی وضم نونله بر پادشاه نامی درکه درویشلکه دوشوب بر زمان پریشان احوال اولمشیکن
ینه بامر الله تعالی پادشاه اولدی کذا فی المجمع ﴿ مع الشین المعجمه * مراش ﴾ فتح راء مهمله
ایله قی ایتمك معناسنه هم فعله وهم فاعله اطلاق اولنور کذا فی المجمع ﴿ مرپاش ﴾ سکون راء
مهمله وفتح باء فارسیله مرپاس مرقوم کبی بمعنی سخت ﴿ میش ﴾ خصوصله قیون معناسنه در
شمس فخری بیت کرك از نهیب عدل تواند رد یار تو * از بیم میش بدرقه کیر وسك شبان *
کمال پاشازاده مرحوم میش اهلی قیونه وکوسفند دشتی قیونه دیرلر دیمش اما فقیر دیرم که میشده
کوسفندده قیوندر آت کبی کمی اوده وکمی یبانده کزمز اوده قیون بسلمك عسیر در احیانا بریه ده
قیش زیاده اولدقده اوده آلیقورلر لکن قاعدهٔ مقرره دکلدر یبانده کزن قیون اولمسنه مثال
شاعر بیت بدام آیدش تا سکالنده میش * پلنك از پس پشت صیاد میش * مرحومك
مرادی انجق بحر الغرائب صاحبنه اعتراضی اولدوغیچون بویله تصرفات ارتکاب ایلمش
﴿ مینوش ﴾ سکون یای تحتانی وضم نونله شنیدن لفظندن امردر بشنو معناسنه شاعر
بیت کر تو ز اهل هنر ودانش وهوش * سخن صاحب غرض مینوش ﴿ مع الطاء المهمله * ملاط

﴿ ملاط ﴾ صمانسز بالچق که یاپوایچون ایدرلر وکرپیچ دخی ایدرلر بعض نسخه ده کول ایله
قاریشق بالچغه دیرلر ﴿ مع الغین المعجمه * مغ ﴾ مخفف میغدر ﴿ میغ ﴾ سکون یای
تحتانیله ایکی معنایه در اول بولت که ابر دخی دیرلر عربیده سحاب دیرلر ثانی طومان که هر دخی دیرلر
ابو المعانی بیت میغ شد دود دل من در هوا * خون اشکم روز وشب باریده است ﴿ مع الفاء ﴾
﴿ مطرف ﴾ سکون طا وفتح راء مهملتین ایله پرده معناسنه شیخ ابو سعید ابو الخیر * رباعی
حورا بنظارهٔ نکارم صف زد * رضوان بتعجب کف خود بر کف زد * آن خال سیه بدان رخان
مطرف زد * ابدال ز بیم چنك بر مصحف زد ﴿ مع القاف * میم مطوق ﴾ کنایه از حادثه است
یعنی کیردن کنایه در کذا فی المؤید ﴿ مع الکاف * مفلاك ﴾ سکون فا وفتح لامله درویش فقیر
ومفلس وبی نوا شمس فخری بیت پادشه در تنعم ونعمت * دشمنش خور وخسته ومفلاك *
﴿ ملك ﴾ سکون لامله طرنق دبنده اولان بیاض یره دیرلر احمد برمك بیت ملك از ناخن خود
کویی جدا خواهد کرد * دردنا کان توای دوست خطا خواهد کرد * بو بیتدن فهم اولنورکه
طرنق دبنده ظاهر اوله که جدالق قبول ایلیه والا بیاض جدا ایتمز اما ایکیسنه دخی دینلمك جائز
اوله ﴿ مهرکان بزرك ﴾ موسیقی ده بر پرده آدیدر مهرکان مزد دخی دیرلر بر پرده دخی واردر
﴿ میخك ﴾ سکون یای تحتانی وفتح خاء معجمه ایله قرنفل آدیدر نفس الامرده قرنفلك میخه
مشابهتی واردر وکوچك اولدوغیچون کاف تصغیر ایله منقولدر ﴿ میردك ﴾ سکون یای
تحتانی وضم را وفتح دال مهملتین وواو معروفله بمعنی مورچه ﴿ میغناك ﴾ سکون یای تحتانی
وغین معجمه وفتح نونله بمعنی بولتلی هوا ودخی طومانلی اولمق کذا فی التحفه ﴿ مع اللام * متیل ﴾
کسر تاء مثناة وسکون یای تحتانی ایله بمعنی پرسوز یعنی زیاده یانغن کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ مثال ﴾ فتح ثاء مثلثه ایله حکم شاهی یعنی امر پادشاهی که مثال بیمثال لازم الامتثال یازرلر
میر نظمی بیت مثال بیمثال شهریاری * شده روی جهانرا حکم جاری * عربیده بمعنی مانند در
﴿ مثقال ﴾ بر بچق درهمدن عبارتدر اون التی چکردك بر درهم در یکرمی درت چکردك
بر مثقالدر ابو المعانی بیت زنانرا غرق زر کردی نه کایی * بیك مثقال نیرزد نزد ایشان *
﴿ مسکل ﴾ سکون سین مهمله وفتح کاف فارسیله موسیقار دیدکاری سازدرکه بر برندن
متفاوت اون بش یکرمی قامش بر بری یاننه محکم واستوار ایدرلر وآغزدن اوفورب صدا
چقاررلر لطیف صداسی چقار ﴿ مکل ﴾ کسر کافله سولك که زلو ودیوچه دخی دیرلر عربیده
علق دیدکاریدر شمس فخری بیت در مجاری خلق او کشته * آب خونخوار وجانستان مکل
﴿ مل ﴾ بوزن دل موی معناسنه در خواجه شجاع بهرامی بیت ریش نحسش چنان درازست
کویی که مل دم کرازست ﴿ میل ﴾ اوج معنایه در اول ثلث فرسخ یره دیرلر که اوج
میل بر فرسخ اعتبار اولنور علم مساحه حکمیله که بر میل درت بیك آدمدر بر قولده درت بیك
درتیوز وبر روایتده درت بیك درتیوز قرق آدمدر وبعضیلر اوج فرسخ یره بر میل دیدیلر وهر بر
آدم بر بچق آرشدر وهر آرش درت قبضه در وهر قبضه درت بر مقدر وهر بر مق درت
شعیر عرضیدر بو تفصیل مزبور قره ده در اما دریا میلی کیجیلر قولنجه ارکك دیشی دن فرق
اولندوغی قدر یره بر میل دیرلر ثانی مناره کبی یاپلمش نسنه یه ده دیرلر نردبانی اولسون

وبا اواسون ثالث کوزه سرمه چکدکاری اغاج کدظرفنه میلدان دیرلر ابو المعانی بیت دوش
دیدم آن پری وش کفتم اورا کرسزا * چشم کونت راکشم سرمه بمیل سرفرو ﴿ مع المیم ﴾
﴿ میخ درم ﴾ سکهٔ زرد یمکدر حکیم فردوسی بیت ازان پس دکرکرد میخ درم * همان میخ
دینار وهر بیش وکم ﴿ میش چشم ﴾ یعنی الاکوزکه نه غایت سیاه ونه غیری اوله ﴿ مینافام ﴾
معنای ترکیب صرچه رنکلو دیمکدر اکثر آسمان رنک معناسنه کلور شمس فخری بیت ازبرای
تکین خاتم او * کشت فیروزه چرخ مینا فام ﴿ مع النون * متین ﴾ کسر تاء مثناة وسکون
یای تحتانیله کولنک معناسنه که بریازیاده ایله میتین دخی دیرلر شمس فخری بیت بتاج وخاتمش
آیند ولولو ومرجان * زکان وبحری آبی وغوطه ومیتین ﴿ مسکین ﴾ سکون سین مهمله
ایله ایکی معنایه کلور اول بی قوّت وبی قدرت شیخ سعدی بیت مسکین خراکرچه بی
تمیزست * چون بارهمیکشد عزیزست * ثانی مسك کبی دیمك اولور عربیده غایت فقیره
دیرلرکه هیچ برشیئه قادر اولمیه ﴿ مسین ﴾ کسر سین مهمله وسکون یای تحتانیله باقردن اولان
دسنه یه دیرلر هرنه اولورسه مس باقردرحرف یانسبت ایچوندر ونون نسبتی تأکید ایچوندر
﴿ مطران ﴾ سکون طا وفتح راء مهملتین ایله پهلوان کبران بعضیلر عابد ترسایان معناسنه
دیدیلر ﴿ ماجیدن ﴾ فتح لام وسکون نون ویای تحتانی وکسر جیمله بمعنی برکشیدن یعنی
چکمك ﴿ ملان ﴾ سکون میم وفتح لامله آذربایجانده پادشاه آدیدرودخی نام پسر مستودان
ایدی حکیم قطران ارموی بیت بروی توچنان شادم که درویشی که بتوازد * سرشاهان ابو المنصور
مستودان ملانش ﴿ مهان ﴾ سکون هایله جمع مه یعنی اولولر بیوکلر دیمکدر شیخ سعدی
بیت سرسرفرازان وتاج مهان * بدوران عدلش بنازای جهان * عربیده ضم میمله خواز
واهانت ایدیجی معناسنه در ﴿ مهران ﴾ سکون ها وفتح راءمهمله ایله ایکی معنایه در اول
بوکونن معناسنه در ثانی عجمده برمرد صاحب فضلك آدیدر شاعر بیت کرچه شیبان درعرب
بود ازمیران معتبر * ورچه مهران درعجم بود از بزرکان منتخب ﴿ مهربان ﴾ محبتلو وشفقتلو
معناسنه میرنظمی بیت هیچ عاشق رانیاشد مهربان * چند بدهد دره معشوق جان *
﴿ مهرجان ﴾ سکون هاوراء مهمله وفتح جیمله معرب مهرکاندرکه عنقریب ذکراولنور انشاء الله
تعالی فصل خریف یعنی کوزفصلی خواجه سلمان بیت دستها کوینده بدهم سرووهر ساعت
چنار * درهوای مهرجان رقاص ودست افشان شده * بو بیتده تصریح واردر مولانا هاتفی
بیت تزلزل درآمد بهندوستان * بلرزید ازمهرجان یوستان ﴿ مهرکان ﴾ برکوندر
مهرماهدن که مزبورك اون التنجی کونیدر فارسیان قتلرنده نوروزدن صکره اوتکوندن معتبروبزرکتر
چشن اولمزکه چشن عام وخاصدر نوروزکبی زیاده تعظیم واکرام ایدرلرالتی کونه دك روزاولدنه
مهرکان عامه وروزآخرینه مهرکان خاصه دیرلر بومرتبه معتبراولدوغنه سبب وجوه نقل ایدرلر
ازجمله حق سبحانه وتعالی بوکونده جمیع وجه ارضی بسط تربیب واجسادی مقرّ ارواح ایادی
بعض قولنده بوکونده ملائکه کاوهٔ آهنکره معاونت ایلدیلر تاکه ضحاك اوزرینه ظفر بولدی وبرفرقه
دخی دیرلرکه فریدون ضحاکی طوتوب حبس ایدوب مضایقه ویرمشیدی بوکونده فوتی واقع اولدی
وخلق سرور وشادمانی ایادیلر اول جهتدن چشن عام ایدرلر وبرباوك آدم دیرلرکه مهرنام برظالم

برظالم پادشاه وارایدی خلقه بیحد ظلم وستم ایدوب خلقه زیاده تعدی ایتمشیدی بوکونده
فوت اولدی وفرس قدیمده مهرفوت معناسنه وکان کاف فارسیله پادشاه معناسنه در پادشاه
فوت اولدی دیمك اولورو برجماعت دیرلر اردشیر بابك که بابکاندن برذیشان پادشاه ایدی بوکونده
پادشاه اولوب باشنه تاج شاهی کیدی اول تقریبله چشن خاص ایدرلرورواپت اولنورکه بوکونده
اطفاله اسم وضع ایتمك وتعلیم ایچون معلمه ویرمك وخیرلو اشلره شروع ایلمك غایت مناسبدر حکیم
فردوسی بیت بکرداندران کشور آتشکده * بروتازه شد مهرکان وسده * حکیم ازرقی بیت
مهرکان نودرآمد بعد مبارك مهرکان * فال سعد آوردروز فرّخ ویخت جوان ﴿ مهمان ﴾
قونق عربیده ضیف دیرلر کمال پاشازاده مرحوم بولغتده دخی تصرف خاص ایدوب بیوررمهمان
لفظ مرکبدرکه برجزوی مه در اولومعناسنه وبرجزوی یده ماندربکزیجی معناسنه ماندستن دن
اسم فاعلدر قونق چونکه مستحق تعظیم وواجب تکریم اولوب قوندوغی یرده رعایت اولندوغندن
اوتوری هرقونغه مهمان دیدیلر ابو منصور ثعالبی لطایف المعارف نام کتابنده قونق حقنده
شعرای عربدن برشاعرك بو بیتلرین ایراد ایلمش * قطعه * ماسمت العجم المهمان مهمانا الا *
لاجلال ضیف کان من کانا * فالمه اکبرهم والمان منزلهم * والضیف سیدهم مالازم المانا * وچغتای
لسانده قونی دیمکله یرده قونغان دیرلر وقونه دیمکله قونغای دیرلر ﴿ مهین ﴾ کسرها
وسکون یای تحتانیله اوج معنایه کلور اول اولورق درکه مه کسر ایله اولدرویای یانسبتدرونون
تأکید ایچوندر ثانی مثل ونظیر معناسنه درثالث شیرینك دایه سی اسمیدرکه مهین بانودیرلر ایدی
﴿ میان ﴾ درت معنایه کلور اول وثانی معنالری معروفدرکه بری وسط وبری بیل در بوایکی
معنایه مولانا کاتبی بیت بتی که باغ پرازکل شود بنکهت کل * چوکابن اربکشاید میان باغ میان
وآنك امثالی نسنه لره دیرلر ثالث نیام شمشیر یعنی قلیچ قنی وآنك امثالی نسنه لرك قنی حضرت
مولانا قدس سره بیت چون زبانم کرفت خونریزی * همچوشمشیردرمیان کردم * رایج
همیان لفظندن مخففدرسید سراج الدین سکزی بیت زری که روی من ازهجر اوزند شب وروز
برغم من همه درسیمکون میان افکند ﴿ میانکین ﴾ فتح یای تحتانی اول وسکون ثانی وکسر
کافله اورتالق واورتهده اولان نسنه میانکی دخی دیرلر ﴿ میتین ﴾ سکون یائین تحتانیین
وکسر تاء مثناة ایله کولنك دیدکاری براوجی سوری وباشی یصی دمور آلتدرکه آنکله طاشن
کسرلر وقرارلرودخی برقرارلر استاد عسجدی بیت کسی که اوکند ازکان وکه بمیتین سیم * مکن
برو برمخشایش ومیاش رحیم * آغاجی بیت بنده ی چنان اوفتد بر برم * که میتین فرهاد
بر بیستون * بولغت چغتای لسانیدر نتکم فرهادنامه ده قارن خاراکن وصفنده دیر بیت
چومیتین نوکنی خاراکن ایلاب * قاتیغ خارانی روزن روزن ایلاب ﴿ میچودن ﴾ سکون یای
تحتانی وضم جیم فارسیله ال ایله نسنه یوقلق که عربیده لمس دیرلر ﴿ میراندن ﴾ سکون یای
تحتانی ونون وفتح راءمهمله ایله سورمك وردّونفی ایتمك وبعض فرهنکده اولدرمك معناسنه ده
مروبدر ﴿ میرانیدن ﴾ متعدی میراندن مرقوم ﴿ میرتن ﴾ سکون یای تحتانی وراءمهمله
وفتح تاء مثناة ایله کندویی اولوصاحب رتبه کوسترمك میرنظمی بیت باصل ونهادش نظر
برفکن * مپندار مهتر مهر میرتن ﴿ میرسین ﴾ سکون یائین تحتانیین وراوکسر سین مهملتین

ایله مودر اغاجی که مرسین دخی ذیرلر ﴿ میزان ﴿ اپکی معنایه در اول ترازودرکه بو تقریبله عدالتله دخی میزان دیرلر ثانی بروج درکه آفتاب ابتداء فصل خریفده اکا تحویل ایدوب اوتوز کون مکث ایدر وابتداء تحویلده روز وشب برابر اولور بروج حملك نظیریدر بو اپکی معنایه میرنظمی بیت چوهرکه بهرکار کردید میزان * شود منزلش همچوخورشید میزان ﴿ میزبان ﴿ سکون یای تحتانی وزاء معجمه وفتح باء موحده ایله صاحب خانهٔ مهمان یعنی قونق آلان آدمه دیرلر شمس فخری بیت آزرادپکر نماند آرزو * هرکجا انعام اوشد میزبان ﴿ میزیدن ﴿ سکون یائین تحتانیین وکسر زاء معجمه ایله اپشمك تبول معناسنه در ﴿ میسیدن ﴿ سکون یائین تحتانیین وکسر سین مهمله ایله یوقلق وصغه مق ابوالمعانی بیت دران حالت اندرکه خفته بزیر بدسنش نهانی بمیسید کیر ﴿ میشین ﴿ سکون یائین تحتانیین وکسر شین معجمه ایله دباغت اولنمش قیون دریسی که میش قیوندر وآخرنده کی یای نسبتدر ونون نسبتی تأکید ایچوندر یوسببدن تسمیه اولنمشدر ﴿ میمان ﴿ سکون یای تحتانی وفتح نونله ارك دیدکاری یمش که آلو دخی دیرلر ﴿ میهمان ﴿ سکون یای تحتانی وهایله بمعنی مهمان مرقوم کمال بخندی بیت بخانهٔ که چنین میهمان فرود آید * همای سدره دران آشیان فرود آید * ابوتراب بیك بیت خدنکت دردلم بنشست وجان چون صاحب خانه * کهی بیرون رود کاهی بکردمیهمان کردد ﴿ میهن ﴿ سکون یای تحتانی وفتح هایله اوج معنایه دراول قوم وقبیله در شمس فخری بیت جهانیانرا یکذره ازعنایت تو * به ازهزار عقار قبیله ومیهن * ثانی بمعنی خانمان استاد عنصری * مثنوی * بدل کفت اکر جنك جویی کنم * به بیکار اوسرخ رویی کنم * بکیرد مرا دوده ومیهنم * کهی سر به بینند خسته تنم * ثالث بمعنی خانه حکیم فردوسی بیت زهر یکی بارکم کرده را * براند اختم میهن ودوده را * حکیم اسدی بیت چوآید برمیهن خوان وخویش * ببردش بصدلابه همان خویش * مؤید الفضلاده مسکه یعنی تره یاغی وادات الفضلاده بمعنی پسر ودختر وزن وبمعنی خوشخوی مروبدر فرهنك جهانکیریده یوسف انجوی میم مفتوحه ایله ذکر اپلشدر ﴿ مع الواو * منو ﴿ ضم نونله جنت معناسنه مینو دخی دیرلر ﴿ میتو ﴿ سکون یای تحتانی وضم تاء مثناة ایله پیراقلری سوری برنوع طپوزدر میر نظمی بیت بدستش کرفته میتو آمد * سرخصم راراست کردوزده ﴿ میجو ﴿ سکون یای تحتانی وضم جیمله اپکی معنایه در اول مرجك که منجو ومرجود خی دیرلر ثانی صیغهٔ امر در آره معناسنه ﴿ میراو ﴿ سکون یای تحتانی وراء مهمله ایله امیرآب معناسنه که رومده صوناظری دیرلر ﴿ میشو ﴿ سکون یای تحتانی وضم شین معجمه ایله حبوبات جنسندن بورچق دیدکاری قره دانه در ﴿ میلاو سکون یای تحتانیله شاکرد معناسنه درکذا فی التحفه ﴿ مینو ﴿ سکون یای تحتانی وضم نونله اوج معنایه در اول بمعنی بهشت شیخ نظامی بیت یکی مجلس آراست ازرودمی * که مینو زشرمش برآورد خوی * حکیم اسدی بیت کیانی یکی جشن سازند وسور * که آید زمینو بدان جشن حور * شمس فخری بیت شه عادل جمال دین ودین * زهی آفاق ازعدلش چومینو ثانی بمعنی آبکینه یعنی صرچه ازدقایق فیروزشاه * مثنوی * تمامی دایره ارکان بروجست * خرد درو صفتش ازعالم برون جست * شود یك نیمه شرقی مرتفع زو * دران دوراز افق برچرخ

برچرخ مینو * ثالث زمرد معناسنه در ﴿ میو ﴿ یوزن دیو اوزم چیوغی خصوصا وهر اغاج چیوغی که اوزرنده میوه اوله عموما ﴿ مع الهاء * مزکه ﴿ سکون زاء معجمه وفتح کاف فارسیله هوای نیره معناسنه درکذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ معده ﴿ تهیکاه دخی دیرلر عربیده حوصله معناسنه میرنظمی بیت که معده چون تهی باشد بناچار * نهد هرچه بیابد کاووخروار ﴿ مقراضه سکون قاف وفتح راء مهمله وضاد معجمه ایله برنوع چتال دمرناواوقدر شیخ نظامی بیت بهر مقراضه کوچون صبح راند * عدوچون میخ درمقراضه ماند ﴿ ملعقه ﴿ سکون لام وفتح عین مهمله وقافله قاشق معناسنه لفظ عربیدر اکرچه فارسیده قاشغك آدی منظور فقیراولدی اما هرلغت کتابنده دخی ملعقه عبارتی تحقیقه واصل اولدی لسان اعجامدن استماع اولنان یتمه قاشق تعبیریدر واطبا ادویه اوزانده درت مثقال آغر لغنه اعتبار ایدوب ازفلان چیزیك قاشوق یاخودیك ملعقه دیرلر وجوهریلر برمثقاله ملعقه دیرلرکذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مه اولومقابلی که در بیوك کوچك دیمکدر که ومه دیرلر شیخ سعدی بیت چوازقومی یکی بی دانشی کرد * نه که رامنزلت ماند نه مه را ﴿ مهرکیاه ﴿ مهرکیای مرقوم معناسنه در طالب آملی بیت زفیض درد تو آه محبت آلودم * بکشتزارفلك سبز کردمهرکیاه * کمال بخندی بیت خط چودمید برلبت مهردلم زیاده شد * نام خطت ازان زمان مهرکیاه کرده ام * فرهنك زفانکو یاده براوتدر بپراغی مقابل آفتاب اولور ﴿ مهرماه ﴿ اول کوزآیی نك فارسیده آدیدر ﴿ میانه ﴿ اورته ومعتدل وهرنسنه که طرفینی مساوی حاوی اوله اکا دیرلر عربیده وسط دیرلر چغتای لسانده آرا دیرلر میر علیشیر بیت سواد خالی آنینك لعل ورخ پرور آرا * مکرکه مورچه نصفی اوزلدی سکر آرا ﴿ میه ﴿ فتح یای تحتانیله اثواب کسر برقور تجغز درکوهه دخی دیرلر ﴿ میخکده ﴿ سکون یای تحتانی وخاء معجمه وفتح کاف فارسیله ضربخانه معناسنه میکده وبتکده کبی ﴿ میده ﴿ سکون یای تحتانی وفتح دال مهمله ایله پاك دامن ومستوره عورت معناسنه میرنظمی بیت یکی پیربوده در آنجامدام * زنش میده بودست هم خوشخرام * ﴿ میرزاده ﴿ سکون یای تحتانی وفتح زاء معجمه ودال مهملتین ایله دوزنلك واتفاق ایله ایش ایتمك شهیدی بیت بکسره میره همه بادست ودم * بکدله میره همه مکرومریست ﴿ میزه ﴿ سکون یای تحتانی وفتح زاء معجمه ایله میان زین یعنی ایراورته سی کذا فی المجمع ﴿ میشته ومیشنه ﴿ کلاهما بسکون الیاء التحتانی وشین المعجمه اولها بفتح التاء المثناة والثانی بفتح النون معلم یهودیان معناسنه در میرخماره بیت دیدم چنین بتی که صفت کردم * سرمست پیش میشنه بنشسته ﴿ میلاوه ﴿ سکون یای تحتانی وفتح لام وواو ایله بمعنی شاکردانه شمس فخری بیت کرپناهت برفلك کاری کند * جان دهند انجم بهرمیلاوهٔ * کذا فی المجمع اما فرهنك وفایی ومیرزا ابراهیم ومؤید الفضلاده بمعنی مژدکانی مسطوردر ﴿ مینه ﴿ سکون یای تحتانی وفتح نونله بمعنی میهمان مرقوم یعنی ارکه آلو دخی دیرلر ﴿ میوه ﴿ معروف یمش معناسنه اکله صالح اولسون کرك اولسون ﴿ میوژه ﴿ سکون یائین تحتانیین وکسر واو وفتح زاء معجمه ایله بعض فرهنکده زاء فارسیله در صرمشق که عربیده لبلاب وعشقه دخی دیرلر ﴿ میونیه ﴿ سکون یائین تحتانیین وفتح نونله اغاجده اولان زائد بوداق که هموار اولق ایچون آنی کسرلر

مع الیاء التحتانی * مجری ج سکون جیم وکسر راء مهمله ایله عطارلر عطر قودقلری ظرفدر
کذا فی المجمع مری ج کسر راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول سعی وکوشش وبر کمسنه ایله
قدر ورتبه ده برابرلك کوسترمك حکیم ناصر خسرو بیت خط فریشتکانرا همی نخواهی خواند
چنین به بی ادبی کردن ولجاج ومری * سیف اسفرنکی بیت صدرا بدان خدای کز آثار عدل بود
با آفتاب ذرهٔ خاکی مری کند * ثانی شر وفساد اوزره اتفاق ایتمك شهیدی قمی بیت
یکسره میره همه بادست ودم * یکدله میره همه مکر ومریست * بو بیت میره ایچون مقدم
ذکر اولنمشیدی اقتضا حسبیله تکرار ارتکاب اولندی عربیده راء مشدده ایله نای کلوکه حلقوم
ایچنده در کذرکاه آب وناندر مشتی ج سکون شین معجمه وکسر تاء مثناة ایله برنوع جامهٔ
حریر بافدر که بغایت لطیف ونازك طوقنمشدر استاد دقیقی * قطعه * برافکند ای صنم ابر بهشتی
زمین را خلعت اردیبهشتی * زمین برسان خون آلود دیبا * هوا برسان نیل اندود مشتی *
استاد عسجدی بیت بسته قصب اندر سرای دوست بمشتی بر * یکبوسه بده مارا امروز
بدستان را مغیازی ج سکون غین معجمه وفتح یای تحتانی وکسر زاء معجمه ایله لباس جدید
کیلدکده اسکی سن فقیره ویرمکه دیرلر ودخی درزی شاکردینه ویریلان شربتلك بخشیشه دیرلر
مهربانی ج برنوع لطیف حریر باف جامه در خواجه سلمان * مصرع * از مهرت قمر دید مهربانی
ودوستلق ومحبت ومودت وشفقت معناسنه ده کلور مهرکانی ج سکون ها وراء
مهمله وفتح کاف فارسیله مصنفات باربد خسرودن برلحن آدیدر شیخ نظامی بیت چو
نوکردی نوای مهرکانی * ببردی هوش خلق از مهربانی مهرمانی ج میمله بودخی باربد مرقومك
اوتوز برلحنندن برلحن آدیدر مؤید الفضلاده مهرکانی یی بونك معناسنه کتورب شیخ نظامینك
مرقوم بیتنه متمسك اولمش مهری ج سکون ها وکسر راء مهمله ایله ساز یعنی چنك حکیم
خاقانی بیت مهری یکی پیری نزار آوا برآورده بزار * چون تند اندر مرغزار جانی بهر جار یخته
مهمانسرای ج مهمانسراء مرقوم معناسنه در آخرنده کی یا حرفی جای وکدای یالری
کبیدر مهمانی ج قونقلق ضیافت معناسنه در ابو المعانی بیت خیال آن پری کاشانهٔ دلرا
اکر آید * کنم با خون دل لخت جکر ترتیب مهمانی می ج سکون یای تحتانیله ادات حال
وادات مضارعدر یعنی کلمه اولنه داخل اولدقده مضارعه وحاله تخصیص ایلر مثلا میداند
ومی باید وصیغهٔ امره دخی داخل اولور میدان ومی بین کبی کاهی برها زیاده ایدوب همی دیرلر
مثالی استاد لطیفی بیت تو همیدان که هیچ نعمت وخواست * نبود همچو تندرستی راست *
میانجی ج مصلح دعوی وبیع وشرا یعنی ایکی ویا دخی زیاده کمسنه لر میاننده فصل نزاع
ایدنه دیرلر اما بغیر حکم یعنی معقول ایله میانکی ج اورته یرده اولان هرنه ایسه میخی ج
سکون یای تحتانی وکسر خاء معجمه ایله برنوع جبه در کذا فی المجمع میستی ج سکون یای
تحتانی وسین مهمله وکسر تاء مثناة ایله وجود انسانده ظاهر اولور برلکه در عربیده برص وبهق دخی
دیرلر ایکی نوعدر میشنای ج سکون یای تحتانی وشین معجمه وفتح نونله براوتدر دار وقسمندن
عربیده عصی الراعی دیرلر سبب تسمیه سی اکثر چوبانلر بیابانده اول اوتی چقارب یرلر کذا فی فرهنك
جهانکیری باب المیم المضمومة مع الالف * مجلا ج فتح جیم ولام مشدده ایله مهره لنمش

مهره لنمش وصیقل اورلمش آیینه وغیری ابو المعانی بیت کام دل حزینم دیدم بروی خوبت *
روی ترا که بودست آیینهٔ مجلا مجه وا ج فتح جیم فارسیله برنوع طعامدر برغست دن ایدرلر
عربیده قنابری وبرغستوا دخی دیرلر کذا فی المجمع محابا ج فتح حاء مهمله وباء موحده ایله
ایکی معنایه کلور اول احتراز معناسنه یعنی صاقنمق شیخ علی نقی بیت چه عجب کر حذر
از نالهٔ دلها نکنی * که تو بی باك ز شمشیر محابا نکنی * ثانی مدارا معناسنه کلور خواجوی کرمانی
بیت کیسوی تو کر کژ کشد اورا چه توان کفت * با هندوی کژ طبع محابا چه توان کفت *
مدارا ج ملایمت وموافقت کوستروب ترك نزاع ایتمك خواجه حافظ بیت آسایش
دو کیتی تفسیر این دو حرفست * با دوستان مروت با دشمنان مدارا مرغك دانا ج یعنی
طوطی کمال اسمعیل بیت کتابت از قلم تست مرغك دانا * عبارت از سخن تست کنج باد آورد *
وله ایضا بیت تعالی الله چه کلکست این که همچون مرغك دانا * همی پوید بفرق سر معاش
عالمی دردم مرغوا ج سکون راء مهمله وفتح غین معجمه ایله نفرین وفال بد معناسنه حکیم
قطران ارموی بمعنی فال بد بیت کرده از مهر تو نفرین موالی آفرین * کرده از کین تو مروای معادی
مرغوا * شمس فخری مثله یعنی فال بد بیت بفال نیك نهادم اساس این خدمت * چنان
مکن که مرا مرغوا شود مروا * حکیم سنایی بمعنی نفرین بیت شاه را کفت مفسدی احوال *
که کند مرغوا بجان تو زال مروا ج سکون راء مهمله وفتح واو ایله فال نیك ودعای خیر
معناسنه در حکیم خاقانی بیت از خاك صفا صفا پذیری * مروا ز جمال مرده کیری * امیر معزی
بیت آری چو پیش آید قضا مروا شود چون مرغوا * جای شجر کیرد کیا جای طرب کیرد شجن
استاد لطیفی بیت او بمن نفرین کند من آفرین * من برو مروا کنم او مرغوا * استاد عنصری
بیت لب بخت پیروز را خندهٔ * مرا نیز مروای فرخندهٔ مشتا ج سکون شین معجمه
وفتح تاء مثناة ایله مشته که پاپوچجی ومجلد آلتیدر مشکما ج سکون شین معجمه وکاف وفتح
میمله جای مشکبو یعنی مشك کبی رایحه کلور یره دیرلر مطرا ج فتح طا وراء مهملهٔ مشدده
ایله جندره لنمش وپرداخت اولنمش معناسنه در وعربیده تروتازه معناسنه مولانا نکاهی بیت
نکاهیا چمن معصیت مطرا به * که تخم مغفرت از مزرع کنه روید معما ج سوز ایچنده کزلو
اولان سوز که بر بیتدن بر اسم مراد اولنور توجیه ویاخود تأویل ویاخود غیر طریق ایله استخراج
اولنور خواجه حافظ بیت حدیث از مطرب ومی کو وراز دهر کمتر جو * که کس نکشود ونکشاید
بحکمت این معما را مغوشا ج ضم غین وواو معروف وفتح شین معجمتین ایله طائفهٔ مجوسدن
بر مذهب آدیدر وبر موبد آدی اولمق دخی مرویدر مقیلبا ج کسر قاف ولام وسکون یای
تحتانی وفتح باء موحده ایله برنوع طعامدر بغدای ونخود وبقلا وپیاز وشلغم وکروز وکندنا وقویرق
یاغیله آمیخته اولمش کوفته ایله پشوررلر بسحاق اطعمه بیت اکرچه دنبه بدیك مقیلبا
شد خوار * میار نیز چنین محترم نخواهد ماند مواسا ج فتح واو وسین مهمله ایله بمعنی آسان
وراحتی وملاطفت ونیکویی معناسنه مولانا جامی بیت درین محنت سرای بی مواسا *
بنعمتهای خویشم کن شناسا * مولانا هاتفی بیت مدارا برون بر درخت از جهان * مواسا
بسان پری شد نهان مومیا ج ایکی نوع اولور بری معدنیدر شیرازده بر مغاره ده حاصل

اولور طاشدن یاغ کبی صیزوب چقار بعده منجمد اولور غایت مقبول وذی قیمتدر وبرنوعی
علیلدر دیرلرکه آدم اتیدر آنك دخی نفعی واردر امامعدنی قدرموثردکلدر راستخوان شکسته یه
برؤ الساعه درحتی تجربه سی بویله درکه برطاوغك دیری ایکن ایاغن قیروب معدنیسندن برقیراط
ساده یاغ ایله سورسه لرفی الحال درست ایدر ﴿ موی کیا ﴾ سکون یای تحتانی اوّل وفتح
ثانی وکسر کاف فارسیله سنبل هندیدرکه بعینه صاج کبی اولور استعاره طریقیله زلف خوبانه ده
دیرلر کمال اسمعیل بیت لشکر عشق توکرده دلم ای ترك خطا * حلقه درحلقه زانبوهی چون
موی کیا * مجمع الفرسده بمعنی انبوهی مرقومدر ﴿ مهرا ﴾ فتح ها وراء مهملهٔ مشدده ایله
غایت زیاده پشمش نسنه ومضمحل اولش طعام حکیم سوزنی بیت کشته زانکشت وافرازهٔ
قوزخ * نیمه تن اوکباب ونیمه مهرا ﴿ مع الباء الموحده * مرغاب ﴾ فتح غین معجمه ایله اوردك
اکثر صوده تعیش ایتدوکیچون صوقوشی دیرلر مرغابی دخی دینلور مولانا هاتفی بیت میاور
یاین صیدکه ترکتاز * بمرغابیانم میندازباز * فرهنك جهانگیریده برورودخانه نامی درکه مرو
شهرینك یانندن کذارایدر مرورود دخی دیرلر ﴿ مرورتاب ﴾ ضم راء مهملهٔ اول وسکون
ثانی وفتح تاء مثناة ایله سرتماجدر ﴿ مشکناب ﴾ سکون شین معجمه وکاف وفتح نونله خالص
مسك معناسنه که ناب صاف معناسنه درمی ناب کبی ابوالمعانی بیت خال روی مشکناب کلعذار
کردسترمنده ازین مشك خطا ﴿ مطرب ﴾ سکون طاوکسر راء مهملتین ایله سازنده وکوینده یه
دیرلر خواجه حافظ بیت ساقی بنور باده برافروز جام ما * مطرب بکوکه کارجهان شد بکام ما
﴿ موتاب ﴾ واو معروف وفتح تاء مثناة ایله قیل بوبکی چول وغرا روتوربه وامثالی نسنه لر
استلیانه دیرلر موتاف وموتاو دخی دیرلر ﴿ مع التاء المثناة * مخات ﴾ فتح خاء معجمه ایله
سپستان دیدکاری اوتدرکه مشك ترکان دخی دیرلر ﴿ مخت ﴾ سکون خاء معجمه ایله امید
معناسنه در مولانا شهاب الدین عبد الرحمن بیت هرکه دارد باجهان یکذره مخت * دیك
سودایش بماند نیم پخت ﴿ مرت ﴾ سکون راء مهمله ایله توابع الفاظ قبیلندندرکه تورت مرت
پراکنده وپریشان معناسنه شمس فخری بیت بدسکال نیکخواهش تارومار * نیکخواه
بدسکالش تورت مرت ﴿ مست ﴾ سکون سین مهمله ایله اوج معنایه در اول شکایت معناسنه
استاد لطیفی بیت عهد وپیمان خویش مست مکن * وزغم روزکار مست مکن * استاد دقیقی
بیت ای ازستیهش توهمه مردمان بمست * دعویت صعب ومنکر دعویت خام وسست *
صاحب فرهنك منظومه بیت هست دندانهٔ کلید مدنك * مست اینجاشکایتست بجنك *
ثانی براوت کوکیدرخوشبو اولور عربیده سعد دیرلر ضم سین مهمله ایله وهندی لسانده موته
دیرلر بومعنایه بعض فرهنکلرده شین معجمه ایله مرویدر ثالث غم واندوه معناسنه بوندندرکه
غمناك اولانه مستمند دیرلر ﴿ مست ومشت ﴾ اول سین مهمله ثانی شین معجمه ایله براوت
کوکیدر خوشبو اولور کذافی المؤیدات الفضلاده مشکك دیرلرکه مشکك زیرزمین دیکله
مشهوردر ﴿ مشت ﴾ سکون شین معجمه ایله درت معنایه کلور اول یومرق معناسنه در
مولانا هاتفی * مثنوی * چوشد کارشمشیرونیزه تمام * کشیدند ازهم بمشت انتقام * نهادند
درفرق خودمشت را * شکستند درمشت انکشت را * ثانی بمعنی کف برآوج دیجك یرده یکمشت

یکمشت ومشتی دیرلر شیخ عطار بیت حمد بیحد آن خدای پاك را * آنکه ایمان داد مشتی
خاك را * بومعنایه ظهیرفاریابی بیت جهان رباط خرابست درکذرکه میل * کمان مبرکه بیك
مشت کل شود معمور * ثالث چیزاندك یعنی شیٔ قلیل حکیم اسدی * مصرع * اعادی
کدایند مشتی ارازل * بومعنایه یکمشت دخی دیرلر مولانا جامی بیت قرص مه را پی یکمشت
لئیم * بسرانکشت کرم کردد دونیم * رابع بمعنی مالیدن که مشتن یعنی مالیدن بسحاق اطعمه
بیت افسوس ازان دنبه پروارکه بکداخت * درروغن آن مادوسه چنکال نه مشتیم ﴿ مفت ﴾
سکون فایله قیمت وبهاسز اولان نسنه مولانا عرفی درصفت اسب * قطعه * شاهنشها
حقیقت اسبی که دادهٔ * بشنو زمن که تابرسانم بعزعرض * درویش بی عصاش نکیرد زمن
بعفت * طرار ومفلسش نستاند زمن بقرض * پیرست وعلتی بجوش زان فزوده ام * آری
بود رعایت پیرعلیل فرض * مهمیز میزنم بوی ازصبح تابشام * کامی بطول میزدم اکنون زنم
بعرض ﴿ مهرهٔ پشت ﴾ آرقه ده اولان خرده کوکلرعربیده فقرات ظهر دیرلر ﴿ مهلت ﴾
سکون هاوفتح لامله زمان تأخیروامان ویرمك معناسنه میر نظمی بیت اکرمهلت دهد ایزد
بعمرم * بجان خدمت کنم فرمان بکیرم ﴿ مع الجیم * مشخ ﴾ فتح شین معجمه وسکون نونله
برغله آدیدرحبوبات نوعندن هندیلر کلاودیرلر اما مجمع الفرسده بریشل سککدر آت اوزرینه
قونارسه آتی هلاك ایدر یعنی صوقدوغی یری جراحت ایدوب قورت دوشرور ﴿ منج ﴾
سکون نونله اوج معنایه کلور اول زنبور معناسنه عموما شرف شفروه بیت قهرت اندر
دوده غوغا بیان * همچنان دودیست درمنج آشیان * وزنبورعسل در خصوصا مولانا محمود
ابن یمین * قطعه * شاها کمینه بندهٔ میمون جناب تو * کز کائنات حضرت عالیت برکزید *
شیرین نکرده ازعسل روزکارکام * تاکی زمانه منج صفت خواهدش کزید * کمال اسمعیل بیت
میان بسته کلك تو بر روی کاغذ * شود همچو منج عسل بر شکوفه * استاد منجیك بیت هرچند
حقیرم سخنم عالی وشیرین * آری عسل شیرین ناید مکر ازمنج * شمس فخری بیت کرنه بزیاد
او بهار خورد * انکبین زهر کردداند رمنج * ثانی خرضعیف وزبون حکیم سوزنی * رباعی *
ای توتبتی مشك وحسودت زرغنج * باپور تورخش پوردستان خرمنج * بادارخ حاسدت
ترنجیده وزرد * سردرطبقی نهاده پشت چوترنج * ثالث بوانانه برقریه اسمیدر ﴿ مهرهٔ عاج
صدفدن وفیل کوکندن ایدولر مدور برنسنه دربوری کبی چالرلر محمد عصار * مصرع * نفیر
ومهرهٔ عاج ودمنای ﴿ مع الخاء المعجمه * مخ ﴾ اوج معنایه کلور اول جامع معناسنه عموما حکیم
قطران ارموی بیت اکرخواهی که برشیران نهی مخ * زخدمتشان تمامی دادبستان * وجامع
کمعناسنه خصوصا حکیم اسدی بیت مخی برسراسب سرکش نهاد * جوان آفرین را بسی
کردیاد * بومعنایی موئد شمس فخری * قطعه * جم قدر جمال دینی ودین * ای فال توچون
رخ توفرخ * کردست قضابرای زینت * برایلق سرکش فلك مخ * ثانی برجانور آدیدرکه عربیده
موس دیرلر ثالث خرما اغاجی که خرمالغه مخستان دیرلر وعربیده بمعنی مغز یعنی بینی وایلك بومعنی
ایله معنای اوله حکیم سنایی بیت نرزوی غریزیست که چون مرکب شاهان * رایض نکند برسر
خرکره همی مخ * کویی که نترسم زهمه عالم دیوار * ازمنج چه ترسد چومرا اوز انبود مخ ﴿ مرخ ﴾

سکون راء مهمله ایله زمان اولده چین ولایتنده ایکی بت وار ایدی برینه مرخ وبرینه خنك دیرلر
ایدی منقولدرکه کون طوغدقده کولرلر ویاتدقده اغلرلر ایمش کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ موخ ﴾
واو معروف ایله علم وسنجق معناسنه میرنظمی بیت بجنك عدورا چو یافته رسوخ * کشیده
صفوف ویرافراخته موخ ﴿ موسخ ﴾ واو مجهول وفتح سین مهمله ایله دخان تار یعنی قره توتون حکیم
فردوسی بیت بروم اندرون خان ومطبخ نماند * حلیب مسیحی وموسخ نماند ﴿ مع الدال المهمله
﴿ مد ﴾ بشیوز درهمدن عبارتدر اما رومده یکرمی کیلیه مد دیرلر ﴿ مراد ﴾ معروف
دلخواه معناسنه در شیخ سعدی بیت مرادما نصیحت بود کفتیم * حوالت باخدا کردیم ورفتیم
﴿ مرداد ﴾ سکون را وفتح دال مهملتین ایله اوچ معنایه کلور اول بر فرشته اسمیدرکه ماه مرداد
وروز مرداد ده واقع اولان تدبیر امور ومصالح آکا متعلقدر حکیم فردوسی بیت زهرچه بکام تو ایزد
دهاد * زمرداد باش ازبر وبوم شاد * وفردوسینك بو بیتندن دخی استنباط اولنورکه مرقوم
فرشته چارپالره دخی موکل اوله بیت زخرداد باش ازبر وبوم شاد * تن چارپایانت مرداد باد *
ثانی سنهٔ شمسیه نك بشنجی آیی آدیدرکه اول آیده نیر اعظم برج اسدده اولدوغی مدتدر
رومیلر تموز دیدکلری آیدر شیخ نظامی * مثنوی * سوادی دید نزهتکاه جمشید * درختش
ارغوان وسبزه اش بید * همه فصلش چو مرداد جلالی * نبودی صحن او از سبزه خالی * استاد
فرخی * قطعه * تا بمرداد کرم کردد آب * تا بدیماه سرد کردد باد * روز کارش خجسته باد برو *
مهرکان فرخ وهمایون باد * ثالث هر ماه شمسینك یدنجی کونی اسمیدر قاعدهٔ کلیهٔ فارسیان قتلرنده
امر مقرردرکه تمام نام روز نام ماهه موافق اوله اولکون عید جشن ایدرلر بو جشنه جشن نیلوفری
دیو آدقومشلر ودیرلرکه هر کیمك که پادشاهدن یاخود وزیردن وبا افراد کباردن حاجتی اولسه
بو کونده طلب ایلیه البته روا اولور حکیم قطران ارموی بیت در هفتم مرداد بفیروزی می خور
بکذار بفیروزی سر صد مه مرداد ﴿ مروارید ﴾ سکون راء مهمله اول وکسر ثانیله اینجو
معناسنه درکه عربیده در ولؤلؤ دخی دیرلر ابو المعانی بیت حباب بادهٔ کلکون بساغر *
چو مروارید ولعل اندر کشیده ﴿ مرود ﴾ ضم راء مهمله وواو معروف ایله امرود معناسنه کمال
خجندی بیت کر نکیری جست وچابك سیب سیمینش کمال * پیش اهل عشق باشی کاهل پای
مرود ﴿ مزد ﴾ سکون زاء معجمه ایله اجرت مولانا هاتفی * قطعه * کشایش پذیرفت درهای
کنج * که بی مزد مزدور نابرده رنج * دهی مزد اکر پیش از کردنش * نهی بار کردار بر کردنش
ثانی ثواب معناسنه کلور ﴿ مستبند ﴾ سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة وباء موحده بعده
نون ساکنه ایله مجمع الفرسده پای بند کسی باشد وبجایی نرود * یعنی بر کمسنه نك ایاغی باغی
اولوب بر یره کیده میه ﴿ مستمند ﴾ سکون سین مهمله ونون وفتح تاء مثناة ومیمله ایکی معنایه
کلور اول غمناك ومتشکی معناسنه شیخ سعدی بیت آتش سوزان نکند با سپند * آنچه
کند دود دل مستمند * ثانی فرهنك جهانکیریده بمعنی نیازمند وفرهنك هندوشاهده کذلك
بو معنایه کمال خجندی بیت کفتی بپرسش تو چو آیم چه آورم * رحمی بیار بر من وبر مستمندیم
﴿ مستیمند ﴾ سکون سین مهمله وکسر تاء مثناة وسکون یای تحتانی ونون ایله بمعنی مستبند مرقوم
﴿ مشت رند ﴾ سکون شین معجمه وتاء مثناة ونون وفتح راء مهمله ایله بر آلتدر دولکرلر آنکله

آنکله تخته یوزنی هموار ایدرلر مشت رنده دخی دیرلر ترکیده رنده وعربیده رندج دیرلر حکیم انوری
بیت کرد کار امشت رندیده جهانرا خوش تراش * ناله از قومی که هم ایشان وهم مارنده ایم *
﴿ مشك بید ﴾ ترکیده صورغون چیچکی دیرلر بر چیچکدر استقطار ایدوب صوین چیقاررلر
سکوت اغاجی کبی اغاجی اولور مولانا هاتفی بیت بیار ایش از حرف بیم وامید * فکن بر سمن
سایهٔ مشك بید ﴿ مغند ﴾ ضم غین معجمه وسکون نونله ایکی معنایه در اول کاوله معناسنه
ثانی هر نسنه که بر برینه قاریشق وممزوج اوله ﴿ ملند ﴾ فتح لام وسکون نونله بمعنی کفتکو یعنی
سوز وکلیجی میرنظمی بیت ملند مردمانرا کوش کیرد * زدیك فتنه ها سرپوش کیرد *
﴿ موبد ﴾ سکون واو وفتح باء موحده ایله مجوس دانشمندی شیخ نظامی بیت میان
دربست شیرین پیش موبد * بفراش درون آمد بکنبد * ومجوسك معتمد دینلری اولان
سر دانشمندان اولدوغی ده مرویدر شیخ نظامی بیت زده موبدش نعل زرین واسب *
شده نام آن خان آزر کشسب * کتاب السامی فی الاسامی ده آفتاب پرست طائفه سنك
بیوك دانشمندلرینه دیرلر وفرهنك زفانکویاده حاکم آفتاب پرستان وفرهنك وفایی ده فتح میمله
بمعنی عالم ودانا مسطوردر اما عجم شعراسنك شعرلرندن فهم اولنورکه هر ملتك اسلامدن ماعدا
اولو دانشمندلرینه دیرلر شمس فخری بیت زعلم وخرد بندکان در تو * بود در سخن هر یکی صد
چو موبد * امیر خسرو بیت سپرده عنان موبد چند را * کرفته بکف زند پازند را * بو بیتده
آتش پرست دانشمندی اولمق فهم اولنور ﴿ موبند ﴾ سکون واو وفتح باء موحده ونون ساکنه
ایله صاج باغی که موی بند دخی دینلور اصلی بند مو ایدی علم اولدقده مضاف الیه تقدیم اولندی
خواجه سلمان * مصرع * نعل شبرنك تو موبند عروسان بهشت ﴿ مورد ﴾ واو مجهول
وسکون راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول بر اغاجدر بغایت یشل یپراغی اولور وحزان اولمز یمشینه
عربیده مرسین واطبا آس دیرلر میوه سی اولور اما بر مقدار عفونتی اولمغله کاو کیردر حب الآس
دیرلر قرالاوی بیت چون مورد بود سبز کهی موی من همه * درد اکه بر نشست بر ان موی سبز
پشم * وغایت یشللکی جهتندن زلف وکیسوی محبوبانه نسبت ایدرلر شاعر بیت همچو
زلف دلبران مورد کیسو تاب خورد * همچو عهد دوستان سالخورده استوار * مختاری بیت
لاله را بامی عوض کن سیب را بانسترن * سرو را با کل بدل کن مورد را با ضمیران * ثانی مهر نکین
یعنی مهر یوزك معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مولد ﴾ واو معروف وفتح لامله بمعنی درنك کند
وبستد یعنی اکلنوب طورر مسعود سعد سلمان بیت خیره با خویشتن همی کولد * چون
به بیند زهی فرو مولد ﴿ مع الراء المهمله * مبار ﴾ فتح باء موحده ایله معروف قیون بغرسغی
قیمه ات وپرنج ایله طولدیروب بشوردکدن صکره بعضیلر یاغده قاوررلر اصفهانیلر لغتی در عربیده
عصیب وترکیده مونبار دیرلر بسحاق اطعمه بیت در برابر چه بود رتبهٔ کرد وفربه * در عقب
ذکر مبارست تو خاطر خوش دار ﴿ مدبر ﴾ سکون دال مهمله وکسر باء موحده ایله منکوب
ومغلوب یعنی ایشی کیرو کیدوب ایلرو کلمیه شیخ عطار بیت مدبری کور وبدنیا آورد * بهره کی
از عالم عقبی برد ﴿ مردار ﴾ معروف ناپاك معناسنه ﴿ مردارخوار ﴾ فتح خاء معجمه وواو معدوله
ایله چیلاق دیدکلری قوشدرکه زغن دخی دیرلر ﴿ مرغزار ﴾ اول چمنلو یره دیرلرکه آنده قوشلر

چوق اوله معنای ترکیبی نك مقتضاسی قوشی چوق اولان یردیمکدر اما اطلاقاتنده مطلق
چمن معناسنه استعمال اولنور میرنظمی بیت چمنزار لطیف ودلکشا بود * که صحن مرغزار
وخوش فضا بود ☜ مرغ زیرك سار ☜ برقوشدر طوطی کبی سخنکوی وطوطیدن کوچك اما
رنکی سیاهدر سار وسارك وسار بودخی دیرلر حکیم سنایی بیت چون شناسد جای خودرا
مرغ زیرك سارما * بعدما پیدا کند اندرزمین آثارما ☜ مرغ سحر ☜ بعضیلر بابل وبعضیلر
بلبله بکزر برقوشدر سحر وقتنده فریادی زیاده اولوردیدیلر شیخ سعدی بیت ای مرغ سحر عشق
زپروانه بیاموز * کان سوخته را جان شد وآواز نیامد ☜ مزدور ☜ سکون زاء معجمه وضم
دال مهمله ایله اجرت ایله ایش ایشلین آدم حکیم سنایی بیت همه شاکرد او مدرس شان *
همه مزدور او مهندس شان * عربیده اجیر دیرلر وچغتای لسانده اینچو دیرلر کسر الف وسکون
یای تحتانی ونونه اجاره یه طوتلمش خدمتکار دیمکدر وقف نامه ده میر علیشیر وزارتدن شکایت
ایدوب دیر بیت وآزاده لارنینك اینچو اوکا * کیرماك طمعیدین تشتقی ☜ مستار ☜
سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله شراب نوفشارا کشی شراب معناسنه دکلور بعض حرف
طایله مسطار دیرلر امفارسیده حرف طا اولمدوغی ظاهردر ☜ مشت افشار ومشتفشار ☜
کلاهما بسکون الشین المعجمه وتاء المثناة آلات اهل صنایع معناسنه استاد فرخی بیت بنام
جودش غواص کربحر شود * نخست دست رساند باولوی شهوار * چو کوهکان که بکان
شد بنام دولت او * نخست میتین درزد بزر مشتفشار * مجمع الفرسده ابتدا ایرشمش اوزمدن
اولان شراب جدیدکه لغت شامیانده مسطار دیرلر ☜ مشکر ☜ سکون شین معجمه وفتح کاف
فارسیله سختیان وبلغاریدن اولان دوشك که مشکره دخی دیرلر ☜ مشکسار ☜ ترکیب
صفتیله موصوف اولدرکه مشك ساره صفت واقع اولمشدر خوشبوی اولان مکانه دیرلر اکثر
شکوفه وریاحین دن رایحهٔ لطیفه استشمام اولنان محلارده استعمال اولنور شاعر بیت
شکوفه دمیدی ازان صد هزار * همه لاله رنك وهمه مشکسار ☜ مشکین رفادار ☜ برنوع
خرده وخوشبو وچوق بیراقلو بیاض کلدر یازآخرلرنده ایریشور اکا کل نسرین دخی دیرلر کذا
فی المجمع ☜ مطراکر ☜ جندره جی وپرداخت ایدیجی بولغت عربیدن تصرف اولنمشدرکه
مطرا عربیدر وکر فارسیدر ترکیب ایدوب اسم ایلشلر ☜ مفردسوار ☜ بودخی آنك کبی
تصرف اولنمشدر زیرا مفرد عربی سوار فارسیدر ترکیب ایدوب یالکز آتاویه اسم ایلشلردر مولانا
هاتفی بیت بیك دفعه ترکان مفردسوار * رسیدند آنجا دو پنجه هزار * یالکز آتاو دیمکدن
مراد بهادر ودلاور دیمکدر ☜ منجیر ☜ سکون نون وبای تحتانی وکسر جیم مشبك قفس که
عربیده شعیریه دیرلر ودخی طربزون معناسنه دکلور وامثالی نسنه لره ده دیرلر ☜ منغر ☜
سکون نون وضم غین معجمه ایله برنوع بیوك قدحدرکه مجلس باده آخرنده اهل بزم بربرلرینه محبتا
آنکله طلو ایچرلر اکا سائکین ومنغرل دخی دیرلر امامی هروی * رباعی * ای برده نسیم لطفت
ازروی کل آب * وی درچمن ازشرم رخت کشته کلاب * منغرکه بدومست شدندی همه کرد *
وی ساغر مستی تواش خانه خراب * خواجه عمید لوبکی * رباعی * ای خداوندی که ازلطف
تودریا پرشود * درصدف هرقطرهٔ آبی زنیسان درشود * بزم شوق توچو دردل کستردفرش

فرش نشاط * چشم من ساقی خوناب وهم منغر شود ☜ مور ☜ واومعروفله ایکی معنایه در
اول قرنجه که عربیده نمله دیرلر شیخ سعدی بیت هرکجا چشمه بود شیرین * مردم ومرغ
ومور کردانید * ثانی اول پاسدرکه جسم آهنده صیقل ایله زائل اولیوب یری قاله مورچانه
ومورچه ومور یانه دخی دیرلر سیف اسفرنکی بیت بجایی که جود تو شد دام دلها * کشد مور
شمشیراز حرص دانه ☜ موسیقار ☜ ترکیده مثقال دیدکلری سازدرکه اون بش بکرمی ایربلی
اوفاقلی قامشی هموار وصاف ایدوب آغز ایله اوفورلر میرابوالمعانی بیت کلویم نای وموی جسم
همچون تار چنك کویا * بدستم کشته است انکشتهایم همچو موسیقار ☜ موشخوار ☜ واومعروف
وواومعدوله وفتح خاء منجمه ایله بعنی زغن که مردارخوار وغلیواج وغلیواژ دخی دیرلر شاه ناصر
خسرو بیت نه هرچه با پر او شود زمرغ بازبود * که موشخوار وغلیواژ نیز پردارد ☜ موشکر ☜ واو
مجهول وسکون شین معجمه وفتح کاف فارسیله اول عورته دیرلرکه ماتم وعزا محلنده میتك اوصافن
سویلیه وسائر عورتلر فریاد وزاری ایده لر عربیده نوحه دیرلر فتح حایله ☜ موشکیر ☜ بعنی
موشخوار مرقوم یعنی چیلاق ☜ مهر ☜ ضمتین ایله وسکون هایله دمجایر درختم وخاتم معناسنه
عربیده بعنی کره یعنی طای ☜ مع الزاء المعجمه * مبارز ☜ فتح باء موحده وکسر راء مهمله ایله
پهلوان وشجیع معناسنه ☜ مراز ☜ فتح راء مهمله ایله کندرایی میرنظمی بیت چوهرناشناس
بوده کردن فراز * بنه دفلك کردنش رامراز ☜ مرز ☜ سکون راء مهمله ایله مخرج سفلی یعنی
سوراخ زیرین آدمی وغیره حکیم سوزنی درمطایبه بیت ای مرز تراز دیده مردی * زان مرد
بتورسیده دردی ☜ مرغ شب آویز ☜ برقوشدر کیجه صباحه دك براغاجه یاخود آشیانندن
ایاغندن آصیلوب حق حق دیو فریاد ایدر اول قدرکه بورنندن براق قطره قان کلور شیخ نظامی
بیت نهاده نام آن شبرنك شبدیز * همه شب مونس مرغ شب آویز ☜ مرغ شبخیز ☜ بابل
معناسنه درکه مرغ زندخوان ومرغ شبخوان ومرغ شب آهنك ومرغ سحرخوانی دیرلر شیخ نظامی
بیت منم در آچهٔ مرغان شبخیز * همه شب مونس مرغ شب آویز ☜ مروز ☜ ضم راء مهمله
وواومعروفله هری ولابنده اولورلر برقبیله اسمیدر ☜ مزیدن ☜ لفظندن صیغهٔ امردر
مکیدن معناسنه حکیم سوزنی بیت تابود نازو کامرانی خوش * بادهٔ عیش وکامرانی مزیدن موزه دوز
ادك وپابوج وجزمه دیکیجی معناسنه در ☜ مع الزاء الفارسی * مژ ☜ مژهٔ چشم ودخی هوایی
تاریك ایدن نسنه بولتدن براوزرینه دوشر عربیده ضباب ترکیده طومان دیرلر کذا فی المؤید
☜ مور ☜ سکون واو ایله آبکیر معناسنه درکه مورهٔ واژ بردخی دیرلر کوچك کول که یغموردن
چقور یرلرده ایرکیلوب قالور استاد فرخی بیت چوزلف خوبان درجویها شر مرزنکوش *
چون خط خوبان برموژها ش سیسنبر ☜ مع السین المهمله * مقرنس ☜ فتح قاف ونون
وسکون راء مهمله ایله خانهٔ بالاکه منقش اوله وهرسقفلرده وایوان اوکلرنده کی صحاقلرده
اولان نقش اندرنقش ☜ مکاس ☜ فتح کافله ایکی معنایه در اول معامله وشغل وعمله مبالغه
ایتمك یعنی ایش وکاروکسب طلبنده سعی واقدامی زیاده ایتمك عربیده کی جد وجهد واقدام
واهتمام معنالرینه در حکیم نزاری قهستانی بیت شراب بستدن وبی مکاس نوشیدن * نه عذر
ودفع فریب ویها نه آوردن * ثانی اول شخصه دیرلرکه یولدرده ودربندلرده مرور وعبورایدن

تجار وبازرگانلودن یوکاری ایچون اقچه آله بارج وباج دخی دیرلر شیخ عطار اسرارنامه * مثنوی
گفت محمود آن خدیوکامکار * میخرند ازبهر خود بنده هزار * پس ایازپاك دل را آنزمان *
درمکاس جمله بستد رایگان ☜ مکیس ☜ کسرکاف وسکون یای تحتانیله مکاس مرقوم
معنالرینه دریعنی اول ایشك طلین نهایته ایرشدرمك حکیم فردوسی بیت خوش آید
ترا ازکدایان مکیس * کهدربذل هستی توبی شبیه ودیس * حکیم سنایی بیت چیست امشب
شب عتاب ومکیس * عوض ماست ماهتاب وملیس * ثانی باج معناسنه دریاکه مطلق
باجدر میرنظمی بیت دران جایکه بودیك باجدار * کرفتن مکیسی شده بیقرار ☜ مماس ☜
فتح میملهزمین پستی ومغاك یعنی آلچق وچقور یر کذا فی فرهنك جهانکیری عربیه ایکی نسنه
بربرینه یقین اولهشویله که بری برینه سورینه میرنظمی بیت بعشقش کشیده غم بیقیاس *
نکشته دمی بکدکر امماس ☜ مع الشین المعجمه * مشوش ☜ ضم شین معجمه وواو مجهول ایله
برطعامدر یمرطه آقن روغن ساده وبکمزایله بشورب ورمقدار قوام ویروب تناول ایدرلر
☜ مورش ☜ واومجهول وکسر راء مهملهایله اوج معنایه کلورا ول بونجق دیزیسی که زنان
بویونلرینه طقارلر عربیه خرزه دیرلر ثانی دکان اوکی ثالث صفه معناسنه در ☜ موش ☜
واومعروفله یحتمان معناسنه شیخ سعدی بیت کربه شیرست درکرفتن موش * لیك موشست
درمصاف پلنك * عربیه فاره دیرلر چغتای لساننده چیچقان دیرلر ☜ مولش ☜ واومعروف
وکسر لامله اسم مصدر در آکلنش معناسنه ابوشکور بیت بکار دهر مولش کرچه بدنیست
ولی درخیر کردن ازخردنیست * حکیم فردوسی بیت بدوکفت کاموس کین رای نیست *
بدین مولش اندرمرایای نیست ☜ مع الغین المعجمه * مرغ ☜ سکون راءمهملهایله اوج
معنایه کلور اول عموماقوش معناسنه در عربیه کی طیر کبی ثانی نیراعظم اسماسندن براسمدر
شیخ نظامی بیت تودهی صبح راشب افروزی * روزرا مرغ ومرغ راروزی * شاعر بیت
بودطعمهٔ بازتومرغ روز * نه مه همچورایت بودشب فروز * ثالث زنجبیل که مرتاده اولور
☜ مغ ☜ آتش پرست کافره دیرلر استاد عنصری بیت چوشب رفت وبردوست پستی کرفت
هواچون مغ آتش پرستی کرفت * مطلق کافره دیرلر شمس فخری بیت دشمن خسرو خلیل امین
درهمه باب کمترست ازمغ ☜ موغ ☜ واومجهول ایله مغ مرقوم معناسنه شیخ سعدی بیت
موغی دربروی جهان بسته بود * بتی رابخدمت میان بسته بود ☜ مع الفاء * مشرف ☜ سکون
شین معجمه وکسر راءمهملهایله کاتب معناسنه حکیم شفایی درهجابیت خالوی توشد ناظر
دلالیٔ سرکین * عموی توشد مشرف کناسیٔ میدان * کناس فتح نون مشدده ایله کاریز
معناسنه در ☜ موتاف ☜ قیل بوکی موتاب وموتاو دخی دیرلر میرنظمی بیت بموتافی شود
سرمایه ریشش * یاخودکشته چوقوطاسی به پیشش ☜ موشکاف ☜ مدقق وباریك نظر
معناسنه مولانا جامی بیت خاطر ازوسوسه صافی کردند * در ورع موشکافی کردند *
☜ موی شکاف ☜ دخی دیرلر مدقق ومحقق معناسنه خواجه سلمان بیت کاه درحل دقایق
سخنیست موی شکاف * کاه درکشف حقایق علمیست چهره کشا ☜ مع القاف * مشاق ☜
فتح شین معجمه ایله خدمتکار معناسنه وشاق دخی دیرلر ابوالمعانی بیت مشاق توبوند خوبان

خوبان عالم * بملك حسن راشاه جهانی ☜ مشتاق ☜ آرزومند معناسنه وله بیت توبی
چوکعبهٔ انوربدیهٔ عشاق * جمال حسن توخلق جهان همه مشتاق ☜ مع الکاف * مروای نیك
مصنفات باربد خسرودن برلحن اسمیدر شیخ نظامی بیت چوبرمروای نیك افراخنی بال * همه
نیکوشدی مروای آن فال ☜ مرثدك ☜ سکون زاءفارسی وفتح دال مهملهایله برشخصك آدیدرکه
نوش الروان پدری قبادشاه زمانندهدعوای پیغمبری ایلدی نوش الروان پادشاه اولدقده آنی
سکسان بیك نفر توابعیله قتل ایلدی محمد هندوشاه بیت جهاندار اتواند دفع احداث *
چونوشروانی اندردفع مرثدك ☜ مرثك ☜ مصغر مرثه درکاف تصغیرایله ☜ مشتاناك ☜
سکون شین معجمه وفتح تاءمثناة ونونله الی قیاسی یعنی آوج ایچنه صغار طاشر ☜ مشك ☜
معروف عربیه مسك دیرلر ولایت چین ودیار خطا وملکت ختنده حاصل اولور ناف آهو در
خالص اولوب مغشوش اولیه نك امتحانی استشمام یعنی قوقولدقده بورومدن قان کلور شیخ سعدی
بیت بدوکفتم که مشکی یاعبیری * که ازبوی دلاویز تومستم ☜ مشکك ☜ سکون شین معجمه
وفتح کافله براوت کوکید رزیاده خوشبوی عربیه سعد دیرلر ضم سین مهملهایله اطبا معالجه یه
استعمال ایدرلرشاعر بیت کرچه مشکك بسی بود خوشبوی * فرق وی چون بمشك بسیارست
☜ مشکنك ☜ سکون شین معجمه وفتح کاف ونونله برقوشدرکه کلکه مشابه اکثر صوکنارنده
تعیش ایدر ☜ مشکینك ☜ سکون شین معجمه ویای تحتانی وکسرکاف وفتح نونله برحلوا
آدیدر کذا فی المؤید ☜ مشنك ومشنکك ☜ کلاهما بسکون الشین المعجمه وفتح النون
بمعنی مشنج مرقوم یعنی برغله درهندولر کلاو دیرلر ☜ مغلاك ☜ سکون غین معجمه ایله
درویش فقیر معناسنه در جمال الدین عبد الرزاق کاشی بیت بقسمنست مقادیر روزق نزجهدست
دلیلش ایله مرزوق وزیرك مغلاك * بولغت اکرچه عربی یه بکزر اما کتب معتبراتده فارسی
کورلمشدر ☜ مغوشك ☜ ضم غین وفتح شین معجمتین ایله مجوس دانشمندی در ☜ ملك ☜
بمعنی زوپین که کوچك حربه در پورپهای جامی بیت باداخلیدیدهٔ شوخت بزخم خار *
وانکاه سفته سینهٔ شومت بنوك ملك ☜ ملاك ☜ سکون لامله حبوباتدن برنوع قره دانه در
ابوالمؤید بیت بساکسا که ندیم حریره وبره است * بساکس است که سیری نتابد ار ملکش *
شیخ عطار بیت ملاك مطلب که نخوردی مغزخر * ملاك کاوآزاد هندای بیخبر * ومرجمك اولق
اوزره دخی منقولدر بیت اوّله مرجمك اولق مناسبدر زیرا قره دانه غدای انسانه صالح
دکلدر وعربیه معناسی کسنه نك تحت تصرفنده اولان شیئه دیرلر فارسیده تحیت وسلام
معناسنه اولدوغی دخی مرویدر ☜ ملکك ☜ سکون لام وفتح کافله ابه کوجی دیدکلری اوت
عربیه خبازی دیرلر بعض نسخه ده ملکل واقع اولمشدر ☜ مندك ☜ سکون نون وفتح دال مهملهایله
پاره لنمش نسنه معناسنه اولورسه میرنظمی بیت درپرش کهنه جامه ومندك * شده درپیش
مردمان منجك ☜ منلاك ☜ سکون نون وفتح لامله دانشمندکه ملا ومنلا دخی دیرلر ☜ منهلاك ☜
سکون نون وکسر هایله فقیرودرویش معناسنه درولهبیت درجهان هرکه منهلاك شود *
ازسؤال وحساب پاك شود ☜ موشك ☜ واومعروف وفتح شین معجمه ایله یراسه که شب پره
دخی دیرلر کونشه نظرایده مدیکندن کوندزطشره چقمیوب کیجه چقوب اوچر شیخ سعدی

بیت نور کیتی فروز چشمهٔ خور * خوش نیاید بچشم موشك کور ﴿ موك ﴾ واو مجهول ایله
بمعنی میش یعنی قویون کذا فی فرهنك جهانکیری اما مجمع الفرسده بمعنی نیش مسطوردر ﴿ مهك
فتح ها ایله سکل که وجود انسانده ظاهر اولور عربیده ثولول دیرلر ﴿ مع الکاف الفارسی ﴾
﴿ مرداسنك ﴾ سکون را و نون و فتح دال و سین مهملات ایله کمشدن آیریلان قورشون ترکیده
مرده سنك و عربیده مرده سنج دیرلر ﴿ مرده ریك ﴾ میتدن کیرو قلان اثواب و مال و ارزاق
مرده ری دخی دیرلر متروکات معناسنه حضرت مولانا قدس سره * مثنوی * اشتر اشك کلی
بر پشت تست * کر نسیمش در تو صد کلزار رست * میل تو سوی مغیلانست و ریك * تا چه
کل چینی ز خاك مرده ریك * وله قدس سره بیت از خراج ار جمع آری زر چو ریك * آخر آن
از تو بماند مرده ریك * وله قدس سره بیت کفت قاضی خیز ازین زندان برو * سوی خانه مرده
ریك خویش شو * نفرین محلنده آرته قلان دیدکلری معنایه رشید الدین وطواط بیت
درد او حسرتا که بپایان رسید عمر * وین حرص مرده ریك بپایان نمیرسد * حکیم انوری بیت
کفتم کلید حجره بمن ده تو بر نشین * این مرده ریك را تو با هستکی بیار ﴿ مرغ شب آهنك ﴾ یعنی
بلبل میرخسرو بیت دوش زیاد رخت آه جکر سوز من * شد بهوا پر بسوخت مرغ شب آهنك را
﴿ مرك ﴾ سکون راء مهمله ایله بوریندن آقان غلیظ صوکه خلم دخی دیرلر سومك معناسنه
﴿ مریزبانك ﴾ کسر راء مهمله و سکون یای تحتانی و زاء معجمه و فتح باء موحده و نون ساکنه ایله
بردارودر خوب کلا دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مشتاسنك ﴾ سکون شین
معجمه و فتح تاء مثناة و سین مهمله ایله ﴿ مشت سنك ﴾ بو دخی آنك کبی ایکی معنایه کلور اول
بمعنی سنك فلاخن یعنی صپان طاشی علی شطرنجی بیت تیغ خوشتر ز طعنهٔ دشمن * مشت
بهتر ز سنك مشتاسنك * ثانی ال ایله آتیلان طاش که عربیده سلمه دیرلر ﴿ مشتنك ﴾
سکون شین معجمه و فتح تاء مثناة و نونله دزد و راهزن معناسنه کذا فی الاداة ﴿ منك ﴾
سکون نونله ایکی معنایه در اول غله معناسنه شاه ناصر خسرو بیت بخوشه در از بهر بیرون
شدن * چنان جمله شد ماش و منك و نخود * ثانی بال آروسی که منج دخی دیرلر منصور
شیرازی بیت زاده از من فضیلت و دانش * چون شکر از نی و عسل از منك * فرهنك
زفانکو یاده سیاه بر غله در ماشدن خرده و صیدنهٔ ابی ریحانده بر چوب در هر کیم تناول ایلسه
عقلی مختل و مست و مدهوش اولور معاجینه جزؤ ایدرلر سرخ رنك نا نخواهه مشابه اما
آندن ایریجه اولور معربی منج در ﴿ مع اللام * مخمل ﴾ سکون خاء معجمه و فتح میمله ابریشمدن
اشلنن حاولی قماش بعض ساده رنك و بعض منقش اولور قطیفه دیرلر حکیم اسدی بیت چه
مخمل چه شاره چه خز و حریر * چه دینار و دیبا چه مشك و عبیر ﴿ مزمل ﴾ فتح زاء معجمه
و کسر میم مشدده ایله لوله که باقردن ایدوب چشمه لره و مصلقلره و آبدست آلنور یرلره قورلر حکیم
ازرقی بیت آن کردش مزمل زرین شکفت را * آبی بروشنی خورد آن اندرو روان * وله بیت
پیروزه همچو سیم کشیده درون رود * از کوشهٔ مزمل زرین بایدان * عربیده جامه اورتنوب
صارلمق معناسنه در ﴿ مستقبل ﴾ سکون سین مهمله و قاف و فتح تاء مثناة و باء موحده ایله
تمام یازیلان صورت مقابلی نیمرخ در مولانا عرفی بیت چهره پرداز جهان رخت کشد چون

چون بحمل * شب شود نیمرخ و روز شود مستقبل * عربیده کلجك زمانه و کلجك نسنه یه
دیرلر مقابلی ماضی در ﴿ مغل ﴾ ضم غین معجمه ایله ماوراء النهر تاتاری که جنکیز خان و هلاکو خان
و تیمور خان آنلردندر و فتح غین معجمه ایله ده بر طائفه در مولانا هاتفی بیت کروه مغل بچهٔ
ماهروی * وزیشان کل و لاله را رنك و بوی ﴿ مغول ﴾ ضم غین معجمه و واو مجهول ایله ده مغل
مرقوم معناسنه در ﴿ مقل ﴾ سکون قافله کرز و کوپال معناسنه و دخی بر دارودر هندوستانده
ککل دیرلر مؤید الفضلاده مسطوردر و بعض کتب طبیه ده درت جزؤدن مرکب بر عطردر
﴿ مقیل ﴾ کسر قاف و سکون یای تحتانیله بر نوع طعام در که کوفته ات و قویروق یاغی و بغدای
و نخود و باقلا و پیاز و شلغم ایله ایدرلر ﴿ مل ﴾ ایکی معنایه در اول بر نوع ایری و بیمزه امرود در
خرمل دخی دیرلر ثانی عربیده شراب معناسنه در اما لغت فارسی اولمشدر حکیم سنایی بیت
پیش درکاه او ز اهل هوس * مل سوارست و کل پیاده و بس * خواجه حافظ بیت در حلقهٔ
کل و مل خوش خواند دوش بلبل * هات الصبوح هبوا یا ایها السکارا * شمس فخری بیت
احتسابش بدان رسید که برد * تلخی و شکر از طبیعت مل ﴿ منبل ﴾ سکون نون و کسر باء
موحده ایله منکر و راه مستقیمدن دورد و شمش معناسنه حکیم سنایی بیت شرع ورزی نیاید
از منبل * حق کذاری نیاید از کاهل * حضرت مولانا قدس سره * مثنوی * ساختی
خود را جنید و بایزید * رو که بشناسم تبر را از کلید * بدرکی و منبلی و حرص و آز * چون کنی
پنهان بشید ای مکر تاز ﴿ منغرل ﴾ سکون نون و ضم غین معجمه و راء مهمله ایله بر نوع بیوك
قدحدر مجلس آخرنده آنکله طلو ایچرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ موسیقال ﴾ بمعنی
موسیقار مرقوم ﴿ مول ﴾ واو مجهول ایله بش معنایه کلور اول معشوقه که ترکیده
اویناش دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت آن زنك میخواست تا با مول خویش * میزند
در پیش شوی کول خویش * استاد لطیفی بیت بدین خط زیبا بدین قد طول * عجب نبود
ار باشدش زهره مول * ثانی بودن لفظندن صیغهٔ امر در مول مول دیرلر یعنی باش باش دیمك
اولور مثلا مرد باش دیمکده مرد مول دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت برای تو مهان
در انتظارند * سبکتر رو چرا در مول مولی * حکیم اسدی بیت نریمان بشد شاد و کفتا بمول *
همه کارهای جهان شد شمول * ثالث بمعنی صبر و تأخیر شمس فخری بیت بسوی درکه شهنشه
شو * سر حسرت ممال و بیش ممول * بو ایکی معناده اضداد قبیلندن اولور رابع بازکشت
خامس ناز بعض فرهنکلرده حرامزاده معناسنه ده مرویدر واو معروف ایله عربیده عنکبوت
معناسنه در هندی لساننده قیمت و بیخ نباتات و سرمایه معنالرینه و اشباع ضمله عربیده مال
معناسنه در که متمول مالدار دیمکدر ﴿ مومول ﴾ کوزده واقع اولور بر علتدر کذا فی التحفه
﴿ مویه زال ﴾ موسیقی ده بر نوا آدیدر کذا فی المجمع ﴿ مع المیم * مدام ﴾ هر وقت و دائما
و متصل شراب ایچمکه دیرلر خواجه حافظ بیت ما در پیاله عکس رخ یار دیده ایم * ای بیخبر
ز لذت شرب مدام ما * شمس فخری بیت هم بدانسان که فرخی کفتست * باد از فرخی و عیش
مدام ﴿ مشکدم ﴾ سکون شین معجمه و کاف و ضم دال مهمله ایله سیاه رنك بر قوشدر غایت
خوش آواز اولور حکیم اسدی بیت پراکنده با مشکدم سنکخوار * خروشان بهم شارك

وکبك وساز ﴿ موزداسپرم ﴾ برنوع ریحاندرکه بپراغی مورد بپراغنه بکزر کذا فی المجمع ﴿ موم ﴾
معروف شیخ عطار بیت چون عنایت قادر وقیوم کرد * درکف داود آهن موم کرد *
﴿ مع النون * مبسیدن ﴾ سکون باء موحده ویای تحتانی وکسر سین مهمله ایله غضب
ایله زیر لبدن سویلمك معناسنه در ﴿ متکیدن ﴾ سکون تاء مثناة ویای تحتانی وکسر کافله
بمعنی شاشیدن یعنی ایشه مك بو ایکی لغتك مثالی میرنظمی بیت بمبسیده لب ودر دل
غضبناك * به پیشیش شیر رامتکید ازباك ﴿ مچکان ﴾ سکون جیم وفتح کاف فارسیین ایله
بمعنی مژکان ﴿ مچکیدن ﴾ سکون جیم فارسی ویای تحتانی وکسر کافله مفتی دیمك اولور
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مردن ﴾ سکون را وفتح دال مهملتین ایله اولمك فوت معناسنه
مستقبلنده افصح بودرکه کسر میم ومابعد نه بریا زیاده ایدوب میرددینله وکاهی ضرورت شعر
ووزن قافیه ده یایی حذف ایدوب مرددخی دیرلر حکیم اسدی بیت شناور چوبی اشنارا کرد
چو زیرك نباشد نخست اومرد * چغتای لسانندهمرده یه اولوك دیرلر وواو کتابت اولنور اما
تلفظ اولنمز میرعلیشیر بیت اولوکنی تیرکورورلعلینك مسیح آسا کلام ایلاب * تکلم چاشنی
سین شربت یحیی العظام ایلاب * وله ایضا بیت کیزار مین کوییدا ایل لار نظر حالیمغه
سالغای دیب * اکر اولتورسه قانیم توفراغیدا قالغای دیب ﴿ مرزان ﴾ سکون راء مهمله
وفتح زاء معجمه ایله نرکس معناسنه میرنظمی بیت کند درباغ مرزان دیدبانی * دهد مژده قدوم
یارجانی ﴿ مرغ زندخوان ﴾ فتح زا وخاء معجمتین وسکون نون ودال مهمله وواو معدوله ایله
بلبل معناسنه در حکیم خاقانی بیت کرمغانرا رازمرغان دیدمی * دل بمرغ زندخوان دربستمی
﴿ مرغ شبخوان ﴾ دخی بلبله دیرلر خواجه حافظ بیت مرغ شبخوانرا بشارت باداندر راه
عشق * دوست رابا ناله شبهای بیداران خوشست ﴿ مروسیدن ﴾ ضم را وکسر سین
مهملتین ایله ایکی معنایه در اول برنسنه یی عادت ایلمك ثانی برکاره زحمت چکمك معناسنه در
﴿ مزددندان ﴾ سکون زاء معجمه ودال مهملهٔ اولی ایله اول آقچه درکه اکابر واغنیا فقرایی
اطعام طعام ایتدکدن صکره ویررلر ایدی شمدی امر برعکس اولوب اکابر ووزرادن برینه
ضیافت اولندقده اوکنه پیشکش چکلن آت ویاخود تفاریق وذی قیمت نسنه یه دیرلر میرنظمی
دروصف طمعکار بیت مزددندان کردهی مال جهان * هیچ نمی آید قناعت رابدان *
﴿ مژدکان ﴾ سکون زا وکاف فارسیین ایله بشارت معناسنه استاد لطیفی بیت هر آن زخمی
کزان مژکان بجانست * دلم رازان جراحت مژدکانست ﴿ مژکان ﴾ سکون زا وفتح کاف
فارسیین ایله کرپك که عربیده اجفان وجفن دیرلر قیاس بو ایدی که جمع مژه اوله اما مفرد معناسنه
استعمال اولنور استاد لطیفی بیت بمژکانی دلم مجروح کردی * بلعل لب مکن درمان
خسته ﴿ مشت زن ﴾ سکون شین وتاء مثناة وفتح زاء معجمتین ایله پهلوان وکورشجی یه دیرلر
ومشت آور دیو صیغهٔ امر اولور شیخ سعدی بیت کرات زدست برآید دهنی شیرین کن *
مرد آن نیست که مشتی بزنی بردهنش * مثال اول میرنظمی بیت مشت زنی بودبسی زورمند *
هم پسرودختراوبود چند ﴿ مشك ترکان ﴾ ترکیده طوپلاق دیدکلری دارودر ﴿ مشك زمین
دخی طوپلاقدر ﴿ مشکیدن ﴾ سکون شین معجمه ویای تحتانی وکسر کافله بمعنی دندیدن یعنی

یعنی کومردنمك سباع صفتی در میرنظمی بیت آمده در پیش واشکیدن کرفت * همچو شیر
شرزه مشکیدن کرفت ﴿ مفلجان ﴾ سکون فا وکسر لام وفتح جیمله ولایت غزان سرحدنده
واقع برارمق آدیدر حکیم خاقانی بیت بادصبا باب کرنقش قدا فلج افکند * چون توخلاج
وفتح را برشط مفلجان بری ﴿ مغالچین ومغلچین ﴾ کلاهما بفتح الغین المعجمه وسکون اللام
وکسر الجیم الفارسی الاکوزه دیرلر ﴿ مغان ومغن ﴾ جمع مغ یعنی آتش پرستان کشیشلریدر
﴿ مکران ﴾ سکون کاف وفتح راء مهمله ایله برولایتدر ودیرلر که طاشی وکسکی آدم شکلنده
اولور ایمش مولانا هاتفی بیت کز آن سرزمین تابمکران زمین * به تبریز رانند یکران جبین *
﴿ موژان ﴾ واو معروف وفتح زاء فارسیله نرکس دیدکلری چیچکدر استعاره طریقیله
کوزه ده اطلاق اولنور استاد فرخی بیت خوی کرفته لالهٔ سیرآبش ازتف پیند * خیره کشته
نرکس موژانش ازخواب خمار * شمس فخری * قطعه * خدایکانا شعرم که هست سحر حلال
حرامزاده بود هرکه خواندش مرجان * کرش باولو ومرجان کسی کند نسبت * چنان بودکه
بنرکس تشبه موژان * فرهنك جهانکیریده چشم شهلای پرکرشمه مسطوردر ﴿ موزه بالین
پابوج یاصدوغی که اوکچه یه قورلر نعمة الله صقمان دیو تعبیر ایلمشدر ﴿ موقان ﴾ واو مجهول
وفتح قافله برشهردرکه فضا وصحراسنی مدح ووصف ایلمشلردر غایت نزهت ولطافتی واردر
خواجه سلمان بیت بهارخانهٔ چین عرصهٔ کلستانست * مخوان بهار مغانش که دشت موقانست
﴿ موقلون ﴾ واو مجهول وسکون قاف وضم لامله بردارودر عربیده اکلیل الملك دیرلر ﴿ مولتان
واو مجهول وکسر لام وفتح تاء مثناة ایله برطائفه در غارت ویغمایله مشهوردر مولانا هاتفی
بیت یسارش بایین کیخسروی * شد ازهاتی ومولتان قوی ﴿ مولیدن ﴾ واو معروف
وکسر لامله بمعنی درنك کردن اکلنمك معناسنه حکیم فردوسی بیت بمولیم تانزد خسروشوند *
بدرکاه اولشکر نوشوند * وله ایضا بیت کزایران زیاداندر آید باب * به آید زمولیدن اندر
شتاب ﴿ موم آیین ﴾ مومیایه دیرلر شرحی آیین لغتی ذیلنده ذکر اولندی ﴿ مویان ﴾
بوزن کویان بمعنی نوحه کنان حکیم انوری بیت مویه کرکشته زهرهٔ مطرب * بدجهان وجهانیان
مویان ﴿ مویدن ﴾ واو معروف وکسر یای تحتانیٔ اول وسکون ثانیله نوحه ایلمك یعنی میت
اوزرینه مرثیه اوقیوب آغلمق معناسنه مصدردر ﴿ مع الواو * مرکو ﴾ سکون راء مهمله وضم
کاف فارسیله بمعنی کنجشك یعنی سرچه ﴿ مشکو ﴾ سکون شین معجمه وضم کافله بمعنی بتخانه
منوچهری بیت یکی بتخانهٔ آزر یکی بتخانهٔ مشکو * سه دیکر جنت عدن وچهارم جنت المأوی
ودخی حرمخانهٔ ملوك وسلاطین معناسنه حکیم خاقانی بیت رفت شیرین بشبیخون فنا * نقش
مشکو وشبستان چکنم * فرهنك زفانکویاده حرم پادشاهان مرویدر ﴿ مو ﴾ اوج معنایه
کلور اول قیل صاچ وصقال وزلف وجمله وجود انسانده وحیوانده بتن قیل عربیده کی شعر
معناسنه ثانی فغفوری کاسه وطبق وفنجانده اولان جزوی یاریق که آندن نسنه طمله مز
رومده اکا دیرکلی دیرلر حکیم صاحب بیت نغمهٔ بلبلهٔ پیرمغان کرشنوی * قیمت کاسهٔ فغفور
بمویی کردد * ثالث سوزك دقیق محلی ویرایشك دقتله کزلو نسنه لری که مو بمو کفتم ومو بمو تجسس
کردم دیرلر ﴿ موبمو ﴾ ایشی بیقصور ایلمك وسوزی نقیر وقطمیر سویلمك ابو المعانی بیت

مو بموکفتم باو حال دل زار وحزین * درمیان ما وجانان از غم دل هرچه هست ﴿ موتاو ﴾
موتاف وموتاب معناسنه در ﴿ مولو ﴾ واو مجهول وضم لامله ایچی بوش براغاجدر کشیشلر
وابد اللرآغزله اوفورب چالرلر کندوله مخصوص صدا ظاهر اولور حکیم خاقانی بیت مولو
مثال دم چوبرآردبلال صبح * من نیزسرزچوخهٔ خارابرآورم * وله در قسمیه بیت بیانك وزاریٔ
مولوزن ازدیر * بیند آهن اسقف براعضا * فرهنك زفانکو یاده حلقهٔ آهنین ومجمع الفرسه
نا قوسی باشد یا زیك که زاهدان ترسا دردرون دیرزنند * حکیم خاقانی بیت مرا بینند
درسوراخ غاری * شده مولوزن وپوشیده چوغا ﴿ مهرهٔ جاندارو ﴾ مارمهره معناسنه
وپادزهر معناسنه ده مرویدر حکیم خاقانی بیت بهترین جاهی بدست وبدترین قومی کرو *
مهرهٔ جاندار واندر مغز ثعبان دیده اند ﴿ مع الهاء * مچه ﴾ فتح جیم فارسیله بمعنی مرده
﴿ مردارخانه ﴾ نرده برخانه درکه آنده مهره درشدر واقع اولور ﴿ مرده ﴾ اولودرمقابلی
زنده درشیخ عمرخیام * رباعی * چون مرده شوم خاك مرا کم سازید * واحوال ره عبرت مردم
سازید * خاك تن من بباده آغشته کنید * وزکالبدم خشت سرخم سازید ﴿ مرغانه ﴾
سکون راء مهمله وفتح غین معجمه ونونله قوش یمرطه سی هرنه نك اولورسه ﴿ مرغه ﴾ سکون
راء مهمله وفتح غین معجمه ایله دخی یمرطه درابو المعانی بیت مرغهٔ امروزرا ازمرغ فردا بهترست *
عاقلان ندهند هرگز نقد حاضر نسیه را ﴿ مژدکانه ﴾ سکون زاو فتح دال مهمله وکاف
فارسیین ونونله مژده ایچون ویریلان نسنه یه دیرلر ﴿ مژده ﴾ مشتاق معناسنه درمصدری
مژده دادن ومژده کر اسم فاعلیدر ﴿ مژه ﴾ فتح زاء فارسیله کرپك که عربیده جفن دیرلر
﴿ مسته ﴾ سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله طعمهٔ باز وشاهین وغیرهما یعنی آوجی
قوشلره ویریلان یم استادرودکی بیت مم خورده بر بوسش چنان چون باز بر مسته * چنان
بانك آرم ازبوسش که بانك آری تو از پسته ﴿ مسیچه ﴾ سین مکسوره ویای ساکنه وفتح جیم
فارسیله مزکدك دیدکاری قوشدر ﴿ مشت رنده ﴾ سکون شین معجمه وتاء مثناة ونون وفتح
راودال مهملتین ایله برآلتدرکه دولکرلر آنکله تخته یی هموارایدرلر مشت رندده دخی دیرلر ﴿ مشتوان ﴾
سکون شین معجمه وتاء مثناة وفتح راء مهمله ایله ایکی معنایه دراول یعنی مشت رنده ثانی برآوج
نسنه یه دیرلر ﴿ مشته ﴾ سکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله خنجر وبچاق وسایرنسنه نك
صاپی وقبضه سی عموما وحلاج یایی نك دسته سی خصوصا اثیرالدین اخسیکتی بیت هرروز
بهر پنبه زدن بردواج چرخ * صبح ازعمود مشته کند وزافق کمان ﴿ مشخته ﴾ فتح شین وتاء
مثناة وسکون خاء معجمتین ایله برحلوادر عربیده مشاش دیرلر مولانا کسایی بیت کودك اکر
خواهیش مواجرت آید * زود بیاموزیش بمغز ومشخته ﴿ مشکدانه ﴾ سکون شین معجمه
وکاف وفتح دال مهمله ونونله ایکی معنایه کلور اول برخوشبودانه در دلوب اپیلکه کوررلر ثانی
موسیقیده برنوا اسمیدر شیخ نظامی بیت چوبرکفتی نوای مشکدانه * ختن کشتی زبویش
مشکخانه ﴿ مشکره ﴾ سکون شین وفتح کاف وزاء معجمتین ایله سختیان وباغاریدن اولان
دوشك ﴿ مشك نافه ﴾ سکون شین معجمه وکاف وفتح نون وفایله ایکی معنایه دراول مشك
خالص ثانی براوتدرمشك کبی رایحه لودانه لردر ﴿ مشکوله ﴾ سکون شین معجمه وضم کاف وفتح

وفتح لامله کوچك مشك معناسنه درکه مشکیزه دخی دیرلر ﴿ مشکویه ﴾ سکون شین معجمه
وضم کاف وفتح یای تحتانیله ایکی معنایه دراول خوشبو ونفیس دوشکلرکه ملوك وسلاطین
وکبار تختلری اوزرینه دوشرلر مشکوی دخی دیرلر ثانی موسیقیده برنوا اسمیدر ﴿ مغچه ﴾
سکون غین معجمه وفتح باء موحده وجیم فارسیله نورسیده آتش پرست اوغلاری ومیخانه جی غلامی
لکن بوعرف عامدر خواجه حافظ بیت آمد افسوس کنان مغچهٔ باده فروش * کفت
بیدارشوای رهروخواب آلوده ﴿ مغنه ﴾ ضم غین معجمه وسکون نون وفتح دال مهمله ایله
یومری نسنه که انسانك وجودنده دری آلتنده ظاهراولور اما وجهی اولمز عربیده غدو دیرلر
حکیم سوزنی درصفت ذکرخود بیت بصد مغاك برکناکی ومغنه سری * چکندروکزری
نیست کان برابراو * بعض فرهنکده برعضوك کوکی شکست اولدوغندن صکره ناهموار
صاغلوب قالمق وبعض فرهنکده وجودانسانده ریح منعقد اولوب یومرولنسنه دیرلر استاد
عسجدی بیت بردارد رشتی زدل خصم بنرمی * نزدستی آرایدای دوست مغنه * حق بودرکه
اسم عام دراول مقوله لرك هربرینه دیرلر شمس فخری ات ایچنده اولان بزدردیوب بویتی نظم ایلمش
بیت حوادث دشمنانت رابکینه * برآرد دیدهٔ همچون مغنه ﴿ موچینه وموچینه ﴾ کلاهما
بواو المجهول وکسر الجیم الفارسی چمبستره که قیل قوپارلر عربیده منکاش دیرلر ﴿ مورچانه
ومورچه ﴾ کلاهما بواو المعروف وسکون الراء المهمله وجیم الفارسی اول پاسدرکه جسم آهنه کاو
ایدوب هرنقدرصیقل اولنسه ینه یرنده تأثیری باقی قالور امیرخسرو بیت آن جهانکیرکه
شیرینی جان بدخواه * کاه هیجاخورش مورچهٔ خنجرکرد * حکیم خاقانی * قطعه * مژده که
خوارزمشاه ملك صفاهان کرفت * ملك عراقین را همچوخراسان کرفت * ماهچهٔ چتر
اوقلعهٔ کردون کشاد * مورچهٔ تیغ اوملك سلیمان کرفت * ودخی قابح جوهریشه دیرلر امیر
خسرو بیت بلارکها که اندرجنك وناورد * پلنك وشیرخوردی مورچهٔ خرد * واستعارطریقیله
هنوزخطی کلمش محبوب خطنه دیرلر کمال بخندی بیت دیدم آن لب بروی ازاشك سیه این
خط نوشت * آنکه شیرینست اینجا این همه مورچه چوشد ﴿ مورخانه ﴾ واومعروف وسکون
راء مهمله وفتح خاء معجمه ونونله ایکی معنایه دراول سیاه وخرده قرنجه ثانی پاس معناسنه در
﴿ موردانه ﴾ واومعروف وسکون راوفتح دال مهملتین ونونله مرسین یعشی که اصلی موردانه
ایدی تخفیفا بردالی محذوفدر ﴿ موریانه ﴾ واومعروف وکسر راء مهمله وفتح یای تحتانی
وتونله پاس که قابچه وغیری دمورلرده اولور مورچه دخی دیرلر شیخ سعدی بیت آهنی راکه
موریانه بخورد * نتوان بردازو بصیقل رشد ﴿ موریه ﴾ واومعروف وکسر راء مهمله وفتح
یای تحتانیله سرکه کوپی وصوکنکی معناسنه درموری دخی دیرلر ﴿ موزه ﴾ واومعروف
وفتح زاء معجمه ایله ادك وپابوج معناسنه که عربیده خف دیرلر چغتای لسانده اوتوك دیرلر
میرعلیشیر بیت التون ایسیرغاکه قولاغ آغرینور * زرحل اوتوك درکه آیاغ آغرینور ﴿ موزه ﴾
واومعروف وفتح زاء فارسیله آبکیر یعنی صوایرکلن بردرکه ازیردخی دیرلر وشرفنامه ده برحلوا
آدیدر ﴿ موسترده ﴾ ضم سین وتاء مثناة وسکون راوفتح دال مهملات ایله قلندران معناسنه که
صقال وبیق وقاش وکرپك تراش اوله ﴿ موسه ﴾ واومعروف وفتح سین مهمله ایله زنبور

معناسنه در کذافی فرهنك جهانگیری ﴿ موسیچه ﴾ واومعروف وکسرسین مهمله وسکون یای تحتانی وفتح جیم فارسیله بردیشی قوشدر حکیم صاحب درقسمیه بیت بسر بریدن موسیچه ازهوس بهوا * بدم فشانی ومسیچه کان مورشکار * دیرلر کداوچدقده باشی یوقارو اوچاروخوش صداسی اولغله اکثر قفسلرده بسلرلر ﴿ مونجه ﴾ واوبجهول وفتح لام وجیم ونون ساکنه ایله تخییل بتی که هر تخییل کومسنه دوشه البته تباه ایدر ﴿ مویه ﴾ واومعروف وفتح نونله خاصهٔ طبیعی کذافی التحفه ﴿ مویینه ﴾ واومعروف وکسر یای تحتانیهٔ اولی وسکون ثانیه وفتح نونله بمعنی پوستین که کورك وهرحیوانك توبلی دریسی خواجه سلمان بیت نارواییکه چنین شعر بهرحال رواست * نبود خاصه درین فصل که مویینه رواست * سعدیٔ هروی * قطعه کرچه یکموی زمویینه ندارد بتنه * وزچه آسیب حوادث اثری درسر ماست * درپناه توزمویینه مدد میطلبم * زانکه چون قصد مرا لشکر سرما زقفاست ﴿ مویه ﴾ واومعروف وفتح یای تحتانیله نوحه وکریه که میت اوزرینه سویلیوب اغلرلر حکیم انوری بیت مویه کرکشته زهرهٔ مطرب برجهان وجهانیان مویان ﴿ مهره ﴾ سکون ها وفتح راءمهمله ایله ایکی معنایه دراول افعی وارّ درها باشلرنده اولان طاش مارمهره دخی دیرلر غایت مقبول طاشدر وآز بولنور مولانا ها تفی بیت بودنیزه ام افعیٔ ثیره کیش * که هم مهره هم زهردارد بخویش * ثانی پتك یعنی چکیچ عبد الواسع جبلی بیت بسایدزخم کرزاوچوسرمه پیکرخارد * بسنبد توك رمح اوچومهره تارك سندان * یونلردن غیری معنالری معلومدر ﴿ مع الیاء التحتانی ﴾ * متواری ﴿ سکون تاءمثناة وفتح واو وکسر راءمهمله ایله کزلو پنهان معناسنه استاد فرخی بیت دوش متواریك بوقت سحر * اندر آمد بحجیه آن دلبر ﴿ مردری ﴾ سکون راءاول وکسر ثانی وضم دال مهملتین ایله بمعنی خالی حکیم فردوسی بیت برفت وجهان مردری ماند ازو * نکرخویش نانی زدش آب رو * فرهنك زفانکو یاده بمعنی میراث وکنایه درسستی وفروماپکی یعنی الندن برایش کلین آدمه دیرلر حکیم سنایی بیت بوددرمردری کریبانش * دودرم بهرجامه ونانش ﴿ مرده ری ﴾ بمعنی مرده ریك مرقوم حکیم فردوسی * مثنوی * بکینی درازمرك خوشنود کیست * که فرجام کارش بداند که چیست * بمرد جهان مرده ری ماند ازو * شد آن کنج باشاهی ورنك وبو * حکیم زاجی بیت بماند اینهمه مال ازومرده ری * اکرناصری بودوکرقادری ﴿ مرغابی ﴾ سکون راءمهمله وفتح غین معجمه وکسر باءموحده ایله اوردك دائماصوده تعیش ایلدوکندن مرغابی تسمیه اولنمشدر فرید الدهر بیت زاوج موج این دریا برآمد صد هزار انجم * چو بر روی محیط کل شناور خیل مرغابی ﴿ مرّدکانی ﴾ مرّده ایچون ویریلن نسنه یه دیرلر ﴿ مزوری ﴾ ضم زاءمعجمه وسکون واووکسر راءمهمله ایله مرتك معناسنه در ﴿ مستوفی ﴾ سکون سین مهمله وفتح تاءمثناة وکسر فایله دفتردار دیوان معناسنه خواجه سلمان بیت نیست بی پروانهٔ مستوفیٔ دیوان او * فی المثل کریك ورق یاداز کاستان میرود ﴿ مسنّی ﴾ سکون سین مهمله وکسر تاءمثناة ایله شکایتجی معناسنه در استاد لیبی بیت باده خورومسنّی کن مسنّی چه کنی ازغم * زیراکه بودمسنّی خوشتر زغم مسنّی ﴿ مشنی ﴾ سکون شین معجمه وکسر تاءمثناة ایله اوج معنایه دراول برآوج معناسنه مسعود دیلك بیت دردشت غم آه درون کردست سرکردان مرا * چون کردبادی کاورد در چرخ

درچرخ مشنی خاك را * ثانی جمع قلیل یعنی آز جماعت حکیم اسدی * مصرع * اعادی کدایند مشنی ارازل * وبر مقدار معناسنه شیخ نظامی * مصرع * باتشی بدل کشت مشنی شرار * ثالث کروه اندك معناسنه نکته تفسیر دیلی ده بوعبارت صحیحه بوپاجه مسطور در سأل رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم عن میکائیل علیه السلام هل یقول الله عز وجل شیئا بفارسی قال نعم یقول الله تعالی جل جلاله * حکم با این مشنی ستمکار جز آنکه بیامرزم * کذا نقل فی بعض الکتب بو معنایه کمال اسمعیل بیت یك کرشمه کرده فضلت یابنی آدم ازان غلغلی در جان مشنی خاکیان انداخته ﴿ مشکمالی ﴾ سکون شین معجمه وکاف وفتح میم وکسر لامله مصنفات باربد خسرودن برلحن آدیدر شیخ نظامی بیت چودر مشکوی کردی مشکمالی * همه مشکوسندی ازمشك حالی ﴿ مشکوی ﴾ سکون شین معجمه وضم کافله نفیس وخوشبو دوشکلرکه ملوك وسلاطین تختاری اوزره دوشرلر حکیم اسدی بیت برو تخت جم را سوی کاخ ماه * بمشکوی زرّین بیاراست کاه * کاه تخت معناسنه اولور معیار جمالیده شمس فخری خسروك شیرین ایله اوتوردوغی خلوتخانه سنه دینلور دیوب بو بینی نظم ابلش بیت همیشه نکهت خلقت بماناد * کروآفاق شد مانند مشکوی ﴿ مغنّی ﴾ فتح غین معجمه وکسر نون مشدده ایله مطرب وکوینده معناسنه اما اکثر زمانده استعمال اولنور خواجه حافظ * مصرع * مغنّی کجایی سه تاری بزن ﴿ موری ﴾ واوبجهول وکسر راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول صو یوهرنکی که کنك دخی دیرلر طیان مرغزی درهزل بیت کونت کاریزوکیرمن موریست * آبچه موریٔ من برنك چودوغ * بومعنایه شمس فخری بیت زقرّ دولت اوچشمها روان کردد * بسنکلاخ درون بی پناه وبی موری * ثانی اوجاغك توتون چقه جق یری مولانا جامی درسلسلة الذهب بیت ژنکی روی چون دردوزخ * بینی اش همچو موریٔ مطبخ * عربیده چقمقدن چقن آتشه دیرلر نتکم بو بیتده واقعدر عمر بن معدی بیت موری زنادالوغا فی یوم معرکة * اداالدلیل بدمع رام یطفیها ﴿ ملوی ﴾ سکون لامله برطائفه آدیدر مولانا ها تفی بیت چودانست ملویٔ اهلی طراز * که آمد بدروازها ترکتاز ﴿ موسیقی ﴾ علم ادوار درکه علوم ریاضیه دن مستقل برعلمدر آنده نغمات ومقامات اجرا اولنور ونه وجهله اولیجق تنفرونه طریقیله اولیجق استلذاذ حاصل اولور ونغرات اراسنده ازمنهٔ متخلله نغماتك تألیفنه وتنافر واستلذاذنه نظر بحثه صناعت تألیف دیرلر ونغرات اراسنده ازمنهٔ متخلله یه نظر بحثه علم ایقاع دیرلر ﴿ موش دستی ﴾ عرب طوشانی دیدکاری یبان صحانیدر مزروعاتنه دوشدکده تباه ایدر ﴿ مولی ﴾ سکون واو وکسر لامله برطائفه درکه غارت ویغما یله مشهوردرلر ﴿ موی ﴾ سکون واو ایله قیل معناسنه درعوماکه قیون وکچی وسائر حیوانات قیلنه ده موی دیرلر عربیده کی شعر معناسنه چغتای لسانده جمله حیوان وانسان نوینه توك دیرلر وقوش یوکی معناسنه سبعهٔ سیاره ده بهرام شاهك ثیرانداز لکی وصفنده ایدر بیت قای توکین صید نینك نشانه قیلیب * اوق اول پیرنی آشیانه قیلیب ﴿ موی ﴾ واو معروف وکسر یای تحتانیٔ اول ایله کورك که براثوابه قپلو اولدقده جامهٔ موی دیرلر خواجه سلمان بیت آفتابی بتوکوهست مرا پشت امید * سرد باشد که کنم جامهٔ موی درخواست ﴿ مویندی

اعمی طوغمق کبی وکور صکره برسبب ایله کور مزاولاندز خواجه سلمان بیت درادراك کالائت
خردچندانکه میکوشد * همان مقدارمی بایدکه از آیینه نابینا ﴿ ناخدا ﴾ ضم خاء معجمه وفتح
دال مهمله ایله مهترملاحان یعنی کمی رئیسی بومعنایه اسم اولدقده ناحرفیله مرکب اولیوب لفظ
مفرد اولور میرنظمی بیت چو ملاحان همه آماده بودند * ز کشتی ناخدا آزاده بودند *
﴿ ناخن برا ﴾ ضم خاء معجمه وباء موحده وسکون نون وفتح راء مهمله ایله معنای ترکیب طرنق
بچاغیدراما فرهنك جهانکیریده مقراض معناسنه دیوب بوابیاته متمسك اولمش حکیم خاقانی
درقسیمه * قطعه * به بهترین خلف واربعین صباح پدر * بصبح محشروخمسین الف روزحساب
بتاب یکسرناخن قواره مه را * دوشاخ چون سرناخن برانمود بتاب ﴿ ناخن بویا ﴾ ضم خاء
معجمه وباء موحده وسکون نون وواووفتح یای تحتانی ایله بردارودرناخن صدف وناخن بریان وناخن
دیودنی دیرلر عربیده اظفارالکلب دیرلرخفقانه ودردمعده یه وجگرورحمه نافعدرکذافی البدیعی
﴿ نارپا ﴾ سکون راء مهمله وفتح باء موحده ایله انارصویله پشمش شوربادر اصلی نارآبادر
﴿ نارواء ﴾ فتح راء مهمله ایله متاع کاسد وبکمز اقچه وبیعنی سوزوسکون رایله ناربای مرقوم
معناسنه در ابوالمعانی بیت متاع معرفت عارفان درین عالم * بنزد اهل جهان نارواست
هرچه که هست ﴿ ناسزا ﴾ فتح سین مهمله وزاء معجمه ایله لایق اولمین نسنه ﴿ ناشتا ﴾
سکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله هنوز نسنه تناول ایتمامش معناسنه که آج قارنه دیرلر
کمال اسمعیل بیت محروم آن کرسنه که برخوان پادشاه * عمری نشسته باشد وکویند ناشتا
حکیم خاقانی بیت جان ازدرون بفاقه وتن ازبرون ببرك * دیو ازخورش بهیضه وجمشید
ناشتا ﴿ ناشکیبا ﴾ کسرشین معجمه وکافله صبرسز دیمکدرشکیب صبردر آخرنده الف
مبالغه اتصاف معناسن افاده ایدر ﴿ ناشتا ﴾ کسرشین معجمه وفتح نونله بیکانه معناسنه اصلی
نا آشنا ایدی الف حذف اولنمشدر میرنظمی بیت مرو پیش هرنا تراش ورزبل * کندصحبت
ناشنایی بخیل ﴿ ناں با ﴾ سکون نون وفتح باء موحده ایله اول شوربایه دیرلرکه ایچنه اتمك
طوغرنمش اوله ﴿ ناوا ﴾ سکون نون وفتح واو ایله اتمکی که عربیده خبازدیرلر منلا طرزی
بیت صاحب ناوا وکلاب جهان * مالك ترسك وجوویلغور ﴿ ناهمتا ﴾ فتح هاوتاء مثناة ایله
مثل ونظیری یوق معناسنه درکه بی همتا دخی دیرلر ﴿ ناهوا ﴾ هانك سکونیله ده جائز
وحرکتیله ده جائزبمعنی ناهمتا ﴿ نرکدا ﴾ سکون راء مهمله وفتح کاف فارسیله برطائفه درکه روز
ایله جروبدویوزه ایدرلر حضرت مولانا قدس سره بیت خوان روانم ازکرم زنده کنم مرده بدم
کونرکدایی تابردازخوان نطقم ریزه ﴿ نزا ﴾ فتح زاء معجمه ایله سدکه شیردخی دیرلر وعربیده
برکسنه نك اوزرینه حرصله هجوم ایتمکه دیرلر مقامات صاحبی حریری * قطعه * کم مزدهی
بغرورها لمابدا * متمردا متجاوزالمقدار * قلبت له ظهرالمجن واولغت * فیه سدا ونزت لاخذ
الثار ﴿ نسا ﴾ فتح سین مهمله ایله برموضعه دیرلرکه طاغنده وغیری یرده اکاکونش اصابت
ایلیه وایدرسه ده آزایده اکانسه دخی دیرلر اما عربیده برعلتدرعرق النسا دیرلر ایاغك صرچه
برماغندن تااویلق باشنه وارنجه بروجع عارض اولورزیاده المویرر ﴿ نسکبا ﴾ فتح سین مهمله
وباء موحده وسکون کافله مرجمك شوربا سی که نسك مرجمکدرویا آبادن مخففدرشوربادیمکدر

ووا ومعروف وفتح یای تحتانی ونون ساکنه ایله بمعنی هنرمندی وصنعتکری وپیشه وری کذافی
فرهنك جهانکیری ﴿ مهری ﴾ سکون ها وکسر راء مهمله ایله دوکون که آتش ایله قولده
یاخود بالدرده یقارلرعربیده کی دیرلرفارسیده اکاداغ دخی دیرلر ابوالمعانی بیت زدم مهری
سراپازاتش غم * شدم مانند کلبن کل شکفته ﴿ باب النون المفتوحة مع الالف * نا ﴾
اوج معنایه استعمال اولنور اول ادات سلبدر اول کلمه یه که داخل اوله مدخولنك مدلولنده
اولان وصفی سلب ایدر بونکله الفسز نونك فرقی بودرکه آنکله نفی توصیف قصد اولنور بونکله
توصیف نفی قصد اولنور بوسببدندرکه اسماء مصدری صفت قبلغه یاء مصدریه لحوقنه قابل
ایدر حکیم اسدی بیت بود مرده هرکس که نادان بود * که نادانشی مردن جان بود * دکل
دیمکدرده تا ایراد اولنور مثلا ناخردمند دیرلر عاقل دکلدر معناسنه شاعر بیت خدای
خردبخش وبخردنواز * همان ناخردمندرا چاره ساز * کاهی الفن حذف ایدوب یرینه هاء
غیرملفوظی کتوروب نه دیرلر شیخ سعدی بیت آن نه من باشم که روزجنك بینی پشت من
آن منم کاندرمیان خاك وخون بینی سری * وله دیکر بیت نه عمرخضر بماند نه ملك اسکندر
نزاع برسردینی دون مکن درویش * اول نونی آخرحرفه وصل ایدنجه حذف اولان
الفدن بدل بریای تحتانی کتوروب نیم دیرلر دکلم معناسنه شاعر * قطعه * همی آیدازحق
ندامتصل * تجوع ترانی تجردتصل * زنم آتشی عشق درکائنات * نیم من زآب ونیم من زکل
اماتحتانی اول نون فعله متصل اولسه الفدن بدل لازم اولزبالذات متصل اولورندانم نشناسم کبی
معنای ثانی آزار معناسنه کلور استاد منوچهری بیت تاباغ بیدار دبرك کل نیسانی *
تا ابرفروبارد ناونم آزاری * معنای ثالث نای معناسنه که معروف قامشدر شرف
شفروه بیت نه چنکی که ناسازتمامی * توهم نامیزن آن سازت تمامست * میرخسرو بیت
سماع عاشقان تسبیح دان زیراکه خوش باشد * هرآن نوحه که صاحب ماتمی باچنك ونا کوید *
چغتای لسانده محل نفی افعالده الماس لفظیله ادا ایدرلر بورابطه درآخرفعله لاحق اولور اول
فعلی ایقاعه عجزاظهارا یتمك افاده ایدر مثلا ایتاالماس دیرلرایده مزدیمکدر. وقیلا الماس دیرلر
قیله مزدیمکدرتنکم میرعلیشیربیت نی اولوك مین نی تیریك مین نی صاغ نی بیمارمین * فرقتینکدین
ایتاالماس مین نی یانکلیغ زارمین * بولسانده مضارع منفی آخرنده اولان زاحرفلرینی کلیاسین ایله
تلفظ ایدرلر مثلا ایتمزوقیلمزدیمکده ایتماس وقیلماس دیرلرونفی حکایات ماضیه عمم الغیرایتدکده
ایتاآلمای دیرلر ابده میوب دیمك اولور میرعلیشیرك دیوان ثانیسنده حرف باقافیه سبی اولنده
ایرادایتدوکی موعظه آمیزغزلده دیرکه بیت بابولوب دامغه محکم تاپا آلمای مخلص * اورونوب
یالیغیان ایلاماکان شور وشغب ﴿ ناپروا ﴾ فتح باء فارسی وسکون راء مهمله ایله بمعنی
سراسیمه شمس فخری بیت پناه ملك سلیمان شهنشه ایران * که آسمان زمعالی اوست ناپروا
مجمع الفرسده بمعنی بی فراغت حکیم انوری بیت بوده نقاش قضادرشجرت متواری * بوده
فراش صبادرچمنت ناپروا ﴿ ناپیدا ﴾ ضد ظاهردر پنهان معناسنه نابدید دخی دینلور
ابوالمعانی بیت کشته ظاهردردل مادرد وغم * بودنا پیدا سروروصل یار ﴿ نابینا ﴾
کوزسزعربیده کی اعمی معناسنه کورایله فرقی بودرکه نابینا اصلندن کورمزاوله مادردن اعمی

نشوا سکون شین معجمه ایله آلج دیدکاری طاغ یمشی در نعلبها سکون عین
مهمله ولام وفتح باء موحده وها ایله اول مال فدادرکه بیکانه لشکره ویریلورکه کلوب ولایتی نهب
وغارت ایلمیه لر کذا فی المجمع حکیم انوری بیت سر نعلبهای سم اسبت دهم آنکه * کاهی بکمین
دل من ران بکشاید نوا اون بش معنایه کلور اول نغمه یه دیرلر عموما شیخ نظامی بیت
نوای بلبل وآوای درّاج * شکیب عاشقانرا کرده تاراج * ثانی اون ایکی اصول مقامك
برمقامی آدیدر خصوصا استاد عنصری بیت ره راهویی کرچه بیحد زدم * نوادر حجاز نوا یافتم
ثالث جمعیت وسامان معناسنه حکیم خاقانی بیت لاخیردان نهاد جهان ورسوم او * لاشی
شناس برك سپهر ونوای خاك * رابع رونق حال وغنای مال معروفی بیت آن رفتن وآمدن
کجاشد * کار بنواچه بی نواشد * خامس خوراك هر روزی یعنی قوت یومی حکیم سنایی بیت
جان بی علم بی نوا باشد * مرغ بی پر نه برهوا باشد * سادس سپاه ولشکر معناسنه
حکیم فردوسی بیت چنان چون بیاید بسازی نوا * مکر بیژن از بند کردد رها * استاد دقیقی
بیت ای خسروی که نزد همه خسروان دهر * بر نام ونامهٔ تو نوا فرسته شد * سابع برساز
آدی اولمق دخی مرویدر منوچهری بیت نوای توای خوب ترك نوایین * درآورده درکار من
بی نوایی * ثامن بمعنی کرورهن معناسنه خفاف بیت بنوانیست هیچ کار مرا * تا دلم نزد زلف
او بنواست * دیکر بیت دلم نواست بمهر توای نوایین بت * مکن بخیره تو دل اسیر برك ونواست
تاسع پیشکش حکام وولاة که پادشاهلره ویررلر مدارا وایمن اولمق ایچون خواجه حافظ بیت
تا لشکر غمت نکند ملك دل خراب * جان عزیز خود بنوا میفرستمت * عاشر بمعنی نبیره یعنی
فرزند زاده اوغل اوغللرینه که نوه دخی دیرلر حادی عشر اسم مغولدر بعض فرهنکلرده اسم معنی اولمق
اوزره مرویدر ثانی عشر بمعنی نوشته میر نظمی بیت نوای نامه اش این بود مضمون * که باشد
درمیان شان صلح مرهون * ثالث عشر بزرك ومهتر رابع عشر اوج یعنی نسنه اوجی خامس عشر
طوطی معناسنه مرویدر کذا فی فرهنك جهانکیری مؤید الفضلاده اسماء مفعولاتدن
بر اسمدر وادات الفضلاده پای بندی مثلا فلان پای بند فلان دیمك معناسنه فلان نوای
فلانست دیرلر وعربیده اوج معنایه در اول خرما چکردکی خصوصا وسائر میوه چکردکی عموما
ثانی نیت ثالث بعد یعنی ایراق بو معناده ابن نحاس دیمشدر بیت آه من جور النوی لاسقیت
تعطب الحروما للحر جنح نی انبا سکون یای تحتانی ونون وفتح همزه وباء موحده ایله قامشدن
یاپلمش اولان اوه دیرلر مع الباء الموحده * ناب درت معنایه کلور اول صاف وخالص
نسنه هرنه اولورسه استاد فرخی بیت نابست هر آن چیز که آلوده نباشد * زین روی ترا کویم
وکازاده ونایی * ثانی بمعنی خاص ادیب صابر بیت خستهٔ عشقم ودردل غم عشق * عاشق
نابم ودردل می ناب * ثالث بعض ترا کیبه صفت اولور لعل ناب ومشکناب کبی خواجه سلمان
بیت ای زذائت رنك وبوی خسروی وسلطنت * لایح وفایح چونور از ماه وبوی مشکناب * رابع
بمعنی ناو مرقوم عربیده اوك دیشدن کیروده کی سوری دیشلره دیرلر آدم اولسون حیوان اولسون
شمس فخری بیت همیشه تا که نکویند ناب را مغشوش * مدام تا که بود پیل را توان از ناب *
ادات الفضلاده آتك صغریسنده اولان چقور یره دخی دیرلر ناوهٔ محراب مکلف یاپلمش

یاپلمش محرابك ایکی جانبنده طاشدن یا خود تخته دن اولوق کبی یا پاو اولان یرینه دیرلر غلبهٔ
استعمالدن جمیع محرابك ایکی طرفنه دیرلر نایاب فتح یای تحتانیله قلیل الوجود اولان
شیئه بولنماز تعبیریله دیرلر کمال اسمعیل بیت آز تست این که همه چیز چنین نایابست * آز کم کن
تو که نرخ همه ارزان کردد نخشب سکون خا وفتح شین معجمتین ایله توران زمینده بر شهر
اسمیدر که ترکستان لسانی اوزره قرشی دیرلر وشهر کش وشهر سبز دخی دیدکاری مشهور اولان
شهره ایکی کونلك وسمرقنده اوچ کونلك مسافه در مشهوری بودر که مقنع ابن عطا دیمکله معروف
بر حکیم ایکی آی قدر مدتده نخشب نواحیسنده بر قوییدن سحر وشعبده ایله بر آی ظاهر ایلدی که
اطرافنه ایکیشر فرسخ یره پرتو وضیا صالردی اول قیو نخشبه ربع فرسخ یر ایدی معتبر الکلام
کمسنه لردن منقولدر که مذکور قویی بر زمین هموارده واقع اولمش اما مشهوری طاغده اولمق
اوزره در شیخ نظامی بیت نه ماه آیینه سیماب داده * چو ماه نخشب از سیماب داده *
مولانا جامی بیت سه روز آن ماه در چه بود تا شب * چو ماه نخشب اندر چاه نخشب * مختاری
بیت طاسم چاه نخشب کشت بغدادی بغلتاقش * وکرنه چون بر آید ماه چندین از کریبانش
مولانا عارفی بیت وین برد بکوی سیم غبغب * صد دست کروز ماه نخشب * وبر جماعت
بو قول اوزره درلر که حکیم مقنع ماه ساخته سنی شهر کشده کوسترمش اوله بو معنایی مؤید
سیف اسفرنکی بیت عشق بتهمت نظر یوسف آفتاب را * چون مه چاه کش کند بستهٔ جان
عاشقان * شهر کشدن سمرقند ایکی کونلك یولدر وبر فرقه دیرلر که ماه مذکور کوه سیامده
واقعدر که تاشکند ایله سمرقند ارا سنده واقعدر نتکم استاد رودکی بیت نه ماه سیامی نه ماه فلك
که اینست غلام وآن پیشکار ندب فتح دال مهمله ایله قمارده بر هفت درکه عربیده عذرا
دیرلر اثیر الدین اخسیکتی بیت ندب دولت نایافته برچید بساط * منزل عالم نادیده برون
تاخت براه * چونکه هفتدن کچوب بازده ایریشه تمامی ندب ودادفره دیرلر نتکم باب الدالده
ذکری مرور ایلدی عربیده وامق دیرلر چونکه بازدهدن کچوب هژده ایریشه دستخون دیرلر
یونك دخی ذکری محلنده مرور ایلدی چونکه دستخوندن کچه حکم اول پیدا اولور اکر داو ایدرلر
ایسه اول داو هژده اولور اکا داو اول دیرلر وندب عربیده اوج معنایه کلور اول قمار رهنی ثانی نشانهٔ
جراحت ثالث تهلکه معناسنه در نره آب فتح راء مهمله ایله بمعنی موج آب که خیزاب
وکوهه دخی دیرلر کذا فی المجمع نقب سکون قافله یرقازمغه دیرلر حفر ارض وزیر زمین
معناسنه ترکیده لغم دیرلر میر نظمی بیت زبیرون قلعه را چون نقب کردند * مثال موش تحت
الارض رفتند نکاب فتح کاف ایله بمعنی زاك که زاج وزك وزمه دخی دیرلر نمایش آب
فتح میم وکسر یای تحتانیله سراب معناسنه که صحرالرده ایراقدن صو کبی کورینور نهیب
کسر ها وسکون یای تحتانیله قورقو خوف معناسنه شمس فخری بیت خشم شه ار بچشم سیاست
نظر کند * کردد چو آب زهره ومریخ از نهیب مع التاء المثناة * ناحیت کسر حاء مهمله
وفتح یای تحتانیله جانب وطرف معناسنه مولانا هاتفی بیت فروشست از آب شمشیر تیز *
از آن ناحیت نیز لوث ستیز ناخواست فتح خاء معجمه وواو معدوله وسکون سین مهمله ایله
بمعنی بی طلب کذا فی المجمع ناخوست فتح خاء معجمه وواو معدوله وسکون سین مهمله ایله

ایکی معنایه دراول ایاغله دیمك کچه یا پقده استعمالی صریحا در ثانی تارلایی زراعت ایادکدن صکره بریاصی اغاج ایله هموارایتمك ترکیده طپان دیرلر ☜ ناداشت ☜ فتح دال مهمله وسکون شین معجمه ایله ایکی معنایه دراول بمعنی بی شرم وحیاشیخ نظامی بیت چنین آمدست ازبزرکان پیر * که باهیچ ناداشت کشتی مکیر * وله بیت چون بوداین صلح بناداشتی * خشم خداباد بران آشتی مجمع الفرسده بمعنی مفلس وبی نوا ابوالمؤید بیت دل ناداشت پرزخون باشد * ساغرعیش اونکون باشد * ثانی فرهنك جهانکیریده ومؤید الفضلاده اول قومه دیرلرکه اولرقپوسنه ودکان اوکلرینه واروب سؤال ایدراچه ویرلدوکی حالده اعضاسندن برپاره کسرپاخود کندو کندین اورب مجروح ایدراول طائفه یه کنکردخی دیرلر ☜ نارپوست ☜ سکون را وسین مهملتین ایله قرنفل که اطبا قرفه دیرلر وجه تسمیه سی تقریبا بیله معلوم فقیر اولدی آنجق لغت کتابلرنده بویله بولنمشدر ☜ نارست ☜ مخفف نیارست در یعنی نتوانست کذافی فرهنك جهانکیری بومعنایه میرنظمی بیت کند هرچند باخود تندوتیزی * ولی نارست باخصمش ستیزی ☜ ناغشت ☜ کسرغین وسکون شین معجمتین ایله قلفل سودان یعنی قره بیر ☜ ناکرفت کسرکاف فارسی وسکون فایله بمعنی ناکاهان وبکناکاه کذافی فرهنك جهانکیری ☜ نرمفت ☜ سکون راءمهمله وغین معجمه وفتح میمله صانجق که اطفال ایچون عیدلرده وجشنلرده ایدوب اطفالی ایچنه قویوب صالرلر ☜ نشت ☜ سکون شین معجمه ایله خراب وضایع معناسنه بعض فرهنکلرده سست وزبون معناسنه مرویدر میرنظمی بیت تنش بوده سراسر نشت وبی تاب روان شد هردوچشمش اشك خوناب ☜ نفت ☜ سکون فایله معروف یاغدر ترکیده دخی نفت دیرلر معربی نفط در شروان مملکتنده پاکو نام برقصبه ده حاصل اولور رایکی نوعدر بری سیاه وبری صاروبه مائل سفید اولور سفیدی سیاهندن اعلادر نقل ایدرلرکه یردن صوکبی قینایوب چیقار ولایت مزبوره ده معلوم یردرضابطی وارمیری طرفندن مذکور یری قازدقجه چقار حضرت مولاناقدس سره بیت ازهلیله قبض شد اطلاق رفت * آب آتش را مدد شد همچونفت ☜ نمکت ☜ فتح میم وسکون کاف ولام یعنی چه کذافی فرهنك جهانکیری ☜ نواجست فتح واو وجیم وسکون سین مهمله ایله یکی دکلمش باغ معناسنه که نواجسته دخی دیرلر ☜ نوبت ☜ فتح باءموحده ایله اوج معنایه کلورا ول نقاره که زمان اسکندرده کونده اوج نوبت وزمان سلطان سنجرده کونده بش نوبت چالنوردی نتکم اسکندرنامه ده بیت چوبنیادنوبت سکندرنهاد * سه ازوی شد وپنج سنجرنهاد * بونقاره دن مراد کوس اولمقدر وطبل دخی داخلدر حکیم انوری بیت نوبت خوبی بزن همین که سپاه خطت * کشوردیکر کرفت لشکردیکر شکست * شاعر بیت پرده داری میکند درقصر قیصرعنکبوت * بوم نوبت میزند درقلعهٔ افراسیاب * ثانی خیمهٔ بزرك که بارکاه دخی دیرلر حکیم ازرقی بیت نه دیرپاید ونه شاه سازداز پی تو * سرای پرده زخورشید ونوبت ازکیوان * ثالث بمعنی پاس یعنی بکملك مثلا پاسبان دیمکدن نوبت داردیرلر عربیده ایکی معنایه دراول وقت ثانی کرت ومرتبه معناسنه کلور ☜ نوشت ☜ فتح واو وسکون شین معجمه ایله ترخون دیدکاری سبزه در ورمعناسی دخی فروبچید یعنی صاددی دیمك اولور حکیم اسدی بیت چوزلف بتان جعد منجوق باد * کهی برنوشت وکهی برکشاد ☜ نیارست

☜ نیارست ☜ فتح یای تحتانی وراوسکون سین مهملتین ایله بمعنی نتوانست یعنی قادراولمدی صیغهٔ ماضی ده نفی قدرت ایچون استعمال اولنور ☜ مع الجیم * ناج ☜ چام اغاجی که تارخ دخی دیرلر بعض فرهنکده سترواغاجی مرویدر ابوالمعانی درهزل بیت برسرکوشش چوکیرموید ار * همچوناج رسته برکوه بلند ☜ نارنج ☜ کسرراءمهمله وسکون نونله ترنج دیدکاری یمشدر نارنك دخی دیرلر انواعی اولور قرمزی قابوقلی اولانه نارنج دیرلر اکثری سی وطنطاوسی اولور قلم صفرایه دخلی عظیمدر استاد فرخی بیت همیشه تازه درخت سمن نیابدکل * برون نیاید ازشاخ نارون نارنج * خواجه سلمان بیت قارورهٔ سپهرزتاب درون خلق * داردهنوزکونهٔ نارنج ورنك ونار ☜ نتاج ☜ فتح تاءمثناة ایله توالد وتناسل ایچون اولان آت ودوه که دیشی سنه چکرلر عربیده وفارسیده مستعمل لغت مشترکه در مولانا هاتفی بیت کدشاها بزیب وفرتخت وتاج * بمان تابماند زآدم نتاج * شاعر بیت مراحرام کدکویدکه وقت خوردن من * حلال زاده خدا کرده از نتاج حرام ☜ نخج ☜ سکون خاءمعجمه ایله برنوع اوتدرایری ودرشت اولور سپورکه ایدرلر طیان مرغزی بیت دست وکف پای پیران برکنخج * ریش پیران زرد ازپس دودنخج * شمس فخری بیت تاکند بارکاه اوجاروب * مژهٔ خویش مهرنخج کند * وبرمعناسی دخی یره یاصی لنمش نسنه که نخج دخی دیرلر وله بیت روزپیکار شیخ ابواسحق * مغزدشمن بکرزنخج کند ☜ نزج ☜ فتح زاءمعجمه ایله برشهر آدیدرکه حالا ارمنیه دیمکله مشهوردر ☜ نزخفج ☜ سکون زاءوفاوفتح خاءمعجمتین ایله اویقوده آغربا صمغه دیرلر کاوس معناسنه ☜ نزیج ☜ کسرزاءمعجمه وسکون یای تحتانیله یدك آت که عربیده جنیب دیرلر ☜ نفج ☜ سکون فایله سوپلرکن آغزدن توکرك صحرامغه دیرلر شمس فخری * قطعه * ستم راه عدم بران همیرفت * فروهشته زبیش چون شترنفج * سبك میرفت وخون ازدهن میربخت * چنان کاب ازدهان وقت سخن نفج ☜ نمیج ☜ کسرمیم وسکون یای تحتانیله یعنی نموزج که کرسی دیمکدر ☜ نموج بوزن کج اندرون دهان یعنی آغزك ایچی شمس فخری بیت بی مدحت توهرکه دهانرا بکشاید * دندانش کند چرخ برون یك بیك ازنج ☜ مع الجیم الفارسی * ناپج ☜ کسریای تحتانیله یعنی نای که نی دخی دیرلر شاعر بیت هزارناله زدم بی کل رخت درباغ * بدردل که شنیدم فغان ازنایج ☜ نفج ☜ سکون فایله کاغد ورق معناسنه حکیم سوزنی * قطعه * کرنیست کلك مصری ونفج هریوه تا * زان خط نکوتر آید درچشم هر بصیر * ازکلك رودباری خط صاب نویس * وزدخل رودباربه زرچون زریر * عربیده عورت مه لرین کوملکدن وجامه دن طشره طوتمغه دیرلر ☜ نفروج ☜ فاوراءمهمله ایله مؤید الفضلاده اتمك خمیرین آچدقلری اغاج معناسنه روایت اولنمش اماحرکتی اشعاراولنمامش ☜ نمج ☜ سکون میمله رطوبت هوایعنی نم که چه در استاد عنصری بیت سنك بی نمج وآب بی زایش * بهتر ازجاهلی بارایش * شمس فخری بیت بدان رسید ایادی شیخ ابواسحق * که چشم ابربود دایم ازحیا پرنمج ☜ نوبچ ☜ کسرواو وسکون یای تحتانیله براوت آدیدرکه کوکی اولمزهراغاجه که صاریاورلابدقویدرارغیچ وسرندخی دیرلر عربیده عشقه ولبلاب دخی دیرلر ☜ مع الخاء المعجمه * ناخچ ☜ فتح جیمله یاصی دمرنلو نیزه وشیو وتیرزین یعنی ایربالته سی ترکیده نجاق دیرلر شیخ نظامی بیت زپولادچین ناخچ دهمنی * بکردن

پر از بهر کردن زنی * استاد منوچهری بیت مهرهٔ ناجخ بکوید مهرهای کردنان * نشتر ناوك
بکاو عرقهای سهمکین * شمس فخری بیت برای بزمش ناهید راست چنك بچنك * بکین خصمش
بهرام را بکف ناجخ ﴿ ناسخ ﴾ کسر سین مهمله ایله آلتون وکمش تل ایله طوقنمش حریر قماش
معناسنه عربیده ابطال ایدیجی معناسنه در ﴿ نخ ﴾ بش معنایه کلور اول تار ابریشم ودخی
ریسمان ابریشم حضرت مولانا قدس سره * مسمط * چون من همه دوزخ شدم افسرده تر از نخ
شدم * با جامهٔ نخ نخ شدم بر خاك راهم مبتلا * حکیم فردوسی بیت چنان شد که کویی ترا
از نخست * وبا پیش آتش نهاده نخست * استاد عنصری بیت بی وفاهست دوخته بدو نخ *
بی وفاهست هیزم دوزخ * ثانی صف لشکر وغیره حکیم فردوسی بیت بند بند کوه و بیدا نه بوم
ونه شخ * زدریا بدریا کشیدند نخ * حکیم اسدی بیت کشیدند بر هفت فرسنك نخ *
فزون بود مردم زمور وملخ * ثالث زیلوی رومی که بر نوع حریر مثال لطیف ومنقش اشلنمش
دوشمه در شیخ عطار بیت آن یکی بر بستر کمخا و نخ * وان یکی بر خاك خواری بسته یخ *
شمس فخری بیت قضا سزد که ز بهر فراش بارکهت * برای فخر ز مهر سپهر سازد نخ * حکیم سوزنی
بیت ایا بحرمت وتعظیم تکیه کاه ترا * زمانه بوسه زده کوشهٔ نهالی ونخ * رابع مازندران
دیولرندن بر دیو آدیدر شاعر بیت از نخشبی مدار طمع وز جهان کرم * نخ نام دیو باشد وشب
تیره کی وغم * خامس صبان دموری که اکا آهنجفت دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ نرخ ﴾
سکون راء مهمله ایله مأکولاته وبعض اشیایه بهای معلوم ومعین وضع اولنمق مولانا هاتفی بیت
پذیرفت کالا چو نرخ تمام * مکس بر فروشنده باشد حرام ﴿ نسیخ ﴾ کسر سین مهمله وسکون
یای تحتانیله احمق ونادان معناسنه در میر نظمی بیت از صحبت او کریز و کسیخ * هر آنکه شود
خسیس ونسیخ ﴿ مع الدال المهمله * نا امید ﴾ ضم همزه ایله امید سز نومید دخی دینلور
﴿ نابدید ﴾ بلورسز وکورنمز ضد بدیددر ابو المعانی بیت بحر عشق یار بی پایان وساحل
نابدید * در مطلب بیشمار وقعر دریا نابدید ﴿ نابسود ﴾ فتح باء موحده وضم سین مهمله ایله
بر نسنه یه دیرلر که ال دکمامش اوله حکیم فردوسی بیت بهیشوی داد آن دکر هر چه بود *
زدیبا واز جامهٔ نابسود ﴿ نابود ﴾ هیچ بر نسنه اولمامق مثلا بر نسنه نك وجودی وار ایکن
عدم اولمغه دیرلر میر نظمی بیت وجود هستیش نابود کشته * که کارش در جهان بی سود کشته
﴿ نابودمند ﴾ بمعنی مفلس وبی نوا از همای همایون بیت تو کوتاه دستی نابودمند * مزن دست
بر شاخ سرو بلند ﴿ ناجود ﴾ سکون جیم وفتح واو ایله مجمع الفرسده ضم جیمله بوزن نابود
ساغر وجام بوش اولسون طلو اولسون کذا فی المؤید ﴿ ناخن براد ﴾ ضم خاء معجمه وباء موحده
وسکون نون وفتح راء مهمله ایله طرنق بچاغی معناسنه در ﴿ نارد ﴾ فتح راء مهمله ایله ایکی
معنایه در اول کنه دیدکلری بوجکدر که حیواناته یا پشور عربیده قراد دیرلر ثانی مخفف
نیارددر کتورمز معناسنه هندی لساننده مرتاضان دیرلر که هندی بر حکیم آدیدر ﴿ نارکند ﴾
سکون راء مهمله ونون وفتح کافله ایکی معنایه در اول نارستان یعنی نارلق ثانی اول کویه دیرلر که
آنده انار وافر اوله کذا فی التحفه ﴿ ناروند ﴾ نارون دیدکلری اغاج کذا فی التحفه ﴿ ناستاد ﴾
کسر سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله بر موضع ویاخود بر ناحیه نامی اوله مولانا هاتفی بیت زکابل

زکابل ناستاد تا آب سند * زدریا کذشت ودر آمد بهند ﴿ ناکوارد وناکورد ﴾ کلاهما بضم الکاف
وسکون الراء المهمله بمعنی کرانیٔ شکم یعنی بد هضمی ناکوار دخی دیرلر هضم اولمز معناسنه استاد
لطیفی بیت هر که اندر معده دارد ناکوارد * کلشکر آرد زبانش خاصه آرد ﴿ نامراد ﴾
ضم میم وفتح راء مهمله ایله محروم یعنی واصل مراد اولمیان میر نظمی بیت اهل دل را کام دنیا
بهره نیست * از مراد بر نامرادان چهره نیست ﴿ نامرد ﴾ ایکی معنایه کلور اول لئیم وخسیس
ثانی بهادر اولمیوب قورقق اولانه دیرلر ﴿ نامزاد ونامزد ﴾ کلاهما بسکون المیم وفتح الزاء المعجمه
مأهل ایچون کوچکدن ولیسی اذنیله نشان قونیلن دختره دیرلر دیار رومده یاوقلو دیرلر چغتای
لساننده اتاغلیغ دیرلر سبعهٔ سیاره ده بشنجی حکایه ده مهر وسهیل وصفنده کلور بیت مهر
زلفیغه کونکلی باغلیغ ایدی * کویا بو انکا آتاغلیغ ایدی ﴿ نورد ﴾ فتح واو وسکون راء
مهمله ایله جنك معناسنه که نورد ونبرد دخی دیرلر حکیم اسدی بیت جهان کشت بر کرد آورد
جوی * زخون کشت در جای ناورد جوی * ومبارزت وپهلوانلق معناسنه شمس فخری بیت
دلیرانش که آوردند پرخاش * کشد از کینه با بهرام ناورد * حکیم خاقانی بیت با بنده چه
کینه است کردون را * با پشه عقاب را چه ناوردست * وله ایضا بیت ناورد محنتست درین تنکنای
خاك * محنت برای مردم ومردم برای خاك * شرفنامه ده ومؤید الفضلاده بمعنی رفتار نقل
اولنوب شیخ نظامی نك بو بیتنه متمسك اولمشلر بیت تا بجایی رسید شان ناورد * که بد آنجای
دل قرار آورد * وله بیت خیالی کرد با خود کین جوانمرد * که زد بر دور من چون چرخ ناورد *
﴿ ناهد وناهید ﴾ کلاهما بکسر الهاء اوج معنایه کلور اول دختر نار پستان که ناهده وناهیده
دخی دیرلر ثانی زهره یلدزینك آدیدر مولانا محمود ابن یمین بیت تیر کردون همه انواع فضائل
دارد * لیك در ملك طرب کامروا ناهیدست * خواجه سلمان بیت بیاد بزم او کیرد قدح
ناهید در میزان * به پیش تخت او بندد کمر خورشید در جوزا * شمس فخری بیت بود طفیلی
خوان سعادت برجیس * بزد بسیلی مطرب ببزم تو ناهید * ثالث بوستاندن سبزه کش
اولانه دیرلر مذکور یلدزه عربیده زهره وفارسیده ناهید وچغتایده چولپان دیرلر ﴿ نای نبرد ﴾
بوری که عجمده کره نای دیرلر مولانا هاتفی بیت خروشید چون کوس ونای نبرد * در آورد قوت
ببازوی مرد ﴿ نبرد ﴾ فتح باء موحده وسکون راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول جنك
پیکار معناسنه که نابرد وناورد دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت فرامرز پیش پدر شد چو کرد *
به پیروزی روز کار نبرد * شیخ سعدی بیت صلحست میان کفر واسلام * ما با تو هنوز در
نبردی * وله بیت وکر زو توانا تری در نبرد * نه مردست با ناتوان پنجه کرد * ثانی شجاع ودلیر
معناسنه حکیم فردوسی بیت نخستین یکی نامدار اردشیر * سر شهریاران نبرد ودلیر *
﴿ نبشلد ﴾ سکون باء موحده وضم شین معجمه وفتح لامله بمعنی نخسبد ورساینده نشود
ابو شکور بیت که بی داور این داوری نکسلد * که بر بیکنه هیچ بر نبشلد ﴿ نبیلاد ﴾ کسر
باء موحده وسکون یای تحتانیله بمعنی بنیاد ﴿ نجند ﴾ فتح جیم وسکون نونله اندوهکین وافسرده که
نژنده دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ نخجد ونخجند ﴾ کلاهما بسکون الخاء المعجمه
ونون وفتح الجیم اوج معنایه کلور اول دمور چرکی عربیده خبث الحدید دیرلر شمس فخری بیت

کر آهنکران شکر جود تو کویند * بکوره درون زر شود جمله نخجد * ثانی طاری اتمکی
معناسنه استاد منجیك بیت دومار کزنده دولب بردو سویش * ازان قلیه بهتر وزان نان نخجد
ثالث ایاق طاشی ایتدکاری سنك خفیف ﴿ ند ﴾ رشد وافزونی ونمو معنالرینه ابو الفرج رونی
بیت کر بخت راوجاهت واقبال را ندست * از خدمت محمد وبهروز احمدی * عربیده ایکی
معنایه کلور اول خوشبو نسنه لر نوعندن حکیم سوزنی بیت هوای او بدو شاهین دل از برم
بربود * که چنك شاهین از مشك بود وعنبر وند * ثانی بمعنی رفتن ورمیدن وکسر نونله ینه عربیده
بی مثل ومانند معناسنه در ﴿ ندید ﴾ کسر دال مهمله وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه کلور
اول افزون شدن ونمو یافتن یعنی زیاده اولمق وبیومك ثانی فعل ماضی در کورمدی معناسنه در
ابو المعانی بیت ندید دیدهٔ دوران نظیر تو محبوب * خرد بکفت بدل را مرا شد این مطلوب *
﴿ نرد ﴾ سکون راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول قمار اویونی ثانی اغاجك بدنی که شاخی
وکرهی اولمیه حکیم سوزنی بیت نو بنو از شجر جود تو یابد هر روز * درو دینار ودرم میوهٔ نرد وورقه
مختاری * قطعه * ای خداوندی که فضل وفخر وجاه وعز تو * آن چه بیخست این چه نردست
آن چه شاخست این چه بار * آن چو بیخ آبدارست این چو نرد پایدار * آن چو شاخ
باردادست این چو بار مایه دار * مولانا کسایی بیت مردم اندر خور زمانه شدست * نرد
چون شاخ کشت شاخ چو نرد * شمس فخری مطلق اغاج پاره سی معناسنه در دیوب بو بیتی
نظم ایلمش بیت به نیروی شهنشه کردن شیر * بکوبد پشتشان بی کرز وبی نرد ﴿ نزد ﴾
سکون زاء معجمه ایله عربیده کی عند معناسنه که نزد من نیم یانمده دیمك اولور شیخ عمر خیام
* رباعی * کفتی که کنه بنزد من سهل بود * این نکته نکوید آنکه از اهل بود * علم ازلی علت
عصیان بودن * نزد عقلا زغایت جهل بود * چغتای لساننده یاننده دیجك یرده آلیدا دیرلر بعض
نسخه ده آخرنده الف وبعضنده ها یازارلر اما غزللرده ردیف واقع اولمشدر اکثریا اول غزلیات
حرف الف قافیه سنده ثبت اولنمشدر جمله دن برینك مطلعی بودر میر علیشیر بیت ای کونکل
کر کیمسه احوالیم دیماس یار آلیدا * خاطریم کیمدین ملول اولسون کیمیم یار آلیدا ﴿ نسرد ﴾
ضم سین وسکون راء مهملتین ایله شکاری وسکون سین وضم راء مهملتین ایله ده مرویدر کذا
فی المجمع ﴿ نسود ﴾ ضم سین مهمله وواو معروفله بمعنی لحشان یعنی غایت صیرنجق ویومشق که
نسن ونسو دخی دیرلر ﴿ نشواد ﴾ سکون شین معجمه ایله تورانیلردن برمبارز پهلوان آدیدر
حکیم اسدی بیت پس صف بمهیاز وسنباد داد * کمینکه بکرداب ونشواد داد ﴿ نعلبند ﴾
معروف ترکیده دخی نعلبند دیرلر عربیده بیطار دینلور ﴿ نغخواد ﴾ سکون غین ونون وفتح
خاء معجمتین وواو معدوله ایله نانخواه دیدکاری تخمدر که دیار عجمده اتمك اوزرینه چچارلر
لذت ویرمکیچون نغخوالان دخی دیرلر هندی لساننده اجواین دیرلر حکیم سوزنی بیت شعر
مرا عراینه از هزل چاشنی * باید بجای بلبل وکشنیز ونغخواد ﴿ نغیود ﴾ سکون غین معجمه
وضم یای تحتانیله آلو اغاجی نغو دخی دیرلر ﴿ نفس آباد ﴾ فتح فا وسکون سین مهمله ایله
بیاض جکروشش معناسنه ده مرویدر ﴿ نقد ﴾ حاضر والده اولان نسنه نقدینه دخی دیرلر
مقابلی نسیه در ﴿ نقشبند ﴾ نقاش معناسنه نقش بغلایجی دیمك اولور مولانا هاتفی بیت رقم

رقم سنج این نقش خاطر پسند * نمونه جبین داشت ار نقشبند ﴿ نقش زیاد ﴾ قمار اویونلرندن
براویوندر که خصمك نقشی زیاده کلوب شرط اولان مالك اوزرینه بر اولقدر دخی زیاده ایدر مولانا
محمود ابن یمین بیت الحق نشان نقش زیاد آن دهان تست * موهوم نقطه ایست نه پنهان
نه آشکار * نرد جمله یدی نوع اویوندر که بونلردر فارد زیاد بستاده خانه کیر طویل هزاران که
ده هزار دخی دیرلر منصوبه خواجه سلمان بونلری ایکی بیتده ذکر ایلمش * قطعه * فارد ز عقل
ماندن خصمی که کم زیاد * در معرضت ستاده مقید بششدرست * کوران خانه کیر حکایت
مکن طویل * با آنکه ده هزار کسش چون تو چاکرست ﴿ نکرزد ﴾ سکون کاف فارسی وفتح
زاء معجمه وراء مهمله ایله بمعنی چاره نبود ناصر الدین بیت عیش ما را نکرزد از جام می * آن می
کش درد سر نبود زپی ﴿ نکوهد ﴾ ضم کاف وفتح ها ایله بمعنی عیب کند وسرزنش دهد یعنی عیب
ایدر وطعنه ویرر شمس فخری بیت جهان چو خاك در تست وعرصهٔ ملکت * چرا نکوهد
عقلش بهمت پك ولك ﴿ نکوهید ﴾ یعنی عیب وسرزنش کرد کذا فی المجمع ﴿ نلند ﴾
فتح لام وسکون نونله دمور بیل ودمور کورك که باغچه تیمار ایدرلر ﴿ نماد ﴾ بمعنی نمود یعنی
کوستردی وکوسترر کذا فی المجمع ﴿ نماز بامداد ﴾ صباح نمازی معناسنه که نمازك معناسی
محلنده ذکر اولنور ﴿ نمد ﴾ فتح میمله کچه معناسنه در خصوصیله عربیده لباد دیرلر مولانا هاتفی
بیت خروشی چو ابر بهار از ستم * بکردن نمد کرده از دیده نم ﴿ نمکسود ﴾ فتح میم وسکون
کاف وضم سین مهمله ایله هر طوزلو اولان طعام وغیری عموما وباصدرمه خصوصا عربیده لحم قدید
دیرلر که صغراتینی طوزلیوب قوریدرلر ﴿ نمید ﴾ کسر میم وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه
کلور اول نم دیده یعنی رطوبت هوادن یاش اولمش نسنه نمیده دخی دیرلر ثانی نومید لفظندن
اختصار اولنمشدر شاعر بیت نباشد نمید از خدای بزرك * بجز کافر تیره رای وسترك *
فرهنك وفاییده بمعنی امیدوار مرقومدر اما ضم نونله حکیم سنایی ناامید معناسنه ذکر ایتمشدر
بیت مهرش ادریس را بداده نوید * لطفش ابلیس را نکرده نمید ﴿ نواد ﴾ بوزن جواد
صغش معناسنه در ﴿ نود ﴾ بوزن دهد مراتب اعداد ده عدد طقسانه دیرلر میر نظمی بیت
چون رسد عمر تو بسال نود * از جهان رخت زندکانی بند ﴿ نودد ﴾ سکون واو وفتح دال
مهمله ایله بمعنی پیچش یعنی بوکلم ﴿ نورد ﴾ فتح واو وسکون راء مهمله ایله اون معنایه کلور
اول پیشکش معناسنه شیخ نظامی بیت نورد ملوکانه پیش از شمار * شتر بار زرینه بیش از هزار
ثانی بمعنی طومار وله بیت اثرهای آن شاه آفاق کرد * ندیدم نکارنده دریك نورد * ثالث
بمعنی کنام یعنی وحشی جانور اینی وله ایضا بیت چو ماران بود روز با یاد کرد * برون ناورد خویشتن
از نورد * رابع بمعنی نقد حاضر وله ایضا بیت در انبار آکنده خوردی نماند * همان در خزینه
نوردی نماند * خامس دورمك نوردیدن وپیچیدن معناسنه شیخ سعدی بیت هر نوردی که
ز طومار غمم باز کنی * حرفها بینی آغشته بخون جکرم * استاد عنصری بیت خواجه از مهتران
نورد منست * همچنان شعر من بدلش نورد * سادس برابر ومانند معناسنه شیخ نظامی بیت
بسا رعنا زنا کو شیر مردست * بسا مردا که با زن در نوردست * سابع قماش واکر بز طوقندقجه
صاریلان اغاج که عربیده منوال دیرلر حکیم خاقانی بیت همه آفاق آکهند که باز * کار خاقانی

ازنورد کذشت * ثامن جنك وخصومت که ناورد دخی دیرلر شیخ نظامی بیت دزی دید
با آسمان هم نورد * نبرد کسی نام او در نبرد * تاسع درزیلرك معروف دیکشلری ابو المعانی بیت
درزی بچه دوخت جامه با نورد * مزد او را نقد جان کردم بدست * عاشر بمعنی لایق وپسندیده
مولانا کسایی * قطعه * نورد بودم وناورد من مورد بود * برای درد مرا ترك من همی پرورد *
کنون کران شدم وسرد وتا نورد شدم * ازان سپس که بخیری همی بپوشم درد * ضم نونله شهر
کازرونك قدیم آدیدر ﴿ نوراسپهید ﴾ سکون واو وراو سین مهملتین ویای تحتانی وکسر
همزه وهایله نفس ناطقه یه دیرلر باء فارسی یرینه فایله ده جائزدر ﴿ نورآورد ﴾ سکون واو
اول وفتح راء مهمله وواو ثانیله پرنجدن وتاقردن دبه کبی بر ظرفدر ایچنه یاغ وبال وامثالی نسنه
قویوب سفره کوتوررلر ﴿ نوشاد ﴾ سکون واو ایله ترکستان مملکتنده بر شهرك آدیدر خوبلری
مشهوردر میرخسرو بیت زاهد به پند دادن بیچاره مست را * خاطر بسوی لعبت نوشاد میرود
ظهیر فاریابی بیت مرا ازان چه که سیمین بریست در کشمیر * مرا ازان چه که شکر لبیست
در نوشاد ﴿ نومید ﴾ سکون واو ویای تحتانی وکسر میمله ایکی معنایه کلور اول محروم ثانی
مأیوس معناسنه ﴿ نوند ﴾ بوزن سمند التی معنایه کلور اول بمعنی تندرو یعنی تیز یوریجی عموما
شمس فخری بیت بدو کام از فلك خبر کویی * زه زه ای برق باد پای نوند * حکیم سنایی بیت
چکنی تو ز آب وآتش باد * چکنی تو ز خاك وباد نوند * واشکون ویورغه آت معناسنه خصوصا
حکیم سنایی بیت لعل شبرنك خطت رخسار کلکون ترا * چون نوند شاه ایران از در هرا کند *
اثیر الدین اخسیکتی بیت بنامیزد تکی دارد نوند باد رفتارش * که پهنای بساط کون ناید نیم
فرسنکش * کثرت استعمال ایله مطلق آته علم اولمشدر حکیم فردوسی بیت ز نعل نوندان
پولاد میخ * زمین را ز جنبش بر افتاد میخ * حرکتده سرعتی اولدوغندن حقیقتا اوصاف اسبدن
اولمق مناسبدر وله بیت سمند نوندش همیراند نرم * برو بر همی آفرین خواند کرم * حکیم اسدی
بیت نوندی هم آنکاه شه بر نشاند * بسوی شه بلخ واو را بخواند * ثانی بمعنی پیك وخبر آور
استاد رودکی بیت چرخ چنین است وبدین ره نورد * لیك بهر نیك وبدت شه نوند * حکیم
فردوسی بیت نوندی بیامد ز هر سو دوان * باکاه کردن بر پهلوان * ثالث بمعنی سپند یعنی
اوزرلك آتش اوزرینه قونلدقده صچرادغی مناسبتله جائز کورمشلر حکیم سنایی بیت از پی
چشم زخم خوش صنمی * خویشتن را بسوز همچو نوند * رابع آواز بلند معناسنه حکیم فردوسی
بیت نوندی بیفکند پس دیده بان * ازان دیده که تا در پهلوان * خامس مؤید الفضلاده
بر مقام آدیدر که آتشکدهٔ برزین آنده واقع ایدی حکیم فردوسی * مثنوی * بجایی کجا نام او بد
نوند * بدو اندرون کاخهای بلند * کجا آزر تیز برزین کنون * بد آنجا فروزد همی رهنمون *
سادس ادات الفضلاده نام کوهی یعنی اسب واشتر تیز رو معناسنه مرویدر ﴿ نوید ﴾ کسر
واو وسکون یای تحتانیله اوچ معنایه کلور اول بمعنی مژده ظهیر فاریابی بیت مرا مبشر اقبال
بامداد بکاه * نوید عاطفت آورد از آستانهٔ شاه * ثانی قوت معناسنه مذکور معنایله ایکی
معنایه شمس فخری * قطعه * مبشران قضا وقدر بنیل مراد * همی دهند جناب ترا
همیشه نوید * لب ولیٔ تو باد از خرمی خندان * تن عدوی تو باد از عنا چو نال نوید * ثالث

ثالث بمعنی نواله کذا فی فرهنك جهانکیری فرهنك حسین وفایی ده وفرهنك میرزاده بمعنی نوان
یعنی متحرك ولرزان میر عماره بیت نال نویده بسان سوسن آزاد * بنده بدان نال ونال وار نویدم
﴿ نهاد ﴾ سرشت وخلقت یعنی یرادلش حکیم سنایی بیت ای شده در نهاد خود عاجز *
کی شناسی خدایرا هرکز * شمس فخری بیت چو تو نبیند وچشم خرد نکو آیین * چو تو نیارد
دور فلك کریم نهاد * ثانی بمعنی رسم وعادت مولانا کسایی بیت خدای عرش جهانرا چنین نهاد
نهاد * که کاه مردم ازو بر غمند وکاهی شاد ﴿ نهارید ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله بمعنی
ترسید یعنی قورقدی فعل ماضی درکه مصدری نهاریدن کلور شمس فخری بیت رخ مریخ رزد
از چیست کویی * مکر کز انتقام شه نهارید * فرهنك وفایی ده زاء معجمه ایله نهازید ونهازد
واقعدر کذا فی الاداة ﴿ نهاوند ﴾ فتح واو وسکون نونله ایکی معنایه در اول دیار عراقده بر شهر
وقربنده بر طاغ آدیدر کوه نهاوند دیرلر وبو مشهور اولمشدر ثانی موسیقیده بر مقامدر امیر خسرو
بیت چنان کز سینه غم را بیخ بر کند * فرو کفت این غزل را در نهاوند * حکیم انوری بیت
غزلکهای خود همی خواندن * در نهاوند وراهوی وعراق ﴿ نیارد ﴾ فتح یای تحتانی وراء مهمله
ایله اکرچه حکایة عن الماضیدر اما نفی قدرت ایچون استعمال اولنور وزمان حالده ومستقبلده
هر فعل که آندن قدرت نفی اولنه آنك مصدری ویاخود قائم مقام مصدری اوزرینه ادخال اولنور
نیارد ستدن ونیارد بردن وامثالی کبی مولانا هاتفی در تیمورنامه بیت بنام خدایی که فکر وخرد *
نیارد که تا کنه او پی برد ﴿ نیخامد ﴾ فتح یای تحتانی وجیم ومیم وسکون نونله انجامیدن لفظندن
نفی مضارعدر آخره ایرمز معناسنه ﴿ مع الراء المهمله * نااستوار ﴾ ضم همزه وتاء مثناة
وسکون سین مهمله ایله ایکی معنایه در اول محکم اولمیان نسنه ثانی خاین وناقابل آدمه دیرلر
میر نظمی بیت هر که عهدش سست وشد نااستوار * دور شو از وی مدارش دوستدار *
﴿ نابکار ﴾ فتح باء موحده وکافله ایکی معنایه در اول مفسد وفعل نامقبول صاحبی ثانی بطال
طورب ایش اشلمین آدمه دیرلر ﴿ ناچار ﴾ ایکی معنایه در اول ضروری ثانی بیچاره ومددسز
معناسنه ابو المعانی بیت ناچار کشد اهل دل این محنت دنیا * ورنه شود از کوه کران تاب نیارد
﴿ ناخن بر ﴾ ضم خاء معجمه وباء موحده ایله ﴿ ناخنکیر ﴾ ضم خاء معجمه وسکون نون ویای
تحتانی وکسر کاف فارسیله ایکی معنایه در اول طرنق کسه جك آلت ثانی طرنق کسیجی
معناسنه هم فاعل وهم مفعول استعمال اولنور ﴿ نادار ﴾ فتح دال مهمله ایله مفلس وبی نوا
مولانا هاتفی بیت ز نظارهٔ آن هراسان سپاه * چو نادار از دیدن قرض خواه ﴿ نارود ﴾
سکون راء مهمله وفتح واو ایله بمعنی دختر نار پستان کذا فی الاداة ﴿ ناسور ﴾ ضم سین مهمله
ایله اوکلمز جراحت معناسنه ابو المعانی بیت نشد به در رسیده عمر آخر * مکر این زخم دل
ناسور بودست ﴿ ناقر ﴾ کسر قافله چنك دیدکلری سازدر ﴿ ناکاهکیر ﴾ فتح کاف اول
وکسر ثانیٔ فارسیین وسکون هایله شبیخون ایدن مولانا هاتفی بیت شبیخون رسانان ناکاه کیر
ره خواب را بسته بر سد قیر ﴿ ناکزیر ﴾ ضم کاف فارسی وکسر زاء معجمه ایله بمعنی ناچار وضروری
حکیم انوری بیت ناکزیر زمانه بادبقات * مرز جارونه وسه ناکرزاست ﴿ ناکوار ﴾ ضم
کاف فارسیله هضمی عسیر اولان نسنه شمس فخری * قطعه * ظلم در ایام عدل ورافتست *

مانند درسوراخ غم چون سوسمار * آزازانعام عامت مانده است * روز وشب درخردوزنج ناکوار * وعلت تخمه یعنی امتلاء معده استادلبیبی بیت ازسخای تونا کوارکرفت * خلق را یکسرومنم ناهار ﴿ ناکور ﴾ ضم کاف فارسی وفتح واوایله بمعنی ناخوش ونا کوارمرقوم شاه ناصر خسرو بیت بمجلس تودهی راشکایتیست شکرف * که سال سفله بدید آید وزمان ناکور * ﴿ نام آور ﴾ صاحب نام وشهرت نامور ونامدار دخی برمعنایه کلور مولاناهاتفی بیت تصور نکرده به ازخودکسی * زنام آوران بودغافل بسی ﴿ نامدار ﴾ سکون میمله صاحب نام ومشهورانام معناسنه در ﴿ نامور ﴾ سکون میم وفتح واوایله نامدار یعنی نام صاحبی شیخ سعدی بیت بس نامور بزیرزمین دفن کرده اند * کزهستیش بروی زمین هیچ نشان نماند ﴿ نامه بر ﴾ فتح میم وباء موحده ایله پیك وقاصد نامه ایلدیجی بوندن رکوکرجنه مرغ نامه بردیدکلری برچفت کبوترك دیشیصنی برشهرده آلیقویوب ارکلکین آخر دیاره کوتورلر اقتضا ایتدوکی محل برنامه یازوب قناديى التنه باغليوب صالیوررلر اوچوب دیشیسی اولدوغی یره وارر اکثریاسرحد لرده ایدرلر ابوالمعانی بیت عرض حال خودنوشتم صفحهٔ دل راهمین * سوی جانان عزم کرده همچو مرغ نامه بر ﴿ ناوسار ﴾ سکون واووفتح سین مهمله ایله اپکی معنایه در اول دکرمان ارق معناسنه خصوصا ثانی اول ساقیه که بوستان ومزروعات صوارمق ایچون وچشمه دوحوضلره صوآفق ایچون ارق ایدرلر عموما ﴿ ناهار ﴾ بمعنی کرسنه یعنی آج حکیم فردوسی بیت نهادند خوان وبخندید شاه * که ناهاربودی همانابراه * فرهنك جهانکیریده بمعنی ناستتا یعنی برکسنه طعام جزوی تناول ایده وطویمش اولمیه انکا ناهاراوشکسته سندیرلر کمال اسمعیل درقسمیه بیت بعضراوکه جهانی کجا یرازسردوق * فروبردکه شکسته نکرده اش ناهار * حکیم ناصرخسرو بیت ای بازسفید خورده کیکان * مردارمخور بشان ناهار * مؤید الفضلاده بمعنی کاهش وکذارش تن مسطوردربعض فرهنکلرده نهارواقع اولمشدر ﴿ ناهموار ﴾ مناسب اولمین کسنه هرنه اولورسه ودوزاولمین یره ده ناهموار دیرلر ﴿ نایر ﴾ کسرپای تحتانیله اپکی معنایه در اول لوله که چشمه لرده ومصلقلرده ایدرلر نایره دخی دیرلر ثانی شعرده قافیه معناسنه دراما قافیه طقوزنوعدیرنوعنه نایردیرلر ﴿ نیپور ﴾ ضم باءفارسی وواومعروفله نفیرمعناسنه در میرابل رازی بیت نه باباونه باخواجه نه پورست * درازوخشك ولاغرچون نیپورست ﴿ نبهره ﴾ فتح باءموحده وسکون هایله کحمزاقچه وفنانسنه ودون وفرومایه آدمه دیرلر نبهره دخی دینلور ﴿ نجار ﴾ فتح جیمله قرلجه که زنان یوزلرینه سورلرغازه وکلکونه وفکر دخی دیرلر ﴿ نجیر ﴾ کسرجیم وسکون یای تحتانیله آهارمعناسنه که اسم عامدرکاغده اولسون قماشه وبزه اولسون میرنظمی بیت برویش آنقدرصیقل همیدد * نجیری کو.. یابرکاغدافتاد ﴿ نخار ﴾ فتح خاءمعجمه ایله بمعنی ناهارمرقوم یعنی ناشتا ﴿ نخجیر ﴾ سکون خاءمعجمه ویای تحتانی وکسرجیمله ایکی معنایه کلور اول صیدوشکارمعناسنه میرخسرو بیت بازآن سوارمست بنخجیرمیرود رستم زکاروکارپند پیرمیرود * ثانی هرشکار اولنورجانوره دیرلر عوماوطاغ یکی سنه دیرلر خصوصا مختاری بیت بیندازبعس چشم نخجیروبناکوش تندرو * دستهاپرزکس وکه پایها پرناروبن * یعنی شکارکردن شیخ نظامی بیت چنین فرمودخورشیدجهانکیر * که خواهم

که خواهم کردروزچندنخجیر * یعنی شکاروله بیت زبارکران خوشه خم کشته بود * تك وتاب نخجیرکه کشته بود ﴿ نر ﴾ التی معنایه کلور اول ارکك معناسنه اسم عام در انسانه وحیوانده استعمال اولنور ثانی زشت وکریه معناسنه مثلا نرکدا ونره دیو دیرلر حکیم سنایی بیت علم دان خاصهٔ خدای بود * علم خوان شوخ ونرکدای بود * ثالث نام پدرسام درکه نریمان دخی دیرلر حکیم ازرقی بیت توان پادشاهی که کرزنده بودی * زمین بوسه دادی ترا سام نر * رابع آلت رجل معناسنه که حضرت مولانادرصفت کنیزکی که خرنری بجماع خودآموخته بیت * مثنوی * یك کنیزك یك خری برخرفکند * ازوفورشهوت وفرط کزند * آن خرنرراکان خوکرده بود * خرجماع آدمی پی برده بود * یك کدوبی بود حیلت سازه را * درنرش کردی پی اندازه را * دربرش کردی کدورا آن عجوز * تارود نیم دکروقت سپوز * کرهمه نره خراندروی رود * آن رحمدان رودها ویران شود * خامس موجهٔ آب سادس اغاجك اورته سنده اولان شاخلری بومعنالرده نره ونرّه دخی دینلور ﴿ نژغار ﴾ سکون زاءفارسی وفتح غین معجمه ایله بانك ونعره وصدای باندکذافی التحفه ﴿ نسار ﴾ فتح سین مهمله ایله بمعنی نساء مرقوم ﴿ نستر ﴾ سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله کل نصرین دیدکلری خوشبو بیاض شکوفه درکه نسترن ونسترون ونسترین دخی دیرلر حکیم خاقانی بیت عیسی حلال کرده از خارهای کابین * ادریس سبحه کرده ازغنچهای نستر ﴿ نسر ﴾ فتح سین مهمله ایله ایکی معنایه دراول سایبان معناسنه شمس فخری بیت ملاءدرتاب زافتاب ستم * سازدازه مدل توهمیشه نسر * ثانی طاغ باشلرنده بعض چوبدن واوتدن مختصراولرایدوب ایچنه باجدارلر وسائرکسنه لردخی اوتورلر استاد رودکی بیت نسری ساخت برسرکهسار * دورماند ازسرای خویش وتبار * فرهنك جهانکیریده کونش اصابت ایتمین یرکه نسار وفسار دخی دیرلر وعربیده سکون سین ایله کرکس دیدکلری قوشه دیرلر وآسمانده داخل رصد اپکی کوکب آدیدر برینه نسرطایر وبرینه نسرواقع دیرلر ﴿ نسطور ﴾ نام صاحب مذهب ترسایان وآنلرك فقیه ودانشمندینه دیرلر حکیم خاقانی بیت نسطوردیدایت مسطوردردل او * کفت ازحواریان چوت دین پروری ندارم ﴿ نفیر ﴾ کسرفا وسکون یای تحتانیله اوج معنایه کلور اول بوری که نای روبین ونای کاودمدخی دیرلر خواجه سلمان بیت کوس بانالهٔ نفیربود * کوه بانعره وفغان باشد * ثانی قبانای که سورنا کبی یوقاری باشنه دل قویوب اوفورلر ترکیده دخی نفیر دیرلر ثالث اول صدا که بوری وسورنا ونای دن ظاهراولور مولاناهاتفی بیت کذشت ازثریاصفیر ونفیر * رمیدندمرغان سدره زنفیر * حضرت مولانا قدس سره بیت کزنیستان تامرا ببریده اند * وزنفیرم مرد وزن نالیده اند * بویله صدای نای اولمق اقتضا ایدرکه مثنوی شریفك ابتدا بیتنی نی لسانندن حکایه ایدر ﴿ نکدر ﴾ سکون کاف وفتح دال مهمله ایله برموضع یاخود برطائفه آدی اوله مولاناهاتفی بیت همه خیل اوغانی ونکدری * بفرمانبری واطاعتکری ﴿ نمازدیکر ﴾ اپکندوقتی وایکندونمازی در وقت مزبورك مخصوص اسمی اولمغله صلوات نهاریه نك ثانیسی اولمغله کوندزه منسوب طوتوب نمازدیکر تسمیه اولمشلر وقت ظهردن بیکره واقع اولدوغی اجلدن ﴿ نمازکزار ﴾ نمازقایجی کزارنده نمازتقدیرینه عربیده کی

مصلی معناسنه ﴿ نمدار ﴾ سکون میم وفتح دال مهمله ایله نمناك معناسنه ﴿ نمکزار ﴾
فتح میم وزاء معجمه وسکون کافله طوزله یعنی طوز حاصل اولدوغی یر عربیده سبخه دیرلر فتحات
ثلثه ایله کلزار وچمنزار کبی میرنظمی بیت سراپا بوده آن صحرا نمکزار * کذشتن مرغ از آنجا
بود بیزار ﴿ نمکسار ﴾ فتح میم وسین مهمله وسکون کافله طوز حاصل اولان موضع نمکزار کبی
﴿ نمکسور ﴾ فتح میم وسکون کاف وضم سین مهمله ایله بمعنی نمکسود مرقوم یعنی طوزلوات
وطعام دیکر ﴿ نمیر ﴾ کسر میم وسکون یای تحتانیله بسیار خوار وکاهل معناسنه میرنظمی
بیت چو کاو عمل مانده ناید بکار * هر آنکس نمیرست وبسیار خوار ﴿ نواکر ﴾ فتح کاف
فارسیله سازنده وکوینده وخواننده معناسنه میرنظمی بیت بمجلس شد نواکر نغمه پرداز
که زهره هم در آنجا کشته دمساز ﴿ نواله بر ﴾ فتح لام وضم باء موحده ایله بچاق معناسنه که عربیده
سکین دیرلر کسر ئین ایله ﴿ نوبر ﴾ سکون واو وفتح باء موحده ایله تازه وهنوز ایرشمش میوه که
نوباوه دخی دیرلر شیخ نظامی بیت نوبر باغ هفت چرخ کهن * درة التاج عقل وتاج سخن *
﴿ نوبهار ﴾ اوج معنایه در اول فصل ربیع ثانی آتشکده وثالث بتخانه معناسنه مثال
آتشکده حکیم فردوسی * مثنوی * چو کشتاسب را داد لهراسب تخت * فرود آمد از تخت
وبربست رخت * ببلخ کزین شد بدان نوبهار * که یزدان پرستان بدان روزکار * مران خانه
داشتندی چنان * که مرمکه را تازیان اینزمان * مثال بتخانه امیر معزی بیت بهار چین که
ازان روی بزم وخانهٔ خویش * اکرچه خانهٔ تو نوبهار برهمنست * بو معنایه مسعود سعد
سلمان بیت آورد نوبهار بتاتی وهیچ بت * مانند تو بخوبی در نوبهار نیست * مؤید الفضلاده
بمعنی خانهٔ بزرك که برامکه بلخ شهرنده بنا ایتمشلر ایدی حکیم انوری بیت ساحتت آب
قندهار ببرد * صفه ات بیخ نوبهار بکند * بو بیتده صنعت تجنیس واردر ﴿ نوحه کر ﴾ فتح
حاء مهمله وکاف فارسیله میت اوزرینه مرثیه اوقیوب آغلایجی معناسنه که عربیده نوّاحه دیرلر
﴿ نودر ﴾ سکون واو ورا وفتح دال مهملتین ایله نام پسر منوچهر که افراسیاب النده کرفتار اولدی
حکیم سوزنی بیت ای شهنشاه فریدون فر دلیر دار وکیر * جم نکین نودرستان قارن تیر بهرام تیر *
﴿ نهار ﴾ فتح ها ایله ایکی معنایه کلو اول بمعنی ناشتا یعنی تمام طوق اولمیه که ناهار دخی دیرلر ثانی
نهاریدن لفظندن اسم مصدردر اکسلتمك واکسلمك معناسنه استاد فرخی بیت ملك برفت
وعلامت بدان سپاه نمود * بدان کهی که به بیخ نهار کرد نهار * شمس فخری بیت خدایکانا
هرچند ماه دانش وفضل * چو شخص فاضل وعالم کرفته است نهار * عربیده ایکی معنایه در
اول ظهور صبحدن غروب شمسه دك زمان ثانی خرچال وسنکخوار دیدکاری قوشك یاوریسی
معناسنه در ﴿ نهمار ﴾ سکون ها وفتح میمله فرهنك جهانکیریده اوج معنایه کلور اول بزرك وبسیار
اولان نسنه کمال اسمعیل بیت مرا بکام دل دشمنان مکن تکلیف * که از تحمل آن بار عاجزم
نهمار * حکیم فردوسی بیت چو ابلیس دانست کو دل بداد * برافسانه اش کشت نهمار
وشاد * ثانی یکبار وهمه مختاری بیت نهمار جهان چون اثر خاطر من کشت * تا زیور انعام
تو بربست ریاحین * ثالث مشکل وعجب معناسنه خواجه عمید لویکی بیت شاد بادیت
همیشه که زغم خصم امروز * شد چنان زار که نهمار بفردا برسد * مجمع الفرسده بمعنی کاری

کاری ویا چیزی عظیم وفرهنك میرزا ابراهیمده بمعنی عجیب میرخسرو بیت دربند پرواز است
خان بکذار سیرت بنکرم * زنیسان که بینم حال خود نهمار بینم دیکرت * زاء معجمه ایله ده
معانیٔ مرقومه یه مرویدر ﴿ نیشکر ﴾ سکون یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله شکر قامشی
بو معنایه مولانا هاتفی بیت نی نیزه خوردند اندر جکر * بدانسان که هندو خورد نیشکر *
﴿ مع الزاء المعجمه * ناچیز ﴾ کسر جیم فارسیله بیمقدار عربیده لاشی معناسنه شیخ سعدی
بیت بکفتا من کل ناچیز بودم * ولیکن مدتی با کل نشستم ﴿ ناز ﴾ ایکی معنایه در اول شیوه
واستغنا شیخ سعدی بیت نازت بکشم که نازنینی * تا بر سر وچشم من نشینی * ثانی حضور
وراحت معناسنه شاعر بیت برفتیم با نیزه های دراز * بر وتلخ کردیم آرام وناز * عربیده غنج
ودلال که شیوه یه یقین اوضاعدر ادات الفضلاده براغاجدر عربیده صنوبر دیرلر ﴿ نازنوروز ﴾
موسیقی ده بر نوا اسمیدر ﴿ نان پز ﴾ سکون نون وفتح باء فارسیله اتمك بشوریجی عربیده
خباز دیرلر ابو المعانی بیت بده نان نان پز را کر شناسی * اکر نیمش خورد کو خورده باشد *
﴿ نبتیز ﴾ سکون باء موحده وکسر تاء مثناة بعده یای ساکنه ایله اوجی غایت سوری اولان
نسنه خنجر واکنه وبیز کبی ﴿ نختیز ﴾ سکون خاء معجمه وکسر تاء مثناة بعده یای ساکنه ایله
بمعنی کمینکاه یعنی پوصویری ﴿ نخچیز ﴾ سکون خاء معجمه وکسر جیم فارسی بعده یای ساکنه
ایله بمعنی پیچیده یعنی صارلمش میرنظمی بیت بجامه خواب را کلبیز بوده * بشب تا صبح را
نخچیز بوده ﴿ نخیز ﴾ کسر خاء معجمه وسکون یای تحتانیله اوج معنایه کلور اول فرومایه
وکمینه حکیم ناصر خسرو بیت جان پرمایه همی چون بفروشی بنخیز * جز پرمایه همان به که
بارزان ندهی * ثانی کمین یعنی پوصو وکمینکاهه نخیزکاه دیرلر مسعود سعد سلمان * قطعه *
توای دل دژم باش وهمواره باش * توای دیده خونریز همواره ریز * به بیند به پیری که جان مرا
نشسته است چون شیر اندر نخیز * شمس فخری بیت سپهر بر رخ اعدای او کشیده کمان * زمانه
بر ره بدخواه او کشاده نخیز * ثالث اوزم چبوغن ویا خود غیری اغاجی کوکی یانندن اکدیروب یره
کومرلر که برسنه یرنده طورب کوك طوتدقدن صکره چقاروب آخر یره دکرلر اکا نخمدان وداران
دخی دیرلر ﴿ نغز ﴾ سکون غین معجمه ایله کوزل ولطیف که خوب معناسنه در استاد عنصری
بیت بکویش که من نامهٔ نغزناك * فراز آورید ستم از مغز پاك ﴿ نفت انداز ﴾ نفتدن مراد
آتش در که بعض قلعه محاصره سنده دشمن هجومنده اسکی بزلری نفت یاغنه باطروب وآتشه
یاقوب دشمن اوزرینه آتارلر اکا نفت انداز دیرلر وآتشبازلق ایدنه دخی دیرلر وفشنك آتمق کبی
هرنه اولورسه ﴿ نماز ﴾ معروف عبادتدر وخدمت وقوللق ایتمکه دینلور حکیم فردوسی بیت
پیاده شد از اسب وبرده نماز * کرفته ببر شاه کردون فراز * حکیم سوزنی بیت شهی که
بارکه اوست سجده کاه ملوك * همی برند بر آن سجدهٔ ملوك نماز * نمازی پاك وطاهر معناسنه در
ایمدی نماز دخی کشی یی کناهدن پاك ایتدوکیچون نماز دیدیلر عربیسی وضودر ﴿ نواز ﴾ ایکی
معنایه کلور اول تهمتدن ایراق اولمق ثانی نواختن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی در
دلنواز وعود نواز کبی ﴿ نوآموز ﴾ ایکی معنایه در اول یاوری طوغان که یوادن آلوب شکار
تعلیم ایدرلر ثانی هنوز مؤدبه ویرلمش طفله دیرلر ﴿ نوروز ﴾ سنه ده ایکی کوندر بری نیر

اعظم برج حمله تحویل ایتدوکی کوندرکه آذر ماهك اون برنجی کونی درکه نوروز کوچك ونوروز عامه
دیرلر وآنك تسمیه سنده ایکی وجه روایت اولنمشدر اولاحق سبحانه وتعالی عالمی وآدمی بوکونده
خلق ایلدی وجه ثانی اولدرکه جمشید جمله جهانی سیر وکشت وکذار ایلدی آزربایجانه کلدکده
جواهر ایله مکلل ومرصع بر تخت عالی نصب ووجهه سنی جانب شرقه وضع ایلیوب وباشنه
ذی قیمت جواهر ایله مزین تاجی کیوب وچقوب تخت اوزرینه اوتوردی چونکه کونش طلوع ایدوب
اول تاج وتخته طوقندی اولمرتبه شعاع وضیا وپرتو ظاهر اولدیکه عالمی روشن ایلدی خلق
آنی کوردکده شادمان اولوب این روز نوست دیدیلر چونکه زبان دریده وزبان پهلویده شعاعه
شید دیرلر وجم پادشاه معناسنه در شید لفظنی اکا مضاف ایدوب اکا دخی جمشید دیدیلر
ونوروز ثانی اولدرکه فروردین ماهك آلتنجی کونی که نامی خرداددر نوروز بزرك ونوروز خاصه دیرلر
وآنك وجه تسمیه سی اولدرکه جمشید اولکونده تخت اوزرینه طرز مرقوم اوزره اوتورب خاص
وعامه اذن ویروب جمله یاننه جمع اولوب کار عالم ایچون ایورسم ولطیف عادت وقانونلر قویوب
خلقه تنبیه ایلدی وایتدی الله تعالی سزی یرلغاسون کرکدرکه پاك صو ایله غسل ایدیکوز والله
تعالی نك نعمتلری شکرین ادا ایدیکوز وهر نفسده الله تعالی حضرتنك امرینی یرینه کتورمکه
سعی ایدیکوز وهر سال بو اسلوب اوزره عمل ایدیکوز ومنقولدرکه اکا سرهٔ عجم نوروز کوچکدن
نوروز بزرکه وارنجیه دك حاجات ناسی مقضی ایدرلردی ومحبوس اولنلری اطلاق ومجرملری عفو
ایدرلردی وخلقه انعام واحسانلر ایدرلردی وکندولر عیش وعشرت وذوق وصحبته مشغول
اولورلر ایدی ﴿ نونیاز ﴾ سکون واو وکسر نونله بر تازه نورسیده ابتدا کاره شروع ایتمکه دیرلر
اوقومق ویازمق وغیری صنعت هرنه اولورسه ابو المعانی بیت پیشهٔ جور وستم را چون هنوز
آموختست * کر کشد عاشق عجب نبود که طفل نونیاز ﴿ نهچیز ﴾ سکون ها ویای تحتانی
وکسر جیم فارسیله بمعنی پیچیده یعنی طولاشمش وصارلمش نخچیز دخی دیرلر شمس فخری بیت
چنان زمعدلتش کار مملکت شد راست * که شد ز زلف بتان باز وصمت نهچیز ﴿ نهماز ﴾
سکون ها وفتح میمله درت معنایه کلور اول بمعنی بزرك استاد رودکی بیت کنبدی نهماز بر پرده بلند
نه ستونش ابرو نه زیر بند * ثانی بمعنی بسیار وبی اندازه شمس فخری بیت ندید چون تو
جوانبخت شاه تخت شهی * اکرچه دید شهنشاه درجهان نهماز * ثالث بمعنی مشکل رابع
جنك عظیم معناسنه در ﴿ مع الزاء الفارسی * ناژ ﴾ چام اغاجی که ناج ونوژ دخی دیرلر شمس
فخری بیت چو عرعر سرافراز باد امدام * ببستان همی تا بود سرو وناژ * وسرو اغاجنه ده
دیرلر شاه ناصر خسرو بیت ای بی هنر خوب بچهره خردت کو * خود شرم نیایدت ازین قامت
چون ناژ * بو معنایه فاژ دخی دیرلر ﴿ ناژ فاژ ﴾ سکون زاء فارسی وفتح فایله استمك که خمیازه ودهاندره
دخی دیرلر عربیده تثاوب دیرلر ﴿ ناوژ ﴾ فتح واو ایله اغاج تکنه درکه ایچنده خمیر ایدرلر واثواب
یورلر ﴿ نکژ ﴾ فتح کافله اوزم چکردکی تاء مثناة ایله دخی مرویدر ﴿ مع السین المهمله * ناوس
ضم همزه وواو معروفله بمعنی آتشکده کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ ناشناس ﴾ کسر شین
معجمه وفتح نونله اکلمز لایفهم معناسنه ابو المعانی بیت مکن عیش وصحبت بهر ناشناس *
رسد مر ترا لابد از وی زیان ﴿ ناقوس ﴾ ضم قاف وواو معروفله بیوك چاکدرکه مناره کبی بر بلند بنا

بر بلند بنا ایدوب باشنه وضع ایدرلر ووقت معینده چالرلر صداسی بر ایکی فرسخ یره کیدر بعضیلر
ارغنون دیدکاری بیوك ساز معناسنه دیمشلر کفره کلیسالرنده بعض مخصوص کونلرنده چالرلر
ایریلی واوفاقلی ایچی بوش اغاچلردرکه بری بری یاننده دیزلمشدر کورك ایله نفس ویروب چالرلر
بی نظیر صدا لر ویروب درست مقاملر ظاهر اولور مولانا عرفی بیت مالب آلوده بهر توبه بکشاییم
لیك * بانك عصیان میزند ناقوس استغفار ما * عربیده دخی ناقوس وجمعنه نواقیس دیرلر
لواحد من الشعرا بیت قد قلت للعین ای الضرب یرلمکی * ضرب البواقیس ام ضرب النواقیس
﴿ ناکس ﴾ فتح کافله آلچق وسفله آدم معناسنه شیخ سعدی بیت شمشیر نیك زاهن بد چون
کند کسی * ناکس بتربیت نشود ای حکیم کس * شیخ نظامی بیت هان ناکس نان کس نباشی
با کربهٔ خوان کس نباشی ﴿ ناموس ﴾ ضم میم وواو معروفله خانهٔ صیادکه ایچنه کیروب آو
وشکار کوزه در عربیده عار وغیرت معناسنه ونام حضرت جبریل امین علیه السلام درکه ناموس
اعظم وناموس اکبر دخی دیرلر ﴿ ناوس ﴾ ضم واو ایله آتشکده معناسنه حکیم سنایی
* قطعه * کرچه زاغ سیاه کشتم من * نکزینم مقام جز ناوس * زاغ کر بشنود کند درحال
زین سخنها کرشمه بر طاوس * حکیم انوری بیت عاشر آن اکرم معاشر عشر * کویی از کبرکان
ناوسیست * وکورستان مجوس معناسنه ده روایت اولنمشدر ﴿ ناهوس ﴾ ضم ها وواو
معروفله بمعنی ناکاه میر نظمی بیت چو کرده ترك ننك وعار وناموس * بدید آید ازان سویش
بناهوس ﴿ نایموس ﴾ سکون یای تحتانی وواو وضم میمله بر ساز در قامشلرله دوزلمش موسیقار
دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ نبس ﴾ فتح باء موحده ایله مخفف ومشدد دخی جایزدر
بمعنی دخترزاده یعنی قزاولادی نبسه دخی دیرلر امیر خسرو در منقبت امام حسین رضی الله
عنه بیت صفت ذات او همین بس است * که رسول خدا یرا نبس است ﴿ نخاس ﴾
فتح خاء معجمه ایله سروکه پابوجیلر کونله بشنی اراسنده دیکرلر ﴿ نخس ﴾ سکون خاء معجمه
ایله غم وغصه دن چهره صولمق وضعیف وزبون اولمق معناسنه در عربیده کسمك ودرمك
معناسنه در ﴿ نرکس ﴾ سکون راء مهمله وکسر کافله زرین قدح دیدکلری چیچکك قتمرینه
دیرلر استعاره طریقیله شعرا محبوبك کوزینه تشبیه ایدرلر شعرلرنده کثرت استعمالدن چشم
معناسنه اولمشدر خواجه سلمان بیت ناتوان شد زهوای کل ودارد زهوا * رخ زرد وقد کوز
وتن لاغر نرکس ﴿ نسناس ﴾ سکون سین مهمله وفتح نونله حکیم اسدی طوسی روایتنده
هندوستان سرحدنده سراندیب قرینده بر کوه بلند واردر آدنه ذات هوام دیرلر آنده بر نوع مخلوق
اولور بویلری اوزون وبدنلری قیللو وکوك رنکنده وقیللری قزل وباشلرینك ایکی یانلرنده یوزلری وار
هر یوزلرنده ایکیشر کوزلری وار هر بریسی هم ارکك وهم دیشی درلر وطوغوررلر اولقدر قوتلو اولورلرکه
ایکیسی بر فیلی طوتوب اولدررلر ویرلر وبونلر بغایت سکردرلر اول قومه نسناس دیرلر وعربیده
میمونك ایریسنه دیرلر ﴿ نفس ﴾ فتح فایله معروف شیخ سعدی بیت هردم از عمر میرود نفسی
چون نکه میکنی نماند بسی * وسکون فایله ایکی معنایه در اول معروف درت مرتبه ایله تعبیر
اولنمشدر اول نفس اماره ثانی نفس لوامه ثالث نفس مطمئنه رابع نفس ملهمه در معنای
ثانی وجود موجودکه کندو ذاتنده دیمکده کندو نفسنده دیرلر میر نظمی بیت در هنرها بنفس

خود یکتا * هر جهت را شود زبون اعدا ﴿ مع الشین المعجمه * ناخن خوش ﴾ ضم خائین
معجمتین ایله بر نوع صدفدر ناخنه یعنی طرنغه مشابه اولور خوشبودر عربیده اظفار الطیب دیرلر
هندی لساننده تکه دیرلر بعض تراکیبه وعطریاته داخل اولور ناخن پریان وناخن دیو دخی دیرلر
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ ناخوش ﴾ واو مجهول ایله طبعه مناسب و موافق اولمیان
نشنه ومزاجه درست اولمامق معناسنه ﴿ ناخوش منش ﴾ واو مجهول وسکون شین معجمه
وفتح میم وکسر نونله معده بولنمق وطبیعت نادرست اولمق معناسنه در میر نظمی بیت شود
ناخوش منش از فرط باده * مخور از وسع طبعت می زیاده ﴿ نازبالش ﴾ سکون زاء معجمه
وفتح باء موحده وکسر لامله یوزیصدوغی ابو المعانی بیت می نهد بر نازبالش آن پری رخسار رو
پرتو خورشید افتادست بر کل توده را ﴿ نازش ﴾ کسر زاء معجمه وشین موقوف ایله نازلنمق
معناسنه اسم مصدردر ﴿ ناغوش ﴾ ضم غین معجمه وواو معروف ایله باش آشاغی صویه
طالمق شمس فخری بیت زهر که غوطه خورد در بر آورد زبحار * بسا کسا که بود مردن وی
از ناغوش * استاد لبیبی بیت کرد کرداب مکرد ای که ندانی تو شنا * که شوی غرقه چونا کاهی
ناغوش حوری ﴿ نالش ﴾ کسر لامله ایکلمك معناسنه اسم مصدردر ﴿ نانخورش ﴾
سکون نون وضم خاء معجمه وواو مجهول وکسر راء مهمله ایله اتمکه بر مقدار طعامی قاتق ایتمك
﴿ نانکش ﴾ سکون نون وکسر کافله چورك اوتی دیدکلری سیاه دانه لردر عربیده حبة الخضرا
دیرلر ﴿ نانمش ﴾ سکون نون وفتح میمله ایکی معنایه در اول کورلمامش نسنه یعنی برشی که
نظیری ومثلی اولمیه ابو المعانی * مصرع * نانمش بوده چنین حسن وجمال یکتا * ثانی یولسزلق
ایتمك معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ نبارش ﴾ فتح باء موحده وکسر راء مهمله ایله ایکی
معنایه در اول ستم آمیز سوز سویلمك ثانی دوشملو اولان سقفه ویقلملو اولان دیواره استحکام
ایچون قونیلان پاینده ترکیده دستك دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ نرمهٔ کوش ﴾
سکون راء مهمله وضم کاف فارسیله قولق یومشغی دیمکدر ابو المعانی بیت چنان بیمثل بوده
نرمهٔ کوش * همی یابد از آن آویزه قیمت ﴿ نسرین نوش ﴾ نام دختر سقلاب شاه درکه
بهرام شاه آنی حبالهٔ ازدواجه کتورمشیدی شیخ نظامی از هفت پیکر بیت دخت سقلاب
شاه نسرین نوش * ترك چینی طراز و رومی پوش ﴿ نعش ﴾ سکون عین مهمله ایله تابوت
معناسنه لغت مشترکه در شیخ سعدی بیت اکر نعشی دو کس بر دوش کیرند * لئیم الطبع
پندارد که خونست ﴿ نقش ﴾ سکون قافله ایکی معنایه در اول معروف ثانی پفتره که آنکله
طوغان چغررلر خواجه حافظ بیت داده ام باز نظر را بتذروی پرواز * باز خواند مکرش
نقش وشکاری بکند ﴿ نمش ﴾ سکون میمله مکر وحیله ودغلبازی معناسنه حکیم فردوسی
در یوسف وزلیخا بیت بکردار چمش کو زنان چمش * همه سحر وشوخی همه رنك ونمش *
وعربیده فتحتین ایله سفید وسیاه نقطه لره وسفید وسیاه صورتلره دیرلر ﴿ نوش ﴾ فتح واو
ایله ایکی معنایه در اول نواله معناسنه اسم مصدردر ثانی عوض وبدل معناسنه در ﴿ نه خوش
ضم خاء معجمه وواو مجهول ایله تاك دشتی یعنی یبان آصمه سی که سیاه دانه لو اولور عربیده
کرمة البیضا دیدکلریدر وسبب تسمیه سی قیش ایامنده قوریمز وچبوغی یاننده اولان اغاجه

اولان اغاجه صاریلور چقار صالقمنده اون واون ایکی دانه سی آنجق اولور اولی یشل آخری
سرخ اولور وچیچکی لاجوردی رنك اولور ﴿ مع الغین المعجمه * ناغ ﴾ قره اغاج اما بعض
فرهنکده شجرة البق دیدکلری اغاجدر ﴿ نان کلاغ ﴾ سکون نون وفتح کافله بر نوع اوتلقدر نمناك
یرلرده بتر مولانا جامی بیت مخور غم بهر طعمه از کلاغی کم نهٔ کورا * توکل چون درست آید
بر آمد از زمین نانش * وله ایضا بیت باغبان کر ترند بانك بباغ * قرص انجیر شود نان کلاغ *
﴿ نباغ ﴾ فتح باء موحده ایله مخفف انباغ درکه انباج ونباج دخی دیرلر قومه عورت معناسنه
﴿ نشوغ ﴾ ضم شین معجمه ایله بردارودر آغزده طوترلر دیش وآغز آغریسنه نافعدر
﴿ نغنغ ﴾ سکون غین معجمه وفتح نونله ماوراء النهرده استعمال اولنور بر بیوك کیله درکه هر بر کیله
غله تمام بر یوك اولور منزور دخی دیرلر ابو العباس بیت ای میر ترا کندم دشتیست بصد مار
یا نغنغکی چند ترا من شدم انبار ﴿ نفتغ ﴾ سکون فا وفتح تاء مثناة ایله کیله معناسنه شمس فخری
بیت حاتم عهد شیخ ابو اسحق * که دهد زر بدامن ونفتغ ﴿ مع الفاء * ناتف ﴾ کسر تاء
مثناة ایله حلوای پشمینه وبعض فرهنکده دبله دیدکلریدر وبعضیلر جوز ایله یاخود بادام ایله
اولان حلوادر دیمشلر والحاصل حلوا اولدوغی مقرردر اما نوعنده اختلاف ایلمشلر اصلی عربیدرکه
ناطف دیرلر تعجیم اولنمشدر نطف عربانده بر مشهور کمسنه نك اسمیدر اوائل حالنده بغایت فقیر
ایدی بعده بغتة دولته نائل اولدوغندن عربیده ضرب مثل اولمشدر صکره دن دولت بولان
آدم حقنده ضرب ایدرلر ومزبور نطف زمان دولتنده صاحب کرم وسخی اولمغله کندو اوغلی حقنده
دیمشدر بیت ابی النطف المباری الشمس انی * غریق فی السماحة والمعالی ﴿ ناف ﴾ خصوصله
کوبك معناسنه در مشکه نافه تسمیه اولندوغی آهونك کوبکنده اولدوغیچوندر وهر نسنه نك
درست اورته سی مثلا کعبهٔ معظمه وسط دنیاده اولمغله ناف زمین دیرلر یرك کوبکی معناسنه
کوبك انسانك اورته سنده اولدوغندندر خواجه سلمان بیت همچو مشك نافهٔ عبد مناف
از ناف ارض * داده از تبریز خلقش بوی ماچین وخطاست ﴿ نجف ﴾ فتح جیمله کوفه شهری
قرینده بر موضعدرکه امیر المؤمنین ویعسوب المسلمین حضرت اسد الله الغالب علی ابن ابی طالب
رضی الله عنه وکرم الله وجهه مرقد شریفلری آنده در زمان سابقده اول محلده بر دریا وار ایمش که
دریای نجف دیمکله شهرت بولمشدر حالا اول دریا یرنده آدم کله سی کبی دخی طاشلر واردر قیرسك
ایچندن در نجف دیدکلری بر لطیف بیاض شفاف طاش چیقار مولانا جامی بیت اصبحت
زائرا لك یا شحنة النجف * بهر نثار مقدم تو نقد جان بکف ﴿ نسف ﴾ فتح سین مهمله ایله
ایکی معنایه در اول بر شهرك اسمیدرکه قرشی دخی دیرلر ماوراء النهرده واقعدر ثانی بر نسنه یی
دیبندن قوپارمق ودخی صوامق معناسنه ده مرویدر ﴿ مع القاف * نپق ﴾ باء فارسیله
الی اوز چیره دست معناسنه مرویدر اما حرکتی اشعار اولنمامش آنجق تلفظی مفتوحه یه
انسب اولمغله بو محله یازلدی ونه طائفه نك لسانی اولدوغی دخی راقم الحروفك معلومی اولمدی
﴿ نسق ﴾ فتح سین مهمله ایله ترتیب وطرز واسلوب دیمکدر ابو المعانی بیت جفا وجور تو کر
اینچنین نسق ماند * برفته حال دل عاشقان خراب شود ﴿ مع الکاف * ناپاك ﴾ ایکی
معنایه در اول هر نه که کیرلی ویونمامش اوله عموما وجنب وحایض معناسنه خصوصا ثانی مردار

معناسنه در ﴿ ناجرمك ﴾ ضم جیم وسکون راء مهمله وفتح میمله بتکده او تورمق واو تورانه دخی دیرلر وبعض فرهنگلرده زهاد و مرتاضان ترسادن برآدم اسمیدر حکیم خاقانی بیت من وناجرمکی ودیر مخران * دربقراطیانم جا وملجا ﴿ نارخوك ﴾ سکون راء مهمله وضم خاء معجمه ایله ﴿ نارکوك ﴾ سکون راء مهمله وضم کافله نام افیوندر کذا فی المجمع ﴿ نارمشك ﴾ سکون راء مهمله وشین معجمه ایله ایکی معنایه در اول اطبا قتنده معروف بردارودر عربیده مشك الرمان واقماع الرمان دخی دیرلر فرهنك جهانکیریده نارهندی دیرلر بر تخمدر سرخ رنك میانده برمقدار یشل لك اولور خاصیتده سنبل هندی یه قریبدر تفصیلی طب کتابلرنده مذکوردر ثانی کوره آهنکران یعنی دمورجیلر اوجاغی ﴿ نازك ﴾ ضم زاء معجمه ایله بمعنی تنك و باریك وظریف وخوش طبع ودخی محبوب معناسنه که بت وفغ ومغ ونکار وجانان معنالری کبی در امیرخسرو بیت رسید نازك من ای نظارکی زنهار * بپوش دیده کرت جان بکار می آید ﴿ ناشك ﴾ کسر شین معجمه ایله بمعنی قرض درانیشك دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ نافهٔ مشك ﴾ معروف آهوکوبکی درکه مشك نافه سیدر ﴿ ناك ﴾ بش معنایه کاور اول ادات نسبتدر بعض اسم آخریته لاحق اولو رنسبت معناسن افاده ایدر غمناك وفرحناك وسوزناك کبی ثانی مخلوط ومغشوش مشك یعنی مشك ایچنه جکر پاره لرین و بعض نسخه لر قفار لرزیاده اولق ایچون خیله ایدرلر بو ایکی معنایه شمس فخری * قطعه * درچمن لالهٔ ومادل خون ازجهان شاداوماغمناك * شرف قدراونیابد خصم * نکهت مشکناب ندهدناك * بعض فرهنکده یالکز مشك دکل عنبر وعبیروسایرامثالی نسخه لره خارجدن شیٔ قاتیلوب مغشوش اولمغه دیرلر وبعضیلرد یدیلرکه غش معناسنه یعنی نسخه قاتمق وبعضیلره مطلق مغشوش معناسنه که زروسیم وامثالی نسخه لرده اولور حکیم سنایی * قطعه * علم ودین دردست مشئی جاه جوی مال دوست * چون بدست مست ودیوانه است ودرره ذوالفقار * کزبرای دام داردمرد دنیا علم ودین * وزبرای نام داردناك ده مشك تتار * شیخ عطار بیت چون مشك وجکردید او درناك دهی آمد * ناك ازچه دهد آخرخاکست چو عطارش * ثالث امرودك برنوعیدرکه بغایت لذیذ وآبدار اولور * رابع کام وملاذه یعنی دماغ ودچلك که بوغازك ایله روسنده اولور برات پاره سیدر خامس عربیده فك دیدکاری خانه درقك اعلایه ناك بالا وفك اسفله ناك زیرین دیرلر وهندی لسانده ایکی معنایه در اول بمعنی بینی ثانی آبی قوشلرك برنوعنه دیرلر ﴿ نان تنك ﴾ کسر نون وضم تاء مثناة وفتحله ده اولور وضم نون اخیر ایله یوفقه اتمك اکثر اهل بریه دن ترکمان طائفه سی ساج اوزرنده پشورلر وشهرلرده دخی ایدرلر ﴿ ناوك ﴾ فتح واو ایله اوق معناسنه عموما که کثرت استعمالله هرنوعنه علم اولمشدر وقووشی اوقنه دیرلر خصوصا که زنبرك ایله آتیلور شمس فخری بیت دیدهٔ دوست باتو روشن باد * سینهٔ خصم پرز ناوك چرخ * بوندهٔ تجنیس واردر خصوصله اولیجق زنبرك اوقی اولور زیرا چرخ زنبرکدر عمومله اولیجق فلك معناسنه اولان چرخك اوقی دیمك اولور ومیرخسرودخی دیمشدر بیت ناوك زنی چو غمزهٔ اودر زمانه نیست جز جان من خدنك بلارا نشانه باد ﴿ نای مشك ﴾ کسر یای تحتانی وفتح میم وسکون شین معجمه ایله برمشهور سازدر نای انبان وفی انبان دخی دیرلر امیرخسرو بیت بادبندی سرود ونای

ونای مشکك بین که چون * هرزمان آن بادبندی راز سر کیرد همی ﴿ نبك ﴾ سکون باء موحده ایله کنار چشمه دن وکنار حوضدن وامثالهمادن صوصزمق زکاب معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ نتك ﴾ سکون تاء مثناة ایله بمعنی تنك تانك تأخیرین دخی جایز کورمشلر ایضا منه ﴿ نجك ﴾ فتح جیمله برنوع نجاقدر تبرزین دخی دیرلر حکیم سوزنی * قطعه * کل روی ترکی ومن اکر ترك نیستم * دانم بدین قدر که بتر کیست کل مچك * ازچشم اربران چیچك توچکد سرشك ترکی مکن بکشتن من بربکش نجك * عمید لوبکی * رباعی * ای زنهیب حکم توخم زده قامت فلك خطبهٔ کبریای توودحدك لاشریك لك * برسر ابر نوبهار ازدر توفزونیست * لاله نشسته باسپر بیدستاده بانجك ﴿ نراك ﴾ فتح راء مهمله ایله بمعنی همیشه وبردوام حکیم نزاری قهستانی بیت کی بود یارخدایا که به بینم بخواب * خانمان ودروکویش کدسیه بادنراك ﴿ نزدیك ﴾ سکون زاء معجمه ویای تحتانی وکسر دال مهمله ایله یقین عربیده کی قریب معناسنه مقابلی دوردر نزدقرب معناسنه وآخرنده کی برنوع یای نسبتدر کاف الحاقیله باریك وتاریك کبی وقرب معناسنه ده کاور ابوالمعانی بیت بنزدیك توجای عاشقان نیست * کرفته جای نزدیك تواغیار ﴿ نسك ﴾ سکون سین مهمله ایله ایکی معنایه در اول حبوبات نوعندن برغله در نرسك ونرسنك ومنجو دخی دیرلر ترکیده مرجمك عربیده عدس هندی لسانده مسور دیرلر حضرت مولانا قدس سره کر نخواهم ازکسی یکمشت نسك * مرمرا کوید خمش کن مرك وجسك * حکیم شیرازی بیت نسك وکشنیز وطباشیر باقلی * اندکی کافور پاشیدن طلی * ثانی خار وخسك معناسنه که هندیلر کوکهر دیرلر بدرجاجرمی بیت نسك درچشم آنکه نشناسد * ازمس سوخته زر جدا را فتح سین مهمله ایله عربیده یومق وپاك اتمك معناسنه ﴿ نشك ﴾ سکون شین معجمه ایله چام اغاجی حکیم سوزنی بیت میرعادل زین دین ای آفتاب ازتو بوشك * ای مرا خار توکل خاك توزر نال تونشك * استادرودکی بیت آنکه نشك آفرید وسروسهی * وانکه بید آفرید ونازو بهی شمس فخری بومعنایه فتح شین ایله نقل ایلمش بیت توچو کردد مخالف ارکردد * شاخ بید ازخلاف همچو نشك * بعض فرهنکده انار اغاجی روایت اولنمش وبعض فرهنکده فیل وخنزیر دیشاری منقولدر ﴿ نغزك ﴾ سکون غین وفتح زاء معجمتین ایله برمیوه درغایت لذیذ وشیرین اولور هندوستانه مخصوصدر اینه دخی دیرلر هندبلرابت دیرلر امیرخسرو * مثنوی * نغزك خوش نغزکن بوستان * نغزترین میوهٔ هندوستان * میوه بباغ ارنه بکی ده بود * پخته شود خوردنش آنکه بود * میوهٔ نغزك هم ازآغازبر * تاحد انجام سزاوارخور ﴿ نك ﴾ اشته معناسنه اینك لفظندن مخففدر ﴿ نماك ﴾ فتح میمله رونق ورواج وزیبایی حکیم فردوسی بیت چه سالات شد ای خواجه برشست پاك * می وجام آرام شد بی نماك ﴿ نمناك ﴾ نملو معناسنه نمناك وفرحناك کبی درنتکم ناك لغتی ذیلنده تفصیل اولندی ﴿ نمك ﴾ فتح میمله طوز معناسنه دراستعاره طریقیله شعرا کاه ناسور زخمه قورلر نتکم طالب آملی بیت دلی دارم دراغوش محبت زخم ناسورش * نمك میکوید وخمیازه برخمیازه میریزد * وکاه طعامه لذت ویردکی ایچون محبوبك لبلرین کاه تشبیه ایدوب کلامه لذت ویرر دیو لب نمکین دیرلر ابوالمعانی بیت اکر ترانکرفتست باده نیست شکفت * باین لب نمکین تراچه کارکند ﴿ نموسك ﴾ ضم میم وواو

معروف وفتح سین مهمله ایله برقوشدر دراجدن کوچکدر اما اتی درآج اتی کبیدر تیوودنی دیرلر
ترکیده سکون دیرلر ﴿ نموشك ﴾ فتح سین معجمه ایله بمعنی تیهو بعض فرهنگده سین مهمله ایله
مرویدر ﴿ نموك ﴾ ضم میم وواو معروفله بمعنی نشانهٔ تیر آماج معناسنه شمس فخری بیت سپر
مدح شاه بسکه مرا * بکند پیش تیر فاقه نموك * تاء مثناة ایله ده منقولدر ﴿ نوای چکاوك
موسیقیده برنوا آدیدر مجد همکر بیت بنوی مجلس تو جان بار بدمرغیست * که بی نوای
چکاوك زند ز عشق عراق ﴿ نوروز بزرك ﴾ ایکی معنایه دراول برنوروزدرکه تفصیلی مرور ایلدی
ظهیر فاریابی بیت میمون وبخسته بادبر تو * نوروز بزرك وروز تحویل * ثانی برلحن آدیدر
منوچهری بوایکی بیتده بعض الحان آدلرین نظم ایلمش * قطعه * مطربان ساعت بساعت برنیابد
زیروم * کاهی سروستان زنند اکنون کاهی اشکنه * کاه زیر قیصران وکاه تخت اردشیر *
کاه نوروز بزرك وکه بهار بشکنه * وله ایضا بیت نورو زبزرك بزن ای مطرب امروز * زیرا که بود
نوبت نوروز بنوروز ﴿ نوروزخردك ﴾ موسیقی ده بودنی برلحن آدیدر ﴿ نوروزکوچك ﴾
بودنی موسیقی ده بر مقامدر نوروز بزرك مقامنده درآنجق بونك ترنماتی آندن آز در اول اجلدن
بزرك وکوچك تعبیر ایدرلر ﴿ نهك ﴾ سکون هایله الثی معنایه دراول بمعنی لاغر ثانی بمعنی ناقص
ثالث شراب ایچمك رابع شرابه میل ایلمك خامس صوصه‌مق سادس صویه قاتق بوایکی
معناده اضداد قبیلندندر ﴿ نیك ﴾ فتح یای تحتا نیله مصغرنی درنیچکر معناسنه عربیده
سکون یا یله جماع معناسنه در ﴿ مع الکاف الفارسی * نارنك ﴾ فتح راء مهمله وسکون نونله
نارنج مرقوم معناسنه در شمس فخری بیت برای زینت بزمش فلاك دهد دائم * زآفتاب ترنج
وزمشتری نارنك * حکیم خاقانی بیت آنکه بازیچه است کارکند نارنك رنك * جغد جوشم کز
برونم نکند ردصفرای من ﴿ نرسك ونرسنك ﴾ کلاهما بسکون الرا وفتح السین المهملتین
مرجمك که عربیده عدس دیرلر شاعر بیت صاحب نانوا وکلب شبان * مالك نرسك وجوویلغور
﴿ نرك ﴾ سکون راء مهمله ایله بمعنی رده وبره که دام ایچنه قود قلری شکار جنسندن که شکاری
آنی کورنجه یاننه کلور ودامه طوتیلور کذا فی المؤید ﴿ نرك ﴾ فتح زاء معجمه ایله بمعنی نرسك
مرقوم ﴿ نمشك ﴾ فتح میم وسکون شین معجمه ایله قره چورك اوتی که عربیده حبة السودا
دیرلر ﴿ ننك ﴾ سکون نونله عار وناموس معناسنه میر نظمی بیت نیست پرواهر کرا از ننك
وعار * نیست آدم هرگز اوعاقل مدار ﴿ نوك ﴾ سکون واو ایله یدی معنایه کلور اول هرصوری
نسنه نك اوجنه دیرلر عموما قلمچ وخنجر وبچاق وقلمتراش واوق وتیزه وبیز وامثالی نسنه لرکبی ثانی
قلم اوجنه دیرلر خصوصا شمس فخری بیت چوکیرد شهنشه قلم در بنان * رخ شیر کردون نخارد
بنوك * ثالث کرپك اوجنه دیرلر استعاره طریقیله خواجه حافظ بیت کر طمع داری ازان
جام مرصع می لعل * ای بسا درکه بنوك مژه‌ات باید سفت * رابع اوق دمرنی اوجنه که
نوك ناوك دنی دیرلر شاعر بیت نوك ناوك چو عقل و رنك وبوی * از درون دودیده
مردم جوی * خامس تیزه اوجنه نوك سنان دیرلر شاعر بیت کرد از زخم خدنك اوچو
پر دارد کمان * کرد از نوك سنان اوچو بکشاید کمان * سادس دکن اوجنه نوك خار دیرلر
شاعر بیت بجا آمدان وعدهٔ کردکار * برآمد کل سرخش از نوك خار * سابع قل اوجنه نوك

نوك موی دیرلر بیت هرآنکس که زردی نماید بروش * زبیراهنش برجهد نوك موش ﴿ نهنك ﴾
فتح ها وسکون نونله عربیده تمساح دیدکلری بالقدر خصوصا وجمله ایری بالغه دیرلر عموما مزبور
تمساح نیل صوینه مخصوص صدر روایت اولنورکه صوده کزدوکی کبی قره ده دنی کزر وقوم اوزرنده
چفتلشور یاوری چیقار دقده صوده طوغورسه تمساح اولور قومده طوغورسه سقنقور اولور
وطوغدوغی قطعه‌دن بیومز صوده کی بویوب تمساح اولور وجمیع چرنده وپرنده چانورك الت
چکه سی حرکت ایدر الا نهنکك اوست چکه سی حرکت ایدر وقفنوسك دنی اوست چکه سی
حرکت ایدر دیرلر راقم الحروف برقوش کوردم بریه ده تعیش ایدر لکلکه مشابه صحم بیاض آنجق
قنادی اوجی وبورنی آل رنك آنك دنی اوست چکه سی حرکت ایدر نهنك هرایری بالغه دینلدوکی
بویتدن فهم اولنور امیرخسرو بیت زدریای شهادت چون نهنك لابرآردسر * تمم واجب
آید نوح رادروقت طوفانش ﴿ مع اللام * نابل ﴾ کسرباء موحده ایله ایکی معنایه در اول
صنعتنده ماهر اولانه دیرلر تعریفی حاذق بالامور در ثانی بمعنی نیزدان یعنی اوق طوردوغی
طرف کذائی فرهنگ جهانکیری ﴿ نارجیل ﴾ سکون راء مهمله ویای تحتانی وکسر جیمله
هندوستان جوزی ایچی که یاغلی ولذیذ ولطیف اولور بغایت مقوی در اما کثرت تناولی امتلا
عارض ایدر تقویت جماعده بر طبیب دیمشدر بیت نارجیل ومویز باسکر * تقویت راز دیکران
بهتر ﴿ ناسپال ﴾ سکون سین مهمله وفتح باء فارسیله انار قبوغی ﴿ ناطل ﴾ کسر طاء
مهمله ایله اوزانه یدی درهمه بعضیلر ایکی استار درد یدیلر که ایکی بچق درهمه استار دیرلر ونیطل
دنی دینلور کسر نونله ﴿ نال ﴾ یدی معنایه کلور اول قلم ایچنده اولان انبالك کبی چوبجکدر دیرلر
حکیم انوری بیت حملهٔ توتنك کرد عرصهٔ موقف چنانك * پهلوی کردان چونال یك بدکر
درشکست * شمس فخری بیت روامدارکه با اینچنین جواهر نظم * ستود وجود من ازجستن
منال چونال * ثانی برنوع ایچی طلوقامشدرکه صاری رنك اولو رصوکنارلرنده بقر استاد فرخی
بیت ازاب جوی عدوی تو براندر نخست * زین سبب کاشته ورزد وتوان آمد نال * ثالث
مطلق نی یعنی قامش کمال اسمعیل بیت یتیم مانده جکر کوشهٔ صدف زسخات * ذلیل کشته
زالفاظ توسلالهٔ نال * حکیم سوزنی بیت نال زرین تن سیمین دل مشکین سرتست * آنکه
هست اوسر آوز بروسائل رانیل * مجمع الفرسده بمعنی نی باریك یعنی اینجه قامش حکیم انوری
بیت آنکه ازتجویف نالی ساقیٔ احسان او * جام کهوزی نهد بردستها که عسکری * رابع
بمعنی فغان ناله معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت نالم وترسم که اوباور کند * وزترحم
جورزا کمترکند * حکیم فردوسی بیت همی بدبزندان تاهفت سال * همی بود بارنج وبادرد
ونال * خامس بمعنی رودخانهٔ کوچك یعنی کوچك حوض وکوچك ارمق هندوستانده دنی
بومعنایه دراستاد فرخی * قطعه * چه مند سیرکه درمند سیرحوضی بود * چنانکه خیره
شدی اندرود وچشم فکر * چکونه حوضی چونانکه هرکه اندیشم * همی ندانم کفتن صفاش
اندرخور * زدستبرد حکیمان بزو بدید نشان * زنالهای فراوان بدورسید اثر * مجمع الفرسده
نالیدن لفظندن صیغهٔ امر اولور حکیم سنایی بیت ناله وکریه احمت بدسکال تراکار * تابزید
کوهمی کوی وهمی نال * وبمعنی ناله کنده سادس فرهنگ جهانکیریده بمعنی سرزبان یعنی دل اوجی

صانع موئید الفضلاده خوش آوازبرکوچك قوشدر ﴿ نان حلال ﴾ نان اوقافدن کنایه در خواجه حافظ بیت ترسم که صرفهٔ نبرد روز بازخواست * نان حلال شیخ زآب حرام ما * ﴿ نیل ﴾ کسرباموحده وسکون یای تحتانیله درت معنایه در اول بمعنی بزرك وفربه ثانی بمعنی علم وسنجق ثالث بمعنی نیکو رابع عاقل ودانا معناسنه درکذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ نئیل ﴾ کسرتاء مثناة وسکون یای تحتانیله مکروحیله معناسنه در میرنظمی بیت هرکه کارش بجهان کشته نئیل * میشود درهمه حال خوار وذلیل ﴿ نجیل ﴾ کسرجیم وسکون یای تحتانیله آیرق اوتی که اکثرمزروعات اراسنده بترعربیه اصیل معناسنه در بواپکی معنایه میرنظمی بیت هرکه نبود بدنسب پاك ونجیل * ماند اوباغ جهانرا چونجیل ﴿ نخجل ﴾ سکون خاء معجمه وفتح جیمله چمدك معناسنه که کرمانیلر ترنجی واصفهانیلر نشکنج دیرلر وعربیده قص دیرلر فتح قافله ایکی برمق اوجیله آدمك دریسن طوتوب صقمقدر اغاجی بیت نشان نخجل دارم زدوست بریازو * رواست یاری که ازدل ببرد ومونس داد * شرف شفروه بیت بسرانکشت زلف ونخجل چمش * دهن تنك غنچه خندان کن ﴿ نخجیل ﴾ سکون خاء معجمه ویای تحتانی وکسرجیمله بمعنی نخجل مرقوم شمس فخری درصفت اسب بیت ازفلك بکذرد زبس تندی * دکرش کیری ازسرین نخجیل ﴿ نخجیروال ﴾ سکون خاء معجمه ویای تحتانی وکسرجیمله صیاد معناسنه نخجیروان دخی دیرلر استاد فرخی * قطعه * نامکنست این سخن برخاص * لفظیست این درمیانهٔ عام * نخجیروالان این فلك را * شاکرد باشد فزون زبهرام ﴿ نحل ﴾ سکون خاء معجمه ایله نقل که مومدن وکاغددن وموسم بهارده کلدن دخی ایدرلر شیخ سعدی بیت شاهد من ولی نه دربازار * نخل بندم ولی نه دربستان * عربیده خرما اغاجنه دیرلر ﴿ نسبیل ﴾ سکون سین مهمله وکسرباء موحده بعده یای ساکنه ایله بالق آغی معناسنه در استاد لطیفی بیت رسیده آفت نسبیل او بهرکامی * نهاده کشتهٔ آسیب او بهرمشهد * ﴿ نسمیل ﴾ سکون سین مهمله وبای تحتانی وکسرمیمله بمعنی زیبنده یعنی یاقشقلو وبزنمش میرنظمی بیت سراپاجامه دربربودنسمیل * بباید مدح حسن روی تفصیل ﴿ نشبیل ﴾ سکون شین معجمه وکسرباء موحده ویای ساکنه ایله بمعنی قلاب ماهی کیریمی بالق اولتمه سی عبد الواسع جبلی بیت زئیرونیزهٔ او دشمنان هراسانند * چواهرمن زشهاب وچوماهی ازنشبیل * تحفة الاحبابه باشی چنکال کبی براغاجدر آنکله اغاج دالاریدن میوه دوشررلر ﴿ نشل ﴾ فتح شین معجمه ایله برشی دن نسنه آصلمغه دیرلر شمس فخری بیت کرت باید که یکذری بشها * دست خوددر رکاب شاه نشل ﴿ نشیل ﴾ کسرشین معجمه وسکون یای تحتانی ایله بمعنی نشل مرقوم یعنی نسنه آصلق ﴿ نعل ﴾ معروف لغت مشترکه درمولانا هاتفی بیت زمین آهنین شد زنعل سمند * زماه علم آسمان بلند ﴿ نغل ﴾ کسرغین معجمه ایله ایکی معنایه در اول آغیل که کیجه لرده ایچنه قیون وصغر قورلر حضرت مولانا قدس سره بیت هرکه بکوید که مم برسر شاخش بزنم * کین حرم عشق بود این حیوانیست نغل * ثانی بعض مغاره کبی طاغ انکرنده ایدرلر که ایام شتاده قار غلبه سندن یولی کیجه آنده آرام ایدر ایکی معنایه استادرودکی بیت کوسپندیم جهان هست بکردار نغل * چونکه خواب بود سوی نغل

نغل باید شد * بعض فرهنکلرده طاغ اراسنده اولان قولتق یرلرومغاك معناسنه حکیم شیرازی بیت چون هوا صافی بود هم معتدل * وزمغزهای زمین نبود نغل * عربیده ایکی معنایه کلور اول بداصل وبدنسب ثانی بمعنی کینه ور وفتح غین معجمه ایله تیه عربیده دری تباه وفنا اولمق معناسنه در ﴿ نغول ﴾ ضم غین معجمه وواو مجهول ایله کیجه لرده کاو وکوسفند یاتورد قلری یرکه آغال وآغل وآغیل ونغل دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ نفول ﴾ ضم فایله بالدر معناسنه شتالنك دخی دیرلر ﴿ نکل ﴾ فتح کافله کطماغی معناسنه در عربیده اوج معنایه کلور اول قیدوبند معناسنه ثانی مردکامل صاحب تجربه وشجیع وقوی وبهادر ثالث اسب قوی وتوانا معناسنه در * کما قال رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ان الله تعالی یحب النکل علی النکل یعنی الرجل القوی المجرّب علی الفرس القوی المجرّب ﴿ نوندول ﴾ فتح واو اول وسکون نون وضم دال مهمله وواو معروفله پسرپسرزاده یعنی اوغل اوغلنك اوغلی دیمکدر ﴿ نویل ﴾ کسرواو وسکون یای تحتانیله بمعنی پیشانی یعنی آلن شمس فخری بیت اختران برزمین نهند زسهم * ازپی خاکپای شاه نویل ﴿ نهال ﴾ بمعنی فراش یعنی دوشنجك نسنه قالیچه وکیجه وآکابکزر نه اولورسه نهالی دخی دیرلر ﴿ نهل ﴾ فتح هایله توراغیلردن برمبارز پهلوان آدیدر ﴿ مع المیم * نازك اندام ﴾ جماعی لذیذ ومقبول عورت وفرج زنان معناسنه ده کلور ﴿ نافرجام ﴾ کار بیهوده وعمل بی فایده وعاقبتی برامز معناسنه در ﴿ ناکام ﴾ نامراد معناسنه ومحروم وناامید معناسنه ده کلور ابوالمعانی بیت بحکم نافذ اوشد فلك چوتوسن رام بلطف کام دلی یافت است ازوناکام ﴿ نام ﴾ آداسم معناسنه شیخ سعدی بیت بنام خداوند جان آفرین * حکیم سخن درزبان آفرین * عربیده اسم وچغتای لسانده آت دیرلر زیرا آنلرده دال حرفی یوقدر تاحرفی تلفظ ایدرلر فرهادنامه ده خاقان فرهاده آد قومق استدیکی محلده دیر بیت جمالی بیرلاکونکلین ایلابان خوش * آئین قویماق ساری بولدی رقم کش ﴿ نجم ﴾ فتح جیم ایله ایکی معنایه در اول آیرق اوتی که نجیل دخی دیرلر ثانی ظاهر وآشکاره معناسنه وعربیده سکون جیمله بمعنی ستاره واختر یعنی یلدز منقولدر ﴿ نحم ﴾ فتح حاء معجمه ایله نثار جیمارك نثار التنه طوتدقلری چارشب شمس فخری بیت بکه آنکه شاه زرپاشد * چرخ سازد زمرط ابرنخم ﴿ نرم ﴾ سکون راء مهمله ایله یومشق وملایم معناسنه در ابوالمعانی بیت خوبان جهان نرم تن وطبع درشتند * کرجور کنند عاشق محنت زده غم نیست ﴿ نریم ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله نام پدرسام درکه جدّ رستمدر زیمان دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت بدوکفت من پورسام سوار * زنخم نریم ازجهان یادکار ﴿ نسرم ﴾ سکون سین وفتح راء مهملتین ایله ایکی معنایه کلور اول زمان جاهلیتده برمشهور بت آدی ایدی که سرخ بت وخنك بت ایله بریرده طورورلر ایدی تفصیلی سرخ بت ذیلنده مرورایدی ثانی آفتاب اصابت ایتمین یره دیرلر ﴿ نسیرم ﴾ کسرسین وسکون یای تحتانی وفتح راء مهملتین ایله ایکی معنایه کلور اول بریره دیرلرکه کونش اصابت ایتمیه ثانی روشندان یعنی محل ضیاکه تابدان دخی دیرلر میرنظمی بیت نسیرم ضیاداده بوده دران * شده پرضیاازفروغش جهان ﴿ نسیم ﴾ کسر سین مهمله وسکون یای تحتانیله ترکیده پویراز دیدکلری لطیف هوادرکه شرق ایله شمال

اراستندن اسر بعضیلر سحر وقتنده اسن روزکاردر دیدیلر ﴿ نشرم ﴾ سکون شین معجمه وفتح
راء مهمله ایله کونش طوقنمز یره دیرلر ﴿ نغام ﴾ فتح غین معجمه ایله بمعنی زشت وناخوش حکیم
ناصرخسرو بیت جهود راچه بکویی که توبه پیش جهود * بسی نغام نری زانکه سوی تست
جهود * استاد فرخی بیت ازخصال توشهنشاها چنان آید مدیح * کزمدیح توصدف لؤلؤ
همی خواند نغام * بعض فرهنکلرده فایله نفام نقل اولنمش اما حد ثبوته واصل اولمامشدر زیرا
نفامك معناسی غیریدر ﴿ نغم ﴾ سکون غین معجمه ایله بمعنی کاویدن وسوراخ کردن یعنی
قازمق ودلك ایتمك عربیده نقب دیرلر کذا فی الاداة وزیر زمینده اولان سوراخ راه معناسنه
کذا فی المجمع ﴿ نفام ﴾ فتح فایله تیره رنك وسیه فام معناسنه در استاد فرخی * قطعه *
تابود چون روی روی روز تابان وسپید * تابود چون زلف زنکی شب دژم کون ونفام * عید را
شادان کذار وناطلب کرده بیاب * زایزد پاداش ده پاداشن روز صیام * وچهرهٔ مردم توزدن
ویاخود تأثیر حرارت شمسدن قراروب طونق اولدوغنه دیرلر استاد دقیقی بیت بخیزدیك کره
تند ازمیان * که روی اندران کژدکردر نفام * واستعاره طریقیله شناعت محلنده واقع اولان
خجالت ویوزقرالغنه دیرلر استاد رودکی بیت همه نیوشهٔ خواجه به نیکویی وبصلح * همه
نیوشهٔ نادان بجنك کارونفام * شمس فخری بو معنایه دیمشدر بیت رخ احباب سرخ وبابهجت
روی اعدای او همیشه نفام * مذکور معنالره نفایه دخی دیرلر ﴿ نلم ﴾ سکون لامله خوب
وزیبا معناسنه حکیم سوزنی بیت مجلس آن خوشتر وبهتر که تو در وی نیوی * مجلس نلم
وخوش آنست که آبی دروی ﴿ نم ﴾ اول رطوبت درکه کیجه لرده هوادن حاصل اولوب اوراق
اشجار ونباتاتی اصلدر وکیجه ده واقع اولمغله شبنم دخی دیرلر ترکیده چه دیرلر نتکم استاد دیمشدر
* رباعی * ای دل همه اثواب جهان ساخته کیر * باغ طربت بسبزه آراسته کیر * وآنکاه
بر آن سبز مستی چو شبنم * بنشسته وبامداد برخاست کیر ﴿ نمازشام ﴾ اضافتله اخشام
نمازی صلوة مغرب معناسنه در ﴿ نمّام ﴾ میم مشدده ایله وتخفیفله ده جائز ریاحین نوعندن
برخوشبو ریحاندر حکیم شیرازی بیت سرو ولاله کاو چشم واقحوان * سوسن ونمّام کرم
وخشك دان * برمعناسی سخن چین یعنی قووجی ابو المعانی * قطعه * خبر دهد زفتنهای چشم
مکارش * از آن زمان که شده دیده بان چمن نرکس * بغمزه کرد اشارت زشوخ چشمیٔ او *
نمامی کرده از آنرو بکل بدن نرکس ﴿ نهم ﴾ فتح ها ایله اکل طعامه حریص اولانه دیرلر وضم
ها ایله طقوزنجی دیمکدر ﴿ مع النون * ناانبان ﴾ سکون نون وفتح باء موحده ایله معروف برسازدر
نای انبان ونی انبان دخی دیرلر خواجه افضل الدین کاشی * رباعی * آنها که مقیم حضرت
جانانند * یادش نکنند وبرلسان کم رانند * آنانکه مثال نای ناانبانند * دورند ازان ببانکش
خوانند ﴿ ناتوان ﴾ ضم تاء مثناة ایله کوجسز وقوتسز وضعیف وحقیر وفقیر معنالرینه
ابو المعانی بیت آنانکه بود توانا ببازوان قوی * روانبود که او دست ناتوان شکند ﴿ ناخن ﴾
ضم خاء معجمه ایله طرنق که عربیده ظفر وجمعنه اظفار دیرلر میر نظمی بیت خراشیده رخ دلجو
بناخن * بجای اشك رفت ازدیده اش خون * چغتای لساننده تیرناغ دیرلر سبعهٔ سیاره ده فرخ
شاه وصال کیجه سی جانانك یوزین آچوب کوردوکی یرده دیر بیت یوزینی تیرناغ ایلا افکار ایتکان

ایتکان * برك نسرینی لاله زار ایتکان ﴿ ناخن پریان ﴾ اضافتله صدفك برنوعیدر که خوشبو
اولور ناخن خوش وناخن دیو دخی دیرلر بعض عطریاته ادخال ایدرلر عربیده ظفر الجن دیرلر حکیم
روایی بیت این کرم بین که ازدلت خفقان * برد خالق زناخن پریان ﴿ ناخون ﴾ ضم خاء
معجمه وواو مجهول ایله ناخن معناسنه در ﴿ نادان ﴾ جاهل وامی معناسنه که معنای ترکیبی
بلیجی دکل دیمکدر جاهل معناسنه شیخ سعدی * مثنوی * اکر روزی بدانش به فزودی *
زنادان تنك روزی تر نبودی * بنادانان چنان روزی رساند * که دانا اندران حیران بماند *
سید شریف برّد الله مضجعه حاشیهٔ مطالعده نادانی دانایه مقابل طوتمش ابیات مزبوره دن دخی
مفهومدر وبلمز معناسنه شیخ سعدی بیت جو کردی باکلوخ انداز بیکار * سر خود را
بنادانی شکستی ﴿ نارپستان ﴾ سکون را وسین مهملتین وکسر باء فارسیله دختر بکر وجه
تسمیه سی ابکارك ممه لری مدور وکوچك اولدوغیچوندر میر نظمی بیت بپهلو نارپستان را کشیدن
شود شیری بشکر را چشیدن ﴿ ناردان ﴾ سکون را وفتح دال مهملتین ایله ناردنك دیدکاری
شربتدر برمقدار میخوشدر ونوعا کیفی دخی واردر الما وامرود وارك وزردالو چورکلرین
وچندان اکله صالح اولمینلری برکوپه قویوب اکشیدرلر ﴿ ناردین ﴾ سکون را ویای تحتانی
وکسر دال مهملتین ایله سنبل رومیدر بعضیلر سنبل خطاییدر دیدیلر بعض فرهنکده مطلق
سنبلدر دیدیلر ﴿ نارشیرین ﴾ کسر راء مهمله وشین معجمه ایله موسیقی ده برنوا اسمیدر
﴿ نارواشدن ﴾ متاع وغیریده کاسد اولانه دیرلر ﴿ ناروان ﴾ فتح راء مهمله وواو ایله ایکی
معنایه در اول براغاجدر خوش قد وخوش سایه وموزون وخوش اندام اولور حکیم ازرقی
بیت ناروان کردار قدست آن بلب چون ناروان * ناروان دارد سرشکم در فراق ناروان *
وکمال اسمعیل بیت آنچنان راستی که قد تراست * بدعا شاخ ناروان خواهد * ثانی کلنار
پارسیدر ﴿ نارون ﴾ فتح راء مهمله وواو ایله ناروان مرقومدن مختصردر یعنی الفی حذف
اولنمشدر خواجه سلمان بیت مومهٔ نخلست وبارش نار وخورده آب نخل * کرچه دارد کونهٔ
ناری وزیب نارون * غایت نزاکتدن ولطافتدن قد خوبانه تشبیه ایدرلر طالب آملی بیت
نارون قدی که در دستش کلست * کر بسنجی خوبنهای بلبلست * مجمع الفرسده بمعنی راست
قامت امیر معزی بیت بتی که چون برخ وقامتش نکاه کنند * کمان کنند که کلنار بار نارونست *
ودخی دار المرزه قریب بیشه وتهمیشه قربنده بر بیشه نك آدیدر حکیم فردوسی بیت منوچهر
باقارن رزم زن * برون آمد از بیشهٔ نارون ﴿ نارهٔ کپان ﴾ ترازونك ال طوته جق یرینه
دیرلر کپان قبان معناسنه در اما قنطارك شاقولنه دینمك غایت مناسبدر ﴿ ناریدن ﴾ کسر
را وسکون یای تحتانی وفتح دال مهملتین ایله بوی چکوب بیومك واوزایوب کتمك معناسنه
مصدردر ابو المعانی بیت آن سرو سهی قامت درباغ حسن وخوبی * چون نخل دلارامی نارید
وقد کشیده ﴿ نارین ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله نازك واینجه ولطیف اولانه دیرلر
هرنه اولورسه ﴿ نازبالین ﴾ سکون زاء معجمه وفتح باء موحده وکسر لامله نازبالش مرقوم
معناسنه وبرنوع مدور قولتق یاصدوغنه دیرلر ﴿ نازك بدن ﴾ برنوع چیچکدر بستان
افروزه بکزر لکن بونك ساقی سرخ وخوش رنك اولور آکا سرخ مرز دخی دیرلر ﴿ نازنین ﴾

سکون زاء معجمه وکسر نون ویای ساکنه ایله نازلو ومحبوب مستغنی معناسنه شیخ سعدی
بیت تا بر سر وچشم من نشینی * نازت بکشم که نازنینی ﴿ نازون ﴾ ضم زاء فارسیله اردج
اغاجیدر ﴿ نازیدن ﴾ کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانیله نازلنمق وتفاخر ایتمك وخوش
طوتلمق خواجه سلمان بیت بنازد ملك اسکندر بنالد افسر دارا * بتخت وبخت شاهنشه
جلال الدین والدنیا * بمعنی تفاخر شاه عباس کفته * رباعی * اکبر بخزانهای پر زر نازد *
اوزبك بکمان وتیر وخنجر نازد * رومی بتفنك وطوب ولشکر نازد * عباس بذو الفقار حیدر نازد
﴿ نازین ﴾ کسر زاء فارسیله بر اغاجدر بشه دار وسارشك دار وسده وکژم ولامشکر دخی
دیرلر ﴿ ناسیدن ﴾ کسر سین مهمله وسکون یای تحتانیله وجودده بر عضو ویا ایکی عضو
ناقص اولمق ودخی بدن ضعیف ولاغر اولمق ابو المعانی بیت چنان ناسید جسمم از غم اندیشهٔ
هجران * برافتد کر برم زلفش نباشد فرقم از تاری ﴿ ناکزران ﴾ کسر کاف وفتح زاء معجمه وراء
مهمله ایله بمعنی ناکزیر حکیم انوری بیت شه ناکزرانست چو جان دریدن ملك * یارب تو نکه دار
مر این ناکزرانرا ﴿ ناکوالیدن ﴾ فتح کاف فارسیله مزروعات ونباتات وسبزوات
صوسزلقدن یاخود بر آفت سببیله صراروب نمو وطراوت بولمامغه دیرلر ﴿ ناکهان ﴾ بمعنی
ناکاه کمال اسمعیل بیت ازین بشارت خرم که ناکهان آمد * هزار جان غمین کشته شادمان آمد
﴿ نالان ﴾ نالیدن لفظندن اسم فاعل صیغه سیدر ایکلیجی معناسنه در شرفنامه ده شیراز
ایله کازرون میاننده واقع بر طاغ آدیدر ﴿ نالیدن ﴾ ایکلمك معناسنه مصدردر کمال خجندی
بیت داغ که دارید چه سوزاست وآه * زخم چه خوردیست چه نالیدنست ﴿ نامیدن ﴾
کسر میمله ایکی معنایه در اول آدقومق تسمیه معناسنه وبر کسنه نك آدین سویلمك ثانی بیومك
معناسنه نموکبی ﴿ نان ﴾ معروف اسم جنسدر هر نوع اتمکه نان دیرلر شیخ سعدی بیت
ابر وبادومه وخورشید فلك درکارند * تا تو نانی بکف آری وبغفلت نخوری ﴿ نان چین ﴾
سکون نون وکسر جیم فارسیله تنوردن اتمك چیقارجق آلت که عربیده ملقط دیرلر ﴿ نانمشیدن
فتح نون وسکون میم وکسر شین معجمه ایله بمعنی ناکامی شدن کذا فی المؤید یعنی نامراد اولمق
﴿ نانیوشان ﴾ کسر نون وضم یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله ناکهان معناسنه در استاد
دیمشدر بیت در آمد برم نانیوشان دلیر * بدو کرده ام خدمتش ناکزیر * مسعود سعد سلمان
بیت ناکهانم وی خیال روی او آمد بچشم * نانیوشان دوش نوش وصل او آمد بکوش *
﴿ ناودان ﴾ سکون واو وفتح دال مهمله ایله اولوق که عربیده میزاب دیرلر لفظ مرکبدر ناو ایله
داندن که ناو طامله معناسنه ودان اسم ظرفدر مولانا هاتفی بیت زنم قطرها کاید از ناودان *
زراعت بامید او کی توان * وهرندن که صو آقوب کله آکاده دیرلر دکرمان اولوغی وغیری
استعاره طریقیله خواجه سلمان بیت کرا بر همتش فکند سایه بر وجود * کوهر چکد بجای نم
از ناودان چشم ﴿ ناویدن ﴾ کسر واو وسکون یای تحتانیله درت معنایه کلور اول پنکی ایله
اویومق معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت چو مست هر طرفی میفتی ومیناوی *
که شب کذشت وکنون نوبت دعاست مخسب * ثانی بمعنی نالیدن ثالث بمعنی خرامیدن ایکی
معنایه ابو المعانی بیت چو ناوی باسرور دل درین باغ غرور اما * شود فردا ضروری بر ترا بسیار

بسیار ناویدن * رابع بر اغاجك ایچنی اویوب تکنه ویاخود اولوق کبی ایلمك ﴿ ناوانیدن ﴾
متعدی ناویدن در ﴿ ناوناوان ﴾ یعنی خرامان وکزاران کذا فی المؤید ﴿ نای انبان ﴾
بر مشهور سازدر نا انبان ونی انبان دخی دیرلر اثیر الدین اخسیکتی بیت به پیش باربد طبعی که
راه ارغنون سازد * زیادت رونقی نبود نوای نای انبان را ﴿ نایبان ﴾ سکون یای تحتانی وفتح
باء موحده ایله ایکی معنایه در اول کوکرجین ثانی نایجی معناسنه ﴿ نایزن ﴾ نای چالیجی
ترکیده دخی نایزن ونی زن دیرلر ﴿ نای روپین ﴾ بوریدر که توجدن یا پلدوغندن روپین دیرلر
مولانا هاتفی بیت دمیدند در نای روپین خروش * خروش آمد از بیم روپینه جوش *
﴿ نبهره کردن ﴾ فتح باء موحده وراء مهمله وسکون ها ایله نبهره معنالرینی عمله کتورمك
معناسنه در که عنقریب ذکر اولنور انشاالله تعالی ﴿ نجوان ﴾ سکون جیم وفتح واو ایله زعفران
معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ نخجیرکان ﴾ مخترعات باربد خسرودن بر نوا اسمیدر
شیخ نظامی بیت چو بر نخجیرکان تدبیر کردی * بسی چون زهره را نخجیر کردی ﴿ نخجیروان
صیاد معناسنه که نخجیروال دخی دیرلر ﴿ نخزان ﴾ سکون خا وفتح زاء معجمتین ایله بمعنی نخزار
مرقوم یعنی قیون سوریسی اوکنجه کیدن کچی که ارکج دیرلر میر نظمی بیت چو نخزان میرود
در پیش مردم * ولیکن کرده از تشویش رهکم ﴿ نخشیدن ﴾ سکون خا وکسر شین معجمتین
ایله باش برمق واکسه کوکن قرمق ﴿ نخکلون ﴾ سکون خاء معجمه وضم کاف ولامله چتین قوزکه
قرلدقده ایچی چقمیه تخکلول وتخکلون وتخکله دخی دیرلر کما مر فی باب التاء استاد لطیفی
بیت مغز مغنی راست ناید از برون * ور سر او بشکنی چون تخکلون ﴿ نردبان ﴾ معروف
مولانا هاتفی بیت دو پنجه یکی درهم انداخته * ازان پایهٔ نردبان ساخته ﴿ نرکان ﴾ فتح راء
مهملهٔ مشدده وکاف فارسیله بمعنی کدایان وسائلان شمس فخری بیت از جهان برداشت
آیین سؤال * کرد قارون خلق را تا نرکان ﴿ نرم آهن ﴾ سکون راء مهمله ومیمله دمورك
فناسنه دیرلر میر نظمی بیت چو باشد تیغ وتیر از نرم آهن * نباشد مرد سیر از خون دشمن *
واستعاره طریقیله دون همت آدمه دیرلر ﴿ نریمان ﴾ نام پدر سام در که نریم دخی دیرلر ﴿ نزیدن
کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانیله بمعنی بیرون کشیدن یعنی طشره چکمك کذا فی المجمع
﴿ نسترن ﴾ سکون سین وراء مهملتین وفتح تاء مثناة ایله ﴿ نسترون ﴾ سکون سین وراء
مهملتین وواو وفتح تاء مثناة ایله ﴿ نسترین ﴾ سکون سین ویای تحتانی وفتح تاء مثناة وکسر
راء مهملتین ایله کل نسرین که مشهور بیاض خوشبو چیچکدر اوج درت آی متصل آچیلور استاد
رودکی بیت از کیسوی آن نسیم مشك آید * وز زلفك او نسیم نسترون ﴿ نستهن ونستیهن ﴾
کلاهما بسکون السین المهمله وفتح التاء المثناة ایکی برادرلر آدیدر که افراسیابك سرلشکری اولان
پیران ویسه نك اوغللری ایدیلر حکیم فردوسی بیت چو نستیهن آن شیر شرزه بجنك *
که روباه بودی بدستش پلنك ﴿ نسرین ﴾ سکون سین ویای تحتانی وکسر راء مهملتین ایله
ایکی معنایه در اول کله بکزر بر بیاض چیچکدر ثانی بر جزیره آدیدر که آندن عنبر کلور فخر کرکانی
بیت حریر نامه بد زابریشم چین * چو مشك از تبت وعنبر ز نسرین ﴿ نسیان ﴾ سکون سین
مهمله وفتح یای تحتانیله مخالفت معناسنه ابو شکور بیت من آنکاه سوکند نسیان خورم *

کزین مملکت رخت بیرون برم ﴿ نسیدن ﴾ کسر سین مهمله وسکون یای تحتانیله بمعنی نهادن
یعنی قرمق کذا فی فرهنك میرزا ﴿ نشاختیدن ﴾ سکون خاء معجمه وکسر تاء مثناة ویای
ساکنه ایله بمعنی نشاندن یعنی دیکمك کذا فی المجمع ﴿ نشلیدن ﴾ سکون شین معجمه ویای
تحتانی وکسر لام ایله بر نسنه دن بر نسنه آصلمق معناسنه استاد فرخی بیت کز تو خوانیش
وکرنی بتواند نشلد * رزاو چون بدر خانهٔ او برکذری ﴿ نشمن ونشیمن ﴾ کلاهما بمعنی تخت
واو تورا جق یر شمس فخری بیت زتاب انتقام سطوت تو * کند یکبارکی ترك نشیمن ﴿ نعلین ﴾
سکون عین مهمله ایله معروف میرخسرو در نعت شریف بیت کرد نعلین رهروان رهست *
شرف تکمهٔ کلاه همه ﴿ نغزیدن ﴾ سکون غین وکسر زاء معجمتین ایله پاك وکوزل اولمق
معناسنه مصدردر میرنظمی هروی بیت نغز بوده از همه خوب جهان * ماهروی وقامت
سرو روان ﴿ نغنخلان ﴾ فتح غین وخاء معجمتین ولام وسکون نونله ﴿ نغنخوالان ﴾ سکون غین
ونون وفتح خاء معجمتین وواو معدوله ایله ﴿ نغنخواهن ﴾ سکون غین ونون وفتح خاء معجمتین وها
وواو معدوله ایله نانخواه درکه بر آجی دانه در اتمك خمیری اوزرینه صاچرلر زیاده لذت ویرر خواجه
سلمان بیت رویت مزه یافته زخالان * چون لذت نان زنغنخوالان * استاد لطیفی بیت
چونان از ارزنست ویا جوینست * نیغناك ونغنخواهن همینست ﴿ نغن ﴾ فتح غین معجمه ایله
بمعنی نغنخوالان کذا فی کتاب السامی فی الاسامی خوانین دخی دیرلر ﴿ نفرین ﴾ سکون فا ویای
تحتانی وکسر راء مهمله ایله قدح وذم معناسنه اصلی نا آفرین ایدی تلفظنده نوعا ثقلت اولمغله
الفلری حذف اولنوب نفرین اولدی ﴿ نفریدن ونفرین دادن ونفرین کردن ﴾ کلهم بمعنی نفرین
یعنی ذم وقدح ایلمك ﴿ نقد جان ﴾ کشی قادر اولدوغی نسنه دن عبارتدر مولانا جامی بیت
اصبحت زائرالك یا شحنة النجف * بهر نثار مقدم تو نقد جان بکف ﴿ نقد روان ﴾ رایج
اقچه مثلا بر شهرك معاملاتنده جاری اولان سکه لو درهم ودینار معناسنه در خواجه حافظ
بیت عاشق مفلس اکر نقد دلت کرد نثار * مکنش عیب که بر نقد روان قادر نیست *
﴿ نقشجهان ونقشوان ﴾ کلاهما بمعنی نخجوان یعنی مزبور شهرك آدلریدر ﴿ نماز پیشین ﴾
وقت ظهردن عبارتدر اویله نمازی واویله وقتی ﴿ نماز خفتن ﴾ وقت عشادن عبارتدر
یتسو نمازی ویتسو وقتی میرابو المعانی بیت بپاك جامه کزاری نماز پیشین را * بپاك دل
بکزاری نماز خفتن هم ﴿ نمدان ﴾ سکون میم وفتح دال مهمله ایله فرج زنان معناسنه
نتکم آلت رجله حمدان دیرلر نمدان لفظ مرکبدر نم ایله داندن یاش ظرفی دیمك اولور
شیخ سعدی لطایفنده وجعل حمدانهم فی نمدانهم دیدیکی اصحاب وقوفه معلومدر ﴿ نمدزین ﴾
فتح میم وسکون دال مهمله وکسر زاء معجمه ایله تکلتی معناسنه که نمد کیجه دیمکدر وزین
ایردر ترکیب ایدوب تکلتی یه علم ایلدیلر شیخ نظامی بیت سم باد پایان زخون چون عقیق *
شدی تا نمدزین بخون در غریق * حکیم نزاری قهستانی * مثنوی * همانجا چشمه ساری بود
خالی * فکندند از نمد پیش نهالی * بدان روی نمدزینش نشاندند * کلاب از دیده بر فرقش
فشاندند ﴿ نمکدان ﴾ طوزلق معناسنه که طعام سفره سنه قونیلور مخصوص ظرفدر
﴿ نمکین ﴾ فتح میم وسکون کاف فارسیله ایکی معنایه در اول حقیقتا طوزلو اولان طعام ثانی

ثانی استعاره طریقیله ملاحت حسن دلبردن کنایه در خصوصا تعریف لب دلبرده استعمال
اولنور وسکون میمله نمدن یاش اولمش شکوفه ویپرق وچمن امثالنده استعمال اولنور
﴿ ننك داشتن ﴾ سکون نون وکاف فارسیله عار وغیرت طوتمق معناسنه مصدردر میرنظمی
بیت نه کار هر کسی بد ننك داشتن * که فکر بی مألست پشم کاشتن ﴿ ننکین ﴾ سکون نون
ویای تحتانی وکسر کاف فارسیله بمعنی معیوب یعنی عار وعیب لاحق اولمش حکیم سنایی بیت
هست پاك وحلال ورنکین روی * نه حرام وپلید وننکین روی * حضرت مولانا قدس سره
بیت زین مقام ماتم ننکین مناخ * نعل افتاده بصحرای فراخ ﴿ نوابین ﴾ فتح واو وکسر باء
موحده وسکون یای تحتانیله بمعنی شکفته اکثر شکوفه ده استعمال اولنور نوا کورمش دیمك
اولور مراد آچلمقدر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ نواحی نشین ﴾ یعنی ساحل نشین دریا
کنارلرنده ویالی لرده اوتورانه دیرلر مولانا هاتفی بیت نواحی نشینان دریا کنار * بسوی جزایر
کشیدند بار * صحرانشین معناسنه ده اولمق مناسبدر ﴿ نوارهان ﴾ سکون راء مهمله ایله
اما فتح را ایله دخی صحیحدر صله وجائزه ومژدکانی ویریلن نسنه یه دیرلر بویله اولیجق نوا ایله رهاندن
مرکب اولور میرنظمی بیت دران حالت نوید آمد از انسو * که جیبش از نوارهان کشت مملو
﴿ نواریدن ﴾ کسر راء مهمله ایله لقمه یی چینه مدن یوتمق اوباریدن معناسنه زراتشت بهرام
بیت کرفته بچنکال میداردش * بدان تا بیکبار بنواردش ﴿ نوامین ﴾ کسر میم وسکون یای
تحتانیله نوباوه ونوبدید آمده ایکی معنایه اولور اول طورفنده میوه ثانی یکی ظهور ایتمش
معناسنه در استاد منوچهری بیت نوای توای خوب ترك نوامین * در آورد در کار من بی نوایی *
﴿ نوان ﴾ بوزن روان یدی معنایه کلور اول بمعنی خرامان حضرت مولانا قدس سره بیت
سرفرازانه نوانید بمیدان وصال * همه شاهید چو بکزاید آن دلدارید * ثانی بمعنی جنبان
حکیم انوری بیت بلبل زنوا هیچ همی کم نزند دم * زانحال همی کم نشود سرو نوانرا * ثالث بمعنی
لرزان شمس فخری بیت همیشه تا که کیا نست خانهٔ اعراب * هماره تا شود از یاد سرو
وبید نوان * رابع بمعنی نالان حکیم خاقانی * مسمط * آن کوش عیدی بین نوان بردر که شاه
جهان * مانند طفل لوح خوان دردرس وتکرار آمده * وله ایضا هم درین معنی بیت
ایدی بنوای جان چه باشی * بی برك ونوا نوان چه باشی * خامس بمعنی خمیده وخمان استاد رودکی
بیت منم غلام خداوند زلف غالیه کون * منم شده چو سر زلف او نوان ونکون * بو معنایه شاه
ناصر خسرو بیت چنین زار ونوان مانند نالی * یکی دستم غم وحشی غزالی * سادس بمعنی
کهنه سابع بمعنی آکاه کردن ونویدن یعنی بشارت ایدیجی تحفة الاحبابده اول آته دیرلر که
اشقر ایله بوزمیاننده رنك مویی اوله ادات الفضلاده بمعنی آکاهی مسطوردر ﴿ نوای خارکن ﴾
موسیقی ده بر نوا اسمیدر کمال اسمعیل بیت چو خار کلبن دانش نهاد بی برکی * صریر کلك
تو کردد نوای خارکنش ﴿ نوای خسروان ﴾ بو دخی بر نوا آدیدر روایت اولنور که خسرو پرویزك
مجلس خاصنده باربد جهرمی نای کندو ایله الحان وآغازه سنی بر طرز بی نظیر اوزره خسروك مدح
وثناسنه سراسر مشتمل مسجع آغازه ایدیجك غایت مرتبه ده خسروك پسند طبیعی اولوب نامنی
نوای خسروان قودی نوای خسروانی دخی دیدیلر کذا فی فرهنك جهانکیری بو معنایه امامی هروی

بیت مطربان فاخر اندر پردهای دلنواز * خسروانی کوازآهنگ نوای خسروان ﴿ نوایدن ﴾ کسر نون وسکون یای تحتانیله بمعنی نالیدن کذا فی المجمع ﴿ نوایدن ﴾ کسر یای تحتانی اولی وسکون ثانیه ایله ایکی معنایه کلور اول بمعنی خرامیدن ثانی بمعنی صدا ویرمك اوبانك بلند حکیم فردوسی بیت درخشیدن تیغهای کران * نوایدن کرزهای کران ﴿ نوآیین ﴾ کسر یای تحتانی اولی وسکون ثانیه ایله ایکی معنایه در اول بمعنی زیبا وآراسته یعنی بزملش ویاقشمش شیخ نظامی بیت نه کل داری بدان توی هوایی * نه بلبل زان نوآیین تو نوایی * حکیم قطران ارموی بیت ای کرامی تر زدانش وی نوآیین تر زدین * ای کزیده چون سعادت وی ستوده چون ادب * ثانی بمعنی نورسته یعنی یکی تمش میوه عماره بیت شاخست همه آتش زرین وهمه شاخ * پرزر کشیدست وفراخست ونوآیین * ودخی طرز جدید واسلوب مخصوص ﴿ نوبامون ﴾ فتح باء موحده وضم میم و واو معروف ایله فریدونی سودیله بسلمدکلری صغرك آیدیر نوبه دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ نودران ﴾ فتح دال وراء مهملتین ایله بمعنی نوکران وشاکردان یعنی خدمتکاران واجیران کذا فی فرهنك جهانکیری بومعنایی مؤید ابوالمعانی بیت نودران اوشده هریك بفرواحتشام * صاحبان مال ودولت مالکان عزّوجاه ﴿ نوراهان ﴾ فتح راء مهمله ایله تحفه طریقیله کتوریلن هدیه حکیم خاقانی بیت صبح آمد زرین شب نوروز نوراهان طلب * زهره شکاف افتاده شب وززهره صفرا ریخته ﴿ نورده پیراهن ﴾ کوملك یاقه سنك وبکلرینك چوره سنه چکلن زه خصوصا ودخی اینجه دیکش وهر نسنه نك اطرافنه دیکلن نسنه عموما ﴿ نوردن ونوردیدن ﴾ کلاهما بفتح الواو وسکون الراء المهمله دورمك ودوشرمك معناسنه مصدردر مولانا هاتفی بیت زوادی نوردیدن آن غلو * هوارا کرده شد نفس درکلو عربیه طی وچغتای لسانده یغارغا دیرلر تنکم میرعلیشیر بیت زلفی ایل کونکلین پریشان ایلاماکا جمع اولوب * طرفه رق بوکیم کونکل لارنی یغارغاتار قاشیب ﴿ نوستن ﴾ کسرواو وسکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله ایکله مك نالیدن معناسنه ﴿ نوشتن ﴾ فتح واووتاء مثناة وسکون شین معجمه ایله ایراق کتمك کذا فی فرهنك جهانکیری وضم واو ایله دورمك ودوشرمك کذا فی المجمع ﴿ نومسلمان ﴾ معقول کاره شروع ومباشرت ایدنه دیرلر میرزا فصیحی بیت تازه عاشق کشته ام چشم ترحم وامکیر * نومسلمان کشته را یکچند عزتها بود ﴿ نویدن ﴾ کسرواو وسکون یای تحتانی ایله درت معنایه در اول بمعنی غنودن یعنی امزغنق عربیه نعاس دیرلر ابوشکور بیت تو ازمن کنون داستانی شنو * برین داستان بیشتر زین منو * ثانی حرکت ایلمك معناسنه شمس فخری بیت شاه بر تخت مملکت بنشین * بعد ازین بهرکار خصم منو * ثالث بمعنی جدید کردن میرنظمی بیت نویدن کنون خواهدم بندکی * زشاهی مرا بهترا فکندکی رابع بعض فرهنکلرده عدل کردن وضیافت عامه معناسنه ده مرویدر ﴿ نوین ونوبین ﴾ کسرواو وسکون یای تحتانیله شهزاده ووزیرزاده وهرقومك عزیزوشریف زاده سی کمال بخمندی بیت نوین اعظم واعدل امین اعلم واعقل * که همچون نام او زانش علم زد درنکوکاری *

﴿ نهاریدن ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله بمعنی ترسیدن یعنی قورقمق کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ نهازیدن ﴾ کسر زاء معجمه ایله بمعنی ترسیدن وهراسیدن کذا فی المجمع ﴿ نهاویدن ﴾

﴿ نهاویدن ﴾ کسرواو ایله استادن وکشی کندودن بیوك اولاندن قورقمق بواوج لغت دخی برمعنایه در لکن هربری برفرهنکدن منقولدر میرنظمی بیت نهاوید ازان دشت پرهولناك * که جای دوانست وهم غولناك ﴿ نهروان ﴾ سکون ها وفتح راء مهمله وواو ایله برشهر آدیدر حکیم خاقانی بیت کردسپهت بنهروانه * سهم تو بنهروان به بینم * بصره جانبلرنده برمکان اولادوغیده مرویدر ﴿ نهنبن ﴾ فتح ها وسکون نون بعده باء موحدهٔ مفتوحه ایله چوالك قپاغی سرپوشی دیك معناسنه حکیم انوری بیت ازجوش نشود یك نما تا فرونشست * ازدود تیره برسر کینی نهنبنست * فرهنك وفایی ده سرتنور معناسنه شمس فخری تنور قپاغی اولق اوزره نقل ایدوب بواپکی بیتی نظم ایلمش * قطعه * فرودارند از کردون حمل را * غلامانت باجبار فلاخن * جهان کوبی تنور دولت تست * فلك بالای او همچون نهنبن ﴿ نهیبیدن ﴾ کسر ها وسکون یای تحتانی بعده باء موحدهٔ مکسوره ویای ساکنه ایله قورقمق وقورقمق معنالرینه هم لازم وهم متعدی اولور ﴿ نهیدن ﴾ کسرها وسکون یای تحتانیله بمعنی اندیشه کردن ودخی غم خوردن وبمعنی نهادن کذا فی فرهنك زفانکویا ﴿ نی انبان ﴾ بمعنی نای انبان مرقوم ﴿ نیدلان ﴾ سکون یای تحتانی وفتح دال مهمله ولامله اویقوده آغر بصمق کابوس معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری بو معنایی مؤید ابوالمعانی بیت تصور کرده اورا بجانست * برش افتاده کویا نیدلانست ﴿ نیزن ﴾ بمعنی نای زن مرقوم ﴿ نیستان ﴾ کسریای تحتانی وسکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله قامشلق که نی قامش وستان اسم مکاندر حضرت مولانا قدس سره بیت کز نیستان تا مرا ببریده اند * وز نفیرم مردوزن نالیده اند ﴿ مع الواو ﴾ ناجو ﴿ ضم جیمله درخت کاج درکه نارژ ونارژو ونورژ دخی دیرلر عربیده صنوبر معناسنه درشیخ نظامی بیت تاجوی این باغ بود وخروش * بود چوسکان فلك سبزپوش ﴿ ناخن دیو ﴾ ضم خاء معجمه وکسر نون ودال مهمله ایله برنوع صدفدرکه ناخن خوش وناخن پریان دخی دیرلر طبیب یوسفی * قطعه ناخن دیورا پری رویان * چونکه درزیر خویش دود کند * صرع را نافع آید ویابد * حیض ایشان کشاد وسود کند ﴿ نارخو ﴾ سکون راء مهمله وضم خاء معجمه ایله کنار معناسنه که معربی جلنار در برنوع نار چیچکی رنکنده چیچکدر اما بواری وزیاده قتمر اولور واغاجی دخی نار اغاجی کبیدر ﴿ نارو ﴾ ضم راء مهمله ایله ایکی معنایه کلور اول بلبل کبی خوش آواز برقوشدر حکیم سنایی بیت تاریدن نارو ونواهای سریچه * ناطق کند آن مردهٔ بی نطق و بیانرا * منوچهری بیت پردهٔ راست زند نارو برشاخ چنار * پردهٔ ماده زند قمری برنارونا * ثانی رسته دیدکلری علتدرکه وجود انسانده اکثر یاقده وطوپقده ظاهر اولوب اپلك کبی اوزار اکر اول باول یوماق صاریلوب آهسته طوتیلورسه برزایام کیدروا کر قیریلورسه صاحبی هلاك اولور خواجه عمید لوپکی بیت نارو شش پای بندستدارنی بکام دل * کردی تجرّع از کرمت روح پرور آب * ﴿ نازبو ﴾ سکون زاء معجمه وضم باء موحده ایله ریحاندرکه ترکیده فسلکن دیرلر میرنظمی بیت دمیده خط نو بر روی زیبا * که روید نازبو در باغ کویا ﴿ نارژو ﴾ ضم زاء فارسیله کاج اغاجیدرکه ترکیده چام دیرلر ﴿ ناو ﴾ بوزن کاواوج معنایه کلور اول طامله یاغمور دن اولسون غیریدن اولسون عموما شاعر بیت نیابد همی زاسمان ناوونم * همی برکشیدند نان نادرم * ودکرمان اولوغنه

دیرلر خصوصا شیخ آزری بیت تنوره ایست جهنم چو آسیا که درو * نهاده مالکش از قالب
خوارج ناو * حکیم سنایی بیت از برای دو سیر و روغن کاو * معده چون آسیا کلو چون ناو *
ثانی جوی آب معناسنه ابن یمین بیت کذشتم بنا کام از بحر جود * روان بر دو رخ از دو چشم
دو ناو * ثالث کشتی معناسنه اما بطریق الاستعاره در زیرا هر نه که اوزون اولوب ایچی بوش
اوله اکا ناو دیرلر ﴿ نانو ﴾ بوزن دارو ایکی معنایه در اول زنان اطفال بشکین صالدقده ایتدکلری
ذکره دیرلر شیخ آزری بیت تا خواب رود خصم تو بر پستر جاوید * در مهد سقر میزندش
هاویه نانو * وله ایضا بیت آن نه بینی که طفل از بانو * کیرد آرام چون زند نانو * ثانی مخفف
نانوادر ﴿ نای کلو ﴾ فتح کاف فارسیله بوغازده اولان دلك که طعام و شراب آندن کچوب
معده یه واصل اولور ﴿ نرمرو ﴾ سکون راء مهمله اولی و میم و فتح راء ثانیه ایله آهسته
یوریجی آت و قاطر میر نظمی بیت سمند نرمرو بودست زیرش * برفتن نیست پروای کزیرش
﴿ نسبو و نسو ﴾ اول سکون سین مهمله و ضم باء موحده ثانی ضم سین مهمله ایله صیرنجق
محل که عربیده مزلقه دیرلر و مجلا صوانمش دیوار معناسنه استاد لبیبی بیت نسو بود از آنکونه
دیوار او * که مانند آیینه بنمود رو * و نرم و هموار و ساده دیوار و زمین و ابنیه یه دخی دیرلر حکیم
ناصر خسرو بیت ز خاك و آتش و آبی برسم ایشان رو * که خاك خشك و درشتست و آب نرم
و نسو * و آیینه آچلمش قلیچ و خنجر و هر نه که براق و لمعان اوله اکا ده دیرلر ﴿ نشتو ﴾ سکون
شین معجمه و ضم تاء مثناة ایله بر شخص آدیدر کذا فی فرهنك زفانکویا ﴿ نغو ﴾ ضم غین معجمه
ایله درخت آلو یعنی ارك اغاجی ﴿ نؤو ﴾ ضم همزه ایله خرمای تر معناسنه کذا فی شرفنامه
والاداة ﴿ نو ﴾ درت معنایه کلور اول معروف جدید معناسنه ثانی پهلوان دلیر و شجاع
معناسنه که کسر ایله نونیو دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت اکر چند بیچن جوانست و نو * بهر کار
دارد خرد پیشرو * وله ایضا بیت جهانجوی کاوسشان پیشرو * ز لشکر بسی رزم سازان
زنو * ثالث بمعنی ناله که امر اولور مینو یعنی بنال حکیم فردوسی بیت کنون زود پیرایه بکشود
رو * به پیش پدر بس بزاری بنو * مولانا جمال الدین اشهری بیت ابری کز و کوهر دود یا دست
او بر خود نود * باشد بخل کرچه بود هر دو جهانش یك عطا * رابع نوا لفظندن مخففدر
مغنای اوله یعنی جدید معناسنه چغتای تانکی دیرلر بیت ماوی یاغلیغدین اقاشینك ای
جانا بیداد ایتکوجی * کوك بولوتغا کیردی کویا یانکی انینیك براوجی ﴿ مع الهاء * نابهره ﴾
فتح باء موحده و راء مهمله و سکون ها ایله اوج معنایه کلور اول بزرك و عظیم معناسنه مولانا جامی
بیت که واویلا عجب کاریم افتاد * بسر نابهره دیواریم افتاد * ثانی دون و فرومایه بو ایکی معنی
اصدادا قبیلندن اولور ثالث کاسد و نارایج که ناسره و بنهره دخی دیرلر ﴿ ناخسته ﴾ کسر
خاء معجمه و سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة ایله اینجه ایپ و اورغان معناسنه در میر نظمی بیت
دو دستش بند با ناخسته کرده * که با داغ جکر دل خسته کرده ﴿ ناخفراه ﴾ فتح خاء معجمه و راء
مهمله و سکون فا و اظهار ها ایله سفاین رئیسلری که ناخدا دخی دیرلر عربیده ملاح و زیان دیدکلریدر
﴿ ناخن خواره ﴾ ضم خاء معجمه اول و فتح خاء ثانی و راء مهمله و واو معدوله ایله بر علتدر طرناغه
یقین محلده ظاهر اولور قزللغه مائل بر ورمدر زیاده وجعی اولور کژدمه دخی دیرلر عربیده داخس

داخس دیدکلریدر ﴿ ناخنه ﴾ ضم خاء معجمه و فتح نونله کوزه مخصوص بر علتدر که کوزك
بیکاری طرفنده ظاهر اولور ابتدا سندن علاج اولنمز ایسه زیاده اولوب جمله کوزه مستولی
اولدقده لابد کور ایدر و اکر بیك اطرافنه کیدرسه سیل عارض ایدر عربیده ظفره دیرلر و بویله
مشهوردر که بو علت صاحبی هر کیجه سهیل یلدزینه نظر ایلمکی معتاد ایلسه علتی زائل اولور
بو علت انساندن غیری حیوانده دخی اولور خصوصا آتده غایت اولاغندر طبیب یوسفی * رباعی
در چشم تو ناخنه چو پیدا باشد * زان درد تو تشویش مهیا باشد * چیزی که درین مرض بود
فائده مند * نزدیك حکیم روشنایا باشد * حکیم خاقانی بیت ابرش خورشید را ناخنه
آید ز رشك * تا نو بشیرنك حسن ناخنه در جهان * شیخ نظامی بیت منکران فضل را
جز ناخنه ناخن مباد * کر چنین سك مردمان باشد دریغ از استخوان ﴿ نارده ﴾ فتح را و دال
مهملتین ایله کنه دیدکلری بوجکدر بعض فرهنکلرده پشه معناسنه مرویدر ﴿ نارسیده ﴾
فتح را و کسر سین مهملتین و سکون یای تحتانیله نابالغ اطفال و ناپخته میوه یه دیرلر ﴿ ناروه ﴾
سکون راء مهمله و فتح واو ایله ایکی معنایه در اول بلبله بکزر بر قوشدر نارو دخی دیرلر ثانی زبانه
قپان ﴿ ناره ﴾ فتح راء مهمله ایله اوج معنایه کلور اول جمیع فرهنکلرده زبانه قپان معناسنه
مسطوردر اما ترازونك ناقص طرفنه آصدقلری طاش پاره سنه دینلمك اصحدر کمال اسمعیل
بیت باری بهر حساب که خواهی سر عدوت * آویخته است جایی چون ناره از کپان * وله ایضا
بیت این بار کش دل من کز آهنست کویی * تا چند از حسابت دردا چو ناره باشد * شمس فخری
بیت چون بود راستی معدلتش * چه بر آید ز پله و ناره * ثانی ریسمانی کنده ثالث بمعنی ناله
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ ناستوده ﴾ ضم سین مهمله و تاء مثناه و واو معروفله خوار و ذلیل
و مذموم معناسنه میر نظمی بیت هر که رنج مردمان کاری شود * ناستوده کار او خواری شود
﴿ ناسره ﴾ فتح سین و راء مهملتین ایله ایکی معنایه در اول کاسد متاع معناسنه عموما
و کچمز اقچه خصوصا سره کچر اقچه و رایج متاعه دیرلر ثانی اکنلك کشتزار معناسنه شمس فخری
بیت پیوسته کشتزار امیدش ز آب کام * سیراب باد تا که بود نام ناسره ﴿ ناسکلیده ﴾
فتح سین مهمله و کاف فارسی و کسر لامله نیندیشیده و بدیهه یعنی تصور سز و تأملسز دیمکدر
شاعر بیت کر نه ایمن از سپهر کهن * ناسکالیده هیچ کار مکن ﴿ نافرهخته ﴾ فتح فا و ها و تاء
مثناة و سکون راء مهمله و خاء معجمه ایله زشت روی و بد طبع و بی ادب معنالرینه طیان مرغزی
بیت زشت و نافرهخته و نابخردی * آدمی رویی و در باطن ردی ﴿ نافه ﴾ فتح فا و اخفاء ها ایله
آدم و حیوان کوبکی عموما و نافه مشك خصوصا مولانا هاتفی بیت بصحرای چین نافه چینی
کنیم * ره بارکه فرش چینی کنیم * و دخی کورك اولان حیوان پوستلرینك قارنی آلتلرنده اولان
دریلره دیرلر نافه سمور و نافه وشق و نافه روباه کبی شاعر بیت ناف سمور خواجه کرده
بدوش * زن و دختر شدند نافه فروش ﴿ ناقه ﴾ فتح قافله اشتر ماده معناسنه عربیدر لکن عجمده
استعمالی شایعدر مولانا جامی بیت من هم بفقر و فاقه خوش در خیل ایشان ناقه کش *
ناقه کش اما ناقه وش داده بدست دل عنان ﴿ ناکاه ﴾ کاف عجمیله ایکی معنایه در اول بدیهی
نسنه ظهور ایتمك ترکیده آکسوزدن دیدکلری معنایه در استاد لطیفی بیت آنکه ناکاه

کسی کشته بجایی نرسید * وین تمکین وفضیلت بکذشت ازهمه چیز * ثانی بی وقت دیمك اولور ج ناکردیه ج فتح کاف عجمی ودال ثانی وسکون راء مهملتین ویای تحتانی وکسر دال اول ایله بی اعتماد و بی اعتقاد کافر حقنده ایراد اولنور کلمه در ج ناکه ج فتح کاف عجمی واظهار هایله ناکاه لفظندن مخففدر ج ناله ج فتح لام ایله ایکلدی وزاری میرنظمی بیت کندنی ناله وطنبورزاری * هرآندم میکند اونغمه کاری ج نام برده ج سکون میم وراء مهمله وضم باء موحده ایله بمعنی نامدار حکیم فردوسی درفرستادن کشتاسب اسفندیاررا بجنك رستم * مثنوی * اکراونکفتی باسفندیار * که روسوی کابل پی کارزار * ببرلشکرنام برده بجنك * ببند آن جهان دیدهٔ تیرجنك * بکشتی نبه کرداسفندیار * وکرچه قضاخودبرین کردکار ج نامویه ج ضم میم وواو مجهول وفتح یای تحتانیله اول عورته دیرلرکه برقوجه دن غیری قوجه یه وارمامش اولوب قوجه سیله محبت واتحاد اوزره اوله هندی لسانندن سهما کن دیرلر حکیم سنایی بیت صولت اودران صفت ناورد * زن نامویه برکند ازمرد ج نامه ج اوج معنایه دراوّل اول یازیلو کاغده دیرلرکه عنوانندن ویا آخرنده اسم یازلمش اوله وکتاب معناسنه ستهنامه وشرفنامه کبی ثانی فرهنك جهانکیریده سیلاب معناسنه ثالث خط تعلیقه دیرلر معنای اوله عربیده مکتوب دیرلر چغتایده بیتیك دیرلر کسر باء موحده وتاء مثناة وسکون یائین تحتانیین ایله میرعلیشیر بیت هم اوشول توفراغدین ساچیب قورتونك نامه یی * یازسانکیزاول آیغه جسم توفراغ اولغاندین بیتیك ج نامیه ج کسر میم وفتح یای تحتانیله لغت مشترکه درمثلا اوزانوب بیومکه نشو ونمادیرلرا کثرنباتاتده استعمال اولنور خواجه سلمان بیت قوای نامیه کوبی که درسیط زمین * کشیده اند بساط سپهر اعلی را ج ناخواه ج سکون نون وفتح خاء معجمه وواو ومعدوله واظهار هایله برمعروف آجی تخمدر اتمك اوزرلرینه صحارلر وقینادوب عرقن چقاررلر غایت نافعدر اخراج بلغمه نفی عظیمدر ج ناوه ج بوزن یاوه اوج معنایه کلور اول ایچی اوبلمش اغاج تکنه کبی نسنه که کوج ویا لحق چکمك ایچون اوله آکا لاك دخی دیرلر شمس فخری بیت فلك چون کل کشد بربام قصرش * پذیرد زان هلالش شکل ناوه * ثانی اتمك تکنه سی که ایچنده خمیرایدرلر کمال اسمعیل بیت زحل زبهر شرف ناوهٔ بشکل هلال * بساخت تاکه بدوکل بنردبان آرد * بمعنی اول محمود ابن یمین * قطعه * قهرمان وی اکرسوی فلك حکم کند * ازپی کسب شرف ممتثل فرمانش * درزمان ترك فلك پای نهد اندرکل * همچوهندو بکشد ناوه بسرکیوانش * ثالث اولوق دیدکاری ایچی بوش اوزون اغاج منوچهری درصفت اسب * قطعه * کورساق وشیرزهره یوزتازوعزم تك * پیل کام وکرك سینه رنك تازوکرك پوی * تیزچشم آهن جکر پولادد ل کیخت اب * پیل دندان چاه بینی ناوه کام ولوح روی * فرهنك حسین وفا پیده بمعنی نیشهٔ چوپین یعنی اغاج کسر معناسنه کتاب السامی فی الاسامیده برطرفدرکه آنده خمیرایدرلر ودخی ایچنده بغدای یورلر وبعض نسنه اصلدرلر وادات الفضلاده بمعنی چوبك پشت یعنی براغاجدرآنکله آرقه قاشرلر وموّید الفضلاده ایچی بوش اغاجدرکه ایچنه اوق قویوب حفظ ایدرلر ومجمع الفرسده نام مقام وموضع وبمعنی خیمه مرویدر ج ناهیده وناهیه ج کلاهما بکسر الها وفتح الدال المهمله اوج معنایه کلور اول دختربکر معناسنه در مولانا مطهر بیت بربستر وبالین نخ

نخ نرم درآید * بانوبرنازك بدن ناهیده پستان * ثانی زهره یلدزینه دیرلرکه نامید ونادیدنی دینلور ثالث اسکندرذوالقرنینك والده سی اسمیدر ج نایچه ج سکون یای تحتانی وفتح جیم فارسیله ماسوره دیدکاری کوچك قامشدرکه جلاهلر اوزرینه ابریشم صاروب بزطوقورلر ج نایژه کسر یای تحتانی وفتح زاء فارسیله یدی معنایه کلور اول بمعنی کلوکاه یعنی بوغازایچنده نای کبی اولان نسنه که طعام وشراب آندن مرورایدر حکیم انوری بیت چون نایژهٔ ابرنشد تاك برپای چون هیچ عنان بازنه پیچد سیلانرا * ثانی تحفة الاحبابده وفرهنك جهانکیریده ماسوره دیدکاری اینجه قامش جلاهلرابریشم صاروب بزطوقورلرنایچه دنی دیرلر حکیم خاقانی درقصیده بیت باوح پاوبپاچال وغرغر ونشکوه * بنایژه بمکوك وبنارو پودتیاب * ثالث اوله که چشمه لرده وحمام قورنه لرنده وابریق لوله سی وبونارده بکزرنه وارایسه کمال اسمعیل بیت تنم زخون جکر کشته بودمالامال * اکرنه نایژهٔ خون زدیده بکشاید * استاد رودکی بیت ازنم کلك توشد کشت امانی سیراب * آن نه کلکست مکرنایژهٔ جودوسخاست * رابع مجمع الفرسده بمعنی آب چکیدن یعنی برنسنه دن صوطمله مق معناسنه دیمش وبوبیته متمسك اولمش بیت نه ازخواب وازخورد بودش مزه * نه بکسست ازچشم اونایژه * خامس کتاب السامی فی الاسامی ده بمعنی چوب کندم یعنی بغدای وآرپه صاپی که دانه سی دوکلدکدن صکره خرداولیوب قالمش اوله عربیده آکا قصبه دیرلر سادس فرهنك جهانکیریده استعاره طریقیله آلت رجل که آنك دخی اوله کبی اوجندن نسنه آقدوغیچون سابع نثارجیلرنثارالتنه طوتدقلری نسنه ج نبرده ج فتح باء موحده ودال وسکون راء مهملتین ایله بهادر وشجیع معناسنه حکیم فردوسی بیت ازایرانیان شدتهم کینه خواه * دلیرونبرده بهرزمکاه * امیرمعزی بیت وصی خاتم پیغمبران وشیرخدا * نبردهٔ عرب ومردخندق وصفین * استاد فرخی * قطعه * شادمان روی حوی خیمه نهاد * آن شه خوبروی ونیك سیر * راست کفتی نبرد حیدر بود * بازکشته بنصرت حیدر * کمال پاشازاده مرحومك بولغتی تحقیقنده یازمشکه نبرده حرّ الاصل یعنی کشی زاده معناسنه درکه لفظ مرکب در برجزوی نون مفتوحه درکه حرف نفی درمد خولنك مدلولی نفین افاده ایدر وبرجزوّیده برده درکه سبی اولنمش اسیرمعناسنه در لفظ مزبور مرکبك معناسی سبی اولنمامش دیمك اولور نتکم بویبته واقعدر حکیم فردوسی بیت می آورد ورامشکرانرا بخواند * وزایران نبرده سرانرا بخواند * برنبرده دخی وارد رکه نونی اصلیدر جنکه مخصوص اولان نسنه در آدم وآت وسائر آلات اصلی نبرددر آخرنده کی هاء اختصاصیه در شول آتلوکه صواش اری اوله آکا نبرده سوار وشول لباس که جنك اثوابی اوله آکا نبرده قبادیرلر نتکم بویبته واقعدر شاعر بیت بیارید کفتاسپاه مرا * نبردقبا وکلاه مرا * فاضل مرحوم نبرده لفظنی بویله تحقیق ایتمش امافقیرصانورم متمسك اولدوغی بیتلردن مرادایتدوکی معنی چقمازوزایران نبرده سرانرا بخواند * بونده کی نبرده ده پهلوان ومبارز وبهادر معناسی حرّ الاصل معناسندن دخی اقرب وانسبدر ونبرده قبایه جنك اثوابندن بهادر ودلاور اثوابی دیمك دخی یقیندر ج نبسه ج سکون باء موحده وفتح سین مهمله ایله دخترزاده یعنی قزاولادی نبیسه دخی دیرلر شاه ناصرخسرو * رباعی * ای بتن نیره کرشریفی وکردون * نبسهٔ کردونی ونبیرهٔ

کردون * نیست به نبسه است بعس افتخار که هرگز * نبسهٔ کردون دون نبوده بکردون ﴿ نبهره
فتح باء موحده وراء مهمله وسکون ها یله درت معنایه کاور اول قلب ومغشوش زروسیم کناسره
دخی دیرلر یعنی یکمز التون وکمش مراد خالص العیار اولمیاندر شیخ عطار بیت که دارد درهمه
آفاق زهره * که عرضه دارد این نقد نبهره * کمال اسمعیل بیت کرخاطر توئیره وطبعت
نبهره است * هم آب تست روشن وهم سیم توسره * ثانی دون وفرومایه معناسنه حکیم خاقانی
* قطعه * بسا که ازپی جست جهان چون پرکار * چودایره همه تن کشتهٔ توزنارم * کنون
نکر که ازین عالم نبهره فریب * برسم طالع خود واپسست رفتارم * ثالث بمعنی بزرك حکیم نزاری
قهستانی بیت از آنجا برسر جاسوس ره شد * نبهره برسر چندین سپه شد * رابع بمعنی
پوشیده وپنهان بودرت معنایه نابهره دخی دیرلر ﴿ نبیره ﴾ کسر باء موحده وسکون یای تحتانیله اوغل
اوغلنه دیرلر عربیده مفرد نه سبط وجمعنه اسباط دیرلر شمس فخری بیت خداوندا که چندانت
بقاباد * که سبط خویش را بینی نبیره * حکیم فردوسی بیت تو کهی نبیره کش وکاه پود * بهانه ترا
کنج ایران وتور ﴿ نبیسه ﴾ کسر باء موحده وسکون یای تحتانی و فتح سین مهمله ایله
قرا اولادی در نبیره ایله نبیسه برر تبه ده درلر آنجق نبیره اولاد ذکور نبیسه اولاد اناث در ﴿ نخجیرکاه
سکون خاء معجمه وکسر جیمله بمعنی شکار مولانا هاتفی بیت باهنك نخجیر رفتن زشاه * زماصید
کردن بنخجیرکاه ﴿ نخکله ﴾ سکون خاء معجمه وفتح کافله چتین قوزکه نخکلون دخی دیرلر استاد لبیبی
* قطعه * ای بزفنی علم بکرد جهان * برنکردم زتومکر بمری * کرچه سخنی چو نخکله مغزت *
جمله بیرون کنم چو چاره کری ﴿ نخله ﴾ سکون خاء معجمه وفتح لامله مشائخ ودرویشان اللرنده
کوتورد کلری عصایه دیرلر شمس فخری بیت ایاشاهی که هرسائل که آید * بدرکاه تو بی دستار ونخله
بعض فرهنکده نعلین معناسنه ده مروید رعربیده خرما اغاجی وخرمالق نخلستان کبی ﴿ نرکسه
سکون راو کسر کاف وفتح سین مهملتین ایله تخته یی تراش ومنقش ایدوب سقف خانه یه میخلرلر
وکوکدن دخی ایدرلر حکیم خاقانی بیت برسقف چرخ نرکسه داری هزار حیف * ازبند آن دو نرکسه
شهلا چه خواستی ﴿ نره ونره ﴾ فتح راء مخفف ومشدده ایله یدی معنایه کلور اول معروف که
نردخی دیرلر ثانی کریه وزشت که نره دیو ونره کدا دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت چیست
خود آلاچق آن ترکان * پیش پای نره پیلان جهان * حکیم سوزنی بیت دانی که بنده
نره کدا یست شاعرست * مرکوب اوست هرچه کدا یی ونرهٔ * ثالث نام پدرسام درکه نر ونریم
ونریمان دخی دیرلر رابع آلت رجل معناسنه که مثالی نرلغی ذبلنده مرور ایلدی حکیم سوزنی
دیمشدر * قطعه * من درتو نکرم که توامسال نرستدی * من آن نکه کنم که بدی پاره نو بره * من
کفتم این حدیث میان دوران من * مانند ترب غاتغری سخت شد نره * خامس موج آب معناسنه
عمید لوبکی بیت از درماده بین که چون سینهٔ تیغ روی او * تیغ صفت شکافته کنبد آب را نره
سادس اغاج اورتاسنده اولان شاخلری بورایه دك جهانکیریدن منقولدر سابع ادات الفضلاده
تخفیفله بمعنی دندانهٔ کلید وتشدیدایله بمعنی کدایعنی دلنجی مروید در ﴿ نرکه ﴾ سکون راء مهمله
وفتح کاف فارسیله بمعنی چرکه ﴿ نرماده ﴾ خنثی معناسنه درکه هم ارکاك وهم دیشی دریعنی برکسنه نك
هم ذکری وهم فرجی اوله ابوالمعانی بیت نرماده است کوبی اغیار بدلقا * هرکز ندیده ام بجهان ماده نر

نرشود ﴿ نرموده ﴾ سکون راء مهمله وضم میمله صانلجق که نرموله دخی دیرلر ﴿ نرموره ﴾ سکون
راء مهمله اولی وفتح ثانیه ایله فرهنك جهانکیریده بمعنی لك وکنده مسطور در اما مجمع الفرسده
آکا دیرلر که بربوکسك اغاجك چتالنه ایب بغلیوب بریسی اورتاسنده اوتوروب بری دخی ال ایله
آنی تحریك ایدر عربیده ارجوخه دیرلر ﴿ نرموله ﴾ سکون راء مهمله وضم میم وفتح لامله نرمودهٔ
مرقوم معناسنه در ﴿ نرینه ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانی وفتح نونله ارککلك معناسنه درکه
نر ارککلك روحرف یا یای نسبتدر ونون نسبتن تأکید ایچوندر وها اختصاصیه در ﴿ نژاده ﴾
فتح زاء فارسی ودال مهمله ایله کوهر مردم که عربیده اصل دیرلر ﴿ نزغه ﴾ سکون زاو فتح غین
معجمتین ودال مهمله ایله مفاصلده اولان آغری که مرور ایامله اول عضوی باطل ایدر بعض
فرهنکلرده علت قولنج یاخود تشنجدن عاطل اولان عضوه دیرلر استاد لطیفی بیت روسیاه
و پوست رویش نزغه * هست همچون هیمهٔ پیری زده * وفتح زاوسکون غین معجمتین ایله ده
استعمال اولنمشدر استاد عنصری بیت کر بت دوزخی بروی نکوست * بر بهشتی نزغه باشد
پوست ﴿ نزله ﴾ سکون زاء معجمه وفتح لامله باشدن اینن مادهٔ رقیق که چهره ده یاخود کردنده
وجع پیدا ایدر عربیده بردفعه نزول ایتمکه دیرلر نزلهٔ واحده تقدیرنده ﴿ نژه ﴾ فتح زاء
فارسیله آوجیلرك مخصوص اوقلرینه دیرلر شرفنامه ده بمعنی نیزسقف که ترکیده کرش دیرلر نسخهٔ
میرزا ابراهیم زاء معجمه ایله مرویدر ﴿ نستوه ﴾ سکون سین مهمله وضم تاء مثناة وواو معروف
واطهار ها یله اوج معنایه کلور اول جدل ولج معناسنه حکیم نزاری قهستانی بیت نخواهم رفت
با یاران نخواهم مشورت کردن * که نستوه از خرد هرکز نخواهد خواست دستوری * استاد رودکی
بمعنی غوغا بیت ایا خورشید سالاران کیتی * سوار رزم سازد کردنستوه * ثانی بمعنی خوی
زشت حکیم فردوسی بیت ببازید چون شیر هوشنك جنك * جهان کرده بر دیو نستوه تنك
ثالث ایران پهلوانلرندن برمبارز آدیدر حکیم فردوسی بیت جهاندیده سالار ونستوه سنان *
که شیده دلاور نکهدارشان ﴿ نسیله ﴾ کسر سین مهمله وسکون یای تحتانی وفتح لامله بمعنی
قسیله یعنی کلهٔ اسب آت سوریسی معناسنه درکذا فی الاداة ﴿ نسیه ﴾ سکون سین
مهمله وفتح یای تحتانیله ویره سی معناسنه درکه عربیده اجل وتاجیل دیرلر ضد نقددر شیخ عطار
بیت چون کناه نقد آید در وجود * توبهٔ نسیه ندارد هیچ سود ﴿ نعره ﴾ سکون عین وفتح
راء مهملتین ایله آوازبلند معناسنه میر نظمی بیت نعره زدو تیغ کشیدست همین * آنکه
بلرزید زمهابت زمین * تعریفنده اصله صوت فی الخیشومه ایدی بعده آوازبلنده اطلاق اولندی
﴿ نعشیله ﴾ سکون عین مهمله ویای تحتانی وکسر شین معجمه ایله برنوع قلیه در طاوق اتی
وکبدناوکزرویمرطه ایله ایدرلر شمس فخری بیت سالکان مسالك تحقیق * فارغند اشراب
و نعشیله ﴿ نغمه ﴾ سکون غین معجمه ایله خوش آوازایله اوقومق ومقام کوستر مك لغت
مشترکه در ﴿ نغوسه ونغوشه ﴾ کلاهما بضم الغین المعجمه اولهما بسین المهمله ثانیهما بشین المعجمه
تسکین دل وشکستن دل اسماء اضداددندر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ نفایه ﴾ فتح فاویای
تحتانیله سیه رنك ونیره فام معناسنه منوچهری بیت باد ازسمنستان بتك آمد بطلایه *
تا حرب کند باسپه ابر نفایه * عربیده سیم کاسه معناسنه در یعنی یکمز اچه حکیم انوری بیت

این که زحمت کم کنم نوعی زتشویرست از آنك * نقدهای بس نفایه است این وناقد بس بصیر *
حکیم سوزنی بیت مباد دین هدی را چنو نفایه امام * نه نیز صدر زمانرا چنو بنهره ندیم *
نفیرنامه فرمان وحکم که ملوك وسلاطین سپاه ولشکر جمعی ایچون زیر حکمنده اولان
حکامه واطرافنده اولان امراء ممالکه کوندرر اصلده نفیر اهالیٔ ممالکی قالدیروب جمعیت ایتمکدر
نقاره فتح قاف وراء مهمله ایله اصلنده کوس معناسنه ایدی کیدرك اول معروف نسنه یه
دیرلرکه دهل وسورنا ایله ویا خودنای ایله آهنك ایدوب چالرلر میر نظمی بیت صدای نفیر ونقاره
ازان * صدایش کرفته چوروی جهان نقدینه سکون قافله حاضرلنمش وآماده والده
طوتیلان اقچه یه دیرلر نمازکاه ایکی معنایه در اول نمازقیله جق یر عربیده کی مصلا
معناسنه ثانی محراب معناسنه نمکینه فتح میم وکسر کاف فارسی وسکون یای تحتانی
وفتح نونله برآیراندرکه ایچنه طوز وکشنیز وامثالی نسنه لر قویوب تناول ایدرلر عربیده ملحیه دیرلر
نمیده کسر میم وسکون یای تحتانیله نمناك معناسنه در حکیم نزاری قهستانی بیت
پی رم برکرفت آن دل رمیده * نسیمی برده از خاك نمیده نواجسته فتح جیم وتاء مثناة وسکون
سین مهمله ایله تازه دیکلمش باغ انکور وباغچهٔ اشجار استاد لطیفی بیت باز این دل پژمرده
درهجر تو بیخسته * درکوی توشد تازه چون باغ نواجسته نواخانه زندان خانه معناسنه
شیخ سعدی بیت ببویی کرت عقل وتدبیر هست * ملك زاده را در نواخانه دست *
نواخسته فتح خاء معجمه وتاء مثناة وسکون سین مهمله ایله بمعنی نواجستهٔ مرقوم
نواخنه فتح خاء معجمه ونونله خیرات وحسنات معناسنه مرویدر نوخنه فتح خاء
معجمه ونونله بمعنی خیرات وحسنات مرویدر نواده فتح دال مهمله واخفای ها ایله پسران
فرزندان یعنی اوغل اوغللری معناسنه در وقیز اوغللرینه خانواده دیدکلری بوندندر حاصلی اعقاب
وانساب صاحبنه نوازاده ونواسه ونودره دخی دیرلر نوازاده یعنی پسر زاده ودخترزاده
شیخ نظامی بیت نوآیین ترین شاه آفاق بود * نوازادهٔ عیص واسحاق بود نواسته
سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله یغلمش کرپیچ یعنی کرپیچی کسوب قورتدقدن صکره بری بری
اوزرینه دوزدکلرینه دیرلر نواسه فتح سین مهمله ایله بمعنی خانواده ونوازاده معناسنه در
فرهنك میرزاده جانب فرزنددن اولان اولاده نبیره وطرف دختردن اولان اولاده نواسه دیرلر
نواله فتح لامله بش معنایه کلور اول طعامدن حصهٔ غایب یعنی طعام صاحبی برمقدار
طعامی حصهٔ غایب دیو قالدردوغی طعامه دیرلر ثانی زله معناسنه یعنی سفره دن برآدم طعام
یدوکدن صکره برمقدار طعام قالدیروب کوتردکنه دیرلر زله بند ونواله بند دخی دیرلر ثالث لقمه یه
دیرلر رابع آخرك سوزلرین مخفی دیکلمك خامس خراسان ولایتنده قاضی لقمه سی دیرلر برطعامدر
نوآورده یکی ظاهر اولمش نسنه هرنه اولورسه میر نظمی بیت چنان پرکرده آن
جوروستم را * نوآورده شود دردوالم را نوباره فتح باء موحده وراء مهمله ایله طرفنده اولان
نسنه نوباوه معناسنه استاد فرخی بیت همچو نوباره می نهد برچشم * نامهٔ او خلیفهٔ بغداد *
نوباوه فتح باء موحده وواو ایله هرنسنه نك اول ایرشنی طرفنده معناسنه عموما حکیم نزاری
بیت زیاری شنیدم که مقریٔ لنك * بنوباوه کی توبه کرده است باز * ونورسیده میوه یه

میوه یه ده دیرلر خصوصا حکیم شفایی بیت ای مخترع ستیزه رایی * نوباوهٔ باغ بی وفایی *
شمس فخری بیت شهریارا تا ابد هر لحظه باد * باغ اقبال ترا نوباوهٔ نوبه سکون واو
وفتح باء موحده ایله نوباوه دن مخففدر نوبتکه سکون واو وفتح باء موحده وکاف فارسی وتاء
ساکنه ایله چادرقوریلان محل ومهترخانه چالنن موضع معناسنه استاد بیت برآمد به نوبتکه
شهریار * سرنوبتی دید براوج ماه نوجبه سکون واو وفتح جیم وباء موحده ایله بمعنی سیلاب
استاد رودکی بیت مرترا جوید همه خوبی وزیب * آنچنان چون نوجبه جوید نشیب *
نوحه سکون واو وفتح حاء مهمله ایله بمعنی شیون وماتم یعنی میت اوزرینه ازکی ایله آغلمق
نودارانه ونودرانه کلاهما بسکون الواو وفتح الدال والراء المهملتین بمعنی شاکردانه
واجیرانه میر نظمی بیت شده هروضع وکارش سرورانه * کند باخلق خلق نودرانه * کذا
فی فرهنك وفایی نودره سکون واو وفتح دال وزاء مهملتین ایله بمعنی نبیره که اوغل اوغللریدر
نودر دخی دیرلر شمس فخری بیت نودرمنش سکندر ثانی که در جهان * چون او نژاد مادر
ایام نودره نوده سکون واو وفتح دال مهمله ایله بمعنی نودرهٔ مرقوم بلکه آندن مخففدر مجمع
الفرسده بمعنی فرزند عزیز استاد دقیقی بیت ای سرآزادکان وتاج بزرکان * شمع جهان وچراغ
دودهٔ نوده * تحفة الاحباب صاحبی نودره فرزند زاده ونوده بمعنی نواسه نقل ایلمشدر نورده
فتح واو ودال وسکون راء مهملتین ایله درت معنایه کلور اول بمعنی نبردهٔ مرقوم یعنی شجیع وبهادر
حکیم اسدی بیت هریکی درنورده چون شیری * قایم کشوری بشمشیری * ثانی درزیلرك
معروف دیکشلری در ثالث مؤید الفضلاده بمعنی تنهٔ پیراهن رابع بمعنی پیچیده نورنجه
سکون واو ونون وفتح راء مهمله وجیم ایله استخر وتالاب شهرنه دیرلر شیخ فیضی * مثنوی *
چند خوری آب زنورنجه چند * دست نهٔ روز بسر پنجه چند * روز خزان کرده بسر پنجه ات
آب سیه کشت بنورنجه ات نوره سکون واو وفتح راء مهمله ایله اوزون دیرك اوزرینه
سقف خانه یی قورلر اکا تیر دخی دیرلر ترکیده کرش دیدکلری در ضم نونله عربیده کرجه دیرلر
نوسته فتح واو وتاء مثناة وسکون سین مهمله ایله فرهنك میرزا ابراهیمده ومؤید الفضلاده
ازکلو کریه کردن یعنی بوغازدن آغلمق اما حرکتن اشعار ایتمامشلر آخر فرهنکلرده ذکر اولندیغی
اوزره ضبط ایلمشلر نوشته فتح واو وتاء مثناة وسکون شین معجمه ایله بمعنی پیچیده وطی کرده
یعنی دورلمش ودوشرلمش شاعر بیت مقیم کلبهٔ اندوه کشته * بساط خرمی را درنوشته *
نوشه سکون واو وفتح شین معجمه واظهار ها ایله ایکی معنایه در اول بمعنی پادشاه نوجوان
حکیم فردوسی بیت بدو کفت شاپور نوشه بدی * جهانرا بدیدار توشه بدی * ثانی اخفاء
ها ایله داماد معناسنه در مولانا مطهر بیت نوسال ونومه آمد ونوروز ونوبهار * نوشه کرفت ملك
جهان نوعروس وار * ضم نونله معنای آخره کلور نوکواره سکون واو اول وفتح ثانی وضم
کاف فارسیله هرزه درای وبسیارکو معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری نونده فتح واو
وسکون نونله اوج معنایه در اول تندرو یعنی اشکون ویوکرك معناسنه عموما واشکون آت
خصوصا کذا فی فرهنك وفایی ثانی آواز بلند کذا فی فرهنك جهانکیری ثالث نسخهٔ ابی حفص
سغدیده زیرك وتیز فهم معناسنه در بو معنایه محمد یوسفی بلخی * قطعه * کر بردران میر توبه بینی

مردی که بوی خوار و سرفکنده * بشناس که مردست او بدانش * فرهنگ و خرد داند و توانش *

نوه فتح واو ایله یعنی نبیره عربیه سبط دیرلر هندی لسانده نو یعنی جدید در نهاچه فتح هاو جیم فارسی وسکون لام ایله یعنی قالیچه نهاله فتح هاو لام ایله کیمنکاه صیاد یعنی اوجیلرك کزلندوکی یر شمس فخری بیت غزال آسمان آید بدامش * اکر نیروش باشد در نهاله *

نهبهره فتح هاء پیان وراء مهمله وسکون باء موحده ایله ایکی معنایه در اول فلکك اون ایکی برجنك هر برجنی طقوز درجه تقسیم وهر قسمنی بر کوکبه تعیین ایتمکه دیرلر اول کوکبلرك زحل ومشتری ومریخ وشمس وزهره وعطارد وقمر وراس وذنب در بوکوکبلرك سیری متساوی اولامغله ایکی ویا اوچ کوکب بر برجده بولنوب قران ایدرلر وبربریله کاه مقابله وکاه تسدیس وکاه تربیع وکاه تثلیث ایدرلر تفصیل احوالاری زیج کتابلرنده مصرحدر ثانی معناسی حددن بیرون بیوك نسنه یه دیرلر نهرواله نام شهر بحرات در کذا فی شرفنامه والمؤید حکیم خاقانی بیت کرد سیهرت بنهرواله * سهم تو بنهروان به بیغم نهره سکون هاوفتح راء مهمله ایله یایق که آنکله یاغ چقارلر برظرفلره دکا نبیره دخی دیرلر نهیبه کسر هاوسکون یای تحتانی وفتح باء موحده ایله یعنی نهیب مرقوم وکفاراموالنی یغما ایتمکه دیرلر که نهب غارتدر نیدفه سکون یای تحتانی وفتح دال مهمله وفایله طون یقه سی یعنی اوچقوریری نیشه سکون یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله سپسی معناسنه دریعنی سفینه لرده کشتیبانلرك چالدقلری نسنه که آنکله کمجی یی قوللندیرلر مع الیاء التحتانی * نابینی کسر باء موحده وسکون یای تحتانی بعده نون مکسوره ایله ضعف بصری اولانه دیرلر کوره مزدیمك اولور ناخن برای ضم خاء معجمه وباء موحده وسکون نون وفتح راء مهمله ایله ایکی معنایه کلور اول صونتراج دیدکاری نعلبند آلتی که اصلی سمتراشدر ثانی مقراض معناسنه که ناخن براوناخن بردخی دیرلر منوچهری در صفت اسب بیت کربکردانی بکردد در برانکیزی دود * برتراز عنکبوت وحلقهٔ ناخن برای ناخن پیرای ضم خاء معجمه وسکون نون ویای تحتانی وکسر باء فارسیله برآلتدرکه طرنق کسمکه مخصوصدر هندی لسانده نهرنی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری نارای فتح راء مهمله ایله یعنی منکر یعنی ظاهر اولان نسنه یی انکار ایدیجی مجمع الفرسده فتح کافله منکر یعنی زشت ونامقبول معناسنه در ودخی تدبیزده خطا ایدنه دیرلر بومعنایه میر نظامی بیت هرکه نارایست باشد بیخرد * در پی مرد ودحق رامیدود نارخوی سکون راء مهمله وضم خاء معجمه ایله یعنی نارخوء مرقوم یعنی برنوع قرمزی چیچکدر کلنار دخی دیرلر ناری کسر راء مهمله ایله کیه جك اثواب وهندی لسانده عورته دیرلر نازپری سکون زاء معجمه وفتح باء فارسیله نام دختر پادشاه خوارزم ایدی که بهرام کورك حباله ازدواجنده ایدی شیخ نظامی ازهفت پیکر بیت دخت خوارزم شاه نازپری * کشن خرامی بسان کبك دری ناشی کسر شین معجمه ایله خوریاد واغیار خوبان اما عربیده نشان ویریجی معناسنه در ناقوسی رخن ونوا آیدیرکه یارید خسروك اوتوزایکی لحننددر شیخ نظامی بیت چوناقوسی واورنکی زدی باز * شدی اورنك چون ناقوس آواز ناجوی سکون میم وضم جیمله شهور ملکی نك اونجی کونی اسمیدر ناری درت معنایه کلور اول معروف قامشدر ثانی نایدن قبا برشیدر اکا

اکا بوق دخی دیرلر جنك محاربنده چالرلر حکیم فردوسی بیت بغرید کوس وبنالید نای * توکوئی که عالم برآمد زجای * ثالث بوغازدلوکی که اکا نای کلو دخی دیرلر آندن نفس کلور خواجه سلمان بیت تازه کند زمان زمان عشق کهن میان جان * نای که هر نفس چونی دم زهوای اوزند * رابع برقلعه اسمیدر بومعنایله معنای ثانیه مسعود سعد سلمان آنده محبوس ایکن دیمشدر بیت نالم زدل چونای من اندر حصار نای * پستی کرفت دولت زین جای من بلند * عربیده معنای اوله یه نای استعمال اولنور شیخ عمر ابن الفارض بیت فی نغمة العود والنای الرخیم اذا * تألفا بین الحان من الهزج نای بینی بورون دلوکی عربیده خیشوم معناسنه در نایی کسر یای اول ایله سکرك صافیسی ودخی قباسورنایه دیرلر مولانا هاتفی بیت برآوردنایی دم صورا * ببرد از چراغ خرد نورا * عربیده بیمك وبیوك معناسنه در نبازی فتح باء موحده وکسر زاء معجمه ایله معشوقه ودوست دیمکدر کذا فی المجمع نخلوی سکون خاء معجمه وفتح کاف فارسیله اینجه بوغازلو برظرفدر واستعاره طریقیله قازواوردکه دیرلر نرکسی سکون راوسین مهملتین وکسر کافله برجنس جامه در ودخی برنوع طعامدر عربیده قلیه نرکسیه دیرلر کذا فی المجمع نسطوری سکون سین وضم طاء مهملتین ایله ترسایی دیمکدر کذا فی المجمع نسودی ضم سین وواومعروف وکسر دال مهملتین ایله یعنی برزکر یعنی اکنجی جمشید خلقی درت قسمه منقسم ایلدکده هر بریته برآدقودی قسم ثالثی زراعته تعیین ایدوب نامارین نسودی قومشدر بومعنانك تفصیلی کاتوری لغتی ذیلنده ذکر اولندی نشوی سکون شین معجمه وکسرواو ایله نام شهر نخجواندر فخر الدین محمد هندوشاه بیت باردیکرچنانکه مطلوبست * برسانم بخطهٔ نشوی نشی کسر شین معجمه ایله اوزون اوقلی کرپی باب التاده تشی لغتی ذیلنده ذکری مرور ایلدی نصفی سکون صاد مهمله وکسر فایله برنوع جام درکه آنکله شراب ایچرلر کمال اسمعیل بیت درجرعه های ساغر لطف تودرچمن * دست بهار نصفی کل برشراب کرد * شیخ نظامی بیت سماع زهره شب رادرکرفته * مه یکهفته نصفی برکرفته * فرهنك میرزاده برنوع سطرلابدرکه ربع دائره دیرلر ادات الفضلاده چنکلردن برنوع سازدر نقشبندی ایکی معنایه در اول نقش بغلیجی کرك نقاش اولسون کرکسه نقاش طوقیانلردن قاشه نقش بغلیجی اولسون ثانی طرق صوفیه دن برطریقدر نقشبندیه دیرلر سلسلهٔ شریفه لری ونسبت کلیه لری حضرت ابی بکر الصدیق رضی الله عنه حضرتلرینه منتهی اولور ونسبت جزئیه لری ائمهٔ اهل بیت وساطتیله حضرت علی ابن ابی طالب رضی الله عنه حضرتلرینه منتهی اولور بونسبته سلسلة الذهب دیرلر طریق خلوتیه نك نسبت کلیه لری امیر المؤمنین امام علی حضرتنه ونسبت جزئیه لری امیر المؤمنین ابوبکر الصدیق حضرتلرینه سلسلة الذهب وساطتیله منتهی اولور رضی الله تعالی عنهما وسائر طریقلر جمیعا بوایکی طریقدن متفرق ومتشعب اولمشدر ونقشبندیه مشایخنه خواجکان عزیزان دیرلر قدس الله اسرارهم ذکر وتوحیدلری خواجه بهاء الدین حضرتلرینه کانجیه دك ذکر خفیه قلمیه ایدی خواجه بهاء الدین قدس سره ذکر جهریه علانیه ایتمکله نقشبند تسمیه اولندی مشار الیه دن صکره کلان خواجکان عزیزانك کیمی ذکر خفیه وکیمی ذکر جهریه اختیار ایلدیلر

نقشبندی
طاش ٢٦
تاج محمد

وکیدرك ذکر ارّه که حی حق در آکا اذن ویردیلر امادورانه اذن ویرمدیلر طریقین مذکوریندن
منشعب اولان مشایخ کرام حضرت مولانا وحضرت نجم الدین کبری وحضرت کلشنی
وسایرلری غلبهٔ ذوق ووجد وحالتدن هربری برکونه دوران ایله ذکر الله اختیار ایلدیلر
رضوان الله تعالی علیهم اجمعین ﴿ نمازی ﴾ یعنی پاك وطاهر خواجه حافظ بیت چون
نیست نماز من آلوده نمازی * درمیکده زان کم نشود سوز وکدازم * مولانا هاتفی بیت زارکان
دین کارسازی کنیم * باب وضوشان نمازی کنیم * عمل مخصوص فاعلنی لوث کناهدن پاك
ایتدوکیچون نماز تسمیه اولندی ﴿ نمطی ﴾ فتح میم وکسر طاء مهمله ایله دوشنجك فراش
وبساط نوعنه دیرلر میرنظمی بیت نمطیٔ کرانبها کسترد * خانه را زیب داد وزینت کرد *
﴿ نمکزی ﴾ فتح میم وسکون کاف وکسر زاء معجمه ایله برحلوادر عسل ویاسکر ونشاسته
وروغن ساده ویامغز بادام ایله ایدرلر بسحاق اطعمه بیت چون نمکزی چرب وشیرین باد آن
حلوافروش * کین خیال حلقجی درکردش پرکار داشت ﴿ نوای خسروانی ﴾ باربد
جهرمی خسرو پرویز مجلسنده ایتدیکی نثر مسجع الحانندن برلحن آدیدر امیرخسرو بیت
بکوش خسرو استاد معانی * چنین کرده نوای خسروانی ﴿ نوبتی ﴾ سکون واو وفتح باء
موحده وکسر تاء مثناة ایله درت معنایه کلور اول بمعنی چادر وخیمه حکیم خاقانی بیت نوبتی
بدعه را قهر تو برّد طناب * صیرفی شرع را قدر تو زیبد امین * حکیم انوری بیت ای شاه تو چون
سماك وعالم چو سمك * یك شقه ز نوبتیٔ جاه تو فلك * شیخ نظامی بیت نشان جست آمد بدرکاه
شاه * سر نوبتی دید براوج کاه * ثانی نقاره زن ودهل زن شمس جندی درنعت شریف بیت
نوبتیٔ دولتت یعنی بلال صبح خیز * پنج نوبت نوبت دین تو در دنیا زده * امیرخسرو بیت بتشویش
دهل رنجه مشو ای نوبتی امشب * که خفتن در بر یارست بیداران شبها را * ثالث اسب
جنیبت یعنی یدك آت حکیم انوری درنعت شریف بیت جبرئیل ازپی رکاب رویش * نوبتی
بردرسرای آرد * رابع مؤید الفضلاده بمعنی خیمهٔ پاسبان یعنی بکچی چادری که آنده نوبت ایله
اوتوررلر شیخ نظامی بیت شنیدم کز پی یار هوسناك * بماتم نوبتی زد بر سر خاك * وله در اسکندر
نامه بیت زبس نوبتی های کوهرنکار * نمی برد ره بردر شهریار ﴿ نوبهاری ﴾ مصنفات
باربد خسرودن برپرده آدیدر شیخ نظامی درخسرو شیرین بیت چو برکفتی سرور نوبهاری
عرق کشتی کل ازبس شرمساری ﴿ نودارانی ونودرانی ﴾ کلاهما بسکون الواو وفتح الدال
والراء المهملتین وبکسر النون بمعنی تحف وهدایا کذا فی فرهنك جهانکیری مجمع الفرسنده صلهٔ
شعر وشادانی معناسنه در ﴿ نوی ﴾ کسر واو ایله ایکی معنایه در اول جدید ونازك ثانی
زاری وناله معناسنه در بو ایکی معنایه ابوالمؤید بیت زکهنکی ونوی تانوی وشاد شوی * رسد
زمان که بدست وجود یاد شوی * وبمعنی متحرك ولرزان شوی حکیم سنایی بیت راه دین روکه
راه دین چو زدی * همچو شاخ از برهنکی ننوی ﴿ نهاری ﴾ فتح ها وکسر راء مهمله ایله صباح
وقتنده صفرا شکن دیو تناول اولنان طعام قلیل معناسنه استاد فرخی بیت من دوش بکف
داشتم آن زلف چه شب * وزدولب آن کردم امروز نهاری * خفاف کوید بیت وصال تو تا باشدم
میهمانی * سزد کر تو یك بوسه خواهم نهاری * شمس فخری بیت بعالم از عهدی بود ناهار * زخوان

زخوان شه بود اکنون نهاری ﴿ نهالی ﴾ فتح ها وکسر لامله بمعنی قالیچه وکلیم ودوشنجك
نسنه طالب آملی بیت بتن بویا کند کلهای تصویر نهالی را * بپا بیدار سازد خفتکان نقش
قالی را ﴿ نهاوندی ﴾ موسیقی ده برپرده نامیدر حکیم نزاریٔ قهستانی بیت نماز شام
برسید ای بت سمرقندی * بساز چنك وبزن پردهٔ نهاوندی ﴿ نی ﴾ نای کبی ایچی بوش
قامش حضرت مولانا قدس سره بیت بشنو از نی چون حکایت میکند * از جداییها
شکایت میکند * عربیده قصب دیرلر ﴿ باب النون المکسورة مع الالف * نسا ﴾ فتح سین
سین مهمله ایله ایکی معنایه در اول ولایت خراسان اعمالندن برشهر آدیدر ثانی کتاب زندده
کوشت واستخوان مرده معناسنه آدمك اولسون غیرك اولسون زراتشت بهرام بیت میالای
آنرا بخون نسا * که تا از تو خوشنود باشد خدا * وله بیت نسا وپلیدی بد آنجا برند * که مردم
بران راه برنکذرند * عربیده عورت دیمکدر ﴿ نغوشا ﴾ ضم غین وفتح شین معجمتین ایله اکثر
فرهنکلرده مذهب آتش پرست معناسنه درکه نغوشاك ونغوك دخی دیرلر شمس فخری
* قطعه * ای خسروی که باشد اسرار چرخ وانجم * برلوح خاطر تو چون نور خور هویدا *
از بسکه کبر وکافر در راه حق بکشتی * در روم وهند وارمن منسوخ شد نغوشا * اما اصحی قوم
صائبین اولمقدرکه تفصیلی عنقریب نغوشاك ذیلنده ذکر اولنور انشاء الله تعالی ادات الفضلاده
بردیندن بردینه دونن آدمه دیرلر طائفهٔ کفره دن ﴿ نکیسا ﴾ کسر کاف فارسی وسکون
یای تحتانی وفتح سین مهمله ایله باربد خسرو نظیری برمطربك نامیدر شیخ نظامی * مثنوی *
نکیسا نام مردی بوده چنکی * ندیم خاص میری سخت سنکی * کز وخوش کوتری درلحن وآواز
ندید این چنك پشت ارغنون ساز * خواجه سلمان بیت ازپی خسرو کل بلبل شیرین کفتار
نغمهٔ باربد وصوت نکیسا آورد ﴿ نیا ﴾ فتح یای تحتانیله پدر پدرکه عربیده جد دیرلر وپدر
مادره ده دیرلر ترکیده دده دیدکلریدر شمس فخری بیت بجای بنده همان کن که با افاضل عصر *
توکرده وپدرت کرده است وجد ونیا * استاد لبیبی بیت زجرم جهانی پرآوازه شد * روان
نیاکان بمن تازه شد * حکیم فردوسی بیت نبیره که خشم آورد یا نیا * هم از ابلهی باشد وکیمیا *
﴿ نیوشا ﴾ ضم یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله شنونده ومهم کننده ویادکیرنده حکیم فردوسی
بیت بهرکار کوشا بباید شدن * بدانش نیوشا بباید شدن ﴿ مع الباء الموحده * نشیب ﴾
کسر شین معجمه وسکون یای تحتانیله انیشدر مقابلی فرازدرکه یوقش معناسنه در استاد رودکی
شیب تو با فراز وفراز تو با نشیب * فرزند آدمی بتواند ربشیب وتیب ﴿ نقاب ﴾ فتح قافله
عورات یوزلرینه طوتدقلری پرده یه دیرلر ابوالمعانی بیت برای دیده عشاق را نقاب کند
بدست نازکشاید دو زلف مشك آکین ﴿ نکاب ﴾ فتح کافله بمعنی دستوانه که بهله دخی دیرلر
الدوان معناسنه حمید الدین خوارزمی بیت این نکاب از بهر شاهان برکف دست منست *
تا نیاز آرد بلور تر بناخن چنك باز ﴿ نهیب ﴾ کسر ها وسکون یای تحتانیله قورقوترس وبیم
معناسنه شمس فخری بیت خشم شه ار بچشم سیاست نظر کند * کردد چو آب زهره ومریخ
از نهیب * مولانا هاتفی بیت پل این سپاه قیامت نهیب * بدین کونه آورد پادر رکیب *
نهیو دخی دیرلر ﴿ نیاب ﴾ فتح یای تحتانیله بمعنی نیام غلاف معناسنه که قلیچ وخنجر وبچاق

قنی وامثالی نسنه‌لر ابوالمعانی بیت نماند در نیاب آن تیغ سرتیز * خلافش کر کند از جهل
اعدا ﴿ نیب ﴾ سکون یای تحتانیله اتباع الفاظ قبیلندندر مزاوجه طریقیله سیب نیب دیرلر استاد
لطیفی بیت علیلی کر ببحران کرانست * انار و سیب نیب اوراز یانست ﴿ نیزهٔ پرتاب ﴾ بر نوع قصه
حربه درکه الده کوتوررلر وکاهی ایکیسن واوچن برغلافه قویوب آت یاننده طپوز طرفنه قورلر
ترکیده خشت دیرلر روم دیارنده شاطرلر اللرنده طوتارلر ﴿ مع التاء المثناة * نشاخت ﴾
فتح شین وسکون خاء معجمتین ایله بمعنی نشاند یعنی دیکدی حکیم فردوسی بیت همی شاه را تخت
فیروزه ساخت * همی تاج را کوهر اندر نشاخت ﴿ نشت ﴾ سکون شین معجمه ایله بمعنی
خوش کذا فی فرهنك جهانکیری خوشی دیجك یرده نشتی دیرلر ﴿ نکاهداشت ونکهداشت
کلاهما بمعنی حفظ کردیعنی حفظ ایلدی وصاقلیو طوتدی دیمك اولور فعل ماضیدر مصدری
نکاهداشتن اولور ﴿ نوشت ﴾ کسر واو وسکون شین معجمه ایله ایکی معنایه در اول معروف
ثانی بمعنی پیچیده ونوردیده حکیم خاقانی * رباعی * دستی که کرفتی سر آن زلف چو شست *
پایی که ره وصل نوشتی پیوست * زان دست کنون در کل غم دارم پای * زان پای کنون بر سر دل
دارم دست ﴿ نیست ﴾ یای تحتانیٔ معروف وسکون سین مهمله ایله ایکی معنایه در اول
یوق عربیده مافیه معناسنه در شیخ سعدی بیت هر کرا صورت نبندد سر عشق * صورتی
بندد ولی جانیش نیست * ثانی دکل عربیده کی لیس معناسنه خواجه حافظ بیت مردم دیدهٔ
ما جز برخت ناظر نیست * دل سرکشتهٔ ما غیر ترا ذاکر نیست * اصلی نی است ایدی الفی
حذف اولنمشدر ﴿ نیکبخت ﴾ سکون یای معروف وکاف وخاء معجمه وفتح باء موحده ایله
طالعی مسعود وبختی قوتلو معناسنه شیخ سعدی بیت پیراهن سبز بر درختان * چون جامهٔ
عید نیکبختان ﴿ نیم بدست ﴾ یای معروف وکسر باء موحده ودال وسکون میم وسین مهملتین
ایله سره دیدکاری که ابهامه ایله سبابه پرمقلری اراسی قدر وقارش معناسنه در بعض فرهنکده
سوزکو معناسنه مرویدر ﴿ نیمیرشت ﴾ یای معروف وسکون میم وشین معجمه وکسر باء
موحده وراء مهمله ایله روفدان بشمش یمرطه یه دیرلر اکا بکزر نه اولورسه ﴿ نیمدست ﴾
یای معروف وسکون میم وسین وفتح دال مهملتین ایله کوچك یاصدق فرهنك جهانکیریده
مسند کوچك مسطوردر حکیم انوری بیت دست آفت درو چکونه رسد * که درو نیمدست
دستورست ﴿ نیم چاشت ﴾ یای معروف وفتح جیم فارسی وسکون شین معجمه ایله صباح وقتی
تناول اولنان صفراشکن که قوشلق طعامنك مختصریدر ﴿ نیمراست ﴾ یای معروف
وسکون میم وفتح راء مهمله ایله موسیقی ده بر پرده آدیدر امیرخسرو بیت کفتن از ان قول که
قوال راست * کفته کهی راست کهی نیمراست ﴿ نیمسوخت ﴾ یای معروف وسکون میم وخاء معجمه
وضم سین مهمله ایله اکسی دیدکاری برباشی یانمش اودون ترکیده کوسکی وچغتایده کوساو دیرلر
﴿ مع الجیم * نسکنج ﴾ سکون سین مهمله ونون وفتح کافله چمدك که ایکی برمقله بر آدم دریسن
طوتوب صقمق اصفهانیلر لغتیدر ﴿ نشکنج ﴾ سکون شین معجمه ونون وفتح کافله ایکی
برمقله بر آدمك دریسن طوتوب زحمت ویرمك نیلك دخی دیرلر عربیده قرص وهندی لساننده جهنتی
دیرلر استاد عنصری بیت آن صنم را زکاز واز نشکنج * تن بنفشه شد ودولب نارنج ﴿ نیرج ﴾

﴿ نیرج ﴾ یای مجهول وفتح راء مهمله ایله بمعنی پژمرده یعنی صولمش ﴿ نیرنج ﴾ یای معروف وفتح
راء مهمله وسکون نونله عزایم وافسون معناسنه استاد رودکی بیت مهر مفکن برین سرای سپنج
کن جهان پاکبازی ونیرنج ﴿ مع الدال المهمله * نژاد ﴾ فتح زاء فارسیله اصل ونسب
معناسنه حکیم فردوسی بیت بپرسید ازو پهلوان از نژاد * برو یك بیك سرو بن
کرد یاد * شمس فخری بیت سریر بخش سلاطین شیخ ابواسحق * مربیٔ فضلا تاج
ملك پاك نژاد * کتاب مجتبی ومحبوب العارفین ده اصل معناسنه مسطوردر نسب قیدی ذکر
اولنمامشدر اما نسب معناسنه کلدوکی سائر فرهنکلرده مسطوردر ﴿ نژد ﴾ فتح زاء فارسیله
اولوکشی وخواجه معناسنه در ﴿ نژمند ﴾ سکون زاء فارسیله ایکی معنایه در اول مهابتلو
معناسنه میرنظمی بیت آن یکی نژمند صاحب عز وجاه * هوشمند وعاقل وپر انتباه *
ثانی غصه‌لو معناسنه در ﴿ نزند ﴾ فتح زاء معجمه وسکون نونله ایکی معنایه در اول بمعنی نژد
مرقوم ومعتمد ثانی پژمرده معناسنه در ﴿ نژند ﴾ فتح زاء فارسی وسکون نونله بش معنایه
کلور اول متغیر الحال وپژمرده احوال معناسنه حکیم اسدی بیت کنون سوسنت دردمندی
کرفت * کلت ریخت ولاله نژندی کرفت * ثانی متألم وغمناك معناسنه استاد لطیفی بیت
کنونم ز قهر زمانه نژند * مرا خرمی ناید از لهو وخند * ثالث عاجز فرومانده لکدن الم کشیده
اولمق حکیم اسدی بیت خرد نیز دارم که دل چون نژند * نماند کند در دم آسان به پند * رابع
طالع نامساعد وبخت ناهموار معناسنه مولانا جامی بیت جامی اکر نیست ز بخت نژند *
چون علم خسرویش سربلند * خامس غضبناك ومهیب معناسنه حکیم اسدی بیت همی
موربد مهتر از کوسفند * که بر مرد جستی چو شیر نژند ﴿ نشکرد ﴾ سکون شین معجمه وراء
مهمله وفتح کافله سونکر که ابر کهن وابر مرده دخی دیرلر دریاده اوت کبی بتر عربیده اسفنج دیرلر
﴿ نهاد ﴾ بمعنی بنیاد ورسم ووضع معناسنه در کذا فی مؤید الفضلا وفعل ماضی اولور نهادن
لفظندن فرهنك زفانکویاده بمعنی جن ومحل حیلتده استعمال اولنور ﴿ نیازمند ﴾ سکون زاء
معجمه ونون ایله حاجتمند ورجا ایدیجی معناسنه خواجه حافظ بیت تنت بناز طبیبان نیازمند
مباد * وجود نازکت آزردهٔ کزند مباد ﴿ نیازومند ﴾ بمعنی نیازمند زیادهٔ واو ایله ده جائز
کورمشلر استاد منوچهری بیت من نیازومند رویت کشتم وهر دم چو من * عاشق یاری بروی
آیدش صد کونه نیاز ﴿ نیرومند ﴾ سکون یای تحتانی وضم راء مهمله ایله قوتلو زورمند
کبی نیرو قوتدر مندادات نسبتدر عربیده کی ذو معناسنه که ذو القوه دیرلر ﴿ نیخورد ﴾ یای
معروف وسکون شین وضم خاء معجمتین ایله موذی جانور صوقمش آدم که نیش وآری وعقرب وکنی
وامثالی عربیده ملسوع دیرلر ﴿ نیمخورد ﴾ یای معروف وسکون میم وفتح خاء معجمه وواو معدوله
ایله هنوز نارسیده بغدایی آتشده بشورب دانه سن سلکوب یرلر ودخی سباعك بقیهٔ اکلی
معناسنه شیخ نظامی بیت نیمخورد سکان صید سکال * جز بتعلیم علم نیست حلال *
﴿ نیومرد ﴾ یای معروف وسکون واو ایله بهادر اردیمك اولور شاهدی * مصرع * الب اولدی
ونیو اولدی دلیر اولدی دلاور * میرنظمی بیت نیومردی میان لشکر بود * در نبرد از همه
دلاور بود ﴿ مع الراء المهمله * نتفتر ﴾ فتح تائین مثناتین وسکون فا ایله یازدیرلر براوت آدیدر

نثار فتح ثاء مثلثه ایله صاچی یعنی آنچه وبعضیلر حالنجه میوه صاچمق لغت دشترکه در مولانا جامی بیت اصبحت زایرا للع یاشحنة النجف * بهر نثار مقدم تونقد جان بکف * نزار فتح زاء معجمه ایله ضعیف ولاغر معناسنه شیخ نظامی بیت به که ضعیفی تودرین مرغزار گاهوی فربه ندود بانزار * محمود ابن یمین بیت زعی بسلسلهٔ زلف مشکبار مجعد * دل شکسته چون من نزار کرده مقید * چغتای لسانده تاوشی دیرلر زبون اولغه تاوشالماق دیرلر نشابور فتح شین معجمه وضم باء موحده ایله ایکی معنایه در اول نام شهر معظم در که اصلی نه شاپور در یعنی شهر شاپور زیرا لفظ نه فرس قدیمده شهر معناسنه در مرور ایام وتغیر السنه ایله نشابور اولدی ناصر خسرو بیت شهر کرکان نماند باکرکین * نه نشابور ماند باشاپور * روایت اولنور که مولانا کاتبی کل قصیده سن نظم وانشا ایدوب پادشاهنك حضوریته کتوروب اوقورکن پادشاه سؤال ایدرکه مولانا نه باغك کلی ونه کلك بلبلی در مخاطبی جواب ویرمدین کندوسی بو بیتی اوقور بیت همچو عطار از گلستان نشابورم ولی * خار گلزار نشابورم من وعطار گل * بعده قصیده پادشاهنك حضورینه قودقده پادشاه کوررکه اول بیت قصیده ده یوقدر کاتبی دن سؤال ایلدکده پادشاهنك سؤالنه علی الفور جواب ویرلدی دیر ثانی موسیقی ده برمقام آدیدر نیشابورك دخی دیرلر نشانکر فتح شین معجمه وکاف فارسی وسکون نون نه نشان ایدیجی دیمك اولور وپرکارکبی ایکی اوجی سوری برآلتدر بعض اهل صنعت قوللانورلر نشوار سکون شین معجمه ایله ایکی معنایه در اول نشخوار مرقوم معناسنه ثانی علم شخصدر نقار فتح قافله خاطر مانده اولق معناسنه در حکیم شفائی بیت ای شیشهٔ گم کرده طرف سر خویش نگهدار * کین سنگ بلامایهٔ صد جان نقارست نکار فتح کاف فارسی ایله اوج معنایه کلور اول خوبرو ومحبوبان که بت ومغ معناسیله مترادفدر خوبروله اطلاق اولنور بتخانه یه مغستان دیدکاری کبی نگارستان دخی دیرلر حکیم انوری در صفت بهار بیت کجاست مجنون تا عرض داده دریابد * نگارخانهٔ حسن وجمال لیلی را * حکیم سوزنی بیت دلم نگار پرستی کرفت یورخ دوست * بود سزای پرستندهٔ نگار آتش * ثانی نقش معناسیله مترادفدر حکیم انوری درکتاب فلکیات بیت برازو بود سبکروح دبیری که بکلك * معنی اندر ورق روح همیکرد نگار * حکیم خاقانی بیت صور نگار حدیثم ولی هر آن صورت * که جان درو نتوانم نهاد نگارم * ثالث اول سیاه رنك که حنا وچویدن ایدوب زنان الرینه وایاقلرینه نقش ایدرلر بو معنی نقش معناسنه یقین در شیخ نظامی * مثنوی زهر سو عروسان نادیده شوی * زخانه برون تاختندی بکوی * رخ آراسته دستها رانگار بشادی دویدند از هر کنار * کمال اسمعیل بیت برکف بود نگار ونیاید توخود بکف * بعض خیره خیره نام تونتوان نگار کرد * بو ایکی معناده مصدری نگاشتن ومعنای اولده مصدری نگاریدن اولور نگهدار ونگهدار کلاهما بفتح الکاف والدال المهمله وسکون الهاء ایکی معنایه کلور اول نگاهداشتن ونگهداشتن لفظلرندن صیغهٔ امر در ثانی اسم فاعلدر حفظ ایله وحفظ ایدیجی معنالرینه نکونسار ونکونسر کلاهما بضم الکاف الفارسی وواو المعروف وسکون النون وفتح السین المهمله سر نکون معناسنه یعنی باشی اشاغی مولانا هاتفی بیت چو اورا نکونسار شد تخت وبخت * بجایش برادر برآمد بتخت نهار ایکی معنایه در اول اکسلمك واکسك واویك

واویمك معناسنه استاد فرخی بیت بخت شما وغیر شما هردو برفزون * وان مخالفان بد اندیش درنهار * ثانی ترس وبیم معناسنه وله ایضا بیت نهنك ازو بخروشست بحر ازو بفغان * پلنك ازو بهیبست وبیراز وبنهار * حکیم قطران ارموی بیت دل موافق بامهر او جدا زنهیب * تن موالی بافر او بری زنهار * مصدری نهاریدن کلور نیر یای معروف ایله بویندرق که چفت سورن اوکوزوعربه چکن صغرك بوینده کجورلر نیروفر یای معروف وضم راء مهمله وفتح فا ایله ایکی معنایه در اول نیلوفر که معروف صاری چیچکدر صوده بترقیناد وب صوین آلوب شکر ایله شربت ایدرلر سودایه غایت نافع در ثانی قوتسز دیمك اولور نیرو قوت وفر آچلق معناسنه در نیسار یای معروف وفتح سین مهمله ایله برطائفه نك آدیدر حکیم فردوسی بیت صفی بردکر دست بنشاندند * همی نام نیساریان خواندند نیشتر یای معروف وسکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله فصاد نیشتری که غایت سوری وکسکیز دمور در مولانا عرفی بیت اقبال کرم میکزد ارباب همم را * همت نخورد نیشتر لاونم را * اصلده نش آغولو جانور دکنی وترادات تفضیلدر نیکوکار یای معروف وضم کاف اول ایله اعمال صالحه صاحبی وایوایش ایشلیجی دیمکدر عالم ودانا وصالح اولانلره دیرلر نیلبر ونیلفر ونیلوبر ونیلوفر جمله سی نیلوفر معناسنه درکه نیلوبل ونیلوفل دخی دیرلر حکیم قطران ارموی بیت برکنار جوی برسبزی کبودی جای جای * چون نشانده برپرند سبز نمدا نیلبر بمور یای معروف وضم میم ایله آلت رجل معناسنه در حکیم سوزنی بیت کون عدو را دریغ باشد ازان کیر * بادابه بمور من عدوش کرفتار * وله ایضا بیت من این بمور خود را وقف کردم * علی صبیانکم یاایها الناس مع الزاء المعجمه * نیاز فتح یای تحتانیله معروف ومشهور در حاجت ورجا معناسنه مثال اول حکیم اسدی بیت برفتیم با نیزه های دراز * رسانید شر ایزد بکام نیاز * مثال ثانی شیخ سعدی بیت بدلداری آن مرد صاحب نیاز * بزن کفت کای روشنایی بساز فرهنك محمد عند وشاهد بمعنی درشت وقحط وشره وبالذت طعام خوردن مسطوردر نیز یای معروف ایله حرف واو عطف کبی ادات عطفدر دخی معناسنه مرحوم کمال پاشازاده جملهٔ تصرفات خاصه دن بونك تعریفنده دیرکه نیز لسان فارسیده شمول معنی ایچون وضع اولنمشدر کد ترکیده اندنده ایله تعبیر ایدرلر مثلا ترك اولدخی دیر عجم اونیز دیر نتکم بو بنده واقعدر بیت اونیز کذشت این کذر کاه * وان کیست که نکذرد ازین راه * انتهی کلامه معلوم اولدکه آندن ده عبارتی هریرده نیز اولمز زیرا معنای ترکیب ازان نیز اولق کرکدر نیز مستقلا ادات عطف اولق اوزره موضوعدر عربیده واو عطف ایله ادا اولنور چغتایده داغی دیرلر نتکم میر علیشیر دیمشدر بیت ای جمالینك کلشنی خوب وصالینك باغی خوب * ایلکالطفونك خوب ایسا جانیمغا ظلمونك داغی خوب * نیروز یای معروف وسکون میم وضم راء مهمله وواو معروف ایله اوج معنایه کلور ایکیسی لفظ مفرد بری لفظ مرکبدر لکن مفرد لفظلرك دخی اصلی مرکب ایدی بعده مفرد اولدی بری ولایت سیستانه دیرلر اول انکه یه اسم اولمشدر رستمك ولایتی در خواجه سلمان بیت من بغداد وزطبع من بشام ونیروز * درجهای کوهر منظوم وغرامیرسد * عجایب البلدانده مسطوردرکه چون حضرت سلیمان علی نبینا وعلیه السلام اول ولایته واردی سراسر طلوصو

کوردی دیولره امر ایلدی صویك ایچنه طپراق دوکدیلر صباحدن نصف نهاره کانجه دیولر اول
یری طپراغله طولدردیلر تمام اولمغله آدینی نیمروز دیدیلر یارم کونلك ایش اولدوغندن وبعضیلر
دیدیلرکه خسرو اول محلی نیمروز لشکرکاه ایتمشیدی آندن باعث تسمیه اولدی شیخ احمد غزالی
* قطعه * چون چتر سنجری رخ بختم سیاه کرد * با فقر اکر بوده هوس ملك سنجرم * تا یافت
جان من چتر ذوق نیمشب * صد ملك نیمروز بیکجو نمیخرم * بری دخی اختراعات باربد خسرودن
بر پرده نامی درکه وقت نیمروزده مجلس خسروده اجرا ایتمشیدی شیخ نظامی بیت چو کفتی
نیمروز آن مجلس افروز * خرد بیخود شدی تا نیمهٔ روز * معنای مرکب وقت ظهردن کنایه در
نصف نهار معناسنه شیخ سعدی بیت ظالمی را خفته دیدم نیمروز * کفتم این فتنه است
بیدار بوده به * اویله وقتنده ویاخود اویله وقتی دیمك اوله ﴿ نیمسوز ﴾ یای معروف
وسکون میم وضم سین مهمله ایله غلبهٔ ناردن هنوز پشمدین یانمش کباب معناسنه در میر نظمی
بیت جکر نیمسوز بود از آتش غم * بر آید اشك خون از چشمهٔ چشم ﴿ نیمکوز ﴾ یای
معروف وسکون میم وضم کاف فارسیله بوکری که کوز پشت دخی دیرلر عربیده احدب دیدکاریدر
﴿ نیژ ﴾ یای معروف وزاء فارسیله صارمشق که اغاجه دولاشور ولابد اول اغاجی قوریدر
عربیده لبلاب وعشقه دخی دیرلر کذا فی المجمع ﴿ مع السین المهمله * نتاس ﴾ فتح تاء مثناة
ایله بمعنی خوش وخرم کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ نجاس ﴾ فتح جیمله کفش دوز اصطلاحنده
سزی دیرلر سختیان ایله کون اراسنده قودقلری نسنه در ﴿ نلکس ﴾ سکون لام وفتح کافله
بمعنی سر دیوار یعنی دیوارك اوجی که ناکلس وباء موحده ایله بلکس دخی دیرلر کذا فی المجمع
﴿ مع الشین المعجمه * نکش ﴾ سکون کافله ایشه کوجه کاهل وسست اولمق معناسنه
میر نظمی بیت بود نکش وکاهل وبیکار وسست * لیك بوده درخورش چالاك وجست *
﴿ نکوهش ﴾ ضم کاف وکسر ها ایله مذمت وسرزنش معناسنه شمس فخری بیت اکر ذات
اورا ستایش نکوید * فرشته بود درمقام نکوهش * حکیم فردوسی بیت زچیزی که کردد
نکوهیده شاه * نکوهش بود نیز بر تاج وکاه * حکیم اسدی بیت کراز خراسته نام چونی ته
لاف * بخود بی نکوهش بده بی کزاف ﴿ نیایش ﴾ فتح یای تحتانی اولی وکسر ثانیه ایله
تحسین وآفرین ودعا معناسنه شمس فخری بیت بقای ابو اسحاق خواهند از حق * همه اهل
صدق وورع در نیایش * وبمعنی تضرع وزاری حکیم فردوسی بیت به پیروزی اول نیایش
کند * جهان آفرین را ستایش کند ﴿ نیش ﴾ یای معروف ایله ایکی معنایه در اول آغلو
جانور ایکنه سی عقرب وزنبور امثالی شیخ عطار بیت زنیش پشه سازد ذوالفقاری * چنان کز
عنکبوتی پرده داری * ثانی فصاد نیشترندن مخففدر کمال پاشازاده مرحوم بونده دخی دیرکه
نیش سوری نسنه در دشتی طکوز دیشنه ده دیرلر نتکم بو بیتده واقعدر بیت همچو نیش کراز
دندانش * تیز در قصد مستمندانش ﴿ نیوش ﴾ ضم یای تحتانیله دیکلمك استماع معناسنه در
استاد لطیفی بیت ای اهل نیوش بر فسافس * تا چند ترا چنین وساوس * وشنیدن
لفظندن امر اولور بشنو معناسنه حکیم فردوسی بیت فرستاده را کفت نیکو نیوش * بکو انچه
بشنیدی ای تیز هوش * ودخی اسم فاعل اولور شنونده معناسنه خواجه حافظ بیت

بیت با دوستان مضایقه در عمر ومال نیست * صد جان فدای یار نصیحت نیوش کن ﴿ مع الغین
المعجمه ﴾ ﴿ نفاغ ﴾ فتح فا ایله بیوك قدح که مجلس آخرنده آنکله طلو شراب ایچرلر حکیم قطران
ارموی بیت چو بزم خسروان کردد ز بوی ورنك باغ اکنون * نفاغ ازوی لبش داری شود برمی
نفاغ ازوی * استاد کسایی بیت دل شاد دار وپند کسایی نکاه دار * یکچشم زوجدا مشو از رطل
واز نفاغ ﴿ مع الفاء * نشاف ﴾ فتح شین معجمه ایله خشکیٔ دماغ یعنی دماغده یبوست اولمق
اکثر حرکت عنیفه دن عارض اولور ابو المعانی بیت از سخنهای یابس یاوه * شنونده دماغ
شد نشاف ﴿ نکاف ﴾ فتح کافله یعنی بهله الدوان معناسنه اولور ﴿ مع الکاف * نستاك ﴾
سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله پیچیدن شکم یعنی یورك بوریسی که اطبا مغص دیرلر فتح میم
وغین معجمه ایله کذا فی المؤید ﴿ نسنك ﴾ سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله بمعنی مخلوج
باریك پیچیده یعنی اینجه پنبه ایپلکی کذا فی الاداة ﴿ نغاك ﴾ فتح غین معجمه ایله بمعنی نادان
وابله کذا فی المجمع اما فرهنك میرزاده حرامزاده معناسنه در یعنی ولد زنا ﴿ نغوشاك ونغوك
کلاهما بضم الغین المعجمه اکثر فرهنکلرده آتش پرست مذهبی معناسنه روایت اولنمشدر حکیم
سوزنی بیت بیرون زیك پدر تو نغوشاك زادهٔ * من تا بسی پدر همه دارا ودینورم * وله ایضا
بیت ای نظامی کلکی بی سر وبی سامانی * بنغوشاك وجهود ومغ ونرسامانی * استاد
ابو شکور بیت سخنکوی کشتی سلیمانت کرد * نغوشاك بودی مسلمانت کرد * بعض فرهنك
صحیح الاسانیدده مثبوت ومنقولدرکه اسلام دیننده ماعداسنده بر دیندن بر دینه نقل ایدنه
نغوشاك دیرلر تفسیر زاهدیده نغوشاکی ترجمهٔ صابئین تحریر اولنمش بر دیندن دین آخره
دونیجیلردر دیو یعنی هر دیندن بر مقدار مرادلری اولدوغی اوزره اخذ ایدرلر وملائکه یه
پرستش ایدرلر وزبور اوقورلر وکعبهٔ مکرمه یه متوجها نمازقلرلر بو دخی مرویدرکه صابئین طائفهٔ
زنادقه دن ستاره پرست دیرلر یعنی یلدزه طپارلر امام فخر رازی رحمه الله تفسیر کبیرده آیت
کریمهٔ * ان الذین آمنوا والذین هادوا والنصاری والصابئین * تفسیرنده دیرکه صابی
مشتقدر صبا یصبو اصباء دن ای مال واحب واصحی بودرکه صابی نك معناسی بر دیندن دین آخره
میل ایدیجی وکواکبی دوست طوتیجی دیمکدر زیرا بر کروه آدم دینلرندن دونوب تعظیم وعبادت
نورانیات وپرستش ملائکه یه مشغول اولدیلر ودخی منقولدر مجاهد وحسن دن رضی الله عنهما که
بو طائفه بر قومدر مجوس ویهودیدن بدتردر ذبیحه لری اکل اولنماز ونسوانلرینه نکاح صحیح اولماز
وقتاده رضی الله عنه دن نقل اولنورکه بو طائفه ملائکه یه وشمسه دخی عبادت ایدرلر ونماز وسجده
ایدرلر کونده بش کره ودیرلرکه بو طائفه کندو اعقیدهٔ باطله لرنده دیرلرکه حق سبحانه وتعالی
خالق عالمدر اما امر ایلمشدر قوللرینه که نورانیاته تعظیم ایلیه لر یعنی ملائکه وکواکبه عبادت
ایده لر ونماز ودعا ایچون کواکبی قبله ایدینه لر وبر سوزلریده ملائکه وافلاك وکواکبك خالقی
حق سبحانه وتعالی درجل شانه ولکن کواکبی مدبر امور سفلی ایلمشدر واحوال اهل عالمی خیر
وشردن وصحت ومرضدن تمام آنلره متعلق طوتمشدر پس واجب اولدی بنی آدم اوزرینه که
عالم سفلی نك مدبر ومربی لری اولدقلری جهتیله تعظیم ایده لر بو قول کلدانین طائفه سنه دخی
منسوبدر حضرت ابراهیم علی نبینا وعلیه الصلوة والسلام بو قولی اوزرلرینه رد وابطال ایلدی

امام راغب اصفهانی کتاب کنوز الودیعه من رموز الذریعه ده یازارکه فارسیان قابل یزدان
واهرمندرلر و متابع ملت حنفی اولدقلری اعتقادلرنده اولمامق کرکدر یعنی خلیل الله
صلوات الله وسلامه علی نبینا وعلیه ملتی اوزرینه مستلزم وصول ذات وصفات اولمش اوله لر اویله
دکللردر اکر دیرلر ایسه که طائفهٔ فارسی اعتصام عروهٔ وثقای ملت حنفی اوله لر حضرت ابراهیم
علی نبینا وعلیه السلامك بداء ظهورندن ومباشرت دعوتندن تا کشور ایرانده شیوع بدعت
زردشت زماننه کلنجه دولت کشتاسب بن لهراسب زماننده واول زمانك خلقی پرستش یزدان
واهرمن ایدرلر ایدی بو تفصیل اقوالدن مستفاد اولنان بودرکه نغوشاك طائفهٔ صابئین اولوب
آتش پرست ومغ طائفه سی اولمیه والعلم عند الله ﴿ نلشك ﴾ فتح لام وسکون شین معجمه
ایله بمعنی قرض دار ناشك دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری والمؤید اما فرهنك زفانکویاده
سین مهمله ایله در و نیشك دخی بو معنایه در ﴿ نلاع ﴾ سکون لامله ایکی معنایه در اول سنبل
ثانی فهم وادراك معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری مجمع الفرسده طاغ اروکی در بغایت اکشی
اولور قلع صفرایه عظیم دخلی واردر ابو المؤید بیت صفرای مرا سود ندارد نلکا * دردسر من
بکاشناسد علکا * تحفة الاحبابده بمعنی آلوی کشته یعنی خشك شده شمس فخری بیت
زانسانکه آلالی دآهدن شاه بسائل * دهقان بدر باغ مردم ندهد نلاع * ادات الفضلاده
دانهٔ شنبلیت مذکوردر ﴿ نیرك ﴾ یای معروف وفتح راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول سحر
وافسون ثانی مکر وحیله معناسنه که نیرنك دخی دیرلر ﴿ نیزك ﴾ یای معروف وفتح زاء معجمه
ایله قصه حربه که الده کتوررلر ﴿ نیشك ﴾ سکون یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله بمعنی
نلشك مرقوم یعنی قرض دار ﴿ نیك ﴾ سکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول بمعنی خوب که
مقابلی بد در شیخ سعدی بیت هرکه او نیك میکند یابد * نیك وبد هرچه میکند یابد *
ثانی بمعنی بسیار کتاب سلك السلوکده مسطوردرکه ابراهیم موصلی نك برغلامی وار ایدی
جلاب کارلقده وقوف تام ومعرفت کلی صاحبی ایدی خواجه سی اکا سقالق ایتمك امر ایتدی
برکون سؤال ایلدی که ای غلام نیجه سن غلام ایتدی نیك و بد خواجه نه سببدن دیدی غلام
بوندن زیاده نه سبب اوله که برایشه امر ایتدك که آندن خلاص محال اولدی زیرا بکا که سقالق
بیوردك نه خلق صودن طویر ونه دجله دوکنور فخر کرکانی بیت یکی زن چون بود بادو برادر
چه دیدی در جهان زین نیك بدتر ﴿ نیلك ﴾ سکون یای تحتانی وفتح لامله ایکی معنایه در
اول مصغر نیل در ثانی بمعنی نشکنج ﴿ نیلوبرك ﴾ نیلوفر معناسنه در کذا فی المجمع ﴿ نیوك ﴾
سکون یای تحتانی وفتح واو ایله کلن که عربیده عروس دیرلر ﴿ مع الکاف الفارسی * نیرنك ﴾
سکون یای تحتانی ونون وفتح راء مهمله ایله اوچ معنایه کلور اول مکر وحیله معناسنه خسروی
بیت زهیچکونه بروجادوان حیلت ساز * بکار بردند انند حیله ونیرنك * حکیم اسدی بیت
جهانرا چنین دستبازی بسست * زهر رنك ونیرنك سازی بسست * ثانی سحر وافسون معناسنه
شمس فخری بیت ترا زکید بدان حفظ حق نکهبانست * زحرز ورقیه وافسون وحیله ونیرنك
ثالث اصل وهیولا که نقاشلر نقش وتصویردن اول ایتدکلری رسم معناسنه در مؤید الفضلاده
بمعنی طلسم وجادویی مسطوردر ﴿ نیمترنك ﴾ سکون یای تحتانی ومیم ونون وفتح تاء مثناة

مثناة وراء مهمله ایله اینجه آواز معناسنه بعض فرهنکده قلیدن ظاهر اولان آواز معناسنه در
﴿ نیمجوسنك ﴾ یعنی نیم جو مقداری ونیم جو وزنی دیمك اولور کذا فی المجمع ﴿ نیمرنك ﴾
سکون یای تحتانی ومیم ونون وفتح راء مهمله ایله صحیح رنك اولمیوب نوع ماسرخ ویاخود زرد وکبود
وامثالی رنکلرکه قماش وبز وکاغدده خصوصا هم صفته وهم موصوفه اطلاق اولنور ﴿ نیملنك ﴾
سکون یای تحتانی ومیم ونون وفتح لامله بمعنی قربان یعنی ترکشك اوق قونیلان طرفی استاد
فرخی بیت بروز کارزار خصم روز نام وننك تو * فلك در کردن آویزد شفا و نیملنك تو * اما شمس
فخری کمان معناسنه دیمش بیت بیك تیر پای فلك شل کند * اکر برکشاید بکین نیملنك *
﴿ مع اللام * نثال ﴾ فتح ثاء مثلثه ایله بمعنی نثار کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ نشپیل ﴾
سکون شین معجمه وکسر باء فارسی بعده یای ساکنه ایله بمعنی قلاب یعنی آوجی چنکالی عموما
وقلاب ماهی خصوصا یعنی بالق اولته سی حکیم ناصر خسرو بیت کرده زبهر ستم وجور جنك *
چنك چو نشپیل چو شمشیر تاب * عبد الواسع جبلی بیت زتیر ونیزهٔ تو دشمنان هراسانند
چو اهرمن زشهاب وچو ماهی از نشپیل * استاد لطیفی بیت رسید آفت نشپیل او بهر کامی
نهاده کشتهٔ آسیب او بهر مشهد * شمس فخری آغ معناسنه در دیمش بیت شست اکر
بهر صید بکشاید * حوت کردون فتد بران نشپیل ﴿ نغول ﴾ ضم غین معجمه ایله پوشش
نردبان معناسنه کاهی نردبانی سقف ایدوب اول سقفه نغول دیرلر ﴿ نکال ﴾ فتح کاف
فارسیله کومرکه انکشت وزغال دخی دیرلر ﴿ نکل ﴾ کاف فارسیله ساده روی معناسنه در
میر نظمی بیت کر نباشد نیك خصلت نکل خوب * نزد اهل دل نمی ارزد بچوب * وکاف عربیله
طاغ اروکی وبعض فرهنکده سیاهدانه که علف دوابدر ﴿ نهال ﴾ ایکی معنایه در اول اغاج
دالی معناسنه میرزا فصیحی بیت تنها نشینی با غمت سودای بسیار آورد * آخر نهال عشق تو
دیوانکی بار آورد * ثانی نهالی معناسنه که دوشنجك قالیچه وامثالی حکیم فردوسی بیت
تن مرده را خاك باشد نهال * تو از کشتن من بدینسان منال * عربیده غصن دیرلر جمعی اغصان
کلور چغتایده نال دیرلر ﴿ نیپال ﴾ سکون یای تحتانی وفتح باء فارسیله تبت ولایتنده بر موضع
آدیدرکه آنده اعلا مشك حاصل اولور شویله که مشك تبتدن صکره مشك نیپالی مشهوردر
حکیم اسدی بیت بده بید بر مشك نیپال بود * که هر نافه زو هفت مثقال بود ﴿ نیطل ﴾ سکون
یای تحتانی وفتح طاء مهمله ایله بمعنی ناطل مرقوم ﴿ نیل ﴾ سکون یای تحتانیله ایکی
معنایه در اول چویدکه آنکله بز وسائر جامه بویارلر کوك رنك اولور ثانی مصر قربندن جاری
اولان نهر عظیمك آدیدر ایکی معنایه شاعر بیت چو نیل خویش را یابی خریدار * اکر در نیل
باشی باز کن بار * فرهنك میرزاده سپند سوخته که بنا کوش اطفاله سوررلر دفع چشم زخم
ایچون اکا لام دخی دیرلر ﴿ نیلوپل ونیلوفل ﴾ کلاهما بمعنی نیلوفر ﴿ نیم بسمل ﴾ تمام
بوغازلنمامش قیون وطاوق وغیرهما مولانا شانی نکلو بیت همچو مرغ نیم بسمل مانده ام
در دام تو * یا بکش یا دانه ده یا از کفت آزاد کن ﴿ نیمزال ﴾ سکون یای تحتانی ومیم وفتح
زاء معجمه ایله اورته یاشلو عورته دیرلر ﴿ نیمسال ﴾ سکون یای تحتانی ومیم وفتح سین
مهمله ایله اورته یاشلو ارکك آدمه دیرلر مذکور ایکی لغتك مثالی ابو المعانی * قطعه * شود

درسرای جهان نیك حال * زنش نیمزال وخودش نیمسال * اکرزن بود تازه خویش پیر * شود درمیان جنك هرماه وسال ﴿ مع المیم * نزم ﴿ فتح زاء معجمه ایله اما فرهنك جهانکیریده سکون زایله مروید در بخار درکه ایام ستاده هوا یوزنده ظاهر اولور سیبی روی زمینده هوای نماس دخانه مستحیل اولوب اطرافی تیره ایدر اکا نمن ومناغ ومیغ دخی دیرلر بعض فرهنکلرده زاء فارسیله مروید رشیخ آزری * مثنوی * نزم بارندکی وابر سیاه * کرزمستان بود بیندد راه * بس بخاری زچشمه برخیزد * وزهوا نزم وابرا نکیزد * نزم تاریك وابرهای سیاه * همه برکاروان بکیرد راه ﴿ نزم ونزیم ﴿ کلاهما بمعنی نزم مرقوم استاد عنصری بیت زنزم ومیغ که بدوزروشن ازمه تیره * چنان نمودکه تاریست آن مه تابان ﴿ نستم ﴿ سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله بمعنی نزم مرقوم کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ نشیم ﴿ کسر شین معجمه وسکون یای تحتانی ایله بمعنی نشمین حکیم فردوسی بیت چنین کفت سیمرغ با پورسام * که ای دیده نخ نشیم وکنام * وله ایضا بیت بفرمود تا پس بهنکام خواب * برفتند سوی نشیم عقاب * بویتدن فوم اولنورکه لانه معناسنه ده اوله ﴿ نفام ﴿ فتح فایله توز قوپارمش هوا ونیرکی که توزدن اوله استاد دقیقی بیت بخیزد یکی تند کرد ازمیان * که روی اندران کرد کردو نفام * فایرینه غین معجمه ایله ده مروید رکذا فی المجمع ﴿ نیام ﴿ فتح یای تحتانیله قین قلیجك وخنجرك وبچاغك اولسون غلاف دخی دیرلر شیخ سعدی کلستانده * نثر * زبان سعدی بکام وذوالفقار علی درنیام * ومولانا هاتفی بیت برآمد برین توسن تیز کام * برآورد رخشنده تیغ از نیام * ودخی صنق صاریجی یعنی قراش کوکی باغایجی ﴿ نیرم ﴿ سکون یای تحتانی وفتح راء مهمله ایله نام سام درکه نریمان ونریم دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت زمن یاد برسام نیرم درود * خداوند شمشیر وکوپال وخود ﴿ نیم ﴿ سکون یای تحتانیله یارم عربیده نصف معناسنه در شیخ سعدی بیت نیم نانی کرخورد مرد خدا * بذل درویشان کند نیم دکر ﴿ مع النون ﴿ نبشتن ﴿ کسر باء موحده وسکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله یازمق نوشتن دخی دیرلر ابو المعانی بیت نمی یابد تغیر حکم تقدیر * بیاید برسرم هرچه نبشتست * ﴿ نثاریدن ﴿ فتح ثاء مثلثه وکسر راء مهمله ایله صاچوصاچمق معناسنه ﴿ نشاختن ﴿ فتح شین وتاء مثناة وسکون خاء معجمتین ایله اغاج دیکمك ونسنه برکتمك معناسنه حکیم اسدی بیت یکی ده منی جام زرین بساخت * بدو کونه کون کوهر اندر نشاخت * حکیم قطران ارموی * مسمط * باچنك وربط ساخته ازدرد وغم پرداخته * اندرمیان بنشاخته یار لطیف وغمکسار * حکیم سوزنی بیت زدوستی بدل ودیده درنشاختمت * بدانکه زین دو پسندیده ترنبود وطن ﴿ نشاستن فتح شین معجمه وتاء مثناة وسکون سین مهمله ایله اجلاس واقعاد معناسنه یعنی اوتورمق که نشاندن دخی دینلور حکیم اسدی بیت سپهبد مرا ورا یکشتی نشاست * بکین جستن دیو خفتان بخواست * شاه ناصر خسرو بیت کر بشایستی که دینی کستریدی هرخسی * کردکار اندرجهان پیغمبری نشاستی ﴿ نشاندن ﴿ فتح شین معجمه وسکون نونله اغاج وطاشن دیکمك نشاختن کبی واوتورتمق ونصب ایلمك نشاستن کبی مولانا هاتفی بیت نم خون نشانید کردسیاه * چه کردی که پرسد زماهی بماه ﴿ نشان ﴿ درت معنایه کلور اول علامت ثانی

ثانی حصه ونصیب بو ایکی معنایه ترتیب اوزره شرف شفروه بیت کردید کسی نشان این خوان یا خوردنشان دوستان کو * ثالث نشاندن لفظندن صیغهٔ امرووصف ترکیبی در ونشانده معناسنه اسم فاعل دخی اولور اما بو معنی آخر کلمه ایله ترکیب اولمدقچه مستفاد اولمز مثلا شاعر بیت دوازاهیم آمد بدیر جهان * یکی بت شکست ویکی بت نشان * رابع بمعنی نشانه ابو المعانی بیت سینه راکردم بتیر غیزمژکانرا نشان * تا بیابد راحت وآسایش این جان حزین * چغتای لسانده بیلکو دیرلر میر علیشیر بیت اول دشمان کیم تیلباراب اینکان کونکو لکا او رتادیم * قایساری پارسا اول آی نینك قوللوغیغه . بیلکو رر ﴿ نشستن ﴿ فتح شین معجمه وتاء مثناة وسکون سین مهمله ایله اوتورمق قعود وجلوس معناسنه مصدر در مستقبلنده سین یرینه یای تحتانی ونون کتورب نشینند دیرلر چغتای لسانده اولتورماق دیرلر سبعهٔ سیاره ده بهرام شاه مانی یی حضورینه کتوردوکی محله تجنیس مرکب طریقیله ایدر . بیت کور مادی شه مناسب اول تورماق * یاقینی دا بیوردی اولتورماق * ماضیسنده اولتوردی دیرلر خاقان فرهاد ایله عشرت بنیاد ایتدکاری برده ایدر . بیت شه اولتوردی یانیدا شاهزاده * قیلیب عارضلارین کلرنك باده ﴿ نشکنجیدن ﴿ سکون شین معجمه ونون ویای تحتانی وفتح کاف وکسر جیمله بمعنی نشکنج کردن یعنی چمدیلمك کذا فی المجمع ﴿ نشین ﴿ کسر شین معجمه وسکون یای تحتانی وفتح میمله اوتوراجق یرمعناسنه شمس فخری بیت زتاب انتقام سطوت تو * کند یکباره کی ترك نشین ﴿ نغوشاکیدن ﴿ ضم غین وفتح شین معجمتین ایله اسلامدن غیریده بردینه دن بردینه وبرمذهبدن برمذهبه دونمکه دیرلر کذا فی المجمع ﴿ نکاریدن ﴿ فتح کاف فارسی وکسر راء مهمله ایله نقش ایتمك معناسنه ﴿ نکارین ﴿ فتح کاف فارسی وکسر راء مهمله ایله مجبور ومعشوقه معناسنه میر نظمی . بیت نکارین داده خودرا زیب وزینت * که هرکه بیند اوکردد محبت ﴿ نکاسیدن ﴿ کسر سین مهمله ایله بمعنی نکاریدن ﴿ نکاشتن ﴿ سکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله نکارلغی معنالرینك مصدریدر ﴿ نکاهبان ﴿ فتح کاف فارسی وباء موحده وسکون هایله کوزدیمی معناسنه در میر نظمی . بیت کاریدند ازان سوی عدورا * نکاهبانان نکهدارند اورا ﴿ نکاهداشتن ﴿ صقلمق وکوزتمك ومحافظه وبصیرت اوزره اولمق چغتای لسانده ایسراماق دیرلر صقلمق وحفظ وحراست ایلمك معناسنه میر علیشیر بیت اول آی نینك خرمن حسنین خزاندین ایسراغیل یارب * کل وشمشادین آسیب زماندین ایسراغیل یارب ﴿ نکاه کردن ﴿ نظر کردن معناسنه میر نظمی . بیت همیکرددنکاه ازدور رویش * ندارد پایهارفتن بسویش ﴿ نکاهیدن ﴿ بمعنی نکاه کردن ﴿ نکران ﴿ فتح کاف فارسی وراء مهمله ایله باقیجی معناسنه اسم فاعلدر ابو المعانی بیت یاررفت ودل من مانده بحسرت نکران * کوبیارفته زتن جان وتهی ماند جسد ﴿ نکرستن ﴿ فتح کاف فارسی وکسر راوسکون سین مهملتین ایله باقمق والتفات ایتمك ضیاء الدین فارسی . بیت منکر دربتان که آخرکار نکرستن کرستن آردبار ﴿ نکریدن ﴿ فتح کاف فارسی وکسر راء مهمله ایله بمعنی نکرستن مرقوم ﴿ نکریستن ﴿ زیادهٔ یای تحتانیله بمعنی نکرستن مرقوم ﴿ نکون ﴿ ضم کاف فارسی وواو معروفله ترس ودونمش که عربیده معکوس ومقلوب معناسنه مولانا هاتفی . بیت پس ازکشتن

وبستن بی قیاس * نکون کشت خوار زمیان را اساس ﴿ نکوهیدن ﴾ ضم کاف وواو معروف
ایله سرزنش وملامت ایلمك ویدکویی کردن ابو المؤید بیت در نکوهیدن کسان دارد *
صد زبان وبعیب خویش اخرس ﴿ نکهبان ﴾ نکاهبان مرقومدن مخففدر ﴿ نکهداشتن
نکاهداشتن مرقومدن مخففدر ﴿ نکه کردن ﴾ نکاه کردن مرقومدن مخففدر ﴿ نکهیدن
نکاهیدن مرقومدن مخففدر ﴿ نکین ﴾ کسر کاف فارسیله یوزك قاشی معناسنه شاعر بیت
نقش نکین مهر تو یا سید البشر * بر سینهٔ دلم شده کالنقش فی الحجر ﴿ نوشتن ﴾ کسر واو
وسکون شین معجمه ایله ایکی معنایه در اول یاز ویازمق کتابت معناسنه ثانی بمعنی پیچیده
ونوردیدن دورمك ودوشرمك معناسنه شیخ سعدی بیت وکر خشم کیرد بکردار زشت *
چه باز آمدی ماجرا در نوشت ﴿ نهادن ﴾ قومق وضع وانحطاط معناسنه ﴿ نهان ﴾ کزلو
خفی معناسنه خواجه حافظ * مصرع * نهان کی ماند آن رازی کزو سازند محفلها ﴿ نهاندان
کیلار ومخزن واثواب حفظ اولنان مکان معناسنه در ﴿ نهستن ونهستین ﴾ کلاهما بکسر الهاء
وسکون السین المهمله بمعنی نهادن میرنظمی بیت شنید آن سخن جست از جای جست *
نهست یك بیك پیش او هرچه هست ﴿ نیازیان ﴾ فتح یای تحتانیٔ اول وثانی وکسر زاء معجمه
ایله بمعنی حاجتمندان حکیم انوری بیت ای چشم نیازیان زجود تو * چون چشم مخالفان بخوش
خوابی ﴿ نیازیدن ﴾ فتح یای تحتانیٔ اول وکسر زاء معجمه ایله حاجت دیلمك معناسنه در
﴿ نیاکان ﴾ جمع نیادر که اجداد معناسنه میرنظمی بیت همه شاه بوده نیاکان شاه * چو
خورشید روشن زماهی بماه ﴿ نیسان ﴾ سکون یای تحتانی وفتح سین مهمله ایله ایکی
معنایه در اول لفظ مرکب اولورنی ایله ساندن بو حالتده ینه ایکی معنایه کلور بری آنجلین دکلدر
معناسنه وبری دروغ معناسنه ثانی لفظ مفرد اولور اورته بهار آیینك آدیدر که نیر اعظمك
برج ثورده ایام مکثی در بو معناده لفظ یونانی در فرهنك وفایی ده سال فارسینك یدنجی آیی در
وفرهنك میرزا ابراهیمده آفتابك برج حملده مدت مکثی در دیمش اما بو غلطدر زیرا ماه نیسانده
آفتاب برج حملده آنجق اون کون طورر وثوره تحویل ایدر اکثر ایام ماه ثورده اولور بو تقدیرجه
اعتبار زیاده یه اولور کتاب السامی فی الاسامی ده بهار آیلرینك ایکنجی آیی در دیمش واصحی دخی
بودر ازکلشن راز بیت شنیدستم که اندر ماه نیسان * صدف بالا رود از بحر عمان * بو آیده
یغان یاغمور ایچون فی البر بر وفی البحر در دیمشلر ﴿ نیشان ﴾ یای مجهول وفتح شین معجمه ایله
بمعنی نشان مولانا مطهر در صفت اسب بیت بیناست آنچنانکه به بیند بروی سنك * نیشان
پای مور بشبهای تار اسب ﴿ نیکین ﴾ سکون یائین تحتانیین وکسر کاف فارسیله بمعنی نیکی
یعنی ایولکه منسوب دیمکدر که نیك ایودر کافدن صکره یای نسبتدر ونون تأکید ایچوندر
﴿ نیلکون ﴾ سکون یای تحتانی ولام وضم کاف فارسیله ایکی معنایه در اول کوك رنکلو اولان
نسنه ثانی یغمورلو بولت اکثر آسمانه صفت استعمال اولنور ابو المعانی بیت کشته زرمیخ
اختران در آسمان نیلکون * پردهٔ زرتار وشبکونرا بدر آویختست ﴿ نیمتن ﴾ سکون یای
تحتانی ومیم وفتح تاء مثناة ایله یارم آدم معناسنه برنوع مخلوقدر نیمچهره دخی دیرلر نصف
انسان هیأتنده بحر محیط جزیره لرینك برنده اولور یارم یوزلو برکوزی ویرقولاغی ویرالی ویرایاغی

ایاغی واردر ارککی نصف یمین ودیشیسی نصف یسار در ایکیسی بر یره کلوب طورنجه کویا بر آدم
اولور وآیر بلوب کتدکلرنده بر ایاقله یوررلر واستدکاری یرلره کیدرلر بو حالتله بغایت یوکرك وقتال
وخونریز دیرلر ﴿ نیمجوان ﴾ هنوز تمام کامل یکیت اولمامش آدم وآتده دخی استعمال اولنور که
هنوز بنلمامش دیمك اولور ﴿ نیوشیدن ﴾ ضم یای تحتانیٔ اولی وواو مجهول وکسر شین معجمه
وسکون یای ثانیه ایله دیکلمك واشتمك معناسنه ابن یمین بیت سخن ابن یمین کوش تو کر
بنیوشد * شود آکنده صدف وار بدر منظوم * ودخی قتی آغلمق معناسنه مرویدر ﴿ نیوندیدن
ضم یای تحتانیٔ اول وسکون نون ویای ثانی وکسر دال مهملهٔ اولی ایله حمله ایلمك وبهادرلق
کوسترمك معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مع الواو * نشیو ﴾ کسر شین معجمه
وسکون یای تحتانی ایله بمعنی نشیب یعنی انیش با ایله واو میاننده تبادل وتواخی اولدوغی
جهتیله در ﴿ نکو ﴾ ضم کاف ایله ایو دیمکدر وخوب معناسنه ده کلور شمس فخری بیت
نسبت ترا بکوشش وبخشش باردشیر * کفتم کنم ولیك نمی آیدم نکو * شیخ سعدی بیت
هرکه شاه آن کند که او کوید * حیف باشد که جز نکو کوید ﴿ نهیو ﴾ کسر ها وسکون یای
تحتانیله بمعنی نهیب یعنی قورقو بو دخی نشیو کبی در بایرینه واو واقع اولمشدر ﴿ نیرو ﴾
سکون یای تحتانی وضم راء مهمله ایله قوت معناسنه در شمس فخری بیت ابو اسحق ای کرده
مسخر * ممالك را بعدل وداد ونیرو * شیخ سعدی بیت بکفتا فراتر مجالم نماند * بماندم که نیروی
بالم نماند * ودخی زور معناسنه شیخ سعدی بیت درختی که اکنون کرفتست پای * به نیروی
شخصی بر آید زجای ﴿ نیسو ﴾ یای معروف وضم سین مهمله ایله بمعنی نیشتر دواب ونیش
زنبور وامثالی شمس فخری بیت شرور فتنه از اطراف مملکت * زند پیوسته همچون حرز
نیسو ﴿ نیشو ﴾ یای معروف وضم شین معجمه ایله برنوع ارکدر آلوی طبری ونیشه دخی دیرلر
کذا فی المجمع ﴿ نیکرو ﴾ سکون یای تحتانی وکاف وفتح راء مهمله واخفاء واو ایله بوزن پیشرو
غایت اشکون وایو یوریشلو آته دیرلر میر نظمی بیت میشود با مردمان را پیشرو * هرکه زیرش
بوده باشد نیکرو ﴿ نیکو ﴾ سکون یای تحتانی وضم کافله کوچك مقابلی بددر اصلی نیك ایدی
آخرنده کی واو هندو واوی کبی در نسبت لازمیه در که خلقی اوله کسبی اولمیه معنای نفسنه دلالت
ایتمك ایچون در که اصللری نیکویی وهندویی ایدی بر کلمه یه اضافت قصد اولنسه یاخود بر حرف
شین کبی وتا کبی یایی اظهار ایدرلر مثلا روی نیکویش وخال هندویش وروی نیکویت وخال
هندویت کبی ﴿ نیمو ﴾ یای معروف وضم میمله خرزه در که شکم حیواناتده حاصل اولور ﴿ نیو ﴾ یای
معروف وواو موقوف ایله بهادر ودلاور معناسنه شمس فخری بیت کریم وکامل وصافی ضمیرست
شجاع وصفدر وکین توز ونیوست * شاهدی تحفه سنده * الب اولدی ونیو اولدی دلیر اولدی
دلاور * دیمشدر دلیر معناسنه ده اولور ﴿ مع الهاء * نزه ﴾ فتح زاء معجمه ایله بمعنی نزند مرقوم
یعنی پژمرده وعاجز ﴿ نسپه ﴾ سکون سین مهمله وفتح باء فارسیله بنالر اصطلاحنده دیوار
بناسنده قور تعبیر ایتدکاری که بر صره طاشدن ویاخود کرپچدن عبارتدر لاد وواى وچینه
دخی دیرلر مثلا این دیوار چند نسپه است دیرلر یعنی چند چینه است دیمك اولور ﴿ نشاسته
معروف نسنه در بغدایی اصلدوب ازوب وسوزوب کپکن آیردقدن صکره قوریدرلر بعده آنکله

حلوا ایدرلر ویوفقه خمیر ایدرلر عربیده نشاء ولباب الثیر ولباب الفوم دخی دیرلر ﴿ نشانه ﴾
فتح شین معجمه ونونله ایکی معنایه در اول نشان ثانی آماج تیر معناسنه ابو المعانی بیت سینه را
کردم نشانه تیر دلدوز مژه * مرحبا جانرا ازو آرام وآسایش رسید ﴿ نشکرده ﴾ سکون
شین معجمه وراء مهمله وکسر کافله مجلد وسراج وپابوجی سختیان تراش ایتدکاری شفره یه دیرلر
کسکین دمورکه عربیده ازمیل دیرلر ابوشکور بیت بنشکرده برند ویرا کاو * تفو برجبین
ناشکیبا تفو ﴿ نشستکاه ﴾ فتح شین معجمه وتاء مثناة وسکون سین مهمله ایله ایکی معنایه در
اول اوتوراجق یر ثانی اوتراق یری مقعد معناسنه وترکیبندن دخی فهم اولنور ﴿ نشواره
ونشوره ﴾ کلاهما بسکون الشین المعجمه وفتح الواو والراء المهمله کونلك معناسنه ﴿ نشوه ﴾
سکون شین معجمه وفتح واو ایله سرور دل وکیفیت معناسنه طالب آملی بیت طالب نصیب ما
مازمی لاله رنك نیست * مارا برات نشوهٔ افیون نوشته اند ﴿ نشیره ﴾ کسر شین معجمه
وسکون یای تحتانی وفتح راء مهمله ایله نشورهٔ مرقوم معناسنه ﴿ نشیمه ﴾ کسر شین معجمه
وسکون یای تحتانی وفتح میم ایله خام دری معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ادات الفضلاده
فتح نونله مرویدر میر نظمی بیت غلیظ وسخت جلدش چون نشیمه * شده هر دست وپا مانند
هیمه ﴿ نفخه ﴾ سکون فا وفتح خاء معجمه ایله کانجك دیدکاری جانوردر ﴿ نکاه ﴾ فتح کاف
فارسی ایله نظر یعنی باقمق وکورمك وکوزتمك وبلمك معناسنه در ﴿ نکژده ﴾ فتح کاف ودال
مهمله وسکون زاء فارسیله کوزه ومشربه معناسنه در بعض نسخه ده کاف عربیله در مؤید
الفضلاده زاء معجمه ایله مرویدر ﴿ نکنده ﴾ فتح کاف فارسی وسکون نونله ترکیده دخی نکنده
دیدکاری جامه نکشی در فارسیده آجیده وسوزنی دخی دیرلر ثانی دفینه معناسنه در کذا فی
فرهنك جهانکیری ﴿ نکوهیده ﴾ ضم کاف وواو معروف ایله بدکفتن یعنی یرامز سویلمك
معناسنه شیخ سعدی بیت بزرکی هنرمند آفاق بود * غلامش نکوهیده اخلاق بود ﴿ نکه ﴾
نکاه لفظندن مخففدر ﴿ نهاله ﴾ ایکی معنایه در اول صیاد کومه سی شمس فخری بیت
غزال آسمان آید بدامش * اکر نیروش باشد برنهاله * استاد فرخی بیت ازپی خدمت
دارند چو تو تا تو ملك صید کنی * بنهاله که تو نخجیر پلنك * شهرهٔ آفاق کفته بیت تا دلم افکندهٔ
زعشق بناله * عشق تو برجان من نهاد نهاله * ثانی نهال مرقومك معنای اولیله مترادفدر
حضرت مولانا قدس سره بیت برنوشته هیچ ننویسد کسی * بانهاله کارداندر مفرسی *
﴿ نهاله کاه ﴾ شکارکاه معناسنه استاد فرخی بیت ازکه ری درنهاله کاه تو آیند * روز شکار
توصد هزار شکاری ﴿ نهانچه ﴾ مصغر نهاندر ﴿ نهانخانه ﴾ کزلو اووجای خلوت ومخفی
خانه ﴿ نهندره ﴾ فتح ها ودال وراء مهملتین وسکون نونله نهاندره معناسنه ﴿ نه ﴾ اظهار ها ایله
ایکی معنایه در اول شهر معناسنه در که نشابور لغتی ذیلنده ذکری مرور ایلدی نه شابور اولدوغی
ونهاوندك اصلی نه آوند ایدی که آوند مکان معناسنه در ثانی نهادن لفظندن صیغهٔ امر
ووصف ترکیبی اولور خواجه حافظ بیت ساغرمی برکفم نه تا زسر * برکشم این دلق
وازرق فام را ﴿ نیازیده ﴾ فتح یای تحتانیٔ اول وسکون ثانی وکسر زاء معجمه ایله بمعنی نیفکنده
وآهنك نکرده وقصه نکرده وبرنسنه یه ال اوزاتمدی دیمکدر سراج قمری بیت قدح زاشتیاق

زاشتیاق تو بکریست خون * کروشد سوی او نیازیده خون ﴿ نیره ﴾ یای معروف وفتح
راء مهمله ایله یایق که آنکله یاغ چیقاررلر ﴿ نیزه ﴾ یای معروف وفتح زاء معجمه ایله سکوکه
عربیده رمح دیرلر ﴿ نیژه ﴾ یای معروف وفتح زاء فارسیله ﴿ نیسته ﴾ سکون سین مهمله
وفتح تاء مثناة ایله فرهنك وفاییده بمعنی نیست استاد کسایی بیت آسر شدم زیر آسیای
زمانه * نیسته کشتم زبس جفای زمانه ﴿ نیفه ﴾ سکون یای تحتانی وفتح فا ایله اوچ معنایه در
اول بند ازار یعنی ازارباغی امیرخسرو بیت مردم ازشهوت آماده زده * زان کره نیفه نر
وماده زده * مشهور اولان ایچ طونك اوچقوراویدر شاعر بیت شلوار توکه کنج روانست
ای غلام * ازپاچه تا بنیفه بود پرزسیم خام * ثانی بوقچه معناسنه شیخ نظامی بیت بسی نافهٔ
مهرنا کرده باز * زنیفه بسی جامهٔ دلنواز * ثالث بعض نسخه ده بمعنی پوستین شرف شفروه
بیت شیرکز بالش عدل تو دباغت یابد * کردنش بزم ترازنیفهٔ روباه بود * مولانا امیدی
بیت بنهی همچو ناقه نیفه زدوش * وزقبا همچو کل برون آیی * شیخ نظامی بیت وشق
نیفه های شبستان فروز * چو خال شب افتاده برروی روز * شرفنامه ده بوقچه معناسنه در
﴿ نیکخواه ﴾ سکون یای تحتانی وکاف وفتح خاء معجمه وواو معدوله ایله ایو استیجی مراد
دوست وایوصانجی دیمکدر ﴿ نیله ﴾ سکون یای تحتانی وفتح لامله رنك کبود معناسنه شاه
ناصرخسرو بیت کسی کاندر خلافت جامه پوشد در ره حیله * زبهر سوك او مادر بپوشد جامه
نیله ﴿ نیم پارچه ﴾ فتح با وجیم فارسیین وسکون راء مهمله ایله برعلتدر که نصف وجود انسان
حرکتدن عاطل وباطل اولور اطبا فالج دیرلر ﴿ نیمتنه ﴾ سکون یای تحتانی ومیم وفتح تاء
مثناة ونونله برنوع قصه اثوابدر اکثر کورك قپلرلر شاعر بیت زیبد براو نیمتنهٔ اطلس ودیبا
نازك بدن وسروقد وجامهٔ زیبا ﴿ نیم ته ﴾ سکون یای تحتانی ومیم وفتح تاء مثناة واظهار
ها ایله یارم اکمك نیم نان معناسنه ودخی نصفدن بولمك مولانا هاتفی بیت یکی نیم ته کرده
قصاب وار * بسی قوچ جنکی دران کارزار ﴿ نیم چهره ﴾ برنوع مخلوقدر یارم چهره ویارم بدن
اولورلر نیمتن دخی دیرلر حکیم اسدی * مثنوی ﴿ به پیکارشان هرکس آهنك کرد *
کزان نیم چهره برآرند کرد * سواری برون شد شتابان چو تیر * کزیشان یکی را کند
دستکیر * کریزان بیك پای زانسان شتافت * که اسب دوان کردش اندر بتافت ﴿ نیمچه ﴾
سکون یای تحتانی ومیم وفتح جیم فارسیله اوچ معنایه کلور اول کوتاه قد شمشیره که ترکیده
وارسق دیرلر مجیر الدین بیلقانی بیت چو دید سبزه که کل پای در رکاب آورد * کشید نیمچه
یعنی که خسرو است سوار * ثانی جامهٔ کوتاه دامن وکوتاه آستین ثالث کوتاه قد تفنك
معناسنه در ﴿ نیم خابه ﴾ سکون یای تحتانی ومیم وفتح خاء معجمه وباء موحده ایله بمعنی کنبد
کذا فی فرهنك زفانکویا بو معنایه حکیم خاقانی بیت چون عظمت نظر نهد منظر نیم خابه را *
خانهٔ مورچه شود نه فلك ازمحقری ﴿ نیم سوخته ﴾ نیم سوخت مرقوم معناسنه در
﴿ نیمکاسه ﴾ شربت کاسه سی که یکمردی دخی دیرلر ﴿ نیمه ﴾ مطلق یارمدر هرنه نك
اولورسه مؤید الفضلاده برقع معناسنه مرویدر چغتای لساننده ایکی معنایه در بری پاره
معناسنه در میرعلشیر بیت دیسانك آنکا بولای میدین اوزنکی هیچ بیلماس قیل * که غفلتدور

فغاطوریدا اوزنی بیرنیمه بیماك * ثانی نسنه معناسنه دیمك اولور ازدیوان لطفی بیت
حقدین ای کونکل اوزکا نیماقیلماتمنا * سین خسته غه اول پیرده که تیمارتا پیلسا ج نیوشه ج
ضم یای تحتانی و واو معروف وفتح شین معجمه ایله قولق طوتوب دیکمك استادرودکی بیت
همه نیوشهٔ خواجه بنیکویی وبه صلحت * همه نیوشهٔ نادان بجنك وفتنه وغوغاست * ودخی
آوازایله آغلمغه دیرلر شاکر بخاری بیت چوکوشیدم که حال خودبکویم * زبانم برنکردد ازنیوشه
مجمع الفرسده نرم وحزین آغلمق که کلودن ظاهراولور دیوب بو بیته متمسك اولمش فضل طاهر
بیت اشك بارید وبعس نیوشه کرفت * باز نفزود کریه های دراز ج نیوشیدن ج ضم یای
تحتانی اول وکسر شین معجمه وسکون یای ثانیله یعنی شنمك وکوش کرفته سراج قری بیت
زدل نای راهست صوت حزین * که آوازاونا نیوشیده شد ج نیوه ج سکون یای تحتانی وفتح
واوایله ناله وافغان معناسنه استادرودکی بیت کوش توسال وماه بردوسرود * نشنوی نیوهٔ
خروشانرا ج مع الیاء التحتانی * نشستنی ج اوزرینه اوتوراجق نسنه هرنه اولورسه
ج نکین سای ج کسرکاف فارسی وسکون یای تحتانی و نون وفتح سین مهمله ایله مهرکن
یعنی مهرقازیجی دیمکدر ج نهادکی ج ذاتنده اولان خلقت وطبیعت معناسنه ج نهانی ج
کزلونسنه وکزلوایش ایتمك نوعی خموشانی بیت نهانی جرعه نوش جام غیبی * نمك
پروردهٔ الهام غیبی ج نی ج یای مجهول ایله حرف نفی در دکل معناسنه حکیم انوری بیت
چنان کامل که نی کرمست ونی سرد * چنان عادل که نی خشکست ونی تر * عربیده لیس ایله
تعبیر اولنور چغتای لسانند ایماس دیرلر کسر الف وسکون یای تحتانیله غزللرده ردیف واقع
اولور جمله دن برینك مطلعی بودر میر علیشیر بیت زولفی دور کونکلومدا هردم آه قیلماق سود
ایماس * کیم هواغه مشك وعنبر کردی بوترا ردود ایماس * نفس متکلمده ایمان دیو تعبیر
ایدرلر دکلم دیمك اولور وله ایضا بیت سوزارکیم عاشقیم سین مومقر بولسام هلاك ایلار *
ایرور بوطرفه کیم یالغان دی المان کیم ایمان عاشق ج نیکی ج سکون یای تحتانی وکسرکاف
فارسیله ایولك معناسنه درنیك ایودر آخرنده کی یاحرفی مدلولنك وصف زایدی افاده ایدر
شمس فخری بیت زیب نیکویی وزیبایی شد * نیکی نیکست دکرها هیچست ج نینوی ج
یای مجهول وسکون نون وکسر واوایله ایکی معنایه دراول فرس قدیمده شهر موصله دیرلر ثانی
مسکه معناسنه که تره یاغنه دیرلر ج باب النون المضمومة مع الالف * نوش کیا ج سکون
شین معجمه وکسرکاف فارسی وفتح یای تحتانیله مخلصه دیدکاری تخم دانه لیدر ترکیده تورو ز
اوتی دیرلر شیخ نظامی بیت نوش کیا بخت درودر نشست * رهکذر زهر بتد بیریست *
اختیارات بدیعیده مسطوردرکه پازهر حاصل ایدن حیوان مخلصه بیراغندن غیری اوت
یمکله حرارتی درو ندن غلیان ایدوب بخاری کوزلرندن چیقوب بیکارنده منعقد اولور خرما
جکردکی مقداری اولور مقبولی بودر ج نوش لپینا ج سکون شین معجمه وکسر لام وباء فارسی
وفتح نونله موسیقی ده برنوا آیدر منوچهری بیت قمریان راه کل ونوش لپیناد انند * صلصلان
یاغ سیاوشان باسروستان ج نوشا ج واومعروف وفتح شین معجمه ایله اسم فاعلدر ایچی
معناسنه نوشنده کبی ج مع الیاء الموحده * نخودآب ج نخودایله بشمش صودیمکدر غایت

غایت نافعدر هم غدا وهم دوادر طریق طبخی بویله درکه ارکك قیون اثنی یشه اول وزنده نخودایله
چولکه قیوب اوزرینه طولوصوایدوب کفایت مقداری طوزوبر مقدار دارچینی دخی قیوب
اول قدر قینادرلر تاکه نخود مضمحل وات مهرا اولنجه بعده ایندیروب وصقوب وبزدن
سوزوب استعمال ایدرلر بدنه بغایت قوت وجماعه تقویت ویرر منقولدرکه معلم اول حکیم
ارسطالیس بوندن غیری طعام یمزایمش واصلا مریض وخسته اولمدی دیرلر ج مع التاء المثناة
ج نبشت ج کسر باء موحده وسکون شین معجمه ایله نبشتن لفظندن فعل ماضیدر واسم
مصدر دخی اولور یازدی ویازمق معناسنه ج نخست ج ضم خاء معجمه وسکون سین مهمله
ایله اول هرشی عربیده مقدم وابتدا معناسنه شاعر بیت ای ازدل هرشکسته آکاه درست
وی مملکت ترانه آخرنه نخست ج نکهت ج سکون کاف وفتح هایله لغت مشترکه در قوقو
معناسنه عموما خواجه حافظ بیت ای صبا نکهتی ازکوی فلانی بمن آر * زارو بیمارغم راحت
جانی بمن آر ج نواخت ج سکون خاء معجمه ایله ایکی معنایه دراول موسیقیدن آواز ه
ایدوب چاشنی ولدت کوسترمك معناسنه خواجه سلمان بیت مطرب بزم عاشقان دوش
نواخت مطلعی * دارنظام نظم این کوهردرّی دری * ثانی نواختن لفظندن فعل ماضیدر
اوخشادی دیمك اولور مولانا حاتفی بیت شه ومرحمت کیش بنواختش * بشیرین زبانی
سرافراختش ج نوشت ج کسر واو وسکون شین معجمه ایله نبشت مرقوم کبی ایکی معنایه
کلور اول نوشتن لفظنك ماضی سیدر واسم مصدر دخی اولور مولانا عرفی * مصرع *
سرنوشتت بابهشت جاودان یا آتشست * ثانی واومجهول ایله نوش معناسنه حضرت مولانا
قدس سره بیت کاهی امیر صومعه کاهی اسیر بتکده * کدرندد ردی نوشتم که شیخ وکد صوفی فتم
ج نهفت ج ضم ها وسکون فایله ایکی معنایه دراول موسیقیده برمقام آدیدر ثانی نهفتن
لفظندن صیغهٔ ماضیدر اخفا ایلدی یعنی کزلدی دیمك اولور میر نظمی درصفت شام بیت
نهفتست زرلکن کنجور کردون * ازان روی فلك کشتست کلکون ج مع الجیم * نغروج ج
سکون غین معجمه وضم راء مهمله ایله اوقلاغی که آنکله یوفقه خمیرآچارلر عربیده مدملك دیرلر
وهندی لسانند پیلن دینلور ج نموزج ج ضم میم وفتح زاء معجمه ایله کرسی دیمکدر نموزش
دخی دینلور ج نوج ج واومجهول ایله چام اغاجی که کاچ ونوز ونوژن دخی دیرلر مجد همکر بیت
زیب زمانه باذزناج وسریر تو * تاهست زیب بستان ازسرو وبید ونوج ج مع الخاء المعجمه * ج
برآدم آردنجه قدم برقدم کتمکه دیرلر خواجه عین القضاة همدانی * رباعی * چون ذره
بخورشید بنوررخ تو * روزان وشبان همیدوم برنخ تو * کر دورشوم من ازرخ فرّخ تو * آواز
دهی عدم دهد پاسخ تو ج نوخ ج واومعروف ایله ناله وزاری معناسنه که مصدری نوخیدن
کلورابوالمعانی بیت هرشب کند بباغم توکریه ونوخ * یکروزنپرسید زحال دل زار ج مع الدال
المهمله * نبید ج کسر باء موحده وسکون یای تحتانیله یعنی خیر خوشکد نوید دخی دیرلر
کذا فی فرهنك جهانکیری ج نخود ج ضم خاء معجمه ایله معروف حبوباتدندر ج نمید ج
کسر میم وسکون یای تحتانیله یعنی نومید مأیوس ومحروم معناسنه حکیم سنایی * مثنوی *
ای جوانمرد نکتهٔ بشنو * ازعطای خدا نمید مشو * مهرش ادریس رابداده نوید * لطفش

ابلیس رانکرده نمید * حکیم ناصرخسرو بیت روی امیدت بزیرکر ونمیدست * کرت
کانست کاین سرای قرارست ﴿ نوش باد ﴾ موسیقی ده نوای چکاوکدن منشعب برپرده
آدیدر ﴿ نوکند ﴾ واومجهول وفتح کاف فارسی وسکون نونله بمعنی نورسته وتوخاسته
استادفرخی بیت آن رخ چون کل نوکنده ببالای چوسرو * خواجه دیداست همانا که رهش
بردراوست * حکیم سوزنی بیت همه بایکدکرهمی بازند * بازی کودکان نوکنده ﴿ نوید ﴾
کسرواووسکون یای تحتانیله ایکی معنایه دراول بمعنی خوشی حکیم اسدی بیت بدوباشد
ایرانیانرا امید * ازوپهلوان باخرام ونوید * ثانی بمعنی خبرخوش استادرودکی * رباعی *
درموسم نوروز زبان شد همه بید * وزآمدنت بکلستان داد نوید * کشتند درختان
زشکوفه همه چشم * واندرره انتظارکردند سفید * امیرمعزی بیت زوضعیفانرا امید
وزوفقیرانرانوید * زواسیرانراعطا وزویتیمانرا منال ﴿ نهصد ﴾ سکوهاوفتح صادمهمله ایله
اعدادده طقوزیوزدرعربیده تسعمایه دیرلر ﴿ مع الراء المهمله * نخزار ﴾ سکون خاوفتح زاء
معجمتین ایله قیون سوریسی اوکنجه کیدن یکی که ارکیچ معناسنه نهاز ونخراس دخی دیرلرابوالفرج
رونی بیت شیوسهم تو برفکنده بکره * کرك قصاب رابنخزاری * ابوشکوربیت راعی عدل ملك
پروراو * کرك رادادهمنصب نخزار * کذافی فرهنك وفایی ﴿ نشخار ﴾ سکون شین وفتح خاء
معجمتین ایله اشترو کاو وکوسفندعلفی حوصله دن چیقاروب نکرارچینمکه دیرلرحضرت مولانا
قدس سره بیت نشخار غمت کنم چون اشتر * چون اشترمست کف برآرم * امیرخسرو
بیت زنخمزن بجفالب بذکرحق جنبان * بصدق دل نه بد انسان که بژ ینشخارست *
﴿ نشخوار ﴾ سکون شین وفتح خاء معجمتین وواومعدوله ایله ایکی معنایه دراول نشخار مرقوم
معناسنه که نشخور ونشوارد خی دیرلرحکیم اسدی بیت چنان دان که بخت بدت خوارکرد *
جهان خوردت وبارنشخوارکرد * ثانی بقیهٔ کاه وعلف معناسنه ﴿ نشخور ﴾
سکون شین وفتح خاء معجمتین وواومعدوله ایله بمعنی نشخوار مرقوم کمال اسمعیل بیت
دوسال شد که زحرمان همیرند نشخور * زنعمتی که ازین پیش درجهان خوردست *
وضم خاوسکون واوایله ده جایزدر استاد لطیفی بیت من از طعنه حاشاکه انده خورم *
وکرچند خانید چون نشخورم ﴿ نشوار ﴾ سکون شین معجمه وفتح واوایله نشخوار
مرقوم معناسنه درکذافی فرهنك جهانکیری ﴿ نمودار ﴾ ایکی معنایه دراول بمعنی
دلیل ثانی بمعنی مانند وبعض فرهنکرده اورنك معناسنه درلفظ مرکب اولدوغی ظاهردر
نمودایله آردن که آوردن لفظندن اسم فاعلدر میرنظمی بیت که نازوعشوه ازحسنش
نمودار * نکشته چون فلك هرکز وفاکار ﴿ نوار ﴾ ایکی معنایه دراول اورغان ثانی
چادرقولانی شمس فخری بیت بودزبدوازل خیمهٔ بقای ترا * ابدطناب وازل میخ وازدوام نوار *
﴿ نور ﴾ معروف عربیله مشترك استعمال اولنور ﴿ نوشادر ﴾ فتح شین معجمه وکسردال مهمله
ایله بر معدنی دارودر سمرقند ناحیه سنده بر طاغ واردر آنده برمغاره دن چیقار
ومنجمداولور بوقسم عملی اولانندن اعلادر وبرقسمی دخی کرمیداوجاغندن وحمام
کلخنندن حاصل اولورسیف اسفرنکی بیت کرسرمه کشد روزی دردیده حسودا و * هرذرهٔ او
اوکردد نوشادر پیکانی * فرهنك جهانکیریده فتح نون وسکون واوایله منقولدر ﴿ نوش آذر ﴾
سکون شین وفتح ذال معجمتین ایله نام آتشکدهٔ ثانیدر یعنی یدی آتشکدهٔ مغانك اپکنجی سی
آدیدریالکزنوش دخی دیرلر مختاری بیت کنون ازسردی وترّی هوادرجان نوش آذر *
سمندر برخلاف طبع ماهی زاید ازمادر * حکیم فردوسی * مثنوی * ازآنجابنوش آذراندر
شدند * زروهیربدراهمه سرزدند * بخویشان بنوش آذرآذر بمرد * چنین بدکنش
خوارنتوان شمرد ﴿ نوشخور ﴾ سکون شین وضم خاء معجمتین ایله شهور ملکی نك بشنجی کونی
آدیدر ﴿ نوفر ﴾ نیلوفرلفظندن تصرف اولنمشدر حکیم شیرازی بیت سرد وترنوفر
بنفشه شهپرم * لیك درشاهسفرم کفتند کرم ﴿ نوکر ﴾ واومجهول وفتح کافله خدمتکاره
دیرلرخوارزم لسانندهٔ مشورت معناسنه در وبرپادشاه آدیدرکذافی المؤید ﴿ نوکفار ﴾ واو
مجهول وسکون کاف وفتح فایله بمعنی چوق سوپایجی نوکفاره دخی دیرلر میرنظمی بیت مشو
درمجلس ارباب عرفان * پریشان کوی وهم نوکفارونادان ﴿ نهبر ﴾ سکون هاوفتح باءموحده
ایله نهبهرهٔ مرقوم معناسنه بلکه آندن اختصاراولنمشدر زیرا بودخی آنك ایکی معناسیله
مترادفدر ﴿ نهور ﴾ سکون هاوفتح واوایله اما اصحی ضم هاوسکون واوایله بوزن دهورهم چشم
وهم نکاه معناسنه حکیم سوزنی بیت توآن سری که شمارند خاکپای ترا * سران محتشمان توتیای
نورنهور * بعض فرهنکلرده نون برینه باءموحده واقع اولمشدر ﴿ مع الزاء المعجمه * نخز ﴾
سکون خاء معجمه ایله نخست مرقوم معناسنه درنخزی نخستین دیمك اولور ﴿ نواز ﴾
نواختن لفظندن صیغهٔ امر وصف ترکیبی در دلنواز وپرده نوازکبی اما دلنوازده اسم فاعل
اولمق دخی انسبدر ابوالمعانی بیت دلنوازدل عاشق شده نامردنواز * نشود سلطنت حسن
جهانسوزدراز ﴿ نوز ﴾ واومعروفله ایکی معنایه کاورا ول کاج اغاجی زاءفارسیله ده مروبدر
حکیم ازرقی * قطعه * جامهٔ باغ سوخت بی آتش * جامهٔ کرم خواه وآتش سوز * زال
شدباغ تانه دیراز برف * چون سرزال زرشود سرنوز * ثانی مخفف هنوزدر حکیم سنایی
بیت مطلع برضمایرواسرار * نوزنا کرده بردل توکذار * حکیم سوزنی بیت کفتم که ایاباتوچون
قدتوراست * ازعشق من وناز خوده آکانه نوز * شمس فخری بیت توباش تاکه شود
صبح دولتش روشن * که درجهان ندمیدست صبح جاهش نوز * کمال پاشازاده نوزی آندن
معناسنه دردیوشمس فخری بیتن ایرادایلش امامزبور بیتنه بومعنایه دلالت یوقدر ﴿ نوژ ﴾ زاء
فارسیله درخت کاج که نوژان دخی دیرلر امامیٔ هروی * قطعه * نال رادست اعتدال چوبست
فارغ البال برمیان زنار * لاله وسوسن اندرین سخنند * دل ده وصد زبان چه نوژ وهزار *
منوچهری بیت چوطوطی کشت شاخ بیدوشاخ سرونوژوکل * نشسته ارغوان سازآن بژیر
سایهٔ طوبی * شمس فخری * قطعه * جمال ملت ودین خسروی که درمحشش * زبارمنت
اوپشت آسمان چون کوژ * زآب دولت اوسرفراز همچون سرو * بباغ فطرت سرسبزباد همچون
نوژ ﴿ نهاز ﴾ اول یکی یه دیرلرکه قیون سوریسی اوکنه دوشوب کیدرنخزارد خی دیرلرترکیده
ارکیچ عربیده کرارد یرلر حکیم سنایی بیت راستی کن تاشود جان تودایم شاداز انك * جفت غم
کردد شبان چون راه بکذارد نهاز * خسروی بیت من زخداوند نیندیشم ایچ * علم ترابیش

نکیرم نهاز * شمس فخری هر متبوع معناسنه در دیوب بو بیتی نظمه کتورمش بیت بدان
رسید درین ملك عدل وانصافش * که کرك سروری کله میکند چو نهاز * مجمع الفرسده
استعاره طریقیله مطلق پیشروان وپیشوایان وسروران معناسنه در دیمش ادات الفضلاده
کسر نونله بو معنایه وفتحه ایله بمعنی ترس وبیم مرویدر ﴿ نهفته نیاز ﴾ اول کمسه یه دیرلرکه
برکمسنه ده حاجتی اولسه کز لو اعلام ایلیه وحاجت استر یوزندن ایتمیوب روای حاجتی جانب
آخردن ظاهر ایتدرمك وادیسن کوستره ابو المعانی بیت زبیم آن شه عشوه شدم نهفته نیاز
مباد طبع لطیفش نمیشود مغبر ﴿ مع السین المهمله * نخراس ﴾ سکون خاء معجمه وفتح راء
مهمله ایله بمعنی نخزار مرقوم استاد فرخی بیت سیه دشمن اورارمهٔ دان که درو * نه چرا ننده
شبانست ونه ره چون نخراس ﴿ نوسپاس ﴾ واو مجهول وسکون سین مهمله وفتح باء فارسیله
یعنی ناسپاس عربیده کفران نعمه معناسنه در ﴿ نس ﴾ ایکی معنایه در اول پیرامن دهان که
پوژ وبدفوز دخی دیرلر حکیم سنایی بیت بی نوا ترزابرهای تموز * سرونس ترزبادهای خزان
حکیم سوزنی بیت خرخر بندهٔ بدلنج نس را * بزبازی کر استاد کردم * شمس فخری بیت
همچون سك قصاب نیاید شکم سیر * درخوان ازسر حرص شبع تا ننهد نس * استاد رودکی
درهزل بیت کیر آلوده بیاری ونهی برکس من * بوسهٔ چند بروبردهی و برنس من * ثانی بمعنی
عقل وهوش حضرت مولانا قدس سره * مثنوی * یك سیه دیوی وکابوسی زنی * کشت
بر شهزاده ناکه رهزنی * آن نود ساله عجوز کنده کس * نه خرد هست آن ملك را ونه نس * وفتح
نون وسین مشدده ایله عربیده ایکی معنایه در اول قوری اولمق ثانی دوه سورمك معناسنه در
﴿ نمس ﴾ ضم میمله بر جانوردر راسو دخی دیرلر ترکیده کلنجك عربیده ابن عرس دیرلر ﴿ نوس ﴾
سکون واو ایله الکم صغما قوس وقزح معناسنه خسروانی بیت ازباد کشت بینی چون آب
موج موج * درنوس ابر بینی چون باغ رنك رنك ﴿ نویس ﴾ صیغهٔ امر ووصف ترکیبی در
چپ نویس وخوش نویس کبی ﴿ مع الشین المعجمه * نش ﴾ بمعنی مثل ومانند کذا فی
فرهنك جهانکیری وفرهنك میرزاده سایه معناسنه ومؤید الفضلاده کلاه معناسنه در
ادات الفضلاده کذلك ﴿ نمانش ﴾ فتح میم وکسر نونله بمعنی نمایش اسم مصدردر متعدی
دخی استعمال اولنور ﴿ نمایش ﴾ کسر یای تحتانیله کوسترش معناسنه اسم مصدردر
میر نظمی بیت که در بر بوده زیب وزر نمایش * که یعنی داده در حسنش فزایش ﴿ نموزش ﴾
ضم میم وفتح زاء معجمه ایله بمعنی نموزج مرقوم ﴿ نوازش ﴾ کسر زاء معجمه ایله نوازیدن لفظندن
اسم مصدردر التفات ایتمك واوخشمق ونواختن لفظندن دخی اسم مصدر اولور ساز چالمق
معناسنه ﴿ نواش ﴾ بوستانده حاصل اولان میوه قاون وقاربوز وامثالی کبی ﴿ نوش ﴾ واو
معروف ایله سکز معنایه کلور اول باده ایچمك معناسنه که عیش نوش دیرلر خواجه حافظ
بیت صبا بتهنیت پیر میفروش آمد * که موسم طرب ونازوعیش ونوش آمد * شمس فخری
بیت رسید اختر سعدت باوج فتح وظفر * زدست ساقیٔ اقبال وجام عشرت ونوش * ثانی
شهد وشکر واشربهٔ شیرین شمس فخری بیت همیشه تا که فلك نجم سعد دارد ونحس * بدام
تا مکس نخل نیش دارد ونوش * ثالث تریاك وپادزهر معناسنه شیخ سعدی بیت احتمال نیش

نیش کردن واجبست ازبهر نوش * حمل کوه بیستون بر یاد شیرین بار نیست * رابع بمعنی
کوشیدن یعنی اشتمك حضرت مولانا قدس سره بیت ای چشم نمی بینی این لشکر سلطانرا
ای کوش نمی نوشی این نوبت سلطانی * خامس نوشیدن لفظندن صیغهٔ امر ووصف ترکیبی
اولور باده نوش وپیاله نوش کبی خواجه حافظ بیت کفتا نه کفتنیست سخن کرچه محرمی *
درکش زیان ورازنکهدار ومی بنوش * وله بیت درعهد پادشاه خطا بخش وجرم پوش *
حافظ قرابه کش شد ومفتی پیاله نوش * سادس اسم مصدر اولور باده ایچمك معناسنه وله
ایضا بیت تا که زساقی شنود بانك نوش * پنبه برون کرد صراحی زکوش * سابع چام اغاجنه
دیرلرکه نوژ دخی دینلور ثامن لطیف وخوش مزه اولان نسنه معناسنه خواجه حافظ بیت
دوای تو دوای تست حافظ * لب نوش لب نوشش لب نوش ﴿ نوشانوش ﴾ متصل شراب
ایچمك یعنی کیجه یی کوندزه اولاشدیروب جمعیت ایله ایچمك خواجه حافظ بیت شراب خانکی
ازترس محتسب خوردن * بروی بازبپوشیم وبانك نوشانوش ﴿ نویش ﴾ کسر واو وسکون
یای تحتانیله بمعنی نویس مرقوم ﴿ مع العین المعجمه * نوفاغ ﴾ واو معروف وفتح فایله بر شهر
آدیدر کذا فی التحفه ﴿ نوغ ﴾ واو معروفله دشت قبچاق سمتنده بر موضع آدیدر کذا فی المؤید
﴿ مع الفاء * نوف ﴾ واو مجهول ایله اوج معنایه کلور اول صدا معناسنه عموما شمس فخری
بیت برجاه اوکه باشد درجوابش * زعدلش چون فتاد اندر جهان نوف * وطاغ اراسندن
ظاهر اولان صدا خصوصا استاد عنصری بیت ازتك اسب وبانك نعرهٔ مرد * کوه پر نوف
شد وهوا پر کرد * ثانی یغموردن حاصل اولان صدا میر نظمی درصفت سرما بیت زسردی
شل شده دست سواران * شده کر کوش خلق ازنوف باران * ثالث ایچی بوشر اولان نسنه دن
کلان صدا معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری تحفة الاحباب صاحبی آوازسك کیجه لرده کوبکك
اوردیکنه سك می نوفد دیرلر ﴿ مع الکاف * نسك ﴾ سکون سین مهمله ایله کتاب زندك یکرمی
برنسکندن برنسکنه دیرلرکه زردشت زندی یکرمی برجزء ایدوب وهر برجزء ونه نسك تسمیه
ایتمشدر وهر نسکه بر مخصوص آدویرمشدر شمس فخری * قطعه * ایا شهی که زهمت
کسی نیارد دژ * زظلم وجور بهیچ آفریده داغ نسك * زعدل تو همه خلق جهان بیاسودند *
چه اهل صحف وزبور وچه اهل زند ونسك * بو بیتلردن فهم اولنور که سینك حرکتیله ده حائز اوله
عربیده ایکی معنایه در اول عبادت وپرستش حضرت باری تعالی عز اسمه ثانی قربان معناسنه در
وضم نون وسین مهمله ایله ینه عربیده شرایط حج معناسنه در ﴿ نمتك ﴾ سکون میم وضم تاء
مثناة ایله طاغ میوه لرندن برمیوه در سرخ رنك ورزد رنك اولور ترکیده آلچ وعربیده زعرور
ومثلث العجمه دخی دیرلر زیرا چکردکی اوج کوشه لو اولور قریع الدهر * قطعه * جماعتی که
ندانند بازسیم ازسرب * همه دروغ زن وخربطند وخیره سرند * نمتك وبسد نزدیکشان یکی
باشد * ازآنکه هردو بکونه شبیه یکدکرند ﴿ نوبك ﴾ واو مجهول وباء موحده ایله باغك یعنی
اوزم تکاکینك بودابن زیاده چبوقلرینه دیرلر ﴿ نویك ﴾ واو مجهول وفتح یای تحتانیله نوبت
معناسنه ابو المعانی بیت باسکان درکوی جانان هر شبان * تا سحر که پاسبانم بانویك زاری
کنم ﴿ نهیك ﴾ سکون ها وفتح یای تحتانیله طقوزده بر آلنان حاصل عشر ورسوم معناسنه در

مع الکاف الفارسی * نقرهٔ خنك قیرآت معناسنه خواجه سلمان بیت نقرهٔ خنك
صبح را تاخت سلطان ختن * ساقیا کلکون کیتی را بمیدان درفکن * خنك اصلنده قیرآتدر
نقره ایله ترکیب اولندقده ترکیده بیاض قیر دیدکلری کبی تعبیردر حکیم فردوسی بیت فرس
خنك برکستوانش سیاه * تبارك زفولاد سبزش کلاه * صکره مطلقا آت معناسنه اولدی
هر نه رنك اولورسه اولسون مع اللام * نغل ضم غین معجمه ایله دریك عمیق معناسنه
اکثر صولرده استعمال اولنور و بر سبیل استعاره تأمل وافکار دور و دراز معناسنه ده کلور میر نظمی
بیت که کار جهان بی نغل نارواست * که بی فکر و تدبیر کردن خطاست نغول ضم غین
معجمه و واو معروف ایله بمعنی ژرف یعنی دریك که عربیده عمیق دیرلر بحر نغول و چاه نغول دینلور
اکثر دریاده و چاهده و چقور یرلرده استعمال اولنور که آنلرك قعری غایت دریك اوله و آنلره مشابه
اولانلرده دخی استعمال اولنور حضرت مولانا قدس سره بیت خاصه هر شب جمله افکار
و عقول * نیست کردد غرق در بحر نغول * و عمیق دور و دراز معناسنه کلدوکی کبی نغول دخی
دور و دراز معناسنه کلور وله قدس سره بیت مر عمر را آمد از قیصر رسول * در مدینه از بیابان
نغول * کاهی تمام معناسنه ده استعمال اولنور مثلا فلان در فلان هنر نغولست دیرلر مراد اول
هنرك غور و نهایتنه یتشمش دیمکدر وله قدس سره بیت مستك خویش کشتهٔ که ترسك کهی
جوشکی * نازك و کبرکی که چه در هنرك نغولکی * و فلان نغولی میکند دیرلر یعنی اشلرنده فلان
تعمق کوسترر دیمکدر و دخی سخن را با تو از نغول میکوید مراد سوزی اکلیوب فهم ایلمك وجهیله
سویلر دیمك اولور وله قدس سره بیت از اشارتهات کویم از نغول * لیك میترسم از آزار
رسول نفل فتح فا ایله بیابانده محل شدت شتاده آدم و صغر و قیون شتادن امین اولمق
ایچون آرام ایدجك یر استاد رودکی بیت کوسفندیم و جهان هست بکردار نفل * چون که
خواب شود سوی نفل باید رفت * بو بیتدن فهم اولنور که اکر یازوا کرقیش مطلق کیجه یاتجق
یر اوله اما نسخهٔ وفایی ده بمعنی عمق و غور هر چیز منقولدر و عربیده ضمتین ایله جمع نافله اولور نوکال
واو معروف و کاف عربیله بمعنی نزدیك یعنی فریب کذا فی فرهنك جهانکیری نول واو معروف
ایله ایکی معنایه در اول قوش بورنی منقار مرغ معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت
حرص بط آمد که نولش در زمین * در تر و در خشك میجوید دفین * وله قدس سره بیت هر چه
از عشقست شد ماکول عشق * هر دو عالم دانهٔ در نول عشق * ثانی پیرامن دهن یعنی آغز
چوره سی که فرنج و نس دخی دیرلر شمس فخری بیت آنکه آلودهٔ نوال تو بیست * آز را
دست کام و فکه و نول * مؤید الفضلاده نول نایژهٔ صراحی و مشربه و ابریق و امثالهم معناسنه در
مع النون * نخستین ضم خاء معجمه و سکون سین مهمله و کسر تاء مثناة ایله اول و اولکی
دیمکدر شاعر بیت نخستین صبح کاخر بی فروغست * سپهر و پیش پاداش و دروغست *
نقلدان ضم قاف و سکون لام ایله خرده تبسیلره قونیلان ظرف که نقله مخصوص طبقلر دیمك
اولور میر نظمی در صفت مجلس بیت نقلدان لطیف از سیم و از زر * صراحی بوده از مینا و ساغر
نمودن کوسترمك معناسنه مصدردر مستقبلنده واو یرینه الف و با کتورب نماید
و نماینده دیرلر میر نظمی بیت کهی روی جفا که روی احسان * بعاشق را نمودن کار جانان

جانان نواختن سکون خاء معجمه ایله ایکی معنایه در اول اوخشمق یعنی التفات ایلمك
ثانی ساز چالمق و نغمه ایلمك معناسنه مضارعنده خازایه قلب اولنوب نوازد دینلور نوازیدن
کسر زاء معجمه ایله نواختن معنالریله مترادفدر نوپان واو معروف و فتح باء فارسیله سکوت
چبوغندن اورلمش سپد عربیده سله دیدکلریدر فتح سین و لامله کذا فی المجمع فرهنك میرزاده
با یرینه یای تحتانیله مرویدر نوخیدن واو معروف و کسر خاء معجمه ایله ایکلمك نالیدن
معناسنه نوژان سکون واو و فتح زاء فارسیله آواز مهیب و ترسناك شمس فخری بیت
ز ترس زهرهٔ مریخ آب کردد اکر * بر آسمان زند از سهمکین تو نوژان * آواز مرقوم صاحبی نك
صفتیده اولور منجیك بیت ما بر فتیم و تو نوژان بسر ما کجلان * بشبی کفتی تو کشر سلب
از انفاسست * نسخهٔ وفایی ده رود خانه و تحفة الاحبابده بمعنی فوژان که باب الفاده ذکر اولندی
نوژن فتح زاء فارسیله درخت کاج شمس طبسی * رباعی * آن بت که ز سینه شور
می انکیزد * وز شاخ شکر میوهٔ جان میرسرود * نوژن نسبست هر دم از قامت * فریاد زیر
بوستان میخیزد نوشتن فتح واو و تاء مثناة و سکون شین معجمه ایله ایراق کتمك معناسنه شیخ
نظامی بیت وهم تهی پای بسی ره نوشت * هم ز درش دست تهی باز کشت * حکیم اسدی بیت
دم نای رویین زمه بر کذشت * عو کوس دشت و که اندر نوشت نوشه کردن یعنی جاباوسی
کردن یالتقانمق معناسنه در نوشیدن ایچمك شراب و صو و شربت و غیرهم کمال
خجندی بیت بیاد لعل دلبر خون دل نوش * شراب لعل نوشیدن چه کارست * چغتای
مسانده ایچماك دیرلر ایچکولوك ایچه جك دیمك اولور فرهادنامه ده فرهادك کیسی صنوب
کند و بر تخته اوزرنده قالدوغی یرده دیر بیت بولوب هوش آنکا زایل ایچکولوك دیك *
یا تیب بر تخته اوستیدا اولوك دیك نوشین سکون واو و کسر شین معجمه ایله طتلو و لذیذ
معناسنه شیخ سعدی بیت خواب نوشین بامداد رحیل * باز دارد پیاله را ز سبیل * خواجه
سلمان بیت آن خداوندی که چون از عدل میرانی سخن * در تن نوشین روان نوشین روان
می آورد * کاهی بو معنایه یالکز نوش دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت کر نباشد
کندم و محبوب نوش * چه برد کندم نما و جو فروش نوفیدن واو معروف و کسر فا ایله
صدا ظاهر اولمق معناسنه حکیم اسدی بیت ز نوفیدن برق و از بانك تیز * همه پیشه شد
چون خزان برك ریز * مؤید الفضلاده بمعنی جنبیدن مسطوردر نومیدن کسر میمله
بمعنی غنودن یعنی امزغنمق نون ایکی معنایه در اول شمدی معناسنه در که اکنون
لفظندن اختصار اولنمشدر مولانا کسایی بیت نون نامزده ای شکفتی کار * راست با مردمان
نکونه شدم * عضایری رازی بیت بعالم اندر نون مالك الملوك تویی * جمالشان همه
از تست کاه جود و جلال * استاد فرخی بیت مردمان را راه دشوارست نون * اندران دشت
از فراوان استخوان * شمس فخری بیت ولی ای پسر کاه آنست نون * که سازی یکی چارهٔ
پر فسون * ثانی بعض فرهنکلرده چاه زنخدان معناسنه در اما بطریق الاستعاره در
و فرهنك میرزاده بمعنی دولت و کرانه مرویدر عربیده بش معنایه کلور اول بالق معناسنه
حضرت یونس علی نبینا و علیه السلامه حضرت قرآن جلیل الشانده ذا النون بیورلدوغی

بو معنادندر ثانی شمشیرك جملهٔ اسماسندندر ثالث برشهر اسمیدر رابع مرکب که مداد دخی
دینلور خامس دوات معناسنه در ﴿ نویان ونوبین ﴾ کلاهما بواو المعروف اول فتح یای
تحتانی ثانی کسر ایله پادشاه زاده دیمك اولور وترکان یعنی اوزبك وطاغستانی ملوك
وسلاطینلرین بونامله ذکر ایدرلر کذا فی المجمع ﴿ نویستن ﴾ کسر واو وسکون یای تحتانی
وسین مهمله وفتح تاء مثناة ایله یازو یازمق معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ نوییدن ﴾
واو مجهول وکسر یای تحتانیٔ اول وسکون ثانیله بمعنی نوحه کردن حضرت مولانا قدس سره
بیت کسی که کان عسل شد چرا ترش باشد * کسی که مرده ندارد بکو چرا نویید ﴿ نهفتن ﴾
ضم ها وسکون فا وفتح تاء مثناة ایله کزلمك واورتمك معناسنه خواجه سلمان بیت کوریٔ
چشم مخالف من حسینی مشربم * راه حق اینست نتوانم نهفتن راه راست ﴿ نهنبان ﴾ ضم ها
وسکون نون وفتح باء موحده ایله تنور قپاغی معناسنه امیر خسرو بیت لطیف ار شد زسوزی
قطرهٔ رایت بزیر کل * کنی بازش کثیف ار بنهی از طینت نهنبانش ﴿ نهنبن ﴾ ضم ها وسکون
نون وفتح باء موحده ایله نهنبان مرقوم معناسنه خصوصا شمس فخری بیت جهان کویی تنور
دولت تست * فلك بالای او کویا نهنبن * غیری نسنه قپاغنه ده دیرلر عموما شاه ناصر خسرو
بیت دوستیٔ این جهان نهنبن دلهاست * از دل خود بفکن این سیاه نهنبن ﴿ نهنبیدن ﴾
ضم ها وسکون نون وکسر باء موحده ایله قپاقلمق واورتمك معناسنه حکیم اسدی بیت نهنبیدها
برکشید از مغاك * بکوشاب وایرانیان داد پاك ﴿ مع الواو * نو ﴾ بوزن رو وسو جدید
معناسنه اکرچه سکون واو وفتح نونله مشهوردر اما ضمله نزاکتدر کمال خجندی بیت عید
می آید ومردم مه نو میطلبند * دیدها طاق خم ابروی او میطلبند ﴿ نوشدارو ﴾ سکون
واو وشین معجمه ایله ایکی معنایه در اول تریاق وپازهر وامثالی نسنه لره دیرلر وبر مشهور
ترکیبدر معجونه علم اولمشدر میر خسرو بیت بیا ای نوشدارو ی دل من * زتو صد تلخیٔ غم
حاصل من * حمید قلندر بیت لطافت سخنش طعم نوشدارو بود * برای تربیت روح
نوشدارو را * ثانی شرابك جملهٔ اسماسندندر عرفینك بو بیتندن معلوم ومفهوم وغایت واضحدر
بیت نوشدارو نشأهٔ علت نهد در جان ما * در خمار معجز افتد عیسی از درمان ما ﴿ مع الهاء ﴾
﴿ نزهتکاه ﴾ سکون زاء معجمه وتاء مثناة وفتح ها وکاف فارسیله محل سرور وجای فرح
معناسنه در ﴿ نسخه ﴾ سکون سین مهمله وفتح خاء معجمه ایله یازلمش نسنه واورنك معناسنه
میر نظمی بیت نسخهٔ مهر ومحبت را نویس * با ادای نکتهٔ خوب ونفیس ﴿ نغوله ﴾ ضم غین
معجمه وسکون واو وفتح لامله دوکم کره معناسنه مولانا جامی بیت تا ببستم نغوله سوی ترا *
کس ندید آشکاره موی ترا * ودوکملنمش صاچه ده دیرلر خواجوی کرمانی بیت چون مه
نا بمهربان تاب دهد نغوله را * در خم عقربش نکر زهرهٔ شب نقاب را * وزلف مجعد معناسنه ده
کلور خواجه سلمان بیت اکر کره زشکنج نغوله بکشاید * چو عود وعنبرت از ضمیران فرو ریزد
﴿ نقره ﴾ سکون قاف وفتح راء مهمله ایله کمش ودخی قفاده اولان چقور یر ودخی ایاق اویشمق
معنالرینه در وسکه لنمش کمش معناسنه ده کلور ﴿ نکته ﴾ سکون کاف وفتح تاء مثناة ایله ایکی
معنایه در اول نقطه معناسنه در ثانی اول نشانه در که برمق اوجیله ویاخود برچوب واغاج

واغاج اوجیله طپراق اوزرنده یری بلنمکه دیرلر عربیده وجه ودلیل معناسنه در که جمعی نکات
کلور بو ایکی معنایه شاعر دیمشدر بیت نکتهٔ پرکار عالم حیدرست * نکتهٔ اظهار آدم
حیدرست * نکتهٔ اول فارسی وثانی عربیدر ﴿ نکوهنده ﴾ ضم کافله بوزن فروزنده بمعنی
عیب وسرزنش کننده مولانا زبیر بیت کند کم درین رستهٔ زیر پا * نکوهنده لاف فروشنده را
﴿ نکوهیده ﴾ یعنی عیب کرده وقابل سرزنش شیخ سعدی بیت بزرك هنرمند آفاق بود *
غلامش نکوهیده اخلاق بود ﴿ نکوه ﴾ ضم کافله ذم وشتوم معناسنه اسم فاعلدر حکیم
انوری بیت ای صمیم دلت بخیل نکوه * وی صریر درت وخیل ستای * وخیل عربیده
صاحب سر ومعتمد معناسنه ودخی امر معناسنه اولور استاد الشعرا کسایی بو معنایه دیمشدر
* مصرع * خویشتن را نکوه از همه پیش * مجمع الفرسده فتح نونله مرویدر ﴿ نمونه ﴾ ضم
میم وفتح نونله چاشنی که بر نسنه دن آلنور بلمك ایچون ودخی اورنك معناسنه شمس فخری بیت
ای خسروی که بزمت شد خلد را نمونه * با حسن نور رایت خورشید را نمونه * وفاسد وزشت
وهیچ معنالرینه دخی مرویدر ﴿ نمویه ﴾ ضم میم وفتح یای تحتانیله بمعنی نمونهٔ مرقوم ﴿ نواده ﴾
فتح واو ودال مهمله ایله اوغل اوغلی وقیز اوغلی خانواده بوندندر اولاد وانساب اولان خانیه دیرلر
﴿ نواشته ﴾ سکون شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله کرپچ که خشت دخی دیرلر کذا فی نسخهٔ میرزا
اما کتاب السامی ده سین مهمله ایله ضبط ونقل اولنمشدر ﴿ نوبه ﴾ واو مجهول وفتح باء موحده
ایله چام اغاجی قبوغنه بعض نسخه ده اوزدکنه دیرلر مجمع الفرسده اغاجك تر وتازه اولان
شاخلرینه که عربیده سرع دیرلر ودیار حبشده بر ولایت آدیدر ﴿ نوره ﴾ واو مجهول وفتح راء
مهمله ایله کرج ایله زرنیخی قارشدیروب وجوددن قیل کیدرمك ایچون سوررلر ابو المعانی * قطعه
بکرمابه یکی مه روی دیدم * که جای نازکش را نوره میزد * بدو کفتم که جانا نیست لایق *
که روی مهر با کل تیره کردد ﴿ نوزده ﴾ فتح واو ودال مهمله وسکون زاء معجمه واظهار ها ایله
اعداد ده اون طقوز عدده دیرلر ﴿ نوزه ﴾ واو معروف وفتح زاء معجمه ایله کریبان جامه یعنی
اثواب که خفتان وزوبون وکوملك وامثالی نك یاقه سنه دیرلر بعض فرهنکده فرزند کرامی
معناسنه در ﴿ نوسته ﴾ سکون واو وسین مهمله وفتح تاء مثناة ایله بوغازدن کلان صدایه دیرلر
﴿ نوسه ﴾ واو معروف وفتح سین مهمله ایله نوس موقوم معناسنه یعنی قوس وقزح شمس
فخری * قطعه * بدرکاهی که کیوان با همه قدر * ندارد بر درش امکان بوسه * کرا یارای آن
باشد که روزی * کند تشبیه درکاهش بنوسه ﴿ نوشابه ﴾ واو معروف وفتح شین معجمه وباء
موحده ایله ایکی معنایه در اول آب حیات معناسنه شیخ نظامی بیت مبادا این روح دولت را
نوردی * میفتاد اندرین نوشابه کردی * ثانی ملکهٔ بردع که بر عورت ایدی اسکندر ذو القرنین
ایله عظیم ماجراسی ونیچه دفعه جنك وغوغاسی کچمش ایدی احوالی اسکندر نامه ده
مسطوردر ﴿ نوش باده ﴾ سکون شین معجمه وفتح باء موحده ایله نوای چکاوك شعبه لرندن
بر پرده نك آدیدر ﴿ نوشنجه ﴾ واو معروف وفتح شین معجمه وجیم وسکون نونله بمعنی کوارکه
عربیده هضم دیرلر استاد منوچهری بیت جوشم قدح بیند نوشنجه * هنکام صبح ساقیان لنجه
﴿ نوشه ﴾ واو معروف وفتح شین معجمه ایله اوج معنایه کلور اول بمعنی خوش وخوشی که

انوشه دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت نماند برین خاك خونخوار کس * ترا نوشه از راستی باد وبس
ثانی بمعنی غم خوردن وتیمار داشتن حکیم اسدی بیت کرامیش دارید نوشه خورید *
چو پرورده شد زوورا پرورید * ثالث مجمع الفرسده بمعنی قوس وقزح خسروانی بیت از ژاله
روی خوبت چو آبست موج موج * وزنوشه پشت ابر چو چرخست رنك رنك ﴿ نوشین باده ﴾
مصنفات باربد خسرودن برنوا اسمیدر شیخ نظامی بیت چو نوشین باده را در پرده بستی *
خمار باده نوشین شکستی ﴿ نوکفاره ﴾ واو مجهول وسکون کاف وفتح فایله یکشق آدم یعنی چوق
سوزلو وهذیان کفتار ابوشکور بیت کی شاعران بوند منم نوکفاره * تنك پرنیان میکنم
ازسنك خاره ﴿ نوننده ﴾ واو معروف وفتح نون اول وسکون نون ثانیله تیز فهم ومدرك
معناسنه در ﴿ نونه ﴾ واو معروف وفتح نونله اکك چقوری چاه زنخدان دیدکلریدر ﴿ نوینده ﴾
واو معروف وفتح یای تحتانیله بمعنی نوننده مرقوم ﴿ نویه ﴾ واو معروف وفتح یای تحتانیله
تازه یتشمش میوه فدانی که عربیده سرع وسرعوع دخی دیرلر ﴿ نه ده ﴾ اظهار هائین وفتح
دال مهمله ایله بمعنی زیور وآرایش کذا فی فرهنك میرزا ﴿ نه ﴾ اظهار هایله اعدادده طقوز
عدده دیرلر عربیده تسعه وچغتایده توغوز دیرلر سبعه سیاره ده افلاك حقنده دیرکه بیت
نه تبه پرده لار آرا پرده * بیر بیر ایچرا توغوز سرا پرده ﴿ نوه ﴾ واو مجهول ایله طقوز عدده دیرلر
واوسز نه دخی دیرلر کذا فی المجمع ﴿ نهنبنده ﴾ فتح ها وسکون نونین وکسر باء موحده ایله
هر پنهان اولمش نسنه یه دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مع الیاء التحتانی * نبی ﴾ کسر
باء موحده ایله بعض فرهنکده باء فارسیله مصحف عظیم معناسنه حکیم سنایی * قطعه * نرم دار
آواز انسان چو انسان زانکه حق * انکر الاصوات خواند اندر نبی صوت الحمیر * چونت زید وعمر
باشد کارساز نیك وبد * در نبی بس چیست نعم المولی ونعم النصیر * حضرت مولانا قدس سره
بیت مر ضعیفانرا تویی خصم بدان * از نبی ذا جاء نصر الله بخوان ﴿ نوی ﴾ کسر واو ایله
قرأن عظیم نبی کبی ادیب صابر بیت بسوره سوره توریت وسطر سطر زبور * بایت آیت انجیل
وحرف حرف نوی ﴿ نهفتکی ﴾ کزلولك واورتیلی دیمك معناسنه در ﴿ باب الواو المفتوحة
مع الالف * وا ﴾ یدی معنایه کلور اول آش معناسنه اسم جنسدر جمیع شوربالره دیرلر
مثلا واماست ووا کندم کبی یوغرت شورباسی وبغدای شورباسی دیمکدر وآشلره ده دیرلر
حکیم سنایی بیت کرت نزهت همی باید بصحرای قناعت شو * که اینجا باغ در باغست وخوان
در خوان ووادر وا * ثانی بمعنی باز یعنی کیر ومثلا وامکوی دیرلر بازمکوی وواکفت دیرلر
بازکفت دیمك اولور حضرت مولانا قدس سره بیت یك بیك وامیشناسم خلق را * همچو
کندم من زخود را آسیا * نجیب الدین جرباد پادقانی بیت هزار یوسف کمکشته واتوانی یافت
سر آستین جمال خود ار بیفشانی * ثالث با او محلنده استعمال ایدرلر مثلا با او کفتم دیجك یرده
واکفتم دیرلر شاه داعی شیرازی بیت کرچه ما واسوی ما وامیرویم * بادل آشفته زینجا میرویم
رابع مریض شدت وجعی محلنده ایلدوکی انین که واوادیر خامس کلمه تحسردر که واحسرتا وافرقتا
دخی دیرلر استاد لطیفی بیت نیست عجب کر خصما وازنم * چونکه بمردان نیم وازنم * سادس
آچمق معناسنه که درواکن دخی دیرلر یعنی در بکشا دیمك اولور سابع کلمه تحسین در نتکم

نتکم بو بیتده واقعدر بیت دلبر عیاره که خنده زد ودل ربود * روی وفا وانهفت روی جفا وا
نمود ﴿ والا ﴾ ایکی معنایه کلور اول بلند قدر وعالیشان وبحسب المرتبه بزرکوار
معناسنه در استاد منوچهری بیت از کرم ونعمت والای او * کس نشنید از لبها لای او *
حسین وفایی بیت بخدایی که برافراخت سپهر اطلس * برسولی که برون تاخت زچرخ والا
ثانی اینجه ابریشمدن طوقنمش برلطیف نسنه درکه واله دخی دیرلر ﴿ واها ﴾ جمع
آوادرکه آها دخی دینلور آشلر دیمك اولور میر نظمی بیت بخوان جود او واها فراوان * شده
مبذول بر دانا ونادان ﴿ وایا ﴾ فتح یای تحتانی ایله حاجت ومراد معناسنه امیر خسرو
بیت رشته زان نمط که وایا بود * خود بخانه درش مهیا بود * شهاب الدین بیت
کاه وبیکا را بمن جودت * زایرانرا روا کند وایا ﴿ ورا ﴾ فتح راء مهمله ایله کلمه اشارتدر
آکا وآنی دیمك معناسنه منجیك بیت نداند مشعبد ورانید چون * نداند مهندس ورا در زچند
﴿ ورسا ﴾ سکون را وسین مهملتین ایله صغرجق قوشی ابو المعانی بیت خصم نتوان کرد
با او کارزار * پیش شاهین بال ورسا چون زند ﴿ ورغا ﴾ سکون راء مهمله وفتح غین معجمه
ایله یومریجه اتدرکه وجود انسانده ظاهر اولور اما وجعی اولمز ورغاره وورغن دخی دیرلر ﴿ ورکا ﴾
سکون راء مهمله وفتح کافله چیلاق که زغن دخی دیرلر ودخی برنوع کوکرجین در تعریب ایدوب ورقا
دیدیلر وفتح کاف فارسیله سیاه دانه لردرکه غلال اراسنده بتر ﴿ ورنا ﴾ سکون راء مهمله وفتح
نونله ایکی معنایه در اول کوك کوکرجین بعضیلر قمری در دیدیلر ثانی بمعنی برنا یعنی بیت جوان
توانا معناسنه ﴿ وریا ﴾ سکون راء مهمله وفتح یای تحتانیله بیوك دمور طوقمق که دمورجیلر
قوللنورلر ابو المعانی بیت حسودت کر بکردد سر زامرت * زند کردون سرش را پتك ووریا
﴿ وستا ﴾ سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله صحف ابراهیم علی نبینا وعلیه الصلوة والسلام
تفسیری که استا وستا واست دخی دیرلر مؤید الفضلاده بمعنی ستایش خدای تعالی عز وجل
﴿ وسنا ﴾ سکون سین مهمله وفتح نونله بمعنی بسیار استاد رودکی بیت امروز باقبال تو ای میر
خراسان * هم نعمت وهم روی نکو دارد ووسنا ﴿ وغا ﴾ فتح غین معجمه ایله جنك وجدال
معناسنه ابو المعانی بیت پهلوان شیردل یکه سوار رزمکاه * شهسوار خصم افکن صفدر روز
وغا ﴿ وفا ﴾ فتح فایله سوزی وعهدی یرینه کتورمکه دیرلر ﴿ وکانا ﴾ فتح کاف ونونله خرما
صالقمی پاره سنه دیرلر کذا فی المؤید ﴿ ونا ﴾ فتح نونله یابان کوکرجنی یعنی اوده بسلنمش
اولمین کوکرجین وارکك قمری یه دخی دیرلر ابو المعانی بیت در بیابان محبت چون ونای پرکشا *
بوده ایم اکنون لیکن در کف عشقت اسیر ﴿ ووا ﴾ فتحتین ایله بمعنی فال نیك ﴿ ویدا ﴾
سکون یای تحتانی وفتح دال مهمله ایله بمعنی کم شده یعنی ضایع اولمش شمس فخری بیت چو نسل
آدمیان باد دولتت باقی * چو شخص اهرمنان باد دشمنت ویدا ﴿ ویرا ﴾ سکون یای تحتانی
وفتح راء مهمله ایله حرف اشارتدر آکا دیمك اولور میر نظمی بیت دیدشه چون کرم کشته
کارزار * کفت ویرا کای دلیر نامدار ﴿ مع التاء المثناة * وات ﴾ ایکی معنایه در اول بمعنی سخن
وله بیت دید او را همچنین شد وات او * شد دراز ودور آندم کفتکو * ثانی بمعنی پوستین یعنی
کورك که کورکجیه وانکر دینلور ﴿ وت ﴾ وات مرقومدن تخفیف اولنمشدر ﴿ وخشت ﴾

کسر خا وسکون شین معجمتین ایله خمسهٔ مسترقه‌نك بشنجی کونی نك آدیدر ﴿ ودوت ﴾ فتح
دال مهمله وضم واو ثانیله خشم وغضب معناسنه در ﴿ ورغست ﴾ سکون را وسین مهملتین وفتح
غین معجمه ایله بی فائده و بیمعنی براوتدر برغست دخی دیرلر حکیم سوزنی بیت خرنر رابکون
درکردم این کیر * بسان ماده خرخاییدورغست ﴿ وزغشت ﴾ سکون زا وشین وفتح غین
معجمات ایله بمعنی ورغست مرقوم ﴿ وشت ﴾ سکون شین معجمه ایله ایکی معنایه در اول بمعنی
خوب وخوش که وش دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت کفت ریشت شد سفید
ازخال کشت * خوی زشت تونکردید ست وشت * ثانی بمعنی رقص مصدری وشتیدن
اولور رقصیدن معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ وغست ﴾ فتح غین معجمه وسکون
سین مهمله ایله بمعنی ظاهر وآشکارا مصدری وغستن کلور پیر هرات خواجه عبدالله انصاری
قدس سره طبقاتنده بیوررکه * نثر * نخست درقدیم تصوف تنکتر بوده است وبسط نشده بود
که روزکار نازکتر بود ودر سخن صاین تر بودند که ایشان در معامله میکوشیدند ودر بسیاری مقال
وسخن که متمکنان بودند لیکن در آخر بر متأخران ولایات ظاهر تر کشت وسخن دعوی
عریضتر که مغلوبتر بودند بیطاقت کشتند ومضطر در سکر وغلق وغلیان آنچه یافتند
بسخن ظاهر کردند در طبقهٔ ثانیه بیشتر وهم درین کتاب جایی دیکر آورده که جنید کفت ما این
علم در سردابها وخانها کفتیم نهان وشبلی آمد وآنرا بر سر منبر برد و بر خلق بوغست وبتشنیع *
﴿ وقت ﴾ معروف عربیله مشترکدر شاعر بیت درمیان من ومحبوب همامست
همان * وقت آنست که این پرده بیکسو فکنم ﴿ وهشت ﴾ کسر ها وسکون شین معجمه ایله
خمسهٔ مسترقه‌نك بشنجی کونی نامی درکه خاء معجمه ایله ده روایت اولنمشدر روز اوله اهنود ثانی یه
اشنود ثالثه اسفند رابعه وهفت خامسه وخشت ووهشت دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری
﴿ وهفت ﴾ کسر ها وسکون فا ایله خمسهٔ مسترقه‌نك دردنجی کونی اسمیدر ﴿ مع الجیم ﴾
﴿ واج ﴾ بمعنی بکو یعنی سویله دیمکدر شاعر بیت اکر همسایه کان چیزی ندانند *
غریبم واج بیکس ره کدامست ﴿ وارنج ﴾ کسر راء مهمله وسکون نونله درسك که وارن دخی دیرلر
عربیده مرفق دیرلر استاد بو معناده دیر بیت در وضو داخل بکن وارنج هم * بعد ازو در مسح سر
جمله بهم ﴿ واریج ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله باغ چبوغنك اوزم بتدوکی قوللرینه
دیرلرکه واریخ دخی دیرلر ﴿ وازنج ﴾ کسر زاء معجمه وسکون نونله آواز بلند ایله چغرمق
معناسنه میر نظمی بیت بمیدان آمد ووازنج میزد * چو شمشیر از نیام آهنج میزد ﴿ وازنیج ﴾
کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانی ونونله صالنجق که اطفال اغاجه ایپ باغلیوب اراسنه اوتورب
صالنورلر بازیچ دخی دیرلر کذا فی فرهنك میرزا ابراهیم ﴿ وازیج ﴾ کسر زاء معجمه وسکون
یای تحتانیله واریج مرقوم معناسنه که باغ چبوغی دالیدر شمس فخری بیت بنام خسرو اکر تاك
برنشاند مرو * بجای خوشه همه لعل روید از وازیج * مؤید الفضلاده اول نسنه یه دیرلرکه اکا
اوزم آصارلر وفرهنك زفانکویاده اوزم آصلیجق مکان معناسنه وادات الفضلاده اوزرینه اوزم
اغاجی آصدقلری اکریجه اغاجدر بعض فرهنکلرده اوزم اغاجی بتدوکی یره دیرلر ﴿ وانج ﴾
سکون نونله مرجمك که مرجو ومنجو وترسك ونسك دخی دیرلر ﴿ وایج ووایج ﴾ کلاهما

کلاهما بسکون الیاء التحتانی بمعنی واریج مرقوم شاعر بیت خوش آندمی که نشینم ز آفتاب فراق
بصحن کلشن وصلت بسایهٔ وایج ﴿ وج ﴾ اکیر کوکی ورج دخی دیرلر عربیده دخی وج دیرلر
﴿ ورتاج ﴾ سکون راء مهمله وفتح تاء مثناة ایله سرخ رنك برچیچکدر آفتاب سمت رأسه کلدکده
آچیلور اکا پنیرك وتوله وتان کلاغ وآفتاب پرست دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت
سرچپ وراست میفکند نرکس ازخمار * ورتاج بر یسارش وریحانش بر یمین * حکیم سوزنی
بیت تو تاجور ملك شرف بادی واعدات * بر آتش غم سوخته بادند چو ورتاج * شمس فخری
بیت جم قدر جمال الحق والدین سعادت * ازمهر بود با او مانندهٔ ورتاج * منصور شیرازی
* قطعه * شکفت در چمن آسمان بهر کوشه * هزار لالهٔ سیراب وغنچهٔ غناج * کشاد دیدهٔ
بینا ستاره چون نرکس * ور آب رفته کل آفتاب چون ورتاج * شرفنامه ده بر کل درکه صوده
بتر ونیلوفر معناسنه ده مرویدر ﴿ ورتیج ﴾ سکون راء مهمله وکسر تاء مثناة بعده یای ساکنه
ایله بلدرجین دیدکلری قوش که سمانه دخی دیرلر کذا فی المؤید استاد لبیبی بیت زینی آید زباغ
بی سرو بازیج * دست بکراغه می بر آرد ورتیج * فرهنك جهانکیریده بر کوچك قوشدر مانند
تیهو اما آندن کوچکتردر اکا بودنه دخی دیرلر عربیده سلوی دیرلر حکیم طرطری بیت کشته
درچنکل عشق تو کرفتار دلم * همچو ورتیج که درچنکل بازست اسیر ﴿ ورج ﴾ سکون راء
مهمله ایله ایکی معنایه در اول قدر ومرتبه که ارج دخی دیرلر امیر معزی بیت ای به ورج
وکامکاری ثانیٔ اسفندیار * وی بعدل ونامداری نائب نوشیروان * سید ذوالفقار شروانی
بیت قطب دین اعظم اتابك شه آل سلجوق * آنکه جانراست ازو ورج وخرد را فرهنك *
ثانی بمعنی کندن یعنی قازمق وقوپرمق اکا دخی ارج دیرلر ابو النصر احمد رافعی بیت سرافرازان
دولت را بعز ایزدی یاور * ستمکاران منت را بورج حیدری قاهر * فتح را ایله اکیر معناسنه در
﴿ ورخج ﴾ فتح راء مهمله وسکون خاء معجمه ایله زشت وکریه معناسنه حکیم سوزنی بیت
تیر روا دارد از درخجی این شعر * کر بچنین شعر در در انستانیم ﴿ وردیج ﴾ سکون را ویای
تحتانی وکسر دال مهملتین ایله ورتیج مرقوم معناسنه در شاعر بیت هلاك ساختم این مرغ نیم
بسمل خویش * سحر که مدح جمالت شنیدم از وردیج ﴿ ورسیج ﴾ سکون را ویای تحتانی
وکسر سین مهملتین ایله سقف خانه که آسمانه دخی دیرلر شمس فخری بیت ببین که قبهٔ تعظیم
او کجا باشد * چو هست پایهٔ کیوان زیرش از ورسیج ﴿ ورکالوج ﴾ سکون راء مهمله وفتح
کافله صنوب درست تیمین برمق معناسنه در ﴿ ورنج ﴾ فتح راء مهمله وسکون نونله بمعنی حریص
وصاحب طمع خام حکیم سوزنی بیت بظل همای همایون جاهست * دو بازوی زاغ ورنج ارج
کردم ﴿ وغیج ﴾ کسر غین معجمه وسکون یای تحتانیله آبکیر کوچك یعنی کوچك کولجکز *
﴿ ولج ﴾ لامك فتحه سیله ده وسکونیله ده جائز بر قوشدر ورتیج ووشم دخی دیرلر عربیده
سلوی دیدکلریدر امیر خسرو بیت بخته بسی مرغ بهر کونه طرز * از ولج وتیهو ودراج وچرز
مولانا مطهر در مذمت اسب خود بیت چوزه را ماند اکر چوزه بود در ته زبل * ولج را ماند
اکر ولج بود آخر زاد ﴿ ونج ﴾ ضم نونله مبرم وناخوش معناسنه حکیم سنایی بیت سوی خانه
دوست ناید چون تویی باشد محب * وز ستانه در بجنبد چون ونج باشد کدای * تحفة الاحبابده

بمعنی کنجشك مرقومدر ﴿ مع الخاء المعجمه * واخ ﴾ اوج معنایه کلور اول بمعنی راستی ودرستی که
هرنسنه یه صفت اولور استادرودکی بیت چونکه مالیده بدو کستاخ شد * کار مالیده
بدو درواخ شد * ثانی معیار جمالیده یقینه قریب اولان ظن وکمان شمس فخری بیت کمان برم که
بدو ملك تا ابد باقیست * بصد دلیل مبرهن کمان من شد واخ * ثالث بر کلمه در محل تحسین ده
استعمال اولنور انتعاش طبیعت اقتضاسیله ﴿ وادخ ﴾ کسر دال مهمله ایله باغ چبوغنده
اوزم بتن دالنه دیرلر ﴿ وادیخ ﴾ کسر دال مهمله وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول بمعنی
وادخ مرقوم شمس فخری بیت بنام خسرو اکر تاك رزنشاند مرد * بجای خوشه همه لعل
آورد وادیخ * ثانی اول چتال اغاجدرکه اوزم دالن اوزرینه قورلر منوچهری بیت انکورها
بر شاخها مانند جمجاخها * وادیخشان چون کاخها بستانشان چون زاویه ﴿ واریخ ﴾
کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول درسك معناسنه که وران دخی دیرلر ثانی
اول اوزون دیرك که ترکیده مرتك دیرلر ﴿ وخ وخ ﴾ توابع کلمه قبیلندندر بر محلده برنسنه یی
کورب آنی کورمکدن طبیعته خوش کله اول محل ادا ایدرلر وکاهی طعن یوزندن تبرأ طریقیله ده
دیرلر وه وه وواخ واخ دخی بویله در حکیم نزاری قهستانی بیت کندم وجو مباش کو امسال
نان کاورس خوش بود وخ وخ ﴿ ودخ ﴾ سکون دال مهمله ایله آت بوینندن آلنان قان
طمرینك آدیدر ﴿ ورخ ﴾ سکون راء مهمله ایله توتیادرکه کوزاوتی در ابو المعانی بیت
خاك راه یار ورخ دیدهٔ دل کشته بود * زان شده هر تیره شب دزدیدهٔ جان روشنی ﴿ وژخ ﴾
فتح زاء فارسیله ایکی معنایه در اول اکیر کوکی ثانی بمعنی ورخ مرقوم که کوزاوتیدر ﴿ وسخ ﴾
فتح سین مهمله ایله چرك معناسنه عربیله مشترکه در شمس فخری بیت تو آن شهی که بصابون
عدل جامهٔ ملك * بشست حکم تو از شوخ ظلم وتار وسخ ﴿ مع الدال المهمله * واد ﴾
ایکی معنایه در بری اولاد معناسنه در حکیم فردوسینك بو ابیاتی مضمونی اوزره که بر آدمك یدی
اولادی وار ایدی اکا بناء اول کسنه یه هفتواد لقب ایتمشلر ایدی نتکم بو ابیاتدن فهم اولنور
* قطعه * در آن شهر بی نان چو پادر نهاد * یکی مرد بدنام اولا هفتواد * بر نیکو نه بر نامش
آوازه رفت * از یراکه اورا پسر بود هفت * ثانی بمعنی باد یعنی روزکار بایله واوك میاننده تبادل
وتواخی اولدوغی اجلدن ﴿ وارخد ﴾ فتح راء مهمله وسکون خاء معجمه ایله مرد لوند معناسنه
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ والاد ﴾ ایکی معنایه در اول سقف خانه اوزرینه اورتیلن نسنه
حکیم نزاری قهستانی بیت بفال خجسته بعز مصمم * به بنیاد صائب بوالاد محکم * پور بهای
جامی بیت زسمك بر کشیده بنیادش * بفلك بر فراشت والادش * ثانی کمر وقبه یاپمق ایچون
ایتدکلری قالب معناسنه کمال اسمعیل * قطعه * همچنین همچنین همی فرمای * ای فلك
رفعت وفرشته نهاد * تا باقبال تو تمام شود * این بنا را که کردهٔ والاد * کذا فی فرهنك جهانکیری
فرهنك میرزا ابراهیمده بمعنی عمارت رنکین ومؤید الفضلاده عمارت کلین یعنی بالچق ایله یاپلمش
بنا وبعض فرهنکلرده بنا ایچون اولان بالچق وکتاب السامی فی الاسامیده دیوار بناسنده معمارلر قور
اعتبار ایتدکلری نسنه یه دیرلر حکیم انوری بیت فلك را قدر تو والاد عالی * جهان را حزم
تو بنیاد محکم ﴿ ود ﴾ بوزن رد حکیم کامل ومرد دانا وعاقل معناسنه در کذا فی المجمع ﴿ ورارود

﴿ ورارود ﴾ فتح راء مهمله اولی وضم ثانیه ایله ماوراء النهر مملکتلری ینه اول معنایه درکه
ورا آرد معناسنه رود نهر معناسنه درکه ترکیسی ارمق آردی دیمك اولور حکیم فردوسی
بیت اکر پهلوانی بدانی زبان * ورا رود را باورا نهر خوان ﴿ ورازرود و ورزرود ﴾ کلاهما بمعنی
ماوراء النهر یعنی ماوراء النهر دیدکلری ولایتلره دیرلر شمس فخری بیت یکموی مباد از سر او کم
که جهان را * آن موی به از جمله سمرقند وورازرود * استادرودکی بیت اکر پهلوانی ندانی زبان
ورزرود را ماوراء النهر خوان * کذا فی فرهنك وفایی ﴿ وراستاد ﴾ فتح را وتاء مثناة وسکون سین
مهملتین ایله بمعنی رزق مقسوم روزی ووظیفه میر نظمی بیت خدا آفریدست وراند ترا
وراستاد روزی رساند ترا ﴿ وربند ﴾ سکون راء مهمله وفتح باء موحده ونون ساکنه ایله ترکیده
کوملدرك وعربیده مربط دیدکلری درکه باربند وماربند وبربند ومربند دخی دیرلر ﴿ ورزد ﴾
سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه ایله ترکیده اوزنور وچالشور معناسنه که ورزیدن مصدری اولور
اوزنمك وعادت ایدنمك معناسنه شیخ عطار بیت هرکه را باشد بدولت بختیار * خیر ورزد
او نهان وآشکار ﴿ ورزند ﴾ سکون راء مهمله ونون وفتح زاء معجمه ایله زراعت وکسب وتعلم
معنالرینه در ﴿ ورستاد ﴾ فتح را وسکون سین مهملتین ایله وظیفهٔ روزی معناسنه در
استاد عسجدی بیت خدایا تویی جمله را دستکیر * ورستاد جودت زما وامکیر ﴿ ورشاد ﴾
سکون راء مهمله وفتح شین معجمه ایله بمعنی ورستاد مرقوم کذا فی المجمع ﴿ ورند ﴾ فتح راء
مهمله وسکون نونله تار عنکبوت یعنی اورمجك آغی ﴿ وسفاد ﴾ سکون سین مهمله وفتح
فا ایله بمعنی بسیار که وسناد دخی دیرلر استادرودکی بیت امروز باقبال تو ای میر خراسان *
هم روی نکو دارم وهم نعمت وسفاد ﴿ وسناد ﴾ سکون سین مهمله وفتح نونله بمعنی بسیار مثل
وسفاد شمس فخری بیت چو نعمت ازلی باد ملك تو بیحد * چو لطف لم یزلی باد عمر تو وسناد *
﴿ وشناد ﴾ سکون شین معجمه وفتح نونله بمعنی وسناد مرقوم هر نسنه نك کثرتنه دیرلر ﴿ ولاد ﴾
فتح لامله بر نوع لطیف حریردن طوقنمش قماشدر والهکبی ﴿ وند ﴾ سکون نونله ایکی معنایه در
اول تجربه معناسنه ثانی بر کارك حصولنه زحمت چکمك معناسنه در ابو المعانی ایکی معنایه
بیت کار دنیا را اکرچه وند بسیار کرده ام * یك مراد دل ندیدم وند بیحد در کشید ﴿ ونژد ﴾
سکون نون وفتح زاء فارسیله ﴿ ونیزد ﴾ کسر نون وسکون یای تحتانی وفتح زاء معجمه ایله کلاهما
بمعنی صمغ درخت بن که اول اغاجك یمشنه عربیده حبة الخضرا دیرلر ترکیده منکوش دیدکلریدر
﴿ مع الراء المهمله * واتر ﴾ فتح تاء مثناة ایله بوزن چاکر بمعنی دورتر مثلا پای واتر نهد یعنی
پای را دورتر نهد دیمك اولور کذا فی المجمع ﴿ وائکر ﴾ سکون تاء مثناة وفتح کاف فارسیله
ایکی معنایه در اول کورکچی پوستین دوزکه عربیده فرا دیرلر راء مشدده ایله شمس فخری بیت
منت خدایرا که ببازار عدل او * بازست جفت صعوه وکرکست وائکر * ابو العباس بیت
نهاد روی بخدمت چنانکه روبه پیر * به تیم وائکران آمد از در تیماس * ثانی بمعنی رود خانه
یعنی ارمق خرقی ﴿ واچار ﴾ جیم فارسیله بوزن ناچار بمعنی بازار کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ وار
التی معنایه کلور اول ادات تشبیهدر مشبه به آخرینه لاحق اولور شاعر بیت قصاب وار
مردم چشمت بنازکی * مژکان قناره کرده ودلها دروزده * حکیم سوزنی بیت جز مدح تو کر نقش

کنم بررخ کاغذ * بادازکفم انکشت قلم وارشکسته * ثانی مثل ومانند معناسی محلنده ایراد اولنور معنای اول ایله فرقلری غایت دقیقدر فارسیده رسوخی اولان ارباب معارفه خفی دکلدر حکیم سنایی بیت ازپی آنکه ناتمام شویم * پای برسرنهیم دایره وار * ثالث رسم وعادت معناسنه درکه واره دنی دیرلر مولانا جامی بیت فرخ آنکس که وارخود بشناخت * کارخودرا بوارخود پرداخت * رابع بمعنی کرت ومرتبت مثلا یك واردو وار دیرلر یك کرت ودوکرت دیمك اولور ابوالمعانی بیت کفته ام چندوار ایدل مرترا ازعاشقی * صبرمی باید بجور یار با ترك وطن * خامس صاحب وخداوند معناسنه سادس بمعنی بسیار مثلا وارها دیرلر بسیارها معناسنه اولور کمال پاشازاده مرحوم دقایقده ذکر ایدرکه وارکلمهٔ لیاقتدر مثلا شاهه لایق اینجویه درشاهوارد دیرلر واشکون آته اسب رهوارد دیرلر وسبحه اولغه لایق اینجویه سبحه وار دیرلر مولانا جامی بیت ازکشمکش چرخ بسی آشفتم * کزکوهر راز سبحه واری سفتم * کاهی موصوفی حذف ایدلر میرخسرو بیت وضو واری شمردریای سرکم * زمین خاکی بمقدار نیم پر طبق میوه یه طبق واری دیرلر میوه نك طبغه لیاقتی پرایتمکله اولور وآوازایشیدیلمجك یره ذعره واری دیرلر نتکم قاضی سنجان اسمعیل نامه سنده قلعه وصفنده ایراد ایتدوکی بومصرعده بومعنایه در * مصرع * کزان تاملك بود یکنعره وار * وبراوق آتمی یره کمان وار دیرلر مولانا جامی بیت وکمان وارمیان تو ومقصود رهست * خویش را بهرچه انداخته دور چوئیر * ومرکب یوکنه خروار وشتر یوکنه شتروار دیرلر مولانا کاتبی * مصرع * مرا غیرست شتروارها بحجره تنی * انتهی حال بوکه مولانا جامی نك مستشهد اولان بیتنده معنای لیاقت یوقدر سبحه واری دیدیکی تسبیح کبی دیمك اولور وخروار وشتروارده اولان واربار معناسنه درحرف بایله واومیانده تبادل اولغله مجمع الفرسده سروری وارك برمعناسن بارمعناسنه دیشدر دیو ارکار سکون راءمهمله وفتح کاف فارسیله باغ وباغچه وبوستانلرده بکچی ایچون اولان سازدن واوتدن ایتدکاری مختصر کوملئی دیو والادکر فتح لام وسکون دال مهمله وفتح کاف فارسیله بنا یعنی دیوار یاپوجی کددیوارك چبنه سن درست ایتدوکیچون والادکر دیدیلر عربیده رهاص دیرلر کذا فی المجمع دیو وامدار سکون میم وفتح دال مهمله ایله بورجلو عربیده مدیون دیرلر ودنی بورج ویرمجی معناسنه که عربیده داین دیرلر مولانا هاتفی بیت زکنجی شود خسرو کامکار * نه ازکیسهٔ کاسب وامدار دیو وبر سکون باءموحده ایله کدی یه بکزر برجانور در لکن قوی وغنی اوزون اولمز دریسن چیقاروب سپیلیوب کورك ایدرلر دیو ونکر سکون تاءمثناة وفتح کاف فارسیله بعنی وانکر مرقوم یعنی کورپکی دیو وچرکر ضم جیم عجمی وسکون راءمهمله وفتح کاف فارسیله مفتی معناسنه درکه مسائل شرعیه یه جواب یازوب فتوی ویرر استادلیبی بیت بوسه ونظرت حلال باشد * حجت دارم برین زوچرکر دیو وخشور سکون خاوضم شین معجمتین ایله بعنی پیغمبر شمس فخری بیت جمال دینی ودین نسبت توبارتبت * بودبنزدستهان همچوامت ووخشور * استاد دقیقی بیت یکی حال ازکذشته دی یکی ازمانهٔ فردا * همیکویند پنداری که وخشورند یاکندا دیو ورج اوج معنایه دراول ادات نسبتدر ترکیده لوعربیده ذوایله اداولنور اولمعنایه در مثلا پیشه ور وبهره ور دیرلر صنعتلو ونصیبلو دیمکدر ومایه ور مایه لو معناسنه حکیم اسدی

اسدی بیت زترك چکل خواست چینی کمان * بخم کفت کای مایه ور میهمان * ثانی حرف شرطدر اکر معناسنه سید نسیمی یه شیخی دیمشدر بیت کر بسفر میروی ازحلب اندیشه کن وربحلب میرسی حاضر قندیل باش * ثالث صاحب وخداوند معناسنه که دلاور وجنك آور کبی دیو ورانبر فتح راءمهمله وسکون نون وباءموحدهٔ مفتوحه ایله بمعنی آنطرف یعنی اول جانب حضرت مولانا قدس سره بیت ناکه شبی ورانبر کردون برآمدم * درخلوت وجود بویشی درآمدم دیو ورزکار و ورزکر کلاهما بکسر الراء المهمله وسکون الزاء المعجمه وفتح الکاف الفارسی اکینجی که برزکار وبرزکر دنی دیرلر عربیده زراع وحارث دیرلر حکیم اسدی بیت دمان شیر مرکست ومرا ورزکار * که این چرخ دریادرروزکار * وله ایضا بیت بدین سوی دریاازان شهر کوه * بدشت آمد وورزکریك کروه دیو ورکار سکون راءمهمله وفتح کاف فارسیله اوزرنده طوران آدم برکار وسرکار معناسنه در دیو ورکار سکون راءمهمله وفتح کاف فارسیله برسنه ده ایکی دفعه بتشن میوه وکیاه سبز یعنی یشل اوت که صاپی اولز چمن معناسنه عربیده خلفه دیرلر دیو وروار سکون راءمهمله ایله خانهٔ بالاکه عربیده علیه وترکیده چارطاق دیرلر ودنی تخت معناسنه ده مرویدر دیو وزیر معروف وکیل سلطنت ومعتمد امور مملکت که دستور دنی دیرلر * جامعه * وزیرنامدارخان محمد * سمی مفخر کونین احمد * خداکرد اعتماددولت ودین * ظهیرودستکیرش بادآمین دیو وشقدار فتح شین معجمه وسکون قافله یدك کش معناسنه در دیو وکر سکون کافله آشیانهٔ مرغ که اغاج اوزرنده پیراق اراسنده پیار مولانا جامی * قطعه * درلغت خوانده ام که ویش برست * پیش دانشور لغت پرداز لیکن آن پرکزوبوکرعدم * میکند مرغ نیکویی پرواز دیو وکیر کسر کاف فارسیله بعنی مهمانی یعنی قونقلق دیو وکیلدر کسر کاف وسکون یای تحتانی ولامله نایب معناسنه حکیم سنایی بیت نیست پردانشی وپرهنری * که کند سوی تووکیلدری دیو وهر سکون هایله بروایت اسمیدر کذا فی شرفنامه دیو مع الزاء المعجمه * واز باءموحده ایله اولان بازلفظنك جمیع معنالریله مترادفدر کشاده وکیرووتکرار وفراغت وسائر معنالرنده دیو ورز سکون راء مهمله ایله اوج معنایه کلور اول نسنه حاصل ایتمك معناسنه حکیم سوزنی * قطعه * درتوکهتو زرودرم ورزی وبخشی * هست این شیم خوب کزین نیست شیم به * نزدکف راد توزورزیدن صدبار * بخشیدن درتوکهروزرودرم به * ثانی کشت وزراعت ایلك معناسنه صابر الدین شیرازی بیت همی ورزید برباد رخ وچشم وبروقدش * صبا کلبن زمین نرکس زمان سوسن چمن عرعر * حکیم فردوسی بیت مزیدندهم خون کاوان ورز * که تنکی بود کاوکشتن بمرز * حکیم اسدی بیت درختان بسیارباکشت ورز * کسی خودندیدست ازکوه ورز * ثالث عمل وحرفت معناسنه حکیم فردوسی بیت شمادیرمانید خرم بوید * برامش ستوی ورزش خودروید بومعنالرده ورزه دنی دیرلر مجمع الفرسده فتح راایله ماوراء النهره دیرلر کذا فی المؤیدادات الفضلاده سکون رایله وشرفنامه ده کذلك بمعنی ادمان یعنی پیاپی ودنی دباغت معناسنه مرویدر دیو ورساز سکون راوفتح شین مهملتین ایله ایکی معنایه در اول برمقام آدیدر ثانی یعنی مرد ظریف وآراسته ومزین مجمع الفرسده بروایت آدیدر عبد الواسع جبلی بیت

نوکشیدی بجانب ورساز * لشکرانبه وسپاه کران ﴿ ورنداز ﴾ فتح راودال مهملتین وسکون نونله سوزی وایشی تاصلق واورانلق معناسنه در ﴿ وز ﴾ اصلی وازدرواوعاطفه دردخی معناسنه وازمن معناسنه که دخی آندن معناسی افاده اولنور لکن دون الترکیب معنی افاده ایلماز وزان ویاخود وزو وزفلان چیز اولغه محتاجدر واکثرصدر کلامده اولور ﴿ ونیز ﴾ کسرنون وسکون پای تحتانیله کنکر ساقزی که کنکروزدخی دیرلر ﴿ مع الزاء الفارسی * وارژ ﴾ بمعنی باج وباز ومقلوب معناسنه که وارکونه دیرلر ﴿ ونکرژ ﴾ سکون تاء مثناة وفتح کافله دانهٔ انکورکه واوسز نکرژدخی دیرلر کذافی المؤید ﴿ وورژ ﴾ بمعنی وج مرقوم ودخی خشم وغضب معناسنه شمس فخری بیت بوفق رای وکرم کردخلق راتسخیر * بکین وبخل نکردا وبکس تباهی وورژ ﴿ مع السین المهمله * واپس ﴾ فتح باء فارسیله کیرو عربیده خلف دیرلر ابوالمعانی بیت واپس جانان رودمانندهٔ کلب عقور * دوست ازدشمن نمیداند بکیرد دامنش * ﴿ واس ﴾ بوزن کاس خوشهٔ کندم یعنی بغدای سنبله سی کذافی فرهنك حسین وفایی ﴿ والیس ﴾ کسرلام وسکون یای تحتانیله ندیم وانیس اسکندر برحکیمك آدیدر کذافی المؤید ﴿ وپس ﴾ فتح باءفارسیله بمعنی مانند ونظیرمیرنظمی بیت نباشدوپس درجهان هیچ کس بعالم همه روی اوبودوپس ﴿ ورس ﴾ سکون راءمهمله ایله فرهنك جهانکیریده یواشه درکه بدخوی وبدنعل آت وقاطربورنه اوروب ضبط ایدرلر وله ایضا بیت که چوب ادب دست اوبود وپس * کند توسن سرکش چرخ ورس * تحفة الاحبابده برچوپدرکدوه بورنه کیچورلر ادات الفضلاده بمعنی بند ورشته مروید وعربیده برنوع صار واوتدر ولایت یمنده حاصل اولور جمیع بلاده آندن کتورلر ﴿ وس ﴾ بمعنی بس کذافی فرهنك جهانکیری ﴿ ولیس ﴾ کسرلام وسکون یای تحتانیله بمعنی خوب ونیك ابوالمعانی بیت میشود ممدوح عالم باکرم نامش ولیس * کارنیکو برنیاید هرکه راباشد خسیس * ﴿ مع الشین المعجمه * وارش ﴾ فتح راء مهمله ایله بمعنی مفتخوارکه عربیده طفیلی دیرلر هرکیسك طعامنه دعوتسز حاضراولوب یانصیب دیه رك اوتوروب بی تکلفانه طعام یر ودخی طعام آماده یه دیرلر کذافی فرهنك جهانکیری ﴿ وخش ﴾ فتح خاء معجمه ایله برعلتدر آت وقاطرودوه یه عارض اولور آنك سببیله آقسمق واقع اولور اول مرضه اوتی دخی دیرلر کانئ ظفرهمدانی درعیب اسب بیت وخش دسنست وبدلکام وچموش * جردولنك وکند ونابینا * وسکون خایله ایکی معنایه در اول ولایت ختلاندهٔ برشهر آدیدرحکیم انوری * رباعی ای ماه رکاب خسروکردون رخش * وی همچوسکندرملك کیتی بخش * درملك خدای ملك چون کنج تونیست * برکردوبندهٔ بخش پروانهٔ وخش * ثانی برایشه ابتدا اشروع ایتمك معناسنه شمس فخری بیت بمدح شهنشاه اعظم کنند * سعود کواکب بهرخانهٔ وخش * ﴿ ورخش ﴾ سکون راءمهمله ایله ولایت بلخده برشهر آدیدر وابتداء اشروع کاره دیرلر ﴿ ورزش ﴾ سکون راءمهمله وکسرزاء معجمه ایله وزیدن لفظندن اسم مصدردر حاصل ایتمك وزراعت وحراثت ایتمك وعادت ایدنمك وسعی وکوشش ایدنمك خواجوی کرمانی بیت آتزمان ازمن دلسوخته آثارنبود * بجزازورزش عشق تومرا کارنبود ﴿ ورش ﴾ سکون راء

راء مهمله ایله قری معناسنه در ﴿ ورکوش ﴾ سکون راءمهمله وضم کافله ایاقلی کوپه که لعل ویاخود زمرد ویاخوداینجودن ایدرلر ﴿ وش ﴾ بش معنایه کلور اول بمعنی خوب وخوش حکیم سنایی بیت باداکرچه وش آمدودلکش * برحدث بکذردنباشدوش * ثانی بمعنی سره یعنی ایشه یرار وراییچ معناسنه شاه داعیٔ شیرازی بیت عشق بود از کنج پنهان فی المثل * نقد خودوش کرده است آن ازازل * ثالث ادات تشبیه درکلمه آخرینه لاحق اولوب مشبه به معناسن افاده ایدر شیروش وماهوش وملك وش کبی شمس فخری بیت آن خسروی که نایدآن مادرزمانه * چون اوفلك مهابت مانند اوملك وش * رابع شمله ودستار معناسنه که فش دخی دیرلر خامس ترکستانده برشهر آدیدر خلقی خوب صورت اولور وبی نظیرحریرنقاش اشلرلروعربیده نقوش معناسنه در شیخ یحیی الصرصری فی نعت رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم مادام علی القرطاس یکتب القلم بیت فاضحت ازاهیرالریاض کانما * مطارف وشی زانها صنع من وشا ﴿ وغیش ﴾ کسرغین معجمه وسکون یای تحتانیله بمعنی بسیار وانبوه لکن غیرذوی الحیواتده اولورمال واثواب وعمر وفضل وپیشه کبی حکیم اسدی بیت برراغشان نیستان وغیش * یله شیرهرسوزاندازه پیش * شمس فخری بیت جمال دنیی ودین آنکه کردبارکهش * زنصرتست برانجم زدولتست وغیش * وجمعیت وغلبه معناسنه استادرودکی بیت معذورم داریدکه اندوه وغیشست * واندوه وغیش من ازان جعد وغیشست * حکیم سوزنی بیت چوخط دست عطا بخش توبز بیانی * کدام جعد مسلسل کدام زلف وغیش ﴿ مع الطاء المهمله * واسط ﴾ کسرسین مهمله ایله بصره نك عجم مملکتی جانبنده واقع برشهر آدیدر آنده بی نظیرقلم بترغایت مشهوردرقلم واسطی دیرلر ابوالمعانی بیت کرنامه کنم واسطه امانتوان شد * تقریروبیان باقلم واسطی اینجا ﴿ وسیط ﴾ کسرسین مهمله وسکون یای تحتانیله بمعنی واسطه مرقوم ﴿ وطواط ﴾ فتح واوین وسکون طائین مهملتین ایله قرلنغ دیدکلری قوشدرکه پرستو وپرستوك وفرستو وفرستوك دخی دیرلر اما استعاره طریقیله کوتاه قد وحقیر وضعیف آدمه دیرلر عموما وجوجیه دیرلر خصوصا ومشهوربرشاعرشیرین کفتارك لقبی درکه نامی رشید الدین اولوب اشعاری یازلدقده رشید الدین وطواط یازارلر ﴿ مع الغین المعجمه * وارغ ﴾ کسرراء مهمله ایله صویندی یعنی دکرمان ارقلرنده وبوستان صویوللرنده صویی آخریره جریان ایچون اوکنه قودقلری تخته ویاخود چالی که ورغ دخی دیرلر ﴿ واروغ ﴾ ضم راءمهمله ووا ومعروفله کمرمك معناسنه آروغ دخی دیرلر ابوالمعانی بیت حادثات دهرضایع میکندمال بخیل * معده چون شد ممتلی وارغ پیدا میشود ﴿ وازغ ﴾ ضم زاء معجمه ایله خرمالفندن اورلمش ایپ معناسنه ﴿ وداغ ﴾ فتح دال مهمله ایله شعلهٔ آتش کذافی فرهنك میرزا ابراهیم ﴿ وراغ ﴾ فتح راءمهمله ایله ایکی معنایه در اول شعلهٔ آتش حکیم علی فرقدی بیت آتش عشق چون کنم پنهان * کزدهانم کشد زخانه وراغ * ثانی روشنی وتابش معناسنه که فراغ وفروغ دخی دیرلر ابن یمین بیت بیشترزین روزکاری داشتم الحق چنانك * بودحال وبالم ازوی یاوراغ وبافراغ ﴿ ورغ ﴾ سکون راءمهمله ایله صویندی که بیوك ارمقلردن بتدباغلیوب بوستانلره ودکرمانه آقیدرلر

شمس فخری بیت ای وای اکر عون جمال الحق والدین * درپیش چنین میل حوادث ننهد
ورغ * حکیم اسدی * مثنوی * بدانسان کدبشنیده بدپیش پند * که ازچوب وازخارورغی
ببند * نکه کردزانسوکه برآب مرغ * بیست ازسوی ریك پکپاره ورغ * استادفرخی بیت
دل بردمرانیز بمردم نشمرد * کفتا که چه سوداست ورغ آب ببرد * ثانی نورورو شنی معناسنه
استادرودکی بیت کل راچه کردخیزدازده کلاب زن * مه راچه ورغ بندداز صدچراغ دان ﴿ وزغ
فتح زاء معجمه ایله قوربغه که جغروغوك ویزك ووزك دخی دیرلر ﴿ وغ وغ ﴿ فتح واوین وسکون
غینین معجمتین ایله آوازوزغ یعنی قوربغه آوازی کذافی التحفه ﴿ مع الفاء * وارف ﴿ ضم
راء مهمله ایله بغدای وآرپه نك یوغون صاپندن طبق کبی اوروب اوزرنده اتمك وطعام قویوب
سفره یرینه قوللنورلر ودانه یی صماندن وطپراقدن آیرمق ایچون آنکله صاورلر وآکاوارو
دخی دیرلر ﴿ واف ﴿ بلبل وبعضیلر بابله بکزر برقوشدرکه زند واف دخی دیرلر وکاهی باف
معناسنه استعمال ایدرلر مصدری وافیدن کلور کذافی فرهنك جهانکیری ﴿ مع القاف ﴿
واقواق ﴿ دریای محیطك هندجانبنده اولان جزیره لرندن بریدرکه آنده عظیم بالاقدر درختلر
اولورشویله که یوزذراع قدچکمش وقلقان کبی مدوّر وتکاری رنك پپراقلری اولوروپپراق دیبنده
آدم باشی وچهره سی کبی کوزلر وقولاقلر وبورون واغزعینی ایله انسان باشنه بکزر میوه سی اولور
روزکار اسدلکه دال وبوداقلری دیبنه وارنجه صاریلوب میوه سندن واق واق صدا سی ظاهر
اولور حکیم اسدی * مثنوی * چوناکه وزیدی بکی بادتیز * ازان بیشه برخاستی رستخیز *
سرشاخهاسوی ساق آمدی * وزان عرسری واق واق آمدی * اماراقم الحروفك عجائب
المخلوقات وخریدة العجایب وسائر تواریخ معتبره لرده منظوری اولان روایاتك اصحی جزیره
مزبوره ده واقع شجرواقواق دیدکلری اغاجك هیأتی وپپراغی وچه محرّر اوزره اماواقواق
میوه سنك آدیدر بعض میوه سنده آدم کبی اللری وایاقلری وباشی وکوده سی انسان شکلنده
کیمی ارکك ذکری وخصیه ینی اولور وکیمی دیشی صاچی وفرجی اولوزایمش وبعض میوه سی کوده سز
پالکز باش اولورایمش جمله سی پرچملرندن آصیلوکبی بترایمش تمام کماله ایردکده اوج کره واقواق
دیوچاغروب یره دوشرواول جزیره ده اولان وحوش وسباع یره دوشنی یرلرینجه بازرکانلرك
کشتیلری یاد مخالف سببی ایله اول جزیره یه دوشوب آنده ذکر اولنان قدرت یزدانی وحکمت
سبحانی یی کورنلردن منقول ومروید راما تحفة الاحباب ده برعجیب اغاجدرکه هرکون وقت صباح
بهار ووقت شامده خزان اولور وفرهنك میرزاده مسطوردرکه برطاغ آدیدرکه آنده التون معدنی
واردروشول مرتبه چوقدرکه اول حدوده قریب اولان آدملرك کوپکلری قلاده سی التون اولور
ایمش مزبوراغاجه الف اولك حد فیله ﴿ وقواق ﴿ دخی دیرلر استادلطیفی بیت هربدنفس
که آیددرحقم از رقیبش * هم موی من بنالد همچون درخت وقواق * حکیم خاقانی بیت
بسی نماندکه پبروح درزمین ختن * سخن سرای شود چون درختك وقواق ﴿ وثاق ﴿ فتح
ثاء مثلثه ایله خانه معناسنه در شیخ عطار منطق الطیر بیت خوردعیاری یدان دلخسته باز *
باوثاقش بردد سئی بسته باز * حکیم انوری بیت دوش سرمست آمدم بوثاق * باحریفی همه
وفاووثاق * ومحل وجای ومکان معناسنه شیخ عطار درپند نامه بیت دوربا ش ای مرد

مردازاهل نفاق * درجهنم دان منافق راوثاق * غریبه کسرواوایله * وثاق الخیل الذی یوثق
به الحیوان * عبارتیله تفسیراولنمشدر ﴿ ورق ﴿ ایکی معنایه در اول کاغد معناسنه که
جمعی اوراق کلور نتکم طالب آملی بیت اوراق کهنه ٔ که بمی کهنه میرسد * ذوقی که در پیاله بود
در پیاله نیست * ثانی اغاج پپراغنه دیرلر شیخ سعدی بیت برك درختان سبزدرنظرهوشیار
هرورقی دفتریست معرفت کردکار * وکل وسائرشکوفه نك برکی معناسنه خواجه سلمان بیت
صفحه ٔ روی توتادید بیکبارکی * بادورق بازکردازکل وازیاسمین ﴿ ورنق ﴿ سکون راء
مهمله وفتح نونله بهرام کورك کوشکی نامی در ﴿ وزق ﴿ فتح زاء معجمه ایله بعبی وزخ مرقوم
﴿ وسق ﴿ فتح سین مهمله ایله التمش صاعدن عبارتدرکه التمش درت بیك سکز یوزدرهمدر
﴿ وشاق ﴿ فتح شین معجمه ایله اوج معنایه کلور اول نکلی قفتان ثانی معروف دریسی
مقبول برجانوردرکه کورك ایدرلرتویی بیاض وجاجاسیاه بنکاری اولور نافه سی بغایت معتبردر
پادشاهلره ووزرا وکبار مخصوص کورکدر روایت اولنورکه قوای مختلفه سی واردر پوست
ظهرینك طبیعتی حارویابس وحرارت لطیفی صفا بخشای لابسدر سخونتی اعتداله قریبدر
وخاصه سی قوت جماعیه سی تحریك ووجع ظهر ومیانی دافعدر وکلی مثانه ده اولان علل
بارده یه نافعدر محرورالمزاج اولنلرك وجودینی تسخین واثرحرارتی بدنده مکین ایدر اما نافه سی
حرارت وبرودتده معتدل ولبسنك نفعی ظاهروعلت بواسره دفعی باهردرومتصل لبسنه اعتیاد
دافع انواع بواسیردروقلبه قوت وسرورویردوکی بالاتفاقدر ثالث مرثه وبشارت معناسنه در
میرنظمی ٔ هروی بیت رسیده زجانان وشاق وصال * دهم نقد جانرا باین خوش مقال *
﴿ مع الکاف * واشنك ﴿ سکون شین معجمه وفتح نونله بمعنی چوپك زن یعنی سرپاسبانان
چارشوو بازاروحمله بکجیلرینك باشی دیمکدرکذافی فرهنك جهانکیری ﴿ واك ﴿ بوزن خاك
کوك رنکاوبرقوشدراکثرصولرکنارنده اوتورر مجدهمکر * قطعه * برفست ریزان درپای
کابن * زاغست بازآن برجای بلبل * درحلق نخجیرآبست ریزان * درکردن واك موجست
چون غل ﴿ وایزك ﴿ سکون یای تحتانی وفتح زاء معجمه ایله شراره ٔ آتش یعنی آتشدن
چقان قغاجم ﴿ وباسك ﴿ فتح باء موحده وسین مهمله ایله بمعنی خمیازه کدهان دره وفارّه دخی
دیرلرکذافی المؤید ﴿ وتك ﴿ فتح تاء مثناة ایله برکوچك قوشدرعربیده سلوی دیرلر ﴿ وردك
سکون راوفتح دال مهملتین ایله بمعنی چین شرفنامه ده وردوك مرویدر ﴿ وردوك ﴿ سکون
را وضم دال مهملتین وواومعروفله غله صاپیله اورتلمش خانه وردوکه دخی دیرلر هندی لسانندر
چپردیرلر ضمتین ایله ﴿ ورشك ﴿ سکون راء مهمله وفتح شین معجمه ایله اطبا وعطارلرادویه
باغلدقلری بزپاره لرینه دیرلر وشرك دخی دیرلرکذافی المؤید ﴿ وزك ﴿ فتح راء مهمله ایله
برچالی درکه آتشی غایت تیزاولور خبازلروبریانجیلر آنی تنوره یاقرلر تنوری درحال قزدرز
حکیم سوزنی * قطعه * بی عطای ورك نفرماید * که عطای کلیجه پرورکست * پخته باید
کلیجه بیش ازعید * کاندرین یکدوروز روزشکست * عربیده بمعنی سرین یعنی اوتوراق یری
وسکون راء مهمله ایله ینه عربیده سرین اوزرینه طیانمق معناسنه ﴿ ورکاك وورکك ﴿
کلاهما بسکون الراء المهمله وفتح الکاف مرغ مرداز خواریعنی چیلاق ابوالعباس بیت بجای

مشك نبويند هيچكس سركين * بجاى بازند ارند هيچكس وركاك * استاد فرخى بيت كر بكيرد
بطلنس اندر جاى * كمتر آيد همای از وركاك * ادات الفضلاده بر درنده پرنده دركه شير كنجشك
دخى ديرلر ﴿ وزك ﴾ فتح زاء معجمه ايله ايكى معنايه در اول براغاجدركه بده دخى ديرلر عربيده
غرب ديرلر ثانى قوربغه كه وزغ وجغز ويزك دخى ديرلر ﴿ وشرك ﴾ سكون شين معجمه وفتح
راء مهمله ايله بمعنى ورشك مرقوم كذا فى فرهنك جهانكيرى والمؤيد ﴿ وشك ﴾ فتح شين معجمه
ايله تيزلك سرعت معناسنه ابو المعانى بيت هركه وشك ميكند در عمل كار خويش * ميشود
او عاقبت نادم ومحنت كشد ﴿ وشمك ﴾ سكون شين معجمه وفتح ميمله بمعنى پاى افزار كذا فى المجمع
﴿ وكمشك ﴾ فتح كاف وشين معجمه وسكون ميمله ساقز اغاجى در بعضيلر آنك يمشى در ديدلر
﴿ ولمشك ﴾ فتح لام وسكون ميمله بودخى ساقز اغاجنك آديدر وكمشك كبى يمشنه ده ديرلركه
تركيده وجدنه ديرلر عربيده حبة الخضرا ديرلر ﴿ ونجنك ﴾ فتح نونين وسكون جيمله ريحان كه
فتح جيمله ده جائز شاهسپرم وشاهسپرغم وشاهسپرهم دخى ديرلر خسروى بيت ونجنك را
همى نمونه كند * در كلستان بزلف ونجنكى ﴿ ونمشك ﴾ فتح نون وشين معجمه وسكون ميمله
بودخى وكمشك معناسنه در يعنى حبة الخضرا ﴿ ونوشك ﴾ فتح نون وشين معجمه وسكون واو
ايله بمعنى ونمشك مرقوم ﴿ ويك ﴾ سكون ياى تحتانيله بمعنى اى نيك بخت عربيده ويحك ديرلر
﴿ مع الكاف الفارسى * وارنك ﴾ فتح راء مهمله وسكون نونله تخملق قونيلان خيار كه بادرنك
وشين دخى ديرلر كذا فى فرهنك جهانكيرى ﴿ واذارنك ﴾ فتح ذال معجمه وراء مهمله وسكون
نونله ترنج كه بادارنك وبادرنك دخى ديرلر كذا فى المجمع ﴿ وتنك ﴾ فتح تاء مثناة وسكون
نونله اوزم صالقمى خوشه انكور معناسنه ﴿ ورنك ﴾ فتح راء مهمله وسكون نونله كتاب
السامى ده يامه معناسنه ركوكبى اما فرهنك جهانكيريده بزده ودلبند وكتانده سيرك اولان يرى
وبر سبب ايله دلنمش يرى كوزه مك واورمك معناسنه در ﴿ وزنك ﴾ فتح زاء معجمه وسكون
نونله ﴿ وژنك ﴾ فتح زاء فارسى وسكون نونله كلاهما بمعنى ورنك مرقوم كذا فى فرهنك جهانكيرى
اما فرهنك ميرزا ابراهيمده بمعنى پيوند وآرايش جامه وپوستين يعنى قفتانده وكوركده اولان
زينت معناسنه مرويدر ﴿ وسترك ﴾ سكون سين وفتح تاء مثناة وراء مهملتين ﴿ وسترنك ﴾
سكون سين ونون وفتح تاء مثناة وراء مهملتين ايله ايكى معنايه كلور اول ايت بورنى ديدكلرى
نسنه ثانى خطمى برى معناسنه در ﴿ وشفنك ﴾ سكون شين معجمه ونون وفتح فا ايله بمعنى
خرقه كه عربيده فرفخ وبقلة الحمقا ديرلر ﴿ وشنك ﴾ فتح شين معجمه وسكون نونله ايكى معنايه
كلور اول دمور ميلدركه آنكله دولابده پنبه دن دانه يى آيررلر لواحد من الشعرا * قطعه *
كر پرى دست سوى نان زانت * در فراخى وكاه نعمت تنك * بكنى هردو چشم خويش زبخل *
همچو حلاج دانه را بوشنك * ثانى خرمن خربزه وهندوانه وخيار وامثالهم يعنى مذكورلرك
كومه ايله ييغنى معناسنه در وشنكه دخى ديرلر ﴿ وكوك ﴾ فتح واوين وسكون كافين ايله آواز
سك يعنى كوپك اولومسى اوله ويا خود اورمسى اوله ﴿ وننك ﴾ فتح نون اول وسكون ثانيله
ايكى معنايه در اول برايپدركه ايكى اوجنى ديواره يقين يرده قازقله بر محكم باغليوب اوزرينه اوزم
صالقملرى آونكنى ديزرلر حكيم سوزنى بيت احسان تو بسان وننك سبيلى است * در خوشاب

در خوشاب خوشه انكور بروننك * وله ايضا بيت نبود عجب زدولت شام ار بنام او * كردد
رحيق مختوم انكور بروننك * ثانى شرفنامه ده اوزم اغاجنك صاپى كه آندن صوايچرلر استاد
فرخى بيت شاد باش اى دو چشم دشمن تو * سال وماه از كريستن چو وننك * فرهنك
وفاييده اوجى بودانمش اوزم چبوغى روايت ايدوب مرقوم فرخى بيتنه متمسك اولمش وتحفة
الاحبابده مطلقا تاك معناسنه در وفرهنك ميرزاده معناى اوله مرويدر ﴿ ونك ﴾ سكون نونله
ايكى معنايه در اول درويش ومفلس بى نوايه ديرلر حكيم سوزنى بيت زين شعر شاعرانرا كردد
يقين كه من * از هزل وجد توانكرم از زر وسيم ونك * وله بيت منت پذير باشى منت نهندنى *
كز تو غنى شوند بروزى هزار ونك * منصور شيرازى بيت نهال باغ جلال ترست كردون ونك *
زكوة كنج عطاى تراست قارون ونك * ثانى ركيك وكريه معناسنه فرهنك جهانكيريده بر نوع كوك
كديدركه قويروغى اولمز دريسن كورك ايدرلر وبردخى ديرلر مجمع الفرسده تهى وخالى معناسنه حكيم
سوزنى بيت ما از شما ز آدميان نيم تنكدست * كز معصيت توانكر واز طاعتيم ونك * اما بو بيتدن
تهى وخالى معناسى چيقماز چونكه معصيتدن غنى ديدى طاعتدن مفلس اولمق معناسى انسب
واقربدر ﴿ وهنك ﴾ فتح ها وسكون نونله اوج معنايه در اول حلقه چوبين يعنى اغاج حلقه
بعض ايشه استعمال اولنور نتكم شاعر بيت چون برون كرد از وبزور وهنك * در زمان
در كشيد محكم تنك * ثانى بر تخمدر عورتلر سموز اولمق ايچون تناول ايدرلر غايت نرم اولور
ولعابى چيقار بذر قطونا كبى ثالث دم آبدركه ينور كذا فى التحفه ﴿ مع اللام * وال ﴾ عظيم
الخلقه بر بيوك بالقدر شويله كه كمى يه اوغراسه ضررى اصابت ايدر درياى محيطده اولور حكيم
اسدى بيت كه اين ماهى است آنكه خوانند وال * وزين مه پس افتد هم اندر وبال * فرهنك
جهانكيريده ماهى فلوس دار يعنى پوللى بالق كمال اسمعيل بيت دين زد رويشان طلب نز
خواجكان باشكوه * زانكه كوهر از صدف بابى نه از ماهى وال * مجمع الفرسده دخى ماهى
دمداردر استاد عضايرى رازى بيت برجل همت بر من عطا فرستد شاه * كه كركدنش
نتابد نه نيز ماهى وال ﴿ واغل ﴾ كسر غين معجمه ايله مفت باده خوار يعنى مجالس وصحبت باده يه
بى تكليف واروب طرح ثقلت ايدن كران جان طفيلى معناسنه در ﴿ وبال ﴾ فتح باء موحده
ايله خطا وكناه معناسنه شيخ عطار بيت بيخرد دانش وبالست اى پسر * علم مرغ وعقل بالست
اى پسر * وعربيده كواكب سياراتك اوجدن حضيضه رجعتنه ديرلر ﴿ ورل ﴾ فتح راء مهمله
ايله بر جانوردر سقنقوره بكزر اما ميانلرنده فرق بودركه ورل بيابانلرده سقنقور نيل ارماغى
كنارنده اولور بر فرقى دخى بودركه ورلك باشى ياصى اولور سقنقورك سوريدر وورلك لونى صارى
قزله مائل ودريسى درشتدر سقنقور ابلق ويشل وصارى وسياه وبياضده بولنور ودريسى
املس ونسو اولور ﴿ وژل ﴾ فتح زاء فارسيله كرتنكله در ﴿ ونكول ﴾ سكون نون وضم كاف
وواو معروفله كارنده قوى وچابك وجلد اولانه ديرلر ادات الفضلاده وشكول مرويدر ﴿ ويشل
سكون ياى تحتانى وفتح شين معجمه ايله قورد اشنى ديدكلرى علتدركه فضلات دم وصفرادن
عارض اولور ﴿ ويل ﴾ سكون ياى تحتانيله ويك معناسنه واى سنى ديمك اولور شمس
فخرى بيت درد فلك شكايتى آرد بنزد شاه * پاسخ زچرخ نشود الا كه ويل ويك * ويك كسر

واوایله ینه ویل معناسنه دراغلب اوقاتده بربریله مترادف استعمال اولنور لفظ عربیدر ودرت
معنایه استعمال اولنور اول معنای مرقومه ثانی بمعنی افسوس وحیف ابوشکور بیت
بداندیش ودشمن پرازویل جوی * که تاچون رباید ازوجفت اوی * ثالث جهنمده بروادینك
آدیدر رابع بمعنی هلاك عربیده دخی معنای اوله ومعنای ثانیه استعمال اولنور لشیخ بهاء الدین
العاملی * قطعه * اغتص بریقی کتحسبی الحاسی * اذاذکره وهو لعهد ناسی * ان مت وجمرة
الهوی فی کبدی * فالویل اذن لساکن الارماسی ل مع المیم * وارم ع فتح راء مهمله ایله
بمعنی ورم که آماس دخی دیرلر وجود انسانده اول شیشه دیرلر که وجفی اوله ل واشم ع فتح
شین معجمه ایله برارمق آدیدر وبرشهرك آدی اولمق اوزره ده مرویدر ل وام ع ایکی معنایه در
اول بورج که عربیده دین دیرلر شمس فخری بیت کیست انکو سپهر میخواهد * درت از خاك
درکهش باوام * وبرشاعر عارف دیمشدر بیت زن مخواهی اکرت دختر قیصر بدهند *
وام مستانی اکر وعده قیامت باشد * ثانی بمعنی بام بوایکی معنادن غیری فامك اوج
معناسیله ده مترادفدر اول جهتله که با وفا وواو حرفلرینك تبادل وتواخیسی واردر ل واهم ع
فتح هایله اوج معنایه در اول بیله اولمق ثانی زینت وآرایش ثالث پورسق دیدکلری جانوردر
کذا فی فرهنك جهانکیری ل ورام ع فتح راء مهمله ایله اوج معنایه در اول سهل وسبك
نسنه لره دیرلر حکیم ناصر خسرو بیت جهان پرازخس وپرخار وپرورام شدست * اکر کلام
همی بی ورام باید کرد * استاد فرخی بیت عطای او بورامست زایرانش را * کمان مبر که جز
اوکس عطا دهد بورام * ثانی برمتاع بیع اولدقدن صکره برعلت ایله بها سندن نقص اقتضا
ایلیه اکا ورام ووارام دخی دیرلر ثالث معجم البلدان صاحبی نقل ایدرکه ری مملکتنده برشهر
واردر اسمنه ورام دیرلر خلقی شیعه درلر حالا ورامین دیمکله مشهوردر ل ورزم ع فتح راء مهمله
وسکون زاء معجمه ایله فرهنك جهانکیریده آتش معناسنه در حکیم سوزنی بیت تیرپرتاب
تودردیدهٔ بدخواه توباد * تابودراستی تیرکج ازتاب ورزم ل ورم ع فتح راء مهمله ایله بمعنی آماس
بروجعلی شیشدر جکرده وکوکس ایچنده وسایر اعضاده دخی اولور میرنظمی بیت هرکرا درجکر
ورم باشد * او بهمواره درالم باشد ل ورهم ع سکون راء مهمله وفتح هایله سخن سخت ودرشت
یعنی برسوزه دیرلر که ایکی وجهله اوله یامتین ومحکم ومعنی دار یاخود خاطره طوقنوب الم ویره ایکی
معنایه ترتیب اوزره ابو المعانی بیت شود مقبول اکر درهم بکویی * مکو ورهم مشو هرکز دلازار
ل وشم ع سکون شین معجمه ایله بخار معناسنه در عموما حکیم فردوسی درصفت اژدرها بیت
دوچشم ازبرسر چودوچشمه خون * زوشم دهانش جهان تیره کون * وایام شتاده لاسیما
بهاره قریب وقتده اولان بخارکه هواده حاصل اولور خصوصا که نزم دخی دیرلر حکیم سنایی بیت
کشت پرازابر ووشم چشم جهانی ازانك * خرمن مهرست وماه قندز شب پوش او * بعض
فرهنکده نقش وتصویر معناسنه ده مرویدر ل مع النون * وابردن نان ع یعنی اتمکی بشمك
ایچون یاصی ایلمك کذا فی المجمع ل واپس جستن ع کیرویه صچرامق وکیرواوتورمق فتح جیم
وسکون سینله در میرنظمی بیت جست واپس ززیر شمشیرش * جزکریختن نماند تدبیرش
ل واپستن ع فتح باء فارسی وتاء مثناة وسکون سین مهمله ایله بمعنی واپس جستن ل واپسین

ل واپسین ع فتح باء فارسی وکسر سین مهمله وسکون یای تحتانیله صکره کی وصوکه قلان
هرنسنه ده استعمال اولنور مثلا نفس واپسین دیرلر صوك نفس معناسنه وبرقومك اسلافی
کیدوب کیروقلانلرینه دیرلر وامامدن صکره کیروده اولان جماعت ومأکولات ومشروباتدن
صکره استعمال اولنان والحاصل جمیع حالاتده هرنه که کیروده اوله اکا دیرلر ل واپکیدن ع
فتح باء فارسی وکسر کافله آغزه آتمق میرنظمی بیت کرفته بکف واپکیده چنان * که بد
دانه وکشته آندم تهان ل واچیدن ع کسر جیم فارسیله دیرمك ودوشرمك معناسنه در
ل واخانیدن ع متعدیٔ واخیدندر ل واخیدن ع کسر خاء معجمه وسکون یای تحتانیله
فرهنك جهانکیریده پنبه دوشرمك معناسنه در اما مؤید الفضلاده ازهم جدا کردن یعنی
بربرندن آیرمق ل واخورانیدن ع متعدیٔ واخوردندر ل واخوردن ع ضم خاء معجمه
وواو معروف وسکون راء مهمله ایله اسرکمك وقایرمق یعنی برکسنه نك غمن وفکرین چکوب
وآنکچون غمناك اولوب اسرکمك معناسنه میرنظمی بیت چودیده نوجوان تازه واخورد *
بکیرد دست اودرخانه اش برد ل واداشتن ع کیروطوتمق معناسنه درهرنه اولورسه کرك
محسوسا کرکسه معنا اولسون میرنظمی بیت چون اوواداشت ازجمله مکاره * همه کردند صد
تحسین وصد زه * بوسکز لغت جمله مصدردر ل وادیان ع کسر دال مهمله وفتح یای تحتانیله
بمعنی بادیان بردارودر اکثر چایله استعمال اولنور کذا فی المجمع ل واراندن ع فتح راء مهمله
وسکون نونله سورمك وبرابر ایلمك معناسنه در ل واردان ع سکون راو فتح دال مهملتین ایله
اوقلاغوکه آنکله خمیردن یوفقه آچارلر ودخی چوال وغرار معناسنه در ل واردن ع سکون
راو فتح دال مهملتین ایله ایکی معنایه در اول اورق که اتمکجیلر خمیراوزرینه صاچرلر اوقلاغویه
یاپشمسون دیو ثانی مامی معناسنه که عربیده قابله وترکیده ابه دیرلر اما مجمع الفرسده اول
اغاجدرکه اتمك خمیرین آنکله یاصی ایدرلر ترکیده اوقلاغو دیرلر عربیده ثونیا دیرلر ضم ثاء مثلثه
وفتح واو ونون وسکون یای تحتانیله ل واردین ع سکون راو یای تحتانی وکسر دال مهملتین
ایله بمعنی مامی یعنی قابله شاعر بیت زن آبستن چو باشد وقت زادن * بباید واردین را
دست دادن ل وارن ع کسر راء مهمله ایله دیرسك که عربیده مرفق دیرلر کسر میم وسکون
راو فتح فایله بومعناده بوزن ضامن در لکن فتح رایله بوزن دامن دخی جائزدر لواحد من العلما * قطعه
دروضو دست شوی تاوارن * هست مسلم شوم بتوضامن * پایها کرنشوید ووارن * زاهل
بدعت شوی کشم دامن * اغاجی بیت زمانی دست کرده جفت رخسار * زمانی جفت زانو کرده
وارن ل وارن ع ضمهٔ صریحله مختصر وارون درکه معکوس معناسنه در کذا فی المؤید
ل وارون ع ضم راء مهمله وواو معروفله معکوس ومقلوب ومنحوس ومنکوب معناسنه
استاد لبیبی بیت ندانم بخت رابامن چه کینست * بکه نالم بکه زین بخت وارون * شمس فخری
بیت ایا شهی که هرآنکو خلاف اندیشد * بود هرآینه در بخت دولت وارون ل واریدن ع
کسر راو سکون یای تحتانی وفتح دال مهملتین ایله اواریدن واوباریدن لفظندن مخففدر یوتمق
عربیده کی بلع معناسنه ابو المعانی بیت زجور چرخ فلك زهرها که واریدم * که دشمنان نکنند
آنکه دوستان کردند * ودخی برایشه بجد اولمق معناسنه در ل وارین ع بمعنی وارن مرقوم

واژکون سکون زا وضم کاف فارسیین ایله بمعنی وارون یعنی معکوس ومقلوب میرمغیث
محوی * رباعی * صد تجربه وصد آزمون درکارست * صد عقل برای یك جنون درکارست *
توطالع ارجمند داری بکریز * کانجا همه بخت واژکون درکارست واژیدن
کسر زاء فارسی و زاء معجمه ایله ده جائزدر حالنی برآدم برکسنه یه دیمك میرنظمی بیت
یار تنها زدیکران دیده * همه درد درون واژیده واسرشدن فتح سین وسکون راء
مهملتین ایله خسته هنوز افاقت بولمشکن تکرار خسته اولمق اول حالته اطبا نکس دیرلر
ضم نونله واسرنکیدن فتح سین وراء مهملتین وسکون نون و کسر کاف فارسیله
طولنمق معناسنه واشدن ضم شین معجمه ایله آچق اولمق وآچلمق کشاد کردن
وکشودن معناسنه میرنظمی بیت همه اسرار دل واشد زافغان * بکرد دروز وشب نالان
وکریان واکردن آچمق وقاپمق وخراب ایلمك کشادن وربودن وویران کردن
معنالرینه در واکردانیدن متعدی واکردن در واکردیدن فتح کاف فارسیله
دوندرمك وله ایضا بیت که واکردید برسر چرخ کردون * غم واندوه بردل کرد افزون *
والان بمعنی پالان وپهلوان معناسنه ده مرویدر وله بیت کسی نامد به پیش او بمیدان
نیاید کارزارش مرد والان * فرهنك جهانکیریده رازیانه معناسنه در شاه ناصر خسرو
* قطعه * که دانست کاین تلخ وناخوش هلیله * حرارت برآند زترکیب انسان * که فرمود
زاول که درد شکم را * فژر باید ازچین وازروم والان وامران سکون میم و فتح راء مهمله
ایله چین دیارندن کلور بردارو در کذا فی الاداة وانسان سکون نون و فتح سین
مهمله ایله آنجلین وآنك کبی دیمکدر لفظ مرکبدر واو وآن ایله سان کلمه لرندن که سان
ادات تشبیه در وان ایکی معنایه در اول مملکت آذربایجانده سرحد رومده
واقع برقلعهٔ متین وولایتنك آدیدر ثانی بمعنی شبیه ومانند که ون دخی دیرلر وانکرستن
کیرو باقمق اکثریا آدم کیدرکن آردینه باقمق واقع اولور ابوالمعانی بیت زکویت چون روم
بیرون بماند درقفا چشمم * که دردل صد هزاران حسرت از بس وانکرستم واهم آمدن
بریره دیرلمك وجمع اولمق وبوزلمق معناسنه در وراستادن سکون راوسین مهملتین وکسر
همزه ایله ایله ایاق اوزره طورمق وله بیت بباغ ازحسرت قدت که سرو وعرعر وشمشاد *
نکه کرده یه پیرامن وراستاده بیك پارا ورتافتن سکون راء مهمله وفا وفتح تائین مثنائین ایله
دیمك وبوکمك ودوندرمك معنالرینه در ورخاستن سکون راوسین مهملتین وفتح خاء معجمه ایله
یرندن قالقمق قیام معناسنه مستقبلنده خانك فتحه سن کسره یه وسین زایه ابدال اولنوب
ورخیزد دیرلر ورداشتن قالدرمق وکوترمك ویوقاروطوتمق معناسنه وردان سکون را
وفتح دال مهملتین ایله ایکی معنایه در اول بورکجیلر خمیر آچدقلری اوقلاغو ثانی خانهٔ بالا
یعنی فوقانی اوکه وردانه دخی دیرلر ورزکن سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه وکاف ایله
بمعنی کوزهٔ پرآب یعنی صوطلو برداق کذا فی المؤید ورزیدن سکون راء مهمله وکسر
زاء معجمه ایله اوزنمك وعادت ایدنمك مولانا جامی بیت چه زمارسم ستم ورزیدن * چه زتوسر زکرم
پیچیدن * کمال خجندی بیت بخوبان مهرورزیدن چه کارست * رخش ماهست مه دیدن چه

چه کارست * بعض فرهنکلرده زراعت یعنی کشت کردن معناسنه ورستان سکون
راوکسر سین مهملتین وفتح تاء مثناة ایله ودرستان فتح دال ورا وسکون سین مهملات
وفتح تاء مثناة ایله امت معناسنه در کذا فی المجمع ورسن سکون را وفتح سین مهملتین
ایله بمعنی بند بارسن یعنی اول بند که رسن ایله اوله ودخی رسن معناسنه ده اولور ورشان
فتح راء مهمله وشین معجمه ایله موسیقی ده برپرده آدیدر وسکون را ایله قمری دیدکلری خوش
آواز قوشدر ورشتن فتح راء مهمله وتاء مثناة وسکون شین معجمه ایله بمعنی شستن یعنی
یومق عربیده غسل معناسنه میرنظمی بیت چوظاهر شد سحر برخاست ازجا * وضو کردد
ورشته دست ورورا ودرشتان سکون راء مهمله وکسر شین معجمه وفتح تاء مثناة ایله
ورشنان فتح راء مهمله ونون وسکون شین معجمه ایله کلاهما بمعنی ودرستان وورستان
یعنی امت استاد دقیقی بیت شفیع باش برشه مرا بدین ذلت * چومصطفی بردادار
مرورشنانرا ورغن سکون راء مهمله وفتح غین معجمه ایله اعضاده ظاهر اولان یومریجه ات
ویاخود ریح منعقد اولمش اوله جوز قدر دخی ایری اولور ورغاره دخی دیرلر کذا فی فرهنك
جهانکیری ورفان فتح راء مهملهٔ مشدده وفا ایله شفیع معناسنه یعنی شفاعت ایدیجی
شمس فخری بیت دشمنانرا کین اوبس منتقم * مجرمانرا عفو اوبس ورفان * مسعود غزنوی
بیت دادم بده وکرنه کنم چاره خویشتن * مدح امیرونزد تو آرم بورفان * لنك سکاکی بیت
دوستی چون باکنه ازشوق امرزش شها * دوستت پیش تومن ورفان آورده ام ورکردن
طیاندرمق وقالدرمق وقوپارمق ویانمق ویاندرمق وآتمق ویمك مذکور معنالره محلنه کوره
استعمال اولنور ورکشتن سکون راء مهمله وفتح کاف فارسیله ایکی معنایه در اول
دونمك ودوندرمك ثانی یوق اولمق معناسنه برکشتن دخی دیرلر ورنام نهادن آد وکنیه
ولقب قومق معناسنه ورنان فتح راء مهملهٔ مشدده ونونله بمعنی ورفان مرقوم ورنجن
وورنجین اول فتح راء مهمله وجیم وسکون نونله ثانی فتح راء مهمله وسکون نون ویای تحتانی
وکسر جیمله بلازك که ابرنجن وبرنجن دخی دیرلر عربیده سوار دیرلر کسر سین مهمله ایله میرنظمی
بیت مزین کشته ساعد باورنجن * فلك کفتا جهانرا دیده روشن ورنشستن سکون
راء مهمله وکسر نون ایله اوتورمق وآت اوزرنده اولمق ورهمین فتح راء مهمله وسکون ها
ویای تحتانی وکسر میمله آرپه وبغدای اونی ایله مخلوط بشمش اتمك عربیده علیث دیرلر حدیث
وزنی اوزره کذا فی المجمع ورهین فتح راء مهمله وکسر ها وسکون یای تحتانیله بمعنی ورهمین
مرقوم وزان فتح زاء معجمه ایله وزیدن لفظندن اسم فاعلدر اسیجی معناسنه ابوالمعانی
درنعت شریف بیت برباغ امل بادکرم هست وزان چون * سرسبز بود نخل امیدم بدو عالم
وژفان سکون زاء فارسی وفتح فا ایله بمعنی ورفان مرقوم وزن فتح زاء معجمه ایله
سرور ونشاطله صالنوب یورینه دیرلر وعربیده سکون زا ایله طارتمق معناسنه در وژنین
سکون زاء فارسی وکسر نونله دوه سودی وآیرانی معناسنه وزیدن کسر زاء معجمه
وسکون یای تحتانیله ییل اسمك معناسنه عربیده هب الریح وچغتایده ایسماك دیرلر کسر همزه
وسکون یای تحتانیله میرعلیشیر بیت صبح چون ایستی صبا ایچکیل قدح کیم بولماغونك *

سین وکوب ایستور کوسی بوباغ دوراندین صبا ﴿ وستان ﴿ سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله ارقه اوستنه یاتمق ویاتمشه دخی دیرلر ﴿ وسنان ﴿ سکون سین مهمله وفتح نونله بمعنی وستان مرقوم ابوالمعانی بیت بنکرد در روز نقش سقف ودرشب اختران * دائما وسنان کشتن بوده کار هر زنان ﴿ وسن ﴿ فتح سین مهمله ایله بوزن رسن آلوده معناسنه امامیٔ هروی * قطعه * حضرتی کز قدر زیبد کرچه او * دامن همت نکرداند وسن * حارسش کیوان و برجیسش ندیم * آفتابش شمع وکردونش لکن * عربیه مقدمهٔ خواب یعنی اویقونك اوتلی وله ایضا بیت ازدر دولت درآمد مست وکفت * بخت بیدار مرا این در وسن * وعربی شعرلرده دخی بومعنایه کلمشدر اشجع الشعرا متنبی بیت ابلی الهوی اسفا یوم النوی بدنی * وفرق الهجر بین الجفن والوسن * وینه عربیه ضم واو ایله بیاضی چوق اولان کوزه دیرلر وسکون سین مهمله ایله فارسیه بمعنی بسیار استادرودکی بیت امروز باقبال توای میر خراسان * هم نعمت وهم روی نکو ووسن بدارم ﴿ وشن ﴿ فتح شین معجمه ایله بمعنی وسن مرقوم کذافی فرهنك جهانکیری ﴿ وشیان ﴿ سکون شین معجمه وفتح یای تحتانیله جزاوعوض دمعناسنه میرنظمی بیت نکویی بایدت وشیان بیدار * بدی را کردن بدکار سهلست ﴿ وغستن ﴿ فتح غین معجمه وتاء مثناة وسکون سین مهمله ایله بمعنی ظاهر وآشکارا ﴿ وایین ﴿ کسر لامله برنوع قبر جقدرکه بریون وداد دخی دیرلر کذافی فرهنك جهانکیری ﴿ ومیدن ﴿ کسر میم وسکون یای تحتانیله اوالمق معناسنه در ﴿ ون ﴿ ایکی معنایه در اول بمعنی شبه ومانند منوچهری درصفت اسب بیت یوزجست ورنك فعل وکرك پوی وغرم تك * ببرجه آهو دو وروباه حیله کورون * ثانی بن مرقوم معناسنه در عربیه نون مشدده ایله اوج معنایه کلور اول برکسیه دیرلر که امورنده سست وضعیف اوله ثانی سبنج که برمقوله چالرلر ثالث برشهرك آدیدرکه حسین قرضی ونی اول شهردندر ونون مخففله حکمای خطا اون بیك سنه یه دیرلر وهندیلر چنکله دیرلر ﴿ ودیدن ﴿ سکون نون ویای تحتانی وکسر دال مهملهٔ اولی ایله زحمت چکمك معناسنه ﴿ ویدیدن ﴿ سکون یا ئین تحتانیین وکسر دال مهملهٔ اولی ایله بمعنی چاره جستن کذافی المجمع ﴿ ویدن ﴿ سکون یای تحتانی وفتح دال مهمله ایله یاوی قلمق معناسنه در ﴿ مع الواو * وارو ﴿ ضم راء مهمله ایله بمعنی وارف مرقوم یعنی غله صاپندن ایتدکاری طبق کبی نسنه که روستاییلر اوزرنده طعام برلر ﴿ ورکو ﴿ سکون راء مهمله وضم کاف فارسیله ولایت خراسانده برشهردرکه برقیا اوزرنده واقع اولمش ودرت اطرافندن چشمه لردن لطیف صافی صولر روان اولمش کذافی المؤید ﴿ ویو ﴿ ضم یای تحتانی واخفاء واو ایله بمعنی عروس که بیو دخی دیرلر ﴿ مع الهاء * واخسیه ﴿ کسر خاء معجمه وسین مهمله وسکون یای تحتانیله آتلمش پنبه ویوك معناسنه ﴿ واره ﴿ فتح راء مهمله ایله درت معنایه کلور اول شبه ومانند ثانی نوبت معناسنه استادرودکی * قطعه * کل دکرده بکلستان آمد * واره باغ وبوستان آمد * وار آذرکذشت وشعلهٔ او * مشعله لاله زارمان آمد * ثالث رسم وعادت معناسنه رابع کرّت ومرتبت معناسنه که یك واره دوواره دیرلر یك کرت دوکرت دیمك اولور ﴿ وارنکاه ﴿ فتح راء مهمله وکاف فارسی وسکون تاء مثناة ایله صباح آچلدوغی وقتنه دیرلر میرنظمی بیت چو

چووارنکاه شد ازجای برخاست * همه اسباب جنك برخویش آراست ﴿ وارسته ﴿ فتح را وتاء مثناة وسکون سین مهملتین ایله قورتلمش معناسنه مولانا هاتفی بیت زدرماند کیهاجدا کن مرا * بوارستکان آشنا کن مرا ﴿ وارونه ﴿ ضم راء مهمله وواو معروفله ترس عربیه مقلوب ومعکوس معناسنه که بازکونه وباشکونه وواژکونه وواشکونه دخی دیرلر شاکر بخاری بیت ای برادر برکه نالم من * زین جفای سپهر وارونه * حکیم زجاجی بیت چو راز سپهری دکرکونه بود * جهان درکف دیو وارونه بود * فرهنك جهانکیریده بمعنی شوم حکیم قطران ارموی بیت تراعد ونبود مرد طالع مسعود * تراولی نبود مرد اختر وارون * ﴿ واژکونه ﴿ سکون زاوضم کاف فارسیین ونونله بمعنی وارونهٔ مرقوم ﴿ وازیره ﴿ کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانی وفتح راء مهمله ایله بمعنی زمان ﴿ واسه ﴿ فتح سین مهمله ایله پروانه یه دیرلر ابوالمعانی بیت پرتوشمع رخت کاشانهٔ دل را کرفت * زانکه کردد کرد اودل واسهٔ پرسوخته ﴿ واشامه ﴿ فتح شین معجمه ومیمله عورات باشلرینه اورتدکاری نسنه که باشامه ودامنی دخی دیرلر عربیه مجحر دیدکاریدر فخر کورکانی بیت وزان بس داد ویرانامه وبس * همان پیرایه وواشامه وبس * وله بیت زکیسو بت مراده یادکاری * زواشامه مراده غمکساری ﴿ واشکرده ﴿ سکون شین معجمه وراء مهمله وفتح کافله جست وساخته معناسنه ﴿ واشکونه ﴿ سکون شین معجمه وضم کاف فارسی ایله بمعنی وارونهٔ مرقوم ﴿ واشه فتح شین معجمه ایله ایکی معنایه در اول آتمجه دیدکاری اوجی قوش که باشه دخی دیرلر ثانی قراغوکه صباحه قارشوچایروچمن اوزرینه دوشر ﴿ والانه ﴿ فتح لام ونونله ریش وجراحت معناسنه ابوالمعانی بیت سینه شد والانه ازسوز جکر * به نباشد جزز دست لطف یار * ﴿ والغونه وولغونه ﴿ کلاهما بسکون اللام وضم الغین المعجمه وفتح النون بمعنی کلکونه که عورات یوزلرینه سوردکاری قرلجه در غنجان وکلغونه وفکر دخی دیرلر شهیدیٔ قمی بیت آن بناکوش کزصفا کویی * برکشیدست والغونه نسیم ﴿ واله ﴿ بوزن هاله ایکی معنایه در اول بمعنی والاء مرقوم که حیردن اینجه ویوفقه طوقمش بیاض والوان ایدرلر حضرت مولانا قدس سره بیت مرا زمعجر تبریزد لق کهنه بسست * بروبروکه بقدر زمانه بدواله * ثانی سراب که صحراده ایراقدن صوکبی کورینور سیف الدین عارج بیت ازشوق روت جانب خور میکنم نکاه چون تشنه ازعطش بسوی واله میرود * کسر لام واظهارها یله بیخود وحیران وسرکشته ومتحیر معناسنه میرنظمی بیت درامورش واله وسرکشته بود * باشراب عشق دل آغشته بود * ﴿ واماده ﴿ ایکی معنایه در اول یورکمکدن واشلکمکدن یوریلوب قالمش ثانی عاجز وبی طاقت ودرمانده اولوب قالمش معناسنه ﴿ وانخواه ﴿ سکون میم وفتح خاء معجمه وواو ومعدوله ایله ایکی معنایه در اول دین صاحبی که معنای ترکیب بورج استیجی دیمك اولور ثانی ثقلت وتقاضا ایله نسنه استین اما بومعنی استعاره طریقیله در ﴿ وانسانه ﴿ سکون نون اول وفتح سین مهمله ونون ثانیله پرکار معناسنه در ﴿ واه ﴿ اظهار هایله وای وواخ دخی دیرلر وحیف محلنده استعمال اولنور ﴿ واهش آمده ﴿ ضم هاوسکون شین معجمه ایله سرخوشلقدن ویاخود باپلقدن آپلشه دیرلر ﴿ واهم جسته ﴿ فتح هاوجیم وتاء مثناة وسکون میم وسین مهمله ایله

وعربیده اسماء اضداددندر هم کریم وهم خسیس معناسنه در و فتحات ثلثه ایله کاغذ ومکتوب معناسنه در ورکاه سکون راء مهمله وفتح کاف فارسیله کاخن معناسنه در ورکرده سکون راءین مهملتین وفتح کافله او یاندرمق معناسنه استاد لطیفی بیت چراغی کرخدا ورکرده باشد * بکا ازباددیوان مرده باشد ورکوه سکون راء مهمله وضم کافله عراق عجمده برشهر آدیدر حالا برقوه دیمکله مشهوردر ابرکوه وبرکوه دخی دیرلر ورنجه فتح راء مهمله وجیم وسکون نونله بر پهلوان والانی نامیدر سرلشکر روس ایدی ورنه سکون راء مهمله وفتح نونله یوخسه دیمکدر شیخ سعدی * قطعه * بنده همان به که ز تقصیر خویش * عذر بدرگاه خدای آورد * ورنه سزاوار خداوندیش * کس نتواند که بجای آورد * ورواره سکون راء مهملهٔ اولی وفتح واو وراء ثانیه ایله اول فوقانی خانه درکه برخانه نك اوزرنده یاپلمش اوله برباره دخی دیرلر ترکیده چارطاق عربیده علویه وغرفه دخی دیرلر کذافی فرهنك وفایی میرنظمی بیت مکر روزی به ورواره نشسته * که در برروی بیکانه بسته ورواره سکون راء مهملهٔ اولی وفتح واو وراء ثانیه ایله تیین دیدکاری جانور درکه دریسن کورك ایدرلر بعض فرهنکده سنجابه دینلدوکی مرویدر وره فتح راء مهمله واخفاء هایله حماقت وبلاهت معناسنه در ورآغه فتح زاء فارسی وغین معجمه ایله قوربغه که جغروو زغ وغوك دخی دیرلر بعض فرهنکده برنوع کاردر ورژده سکون زاء فارسی وفتح دال مهمله ایله دوکمش نسنه هربه اولورسه وزغه سکون زاوفتح غین معجمتین ایله بمعنی ورآغهٔ مرقوم وسمه سکون سین مهمله وفتح میمله چوپدیپراغی زنان عجم دوکوب وقینادوب قاشلرینه سورلرسیاه ایدرودخی صاچلرینك بیاض اولان قیللرینه خضاب ایدرلرخواجه سلمان بیت که ازقوس وقزح یابی هوار اوسمه رنك ابرو * که ازنجم وشجر بینی زمین را آسمان آسا * خواجه حافظ بیت کز غالیه خوشبوشد درکیسوی او پیچید * وزوسمه کا نکشش شد در ابروی او پیوست وسه فتح سین مهمله ایله ایکی معنایه در اول چوب دست ثانی قوت وقدرت بو ایکی معنایه حکیم سوزنی بیت بوسه سر بکوب دشمن را * من بکویم اکر تراوسه نیست وسیله کسر سین مهمله وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول فسیله معناسنه درکه واو فادن بدلدر ثانی واسطه معناسنه در اولاشدریجی دیمکدر شیخ سعدی بیت در میروو زیر وسلطانرا * بی وسیلت مکرد پیرامن وشکله سکون شین معجمه وفتح کاف فارسی ولامله صقلمش اوزم شیره سی ایچنده اولان دانه یعنی چکردك غرب وغرثم دخی دیرلر کذافی المؤید وشکنه سکون شین معجمه وفتح کاف فارسی ونون ایله آلت رجل معناسنه دراما مجمع الفرسده فتح شین معجمه وسکون نون وسکون کافله آلت رجلدر وادالفضلاده سکون شین معجمه وفتح کاف ونونله توشن وتوان معناسنه مرویدر وشنکه فتح شین معجمه وکاف وسکون نونله بمعنی وشکنهٔ مرقوم وشنه سکون شین معجمه وفتح نونله آت کشنمسی که عربیده صهیل دیرلر استاد دقیقی بیت میدانت حربکاهش خون عدوت آب * تیغ اسپرغم ووشنهٔ اسبان سماع خوش * کاهی واوی حذف ایدوب شنه ده دیرلر وشه فتح شین معجمه ایله وشق دیدکلری دارودرکه بعض تراکیبه جزؤ ایدرلر وشینه کسر شین معجمه وسکون یای تحتانی وفتح

کیرو قوزلمش یعنی کیرودونمش صاچ وقیللره صفت اولورکه عربیده مقلل دیرلر وقولغه صفت اولور عربیده قنعاد دیرلر وطوداق صفتی اولور عربیده قالعه ومشمردخی دیرلر وایه فتح یای تحتانیله اوج معنایه کلور اول حاجت معناسنه فلکی شروانی * قطعه * از بوسه بوسهٔ که دهد راحتی بروح * وز غمزه غمزهٔ که خرد را کند خراب * زان بوسه بوسه بوسهٔ اومایهٔ روان * زان غمزه غمزهٔ اومایهٔ عذاب * مراد ومقصود معناسنه ده کلور مولانا جامی بیت وایهٔ جامی همین لعلت بود * کرنیابد وایهٔ اووای وای * ثانی حصه ونصیب ولذت معناسنه شیخ عطار بیت زیر پا آور هوای نفس را * کز بدوده وایه های نفس را * ثالث علمدن خبردار اولمق استاد عنصری بیت سخن کفتن بجاهل بس خطاییست * سخن بی وایه کفتن زاژخاییست وجه سکون جیم واظهارهایله اوج معنایه کلور اول قیمت وبهامعناسنه در خواجه حافظ * مصرع * وجه میخواهم من آن مطرب که میکوید رسید * ثانی وظیفه معناسنه خواجه سلمان بیت خورشید طلعتا وزرای تو وجه من * اکنون سه ماه رفت که تأخیر میکنند ثالث خرج ومصرف معناسنه شاعر بیت بتنکدستی از آن رو بساخت هرچه که اورا * زیست اندك وصد وجه نازکست بر آن زر وخشینه سکون خاویای تحتانی وکسر شین معجمتین وفتح نونله ایکی معنایه کلور اول برجانور آدیدر ثانی هر بیاض نسنه یه دیرلر کذافی فرهنك میرزا ابراهیم ورپوشنه وورپوشه کلاهما بسکون الراء المهمله وضم الباء الفارسی عروس وزنان باشلرینه باغلدقلری که عربیده مقنعه دیرلر کذافی المجمع ورچه سکون راء مهمله وفتح جیم فارسیله وکسر حیمله ده استعمال اولنورا کرچه دیمکدر ماقبلنده اولان کلامه عطف اولنور وردانه وردنه کلاهما بسکون الراوفتح الدال المهملتین والنون ایکی باشی اینجه اوزتاسی یوغون برنوع اوقلاغودرکه چوچه وپیواره وکوردنه دخی دیرلر هندی لسانیله پیلن دیرلر شاعر بیت فلك کشتست مانند بورك پز * اکر خواهی زند وردانه بر سر وردوکه سکون راوضم دال مهملتین وواومعروفله غله صاپیله اورتمش خانهٔ مختصرکه وردوك دخی دیرلر هندی لسانیله چپردیرلر وردہ سکون راوفتح دال مهملتین ایله کوکرجین یواسی وکوکرجین برجی شمس فخری بیت حمام آسا صعود آسمانی * فراز تصر قدرشر وردہ باشد عربیده آل رنکه دیرلر ورزه سکون راء مهمله وفتح زاء معجمه ایله اوج معنایه کلور اول حاصل ایتمك ثانی زراعت وحراثت ثالث عمل وحرافت معناسنه ورزدخی دیرلر کذافی التحفه ورزیده سکون راء مهمله وکسر زاء معجمه ایله ورزهٔ مرقومك اوج معناسنك ده مفعولیدر واول کسنه یه دیرلرکه براشده وياخود برفعلده زیاده تجربه سی ومهارتی اوله ودخی اول نسنه یه دیرلرکه ال ایله چکلمش اوله دری کبی وآنك امثالی نسنه لرکبی کذافی التحفه ورطه سکون راوفتح طاء مهملتین ایله بتاق اولان باطلق واستعاره طریقیله مخوف ومخاطره اولان نسنه لر شاعر بیت تهمت بی کنهان رسم قدیمست ایدل * رخت خودرا که ازین ورطه مسلم برداشت ورغاره سکون راء مهملهٔ اولی وفتح غین معجمه وراء ثانیه ایله اعضاده ظاهر اولان یومری نسنه کهوجمی اولمزاهل طوس لغتیدر ورقه سکون راء مهمله وفتح قافله نام عاشق کلشاهدرکه لیلی ومجنون وواموق وعذرا کبی نظمه کتوروب کتاب ایلمشلردرقدماتظمیدروعربیده

نونله برنوع سلاحدر جوشن دخی دیرلر استادمر زبان پارسی بیت تیررا ازوشینه بگذاری
همچو خیاط سوزن ازوشی * مؤید الفضلاده وادات الفضلاده سین مهمله ایله مرویدر
وشیه سکون شین معجمه وفتح یای تحتانیله خورنه که کنکل دخی دیرلر وظیفه
معروف کونلك تعیین اولنان نسنه وقسمت ونصیب معناسنه شیخ سعدی درکلستان نثر
پردهٔ ناموس بندکان بکناه فاحش ندرد * ووظیفهٔ روزی بخطای منکر نبرد وعده
زمان معلوم وعهد معناسنه در بو ایکی لغت اکرچه عربیدر اما فارسیده استعمالی شایعدر
وقره سکون قاف وفتح راء مهمله ایله چلاه آلتلرندن بر آلتدرکه قطیفه بافلرك خاوکسدکاری
کسکین دموردر وقیه سکون قاف وفتح یای تحتانیله وزن معلوم هرولایتده مقدار
معیندن عبارتدر ترکیده اوقه وعربیده اوقیه دیرلر رومده درتیوزدرهمدر واطباقتنده اون ایکی
درهمدر استاد منجیك بیت راست برخشت بچشم آید اکر * همچون سرماست وقیه وقیه
برنرم ولاده فتح لام ودال مهمله ایله بمعنی بادریسه یعنی آغرشق که ایکه کچورب ایپلك
اکیررلر عربیده فلکه دیرلر ولانه فتح لام ونونله ریش جراحت معناسنه کسر واو ایله ده مرویدر
ولوله سکون لام اول وفتح ثانیله آشوب وهنکامه وآواز بلند معناسنه در میرنظمی
بیت ولوله انداخت باردوی شاه * فتنهٔ برخاست دران جایکاه وله فتح لام واخفاء
هایله بوزن همه خشم وغضب معناسنه درکه وله زده بمعنی خشمکین بعض فرهنکلرده عاشق زار
معناسنه مرویدر عربیده اظهار هایله بیخود وحیران معناسنه واله وحیران دیمك اولور ولیچه
کسر لام وسکون یای تحتانی وفتح جیم فارسیله ایکی معنایه در اول مخلص دوست ابوالمعانی
بیت ولیچه آن بودکه روز حاجت * نباشد مال وجان ازوی دریغش * ثانی چوال معناسنه در
ونانه فتح نونین ایله بمعنی نان اتمك معناسنه در کذا فی المجمع ونده سکون نون
وفتح دال مهمله ایله کردمه دیدکاری اوتدر فارسیده تره تیزك دخی دیرلر عربیده جرجیر دیمکله
معروفدر وه اظهار هایله بر لفظدر محل تحسین وجای قبولده استعمال ایدرلر نتکم شاعر
بیت ترك من دی سخن بره میکفت * هرکه دیدش زدوروه میکفت ویده سکون یای
تحتانی وفتح دال مهمله ایله چاره جوی یعنی چاره ارایجی کذا فی المجمع بو معنایه میرنظمی بیت
همه بهر شهزاده ویده شدند * برای علاجش بهر سو شدند ویزه سکون یای تحتانی
وفتح زاء معجمه ایله براوتدر ساقی اولمز آنجق یراوزرنده یایلوب کیدر براغاجه یقین اولورسه
صاریلوب دپه سنه دك چیقار ویسه سکون یای تحتانی وفتح سین مهمله ایله
افراسیاب شاهك سرعسکری برنامدار پهلوان آدیدر پیران ویسه دخی دیرلر حکیم فردوسی
بیت چنین کفت کز ویسهٔ شوربخت * زبالین کین کی برآید درخت ویله سکون یای
تحتانی وفتح لامله بمعنی ویل مرقوم یعنی واویلا حکیم فردوسی بیت فرود آمد از تخت ویله کنان
زنان برسر وکوش وابروکنان * فرهنك میرزاده واویلا کردن واقعدر حکیم فردوسی بیت چو
رعد خروشان یکی ویله کرد * که کفتی بدرید دشت نبرد * اما تحفة الاحبابده بمعنی بانك عظیم
دیوب بیت مرقومه متمسك اولمش مع الیاء التحتانی * واخچی سکون خاء معجمه وکسر جیم
فارسیله سمربارکیری که ماخچی دخی دیرلر وبر معناسی دخی خلقی قدح وذم ایدن آدمه دیرلر

دیرلر وامی کسر میمله درمانده وعاجز معناسنه در کذا فی التحفه بو معنایی مؤید میرنظمی
بیت درینجا هر آنکس که عامی شود * بهر کار خود پیش وامی شود وای بر لفظدر محل
تحسر وهنکام فرقت وجای تأسف وافسوس محلنده ایراد ایدرلر شاعر بیت بخت بد وهمت
عالی بلاست * وای بر آنکس که بدین مبتلاست وپارای فتح باء فارسی وراء مهمله
ایله زهره یلدزینك برآدیدر وخچی سکون خاء معجمه وکسر جیم فارسیله خرما چکردکی
کذا فی فرهنك جهانکیری وخشی سکون خا وکسر شین معجمتین ایله برنوع جامه در
کذا فی المؤید ورخچی فتح راء مهمله وسکون خاء معجمه وکسر جیمله بمعنی زشتی کذا فی المجمع
ورزی سکون راء مهمله وکسر زاء معجمه ایله بمعنی زراع وحراث یعنی اکنجی ورزکر دخی
دینلور استاد لطیفی بیت همه ورز ورزنده ورزی مدان * همه کشت ورزنده ورزی مدان *
حکیم فردوسی بیت کمان شد تن ورزیٔ تخم کار * دران تخم پیکان ودل کشتزار ورکوشی
سکون راء مهمله وضم کاف فارسی وکسر شین معجمه ایله کوپه کتاب السامی ده کوشوارهٔ
درازکه بکردن رسد مسطوردر ورماندکی دردشکم ودرد زروده واحشا یعنی قارن
وبغرسقلر آغریسی کذا فی المجمع وسنی سکون سین مهمله وکسر نونله برآدمك تحت
نکاحنده ایکی ویا اوچ عورتی اوله بربرلرینه وسنی دیرلر ترکیده قومه دیدکاریدر استاد عسجدی
بیت دوستانم همه مانندهٔ وسنی شده اند * همه زانست که با من نه درم ماند ونه زر * شمس فخری
بیت ازمراعات عدل تو برخاست * دشمنی ازمیانهٔ وسنی وشانی فتح شین معجمه وکسر
نونله درمده هفت که شیانی دخی دیرلر شاه ناصر خسرو بیت هرکو رهیش کشت چو من بنده
ازان بس * ازعلم وهنر باشد ودینار وشانیش وشقی فتح شین معجمه وکسر قافله یدکجی
معناسنه درکه وشاق یدکدر وشنی سکون شین معجمه وکسر نونله سرخی که زنان یوزلرینه
سوررلر حکیم اسدی بیت جهان بسته ازبت پرستان هند * بتیغی که باشد چو وشنی پرند *
وشی کسر شین معجمهٔ مشدده ایله ایکی معنایه در اول قزللق حمرت معناسنه عموما یعنی
کل قزللغی وبقم کبی خسروی * مصرع * روی وشی وارکن بوشنی ساغر * شینك تخفیفیله ده
جایزدر حکیم اسدی بیت رسم کوزنان زمین جزع رنك * وشی کشته ریك وشخ ازخون ریك *
ثانی برجنس فاخر قماشدر شهر وشه منسوب یعنی آنده اشلنور استاد رافعی بیت
کسترد تنك تنك وشی بروشی زمین * آورد رنك رنك خوشی درخوشی هوا ولوالی سکون لام
اول وکسر ثانیله زناج معناسنه لغت سمرقندیدر کذا فی المؤید وی اوچ معنایه کلور اول
ضمیر غایبدر اوکبی عربیده کی هو معناسنه شاعر بیت من اورا چه کویم چه رنك آورم *
که تا دست وی زیر سنك آورم * ثانی وای معناسنه شاعر * مسمط * نه زمن باد میکنی نه دلم شاد
میکنی * همه بیداد میکنی وی ازین شوخیٔ تو وی * ثالث مقدار معناسنه در حکیم نزاری
قهستانی بیت کر صالح وکر فاسق بر فطرت خویشم من * کر تخم نکو بفشان ور تابستان ده
وی باب الواو المکسورة مع الالف * ویرا سکون یای تحتانی وفتح راء مهمله ایله فرهنك
میرزاده بمعنی بادکیرنده وبمعنی صاحب وحافظ ابوالعباس بیت یکی مرد ویرا بباید نخست *
که کوید نیوشیدها را درست مع الباء الموحده * وریب کسر راء مهمله وسکون یای

تحتانیله بمعنی کج ومنحرف که ترکیده ورب ووورو دخی دیرلر ابوشکور بیت توانی بردکار بستن فریب * که داناهمه راست بیندوریب ﴿ مع التاء المثناة * ولایت ﴿ اوج معنایه دراول مملکت واقلیم ثانی حکومت وحاکملك یعنی مملکته والی وضابط اولمق ثالث مرتبهٔ کرامت که ولی دن مشتقدر مذکوراوج معنایه ترتیب اوزره ابوالمعانی * مثنوی * همیگشتم بسی شهر وولایت بدیدم خوب وزشتش چون تمامت * کراشد پیشه جودوعدل وانصاف * شود زاهل ولایت نام اشراف * شود صاحب ولایت بی شك آن مرد * نمی بیند زعالم محنت ودرد * ﴿ مع الجیم * ویرج ﴿ سکون یای تحتانی وفتح زاء مهمله ایله اکیردیدکاری دارودر عربیده وج دیرلر فارسیده فریج وفریز وورج دخی دیرلر کذافی المؤید ﴿ ولج ﴿ سکون لامله برقوشدرعربیده سلوی دیرلرکذافی المجمع ﴿ ویلاج ﴿ سکون یای تحتانی وکسرتونله برنوع حلوادرکذافی التحفه ﴿ مع الدال المهمله * وید ﴿ بوزن دید بمعنی ویرا یعنی آکا دیمکدر اکرچه فتحه ایله بوزن قید روایت اولنمشدر اما شمس فخری کسرواو ایله نویده قافیه ایلمکله وعلم لغتده شمس فخری جلهدن معتمد اولدوغی اجلدن آکا متابعتا مکسوره ضبط ونقل اولندی بوابیات آنکدر * قطعه * لب ودلی توبادازخرمی خندان تن عدوی توباد ازعنا چونال نوید * مرادایزدشاه ازیمن دولتت حاصل * امید اوشده چون نام اوزعالم وید ﴿ وینذ ﴿ سکون یای تحتانی وفتح تونله بمعنی بند حکیم سوزنی بیت یکی پسرکه اکرکس ورابدیده بود * نخواهدش که بویند بعمرخودیکبار ﴿ مع الراء المهمله ﴿ ویدستر ﴿ بوزن ومعنی بیدستر قوندز خایه سی جندبادستر وجندبیدستر وبادستر وبیدستر دخی دیرلرکذافی المجمع ﴿ ویر ﴿ یای معروفله درت معنایه دراول حفظ معناسنه که ازیر دخی دیرلر استاد عنصری بیت بویرنایدکس رابزرك همت او * که همتش نه بزرکی نیاید اندرویر * ثانی فهم وادراك معناسنه حکیم ناصرخسرو * قطعه * خوش خوش فرودبایدخوردنت روزکار * موش زمانه راتوبی ای بیخرد پنیر * زین بدکنش حذرکن وزین بس دروغ او می نوش اکربهوش بصیری وتیزویر * بومعنایه شمس فخری بیت ایاشعی که سراسردعات میکویندزاهل فضل هرانکس که عقل داردوویر * ثالث ناله وفریاد معناسنه حکیم سنایی * رباعی ای جوان زیرچرخ پیرمباش * بازدورانش درزحیرمباش * یابرون شوزچرخ چون مردان ورنه باوای ووی وویرمباش * رابع اردیبل مضافاتندن بر قریه اسمیدرویای مجهول ایله بی عقل وبی هوش وابله واحمق وسرسم معناسنه درکذافی فرهنك جهانکیری ﴿ ویرویر ﴿ الفاظ مکرره نوعندن در برنسنه یی صیق تقید وتفقد ایله صور مغه دیرلر ﴿ مع الزاء المعجمه * وراز ﴿ فتح راء مهمله ایله هراة مملکتنده ساکن بر طائفه نك آدیدر ﴿ ویژ ﴿ یای معروفله اوج معنایه دراول خصوص ثانی خاصه ثالث خالص معناسنه ویژه دخی دیرلر ﴿ مع السین المهمله * ویس ﴿ یای معروف ایله بمعنی مانند شمس فخری بیت جهانرا اکرکوشه باشد یقیش * شود درپناهت جهان خلد ویس ﴿ وبیس ﴿ بمعنی ویس که نام معشوقهٔ رامین درکه ویسه دیرلر ورامینه رام دخی دیرلر خواجو درهمای همایون بیت اکرمرغ جم صید بلقیس کشت * دل رام منزلکه ویس

ویس کشت * کذافی التحفه ﴿ مع القاف * وشاق ﴿ فتح شین معجمه ایله غلام ساده رویعنی تازه خدمتکار حکیم خاقانی اکابردن برینه یازمش بیت وشقی ده که دربرم کیرم * یا وشاقی که دربرش کیرد * شیخ نظامی بیت جنیبت کش وشاقان سرایی * روانه صدصد ازهرسر جدایی * فرهنك میرزاده خدمتکاردرویشان مرویدر ﴿ مع الکاف * ویندانك ﴿ سکون یای تحتانی ونون اول وفتح نون ثانی ودال مهمله ایله بمعنی نافهٔ مشك کذافی فرهنك جهانکیری ﴿ ویك ﴿ یای معروفله برکلمه در محل ترحمه ای نیکبخت معناسنه ایراد ایدرلر کاهی ویل لفظیله مرادف ایدوب ویل ویك دیرلرویای مجهول ایله عربیده کی ویحك معناسنه کاورکد عرب محل ترحمه ادا ایدرلر حکیم فردوسی بیت سخن کفتن نغز وکفتار نیك * نکردد تبه تاجهاندست ویك * وله ایضا بیت اکرشاخ بد خیزدازبیخ نیك * توباشاخ بد پرمیاغارویك * اماشمس فخری بمعنی وای دیوب بو بیتی نظم ایلش بیت کرزین فلك شکایتی آردکسی بشاه * پاسخ زچرخ نشنودالاکه ویك ویك * تحفة الاحباب صاحبی حافظ اوبهی بمعنی وای ودعای بد یعنی نفرین که ضد ویحك در روایت ایدوب بو بیته متمسك اولمش بیت ماده کفتاهیچ شرمت نیست ویك * پس سبکساری نه بددانی نه نیك ﴿ مع اللام * وشکول ﴿ سکون شین معجمه وضم کافله مردجلد وهوشیاروجست وقوی ودرکار معناسنه که بشکول دخی دیرلر میرنظمی بیت هرکه درکارخودش وشکول شد * حاصل مقصوددل موصول شد ﴿ وکال ﴿ فتح کاف فارسیله کومرکه زغال وزکال وانکشت دخی دیرلرکذافی الاداة مجمع الفرسده فتح واو ایله مرویدر ﴿ ول ﴿ بوزن دل شکوفه معناسنه درعوماشکوفهٔ انکوره دیرلرخصوصا عربیده قفا الکرم دیدکاریدر ﴿ ویل ﴿ یای تحتانیٔ مجهول ایله ایکی معنایه دراول ظفر وفیروزی وغلبه براعدامعناسنه در شمس فخری * قطعه * شست اکربهرصیدبکشاید * حوت کردون بودش درتشبیل * اوچوخورشیدوخصم چون ذرّه * ذرّه برمهرکی نماید ویل * ثانی فرهنك حسین وفایی ده ایشی وفتنه مرادی اوزره بولغه دیرلر استادرودکی بیت لبت سیب بهشت ومن محتاج * یافتن راهمی نیابم ویل * ادات الفضلاده فتح واو ایله مرویدر ﴿ مع النون ﴿ وردان ﴿ سکون را وفتح دال مهملتین ایله وجود انسانده ظاهراولور ات پان لری که ترکیده سکیل وعربیده ثولول دیرلر ضم ثاء مثلثه ایله ﴿ وزن ﴿ فتح زاء معجمه ایله براغاجدر معلوم آندن یای پیارلردرخت پشخیز دخی دیرلر ﴿ وژولیدن ﴿ ضم زاء فارسی وواو معروف وکسرلامله ایکی معنایه دراول ایشه قندرمق یعنی تحریص ایلمك ثانی هوا اسمك معناسنه میرنظمی بیت وژولیده صباوقت سحرخوش * بعالم لطف وبرخود کشت آتش ﴿ ولین ﴿ کسرلام وسکون یای تحتانیله برنوع قبرجقدروجودانسانده ظاهراولور اکابریون وودادخی دیرلر ﴿ ویران ﴿ معروف ضد معمور در شاعر بیت هرلحظه دلم راپسری کرد تصرف * ویران شده چون وقف براولاد ذکورست ﴿ ویزکان ﴿ سکون یای تحتانی وزاء معجمه وفتح کافله بمعنی خاصکان زاء فارسیله ده مرویدر استاد عنصری بیت اباویژکان ماند دامن بچنك نه روی کریزونه جای درنك * حکیم فردوسی بیت بفرمود تانوذرآمد به پیش * اباویژکان ویزرکان خویش ﴿ مع الهاء * وژه ﴿ فتح زاء فارسیله قارش که بدست دخی دیرلر یك وژه

جامه راهست دربروژنك * نباشد ازودردل پاك ژنك ﴿ وشك ﴿ فتح شين معجمه ايله يعنى اسك كه خرد يمكدر مجمع الفرس سكون شين معجمه ايله اشق معناسنه دركه اشنج دخى ديرلر ﴿ ورزك ﴿ ضم زاء معجمه وسكون راء مهمله ايله بمعنى بزرك كذا فى فرهنك جهانكيرى كاف فارسيله در ﴿ مع اللام * وژول ﴿ ضم زاء فارسى وواو معروفله ايكى معنايه در اول يمعنى كشور ثانى بمعنى پژول واوايله باحرفلرى بينلرنده تبادل اولدوغى اجلدن كذا فى المؤيد والاداة ﴿ وهل ﴿ ضم هايله بمعنى درخت كاج كذا فى فرهنك جهانكيرى ﴿ مع الميم * وشم ﴿ سكون شين معجمه ايله برقوشدر تيهوبه مشابه اما آندن كوچكتر اولور بودنه دخى ديرلر از بوسليك بيت درجنب علوهمتت چرخ * مانندهٔ وشم پيش چرغست * ودخى مرويدركه ديالمه پادشاهلرندن قابوس نام بر پادشاهك مرغ وشمى شكاره ميل ورغبتى زياده اولمغله وشمكير لقب قومشلر ايدى حكيم زجاجى بيت بدآنجاكه بدكنبد نامدار * شهنشاه دين وشمكير سوار * حكيم سنايى بيت فقه خوان ليك درجشم چاه * همچو قابوس وشمكير مباش ﴿ مع النون * وشكريدن ﴿ سكون شين معجمه وراء مهمله وفتح كاف وكسر دال مهملهٔ اولى ايله ﴿ وشكريدن ﴿ سكون شين معجمه ويای تحتانى وفتح كاف وكسر راء مهمله ايله كلاهما بمعنى جست كردن وجست ساختن كذا فى المؤيد ﴿ وشكوليدن ﴿ سكون شين معجمه وضم كاف وكسر لامله كار وعمله جلدى وجستى نمودن معناسنه دركذا فى المؤيد ﴿ وضو ساختن ﴿ آبدست آلمق معناسنه ميرنظمى بيت وضو ساختنى دايما آردت * فراخئ رزقت اكر بايدت ﴿ وغزن ﴿ سكون غين وضم زاء معجمتين ايله بمعنى كورستان يعنى مزارستان كذا فى فرهنك جهانكيرى ﴿ مع الواو * وسو ضم سين مهمله ايله ايكى معنايه در اول طيانمق نكيه معناسنه ثانى آغز چوره سى ﴿ وضو ﴿ يعنى آبدست اكرچه عربيدر اما فارسيده استعمالى شايعدر ﴿ مع الهاء * وشكدانه ﴿ سكون شين معجمه وراو وفتح كاف ودال مهملتين ايله اول كسيه ديرلركه ايشنده مجدوساعى ومقدم ومحرب اوله يعنى عاقبت انديش اولوب هرايشده فكرو تأنى ايدوب بعده مباشرت ايليه وبعضيلر ديديلركه اول كسيه دينوركه كارنده جلد وجست وچالاك اوله كذا فى كتاب السامى فى الاسامى عربيده وشكردهٔ شيخان ديرلر ادات الفضلاده كسرواو ايله جدوتوش وتوان وفتح واوايله جست وچابك معناسنه مرويدر بعضيلرسين مهمله ايله نقل ايلديلر ﴿ ولغونه ﴿ سكون لام وضم غين معجمه وفتح نونله قزلجه كه زنان يوزلرينه سورلر الغونه وكلغونه ويلكونه وكلاكونه وكلاكونه دخى ديرلر ﴿ مع الياء التحتانى * وى ﴿ بركله در زنان محل تعجبده ايراد ايدرلر حكيم نزارى قهستانى بيت بحيرت كفت زال مولع زر * كه وى وى جان ماوجان مادر * ﴿ باب الهاء المفتوحة مع الالف * ها ﴿ اوج معنايه استعمال اولنور اول ادات تنبيه در حاضر اول معناسنه وثانى ادات جمعدر هركلمه نك آخرينه لاحق اوله معناى جمعيت افاده ايدر لكن ذوى العقول دن غيريده جمادات مقوله سى جمع اولندقده ها والفله ادا اولنور وبرادات جمع دخى واردر الف ونونله در اول ذوى الروحه جائز اولور تفصيلى مقدمهٔ كتابده ذكر اولندى ثالث بمعنى اينك يعنى ايشته ديمكدر هادى ديرلر حكيم خاقانى بيت كعبه چه كنى باحجر الاسود زنرم هاعارض وزلف وخط تركان خطايى ﴿ هبا ﴿ فتح باء موحده ايله ايكى معنايه كاور اول ضايع برقارش ديمك اولور ابوالمعانى درهزل بيت نباشد بكادن بهرحال سير * بهرچند شد سخت ويك وژه كير ﴿ وليسه ﴿ كسرلام وسكون ياى تحتانى وفتح سين مهمله ايله بمعنى وليس مرقوم ﴿ ويرانه ﴿ معروف يعنى خرابه ﴿ ويره ﴿ سكون ياى تحتانى وفتح راء مهمله ايله درخت خربزه يعنى قاون نكى كذا فى المؤيد ﴿ ويژه ﴿ ياى تحتانىٔ معروف وفتح زاء فارسيله اوج معنايه كلور اول بمعنى خصوص حكيم فردوسى بيت زمابرهمه پادشاهان درود * بويژه كه عدلش بود تاروپود * ثانى بمعنى خاصه حكيم اسدى بيت صدوسى شتر ويژهٔ شه وزر * غلافش زديبا نكارش كهر * حكيم فردوسى بيت مرازين همه ويژه اندوه تست * كه بيداردل باشى وتندرست * ثالث بمعنى خالص منوچهرى بيت باعنبر مشك ويژه وباقدر كوهرى * باجاه زرساوى وبانفع آهنى * بومعنايه شمس فخرى بيت هركه بابند كان شاه جهان * دارد اخلاص ونيت ويژه * وهرنه كه مغشوش اولوب صاف اوله اكا ديرلر مسعود سعد سلمان بيت ويژه مى كهنه كش كشت چوكينى جوان * دل چوسبك شد زعشق درده رطل كران ﴿ ويسه ﴿ ياى مجهول وفتح سين مهمله ايله بمعنى وليس مرقوم ﴿ ويشه ﴿ ياى معروف وفتح شين معجمه ايله صرمشق معناسنه كسرواو ايله تصحيح اولنمشدر ﴿ ويشيده ﴿ سكون ياء بين تحتانيين وكسر شين معجمه ايله بمعنى كسترده يعنى دوشمش كذا فى المجمع ﴿ مع الياء التحتانى * وى ﴿ ايكى معنايه در اول بمعنى اصل ثانى حرف ندادراى كبى ايكى معنايه ابوالمعانى * قطعه * هركرا در ذات وى شد پاك ذاد * در درونش ميشود حب ووداد * اى كه دراصلت نباشد مردمى * وى خرابله كه كشتى نامراد ﴿ ويدى ﴿ سكون ياى تحتانى وكسر دال مهمله ايله علت جذامه ديرلر اعاذنا الله تعالى من ذلك ﴿ ويرى ﴿ دال برينه راء مهمله ايله ده اولمغايه مرويدر ﴿ ويژكى ﴿ سكون ياى تحتانى وفتح زاوكسر كاف فارسيين ايله صاف وخالص اولمق معناسنه در ﴿ باب الواو المضمومة مع الباء الموحده * وريب ﴿ كسر راء مهمله وسكون ياى تحتانيله بمعنى كج ومحرف تركيده ورب وورود خى ديرلر اكرچه مكسوره ده ذكرى مرور ايلدى لكن بعض كتب لغات معتبره ده مضمومه ده ايراد اولنمش بناء على ذلك تكرار اينه ارتكاب اولندى مع رجاء المسامحه حكيم اسدى بيت بردامن كوه اندروريب * يكى دشت ديدند بافروزيب ﴿ مع الدال المهمله * وسد ﴿ فتح سين مهملهٔ مشدده ايله بمعنى بسد يعنى مرجان كه بسد معربيدر كذا فى التحفه ﴿ مع الزاء المعجمه * وراز ﴿ فتح راء مهملهٔ مشدده ايله بمعنى خوك نر يعنى اركك طكوز حكيم فردوسىٔ * مصرع * چووراز خوكست خوش روى وچابك ﴿ مع السين المهمله * ورناس ﴿ سكون راء مهمله وفتح نونله بمعنى غافل ابوالمعانى بيت كزند ميرسدت كركنى يكى غفلت * زمكر دشمن بدرك مشوازو ورناس ﴿ ورس ﴿ سكون راء مهمله ايله سروكوهى كه عربيده ابهل ديرلر ﴿ مع الغين المعجمه * ورغ ﴿ سكون راء مهمله ايله بمعنى ثيركى وكدورت ﴿ وروغ ﴿ ضم راء مهمله وواو معروفله ايكى معنايه در اول بمعنى ثيركى وكدورت فخر كوركانى بيت بياساقى آن آب صافى فروغ * كه ازدل بردرنك وازجان وروغ * ثانى بمعنى آروغ كذا فى فرهنك جهانكيرى ﴿ مع الكاف * وزنك ﴿ فتح زاء فارسى وسكون نونله يماكه پينه دخى ديرلر عربيده رقعه معناسنه ميرنظمى بيت اكرجامه

وتلف معناسنه میر نظمی بیت که سعیم درحق اوراهباشد * چوفکر راست کردم کج رواشد
ثانی توز معناسنه دربوندندرکه هباء منثور شد دیرلر عربیده بومعنالردن غیری یل اسمکه ده دیرلر
هجا فتح جیمله بمعنی ملامت ومذمت کذا فی الاداة برکسنه یی ذم ایتمکه هجو ایتدی
دیرلر شاعر بیت جهنمی وهجاکو عبید زاکانی * زبد زبانی او هیچکس نیاسوده هرّا
فتح راء مهملهٔ مشدده ایله هلیله نك آدیدر ودخی التون وکمش قبره لر ایدوب آت رختنه وایره
میخلرلر هلیله یه مشابهتی اولدوغندن تسمیه اولنمش حکیم خاقانی بیت هرّای زین چو اختر
وبرکستوان چوچرخ * افکنده بخت زیور عیدی براشقرش * اثیر الدین اخسیکتی بیت
هرّای نجوم برفکنده * دربارکه توشام ادهم * وشعرای متأخرین ایرك زیب وزینت ایله
دوزلمه سنه استعمال ایلمشلر ازانجمله کمال اسمعیل بیت همی سازد فلك هرای خیل بند کانش را
زماه چارده طاسك ززلف تیره شب پرچم * بو معنایه حکیم خاقانی بیت رخش بهرا
بتاخت برسر صفر آفتاب * رفت بچرب آخری کنج روان بررکاب * بوبیتدن آت بساطی اولمق
فهم اولنور ومجمع الفرسده آواز معناسنه شاعر بیت نه آوای دیوونه هرای دد * زمانه زبان
بسته ازنیك وبد * بوبیتدن آواز وحوش اولمق مفهومدر هرآوا بلبله دیرلر ودخی
هرآواز دیمك اولور هزارآوا فتح زاء معجمه وسکون راء مهمله ایله اوج وجهله معنی
ویریلور وجه اول آوا لفظی توضیح مراد اولنوب آنجق نفس بلبل قصد اولنور وجه ثانی
تشبیه مراد اولنوب بلبل صدالو معناسی اولور وجه ثالث آوا هزار لفظنك ممیزی اولوب
بیك صدا دیمك اولورکه کثرتدن کنایه اوله شمس فخری بیت سزدکه اهل هنر چون هزارآوا
نیز * برند جمله بتحسین او هزارآوا * استاد کسایی بیت هزارآوا همی برکل سراید * بسان
عاشقان برروی دلدار * بوبیتدن مراد بلبلدر هزارپا چیان دیدکلری حشراتدندر ترکیده
قرق ایاق دخی دیرلر هست استا سکون سینین مهملتین وتاء اول وفتح تاء مثناة ثانیله
سحر وافسون ایدیجی ساحر وعزایمخوان معناسنه هلا فتح لامله حرف تنبیه درعربیده کی
الا معناسنه حکیم فردوسی بیت هلا تیغ وکویا بها برکشید * سپرهای چینی بسر درکشید
هلاهلا آسان وسهل معناسنه کمال اسمعیل * قطعه * زیان مالی وجاهی توان تحمل
کرد * ولی شماتت اعدا هلاهلا نبود * هلاهلا سخن عامه است معذورم * که نظم خسته دلان
ازخلل جدا نبود هما فتح میمله باران شدید یعنی زیاده یغمور میر نظمی بیت سخت
سرما بود وباران هما * شسته اند اززندکانی دست وپا همارا فتح میم وراء مهمله ایله
بمعنی همواره وهمیشه وهمارا لغتنك معنالریله مترادفدر کذا فی التحفه همانا فتح میم ونونله
مانا معناسنه دربکزر دیمکدر امامیانلرنده فرق واردر مانا عامه در همانا خاصه درکه تحقیقه یقین
شمس فخری بیت ازقاف تابقافست مأمور حکم کردد * مانا که کردد ایدون نزدیك شد همانا
مجمع الفرسده بمعنی پنداری دیوب بوبیته متمسك اولمش استاد فرخی بیت همانا دست کوهر بار
او جانست ودادی تن * بلی دادی بدو زندست وتن زنده بجان باشد همپا سکون میم وفتح
باء فارسیله ایقداش معناسنه پاداش کبی لکن بینلرنده فرق واردر زیرا هم موافق معناسنه در
ایکی کشینك یوریمکده مشیلری یعنی یوریشلری بربرلرینه موافق ومناسب اولسه همپا دیرلر

دیرلر واما ایکی کشی یوریمکده یولداش اولسه لر پاتاش دیرلر بوبیتدن فهم اولنور میر نظمی
بیت یکدکر پاتاش کشتند چندتن * نیستند همپاولی دررهزدن * واستعاره طریقیله
حامی معناسنه ده استعمال اولنور مثلا برکسنه برکسنه نك معاونتنده اولسه فلان همپای
فلانست دیرلر همتا سکون میم وفتح تاء مثناة ایله مثل ومانند معناسنه مولانا جامی
بیت یارسول الله حبیب خالق یکتا تویی * برکزین ذوالجلال پاك بی همتا تویی همزانوا
فتح زاء معجمه ونونله منافق دوروی معناسنه در هموا سکون میم وفتح واو ایله بمعنی آرزو
وطلب واوایه دن ترخیم اولنمشدر مقصود وحاجت معناسنه هم لفظیله ترکیب اولنمشدر هنجا
سکون نون وفتح جیمله اوج معنایه در اول بنا ایپی که دیوار هموار اولمغیچون چکوب آکا برابر
بیارلر ثانی اینجه یول ثالث برابر یوریمك معناسنه در هوا عناصر اربعه نك بریسیدر
وکریدر خاکی آب نیجه احاطه ایتمش ایسه آبی دخی هوا اویله احاطه وکرهٔ آتش آنی احاطه
ایلمشدر جوّ سما هوا ایله مملودر روح حیوانی نك تمددنه سببدر خالق مخلوقات وصانع کائنات
جل شانه حضرتی روح حیوانی یی بدن حیوانده غایت حار خلق ایلمشدر حالی اوزره قالسه جوف
بدنده محترق اولوب ذی روحی هلاك ایدر ایمدی آکا مبرد لازم اولدوغندن هوانك طبیعتی بارد
ورطب اولمغله روحك حرارتن تسکین ایدوب اعتدال حاصل ایلمکله روح دخی بدنه افاضهٔ حیات
ایدر وهوایی جوف بدنه ایصال ایلمکه نفس واسطه در آکا بناء شیخ سعدی دیباجهٔ کلستانده
هرنفسی که فرو میرود ممد حیاتست وچون برمی آید مفرح ذات * دیمشدر عربیده عشق ومحبته
هوا دیرلر هیلا سکون یای تحتانی وفتح لامله آتمجه طوغان که باشه دخی دیرلر هینا
سکون یای تحتانی وفتح نونله جوهردار قلیچ که روهینا دخی دیرلر هیولا هرنسنه نك
اصلنه وماده سنه دیرلر لفظ عربیدر اما فارسیده نیرنك معناسنه مستعملدر نقاشلر تصویری
نقش ایتمزدن اول رسمنی ایدرلر آکا هیولا ونیرنك دخی دیرلر خواجه حافظ بیت در اتحاد هیولا
واختلاف صور * خرد زهر کل تو نقش هر بیان کیرد مع الباء الموحده * هرباسب
سکون راء وسین مهملتین وفتح باء موحده ایله کواکب سیاره یعنی زحل ومشتری ومریخ وشمس
وزهره وعطارد وقمر بونلرك جمله سنه ده ومفردینه دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری
همشراب سکون میم وفتح شین معجمه وراء مهمله ایله حریف ویاران یعنی همیشه بریرده
صحبت وعشرت ایدنلره همقدح دخی دیرلر هم مشرب اخلاق واطوار واوضاع
وطبیعتلری بری برینه موافق ومطابق اولانلره دیرلر میر نظمی بیت مشو هم مشرب وهم بزم
زنهار * بانکس که نمی باشد وفادار مع التاء المثناة * هاروت وماروت مشهور ایکی
ملکدرکه سحر اوکرنوب مردود اولدیلر حق جل وعلا حضرتلری آنلری بازکونه برچاه
ایچنده آویخته ایلدی سحر اوکرنمك استینلر واروب آنلردن تعلم ایدرلر اول چاه بابل ولایتنده در
دیرلر مولانا هاتفی بیت چو دانا دران چاه هاروت دید * خرد دان زتدبیر فرتوت دید *
هرهفت سکون راء مهمله وفا وفتح ها ایله زینت معناسنه در مولانا جامی بیت کنیزانی
همه هرهفت کرده * بهودج درپس زربفت کرده * وآرایش معناسنه حکیم انوری بیت
دوش ازدرم درآمد سرمست وبیقرار * همچون مه دوهفتهٔ هرهفت کرده یار * میرزا ابراهیم

بمعنی زیب و آرایش هفتکانه یعنی زینت اولوریدی نسنه که حنا و وسمه و کلکونه و سفید آب
وزرك وغالیه وسرمه بونلر زنانك زیب وزینتی اولمق اوزره نقل اولنمشدر بعض فرهنکلرده
نرکس معناسنه مرویدر ﴿ هسبت ﴾ سکون سین مهمله وفتح باء موحده ایله کسیه منسوب
اولمین آدم وطائفه نه اولورسه ترکیده یوزده دیرلر ﴿ هست ﴾ سکون سین مهمله ایله وار
دیمکدر مقابلی نیست در خواجه حافظ بیت درعشق خانقاه وخرابات فرق نیست *
هرجا که هست پرتو روی حبیب هست * کاه اولور که رابطه معناسنه اولان است معناسن
افاده ایدر شاعر دیمشدر بیت ببین دل من و پیکان بیحساب درو * که هست کوه غم
وچشمهای آب درو * ادات رابطه اولان استك اولنه برها زیاده ایدوب ینه است
معناسن مراد ایدرلر بو حالت صدر کلامده اولدقده در نتکم بو بیتده واقعدر بیت هست درین
دایرهٔ لاجورد * مرتبهٔ مرد بمقدار مرد * دیکر بیت همه بود راهست ازو ناکزیر *
ببود کس او نیست حاجت پذیر * مقدمهٔ کتابده ابن سینانك تصریح ایتدوکی قول اوزره
تحقیق اولنمشیدی شمدی مقتضای محل ایله اجمالا ذکر اولنور که ابن سینا است رابطه در لغت
فارسیده رابطه نك حذفی جائز دکلدر دیدوکنك مقتضاسی اولدر که زید هست ده رابطه مذکور
اولور او تقدیرجه هست مرکب اولور هاء مفتوحه ایله است دن ومذکور ها اصلی اولوب وار
معناسنه اولیجق ها است اولمق لازم کلور بویله اولدقده تلفظی ثقیل اولمغله الفی حذف اولنوب
است یرنده هست استعمال اولنور چغتای لساننده هست دیمکده بار دیرلر باء موحده ایله وار
دیمکدر چوق غزلده ردیف واقع اولمشدر جمله دن برینك مطلعی بودر میر علیشیر بیت کیم که
آنینك بر ملك سیما پری وش یاری بار * آدمی ایرسا ملك بیرلا پریدین عاری بار * هست کبی کاه
اولور صدر کلامده واقع اولوب آخرنده است معناسن افاده ایدر کذلك بودلده دخی هست
لفظنك مرادفیدر اول کلامده ذکر اولنور وآخرنده اولمق معناسن ویرر نتکم بو بیتده واقعدر وله
بیت جسم بیماریمغه بار اول نرکس شهلا بلا * جان غمخواریمغه بار اول لعل روح افزا بلا *
﴿ هشت ﴾ مرتبهٔ اعداددن سکز عدده دیرلر عربیده ثمانیه معناسنه شیخ سعدی کلستان
دیباجه سنده کتابی سکز باب اولدیغن بیانده * چون بهشت بهشت باب * دیمشدر ﴿ هفت ﴾
مرتبهٔ اعداددن یدی عدده دیرلر عربیده سبعه معناسنه ﴿ هفت درهفت ﴾ عروسك
زوینده اولان آرایش که یدی نسنه یدی یرنده اولور کوزنده سورمه قاشنده وسمه یوزنده
سپید آب یکاغنده کلکونه زلفنده غالیه اللرنده حنا قوللرنده بلازك بو معناده هفت درهفت
اولور حکیم خاقانی بیت شش بانوی هر کرده هر هفت * عالم زتو دیده هفت درهفت ﴿ هفتوت
سکون فا وضم تاء مثناة وواو مجهول ایله خطا معناسنه وخطا ایلمکه ده دیرلر غالبا اصلی عربیده
خطا معناسنه اولان هفوات لفظندن تعجیم اولنمشدر وبر معناسی دخی لغزیدن یعنی سورچمك
﴿ هفهفت ﴾ سکون فائین وفتح ها ایله آوازسك یعنی کوپك سسی ﴿ همانست ﴾ ایکی
معنایه در اول آنجق معناسنه ثانی آنك کبی دیمکدر ایکی معنایه ترتیب اوزره ابو المعانی بیت
همانست جان دادن کار عاشق * نباشد کار نیکو جز همانست ﴿ هملخت ﴾ سکون میم
وخاء معجمه وفتح لامله اوچ معنایه کلور اول بمعنی پینه یعنی یما واسکی ثانی معیار جمالیده ادکه

ادکه وپاشمغه وپابوجه دیکلن کون معناسنه شمس فخری بیت صبا پیکست از درکاه صیتش
ادیم خاك داد ندیش هملخت * استاد کسائی * قطعه * بشاهزاده بتاز اندران سفر
مشکل * که مرد کوفته کردد بدان ره اندر سخت * وکر خلاف کنی طبع را وهم بروی * بدردار
بمثل آهنین بود هملخت * فرهنك هندوشاهده وتحفة الاحبابده بمعنی موزه وکفش واقسام
پای افزار مرقومدر ثالث بمعنی یکپاره که لخت پاره معناسنه هم لفظینك دخولیله یکپاره معناسن
افاده ایدر وایکی کمسنه نك میاننده اتحاد ومحبت والفت قوی ومحکم اولدقده فلان بافلان
هملختند دیرلر ابو المعانی بیت شخص غم بامن زمادر زاده است * بادل آشفته را هملخت شد
﴿ هنکفت ﴾ سکون نون وفا وضم کاف فارسیله بمعنی سطبر وکنده یعنی یوغون وقالین جامه
وامثالی حکیم سنائی بیت بهترین جامهٔ بود هنکفت * مر مرا اوستاد چونین کفت * مولانا
محمود ابن یمین * قطعه * کریم الدین تو آن پهلو نژادی * که کردانرا بتو باشد تفاخر *
فرستادم بخدمت رقعهٔ دی * بدست پهلوی هنکفت ولمتر ﴿ مع الجیم * هج ﴾ هر راست
وهموار اولان نسنه یه دیرلر علم وسنجق وتوغ ونیزه وامثالی نسنه لرکه اوزون وطوغری
اولوب دیکلی طوره شمس فخری بیت جم قدر جمال الحق والدین که سعادت * از نیروی
او کرد علمهای ظفر هج * بعض فرهنکده ضم ها ایله در وفرهنك هندوشاهده کسره ایله ضبط
اولنمش ﴿ هدنج ﴾ فتح دال مهمله وسکون نونله اسب خنك یعنی قیرآت هدنك دخی دیرلر
﴿ هرج ﴾ سکون راء مهمله ایله بوزن خرج سرحد وستور معناسنه شمس فخری بیت
زمهرش مبادا تهی هیچ دل * زفرمانش خالی مبادا یچ هرج * عربیده قارش مورش معناسنه
ترکیده هرج مرج دیرلر ﴿ همج ﴾ فتح میمله خرده سکك وایشه یرامز نسنه یه دیرلر ﴿ هنج ﴾
سکون نونله بوزن کنج ایکی معنایه کلور اول آهنج لفظندن اختصار اولنمشدر ثانی بحسب
کیفیت بی قدر اولان نسنه یه دیرلر هنك دخی دینلور ابو المعانی بیت کرچه پیش یار قدرم
هنج بود * دردلم عشقش ولیکن کنج بود ﴿ هودج ﴾ سکون واو وفتح دال مهمله ایله بیوك
محافه درکه دوه اوزرینه بغلرلر ایکی جانبی اولمز آنجق اوکبی بردانه اولور ودخی محفل پرده سنه ده
دیرلر لفظ عربیدر میر نظمی بیت که هودج نشینان شوخ عرب * جهانرا بیند اخت شور وشغب
﴿ هیلاج ﴾ سکون یای تحتانی وفتح لامله فرهنك جهانکیریده ولد تولد ایتدوکی حالت که
والده سنه مضایقه ودرد وزحمت ویردوکی معنایه در فرهنك میرزا ابراهیمده منجمان هیلاج آکا
دیرلر که دلیل عمری بیلورلر لفظ هندیدر لکن فارسیده مستعملدر حکیم انوری بیت تراعطیه
عمری چنانکه هیلاجش * کند کبیسهٔ سالش عطای کبری را ﴿ هیلج ﴾ سکون یای تحتانی
وفتح لامله بمعنی صاحب خانه ﴿ مع الخاء المعجمه * هزار میخ ﴾ خرقهٔ درویشان حکیم خاقانی
بیت برکش میخ غم زدل پیش که صبح برکشد * این خشن هزار میخ از سر چرخ چنبری ﴿ هیدخ
سکون یای تحتانی وفتح دال مهمله ایله اسب تند وسرکش که عربیده طمر دیرلر شمس فخری
بیت کدام باره نلرزد کرا بماند تاب * بوقت آنکه شود شهسوار بر هیدخ * استاد رودکی بیت
کرنه عشقت بدی از لعب فلك * هیدخی یا فرسی داشتمی * فرهنك میرزا ابراهیمده جیمله هیدج
مسطوردر ﴿ مع الدال المهمله * هارد ﴾ سکون راء مهمله ایله شهور فارسیه نك یکرمی

پشنجی کونی اسمیدر ﴿ هبد ﴾ فتح باء موحده ایله بیوك ماله درکه زراعتی آنکله هموار ایدرلر یعنی
دانه یی صاچدقدن صکره آنی سورب دانه یی اورترلر بعض فرهنکده باء فارسیله در ﴿ هجند ﴾
فتح جیم وسکون نونله برغست وورغست دیدکاری اوتدر عربیده قنابری وعملول دخی دیرلر
استاد عسجدی بیت نه ازقیمت لعل باشد بلور * نه همرنك کلنار باشد هجند ﴿ هرچند ﴾
هرنقدر وهرقچن معناسنه ده کلور ابو المعانی * مسمط * هرچند کفتم حال دل هرکز نکشته منفعل
تاب درونم مشتعل دیدونکرده باوری ﴿ هرچه باداباد ﴾ هرنه اولورسه اولسون دیمکدر
شاعر * مصرع * زدیم برصف رندان هرچه باداباد ﴿ هردود ﴾ سکون را وضم دال
مهملتین ایله هند جزیره لرندن برجزیره نك آدیدر هردقور دخی دیرلر ﴿ هزارسفند ﴾ فتح زاء
معجمه وسکون راء مهمله ایله بردارودر خرداد دخی دیرلر ﴿ هزدکند ﴾ سکون زاء معجمه ودال
مهمله وضم کافله بمعنی جندبادستر کذا فی المجمع ﴿ هشتاد ﴾ مرتبهٔ اعداده سکسان عدددر
عربیده ثمانون وثمانین دخی دیرلر ﴿ هفتاد ﴾ مرتبهٔ اعداده یتمش عدددر عربیده سبعون
وسبعین دخی دیرلر ﴿ هلنند ﴾ فتح لام ونون اول وسکون ثانیله کاهل وبیکار معناسنه
حضرت مولانا قدس سره بیت چواوماه شکافید شما ابرچرایید * چواوجست وظریفست
وشما چون هلنند ﴿ همانند ﴾ فتح میم ونون اول ایله بمعنی مانند حکیم اسدی * قطعه * همیکفت
کین ماه فرزند اوست * ازوزادویرا همانند اوست * که ازچهر وبالاوفروشکوه * همانند
اوکس نبد زان کروه * ومثل ونظیر معناسنه حکیم ناصرخسرو بیت ای خوب نهال ارزخرد
بارنکیری * یا بید وسپندار همانند وممالی * نجیب الدین جرد پادقانی * رباعی * بنکر
توبدین آب روان ولب کشت * باسبزی وخرمی همانند بهشت * باساقی خوبرو وشرابی چو
کلاب * لیکن بچنین جای فروباید شست ﴿ هماورد ﴾ فتح میم وواو وسکون راء مهمله ایله
اکا دیرلرکه ایکی خصم بربریله جنك ایده لر بری اول بریسنه هماورد اولور حکیم اسدی بیت
کس این پهلوانرا هماوردنیست * بکیتی همانند اومردنیست * حکیم فردوسی بیت همانکه
که اسب افکنی هوش دار * سلیح وهماورد درکوش دار ﴿ همجند ﴾ سکون میم ونون وفتح جیم
فارسیله اولقدردر معناسنه در ﴿ همخوند ﴾ سکون میم ونون وضم خاء معجمه وواو مجهول ایله
بمعنی صفه کذا فی التحفه ﴿ همداماد ﴾ سکون میم وفتح دال مهمله ایله ایکی همشیره عورتك
قوجه لرینه دیرلر ترکیده باجنق دیدکاریدر میرنظمی بیت ستاندند هریك بیك خواهری *
چوکشتند داماد با دیکری ﴿ همدرد ﴾ سکون میم ورا وفتح دال مهملتین ایله یارغمکسار
یعنی الم وغصه ده بربریله موافق درد داش معناسنه چغتای لسانندهٔ مونکداش دیرلر میرعلیشیر
بیت کیمسا یاری بیرلا خوشدر غمداشیب ومونکداشیب * یا تسا کاهی چیرماشیب اولتورسا
کاهی یاداشیب ﴿ همزاد ﴾ سکون میم وفتح زاء معجمه ایله اوج معنایه کلور اول اکا دیرلرکه
بروار تولد ایدنجه برجنی دخی متولد اولور ودائما اکا همراه وهمنشین اولور اول جنه همزاد دیرلر
عبد الرزاق کاشی بیت ای تو محسود فلك همزاد را کشتی اسیر * وی تو مسجود ملك مرد یورا
کشتی شکار * ثانی همسن وهمسال یعنی یاشداش ثالث همسفر ورفیق طریق اولانه
دیرلرکه زادوزواده لری بربرده اوله بومعناده زاد آزق یعنی توشه معناسنه در ﴿ همسود ﴾ سکون

سکون میم وضم سین مهمله ایله ایت بورنی دیرلر یمش کبی برنسنه در طاغلرده وچالی ارالرنده بتر
﴿ همعهد ﴾ سکون میم وها وفتح عین مهمله ایله زمانلری وعصرلری وسنلری مساوی اولان
کمسنه لر یعنی برعصرده موجود اولنلره دیرلر ﴿ همورد ﴾ سکون میم وراء مهمله وفتح واو ایله
سقف اغاجی یعنی طام اوزرینه قونیلان اغاج میرنظمی درصفت خانهٔ شاه بیت عاج وهم
عود بود هموردش * کوییا دیوجم بیاوردش ﴿ همیبود ﴾ کسر میم وسکون یای تحتانی
وضم باء موحده ایله صبر ایتدی وخاموش اولدی دیمك معناسنه در ﴿ همید ﴾ کسر میم
وسکون یای تحتانی ایله بمعنی ابله واحمق ودخی تهمت معناسنه میرنظمی بیت مشو زینهار
در سخن راعنید * که ناکه شوی باخطا راهمید ﴿ هنجد ﴾ سکون نون وفتح جیمله بمعنی بیرون
کشد یعنی طشره چکر حکیم سنایی بیت مرورا درهنر بفرهنجد * توسنی ازمنش برون هنجد
﴿ هندبید ﴾ سکون نون ودال مهمله وکسر باء موحده بعده یای تحتانیله بمعنی کاسنی یعنی
هندبا کذا فی التحفه ﴿ هند ﴾ سکون نونله بوزن مند ایکی معنایه کلور اول بمعنی هستند
حکیم فردوسی بیت کشاده برایشان شود رازمن * بهرنیك وبدهند هنبازمن * حکیم ناصر
خسرو * قطعه * درکارچوکشت باتومشکل * عاجزمشو ومباش خرسند * ازمرد خرد
بپرس ازیرا * جزتو بجهان خرد دران هند * استاد منوچهری بیت هرچه هند این ملکان
بنده ومولای ویند * هیچ مولا بتن خود سوی مولا نشود * ثانی بمعنی هنجار حکیم فردوسی بیت
کشاده برایشان وبرکارمن * بهرنیك وبدهند وهنجارمن ﴿ هنکارد ﴾ سکون نون وفتح کاف
وراء مهمله ایله بمعنی تندی یعنی حدت که هنکار دخی دیرلر کذا فی المجمع ﴿ هوکند ﴾ سکون
واو ونون وفتح کافله برمملکت آدیدر روایت اولنورکه آنده برعظیم نهر واردرکه عرضی بیك ذراع
کلور دیرلر العهدة علی الراوی ﴿ هوید ﴾ کسر واو وسکون یای تحتانیله دوه هاودی حکیم
اسدی بیت ورا جای برزنده پیل سپید * همان برهیونان عودی هوید ﴿ هید ﴾
سکون یای تحتانیله بوزن قید خرمن صاوردقلری بش برمقلی اغاج که ترکیده یبادیرلر کذا فی المجمع
﴿ مع الراء المهمله * هار ﴾ بوزن یاریدی معنایه کلور اول هرنسنه که ترتیب ایله دوزلمش
اوله اکا دیرلر مجمع الفرسده رشتهٔ مروارید معناسنه درشمس فخری بیت بنام دولت تواین کتاب
کردم نظم * که هرقصیده وقطعه اش به ازهزاران هار * بتخصیص انجو ومرجان وآنلره
بکزر نسنه لرك دیزلدوکی اپلکه دیرلر فخرکرکانی بیت زدرد مادر وهجر برادر * کسسته
هار مروارید دربر * امیرخسرو بیت قطرهای چند زاب چشم او پاکان چرخ * ازپی تسبیح
خودزان آبکینه کرده هار * ثانی بمعنی کردن حکیم فردوسی بیت کزید ازسواران برون ازشمار
برآن بادپایان آهخته هار * ثالث آدم وحیوانات ترسی حکیم سنایی بیت صورت بخل
آنکه زردارست * نیز ناهاروکون پرهارست * بومعنایه مختاری بیت ترش بچهره ودندانش
چون تراشه نار * کره بروی ومیان پاش پرکروههٔ هار * رابع دیوانه خامس قوقمش ات
سادس فرهنك وفایی ده بمعنی متحیر ودرمانده سابع فرهنك میرزاده بمعنی مهار منقولدر
﴿ هاموار ﴾ سکون میم وفتح واو ایله اوج معنایه کلور اول برابر ویك اسلوب معناسنه حکیم
زجاجی بیت برفتند کردنکشان هاموار * بنزدیك مستظهر کامکار * ثانی دائما وهمیشه

معناسنه که هامواره وهمواره وهماره دخی دیرلر فخر کرکانی بیت پری رویان کیتی هامواره *
شده بر بزمکاه او نظاره * ثالث زمین مسطح یعنی دبدوز یرکه انیش ویوقشی اولمیه شاه ناصر خسرو
در صفت عالم بیت قدیم ومحدث ونیك وبد ولطیف وکثیف * خطیر وبی خطر هاموار وناهموار
ﻫ هبر ﻫ فتح باء موحده ایله چرك وایریك معناسنه حکیم سنایی بیت دشمنان بد جکر که را
بسنبند از کلوخ * دوستان نیکدل خم را بشویند از هبر * بمعنی ثانی تاج الدین پوربهای جامی
بیت کس چو چاهیست پر زخون وهبر * مردم ازوی چه کار یابد وفر ﻫ هجاور ﻫ فتح جیم
وواو ایله ایکی معنایه در اول ملك خطاده بر شهر آدیدر که خلقی خوبرو اولمغله مشهوردرلر تاج الدین
پوربهای جامی بیت ای کرده بالب لعل تو نوکری * معشوق ارنکی ونکای هجاوری * ثانی بمعنی
کروه یعنی جماعت حکیم نزاری قهستانی بیت کمر بسته باعهد اولجا ابتو خان * هجاور هجاور
زدوران ایجی ﻫ هجده هزار ﻫ اون سکز بیك عددکه هژده هزار دخی دیرلر میرنظمی بیت
پادشاه عالم هجده هزار * آفریده بهر آن مرد بیشمار ﻫ هجیر ﻫ کسر جیم وسکون یای تحتانیله
کودرز پهلوانك اوغلی نك آدیدر که سهراب آنی جنکده اسیر ایتمشیدی حکیم فردوسی * مثنوی
هجیر دلاور میانرا ببست * بر آن باره نیرتك برنشست * بشد پیش آن مرد جنك آزمای
ندیدیم چندان بر اسبش بجای * که برهم زند دیدکان جنکجوی * که آید زبینی سوی مغز بوی
عربیده شدت حر معناسنه در ﻫ هدکیر ﻫ سکون دال مهمله ویای تحتانی وکسر کافله دریای
هند جزیره لرندن بر جزیره نك آدیدر ﻫ هر ﻫ تخفیف ایله ایکی معنایه در اول بر کلمه درکه
معنای عموم افاده ایدر هرجا وهرکس کبی ثانی بردانه درکه بغدای اراسنده بتراکلی مضر
اولدوغندن لابد بغدایدن آیررلر هندی لساننده پنهر دیرلر وعربیده ناخوش ومکروه صایمقدر
وتشدید ایله دخی ایکی معنایه در اول ناله وفریاد ثانی ایچی قانا وقبرجقدر بو ایکی معنایه میرنظمی
بدید آمد وجودش هر مشکل * شده بر چرخ هر وکریه واصل ﻫ هراسر ﻫ فتح را وسین مهملتین
ایله بمعنی افشان ﻫ هربار ﻫ سکون راء مهمله وفتح باء موحده ایله هر وقت وهر دفعه معناسنه در
وله ایضا بیت نیاید چو هربار دولت بکس * چو آید بباید کرفتند بس ﻫ هردفور ﻫ
سکون را وفتح دال مهملتین وضم فا ایله هند جزیره لرندن بر جزیره اسمیدر ﻫ هرهور ﻫ سکون
راء مهمله وضم ها ایله شدید وزور ایله آقان صویه دیرلر ترکیده ضمه ایله هورهور دیرلر ﻫ هزار ﻫ
ایکی معنایه در بری عدد ده بیك عدده دیرلر که عربیده الف دیرلر وبر معناسی دخی بلبله مشابه
بر خوش آواز قوشدر که هزار دستان دخی دیرلر بو ایکی معنایه ترتیب اوزره خواجه حافظ بیت
صد هزاران کل شکفت وبانك مرغی برنخاست * عندلیبانرا چه پیش آید هزارانرا چه شد *
ﻫ هژهار ﻫ سکون زاء فارسی وفتح ها ایله آتك زیاده دیشی که واقع اولدقده یم یمز تا که قرمیه لر
کذا فی المجمع ﻫ هژیر ﻫ کسر زاء فارسی وسکون یای تحتانیله بمعنی نیکو وخوش هژیره
دخی دیرلر مجمع الفرسده چابکی وپسندیده استاد دقیقی بیت ای فخر آل اردشیر وی مملکت را
ناکزیر * آیی چنان چون جان ودل آثار وافعالت هژیر ﻫ هسر ﻫ فتح سین مهمله ایله بمعنی یخ
یعنی بوز شمس فخری بیت کردد از سردی دم اعدات * آب در تیر مه بمکه هسر * استاد
لبیبی بیت پیش من خواند یکی شعر ز اشعار ترا * زان زمان باز هنوز این دل پر هسرست * زیاده

زیاده یای تحتانیله ﻫ هسیر ﻫ کسر سین مهمله وسکون یای تحتانیله بمعنی یخ حکیم سنایی
بیت امروز از خجالت دوشینه بنده را * جانیست پر ز آتش وطبعیست پر هسیر ﻫ همار ﻫ فتح
میمله بوزن میار اوج معنایه کلور اول بمعنی حساب که آمار دخی دیرلر ثانی مخفف هموار در
ثالث بمعنی اندازه بو معنالرده هماره دخی دیرلر ﻫ هماور ﻫ بوزن میاور نام ولایت شامدرکه
هاماور وهماوران وهاماوران دخی دیرلر ﻫ همبار وهمبر ﻫ کلاهما بسکون المیم وفتح الباء
الموحده همراه وقرین ومصاحب طریق معناسنه استاد فرخی * قطعه * خدای حکم چنان
کرده بود کان بت را * زجای کندن آن شهریار دین پرور * بران نیت که مر آن را بمکه باز برد *
بکند واینك باما همی برد همبر ﻫ همسر ﻫ سکون میم وفتح سین مهمله ایله ایکی معنایه در
اول جاه ومنصب وقدر ومرتبه وسن وسالده برابر اولنلره دیرلر ثانی منکوحه یعنی زوجه یه
دیرلر شیخ سعدی * قطعه * بابدان یار کشت همسر لوط * خاندان نبوتش کم شد *
سك اصحاب کهف روزی چند * پی نیکان کرفت مردم شد ﻫ همشیر ﻫ سکون میم ویای
تحتانی وکسر شین معجمه ایله قرنداشلره وبر آنه دن سودامنلره دیرلر ﻫ همکر ﻫ سکون
میم وفتح کاف فارسیله چولاه معناسنه پوربهای جامی بیت ورا عالیترین منصب تمامست *
قضاء همکر وچولاهه دان ﻫ هموار ﻫ ایکی معنایه در اول دوبدوز یره دیرلر سطح مستقیم
معناسنه که ارضده وغیریده استعمال اولنور هرنه که دوز اوله آکا صفت ایدرلر بو معنایه هنوار
دخی دیرلر ثانی بمعنی همیشه که همواره دخی دیرلر احمد کرمانی بیت چون سك همه از برای مردار
دریکدکر اوفتاده هموار ﻫ هنبر ﻫ سکون نون وفتح باء موحده ایله بمعنی خوب کذا فی المجمع
ﻫ هنجار ﻫ سکون نون وفتح جیمله یول یعنی راه حقیقت شیخ نظامی بیت زهنجار دیکر بر آمد
بروم * فروماند کنج اندران مرز وبوم * بو معنایی مؤید شمس فخری بیت اکر نه شمع ضمیرت
بود بهر کامی * هزار پی بفتد آفتاب از هنجار * تحفة الاحبابده راه غیر جاده یعنی اشلك اولمین
یوله دیرلر وفرهنك وفایی ده یولدن چقوب یوله برابر یردن کتدکلری یرکه ترکیده اکاقچه مق دیرلر
هنجار اولمعنایه مرویدر بر هنجار راه میرود دیرلر کذا فی الاداة وبر معناسی دخی اسلوب وروش
معناسنه درکه مجازا راه دیرلر که عربیده بهذا الاسلوب دیجك یرده بهذا الطریق دیدکلری کبی در
بو معنایه مولانا هاتفی بیت غلط کرد اندیشه در راه او * ندانسته آیین وهنجار او * طرز
وروش معناسنه ده استعمال اولنور شاه ناصر خسرو * قطعه * بدین دست آخر از چنکال دنیا
بتقدیر خدای فرد وقهار * کر از دنیا برنجی راه ما کیر * کزین بهتر نه راهست ونه هنجار ﻫ هنکاز
سکون نون وفتح کاف فارسیله بمعنی تندی وتیزی کذا فی فرهنك جهانکیری ﻫ هنکامه کیر ﻫ
بمعنی مشعبد یعنی طاسباز وحقه باز وایون بازبونلرك جمله سنه هنکامه کیر دیرلر شیخ سعدی بیت
بکیرد خردمند روشن ضمیر * زبان بند دشمن زهنکامه کیر ﻫ هنوار ﻫ سکون نونله بمعنی هموار
مرقوم ﻫ هودر ﻫ سکون واو وفتح دال مهمله ایله وجود انسانده ظاهر اولان چیان کبی نسنه لر
واو یوز وکیجیك کذا فی المجمع اما مؤید الفضلاده زشت وچرکین معناسنه در ﻫ هوذر ﻫ بوزن
جوهر ایریك که عربیده قبح دیرلر فتح قافله ﻫ هیجار ﻫ سکون یای تحتانی وفتح جیمله بمعنی هنجار
مرقوم ﻫ هیکر ﻫ سکون یای تحتانی وفتح کاف فارسیله بمعنی اسب کمیت یعنی طوری آت میرنظمی

بیت یلی بر بارهٔ هیکر نشسته * بر خصمش زهر سو راه بسته ﴿ مع الزاء المعجمه * هاز ﴾
بوزن باز بمعنی شکن زلف وکیسوی خوبان ﴿ هامرز ﴾ فتح میم وراء مهمله ایله بمعنی برخیز یعنی
قالق صیغهٔ امر اولور لغت پهلویدر تاریخ طبریدن منقولدر ﴿ هرکز ﴾ هیچ بر وقتده معناسنه
مولانا جامی بیت یاد بادت زمن و یاد نکردی هرکز * دل ناشاد مرا شاد نکردی هرکز ﴿ هفت باز
یدی بیراق بر نوع بیرق درغالبا طرز قدیمدر حکیم فردوسی بیت کرازه بر آمد بسان کراز *
درفشی برافراخت هفت باز ﴿ هکرز ﴾ کسر کاف وسکون راء مهمله ایله بمعنی هرکز حکیم اسدی
بیت هکرز از کس زفت و بیچاره دل * مخواه آرزو تا نکردی خجل * حکیم ناصر خسرو بیت
مردمی ورز و هکرز آزار آزاده مجوی * مردم آنرا دان کز و آزاده را آزار نیست * وله بیت
مردم اکر زاب مرده زنده بماندی * خلق نمردی هکرز بر لب جیحون ﴿ هلندوز ﴾ فتح لام وسکون
نون وضم دال مهمله ایله براوتدر بعض ادویه ده استعمال ایدرلر بعض فرهنکلرده ریواس نوعندن
ویاخود ریواس اوله ﴿ هماویز ﴾ فتح میم وکسر واو ایله بمعنی هماورد یعنی ایکی کمسنه بر بریله
جنك ایلدکده بر برینه هماویز اولور حکیم نزاری قهستانی بیت بهر مز نعرهٔ برزد که مکریز *
بیا کامد بمیدانت هماویز * وله ایضا بیت زمانی نیك هم آویز بودند * زهمدیکر بکین خونریز
بودند ﴿ همباز ﴾ سکون میم وباء موحده ایله بمعنی انباز شریك معناسنه ابن یمین بیت تویی که
همت تو سر بدان فرو نارد * که در امور جهان با فلك بود همباز ﴿ همراز ﴾ ایکی کمسنه غیریدن
مخفی طوتدقلری احواله بری برین مطلع ایلدکده بر برینه همراز اولور سرداش معناسنه شاعر
بیت دو مرد پاك طبع بود ست دمساز * بیکدیکر همه احوال همراز ﴿ همساز ﴾ سکون
میم وفتح سین مهمله ایله دوزنلکلو یعنی متفق الاحوال و بر خانه نك جماعتی معناسنه در ﴿ همسوز
سکون میم وضم سین مهمله ایله قزلجه ایکده که ایت بورنی ده دیرلر ﴿ هماخت دوز ﴾ بمعنی
پینه دوز یعنی اسکیجی ﴿ هنباز ﴾ سکون نون وفتح باء موحده ایله بمعنی انباز شریك معناسنه
حکیم قطران ارموی بیت نشد پیوسته کس باوی که هنبازش نشد نصرت * کس اندر وی
نشد عاصی که ناید پیش خذلانش * محمود ابن یمین بیت بهر چه رای تو رو آورد رضا بدهد *
بدین قدر که رضا باشدش در آن هنباز ﴿ هنوز ﴾ شمدی دخی معناسنه خواجه حافظ بیت
بر نیاید از تمنای لبت کامم هنوز * بر امید جام لعلت درد آشامم هنوز * مولانا جامی بیت رفتی
ومن ملازم این منزلم هنوز * زاب مژه بکوی تو پا در کلم هنوز * کمال پاشازاده مرحوم هنوزك
اصلی نوزدر اولنه بر ها زیاده اولنمشدر نتکم بو بیتده واقعدر بیت باش تا صبح دولت تو بدید *
این هنوز از نتایج سحرست ﴿ هنیز ﴾ کسر نون وسکون یای تحتانیله بمعنی هنوز کذا فی المجمع
﴿ هویز ﴾ کسر واو وسکون یای تحتانیله دوه چوالی یعنی ایری چوال که دویه اوررلر ﴿ مع الزاء
الفارسی * هاژ ﴾ بوزن کاژ ایکی معنایه کلور اول خوار وذلیل معناسنه ثانی متحیر
وسرکردان معناسنه که هاژ و وهاژه دخی دیرلر بو ایکی معنایه ترتیب اوزره شمس فخری * قطعه
فلك کرچه پیش از قیامت دهد * بر همت او حقیرست وهاژ * بود نزد تعظیم او چرخ پست *
بود پیش تدبیر او عقل هاژ * چو عرعر سرافراز بادامدام * ببستان همی بود چون سرو وناژ
بمعنی ثانی شاه ناصر خسرو بیت همواره همی رو سپس دانش زیراك * کنده بود آن آب که

آب که استاده بود هاژ ﴿ مع السین المهمله * هاس ﴾ بمعنی دیکر که ترکیده دخی عربیده ایضا ایله
تعبیر اولنور مختاری * قطعه * دید کس کاو همچو من خربط * کفت کس غول همچو من
نسناس * طیبتی کردم و پشیمانم * تا چنین چیزها نکویم هاس * تحفة الاحبابده بمعنی
هراس مرویدر ﴿ هراس ﴾ فتح راء مهمله ایله بر نوع دکنی چوق اغاجدر وکسر ها ایله قورقو
معناسنه در ﴿ هرباس ﴾ سکون راء مهمله وفتح باء موحده ایله عمود یعنی کرز کران میر نظمی
بیت بدستش زفولاد هرباس بوده * بچشمش عدو همچو نسناس بوده ﴿ همنفس ﴾
ایکی معنایه در اول یولداش وندیم ومصاحب معناسنه ثانی نغمه وترنمانده هم آهنك
معناسنه در وله بیت همنفسی نیست مرا در جهان * کشته برویم همه را دوستان ﴿ هوس
آرزو وطلب ودلخواه خواجه حافظ بیت حال دل با تو کفتنم هوسست * خبر جان شنفتنم
هوسست * عربیده دخی بو معنایه در قاضی السعید ابن سینا بیت لا اسمع العدل انی عنه
فی شغل * عدل العنا دل اعلا رتبة الهوس ﴿ مع الشین المعجمه * هادرویش ﴾ شهر خجند ایله
کند بادام میاننده واقع بر صحرانك اسمیدر روایت اولنور که مذکور صحراده همیشه تند وتیز هوالر
اسر وقیشی غایت شدید اولور شهر خجندك جانب غربیسنده وشهر مرغینانك طرف
شرقیسنده واقعدر هادرویش اسمنه سبب تسمیه نقل ایدرلر که بر زمان طائفهٔ درویشان
سیاحدن بر قاچ نفر کمسنه مذکور بادیه ده کیدرلر ایکن ناکاه بر شدید روزکار چیقار درویشلر
سراسیمه اولوب بر برلرین یاوی قیلورلر فریاد ایدوب هادرویش دیو بر برلرینی چغررلر ایکیسی بر یره
کلمك محال اولوب بالاخره جمله سی هلاك اولورلر آنجق بریسی نیجه کوندن صکره سلامته
چیقوب احوالدن خبر ویرر ﴿ هرش ﴾ فتح راء مهمله ایله سودك آغزی که فله دخی دیرلر
﴿ هرکش ﴾ سکون راء مهمله وضم کاف فله قراول معناسنه میر نظمی بیت بهر سوی از لشکر
بیشمار * بهر کش بر فتند چندین هزار ﴿ هش ﴾ بوزن کش ایکی معنایه در اول بمعنی رفتن
سید عز الدین شروانی بیت از بر کرکدن کشی بسلاح * کر بر تهمتن هشی بمصاف * ثانی
قره بالچق معناسنه در ﴿ هشتویش ﴾ خمسهٔ مسترقه نك بشنجی کونی اسمیدر مزبور بش
کونك آدلری بونلردر اهنود واشنود واسفند ودهشت وهشتویش ﴿ هفتجوش ﴾ بر نوع
بیوك کوسدر قزغانی یدی نوع معدندن ترکیب اولنمشدر آنکچون کوس هفتجوشی دیرلر
شهنامه ده چوق محلده وارد اولمشدر مولانا هاتفی در تیمورنامه بیت بر آمد خروش از خم هفتجوش
بجوش اندر آمد سپه زان خروش ﴿ هفوش ﴾ سکون فا وفتح واو ایله بر نوع طعامدر
﴿ هلالوش ﴾ فتح لام اول وضم ثانیله فتنه وآشوب که خلالوش دخی دیرلر شاه ناصر خسرو
بیت هلالوش جویان دین بیهشند * تو بیهوش را در هلالوش کن ﴿ هوزش وهوزرش
کلاهما بسکون الواو بر نوع قان چبانی در که بغایت صعب وزحمتلی اولور شویله که دفعی مشکل
واصلاحی عسیردر ﴿ مع الفاء * هدف ﴾ فتح دال مهمله ایله اوق نشانه سی که آماج دخی دیرلر
﴿ هف ﴾ بوزن تف کارکاه چولاه که پفتری دخی دیرلر کذا فی المجمع ﴿ همرف ﴾ فتح میم وسکون
راء مهمله ایله دیشنی تمام ایدن طوار که یاشی دخی کامل اولمش اولور ﴿ مع الکاف * هاك ﴾
تخم مرغ یعنی یمرطه طاوغك اولسون غیری قوشلرك اولسون ﴿ هباك ﴾ فتح باء موحده ایله

ایکی معنایه در اول لك که آنکله قرمزی رنك بویانور وقلیچ وخنجر وبچاق قبضه سی محکم اولنور
ثانی دپه معناسنه فرق سرکبی کرکسه آدمك اولسون حکیم فردوسی بیت یکی کرز زد ترك را
بر هباك * کز اسب اندر آمد هماندم بخاك * کرکسه طاغ دپه سی وغیری اولسون شمس
فخری بیت یکسر مونکردم از مهرت * کرچه بشکافتم بتیغ هباك ﴿ هبك ﴾ فتح باء موحده
ایله بوزن ببك بمعنی کف دست یعنی ال آیه سی کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ هراك ﴾ فتح راء
مهمله ایله ایکی معنایه در اول قورقو خوف معناسنه ثانی آدم هیأتنده نسنه دوزب باغ وبوستان
ومزروعات ایچنه نصب ایدرلر که حیوانات آدم صانوب زیانلق ایتمیه بو ایکی معنایه میرنظمی
بیت هراکی درمیان باغ دیده * ندانست وهراك ازوی کشیده ﴿ هروك ﴾ سکون راء مهمله
وفتح واو ایله جامسب نامه ده خسرو پرویزك نامیدر دیو مسطوردر وبعض فرهنکده طاغ
یمشلرندن ترکیده قراموق عربیده امیر بارس دیدکلری چالی یمشیدر که قینادوب صوینی آلوب
شکر ایله شربت ایدرلر ﴿ هژاك ﴾ فتح زاء فارسیله ایکی معنایه در اول ابله ونادان وزبون
ومغرور طبع اولانه دیرلر استاد دقیقی بیت که یارد داشت با او خویشتن را * نیاید بوده مردم را
هژاکا * مجمع الفرسده زاء معجمه ایله مرویدر ورساله ابی حفص سغدیده بمعنی زبون وضعیف
مسطوردر ثانی فرهنك جهانکیریده کیکاوس شاهك مخصوص باغچه سنك آدیدر منقولدر که
اول باغچه نك وسعتی طولا وعرضا شطرنجی حسابی اوزره اون بیك فرسنك یرایمش هر جانبنده
اوچر یوز باغبانی وار ایمش وهر کوشه سنده بر معظم کوشکی وقصرلری وحوض وتوابع وخدام
وحرمی اولاجق مخصوص مکانلر یاپلمش کیکاوس شاه مزبور باغچه یه وارمق مراد ایتدکده بکلرینه
هژاك تدارکن کورك دیو تنبیه ایدوب بعض محلده بر ییلی آنده اوتورب عشرت ایدر ایمش
﴿ هسك ﴾ فتح سین مهمله ایله غله برافشان که چچ دخی دیرلر یعنی غله صاچدقلری نسنه
میرنظمی بیت زر وسیم با هسك بیفشاند * دولتش را جهان دعا خواند ﴿ هفتك ﴾
سکون فا وفتح تاء مثناة ایله فارسی زبان اربابی ربع مصحفه دیرلر ﴿ هفت یك ﴾ یدیده بر آلنان
عشر غلال معناسنه عربیده ضم سینله سبع دیرلر ﴿ هك ﴾ طلو معناسنه در ﴿ هلاك ﴾
معروف عربیله مشترك لغتدر ﴿ هلتاك ﴾ سکون لام وفتح تاء مثناة ایله بمعنی ترف یعنی کش
کذا فی فرهنك جهانکیری فرهنك وفاییده تا یرینه نونله مرویدر ﴿ هلیاك ﴾ سکون لام وفتح
یای تحتانیله هلتاك مرقوم کبی کش معناسنه در استاد لطیفی بیت آنکه در خوان نیافتی هلیاك
نه پسندد کنون هریسه وکاك ﴿ هماك ﴾ بمعنی همسر مرقوم ﴿ همتك ﴾ سکون میم وفتح تاء
مثناة ایله رفیق وهمراه معناسنه در ویوریمکده برابر اولانه دیرلر مولانا محمود ابن یمین بیت
هریك بمال همتك قارون ولی بجمع * درپی مروتی ید بیضا نموده اند * مولانا شریف بیت
ما ومجنون بره بادیه همتك بودیم * قدمی چند زهمراهی ما دور افتاد ﴿ همیشك ﴾ کسر میم
وسکون یای تحتانی وفتح شین معجمه ایله بر سبزه در همیشه تازه وسبز اولوب اصلا قوریمز
ترکیده قیاقوروغی وعربیده حی العالم دیرلر دوالره استعمال ایدرلر ودیرلر که اکسیرك بر جزؤیدر
﴿ همینك ﴾ کسر میم وسکون یای تحتانی وفتح نونله ایشته معناسنه در ﴿ هوسناك ﴾
بلهوس دخی دینلور آرزو ایدیجی معناسنه در مولانا هاتفی بیت نه بسیاری خصمشان پاك

پاك نی * به بسیار بودن هوسناك نی ﴿ هولك ﴾ سکون واو وفتح لامله بمعنی کردکان بازی که هیلو
وهیلوی دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری مجمع الفرسده بمعنی آبله یعنی قبرجق وتحفة الاحبابده
مویز معناسنه یعنی قوری اوزم ﴿ هولناك ﴾ سکون واو ولام وفتح نونله ایکی معنایه در اول
چای مخوف معناسنه مولانا هاتفی بیت شد از بیم آن فتنه هولناك * چنان فتنه جو نامداری
هلاك * ثانی مهیب وقورقنج معناسنه ﴿ هیاك ﴾ فتح یای تحتانیله روح حیوانی معناسنه در
﴿ هیلك ﴾ سکون یای تحتانی وفتح لامله دیوار هلکی معناسنه در ﴿ مع الکاف الفارسی ﴾
﴿ هدنك ﴾ فتح دال مهمله وسکون نونله بمعنی هدنج مرقوم یعنی اسب خنك ﴿ هژرفدك ﴾
سکون زاء فارسی وفا وفتح را ودال مهملتین ایله جند بادستر وبعض فرهنکده بر اوتدر چایرلرده بتر
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ هشنك ﴾ فتح شین معجمه وسکون نونله شخص بیسر وپاکه
لنبك دخی دیرلر کذا فی فرهنك وفایی ﴿ هفت اورنك ﴾ ایکی معنایه در اول یدیکریلدزی که
عربیده بنات النعش دیرلر ثانی یدی کوکه دیرلر هفتورنك وهفت برادران وهفت دادران جمله
بر معنایه در ﴿ هفت برك ﴾ بر چیچکدر بعض معالجه ایچون ترکیبلره جزؤ ایدرلر ماذریون
دخی دیرلر ﴿ هفتورنك ﴾ هفت اورنك مرقوم معناسنه در که بنات النعش دخی دیرلر
ملك الشعرا حکیم علی فرقدی بیت بکرد مرکز چترش مدار هفت اقلیم * چو کرد قطب شمالی
مدار هفتورنك * شمس فخری بیت سپهر از پی فتح وسنام نوبتیش * دهد بمصقله مه جلای
هفتورنك * بمعنی هفت آسمان شاعر بیت هفت رنکست زین هفتورنك * نیست بالاتر
از سیاهی رنك ﴿ هفترنك ﴾ هندوستانه مخصوص بر شکوفه در یدی رنکی اولور حکیم اسدی
بیت هزاران صف کل دمیده زسنك * که صد برك ودوروی واز هفترنك * اختیارات بدیعیده
بنفشه خیری یه دیرلر ﴿ همجنك ﴾ عسکری طائفه سی که اکثر جنکلرده بر یرده بولندقلری
مناسبتله در ﴿ همرنك ﴾ بر حاللو وبر طرز وروشلو معناسنه در ﴿ همسنك ﴾ قدر
وقدرتده برابر اولان نسنه لره دیرلر مذکور ایکی لغتك مثالی استاد بیت کسی با تو اکر همرنك
باشد * بباید با تو اهمسنك باشد ﴿ هنك ﴾ سکون نونله طقوز معنایه کلور اول تمکین
ووقار معناسنه اثیرالدین اخسیکتی بیت سبکسارند چرخ وانجم از غرم زمان سیرش *
کرانبارند کاو وماهی از حلم زمین هنکش * دیکر وله بیت زمین لنکر از یکدکر بکسلاند *
بروز نبرد تو از هنك لشکر * ثانی ادب معناسنه استاد لطیفی بیت تو تعظیم پدر کن
ار فرنکست * که آهنك خلافش ترك هنکست * ثالث بمعنی قصد آهنك لفظندن مخففدر
مختاری بیت دلستانی را لفظ تو همی سازد ساز * جان ربایی را تیغ تو همی دارد هنك * استاد
لطیفی بیت اکر بود اندر سرش هنك او * نبودی بر اژدها جنك او * رابع بمعنی هوش بو معنی
دخی فرهنك لفظندن اختصار اولنمشدر شمس فخری بیت اکر بخواهد تدبیر او بخاصیت *
ازین سپس نکند باده هیچ ازاله هنك * خامس بمعنی قوت وطاقت استاد لطیفی بیت کند
کریه بر موش آهنك شیر * ولیکن نمیدارد او هنك شیر * سادس بمعنی غار وجای کوه حکیم
فردوسی بیت همی بود چندی بهنك اندرون * زکرده پشیمان ودل پر زخون * سابع بمعنی
مقدار کذا فی فرهنك جهانکیری ثامن فرهنك میرزاده سپاه وقوم معناسنه تاسع مجمع الفرسده

بمعنی ضرب وصدمه تحفة الاحباب ده بمعنی نکه داشتن وتیمار بردن استاد منوچهری بیت
ای رئیس مهربان این مهرکان خرم کذار * فروفرمان فریدون را توکن فرهنك وهنك *
ج مع اللام * هال ج درت معنایه کلور اول قرار معناسنه استاد دقیقی بیت کمان مبرکه
مرابی توجای هال بود * جزاز تودوست کرم خون من حلال بود * استاد عنصری بیت
اکر زلفش ببرد آرام وهالم * که برداز زلف او آرام وهالا * ثانی بمعنی صبر وآرام حکیم سوزنی
بیت نهال خواب مرا آب دیده برد چنانك * نه خواب ماند ونه هوش ماند ونه هال * شمس
فخری بیت زاشتیاق جناب تواند رین مدت * بجان توکه مرانه قرار بود ونه هال * ثالث میدانك
ایکی باشنه ایکیشر میل نصب ایدوب کوی وچوکان اویناد قده ایکی صف سواران طور وب
میدان اورتاسنه برطوب براغورلر ایکی طرفدن برر قاج آتاوچیقوب اللرنده چوکان ایله
طوبی او روب هرکس طرفلرنده اولان میللرا راسندن کچورمکه چالشورلر اکرچه اول میللره
حاء مهمله ایله حال دیرلر چونکه زبان فارسیده حرف حا یوقدر اول اجلدن هایله ده استعمال
اولنمشدر حضرت مولانا قدس سره بیت شادباش ای مقبل فرخنده فال * کوی معنی را
همی برسوی هال * رابع بهارات نوعندن معروف نسنه در هیل دخی دیرلر عربیده قافله دیرلر
عجم ایری سنه هال خرده سنه هیل دیرلر عربیده قافلهٔ کبیر وقافلهٔ صغیر دیرلر هندی لسانینده
الاچی دیرلر ج هامال ج بوزن پامال قرین وهمتا معناسنه که همال دخی دیرلر خسروی بیت
این آتش واین بادوسیوم آب وزپس خاك * هرچار موافق نه بیکجاونه هامال ج هامل ج
فتح میمله بمعنی هامال مرقوم ج هلاهل ج کسرهاء ثانیله قاتل معناسنه که زهر هلاهل دیرلر
زهرقاتل دیمك اولور ج هلهال ج سکون لام وفتح هایله غربال معناسنه در میرنظمی بیت
نماند آب درهلهال هرکز * نیابی درکف رندمال هرکز ج هلهل ج سکون لام وکسرهاء ثانیله
برنوع زهر درکه هیچ برتریاك اکا مقاومت ایده میه هلاهل کبی پورهای جامی بیت حنظل
شود بتانی وهلهل شود بطبع * دندان چو برنیرزد وشکر نهاده ج همسال ج سکون میم وفتح
سین مهمله ایله یاشتاش یعنی یاشداری برابر اولنلره دیرلر میرنظمی بیت که داماد وعروس همسال
باید * بطبع وشکل رایکحال باید ج هول ج سکون واو ایله ترس وبیم یعنی قورقو حکیم فردوسی
بیت زجنك وبرو بازوویال او * بکردان بران هول کوپال او * هیتال ج سکون یای تحتانی
وفتح تاء مثناة ایله ایکی معنایه دراول زبان بخارا ده مرد پایزنه دیرلر ثانی ولایت ختلان وطالقان
وملك بدخشان پادشاهلری لقبی درکه جمعنه هیاتله دیرلر اکاسره وقیاصره وفراعنه دیدکاری
بوجمع روش عرب اوزره در بومقوله جمعلر اسان فارسیده واقع اولور هکذا نقل فی فرهنك
جهانکیری ج هیکل ج سکون یای تحتانی وفتح کافله اوج معنایه دراول حمائل معناسنه
ابوالمعانی بیت چومدحتش همه عالم بجان نکهدارند * ازانکه اهل سخن راهمی سزاهیکل
ثانی صورت وهیأت وجود معناسنه شمس فخری بیت مرحبا ای براق برق مسیر * که چو
کوهیست آهنین هیکل * ثالث بمعنی بتخانه ودیر وله ایضا بیت ازرکابش چدانکردد فتح
همچنان بت پرست ازهیکل * لغت مشترکه درعربیده دخی بومعنالره استعمال اولنور استاد عنصری
دخی بومعنایه ایراد ایلش بیت چنان دان که هیکل بدازپهلوی * بودنام بتخانه کربشتوی * تاج

تاج الاسامیده مسطوردرکه * الهیکل خانه ترسایان وهربنایی کهبلند باشد ویشبه به الفرس
الطویل ویقال الهیکل الضخم من کل حیوان ج مع المیم * هروتوم ج ضم راءمهمله وتاء مثناة
وواو بین معروفتین ایله بمعنی تخم اسپغول کذافی الاداة ج هروم ج ضم راء مهمله وواو مجهول
ایله ایکی معنایه دراول پهلوان آدیدر شیخ نظامی بیت هرومش لقب بود زاغازکار * کنون
بودعی خواند آموزکار * ثانی شهرزنان آدیدر حکیم فردوسی بیت بفرمود تا فیلسوفی
زروم * بردنامه نزدیك شهرهروم ج هشتم ج مرتبهٔ اعداده سکز نجی دیمکدر ج هفتم ج
یدنجی دیمکدر قاعدهٔ عجم مرتبهٔ احاده اولان اعداد آخرلرینه برر میم الحاق ایدوب یکم ودوم
وسیوم دیرلر برنجی ایکنجی اوچنجی معنالرین افاده ایدر کاهی میمدن صکره یای نسبت ونون
تأکید دخی کتورب هفتمین وهشتمین دیرلر میرنظمی درمعراج بیت مشرف کرد چرخ هفتمین را
وزآنجا عزم کرد عرش برین را ج هلاشم ج فتح لام وشین معجمه ایله زبون وزشت اولان
نسنه لرکه لهاشم دخی دیرلر حکیم انوری * قطعه * من هرچکونه باشم بی کارکی نباشم * باچیزکی
نویسم باشعرکی تراشم * خطی نه سخت نیکو خطی ازین میانه * شعری نه نیك عالی شعری
ازین هلاشم ج هلیوم ج سکون لام وضم یای تحتانیله مارچوبه درکه هلیون دخی دیرلر ج هم ج
اوچ معنایه کلور اول بیله معناسنه که عربیده مع ایله ادا اولنور ثانی دخی معناسنه که عربیده
ایضا دیرلر ثالث اثناء طریقده مسافرلرشدت ستادن آرام ایدجك زیرزمین کبی ایتدکاری که
اکثر طاغ انکارنده اولور شمس فخری بیت آنکه بهرخیر بجد درجهان * خانقه کرد ورباط
وپول هم * عربیده غم وغصه معناسنه در امامیانلرنده فرق اولقدردرکه غم ماضیه هم مستقبله
مخصوصدر ج همدم ج بمعنی همنفس یعنی مصاحب ویاران معناسنه ج همشکم ج
سکون میم وکسرشین معجمه ایله بمعنی توأم یعنی اپکیز ج همنام ج آدتاش یعنی ایکی آدمك
آدلری براوله آکاهمنام دیرلر ج هندام ج سکون نون وفتح دال مهمله ایله برنسنه یی برلو یرنده
ایتمك تعدیل وتسویه معناسنه که عربیده هندمه دیرلر فارسیدن معربدر میرنظمی بیت جوان
دلفریب خوب اندام * سرا پاجامه اش بودست هندام ج هنکام ج سکون نون وفتح کاف
فارسیله وقت وزمان معناسنه که هنکام کل وهنکام جوانی دیرلر استاد بیت کریزی بهنکام
فرزانکیست * ستیزی نه برجای دیوانکیست * عربیده وقت وچغتای لسانینده سای دیرلر
میرعلیشیر بیت قاصدی کیم یاردین بیرسوز روایت ایلاسا * ایستارام سورغان سایی
باشتین حکایت ایلاسا ج هیم ج فتح یای تحتانیله یعنی هستم حکیم سوزنی بیت هیم به پله
بیکی زیك سپندان کم * بپله بدی اندرهزار چندانم ج مم النون * هاچانیدن ج فتح حیم
فارسی ایله هاچیدن لفظنك متعدیسی در ج هاچیدن ج کسرحیم فارسی وسکون یای
تحتانیله قاورمق یعنی قورومق ج هارویدن ج ضم زاءفارسی وکسریای تحتانی اولی
وسکون ثانیه ایله بمعنی حیرت زده وفرومانده اولمق کذافی المجمع ج هازیدن ج کسرزاء
معجمه وسکون یای تحتانی وفتح دال مهمله ایله بمعنی تکریستن وکریستن کذافی المؤید
ج هاماوران ج بمعنی هماور ودخی برولایت اسمیدر کذافی المجمع ج هامون ج ضم میمله
بمعنی دشت پهناور شیخ سعدی بیت زدریای عمان برآمد کسی * سفر کرده هامون ودریا بسی

تحفة الاحبابده بمعنی صحرا وزمین نشیب که مانند دامن کوه شرفنامه ده زمین شیار کرده وکلوخ
وادات الفضلاده ومؤید الفضلاده بمعنی زمین کلوخ لاخ مسطوردر اما اصحی طاغ اراسنده واقع
اولان دوزیر معناسنه در ﴿ هامیان ﴾ سکون میم وفتح یای تحتانیله بمعنی همیان یعنی طغارجق
لامعی جرجانی بیت بازرچو بازکردد ازبیم آن بود * زایرش راکه بکسلدش هامیان میان *
﴿ هان ﴾ اوج معنایه کلور اول کلمهٔ تنبیه در آکاه اول وتیز اول معناسنه خواجه سلمان بیت
خاست هوای صبحدم جان بتن پیاله ده * هان که پیاله میدهد جان بهوای صبحدم * ثانی کلمهٔ
تسکین در طوردیجك یرده هان دیرلر بودخی معنای تنبیهه یقیندر استاد بیت کردم براوج
برج مه خویشتن طلوع * هان ای حکیم طالع مسعود من نکر * ثالث کلمهٔ تحذیردر صاقن
دیجك یرده هان دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت هان بااورا حریفی کم کنید * چونکه
کاواردکده محکم کنید * حکیم سنایی بیت هان هان تا تراچو خود نکند * مشت ابلیس وزهرهٔ
طرار ﴿ هاون ﴾ معروف ترکیده دخی هاون دیرلر ﴿ هپیون ﴾ سکون باء فارسی وضم یای
تحتانیله بمعنی افیون شاه ناصر خسرو بیت دادکن ارنام نیك خواهی ازیراك * عقل تراهزل
دشمنست چو هپیون ﴿ هچیدن ﴾ کسر جیم فارسیله اینجنمك ودخی اسنمك وقیونك دریسن
یوزمك معنالرینه در ﴿ هدیان ﴾ فتح دال مهمله ویای تحتانیله بیهوده کفتار وبیمعنی کلمات
معناسنه شاعر بیت مثال چین جبین خیال بیمعنی * مثال زاده طبع زمانه پرهدیان *
﴿ هدیهٔ دندان ﴾ اول آقچه درکه فقرایه بعد الطعام احسان اولنور مزد دندان دخی دیرلر
کذا فی المؤید ﴿ هرین ﴾ کسر راء مهملهٔ مشدده وسکون یای تحتانیله بمعنی هرا یعنی آواز
کذا فی المؤید ﴿ هزاران ﴾ جمع هزاردر وهزار ایکی معنایه در اول بیك عدددر ثانی بلبله
بکزر برخوش آواز قوشدر بو ایکی معنایه بدر الدین کاشی بیت کلستان جوانی چو از سر کرفت
هزاران هزاران نوا بر کرفت ﴿ هزاردستان ﴾ کیمی بلبل دیدیلر وکیمی ده بلبله بکزر برخوش آواز
قوشدر دیدیلر رومده قاره طاوق دیرلر ﴿ هزمان ﴾ سکون زاء معجمه وفتح میمله هرزمان
دیمکدر حکیم اسدی * مثنوی * نکر تا بتندی دل اندر جهان * نباشی بر واندر این نهان *
که کیتی یکی نغز باز یکرست * که هزمان بتو بازی دیکرست ﴿ هستان ﴾ بمعنی هست
حضرت مولانا قدس سره بیت این جهان نیست چون هستان شده * وان جهان هست پس
پنهان شده ﴿ هستودان ﴾ سکون سین مهمله وضم تاء مثناة ایله آذربایجان پادشاهلرندن
بر پادشاهك آدیدرکه پدرینه امیر جملان دیرلر حکیم قطران ارموی نك ممدوحی ایدی بو بیت آکا
یاپدوغی قصیده دندر بیت هرکرا یزدان دوکیتی داد خواهد جاودان * خدمت درکاه شاهنشاه
هستودان کند ﴿ هشت دهان ﴾ کل خیری معناسنه مرویدر اما اختیارات بدیعیده عود
هندی معناسنه مرویدر ﴿ هشتکان ﴾ سکون شین معجمه وتاء مثناة وفتح کاف فارسیله سکزر
تقسیم اولنمش نسنه یه دیرلر وسکزر سکزر معناسنه ده کلور ﴿ هشت کردن ﴾ اغزاوتدرمك
ابو المعانی بیت هشت کردد بلبلان شام وسحر * دیده ام درباغ درهنکام کل ﴿ هشتیدن ﴾
سکون شین معجمه وکسر تاء مثناة ایله بمعنی هشت کردن ﴿ هشن ﴾ بوزن پشن بمعنی همت
کردن وهمته دخی دیرلر میر نظمی بیت بمیدان مردی شود چون پشن * که باشد جوانمرد

جوانمرد وصاحب هشن ﴿ هفت برادران وهفت داذران ﴾ کلاهما بمعنی بنات النعش یدی
یلدزدرکه ترکیده یدیکردیرلر هفت اورنك وهفتورنك دخی دینلور ﴿ هفتخوان ﴾ رستمك مشهور
اولان مخصوص جنکیدر شهنامه ده تفصیل اولنمشدر مرور ایام وکثرت استعمالله هرجنك عظیمه
علم اولمشدر خواجه سلمان بیت سفرهٔ انداختی کاوازهٔ آن شمع را * سیر کردد قصهٔ شیرین
وحرب هفتخوان ﴿ هفتمین ﴾ اکرچه یدنجی دیمکدر اما فلك زحله علم اولمشدر ﴿ هفتورنك کهین
کسر کافله بنات النعش اصغر ﴿ هفتورنك مهین ﴾ کسر میمله بنات النعش اکبر بونلر ایکی یلدزدر
ثوابت بیننده علم هیأتدن حصه مند اولانلر بیلورلر ابو المعانی درنعت شریف بیت بخدمت
حرمش کر کند فلك شاید * بهفتورنك کهین وبهفتورنك مهین ﴿ هلوچین ﴾ ضم لام وکسر
جیم فارسی وسکون یای تحتانیله صالنجقدرکه اطفال براغاجه ایپ باغلیوب اراسنه بر تخته
پاره سن قیوب اوزرینه اوتورب صالنورلر یالکز هلو دخی دیرلر ﴿ هلیون ﴾ سکون لام وضم
یای تحتانیله مارچوبه که هیلوم دخی دیرلر ﴿ همان ﴾ ایکی معنایه در اول آنجق معناسنه ثانی
آنجلین معناسنه که لفظ مرکبدر هم ایله آندن اما معنای اولده لفظ مفرد اولسه جائزدر چغتای
لساننده اوق دیرلر آنك کبی دیمك اولور ﴿ هماوران ﴾ فتح میم وواو وراء مهمله ایله نام ولایت
شامدرکه هاماور وهاماوران وهماور دخی دیرلر ﴿ هماون ﴾ فتح واو ایله ولایت خراسانده
بر طاغ آدیدر حکیم فردوسی بیت دوروز این یکی رنج بر تن نهیم * که دیده بکوه هماون نهیم
حکیم قطران ارموی بیت بیچاره عدو بر تو کند سود بچاره * کر کوه هماون بتوان سود هماون *
﴿ همتان ﴾ فتح میم وتاء مثناة ایله سز ودخی جمله کز دیمك معناسنه در میر نظمی بیت که همتان
کر آیی کنون در برم * نکرداندم رو رود کر سرم ﴿ همچنان ﴾ آنجلین وآنك کبی معناسنه که
اصلی همچون آن ایدی تلفظنده نوع ثقلت اولمغین واو حذف اولندی ﴿ همچنین ﴾ بونجلین
وبونك کبی معناسنه در بونك دخی اصلی همچون این ایدی واوی والفی حذف اولنمشدر وچغتای
لساننده آنداق وموندا ق دیرلر آنك کبی وبونك کبی دیمك اولور لفظ داق کانه ادات تشبیه در
﴿ همچون ﴾ کلمهٔ تشبیه در لکن یالکز معنی افاده ایتمز لابد ترکیبه محتاجدر کانه مبتدادرکه خبره
محتاجدر مثلا همچون دیکران وهمچون بندکان دیرلر دیکران وبندکان کویا خبری اولور عربیده کی
مثل کبی چغتای لساننده چاغلیغ دیرلر فلان چاغلیغ فلان مثللی دیمك اولور سبعهٔ سیاره ده
مناجات محلنده میر علیشیر بیت کرمینك کنجی یوز جهان چاغلیغ * بحر فضلینك مینك
آسمان چاغلیغ ﴿ همداستان وهمدستان ﴾ کلاهما بمعنی راضی وهمراز مثال اول
استاد * قطعه * جهانا چه بد مهر وبد خو جهانی * چو آشفته بازار بازارکانی * بدرد کسان
صابری اندرون * ببدنامی خویش همداستانی * مثال ثانی حکیم نزاری قهستانی بیت
روزکارم صرف شد در انتظار وصل وازتو * دست باید شست اکر همداستان روزکاری ﴿ همدیدن
سکون میم ویای تحتانی وکسر دال مهملهٔ اولی وفتح ثانیه ایله شویله که دیمك معناسنه در
﴿ همروشدن ﴾ ضم راء مهمله وواو معروف ایله مقابل اولمق معناسنه میر نظمی بیت
اکر پهلوانی بهمروشویم * به پیش اجل را برابر رویم ﴿ همشین ﴾ سکون میم وکسر شین
معجمه ایله همنشین لفظندن اختصار اولنمشدر ﴿ همعنان ﴾ همراه وهمسوار معناسنه در

ابو المعانی بیت بهر جا رود همعنانش ظفر * سلحدار نصرت رکابدار فر ﴿ همکان ﴾ فتح
میم وکاف فارسیله ﴿ همکنان ﴾ فتح میم وکسر کاف ایله جمله سی وجمله معناسنه خواجه سلمان
مسمط * کر کم شد ستمور کران پشت چه عیبست اندران * باشد به پیش همکنان کوهر کران
یاقوت کم * سکون میمله در بویله ده جائزدر ﴿ همکن وهمکین ﴾ سکون میم وکسر کاف
فارسیله رفیق وقرین معناسنه در ﴿ همنشین ﴾ هم مجلس وهم صحبت معناسنه شمس فخری
بیت اکر قلم زجوار کفت کهر پاشد * سزد که کیرد همشین همنشین آرنك ﴿ همیان ﴾
سکون میم وفتح یای تحتانیله ایکی معنایه در اول کیسه ومیشین طغارجق وچانته ثانی بمعنی
کمراه امیرخسرو بیت تو باش نازك وسرمست عشق چند روی * که نازکیست بهمیان ومستی
اندر جام ﴿ همیدون ﴾ کسر میم وسکون یای تحتانی وضم دال مهمله ایله بمعنی هم اکنون
وهمچنین لامعی جرجانی بیت زروم امسال با اقبال وپیروزی وفتح آمد * همیدون سال
دیکر با سرور از قندهار آید * وهمیشه معناسنه شاکر بخاری بیت باتش درون بر مثال
سمندر * همیدون باب اندرون چون نهنکا ﴿ همیشك جوان ﴾ براوتدر خزانی اولماز دائما
تر وتازه طورر ترکیده قیاقوروغی عربیده حی العالم دیرلر نفعی وافر وخاصه سی چوق براوتدر
﴿ همین ﴾ آنجق وشویله دیمك معنالرینه در ﴿ هنبان ﴾ سکون نون وفتح باء موحده ایله
بمعنی انبان یعنی طغارجق کذا فی المجمع ﴿ هنجیدن ﴾ سکون نون ویای تحتانی وکسر جیمله
قیون دریسن یوزمك عربیده سلخ دیرلر ودخی کرنمك وطوغره مق معناسنه ﴿ هنکیدن ﴾
سکون نون ویای تحتانی وکسر کاف فارسیله هنك مرقوم معنالرینك مصدریدر ﴿ هن ﴾
بمعنی منت استاد رودکی بیت کر همه نعمت یکروز بما بخشد * ننهد منت برما پذیر دهن *
عربیده نون مشدده ایله ایکی معنایه در اول دیشی دوه نك چغرمسی ثانی آدمك آغلمسنه دیرلر
﴿ هواسیدن ﴾ کسر سین مهمله وسکون یای تحتانیله دوداق تیسرمك که حمادن وقورقودن
واقع اولور میرنظمی بیت هواسید لب راز بیم وهراس * فرو آمده لشکر بی قیاس ﴿ هوکان
فتح کاف فارسیله بقراج که باقردن ایدرلر قولبی اولور وبعضی سنك قپاغیده اولور ﴿ هون ﴾
فتح واو ایله زمین زراعت که طپراغی نرم اولمیوب قوری کسك اولور شرفنامه ده زمین شیار کرده
با کلوخ وادات الفضلاده زمین کشت کلوخ دار معناسنه در عربیده بمعنی آرام وآهستکی
﴿ هیالیدن ﴾ فتح یای تحتانی اول وسکون ثانی وکسر لامله بمعنی هراسیدن یعنی قورقمق
میرنظمی بیت هیالید از تیغ وکرز یلان * نمانده قرارش درونیم آن ﴿ هیون ﴾ ضم یای
تحتانی وواو معروف ایله اشتر جمازه یعنی محمل دوه سی شمس فخری بیت چه التفات اکر همتت
باشتر راست * چه کمترینه عطا باشدش هزار هیون * حکیم ناصر خسرو بیت مرکب شعر
وهیون علم وادب را * طبع سخن سنج من عنان ومهارست * نسخهٔ وفایی ده بمعنی اشتر بزرك
شیخ سعدی بیت تراکوه پیکر هیون میبرد * چه دانی که برما چه شب میرود * مجمع الفرسده
هجین دیدکاری دوه یه دیرلر حکیم فردوسی بیت هیونی فرستیم نزدیك شاه * دلش بر فروز
وفرستد سپاه ﴿ مع الواو * هاژو ﴾ ضم زاء فارسیله هاژ مرقوم معناسنه یعنی دمبسته
وحیران که هاژه دخی دیرلر ﴿ هاو ﴾ نعره اوروب دشمنه حمله ایتدکده هاوهاو دیو چاغررلر شیخ

شیخ آذری بیت چه سود آذری اقرار آنکسان که بحشر * زهول هاویه افغان بر آورند که هاو
مولانا هاتفی در تیمورنامه بیت سنانها کرفتند از هاوهاو * نهادند در سینه ها کاوکاو ﴿ هرو ﴾
سکون راء مهمله ایله دلیر وبهادر معناسنه عربیده بمعنی زدن ﴿ هزارتو ﴾ فتح زاء معجمه وسکون
راء مهمله وضم تاء مثناة ایله ترکیده قرق بایر دیدکاری که قیونك شیردانی ایچنده اولور عربیده
حفث وقبه دخی دیرلر ﴿ هستو ﴾ سکون سین مهمله وضم تاء مثناة ایله ایکی معنایه در اول
بمعنی خستو یعنی فقر حکیم اسدی بیت بهستیش هستو شوی از نخست * اکر خویشتن را
شناسی درست * ثانی حقیقت اشیا معناسنه در کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ هشو ﴾
ضم شین معجمه ایله بمعنی مغز که عربیده لب دیرلر ﴿ هلاکو ﴾ ضم کافله جنکیز خان احفادندن
بر ذی قوت وذی شوکت پادشاه ایدی آخر خلفاء عباسیون معتصم خلیفه زماننده وزیری
ابن علقمی وساطتیله مزبور هلاکو بیحد وبیحساب تاتار عسکریله بغداد اوزرینه کلوب خلیفه یی
اخذ وقتل ایدوب نیجه بیك بیکناه مسلمانلر تاتار النده قتل اولنوب بغداد شهرین خراب ایدوب
کتدوکی تواریخده مسطوردر شیخ آذری واویه قصیده سی مطلعنده بیت هر صبح چو در پرده رود
خسرو هندو * براوج رسد کوکبهٔ چتر هلاکو ﴿ هلو ﴾ ضم لامله صالنجق که اطفال بنوب
صالنورلر ﴿ هلیو ﴾ کسر لام وسکون یای تحتانیله سپید معناسنه در کذا فی المؤید ﴿ همچو
کلمهٔ تشبیهدر کبی معناسنه ﴿ همرو ﴾ سکون میم وفتح راء مهمله ایله بمعنی همراه یعنی یولداش
ایکی کمسنه معاکیدنجه بر برینه همرو اولورلر ابو المعانی بیت زدود آه دلم تیره کشت روی جهان
چنانکه سایهٔ من هم نشد بمن همرو ﴿ همزانو ﴾ سکون میم وفتح زاء معجمه وضم نونله برابر اوتورمق
وله بیت کی شود یارب که باشد یار همزانو مرا * سر بصحرا داده چندین دیدهٔ آهو مرا ﴿ همو
او دخی معناسنه اصلی هم او ایدی استخفافا الفی حذف اولندی کمال خجندی بیت دوش در خانه
ماماه فرو آمده بود * خانه روشن شد ودیدیم همو آمده بود ﴿ هو ﴾ بوزن نو بمعنی ریم سپید
یعنی بیاض ایریك کذا فی فرهنك میرزا اما کتاب السامی فی الاسامیده جراحت صولنمق
معناسنه که * این جراحت را هو برده است یعنی آب در اندرونش افتاد ﴿ هوو ﴾ ضم واو
اول ایله برکشینك تحت نکاحنده اولان ایکی عورت بر برینه هو وهوو و یاشندواوسن ووسنی
وانباغ دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ هیاهو ﴾ های هوی که جنك ایچنده واقع اولور
مولانا هاتفی بیت چو از آب آمون کذشت آن سپاه * بر آمد هیاهو زماهی بماه ﴿ هیلو ﴾
سکون یای تحتانی وضم لامله بمعنی کردکان بازی که چارمغز بازی وهیلوی دخی دیرلر ﴿ مع الهاء
﴿ هاژه ﴾ فتح زاء فارسیله دمبسته وحیران معناسنه در ﴿ هاکره وهاکله ﴾ کلاهما
بسکون الکاف وفتح لراء المهمله ولامله پلتك یعنی لسانده لکنت اولان آدمه دیرلر عربیده الکن
دیدکاری تاریخ معجم مؤلفی بیت بدور معدلتش رهزنان لطف از بیم * شدند هاکره از کاف
کاروان کفتن ﴿ هاله ﴾ بوزن ناله بش معنایه کلور اول حلقه ودائره که آیك اطرافنده واقع
اولور بخارات ارضیه سببیله حکیم انوری * قطعه * بیاد بزم تو هر ماه آسمان دوشست *
ز آفتاب شراب وزمه پیاله کند * پس از طریق تشبه چو شکل خوان تو دید * زعکس تابش
مهتاب خوان چو هاله کند * ثانی مفسد وفتنه کار معناسنه ادیب صابر بیت رنجم همیشه

هست زدست دلاله * ولالهٔ که هست بهرخانه هاله * ثالث رنك معناسنه که عربیده لون دیرلر
وله ایضا بیت برداشت آن عروس ودر آورد پیش من * وانکیخت در برم زنکی رزدهالهٔ * رابع
قرار طوتمش وآرام بولمش خامس یاغلی چام اغاجی کبی وغیره کذا فی فرهنك جهانکیری
ﻫ هامراه ﻫ یعنی همراه کذا فی المؤید حکیم فردوسی بیت سك وکرك همسایه وهامراه *
بدندش همه سال پویان براه ﻫ هامواره ﻫ سکون میم وفتح واو وراء مهمله ایله اوج معنایه کلور
اول برابر ویکطریق ثانی همیشه ودائما معناسنه فخر کرکانی بیت پری رویان کیتی هامواره
شده بر بزمکاه اونظاره * ثالث دوز نسنه عربیده سطح مستقیم معناسنه که هاموار وهموار
وهمواره دخی دینلور ﻫ هاون دسته ﻫ معروف هاون الیدر که آنکله هاونده نسنه دوکرلر
ﻫ هاینه وهایینه ﻫ کلاهما بکسر الیاء التحتانی وفتح النون بمعنی هرآینه یعنی البته کذا فی
فرهنك میرزا ابراهیم ﻫ هتشه ﻫ سکون تاء مثناة وفتح شین معجمه ایله بمعنی یخ یعنی بوز میرنظمی
بیت مکر سالی جهان ازشدت برد * کرفته آب هتشه سختیٔ سرد ﻫ هجده ﻫ سکون جیم
وفتح دال مهمله واظهار هایله مراتب اعداد ده اون سکز عدددر ﻫ هدیه ﻫ سکون دال
مهمله وفتح یای تحتانیله معروف حکیم فردوسی بیت کز اول فروغی چنین هدیه داد * همین
آتش آنکاه قبله نهاد ﻫ هرآینه ﻫ سکون راء مهمله ایله البته دیمکدر عربیده لابد معناسنه
خواجه سلمان بیت کر بنکرد عروس جمالت درآینه * خودبین شود هرآینه آن به که ننکرد
ﻫ هرته ﻫ سکون راء مهمله وکسر تاء مثناة واظهار هایله بمعنی هرطرف ابوالمعانی بیت هرته
مرا نظر نکند ازکمال جود * کردد بهانه درنظرش پردهٔ حجاب ﻫ هرزجه ﻫ برنوع طعامدر
بغرسغی قیمه ایله طولدیروب یاغده قاوررلر عربیده حویه دیرلر ﻫ هرزه ﻫ باطل ویاوه
وبیهوده سوزده وغیریده استعمال ایدرلر ﻫ هرشه ﻫ سکون راء مهمله وفتح شین معجمه
واخفاء هایله عربیده لبلاب دیرلر برنوع صرمشقدر کذا فی البدیعی ﻫ هرکاره ﻫ سکون راء
مهملهٔ اولی وفتح کاف وراء ثانیه ایله طنجره معناسنه کتاب السامی فی الاسامیده بمعنی پاتیله که
عربیده هیطله دیرلر وفرهنك جهانکیریده بمعنی دیك سنك یعنی طاش چولمك حکیم فردوسی
* مثنوی * بیامد زن ازخانه باشوی کفت * که هرکاره وآتش آور نهفت * کنون تابدوشم من
ازکاوشیر * تو این کار هرکاره آسان مکیر ﻫ هروانه ﻫ سکون راء مهمله وفتح واو ونونله ایکی
معنایه در اول بیمارخانه که دارالشفا معناسنه شمس فخری * قطعه * دشمنش کرچه آدمی
شکلست * هست کمتر بسی زپهنانه * هست دیوانه حکم کن که شها * تابرندش بسوی هروانه
ثانی عقوبت خانه که آنده اشکنجه ایدرلر حکیم فردوسی بیت بفرمود کین را بهروانه که *
برند وکنیدش هم آنجا تبه * تحفة الاحباب صاحبی بمعنی بیمارخانه دیوب فردوسینك مرقوم
بیتنه متمسك اولمش ﻫ هره ﻫ فتح راء مهملهٔ مشدده ایله زنانك موضع معهودی فرخی بیت
هرهٔ کرد چون شکافته داشت * لیك ازحرزها شکافته داشت ﻫ هریسه ﻫ معروف
ومشهور طعامدر ﻫ هریوه ﻫ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله مختلط سیم ایله التون
مسکوك غیر مسکوك نه اولورسه میرنظمی بیت هریوه سیم وزر احسان کردد * که نزدش خاك
وزر یکسان کردد ﻫ هزارچشمه ﻫ برعلتدر فضلات دمدن عارض اولور ابتدا چبان کبی چقوب

چقوب جابجا دلکلر اولور عربیده اطبانمله دیرلر صعب علتدر ﻫ هزارخانه ﻫ هزارتو
دیدکاری که قیونك شیردانی ایچنده اولاندر کذا فی المجمع ﻫ هزاردانه ﻫ براوتدر اعشاب
قسمندن اصطلاحده تسبیحه دیرلر میرنظمی بیت هزاردانه که کرده کردن آویز * ولی درزیر
خرقه فتنه انکیز ﻫ هزارینه ﻫ ایکی معنایه در اول زرخالص العیار ثانی زرمغشوش اضداد
قبیلندندر ﻫ هژیره ﻫ کسر زاء فارسی وسکون یای تحتانی وفتح راء مهمله ایله بمعنی خوب
ونیکو که بخیر وبخیره وهژیر دخی دیرلر استاد منوچهری بیت دست بمی شاه راودل بهژیران
دیده بروی نکوی وکوش بقوال * حکیم قطران ارموی بیت همیشه وعدهٔ اونادرست وناز
درست * همیشه عادت اوناهژیر وروی هژیر ﻫ هژینه ﻫ کسر زاء فارسی وسکون یای
تحتانی وفتح نونله خرج یومیه که نفقه معناسنه در کمال اسمعیل بیت درجمع مال عمر هژینه
چه میکنی * زیرك نبود آنکه زرافزود وعمر کاست * مجمع الفرسده زاء معجمه ایله روایت اولنمش
کتاب السامی فی الاسامیده خرج زن که مأکولات ملبوسات وسائر لازمات کبی اما خرج
ومصرف معناسنه تصحیح اولنمشدر حکیم فردوسی بیت هژینه باندازهٔ کنج کن * دل ازبستیٔ
کنج بی رنج کن ﻫ هستره ﻫ سکون سین وفتح تاء مثناة وراء مهملتین ایله دوه اوزرینه قونیلان
چوال که ایچنه کرپچ ویاغیری نسنه قورلر کذا فی المجمع ﻫ هشیله ﻫ کسر شین معجمه وسکون
یای تحتانی وفتح لامله برنوع قلیه در طاوق ویمرطه ایله ایدرلر ﻫ هفتدانه وهفدانه ﻫ کلاهما
بسکون الفا عاشورا آشی که انواع حبوبات ایله بشوررلر ﻫ هفتده ﻫ سکون فا وتاء مثناة
وفتح دال مهمله واظهار هایله بمعنی آراسته وزیور کرده کذا فی المجمع ﻫ هفت دزده ﻫ نرکسك
اعلاسی که صدبرك دخی دیرلر عربیده عبهر ومضعف دخی دیرلر ﻫ هفتکانه ﻫ سکون فا
وتاء مثناة وفتح کاف ونونله یدیشر ویدی دانه دیمك اولور میرنظمی بیت ازسپاه کران ولشکر
شاه * هفتکانه بیامدند ناکاه ﻫ هفته ﻫ معروف ایام اسبوع معناسنه در ﻫ هفده ﻫ
سکون فا وفتح دال مهمله واظهار هایله اون یدی عدددر ﻫ هلهله ﻫ سکون لام اول وفتح ثانی
وهایله اول صدایه دیرلر که زنان سور سرورلرده لی لی دیو چغررلر عربیده زلغت دیرلر حکیم صاحب
درقسمیه بیت بشور هلهلهٔ نازپروران عرب * بسور ولولهٔ کلرخان سیمعذار * میرنظمی
بیت وقت زادن هلهله رامیدهند * وقت مردن ولوله رامیزنند ﻫ هله ﻫ فتح لامله بمعنی باری
وقو معناسنه واقناع معناسنه ده کلور حضرت مولانا قدس سره بیت هله عاشقان صادق
مروید جز موافق * که سعادتیست سابق زدرون باوفایی ﻫ هلیله ﻫ ادویه دندر ایکی نوع
اولور بری سرخ وبری زرد اولور ﻫ هماره ﻫ فتح میم وراء مهمله ایله اوج معنایه در اول بمعنی
اندازه ثانی حساب معناسنه درکه اماره دخی دیرلر ثالث مخفف همواره در حضرت مولانا
قدس سره * مثنوی * خیرکن ماخلق بهر ایزدت * یا برای راحت جان خودت * تاهماره
دوست بینی درنظر * دردلت باید زکین ناخوش صور * کمال اسمعیل بیت مرکب اقبال توهماره
بزین باد * پایهٔ قدرت زبرچرخ برین باد * شمس فخری بیت زخانهٔ تو موافق کند همیشه
طرب * زخنجر تو مخالف بود هماره شمان ﻫ همپله ﻫ سکون میم وکسر باء فارسی وفتح لامله
ترازو کفه سی برابر دیمك معناسنه در همسنك کبی مولانا هاتفی بیت بمیدان دوهم پله هندو وترك

به نیرو بازوی ورای ستزك ﴿ همخواه ﴿ سکون میم وفتح خاء معجمه وواو معدوله ایله برآرزو
وبرمطلبه اولنلره دیرلر مثلا برمنصبه طالب ویاخود برمکانه متوجه ویابر متاعه مشتری اولانلر
یونلره بکر رنه اولورسه ﴿ همراه وهمره ﴿ کلاهما بسکون المیم وفتح الراء المهمله یول یولداشی
﴿ همرفشنه ﴿ سکون میم وفاو وفتح راء مهمله ایله اول آته دیرلرکه درت یاشنی تمام ایدوب
بشنه کیرمش اوله بعض فرهنکلرده فایرینه واوایله مروید رعربیده قارح دیرلر فتح قاف وکسررا
وسکون حایله کذا فی المجمع ﴿ همکاسه ﴿ برحجره ده ساکن اولوب اکل وشرب بلری بیرده اولنلره
دیرلر ابوالمعانی بیت شدن همکاسه بهتر باسکانرا * ازان نادان که دوستی راند ارد ﴿ همواره ﴿
یعنی همیشه ودائما که هماروهموارو همواره دخی دیرلر ﴿ همه ﴿ اپکی معنایه در اول جمله معناسنه که
اصلی همه در آخرنده کی ها معنای اصلی عامه دن معنای خاص علمیته نقل ایچوندر ثانی بعنی
جمله منقولدر معنای اولنه عربیده کل وجغتای لسانده اسرو دیرلر واسرونك برمعناسی دخی
محل مبالغه ده غایتله دیمکدر بواپکی معناسیده ذکر اولنمشدر میرعلیشیر بیت کمند زلفونك
آراسا لماپیچ وتاب اسرو * کونکل شکنجه سیکا ایشماکیل طناب اسرو * همه نك اصل
معناسی بارچه درکه دوکلی دیمکدر سبعهٔ سیاره ده معراج وصفی اولنده بیت بارچه نینك
باشی اوزرا اولماق آج * سنکا تاج ایتدی لیلة المعراج * وباری دیرلر هیسی دیمکدر فرهاد
نامه ده پادشاه وصفنده بیت شهی کیم ثینکری دین بی سعی وکوشش * باری شهلاردین
آرتوق تابتی بخشش ﴿ همیشه ﴿ دائما معناسنه شاعر بیت همیشه بادعداوت میان کبر
ویهود * زهرطرف که شود کشته سود اسلامست ﴿ هنجاره ﴿ سکون نون وفتح جیم وراء
مهمله ایله عمناك والمناك معناسنه در ﴿ هنکامه ﴿ سکون نون وفتح کاف فارسیله هم جمع وهم
مجمع معناسنه کلور شیخ آذری * مثنوی * باك آید زشهرهای جهان * آنچه شهری ندیده
باشد آن * خلق آنجاستوند هنکامه * بازکویند ازان بشهنامه * وغلبه وشورش معناسنه
ملك قمی بیت چنان برهم زدی هنکامهٔ روزقیامت را * که اکثرنامهٔ اعمال مردم درمیان کم شد
ومعرکه وغوغامعناسنه شاعر بیت تنهانه همین معرکهٔ من بتوکرمست * هنکامهٔ صد سوخته
خرمن بتوکرمست ﴿ هوازه ﴿ فتح زاء معجمه ایله بمعنی ناکاه ترکیده آکسرین دیرلر ﴿ هواسیده
کسرسین مهمله ایله تبسرمش طوداق که یعنی قانی کیدوب خشك وکندم کون اولمش اوله
کذا فی المجمع ﴿ هوره ﴿ سکون واو وفتح باء موحده وراء مهمله ایله بمعنی واله وحیران خواجه
عبدالله انصاری قدس سره طبقات نده ذکر ایدرکه * چون شبلی بمصر میشد کذروی برشیخ
بایعقوب میدانی بود پذیرهٔ شبلی آمد وی آن وقت نبوی فرازاین کار میکویست واوّل ارادت
وی بود مرد فربه بود شبلی دست برروی فرود آورد کفت خیرك الله خدای ترا هوره کناد بایعقوب
کفت آمین ﴿ هوه جوه ﴿ فتح واو وضم جیمله بمعنی شنکار مرقوم ﴿ هیکله ﴿ سکون یای
تحتانی وفتح کاف ولامله براوتدرحیکله دخی دیرلر ﴿ هیله ﴿ سکون یای تحتانی وفتح لامله بمعنی
صاحب خانه ﴿ مع الیاء التحتانی * هانی ﴿ کسرتاء مثناة ایله توران زمینده برطائفه واردر
آنك آدیدر مولانا هاتفی بیت یسارش باین کیخسروی * ستد ازهاتفی ومولتانی قوی *
﴿ هادوری ﴿ ضم دال وکسرراء مهملتین ایله برفرقه کدالردرکه دربدرکزوب ابرام ایله جروسوال

وسوءال ایدرلرحکیم سنایی بیت دعوی ده کنند ولیکن چو بنکری * هادوریان کوی وکدایان برزنند
اثیرالدین اخسیکتی بیت معیشتی که نه باعزت وقناعت آن * بهردری نروم چون کدای هادوری
﴿ هامی ﴿ کسرمیمله سرکشته وسرکردان معناسنه درکذافی فرهنك جهانکیری ﴿ هانی ﴿
کسرنونله لغت پهلویدر معناسی پنشین دیمکدر تاریخ طبریدن منقولدر ﴿ هایاهای ﴿ شور
وغوغای اهل ماتم ﴿ هایاهوی ﴿ شور وغوغای ارباب طرب که میزبانی عروس محلنده اولور
بواپکی لغتك مثالی حکیم انوری بیت فلك ازمجلس انس تو پرازهایاهوی * عالم ازکریهٔ خصم تو پر
ازهایاهای ﴿ هری ﴿ اول مزروعات دشتی درکه یاغمور دن صولنورکذافی فرهنك میرزا ﴿ هرجایی
مکان ومقری معین اولمین آدم وبی وفالقله معروف اولانه ده دیرلر ﴿ هزارتوی ﴿ قیمون شیرداننده
اولان نسنه که هزارتوو هزارخانه دخی دیرلر ﴿ هزارمیخی ﴿ نکنه لو جامه کرك فاخر اولسون
خواجه سلمان بیت دوتایی فقرا جامه ایست کزعظمت * هزارمیخی افلاك آستریابی *
کرکسه خسیس اولسون جامهٔ درویشان کبی مراد دیکشی چوق اولمقدر وله ایضا بیت این
دلق هزارمیخی ازتو * پوشیده بخانقاهت افلاك ﴿ هستی ﴿ سکون سین مهمله ایله وارلق
مقابلی نیستی در اصلی هست در آخرنده کی یا یای وصفیه در وکاهی مصدریه اولور بورباعیدن
مفهومدر * رباعی * ازرفته قلم هیچ دکرکون نشود * وزخوردن غم آنچه جکرخون نشود
کردرهمه عمرخویش خونابه خوری * یکقطره ازآنچه هست افزون نشود * آخرنده کی یا
اواخر کلمه یه لاحق اولان یالردندرکه مدلولنك وصفیتن افاده ایدروکاه اولورکه هست مجرد
رابطه معناسنه اولان است یرینه استعمال اولنور ﴿ هکوی ﴿ سکون کاف وکسرواو ایله
یعنی سرکشته وپریشان حال ضم کافله مجمع الفرسده شراب معناسنه در وتردد معناسنه ده
اولور کذافی الاداة ﴿ هلیوی ﴿ کسرلام وسکون یای تحتانیله هولك مرقوم معناسنه درکه
آنکله صواوزرنده اوینارلرکذافی المجمع ﴿ همجای ﴿ یعنی همشهری ﴿ همچی ﴿ فتح میم
وکسرجیمله همچ مرقوم معناسنه در ﴿ همشوی ﴿ سکون میم وواو وضم شین معجمه ایله
برآدمك تحت نکاحنده اولان عورتلره دیرلر میرنظمی بیت زن دنیاشود همشوی زنرا * کشد
البته شویش بی محابا ﴿ همکی ﴿ فتح میم وکسرکاف فارسیله جمله سی دیمکدر اولور ﴿ همی ﴿
برکلمه درکه اوائل افعال ومضارعه داخل اولور حال معناسن افاده ایدروکاهی تقریر ایچون ایراد
اولنور شاعر بیت همی تابکردانی انکشترین * جهانرا دکرکون شوددا وری * ترکیده کی
مقرر میدر معناسنه استفهام کبی اولور کاهی اواخر کلمه ده دخی واقع اولور شاعر بیت بادجوی
دولتان آید همی * بوی یارمهربان آید همی ﴿ همیشکی ﴿ مداومت معناسنه در ﴿ هنی ﴿
کسرنونله یعنی کوارنده یعنی سکیجی شیخ سعدی بیت مطلب کرتوانکری خواهی * جزقناعت که
دولتیست هنی ﴿ هوازی ﴿ کسرراء مهمله ایله ﴿ هوازی ﴿ کسرزاء معجمه ایله
کلاهما بمعنی ناکاه استاد فرخی بیت هواری مراکوید این شکرین لب * که ای عاشق اندر
سخن زرت بنکر * وله بیت هوازی درآمد مرا آن جوانکار * مرا تنك بکرفت اندر کنار *
بعض فرهنکلرده بی عقل معناسنه مروید رفرهنك میرزاده یعنی بیخبر استاد فرخی بیت بمهمان
هوازی شادکردم * زدست رنج غم آزادکردم ﴿ هوای ﴿ اپکی معنایه در اول لغو سو دیعنی

بی اصل کلام ثانی بر نوع فشنکدر یا قنجه هوایه چقار ﴿ هولی ﴾ سکون واو وکسر لامله طای که
هنوز ایراورلمامش اوله وزبان هندیده آهسته معناسنه در وضمه ایله ینه هندی لساننده عبد
معناسنه در ﴿ هیلوی ﴾ سکون یای تحتانی وضم لامله بمعنی کردکان بازی یعنی قوز اویناق
چارمغز بازی وهیلو وهولك دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ هی ﴾ کسر یای تحتانی
ولی وسکون ثانیه ایله بمعنی هستی حکیم سوزنی بیت خانمان سازا کرهی مردم * وچر
امرغان مکن نشیمن خویش ﴿ هی هی ﴾ ایکی معنایه در اول بیوك شراب قدحی که آنکله آخر
بزمده طلو ایچلور ثانی های وهوی معناسنه در ﴿ هی ﴾ بوزن می وکی ایکی معنایه در اول لغت
دریده بمعنی هست وزبان هندیده دخی بو معنایه در حضرت مولانا قدس سره بیت کفت
یارب کر ترا خاصان هیند * که مبارك دعوت وفرخ پیند * حکیم سوزنی بیت هیم به پله نیکی
زیك سپندان کم * به پلهٔ بدی اندر هزار سندانم * ثانی بر کلمه در که خبردار ایتمك ایچون تهدید
وتخویف یوزندن سویلنور حکیم انوری بیت خویشتن در نظرم جلوه همی داد جهان * آسمان
کفت که رسوا چکنی خود راهی * شاعر بیت خمها شکسته جام نهی بی وجود می * کردی اسیر
قهوه مراهی زمانه هی ﴿ باب الهاء المکسورة مع الالف * هرّا ﴾ فتح راء مهملهٔ مشدده ایله
ایکی معنایه در اول بمعنی ریختن یعنی دوکمك ثانی بر شهر آدیدر که هری وهرات دخی دیرلر لکن
معنای ثانی ده تخفیف رایله در نتکم بو ایکی معناده شیخ نظامی ترتیب اوزره دیمشدر بیت
بهرّای کنجش جو بدرام کرد * بپهلی زبانش هرانام کرد * بمعنی اول استاد فرخی بیت
از فراوان کردن هرّای زرامروز کشت * دیده اندر چشم هر بینندهٔ را زر عیار ﴿ هراسا ﴾ فتح
راو سین مهملتین ایله ایکی معنایه در اول اویوق که آدم صورتنده بر نسنه یاپوب حیوانات زیان
ایتمسون دیو باغ وبوستانلرده وکشت زار اورتاسنده نصب ایدرلر ثانی هراسیدن لفظندن اسم
فاعل اولور قورقیجی معناسنه میر نظمی بیت زجود لطف حق را کن شناسا * ولیکن
از عذابش شوهر آسا ﴿ هلا ﴾ حرف تنبیه در عربیده کی الا معناسنه حضرت مولانا قدس سره
بیت هرچه در پستیست آمد از علا * چشم را سوی بلندی نه هلا * شیخ عطار بیت
نفس خود را چون تو بشناسی هلا * حق تعالی را بدانی با عطا * وینه بو معنایه شاهد در
حکیم فردوسی بیت هلا تیغ وکوپالها بر کشید * سپرهای چینی بسر در کشید * بعض فرهنکده
بلی ونعم معناسنه ده مرویدر ﴿ هیجا ﴾ سکون یای تحتانی وفتح جیمله جنك وپیکار معناسنه در
میر نظمی بیت روز هیجا مرد باید استوار * با جکرداری بجا کیرد قرار ﴿ مع التاء المثناة ﴾
﴿ هرات ﴾ مشهور شهر وولایت آدیدر هرا وهری دخی دیرلر ﴿ هشت ﴾ سکون شین
معجمه ایله ایکی معنایه در اول فعل ماضی در قودی وکیچدی معناسنه خواجه حافظ بیت
در نقد عیش کوش که چون آبخور نماند * آدم بهشت روضهٔ دار السلام را * ثانی سقلق که
اکثر چوبانلر قیونی بر یره جمع ایتمك ایچون وسورب کوترمك ایچون ایدرلر ﴿ هیت ﴾ سکون
یای تحتانیله ایکی معنایه در اول غوغا وقرقشه معناسنه میر نظمی بیت از آنجا در میانش
هیت برخاست * پس آندم جنك وپیکاری که آراست * ثانی بغداد مملکتنده شط کنارنده
بر قصبه آدیدر ﴿ هیمهٔ زفت ﴾ ضم زاء معجمه ایله یوغون اودون که ترکیده طومرق دیرلر ﴿ مع

﴿ مع الجیم * هیج ﴾ سکون یای تحتانیله یباکه آنکله خرمن صاوررلر هید دخی دیرلر وبیل
معناسنه دخی مرویدر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ هیچ ﴾ جیم فارسیله ایکی معنایه در
اول مطلق معدوم مولانا جامی بیت همه هیچند وبهیچی سمرند * بلکه از هیچ بسی هیچ ترند *
ثانی بمعنی اندك استاد منوچهری بیت کر هیچ سخن کویم با تو زشکر خوشتر * صد کینه بدل
کیری صد اشك فروباری ﴿ مع الدال المهمله * هرید ﴾ سکون راء مهمله وکسر باء موحده
ایله طائفهٔ نصاری کشیشی راهب وقسیس معناسنه ویهود طائفه سنك احباری وقوم
مجوسك آتش یاقیجیلری کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ هرند ﴾ کسر راء مهمله وسکون نونله
ایکی معنایه در اول جرجان نواحیسنده برارمق آدیدر که منبعی دیارری طاغلرنده در آندن
چقوب جرجانه طوغری اقار لکن نیجه صولر دخی قاریشوب اولقدر نهر عظیم اولور که دکرمان
طاشندن ایری طاشلری یرندن قوپارر کذلك کوکلی اغاچلری دخی کوکندن چقاروب کوتورر
بر وجهله کچمك ممکن دکلدر محمود ابن یمین بیت سخن چشمهٔ چشمم که هرند یست روان *
چون هرندش بروانی سوی جرجان که برد * ثانی اصفهان مضافاتندن بر قصبه آدیدر
﴿ هند ﴾ معروف قوم ومعلوم طائفه در که ولایتلرینه هندوستان دیرلر وآنلره هندو وهندی
دیرلر کثرت استعمال ایله هند ولایتلرینه دینلمك عادت اولمش عرفی شیرازینك ترجمة الشوق
نام قصیده سنده بیت بکاوش مژه از کور تا نجف بروم * اکر بهند بخاکم کنی وکر به تتار *
دیدوکندن ولایته هند دینور ایمش بوندن ماعدا هندولره هندی دیرلر یای نسبت ایله هنده
منسوب دیمك اولور اما لفظ هندو مخصوص اول دیارك آدمیسنه دینلمك صحیحدر طالب آملی
* مصرع * هندو نبرد تحفه کسی جانب هند * دیدوکندن معلومدر ﴿ هید ﴾ سکون
یای تحتانیله یباکه آنکله خرمن صاوررلر ﴿ هیربد ﴾ سکون یای تحتانی وراء مهمله وفتح باء
موحده ایله خادم آتشکده یه دیرلر حکیم فردوسی بیت چو بر داشت پروردهٔ هیربد * سیاوش
همی بود لرزان زبد * وله بیت بریده زبانت بشمشیر بد * لبت سوخته را آتش هیربد *
﴿ هیرمند ﴾ سکون یای تحتانی وراء مهمله ونون وفتح میمله ایکی معنایه در بری خادم آتشکده
وبری دخی سرحد ولایت نیمروزده برارمق آدیدر کذا فی المؤید ﴿ مع الراء المهمله * هراهر ﴾
کسر هائین ایله توزدن هوا یوزنده طومان اولمق وحیوان سباع کمردیسی مولانا هاتفی بیت
روا رود در آمد بصد خیل شیر * هراهر بر آمد زکردون دلیر ﴿ هر ﴾ ایکی معنایه در اول
طومان که ایام شتاده واقع اولور بهاره قریب وقتلرده بخار ارضدن حاصل اولور ثانی بمعنی یخ
یعنی بوز شمس فخری بیت کردد از سردی دم اعدات * آب در تیرمه بمکه هرا * وبر کلمه در
چوبانلر قیون چغررلر وعربیده دخی ایکی معنایه در اول نام زن ثانی نام کربه در که هرّه دخی دیرلر که
کدی دیمکدر ﴿ هزبر ﴾ فتح زاء معجمه وسکون باء موحده ایله ارسلانه دیرلر عربیله مشترکدر
حکیم اسدی بیت بود سهم او دل زغران هزبر * کند کرد او خشك باران ابر ﴿ هندوبار ﴾
یعنی هندوستان خلاق المعانی بیت بخاتم تو که در پاش تا کمرکاهست * بخامهٔ که بسر میرود
بهندوبار ﴿ هندوار ﴾ سکون نون ودال مهمله وفتح واو ایله بلخ قلعه سنك آدیدر
کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ هیر ﴾ بوزن میر وشیر فرهنك جهانکیریده آتش معناسنه در

كذا فى المؤيد بو معنايى مؤيد امير معزى بيت در هيركده كرز مديح تو بخوانند * بيزار شود
هيربد از زند وز پازند * هندك زبان علمى سنده زر طلا معناسنه در يعنى خالص التون ك مع الزاء
المعجمه * هز ع سولپك وسست معناسنه ابو المعانى بيت كير مردى كه هز بود زانرو *
سر خود بيش زن شد ست فرو ك هيز ع سكون ياى تحتانيله اصلنده حمام طاسنه ديرلر بعده
استعاره طريقيله كنداده يعنى پشت اوغلانه اطلاق اولنه رق علم اولدى وجه تسميه سى ظاهرا
فهم اولنور كه حمام طاسنى بيكانه لر النده استعمال والدن اله دوشديكنه بناء مفعول اوغلان
دخى اكا مثال مستعمل اولدوغيچون هيز ديديلر اما اكثر عوام حاء مهمله ايله حيز يازارلر واوقورلر
غلطات عوامدندر شمس فخرى بيت مدام تا كه نباشد بقدر عنقا بود * هميشه تا كه نباشد
بقدر مردان هيز ك مع السين المهمله * هراس ع فتح راء مهمله ايله قورقو عربيده كى خوف
معناسنه شمس فخرى بيت مدام تا نبود ابر راز بحر هراس * هميشه تا نبود بحر راز ابر زيان *
فرهنك جهانكيريده بمعنى ترس وبيم دينلمش شيخ سعدى بيت اميد وهراسش نباشد زكس
برينست بنياد توحيد بس * حكيم فردوسى بيت بيزدان هر آنكس كه شد ناسپاس *
بدل اندر آيد زهر سو هراس ك هرس ع سكون راء مهمله ايله هر ديشى حيواندن سوددن
اول اولان آغز كه فله دخى ديرلر ك مع الشين المعجمه * هراش ع فتح راء مهمله ايله قوصمق قى
معناسنه كه شكوفه ده ديرلر شهيدى قمى بيت ازچه تو به بكند خواجه چو هر جاى رود *
قدحى مى نخورده كندى زود هراش * شمس فخرى * قطعه * حديث حاتم وكسرى زمانه
در بيحد * چنين كه در كرم وعدل شد شهنشه فاش * هزار سال بماناد كز ايادى او * فتاده است
زبس امتلا باز هراش * عربيده سكانه چنك آتمغه ديرلر ك هرش ع سكون راء مهمله
ايله زهر معناسنه در مير نظمى بيت شود شكر زدست دوست حنظل * شود هرش در دهان
خصم شكر ك هش ع صبان اوقى كه هيش دخى ديرلر ك هيش ع سكون ياى تحتانيله
اوج معنايه كلور اول بمعنى هيچ زنده پيل احمد جامى * قطعه * هر كه آمد هر كه آيد بكذرد *
اين جهان محنت سراى بيش نيست * ديكران رفتند وما هم ميرويم * كيست كو را منزلى در پيش
نيست * احمد جامى ترا پندى دهد * آخرت را باش دنيا هيش نيست * ثانى طوقنمش كتان
معناسنه در كه اكثر بلاد كجرات وولايت سند شهرلرنده طوقنور اكا كيش دخى ديرلر ك هلش ع
سكون لامله مرغ مردار خواره ديرلر كذا فى التحفه ك هيمه كش ع اودون چكيجى يعنى اودونجى
ك مع الكاف * هنجك ع سكون نون وفتح جيمله برغست ديدكلرى اوتدر كه عربيده غملول
وقنابرى ديرلر كذا فى المجمع ك هنك ع سكون نونله بمعنى پيچش شكم كه عربيده زحير ديرلر
بر علتدر وزبان هنديده صمغ درخت اشترغار كه اكا عربيده حلتيت ديرلر ك هيرك ع سكون
ياى تحتانى وفتح راء مهمله ايله بر پچه يعنى اوغلاق كذا فى المجمع ك مع اللام * هرقل ع
سكون راء مهمله وكسر قافله نام دير يعنى بر كليسا آديدر حكيم خاقانى بيت سزد كر راهب
اندر دير هرقل * كند تسبيح اين ابيات غرا ك هرول ع كسر راء مهمله وضم واو ايله حبوبات
نوعندن ماشه بكزر وباقلا اراسنده بتر بر نوع دانه در كذا فى المجمع ك هلال ع يكى آى كه اول
كيجه كورينور واستعاره طريقيله محبوبك قاشنه ديرلر ك هل ع ايكى معنايه در اول هليدن

هليدن لفظندن صيغه امردر بهل معناسنه يعنى بكذار حضرت مولانا قدس سره بيت
در كش قدح سودا هل تا بشوى رسوا * بربند دو چشم سر تا چشم نهان بينى * شاعر بيت
هل مرا تا كه پسندت ميدهم * تا بدانى زيركم با ابلهم * ثانى هيل معناسنه كه عربيده قافله
ديرلر ك مع الميم * هلام ع آب افسرده كوشت يعنى طوكمش ات صويى كه قيون وصغر
اتينك ياغلى صويندن ايدرلر تركيده پختى ديرلر حكيم شيرازى بيت آبكامه هم مصوص وهم هلام
باز برناورد وشلماب از طعام ك هيزم ع سكون ياى تحتانى وضم زاء معجمه ايله اودوندر كه هيمه
دخى ديرلر كمال پاشازاده مرحوم بونده دخى تصرف خاص ايدوب هيزم ايله هيمه نك فرقى واردر
هيزم يمش ويرر اغاجلردن اولميوب وهنوز كسلمش اولوب يرنده يا تور اوله اكا ديرلر نتكم
بو بيتدن ظاهردر بيت چو آمد بد آنكونه هيزم فراز * بدانست بالا وپست ودراز *
كسلدكدن صكره اغاجك يناجغنه هيمه ديرلر واودون چكنه هيمه كش ديرلر ديو دقايقده يازمش
ك مع النون * هيجا كردن ع هجو ايتمك يعنى بر كسنه يى نظمله ذم وقدح ايلمك وبر معناسى
دخى هجه اوقومق ك هراسان ع قورقمق وقورقيلى ديمكدر مير نظمى بيت ازان بيشه هراسان
ميكذشتند * همه بر كارزار آماده كشتند ك هراسيدن ع فتح را وكسر سين مهملتين ايله
قورقمق معناسنه مصدردر كمال اسمعيل بيت چه بايدش زستمكاركان هراسيدن * كسى كه
حفظ خدايش نكاهبان آمد ك هراشيدن ع كسر شين معجمه ايله قوصمق قى ايتمك معناسنه در
ك هرمان ع سكون راء مهمله ايله اوزون عمره ايريشوب قوجه مق بو لغت عربيدن تصرف
اولنمشدر كه عرب لساننده فتح ها ايله هرم قوجه مقدر ك هشتن ع سكون شين معجمه وفتح تاء
مثناة ايله ايكى معنايه در اول قومق وترك ايلمك معناسنه حكيم سوزنى بيت اى خصلت
تو هشتن آخر چه خصالست اين * وى فعل تو بر كشتن آخر چه فعالست اين * ثانى
صاليويرمك معناسنه شيخ نظامى بيت همه برقع فرو هشتند بر ماه * روان كشتند سوى
حضرت شاه * فرهنك زفانكويا ده بمعنى آويختن مسطوردر ك هشيدن ع كسر شين معجمه
ايله بمعنى هشتن مرقوم كذا فى المجمع ك هليدن ع كسر لام وسكون ياى تحتانيله بمعنى هشتن
مرقوم يعنى قومق ودخى صاليويرمك معناسنه مصدردر ك هن ع بمعنى هست كذا فى فرهنك
جهانكيرى ك هندستان وهندسان وهندوستان ع مشهور عالم ولايتدر هندولر ولايتى
ديمكدر استاد فرخى * قطعه * كر زجود تو نسيمى بكذرد بر زنكبار * ور زخشم تو سمومى بروزد
بر هندسان * هندوانرا آتش سوزنده رويد شاخ رمح * زنكيانرا شوشه زرين بر آيد خيزران
ك هيزان وهيزن ع كلاهما بسكون الياء التحتانى وفتح الزاء المعجمه خاتل اغاجى كه ديوار ايچنه
قورلر ودخى طام اوزرينه قويوب اوستنه سقف ايدرلر تركيده دخى هيزن ديرلر ك هيشتن ع
بمعنى هشتن مرقوم ك هيناهين ع بمعنى شتاب وعجله حكيم انورى بيت رخنه كرد نظم حال مرا
در چنين دار وكير هيناهين ك هين ع سكون ياى تحتانيله التى معنايه كلور اول كلمه تحريك
وتحريص در تيز اول وتيز طوت معناسنه حكيم اسدى بيت چو بشنيد زاول شه اين كفتكوى
بجم كفت هين چاره خويش جوى * ثانى تنبيه وتأكيد محلنده استعمال ايدرلر حكيم انورى
* رباعى * چون ركاب تو كران كرد وعنان تو سبك * روز هيجا اى سپاهت انجم وميدان فلك *

قائل تکبیر فتح از آسمان کوید که هین * القتال ای حیدر ثانی که النصر معك * ثالث مقام تحذیرده
صاقن دیجك یرده ایرادا یدرلر حضرت مولانا قدس سره بیت هین بجاروب زبان کردی مکن
چشم را ازخس ره آوردی مکن * رابع آکاه اول معناسنه شمس فخری بیت بدرکه توسعادت
بپات می آید * بدید دولت وکفتش مکن توقف هین * خامس فرهنك جهانکیریده این
معناسنه ده کلور سادس عربیده بمعنی سیلاب حکیم سنائی بیت توهم مهی وهم شکری هان
وهان وهان * ازخود بترس ودیدهٔ ماهمچو هین مکن * بومعنایه حکیم اسدی بیت شل
وخشت وپرواز شاهین کرفت * زباران خون کوه درهین کرفت * شمس فخری بیت ز زندکی چه
تمتع بردعدو چون او * اساس عمر نهاده است برکذرکه هین ﴿ مع الواو * هریو ﴾ کسر راء مهمله
وسکون یای تحتانیله نام شهر هری درکه هرات دیمکله معروفدر کذا فی فرهنك میرزا ﴿ هلیو ﴾
کسر لام وسکون یای تحتانیله جوز اویونی که هیلو وهولك دخی دیرلر ﴿ هندو ﴾ شول
طائفه درکه مخصوص دیار هندده جبلیه سی اوله یعنی اصلده هندو اولدزیرا خارجدن واروب
آنده ساکن اولانه هندو دینلمز اول اجلدن ولایتلرینه هندوستان وهندستان دیرلر جمادات
قسمنه هندو دینلمز یای نسبتله هندی دینلور مثلا تیغ هندی وقماش هندی دیرلر واستعاره
طریقیله هندو سیاه فام اولدوغندن خال دلبرانه هندو دینلور خواجه سلمان بیت هندوی
خال راچو دل دید بر آتش رخت * کفت تو نیکی بخت خالی وهم برادری ﴿ مع الهاء * هراده ﴾
فتح را ودال مهملتین ایله بمعنی عصا ابو المعانی بیت مکن زرق ومشو ابله فریبی * بتاج وخرقه
تسبیح وهراده ﴿ هراسه ﴾ فتح راوسین مهملتین ایله بمعنی هراسا یعنی اویوق که باغ وبوستانلر
ایچنده وضع ایدرلر مجمع الفرسده فتحه ایله مرویدر ﴿ هراسیده ﴾ یعنی ترسیده اما کمال پاشا
زاده مرحوم تصرفاتنده بیوررکه هراس ترکیده شول حالتدن عبارتدرکه بلك لفظیله تعبیر ایدرلر
بلکلدی دیجك یرده هراسید دیرلر نتکم بو بیتدن مفهومدر بیت ازان هیبتش دردل آمد
هراس * که زیرك منش بود وزیرك شناس ﴿ هریوه ﴾ کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله
اوج معنایه کلور اول هری شهرینه منسوب دیمك اولور ثانی زر رایج یعنی کچر التون منوچهری
* قطعه * بدان خانهٔ باستانی شدم * بهنجار چون آزمایش کری * یکی خانه دیدم زسنك
سیاه * کذرکاه آن تنك چون چنبری * کشادم دران بافسونکری * برافروختم در دواز آزری
چراغی کرفتم چنان چون بود * ز زر هریوه سرخنجری * ثالث زن فاحشه یه دیرلر ابو الحسن
شهیدی * قطعه * چند بردارد آن هریوه خروش * نشود باده بر سرودش نوش * راست
کویی که در کلوش کسی * پوشکی راهمی بمالد کوش ﴿ هکه ﴾ فتح کافله هلك مرقوم معناسنه در
کذا فی المجمع ﴿ هیده ﴾ سکون یای تحتانی وفتح دال مهمله ایله هید مرقوم معناسنه در ﴿ هیره
سکون یای تحتانی وفتح راء مهمله ایله اکسه عربیده قفا دیدکلری بین الناس خاء معجمه ایله خیره
دیرلر ﴿ هیزه ﴾ سکون یای تحتانی وفتح زاء معجمه ایله یباکه آنکله حرمن صاوررلر پنج انکشت
وهید وهیده دخی دیرلر ﴿ هیزینه ﴾ سکون یائین تحتانیین وکسر زاء معجمه وفتح نونله لوغ
طاشی که آنکله طام اوستنده اولان طپراغی هموار ایدرلر ایکی باشی دلکلی برمدور طاشدر
﴿ هیله ﴾ سکون یای تحتانی وفتح لامله قاصرغه که کردباد دخی دیرلر میرنظمی بیت چو

چو شه بنشسته بوده بر سر تخت * کرفته روی عالم هیلهٔ سخت ﴿ هیمه ﴾ بوزن نیمه یانمق
ایچون آماده اولان اودون که اصلنده دخی میوه سز اغاج اوله عربیده حطب دیرلر فتحتین ایله
خواجه سلمان بیت ناسزای کاتش قهر تو دروی شعله زد * تاقیامت هیمهٔ دوزخ شد واینش
سزاست * ارباب لغت فی الجمله هیمه وهیزم بر معنایه در دیدیلر آنجق کمال پاشازاده مرحوم
فرقلری واردر دیوب خیلی تفصیل ایلمش ایرادی نفعدن خالی اولمغله طی اولندی چغتای
لساننده اوتون دیرلر خیرة الابرارده میر علیشیر خمسه نظمنه اقدام اعتبارنده دیر بیت کرچه کل
ولاله خریداری بار * لیك اوتون نینك دخی بازاری بار ﴿ هینه ﴾ بوزن چینه حنا معناسنه در
﴿ مع الیاء التحتانی * هری ﴾ خراسان مملکتنك دار الملکی یعنی تختکاهی اولان شهرك آدیدرکه
ولایتنه دخی هری دینلور هرا وهرات دخی دیرلر ﴿ هلی ﴾ برکلمه در محل خطابده استعمال اولنور
یعنی قویه سن دیو امر اولور شیخ سعدی * مثنوی * درختی کدا کنون کرفتست پای *
به نیروی مردی برآرد زجای * اکر آنچنان روزکاری هلی * بکردونش از جای برنکسلی *
﴿ هندوانی ﴾ بمعنی هندوستانی هنده منسوب اولان دیمکدر ﴿ هندی ﴾ هند مملکتنه
منسوب دیمك اولور آخرنده کی یا یای نسبتدر ﴿ هیری ﴾ سکون یای تحتانی وکسر راء
مهمله ایله بمعنی خیری یعنی شب بوی دیدکلری چیچکدر کذا فی المجمع ﴿ هیلوی ﴾ سکون یای
تحتانی وضم لامل جوز اویونی کذا فی الاداة ﴿ باب الهاء المضمومة مع الالف * هرّا ﴾ فتح راء
مهملهٔ مشددهٔ ایله اوج معنایه در اول بمعنی ترس وبیم ثانی بمعنی درخشیدن یعنی ضیا ویرمك
شیخ نظامی ایکی معنایه ترتیب اوزره بیت زهرّای حمله زهرّای تیغ * شده آب خون در دل تند
میغ * ثالث آواز مهیب که وحوش وسباع آوازی کبی حکیم فردوسی در صفت شب بیت
نه آوای مرغ ونه هرّای دد * زمانه زبان بسته از نیك وبد * حکیم اسدی بیت زهرّای درّندکان
جنك دیو * شده سست بر جنك کیهان خدیو ﴿ هما ﴾ سایه سی مبارکلکله بر مشهور
قوشدرکه هرکیمك باشی اوزرینه سایه سی دوشسه پادشاه اولور دیرلر شیخ سعدی بیت کس
نیاید بزیر سایهٔ بوم * کر هما از جهان شود معدوم ﴿ هوشا ﴾ واو معروف وفتح شین معجمه ایله
ایکی معنایه در اول کاهل وکارنده سست ومهمل وبیزار آدم ثانی طوغرانمش قیون قویروغی
وایچ یاغی که اریمك ایچون حاضر ایدرلر ﴿ هویدا ﴾ ظاهر وآشکارا معناسنه در بعض فرهنکده
یالکز آشکارا معناسنه در دیمشلر زیرا فرقلری شولقدردرکه آشکاراده معتبر اولان ظهور مظهر
حسنده ظهور معناسنه در هویدا ظهور عقلیدرکه ظهورده شاملدر شاعر بیت کفت آن
یار کز وکشتی سر دار بلند * جرمش آن بود که اسرار هویدا میکرد * مجمع الفرسده مبین
وروشن معناسنه حکیم خاقانی بیت زخط استوا وخط محور * فلك را تا صلیب آید هویدا
﴿ مع الباء الموحده * هدب ﴾ فتح دال مهمله ایله دلبند ودستمال صچاغی وامثالی صچاقلره دیرلر
میرنظمی بیت هدب بوده زتار زر سراسر * بدستار منقش بود در بر ﴿ مع التاء المثناة ﴾
﴿ هرمست ﴾ سکون راوسین مهملتین وضم میمله هرمز وهرمزدك معنالریله مترادفدر هرمس
دخی دیرلر ﴿ هفت ﴾ سکون فایله صو وشراب ایچلدکده درونه چکن نفسه دیرلر مولانا جامی
* مثنوی * یادداری که پار موسم کل * دردکان فقاعیٔ سرپل * برف ودوشاب هفت

میخوردیم * هر یکی هفت هفت میخوردیم * کسره ایله برنسنه یاش اولوب برمقدار قورینغه متوجه اولدوغنه دیرلر ☜ هوخت ☜ واو مجهول وسکون خاء معجمه ایله ☜ هوخست ☜ واو مجهول وفتح خاء معجمه وسکون سین مهمله ایله کلاهمانام بیت المقدس که هوخ ودرهوخت وکنك هوخت دخی دیرلر ☜ هومات ☜ واو مجهول وفتح میمله احمق ونادان معناسنه ☜ مع الجیم * هیچ ☜ سلاح دوزتمك وبرنسنه نك سوکوکنی درست ایلمك معناسنه در ☜ مع الخاء المعجمه * هوخ ☜ واو مجهول ایله نام بیت المقدس در ☜ مع الدال المهمله * هدهد ☜ باشی ئالی برقوشدر حضرت سلیمان علی نبینا وعلیه السلام نك چاوشی ایدی آنکله بلقیسه نامه کوندردی نوعی نخوشان درصفت قاصد بیت درآمد ازدرم هدهد سرشتی * چه هدهد بلکه طاوس بهشتی ☜ هرمزد ☜ سکون راء مهمله وزاء معجمه وضم میمله بش معنایه کلور اول برفرشته اسمیدرکه روز هرمزدده واقع اولان تدبیرامور ومصالح اکا متعلقدر حکیم فردوسی * مثنوی * برآوردسرآفرین کردوگفت میاداجزازمهروخوییست جفت * که هرمزدبادرین بارگاه * چوبهمن نکهدارفرخ کلاه * ثانی شهور شمسیه دن ماه اولك آدیدر استاد عنصری بیت بگیرای ماه آزاده فلك طبع وملك زاده * زدست دلبران باده بدین هرمزدوشهریور * زراتشت بهرام * مثنوی * بشه گفت فردا بهرمزدروز * چوپیداشود شمع گیتی فروز * بفرمای تامهتران سپاه * بیایند بکسر درین بارگاه * ثالث مشتری یادزینك برآدیده هرمزددر حکیم سنایی بیت قوس وحوتست خانهٔ هرمزد * جامی ودلواز حمل بجوید مزد * فرهنك میرزاده روز پنجشنبه هرمزد دیرلر دیوب بوبینه متمسك اولمش حکیم فردوسی بیت بیا شم درین روزمکه پنج روز * ششم روز هرمزد گیتی فروز * رابع بهمن بن اسفندیارك اوغلی آدیدر خامس دریای عمان کناردنده واقع برشهرك آدیدربونش معناده هرمز وهرمس وهرمست وهرمرد دخی دیرلر ☜ هرمرد ☜ سکون زاء معجمه وراء مهمله وضم میمله بمعنی هرنزدمرقوم ☜ همای ازاد ☜ بهمنك قزی آدیدرکه بنه بهمنك زیرحبالهٔ ازدواجندن ایدی زردشت آبینی اوزره داراب آندن وجوده گلدی همای دخی دیرلر ☜ هنربند وهنرمند ☜ اول فتح باء ثانی میمله هنراو دیمکدراما اول هنرباغلیجی ثانی صاحب هنرمعناسنه اولورکه مقابلی بی هنردرمیرنظمی بیت هنرمند هرجاشود معتبر * بماند پسین دایمابی هنر * چغتای لسانندایلوك یوصوناق دیرلرکه یعنی قابل وهنرلو دیمك اولور ☜ هود ☜ واو مجهول ایله ایکی معنایه کلور اول اول اسکی بزدرکه یاقوب قاوایدرلرکا خف دخی دیرلر ثانی اثوابی آتشده قویدیدرکن یانمغه یقین صاروا ولمق که برهود دخی دینلور وعربیده فتحه ایله ایکی معنایه دراوّل مغ ایکن توبه ایله دونمك ثانی یهودی اولمق و فتحتین ایله دوه اوریکی معناسنه جمعی هوده کلور وضم هایله بنه عربیده پیغمبرا سمیدر ☜ هورمزد ☜ هرمزد مرقوم معنالریله مترادفدراورمزد دخی دینلور ☜ هوشمند ☜ هوش اوص ومنداداتنسبتدر اوصلودیمك اولورعاقلاو معناسنه شاعر بیت بعقل ارچندمردم هوشمندست * نداند موی ریش خودکه چندست ☜ هوید ☜ واومعروف وفتح یای تحتانیله مهاراشتر معناسنه حکیم سوزنی در هزل بیت بجلم وزیرکی وحکمت شتربانان * بشال وتنك وپلاس وهوید وپوش وتوار * ابونجم احمد ملقب بیت برآوردم زمامش تابناگوش * فروهشتم هویدش

هویدش تابکاکل ☜ مع الراء المهمله * هجیر ☜ کسرجیم وسکون یای تحتانیله بمعنی خوب وزیباکه بخیر دخی دیرلر ابوالفرج رونی بیت هجیرپور خردآزاده منعمی که نکشت * بجاه ونعمت بالاوبرابرآتش وآب * حکیم سوزنی * قطعه * تانیست انجم ومه وخورشید رامدام * ازسیر برج برج کزیراندرآسمان * سیرت ببرج لهووطرب بادسال وماه * باطلعت چومهرهجیر اندرآسمان ☜ هر ☜ بمعنی ترسیدن قورقق وکوکل یرندن قوپمق معناسنه که اول ذکراولنان هرّا اسم فاعلی اولوز شاعر * مصرع * دل من هری کردوشد ترسناك ☜ هزیر ☜ کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانیله بمعنی خوب ونیکو ☜ هشوار ☜ سکون شین معجمه ایله بمعنی هشیار ☜ هشیار ☜ سکون شین معجمه وفتح یای تحتانیله اوصلی ومتیقظ وآیق معناسنه خواجه حافظ بیت همه کس طالب یارند چه هشیار وچه مست * همه جاخانهٔ عشقست چه مسجد چه کنشت ☜ هشیوار ☜ کسرشین معجمه وسکون یای تحتانیله بمعنی هشیار مرقوم حکیم فردوسی * مثنوی * کسی کوخردرا ندارد زبش * دلش کردوازکردهٔ خویش ریش * هشیواردیوانه خواندورا * همان خویش بیگانه خواندورا * منوچهری * قطعه * بروی نتوان کردن تجهیل به به کردن * تجهیل بطبیب اندرشد زسبکساری * آهستکی باید آنجا ومدارایی * صدکونه عمل کردن صدکونه هشیواری ☜ هما ☜ بوزن خمار ترکیده قوغالق دیرلر براوتدردریاکنارلرنده چوق اولور ☜ هنر ☜ فتح نونله معرفت وصنعت وصنعته ماهر اولمق میرنظمی بیت هنرصاحبش رابعالم همی * میان کسان راکند آدمی ☜ هنرور ☜ یعنی هنرلوهنرمندکبی ☜ هنیر ☜ کسرنون وسکون یای تحتانیله ایرلك وخوباق معناسنه در ☜ هوذر ☜ واومعروف وفتح ذال معجمه ایله زشت وچرکین معناسنه ☜ هور ☜ واو مجهول ایله اوج معنایه کلور اول نیراعظم اسماسندن براسمدر حکیم فردوسی بیت زعکس می زرد وجام بلور * سپهری شد ایوان پرازماه وهور * وله ایضا بیت خداوندماه وخداوندهور * خداوندفیل وخداوندمور * اثیرالدین اومانی * قطعه * امل زرشحهٔ جودت چنان همی بالد * که طفلکان نباتی زابرآزاری * زترس تیغ جهانگیرهورطلعت تست * نسیم صبح که تن مینهد به بیماری * کتب لغات معتبراتده آفتابك لسان پهلویده نامی هوردرحکیم اسدی بیت برکوههٔ پیل درقلبگاه * باورین یکی تخت چون هور وماه * شمس فخری بیت ابواسحق روشندل توانی * که ازرای توکیردروشنی هور * ثانی بخت وطالع معناسنه حکیم فردوسی بیت زبیژن فزون بودهومان بزور * هنرعیب کرددبرکشت هور * وله بیت بیکبارکی تیره شد هورتو * بکاشد چنان مردی وزورتو * ثالث قویودن چقان بخاروطومان معناسنه در فرهنك میرزا ابراهیمده هوربریلدزدربیك یلده برکره طلوع ایدرکدافی الاداة وزبان هندیده دیکر معناسنه در ☜ هوزمشیر ☜ واومعروف وسکون زاء معجمه ویای تحتانی وفتح میم وکسرشین معجمه ایله ولایت اهوازك آدیدراول برالکه درکه متعدد ناحیه یی مشتمل حالا بین الناس خوزستان دیرلرکدافی المجمع ☜ هوشیار ☜ بمعنی هشیار مرقوم شیخ سعدی بیت برك درختان سبزدرنظرهوشیار * هرورقی دفتریست معرفت کردکار ☜ هویر ☜ کسرواووسکون یای تحتانیله آدمجی معناسنه در ☜ مع الزاء المعجمه * هرمز ☜ سکون راءمهمله ایله هرمزد

مرقومك بش معناسيله ده مترادفدر ﴿ هز ﴾ بوزن بز خرج روز مره يعنى نفقهٔ يوميه مير نظمى بيت نداند هركه قدر ميش وبزرا * هر آيينه ضرور آيد به هزرا ﴿ هورمز ﴾ واوايله بمعنى اورمزد وهرمزد مرقوم ﴿ هوز ﴾ واومعروف ايله آوازتندوتيز كه جام طاسى مثلاوتسنه لردن ظاهر اولور شيخ نظامى بيت بازبانك اندر اوفتاد بهوز * آهو آزادشد زبنجهٔ يوز * ﴿ هوشاز ﴾ واو معروف وفتح شين معجمه ايله بهايمك غايتده تشنه لكى ﴿ مع السين المهمله ﴾ ﴿ هرماس ﴾ سكون راء مهمله ايله اهرمن معناسنه درحكيم ناصرخسرو بيت ازوره نام همچو يكدگرند * سوى بى عقل هرمس وهرماس ﴿ هرمس ﴾ سكون راء مهمله وضم ميمله برمسنه دركه اكثر صابئين آنى نبى زعم ايدرلر وحضرت ادريس عليه السلام اودر ديرلر وشريعتلرين آكا اسناد ايدرلر ابو معشر نقل ايدركه احوال اشياى علويه وحركات كواكبدن ابتدا سوز سويلين اودر وابتدا هيكللرى اول بنا ايلشدر وابتدا خواص اشيايى اول بيان ايدوب طب كتابلرينى تأليف ايلدى والان ايالت مصر ده موجوداولان اهرامات آنك بناسيدر ومصنفاتى اولان كتابلرى بحد وبى قياس مال وخزاينى ياپدوغى اهرامله وضع وحفظ ايلدى وبعض صحيح القول كسنه لر ديرلركه هرمس بليناوس حكيمك استاديدركه بعد الطوفان وجوده كلشدر ويعقوب روايت ايدركه كتاب الحيوان آنك تأليفى در برحكم فيلسوف ايدى شول مرتبه دركه جميع اقاليمى كروب طبايع اشيايى وجميع نباتاتى معلوم ايدندى وبليناوس جميع علومى آندن تعلم وتلمذ ايلدى آندن ماعدا اولدى تحفة الاحباب صاحبى هرمس برحكيمدر بربط آنك اختراعيدر ديوب بويله تاره متمسك اولمش استاد عنصرى * مثنوى * بدوكفت هرمس چرابى درم * نه همچون منى دلت مانده بم * كه اين الت من كه شد ساخته * نكردد همى هيچ پرداخته * اما بويله لردن تحفه صاحبى قولنه اصلا دلالت يوقدر ﴿ هوس ﴾ واومعروف ايله بمعنى هوش مولانا محمود ابن يمين * قطعه * درقدح كن زخلق بط خونى * همچو روى تذرو چشم خروس رزم بر بزم اختيار مكن * هست مارا بجود هزاران هوس ﴿ هولس ﴾ واو معروف وكسر لامله جان معناسنه دركه هش دخى ديرلر ﴿ مع الشين المعجمه ﴾ هراش ﴿ هراش ﴾ فتح راء مهمله ايله يعنى افتاده خاء معجمه ايله خراش دخى ديرلر بعض فرهنكلرده زاء معجمه ايله هزاش منقولدر ابو المعانى بيت سايه ات بر فقير دريغ مدار * نشود زانكه سايهٔ هيچ هراش ﴿ هش ﴾ ايكى معنايه در اول زيركلك معناسنه حكيم سنايى بيت هرچرا هست كفئ زين ديار * كفت اورا شريك هش ميدار * ثانى جان معناسنه دركه هولس دخى ديرلر استاد فرخى بيت مرد بيدين را ازهيبت توهش نبود * درميان تووابادیه باشد هشتاد ﴿ هورخش ﴾ واومعروف وسكون خاء معجمه وفتح راء مهمله ايله نيراعظم اسماسندن براسمدر كذا فى فرهنك جهانكيرى ﴿ هوش ﴾ درت معنايه كلور اول اكرچه عقل معناسنه نقل ايلشلر اما اصحى عقلك وراسنده اولور برحالتدركه كسب ايله تزايد بولور عقل خلقى درنقص وزيادقبول ايتمز مكر علت واقع اوله هوشه تركيده اوس ديرلر منافيسى اول حالتدركه عربيده اغماء ديرلر وزوالينه موتدن كنايه اولنور شمس فخرى بيت زبندكئ شعبى چون توسر چرا تابد * كسى كه باشد يكذره عقل اوبا هوش * مجمع الفرسده بمعنى خرد حكيم انورى بيت ساقيان لهجهٔ اوچون شراب اندر دهند * هوش

هوش كويد كوش رابين ساغرى كن ساغرى * ثانى جان معناسنه درحضرت مولانا قدس سره بيت سرمكش اندر كليم وروميوش * كين جهان جسميست سركردان توهوش * بو معنايه شيخ نظامى بيت بفرمود تا طوطيانوش را * كشند وبرند از تنش هوش را * شمس فخرى بيت اكرچه چرخ دهد مهلتش ولى آخر * بدست شحنهٔ قهرش برآيد آخر هوش * ثالث بمعنى مرك وهلاك بوايكى معناده اسماء اضداد قبيلندندر حكيم فردوسى بيت وراهوش درزابلستان بود * بدست نهى پور دستان بود * رابع زهر معناسنه در فخر كركانى بيت چرابامن بتانى همچوهوشى * كه باهركس بشيرينى چونوشى ﴿ هوشكش ﴾ واومعروف وسكون شين معجمه وضم كافله بنك وشراب وهرنه كه عقلى زائل ايدر ﴿ مع الكاف * هپاك ﴾ فتح باء فارسيله دپه كه تاركسر معناسنه در حكيم فردوسى بيت يكى تيغ زد ترك را برهپاك * كزاسب اندر آمد هماندم بخاك * منصور شيرازى بيت كسى كه سر ننهد برخط متابعتت * بتيغ حادثه بشكافدش زمانه هپاك ﴿ هروك ﴾ ضم راء مهمله ايله تركيده قراموق وعربيده انبار بارس ديرلر چالى يمشيدر صوين صقوب شربت ايدرلر لطيف ونافع شربتدر ﴿ هزاك ﴾ فتح زاء معجمه ايله ابله ونادان وهرسوزه اينانوب پاره يه آتيلان آدمه ديرلر ﴿ هشپاك ﴾ سكون شين معجمه وفتح باء فارسى ولامله ساقوت معناسنه يعنى ايكى برمغى اغزه قويوب اصلق چالرلر اكثر كبوتر بازلر كوكرجين اوچوردقده ايدرلر ﴿ هكك ﴾ فتح كافله انجقرق كه عربيده فواق ديرلر هندى لسانيده هكچى ديرلر امير خسرو بيت زاب سنان بسينهٔ دشمن فرونشان * چون زامتلاى خون دل اوراهكك بود * خواجه عميد لوبكى بيت مرك فرازچون رسد برسر اين شكسته دل * فضل نماى آنزمان چون نفسم هكك دهد ﴿ هكهك ﴾ سكون كاف وضم هاء ثانيله آواز كريه كه بوغازدن طوتولرق كلور غريك دخى ديرلر امير خسرو بيت صوفى قرابهٔ مى هكهك كريه كشاد كريهٔ خونين اودر سجده جاى او ببين ﴿ هلاك ﴾ فتح لامله اول كون پاره سى كه ترازو كفه سى كبى منجنيق اغاجنك باشنه آصوب وايجنه طاش قويوب محاصره اولنش قلعه ايچنه آتارلر خواجه عميد لوبكى بيت چون هلكى شدم نفس بستهٔ منجنيق تن * سنك عراوهٔ اجل نشكند اربروهلاك ﴿ هوكيك ﴾ ضم كاف فارسيله برقوشدر كيجه لرده ايا غندن براغاجه اصلوب صباحه دك هوهو ديرا كاشب آويز وحق كوى دخى ديرلر كذا فى المجمع ﴿ هوكيك ﴾ واومعروف وضم كاف فارسى وفتح ياى تحتانيله ناپخته قاون وتقار پوزكه كالك وسفجه دخى ديرلر كذا فى فرهنك جهانكيرى ﴿ هوللك ﴾ واومعروف وفتح لامله كردكان بازى يعنى اطفالك جوزاويونى مجمع الفرسده چوب وخاشا كدن دولاب كبى ايدوب صوا وزرينه قويوب اويون ايدرلر ﴿ هويدك ﴾ فتح واو وسكون يا ئين تحتانيين وكسر دال مهمله ايله مقتداى ملاحده دن برملحدك آديدر حكيم خاقانى بيت اوكيست كه باروان تاريك * باشد بمثابهٔ هويدك * ﴿ مع الكاف الفارسى * هنك ﴾ سكون نونله قوت معناسنه درحكيم شيرازى بيت ساكن سنكين كه كرداكر دسنك * كاندروسر ماوكرماسخت هنك ﴿ هوشنك ﴾ واومعروف وفتح شين معجمه وسكون نونله پادشاهان پيشداديانك برپادشاه اسميدركه هوشنك بن سيامك بن كيومرثدر نصايح ملوكه متعلق بركتاب تأليفى واردر جاويدنامهٔ خردنامنده وچوق اختراعى واردر

نظام عالمه متعلق بر عاقل وعادل پادشاه ایدی حکیم فردوسی بیت کرانمایه را نام هوشنك بود
تو کفتی همه هوش وفرهنك بود ﴿ مع اللام * همال ﴾ اوج معنایه کلور اول همسر وقرین
معناسنه عضایری رازی * قطعه * صواب کردکه پیدا نکرد هر دو جهان * یکانه ایزد دادار
بی نظیر وهمال * وکرنه هر دو به بخشید نی بکاه عطا * امید بنده نماندی بایزد متعال * ثانی بمعنی
مثل ومانند حکیم اسدی بیت زشاهان کسی بد سکالم نبود * بکنج وبلشکر همالم نبود *
وعدیل ونظیر معناسنه طالب آملی بیت عدیل خواهی درساحت زمانه عدیل * همال
جویی درعرصه جهان همال * وله ایضا بیت دریغ کاش هجا کوی من کسی بودی * که چاکران
مراشاستی عدیل وهمال * ثالث محبت ودوستلق معناسنه ده مرویدر ﴿ هول ﴾ واو
معروفله ایکی معنایه در اول راست ودرست معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت
کفت که توزیرککی مست خیالی وشکی * کول شدم هول شدم وزهمه برکنده شدم * حکیم
فردوسی بمعنی راست بیت فرستاده آن هول کفتار دید * نشست منوچهر سالار دید * ثانی
بلند وعالی معناسنه استاد فرخی درصفت کرکدن بیت چکونه هول حیوانی چو پالاور ژیان
پیلی * کجا پیل ژیان زو تا جهان باشد جهان باشد ﴿ مع المیم * همام ﴾ اعلام رجالدندر تبریزی
بر شاعرك آدیدر نتکم کندوسی دیمشدر بیت درمیان من ومعشوق همامست حجاب * وقت
آنست که این پرده بیکسو فکنم * عربیده مرد بزرك معناسنه در ﴿ هوم ﴾ ایکی معنایه در
اول فریدون نسلندن برشخص آدیدر ویرانه لرده ساکن اولوردی حکیم اسدی بیت کجا نام
آن نامور هوم بود * بسی سال دور از بر وبوم بود * ثانی براغاج آدیدر فارس حوالیسنده بترچام
اغاجی کبی اما کرهلری بربرینه یقین اولور وبیراغی یاسمن بیراغنه مشابه در مجوس طائفه سی زمزمه
یعنی دعا ایتدکلری وقتده اللرنده اول اغاجدن بر پاره اغاج طوتارلر ﴿ مع النون * هرین ﴾
کسر راء مهمله وسکون یای تحتانیله آواز مهیب که سباع ووحوشدن صادر اولور هراد دخی دیرلر
﴿ همایون ﴾ مبارك وخجسته وخرم وعالی معناسنه در شمس فخری بیت شکر حق کر شکوه
طلعت شاه * طالع سلطنت همایونست * همایه نسبتله سعادت معناسنه خواجه سلمان
بیت ای همای همتت ممتاز عنقا یافته * آن همایون مرغ همتا بر نتابد پیش ازین ﴿ هوختن
وهوخیدن ﴾ اول سکون خاء معجمه ثانی کسره ایله ایکیسی ده بمعنی بیرون کشیدن وپیدا
شدن کذا فی المؤید والمجمع ﴿ هوسین ﴾ واو معروف وکسر سین مهمله ایله قمار معناسنه در
ابو المعانی بیت نبرد عشق تو بازید هوسین * چو من نبود بداده نقد جانش ﴿ هوشان ﴾
بوزن نوشان کفره خاچلرین صویه براقدقلری کونك آدیدر ﴿ هوشازیدن ﴾ فتح شین وکسر
زاء معجمتین ایله تشنه شدن دواب یعنی حیوانات صوسز اولمق کذا فی المؤید ﴿ هوشانیدن ﴾
فتح شین معجمه وکسر نونله طلایمق وآیلمق معناسنه ﴿ هومان ﴾ بوزن طومان ایرانی بر مبارز
پهلوان آدیدر حکیم فردوسی بیت چنین کفت هومان که امروز جنك * بسازیم ودلها نداریم
تنك ﴿ هون ﴾ بوزن چون برکلمه در تأکید ایچون ایراد ایدرلر حضرت مولانا قدس سره
* قطعه * پیش آمد در رهش دو وادی * یك آتش بد بکیش کلکون * آواز آمد که رو
در آتش * تا یافت شوی بکلستان هون * عربیده خواری وذلت وزبان هندیده سکه لنمامش

سکه لنمامش رایج التونه دیرلر ﴿ مع الواو * هلو ﴾ ضم لامله بمعنی شفتالوی اردی یعنی فنا
شفتالو ﴿ هوهو ﴾ کوکرجین وقمریه ده دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ مع الهاء * هده
وهوده ﴾ کلاهما بفتح الدال المهمله حق اولان نسنه که ضدی باطلدر وصحیح ودرست ومعنی دار
نسنه که ضدی بیهوده در وبیهده دخی اولور حکیم قطران ارموی بیت مهر خواهی زمن وبی
مهری * هده خواهی زمن وبیهده * شمس فخری * قطعه * تا نباشد آبده مانند خاموش
وصبور * تا هده نبود بنزد هیچکس چون بیهده * باد در حکمش هده وبیهده کارت سپهر * دشمنش
خوار وخجل دائم بسان آبده * آبده هرزه سوز سویلیجی معناسنه در ﴿ هره ﴾ فتح راء مهمله
مشدده ایله مقعد معناسنه که هرز دخی دیرلر استاد روحی سمرقندی درصفت صعوبت راه
* قطعه * ده روز راه پیش کرفتم چو مردمان * با هفت هشت کرده وده پانزده پیاز * کوهش
بسان هره در آورد سر بهم * دشتش بسان شله نهاده زهار باز * استاد زکی مراغه درصفت
زشتی وتنکی کاغذ رقعه بیت تنك وتاریك چون در هره * زشت وبد رنك همچو بام زهار *
زبان هندیده خوشه ودلمل جوزه دیرلر ﴿ هزبه ﴾ سکون زاء معجمه وفتح باء موحده ایله چکدم
چیچکی ﴿ هزینه ﴾ کسر زاء معجمه وسکون یای تحتانی وفتح نونله نفقه روزینه که هز دخی
اولمعنایه در میر نظمی بیت چو هر روز تا بشام بهر هزینه * زچرخ آید بفرق سر کزینه *
﴿ هشیواره ﴾ بمعنی شیواره مرقوم حکیم فردوسی بیت خرد یافت لختی وشد کاردان *
هشیواره باهنك بسیاردان ﴿ هکچه ﴾ سکون کاف وفتح جیم فارسیله انجقرق که عربیده فواق
دیرلر فتح فایله در یوسفی * رباعی * از امتلی آنکه هکچه کرد دیارش * باید که کنی مغیثی
درکارش * آنرا که بود هکچه استفراغی * بکذر زعلاج او مجو آزارش ﴿ هلبه وهلیه ﴾ کلاهما
بسکون اللام اول بفتح الباء الموحده ثانی بالیاء التحتانی ترکیده بوی عربیده حلبه دیرلر فتح حاء
مهمله ایله حبوبات نوعندندر ﴿ همامه ﴾ براغاجدر بوداقلری صاری ویمشنك مسك کبی
رایحه سی اولور ﴿ هوبره ﴾ واو مجهول وفتح باء موحده وراء مهمله ایله برقوشدر اتی غایت لذیذ
اولور اکا جرز دخی دیرلر عربیده حباری وترکستانده توغدری دیرلر ظهیر فاریابی بیت
روزی که باز قهر تو پرواز میکند * در جنك او عقاب فلك همچو هوبره ﴿ هوبه ﴾ واو معروف
وفتح باء موحده ایله بمعنی سقف که عربیده کتف دیرلر وبمعنی حمایت کذا فی المؤید ﴿ هوژه ﴾
زاء فارسیله چکك قوشی ﴿ هوشنازده ﴾ واو معروف وسکون شین وفتح نون وزاء معجمتین
ودال مهمله ایله غایت صوصامش دوه وسائر حیوانات که ایچوب قانمیه همان دخی دیرلر ﴿ مع الیاء
التحتانی * هکری ﴾ سکون کاف وکسر راء مهمله ایله یغموردن اصلنمش سفینه یعنی برکمی
یغمور التنده قالوب اصلنه بخس دخی دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری اما ادات الفضلاده
یغموردن صوایچن اکنلك معناسنه ﴿ همای ﴾ هماء مرقوم کبی که یایله ده جائز یاسز دخی
جائز بویا یای وجای وسرای یالری کبی در شیخ سعدی بیت همای بر سر مرغان ازان شرف
دارد * که استخوان خورد وجانور نیاز آرد * وبر معناسی دخی خواهر اسفندیارك نامیدر
وبر نوع علمدر که باشنده هما صورتی دوزلمشدر ودخی نام دختر قیصردر که حباله ازدواج بهرام کورده
ایدی شیخ نظامی بیت دختر قیصر مبارك رای * هم همایون وهم بنام همای ﴿ هوی ﴾

بوزن بوی بش معنایه کلور اول آه دیمك اولور حکیم فردوسی بیت همه چشم پر آب ودل پر زدوی
بطوس سپهبد نهادند روی * ثانی نفس معناسنه بو ایکی معنالرك فرقی دقیقدر شیخ نظامی
بیت دران ساعت که ماما نیم وهویی * زآمرزش فرومکذار مویی * ثالث بر کلمه درکه بر کسنه یی
خبردار ایلمك ایچون ادا ایدرلر نتکم شیخ ابوسعید ابوالخیر * رباعی * هان مردان هان جوانمردان
هوی * مزدی کنی ونکاهداری سرکوی * که تیغ چنان رسد که بشکافد موی * زنهار کزو دست
نکردانی روی * رابع بمعنی ترس وبیم میرخسرو بیت بشانه کردن افتادی بدل هوی * کزین
سرها نباشد بکسلد موی * خامس کوی بازلرك میدانندهٔ ایکی جانبده نصب اولنان ایکی میل
اراسنه دیرلر شاعر بیت بهای وهوی سوی هوی روکرد * بزد یکبار دیکر کوی وهوکرد ﴿ هوشانی
بمعنی هوشان مرقوم ﴿ باب الیاء المفتوحة مع الالف * یا ﴿ بش معنایه استعمال اولنور اول
حرف ندادر یازید ویا عمرو کبی ثانی حرف خطابدر ثالث حرف تردیددر یازید آمدست یا عمرو
کبی رابع حرف عطفدر واو عاطفه کبی یعنی اول معنایه خامس حرف شرطدر شیخ سعدی
* قطعه * یا مکن با یار ازرق پیرهن * یا بکش در خانمان انکشت نیل * یا مکن با پیلبانان دوستی
یا بنا کن خانهٔ درخورد پیل ﴿ یارا ﴿ فتح راء مهمله ایله طاقت وقدرت معناسنه شاعر بیت
همه کشت با نقش دیوار جفت * نه یارای جنبش ادایی بکفت * امامی هروی در توحید بیت
چنان درکنه اوصاف تو عاجز کشت ادراکم * که از پس دهشت وحیرت ندارد دم زدن یارا *
اصلی یاری درکه آخرنده کی الف حرف یادن بدلدر بسی ایله بسا کبی معنای حقیقی یاردمدر یاری
کبی که یاردمدن حاصل اولان قدرت مجازادر توسعا مطلق قدرتده استعمال اولنور واعجام
یولداشنه خطاب ایتدکده یارا دیر الف ندا ایله نتکم خواجه حافظ بیت ده روزه مهر کردون
افسانه است وافسون * نیکی بجای یاران فرصت شمار یارا ﴿ یاسا ﴿ فتح سین مهمله ایله
خوارزم لغتنده حکم شاهی معناسنه در ودخی قانون نامهٔ جنکیز خانیدرکه تدبیر امور مملکتده
یازمشدر ﴿ یرا ﴿ فتح راء مهمله ایله اول شکنج که اندام و پیشانیده وقت غضب وحالت غم
وغصه ده واقع اولور ترنجیدکی وکنجکلی دخی دیرلر ﴿ یغما ﴿ ایکی معنایه در اول تاراج معناسنه
ثانی ترکستانده بر شهر آدیدرکه خوبرو محبوبلری چوق اولور بو ایکی معنایه ترتیب اوزره شیخ
سعدی بیت دلی که حور بهشتی کرفت ویغما کرد * کی التفات کند پرنیان یغمایی * امیر
خسرو بیت چه کیرد نام یغمایی وخلخ * که غالب تیز خشمند وترش رو * استاد رودکی بیت
حلقه درکوش جاودان تو بود * تنك چشمان خلخ ویغما * خلخ ضم خا وفتح لامله بر شهر آدیدر
﴿ یکتا ﴿ یالکز بر وبرقات ودخی آسترسز ساده معناسنه ده کلور ﴿ یلا یلا ﴿ الفاظ مکرره
قبیلندندر بیا بیا دیمك معناسنه ﴿ یلدا ﴿ غایت اوزون وقاره اولانه دیرلر عموما واول شب
اربعین که اطول لیالی در غایت اوزون وقرا کوکیجه اولمغله اکا دیرلر خصوصا تیر اعظمك برج
جدیه تحویل ایتدوکی کوندر اوج کیجه بر قرارده طوروب بعده اکسلمکه باشلر نوروز کوننه دك تیر
اعظم حمل برجنه تحویل ایدر اول کون روز وشب مساوی اولور قرا کولق واوزونلقدن کنایه در
شیخ سعدی بیت که در هند رفتم بکنجی فراز * چه دیدم چو یلدا سیاهی دراز * بعضیلر برج
قوسك آخر کیجه سی در دیرلر کذا فی المجمع ﴿ یلما ﴿ هرقیا ویاسی اولان نسنه یه دیرلر عموما

عموما وقبا صقاله دیرلر خصوصا که بلمه دخی دیرلر باء موحده ایله ﴿ یوا ﴿ کم شده یعنی ضایع
اولمش یاوه دخی دیرلر ﴿ مع الباء الموحده * یاب ﴿ درت معنایه کلور اول صیغهٔ امردر بول
معناسنه شاه ناصر خسرو بیت چشمت از خواب بیهشی بکشا * خویشتن را بجوی واندر
یاب * ثانی اسم فاعل اولور یابنده معناسنه شرفیاب ودولت یاب کبی ثالث صورت وپیکر
معناسنه رابع بمعنی هرزه وبیمعنی شاه ناصر خسرو بیت دنیا خود جست وبخستی تو دین *
چیست بدست تو بجز باد ویاب * حکیم قطران ارموی بیت جز بمدح او سخن کفتن همه بادست
ودم * جز بمهر او هنر جستن همه یاوست ویاب ﴿ یازاب ﴿ فتح زاء معجمه ایله ماوراء النهر
لساننده ترشیلردندر ﴿ یباب ﴿ فتح باء موحده ایله خراب وبوزق وچورك معناسنه خراب
لفظنه تابع ایدوب خراب ویباب دیرلر ﴿ یب ﴿ ایکی معنایه در اول دخی معناسنه نیز دخی
دینلور ثانی دخی بدتر معناسنه سمرقندیلر لسانیدر کذا فی المجمع ﴿ یشب ﴿ سکون شین
معجمه ایله یشم دیدکاری طاشدر جواهر قسمندندر نهر کاشغرده حاصل اولور جملهٔ خواصندن
بر پاره سی بر کسنه نك یاننده بولنسه اصابت صاعقه دن امین اولور ﴿ مع التاء المثناة ﴿
﴿ یادداشت ﴿ خاطرده محفوظ ومضبوط اولانه دیرلر ابوالمعانی بیت داده بودی وعدهٔ
قتل مرا بادست خویش * زانکه شد ذوق دل محزون وکردم یادداشت ﴿ یادزشت ﴿ کسر
دال مهمله وزاء معجمه ایله بر کسنه یی ذم وغیبت ایله ذکر ایتمك معناسنه حاصلی مطلق غیبتدر
میر نظمی بیت یادزشت تو میکنند مدام * همه این کشته نزد خاص وعام ﴿ یاقوت ﴿
معروف جواهردن قیمتلو طاشدر سرخ وزرد وکبود وسپیدی اولور اما زیاده مقبولی سرخ
اولانیدر حتی شبچراغ یاقوتدر دیرلر شاعر بیت چو ماند لب یار یاقوت کفتند * ازان طالبان
قیمتش جان دهند ﴿ یبات ﴿ فتح باء موحده ایله خراب معناسنه یباب کبی حضرت مولانا
قدس سره * قطعه * کدام صبح که عشقت پیالهٔ آرد * زخواب بر جهد این خفته بخت
وکوید هات * طرب که از تو نباشد یباب میکذرد * بیار جان که بجان آمدم زعشق یبات *
﴿ یبست ﴿ فتح باء موحده وسکون سین مهمله ایله اسفناخه بکزر براوتدر فریدالدین احول
بیت چنانست کارم تباه وتبست * که نبود مرا نانخورش جز یبست ﴿ یفت ﴿ فتح فا ایله
پیرفانی معناسنه در ﴿ مع الجیم * یاسج ویاسیج ﴿ کلاهما بکسر السین المهمله اوق معناسنه
حکیم خاقانی بیت دی یاسیجی ز ترکش جانانت کم شده * دل را شکاف ویاسج او در میان طلب
مجیرالدین بیلقانی بیت یاسجی کز غمزه چشم یك اندازش برفت * کرچه از دل بکذرد پیکانش
در بر بشکند * استاد منوچهری * مسمط * عجب دلتنك وغمخوارم زحد بکذشت تیمارم
تو کویی در جکر دارم دوصد یاسیج کرکانی * اکثر ارباب شعر تیر معناسنه استعمال ایلمشلر اما
سیف اسفرنکی پیکان معناسنه دیمش بیت یاسج آه دل آلودهٔ خود را هر شب * راست
کرده بسر تیر سحر بر بندم ﴿ یانیج ﴿ کسر نون وسکون یای تحتانیله مزار معناسنه خوارزم
لغتیدر ﴿ یبروج ﴿ سکون باء موحده وضم راء مهمله ایله خرده المادرکه سایبروج دخی دیرلر
﴿ یبوج ﴿ ضم باء موحده ایله براغاجدر آدم بلکنه بکزر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ یج ﴿
بوزن کج آغزایچی شمس فخری بیت بی مدحت او هرکه دهن را بکشاید * دندانش کند چرخ

برون یك بیك از یج ﴿ یج یج ﴾ بر کلمه در دوه یی یاتوردقلری محلده دیرلر کذا فی شرفنامه ومؤید
الفضلاده کذلك اما فرهنك میرزاده جیم یرینه خایله مرویدر ﴿ یرخفج ﴾ سکون راء مهمله
وفا وفتح خاء معجمه ایله بمعنی کابوس باء موحده ایله برخفج دخی دیرلر ﴿ یغنج ویغتنج ﴾ کلاهما
بسکون الغین المعجمه بر نوع ایری ییلاندر باغلرده ساکن اولور اما ضررسزدر بعض
یرلرده اکا انکرك دیرلر شمس فخری بیت دعا ومدح اوراورد خودساز * که افعی باتو باشد کم
زیغنج * ابو الحسن شهیدی بیت مار یغتنج اکرت دی بکزید * نوبت مار افعیست امروز *
مجمع الفرسده بولغتی فایله ذکر ایدوب غین ایله ده مرویدر دیمش ﴿ یغج ﴾ سکون فایله لعاب
دهن که آغز یاری دیرلر کذا فی المؤید ﴿ ینج ﴾ بوزن کنج کمش وباقرو دمور آوانی وآلاتی یوغریاوب
ینجلمك ﴿ مع الخاء المعجمه * یخ ﴾ بوزدر معروف چغتای لساننده موز دیرلر سبعهٔ سیاره ده
خاقان بهرام ایچون یاپدوغی قصر زمستانی وصفنده بیت بیریب نسبتده قار وموزغه پیوند
ایتیب رنکین آنینك کافور مانند ﴿ یانجوخ ﴾ فتح لام وسکون نون وضم جیمله عوداغاجی
معناسنه در ﴿ مع الدال المهمله * یاد ﴾ اوچ معنایه کلور اول معروف تذکر معناسنه در
ثانی بمعنی بیداری حکیم فردوسی بیت که افراسیابش بسر برنهاد * نبودی چدازو بخواب
وبیاد * ثالث نقش ونکار معناسنه استاد رودکی بیت که برآب وکل نقش ما یادباد * که ماهار
دربینی یادباد ﴿ یاراسپند ویاراسفند ﴾ نام اسفندیار بن کشتاسبدر حکیم انوری * قطعه
تا که برنطع دهر دربازیست * رخ بهرام واسب یاراسپند * بادفرزین عزو عمرت را * از پیاده
دوام فرزین بند ﴿ یارد ﴾ صیغهٔ مضارعدر نفیا واثباتا استعمال اولنور نفی باب النونده نیارد
ذیلنده ذکر اولندی اثباتی قدرت معناسنه اولور یعنی قادر اولور زمان حالده ویاخود مستقبلده
استاد دقیقی بیت که یارد داشت با او خویشتن راست * نباید بود مردم را هزاکا * خواجه
سلمان بیت تا حمایت میکند عدل تو ملك شرع را * برسر مردم نمی یارد شدن خیل شراب *
ابوشکور بیت یکی کفتش که ای دانای کیهان * که یارد کرد با تو مکر ودستان ﴿ یارمند ﴾
سکون راء مهمله ونون وفتح میمله یاردم ایدیجی معاون معناسنه حکیم فردوسی بیت تو با او برو
برستور نوند * همش راهبر باش وهم یارمند * شیخ اوحدی بیت وکرش بخت یارمند بود *
نام بردار وارجمند بود ﴿ یارند ﴾ فتح راء مهمله وسکون نونله نفرین معناسنه ﴿ یاکند ﴾ فتح کاف
فارسی وسکون نونله یاقوت معناسنه شاکر بخاری بیت کجا تو باشی کشتند بی خطر خوبان *
جمست راچه خطر هر کجا بود یاکند * حکیم طرطری بیت پندی وهمت که باشد آن پند * بهتر
زهزار لعل ویاکند ﴿ یاود ﴾ فتح واو ایله بمعنی یابد حکیم نزاری قهستانی بیت بیك غمزه رك
جانش بکاود * شود کم دروی وخود را نیاود ﴿ یاوند ﴾ فتح واو وسکون نونله ایکی معنایه کلور
اول پادشاه معناسنه ثانی بمعنی یابند با واوه ابدال اولنمشدر ایکی معنایه ترتیب اوزره
میرنظمی بیت جهان معمور شد با حکم یاوند * ازان هر کس بکام خویش یاوند ﴿ یزد ﴾
سکون زاء معجمه ایله بر معظم شهردر خلقنك ساده رو محبوبلری چوق اولور ولطیف طوقنمش
قماشلری اولور ﴿ یزدجرد ﴾ سکون زاء معجمه وراء مهمله وضم جیمله عجم پادشاهلرندن
بر مشهور پادشاه آدیدر یزدکرد دخی دیرلر ﴿ یزغند ﴾ سکون زا ونون وفتح غین معجمتین ایله ایکی

ایکی معنایه در اول براغاجدر که تخمی سماقدر ثانی کلب معلم وپارس که تازی وامثالی حیواناتك
آواز نه دیرلر ﴿ یکترکردد ﴾ سکون کاف وفتح تاء مثناة ایله برسپد وکلتر دیمکدر ﴿ یکچند ﴾
برمقدار معناسنه میرزا فصیحی بیت تازه عاشق کشته ام چشم ترحم وامکیر * نو مسلمان
کشته را یکچند عزتها بود ﴿ یکدد ﴾ سکون کاف وفتح دال مهمله ایله برسطر یازویه دیرلر
﴿ یك نورد ﴾ یعنی یك طریق ویك اسلوب کذا فی المجمع ﴿ یله آمد ﴾ فتح لامله یعنی فرود آمد
اشاغی کلدی دیمك اولور ﴿ یمرود ﴾ بوزن امرود بر مکان آدیدر ودخی مرد نازك وشاخ نازك
کذا فی المجمع ﴿ یواکرد ﴾ یعنی کم کردیاوی قلدی دیمك اولور ﴿ مع الراء المهمله * یابر ﴾
کسر باء موحده ایله قریه وزمین وبنا اولنمش یرلرکه ارباب استحقاقه وجه معیشت ایچون ویریلور اکا
ترکستانده سیورغال دیرلر علی شطرنجی بیت کمترین یابری زاحسانت * ملك فغفور وقیصر
ورایست ﴿ یاختر ﴾ سکون خاء معجمه وفتح تاء مثناة ایله درت معنایه کلور اول حجره ثانی
خمره ثالث مانند رابع بمعنی برکشید کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ یادآر ﴾ سکون دال مهمله
والف ممدوده ایله صیغهٔ امردر خاطره کتور دیمك اولور ﴿ یاددار ﴾ خاطرده طوت معناسنه
امردر واسم فاعل دخی اولور خاطرده طوتیجی معناسنه یاددارنده کبی ﴿ یادر ﴾ فتح دال مهمله
ایله نام روز دوانزده ونام تیرماه که روز چشن فارسیاندر ﴿ یادکار ﴾ تحفه واطروفه معناسنه
مولانا شانی بیت کشته دستم شاخ کل از بسکه دارد داغها * یادکار باغ نومیدیست برسر میزنم
﴿ یار ﴾ اوچ معنایه کلور اول معنای اصلی معیندرکه یاری معاونتدر استاد بیت منم که
زخم تیغم پیشه خالی از غضنفر شد * فلك یاری نکرد ای دوستان دشمن مظفر شد * ثانی
دوست ویولداش معناسنه ثالث دستهٔ هاون معناسنه که یادر دخی دیرلر حکیم نزاری قهستانی
بیت زبرق تیغ روشن شد شب تار * سر دشمن چو هاون کرز چون یار ﴿ یاره کیر ﴾ بمعنی
باچدار ورشوت خوار معناسنه یاره کلمه سنك برقاج معناسنه استعمال اولنور ﴿ یافر ﴾
فتح فایله بازیکرلره دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ یاور ﴾ فتح واو ایله ایکی معنایه در اول
یاردم معناسنه در مولانا محمود ابن یمین بیت رای پیرت کرچه باشد یاور اندر کارها * لیك چون
بخت جوانت در جهان یاری نخاست * ثانی دستهٔ هاون که یار دخی دیرلر حکیم نزاری قهستانی
بیت قدر از سر کرز او ساخت یاور * قضا از سر خصم او کرد هاون * وله بیت کرچه یارانم
بسر برمیزنند * یاورند ایشان ومن چون هاونم ﴿ یبابکر ﴾ فتح باء موحدهٔ اولی وسکون
ثانیه ایله خراب ایدیجی دیمکدر ﴿ یخاور ﴾ فتح خاء معجمه ایله بوزلو صو وشراب وشربت وغیری
هرنه اولورسه ﴿ یرمر ﴾ سکون راء مهمله وفتح میمله بمعنی انتظار کذا فی المؤید ﴿ یغر ﴾
خاقان چیندن برینك اسمیدر مرور ایامله چین پادشاهلرینه علم اولمشدر ﴿ یکبار ﴾ برکره
وبریول وبریوك معنالرینه بارك جمیع معنالرنده هرنه که براطلاقی صالح اوله اکا دیرلر ﴿ یکچندبار ﴾
برقاج کره وبرقاج آت دیمك اولور ﴿ یکدینار ﴾ برمنقور معناسنه مولانا جامی بیت زد رقم
سکهٔ تو برکارم * که بصیرند زیکدینارم ﴿ یکسر ﴾ سکون کاف وفتح سین مهمله ایله ایکی
معنایه در اول براوغوردن دیمکدر میرنظمی بیت چو کردند یکسر بر اعدا هجوم * که مه بود
ان شاه ولشکر نجوم * ثانی برباشدن برباشه دیمك اولور کذا فی المؤید وادات الفضلاده بمعنی

ودراز بازش او * امل خصم را کند کوتاه ﴿ یال و بش ﴾ صفت چارپادرا کثر آنده استعمال اولنور طمیوزده پروال کبی شاعر بیت زیاد کرم همیسوخت بر زمین وهوا * پلنك رابش و یال وکلنك را پروال ﴿ یغروش ﴾ سکون غین معجمه وضم راء مهمله ایله عجم پادشاهلرندن برینك آدیدر ﴿ یکدش ﴾ سکون کاف وفتح دال مهمله ایله باب الالف ذکری مرور ایدن اکدش ایله اوج معناده مترادفدر مولانا محمود ابن یمین بیت حبذا فصلی که ترکسی بی می ازنا ئیر آن * میکند مستی ومخموری چو چشم یکدستان ﴿ یلمه ریش ﴾ سکون لام وفتح میمله قباصقل معناسنه در ابوالمعانی بیت یلمه ریش ایله روش بی مذهب وبی عقل وکیش * کر پرسندم که باشد لیك نتوان کفتنیش ﴿ مع العین المعجمه * یالغ ﴾ ضم لامله بعض فرهنکده کسر لامله در بیوك شراب قدحی که بعضی سن کرکدن بوینوزندن ایدرلر میرعماره بیت بنشان بطارم اندر مرترك خویش را * باچنك سغدیانه وبا یالغ وکدو ﴿ یالوغ ﴾ ضم لام وواو معروفله بمعنی یالغمر قوم ﴿ یرلغ ویرلیغ ﴾ کلاهما بکسر اللام پادشاهلرك حکمی یازلی اولان کدرومده امر وبرات دیرلر یرلیغ ماوراء النهر لسانیدر اما چغتای لسانیده اوچلار دیرلر پادشاه طرفندن وارد اولان فرمانه اطلاق اولنور فرهادنامه ده خاقان یونان زمینه کیتملو اوبجق لشکرینه خبر ایتدیکی برده بیت چیر یکه ایلابان میعاد وبوچلار * نواحی هر طرف یتکوردی اوچلار * چیریك چری وبوچلار استمالت معناسنه در ﴿ یلاغ ﴾ کاسهٔ کدایان که یلاق دخی دیرلر ﴿ مع القاف * یارق ﴾ فتح راء مهمله ایله عورات انجو وجواهری اپلکدیزوب بلازك کبی قوللرینه بغلارو ومده قولباغی دیرلر میر نظمی بیت چوکرده ساعد سیمین تر بین * بدر ولعل یارق کرده رنکین ﴿ یاساق ﴾ فتح سین مهمله ایله بمعنی همواره کردن وتدبیر امور لشکر وترتیب صفوف ومنع وتنبیه معناسنه خواجوی کرمانی بیت تاراج دلهامیکنی درشهر یغمامیکنی * برخسته غوغامیکنی نشنیده یاساق را ﴿ یتاق ﴾ فتح تاء مثناة ایله بمعنی پاس ودخی پاس داشتن یعنی بکلمك شیخ سعدی بیت تو مست شراب ناز ومارا * بیداری کشت در یتاقست ﴿ یراق ﴾ فتح راء مهمله ایله فرمان وتدبیر وتدارك معناسنه مولانا هاتفی بیت وزآنجا خدیو سکندر یراق * عنان تاب شد سوی ملك عراق ﴿ یرمق ﴾ سکون راء مهمله وفتح میمله بمعنی درم کذا فی الاداة ﴿ یرناق ﴾ فتح راو دال مهملتین وسکون نونله بیاض طسمه که صرم دخی دیرلر کذا فی المجمع ﴿ یلاق ﴾ فتح لامله برپادشاهك آیدر حکیم خاقانی بیت تراست ملك جهان و تویی سزای ثنا * چکونه کویم مدح یملك وصف یلاق * کسر یایله ده مرویدر ﴿ یلق ﴾ سکون لام وفتح میمله قفتان وطولامه وسائر امثالنك یرتماجی ماوراء النهر لسانیدر ﴿ یماق ﴾ فتح یای تحتانیله بمعنی فرش کذا فی المجمع ﴿ مع الکاف * یارك ﴾ فتح راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول بمعنی رحم مادر که مشیمه دخی دیرلر ثانی برنوع کوینده یعنی بردراو تعبیر در رندا وباش معناسنه زبان بدخشانیدر مجمع الفرس مصغر یار واول نسنه یه دیرلر که شتر بچه طوغدقده اکا صارلر ﴿ یالونیك ﴾ ضم لام وکسر نون وسکون یای تحتانیله ایکی معنایه در اول پهلوان شجیع ومرد دلاور ثانی شیوهٔ خوبان معناسنه در میر نظمی بیت خوش آمد یالونیك وناز جانان * کند برعاشقان جور فراوان ﴿ یامجیك ﴾ سکون میم ویای تحتانی وکسر جیمله اولاق وقاصد ناکهان وتنها مسطوردز ﴿ یکسوار ویکه سوار ﴾ کلاهما بسکون الکاف وضم السین المهمله یالکز آتاومعناسنه اولور ﴿ یمخور ﴾ سکون میم وفتح خاء معجمه وواو معدوله ایله ایت سککی کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ یمین ویسار ﴾ اکرچه صاغ وصولدر اما جنك ایچون صف بغلنده قائم شاهك ویاخود سرعسکرك ایکی طرفنده اولان سپاه آلاینه دیرلر مولانا هاتفی در تیمورنامه بیت برآراستندش یمین ویسار * عمر شیخ ومیران شه نامدار ﴿ مع الزاء المعجمه ﴾ یاز ﴾ الفی معنایه کلور اول قولاج که عربیده باع دیرلر حکیم اسدی بیت کرازه برآمد بسان کراز * درفشی برافراشته هفت یاز * ثانی برنسنه یه ال اوزاتمغه دیرلر شمس فخری بیت بجز فرازسر پرسران بپای منه * بجز بسوی زنخدان ساده دست میاز * ثالث آدیم معناسنه که آدیمین کیج آتانه دیریاز دیرلر حکیم اسدی بیت اکرچند باشد شب دیریاز * برو نیره کی هم نماند دراز * وآدیمین نیز آلوب سریع الحرکه اولانه تند یاز دیرلر حکیم فردوسی * مصرع * نشست از بر بارهٔ تند یاز * رابع قصد وآهنك معناسنه حکیم نزاری قهستانی بیت بمیدان برفلك کرباز کردی * کرشمشیر جوزا یاز کردی * خامس پیمانیدن یعنی اوچلمك اما آرسئون ایله ویاخود قارش ایله اوچلمك معناسنه مولانا هاتفی بیت زغیرت برآشفت آن پیل مست پی خواهش نیزه یازید دست * سادس مؤید الفضلاده اغاج یویوب دال بوداق صالدوغنه دیرلر ﴿ یاغوز ﴾ ضم غین معجمه ایله بر موضع آدیدر مولانا هاتفی بیت وزآنجا فرو کوفت روبینه خم * باهنك قشلاق یاغوز وتم ﴿ یاوه تاز ﴾ بیهوده وعبث سکردوب کزنه دیرلر ﴿ یغماناز ﴾ سکون غین معجمه وفتح نونله نام دختر خاقان در که بهرام کور آنی حباله ازدواجه کتورمش ایدی شیخ نظامی بیت دخت خاقان بنام یغما ناز * فتنهٔ چین ولعبتان طراز * ﴿ یك انداز ﴾ ایکی معنایه در اول نیر زبونی معناسنه که پرنده وچرنده یه آتوب آردندن کتمزلر اثیر الدین اخسیکتی * قطعه * ازهمه رشتهٔ امید مرا * ای دریغا کارئی یازنماند * تازده برهدف سینهٔ ما * چرخ راشیح یك انداز نماند * ثانی طاغده واکینده ورودخانه لرکنارنده اول دوز وهموار یره دیرلر که یوقارودن اشاغی برابر اولوب آدم وحیوانات اینوب چقمق ممکن اولمیه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ یك آویز ﴾ وارسق دیدکاری قصه قلنجدر که کاردوروی وکاردران وران آویز دخی دیرلر بوط اوزرینه صالندوغیچون مولانا هاتفی بیت ببستند زرینه مهمیزها * بخون نیز کرده یك آویزها ﴿ یکه تاز ﴾ فتح کاف وتاء مثناة ایله یالکز آتاودیمکدر مولانا هاتفی بیت زهردو طرف یکه تازان نیز * کشادند برهم دکان ستیز ﴿ مع السین المهمله ﴾ یاس ﴾ ایکی معنایه در اول بمعنی بیم وترس ثانی مخفف یاسمن در فرید الدین احول جوینی * قطعه * چهار افروخته شمعند لیکن شان لکن برسر * کزایشانست روشن چشم یاس ونرکس وریحان * یکی خندان کل سوری دویم خیره کل خیری * سیوم خرم کل نسرین چهارم لالهٔ نعمان * وعربیده دخی ایکی معنایه در اول نا امیدی ثانی بمعنی دانستن ﴿ یك بس ﴾ بر دفعه دیمکدر معنای ترکیب بر پتر در ابوشکور بیت بجنکی مکن جاودان یك بسی * بدین آرزو چون منم خود بسی ﴿ مع الشین المعجمه * یازش ﴾ کسر زاء معجمه ایله قصد وآهنك معناسنه اسم مصدر در ومجمع الفرس بمعنی دراز مسطوردز ابو الفرج رونی بیت نه درازودراز

معناسنه وزبان خوارزمده اسب نامزد یعنی آدقونلمش آته دیرلر ﴿ یزك ﴾ فتح زاء معجمه ایله
اوچ معنایه کلور اول قراول که لشکر قوندقده دشمن طرفن کوزتمك ایچون تعیین اولنان آتاولر
کمال اسمعیل بیت ای کاه تربیت خلقت ذات تو رحیم * وی کاه صفدری یزك لشکر تو بیم *
ثانی مجمع الفرسده وفرهنك وفاییده قراولدن غیری نوبت بکلمك معناسنه مرویدر بو معنایی
مؤید خواجه سلمان بیت جرم هشیارست قصر ملك این را پاسبان * بخت بیدارست
خیل نصرت آنرا یزك * ثالث اول آواره وبیکار آدمه دیرلر که آنك بونك آرد نه دوشوب کزوب
یوریه ﴿ یستك ﴾ سکون سین مهمله وفتح تاء مثناة ایله بازوی خریده ﴿ یشك ﴾
سکون شین معجمه ایله اوك دیش که عربیده ناب دیرلر حکیم سوزنی بیت ازدرازی وعده
امید فرسوده شود * پیل را خرطوم ودندان شیر را چنکال ویشك * وله ایضا بیت رنك
چشم وزاغ بال وکورسم ویوز پوست * کرك شاخ وپیل یشك وببر چنك وشیر ناب * بو بیتدن
فهم اولنور که یان دیشلری اوله ﴿ یك ﴾ اول مراتب اعداددر نتکم دیمشلر بیت بیك
ساعت بیك لحظه بیك دم * دکرکون میشود احوال عالم * اصلده فتحهٔ صحیحه ایله در احمد
کرمانی بیت درمزبلهٔ وجود هریك * همچون خروسك همیشه درتك * کاه اماله ایله دخی
تلفظ اولنور ﴿ یکایك ﴾ برابر ومقاومت معناسنه میرنظمی بیت یکایك زدندش بکرز
کران * دو پیل دمان ودو شیر ژیان * حکیم فردوسی بیت یکایك کوتا کوت عمود کران *
خجل کشته بازار آهنکران * ﴿ یکباسرك ﴾ فتح باء موحده وسین وراء مهملتین ایله بمعنی
یکبارکی ویکسر ﴿ یك بیك ﴾ بربر یعنی برنسنه نك کیفیتن وقوفده حصر ایلمکده یك بیك دیرلر
حکیم اسدی بیت بدان یك بیك حال وآیین من * که با این چه کردند در انجمن ﴿ یکدك ﴾
سکون کاف وفتح دال مهمله ایله آب شیر کرم معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ یلك ﴾
فتح لامله بر نوع ملوك وسلاطینه مخصوص کلامدر حکیم سوزنی بیت تا من بنور ماه تو شب را
برم بروز * زان پیش کز سمور بمه درکشی یلك ﴿ یماك ﴾ فتح میمله سلاطین ماضیه دن
بر پادشاه آدیدر حکیم خاقانی بیت تراست ملك جهان وتو بی سزای ثنا * چکونه کویم مدح
یماك ووصف یلاق ﴿ یمك ﴾ بوزن نمك بر شهر آدیدر محبوبلری بغایت چوق اولور
مجمع الفرسده بر ولایت آدی اولمق اوزره مرویدر حکیم سوزنی بیت مفکن بغمزه بر دل مجروح من نمك
وزمن بقبله سر مکش ای قبلهٔ یمك ﴿ مع الکاف الفارسی * یبرنك ﴾ سکون باء موحده
ونون وفتح راء مهمله ایله اصل وهیولا معناسنه ﴿ یکرنك ﴾ اصلده بررنك نسنه مقابلی که
رنکارنکدر وساده دل معناسنه ده کلور کمال اسمعیل بیت کر کند دعوی یکرنکی ازو یاور کنید
آنکه دارد رنك آل حیدر کرار کل ﴿ یلوك ﴾ ضم لام وواو معروفله ﴿ یلولنك ﴾ ضم لام
اول وفتح ثانی وسکون نونله ﴿ یلولیك ﴾ ضم لام اول وکسر ثانی وسکون یای تحتانیله کلهم
بمعنی پهلوان نامدار وشجاعتده مشهور روزکار اوله میرنظمی بیت یلوك ونامدار وصف شکن
بود * حکیم وکاردان وپرفتن بود * وله ایضا بیت بان مرد یلولنك وبهادر * بجنکش هیچ مردی
نیست قادر ﴿ ینك ﴾ سکون نونله رسم وآیین معناسنه ملك الشعرا حکیم علی فرقدی بیت
حق علیمست که در طرز طراز معنی * نظر ازید کس وکس نظر ازد زین ینك * حکیم سوزنی بیت

بیت آیین تست احسان ینك تو معرفت * نبود ز آل میران آیین جز این وینك * مؤید
الفضلاده صاری رنك براوتدر اوتاق اراسنده بتر ﴿ مع اللام * یال ﴾ یدی معنایه کلور اول
بمعنی کردن یعنی بویون استاد عنصری بیت ازو رسیده بتو نقد صد هزار درم * زبنده بودن
او چون کشید باید یال * حکیم اسدی بیت کمند وکمانی فکنده ببال * یکی کرزهٔ برنهاده ببال
حکیم سوزنی بیت هرکه رو از طوع شاهنشاه برتابد بقصد * تیغ قهر شاهشان چون طوق
کردن یال باد * ثانی آت بوینده اولان صاچه دیرلر حکیم فردوسی بیت سر آن خیل پیراهن
دریدند * دم ویال ستوران را بریدند * مذکور معنالره اختصاصی یوقدر آدمی ده دخی استعمال
اولنور ثالث قد وقامت معناسنه کلور اوزون بویلو وتوانا آدمه یال وبال صاحبی دیرلر حکیم اسدی
بیت بترك اندر افتاد خم دوال * سپهدار ایران بدزدید یال * رابع عیال معناسنه درکه عیالمند
آدمه یالمند دیرلر کانه عیال لفظندن اختصارا اولنمشدر حکیم سوزنی بیت ضعیفم یالمندم
تنکدستم * چه خوانم داستان رامی وویس * وله ایضا بیت بودم حکیم سوزنی از چند سال باز
تا یالمند کشتم وکشتم تحکمی * خامس فرهنك جهانکیریده بمعنی مست سادس مجمع الفرسده
بمعنی زور کردن ومست بازان سابع بمعنی قصد کنان ﴿ یال وبال ﴾ ترکیده کی بوی بوس
معناسنه در مرد جوان وتوانا صفتیدر میرنظمی بیت کند وقت پیکار عدو بیمجال * باین
قد وقامت باین یال وبال ﴿ یخجال ﴾ سکون خاء معجمه وفتح جیم فارسیله بوز خانه که آنده
بوز وقار حفظ ایدرلر یخدان وبرفدان دخی دیرلر کذا فی المجمع ﴿ یسال ﴾ فتح سین مهمله ایله
جمعیت وآلای معناسنه درمولانا هاتفی بیت زبرلاس وارلاس وپیشش شمار * نمودند
چندین یسال از یسار * تحفة الاحبابده یساك مرقوم معناسنه یعنی عشرت وصحبت کونلرنده
ریاحیندن تاج ایدوب ارباب عشرت باشلرینه کیرلر ﴿ یساول ﴾ فتح سین مهمله وضم
واو ایله آلای چاوشی یعنی آلای ترتیب ایدن چاوشلر وغیری ومطلق چاوش معناسنه ده
مرویدر میرنظمی بیت چو دیوان زمردان شده بر خروش * یساول بفرمان شده چشم وکوش
﴿ یل ﴾ درت معنایه کلور اول پهلوان وبهادر ومرد دلاور معناسنه حکیم اسدی بیت بدرکاه
شه شد یل سرفراز * چو آمد بنزدیك درکه فراز * حکیم فردوسی * مثنوی * بروز نبرد آن یل
ارجمند * بتیغ وبخنجر بکرز وکمند * برید ودرید وشکست وببست * یلان را سر وسینه وپا
ودست * یلان جمع یل در بیت اول وبیت ثانیده صنعت چار اندر چار ولف ونشر واردر تیغ ایله
برید وخنجر ایله درید وکرز ایله شکست وکمند ایله بست وتیغ بسر وخنجر بسینه وکرز بپا وکمند
بدست * ثانی بمعنی رها کردن یعنی صالیورمك که یله دخی دیرلر ثالث برنسنه برنسنه دن
آویخته اولمق رابع غم واندیشه دن فارغ اولانه دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری ﴿ یلل ﴾ فتح لامله
بر موضع اسمیدر ﴿ مع المیم * یام ﴾ منزل آتی یعنی اولاق منزللرده بنوب سکرتدوکی آت دیار
عجمده اولاق قاعده سی بویله درکه بر برینه قریب محللرده منزل وضع اولنوب بر رایکیشر منزل
بارکیرلری واردر عجله وشتاب ایله نامه ویاخود یرلیغ ارسالی اقتضا ایتدکده بر آدم مذکور آته
بنوب ونامه یی آلوب بردزکنده یعنی سکرتمك ایله منزل آخره وارر منزله قریب اولدقده بر آدم
دخی بر آته بنوب حاضر طورر کلان آدمك الندن نامه یی آلوب اول دخی سکردر بو اسلوب اوزره

الدن اله نامه یی زمان قلیده محلنه واصل ایدرلر بو طرزه اسکدار دیرلر شمس فخری بیت
از برای ایلچیان صیت تو در هر طرف * بسته اجرام سماوی زابلق ایام یام ﴿ یرم ﴾ بمعنی
یاربدکه بربط دخی دیرلر قوپوز دیدکاری سازدر بو لغت هم ساز وهم سازنده یه اطلاق اولنور کذا
فی فرهنك جهانکیری ﴿ یشترم ﴾ سکون شین معجمه وفتح تاء مثناة وراء مهمله ایله قورداشنی
دیدکاری علتدر ماده سی فضلات دمدر میر نظمی بیت سراپا تنش بوده است یشترم *
چو خون کشته فاسد دوا کی برم ﴿ یشم ﴾ معروف طاشدر جواهر نوعندن سبزدن بیاضی
مقبولدر خواصی چوقدر جمله دن آفت صاعقه دن امین ایدر چونکه ماوراء النهرده صاعقه
چوق واقع اولور حق سبحانه وتعالی جل شانه نهر کاشغرده یشمی خلق ایلمش اول دیارك خلقی
هر بری یانلرنده بر پارچه یشم کتوررلر بامر الله تعالی صاعقه اصابتندن امین اولورلر یشب
دخی دیرلر احمد کرمانی بیت کوه تن اکرچه یشم کردد * از زخم اجل چو یشم کردد ﴿ یغام ﴾
فتح غین معجمه ایله غول معناسنه در کذا فی المؤید ﴿ یکچشم ﴾ برکوزلی که عربیده اعور دیرلر
﴿ یکزخم ﴾ سکون کاف وخا وفتح زاء معجمتین ایله سام بن نریمانك لقبی در براژدری بر ضرب ایله
هلاك ایتدوکنده بو لقب ایله ملقب اولمش حکیم فردوسی بیت بشد سام یکزخم وبنشست زال
می ومجلس آراست بفراشت بال * وله ایضا بیت من آن کرز یکزخم برداشتم * سپه را
همانجای بکذاشتم ﴿ مع النون * یبان ﴾ بیابان معناسنه در ترکیده دخی یابان دیرلر ﴿ یاختن
سکون خاء معجمه وفتح تاء مثناة ایله بمعنی آختن کذا فی فرهنك جهانکیری اما مؤید الفضلاده
بمعنی قصد کردن و بیرون کشیدن تیغ وغیره ینه آختن معناسنه اولور مجمع الفرسده بمعنی
زدن وانداختن وآشکارا پرسیدن وبازیدن مثل اوست ﴿ یادداشتن ﴾ خاطرده طوتمق
معناسنه مصدردر عربیده حفظ معناسنه در چغتای لساننده اغینماق دیرلر سبعهٔ سیاره ده
دلارام فراقنده بهرامك احوالی ذکرنده دیمشدر بیت ساغینیب چونکه زنخدانین * چیکیبان
بارچه رشتهٔ جانین ﴿ یاران ﴾ دوست ومصاحب معناسنه قیاس بو ایدی که جمع یار اوله
ایدی اما مفرد استعمال اولنور وکاهی جمعه ده اشارت اولنور مولانا عرفی بیت ناز آفت وکرشمه
بلا عشوه دلفریب * یاران حذر کنید که طوفان آتشست ﴿ یارستن ﴾ فتح را وسکون سین
مهملتین ایله بمعنی توانستن یعنی قادر اولمق معروفی بیت ز تو یارستن این کار دورست *
نه اندك بلکه آن بسیار دورست ﴿ یازان ﴾ فتح زاء معجمه ایله قصد ایدیجی یازیدن لفظندن
اسم فاعلدر وبمعنی کشیدن حکیم انوری در صفت بهار بیت در ابر نه درد ایکی طفل شکوفه است
یازان سوی ابر از چه کشاده است دهانرا * شهرهٔ آفاق بیت از همه خوبان سوی تو ازان
یازانم * که همه خوبی سوی تو همی یازانست ﴿ یازیدن ﴾ کسر زاء معجمه ایله کرنمك ومیل
ایلمك معناسنه استاد عسجدی بیت ژاژ داری تو وهستند بسی ژاژ خوران * وین عجب
نیست که یازند سوی ژاژ خران * مجمع الفرسده بمعنی آهنك کردن وبلند شدن درست وبمعنی
یازدن ﴿ یاسمن ویاسمون ویاسمین ﴾ معروف چیچکدر ابو المعانی بیت یاسمن بد خد جانان
یا کل تر یاسمن * در لطافت بلکه آنان رنك وبو رازان کرفت * کمال اسمعیل بیت تن واندام
یاسمون وسمن * بس لطیفست در غلالهٔ لاد ﴿ یافتن ﴾ بولمق مستقبلنده فا یایه قلب اولنوب

اولنوب یابد ویابنده دیرلر چغتای لساننده تاپماق وتاپماغ دیرلر فرهادنامه ده خاقان وزیری
ملك آرا حقنده دیر بیت تا پیب آرایش آندین ملك وزینت * بولوب ایل ایچرا ملك آرانه
شهرت ﴿ یان ﴾ ایکی معنایه کلور اول هدیان معناسنه استاد فرخی بیت با سخن تو همه
سخنها یانست * با هنر تو همه هنرها پیکار * ثانی مرکب وراحله معناسنه در ﴿ یاوه کردن
یتورمك کم کردن کبی یعنی ضایع ایتمك عربیده فقد معناسنه در واضاعت دخی دیرلر چغتای
لساننده ایتماك دیرلر میر علیشیر بیت تیلبه کونکلوم که لب وزلفونك اوچون ایتمشیدی *
کیجه میخانه آرامست وپریشان تا پتیم ﴿ یاوندن ﴾ فتح واو ودال مهمله وسکون نونله بمعنی
پادشاهان جهان کذا فی التحفه ﴿ یخدان ﴾ سکون خاء معجمه وفتح دال مهمله ایله بوزخانه که
یخجال دخی دیرلر ابو المعانی در مذمت زن بیت درونش زمهریر وهم کس وکون * یکی یخدان
ودیکر رود خانست ﴿ یخکلون ﴾ سکون خاء معجمه وفتح کاف وضم لامله بو لغت حرف با وتا
ونون ویا ایله روایت اولنمش چتین قوز معناسنه تصحیحی معناسی کبی چتین در ﴿ یرمغان ﴾
سکون راء مهمله وفتح میم وغین معجمه ایله ارمغان معناسنه ﴿ یریان ﴾ سکون راء مهمله وفتح
یای تحتانیله شهر سمرقندك نام قدیمیدر کذا فی المؤید ﴿ یزدان ﴾ یارادیجی خالق معناسنه
حضرت جناب احدیت جل اسمه اسماء شریفه سندندر حکیم فردوسی بیت سبك داد
سوکند آن پاك دین * بیزدان هفت آسمان وزمین * حکیم انوری بیت آنچه یزدان ندهد بخت
وفلك هم ندهد * کار آن مرتبه دارد که بود یزدانی * طائفهٔ مجوس قتلرنده یزدان خالق خیره
مخصوص اسمدر اهریمن خالق شردر دیدیلر اکثر ارباب لغت ایزد ویزدان بر معنایه در دیوب
بری برلریله تعبیر ایدرلر اما بحیث المعنی فرقلری واردر ﴿ یفن ﴾ فتح فا ایله وسکون فا ایله ده مرویدر
پیرفانی معناسنه لغت مشترکه در ﴿ یکان ﴾ کاف فارسیله یکانه معناسنه در حکیم سوزنی
بیت ورا نکویم از ارکان دولتست یکی * که او بجاه از ارکان دولتست یکان ﴿ یکان یکان ﴾ کاف
عربیله بر ربر دیمك معناسنه در ﴿ یکران ﴾ سکون کاف وفتح راء مهمله ایله قوله آت
معناسنه در بعض فرهنکده چیل آت منقولدر مرور ایام ایله مطلق آت معناسنه اولمشدر
شمس فخری بیت اکر چو بایوز وچرخ وپلنك در میدان * دوران در آوری در پشت باد پا
یکران * فرهنك جهانکیریده اسب سر آمد وممتاز استاد فرزدق * قطعه * اکر از لشکر
فتحت نخیزد کرد در هیجا * وکر از سم یکرانت بیفتد نعل در میدان * کشد در چشم چون سرمه
جلالت کرد آن لشکر * کند در کوش چون حلقه سعادت نعل آن یکران * کمال اسمعیل بیت
نشسته آب زرشك لطافتت در خاك * چنانکه باد بر آتش ز نعل آن یکران * فرهنك وفاییده
اول آته دیرلر که رنکی میان زرد وبوز اوله شرفنامه ده اشقر آته دیرلر اما یال ودمی بیاض اوله
اکر بویله اولمیه بوز اولور حکیم خاقانی بیت دو اسبه در آورد کاهی در او * کزان چرمهٔ صبح
یکران نماید ﴿ یکسان ویکسون ﴾ کلاهما بسکون الکاف وفتح السین المهملتین ایکی معنایه
کلور اول همیشه وبر دوام معناسنه حکیم سوزنی بیت فرق سرت سبز باد همچو سر سرو *
تا که سر سرو سبز باشد یکسان * ثانی بمعنی برابر شمس فخری * قطعه * بلفظ یکسون
پیوسته تا بود یکسان * هماره تا که نیاید حمیت از مأبون * مخالف تو که کمتر ز هیز ومأبونست *

نه دستبرد فنا باد بازمین یکسون ☜ بکون ☜ ضم کافله ایکی معنایه دراول بمعنی یکسون بوشعیب
بیت تو بیار استه بارایش * چه بدیبا وچه بخرد بکون * عربیده باشد معناسنه ثانی
ضم کافله جامهٔ حریر معناسنه درکذافی فرهنك وفایی ☜ بکین ☜ کسر کافله برنوع لطیف
ریحاندر چوق دللری اولور ☜ یله کردن ☜ ایکی معنایه کلوراول آت وقصراق وقاطر
واشك ودوه مقوله سی حیواناتی یولا رسز صالیورمك ثانی فدا ونثار معناسنه مرویدر
☜ یلکن ☜ سکون لام وفتح کافله فرهنك وفاییده بمعنی یلکن که باب البادهٔ ذکری مرورایادی
یعنی منجنیق شاعر بیت ازتیر غمزهٔ اوست در دل هزار روزن * حصنیست جان عاشق وآن
غمزه کانش یلکن ☜ یل آمدن ☜ کسر لامله بمعنی فروآمدن یعنی اشاغی کلمك استادرودکی
بیت آن یل آمد از اسبش نرم نرم * تابرد اسبش هم آنکه کرم کرم ☜ یمان ☜ فتح میمله شعله
وضیا معناسنه خواجه سلمان . بیت ازفرق سرکوه شود تابکمر شق * هرکه که زند برق بروتیغ
یمانرا ☜ یلتون ☜ سکون نون وضم تاء مثناة ایله عربیده ریباس ترکیده اشخون دیدکاری
اوتدر برمقدار خموضتی اولمغله دوکوب وصقوب صوین آلوب شکرایله شربت ایدرلر دفع
حرارت کبده وحمای صفراویه یه نافعدر ☜ یخیدن ☜ سکون نون ویای تحتانی وکسر جیمله
کوسمك یعنی برآدمك برآدمه خاطری قالوب آنکله آشنا لق ایتمامك ابوالمعانی بیت رفته
بودم درشبانکه کوی یار * چون شنیده ناله ام بنجیده بود ☜ یخشودن ☜ سکون نون وفتح
خا وضم شین معجمتین ایله طواره قشاغواورمق ☜ یهیدن ☜ کسرها وسکون یای تحتانیله
یقمق و یوزمق مثلا خانه وامثالی عمارتی یقوب یوزمغه دیرلر استاد لطیفی بیت اکرچه
خانهٔ عمرم بهیده کرد بجور * اساس عمروی اندرامان حق باشد ☜ مع الواو * یارغو ☜
سکون راء مهمله وضم غین معجمه ایله زبان خوارزمیانده دعوایه وبعض قضیه که برقوم اراسنده
ظهورایدر اکا دیرلر میر نظمی بیت درمیان عاشقان شد یارغو * زان میان برخاست تا که
های وهو ☜ یالو ☜ ضم لامله دریاکناری ولب جوی ☜ پینلو ☜ فتح باء فارسی وسکون نونله
قافله یعنی برمقداریوکلی ویوکاری اولمق معناسنه کذافی فرهنك جهانکیری حضرت مولانا
قدس سره * مثنوی * بحر جان افزای وبحر پرحرج * درمیان هردوبحراین لب مرج * چون
پینلودرمیان شهرها * ازنواحی آید آنجا بهرها * بعض فرهنکلرده بمعنی متاع وکالا ☜ یرغو ☜
سکون راء مهمله وضم غین معجمه ایله یساق وتهدید ایله منع معناسنه درخواجه حافظ بیت
عاشق ازقاضی نترسد می بیار * بلکه ازیرغوی سلطان نیزهم * شیخ آذری بیت چون
خسرو توران بسرا پرده درآید * دوران کندش طوس شب دیربیرغو * اما زبان
خوارزمیانده دعوی دیمکدر چغتای لسانده نیرکاماك دیرلر فرهادك ولادتی محلنده شهرتزیین
اولنوب عیش وعشرته اذن اولدوغی یرده دیر بیت خلایق هرنه قیلسانیرکاماك یوق *
نی قیلغانی یامان قیلدینك دیماك یوق ☜ یکانه کو ☜ فتح کاف فارسی ونون وضم کاف فارسی
ثانیله مؤمن وموحد معناسنه میرخسرو بیت یکانه کوکسی باشد که اوترك کسی کیرد *
نه آن بیچارهٔ ناکس که ازکیس وکساکوید ☜ یکسو ☜ سکون کاف وضم سین مهمله ایله بمعنی
برطرف وبرجانب ابوالمعانی بیت چون خیالش برم آید دم وصلت دانم * پیرهن ازبدنم آرم

آرم ویکسوفکنم ☜ یمرو ☜ سکون میم وضم راء مهمله ایله بمعنی مردم کیاه که استرنك وساترك
وکیاه سك دخی دیرلر عربیده یبروح الصنم دیدکاری کوکدر کذافی المجمع ☜ یندو ☜ سکون
نون وضم دال مهمله ایله شعله وضیا معناسنه ☜ مع الهاء * یاخته ☜ سکون خاء معجمه ایله بوزن
ساخته یاختن لفظنك اسم فاعلیدر بمعنی آخته ☜ یادکیرنده ☜ سکون دال مهمله وکسر کاف
فارسیله ازبرایجی عربیده حافظ معناسنه در ☜ یاده ☜ بوزن ساده رشوت معناسنه ابوالمعانی
بیت قاضی که کیرد ازکسان یاده که باشد اندران * نبود چوحکم اوروان رسوا شود در دوجهان
☜ یارابه ☜ فتح راء مهمله وباء موحده ایله بر نوع طعام در شلغم ویاخود کزری
رشته ایدوب قیمادوب وسرکه وخردل وبستان افروزایله کوب ایچنده حفظ ایدوب محلنده
تناول ایدرلر ☜ یارنامه ☜ سکون راء مهمله وفتح نون ومیمله بمعنی نیکنامی حکیم سنایی * قطعه
چند ازین لاف ویارنامهٔ تو * درچنین منزل کثیف نژند * یارنامه کزین که برکذرد * اینهمه
یارنامه روزی چند * خواجه عمید لوبکی بیت روان حاتم طی کویدش بکاه سخا * که یارنامهٔ من
پیش درجهان مسکن ☜ یاره ☜ فتح راء مهمله ایله بشن معنایه کلوراول اینجو ولعل مثالی قیمتلو
طاشلری ایپلکه دیزوب بلازك کبی عورات قوللرینه بغلولر کمال اسمعیل بیت ای سروری که
زیبد ازنعل مرکب تو * دردست وپای دولت خلخال ویاره باشد * ثانی زمان قدیمده علامت
بندکی اولمق ایچون التوندن ویاخود کشدن بلازك کبی ایدوب قوللرینه طاقرلایدی حکیم اسدی
بیت نهان باك باپاره وطوق زر * همه پهلوانان زرین کمر * ثالث بر مشهور حب ترکیبی درکه
لطیف ملین درایاره وایارج دخی دیرلر شهریاری دیمشدر * رباعی * باتیغ جفاکر حکرم
پاره کند * تاچارهٔ آن برسنك بیچاره کند * ازاشك چوباقوت وزبرخ خویش * ای خسته
جکرمفرح ویاره کند * رابع بمعنی قدرت استاد لطیفی بیت زان حسد می سوختند خلق
جهان * یارهٔ زان نه که آرند برزبان * خامس بمعنی دوست یار معناسنه استادرودکی * رباعی
لطفت بکرم چارهٔ بیچاره کند * عدلت ستم اززمانه اواره کند * درموسم عدل توصبارا نبود *
آن یاره که پیراهن کل پاره کند * بمعنی زهره ویار بمعنی دوست . بوایکی معنایه مهستی بیت
جززهره کرازهره که بوسد پایش * جزپاره کرایاره که بوسد دستش ☜ یازابه ☜ فتح زاء معجمه وباء
موحده ایله یازاب مرقوم معناسنه در ☜ یازده ☜ سکون زاء معجمه وفتح دال مهمله واظهارهایله
اون برعددر ☜ یازنده ☜ فتح زاء معجمه ودال مهمله وسکون نونله بمعنی قصد کننده کذافی المجمع
☜ یازه ☜ فتح زاء معجمه ایله اسمنك کدها ندره وخمیازه دخی دیرلر مؤید الفضلاده بمعنی لرزه
مسطوردر ☜ یاژه ☜ فتح زاء فارسیله هرزه وهذیان وبیهوده معناسنه در ☜ یاسه ☜ فتح
سین مهمله ایله ایکی معنایه دراول رسم وقاعده معناسنه حضرت مولانا قدس سره * مثنوی
آن اسیران را بجز دوری نبود * دیدن فرعون دستوری نبود * که فتادندی بره درپیش او *
بهر آن یاسه بخفتندی برو * یاسه آن به که نه بیند هیچ اسیر * درکه وبیکه لقای آن امیر *
حکیم نزاری قهستانی * قطعه * یاسه شد درجهان بیرلغ خان * که کنند ازقتال کوته چنك
هیچ کس رانیازرند مکر * زیروزاری برآورند زچنك * چشم برهم زندز تیرو باز * چنك کوته
کنند زغرم وپلنك * اینهمه یاسهای سخت برفت * یارباما هنوز برسرچنك * ثانی بمعنی

آرزوا یاسه دخی دیرلر پور بهای جامی بیت برخصت دام محکم ساختند احکام شرعی را *
مقدم کرده بر اخبار قران یاسهٔ جانرا ﴿ یافته ﴾ سکون فا وفتح تاء مثناة ایله فیض ووصول
معناسنه خواجه سلمان بیت دستت ارزاق خلایق بر طریق تقدمه * داد و بستد تا بروز
حشر زایشان یافته * شرفنامه ده بمعنی خط وحجت مرویدر ویافتن لفظنك اسم مفعول
صیغه سی اولور ﴿ یافه ﴾ فتح فا ایله ایکی معنایه کلور اول بمعنی کم شده ضایع ویتوك معناسنه در
شمس طبسی بیت کو یافه شو قلادهٔ سیمین آسمان * لرز کف خجستهٔ او زیور تو باد * ثانی
هرزه وهذیان معناسنه که یاوه دخی دیرلر بو ایکی معنایه ابو شکور بیت نباید که خسرو بود یافه
کوی * بدشمن دهد یافه کوی آب روی * حکیم خاقانی بیت یافهٔ کیمخت رنکین سرزنشها
کرد وکفت * نیك وبد رنکی نداری صورت زیبای من ﴿ یالوایه ﴾ سکون لام وفتح واو ویای
تحتانیله قرلغج که پرستو دخی دیرلر بعض فرهنکلرده یلوه دیدکلری قوشدر ﴿ یاله ﴾ فتح
لامله بمعنی شاخ کاو یعنی اوکوز بوینوزی کذا فی التحفه ﴿ یانزده ﴾ بمعنی یازده مرقوم یعنی
اون بر عدد ﴿ یانه ﴾ بوزن شانه هاون معناسنه درکه دسته سنه یاور دیرلر فتاحیٔ نیشابوری
بیت همچو یاور شده سر کرزت * تا چه یانه کند سر دشمن * مجمع الفرسده میرزك که آندن
یاغ چقاررلر ﴿ یاوه ﴾ یافه کبی ایکی معنایه در اول بمعنی کم شده یعنی یتمش خواجه حافظ بیت
زبان مور بر آصف دراز کشت ورواست * که خواجه خاتم جم یاوه کرد وباز بخست * ثانی هرزه
وهذیان معناسنه حکیم اسدی بیت دکر تا تویی یاوه زنیسان مکوی * بدشتی که کمراه کشتی
مپوی * وکندودن بیخبر اولان آدمه دخی دیرلر استاد بیت دریغا که بی مادر وبی پدر *
چنین مانده ام یاوه وبیخبر * حضرت مولانا بیت خوش خبران غلام تو رطل کران سلام تو *
چون شنوند نام تو یاوه کنند پا وسر ﴿ یخچه ﴾ سکون خاء معجمه وفتح جیم فارسیله طلوکه نکرك
دخی دیرلر بدر الدین شاشی بیت در عنبر تو لاله در بسد تو لولو * در غنچهٔ تو نسرین در یخچهٔ
تو آذر ﴿ یشکرده ﴾ سکون شین معجمه وراء مهمله وفتح کافله طنبور معناسنه در ﴿ یشمه ﴾
سکون شین معجمه وفتح میمله خام دری که تراش ایدرلر تریشه دخی دیرلر منجیك بیت چو
خون نهاد نهادی فرو نهد پیشت * چو طبع خویش بخامی چو یشمه بی چربو * مجمع الفرسده
آن پوست که ترکان ورزیده شرفنامه ده چرم خام مسطوردر ﴿ یکانه ﴾ فتح کاف فارسی ونونله
هنر وکمال وعلم وفضل وسخاوت وشجاعت وبونلره بکزر نسنه لرده ماهر معناسنه در صدفده
بر دانه اینجو که در یتیم دخی دیرلر ونظیری نادر جوهر وامثالی نسنه لرده صفت استعمال اولنور
نتکم شاعر * مصرع * یکانه کوهر دریای معرفت عرفی ﴿ یکدانه ﴾ سکون کاف وفتح دال
مهمله ونونله ایکی معنایه در اول اول عقده دیرلر که بشر ویا یدیشر دانه اینجویی اپلکه دیزوب
بر اپلك اینجو وبر اپلك لعل ویاخود زمردی دلوب کچوررلر وبعضنی بر اینجو وبر جوهر کچورب
قوللنورلر یعنی عقد ایدوب بویونه طقرلر حکیم خاقانی در مرثیه بیت مهره از بازو ومجین
زجبین باز کنید * یاره از ساعد ویکدانه زبر بکشایید * وله بیت هر دری دان از ان دو کوهر
یکدانهٔ کردن ودو پیکر * ثانی اول کوهره دیرلر که بیمثل وبی نظیر اوله خواجه حافظ بیت
کریهٔ شام وسحر شکر که ضایع نکشت * قطرهٔ باران ما کوهر یکدانه شد ﴿ یکدمه ﴾

﴿ یکدمه ﴾ سکون کاف وفتح دال مهمله ومیمله بر نفس ایله یعنی آواز ایله ایکی یا اوج آدم
ترانه ایتمك خواجه سلمان بیت ساز ونوای این جهان همچو نیست یکدمه * بهر نوای یکدمه
چند چو دف فغان خوری ﴿ یکره ﴾ اظهار ها ایله بمعنی یکبار وبمعنی بی ریا وبی نفاق مثال اول
مولانا جامی بیت یکرهش دیدیم عقل ودین ما بر باد رفت * وای اکر بر جان ما یکبار دیکر بینمش
﴿ یکسونه ﴾ سکون کاف وضم سین مهمله وفتح نونله بمعنی یکسان کذا فی التحفه ﴿ یکشنبه ﴾ اظهار
ها ایله معروف کونك آدیدر عربیده احد ترکیده بازار دیرلر ﴿ یکشبه ﴾ سکون کاف وفتح شین معجمه
وباء موحده واخفاء ها ایله ایکی معنایه در اول بر نوع بغایت اینجه ولطیف حریردن طوقنمش زرتاری
دلبنددر ثانی بر کیجه لك نسنه هر نه اولورسه میر علامه بیت برای یکشبه ذوقی که خاك بر سر
او * اسیر زن نتوان شد بسالهای دراز * غازی قلندر بیت جزای یکشبه هجرم اکر دهد
ایزد * بسوی خلد برم کافر ومسلمانرا ﴿ یککونه ﴾ بر نوع وبر درلو وبر طرز معناسنه در
﴿ یکونه ﴾ ضم کاف وفتح نونله یککونه لفظندن مخففدر کسایی بیت تو زنامزده ای شکفتی
کار * راست بامزده کان یکونه شدیم ﴿ یلبه ﴾ سکون لام وفتح باء موحده ایله جبه وجوشن
واثواب جنك ﴿ یلغزه ﴾ سکون لام وضم غین وفتح زاء معجمتین ایله بمعنی کوکنار ﴿ یلمه ﴾
فتح لام ومیمله طولامه جامه ودخی جامهٔ تاتاری خواجوی کرمانی بیت ای ماه قبچاقی ازان سرینه
شست بغتاق را * بکشای بند یلمه ودر بند کن قبچاق را ﴿ یلوایه ﴾ سکون لام وفتح واو
ویای تحتانی ایله بمعنی یالوایهٔ مرقوم بلکه آندن مخففدر ﴿ یلوه ﴾ سکون لام وفتح واو ایله
بر معروف قوشدر ﴿ یله ﴾ فتحتین ایله یدی معنایه کلور اول بمعنی رها یعنی صالیویرمك که یله کرده
ویله کردن حکیم فردوسی بیت بدو کفت خاقان که ما را کله * زبختست وکردم بیزدان یله *
حکیم انوری بیت کله از خود نکنم که تا چو بینی * خدمت چون تویی چرا یله کرد * ثانی بمعنی
بهادر حکیم اسدی بیت یکی نعره زد همچو شیر یله * که غرد چو از غرم بیند کله * ثالث بمعنی
کج وبکی یعنی اکری واکریلك مثلا پیاله را یله کرد یعنی کج کرد وکلاه بر سر یله نهاد یعنی کلاه بر سر
کج نهاد خسروانی بیت بر سر یله نهاد کلاه ونشسته تند * این حوصله کراست که آنسو نکه
کند * استاد فلکیٔ شروانی بیت دوش چو کرد آسمان افسر زر بسر یله * ساخت زماه
اختران یاره وعقد مرسله * رابع بمعنی زن فاحشه که شادخوار وغرو خشنی دخی دیرلر امیر خسرو
بیت کشته بلی زن همه بر بانك نی * همچو زنان یله از بهر می * خامس بمعنی هرزه وبیهوده
حضرت مولانا قدس سره * مسمط * دست بدان کمان بری از کف برك جان بری * باز چو بد کمان
بری آن نبود بجز یله * سادس بمعنی دوان وتازان یعنی سکردیجی ویلیجی مولانا غزالیٔ مشهدی
بیت دلیران وشیران این سلسله * شدند از پی صید دوات یله * بوندندر که یوکرك آته اسب
یله دیرلر مولانا هاتفی بیت ازین سو یکی برد اسب یله * زسوی دکر آن یك اشتر کله * سابع
بمعنی تنها یعنی یالکز که یله رو دیرلر تنارو معناسنه مولانا هاتفی بیت فتاده هزبران واسبان یله
زاسب یله هر طرف صد کله ﴿ یل یله ﴾ سکون لام اول وفتح یای تحتانی ولام ثانیله پهلوان
دلاور وبهادر دیمکدر کذا فی المجمع ﴿ یمرده ﴾ فتح میم ودال وسکون راء مهملتین ایله بمعنی
مردم کیاه که استرنك وسترنك دخی دیرلر عربیده یبروح الصنم دیدکلری اوت کوکیدر که آدم

صورتنده باشی اشغه بتر تفضیلی بر قاج دفعه مرور ایلدی ینوشه ضم نون و واو معروف
وفتح شین معجمه ایله قووجی وغماز سوزین اصغا واستماع ایدنه دیرلر کذا فی فرهنك جهانکیری
یواشه فتح واو وشین معجمه ایله بمعنی کم کرد یعنی یاوی قلدی ینجه سکون نون وفتح
جیمله براو یوندرال اله یا پشوب اوینارلر یهودانه برپارچه صاری بزی یهودیلر اوموزلری
باشنه دیکرلرکه مسلمانلردن متمیز اولمق ایچون اکا یهودانه دیرلر مع الیاء التحتانی * یاداشتی
فتح دال مهمله وسکون شین معجمه وکسر تاء مثناة ایله خوارزم لغتی در تنکدست معناسنه در
یارای فتح راء مهمله ویای خطاب ایله ای یار دیمکدر یارغوجی سکون راء مهمله
وضم غین معجمه ایله برقوم ویاخود برجماعت اراسنده واقع اولان دعوی وخصومته دیرلر میر نظمی
بیت از آن پس برطرف شد یارغوجی هم * نزاع یکدکر کشتست ازان کم یارکی
فتح راء مهمله وکسر کاف فارسیله بمعنی توانایی کذا فی المجمع یاروی ضم راء مهمله وواو
مجهول ایله زخم وجراحت معناسنه در یاری کسر راء مهمله ایله ایکی معنایه کلور اول
ایکی قرنداش عورتلری که بر برینه یاری دیرلرکه ترکیده ایلتی دیدکلریدر استادرودکی بیت چه
نیکو سخن کفت یاری بیاری * که تا کی کشم اززنان ذل وخواری * ثانی دوستلق معناسنه ودخی
یای وحدتله بر دوست دیمك اولور رشید الدین وطواط بیت اکرچه خصم بدنه ازوفاتش
دم یاری زند یاری بیاری یازی کسر زاء معجمه ایله بمعنی برزکر یعنی اکنجی یامجی
سکون میم وکسر جیمله خوارزم لغتنده چوبان دیمکدر چونکه یام بارکیر درجی اکا منسوب دیمك
اولور یعنی آت چوبانی یاوری فتح واو وکسر راء مهمله ایله معین ویاردم ایدیجی آخرنده کی
یا حرفی صفت معناسنه در شاعر بیت بهر کار ازو خواستی یاوری * اکر صلح بودی اکر داوری
یاوه کی نهب وغارت معناسنه کمال اسمعیل بیت هر آن دیار که بکذشت یاوه کی که طمع
عطای تو بسرش شکر کران آمد یایی کسر یای تحتانیله بیمار یعنی خسته استاد
منوچهری * قطعه * سالار سپاهان چو ملك شد بسپاهان * برشد بهوا همچو یکی مرغ
هوایی * کرچه بهوا برشده چون مرغ همیدون * ورچه بزمین درشده چون مردم یایی * فرزند
بدرکاه فرستاد وهمیداد * بربنده کی خویش بیکبار کوایی یتاقی فتح تاء مثناة وکسر
قافله بمعنی پاسبان یعنی بکجی خسروانی بیت بخواب نازشه با برك نوشاد * زهندوی یتاقی کی
کند باد یخنی سکون خاء معجمه وکسر نونله اوچ معنایه کلور اول معروف طعامدر ثانی
کیجه دن فاضل اولان طعامه دیرلر هرنه اولورسه ثالث مال واثواب وحبوبات وغیریدن وقت
حاجت ایچون حفظ ایلمکه دیرلر عربیده بو معنایه ذخیره دیرلر شیخ نظامی بیت مخور غم
زصیدی که ناکرده * که یخنی بود هرچه ناخورده * ودخی برنوع معروف طعامدر کذا
فی المؤید یزدادی سکون زاء معجمه وفتح دال مهمله اولی وکسر ثانیه ایله قیمه وتخم مرغ
ایله بشوررلر برنوع طعامدر طیان مرغزی بیت خورد مخالفان تو خون دل وجکر * قوت
موافقان تو یزدادی وعسل یغمای بمعنی تاراج ویغماجی ویغمالنمش معناسنه یغنی
سکون غین معجمه وکسر نونله بمعنی یخنی مرقوم یکانکی وحدت وغالب اولمق مولانا عرفی
* مصرع * مارا بیکانکی ایزد کارست یك بسی سکون کاف وفتح باء موحده ایله بمعنی

بمعنی یکبارکی ابوشکور بیت بجنکی مکن جاودان یك بسی * بدین آرزو که منم خود رسی
یکبارکی براوغوردن یعنی دفعة واحدة دیمك اولور یکچندی برز وقت
وبرزمان معناسنه در یکی معنای یك ایله موصوف اولان عدددر حکیم انوری بیت
مرا زدست هنرهای خویشتن فریاد * که هر یکی بدکرکونه داردم ناشاد * آخرنده کی یا یای
نسبتدر معناسی برایله تعبیر اولور شاعر بیت درمزبلهٔ وجود هریك * همچون خروسك
همیشه درتك یکنیدی سکون کاف وکسر نون بعده یای ساکنه ایله یکتلك وغلبه
وذی قوت معناسنه یاوی یاوه دیدکلری قوشدر باب الیاء المضمومة مع الباء الموحده
یوب واو معروفله بساط وفرش معناسنه کذا فی فرهنك میرزا مع الجیم * یوج
واو معروفله خزنده برجانوردر یعنی یراوزرنده سورینوب یورر برجانوردر کذا فی فرهنك جهانکیری
مع الخاء المعجمه * یولاخ واو مجهول ایله خراب معناسنه در کذا فی التحفه مع الدال
المهمله * یوزغند واو مجهول وسکون زا ونون وفتح غین معجمتین ایله آدم آوازی نعره وهایقرمق
کبی کذا فی فرهنك جهانکیری مع الراء المهمله * یوزدار واو معروف وسکون زاء معجمه وفتح
دال مهمله ایله پارسجی یعنی پارس بسلیجی دیمك اولور یوهر واو مجهول وفتح ها ایله دلوجه
طوغان که یوهه دخی دیرلر مع الزاء المعجمه * یوز واو مجهول ایله درت معنایه کلور اول
جستن وتفحص کردن که رزم یوز دیرلر رزم جو معناسنه شمس فخری بیت زهفت حصن
فلك پنجمین شود خالی * چو شه بمیدان روی آورد مبارز یوز * ثانی پارس دیدکلری آوجی
جانوردر عربیده فهد دیرلر سباع جنسندندر شکاری پادشاهلره مخصوصدر ثالث زغر
دیدکلری ارایجی کوپك که طوغان ایچون شکار آرار ایکی معنایه مولانا هاتفی * مثنوی *
پی تیهو وآهوی نازنین * پر از یوز وباز آسمان وزمین * کر آهویی از یوز جستی چو برق *
بخون چرخ چالاك کردیش غرق * حکیم خاقانی بیت طعن نادان نصیحت داناست * زدن یوز
غیرت یوزست * رابع نسنه ارامق وبولوب قالدرمق بو سببدن زغره دخی اسم ایتمشلر
مع السین المهمله * یول یوس سکون واو ولام وضم یای تحتانی وواو مجهول ایله اورته یازآیی
کذا فی فرهنك جهانکیری مع الشین المعجمه * یوش واو مجهول ایله ایکی معنایه در اول
بمعنی تیره ثانی جستن وتفحص کردن معناسنه کذا فی فرهنك جهانکیری مع الغین المعجمه
یوغ واو معروفله بویندرق که چفت اوکوزینك بوینه کیچوررلر کذلك عربه چکرکن دخی
کیچوررلر ابوشکور بیت کرایدون که پیش تو کویم دروغ * دروغ اندر آرد سر من بیوغ *
حکیم سنایی بیت ای همه قول تو نفاق ودروغ * پیش دنیا تو کردن اندر یوغ * حضرت
مولانا قدس سره بیت آفتاب وماه دو کاو سیاه * یوغ بر کردن بیند دشان اله مع الکاف
یوزك واو معروف وفتح زاء معجمه ایله ایکی معنایه در اول مصغر یوزدر ثانی مراغه
وغلتیدن جانوران کذا فی فرهنك جهانکیری فرهنك میرزاده زغر دیدکلری کوپکدر یوك
واو معروفله بردمور درکه تنوره آنکله بریان آصارلر ودخی آتش قارشدردقلری دمور مؤید
الفضلاده اوزرینه اتمك قویوب تنوره صالدقلری نسنه یه دیرلر مع اللام * یوزل واو
معروف وفتح زاء معجمه ایله سك کوچك که ماستی دیرلر برنوع کوچك کوپکدر کذا فی فرهنك

جهانگیری ﴿ مع النون * یمکان ﴿ سکون میم وفتح کاف فارسیله ولایت بدخشانده کاشغر
سمتنده واقع بر قصبه‌نك آدیدر شاه ناصرخسروك مزاری اول قصبه ده واقعدر بوبیت آنکدر
بیت بزنهار خدایم من بیمکان * نکوبشکر کرفتارم مپندار * وله ایضا بیت مراکویی اکردانا
وحری * بیمکان چون نشینی خواروبی یار ﴿ یمن ﴿ سکون میمله بخسته ومبارك خواجه حافظ
بیت ملکت عاشقی وکنج طرب * هرچه دارم یمن دولت اوست ﴿ یوزبان ﴿ واومعروف
وسکون زاء معجمه وفتح باء موحده ایله پارسیجی دیمکدر ﴿ یوکان ﴿ واومعروف وفتح کافله
رحم مادر معناسنه کهزعدان دخی دیرلر ﴿ یون ﴿ واومعروفله اوج معنایه کلور اول فلس
معناسنه حکیم خاقانی بیت فلسفی فلسی و یونانی یونی ارزد * نفی این مذهب یونان
بحراسان یابم * وله بیت بانص حدیث ونظم قرآن * یونی ارزد حدیث یونان * ثانی نمد
زین یعنی ئکلئی استاد عنصری بیت از فتح وظفر بینم برنیزهٔ تو عقد * وز فرهنز بینم برویزهٔ
تو یون * بو معنایه شمس فخری بیت زفتح ونصرت برافتت بود پرچم * زجاه دولت
بر مرکب تو باشد یون * ثالث بمعنی رنك وله ایضا بیت اکر زخاك درت باد وآب
رخ یابد * بماه آذر وآخر برآرد آذر یون ﴿ یونان ﴿ بر مملکت اسمیدر وبر قوم آدیدرکه
یونانی دیرلر اکثر حکما اول ولایتدن ظهور ایلمشدر واول قومدن دیرلر اسکندر ذوالقرنین
دخی آنلردن اولدوغیچون اسکندر یونانی دیرلر ﴿ مع الواو * ینیلو ﴿ کسر نون وسکون
یای تحتانی ثانیله هفته بازاری طوردوغی یره دیرلر ﴿ یو ﴿ واومجهول ایله یك معناسنه در
﴿ یویو ﴿ سکون واو وضم یای تحتانیله بویل دیدکلری قوشدر ﴿ مع الهاء * یله ﴿ فتح
لامله بمعنی فدا حکیم فردوسی بیت کنم هرچه دارم برایشان یله * کرفتم زکیئی یکی پیغله *
﴿ یوره ﴿ واومعروف وفتح باء موحده وراء مهمله ایله بمعنی آرزومندی که یوبه ویویه
دخی دیرلر ﴿ یوبه ﴿ فتح باء موحده ایله بمعنی آرزومندی حضرت مولانا قدس سره
بیت یوبه سفر کیردبا پای لنك * صبر فرو افتددر چاه تنك * حکیم انوری بیت ای درحرم
چاه توامنی که نیاید * ازیوبهٔ آن خواب خوش آهوی حرم را ﴿ یوخه ﴿ فتح خاء معجمه
ایله نهایت لذت جماعه ایرشمك معناسنه حکیم سوزنی بیت کرچه بدم مرد زیر میره دران
حال * همچون زن غرشدم زیوخهٔ رعنا ﴿ یوزه ﴿ واومعروف وفتح زاء معجمه ایله شکار اراییجی
کوپك حکیم خاقانی بیت ازچرخ طمع ببرکه شیرانرا * دریوزه نشاند بردریوزه ﴿ یوزه ﴿ فتح زاء
فارسیله بمعنی یوزویوزهٔ مرقوم ﴿ یوسه ﴿ فتح سین مهمله ایله تحفة الاحباب ده بمعنی ارّه ودخی
درود کران حکیم اسدی بیت بیوسه ببرند چوب سکند * کران پای خوانی درآیدبه بند
﴿ یوهه ﴿ واومعروف وفتح هایله داوجه طوغان ﴿ یوه ﴿ اظهارهایله بمعنی یوههٔ مرقوم
﴿ یویه ﴿ واومعروف وفتح یای تحتانیله بمعنی آرزومندی حکیم فردوسی بیت زبس یویه کاندر
دل شاه بود * دبیری فرامرز را خواند زود * شرفنامه ده ومعیار جمالیده ایکی باء موحده ایله
یو معنایه روایت اولنمشدر اما تحفة الاحباب ده ایکی یای تحتانیله مروید راستاد
فرخی بیت چو مرا یویهٔ درکاه تو خیزد چکنم * رهی آموزرهی را وازین غم برهان ﴿ یهره ﴿
سکون هاوفتح راء مهمله ایله بمعنی یویهٔ مرقوم ﴿ یهه ﴿ فتح هائین ایله بمعنی یوههٔ مرقوم تم

تم بالخیر ﴿ خاتمه ﴿ صاحب عقل سلیم ودراك ومالك ذهن مستقیم وتابناك اولان یاران
نکته شناس وخلان حقیقت استیناس جنابلرینه مخفی ومستور وتفهیمدن بعید ودور اولیه که
بو کتاب فوایدنصاب وخطاب منافع انتساب ابتدای جمع وتألیف واوایل تلفیق وتلفیفی
جلوه کرفضای تفکر ونقشبند تخیل وتصور اولنوب سنه ثلث وسبعین والف من هجرة
من له العزّ والشرف اثناسنده صورتکیر خاطرهٔ شروع املا ونقش پذیر اندیشهٔ مباشرت
کتب وانشا اولنوب لکن اسباب لازمهٔ تألیف وحوایج ضروریهٔ تصنیف جمله دن کتب معتبره
ونسخ مقبولهٔ مفصل ومختصر ومجمل ومعتبر اولان کتب لغاته دست رس وحصول ملتمس
جمله دن اقدم اشتغال سائره دن اهم والزم اولغله برآورده کف اقتدار وآمادهٔ پیشکاه
احضار وهرکتاب لغتك مفرداتن مقدم دفتر وکیفیت ترتیبن منصهٔ خیاله جلوه کر بر ز ایام
مرور وبر مقدار زمان کذران ومقصور اولوب آخر الامر سنه ثمانین والفده دامن همتی
میان جانه بندوذیل عزیمتی کرکاه دله پیوند یعنی کتابتنه مباشرت وجمع وتحریرینه مبادرت ایدوب
تمام اون ایکی سنه روز وشب مداومت وبلا انقطاع ملازمت ایله بعون الله الملك العلام
رسیدهٔ سرحدّ اتمام ووصول انجام اولوب بش دفعه تسوید وتحریر وطرز ترتیبن مکرّرا
تسطیر ایتمکله سنه اثنی وتسعین والف ختامنده اختتام بیاض واقع اولدی * ذلك فضل الله
یوتیه من یشاء والله ذو الفضل العظیم * علی قدر الامکان تصحیح وهرلغتی تنقیح وتصریح
وتحقیق معانیسنده بذل قدرت وتدقیق مبانیسنده صرف همت اولنوب مسموع ومنظور
ومضبوط حافظهٔ پرقصور اولان لغاتی معانیٔ مشهور وغیر مشهوریله نسق مخصوص وطرز
منصوص اوزره تحریر وترقیم واسلوب خاص وروش اختصاص ایله تقریر وتنظیم اولنوب
هربر معناسنه داخل حیطهٔ امکان وواصل حوزهٔ اتقان اولان ابیات لطایف مضمون
استادان سلف واشعار ظرایف مشحون شاعران ذوی الشرف ایراد واثبات مدعای فؤاد ایلکده
تحمل اعباء شاقه ایله تحصیل مرام یعنی رسیدهٔ رتبهٔ خواهش مقصد انجام دل ناکام اولوب
صدر کتاب یعنی دیباجهٔ خطاب مستطابه زادهٔ طبع پرکلال اولان ابیات لطافت مآل وقواعد
صحت اشتمال وضروب امثال وباقی ترتیب هجا اوزره تحریر اولان لغات صحیح الروایات * یکرمی
ایکی بیك بشیوز اللی * لغت صحیحهٔ روایت صریحه * ویکرمی ایکی بیك درتیوز اللی * ابیات
نزاکت پذیر علی طریق الاستشهاد جمع وتحریر وکتب وتسطیر اولنمشدر ایمدی اصحاب وقوف
تمام وارباب دانش صحت نظام اولان اهل عرفان ونکته دان حقیقت اذعان اولان لغت شناسانك
معلوم علم مشکل کشالریدرکه لسان فارسی وزبان دریده استعمال اولنان لغت کتب جامع
ومفصل ومعتبر ومطوله اون بیك عدد لغت جمع وترتیب وکتب وترکیب اولنمشدر بو فقیر
عاجز وحقیر ناچیز ذکر اولندوغی مقدار لغتی کتب متداوله دن تجسس واستقصا وتفحص
واستتبایله جمع والتقاط وترتیب وارتباط ایلدی اکرچه میان لغات فارسیده بعض لغت عربیه
ضم وادخال وخلط استعمال اولنمشدر مرادبنهٔ نامراد نکثیر اعداد وتوفیر سواد ایچون اولمیوب
ایراد اولنان کلمات عربیه اعجامك تصرفاتندن اولوب کند ولغتلریله آمیخته وترکیب
واستعمالنده لغت فارسیه یه تشبیه وتقریب ایلمشلردر بناء علی ذلك مذکور برقاج کلمهٔ عربیه

نه معنایه استعمال ونه حالتله اعمال اولنور آنی بیان وابیات مستشهده لری عیان اولندی ایمدی
منظور نظر شریفلری اولان یاران منصفینك طبع لطیفلرندن وفوایدندن متمتع ومنتفع اولان
اخوان انصاف اتصاف حضراتنك الطاف کریمانه وکرم بیکرانه لرندن نیاز ورجا اولنورکه
بو مستغرق دریای عصیان وغوطه خور لجهٔ جرم بی پایان بنده لرین برفاتحهٔ شریفه ایله یاد
وروح حزینن شاد ودل ویرانن آباد ایدرلر ایسه جناب حضرت رب العباد دخی کندولرین
دنیاده حصول مرادات ووصول مقصودات ایله مسرور وخندان وعقباده رحمت ومغفرت
احسان ودخول غرفهٔ فرادیس جنان ایله شادان ایلیه اکر قرأت فاتحه نصیب ومیسر اولمزسه
باری رجای رحمت رحمان وتمنای عفو جرم وعصیاندن فراموش ایلیه لر بو کتاب مستطابك
جمع وتألیفندن آنجق مراد فقیر ناتوان بودر بودخی رجا ونیاز اولنورکه برعارف قدرشناس
استنساخنه طالب واستکتابنه راغب اولور ایسه لطف وکرمندن رجا وحسن شیمندن تمنا
اولنورکه احسان ومروت ایدوب ابیات واشعارین حذف وترك ایلیوب سمت قصر واختصارینه
ذاهب وکثرت کتابتندن هارب اولمیوب دلنشین ساده وجایکیر خاطر دور افاده سنه موافق
اولمیان محللری غلط قیاسیله تصحیح قصدی ایله حالت صحت ایات اولی سندن اخراج وشکل
آخره ادخال ایلمکله کتاب صحت انتسابی دلنا اهلان وفهم نادان کبی خراب ویباب وکج مج الفاظ
ایله بیمعنی ایلیه علی الخصوص که هرلغته اعراب التزام اولنوب مفتوح ومکسور ومضموم
وساکنن تطویل کلام اولنمش دیو ترك واغفال وطرح واهمال قصدین دخی ایلمیه زیرا
هرلغته اعراب مخصوصا کاتب بوالفضول وغلط نویس وناسخ مسلوب الفهم وحماقت انیس
یادکارلر ایچون وضع وتحریر وهربرنده التزام تقریر اولنمشدرکه تحریرنده تحریف وترقیمنده تصحیف
اولنمیوب صحته اقرب وتحقیقه انسب اوله بوندن ماعدا بوزمانه ده تقلید معارف ودانش
ولغت شناس وفهم وبینش کچنور وزعمنجه کندین فارسی دان وشعرفهم صانوب عقل فاسد
وزعم کاسدی اوزره لغتی اصلی وفصلی ایله فهم ایدوب یازرم صانوب اما حال بوکه صحیحن سقیم
وغلطن مستقیم ایتمکله کتابی خراب وویران وزحمت ومشقت مؤلفی هباء منثور ایله سودینی
زیان ایدر بوخوفدن تطویل کتابتنه اختیار وکثرت کلام ومکرر تحریرینه ارتکاب اولندی
زیرا درت حرف که با وتا ونون ویا حرفلری اواسط کلمه ده بردندانه یازیلوب نقطه ایله ضبط
اولنور کذلك جیم وحا وخا دخی برصورتده یازیلور کذلك دال وذال ورا وزا وسین
وشین فی الجمله بونلر برصورتده یازیلوب استخراجنه عاجز وتشخیص وتمییزنه قاصر اولنلر نقطه
ایله فرق ایدرلر اول اجلدن هربرلغته مشهور وغیر مشهور اعراب وضع اولنوب سکون باء موحده
وفتح تاء مثناة وضم یای تحتانی دیو ضبط وتحریر وربط وتقریر اولندی بوقیودات اصحاب
معارف وارباب عقل ودانش ایچون اولمیوب جاهل فضولی ونادان صاحب زعم اولنلر ایچوندر
ایمدی بوکتابی استنساخ وبونسخه یی استکتاب ایدن اخوان صاحب انصاف ویاران معذرت
قبول اولنلردن رجاء واثق وتمنی صادق اولنورکه کثرت کتابت وثقلت تحریرندن استنکاف
ایلمیوب ابتدا دیباجه سن وذکر اولنان اعرابن وابیات مستشهداتن تمامه یازوب برحرفن
اسقاط وبرکلمه سن حذف ایلمیه قبول الوقوع بومرتبه قیود وشروطه باعث نه اوله دیو اصلن

اصلن استفسار وسببن استخبار ایدن اصلندن بیخبر وآکاه وموجبندن ناوقوف بی انتباه اولنلره
جواب ویریلورکه بوندن اقدم کشیدهٔ سلك تألیف ورسیدهٔ حدود تصنیف اولان لغت کتابلرینك
اکثری استشهاد ایله تحریر ومحله مناسب ابیات ایرادی ایله تسطیر اولنمشدر ازآنجمله دیار
رومده مستعمل ونزد عرفاده شریف ومتداول اولان بحر الغرایب حلیمی ولغت نعمة الله
اسکنهما الله فی بحبوحة الجنان کتابلری ابیات مستشهداتله تألیف اولنمشیدی مرور ایامله
نیجه بوالفضول نادان وخرد وپای بی ذعان ترك ابیات وقصر اشعار ایتمکله مذکور کتابلری
اذعانلری کبی خراب وادراکلری کبی یباب ایلمشلردر اول جهتدن بوکتابك استنساخنه طالب
واستکتابنه راغب اولان طالبان معرفت ومالکان حسن همت بعینه نقل مسطر ایدوب بربیت
ویاخود برکلمه نك حرکت نسبتن طی وقصر وقصد خفت ومختصر ایلمزسه حق سبحانه وتعالی
توجهن راست وآسان ومرادینه وصول ایله مسرور وخندان واجر جزیل وثواب جمیل احسان
ایلیه اکر وجه محرر اوزره ترك وطرح وقصر وحذف ایدرسه وزعمنجه اختصار وانتخاب قصد ایدرسه
درکاه واهب العطایادن تضرع وتمنی اولنورکه بوخصوصده مرام ومقصودینه نائل ومراد
ومطلوبنه واصل اولمیوب لطایف معانیسندن بهرمند ومنافع وفوائدندن سودمند اولمیه آمین
بحرمة محمد وآله الطیبین واصحابه الطاهرین والحمد لله وحده والصلوة والسلام علی من لا نبی بعده

فقد تم الجلد الثانی من نسخة المطبوعة الملقبة بفرهنك شعوری والمسماة بنوال
الفضلا ولسان العجم بعون من زین السنة الملل والامم بلغة مخصوصة وعلم
بالقلم علی ید الحقیر المأمور بعمل الطبع فی دار الطباعة المعمورة فی غرة
شعبان المعظم سنه خمس وخمسین ومائة والف من هجرة
من له العز والسعادة والشرف فی البلدة الطیبة
المحمیة قسطنطنیة صانها الله تعالی عن انواع
آفات الکونیة والبلیة

تاریخ ختم طبع کتاب لمصححه الحقیر

ای خوش این نسخهٔ پاکیزه وخوب	که لسان العجم اینجا مجموع
شده نامش چو نوال الفضلا	فضلا را بدامل زین مدفوع
بهر بسیاری این نسخه ز بس	کوشش افتاد وچنین شد مطبوع
زاصطلاحات وکنایات ولغات	خارج از دفتر این نا مسموع
کس نه بنماید ازین حرف سقیم	بود انکشت نهادن مرفوع
با چنین صحت وهمواری نقش	کشت باصنعت طبعش مصنوع

عاطفا کفت بختمش تاریخ
بسکه فرهنك شعوری مطبوع

سنه ١١٥٥